

Q. CURTII RUFI
ALEXANDER MAGNUS
et in eum Commentarius
exhibente
SAMUELE PITISCO.

ULTRAJECTI
Apud FRANCISCUM HALMA Acad. Typogr. Ordinarium.
M.D.C.LXXXV.

Т. 64/126
УНИВ. БИБЛИОТЕКА
И. Бр. 14639

Q. CURTIUS RUFUS

De Rebus

ALEXANDRI MAGNI,

Cum Commentario perpetuo & Indice absolutissimo

SAMUELIS PITISCI,

Quibus accedunt

MOTTEVAYERI *de* CURTIO *Disertatio*: FREINSHEMII *Supplementa*: *Figuræ ex Veterum Monumentis ad historiam* ALEXANDRI *illustrandam depromptæ & illarum Exegesis*: ALEXANDRI *Genealogia, & Synopsis Chronologica.*

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА * БЕОГРАД *

Jo. Alberti Fabricii.

ULTRAJECTI, oro hereditario, [illegible]

Apud FRANCISCUM HALMA, Academ. Typogr. Ordinarium. CIↃ. IↃC. LXXXV.

5

Illustribus ac Potentibus

COMITATUS

ZUTPHANIENSIS

ORDINIBUS,

LITERARUM PATRONIS,

PATRIÆ PATRIBUS,

D. MAURITIO HERMANNO RIPPERDA, Domino in VORDEN, territorii Zutphanienſis Prætori:

D. FREDERICO vander CAPPELLEN, Domino tot den BOEDELHOF, HAEGEN & ESSELT:

D. ROBERTO, libero Baroni van HEECKEREN, Domino in ENGHUYSEN, in curia Gelrica extra ordinem Senatori:

D. ENNONI MATTHIAE ten BROECK, Domino tot den WIERSCHE, & Proprætori:
D. STEPHANO ANDREAE, a WINSHEM:
} Reipublicæ Zutphanienſis Coſſ.

D. ADRIANO WARNERO Comiti de PALLANT, libero Baroni, & Domino in KEPPEL, Ducatus Gelriæ, & Comitatus Zutphaniæ Bandophoro hereditario, Druſiburgenſis Reipublicæ Conſuli:

UT ET

AMPLISSIMO CONSULTISSIMOQUE

VIRO

D. GISBERTO opten NOORTH J. C.
Reipublicæ Zutphanienſis Conſuli, & illuſtri huic conſeſſui a ſecretis

ὑγιαίνειν, εὐπράτ̃ειν, χαίρειν.

SAMUEL PITISCUS.

EX quo tempore in hoc faſtigium, in quo me poſitum cernitis, *Viri Illuſtr.* & *Pot.* me admovit Ampliſſimus hujus civitatis Ordo, omnes in id intendi curas, ut pueris ætatis flore pubeſcentibus, curæ meæ commiſſis, quocunque prodeſſem modo. Prodeſſe vero illis conatus ſum tum voce, tum calamo. Quanta vocis contentione, quanto zelo ſapientiæ præceptis illorum compoſuerim animos, clament fora, clament templa, in quibus laborioſiſſime & dexterrime, qui & ſub meo olim fuerunt magiſterio, ſacra & jura dicunt. Calamo ut eisdem prodeſſe poſſem, labori nunquam peperci, ne nocturna quidem quan-

quandoque quiete (quod præfiſcini tamen dixerim) diurnum laborem relaxante; minimum tempora ſomni, quam noctis etiam æſtivæ ſæpius arctiora fuerunt. Ad quem modum dum tempora in ſtudia contuli, varia in varios congeſſi Auctores, qui ſic quoque lucem videre non erubeſcerent. *Lexicon-Catullo-Tibullo-Propertianum*, ad quod concinnandum ultra trecentos Auctores improbo labore excuſſeram, niſi Johannem a Someren, Bibliopolam Amſtelædamenſem fatum præcepiſſet, jam dudum prelo commiſiſſem. Quia vero illud publicandi ſpes in hoc decollavit tempus, quo tabernas librarias adhuc hi onerant Poetæ, quos accuratiſſima diligentia recenſitos paucis abhinc annis, dum ego meum premo Lexicon, edidit Academiæ Trajectinæ columen & ſidus, Joannes Georgius Grævius, mecum loquutus ſum, me adhibui in conſilium, ad quid ſcribendum potiſſimum applicarem animum. Et cum me ad omnes verſaviſſem cogitationes, aliud atque aliud, ita ut fieri ſolet, ubi prima quæque damnamus, ſubjiciente

jiciente animo, ante alios Scriptores mihi placuit Q. CURTIUS. Nec de nihilo. Est enim *auctor facundissimus*, ut Scaligero, *elegantissimus & nitidissimus*, ut Turnebo, *tersus & elegans*, ut Budęo, *condidus*, & *lectu dignissimus*, ut Erasmo, *uberrimæ & suavitatis & prudentiæ*, ut Gronovio, *in scribendo candidus, purus, vehemens & perquam elegans*, ut Popmæ, *accuratissimus, nobilissimus, amœnissimus, utilissimus, in paucis elegans, argutus, sententiosus & verissimus*, ut Radero, ita *historicorum ocellus*, ut Bernartio dicitur: & *ita semper, ut eum nunquam de manibus deposuerit, neque ullum, quem ei præponeret, habuerit, probatus* Rutgersio. Et, ut multa in compendium conferam, *probus, legitimusque historicus, si quisquam fuit* Lipso, unde eidem, quia *mira in sermone ejus facilitas, in narrationibus lepos. Astrictus idem, & profluens; subtilis & clarus; sine cura ulla accuratus. Verus in judiciis, argutus in sententiis, in orationibus, supra quam dici possit, facundus, velut proprius est principum, & assidue iis in manu, sinuque habendus.* Hic, inquam, Q. CUR-

CURTIUS, quem explicandum mihi sumerem, mihi arrisit. Neutiquam enim accedo illis, qui putant omnia in *Curtio* plana & prona esse, ita ut a quovis nullo labore intelligi queant. Quibus illa Raderi reponere est animus: *Sed ubi sunt*, inquit ille suarum ad *Curtium* explanationum f. 452. *qnibus omnia liquent in Curtio, quem negant vel notis, vel commentario indigere? qui intelligendo faciunt, ut nihil intelligant. Multa attente, non perfunctorie legenti obscura & incerta occurrent.* Hunc utcunque a me explicitum, quia nondum satis maturuisse opinabar, utpote cui biennium, & si quid amplius, negotiis qua publicis, qua privatis protelo destrictus duntaxat impendi, donec refrigerato inventionis amore diligentius repetitum, quod & de suis, quos ad Marcellum suum de institutione oratoria scripserat libris, dicit alicubi Quintilianus, tanquam lector perpendissem, premere ferebat animus. Libri enim celeriter dum scribuntur, verba velut primoribus labris nata, aut superficiario ingenii æquore natantia eduntur.

Semper quoque utroque laudavi pollice Horatii consilium, quo vult, ut si quis quid scripserit, *in Metii* non tantum *descendat judicis aures;* sed etiam *nonum prematur in annum*, quia

Membranis intus positis delere licebit,
Quod non ederis.

Qui etiam Pisones docet carmen esse reprehendendum, quod non

Multa dies, & multa litura coercuit, atque
Perfectum decies non castigavit ad unguem.

Cujus quoque sententiæ fuit Cornelius Helvius Cinna, cui Smyrna

nonam post denique messem,
Quam cœpta est, nonamque edita post hyemem,

ut Catullus & Quintilianus memorię prodiderunt. Nec minus Isocrates, qui, ut idem narrat Quintilianus, decem annis suum dicitur elaborasse Panegyricum. Imprimis, quia Claudio Fabro Vogelasi domino, cujus patri Antonio Fabro Codicem suum debent Fabrianum Jurisconsulti, ut illum in idioma transferret Gallicum, triginta annorum dispendio dignus

dignus fuerit visus, ut quidem in Variis refert Borremansius. Quoniam vero & amici, qui hujus consilii mihi fuerunt participès, & typographus, ut doctorum judicia expertus erat, quotidiano, ut illum mitterem, convicio efflagitarunt, utrisque velificari, illumque e loco edere visum fuit. Timor quoque subiit animum, ne pubi scholasticæ illum me invidere, uti invidiæ, quod *Lexicon* meum *Catullo-Tibullo-Propertianum* non ediderim, sæpius insimulatum me esse negare non ausim, ante ædes pipulo quis differret: aut illo, quo Proculum Ausonius ultus est modo, ulciscceretur. Ultus autem est illum scriptorum malorum lectione, quia scripta sua meliora malo consilio suppressurus videbatur. Ausonii hac de re hoc legitur carmen:

Irascor Proculo: cujus facundia tanta est,
Quantus honor: scripsit plurima, quæ cohibet.
Hunc studeo ulcisci: & prompta est ultio vati:
Qui sua non edit carmina, nostra legat.

Et quoniam, ut qui in publico suas manu

nu ponunt ædes, ita ſcripta ſua publici qui faciunt juris, ad omnium convicia ſunt expoſiti, nec ego aliam ſortem mihi polliceri habeam, nec vices mitiores, aut fortunam præcipuam mihi poſtulare velim, ea de re vobis *Viri Illuſt. & Potent.* hoc quicquid eſt ſcripti, deputo, & ſubmiſſa offero manu, precibus vos fatigans, ut me, & haſce meas curas lividorum morſibus prohibeatis. Quod ſi feceritis, erit, quod mihi & *Curtio* meo gratuler, & genua ponens, ſupinasque ad cœlum tendens manus, tum Deo ter Opt. Max. admovebo preces, ut propitius ſine invidia eodem, imo meliore, quo adhuc fluxere Reipublicæ veſtræ res, curſu ire patiatur: tum vobis ſeram immortalitatem, utque vita diuturna ſit, & æterna majeſtas, corde atque animo precabor. Dabam Zutphaniæ, M. DC. LXXXIV. a. d. XII. Kalend. Novemb.

LECTO-

LECTOREM

BENEVOLUM

Salvere jubet

SAMUEL PITISCUS.

QUid ad te B. L. *ex hoc ſcripti, quod vides, genere redire poſſit, ipſe titulus te docebit. Scribo in* Q. CURTIUM. *De cujus ætate multa garriverunt Barthius in Adverſariis, Briſſonius de regno Perſarum, Caſaubonus in Suetonium, Catanæus in Plinium, Lipſius in Tacitum, Rutgerſius in Variis, Voſſius de Hiſtoricis Latinis, & quotquot fere Curtium ediderunt, vel in illum in hoc tempus commentati ſuerunt: illamque illorum alii Auguſti & Tiberii, alii Caligulæ, alii Claudii, alii Veſpaſiani, alii Theodoſii temporibus transcripſerunt. Gallus tamen ille, quo præceptore uſus eſt* Guido Patinus, *ab omnibus illis, quos modo laudavi, pedibus diſceſſionem fecit, quum ſuos docuit diſcipulos, hiſtoriæ Alexandrinæ ſcriptorem non fuiſſe quemquam illorum temporum, de quibus tanquam pro aris & focis inter ſe depugnarunt tanti nominis Viri; ſed Italum quendam temporum recentiorum, Virum doctum quidem, & magno literarum humaniorum flumine inundatum, qui, ut famam acquireret, & ſcriptis ſuis auctoritatem pararet,* CURTII *ſibi nomen mentitus fuerit. Iſtius Galli ſententiam ex Gallico ſermone, quo ſcripſit, qui illam prodidit,* Patinus *M. D. Ejusque in collegio regio Pariſienſi Profeſſor, in* Epiſtolis Selectis, *in ea, quæ numero eſt* XXVII. *pag.* 95. *Edit.*

Edit. Hagienſ. 1683. *ad Carolum Sponium, M. D.* XV. *Sept.* 1650.: *in Latinum translatam, quia ejus alibi promendæ occaſio oblata non eſt, una cum corollario Scaligeri, manu affert Vir Clariſſimus, & Experientiſſimus* Henricus Chriſtianus Henninius, *Medicinæ Doctor, amicus non e multis.* Anne, *ait Patinus interprete modo laudato*, Tibi certum & indubium eſt, Q. CURTIUM ſub Tiberio vixiſſe? Sunt, qui ſtyli illius elegantia inducti volunt Eum ſub Auguſto floruiſſe. Alii, neque hi ſine quadam veri ſpecie, Veſpaſiani temporibus Eundem donant. Uſus ſum aliquando Viro quodam Erudito doctore, qui omnino ſingularem de CURTIO fovebat ſententiam. Ejus librum ajebat eſſe quaſi fabulam, ut hodie vulgo dicitur, Romanenſem, excellentem ſane dictionis elegantia; verum magnis erroribus circa Geographica obnoxiam. inter eos graviſſimum & enormem eſſe illum libro VII. capite VIII. & IX. ubi loquitur de Scythis Alexandrum rogantibus, ne Tanaim transiret; qui fluvius ex Moſcovia occidentali in Mæotidem effuſus Europam ab Aſia, Aſiaticamque Scythiam dividit ab Europæa. Jam vero cum Alexander Tanaim trajeciſſet, & largior de Scythis opinio Eum fefelliſſet, mox rediit, ut ait Auctor, in Sacarum regionem, & ex hac in Indiam penetravit; quæ omnia mirum quantum a vero Tanai ſunt remota. Idem vir doctus ajebat, hujus operis auctorem fuiſſe Italum quendam, doctrina excellentem ante hos admodum annos CCC. Neminem Veterum laudaſſe CURTIUM, eſſe enim nomen ſuppoſitum, in Ejus opere multa narrari de Indo, Gange, aliisque,

isque, quæ Indiam ſpectant, quæ tamen Antiquioribus ante Ptolemæum ignorabantur, qui primus omnium ex veteribus paulo magis ſpeciatim *Sinæ*, ſeu hodiernæ *Chinæ* mentionem fecit: cum Juvenalis, qui paulo ante vixit, tantum canat: *Quid Seres, quid Thraces agant*, & Plinius *Oceani* modo meminerit *Serici. Seres* autem iſti incolæ ſunt Cathayæ, quæ Aſiæ regio longe lateque patens hinc Tartariam inde Chinam contingit. (Favere videtur huic ſententiæ Joſ. Scaliger, ſi vera ſunt, quæ ex ore ejus excerpta ſunt a Fratribus Puteanis, ad quos dixit, *omnia Mſſ. Curtii exemplaria eſſe recentiſſima, & ex unico tantum codice tranſcripta*, ut habetur in Scaligeranis Gallice editis p. m. 88.) *Non ſcribo autem in hunc Auctorem, quisquis ille fuerit, aut quacunque ætate vixerit critica* B. L. *Quæ ſi amas, ut nihil de Criticorum, qui in operibus ſuis vel obiter, vel deſtinatis capitibus illum emendare voluerunt, turba dicam, ad Glareanum, Modium, Acidalium, alios, qui ſuis ſuſpicionibus & divinationibus, dum huic quod placet, alteri displicet, Auctorem elegantiſſimum ſic ſatis, ut neſcias, quem ſequi debeas, vexarunt, te transire jubeo. Nunquam mihi placuit moroſa illa Critice, qua mire ſibi blandiuntur Viri eruditi, etiam hoc tempore, quo ſatis adoleverunt literæ, ſi literam innocentem vel ſuſtulerint, vel addiderint, vel, ſi Fors tulerit, immutaverint. Auribus accipe* B. L. *quid de hodiernorum Criticorum moroſitate illorum alioquin Coryphæus Joſephus Scaliger ſentiat: quod, quia ſibi elegans videbatur, in ſuum de Bibliothecis Syntagma, transtulit Johannes Lomejerus, Theologus*

&

ſtoricos alios, ubi illorum fidem implorare opus fuit, pauciſſimis, prout reſtulit, adduxi, & libros, librorum capita, capitumque tmematia, ut, quibus illi ſuppetunt, & illos evolvendi libido eſt, absque tædio evolvere queant, ſubtexui. Multa, quæ tibi trado B. L. *ab aliis jam tradita fuerunt, quod & de ſuis alicubi non diffitetur Quintilianus: Qua de re Auctorum, quorum chartæ pluribus Auctoris mei locis lucem fœnerantur, nomina bona, fide ſubjeci.* Eſt enim, *ut inquit in præfatione ſua ad Veſpaſianum Plinius*, benignum & plenum ingenui pudoris, fateri, per quos profeceris. Obnoxii *contra ea*, animi, & infelicis ingenii eſt, deprehendi in furto malle, quam mutuum reddere. *Maxime* quum ipſe Cicero, *ut idem addit*, in libris de Republica Platonem: in conſolatione filiæ Crantorem: in libris de Officiis Panætium, ſe ſequi profiteatur. *Unde, nec immerito, viris doctis oculos dolere, ſua ſibi non nominato nomine auferri ſi ſentiant, ſæpius obſervavi. Illa, quæ de plagio hoc amicus noſter, Vir Clariſſimus & Experientiſſimus Theodorus Janſſonius ab* Almeloveen *in ſuis* Inventis Novantiquis *diſſeruit, repetere non eſt animus. Sed Raderum, ut qui quæ de* domi nobilibus *dixerat, omnia Tiraquello de Nobilitate ſcribenti ſublegerit, in Indice ſuo taxat Freinshemius. Lipſium, licet magno verborum molimine in Epiſtolis ad Belgas id a ſe amoliri conetur, quod ne tenuiſſima quidem Fabri mentione facta, ex ejus libri ſecundi Semeſtrium duobus capitibus Saturnalium concinnaverit librum, traducunt ad Priapeja Scioppius, & in Agoniſtico ipſe Faber. In P. Manutium nutium, ſtrenuum in aliorum ſcriptis deſcribendis mangonem agentem, & ſingula eodem ordine verba in omnibus adagiis, aut ex Gyraldo, aut ex Eraſmo audaciſſime peculantem invehitur, de Sacrificiis ubi agit, Saubertus. Ante biennium quoque Antiquitates Macedonicas Jenæ edidit juvenis quamvis doctus Johannes Baptiſta Crophius, & in illis plurifariam Curtium meum ſatis dextre explicuit. Illum oculis ſubjicere mihi non contigit, antequam ultimam fere manum huic Commentario admoviſſem, & ejusdem bene magna pars typis deſcripta eſſet. Teſtem laudo eundem, qui illas evolvendas pro humanitate ſua, & pro familiari uſu atque amicitia Ultrajecto mihi miſit, amicisſimum* Henninium. *Hac de cauſa non miraberis* B. L. *ſi, de antiquitatibus Macedonicis ubi ago, eadem, quæ ille, dixero, & nusquam illum in teſtimonium citavero. Attamen auctorem meum paſſim proprio Marte explanavi, & quicquid lectione improba collegeram, ſtylus in hoc, quod vides, redegit corpus. Et ne quid eſſet, quod deſiderares* B. L. *ad pleniorem hiſtoriæ Alexandrinæ cognitionem, Commentario ſubjeci ex Freinshemio, qui illam ex Reineccio ſe deſcripſiſſe fatetur, Alexandri Genealogiam, & ex Telliere, qui jubente Chriſtianiſſimo Rege in uſum Sereniſſimi Delphini Curtium edidit, Synopſin, quæ, quid quovis anno acciderit, te docebit, Chronologicam. Indicem quoque (nam te & illum expetere vel domi conjecturam faciebam) ultimo loco hisce omnibus addidi, non quidem qui Curtium, multo minus qui juxta illum alios explicet Scriptores; nam ut, quod ſentiam, libere dicam, nunquam in*

quos Commentariorum fragmenta rejicerentur, quum ipsi contextui commodius me judice subnectantur, mihi placuerunt indices. Et tales jam dudum exhibuerunt ad calcem suorum in Curtium commentariorum viri diligentissimi Johannes Freinshemius, & Johannes Loccenius. Nec etiam, qui singula exhibeat vocabula, illorumque sedem; nam ad hanc formam suum composuit, quem modo laudabam, le Telliere: sed qui integras tibi, quæ apud Curtium leguntur, indicet phrases. Quas, ne plus vice simplici tibi occurrerent, maximam partem disposita invenies ab illo elemento, quod in elementorum serie primum locum obtinere solet. Quibus B. L.

Vive, vale: si quid novisti rectius istis,
Candidus imperti: si non, his utere mecum.

Q. CURTII RUFI,

Ejusque interpretationem, a Rever. Literatissimoque VIRO,

D. SAMUELE PITISCO,

Gymnasiarcha Zutphanienſi, adornatam;

JOHANNIS LOMEIERI

Eccleſiæ Zutphan. Paſtoris

ELEGIA.

ESt locus in Susis, ubi regia mœnia surgunt,
Mœnia, Elamitæ quæ tenuere patres.
Hic, gemina auratus taurino cornua vultu,
Eulæus cultos flumine lambit agros.
Illius ad ripas facies vidisse Deorum
Dicitur Ebræis Daniel ortus avis.
Nox erat, & fessos somnus circumvolat artus,
Et canis, & variæ conticuistis aves.
Parrhasiæque feræ dum flectit plaustra Bootes,
Hæc, monstrante Deo, somnia Vatis erant:
Hinc Aries sterili consistit margine ripæ,
Binaque sublimi cornua fronte gerit.
Ex illis unum majus fuit: attamen illis
Pugnat, & invitos sub sua jura trahit.
Nunc sese ad Zephyrum, nunc se vertebat ad Austrum,
Nunc illum Boreas sensit adesse gravem.
Ast illinc, celeri glomerans vestigia gressu,
Corniger Hesperiis sedibus Hircus adest.
Hic sibi dum totum currendo subjicit orbem,
Par levibus ventis, vix pede pressit humum.
Continuo (horrendum!) magna vi concutit hostem,
Arietis & frangit cornua bina simul.
Concidit hic, nullas potuitque resumere vires,
Non illi, auxilium qui ferat, ullus adest.

Fortior insurgit, viresque acquirit eundo
Hircus, nec toto cernit in orbe parem.
Frangitur at subito cornu sublime: resurgunt
Quattuor, haud tantis viribus illa tamen.
Horruit, & trepidas volvebat pectore curas
Vix capiens Vates, quid sibi visa velint.
Explicat hæc sacris ænigmata tecta figuris
Curtius, eventu conciliante fidem.
Hactenus Assyrii florentia sceptra gerebant,
Persarum tamen his gloria mixta fuit.
Barbara Massagetum, funestaque rura petuntur,
Sensit & Ægyptus, sensit & Hellas opes.
Quam cito Pellæus juvenis sibi subjugat orbem
Bello, addens annos ad duo lustra duos?
Græcia servitium vidit, Dominumque paratum,
Victaque jam discit jura superba pati.
Granicus arma virum, galeasque & fortia volvens
Corpora, purpureo sanguine tingit aquas.
At matrem, natos, uxorem, castra Darii
Pyramus, & Cilicum tradidit Issus humo.
Ultima in Assyriis concurrunt prælia campis,
Arbella hac tristi clade notata fuit.
Besse, dabis pœnas: non digna morte peremti
Regis Rex alter protinus ultor erit.
Sub juga jam Porus, jam barbarus ivit Hydaspes,
Jam Bacchi minor est, Herculeusque labor.
Venit summa dies, & ineluctabile fatum,
Quod te, Rex ingens, in Babylone manet.
Miscuit hæc herbas, hæc miscuit acre venenum:
Vix isti, & tecum gloria tanta jacet.
Hæc tibi Chaldæi cecinere periela vates,
Sed Sophus absurdos judicat hosce senes.
Talia divino prædixit carmine Jaddus,
Numine qui sacro cœlitus actus erat.
Quid tibi Mæonidæ preconia, Magne, petebas?
Qui queat heroa bella sonare tuba.
Manibus, ecce, tuis prębens solatia Rufus,
Te facit a sera posteritate cani.
Nec tibi Lysippi statuæ, nec pictor Apelles,
Sed vitę genium Curtia penna dedit.

Chœri-

Chœrile, quid versus incultos, & male natos
Jactas? indignus regia dona capis.
Cedat Alexandro Tydides, cedat Achilles,
Et cedat, cujus Pergama victa manu.
Curtl trans terras, trans altas æquoris undas
Auditur Latio lingua diserta sono.
Hanc dedit expositam docti tibi cura PITISCI,
Possit ut a quovis clarius illa capi.
O tali fœlix interprete nostra juventus!
Quæ colis Aonias, numina sancta, Deas.
Hoc duce Parnassi conscende cacumina montis,
Te manet hic Phœbi flexa corona manu.

Ejusdem, de Eodem

INTERPRETE,

Ad Phaselum Catulli parodia, ex purit jambis.

PITISCUS ille, quem legetis, hospites,
Ait fuisse lector impigerrimus,
Ait fuisse scriptor integerrimus.
Neque ullius studentis impetum viri
Nequisse præterire, sive noctibus
Opus foret labore, sive solibus.
Et hoc negat minax sinus Batavici
Negare littus, Isalamve Gelricum:
Genusque Frisonum inclytum, & Tuiscónis:
Ubi PITISCUS iste deditus fuit
Libris & artibus. PITISCUM in his locis
Apollo proluit liquore Castalis.
Groninga frigida, & lutosa Zutfana,
Tibi hæc fuisse, & esse cognitissima
Ait PITISCUS, ultima ex origine
Sacro stetisse dicit in cacumine:
Aqua imbuisse corculum sacerrima.
Et inde tot per ora docta cursitans
Virum, tulisse læva sive dextera

Vocaret aura, ſive utramque miſcuit
Potens ſecunda temperare triſtibus.
Neque ulla vota Murcialibus Diis
Sibi eſſe facta, cum rediret a ſacris
Ad hæc amœniora ſacra literis.
Sed hæc prius fuere, nunc ſcholaſtica
Sedet quiete, ſeque dedicat tibi,
Apollo Præſes, & novem ſororibus.

In

CURTIUM

Nova

SAMUELIS PITISCI V. C.

Recenſione pulcerrime illuſtratum.

CUm ſubdifficilis facundi pagina CURTI,
Turgida vel notis pæne neglecta foret;
Indoluit tandem cura indefeſſa PITISCI,
Quamque tulit, docta rem bene geſſit ope;
Nam breviter repetens veterum monumenta virorum
Aeternæ exegit ſedulitatis opus;
Laurigerosque legi Macetarum rite triumphos
A non laſſanda poſteritae dedit.

Aſt

Aſt Tibi victura, tanto pro munere, lauro
Cingentur meritæ, docte PITISCE, *comæ:*
Quotque Jovis gnato vigilaſti ſedulus horas;
Annos tot reddet Jupiter ipſe Tibi.

L. M. P.

HENR. CHR. HENNINIUS.

Doctiſſimo VIRO

Dn. SAMUELI PITISCO

Zutphanienſium Rectori vigilantiſſimo,

In Ejus in Q. CURTIUM notas.

QUidquid Alexandro peperere volumina CURTI,
Huic tuus exacta præſtitit arte labor.
Sicut enim nigris lethi jacuiſſet in umbris
Heros, ſi CURTI non reperiſſet opem:
Sic etiam ignotus noſtro latitaret in ævo
CURTIUS, absque notis, docte PITISCE, tuis.

P. PLATEL.

Clariſſimo Viro

D. SAMUELI PITISCO,

Scholarum Zutphanienſium Rectori vigilantiſſimo, ſua in CURTIUM *Commentaria edenti.*

IN gente fragili quisquis hac mortalium
Capaciore mentis altæ discupit
Præſtare ſeſe ceteris animalibus,
Impenſius niti decet, ne transigat
Silendo vitam, quæ velut flumen fugit,
Nec cui refundit hora, quod velox rapit.
Hoc tu PITISCE maxime omnium ſtudes,
Ut ne trahas ad inſtar inglorI gregis
Torpens inertia citos ævi dies.
Dum ſacra ſcriptis eruditis edoces;
Ut & profana, lumen & decus ſuum
Reddens *Triumviris amorum* (quas premis
Cur quæſo curas ſeculo noſtro invidens?)
Et *Curtium* clarans politum, qui cluet
A Livio Saluſtioque & Cæſare
Tenere primas, quemque noſtri Belgii
Flos Lipſius vult Principum eſſe proprium,
Ut exequentem digna vero Principum.
Quod omne punctum jure ferre non minus
Exiſtimo debere, quam res ſcribere
Geſtas viris ab inclytis. Quare tibi
Devinctus eſt & ſcriptor & mundi tremor
Fortis Macedo, cujus legi ſicut queunt
Jam facta plane, ſcripta ſic & illius.
Ergo ſuos faſces tibi Freinshemius
Submittat & Raderus, & qui Curtium
Voluere cunque illuminare interpretes.
Ut ſolo Apellis artifex Coi manus
Heroa magnum pinxit, ut dignus fuit
Lyſippus, hunc qui ſolus ære duceret:
Sic ſolus & PITISCUS hicce debuit
Enucleatum Curtium nobis dare.
Qui dum vetuſtis vendicat Scriptoribus
Veros honores, poſthumam laudem feret.
Nefas mori, qui literas vetat mori.

S. a DIEPENHEIM.

In luculentam

Q. CURTII RUFI

Editionem, accurrante Doctiſſimo Clariſſimoque Viro

D. SAMUELE PITISCO,

Vigilantiſſimo Zutphanienſium Scholarum Rectore.

Horat. od. IV. 8. 28.

Dignum laude virum Muſa vetat mori;
Cœlo Muſa beat.

QUi cupit atque minus metuit, ſi dicitur ille
Rex, ea ſi quisquis dat ſibi regna libens,
Felix, O nimium felix Pellæ fuiſſes,
Ut de ſorte tibi cum Jove lucta foret.
Aſt avidam illius cum nec diademata mentem,
Triſtia quæ magni fata dedere patris,
Nec ſatiaret eum mundi, qui ſe movet, unus
Orbis ad Eoas occiduasque plagas,
Indomitos Perſas domuit Rex natus Amynta,
Sed fovet ille nurus, cui ſtola ſacra fuit.
Nec mora. Fortunam quotus & reverenter habere,
Contentusque ſua vivere ſorte valet?
Quos non injuſtis vicinos terruit armis?
Quæ non bella truci geſſit iniqua manu?
Quid Danaos, Tyrios, aut quid loquar oſtia Nili?
Et tua nexa jugo colla Sabæe dabas.
Quid loquar immanes petras, quid littora Gangis
Proſequar, & fulvas quas vehit Hermus opes?
Hic magis atque magis clarus validusque trophæis
Quo potiora capit, quo potiora cupit.
Et Babylonis opes petiit, ſuperavit Araxem,
Phœnices, Lydos, Caſpia regna, Phryges.
Usque gerit calidos felicia ſigna per Afros,
Usque per Eoas Sarmaticasque plagas,
Marte ferox, armis fretus, belloque ſuperbus,
Dum ſummi prolem ſe Jovis eſſe putans
Heu, Stygio patriæ proceres demitteret orco,
Unde ſuæ cauſam præbuit ipſe necis,
Diſſidii ſegetem; hinc populos laniataque regna
Diripuit quisquis, quæ ſibi vellet, ovans.
Singla quid hic refero? Quintus nam Curtius olim

Prolixe

Prolixe denis rettulit illa libris;
Attamen illius tortos (ne chasmata dicam)
Quis caperet nodos grandiloquumve stylum?
Si desint tenerae pandant qui cuncta juventae,
Quos nostra superat Gloria prima schola.
Freinshemius siquidem, Blancardus, Popma, Raderus,
Versa procul victi dant sua terga fuga.
Aggerat inde iterum PITISCUS lata laborum
Praemia, PITISCUM gloria summa manet.
Illius auxilio phrasibus cecidere tenebrae,
Ut possint tanti Principis arma Legi.
Invigilabat eis, fierent cum sacra Vacunae
PITISCO nullis festa diebus erant.
Quis dignis igitur PITISCUM laudibus ornet,
Illius & meritis digna referre queat?
Sit licet huic justo praeconia dicere versu
Mens, Pimplaea vetat talia voce ferens:
A quoquam pingi sese fingique vetabat
Pellaeus juvenis, ne minor hinc fieret,
Vel nisi pinxisset, Venerem qui pinxit, Apelles,
Vel nisi Lysippus fingeret arte nova.
Hisce novum terris Musarum sidus obortum est,
Phoebus & Aonides hoc sine fine colent.
Enthea qui docuit, docuit sacra dogmata Vatum,
Hic jam Pellaeum finxit, ut arte decet.
Haec servanda cedro, viridi servando cupresso
Zoilus haud rodet, secula nulla prement.
Gnaviter haec studiosa cohors versato diurna
Nocturnaque manu, quam tenet artis amor.
Queis tu cunque, docet gnavos quas dia Minerva,
Artibus ingenuis erudiare velis.
Seu juvet Ausoniam penitus cognoscere linguam,
Cecropiove loqui perdidicisse modo,
Dogmate Socratico mentem seu fingier optes,
Ardua Parnassi seu juga montis ames,
Volve revolve frequens docti monumenta PITISCI,
Vindicis Aonidum, volve revolve frequens,
Pieriis sacrisque bonis explebere mentem;
PITISCO *quivis auspice doctus erit.*

J. SMIT.

Viri Nobilissimi

DE LA MOTTE LE VAYER

De

Q. CURTIO RUFO

Disertatio.

Henricus Christianus HENNINIUS ex Gallico Latinum fecit, & uncinulis inclusa addidit.

INviderat olim Magnus Alexander Achilli Homerum gloriæ & virtutis illius immortalem præconem, quem Achillem eo nomine felicem lividulus prædicabat: veruntamen hodie multum sibi poterunt gratulari Ejus Manes, cum inter Latinos repertus sit QUINTUS CURTIUS, qui disertissime rerum ab eo gestarum memoriam immortalitati consecravit. Hic namque CURTIUS, si verum amamus, inter optimos Auctores jure meritoque recensetur, cujus tanta est dictionis elegantia, tantus nitor, ut eum vel ipsi Tito Livio ac Paterculo ætate præponere, ac eundem, cujus ad Q. Fratrem epistola II. libro III. meminit Cicero, putare non dubitarem, nisi fere doctiores, qui Ejus ætatem sunt perscrutati, temporibus Vespasiani, & quidam etiam Trajani, hunc Auctorem adsererent.

Non immorabor hic illis, quæ libri IV. capite II. & III. de Tyro prodidit, neque iis, quæ X. libro capite IX. per digressionem de sæculi sui felicitate inseruit, quandoquidem singuli hos locos ad suas partes trahunt: hoc solum dicere habeo, nihil impedire, quo minus sit ille ipse CURTIUS, cujus in excellentium Rhetorum indice Suetonius, & Annalium libri XI. capite XX. ut prætoris & proconsulis in Africa sub Tiberio, meminit Tacitus, cum noster Auctor longa senecta duos & triginta annos, qui inter

ter exceſſum Tiberii & primum Veſpaſiani annum interjiciuntur, facile potuerit conjungere. Illud etiam, quod Plinius Cęcilius Secundus epiſtola XXVII. libri VII. ad Suram perſcribit, de phantaſmate, mulieris figura, humana grandiore & pulcriore, in Africa CURTIO RUFO oblata, ad Eundem pertinet, cujus modo diximus meminiſſe Tacitum. Verum enim vero non inſtitui hoc loco diverſas Auctorum conciliare ſententias, quas ſuper CURTII ætate congeſſerunt Voſſius & Raderus. Forte filius fuit eorum, vel cujus Cicero, vel cujus Suetonius mentionem fecere: Fortaſſean nihil habebit commune cum illis, quos dixi, quandoquidem neque Quintilianus, neque ullus Antiquorum, qui hodie exſtant, ſpeciatim vel hujus CURTII vel ejus Hiſtoriæ meminerint, & ſane neſcio, qua ratione ſilentium Quintiliani excuſem, qui libro X. capite I. Inſtitutionum, quas ſub Domitiano ſcripſit, ne gry quidem de CURTIO habet, cum cæteroquin diligentiſſime omnes melioris notæ Hiſtoricos illic percenſeret, niſi velimus excipere, fortaſſis illo tempore necdum fuiſſe publicatos Q. CURTII libros.

Editiones hujus Auctoris vulgares fatentur primi & ſequentis libri lacunas, qui temporis injuria periere cum fine libri V. & initio VI. præferunt etiam libro X. hinc inde hiatus. Illi vero libri, qui in vulgatis primi & alterius ſupplent defectum, non Quintiani Stoæ ſunt, ſed Chriſtophorum Brunonem habent Auctorem, qui in eo ſupplemento ad partes vocavit illa, quę Arrianus, Diodorus, Juſtinus aliique de rebus Alexandri prodiderant. [*Hunc autem longo poſt ſe intervallo reliquit doctiſſimus* Freinshemius, *qui tanta eloquentia & dexteritate* CURTII *vulnera ſanavit, ut illa in florentiſſimo Auctore pane optanda fuiſſe videantur.*]

Prudentiſſime vero CURTIUS, ut ad eum redeamus, abstinuit figmentis Pſeudo-Callisthenis, verus enim Plutarcho laudatus intercidit. Quis enim ferat,

ferat, quod ille mendaciſſimus aretalogus aſſerere non erubeſcit, Alexandro neſcio quem magum nomine Nectanebum loco Philippi fuiſſe Patrem? quis non rideat hominem hunc, dum Alexandrum ſiſtit non tam heroa, quam hypobolimæum quendam erronem, ſeu, ut noſtris moribus loquar, ceu Rolandum furioſum, aut Amadiſium?

Hiſtoriam noſtri Auctoris Henricus Glareanus in XII. libros partitur, discerptis nimirum reliquis octo in decem libros. Verum quocunque modo hæc Hiſtoria distribuatur, veriſſimum ſemper erit, digniſſimum eſſe Auctorem ſuo Achille Homerum, &, quod ſine ullo merito ſibi inſolenter, teſte Photio ſectione CXXXI. rapiebat neſcio quis Amyntianus, elogium huic jure meritiſſimo convenire, Noſtrum ſcilicet rebus pulcerrime & præclare ab Alexandro geſtis, ſtyli ſui nitore & dexteritate ex aſſe reſpondiſſe.

Cum vero plerique docti hodie in Auctores cenſuram, licet ſępius ſine populi ſuffragio, exerceant, non potuit eorum ſeveritatem & notas Noſter effugere. Inter eos, quem modo dixi, Glareanus CURTIUM imperitię in rebus Geographicis arguit, dum Gangem a meridie arceſſit, dum Taurum cum Caucaſo confundit, dum Jaxarten Plinii pro Tanai venditat. Sed non advertunt præclari hi Cenſores, hunc Auctorem Latinum Græcis præcipue in conſcribenda Alexandri hiſtoria fuiſſe uſum. Sic certe Strabo Geographiæ libro XV. docet Macedonibus partem montis Tauri Caucaſum fuiſſe appellatam, cum hic Græcorum fabulis inclitus, præ illo altero nomine magis faceret ad ambitionem Alexandri ipſorumque Macedonum, [*& credibile eſt eandem in culpa fuiſſe, ut Tanain pro Jaxarte dixerint.*] Quod ad Gangem, certum equidem eſt, eum, ſi totum, quantus quantus eſt, reſpicias, a Septem trionibus ferri ad Meridiem; idem tamen Strabo addit eundem obiter nonnunquam interpellari, atque ab iſto curſu deflecti,

ita

ita ut fere Orientem declinet.

Dictionem quoque CURTII nota censoria adoritur Mascardus, qui libro, quem de Arte Historica Italico sermone publicavit, Tractatus v. capite II. Auctorem arguit nimiæ in Sententiis luxuriæ: & quamvis lubens admittat, omnes esse perquam elegantes & ingeniosas, judicium tamen in CURTIO desiderat, ceu quæ nonnunquam ab Eo præter Decorum sine ulla judicii acrimonia adhibeantur, & aliquando in eorum ore reperiantur, quibus minime conveniebant. Fidem huic culpæ, cui Nostrum vult affinem, facere conatur ex oratione Scytharum ad Alexandrum, quæ libro VII. capite legitur VIII.

Sed posteaquam sæpius atque iterum illam orationem relegi, nihil minus, quam id, quod in ea carpit Mascardus, potui observare; ne quidem potui a me impetrare, ut putem hanc orationem a CURTIO animi & ingenii caussa suæ Historiæ fuisse intextam; quin imo adeo belle hæc ipsa oratio per omnia personæ legatorum Scythiæ quadrat, ut certo mihi persuadeam, esse illam CURTIO ex commentariis Ptolemæi, Aristobuli, Callisthenis, Onesicriti, seu alius, qui Legatis eam recitantibus apud Alexandrum præsens tum temporis eandem maximi Regis rebus inseruerit, arcessitam. Non adferam huc Scytharum dona, *jugum boum*, *aratrum*, *sagittam*, *pateram*, quæ mirifice eos decent: Tacebo proverbium, quo Græci *Scytharum solitudines* eludunt, aptissime ab illis prolatum; sicco etiam pede præteribo picturam illam Scythicam *Fortunæ sine pedibus*, *quæ dum manus porrigit*, *pennas quoque comprehendi non sinat*, quę ineffabilem in ore Scytharum habent gratiam & decorem. ¡Hæc omnia quamvis mirum in modum conveniant personę eorum, a quibus proferuntur; multo tamen magis quadrant eidem, quę ab illis pronunciantur sententiæ, in quibus tricatum vidimus Mascardum. Imo vero si usquam ab ullo Rhetorum *Decori* ratio fuit habita, in hac certe Scytharum oratione

tione a CURTIO religiosissime & accuratissime habitam profiteor. Quis nescit, quanta, ut ita loquar, luxuriosa licentia Scythæ & Tartari omni sermone frequentent fabulas, & ex iis depromta vitæ humanæ monita? Quis nescit, quanto non solum opere hi, sed & omnis Oriens delectetur, ut Rhetorum filii loquuntur, parabolis; usque adeo etiam, ut vix sine parabolarum mixtura familiari etiam sermone loquantur? Nonne igitur nobis acre & examussim factum censeri debet nostri Auctoris judicium, dum Scythas pro ista suæ patrię indole introducit loquentes? *Quid Tu*, ajunt ad Alexandrum Legati Scythæ, *ignoras magnas arbores diu crescere, una hora exstirpari? Stultus est, qui fructus earum spectat, altitudinem non metitur. Vide, ne, dum ad cacumen pervenire contendis, cum ipsis ramis, quos comprehenderis, decidas. Leo quoque aliquando minimarum avium pabulum fuit: & ferrum rubigo consumit, nihil tam firmam est, cui periculum non sit etiam ab invalido!* En tibi revera sententiosam & pæne allegoricam, ut Rhetorum vocibus utar, dictionem, qua, ut videtur, censoriam Mascardi virgulam Noster commeruit. Sed enim ea in ore Scytharum non tantum, ceu præter *Decorum* non reprehendenda, verum e regione maximi facienda, cum genuinam nec ementitam suæ patriæ indolem referat, & in qua nihil fere est, quod genium Græcæ Latinæve dictionis redolere videatur.

Quod si vero me Censoribus CURTII & ipse aggregare vellem, non Geogrophicam, non Rhetoricam cramben recoquerem, potius ea, quæ botanos Mores spectant, excussurus. Accusarem in eo CURTIUM, in quo, si verum admittimus, extra excusationem est. Hephęstionem primæ apud Alexandrum admissionis amicum non adeo infamem hic in medium non producam, sed Bagoam. Posteaquam enim Noster libro VI. capite v. & I. libri x. retulisset, ut Bagoas eodem, quo antea Darium, quem

***

ille

ille catulaſter Regem regebat, cuique affectus dabat, ut eodem, inquam, corporis obſequio devinxerit Alexandrum; Poſtea tamen Auctor noſter, ubi relata Alexandri morte virtutes & vitia iſtius Monarchæ ad judicii libellam expendit, neſcio qua fronte libri x. capite v. auſus eſt ſcribere, *Veneris uſum intra naturale deſiderium, nec illam, niſi ex permiſſo, voluptatem* Alexandro *fuiſſe*. Quid ais diſertiſſime RUTE, infamis ille Bagoæ amor Tibi *intra naturale deſiderium* eſt, & *ex permiſſo voluptas?* Nonne jam olim vel in mediis tui Paganiſmi tenebris Phocylides cecinerat, ipſa etiam bruta duce Natura ab hac nefanda Venere abhorrere? Divinus etiam Plato veſter, licet primum eo nomine male audiverit, poſtea tamen libro de Legibus VIII. graviſſime ſcripſit, etiam ante Laii tempora beſtiarum naturam teſtem fuiſſe citatam, qua probarint hoc vitium eſſe contra Naturam. Hæc igitur, ut molliſſime loquar, CURTII inconſiderantia, nulla poterit palliari Gentium ſeu Græcæ ſeu Latinæ ſeu Barbararum perverſa conſuetudine. Sed mittamus iſta.

Non reponam rurſus illa, quæ de Arriano verba faciens monui, de nonnullis in CURTIO prioris ope facile emendandis, cum & hic verſa vice alteri mutuam faciat viam ad clariorem intellectum. Jam vero de ipſa CURTII Hiſtoria paucula in medium ponamus. Ea, ut alibi diximus, Græcorum Hiſtoricorum laus eſt, quod in recenſendis prodigioſis cauti admodum ſint & circumſpecti; verum ſi cujusquam Hiſtoria ſeu Græci ſeu Latini præcipue ea laude debeat cenſeri, primam profecto feret CURTIUS. Neque opus eſt operoſa probatione; in promtu ſunt bini illi fontes prodigioſi ſubito exorti, poſtquam Alexander ad Oxum fluvium caſtra eſſet metatus; quorum alterum ait Arrianus fluxiſſe oleo, alterum aqua clariſſima, quaſi vero Phæacibus lectoribus ſub perſona Ulyſſis loqueretur. Quanto modeſtior & bonæ mentis amantior CURTIUS;

TIUS; qui eandem rem libri VII. capite X. narrat, *militem fodiſſe puteos, nec tamen humo alte egeſta exſtitiſſe humorem, cum in ipſo Regis tabernaculo conſpectus ſit fons, quem, quia tarde notaverant, ſubito exſtitiſſe finxerint, Regemque ipſum voluiſſe credi, donum Dei id fuiſſe.* & ut clariſſime appareat, quam caute noſter Auctor ſit verſatus circa ea, quæ ſeu fabuloſa, ſeu hyperbolica, ut cum Rhetoribus iterum loquar, videri poſſent, laudabimus ex libri IX. capite I. ingenuæ verba ſimplicitatis. Cum enim retuliſſet, canes Indicos tanta eſſe virtute & ad venandum cupiditate, ut eorum unus coram Alexandro cum leone commiſſus tam pertinaciter inhæſerit prædæ, ut partitim cæſus & ſectus, moribundus tamen adhuc in vulnere ferę dentes fixerit, hisce ſubjicit candidiſſimus Auctor: *Equidem plura tranſcribo, quam credo. nam nec affirmare ſustineo, de quibus dubito, nec ſubducere, quæ accepi.* Ingenuo utique pudore. Eadem applicanda ſunt laudati libri VIII. capiti, ubi Ptolemæus mirifico Alexandri ſomnio reſtituitur ſanitati: eaque moderatione omnia ejus notæ perſequitur, ut facillime pateat, nolle eum lectorum abuti credulitate; qua moderatione adhibita poſſe mirabilia iſta caute Hiſtoriis intexi, multis docuimus, cum de Tito Livio disputaremus.

Hoc certe, ut iſtis miſſis ad finem properemus, in confeſſo eſt, CURTIUM hoc ſuo opere omne tuliſſe apud Eruditos punctum. Cum enim hic delectetur Livio, ille Tacito, iſte alio, omnes tamen omnium ordinum docti, elegantiſſime ſimul & facundiſſime Noſtrum ſcripſiſſe, uno ore confitentur. Juſtus Lipſius, at quanti judicii vir? *hunc Auctorem, velut proprium Principum, aſſidue iis in manu ſinuque habendum* cenſuit [in notis ad Politic. libri I. capite IX. hunc judicat *probum eſſe, legitimumque Hiſtoricum, ſi quisquam fuit. Miram in ſermone ejus facilitatem, in narrationibus leporem. adſtrictum eundem & profluentem; ſubtilem & clarum, ſine ulla cura accuratum. in*

judiciis verum, argutum in sententiis, in orationibus, supra quam dixerit, facundum.] Verissime profecto. cumque hic Auctor ad animi cultum Principibus inserviat, quibusdam etiam ipsam corporis amissam restituit sanitatem. rem sane mirificam, qualem quoque retulisse memini, cum de Livio mihi esset sermo; neque, si recte recordor, illa Laurentii Medicis abludit curatio, qui nescio quo morbo implicitus Imperatorum historiam sibi recitari jusserat, cumque acroama de Conradi III. Imperatoris quodam dicto factove audisset, tantopere illo fuit delectatus, tantaque dulcedine intimas ipsius medullas permulsit istud acroama, ut illi ipsi acceptam tulerit sanitatem. Sic gemellam Antonius Panormitanus in rebus gestis Alphonsi, & nonnulli alii de CURTIO prodiderunt historiam. Cum enim Alphonsus Sapiens, Aragoniæ Rex, morbo hæreret lecto affixus, frustra revocantibus Medicis pristinam ejus sanitatem, decumbendi tedia CURTII lectione fefellit, idque tam feliciter, ut paulo post priori sanitati plane restitutus publice sit professus, Pluris sibi in posterum fore præ Hippocrate & Avicenna Q. CURTIUM, utpote cui soli suam deberet sanitatem. Licet autem similium me vadem eventorum nolim sistere, hoc tamen profecto verissimum est, omnes CURTII orationes seu obliquas, seu directas itas excellere facundia & judicio, ut generosam mentem mirifice possint afficere.

Non luxuriat florentissimus hic Auctor digressionibus, neque a scopo evagatur. In toto opere, præter Epistolam, qua Dario respondet Alexander, nulla est; & hæc tamen ipsa ad constitutionem Historiæ pertinebat. Itaque vix puto ullam fore digressionem, præter unicam illam, eamque brevissimam libro X. capite IX. quam & supra attingebamus, qua sæculi sui fui felicitatem, & Populi Romani sub optimo Principe concordiam deprædicat, respiciens discordias, quibus Macedones ab Alexandri

xandri morte, cui & salutem & orbem debebant pacatum, lacerabantur. Largior autem illa descriptio libro IX. capite I. non est ducenda digressio, siquidem omnino ad institutum CURTII pertinebat, præmittere illius regionis, Indiæ puta Latinis fere ignotæ, situm, gentes, urbes, mores; res ab Alexandro in ea gestas tradituri.

EXEGESIS

Figurarum, quæ illustrandæ ALEXANDRI *M. Historiæ ad* CURTIUM *ex Veterum monumentis accessere,*

Auctore HENR. CHR. HENNINIO.

DEtur hoc Illustrium virorum, & de Eruditione præclare meritorum nomini, ut quemadmodum rerum gestarum decore & magnitudine a promiscua multitudine separantur, ita & magis honorifica memoria posteris commendentur. Sane in eorum albo primas jure meritoque semper mihi meruisse visus est ALEXANDER MAGNUS, *quo nemo Regum in omni antiquitate majori studio Eruditos fovit, benignius habuit, munificentius asseruit. Hujus curæ & regiis sumtibus, præter omnia fere magni Aristotelis opera, & præsertim divinos illos libros, quibus Naturæ historiam in Animantibus princeps Philosophus accurate persequitur; pene omnis, inquam, Literarum dignitas huic Monarchæ debetur. Hujus æmulatione Pergameni & Aegyptii Reges publicaverunt Bibliothecas, & præeunte Alexandro in Urbe sibi cognomine, illustrium animarum prytanea, & publicas ingenii excolendi palæstras aperuerunt: atque adeo, si rem ex vero æstimes,* ALEXANDRI *præcipue beneficio ad posteritatem transmissa est Græcanica Eruditio. Nolo declamatorem hic agere, aut in laudes excurrere maximi Regis, sed hoc pro mea pietate meritis optimi Principis bona cum Lectorum venia dabo, ut figuris nonnullis ex Veterum monumentis gratior legentibus reddatur Ejus historia, quam florentissima*

tissima eloquentia RUFUS *pertexuit, quæ nunc denuo vigiliis doctissimis V. Cl. & in republica literaria nominis jam olim celebrati,* SAMUELIS PITISCI *illustrata tuæ industriæ committitur. Potuissem equidem plures inseruisse figuras, sed hæc sufficere videbantur, ne liber juventuti præcipue scriptus nimii foret precii, cujus & ego præsertim in hisce figuris habui rationem, ne quis ineptus forte cavilletur, non satis cum judicio nos in seligendis præ cæteris maxime figuris versatos. Utinam vero potuissem Lectoribus exhibere* PORI & DARII *icones, quos viros multi in Alexandrina historia nominis miror nusquam mihi equidem in Antiquariis reliquiis occurrisse; destinaram iis figuras numero sextam decimam, & sequentem, sed cum nusquam post diligentem inquisitionem comparerent, alias substituere, quas ibi vides, sum coactus. Illa enim* DARII *cujusdam figura, quam Gulielmus Rovillius in* Imaginum Promtuario *exhibet, pictoris audaci licentiæ potius, quam genuinæ Antiquitati debetur. Eas vero, quas ex meo consilio Bibliopola de republica literaria bene merendi, si quisquam, cupidissimus æterno operi figuras, consentiente clarissimo & mihi amicissimo Editore, inseruit, breviter illustrabo, earumque Tibi, Benevole Lector, rationem, quantum per occupationes licebit, festino stylo reddere conabor.*

FRONS OPERIS *nostra ex inventione in eam redacta formam ostendit Tibi* Macedoniam *habitu militari, galeatam, sellaque item militari insidentem, cujus læva manus* Orbem devictum, *dextra* clavam Herculis *ostentant, quæ clava, præterquam quod sit Virtutis & Fortitudinis militaris symbolum, etiam Macedoniæ speciatim in nummis fuit adoptata, sive ea ratione voluerit fortitudinem suæ gentis exprimere, sive Regibus suis, qui se ab Hercule oriundos jactabant, secta adulatione gratificari. Sunt certe nummi Græci, in quorum altera facie Diana cernitur cum arcu & pharetra, quod Macedonibus venationum studiosissimis sigillatim coleretur; in altera facie est clava Herculis querna corona circumdata & epigrammate:* ΜΑΚΕΔΟΝΩΝ ΠΡΩΤΗΣ. *Utrinque vero in hujus libri fronte cernis tot victoriarum tro-*

pæa, *vario armorum, præcipue Macedonicorum, genere onusta, de quibus consulere poteris in Notis hinc inde Cl. Pitiscum, nec non Crophii* Antiq. Maced. Part. III. §. 3. p. 93-100. *Gubernaculum dedita opera ex tropæis omitti jussimus, cum Heros noster vix semel ad Tyrum, & id quidem ope auxiliari, decertarit navali prælio. In suprema parte vides laureatam* Alexandri M. *imaginem, eamque cornutam ex argenteo nummo expressam; quam Daniel Heinsius V. Cl. hoc districho (quod in ejus poematis video desiderari) olim prosequebatur:*

Εἶδος Ἀλεξάνδρε τόδ' ἔλων, Κόσμοιο τροπαῖον.
Ἐκ γενετῆς, Θυμῷ τε Διὸς, ἐκ κεφάλων.

Cur cornuta sit hæc facies, lippi & tonsores hodie sciunt, quibus innotuit mirifica Alexandri ambitio, qua se Jovis Hammonis F. volebat dici & haberi. Sed vide, si lubet, quæ de cornutis imaginibus præclara habet vir illustris Ezechiel Spanhemius de Præst. & us. Numism. diss. v. p. m. 349. & seqq. *Cæterum laureata illa, de qua loquimur, Maximi Regis effigies sustinetur hinc a Fama bellico habitu induta, illinc a* Victoria, *quæ altera* lauream *tangit, manu altera* obsidionalem *præfert coronam: advolant dein bini* Genii, *quorum alter coronam ostentat* muralem, *alter* vallarem. *Reliquas felicis expeditionis coronas, ut puta quernas aut navales, non usque adeo putabamus convenire Alexandro, quare illas omitti satius duximus. Prospicis hinc in Titulo* Pyramides Aegyptias, *quibus Africa pacata significatur; & per nebulam e longinquo* naves, *quibus, teste Curtio, feliciter ad Tyrum pugnavit. inde vides* Babylonem *turri sua & hortis pensilibus superbam, locum emortualem Monarchæ nostri, qui cum hanc Urbem a figulis munitam fato intrasset adverso, contentus sarcophago, cui orbis unus non sufficerat, documento fuit, etiam Heroas in medio ridentis Fortunæ cursu ab obvia Morte abripi.* MAPPA GEOGRAPHICA *expeditionis Alexandrinæ est expressa ex conatibus Ortelii, sed nonnihil emendata & locis aliquot omissis aucta.*

Figura I. *exhibet Alexandrum cum Jove Hammone in pectore, Ejusque matrem Olympiadem, cujus Jovis concubitu Olympias tantum filium concepisse videri, ne-*

que minori ambitione Alexander idem credi volebant. ectypon est gemmæ apud Fulv. Ursinum in Imag. Vir. Illustr. tab. 5. *ex quo alii idem hinc inde depromsere.*

Figura II. *est Alexandri M. effigies e nummo, quæ Regem leonino spolio exornat, seu in Herculis memoriam, seu quod ornatus hic proprius esset loco diadematis apud Macedonas, ut præter Amyntæ & aliorum nummos testari videtur Constantinus Porphyrogennetas* lib. 11. de Themat. *certe Leoninum nomen adeo gratum fuit Alexandro, ut urbem illam, quam somnio monitus in Aegypto condidit, quamque Successores dixere Alexandriam, ipse prius appellarit* Leontopolin. *scio etiam esse æreos Alexandri nummos, in quorum altera facie est Leo, cum epigraphe* KOINON MAKEΔONΩN, *vide* Suppl. Curt. I. 1. 22. & 23.

Figura III. *est aversa superioris nummi facies Jovem cum hasta sellæ insidentem referens, quod scilicet hujus F. esset Alexander. Cur hic* ἀετόφορος *Jupiter sit, nemini potest obscurum esse, qui cum cura legit Justini locum* XII. 16. 5. & *Arrian.* I. p. 54.

Figura IV. *e nummo est galeata Alexandri effigies, atque galea fere talis, qua Achilles in Græcorum nummis ornatur.*

Figura V. *superioris nummi aversa facies Pegasum habet, sive is expeditionum celeritatem, famam, aut Poetarum amorem arguat, sive in Divinitatis adoptatæ jactantiam, uti in nummis Galieni eo nomine Soli tributur equus alatus, & in nummo quodam Antonini Antinoum Pegasus in cœlum vecturus a Mercurio adducitur; sic & in illustri illa Gemma Tiberiana Pegaso Marcellus vel Drusus Germanicus Diis se miscet: seu vero hoc Symbolo profiteri voluerit Alexander, quantopere Musas colat. Vide* Suppl. Curt. II. 2. 23.

Figura VI. *Alexander denuo est e nummo, si fides sit Nonnio ad Golzium, aut si aliis, Lysimachus. Diadema vides & cornua, utrumque nostro ejusque Successoribus post expeditionem Persicam adscitum, quorum illa genus a Diis, hoc Regem Regum, ut Persiæ Reges salutabantur, demonstrant.*

Figura VII. *altera superioris nummi facies, Minerva est Victoriolam tenens, cum hasta, clypeo & galea. Huic Deæ colendæ, ut omnes Macedones, ita præcipue Alexander deditus fuit. Vide Curt.* III. 12. 27. VIII. 11. 24.

Figura VIII. *Philippus Macedo, Alexandri Pater est, expressus ex marmore apud Sandrart.* Acad. Pictur. part. I. lib. II. num. 8. *Cæterum Alexandri, Olympiadis, & Philippi plures imagines vide, si vis, in Golzii* Græcia, *in rei nummariæ & statuariæ scriptoribus, & apud Rader.* in Proleg. ad Curt. cap. 13.

Figura IX. *Aristoteles Alexandri Præceptor est, ex marmore expressus apud Sandrart.* l. l. II. 1. 8. I. *Ea vero effigies, quæ vulgo in nummis exhibetur cum Natura, vix genuina videtur.*

Figura X. *Demosthenis est ex marmore Tarraconensi apud Fulv. Ursin.* l. l. tab. 55.

Figura XI. & XII. *Diogenem referunt e marmoribus, quæ dederunt Ursin.* tab. 56. *Sandrart.* II. 1. 12. *etss.*

Figura XIII. *e nummo argenteo Claudii apud* du Choul de la Relig. des Anc. Romm. p. m. 77. *refert Dianam Ephesinam ejusque templum.*

Figura XIV. *infelix est Callisthenes, vir optimus, cujus indigna cædes magnam secum trahit summi cætera Regis, quem comitabatur, invidiam. Vel hæc ipsa figura ostendit austeris moribus fuisse barbatum hunc magistrum seu Philosophum, unde non mirum, fuisse eum haudquaquam aulæ & adsentantium ingenio accommodatum, ut Curtius loquitur* VIII. 8. 22. *Truncum Lysimachi vultum ad Lysimachum Regem, de quo & Curtius, Callisthenis olim discipulum aptissime retulit amplissimus Cuperus in* Apotheos. Hom. *p. m.* 168. *ubi plura de hac imagine, quæ apud Fulv. Ursin. in* Marmore 41. *male a Commentatore ad nescio quem Comicum refertur.*

Figura XV. *Freinshemio debetur præclare merito de Curtio, qui ad Rufi relationem talem, suæ Editioni Persici agminis ordinem ad* III. 3. 9. *inseruit, ex qua nos eandem depromsimus.*

Figura XVI. *e nummo Mediceo Antigoni est, qui primus Asiæ Rex inter Successores Alexandri, ex solenni Asiaticorum Regum more hedera caput est revinctus. Sed vide, unde hæc imago mutuata, illustrem Spanhemium doctissimi operis supra laudati* diss. v. p. m. 402.

Figura XVII. *Cidarim Perſicam exhibet e nummo Auguſti, cum arcu & jaculo armis Perſarum præcipuis. Sed notet Lector eam imperitia Chalcographi inverſam exhiberi, cum radii apicis ſuperna ſpectare debeant. Vide Spanhem.* l. l. p. m. 428. *&* 455. *& ſeqq. ubi multis de Cidari agit.*

Figura XVIII. *Semiramis eſt, quam ex antiquo monumento talem exhibuit Sandrart.* Acad. Pict. part. 11. lib. 3. tab. *Z.* p. 67. *cujus fide eam tibi damus. Illa enim icon, quam Raderus ad* IX. 12. p. 601. *exhibet, mera eſt illuſio. Regium vultum & ardorem virilem noſtra hæc imago præfert, unde eo magis arriſit.*

Figura XIX. *iterum oſtentat Semiramidem, Reginam toto oriente rerum geſtarum magnitudine celeberrimam; vides ibi hanc Regimam & Ninum Regem maritum equites in venatione, & pardalim Leonemque ſagittis & haſta expugnandos. Ectypon hoc ex Aegyptiaci Labyrinthi picturis, nec non veterum Auctorum relatione extractum nobis in* Turri Babel. lib. 11. ſect. 2. cap. 2. pag. 43. *exhibet Kircherus, qui &* pag. 57. *ex Iſmendis monumentis Semiramidem jaculatricem cum Leone concertantem depingit; ſed viro optimo ſæpe fraudi fuiſſe credulitatem mecum queruntur doctiores, adeoque non auſim fidenter hæc venditare antiqua. placuit tamen hæc inſerere in juventutis gratiam, nec non clariſſimæ Reginæ memoriam, quæ Alexandro rerum geſtarum ſplendore vel ſuperior, vel certe par eidem exemplum Indiæ intrandæ videtur monſtraſſe.*

Figura XX. *Reginam Amazonum neſcio quam ex antiquo vitro refert, ut eam nobiscum communicavit Sandrart.* l. l. part. 11. lib. 3. pag. 30. tabul. *C.* num. 1. *Accurate hæc figura convenit deſcriptioni, quam Curt.* VI. 5. 27. *&* 28. *tradit. Sed vitæ iterum imprudentiam Chalcographi, qui, quæ in Sandrarto recte ad lævam erant, ad dextram transtulerit, unde contra fidem Curtii dextra mammilla comparet, quam aduſtam & tectam oportuit. Si hanc figuram a tergo ſpectaveris, rite ſe habebit. nota obiter comas nodo collectas, ſecurim, peltam, quæ Auctores idonei Amazonibus tribuunt. Raderus ad* l. l. *Curt.* p. 359. *iterum fumos vendit, cum oſtendit Thaleſtrim ex ingenii ſui ludibrio.*

Figura XXI. Templum Jovis Hammonis depingit, ad de-

deſcriptionem Curtianam. Illud primo ab Ortelio adjectum ad Mappam expeditionis Alexandri, poſtea vulgo in Editiones Batavas recipi meruit. Nos auctarii loco duas Jovis Hammonis imagines ex nummis depromtas adjecimus, quarum alteram litera A *ſignatam, ex nummo æreo Hadriani in Græcia cuſo dedit du Choul* lib. ſupra laudati p. m. 51. *ubi Jupiter inſignitus calatho caput, (eſſe enim illud calathum* lib. 1. Saturn. *docet Macrob.) capræ inſidet & dextra ſceptrum præfert, quem Jovem Hammonem Auctor explicat. talem quoque, ſi recte memini, quoad caput, e nummis edidit faciem Jovis Hammonis in* Imag. Deor. *Ortelius. at illuſtris Spanhem. operis nobiliſſimi* diſſ. v. p. m. 350. *cornutam Jovis Hammonis faciem bis terve ex nummis ſtatuisque exhibet: a quibus iterum nonnihil abit ea, quam in Macarii* Abraxa *habet* Gemma 110. *quæ cornua a fronte per totum caput ad aures circumflectit, calatho onuſta, & radiis conſpicua. multum vero ab utraque facie κριοπροσώπῳ abludit ea, quam ex antiquo Cyrenenſium nummo in eruditiſſimis ad Melam notis* p. m. 34. *protulit doctiſſimus Iſaac. Voſſius, ex quibus eandem repetit nobiliſſ. Spanhem.* l. l. p. m. 350. *Sed Sculptoris inertia non exprimuntur fideliter omnia, qualia e ſereniſſimæ Reginæ Suedicæ armario publicavit Voſſius. In eo nummo, quem nos litera* B *damus, Jupiter Hammon ſub figura ovis Africanæ villoſæ umbilico tenus exhibetur, qui ſmaragdis coagmentatur & gemmis, ut Curt. etiam* IV. 8. 23. *tradit & Diod.* lib. XVII. *unde Cl. Voſſius* l. l. *Curtii pro* umbilico ſimilis *legit* Umbriculo ſimilis. *Nam* Umbros *Plin. ſcribit ex ove & muſmone natos villis loco lanæ gaudere. Quid in hac ſententiarum & figurarum divortio eligamus? Certe me expedire viſus ſum, ſi hunc Umbro ſimilem Hammonem dixero* Libycum; *alterum vero Cornutum facie humana,* Græcum. *Græci enim ſuum Jovem & Junonem Ammones habuere & quidem κριοπρόσωπους, ut ex nummis abunde conſtat. Diodor. ait ideo Hammonem cornutum fingi, quod galeam hoc ſigno ornatam in bello geſtarit. certe & Libero Patri ideo videtur adaptata, ut ex ſtatuis liquet.*

Figura XXII. Currus ſeu Quadrigas falcatas Perſarum oſtendit, quales quidem duce Rufo fuiſſe ſumus perſuaſi; ea

ea enim, quas ad Vegetii III. 24. *exhibet Stewechius, locis valde incommodis sunt falcatæ, neque equi satis muniti; quod utrumque tamen observatum oportuit, uti docent rei militaris Auctores. ad clariorem Curtii intellectum additæ sunt figuræ, tum in ipso curru dedita opera (ne quis nasutulus tantum hominum quadrijugis vehi cavilletur) plusculæ, tum ad currum, ut subjicerent quasi oculis illa Curtii* IV. 15. 4.

Figura XXIII. tibi monstrat Equuleum, & varia torturæ instrumenta, ardentes faces, ungulas ferreas, stimulos, forfices & reliquum crudelitatis apparatum, quibus lacerabantur torquendi. Equuleum Cl. Pitiscus describit nota 19. *ad Curt.* VI. 10. 10. *Petita vero est hæc Equulei figura ex Gallon.* de Cruc. Mart. cap. 3. *sed oculo ad Curtii verba* VI. 11. 15. *& seqq. intento paucula ei adjunximus.*

Figura XXIV. Babylon est, celeberrima illa urbium, initium gloriæ Alexandrinæ ac ejusdem terminus. Eam ita depinxit diligentissimus Kircherus in Turr. Bab. lib. II. sect. 2. cap. 4. p. 52. *qui eandem ibi prolixe describit, ut & Curt.* V. 1. *& in Notis ibidem Cl. Pitiscus. neque operæ pigebit, si quis voluerit conferre figuram eique subnexam descriptionem, quam ad Curt.* V. 1. 24. *adjunxit suæ Editioni Freinshemius.*

Figura XXV. Hortos pensiles Babylonis ostentat, quas ex Kircher. l. l. cap. 6. p. 58. *ubi eos persequitur, depromsimus. describit eos Curt.* V. 1. 32. *& seqq. ubi vide in Notis Cl. Pitiscum.*

Figura XXVI. Regiam Semiramidis Babyloniam habet, quam Curtius leviter tantum attingit & quasi obiter. ex professo eam ita delineat, & hæc annectit Kircherus l. l. pag. 58. „ *Regias,* inquit, *duas ex utraque pontis regione ad flu-*
„ *vium magnis impensis magnificentissime Semiramis extru-*
„ *xit. quæ ad Occidentem sita erat, prout Diodorus Siculus*
„ *recensuit, tres habebat ambitus. Primus* LX. *stadiorum*
„ *&* L. *orgyiarum, altis & sumtuosis mœnibus ex cocto la-*
„ *tere constructus. Turris ad* LXX. *orgyias surgebat. Al-*
„ *ter* XL. *stadiorum, in cæteris primo æqualis, præterquam*
„ *quod in crudis adhuc lateribus, omnis generis animantia co-*
„ *lorum artificio ad veritatis similitudinem efficta, continebat.*
„ *Tertius tandem murus & intimus arcem circumdans* XXX.
„ *sta-*

„ *stadia complexus tam longitudine, quam latitudine medii*
„ *structuram operis superabat. Inprimis venatio illic erat*
„ *variorum plena animantium, quæ magnitudine* IV. *cubitos*
„ *excedebat. Et inter hæc Semiramis consiciebatur ex equo*
„ *pardalim jaculans, & prope Vir Ninus lancea feriens leo-*
„ *nem. Cæterum interior Arcis structura a Diodoro & Herodoto omissa ex placito & conjecturis Kircheri videtur substituta.*

Figura XXVII. rudera præfert regiæ Persarum, ut creditur, quam Alexander ab ebria Thaide impulsus una cum Persepoli in incendium misit, teste Curt. V. 7. *Ea inter Asiæ rudera hodie celeberrima sunt. Herbertus* Itinerarii p. m. 61. *& seqq. prolixe describit, quorum summa huc redit:*
„ *Fundamentum totum marmoreum esse, ac* XXII. *circiter*
„ *pedes Geometricos surgere: cætera splendidissimo marmore*
„ *ac jaspide nitere, columnas plures* XL. *videri, unde &* no-
„ *men* Chehel-Manor, *seu* Tzil-minar, *quasi dicas* XL.
„ *turres (quamvis Mandelslo* XIX. *majores &* XI. *minores tantum numerare potuerit, unde patet ab indigenis auferri rudera in ædium suarum usus.)* „ *Ingressum Palatii, pariе-*
„ *tesque inferius variis & artificiosissimis Regum, triumpho-*
„ *rum, præliorum, animalium imaginibus refertos. videri*
„ *etiam incognitos figurarum triangularium, pyramidalium*
„ *etss. characteres: nec defuturum pictori quantumvis indu-*
„ *strio laborem, etiamsi totum trimestre depingendis rebus sin-*
„ *gulis impenderet. Unde sane miror neminem hucusque tam curiosum esse repertum, qui tam preciosas ultimæ Antiquitatis Persicæ reliquias propius inspexerit, & cum orbe Erudito communicavit sigillatim depictas. Nobilis quidam Anglus mihi retulit, quendam suorum civium ea opera defunctum, unde forte aliquando huic desiderio satis fieri posset. Inter tot vero Hodœporicos secuti sumus præcipue Petri a Valle relationem, quam habet* IV. 15. p. m. 83. *ex cujus descriptione hæc rudera ea forma concinnavimus, cum vulgaris figura ad ipsius Itinerarium adiecta nihil minus, quam id, quod de eis refert, exprimat. Eo autem verior nobis Vallensis relatio, quod accurate satis conveniat cum teste itidem oculato, qui fere eandem habet, de Silva Figueroa* dans l'Ambassade en Perse p. 145. & seqq. *Edit. Gallic.*

Figura

Figura XXVIII. *Elephas turriger militibus ſuis in ſpeciem caſtellorum onuſtus, qualem fere Stewechius ad Vegetii* III. 24. *repræſentat. Nos nonnulla addi juſſimus, ut juventus eo melius perciperet Curtium* VIII. 14. 23. & ſeqq. *Cæterum Chalcographus contignationes ſupra elephantum nimium extulit, ſecutus errorem Stewechii, nulla habita proportionis ratione. Sed hoc ſolenne huic hominum generi. Noli vero turbam illam militum in turri mirari, cum ex Macchab.* lib. 1. cap. 6. com. 37. *conſtet, præter magiſtrum belluæ in machina fuiſſe fortiſſimos fere milites duos & triginta, & ſane retulere mihi oculati teſtes, ſe vidiſſe elephantos, quorum ſoli dentes ponderarint ultra* CCC. *libras, unde conjicere potes, quantæ molis ipſa belluæ fuerint & majori oneri ſuffecturæ. Vidi ego elephantem non ita magnum, qui tamen viginti ſeſſores & plures admiſſos mira facilitate circumportabat, cum tamen vix duorum eſſet annorum, uti circumforaneus ejus magiſter ajebat.*

Figura XXIX. *& ultima refert duplicem effigiem Alexandri M. Bucephalum domantis, æmulatione Phidiæ & Praxitelis nobiliſſimorum Artificum e marmore perfectam. Sed adi ipſas figuræ hujus inſcriptiones. Arceſſebamus eam ex Radero ad Curt.* IX. 7. p. 583. *& ad Curtii* IX. 3. 23. *retulimus, ubi Alexander* Bucephalon *Urbem equi memoriæ ac nomini dedicat, tum ut ibi equi tantopere æſtimati ſimul exſtaret effigies, tum ut figuræ eo decentius per Curtii paginas ſpargerentur. Hiſtoriam vero, quam Artifices expreſſere his marmoribus, vide enarratam in* Suppl. Curt. 1. 4. 11. & ſeqq. *illud etiam es monendus benevole Lector, diverſam quandoque reperiri figuram hanc quoad Bucephalum, qui ſubinde apud Antiquarios occurrit ſolo collo ex marmore effictus, uti videre eſt in Phidiæ opere apud Sandrart.* Acad. Pict. part. 1. lib. 2. tab. f. *quales figuras putem olim deſcriptas, antequam* SIXTUS V. *Pont. Max. ſummus Antiquitatis vindex eas in priſtinam formam reſtituiſſet.*

FINIS.

ALEXANDRI
MAGNI MACEDO-
NIS EXPEDITIO,
EVROPÆ
PA
Scythæ
Europæi.
1 Elæus
2 Parium
3 Lampsacus
4 Abydus
5 Ilium
6 Aristæ
7 Percote
Scythæ Asiatici
Abij Scythæ. omnium barbarorum iustissimi
Paropamisus mons quem Macedones Caucasum in Alexandry gloriam vocabant, nullo in Asia altitudine secundus, in quo præter terebinthum et silphium nihil nasci tradit. Aristobulus.
Germania
Alexandri Aræ
Tanais flu.
Getæ
Autariatæ
Triballi
Pontus Euxinus.
Cercetæ.
COLCHIS.
Italia
Macedonia
Pella
Thessalonica
Athenæ
PELOPONNESUS
PAPHLAGONIA
Heneti
Chalybes
Chorasmeni.
Leucosyri.
PHRYGIA
Sardis
ÆOLIA
ASIA MINOR
Amazonum Campi
Mossinæ
Mare Hyrcanum siue Caspium. Magnum etiam Arriano 3.
Oxyantes fl. Tanais ab Alexandri militibus.
A Scythis Silyn vocari scribit Plinius.
Alexandria
Dai.
Sacæ
SOGDA
Gaza
GABASA
Memacenæ
Gropolis
Draptaca
Caspiræ
Adraistæ.
Malli
Oxydracæ.
Brachmanes quiet Gymnosophistæ
XENIPPA
PEVCELLIO
Malsagetæ.
SVSITANA
BACTRIANA
MARGIANA
Bactra
Mardi
ARMENIA MAIOR.
MEDIA SATRAPENE
Cadusii
Zadracarta quiet Hyrcania
HYRCANIA.
BAZARA
Tapori
Aracanda
Cathæi
Indaca
Aspi
Barzir
Nantaca
Arigæum
Arimaspi.
Artacana
Alexandria
Sasia
ARIA.
BVBACENE
PAROPANIS.
Assaceni
Agriaspæ.
Thyræi
Arachosi
Drangæ et Dragoæ
Sambastæ.
Bartactes
Colaba
Abastani.
Xatri.
Narmatchæ
Bucephala
Porieg.
Cangera
Cindia
Phœnicia
Damascus
Syria
Palæstina
Jerusalem
Gaza
MESOPOTAMIA
Thapsacum
Gangamela
TAMIA.
Cari Pers.
ASSYRIA
Arbela
Sinus Arabicus
Paritacæ
PARTHIA.
Vrii
Zarangæ
Agriaspæ
Tiridates fl.
Euphrates fl.
Babylonia Paludes
Susa
Persepolis regia
PERSIS.
CARMANIA.
Chelonophagi.
Arabia Petræa
Bethemanei
Orcheni
Arabia Felicis pars.
Erythræum siue Rubrum Mare sic dictum non a colore sed ab Erythro rege. Extatq haud procul continenti insula quædam palmetis frequentibus consita, et in medio fere nemore columna eminet regis Erythri monumentum litteris gentis ejus inscripta. testis Curtius. Oaracta vocatur hæc insula apud Arrianum. Hoc mare margaritiferum esse scribunt Plinius, Aelianus, Philostratus, alij. —
F. HALMA. excudit.
Indicum Pelagus.
Sinus Arcaricus
Indiæ intra Gangem pars.
Massani.
Sodræ qui et Sabracæ.
Arabitæ
Indi Maritimi
Oritæ
GADROSIA.
ARIANA.
DRANGIANA
Sindomana
Alexandria
Mysala
Patala
Musicani et Dachinabades
Præstæ.
Brachmani magi
Sangamarta
Sagodæa metropolis
Agara
Malæta
Colaba
Barbarei
Orthura
Regia
Pyre
Calliatis
Taprobane
Ptolemæus
Nearchus
Onesicritus
Diodorus
Strabo
Plinius
Curtius
Arrianus
Ptolemæus
Ptolemæus
Ptolemæ

J. FREINSHEMII
Supplementorum
IN Q. CURTIUM
LIBER PRIMUS.

CAPUT I.

ARGUMENTUM. Historiam Alexandri ex pluribus auctoribus cum judicio excerptam, & cognitu dignam esse. Genus Alexandri, quod ipse postea ad Jovem Hammonem transferre conatus est: alii ad Nectanebum Ægyptium, qui Olympiadem adulterio cognoverit. Verum id fabulosum: perinde ut illud de Jove. Cæterum multa omina præcesserunt nativitatem ejus aut comitata sunt. Philippo Potidæam subjuganti multa prospera nuncciantur.

1 ALEXANDRI, qui ademptum Persis imperium in Græciam intulit, vitam atque res gestas plurimi Græcorum memoraverunt. ex quibus plerosque operum suorum spectatores; quosdam etiam socios atque ministros habuit: nonnullos, ut erat avidus mansuræ post mortem gloriæ, ad hoc ipsum evocavit, ut res suas traderent
2 posteritati. Cæterum præter ipsam rerum magnitudinem, innata genti fabularum cupido effecit, ut eorum complures monstris, quam vero similiora proderent. fide autem dignissimi videntur Ptolemæus, qui postea regnavit, & Aristobulus. Etenim exstincto jam Alexandro sua
3 edentibus metus & adsentationis caussæ decesserant, quibus fere narrandarum rerum veritas corrumpi solet: nam Ptolemæum etiam regii nominis dignitatem mendaci historia polluere voluisse, quis crederet? Uterque autem
4 quum multis ad res Alexandri pertinentibus negotiis non

Justin. 12, 6, 17.

Arrian. in præfat.

Synesius in encomio calvitii.

interfuerint modo, verum etiam præfuerint; veriſſima
Artianus. præ aliis tradere potuiſſe liquet. Quoties igitur conſentiunt, cæteris antehabuimus: ubi in diverſum abeunt, ex copia rerum ea potiſſimum ſecrevimus, quæ diligenter inter ſe compoſita proxime ad rerum geſtarum fidem videbantur adcedere. Quod etiam poſt ætatem Alexandri 6
alios Græcorum ſequutos video, quibus aliqua veri cura
Quem maxime ſequi videtur Curtius. fuit; & nuper ex Sicilia Diodorum. Nam qui ex Romanis animum ad hiſtoriam adplicuerunt, ii patriis rebus contenti, externa neglectui habuere: quia victoris populi geſta componentibus neque majeſtas rerum deerat; & plus utilitatis adlatura videbantur in eadem republica degentibus. Quorum ſtudium ut laude digniſſimum arbi- 7
tror; ſic extra reprehenſionem fore confido, ſi noſtris etiam hominibus oſtendam eum Regem, qui unus omnium mortalium, intra breviſſimum ævi ſpatium, maximum imperium conſtituit. quo adpareat, non forte 8
neque temere res humanas ferri; ſed plerumque fortunam pro moribus; neque diuturnam eſſe felicitatem, quæ virtute deſtituatur. Igitur Alexandrum omnibus ingenii 9
fortunæque dotibus abunde auctum ornatumque fuiſſe comperio, quibus fatalem tantæ potentiæ virum oporte-
Diod. 17, 1. Vellej. 1, 6, 6. Oroſ. 3, 12. Arrian. 2, 1, 34 Pauſan. lib. 1. Juliani Cæſares. bat inſtrui. Genus ab Hercule repetebant Macedonum Reges; Olympias Alexandri mater initia ſuæ gentis ad Achillem referebat. Puero neque incitamenta exempla- 10
que gloriæ; neque virtutis magiſter aut exercitatio deerant. quippe Philippus pater continuis bellis contemptam ante Macedonum gentem extulit, & coacta in ordinem Græciæ, cunctis formidabilem fecit. Denique 11
non ſolum operum poſt ſe geſtorum fundamenta poſuit;
1, 9, 26. verum etiam quum decederet, Perſico bello intentus, delectus habuerat, commeatus, pecuniam, exercitum paraverat; & Parmenionis opera jam Aſiam aperuerat.
Curt. 7, 1, 5. Sed in eo rerum momento ſubductus eſt, ut & maxima 12
gerendi belli ſubſidia filio; & plenam geſti gloriam relinqueret: quadam fortunæ induſtria, quam unus hic per-
Curtius 10, 5, 35. petuo obſequentem ſibi habuit. Cujus admiratione non 13
poſtea modo, ſed ſtatim ab initio dubitatum eſt, rectiusne foret, non per Æacidas aut Herculem, ſed ab ipſo protinus Jove, tanto homini divinæ ſtirpis originem adſerere. Ipſe quidem, quum Hammonen Libycum adiret, ejus filium ſe adpellari voluit, ut poſtea trade-
4, 7, 30. mus. Cæterum *draconem in cubili matris ejus viſum*, 14
Lucian. dial. mort. Silius lib 13. Victor in Galetio. Dio Chryſoſt. orat. *quem Jupiter induerit, eoque genitum fuiſſe Alexandrum*, multi crediderunt: *inſomniis etiam, vatumque reſponſis fidem generis factam: & quum Philippus Delphos ſciſcitatum miſiſſet, oraculo monitum*, ut Hammonem inprimis reverereretur. Nec deſunt, qui *fabuloſum id quidem; non tamen*

tamen adulterium matris falso jactatum adserant. *Quippe pulsum Aegypti regno Nectanebum, non, ut vulgo arbitrantur, in Æthiopas concessisse; sed quum adversus vim Persicam in Philippo maxime præsidium speraret, in Macedoniam vectum, magicis præstigiis inlusisse Olympiadi,*
16 *thorumque hospitis temeravisse. Suspectam quidem exinde Philippo, neque aliam tam intimam divortii, quod inter eos secutum est, causam, pro comperto postea fuisse. Etiam quo die Philippus Cleopatram domum deduxerat, Attalum sponsæ avunculum, Alexandro natalium dedecus exprobrare ausum, ipso quoque Rege ex sese genitum negante:*
17 *Denique de Olympiadis adulterio non in nostro orbo; sed apud devictas quoque nationes, pertinacem rumorem obtinuisse. Verum velandæ ignominiæ repetitum ex antiquis fabulis de dracone commentum: idem enim olim de Aristomene Messenios, de Aristodama Sicyonios jactavisse.* Sane apud majores nostros de Scipione, qui Carthaginem prior
18 adflixit, eadem ferme fama fuit: similisque divinitatis opinionem Romani modo principis ortus habuit. nam de conditore Urbis Romulo quid attinet dicere; quum nulla gens tam vilis reperiatur, quę sui generis auctorem non fa-
19 ciat Deum, aut Deo editum? Ceterum Nectanebi fuga temporibus hisce non congruit: sexennis enim jam erat Alexander, quum ille ab Ocho victus, avitis opibus excide-
20 ret. Nec ideo minus vanum est, quod de Jove fertur. Ipsa quidem Olympias dempto post mariti necem metu, adseverationem filii Jove se genitum credi volentis intisisse dicitur, missaque epistola petivisse, *ne se nihil tale commeritam, odiis Junonis objectare pergeret.* Antea enim ipsa maxime fabulam confirmasse creditur; proficiscentemque in
21 Asiam Alexandrum monuisse, ut *memor originis digna tanto genitore capesseret.* Verum tamen ostentis Deum variisque præsagiis inter conceptum editumque partum significatum fuisse, quantus homo nasceretur, consensu traditur. Obsignatam Olympiadis alvum annulo, cujus sculptura leonem prę ferret, per quietem Philippus vidit. Ejus-
23 que rei memoriam servavit Alexandria, quam in Ægypto conditam, aliquam diu Leontopolim adpellavere. Nam de Alexandri magnanimitate & robore somnium illud interpretatus erat Aristander peritissimus vatum, qui postea co-
24 mes ei hęsit, sacrisque ejus præfuit. Qua autem nocte Olympias peperit, maximi per Asiam nominis templum, Ephesiæ Dianæ, ignis hausit. Intulerat eum cujusdam hominis perditi furor, qui comprehensus tortusque, non alia mente id commisisse fassus est, quam ut magno ali-
25 quo facinore memoriam sui diuturnam efficeret. Ergo tam fœdi exempli cladem non istius tantum ædis damno æstimavere Magi, qui tum Ephesi degebant; verum

Sidon. carm. 2, & 9. Plut. c. 2. Justin. 11, 11. & 12, 16. Solin. c. 14.

Ευσεβ. λόγῳ α. Antonin. Otto Frising. 2, 25. Cedrenus. Glycas.

Justin. 11, 11, 4.

Texeira Hist. Pers. 1, 22. Pausan. l. 4. Liv 26, 19, 6. Silius l. 9. Agell. 7, 1. Valet. Max. 1, 2, 2. Quintil. 2, 4. Suet. August. c. 94. Livius in præfat. v. 6. Plutarch, cap. 3. Agellius 13, 4. Solin. c. 14. Plutarch. cap. 3. Plutar. c. 2. Ephorus apud Tertullian. de anima c. 46. Stephan. v. Αλεξάνδρεια. Fustath. ad Perieget. 254. Plutarch c. 4. Cicero de divin. 1, 23. de nat. Deor. 2, 2. Solin. c. 43. Val. Max. 8, 14. Zonaras. Hieronymus adv. Helvid. & 9.

pro majoris ruinæ præsagio habentes, totam urbem mœstis implevere clamoribus; *exortam alicubi facem, cujus incendio, similem ob caussam, totus olim Oriens conflagraturus esset.* Forte per idem tempus Potidæam Athenien- 26
Plutar. c. 4. sium coloniam Philippus subegerat; quum & Olympia
Justin. 12, 16, 6. quadrigis se vicisse cognovit: & a Parmenione, quem in Illyrios miserat, majoris moventi nuncius venit, *fusis ingenti prælio barbaris, Macedonas prospere pugnavisse.* Exsultanti tam læto ubique votorum exitu etiam de Olym- 27
piadis partu renunciatum est: nec dubitavere vates, *invictum fore, qui inter tot victoriarum palmas nasceretur.* Ferunt tot simul prosperarum rerum cumulo adtonitum 28
Plut. consol. ad Apoll. c. 9. & apophth. cap. 9. Regem, & invidiam Deum veritum, oravisse Nemesin, *ut hoc fortunæ obsequium, modica aliqua calamitate ulcisci contenta foret.* Proditum etiam est memoriæ, *in oppido* * 29
* Mela 2, 3. Serv. ad Virg. Georg. 4. 278. Antonin. Ὀλυμπ. ἀναγρα- φή. Bunting. Chronol. Jac Cappel. in hist. sacra & ex Plutar. c. 5. Demosth. de corona. Agell. 17, 21. Histor. Misc. 2, 4. *Pella, duas aquilas in culmine domus, ubi puerum enixa erat regina, tota die persedisse. gemini per Europam Asiamque imperii augurium id fuisse* post eventum facile interpretati sunt. *Terram quoque tum movisse, magnamque tonitruorum fulminumque vim erupisse cœlo*, auctores habeo. Natus est * autem, ut accuratiores tradunt, incipiente 30
Olympiade sexta supra centesimam, prætore Athenis Elpine, A. D. XII. Kal. Sextil. quem tum mensem Macedones *Loum* vocabant: quo tempore pop. Rom. quadringentesimum fere annum agens, vicinorum bellis exercebatur, & subjugando terrarum orbi quotidianis incrementis præludebat.

CAP. II.

ARG. Tempus nativitatis ejus, & de ea Philippi ad Aristotelem philosophum epistola. Alexandri pædagogi & nutricii: venustas formæ cultu non effemmatæ: corporis habitus: color: capillus: pernicitas: temperies calidissima: statuæ & imagines: gressus citatior. Eum successores ipsius imitati cum aliis corporis motibus; non item animum. Gloriæ cupido in puero: vigilantia: in Deorum cultu magnificentia, Leonidæ pædagogo increpita: Animi sublimis matura documenta; & inde Persicorum satraparum legatorumque admiratio. Aristoteles ei prima literarum elementa tradit.

AT Philippus auctus filio, de quo propter oblata 1
tot omina spem amplissimam conceperat, in educationem curamque ejus omnes cogitationes convertit. Quippe vir prudens & amans patriæ, nihil 2
moli-

molitionibus suis profectum facile sentiebat, si rebus undique motis, hominem imperitum aut segnem Macedoniæ post se relinqueret. suam quoque gloriam haud durabilem futuram, si maximarum rerum instrumenta, quæ tanta industria parabat, successoris inertia corrupisset. Le-
3 guntur inter epistolas ejus, venustatis & prudentiæ ple- Dio orat. 2.
nas, literæ, quas tum ad Aristotelem, qui cum Platone Agellius 9, 3.
exercebatur, Athenas misit, in hunc ferme modum scri-
4 ptæ: *Philippus Aristoteli salutem dicit. Certiorem te facio, filium mihi genitum esse. Nec perinde Diis gratiam habeo, quod omnino natus est, quam quod te florente nasci illum contigit. a quo educatum institutumque neque nobis indignum spero evasurum, neque successioni tantarum rerum imparem. Satius enim existimo carere liberis, quam opprobria majorum tollentem, in pœnam genuisse.* Neque fefellit
5 eum opinio. quippe puer Aristotele doctore diu usus ad res in ea ætate gerendas insigne præsidium sibi comparavit. Sed hæc postea acciderunt. interim constituti sunt infanti nutritores atque pædagogi, Leonidas Olympiadis propin- Plutarch.
6 quus, & Lysimachus Acarnan. Philippus nationis ejusdem adjectus, qui valetudinem pueri regeret: Hella- Curt. 3, 6, 1.
nicæ (Dropidis erat filia, ex inlustrioribus Macedonum feminis) corporis & morum recta temperie pro- Justin 12, 6, 10. Arrian.
7 batæ, nutricis munus demandatum est. Hac cura pau- 4, 2, 12. Curt.
cos intra annos effectum est, ut jam tum polliceri vide- 8, 2, 8.
retur cum Regem, quem postmodum exhibuit. nam & in puerilibus membris indomitus eminebat vigor: & eximiæ indolis argumenta ætatem longe prævenerant.
8 Excellens nativa & genuina venustate corporis, cultum Eum. Pareg. Constantini
aspernabatur; *Anxiam formæ curam feminis convenire* c. 17. Aelian.
dictitans, *quæ nulla alia dote æque commendarentur: si vir-* hist. var. 12,
9 *tutis potiri contigisset, satis se speciosum fore.* Fuit autem 14. Arrian.
quum adolevisset, justa membrorum proportione con- 7, 5, 18 Solspicuus, artubus robustus, probeque compactis: vi tamen, lin. cap 14.
quam specie validior; quippe corporis ejus habitus intra Curt. 3, 12,
10 proceritatem stetit. Cutem habuit candidam, nisi quod in 16. 6, 5, 29.
malis, itemque pectore, grato rubore suffundebatur, Solin. c. 14.
capillum flavum, leniter intortum: nasum aquilinum: Plutarch.
oculos varios, nam lævus glaucus fuisse traditur, altero cap 5.
nigerrimo. Inerat autem ipsis occulta quædam vis, ut Tzetzes.
sine veneratione atque horrore quodam intuentium non Glycas.
11 adspiceretur. Pernicitate pedum admirabili fuit; quam Aelian. hist.
ut magnæ in expeditionibus utilitatis, etiam Rex non var. 12, 14.
omisit exercere, sæpeque cum velocissimis suorum cursu Plut. de adul. & amic. discrim. c 29.
certare visus est: patientia laboris supra fidem eximia; & de animi
qua sæpe, difficillimis temporibus, sibi exercitibusque tranquill cap.
12 suis salutem peperit. Exercitationibus crebris, & cali- 20. Arrian. 7,
dissima corporis temperie, adeo quidquid vitiosi hu- 5, 18.

moris sub cute conlegi solet, expugnavit ut suavem ex ore membrisque exhalaret odorem, eoque etiam tunicas, quibus uteretur, impleret: ob easdem causas, ut quidam putant, ad vinum iramque proclivior. Visuntur adhuc 13
imagines ejus statuæque, summorum artificum opera. ne enim vulgarium sculptorum pictorumve temeritate oris sui honor obsoleſceret, studiose cavit; *pœnam* comminatus, *si quis injussu suo conaretur*. Ergo abundante tum artificum copia, volentem unus Apelles pinxit, sculpsit Pyrgoteles, Lysippus & Polycletus ex ære duxerunt. *Citatiorem gressum Leonidæ vitium fuisse* * ferunt; *ex* 14
ipsius consuetudine id hæsisse Alexandro: quod postea, quum enixe vellet, corigere non potuerit. Equidem educationi plurimum tribui debere non infiteor; cæterum hoc quidem naturæ potius adolescentis, quam adsuetudini deputo. etenim in homine velocissimæ mentis, necessum erat, ut ardorem animi corporis etiam motus sequeretur. Quem adeo non in vitio posuere successores ipsius, ut 15
etiam studiose æmularentur; simul depressiore in lævum collo, obtutum ejus vibrantem, & elatiorem vocem imitati: quum animum non exprimerent. quippe plurimorum ex illis longa vita vix quidquam habuit dignum, quod cum hujus puritia compararetur. Neque enim 16
quidquam aut loquebatur, aut agebat humile; sed dictis factisque par fortunæ suæ, vel etiam supra erat. Nam quum esset laudis avidissimus, non undecumque eam adfectabat, sed optimis quibusque comparari gaudebat: Ingloriam ex vilibus palmam intelligens; tantoque illustriorem victoriam, quanto, quos vicisset, pluris haberentur. Ergo dicentibus, *quoniam cursu plurimum valeret*, 17
debere profiteri nomen suum inter eos, qui Olympicis ludis certaturi essent, cognominis sibi Regis exemplo; magnam ea re per Græciam sibi famam comparaturum: facerem, inquit, *si Reges haberem adversarios*. Quoties aut præclara 18
aliqua pugna Philippus vicerat, aut oppidum opulentum in potestatem redegerat; lætantibus aliis, ipse haud obscure indolescebat. exceptaque vox est querentis inter æquales; *nihil reliqui facturum patrem sibi ipsisque, quum adolevissent*, quippe deperiturum gloriæ verebatur, quidquid a lcessisset opibus: nec tam harum possessione, quam istius cupidine movebatur. Somni natura parcissimus, 19
etiam arte vigilantiam adjuvabat. si quid occurrisset, quod seria meditatione dignum videretur, comprehensa pila argentea, brachium extra lectum porrigebat, ut in subjectam pelvim inlapsa, excitato sonitu, torporem in somnum deficientis discuteret. Deos ab ineunte ætate ma- 20
gnifice coluit. Sacro quodam ita liberaliter thura flammis intulit, ut Leonidas vir severus & parcus, profusionem

Plut. Sympos. 1, 6.

2, 5, 27. Apul. 1. Florid.

Horatius epist. 2, 1. Himerius apud Phot. Plin. 7. 37, 6, 35, 10, 25, 17, 1, 7 Ciceroe pist fam. 5, 12.

* Hiero. ad Lætam Hincmar. epist. 3, 1.

Plut. Pyrrho. c. 14 & Alex. c. 5. & de fort. 2, 5. & Pomp. c. 2. Tzetzes Chil. 8, 200. & 11, 368 Victor in Caracalla. Hist. Misc. 10, 23.

Plutar. c. 6. & de fort. Alex. 1, 13. & Apophth. cap. 36.

Herodot. 5, 22. Justin. 7, 2, 14.

Plut. c. 6. & apophth. c. 36. Gregoras li. 9.

Marcellin. 26, 6.

Plut. c. 44. apophth. c. 37. Plin. 12, 14, 17.

sionem istam non ferens, exclamaret; *Sic adolebis, quum* 21
regiones subegeris, ubi hæc nascuntur. Cujus vocis memor, quum postea thuriferam Arabiam pacaret, multa odorum talenta misit Leonidæ, cum mandatis; *ne posthac in Deorum honoribus adstrictior esse vellet, quos intelligeret* 22
dona hilariter oblata tam larga manu rependere. Animi sublimis & magna conaturi documenta mature dedit. Persis ea tempestate Artaxerxes cognomento Ochus præerat. Eum Arrabazus & Menapis satrapæ, Memnonque Rhodius, egregius dux, bello lacessiverant; sed potentia Regis oppressi, deserta Asia ad Philippum profugerant. His 23
tum Alexander septenni minor mire delectabatur; crebroque de rebus Persicis interrogabat, nihil quidem puerile & sordidum, sed *quibus maxime firmamentis opes regiæ niterentur? quis armorum usus, quæ audacia viris; quanta equis pernicitas esset? quot dierum itinere Macedonia distaret Susis? quæ Regi morum via, quæque exercitatio cor-* 24
poris, atque opinio virtutis foret? Postea quum deprecante fratre Memnonis Mentore, cujus sororem in matrimonio Artabazus habebat, cum exulibus in gratiam rediisset Ochus, eosque a Philippo repeteret; Alexander legatos eximiæ in tantilla ætate indolis admiratione ita perculit, ut unus eorum in hæc verba prorumperet: *Hic qui-* 25
dem puer Magnus est Rex; noster vero, dives. Hæc autem quum merito quidem naturæ suæ debere videretur, haud minus institutioni debuit. Nam pater satis gnarus, quantum Epaminondæ commercium sibi profuisset, quantoque plura eloquentia, quam vi confeciſſet; summa cura incubuerat, ut a tenera statim ætate liberalium ar- 26
tium studiis probe imbueretur. Igitur Aristotelem, magni nominis philosophum, ingentibus præmiis evocatum perpulit, ut etiam prima literarum elementa puero traderet. Nec abnuit Vir doctissimus, quum intelligeret, quantum esset a principio recte instrui multis imperatorum; frustraque contemni pro parvis, sine quibus ad majora profectus non esset. Variis deinde magistris, ut alius 27
alia arte excellebat, usus, non modo mentem egregiis implevit disciplinis; verum etiam corpus omnis generis exercitationibus, ad usum bellorum, & patientiam laboris edomuit: ne tum quidem vacuus, quum otiari videretur, quippe pila, vel saltatione virili, non tam laxabat animum, quam seriis obsequiis membra præparabat.

Diodor. 16, 53. Curt. 6, 4, 25. 2, 8, 17.

Plutarch. cap. 7.

2, 12, 23. Diodor. 16, 53. Plutar. de fort. Alex. 2, 24.

Dio orat. 49.

Diodor. 16, 96.

Quintil. 1, 1, 20. Hieronym. ad Lætam. Erasmus lib. 2. de ratione concion.

Dexippus apud Cedrenum. Plut. c. 70 Athenæus 1, 15 & 19. Dio. orat 2. Suidas v. Ορχηστης.

CAP. III.

ARG. *Aristoteles Alexandro adolescenti tradit Philosophiam. cujus indagationem, etiam quum rerum potiretur, & bella gereret, non omisit. Medicinam quoque adtigit; sed præ cæteris Politica. Unde tam ipse, quam Philippus Aristotelem in honore habuerunt: restituta etiam in gratiam ipsius Stagira, philosophi patria. Cujus epistolæ ad Alexandrum, & præcepta bene imperandi obiter memorantur. Sed extremo vitæ tempore multum de pristino favore remisit Rex. Unde suspicio in Aristotelem. Musicæ studium in Alexandro, item narratiuncula, ut Lampsenis propter Anaximenem præceptorem suum pepercerit. Comœdos & pugiles sprevit. cæteras artes impense fovit: unde artificum ad ipsum concursus.*

POstquam deinde ætas & ingenium paulisper adolevit, jamque severioribus studiis idoneus visus est, revocatum, qui tum apud Mitylenæos agebat, Aristotelem continuo secum habuit, donec post mortem patris rerum potitus, in Asiam transjiceret. Quo tem- 2
poris spatio, quidquid a tanto præceptore tradi potuit, perdidicit. Cognoscendæ rerum naturæ tanto avidius incubuit, quanto pertinaciore spe imperium universi præceperat. Cujus indagationem postea quoque adjuvit, plane regio & animo, & sumptu. Aristoteli, quo naturas 3
animalium certius atque perspectius commentari posset, tota Asia Græciaque parere jussit, quotquot venatu, aucupio, piscatuve vitam tolerabant, aut aliquam in ejusmodi negotiis peritiam adsequuti fuerant. Constat in ejus operis impensas octingenta talenta philosophum accepisse. Adeo autem cognitionem illam dilexit, ut in 4
eam sumptum faceret, curamque impenderet, cujus fructum visurus non erat. Post centum annos capti sunt cervi cum torquibus aureis, quos addiderat, ut vel posteri cognoscerent, quanta fides habenda foret iis, quæ de istorum animalium longævitate ferebantur. Sublimi- 5
oribus quoque disciplinis, quas *acroamaticas* adpellant, eruditum fuisse, ipsius testatur epistola: qua queritur, Aristotelem *dignitatem earum evulgatis præceptis profanasse*. Et ille excusavit; rescribens, ita libros illos esse 6
editos, ut haberi possint pro ineditis. nec enim quemquam sententiam ipsorum magnopere percepturum esse, nisi, quæ iis continerentur, jam antea didicisset. Idem, 7
quum

Laert. in Aristot. Ὄλυμπ. ἀναφορή. Dionys. περὶ Δημοσθένους.

Plinius 8, 16, 5.

Athenæus 9, 13.

Plinius 8, 22, 15.

Plut. cap. 12. Agellius 20, 4. Zonaras.

quum Rhetorica ab eo exigeret, solicite vetuit, ne aliorum etiam in manus pervenire pateretur. Neque enim minus honestis artibus, quam potentia cæteros præstare cupiebat: indignabaturque communicari laudem illam cum humillimis. Medicinæ quoque studio imbutum 8
ab Aristotele filio medici, ex gente Asclepiadarum, fidem ipsius epistolæ faciunt. Eam autem philosophiæ 9
partem, quæ sibi aliisque probe imperare docet, ita coluit, ut magnanimitate, prudentia, temperantia, fortitudine, quam armis & opibus instructior, tantam imperii Persici molem subruere adgressus censeatur. Ipse quidem 10
prædicavit, *non minus se debere Aristoteli, quam Philippo: hujus enim munus fuisse, quod viveret; illius, quod honeste viveret*. Ingenium tamen ardens ambitione, nimia hono- 11
ris gloriæque prædicatione, quam inter genera bonorum referendam esse Aristoteles sciverat, elatum fuisse, ut non modo imperii prorogandi gratia bella ex bellis sereret, verum etiam Deus haberi vellet, quidam non immerito 21
credidere. Cæterum non solum imperante Alexandro eximio honore, maximisque muneribus adfectus est Aristoteles; sed & vivo adhuc Philippo ingens institutionis suæ precium tulerat: impetrato, ut in ipsius gratiam patria instauraretur. Olynthios Philippus acerrimos hostes exper- 13
tus fuerat; nam vicini Macedoniæ, & potentia hactenus haud impares, ægerrime tulerant, sub Rege bellicoso vastoque regni opes crescere, adcolis perniciem, aut 14
servitium adlaturas. Ergo quo infensioribus animis certatum est; eo asperior victoria fuit. urbem captam direptamque solo æquavit Philippus: cives veniere. in reliqua etiam ditionis eorum oppida sævitum est. Inter quæ Stagiram, unde Aristoteles genus ducebat, par calamitas 15
obruerat. Eam tum Regis permissu atque opibus ex integro condidit: restitutæque leges tulit, quibus postmodum usa est. Ita quam stantem florentemque tot fortium virorum manus ab excidio prohibere non potuerant, eam incensam atque dirutam unius civis excitavit ingenium.
Quanti autem Aristotelem fecerit Philippus, hinc etiam 16
æstimari potest, quod sæpe filium monuit, *ut sub tam idoneo magistro sapientiæ gnavam operam daret; ne mox multa committeret, qualium causa ipse pudore & pœni-* 17
tentia angeretur. Igitur postea quoque maximis rebus intentus Alexander non omisit magistrum venerari; crebroque per literas compellavit hominem, nec disciplina- 18
rum modo arcana, sed & morum remedia petiit. Atque ille rescripsit, quibus ipsius atque subditorum felicitati consultum opinabatur: *meminisset, tantam ipsi concessam esse potentiam, ut prodesset hominibus, non ut eos læderet. iræ quoque*, in quam maxime

Arist. c. 1. Rhetor. ad Alexand.

Plutarch. cap. 13. Laert. in Aristot.

Plut. c. 13.

Ethic. 4, 7.

Lucian. in dial. mort.

Zamosius analect. antiquit. Daciæ c. 11.

Aelian. hist. var. 12, 34. Tzetzes Chil. 7. 140 Dio Chrys. orat. 2. f. Laert. in Aristot.

Plin. 7, 29, 3. Val. Max. 5, 6, 5. ext. Plut. c. 51. adversus Colotem.

Plutarch. adversus Coloc. c. 50. Lactius.

Plutarch. apophth. cap. 33.

Casaub. in Athenæum 14, 22. Proleg. not. in Curt. cap. 4. v. Alexandri.

Melanch. in Chron. Aelii anus hist. vat.

præcipitem noverat, *modum poneret; neque enim ivascendum inferioribus: parem autem ipsi esse neminem.* Ad 19
postremum tamen animo jam elatior spernere eum cœpit: præsertim, quum ob Callisthenis exitum infestum sibi, & præter sapientiæ præcepta, etiam vindictæ caussa, ambitionem humanum fastigium despicientis, disputationibus exagitare crederet. Certe paulo ante mortem, Cassan- 20
dro objecta patri suo crimina purgante, exclamasse fertur; *Aristotelicæ versutiæ machinationibus instructum venisse, ut justas aliorum querelas fallacibus argutiis eluderet.* deinde *utrique, si vera, quæ deferrentur, comperisset, malum* minitatum esse: tam vehementi vultu, ut diu post ejus 21
interitum, quum forte Cassander, tum rerum in Græcia potens, imaginem Alexandri Delphis positam intueretur, revocatus in periculi sui memoriam, toto corpore cohorruerit. Quæ res Aristoteli etiam magnæ infamiæ 22
occasio fuit: quippe venenum, quo Alexander periisse creditus est, non alterius ingenio equinæ ungulæ inditum, & Babylonem deportatum, rumor suspicatus est. Adamavit & musicam, eique seriam initio operam de- 23
dit: donec contumeliosa interrogatione patris, *ecquid puderet tam scite canere?* velut artem suæ majestati indecoram, negligentius tractare cepit. Quo quidem tem- 24
pore magistro chordam quamdam ex artis præscripto pulsare jubenti, *quid autem referat*, inquit, *si hanc pulsavero!* in aliam intendens digitum. At ille, *nihil referre futuri regis, futuri autem citharœdi referre*, respondit. Delectatus deinceps est masculo cantu, quum molles fra- 25
ctasque modulationes, ut perniciem, aversaretur. Quo nomine maxime amplexus est Timotheum, artis ejus professione celebrem. Ille enim adcommodata ad 26
ingenium illius scientia, modo, quem *Phrygium* appellant, ita aliquando eum rapuit, ut tamquam divino instinctu exardesceret animo, &, velut propinquo jam hoste, ad arma capienda prosiliret. Eloquentiæ etiam 27
sub Anaximene Lampsaceno studuit. quæ res postmodum incolumitatem urbi adtulit, quum Persarum opibus studentem Alexander diruere constituisset. Con- 28
spicatus enim Anaximenem extra mœnia prodeuntem, nec dubitans, quin pro patria deprecatum venisset, *Græcorum Deos* testatus est, *non facturum se, quod petisset.* Quo audito callidus ille rogavit, *ut Lampsacum dirueret.* Ille & jurisjurandi religione adstrictus, & magis etiam præceptoris olim sui sagacitate delinitus, gratiam delictorum Lampsacenis fecit. Comœdos, ut instituto suo parum 29
congruentia tractantes, corrumpendisque moribus natos, contempsit. Neglexit & pugiles, quamquam maximi tum in Græcia fierent, forte quod otiosos & saginæ ad-

Aelianus hist. var. 12, 54. Rutgersius var. lect. 1, 6. Plut. c. 13. & 94.

Plutar. de profectu virt. sent. c. 10. & de laude sui cap. 19. Plutarch. cap. 126.

Curtius 10, 10, 16.

Plut. Pericle cap. 2. Gregoras lib. 9.

Aelianus hist. var. 3, 32.

Dio Chrys. orat. 2. Suidas v. Τιμόθ.

Dio pr. orat. 1. Erasm. adag. *a Dorio ad Phrygium.*

Plut. de fortun. Alex. 2, 4.

Pausanias lib. 6. Val. Max. 7. 3, 4. Suidas V. Ἀναξιμ.

2, 4, 14.

Athen. pr. lib. 13. Dio Chrysost. orat. 2. Plut. cap. 6. 2, 7. 12.

addictos, valida membra spectaculorum potius ludibriis, quam patriæ necessitatibus, commodare, non
30 probabat. Reliquas artes, etiam quas ipse non adtigerat, impense fovit. Unde ex toto fere orbe passim ad ipsum confluebant, quicumque insigni aliqua peritia præcellere sibi videbantur: eique vel ingenii sui monumenta dedicabant; vel exhibito artis suæ specimine, a munificentissimo Regum, & cujus animo fortuna responderet, im-
31 mensas plerumque divitias consequebantur. Etiam quos procul positos præclara eruditio aut virtus commendabat, iis ingentia munera ultro largiri consueverat. Igitur tantus ea tempestate doctorum atque solertium hominum proventus fuit; ut vix ulla ætas bonis artibus copiosior
32 exstiterit. Solent enim ingenia moresque componi ad principum mentem; omnisque fere temporum inclinatio regnantium infamia, vel decus est.

Plutar. de fort. Alex. orat. 2. Schoner. c. 1. Algebræ. Quintilia. 2, 20, 5. Vitruv. præf lib. 2. Lucianus pro imagin. Laert. in Xenocrate. Plut. adversus Colot. c. 50. & in Phocione cap. 120. & de fort. Alex. 1, 14. & 2, 1, & 4.

Cap. IV.

ARG. Homerum inprimis dilexit, semperque secum tulit: eique pretiosissimi operis capsulam dedicavit. unde editio e narthecio adpellata. versus in eo probatissimus Alexandro. Cultus & cura corporis: voluptatum contemptus: animi robur ab Alexandro ostensum in equo Bucephala: quem specie & ferocia præcipuum, quum omnes tractare pavescerent; ipse patrem rogavit, ut domare liceret: remque sagaciter & prospere confecit: magna cum omnium admiratione, patrisque lætitia.

1 EX veterum monumentis nihil antehabuit Homero; quem unum omnem sapientiam, qua imperia constant, optime complexum esse autumabat. adeoque eum corde habuit, ut Græco cognomento *amator-Homeri* diceretur. Libros ejus semper secum ferre soli-
2 tus, etiam quum quiesceret, una cum pugione sub cervicali reponebat; *militiæ suæ viaticum*, & *institutionem bellicæ virtutis* adpellans. *Achillem* prædicabat *felicem, quod tantum virtutis suæ præconem invenisset.* Reperto inter Da-
3 mascenam prædam materiæ curæque exquisitissimæ scrinio, & disquirentibus amicis, *cuinam usui convenientissime destinaretur?* ipse, *Homero*, inquit, *dedicabimus; ut pretiosissimum humani ingenii monumentum elegantissimo etiam opere servetur.* Inde obtinuit,
4 ut emendatissima Poetæ editio, quam magna cura comparaverat Alexander, *e narthecio* vocaretur. quippe scrinium

Dio Chrysost. tota orat. 2.

Plut. c. 13. de fort. Alex. 1, 4. Vopisc. pr. Probi. Cicero pro Archia cap. 10.

Plutarch. cap. 44.

Strabo lib. 13. Plutar. c. 13. Plin 7, 2.

nium illud, quum adhuc Persarum esset, unguentis & odoribus adservandis serviverat. Quidam prospere gestę 5
rei nuncius, quum citato cursu ad eum ferretur, dextramque porrigeret, vultu maximæ lætitiæ notas præferente: *Quid mihi nunciaturus es tanto gaudio dignum*, inquit, *nisi forsan Homerus revixit!* Sed tum eo jam felicitatis pervenerat, ut propemodum exsatiatæ gloriæ nihil deesse putaret, præter idoneum buccinatorem. Crebra autem lectione totum fere edidicit, ut nemo neque promptius eo familiariusque uteretur; neque exactius de eo judicaret. Ex omnibus autem ejus carminibus maxime probabat versum, quo boni simul imperatoris, robustique militis laudes Agamemnoni tribuuntur; eumque præcipuum virtutis incitamentum, & veluti morum suorum magistrum habuit His itaque disciplinis imbutus, 8
summæ fortunæ vim atque dignitatem egregie tutatus est; superbia & licentia, qua quidam sola principes agunt, abstinuit. Cultu curaque corporis haud multum supra 9
privati modum eminens, virtute potius quam vestium ornatu anteire suos, imperatorium censebat: hilaris, humanus, adfabilis; ut tamen contemptum excluderet: vino deditus; sed citra ebrietatem. nam si otium nactus esset, sermonibus magis, quam compotatione tempus extrahebat. Voluptates ita contempsit, ut matri curam 10
injiceret, ne plane ad generandum inhabilis esset. Illud inprimis religiose tenuit, ne cujus thorum violaret. Quibus vitæ morumque institutis diu inhæsit; magnumque & memorabilem Regem egit: donec impetu quodam, & velut torrente fortunæ convulsus & mutatus pristinam animi moderationem paulatim exueret. Ani- 11
mi robur cum insigni dexteritate, magna patris & aliorum admiratione ostendit in equo bucephala; nam id nomen bubuli capitis figura insignitus acceperat. Pluri- 12
rimum tum equestri laude pollebat Thessalia, nobiliumque equorum greges multis locis alebantur. Eminebat tamen inter omnes viribus & specie bucephalas, quem Philonicus ex Pharsalia oriundus, maximo in illis regionibus principe dignum existimans, ad Philippum adduxerat, sedecim talentis venalem. Quum autem velocitatem equi obsequiumque experturi in campum descendissent; nemo amicorum satellitumque Regis tractare eum potuit. quin insurgebat in omnes, & conscendere conatos ferocia exterrebat. Jamque pro indomito, & ob 13
feritatem inutili, relinquebatur; quum suspirans Alexander, *Qualem isti equum perdunt, per mollitiem animi, & tractandi imperitiam!* Quo sæpius repetito a patre increpitus, *quod emendare non posset, majores pertitioresque conviciis incesseret*; *Ego vero*, inquit, *emendabo* 14

Lucian. dial. mort.

Plutar. de fort. Alex. 1. 13 Homer. Iliad. 3, 179.

Curtius 3, 6, 19.

Plutarch. cap. 38.

Athen. 10, 10. Plutarch. apophth. cap. 36.

Scholiast. Aristoph. in nubib Plin. 8, 24. Justinus 7, 6, 8. Plin 8, 42. Plut. c. 9.

15 *dabo pater, si permiseris.* Atque illo subjiciente; *frustratus autem quam pœnam pendes? equi*, inquit, *precium tuam.* exortoque omnium risu, convenit, *ut victor equum patre emente haberet; victus amitteret pecuniam.*
16 Tum Alexander comprehensis equi habenis, eum ita statuit, ut in adversos Solis radios conversus, umbram suam conspicere non posset: ea enim antea exterritum acrius ferociisse observaverat. quumque nihilominus æstuaret, jubam demulcens, dimissaque sensim chlamyde,
17 in sævientem adhuc insilit. Ille parendi insolens cervicem & calces jactare, multaque pervicacia contra frenum niti; denique proripere se conari, & ingenti vio-
18 lentia cursum moliri. Spatiosa & equitabilis planicies suberat, ergo ferocientem exultantemque effusis collum habenis, adactisque calcaneis cum ingenti clamore in
19 cursum permittit. Ingens deinde campi spatium evectus, jam lassatum & consistere volentem impellere non antea destitit, quam exhaustum cursu, & labore domitum,
20 mansuetiorem jam mitioremque reduxisset. Descendentem manantibus gaudio lachrimis complexus est pater; osculoque capiti impresso, *majus imperium sibi circumspicere* jussit, *nec enim Macedoniæ regnum tantam indolem*
21 *capere.* Posthæc * bucephalas, quum in cæteros ferociam suam retineret, uni Alexandro mira submissione paruit; multorumque mox laborum atque discriminum
22 socius, in prælio adversus Porum periit. Dignum id argumentum visum est, quo inlustrarent opera sua nobilissimi artifices: * duas ex marmore statuas equum domantis ostentant; Praxitelis & Phidiæ certamen. Alexandri eas imagines esse, quamvis ambigi possit, auctores haud obscuri crediderunt.

* Curt. 6, 5; 18. 8, 14, 34. * Blondus l. i. Romæ instauratæ. Merulæ Cosmogr. in regione urbis sexta Ant. Lafterus Sequanus formis æneis excudit. Bern. Gamucci lib. 3. dell. antichità di Roma. Rosin. antiquit. 1, 6.

CAP. V.

ARG. Post hac absente patre Macedoniæ præpositus, Medaros domat: urbem condit: deinde a patre evocatus, ipsi militat: quo tempore Philippus omissa Byzantii obsidione, Scythiam ingressus, Atheam Regem vicit. deinde per Triballos iter faciens, exorta seditione ob prædam grave vulnus accepit. Quem jacentem protegit Alexander & claudicantem ex vulnere consolatur. At Philippus universæ Græciæ imperio imminens, quum multos jam populos obnoxios haberet; Athenienses invadere statuit. Interim Illyrii rebellantes ab Alexandro subiguntur. Philippus Amphictyonum decreto, contra Amphissenses dux electus, Elatea occupata

cupata maximum Athenienſibus terrorem incutit. Sed illi Demoſthenis oratione confirmati, exercitum & claſſem educunt; ipſum Thebas mittunt, quo & Philippi legatio venerat.

Plutarch. cap. 14.

HIs atque talibus ingenii animique experimentis eam apud Philippum exiſtimationem nactus eſt, ut, quum ipſe Byzantinos obſidione urgeret, idoneum jam crediderit filium, cui libera cum poteſtate Macedoniæ curam committeret, annos omnino ſedecim habentem. Quo comperto Medarorum quidam, Thracia natio, Macedoniæ ſubjecta, opportunum defectioni, quam dudum agitabant, tempus adveniſſe rati, conſilia nudavere. Sed adoleſcens oſtentandæ virtutis occaſione lætus, cum ducibus a patre relictis propere in eos movit: victisque & ejectis rebellibus, urbem eorum varii generis convenis habitandam dedit: illi Alexandropolin ex nomine auctoris ſui adpellavere. Philippus eventu rei gaudens, cæterum ſolicitus, ne ſuo arbitrio permiſſus adoleſcentis animus, majora viribus cum exitio capeſſeret; evocavit eum, ut ſe magiſtro, ardorem prudentia temperare diſceret: & in ſubigendis Cherſoneſi oppidis, ſtrenua promptaque opera ejus uſus eſt. Cæterum quum ad Byzantium, validam urbem, hæreret obſidio, civibus egregie pro libertate pugnantibus; *iisque Græci barbarique, quibus incrementa Philippi ſuſpecta erant, certatim auxilio venturi* nunciarentur; deſperata victoria, id unum agitabat, quanam ratione quam minimo copiarum atque famæ damno ab obſidione diſcederet. Imperabat eo tempore Getis, Scythico populo, Atheas: qui armis Iſtrianorum preſſus, auxilium a Philippo petiverat, ſpe adoptionis facta, ſi feſſis Getarum rebus ſuccurreret. Idem, quum hoſtium imperator deceſſiſſet, belli metu liberatus, Macedonas vacuos remiſerat, negans *vel ipſorum auxilio, vel adoptione Philippi eguiſſe; cui adverſus hoſtes ſatis propriarum virium, & in ſucceſſionem regni filius eſſet.* Eam barbari contumeliam ulturum ferens Philippus, omiſſo Byzantio in Scythiam convertit agmen. Ubi conſerto prælio, quum numero ſuperiores Scythæ eſſent, nec virtutis pœniteret, arte Philippi Macedonibus victoria ceſſit. Cujus omne precium pecorum equorumque maximi greges, & infirmiores ætatis ſexusque captivi fuere: cæteræ prædæ nihil exceptum eſt. quippe opibus minime ſtudebant Getæ; ſed quotidiano victu contenti, paupertatem inter vitæ commoda numerabant. Cæterum quum ex Scythia regrediens, longo impedimentorum agmine, per Triballos iter faceret; illi opportunis locis occupatis trans-

Paul. Diac. de geſt. Longobard. 5, 40.

Stephanus V. Ἀλεξανδρεια.

Juſtin. 9, 1, 8.

Juſtin. 9, 2. Oroſ. 3, 13.

Otto Friſing. 2, 24. Io. Magnus hiſt. Goth. 3, 10. Aeſchines contra Cteſiphontem.

9 transitum negabant, niſi prædæ partem accepturi. Erant in exercitu Philippi mercenarii Græcorum milites, qui & ipſi, quum in diſcriminis partem veniſſent, commodorum exſortes haberi moleſte ferebant. Inde orta ſeditione ad manus ventum eſt: tam acri certamine, ut multis utrimque cadentibus etiam Rex ſauciaretur; transfoſſo femore, eodemque vulnere interfecto equo: tanta vis adacti teli, tantaque virtus inferentis ictum fuit. Ibi tum ante omnes proſiluit Alexander, jacentemque clypeo protegens, intuentium in eum alios occidit, alios avertit in fugam. Ita filii pietate ſervatus eſt, abſcedentibus qui oppreſſuri fuerant; eo promptius, quod interfectum crediderant: ſic ipſi vulneris atrocitati vitam debuiſſe viſus, mortis opinione mortem effugit. præda inter conſternationem amiſſa eſt. Cæterum ex vulnere claudicare coactus, quum initio eam corporis deformationem ægro animo ferret, memorabili ad poſteritatem adoleſcentis voce monitus eſt, *non iraſci vulneri, cujus opera ad ſingulos greſſus ſuæ virtutis admoneretur.* Satis jam gloriæ potentiæque Philippo quæſitum erat; ſatis etjam periculorum atque vulnerum pertulerat: ſi quietem pati poſſet animus ambitione vecors. Tributarios Illyriorum Macedonas, omnium non vicinorum modo, ſed etiam longe diſitorum dominos effecerat: Triballos ſubegerat: Thraciam habebat in poteſtate: multis Græcorum populis imperabat; alios metu, aut largitionibus tenebat obnoxios. Theſſalos Daochus, Cineas, Thraſydæus, cum Eudico & Simo Lariſſæis; Arcades Cercidas, Hieronymus, Eucalpidas; Argivos Myrtis, Teledamus, Mnaſeas; Eleos Euxitheus, Cleotimus, Ariſtæchmus, regio jugo ſubdiderant: Meſſenios Philiadæ liberi, Neon & Thraſylochus; Sicyonios Ariſtratus & Demaratus: Megarenſes Ptœodorus, Helixas, Perilaus; Eubœenſes Hipparchus, Clitarchus, & Soſiſtratus, ſuæ quique civitatis principes, conciliabant: Olynthum Euthycrates & Laſthenes prodiderant. Una Spartanorum civitas veteris diſciplinæ egregie tenax, & proditionis immunis fuit. Sed quum imperio totius Græciæ immineret, Athenienſium maxime opes morari deſtinata cernebat: nec deerant in civitate, qui res ad ipſum traherent; ſed populus, qui omnia poterat, impellente Demoſthene contra Macedonum opes nitebatur, crebrisque, ut inter potentes vicinos, contentionibus, ingenium Philippi callidum, audax, & ob dominationem fidei famæque negligens cognoverat. Maxime urebat Regem recens dolor, quod ad Byzantium, Athenienſium opera, ſpe ſua excidiſſet: qui non modo centum & viginti navium claſſem obſeſſis auxilio miſerant; ſed & Chius Rhodiusque eadem auden-

Curtius 8, 1, 24.

Plutarch. de fort Alex. 1, 13. Cicero de orat. 2, 61.

Demoſth. de corona. Curtius 10, 2, 23.

Demoſt. de corona. Plutar. Demoſth. c. 4.

Demoſth. de falſa legatione Diodor. 16, 54. Pauſanias lib. 7.

Demoſth. de corona. Diodor. 16, 78.

audendi auctores fuerant. Igitur dum perseuratur vulnus 18
in Triballis acceptum, omnia occulte præparabat, quo
Athenienses improvisus opprimeret. Exercitum retinenti
obtentui erant Illyriorum nationes, quæ ingenio feroces,
& servitutis insuetæ, impositum nuper jugum excutere
Curtius 8, 1, 25. tentabant. In eos Alexander missus, barbaris fusis fu- 19
gatisque, eam de fortuna atque virtute sua spem, & reli-
quis fecit, & ipse concepit, ut jam sine patre rebus gerun-
dis se parem existimaret. Hæc per biennium gesta. Phi- 20
lippus autem præparatis omnibus, quæ olim destinave-
rat exsequi maturum ratus, exoptatissima occasione obla-
ta, ante initium veris cum exercitu in Græciam venit:
Æschines contra Ctesi-phontem. convocatis etiam ex Peloponneso copiis sociorum. Quippe 21
Amphictyonum decreto creatus erat Imperator Græco-
rum, ut insolentiam Locrorum, qui Amphissam inco-
lunt, castigaret: namque Cyrrhæum agrum Apollini dica-
tum, Amphictyonum auctoritate contempta, colere
perseverabant; ducemque ab his creatum, interemptis
quibusdam, vulneraverant. Erat cum Philippo fœdus 22
cum Athenienſibus, sed parum in eo præsidii futurum
arbitrabantur, si Regi violandæ fidei merces adfulsisset.
Igitur legatos ad ipsum mittunt, petituros, *ut pactis staret; aut certe ante ver adultum nihil hostile moliretur. deliberaturum interea populum Atheniensem, qua ratione controversiæ*, quæ inciderant, *componi possent*. Thebas quo- 23
que legationem decernunt, quæ exposito *communi periculo*, hortaretur, *ut simul cum ipsis tutelam Græciæ susciperent*. Sed Philippus per hospites & amicos, quorum
Demosth. de corona. Timolaus, Theogitonque & Anemætas plurimum apud
cives suos poterant; Thebanos in amicitia Macedonum
continuit. Ratusque si cum solis Athenienſibus futura res 24
esset, facile se superiorem fore, victis ad Amphissam
Plutarch. Demosth. cap. 24. Locris eorumque sociis; in Phocidem raptim ducto
agmine, Elateam finibus Thebanorum simul Athenien-
siumque imminentem occupat, impositoque præsidio,
velut in belli sedem, operibus munit. Ejus rei nuncius 25
noctu Athenas perlatus tanta tripidatione urbem imple-
vit; ut quum primo diluculo populus in concionem ve-
nisset, invitante ex more præcone, *qui salutare patriæ consilium haberet, uti diceret*, nemo surrexerit. Donec 26
Demosth. de corona. Demosthenes congruentia tempori diferens, persuasit,
ut e vestigio classis & exercitus educerentur; & legati tum ad cæteros Græcos, tum inprimis ad Thebanos mitterentur.
Diodor. 16, 86. in hanc sententiam decreto facto, Chares & Lysicles co-
piarum imperatores constituti; *Demosthenes legationis ad Thebanos princeps iri* jussus est. Non fefellerat ea res 27
Macedonis solertiam, satisque prospiciebat, quanta bel-
li moles oritura esset, si inter istos populos fœdus conve-
nisset,

28 nisset. Quippe Athenienſium civitas tunc etiam opibus
& auctoritate satis pollebat: nec Thebanorum aut poten-
tia contemnenda erat, aut opinio. necdum exoleverat
memoria Leuctricæ pugnæ, qua principatum Græciæ Nep. Epa-minond.
29 Lacedæmoniis extorserant. Igitur ut & sociorum con-
firmarat animos, & diversæ factionis machinationes
præverteret, Amyntam & Clearchum Macedonas eo mi- Plut. De-mosth. c. 24.
sit; addito, cujus eloquentiæ plurimum fidebat, Pytho-
ne Byzantio: quem in concilio Bœotorum ita loquutum
accepimus. Diodor. 16, 86.

Cap. VI.

Arg. Scytho Byzanius societatem Regis Athenienſium amicitiæ præferendam contendit; istos, homines superbos & Thebanis inimicos esse: contra Philippum hospitem, alumnum, bene de ipsis meritum, cui si se jungant, Atticis spoliis ditandos esse. Philippum Athenienſium injuriis a barbaricis bellis avocatum, invitum arma per Græciam, quam tantopere amet, circumferre: Macedonum potentiam unius nutu regi: apud hostes, ut in populari statu, audacissimi cujusque arbitrio cuncta geri.

1 *Si Philippo in Macedonia desidente, Elateam Athe-
nienſis exercitus haberet; neque vobis ullum cum
Rege fœderis aut amicitiæ jus esset: tamen dubitare
non debeo, quin illius societatem effetis optaturi. quis
enim illum tantæ potentiæ, tantisque rebus gestis, civita-
2 ti fama, quam viribus, validiori non præponeret? Nunc au-
tem quum illo, qui victricibus copiis velut vestibulum urbis
vestræ obtinet, socio atque amico utamini; ab Athenienſi-
bus multis veteribus atque novis injuriis adfecti sitis; ho-
rum amicitiam, neglecto Rege, vobis suadere, profecto con-
3 tumelia est, Thebani. Sed superbissimi mortalium sibi solis* Justin. 5, 3, 5.
ingenium consiliumque supereße autumant; reliquos, & in- Plutarch. Alcibiad. cap. 4.
*primis Bœotos (vobis enim præ cæteris insultant) ineptos
& rudes esse, nec quæ utilia honestaque factu sint, digno-
4 scere. Itaque, quo nihil est dementius, id se vobis persua-
suros putant, ut ex ipsorum potius arbitrio, quam utili-
tate vestra hostes atque amicos habeatis; verbis confisi, in
5 quibus omnis ipsorum vis est. Sed verba nemo sanus ante
facta habuit; præsertim in bello: ubi res manu geritur;
linguæ promptitudo supervacanea est. Ut sibi diserti vide-
antur, virtus & fortuna Philippi, tantis suis socio-
6 rumque viribus subnixa plus poterit. Nec enim fa-* Livius 25, 20. 1.
*cile dixerim stolidior an impudentior sit eorum
postulatio.* Intentatum Atticæ fulmen excipite

Thebani: socio atque amico Regi bellum cum exitio vestro facite, ut nos in tuto simus: vestros agros, vestra corpora objicite, ne injuriarum suarum vindictam ab Athenienſibus Philippus exigat. *Hæccine ſunt poſtulata hominum, qui aut ipſi ſano judicio utantur, aut alios uti credant! Qui modo nullam premendi vos occaſionem prætermiſerunt; qui vos contumeliis, injuriis, armis, quantum potuerunt, perſequuti, veſtras clades atque pericula felicitatem ſuam rati ſunt: ii nunc a vobis petere audent, ut cum ipſis perire malitis, quam cum Philippo vincere. At* Juſtin. 7, 5, 3. *ille hoſpes & alumnus veſter, educatus in contubernio Epaminondæ clariſſimi imperatoris, ſanctiſſimique viri, cum ipſius moribus a tenera ætate caritatem urbis veſtræ imbibit: veſtras & Apollinis injurias Phocenſi bello ultus* Plutarch. Demoſth. cap. 24. Juſtin. 8, 1, 11. *eſt; quum Athenienſes odio veſtri ſacrilegis auxilia mitterent: iterum communi Amphictyonum decreto exoratus ejuſdem numinis contumeliam in Locros vindicavit: huc quoque profectus eſt, ut veſtris commodis conſuleret, non abſceſſurus, donec vos metu æmulæ inimicæque civitatis* Demoſth. de corona. *ſolverit. Id ſive communibus conſiliis viribusque lubet exſequi; non vetat, quo minus in prædæ verius quam belli ſocietatem veniatis; ſive quieſcitis, transitum concedite, ipſe communium injuriarum idoneus ultor erit, neque minus ad vos redibit emolumentum victoriæ: greges, armenta, mancipia, quæ ex hoſtibus capientur, maxima ex parte penes vos, ut vicinos, erunt: inde Phocenſis belli damna ſarcietis. Id magis ex uſu veſtro ſit, an veſtros agros uri, veſtra oppida expugnari, incendi, diripi, veſtras denique res agi ferriqué, quod Athenienſes optant, expendite. Nam iracundare eſt ſuſpectus immerito candor, quoque pronior benevolentia fuerit, acrioribus ſtimulis in vindictam agitur. Cæterum hæc ita refero, non quo vobis ingratitudinem exprobrem, de qua nihil vereor; nec ut formidinem incutiam, qua nihil opus futurum exiſtimo: ſed ut Philippi in vos beneficia, & viciſſim in illum veſtra cogitantes, admoneamini, ea demum firma atque perpetua eſſe fœdera, quæ ſervari utrinsque interſit. Quod ſi majora ſunt illius merita, vobis curæ erit, ut mutuo in illum animo ſitis: ille maximum laborum præmium putat, ſubveniſſe Græciæ, pro cujus ſalute atque dignitate perpetua cum barbaris bella gerit. Atque utinam illum Athenienſium furor ingenio ſuo uti paſſus eſſet, jam in Aſia audiretis arma ipſius eſſe, quæ nunc coercendis improborum motibus, invitus per Græciam circumferre cogitur. Poterat quidem amicis Athenienſibus uti, niſi huic Demoſtheni, atque* Demoſth. de Haloneſo. Literæ Philippi ad Athenienſes. *aliis quibusdam, qui imperitam multitudinem, ut expoſitum ventis mare; orationum ſuarum aura, quo volunt, impellunt, vecligalem ſe facere indignum, uſuque & exemplo fœdum*

dum exiſtimaſſet. Quippe ſi apud illos honeſtati precium eſſet, gratuito boni forent. Quibus honeſta vendere mos eſt, fœdem flagitii merces detur, utilia a noxiis, recta ab inhoneſtis non diſtinguunt; lucro, non adfectu virtutis aut patriæ, neque Deorum hominumve reverentia ducuntur. Nolite honeſti aliquid aut egregii exſpectare ab his hominibus: Veſtris utilitatibus non moventur, qui patriæ tam male conſulunt. Implicare vos volunt iisdem calamitatibus, ex quibus modo Macedonum virtute atque fide liberati eſtis: tantoque majoribus, quanto formidabilior hoſtis futurus eſſet Philippus, quam Philomelus, aut Onomarchus fuere. Nam in precario imperio etiam boni ducis conatus haud minus cives, quam hoſtes, præpediunt: Regum juſſis nemo intercedit, nemo refragatur: Demoſth. de corona. *unius arbitrio cuncti reguntur. In quo, quantum in rebus belli cis momentum ſit, non ignoratis. Nec jam in uno corpore Macedonibus id præſidium eſt. Philippum etſi fatum auferret, Alexander regenerat. qui jam in adoleſcenti hac ætate ea animi ingeniique documenta edidit, ut prope conſtet, ſummis imperatoribus parem eſſe futurum. Contra apud Athenienſes pacis bellique arbitrium, quia penes omnes eſt, velut in medio poſitum audaciſſimus quisque ad ſe trahit; impetu magis quam conſilio cuncta aguntur: homines maligni ſuadent, imperiti decernunt: bellum ſumitur animoſius, quam geritur: fœdera haud minori facilitate, quam junxere, violant. Nam & cum Philippo fœdus ipſis eſt. quod quam ſancte ſervent, re ipſa declarant. nec enim pro ſe fidem violaſſe ſatis habent; niſi per ipſos latius ſerpat iſta contagio. Veſtra autem conſtantia, Thebani, qua non minus, quam rebus fortiter feliciterque geſtis, magni clarique habemini, non ſinit ambigere, quin multis experimentis cognitam Regis amicitiam,* Juſtin. ii. 4, 9. *ſemper infeſtæ æmulæque civitati prælaturi ſitis. Neque vero averruncator malorum Hercules ſiverit, ut, quem indigenam civemque Deum præcipua religione colitis, ejus ſanguinem impio injuſtoque bello perſequamini. Nam cæteros quidem ſocios, quam amicitiæ regiæ non pœniteat, ex ipſis vos malo cognoſcere.* Hæc Python. Auditi dein ſociorum legati, prolixe commendato Regis animo, petiverunt, *ut ipſum potius Græciæ vindicem, quam perturbatores ejus Athenienſes ſequerentur.*

CAP. VII.

ARG. *Demosthenes & Philippi laudes extenuat, & Athenienſibus objecta crimina purgat. popularem ſtatum ſibi cum Thebanis communem, & contra regiorum odia ab utris que conſtanter tuendum eſſe. Oratores Philippi, ſuis urbibus proditis, idem cæteris perſuadere velle; ut ſerviant Regi perfido, & potentiam perjuriis nacto. ſe nihil unquam a Philippo petiviſſe, contra quam illi objeciſſent. Libertatem gregibus & mancipiis non permutandam. Thebanis non licere medios ſe gerere: ſed omnino, ſi ſalvi eſſe cuperent, cum Athenienſibus eſſe ſentiendum. Id ſi fecerint, ſuperiores Philippo fore. cujus potentiam, dolos & largitiones frangi caverique poſſe. Alexandri, ut pueri, rationem non habendam.*

AT Demoſthenes facta dicendi poteſtate, *Non* 1
ignorabam, inquit, *iſtos Philippi mercenarios neque laudibus in ipſum, neque in nos conviciis eſſe temperaturos. nam qui pudorem conſumpſerunt, quid loquantur aut faciant, parum penſi habent, dum cupitis potiantur. Sed illi quidem, ſi bene vos novi, Thebani, ſpe* 2
ſua egregie falſi, dignum virtute veſtra, Græcorumque moribus reſponſum ad Macedonem, referent: vos autem ad ea, quæ nunc agenda ſunt, animum diligenter advertite. nam veſtrorum quoque negotiorum ſummam nunc agi 3
ipſis rerum argumentis oſtendemus, non verborum præſtigiis, quibus iſti vereri ſe dicunt, ne capiamini. Sed quando 4
ſic pro nobis ſunt ſoliciti, ponant metum, nihil facietis, quo eloquentiores videamur. malam quandoque cauſſam adjuvit facundia: Ubi nudam veritatem ſpectari dicentis intereſt, verba nemo prudens adpendit. Nec de Philippo laboramus; ſit ſane per nos, qualem iſti fingunt: ſit etiam pul- 5
cher, eloquens, atque adeo in conviviis etiam hilaris. nam & hinc eum commendavere quidam; adeo inanem veræ gloriæ fatebantur. Cæterum legatos ejus miror ea civitati noſtræ coram vobis objeciſſe, quæ ſi crimina ſunt, non magis 6
Athenienſibus, quam Thebanis defendenda eſſe, in confeſſo eſt. popularis enim ſtatus incommoda exagitant: quæ licet non ignoremus utrique, tamen regio dominatui merito præferimus. Atqui illi ſic loquuti ſunt, tamquam in circulis & 7
conviviis Macedonum adulatione gratiam quærerent; non apud liberam civitatem officio legatorum fungerentur. Sci- 8
mus quidem Regum regiorumque mancipiorum adverſus gentes urbesque liberas pertinacia odia; & ſimpliciter fecerunt iſti, qui detegunt: ſed eo magis adnitendum nobis eſt,

The-

9 *Thebani, ut jura legesque noſtras tueamur. Et optandum inprimis eſſet, ut qui rempublicam adtigerunt, iis unum, idemque pulcherrimum certamen foret, quinam rectius civitati ſuæ conſulerent, aut conſulta exſequerentur: nemo communia commoda poſthaberet privatis; nemo acciperet munera; nemo iſtorum exemplo patriam Philippo proderet.*
10 *Verum, Thebani, nulli unquam non civitati modo, ſed etiam homini integra perfectaque felicitas obtigit: beatiſſimus habetur, cujus fortuna minimum ex adverſo trahit. Malos au-*
11 *tem nobis cives eſſe, neminem fugit: ne vos quidem caruiſtis, aut caretis, Thebani: nam ſine eo eſſet, non jam Elateæ Philippus libertati noſtræ plagas tenderet; ſed de regno Macedoniæ*
12 *nobiscum decretaret. Habemus tamen & bonos; eosque plures malis, & potiores. Argumentum poſcis? liberi ſumus: non ſervimus Philippo, ſicut tu Python Byzantios tuos ſervire voluiſti; tu autem Daoche, & tu Thraſidæe Theſſalos Regi* Plutarch. cap. 24.
13 *vendidiſtis. Theſſaliam enim ſervituti Philippi premi, videtis Thebani, &, niſi fallor, juxta nobiscum ingemiſcitis: Byzantium, quantum in Pythone fuit, idem manebat exiti-*
14 *um; quod Olynthus perpeſſa eſt: nos liberavimus. Quippe* Demoſth. de coron. Ὀλυμπιάδων ἀγορή.
Græcam civitatem, cum maxime ſociam atque fœderatam, ille religioſus atque venerabilis adſertor Græciæ nec opinantem opprimere adgreſſus fuerat. Hæc eſt nimirum præclara
15 *ipſius prudentia. calliditatem pro ingenio habet: periurium artem putat: perfidia tamquam virtute utitur. Aut dicat denique, quo alio pacto formidabilem illam potentiam nactus eſt: ſi Græcos fraudibus, inſidiis, proditione non cepit, ſi barbaros etiam non auro magis, quam ferro vicit; ſi deni-*
16 *que cuiquam mortalium aut fidem dare gravatus eſt, aut datam fallere non ſuſtinuit. Iſtis tamen ille Græciæ vindex, nos perturbatores ſumus! Sed quid iſtos pudeat, qui ſua crimi-*
na nobis objectare malunt, quam non admonere vos eorum, quorum ipſi manifeſti ſunt? Si quis captorum munerum aut proditionis reus eſſet, illum tuendo, propugnando, legibus & pœnis eripiendo veſtrum negotium ageretis: nunc alios
17 *accuſando, in vos ſententiam dicitis. Quod ſi ignari, quorſum ea res pertineret, id admiſiſtis; prudentiam in vobis requiro:*
18 *ſi ſcientes prudentesque, verecundiam. Pro mea, quique in eadem mecum cauſa ſunt, innocentia ſuffecerit, quod nos a Philippo nihil accepiſſe ipſi fatemini. nec enim, ſi quid petiviſſemus, vacuos abire paſſus eſſet liberaliſſimus Rex, ut a vobis quidem prædicatur. An qui vos conrupiſſe operæ precium putavit, nobis, etiam petentibus, non largi-*
19 *retur? At Thebanos modo monuiſtis, ne conſilium eorum ſequerentur, qui patriæ male conſuluerunt. Ego vero deſino adverſari illis, Thebani, ſi ita ſentiunt: in ipſorum opinionem transeo; vosque, quanto maximo poteſt, opere hortor, oro, obſecro, perque veſtram & commu-*

*nem Græciæ salutem obtestor, ut hoc ipsorum decretum amplectamini. Id si feceritis, nequa pecorum atque armentorum gratia vos ipsos venire patiemini; neque ut ergastulis ager vester frequentetur, inter cætera Philippi mancipia Pæonibus & Triballis servietis. Nam isti greges & mancipia intueri vos jubent, egregia servitutis præmia; uxores, liberos, parentes, libertatem, famam, fidem denique & fas Græcorum vilia habere. Hæc enim profecto perdidistis, Thebani, nisi fraudi violentiæque Philippi una nobiscum restitistis. Quod si alienis laboribus tutos vos persuasum habetis, vereor, ne magnopere decipiamini. Etenim (quod abominor) Philippo victore, cui dubium est, quin neque vos, neque quisquam Græcorum libertatem tueri possitis (nam in fide Philippi multum reponere, eorum est, qui perire velint) at si nos Victoria respexerit, quid ab hominibus, quos in extremo salutis atque dignitatis discrimine deseruerit is, exspectandum vobis putetis, considerate. Nam quæcumque vobis sententia federit, Athenienses certe omnia experiri, neque libertatem prius, quam vitam amittere, decretum est. Quamquam etiam viribus non diffidimus; quibus si vestras sociatis, conjuncti utique superiores erimus hosti, cui singuli pares esse possumus. Non ignoramus potentiam ejus Athenienses, quam olim nascentem augescentemque prævidimus; &, si cæteris Græcorum eadem mens fuisset, præcaveramus. Diu enim bellum cum eo gessimus, non de Amphipoli, aut Halonesо, ut plerisque credebatur; sed pro salute & libertate Græciæ: donec destituti ab omnibus; a nonnullis etiam oppugnati, pacem necessariam magis, quam honestam fecimus. Sed nunc, opinor, præses arcis nostræ Minerva, & Apollo Pythius patrium nobis numen, cæterique Græcorum Dii * aperuerunt oculos, & in vindictam avitæ libertatis populorum suorum animos excitant. Certe Herculem non sine indignatione verba legatorum audivisse arbitror, Philippo stirpem ab illo Deo repetentium. Ille enim adgnoscat Deus, omnium religionum contemptorem; Græcus, Macedonem; tyrannum, osor, punitor, exstirpator tyrannidis! Nullo enim alio argumento clariora sunt Herculis opera, at ille Græciam dominatu premit; quibusdam etiam civitatibus domesticos tyrannos imposuit, Philistidem Oreo, Hipparchum Eretriæ, Chalcidi Taurosthenem. Ergo jam * Eubœi, Achæi, Corinthii, Megarenses, Leucadii, Corcyræi nobis favent: alii fortunam spectant, * quæ hactenus unicum Macedonicæ potentiæ vinculum fuit, quo leviter abrupto, ultro dilabetur. Quippe Thessali, * unde Philippo robur equitatus est, * neminem unquam diu fovere: Illyrii cæterique Macedoniam adcolentes barbari, quorum & natura ferox est animus, & indignatione recentis servitii irritatus, si principia belli Philippo sequius evenerint, reliqua*

Demosth. de corona. Plutarch. Alcibiad. cap. 4. * Curt. 5, 5, 9.

Demosth. Philipp. 4. Dinarch. contra Demosth. * Demost. de coron. Plutarch. Demost. c. 24. * Demosth. ad Philipipi epistolam. * Justin. 7, 6, 8.

pro nobis conficient. Vos modo nobiscum acriter in hanc curam incumbite: sepositis interim contentionibus, quas inter vicinas urbes sæpe levis occasio concitat, odia privata, posse rem bene gestam, communis lætitia in benivolentiam vertet; aut quum porro insanire vacabit, cum dedecore forte damnoque utrorumque, sed tamen citra exitium resumentur. Neque dolos Philippi timueritis: modo promissis ejus aures occludite; manus continete a muneribus. Si nihil ante libertatem habueritis, calliditas, & largitiones frustra erunt: potentiam ut discordiæ Græcorum extulerunt, ita consensus obruet. Quin & ipse, ut est temerarius, excipi potest, quod si adcidat, nihil a cæteris est periculi. nam ipse gloriam atque dominationem; qui sunt eo sunt, quietem expetunt. Nisi forte Alexandrum veremini: quoniam isti quidem ita vos contemnunt, ut idoneos putent, quibus etiam pueri nomen formidinem possit incutere.

* Demosth. adversus Aristocratem.

Demosth. Olynth. 2.

Plut c. 19.

CAP. VIII.

ARG. Thebani Philippo deserto fœdus cum Athenienſibus jungunt, unde orta ad Chæroneam pugna, qua victor Philippus Græciam in potestatem redigit. venia tamen Athenienſibus data; Thebanos graviter exagitat. Conventu Græcorum (præter paucos) Corinthum indicto, de bello Perſis inferendo diſſerit. Ipſe Græcorum imperator eligitur, eique maximæ copiæ decernuntur.

Plutar. Demosth. c. 25.

1 CRederes alios repente factos Thebanos, qui modo regios legatos adtente, atque etiam cum adsensu audiverant, adeo in contrarium mutati sunt, ut Philippum hostem judicarent, ni quamprimum suis sociorumque finibus decederet: Macedonicæ factionis homines urbe pellerent: & Athenienſium copias eo reJustin. 9, 4, 8. Demosth. de corona.

2 ciperent. At Philippus inopinata Thebanorum defectione turbatus magis, quam territus, insistere destinatis non omisit. Duobus levibus præliis commissis, quum Athenienses successus non pœniteret; tandem utrique ad Chæ-

3 roneam Bœotiæ oppidum totis viribus confedere. Græcos decora majorum, & cura libertatis adcendebant: Philippus egregiis copiis, totque bellorum victoribus fidebat. in se quoque non parum momenti conlocabat, quod imperatoriis artibus ipse præcelleret; Græcorum Diodot.

4 celebratissimi duces jam decesserant. Theagenes Thebanis præerat, modico militiæ usu, neque satis fir- 16, 86.

Dinarch. contra Demoſthenem.

mus adverſus pecuniam : Athenienſium quoque imperatorum virtutem atque peritiam ipſe animo uſuque rerum longe anteibat. Sed duorum potentium populorum in unum converſæ vires, quorum auctoritatem Corinthii quoque aliique ſequebantur, injecerant curam, minima unius diei parte, de capite fortunisque omnibus dimicaturo. Ne Thebanorum quidem principes a pacis conſiliis abhorrebant; ſed Athenienſium ardor evicit, ut omnes Græciæ ſpes opesque unius prælii fortunæ permitterentur. Alexander etiam immodicus animi teſtabatur patrem, ne tantam gloriæ occaſionem e manibus elabi ſineret: eoque tandem impulſo, primus in hoſtem impetum fecit. Pugnatum eſt acriter ambigua diu victoria, donec adoleſcens, quem cum delectis alteri cornuum præfecerat pater, ſumma animi viriumque contentione connixus ſacra Thebanorum cohorte, quæ ex optimis conſtabat, loco mota, victoriæ viam aperuit. Nam & Athenienſes ſociorum calamitate fracti, æſtuque & vulneribus fatigati, non amplius ſuſtinuere Macedonum impetum. quippe Philippus æmulatione, & pudore, ſi filio adoleſcente deterior videretur, gravis intolerandusque incubuerat Ita de libertate Græciæ iſta pugna decretum eſt Cecideruntex Athenienſibus amplius mille, ſupra duo millia capti fuere. ſociorum quoque multi aut pugnando mortem occubuerunt, aut vivi venerunt in poteſtatem victoris. Miſſus poſthæc Athenas Alexander *veniam delictorum pacemque Athenienſibus Philippum dare* pronunciavit; *captivos etiam gratis reddere; nec vetare, quin occiſi tumularentur.* quippe Rex intentus in Perſicum bellum, Græcorum fidem atque ſtudia clementia & moderatione provocabat. Imperio tamen maris & inſulatum Athenienſes exuit: in Thebanos immitior. quorum ſubita defectione in ſummum rerum omnium discrimen ſe adductum fuiſſe meminerat; nec judicabat veteribus ſociis, poſt beneficia ſua cauſſam fuiſſe contra ipſum cum Athenienſibus ſentiendi. Ergo quum urbem dediſſent; præſidio Macedonum impoſito, interfectisque, quos maxime inviſos ſuſpectosque habuerat, aliis ſolum vertere juſſis; reductis ſuæ factionis exſulibus magiſtratus & judicia tradidit. Reliquos deinde populos, qui adverſus ipſum arma ceperant, eodem victoriæ impetu perdomuit. Nec quisquam tota Græcia, præter Spartanos & Arcades dominationis ejus expers manſit: alios armis, alios impari ſocietate imperiis ſuis obnoxios habebat. Igitur conventu totius Græciæ Corinthum indicto, *de bello Perſis inferendo* diſſeruit: *obviam eundum eſſe barbaris; imperium orbis immani ſuperbia ſibi deſtinantibus, aut*

Strabo lib. 9.

Aeſchines contra Cteſiph. Plut. Demoſth. cap. 25.

Dio pr. orat. 2.

Plutarch. cap. 14. Curt. 8, 1, 23. Attian. 7, 2, 13.

Diod. 16, 87. Pauſan. lib. 7.

Juſtin. 9, 4, 5.

Plutarch. apophth. cap. 30. Polyb. 5, 10.

Pauſan. lib 1.

Pauſan. lib. 9. Diod. 16, 88. Juſtin. 9, 4, 6.

Aelian. 6, 1, 8.

Juſtin. 9, 5, 3. Arrian. 1, 1, 3. Diod. 17, 3.

Diod. 16, 90. Juſtin. 9, 5.

aut parendum ſemper, aut mature reſiſtendum eſſe. Nec enim hoc agi, bellum an pacem habeant Græci; ſed utrum in hoſtiles agros id transferre malint, an domi accipere. Non veteres tantum injurias vindicandas eſſe; ſed præſens dedecus amoliendum, ereptis ex Perſarum ſervitute Græcis civitatibus, quæ Aſiam incolerent. Commodiſſime id fieri poſſe, dum compoſitis in Græcia rebus, univerſas vires in transmarinum bellum convertere liberum eſſet. Domeſticæ etiam quieti ea ratione proſpectum iri, amotis occupatisque longinqua militia, qui otioſi diſcordiis & audacia res turbare conſueviſſent. Conſtituerent igitur, quo imperatore, quibusque copiis bellum iſtud adminiſtrandum videretur. Non fallebat plerosque, quantum e republica peteretur: ſed armis amiſſam libertatem intempeſtivum videbatur verbis repetere. Nihil ergo dubitatum eſt, quin fauſtis adclamationibus *Philippus Imperator Græciæ ad liberandum orbem terrarum in Aſiam proficiſci* juberetur. Deſcriptæ deinde ſingulorum opes; & quantum quisque militum frumentique & pecuniæ mitteret, in tabulas relatum eſt. Ducenta peditum, quindecim equitum millia promiſſa fuiſſe reperio; quum in eo numero neque Macedones, neque parentes Macedonibus barbari cenſerentur.

Curtius 3, 10, 5.

Juſtin. 9, 5, 6.

CAP. IX.

ARG. Philippi domus diſcordiis agitatur. Alexandrum, ob jurgium cum Attalo, Philippus ipſe ſtricto petit: ille cum matre Olympiade ex Macedonia profugit. Reverſus amicos ſibi parare ſtudet, increpante patre; quum ipſe iisdem artibus uteretur. Crebra inter eos jurgia: ob quæ Olympias marito bellum ſtruit. ille id avertit, filia Alexandro Epirotæ data, in quibus nuptiis a Pauſania quodam proprio dolore, & inſtinctu Olympiadis infenſo, theatrum (ubi ſuam imaginem inter Deos conlocaverat) ingreſſurus obtruncatur, magnis rebus geſtis. Olympias Cleopatram ad ſuſpendium adigit.

CAEterum, ut ſine mixtura calamitatis nulla in rebus humanis felicitas eſt, res foris proſperas domeſticæ turbæ exceperunt. Animum conjugis olim, ut diximus, alieniorem Olympias moroſitate & adrogantia indies magis magisque averte- bat. Inde *repudiatam* nonnulli tradunt: ego in eodem matrimonio manenti Cleopatram ſuperinductam com-

1, 1, 16.

Plut. c. 14.

Juſtin. 9, 5, 9. Veſſio

Arrian. 3, 1, 24. Curtius 5, 2, 22.

comperio. Nec enim in tanto dedecore dulcissimæ matris, cujus pudor ad ipsum quoque pertineret, (nam *ob stupri suspicionem expulsam* addunt) interfuisset novercæ nuptiis. interfuit autem, & demum post contentionem,

Plutar. c. 15. Justin. 9, 7, 3.

quæ in eo convivio exarserat, matrem abduxit. Quippe 3 quum avunculus sponsæ Attalus, post longam compotationem spem male tegens, *orandos Macedonibus Deos diceret, ut ex nova nupta legitimum regni successorem Philippus tolleret*; Alexander in iram alioqui præceps, & tunc injuria irritatior, *nos ergo, sceleste, spurii tibi videmur*? inquit: simul calicem, quem forte dextra tenebat, in os illius impegit; ille quoque invicem conjecit

Athenæus pr. lib. 13.

poculum. Exorto tumultu, Philippus qui in alio lecto 4 adcubuerat, ejus diei lætitiam turbari molestè ferens, ense stricto Alexandrum petit: occideratque filium, nisi claudicantem ex vulnere pridem accepto gressum, ira vinumque præpedivissent. Prolapsus amicis subita re ex- 5 territis spatium dedit, ut precibus, & utrisque medios interponendo, Alexandrum eriperent. Nec minoris 6 operæ fuit illum exorare, ut salvus esse vellet. multiplici injuria adfectus sibi videbatur; & quamquam *patris regisque* nomina, *naturæque & gentium decreta* ingererentur, non abstinuit, quin insultans Philippo juberet *intueri Macedonas, egregium transmittendi in Asiam belli auctorem, qui ex lecto in lectum transiliens procidisset*. In- 7 de sibi matrique juxta timens, in Epiro, cui frater Olympiadis præerat, eam reliquit; ipse ad Illyriorum Regem

Plutarch. cap. 25 & Apophth. cap. 33.

profectus est. Postea quoque quum reconciliatore De- 8 marato Corinthio in Macedoniam reversi essent; pervicacis ingenii mulier filium, suopte ingenio potentiæ anxium, incitare non destitit, *ut, quos posset, humanitate aut pecunia in amicitiam inliceret; & adversus iracundiam patris, etiam adfinitate potentium hominum se muniret*. Sane olim monuerat Philippus, ut adfabilitate 9

Plutarch. apophth. cap. 31.

sibi conciliaret hominum studia; largitiones autem non usquequaque probaverat: etiam per literas increpito instituto ejus, *quod benevolentiam auderet sperare ab hominibus, quos muneribus corupisset. Falli, qui regium id*

Cicero de offic. 2, 15. Val. Max. 7, 2, 8. Diodor. 16, 55. Plut. apophth. cap. 31. Demosth. de corona. Plut. cap. 16.

putaret, ministri & diribitoris officium esse. Verum quum 10 ipse *pecuniæ omnia penetrabilia* jactaret, eaque haud minus sæpe, quam armis uteretur; non tam recta præcipiendi studio ita scripsisse visus est, quam metu, ne ab adolescente filio suis artibus oppugnaretur. Idem objurga- 11 vit Alexandrum, quod Pexodori filiam, quam Aridæo destinaverat pater, ambivisset: *degenerem, & fortuna, in cujus spem educaretur, indignum* adpellando, *qui Carem barbarum, barbaroque Regi subjectum, socerum optaret*. Sed ipse, ut potentiam suam firmaret, nullam con- 12

Athenæus

ditionem aspernatus erat, quin ex asperrima barbarie Illyrias Geticasque mulieres matrimonio jungeret. quamquam ex aliis etiam uxoribus pellicibusque complures liberos suscepisset. Quod quum Alexandro molestum ad- 13 cideret, urbane adolescentem conripuit; hortatus, *ut multos imperii æmulos habiturus, operam daret, quo omnibus melior præstantiorque, non ob Philippum, sed ex suo merito rerum potiri videretur*. Quum autem ob has 14 similesque causas crebra inciderent jurgia, nec abrupta semel benivolentia fido adfectu coaleisceret; ad extrema prolapsi sunt. præcipua Olympiadis violentia, in qua contumaciam sexus ingenium vastum & vehemens virili scelere in vindictam armabat. Stimulaverat ea fratrem Alexandrum, ut Philippo bellum faceret. Id ne alieno 15 tempore excipere cogeretur, callidus Rex, quamquam viribus plus poterat, firmata per novam adfinitatem gratia prævenire studuit, desponsa Epirotæ, Alexandri germana, Cleopatra. Ad istas nuptias celebrandas finiti- 16 marum gentium reguli, Græcarumque civitatum legati frequentes Aegas convenerant. id oppidum elegerat Philippus, non sine quodam omine eorum, quæ postea adci- 17 dere: nam ibi Macedonum Reges sepeliri mos erat. Ferunt etiam Apollinem Delphicum de bello Persico consulenti maturum interitum cecinisse. Sed ambiguum, ut mos oraculis, responsum Philippus ad barbarorum exitium blanda interpretatione traxerat. Alia quoque præ- sagia, quæ tum nemo animadverterat, eventus mon- 18 stravit. Erat inter custodes regii corporis Pausanias quidam, quem in solatium acceptæ ab Attalo injuriæ, Rex in eum dignitatis gradum provexerat. Quippe Pausaniam Attalus mero onustum nefariis convivarum ludi- 19 briis exposuerat. Hujus ultionem quum a Rege peteret, honorem accepit. Etenim Philippus virum spectatæ in bello fortitudinis, ad hoc nuper propinqua adfinitate conjunctum punire adeo non sustinuit; ut insuper copiarum parti præfectum cum Parmenione & Amynta in Asiam præmitteret, opera ejus usurus in expeditione Persica. Pausaniam autem rogatum, *ut ipsi temporibusque reipublicæ dolorem suum condonaret*, comitate adloquii & hone- 20 stiore stipendio placare conatus est. Sed adolescens majorem contumeliæ, quam beneficii rationem habuit: odiumque ab auctore injuriæ, in negligentem ejus vindicem convertit. Cum iis etiam, quos infensos Attali 21 domui, nec Philippo concordes esse noverat, consilia communicasse non præter rationem creditum est; postquam ab Olympiade parricidæ in cruce pendenti coronam auream impositam nemo nubitavit, aliaque facinora perpetrata sunt, ex quibus totius sceleris ordo caussæque haud

pr. lib. 12. Stephanus V. γερμα. Aelian. hist. var. 13, 63. Jornand. de reb. Get. c. 10. Jo. Magnus 3, 11. Plutarch. apophth. cap. 33.

Diod. 16, 93.

Plin. 4, 10, 3. Athen. 4, 14.

Tacit. 2, 54, 5. Pausan. lib. 8.

Diod. 16, 19. Justin 9, 6, 8.

Plutar. c. 17.

Justin. 9, 7, 10.

haud obscure perspicerentur. Dubia adhuc luce theatrum ingens hominum multitudo impleverat, spectatura ludos, qui superiorum dierum spectacula luxu & magnificentia longe superaturi dicebantur. Inter alia, quibus divitiis inludere solent opulenti Reges, & fortunæ suæ magnitudinem non capientes, duodecim Deorum effigies eminebant, in quibus artificum industria cum materiæ dignitate certaverat. Tertia decima Philippi thensa adcesserat; nulla in re cæteris vilior. Id mortalitatis fastidium matura ultio consequuta est: & successu rerum insolescentem, seque Diis immortalibus æquantem, priusquam indebito honore frueretur, fatum occupavit. Pausanias theatrum intrare volentem observaverat: utque præmissis amicis, qui eum deduxerant, relictisque a tergo satellitibus (nam in tanta omnium benivolentia nihil iis opus esse volebat ostendere) solus ingrediebatur; percussor improvisus adsilit, gladioque barbarico, quem sub veste habuerat, latus nihil tale exspectantis haurit. Hic fuit exitus maximi ætatis suæ Regum. Macedoniæ regnum magnum ex inopi reddiderat: circumjectam barbariem domuerat: Græciæ imposuerat jugum: tum etiam Persico Imperio imminebat. jam auxilia Græcorum coibant; jam in Asiam transjecerant præmissi ab eo duces; quum in ipso rerum gerendarum articulo, prolixum victoriæ fructum sibi pollicentem vita destituit. Ita maxima quæque in lubrico sunt; & audacissimas spes hominum quilibet ex improviso casus eludit. Olympias comperta morte Regis Cleopatram Attali neptem ad suspendium adigit; natum ex ea paucis ante patris necem diebus puerum in ænea pelvi torruit: in clientes etiam propinquosque ejus atrocibus suppliciis sæviit, & occasione vindictæ per muliebrem impotentiam crudelissime usa est.

Diodor. 16, 93.

Josephus Antiq. 19, 1.

1, 1, 11.

Justin. 9, 7, 12. Diod 17, 2. Pausan. l. 8.

Cap. X.

ARG. Alexander suscepto regno, omnia mota conturbataque internis seditionibus, & rebellione exterorum offendit, ut etiam amicorum quidam Græciæ curam omittendam putarent. Ille contra in primordio rerum audacia utendum censet. Confirmatis que omnibus, Amyntam, Attalum & Philippi interfectores occidit: ad delendam suspicionem, qua conscius ipsis fuisse putabatur.

Plut. c 17.

SEd Alexander, per cujus absentiam mater ista perpetraverat, tamquam salutare sidus, componendis tantis fluctibus tempestivus adfulsit. Quippe erectis

erectis in spem libertatis Græcorum animis, quos Philippus oppresserat; & tumultuantibus in vicinia barbaris; ne Macedoniæ quidem tranquillæ res erant. Attalus haud spernendi exercitus prætor, ambitioso imperio mirum sibi favorem apud militum vulgus conciliaverat: principibus Macedonum propinquitate innexus, etiam Philotæ sororem sibi desponderat: neque post tantas utrimque offensas invisо infestoque fides haberi poterat. Amyntas, quem fratre Perdicca genitum, data in matrimonium Cyna Philippus generum legerat, ad paterni regni successionem per Alexandri cædem adspirabat. Populi magna pars Olympiadis tyrannidem exosa; alii rerum novarum cupidine, varie in hunc aut illum inclinabant studiis: nec deerant, qui *Alexandro Aeropi filio restituendum dicerent fastigium, quod excluso legitimo regni hærede, Amyntas prius, deinde Philippus, vi ac fraude invasissent.* Exercitus quoque variis ex nationibus compositus, ut cuique animus aut spes erat, discordibus consiliis & sermonibus agitabatur. Contra Alexandro novum imperium, ac subito Philippi casu nihil adversus ingruentes motus provisum erat: & quamquam indolis haud pœniteret; ætas spernebatur. Viginti annorum adolescentem tantæ rerum moli humeros subjecturum; aut, si recepisset, parem futurum non arbitrabantur. Etiam nervus gerendarum rerum pecunia defecerat; qua abundantes Persæ in omnem fere Græciam conruptores miserant: &, ne quid malis deesset, Macedoniæ maritima * Tusci piratæ deprædabantur. Convocatis amicis, *quum de præsentium rerum statu deliberatio instituta esset; non defuerunt, qui censerent, *omissa Græciæ cura, quanta posset lenitate deficientes barbaros in officio continendos esse: postquam intestini motus consedissent, longinqua facilius compositurum.* Verum adolescens insigni animi magnitudine, cauta consilia pro ignavis fastidiebat. *Perpetuo omnium contemptui obnoxium fore, si in principio regni impune se sperni pateretur. Ad omnem deinceps vitam pertinere, qualem de se opinionem in animis hominum incipiens Imperator excitet. Philippi necem haud magis sibi, quam rebellibus inexspectatam adcidisse: trepidantes adhuc, & consilii incertos nullo negotio opprimi posse, per Macedonum cunctationem erigi seditionis auctores; &, qui nunc etiam nutarent animis, tumultuantibus adcessuros. ita contra paratos confirmatosque anceps discrimen subeundum: nunc celeritatis magis, quam virium certamen esse. Quod si adversus singulos audacia non esset; quid deinde futurum, si metum confesso omnes uno impetu superfunderentur?* His deinde congruentia ad populum loquutus, adjecit; *effecturum se, ut cives hostesque*

3 Diod. 17, 2.

4 Curtius 6, 9, 17.

1, 12, 15.

5 Plutarch. de fort. Alex. 1, 3. Curt. 6, 9, 17.

6 Plutar. de fort. Alex. 1, 3. Arrian. 1, 3, 6. Justin. 11, 1, 2.

7 Justin. 11, 1, 19 Arrian. 1, 1, 7, 5, 17.

8 Suidas V. Ἀλέξανδρος.

9 Plut. de fort. Alex. 1, 3. Justin. 11, 2, 7. Arrian. 2, 3. 18. Diod 17, 4. * Strabo l. 5. * Plutarch. c. 18. Justin. 11, 1, 5.

10

11

12

13

Diod. 17,2. Justin. 11, 1, 10. *hostesque fateri cogerentur, erepto patre corpus nomenque Regis mutatum esse, consilium animumque non desiderari. Eam rerum conversionem nonnullos occasionem tumultuandi putavisse; sed brevi pœnas daturos. modo Macedones eosdem animos, eosdemque lacertos sibi commodarent, quos tanta cum ipsorum gloria, tantoque victoriæ fructu, patri suo per tot annos præstitissent. Id quo promptius alacriusque facerent; omnium præter militiæ vacationem ipsis concedere.*

Justin. 11, 1, 8. Consilium Regis fortuna comprobavit. Non segnius, quam loquutus fuerat, singula adgressum felicissimus omnium exitus sequutus est. Et Amyntam quidem, patefactis, quas ille struxerat insidiis, occupavit: Attalum per Hecatæum & Parmenionem sustulit. Ex iis, quos in Philippi necem consensisse rumor arguebat, unum Alexandrum Lynceſtem exemit supplicio, quod imperium suscipienti adfuisset, primusque *Regem* salutasset: cæteros occidit. Ea severitate suam salutem in vindicta Philippi muniri credebat; simul aboleri famam, qua ut conscius paternæ cædis notabatur. Crebræ inter eos discordiæ fidem fecerant; & questum injurias Pausaniam ad facinus confirmasse ferebatur: prolato ex Tragœdia carmine, quo Medea *pariter pellici suæ, quique eam in matrimonium tradidisset, & cujus in manum convenisset, idem exitium* minabatur. Verum ipse, quum aliquando Darii epistolæ reſponderet, invidiam in Persas transferre conatus est; *illorum auro percussores Philippo comparatos fuisse.* Quoque magis omnem culpæ suspicionem extergeret, postremo vitæ tempore magnificum Philippo templum exstruere cogitaverat: id, inter alia in commentariis ejus reperta, successores neglexere.

Diod. 17, 2. & 5. Curt. 7, 1, 3.

Arrian. 1, 8, 2. Curt. 7, 1, 6. Justin. 11, 2, 2.

Plutarch. cap. 17.

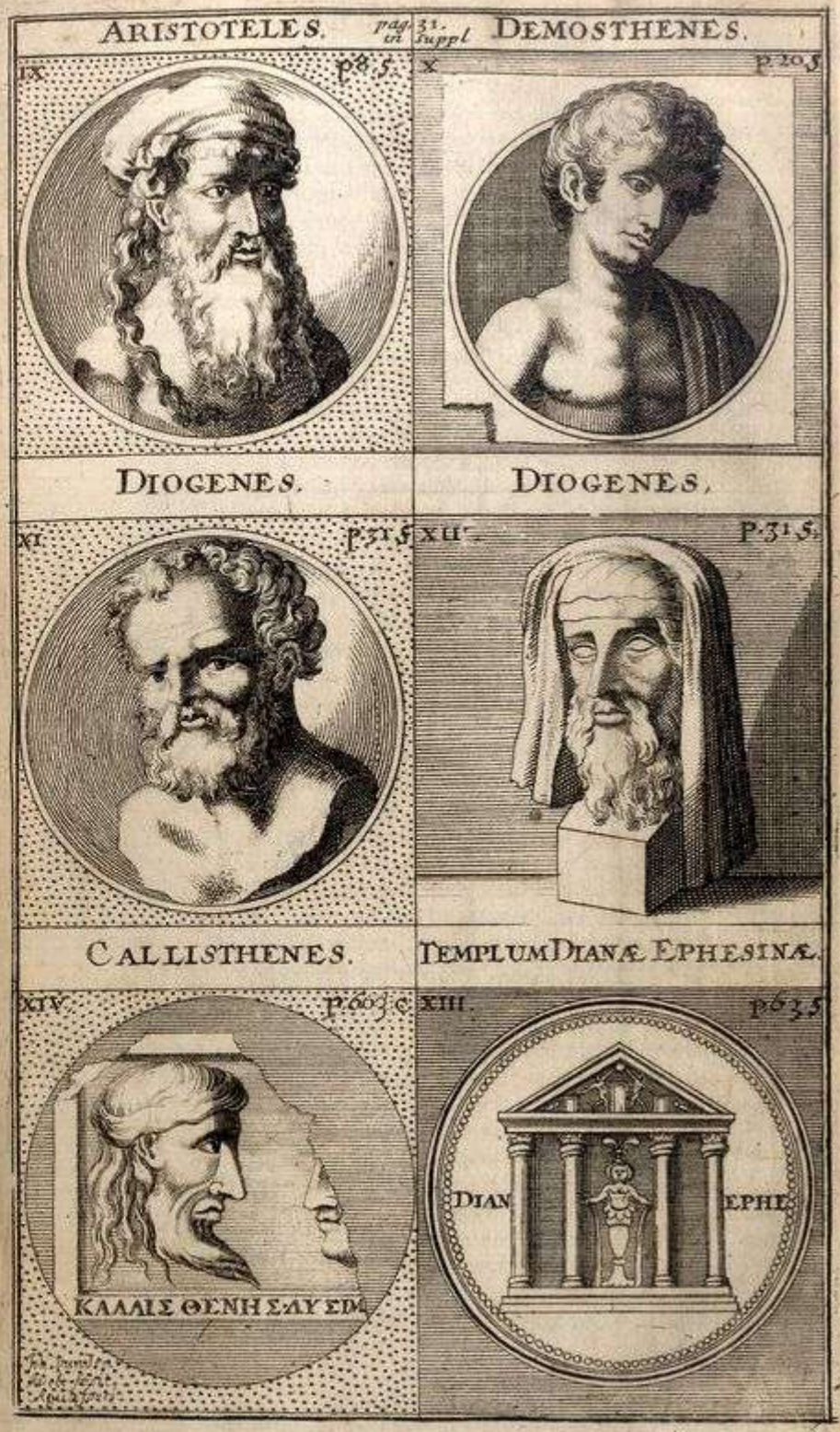
Arrian. 2, 3. 18. Curt. 4, 1, 12.

Diod. 18, 4.

CAP. XI.

ARG. Alexander Thessaliam invadit. in qua Tempe describuntur. Achillem commilitonem optat. in concilio Pylaico imperator Græciæ creatus, apud Corinthum conventum indicit, ubi cum Diogene congreditur. mox Delphos profectus Pythiam vi cogit ad responsum reddendum. In Thraciam movens hostes, qui summum montis Æmi cacumen occupaverant, superat. in Bacchi luco sacrificanti lætum prodigium offertur. Orphei effigies sudat. Triballorum Rex Syrmus frustra oppugnatur ab Alexandro.

QUum autem ad perficienda, quæ animo agitabat, maximum in eo momentum positum arbitraretur, ut Græciæ principatum, quem Philippus com-

comparaverat, retineret; raptim exercitu ducto Theſſa-
2 liam improviſus iurupit. Sustulerant animos Theſſalo-
rum quidam, & inſeſſis ad Tempe anguſtiis iter ex Ma-
3 cedonia venienti occludebant. Quippe eas regiones Olym-
pus atque Oſſa celebrati montes dirimunt: per quorum
convalles Peneus amnis labitur, mira amœnitate ſolen-
nia gentis ſacrificia meritus. Lætis utrimque nemoribus Maximus Tyr. orat. 38.
obumbratus incedit; multoque cum fremitu ruenti, ex
4 vicinis arboribus avicularum garritus obſtrepit. Anguſta Plin. 4, 8.
ſemita per quinque fere millia paſſuum protenditur, vix Liv. 44, 6, 5.
onuſto jumento ſufficiens iter præbens: quod adverſus
quemcumque numerum hominum vel decem armati ſe-
piant. Sed ille qua minime perviæ rupes exiſtimabantur,
5 ſcalarum in modum exciſo montis Oſſæ latere, circumi- Polyæn. 4, 3, 23.
tu penetravit; adeoque celeritate ſua cunctos exterruit, Juſtin. 11, 3, 2.
ut *omnia ei vectigalia reditusque, ſimul univerſæ gentis imperium, quibus id legibus Philippus habuiſſet*, nullo
6 jam repugnante, decernerentur. Phthiam, *quæ generis* Philoſtrat. in Heroicis.
ſui auctorem Achillem protuliſſet, immunem eſſe juſſit. eumque heroem expeditionis adverſus Perſas ſocium atque
7 *commilitionem eligere ſe* dixit. Ex Theſſalia Thermopy- Plin. 35, 9, 3.
las petiit, publicum Græciæ concilium, *Pylaicum* ad- Liv. 31, 32,
8 pellant. ibi quum frequens per eos dies conventus eſſet, 3, 35, 21, 4.
in locum patris Amphictyonum decreto ſummus Græco- Diod. 17, 4.
rum imperator creatus; *Ambraciotis ratam eſſe libertatem* juſſit, quam nuper expulſo Macedonum præſidio rece- Diod. 17, 3.
perant: *ultro redditurum fuiſſe* dictitans, *ni paucis die-*
9 *bus ipſum antevertiſſent*. Exinde Thebis admoto exerci- Diod. 17, 4.
tu, fractaque Bœotum & Athenienſium contumacia,
qui populi maxime ſuis conſiliis obſtiterant; *apud Corin-* Juſtin. 11, 2,
10 *thum Græcorum legatos occurrere ſibi* juſſit. Ibi confirma- 4. Arrian. 1,
to Amphictyonum decreto, communi omnium ſenten- 1, 2.
tia, in Philippi patris locum imperator Græciæ ſuffectus
11 eſt: & in bellum Perſicum auxilia decreta. Forte in ea-
dem urbe Diogenes degebat, qui Cynico inſtituto ſpon-
taneam paupertatem amplexus, liberum & ſui juris ani-
12 mum opibus curisque prætulerat. Apricabatur ille in Pauſan. lib. 2.
Craneo, Corinthi ſuburbio, ubi cupreſſorum lucus eſt.
eo quum Alexander videndi ejus deſiderio veniſſet, optio-
nemque faceret, *quæ vellet ab ipſo petendi; parumper diſce-* Plutar. c. 22.
13 *dere* juſſit Regem, *ne Solem interciperet*. Inopinatum re- & ad Pr. in-
ſponſum, hominemque, in quem in tanta ſua fortuna doct. cap. 7.
ne beneficii quidem jus haberet, admiratus Macedo di- Dio orat. 4.
xiſſe fertur, *Diogenem eſſe voluiſſe, ni Alexander eſſet*. Seneca de be-
14 Scilicet magnitudo animi, qui ex alto deſpiceret omnia, nef. 5, 4. & 6.
quorum cauſſa reliqui mortales ſemetipſos cupide per- Laert. in Diog. Juve-
dunt, non plane fallebat mentem acerrimi juvenis, ſed nal. 14. 309.
obcœcata cupiditatibus pervidere non poterat, quanto Arrian 7, 1, 6.
melius Val. Max. 4, 3. f.

melius esset carere supervacuis opibus, quam habere necessarias. Ex Peloponneso Delphos invisit; Apollinem de eventu belli, quod moliebatur, consulturus. Sed virgo fatidica negabat *per eos dies adiri Deum fas esse*: donec ipse eo profectus, vi conripuit virginem, & ad templum traxit. Sed quum inter eundum illa patrium more pertinacia Regis victum reputans, exclamasset, *invictus es, fili; Accipere omen*, dixit, *nec alio oraculo sibi opus esse*. His rebus celeriter confectis in regnum regressus, summo studio in vindictam spretæ Macedonum majestatis incubuit. Jamque præparatis omnibus, vere novo ex Amphipoli movens, adversus liberas Thraciæ gentes, decimis castris ad montem Aemum pervenit. Magna Thracum manus jugum occupaverat transitu prohibitura Regem, castra plaustris in modum valli circumdederant; propulsuri in hostem, si vis inferretur. Alexander barbarorum astu cognito edixit militibus, *ut plaustris inruentibus, diducta phalange innoxia dilabi paterentur; aut, si deprehensi essent, humi strati, clypeis arcte commissis, testudine se protegerent*. Ita hostium dolus irritus fuit. magna plaustrorum pars per intervalla ordinum devoluta est: quę armatis incidere, clypeis impacta, suoque impetu subsilientia nihil ponderis ad obterendum habuere: omnisque illa tempestas citra noxam detonuit. Quo metu liberati Macedones, alacri clamore edito, impressionem faciunt. Procurrentes barbaros prægressi a dextro cornu sagittarii frequentibus telis incessebant: ita sine periculo phalanx in verticem enisa, ut primum æquo loco consistere potuit, haud ambigua victoria hostem nudum aut leviter armatum disjecit. Sed eadem res, quæ barbaros in prœlio prodiderat; in fuga adjuvit. armis haud sane onerati per nota loca facile dilapsi sunt. ita desideratis ex omni numero mille quingentis, cæteros fuga abstulit: mulierum puerorumque ingenti multitudine, prædaque pro locorum conditione satis ampla, victor potitus est. Sic aperto montis Aemi transitu, interiora Thraciæ penetratum est. Lucus est in iis gentibus, quem Libero Patri dicatum prisca religione colunt. ibi quum Alexander barbaro ritu sacrificans, vinum aris infunderet, tanta flammæ vis erupit, ut superato ædis culmine, in cœlum emicare videretur. *eosdem gloriæ fines Regi ostendi*, omnes credidere. Alia subinde res nunciata prioris prodigii adfirmavit. In Thracibus, qui *Odrysæ* adpellantur, Libethrus mons & civitas est, Orphei natalibus inclutæ: *ejus sacram effigiem ex cupresso fabri aptam multo sudore manasse*, qui viderant, ad Regem retulere. De interpretatione solicitis Aristander exemit metum, *ad res Alexandri pertinere* adseverans, *quibus decantandis alumni si-*

15 Plutarch. cap. 22.

16 Diodor. 17, 93.

17 Arrian. 1, 1, 5.

18

19 Polyæn. 4, 3, 11.

20

21 Arrian. 1, 1, 13.

22

23 Sueton. August. 94, 7.

24

25 Tzetzes Chil. 7, 91. Plutarch. cap. 22.

26

27 *filiique Musarum multum desudaturi essent*. Triballi valida natio trans montem Aemum colunt. in eos quum descenderet Alexander, Rex gentis Syrmus in Peucen Istri insulam confugerat, expeditione Macedonis multo ante comperta; seque & quidquid ætate vel sexu invalidum 28 erat, objecto amnis munimento tuebatur. Quippe Alexandro paucæ naves erant; & in aspera præruptaque ripa difficilis exscensio, ab hoste intento validoque haud 29 ægre impediebatur. Ita Macedones re infecta discesserunt, contenti inlata paucis ante diebus clade. nam priusquam eo processissent, alium Triballorum exercitum adorti, vix quinquaginta suorum amissis, tria hominum millia occiderant.

Arrian. 1, 1, 17.

Strabo lib. 7.

Arrian. 1, 1, 28.

Plut. c. 19.

Arrian. 1, 1, 25.

Cap. XII.

ARG. Alexander Syrmo omisso, Getas trans Istrum colentes, transmisso noctu flumine, vincit urbemque eorum diruit. Syrmo & aliis pacem petentibus dat: Germanorum legationem audit. ipsorum bellum vitat. ea de re avunculi ejus Alexandri dictum. Thraciæ regulis secum abductis contra Clitum in Illyriis tumultuantem proficiscitur. Autariatas per Langarum coercet. Ipse Pelium progressus hostes proturbat. a Glaucia & Clito in locis impeditis propemodum intercluſus, strategemate se expedit. & quamquam acriter instanti hostium multitudine, sine ulla suorum jactura flumen transjicit. Deinde post triduum regressus, securos obruit; multis que cæsis, reliquos in fugam conjicit.

1 Syrmo Rege nequidquam oppugnato, in Getas convertit impetum, qui in ulteriore ripa quatuor equi-
2 tum, decem peditum millia instruxerant. Id periculum non tam ex usu belli sumpsit, quam cupidine famæ; ut *maximum Europæ flumen, defendentibus ferocissimis gentibus, transivisse* gloriari posset. Igitur equi-
3 tibus, quotquot capere navigia poterant, impositis, pedestrium copiarum partem intribus, quorum ibi magna erat, copia, alios utribus transduxit. Improvisa Macedonum impressione (quippe transmittentes nox, & in
4 ripa, quam petebant, densa frumenti seges texerat) territi Getæ vix primum emissi equitatus impetum tulere.
5 Ut deinde cum phalange Nicanor successit; effuso cursu urbem quatuor ferme passuum millibus a flumine distantem petiverunt: mox, instante Alexandro, avectis conjugibus liberisque, quod eorum equis eripere potuerant,

Jo. Magnus hist. Gothi. 3, 12.

Arrian. 1, 1, 29.

cæteros reliquere victori. Eos Rex Meleagro & Philippo 6
Strabo lib. 7. Arrian. 1, 1, 55. abducendos dedit: excisaque urbe, & in ripa fluminis Jovi Herculique & ipsi Istro, qui transeunti propitius fuisset, aris consecratis eodem die reduxit exercitum, incruenta victoria potitus. Venerunt deinde finitimarum 7
Tacitus Germ. 1, 4. gentium, Syrmique Regis oratores cum donis, quæ apud ipsos in precio habentur. Germani quoque, qui usque a fontibus Istri terras ad sinum Adriaticum spectantes habitant, legatos miserant. Nam Ister in Germania oritur; ipsi patrio vocabulo *Danubium* adpellant. Magnitu- 8
Arrian 1, 3, 37. dinem corporum animorumque alacritatem admiratus Alexander interrogavit, *quidnam omnium maxime vererentur*? putans suam potentiam formidabilem ipsis esse, eamque se confessionem expressurum. illi *nihil se magnopere vereri* responderunt, *nisi forte, ne cœlum in ipsos rueret. cæterum virorum fortium amicitiam plurimi facere.* Perculsus improviso responso paulum reticuit; deinde 9
hoc unum effatus, *Germanos adrogantes esse*, fœdus, ut petiere, junxit; Syrmoque & reliquis pacem dedit: satis gloriæ expeditione partum existimans, & in Persicum bellum animo conversus, unde cum leviori discri-
Liv. 9, 19, 11. Agell. 17, 21. mine longe majus opere pretium exspectabatur. Taxasse 10
id avunculum ejus Alexandrum constat, quum paulo post bello in Italia gerendo fatigaretur; nam *inæqualem virisque sortem quæstus, sibi cum viris pugnam evenisse* dixit, *Macedoni cum mulieribus*. Cæterum regulos Thra- 11
Frontin. strateg. 2, 11, 3. Justin. 11, 5, 3. cum, quique alii ad res novandas opibus aut animis idonei videbantur, specie honoris, tamquam commilitones adversus Persas adsciscceret, abduxit; capitaque ademit
Arrian. 1, 2, 1. factionibus, sine principibus nihil ausuris. Per Agrianos 12
Helladius apud Photium. & Pæonas Macedoniam repetenti Illyriorum motus nunciatur. Bardylis ex carbonario multarum in eo tractu nationum Rex, etiam Macedoniæ gravis incubuerat; donec magno prælio a Philippo victus, atque instaurato
Diodor. 16, 4. & 22. Justin. 7, 6, 7. Lucian. in Macrobiis. deinde bello fractis omnino viribus, in ditionem victoris concederet. Atque ille jam obierat, vita ad nonagesi- 13
mum ætatis annum producta: cæterum filius ejus Clitus *opportunum recuperandæ libertatis tempus adveniſſe* dictitans, *dum asperrimarum gentium armis Alexander trans Istrum adniteretur*; populares ad arma capienda impulit: inita societate cum Glaucia Rege Illyriorum, qui Tau-
Arrian. 1, 2, 2. lantii vocantur. Autariatæ alia natio iter facientes Mace- 14
donas adgressuri fuerant: sed Langarus Agrianorum Rex Alexandro fidus, petiit, *ut sibi curam eam permitteret: sese domi eorum tantum negotii ipsis comparaturum, ut animum a vexandis Macedonibus ad sua tuenda conversuri essent*. Conlaudatum donisque magnifice cultum juvenem 15
dimisit Rex; etiam sororis Cynæ nuptias pollicitus, quam

ex

ex Illyria muliere susceptam Amyntæ in matrimonium 1, 10, 4.
16 dederat pater. Et Agrianus quidem promissam operam Arrian. 1, 2, 3.
præstitit; sed morbo conreptum, ne pacta mercede fru-
17 retur, brevi consequuta mors prævenit. Ita cohibitis Autariatis sine certamine Pelium perventum est, Desseretiæ oppi- Livius 31, 40, 1.
18 dum, Eordaico flumini imminens. Speciem pugnam expetentium præbebant hostes, & velut manus conserturi Arrian. 1, 2, 6.
extra præsidia sua ferociter procurrerant. sed priusquam
prælium committi posset, refugerunt; licet opportuna
19 loca, sylvisque & callibus impedita præcepissent. Fœdum ibi spectaculum Macedonum oculis objectum est. tres pueri, totidemque puellæ cum tribus nigris arietibus confusa strage jacebant, quos barbari sacrilego sacro Diis suis immolaverant, quo pugnaturis audaciam inspirarent. Sed vindex Numen sceleſtis mentibus pro
20 virtute vecordiam injecit. Rex intra mœnia compulsos ducto exteriore muro intercludere statuerat; quum postridie cum magnis Taulantiorum copiis Glaucias advenit. ita spe capiendæ urbis abjecta, quomodo tuto dis-
21 cederet, cogitabat. Interim Philota cum jumentis castrensibus, & præsidio equitum frumentatum misso, comperit *suos in discrimine versari*. quippe Glaucias colles campo circum datos occupaverat, in occasionem gerendę rei in-
22 tentus. Igitur adversus oppidanorum eruptionem parte exercitus in castris relicta, cum cæteris copiis impigre profe-
23 ctus est; territisque Illyriis, suos recepit incolumes. Cæterum iter facturo maximum periculum imminebat. hinc flumen, inde prærupti arduique colles viam coarctabant, relicto itinere, quod multis locis vix quaternos armatos caperet: montium jugis Clitus atque Glaucias sagittariorum & funditorum cohortes magnamque gravis armaturæ manum imposuerant. Alexander ducentis equitibus
24 ante utrumque phalangis cornu conlocatis, imperat, *ut erigerent hastas; mox signo dato versus hostes tamquam impetum facturi, infestas protenderent, modo in dextrum,*
25 *modo in sinistrum latus in vicem conversi.* Suspensis eo commento hostibus, phalangem raptim progressam nunc in plures acies diducit, nunc divisam conligit; ad extremum cuneo facto, in læva Illyriorum præsidia strenue
26 infert. Illi celeritate & peritia Macedonum in stuporem versi, desertis, quos tenuerant montibus, versus urbem
27 refugerunt. Pauci restiterant in edito colle, qua jam transierat Macedonum agmen: iis dejectis, Alexander duobus fere millibus Agrianorum sagittariorumque locum capit; phalangi, quam flumen transmittere jusserat, præ-
28 sidio futurus. Ea re conspecta universa hostium multitudo iter ad montes adripuit; eo consilio, ut transjecta gravi armatura, extremum agmen, in quo ipse Rex

 trans-

transiturus erat, adorirentur. Ille nihil territus venientes fortiter excipit: simul phalanx sublato clamore, quasi iterum transmisso amne subsidio suis itura, metum incussit hosti. nam Rex, quæ evenerunt, futura ratus, præceperat, ut in adversam ripam delati statim aciem instruerent, lævum cornu, quod a flumine hostibusque propius aberat, in speciem multitudinis, quantum possent, expiicantes. Itaque quum universum exercitum incumbere sibi putarent Taulantii, paulisper retrocesserunt. Id spatium nactus Alexander, suos raptim ad flumen ducit: quo ubi ventum est, ipse inter primos transgreditur; & quum eos, qui agmen claudebant, reversus hostis urgeret, machinis dispositis, quæ trans amnen missilia spargerent, eum submovit: simul, qui jam ingressi flumen erant, e mediis aquis tela conjecere. ita nemine desiderato cæterum iter quietum habuit. Triduum intercesserat; quum *hostes, tamquam fugato Macedone, metu vacuos, passim nullo ordine iendere, neque more militari vallum fossamve pro castris habere, neque vigilias & stationes obire* nunciatur. Igitur adsumptis sagittariis Agrianisque, & ea Macedonum militum manu, quam Perdiccas & Cœnos ducebant, noctu superato flumine, celeriter ad eos contendit; reliquo exercitu sequi jusso. nec exspectato eo, ne occasionem mora consumeret, levis armaturæ militem præmittit: mox ipse cum cæteris impetu facto semisomnos & inermes magna strage adficiunt; multos vivos capiunt; reliquos conjiciunt in fugam, & ad Taulantiorum usque montes persequuntur. Clitus in ea consternatione in oppidum Pelium se recepit; deinde sive munimentis urbis, sive suorum animis diffisus, incensa urbe, in Taulantios exsulatum abiit.

29 30 31 32 33 34 35

Cap. XIII.

ARG. Græci, audito Regem occubuisse, rebellant. Thebani inprimis: adjuti Athenienstum, & privatim Demosthenis studiis. Peloponnesii Thebanis auxilio futuri, aliique eos oppugnaturi, pecunia avertuntur. Alexander, iis rebus cognitis celeriter ad Thebas contendit: ibique castris positis pœnitentiam oppidanorum exspectat: defectionis auctores dedi postulat: illi contra amicos Alexandri deposcunt. Perdiccas non exspectato Regis imperio Thebanos invadit: tandem urbi capitur; inque ea promiscua cædes editur. reliqui civium, paucis exceptis, sub corona venduntur. Timoclea Theagenis soror, occiso Thrace, a quo violata fuerat, a Rege absolvitur. Pindari quoque posteris, ipsiusque domui parcitur. Alexandri mos virtutem honorandi.

1 Interea per universam Græciam diffusus rumor, *Alexandrum in Triballis cecidisse*, omnes Macedonicis opibus adversos in spem rerum novandarum erexit. Ea quoque in rebus humanis haud postrema calamitas est, quod utcumque levi auctori, quæ facta optamus, tam enixe creduntur, quasi veritati vim adferre 3 possit pertinax & impatiens rationis opinio. Repertus est, qui, *se insciente, circumventum Regem, & quo minus ambigeretur, se in ea pugna vulneratum esse* adfirmaret: id pronis auribus acceptum vulgatumque, civitati The- 4 banorum extremæ calamitatis initium exstitit. Quippe eo nuncio exciti quidam exsulum, quos a Philippo ejectos diximus, ducibus Phœnice & Prothyte, præfectos Macedonum, qui Cadmeam obtinebant, quum nulla doli suspicione extra arcem progressi essent, obtruncant: civibus ad speciosum liberandæ patriæ titulum strenue concurrentibus, præsidium obsident; & duplici vallo fossaque, ne commeatus aut auxilia submitti possent, circum- 5 dant. Legatis deinde supplicum habitu circum civitates Græciæ missis orabant, *ne deesse vellent indigne ereptam libertatem repetentibus*. Et Demosthenes quidem veteri in Macedonas odio Athenienses permovit, ut auxilia prompte decernerent. missa tamen non sunt; quia subito Alexandri adventu perculsis exspectanda fortunæ inclina- 6 tio videbatur. Demosthenes privatis copiis Thebanos adjuvit, magnumque armorum numerum gratis submi- 7 nistravit. quibus peratmati, qui Philippo adimente sua amiserant, Cadmeæ præsidiariis acriter institerunt. Peloponnesiorum haud invalida manus ad Isthmum convenerat, ad quos quum Antipater, quem interim, dum abesset, Macedoniæ præfecerat Rex, mississet petitum, *ne contra commune Græciæ decretum cum professis Alexandri hostibus consilia miscerent*; nihilominus Thebanorum oratores admiserunt. Quumque vulgus militum misericordia 8 permoveretur, dux eorum Astylus, Arcas genere, moras nectebat; non tam incepti difficultate territus, quam per avaritiam, ut a festinantibus & necessitate anxiis majus stipendium acciperet. Decem talenta poscebantur; ea quum 9 Thebani non conficerent, a Macedonicæ factionis hominibus oblata sunt, ut quiesceret. Ita de Arcadum auxi- 10 liis Thebanorum spes in nihilum recidit. Alias tamen

Justin. 11, 2, 8.

Arrian. 1, 3, 1. Plutarch. cap. 19.

Diod. 17, 8. Arrian. 1, 3, 10. Dinarch. contra Demost.

Diod. 17, 8.

Plutarch. Demosth. cap. 32 & in X. Oratorib. 8, 9. Dinarch. contra Demosth. Diodor. 17, 8.

Plutarch. in X. Oratorib. 11,2 Dinarch. contra Demosth. Justin. 11, 2, 7. Arrian. 1,3,5.

ex Peloponneso copias, ne adversus Thebas militarent, pecunia Demosthenes avertit. Namque trecenta talenta a Persis accepisse dicebatur, queis ad facessendum Alexandro negotium uteretur. His ita nunciatis, Alexander præter 11
Eordæam & Elymiotin, rupesque Stymphæas & Paryæas rapit exercitum; septimoque post die quam a Pelio movisset, Pellenen Thessaliæ oppidum pervenit. Post sextum deinde diem in Bœotiam venit; mox Onchestum, sex
Pausan. lib. 9. circiter passuum millibus a Thebis distantem processit.
Inter hæc Thebani majore animo, quam consilio, admi- 12
Arrian. 1, 3, 5. nistratis rebus, omnium ignari agebant; nec dum intra Pylas esse credebant Macedonum copias: ipsum vero Regem adventare adeo fidem superabat, ut *potius alium Alexandrum Aeropi filium exercitui præesse* contenderent.
Pausan. lib. 9. Rex ad fanum Jolai positis castris, quod ante Prœtidem 13
portam est, pœnitentiæ eorum locum dare constituerat;
Arrian. 1, 3, 8. quum illi eruptione facta, in stationes Macedonum invecti, quosdam interficiunt, alios loco pellunt, donec ad ipsa jam castra suggressos emissa Regis jussu levis armatura rejecit. Postero die ad portas, quibus in Atti- 14
cam cuntibus iter est, promoto exercitu, ut suis in arce conclusis præsto esset; adhuc contabatur, &, si pœniteret erroris, veniam ostentabat. Sed quibus pax placebat, 15
potentia exsulum eorumque, per quos revocati fuerant, opprimebantur: qui nulla spe salutis reliqua, si Macedones urbe potirentur, patriæ ruinis obrui malebant, quam illius incolumitatem suo interitu emere: & ex Bœotarchis nonnullos in consilium traxerant. Quantaque hominum 16
Plutarch. cap. 19. vecordia fuerit, vel hinc cognosci potest, quod Alexandro postulante, *ut defectionis auctores dederent, duobus capitibus omnem civitatis noxam expiaturi*; ipsi vicissim Philotam & Antipatrum principes amicorum Regis depo- 17
Diodor. 17, 9. scere sint ausi, & per præconem pronunciare, *si qui cum magno Rege & Thebanis Græcorum libertatem adversus tyrannum adserere vellent, eos apud Thebas perfugium habituros*. Nec tamen Alexandri imperio oppugnata urbs 18
Arrian. 1, 3, 11. est; sed, ut Ptolemæus tradidit (nam quidam aliter
Polyæn. 4, 3, 12. Sabellic. ex Plut. c. 19. narrant) Perdiccas, qui in ea castrorum parte curabat, quæ vallo hostium, quo Cadmeam incluserant, obversa
Diodor. 17, 11. erat, non exspectato signo impetum in eos fecit: supe- 19
ratoque munimento manus cum hoste conserere cepit; & Amyntam, qui cum sua cohorte juxta ipsum tendebat,
Arrian. 1, 3, 13. ut idem auderet, exemplo permovit. Mox Alexander 20
suis timens copiarum mole adfuit, *& leviter armatis perrumpere, suisque auxilio ire* jussis, ipse cum reliquis pro vallo substitit. Acri conserto prælio Perdiccas dum inte- 21
rius vallum molitur, graviter saucius pugna effertur; & Cretensium sagittariorum multi, cum Eurybota duce suo cadunt.

cadunt. Thebani perculsis instant, & ad Alexandrum re-
22 fugientes insequuntur. Ibi quum Rex instructa phalange dispersos & turbatos hostium ordines invaderet; statim versa pugnæ fortuna, tanta Thebanorum trepidatio fuit; ut ne ad portas quidem, per quas in urbem se receperant, occludendas mente competerent: simul qui Cadmeam
23 tenebant, in subjectos arci vicos excurrerunt. Ita nobilissima Græciæ urbs intra eumdem diem oppugnata & capta est. Nullum in ea crudelitatis exemplum prætermissum constat: viros feminasque promiscua strages hausit;
24 nec ab impuberum cæde temperatum est. Phocensium Platæensiumque & Orchomeniorum & Thespiensium ea infamia fuit, quibus olim, dum Thebana res valebat, vicinæ civitatis opulentia exitio fuerat: Macedones ultra
25 fas belli non sæviere. Tandem *ut cædibus abstineretur*, proclamatum est, quum jam sex hominum millia perissent: cæteris captis, ad triginta millia liberorum ca-
26 pitum venierunt. *Ex omni præda quadraginta talenta redacta fuisse* Clitarchus tradidit. alii, *ex precio captivorum id pecuniæ effectum*. Centum talenta, quæ Thebanis Thes-
27 sali debebant, Alexander sociis accepto tulit. Pauci*, quos bellum dissuasisse constabat, servitutem effugerunt: item sacerdotes, & quorum hospitio Rex paterve ejus usus
28 esset. Ex reliquis Timoclea nobilis facinoris meretedem, cum præsenti libertate, famam apud posteros tulit. Inter Thracas, qui Alexandro militabant, quidam * equitum ductor post vim mulieri inlatam, *ubi pretiosissima*
29 *quæque occuluisset*, minitabundus interrogabat. Illa non tam opum, quam pudoris damno mœsta, avaritiam barbari in occasionem vindictæ convertit: ostensoque puteo, in quem mundum suum conjecisse simulabat, hominem cupide eo despicientem subductis pedibus impulit; conjectisque desuper saxis, quum ex angusto profundoque lo-
30 co adscensum frustra moliretur, obruit. Comprehensa a turmalibus occisi, ad Alexandrum trahitur, ut interfecti
31 ducis pœnas daret. Ibi interrogante Rege, *quænam esset, & ob quod delictum adduceretur*? intrepido vultu & voce, *Theagenis*, inquit, *soror sum: ejus, qui pro li-*
32 *bertate Græciæ Thebanorum imperator occubuit. Injuriam meam ulta castitatis meæ prædonem interemi. cui si meo supplicio parentari jubeas, scies honestæ mulieri post extortam pudicitiam spiritu nihil vilius esse. quem utcumque expellere festinaveris, sero moriar, pudori patriæque superstes.* Alexander cognita causa *Thracem jure cæsum* pronunciavit; *neque sibi placere ingenuis mulieribus vim fieri*: conlaudatamque *feminam, cum omnibus, qui cognatione ipsam attingerent, liberam esse* jussit; *& quo quis-*
34 *que vellet, discedendi* potestatem fecit. Pepercit & Pin-

Diodor. 17, 13. Arrian. 1, 3, 17.

Plutarch. de virtut. mulier. c. 48. Diod. 17, 14.

Athenæus lib. 4. Diod. 17, 14. Grotius de jur. bel. 3, 8. f. ex Quinctiliano.

* Plut. cap. 20. Aelian. hist. var. 13, 7. Arrian. 3, 1, 26.

* Polyæn. strat. 8, 39. Plutarch. c. 20. & de virtut. mulier. c. 46.

Arrian. 1, 3, 26. Aelian. histor. var. 13, 7. Dio

Chrysost. orat. 4. Zzetzes Chil. 7, 139.

dari posteris, in honorem vatis, qui proavum Regis Alexandrum carminibus suis inseruerat: ipsiusque domum cremari vetuit. Non enim præsentem tantum virtutem adamavit, verum etiam memoriam magnorum virorum reverentia, & progeniem illorum beneficiis prosequutus est. Nam & postea, quum postremo prælio Darium vicisset, Crotoniatis prædæ partem misit, quod Xerxis bello, cæteris Græcorum coloniis de Græcia desperantibus, Phyllo duce triremem unam ad Salaminem misissent: & Platæenses honore donisque adfecit, quia majores eorum Græcis adversus Mardonium præliantibus agrum suum dono dederant.

Plutarch. cap. 36.

Herodot. 8, 47.

Plut. Aristi. de c. 25.

CAP. XIV.

ARG. Ostenta, quæ cladem Thebanorum præcesserunt. Thebæ ex sententia sociorum, ad quos ea de re retulerat Alexander, ad tibiæ cantum diruuntur. templis tamen aliisque sacris ædificiis abstinetur. Thebæ post viginti annos instauratæ. Alexandri pœnitentia, & infortunia ob excisas Thebas. ab Atheniensibus oratores tradi petit. Id suadenti Phocioni repugnat Demosthenes sibi metuens, ob commissa in Macedonas. Alexander iratus Atheniensibus, maxime ob Thebanos receptos, per Demadem placatur. Charidemus in exilium pellitur. Leucadia astu Alexandri fame expugnatur. Arcades, Elei, Aetoli, veniam impetrant. Megarenses Regem civitate donant: qui se Græciam nihil contando jubegisse fatetur.

Diod 17, 10. Pausan. lib 9.

HAnc Thebanorum cladem multa ostenta præcesserunt. Tribus ante mensibus, quam Alexander advenisset, in fano Cereris, quæ *Thesmophoros* adpellatur, conspecta est aranеæ tela nigra; quum circa tempus Leuctricæ pugnæ, qua res Thebana ad summum felicitatis evecta fuit, candida comparuisset. Adhęc sub adventum Macedonum sudantes in foro statuæ, eque lacu apud Onchestum tristis mugitus, & prodigioso sanguine fluens Dirce, terrere obstinatos poterant, nisi destinatos sorti suæ superbia perdidisset. Quippe majorum gloriam intuentes, a quorum moribus longe recesserant, & in disparibus artibus eamdem sibi fortunam polliciti, patriæ ruinam adceleraverunt; quum adversus triginta peditum, tria equitum millia, eumque veteranum & toties victorem exercitum, paulo plus decem armatorum

Diod. 17, 9. Julian. in Cæsar.

rum millibus opponere non essent veriti. Cæterum Alexander urbe capta ad consilium sociorum retulit, *quomodo ea utendum videretur*. Erant inter eos Phocenses, multique ex Bœotis, quibus antiquissimæ cum Thebanis discordiæ gravibus sæpe damnis constiterant: neque dum Thebæ starent, aut odiis suis satisfactum, aut securitati prospectum rebantur. Horum auctoritas valuit, ut muri atque ædificia diruerentur; ager arbitrio Regis inter victores dividere. tr. Ita nobilissimam urbem, non hominum modo clarissimorum, verum etiam * Deorum natales adferentem sibi, e media * Græcia una dies eripuit, postquam octingentos fere annos post oraculum * de corvis, eosdem incolas habuisset. Olim enim pulsis a gente Thracum atque Pelasgorum Bœotis edita sors fuerat, *post quartam demum ætatem patrias sedes recepturi, considerent interim, quo loco corvos albos conspicati forent*. Ita quum ad Arnen Thessaliæ oppidum venissent, corvis conspectis, quos pueri gypso inleverant, ibi substiterunt. Diruta urbs est ad tibiæ * cantum; quomodo sexagesimum ante annum Athenas * Lysander deleverat. Templis tamen aliisque sacris ædificiis abstineri jussit Alexander; etiam, ne quod per incuriam damnum iis daretur, solicitus. præter inditam in Deos venerationem recens religio permoverat: quia militum quosdam Cabirorum fanum, quod ante urbem est, spoliare adgressos, subita tempestas fulminibus & flamma cœlesti consumpserat. Relictæ sunt etiam effigies statuæque, Diis, vel hominibus virtute præcellentibus, per loca publica positæ. proditumque est memoriæ, fuisse, qui inter consternationem captæ direptæque urbis aurum in sinus aut amicula statuarum abdiderint; idque salvum repererint, quum vigesimo post anno Cassander Antipatri filius Thebas instauraret. Quod quidem non tam misericordia in profugos feciisse creditus; quam ut Alexandri, quem oderat, gloriam detrectaret. Quamquam autem vexerem murorum ambitum urbi restituisset; neque mores antiquos, neque fortunam reddere potuit. nunquam postea resurrexit, ut convaleseeret: sed multis subinde calamitatibus vexata, vix tenuis oppidi speciem ad memoriam nostram retinuit. Pœnituisse postea ferunt Alexandrum, quod, excisis Thebis velut alterum Græciæ * oculum eruisset. utique postquam Cliti cædem, & Macedonum ignaviam, expeditionem in penitiores Indos pertinaciter recusantium, *Iram Liberi patris* interpretatus est, *ob adflictam patriam ejusmodi pœnas repetentis*. & reperti sunt, qui ipsam Regis mortem, non sine vindicta Bacchi ab ebrietate & vino profectam crederent. His ita perpetratis,

Arrian. 1, 3, 26.

1, 13, 24. Justin. 11, 3, 8. Diod. 17, 14. Plutar. c. 20. * Justin. 11, 4, 4. * Aeschin. contra Ctesiph. Diarchus contra Demosth. Agatarchides apud Photium. * Diod. 10, 51. Ὄλυμπ. ἀνάθ. Strab. lib. 9. Cœlius Lect. Ant. 17, 11. * Tzetzes Chil. 7, 139. * Plutarch. Lys. c. 28. Suidas ex Polyb. 5, 10. Pausanias lib. 9.

Plin. 34, 8, 15. Athen. 1, 15. Emmii Græcia. Diod. 19, 53. Paus. lib. 9.

Plut. Demetrio cap. 53. Strab. lib. 9. Emmii Græcia. * Agathar. apud Phot. Plut c. 21. Arrian 4, 21, 13. Athenæus 10, 9.

Athenas misit, nunciatum, *ut oratores, qui populum adversus Macedonas concitare non desinerent, traderentur; aut si illos amittere gravarentur, eadem contumaciæ præmia exspectarent, quorum exemplum in Thebanorum calamitate conspicerent.* Ibi quum Phocion, cujus ob integritatem vitæ maxima ad populum auctoritas erat, *non invitandum adolescentis victorisque animum* diceret, hortareturque eos, ad quos periculum maxime pertinebat, *ut Lei & Hyacinthi filias imitati, spiritum pro patriæ salute profundere ne dubitarent*; Demosthenes, qui nominatim petebatur, surrexit, docuitque *falli Athenienses, si paucorum deditione periculo defungi posse crederent: callidos Macedonas eos exposcere, quorum vigilantiam atque virtutem maxime invisam suspectamque haberent, amotis publicæ libertatis custodibus, in orbam indefensamque civitatem, tamquam lupos in oves canibus destitutas, impetum facturos esse.* Multa commiserat in Macedonas Demosthenes, ob quæ haud injuria nullum apud eos veniæ locum relictum arbitrabatur. Philippo occiso auctor exstiterat, ut Pausaniæ sacellum exstrueretur; apud pulvinaria Deum supplicationes haberentur; aliaque ob insignem lætitiam decerni solita curarentur. Alexandrum alias *puerum*, alias prodigiosæ vecordiæ vocabulo *Margiten* adpellaverat: Persico auro conruptus, omnium fere bellorum, quæ contra Alexandrum patremque ejus Philippum Græci depugnaverunt, fax atque concitor fuerat. Attalum, quo graviorem * adversarium non habuerat Alexander, Athenienſium * societatem pollicitus, ad bellum Regi palam inferendum exstimulaverat. Neque civitas Athenienſium mediocriter delinquerat, detractis Philippi statuis, earumque materia in fœdos usus conversa: aliisque admissis, quæ vulgus imperitum & mobile, nulla futuri cura, ex arbitrio suasuque paucorum animose perpetrat. Sed nihil ex iis, quæ præfracte & contumaciter fecerant, æque commovit Regem, quam in Thebanos humanitas. quos inter patriæ ruinam elapsos, contra ipsius edictum receperant; tantum ob eorum vicem doloris præ se ferentes, ut etiam mysteriorum solennia, quæ in honorem Liberi Patris præcipua religione quotannis celebrant, ob publicam mœstitiam intermitterent. Verum cupidine belli Persici, condonare Græcis injurias suas, quam exsequi malebat. Igitur quum Demades, qui Philippo quoque gratus acceptusque fuerat, preces civitatis ad eum detulisset, Athenienſibus indulsit, *at Demosthene, Lycurgoque, & aliis, quos de poposcerat, retentis, unum Charidemum in exsilium mitterent.* Ille ad Persas se contulit; magnoque ipsis usui fuit, donec ob libertatem * linguæ Darii jussu inter-

Diod. 17, 15. Arrian. 1, 4, 29.

Plutarch. Phoc. c. 21.

14

15

Plutarch. Demosth. cap. 33.

Aeschines contra Ctesiphon.

Justin. 11, 3, 4. Suidas Μαργίτης

16

Plutarch. Demosth. cap. 32. Erasmi adag. in *Margites*.

17

* Curt. 6, 9. 17.

18

* Diod 17, 5. Dio orat. 38.

19

Aeschines contra Ctesiph. Pausan. lib. 9. Plut. c. 19. & Camill. cap. 31.

20

21

Diod. 17, 35. Plutar. Demosth. c. 33. Plut. in X. Orat. 7, 2, 8, 9. Demosth. epist. 3. Ar-

22

interfectus est. Alii quoque non postremi nominis viri, odio Regis urbe deserta, ad hostes illius * profecti, multum negocii Macedonibus exhibuerunt. Post eum rerum impetum cursumque, nemo superarat in Græcia, qui aut viribus suis post Thebanos (quorum gravis * armatura celebris olim fuerat) aut occupata Leucadia, munimentis confideret. Namque Leucadios situ oppidi, & provisо in longam obsidionem commeatu feroces, fame domuit; quum expugnaris, quæ circa erant, castellis, homines Leucadiam abire passus, adaucta per singulos dies multitudine, omnem eorum penum exhausisset. Igitur ex Peloponneso quoque legationes venerunt, gratulatum, quod confectis ex animi sententia barbaricis bellis, etiam Græcorum quorumdam insolentiam & temeritatem castigasset. Arcades, qui Thebanis auxilio futuri se commoverant, *duces, quorum instinctu ad eum furorem prolapsi essent, capitis se condemnavisse* exponebant. Elei *exsulibus suis reditum concessisse, non ob aliud, nisi quod Alexandro charos accepissent.* Et Aetoli excusaverunt, *quod in tantis Græciæ turbis, ipsorum quoque gens novorum consiliorum expers non fuisset.* Megarenses novi generis honore risum Regi, quique circa eum erant, commoverant, referentes *ob studium & beneficia Alexandri in Græcos, Megarensis populi scito civitatem illi decretam esse:* donec intellecto *nemini ad eum diem, excepto Hercule, id honoris habitum,* lætus accepit. Cæteris respondit, *nihil sibi quiete & incolumitate Græciæ antiquius esse; modo in posterum novis rebus abstinerent: præteritorum veniam facile concedere.* Verum Spartanis maxime diffisus, Philiadæ liberos Messenen, unde pulsi fuerant, restituit: Pellenen Achæorum Chæroni tradidit: Sicyonem, aliaque Peloponnesi oppida per clientes suos habuit, qui consilia Lacedæmoniorum ex propinquo specularentur. Tot tantisque rebus perficiendis pauci menses sufficerunt. intra quos tam grave atque multiplex bellum leviore negotio confecit, quam alius paravisset. Ipse quidem eam victoriam celeritati se debere confessus, interroganti, *quonam maxime modo Græciam subegisset? nihil contando,* respondit.

rian. 1, 13, 31. Justin. 11, 4, 12. Dinarch. contra Demosth.

* Curt. 3, 7, 10.

* Diod. 17, 25. Curt. 3, 13, 15.

* Dio orat. 64. Fronin. 3, 4, 5.

Arrian. 1, 3, 27.

Plutarch. monarch. c. 2. Seneca de benef. 1, 13.

Demosth. de Alexandreo fœdere. Paus. fin. lib. 7.

Capell. in hist. sacra & exotica. Homeri Scholia Ιλ. β.

J. FREINS.

J. FREINSHEMII

Supplementorum

IN Q. CURTIUM

LIBER SECUNDUS.

CAPUT I.

ARG. Persicarum rerum brevis anacephalæosis, utque ad ætatem Alexandri, qui primo ab illis contemptus, deinde impensius formidatus perpulit, ut Græcos milites conducerent: quorum ductor Memnon, per Idam montem, variis antiquitatis & naturæ miraculis insignem, Cyzicum ad Propontiden sitam urbem petit: sed repulsus ab oppidanis, agrum eorum vastat. Parmenio Grynium capit: Calas improspere cum Persis confligit.

Diod. 17, 7. Diodorus 17, 5. Arrian. 2, 3, 18. Curtius 6, 3, 12. Strabo. fin. lib. 15.

PErsarum ea ea tempestate Darius Rex erat, paulo 1
ante Philippi necem evectus in id fastigium a Bagoa spadone; qui Ocho Rege, & deinde filio ejus Arse, cum tota eorum domo exstinctis, imperium, quod sibi vindicare non poterat, sui beneficii fecit, perennem sibi gratiam pollicitus apud eum, quem tanto munere devinxisset. Nec tamen indignus ea fortuna Darius apud 2
populares habebatur; nam etiam a gente regia non alienus erat. quippe Ostanes Ochi patruus Arsanen genuerat, Arsanes Codmannum. Sic enim vocabatur, dum privatus esset; sed in Cyri solium conlocatus, more quodam Persarum, ejurato veteri nomine, Darius adpellari voluit. Bello quoque spectatus, cæso ex provocatione hoste, 3
* quum adversus Cadusios bellum gereret Ochus, magnam virtutis opinionem pepererat. Hic a conditore regni * Cyro decimus imperio Persarum præfuit. Nam Ochus Artaxerxem patrem; ille Darium exceperat. Huic 4
Ar-

Scalig. de emendat. temporum lib. 6. Curt. 4, 1, 10. * Justin. 10, 3, 3. Diod. 17, 6.

Artaxerxes regnum reliquit, Xerxis filius. Xerxes Dario patri successit; qui Hystaspe genitus, post exstinctum in Cambyse Cyri sanguinem, inlustri septem * Persarum
5 conspiratione, imperium Magis extorsit. Sub his regibus per ducentos & triginta ferme annos res Persarum mira felicitate floruit: acribus initiis, dum rudis ad voluptates natio pro libertate, gloriaque, & opibus animose dimi-
6 cabat. procedente tempore, postquam præmia virtutis adepti videbantur, ipsam posthabuere; non tam suis viribus tuti, quam fama potentiæ a majoribus partæ, usuque divitiarum, quibus haud paulo felicius contra Græcos,
7 quam armis decertavere. Ad postremum itaque, quum adversus Alexandri vim auro parum proficeretur, omnique externa ope abscedente sibimet ipsis innitendum esset; animi deliciis & mollitie fracti effeminatique fortunæ ruentis
8 impetum non sustinuerunt. Quippe industriam egestas acuit; adfluentiam rerum luxus & inertia sequitur. Igitur audito fine Philippi, cujus fortuna & adparatibus exterriti fuerant, metu soluti, Alexandri adolescentiam despiciebant; contentum fore arbitrati, si securo
9 Pellæ obambulare liceret. Verum quum de bellis ipsius victoriisque alia super alia nunciarentur; contemptum hactenus juvenem impensius formidantes, summa cura, ut in bellum atrox atque diuturnum, auxilia
10 comparabant. Et quoniam superiorum præliorum experimentis imparem Asiaticum militem Europæo didicerant, missis in Græciam conquisitoribus, ad quinquaginta millia egregiæ juventutis mercede conduxerunt. His copiis Memnon Rhodius prætor datus est; qui multis ante bellis fidem virtutemque suam Persis abunde
11 probaverat. Is ad occupandam Cyzicum missus, citatis itineribus, per Phrygiam, qua Troadi committitur, ad Idam montem pervenit, ipso nomine naturam situs sui præferentem. nam condensa arboribus loca *Idas* an-
12 tiqui dixere. Exsurgit iste celsiore cacumine, quam ceteri ad Hellespontum montes. In medio specum habet religioso horrore famam in fabulis nactum, ut *ibi dearum formas arbiter Trojanus spectasse* prædicetur, quum impe-
13 rio patris expositus, in Ida monte adoleviset. Eadem Idæorum Dactylorum patria esse fertur, qui primi, Magna Matre decente, ambiguum ferri usum, neque minus utile necessitatis laborisque solatium, quam acerrimum fu-
14 roris instrumentum, invexerint vitæ. Illud etiam admiratione dignum proditur, quod circa canis exortum, ventis depressiora turbantibus in summo Idæi jugi cacumine quietus aer est: quodque *multa adhuc nocte terris incubante, Solem* ajunt *conspici, non globi figura: sed in amplissimam latitudinem sparsum, & velut*
15 *diversis*

* Sleidan. lib. 1. de 4. monarch. Scalig. lib. 6. de emend. tempor. Schubert. lib. 2. de scrupulis chronol. * Herodot. 3, 70. Justin. 1, 9, 1. Xenoph. παιδ. lib. 1. Arrian. 5, 1, 19. Plutarch. Agesilao cap. 24. & Artaxerxe cap. 30. Diod. 17, 7.

Æschin. contra Ctesiph.

Curt. 5, 11, 5.

Curt. 3, 2, 9

Diodor. 17, 7.

Pausan. lib. 10

Diodor. 17, 7.

Apollod. l. 2.

Diodor. 17, 7.

Plin. 34, 14. Diodor. 17, 7.

Lucretius 5. 661. Mela 1. 18.

Plinius 2, 11, 3. *diversis ignium agminibus utrumque montis latus amplexum, coire paulatim, & propinquante jam luce jugero*
Diod. 17, 7. *paulo majus spatium implere; pauloque post in solitum orbem conlectum destinatum iter percurrere.* Credo per aerem 16
nocturno gelu adstrictum, nullisque flatibus disjectum, Solis orientis adhuc imperfecta imagine late sparsa, fallax oculis miraculum adparere; donec eo paulatim vi caloris absumpto dissipatoque, liber ad ipsum sideris orbem adspectus permittatur. nam sereno liquidoque cœlo 17
radii transmittuntur: ubi coactus aer est, sistit exceptos, & tamquam in speculum incidentes cum incremento splendoris diffundit. Sub Idæ radicibus Cyzicenus ager in 18
Strabo lib. 13. Plinius 5, 32, 2. Propontidem excurrit: ipsum oppidum in mediocri insula situm gemino ponte continenti adnectitur. Sed id opus paulo post Alexander molitus est: sub Memnonis
Diodor. 17, 7. expeditionem navibus commeabatur. Qui quum Cyzicenos improviso impetu nequidquam terruisset, muros 19
gnaviter tuentibus oppidanis; eorum regionem hostiliter populatus, magnam inde prædam coegit. Nec a Ma- 20
cedonum ducibus cessabatur: Parmenio Grynium Aeolidis oppidum expugnat, incolas servituti addicit. deinde Caicum amnem transgressus, Pitanen adoritur, urbem
Strabo lib. 13. opulentam, & duplici portu accipiendis ab Europa copiis opportunam. sed propero adventu Memnonis statim soluta obsidio est. Calas deinde, qui cum modicis Macedo-
Diodor. 17, 7. num atque mercenariorum copiis in Troade res gerebat, cum Persis prelio certavit: & impar hostium multitudini in Rhœteum se recepit. 21

Cap. II.

ARG. Alexandro amici suadent belli dilationem, & interim ille laudatis eorum studiis, docet, cur diversum consilium sequatur. Esse sibi egregium exercitum: eo utendum, priusquam Persæ, rebus domi constitutis, occuparent bellum facere ex commodo. sibi Græcorum Imperatori turpe fore, si Græcos in Asia ditius servire patiatur. eos omnes auxilio futuros liberatoribus suis, si tamen opus futurum esset adversus imbelles populos. Ita persuasis omnibus sacrificia & convivia celebrat.

Diod. 17, 16. INterea Alexander constitutis in Græcia rebus, in 1
Macedoniam reversus, *quæ tantam belli molem adgressuro cavenda vel administranda essent*, cum amicis deliberabat. Antipater ac Parmenio ætate & dignitate præcipui obtestabantur, *ne in uno corpore totius imperii* 2

perii salutem fortunæ insidiis exponeret: quin prius operam daret liberis; & incolumitate patriæ firmata, ita demum de incremento ejus cogitaret. Quippe præter A-
3 lexandrum nemo ex Philippi sanguine dignus imperio supererat. Cleopatræ fobole per Olympiadem inter- 1, 9, 29.
cepta: Aridæus sordibus materni generis, & turbata Comment in
4 mente Macedoniam dedecere putabatur. Verum ille Curt. 10, 7, 2.
quietis impatiens, nihil nisi bellum, & ex victoria gloriam adsidua cogitatione volvebat. Igitur, *Vos quidem*, inquit, *ut probos & amantes patriæ viros decet, de com-*
5 *modis adversisque illius haud sine caussa soliciti estis. Arduum enim, quis neget? opus ordimur, quod semel temere coptum, si eventus arguat, sera pœnitentia nequaquam*
6 *emendaverit. Nam antequam vela solvamus, navigare velimus an quiescere, nostra consultatio est: quum ventis fluctibusque nos crediderimus, in ipsorum arbitrio omnis*
7 *noster cursus erit. Itaque non moleste fero vestram opinionem a sententia mea dissidere; quin potius simplicitatem laudo, vosque precor, ut in iis etiam, de quibus porro refe-*
8 *retur, eodem instituto utamini. Amici Regum, si qui eo nomine digni sunt, non tam gratiam eorum, quam utilitatem atque decus in consilio habent. Qui aliter fieri censet, quam ipse facturus erat, non instruit consultorem, sed*
9 *decipit. Cæterum ut & vobis consilii mei ratio pateat; certum habeo nihil minus convenire rebus meis, quam di-*
10 *lationem. Omni, quæ circa Macedoniam colit, barbarie pacata, exstinctisque Græcorum motibus, fortissimum florentissimumque exercitum ocio & desidia dilabi patimur: an potius in opulentissimas Asiæ regiones inducimus, olim possessionem ejus spe complexum, & præmia laborum, quos diu sub patre meo, deinde nobis imperantibus tertium*
11 *jam annum exhausit, ex Persarum spoliis expetentem?* Zosimus lib. 1.
Novum adhuc imperium Darii est, & interfecto Bagoa, Curt. 6, 4, 10.
cujus beneficio regnat, crudelitatis & ingratitudinis su- Diod. 17, 5.
spicionem apud suos incurrit: quæ res optimos eorum, qui
12 *parent, odio adversus imperantes implent, & ad obsequia segniores, aut etiam præfractos reddunt. Numquid sedebimus, dum auctoritas ejus confirmetur; & rebus domi per ocium compositis, ultro bellum in Macedoniam trans-*
13 *ferat? Multa celeritatis præmia sunt, quæ nobis cessantibus ad hostem pertinebunt. Magnum in ejusmodi negotiis momentum post se trahit prima animorum inclinatio: at*
14 *illa semper occupanti parata est. quippe nemo constanter adpetit fortioris gratiam: porro fortior habetur, qui infert bellum, quam qui excipit. Quanto autem existimationis nostræ periculo fallemus spem eorum, qui adolescentibus nobis eum honorem deferendum judicaverunt, quem maximus imperator, pater meus, post tot virtutis experimenta*

Diodor. 17, 16.

menta paulo ante obitum obtinuit? Non enim ideo Græcorum concilium imperium nobis decrevit, ut in Macedonia desides & ignavis voluptatibus addicti, injurias olim & nuper Græco nomini inlatas negligeremus; sed ut eorum, quæ per summam superbiam improbe & petulanter in nos commiserunt, pœnas penderent. Quid dicam de iis Græcorum nationibus, quas late per Asiam diffusas impotentium barbarorum intoleranda servitus premit. Equidem quibus nuper precibus, quibusque argumentis caussam eorum Delius Ephesius egerit, quum ipsi memineritis, non repetam. Id sane constat, eos omnes, ut primum signa nostra conspexerint, protinus ad nos esse transituros, & pro liberatoribus adsertoribusque suis adversus graves iniquosque dominos quodlibet periculum impigre suscepturos. Quamquam quid nostri pariter hostiumque obliti auxilia circumspicimus adversus gentes, quas etiam paulo lentius vicisse a pudore quam gloria propius abfuerit? Patrum ævo in Asiam profectis Lacedæmoniorum paucis ingentes hostium exercitus frustra restiterunt: Phrygiam, Lydiam, Paphlagoniam, agi ferrique passi; aut, quoties vetare voluerunt, ad hostium satietatem cæsi sunt: donec a suis revocatus Agesilaus, ob exortos in Græcia tumultus, trepidantibus & consilii incertis animi ex tanto terrore recipiendi spatium concederet. Paucis ante istum annis vix decem Græcorum millia, sine ducibus, sine commeatu, ex intimis Persici imperii partibus, per tot infestas nationes iter in patriam ferro aperuerunt, quum eos persequeretur universus Regis exercitus, quo modo cum Cyro fratre de Regno dimicaverat, victorque exstiterat: quem illi quidem ubicumque congressum fuderunt fugaveruntque. Nos igitur, quibus universa Græcia tot victoriis edomita pareret, qui eorum fortissimos aut in acie cecidimus, aut habemus in castris; timebimus scilicet Asiam, quam eorum, quos vicimus, pauci pudendis cladibus adfecerunt? Aliis 15 16 17 18 19 20 21 22

Plutarch. adverf. Coloten cap. 30.

Plutarch. Agesil. c. 8. & seqq.

Xenoph. Ἀνάβασ. lib. 2. & seqq.

deinde in eamdem sententiam adjectis, adeo permovit animos, ut omnibus adsentientibus etiam Parmenio, qui maxime bellum differri voluerat, maxime adcelerandum censeret, ultroque jam Alexandrum hortaretur. Itaque omni cura ad maturandam profectionem conversa, 23

Plut. Alex. cap. 88.

Diod. 17, 16. Arrian. 1, 11. Justin. 11, 5, 6.

ad Diûm Macedoniæ urbem Jovi Olympio sacrum fecit, institutum ab Archelao, qui post Perdiccam Alexandri filium regnavit. Musis quoque ludos scenicos fecit, per novem dies, pro numero Dearum. Post hæc convivium summa magnificentia celebratum est; tabernaculo, quod centum lectos caperet, adornato. ibi cum amicis ducibusque, & civitatum legatis adcubuit. per exercitum quoque victimas dividi jussit, aliaque præberi, quibus destinatus hilaritati dies festivis epulis, & faustis instantis belli omnibus transigeretur. 24 25

Diod. 17, 16.

CAP.

CAP. III.

ARG. Alexander in Asiam trajicit. Exercitus ejus. Antipatrum Macedoniæ & Græciæ præficit. amicis Patrimonium privatum patrium dividit, sibi spes reservat: haud imprudenter. quamquam haud sane abundans pecunia, cujus post Philippi necem multo minus, quam æris alieni repertum fuerat. Pedestrem exercitum per maritima loca ducit, classi suæ præsidio futurus, adversus Persas maris potentes. Vigesimo die pervenit ad Hellesponti litus: cujus simulque adjacentium regionum situs brevuer enarratur. Ibi copiarum parte cum Parmenione transmissa, ipse Eleuntem petit. Protesilao inferiat daturus. In medio Hellesponto Diis marinis sacrum facit.

1 VEre novo contractis undique copiis in Asiam transjecit; exercitum robore, quam numero, validiorem ducens. Triginta peditum millia Parmenio ducebat: quorum Macedones tredecim expleverant; quinque erant mercede militantium; cæteram multitudinem socii fœderatique miserant. Has copias Illyrii Thracesque & Triballi, ad quinque hominum millia sequebantur; additis mille Agrianorum sagittariis. Equitatum Macedonum mille octingentorum * Philotas ducebat; & totidem ex Thessalia Calas: a reliqua Græcia sexcenti omnino equites venerunt, quibus Erigyium præposuit: agmen ducebat Cassander cum 3 nongentis Thracum atque Pæonum antecursoribus. Hunc exercitum, non ultra quam in triginta dies proviso commeatu, infinitis barbarorum copiis opponere non dubitavit; virtute suorum fretus, qui vincendo senes facti, robore animorum armorumque usu cuilibet multitudini hostium insuperabiles erant. Antipatro, quem 4 cum duodecim millibus peditum, & mille quingentis equitibus Macedoniæ Græciæque rebus præfecerat, injunctum, ut continuos in Europa delectus ageret, quibus adversus præliorum fatique detrimenta exercitus subinde novaretur. Hoc unum sibi exceperat, quum cætera amicis largiretur. Quidquid enim salva majestate regni abesse 5 poterat, priusquam naves conscenderet, inter suos distribuit. Perdiccas prædium, quod dabatur, non accepit, interrogato Rege, *quid tandem sibi ipsi reliqui faceret?* atque illo subjiciente, *spes: earumdem ergo*, inquit, *& nos participes erimus, qui tuis auspiciis militamus.*

Arrian. 1, 4, 5. Plut. c. 23 & de fort. Alex. 1, 3. Justin. 11, 6, 2. Polyb. 12, 19. Liv. 9, 19, 4. & 42, 51, 11 Front. 4, 2, 4 Paneg. Constantino dictus

* Diod. 17, 17. * Curt. 6, 9, 21.

Diod. 17, 17. Plut. c. 23 & de fort. Alex. 1, 3 2, 24. Curt. 3, 2, 15. 3, 3, 27.

Arrian. 1, 4, 3. Diod. 17, 17.

Curtius 5, 1, 39.

Justin. 11, 5, 5. Plut. c. 22. & de fort. Alex. 2, 24.

Pauci hunc sequuti sunt: per cæteros non stetit; quin interrogatus, *ubi thesauri ipsius essent?* vere responderet, *apud amicos.* Sane de summa rerum alea jacta, non absurde conlocasse videtur opes, quas habebat: quippe aut victor multo majores adepturus erat; aut, si victus esset, istas quoque amissurus. atque interim alacrioribus ministris utebatur. neque multum abscedebat præsentibus necessitatibus, quum agros & prædia, & reditus, quorum dies multo post venturi erant, donaret: pecunia in belli usum sepositа, cujus quanto minor copia erat, diligentius administrabatur. Quippe Philippo interfecto, minus sexaginta talentis pecuniæ signatæ, paucaque ex auro & argento pocula in thesauris ejus reperta sunt: quum æris alieni quingenta ferme talenta relinqueret. Quamquam enim iste rem Macedonicam insignibus incrementis auxisset, auri quoque metallis apud Crenidas (ipse Philippos adpellavit) ita excultis, ut inde mille talenta annui proventus cogerentur; continuis bellis, neque minus largitionibus, ærarium exhausserat. Macedoniæ etiam instaurandæ ornandæque magnos sumptus fecerat, quum pauperrimam accepisset. Ipsum inter initia regni tenuem fuisse, & quum ex quinquaginta drachmis auri poculum haberet, id cubitum euntem capiti subjecisse plerique meminerant. Hujus ergo filius bello lacessivit Regem Persarum, cui somnum capienti quinque talentorum auri millia pro cervicali, tria argenti pro scabello, sub capite pedibusque lectuli, peculiaribus cubiculis servabantur: quamquam ad paternum æs alienum octingenta insuper talenta, quæ ipse mutuo sumserat, adjecisset. ex quibus vix decima portio supererat. Solvisse autem dicitur Timotheo * tibiis concinente, summaque militum alacritate, opes barbarorum, quos oppugnatum irent, * certa fiducia sibi destinantium. Hoc modo per lacum, quem a vicini montis nomine *Cercinitem* vocant, ubi classem habebat, in Strymonem invectus: Amphipolin, & deinde ad ostia Strymonis processit: quo trajecto, præter montem Pangæum, viam ingressus est, quæ Abderam & Maroneam ducit. Nam in litore iter facere instituerat, ut navibus suis, quæ juxta ducebantur, præsidio esset, si Persæ forte occurrissent, quippe isti tum etiam maris imperium obtinebant. Ipsi enim modica classis; at apud hostes Cypriæ Phœniciæque naves, adsuetique maritimis rebus classiarii, & exercitatissimi remiges erant. Nam Macedonia nuper tentato maris imperio, nondum abundabat navibus; & a sociis maligne præbebantur. Etiam Athenienses, quum ab ipsis triremes peterentur, tantum xx. miserunt: suggerentibus eorum oratoribus, *periculum esse, ne classe accepta contra eos, qui misissent, utere-*

Marcellin. 25, 14.

Arrian. 7, 2, 15.

Curt. 10, 2, 24. Plutar. 23. de fort. Alex. 1, 3. & 2, 24. Diod. 16, 8.

Athen. 4, 14. & 6, 4.

Athenæus 12, 2.

Arrian. 7, 2, 15. Plut. c. 23. & de fort. Alex. 1, 3. & 2, 24. * Himerius apud Photium.

* Justin. 11, 5, 8.

Arrian. 1, 4, 3.

Arrian. 7, 2, 15. Justin. 11, 6, 2. Oros. 3, 16. Otto Frising. 2, 25.

Diod. 17, 22. Plut. in X. Orator. 8, 9. Arrian. 2, 1.

17 *uteretur.* Ex iis locis ad Hebrum fluvium contendit: quo haud difficulter transmisso, in Pæticam Thraciæ regionem pervenit: inde superato amne quem, *Melanem* adpellant, vigesimo, postquam a domo profectus fuerat, die, Sestum adrigit in extremis continentis finibus Hellesponto imminentem, qua angustis fluctibus insinuatum 18 mare Asiam ab Europa dirimit. Quippe Macedonia Thraciam conjunctam habet, quæ procurrens in ortum duobus capitibus Asiam tangeret, nisi intercedente pelago submoveretur: dextra Hellespontus arcet; ulterius Bosphorus, quem Thracium adpellant, Byzantium a 19 Chalcedone separat. Inter has angustias intercepta Propontis jam laxiore spatio juxta Bithyniam & Ponticas regiones diffunditur. Infra Bithyniam Mysia est; deinde Phrygia, Phrygiamque contingens Lydia, longius a mari remotæ. Interius spatiosas regiones celebratæ 20 fecunditatis & opulentiæ gentes habitant. Litora, quæ Thraciæ Græciæque obversa sunt, Hellespontii; deinde Troes colunt, calamitatibus inclyti. Infra hos Aeolis & Ionia per longa litorum spatia Lydiæ prætenduntur. Caria deinde cum adnexa Doride, magna ex parte mari circumfusa, non minus amplo tractu introrsum recedit. His terris nobilissimæ insulæ adjacent: 21 Lesbus Aeolica, Chius & Samus Ioniæ, & Dorica Rhodus, aliæque multæ, quarum nomina Græcorum monumentis inclaruerunt. Nam antiquis temporibus omnem 22 hanc oram Græcia frequentibus coloniis insederat: quæ tum quoque manebant; sed Persarum Regi satrapisque subjectæ, priscam gentis libertatem barbarica servitute 23 mutaverant. Alexander, ubi Sestum pervenit, maximam copiarum partem, Parmenione * duce, Abydum in adverso litore sitam petere jubet, adtributis ad hoc centum sexaginta triremibus, multisque onerariis: ipse cum reliquis Eleuntem proficiscitur, Protesilao sacrum, cujus 24 ibi sepulchrum adgesto tumulto tegitur. Circa tumulum crebræ ulmi sunt, quarum mira natura est. quippe ramis, qui Ilium spectant, matutino dici tempore enata folia statim defluunt; quum cæteris stabilis viriditas sit: ita acerbum herois fatum exprimere creduntur; qui in ipso ætatis flore cum Græcis in Asiam profectus, prima 25 Trojani belli victima fuit. Huic tum Alexander inferias dedit; precatus, *ut melioribus auspiciis hostile litus tangeret.* Inde cum quinquaginta longis navibus Sigeum petiit, portumque nomen ab Achivis nactum, quorum 26 classem Trojanis temporibus exceperat. Quum jam in mediis Hellesponti fluctibus navigaret (namque suæ navis ipse gubernator erat) taurum Neptuno ac Nereidibus immolat, aureamque phialam, ex qua libaverat, Dius mari-

Arrian. 2, 4, 4.

* Curt. 7, 1, 2. 2, 4, 13. Arrian. 1, 4, 6. Herod 9, 115. Pausan. lib. 1. & 3. Philostrati Heroica.

Arrian. 1, 4, 6. Diod. 17, 17. Arrian. 1, 14, 7. Plin 5, 30, 7. Mela 1, 18.

Herod. 7, 54. nis donum, in pelagus abjicit. Jam in portu erat classis; 27
quum Rex conjecta in litus hasta, primus e navi librato
Diod. 17, 17. corpore terram saltu contigit; testatus, *se possessionem*
Arrian 1, 4, 8. *Asiæ Diis bene juvantibus, justo pioque bello sibi adserere.*
Justin. 11, 5, 10. Aræ deinde constitutæ sunt, ubi exscensionem fecerat, 28
Jovi descensori, Minervæque & Herculi: *eo quoque loco, unde ex Europa solverat, aras exstrui* jussit.

CAP. IV.

ARG. Alexander Achillis tumulum coronat: Hephæstion Patrocli. Cæteris etiam heroibus, & Priamo inferiæ datæ. Alexander ex templo Minervæ arma depromit; sua suspendit. Armatura ejus describitur: quæ & postea diu in pretio. Alexandri progressus & itinera: Arisbe, Percote, Lampsacus, Colonæ in deditionem accipiuntur. Inter hæc Satrapis consultantibus Memnon Rhodius suadet, ut ampla regione vastata, hosti commoditatem progrediendi adimerent. illi non audiunt; etiam superbis Darii literis ad prælium conserendum incitati.

Strab. li. 13. INde processit in campos, ubi veteris Ilii sedes mon- 1
strabatur. Ibi dum heroicorum operum monumenta
Plut. c. 24. & de fort. Alex. 1, 14 Aelian. histor. var. 9, 38. avide perlustrat, quidam ex incolis, Paridis ei lyram pollicitus est. At ille, *nihil*, inquit, *moror imbellium* 2
deliciarum vile instrumentum: at Achillis lyram cedo, fortium virorum laudes eadem personantis manu, qua facta superabat. Nam Achillem, cujus origine gloriabatur,
Plut. c. 74. Arrian. 1, 4, 10. Cicero pro Archia c. 10. & ep. 5, 12. Vopiscus pr. Probi. inprimis mirari solitus, etiam circum cippum ejus cum amicis nudus decucurrit, unctoque coronam imposuit.
* Aelian. histor. var 12, 7. Hephæstion * Patrocli tumulum coronavit: eumdem 4
Justin. 11, 5, 12. amicitiæ locum apud Alexandrum sibi esse significans, quem is apud Achillem habuisset. Inter mul-
Arrian 1, 4 9. tos de Achille sermones *duplici nomine beatum sibi videri* dixit Rex, *quod vivus fidum amicum nactus esset, exstinctus magnum præconem.* Cæteris etiam heroibus, quorum iis in terris sepulchra ostenduntur, parenta-
vit. Sacrificavit & Priamo ad Hercii aram, sive ut pla- 5
Just. 17, 3, 6. Strab. l. 13. caret manes ab Aeacida interempti; sive ob cognationem, quam sibi cum Iliensibus intercedere arbitrabatur, quia viduam Hectoris Andromachen Neoptolemeus in
Comment. in Curt. 3, 7, 3. matrimonio habuerat. Minervæ, quam præcipua religione venerabatur, studiose sacrum fecit: suspen-
Plut. c. 25. sisque in templo armis suis, alia detraxit, quæ *a Trojani belli temporibus duravisse* dicebantur. *Hæc ab ar-* 6
migeris

migeris præferri jubebat, *tamquam a propitio numine ad subigendam Asiam commodata: iisque indutum* fe- Arrian 1, 4, 9. 6, 2, 8 & 13. Diodor. 17, 18. & 21.
7 runt *ad Granicum cum satrapis decertasse.* Alioquin elegantibus armis gaudebat; nullius mundiciei studiosior. Cetra usum reperio splendida; galea eleganter Plutarch. cap. 25.
cristata, utrimque dependentibus pinnis candore & magnitudine insignibus: thorace lineo duplici. galeam Plutarch. cap. 60.
habebat ferream quidem, sed in purissimi argenti spe-
8 ciem splendoremque politam, Theophili opus. collare ferreum internitentes gemmæ distinguebant. gladio cingebatur acumine & duritie in paucis notabili; augebatque pretium ejus, quod in tanto ferri robore, levis & tractanti habilis erat. Huic armaturæ interdum amiculum militare injiciebat, quod genus tum *Sicu-*
9 *lum* adpellabatur. Cæterum quibusdam horum post id tempus potitus est: nam thorax, quem diximus, inter spolia pugnati ad Issum prælii fuit; gladium Citieorum Rex Cyprius dono dedit; Rhodii balteum, quem incomparabili industria conspicuum Helicon fece-
10 rat, egregius inter priscos artifices. Neque pœnitet talia memorare, quæ veteribus scriptoribus digna relatu videbantur; & alioqui magnorum Regum dicta factaque, etiam quæ leviora haberi solent, non sine fructu aut vo-
11 luptate recoluntur. Certe arma Alexandri sequens ætas diu venerata est: quibus adeo pepercit vetustas, ut ex Romanis imperatoribus alius post subacta Pontica re- Appian. de bellis Mithridaticis.
gna chlamyde illius triumphum suum ornaret; alius thoracem Alexandri indutus percurreret pontem, quem
12 æmulatione Darii Xerxisque in pelago struxerat. Post- Diod lib. 59. Zonaras tomo 2. Arrian.
hæc Alexander a Minervæ fano digressus Arisben proces- 1, 5, 16.
sit, ubi castra habebant Macedones, qui cum Parmenio- 2, 3, 23.
13 ne transierant. Postero die præter Percoten & Lampsa- Arrian. 1, 5, 16.
con ad Practium flumen contendit; quod ex Idæis mon- Strabo lib. 13.
tibus ortum, Lampsacenum Abydenumque agrum inter-
14 fluit, deinde paulisper ad Septemtrionem flexum, in Arrian. 1, 5, 16.
Propontidem exit. Inde Hermotum prætergressus Rex, ad Strabo lib. 13.
Colonas duxit, in mediterraneis Lampsacenorum situm 1, 3, 27.
oppidum. Omnibus istis in deditionem acceptis (nam & Arrian.
Lampsacenis ignoverat) Panegorum misit, qui Priape- 1, 5, 17.
15 norum urbem, quam incolæ dedebant, reciperet: Amyntas Arrabæi filius cum quatuor antecursorum turmis, una
Apolloniatum, quam Socrates ducebat, speculatum
ire jussus est; quippe hostes in propinquo versabantur, summa solicitudine curaque bellum instruentes.
16 Inter eos rei militaris peritia longe eminebat Me- Curt. 3, 4, 2. Diod 17, 18.
mnon. is magnopere suadebat, *ut retrocedentes, omne, quod usui hostibus esse posset, longe lateque con-* Arrian. 1, 5, 19.
rumperent: quidquid in campo herbidum esset, equitatu

conculcarent: vicos urbesque incenderent, nihil præter nudum solum relicturi. Vix unius mensis commeatu instructum 17
2, 3, 3. venisse Macedonem, deinceps rapto victurum. ea copia si eripiatur, brevi recessurum esse. ita parvo impendio toti Asiæ salutem quæri. Triste id quidem: sed in omni negotio, ubi periculum immineat, id spectare prudentes, ut 18
Comment. in Curt. 5, 9, 3. quam minimo damno defungantur; ita medicos, si correpta parte corporis morbum in cæteras transjici videant, unius membri jactura pro reliqui corporis incolumitate paciscí.
Strabo lib. 13. Neque id sine exemplo facturos Persas. Sic olim Darium Regem ipsas illas regiones urbesque vastavisse, ne Scythis 19
isthac transituris receptus esset. At si prælio contenderent, 20
de summa rerum aleam jaci pulsis semel Persis, omnem eam oram Alexandri fore: victores nihil amplius habituArrian. 1, 5, 19. ros. Neque hercule parvum discrimen impendere ob vim 21
Comment in Curt. 3, 6, 3. Macedonicæ phalangis, cui suum peditatum, quamquam numero superiorem, frustra opposituri essent. Ipsius deinde 22
Arrian. 1, 5, 19. Regis præsentiam haud parum valere ad victoriam; stimulari milites spe, pudore, gloria, in conspectu imperatoris dimicantes: quæ omnia haberent Macedones; ipsis abesse Darium. Neminem ambigere, quin bellum in aliena 23
terra gerere præstet, quam in sua: id commodum adepturos, si consilium suum sequuti de invadenda Macedonia cogitarent. Nulli cæterorum ducum grata oratio fuit. 24
2, 5, 10. Arrian. 1, 5, 20. Diod. 17, 18. Id fortasse Memnoni Rhodio probari posse, cui expediat bellum trahi, quo diutius honoribus, stipendiisque regiis perfrueretur; Persis commissos fidei suæ populos prodere pudendum videri: neque apud Regem excusari posse, qui longe aliam belli gerendi rationem præscripsisset. Quippe 25
Comment. in Curt. 3, 5, 12. Darius audito Alexandrum ex Macedonia movisse, literas ad præfectos suos miserat, imperans, ut insanientem Philippi adolescentulum puerili verbere ætatis & conditionis admonitum, deinde purpurea veste indutum, quam primum sibi vinctum adducerent: naves ipsius una cum nautis mari demergerent: milites omnes ad ultima maris Erythræi loca deportarent. adeo præ superbia futu- 26
Herod 7. 150. Plato in Alcibiade. Æschines contra Ctesiph. ri securus, & ignarus sortis suæ omnem humanæ imbecillitatis sensum exuerat, consanguineum Deorum se ferens, magis, quod potentia non dispar ipsis videretur; quam ob veterem fabulam, qua Persarum Reges a Perseo Jovis filio nomen atque genus traxisse ferebatur. Eodem 27
fastu plenam epistolam ad Athenienses paulo ante scribi jusserat, addideratque, quando Macedonis amicitiam præstitissent, a se deinceps aurum ne peterent, non enim missurum esse, etiam rogantibus.

CAP.

CAP. V.

ARG. *Alexander unum ex hostibus Memnonem non contemnens, vafro strategemate suspectum Persis reddere nititur. progressus ad Granicum amnem, ad prælium se parat, milites adloquio & commentitio prodigio in spem erigit. deinde per medium flumen in hostem contendit, numero multo superiorem, & in adversa ripa instructo equitatu præstolantem. Acri pugna conserta, Rex in maximum vitæ periculum adductus, a Clito servatur. Tandem Persarum equitatu pulso, etiam pedites circumveniuntur, præsertim mercenarii. Clades Persarum, & Arsitis spontaneus exitus. Macedonum pauci cæsi, insignibus a Rege honoribus, vivi maximis præmiis adficiuntur: amicorum ejus statuæ a Lysippo finguntur. Victoriæ hujus causa ipsi Alexandro adscribitur; deinde Thessalis equitibus. Rex hostium etiam præcipuos humari jubet: captos Græcos in ergastula conjicit.*

1 AT Alexander, quum inter progrediendum agrum a Rege Persarum Memnoni dono datum adtigisset, *maleficio abstineri* jubet, *colonisque & fructuum parci*: callido commento suspectum facturus hominem industrium, & quem ex omnibus hostium ducibus unum non contemneret; si in suas partes transducere
2 nequivisset. Quumque *lenitatem Regis* admirati quidam, *acerrimum callidissimumque Macedonum hostem, quamprimum in potestatem redactus esset, interficiendum; atque in. erim, quibus posset, cladibus vexandum esse* dicerent: *Quin*, inquit, *potius beneficiis supplantamus hominem, & amicum ex inimico facimus, eadem virtute & solertia pro*
3 *nobis staturum*. Ventum erat in campos Adrasteæ, per quę Granicus amnis præcipiti cursu volvitur. Ibi quidam ex speculatoribus, quos cum Hegelocho præmiserat, reversi nunciant; *Persas instructis ad prælium ordinibus in ulte-*
4 *riore ripa consistere*. Paulisper commoratus, dum de transitu consilium caperet, *duces convocari* jubet. Plerisque *præcipitis & inriti conatus* videbatur, *fluvium profundum perrumpere, ripam sua natura arduam atque impeditam obtinentibus tot equitum peditumque millibus*. nec deerant, qui ingererent *Dæsium mensem* (is enim agebatur Junio respondens) *infaustum res gerentibus apud Ma-*
5 *cedonas haberi*. De periculo non anxius, superstitionem

Polyæn. 4, 3, 15. Curtius 3, 8, 21.

Themist. orat. 9.

Strabo lib. 13. Plutarch. cap. 25. Arrian. 1, 5, 2.

Plutarch. cap. 24.

Curtius 4, 9, 22. Plutarch. cap. 24.

haud contempſit: gnarus, quantum in rudibus animis valeret etiam vanæ religionis opinio. Igitur edixit, ut repetito prioris menſis nomine, pro Dæſio alter Artemiſius haberetur. Et, quo efficacius confirmarentur adtonitæ mentes, Ariſtandrum (nam is forte pro transitu ſacrificabat) ſecreto moneri jubet, *ut excepturam exta manum inſcriberet medicamento, litteris inverſis, quas impoſitum jecur recenti adhuc calore adtraheret, rectasque exprimeret.* iis ſignificabatur, *Alexandro victoriam concedere Deos.* Vulgatum id miraculum tanta futuri ſpe omnes implevit, ut *poſt hæc tam certa cæleſtis favoris pignora nihil dubitandum* conclamarent. ita in maximam bene gerendæ rei fiduciam aſtu inducti, victoriam, quia ſuam eſſe arbitrabantur, rapuerunt. Rex impetu animorum utendum ratus, quamquam monente Parmenione, *ut falſtem proximam lucem operiretur* (jam enim major diei pars effluxerat) ſtatim transduxit copias, Parmenionis ſolicitudinem joco proſequutus: *erubeſcendum Helleſponto fore, ſi illo ſuperato rivum hunc tranſire contarentur.* Tredecim equitum turmæ cum ipſo Rege per oblnctantes undas vix eniſæ, priusquam ſtabile certumque ſolum adtigiſſent, aut ordines inter transeundum luxatos inſtauraſſent; circumfuſo Perſarum equitatu urgebantur. Quippe quum repudiato Memnonis conſilio pugnare placuiſſet (nam Arſites Phrygiæ ſatrapa *ne unum quidem tugurium eorum, qui ſibi ſuccenſent, incendi ſe paſſurum* adfirmaverat; inque ejus ſententiam a cæteris itum erat) ad Granicum amnem cum centum peditum millibus, viginti equitum conſederant; flumine pro munimento uſuri, & viciſſim eam velut Aſiæ portam venienti Alexandro obſeraturi. Cujus adventu cognito, equitatum, in quo robur erat virium, ita conlocant, ut contra dextrum Macedonum cornu, quod ipſe Rex ducebat (nam ſiniſtrum Parmenioni commiſerat) Memnon cum filiis & Arſane Perſa conſiſterent: in eadem parte Arſites curabat cum Paphlagonum equitum auxiliis: in ſubſidiis Spithridates erat gener Regis. Lybiæ Ioniæque ſatrapa Rhœſace fratre, & Hyrcanis equitibus comitatus. In dextra acie Rheomitrem duo Medorum millia, totidemque Bactriani ſequebantur: Medium agmen Pharnaces reginæ frater, Arbupalesque Artaxerxis ex Dario nepos, & Mithrobarzanes Cappadociæ prætor regebant: iis Niphates Petanesque, cum Arſace & Atizye variarum gentium turmas adplicuerant. Ii tum multitudine & loco potiores graviter premebant hoſtem acrisque pugna conſerebatur; maximo omnium Regis periculo, quem armis manuque & imperiis conſpicuum plures petebant. Sed tragula quidem, quę in promiſcuo pugnę ardore

Scalig. de emendat. temporum lib. 1.

Frontin. ſtrateg. 1, 11, 14.

6

7

8

Plut. c. 25. Arrian. 1, 5, 3. Diod. 17, 19.

9

2, 4, 24.

10

Arrian. 1, 4, 20.

Diod. 17, 19 Juſtin. 11, 6, 10. Plutarch. cap. 24.

11

Diod. 17, 19. Arrian. 1, 5, 15.

Diod. 17, 20. & 21.

Arrian. 1, 4, 18.

12

Diod. 17, 19. Arrian. 1, 4, 18 1, 5, 25. 2, 2, 17. Diodor. 17, 21.

13

Arrian. 1, 5, 10 Plut. c. 25.

14

ardore deſinentis loricæ plicis inciderat, vulnus haud intulit: cæterum a Rhœſace & Spithridate fortiſſimis ducum imperitus, extremum discrimen adiit. Dum enim lancea in thorace Spithridatis confracta, conatumque deſtituente, gladium ſtringit; frater illius a latere adequitans acinacem incauto impingit, tanto niſu, ut criſtam galeæ & pinnarum alteram decuteret, aciesque gladii ſummos Regis capillos perſtringeret. Jamque repetito ictu, qua diſcuſſa caſſis nudum caput oſtendebat, deſcendere parabat; quum illum Clitus occupat, qui animadverſo Regis periculo amenti ſimilis advolaverat, interceptumque barbari brachium eum ipſo gladio dejicit. ſimul Alexandri enſe Spithridates occubuit. Nihilo tamen ſegnius repugnabant Perſæ: donec interitu ducum, quorum plerique jam ceciderant, conſternati, & quia jam etiam phalanx Macedonum transierat amnem, equos in fugam averterunt. Neque pedeſtris acies diu reſtitit. equitatum ſuum ad obterendum hoſtem ſatis ſuperque validum arbitrati, potius de præda, quam de diſcrimine, cogitabant. ita ſubito eventu deprehenſorum cædes magis, quam prælium fuit. Mercenarii tamen, quibus Omares præerat, occupato quodam tumulo ſtrenue ſe tuebantur: quia conditionibus in fidem venturos ille non receperat. Ergo Macedonum plures in eo conflictu deſiderati ſunt, quam equeſtri prælio ceciderant: ipſe quoque Rex, dum inter primos impetum in eos facit, tam propinquus diſcrimini fuit, ut equum, cui tum inſidebat, ictu gladii per latus adacto conſoſſum amiſerit. Quibus rebus vehementer inritatus, equitatu ſimul & phalange circumdatos occidione occidit; exceptis duobus fere millibus, qui in deditionem venerunt. In univerſum cæſa ſunt ex hoſtibus viginti peditum millia, duo equitum: captorum par ferme numerus fuit. Ex ducibus Memnon effugit, cum Arſace, Rheomithre & Atizye; cæteri honeſtis vulneribus occubuerunt. Arſites, quum in Phrygiam ſe recepiſſet, pudore & pœnitentia, quod hujus cladis cauſſa non immerito haberetur, ſibi manus intulit. Alexander paucos quidem, ſed promptiſſimos, eo prælio perdidit. triginta admodum pedites, ſeptuaginta quinque equites ceciderant. Igitur ut oſtenderet omnibus, in utraque fortuna apud ſe virtuti præmium fore; ſuperſtites Perſarum ſpoliis ditat: occiſorum corpora cum armis cæteroque cultu magnifice ſepelit: parentibus eorum liberisque vacationem munerum concedit. vulneratorum etiam cura ambitioſe acta eſt; quum ipſe Rex obeundo tentoria & inſpiciendo ſingulos, ſolicitudinem ſuam pro gregariis etiam militibus oſtentaret, ac gravem cujusque caſum mu-

Diod 17, 20. Arrian. 1, 5, 20. Plutarch. c. 25.

Curt. 8, 1, 41. Arrian. 4, 2, 8.

Diod. 17, 21. Plut. c. 26.

Arrian. 1, 5, 25. Plut. c. 26.

Arrian. 1, 5, 24. Diod. 18, 21. Plut. c. 26. Arrian. 2, 2, 37. Arrian. 1, 5, 25.

Juſtin. 11, 6, 13. Diod. 17, 21. Arrian. 1, 5, 27.

nificentia laudibusque aut promissis solaretur. Quæ co- 25
mitas in omnia deinceps pericula fidissimos ei præstitit: nec
quisquam recusavit spiritum pro eo Rege profundere, qui
neque vitam suorum inopem neque mortem inhonoratam
pateretur. Insignis præ cæteris honor fuit viginti quin- 26
que equitum ex turma amicorum; quos primo statim
congressu ex iniquo loco pugnantes multitudo Persarum
Val. Max. 8, 11. 1, 2, 13. Plut. c. 26 Arrian. 1, 5, 26. Liv. 44, 7, 2. Vellej. 1, 11, 4. Plin. 34. 8, 10. Arrian. 1, 5, 13. Polyæn. 4, 3, 16. Polyæn. 4, 3, 8.
oppressérat. Nam Lysippo, a quo uno, propter homi- 27
nis peritiam, in ære fingi voluerat, imperavit, ut eque-
stres ipsis statuas faceret: quas apud Dion Macedoniæ op-
pidum conlocatas post longam ætatem abolito Macedo-
num regno, Q. Metellus Romam transtulit. Primum 28
hujus victoriæ decus penes ipsum Regem fuit. aciem opti-
me instruxerat, observataque loci natura, obliquos per
flumen ordines duxerat, ne statim, quum ex aqua evasis-
sent, a Persis invaderentur. Turbatos deinde, territos-
que excitavit, hortatus, *ut saltem semel adhuc strenue ado-*
rirentur hostes. Neque minus manu fortiter usus erat, 29
multos lancea, alios ense confecerat: primique ex hosti-
Diod. 17, 21. bus fugam adripuerunt, qui contra ipsum constiterant.
Consilium quoque ipsius audaci specie, plus tamen ra- 30
tionis, quam temeritatis habuit. pugnaturos adversus hos-
tem novum, numeroque longe superiorem, etiam de-
Diod. 17, 23. sperationem armare voluerat, ut præcisam objectu flumi-
nis fugam conspicati, omnem salutis spem in victoria
Liv. 9, 19, 4. Diodor. 16, 4. 17, 21. conlocarent. Thessalorum etiam, nam id robur equi- 31
tatus erat, insignis eo die opera exstitit. neque cæteri of-
ficio suo defuerunt: præsertim equites, nam equestri po-
tissimum prælio transacta res est; pedites e vestigio cesse-
Arrian. 1, 5, 29. runt. Cæterum Alexander Persarum etiam nobilissimos 32
sepulturæ tradidit; & quotquot ex Græcis mercenariis
hostibus merentes ceciderant: qui autem eorum vivi in
potestatem redacti fuerant, *eos per Macedoniam in erga-*
stula distribui jussit, *quod contra commune Græcorum de-*
cretum, pro barbarorum dominatione adversus patriam
Plutarch. apophth. cap. 40. *pugnavissent.* Thebanos tamen dimisit, qui exsilia urbe, 33
ademptis agris necessitate magis, quam sponte peccassent.
jam enim tot illorum calamitatibus expleta odia miseri-
cordiæ locum fecerant. Posthæc de manubiis trecentos
Arrian. 1, 5, 30. Plutar. cap. 46. clypeos selegit, qui Minervæ Athenienſi dedicarentur, 34
superbo cum titulo: *Alexandrum Philippi f. Græcosque,*
exceptis Lacedæmoniis, de barbaris Asiam incolentibus
suspendisse. Id eo fecerat, ut communicata victoriæ lau- 35
de Græcis ad cæteras belli necessitates obsequentioribus
uteretur: simul Lacedæmoniorum contumaciam tradu-
cebat, qui seorsum initis consiliis a cætero Græciæ cor-
pore abrupti, tantique decoris expertes manusissent. Ne- 36
Curt. 10, 5. Plut. c. 26. que matris, quam eximia pietate semper coluit, oblitus,
pocula,

pocula, purpuram, aliaque id genus preciosa spolia, paucis demptis, ad illam transmisit.

Cap. VI.

ARG. Alexander Minervæ Iliacæ gratias agit, ob arma & omina commodata. ejusque templum donariis exornat, augustius aliquando exstructurus. Multi populi urbesque Alexandro se dedunt: quibus nulla nova tributa indicit. Sardes a Muthrene præfecto traduntur. eo profectus in arce Sardiana Olympio Jovi templum destinat. urbi regionique præfectos imponit: Demosthenis consilia cognoscit; eoque Phocionem rebus tranquillis studentem colere constituit: ille maximis a Rege muneribus missis oblatisque, nihil accepit. Ephesum ab Amynta transfuga desertam Rex occupat & reipublicæ administrationem populo tradit, idemque in reliquis Ioniæ Æolidisque civitatibus fieri jubet. Apellem frequenter invisit, & dilectissima pellice donat. Ephesiis templum Dianæ instauraturis multa largitur: etiam omnes impensas solvere pollicitus, si nomen ipsius operi inscriberent.

1 POst hoc prælium denuo ad Ilium profectus Alexander, Deæ gratias egit, quæ gravissimi belli discrimen aditurum, armis & ominibus juvisset. Strabo lib. 13.
2 Quippe superiori tempore, quum statim post transmissum Hellespontum eo contendisset, uti supra retulimus, ante sanum Minervæ statuam equestrem humi prostratam vi- 2, 4, 5.
det, Ariobarzanis ora referentem, qui Phrygiæ quon- Diod. 17, 17.
3 dam satrapa fuerat. Idque omen interpretatus Alexander, *inlustrem ex equestri pugna victoriam* promiserat Alexandro; *maxime, si haud procul Phrygia dimicaretur: ipsius etiam dextra nobilem hostium ducem casurum.* Neque fefellit spem vatis eventus prælii, stratusque Regis 2, 5, 16.
4 ense Spithridates prædictionis fidem implevit. Igitur & templum donariis exquisite coluit; & Ilio, quod tum haud multum supra modici pagi speciem eminebat, nomen urbis addidit: utque id cum dignitate tueretur, reliquit, qui instaurandæ ejus ampliandæque curam agerent: Strabo lib. 13.
5 liberamque & immunem esse jussit. Quumque delubrum Deæ pro religione loci nimis angustum neglectumque videret; eximium illi templum exstruere postea statuit, sed hoc aliaque magnifica meditantem, fatum oc- Diod. 18, 4.
6 cupavit: neque successores exsequuti sunt. Cæterum 1, 10, 22.
illa

Strabo lib. 13.

illa victoria totam Asiam cis Taurum & Euphraten aperuit Regi. Adtoniti insperata clade, non copiis modo, sed & ducibus amissis, nullam præterquam in clementia victoris spem habebant; eamque festinata deditione certatim promereri satagebant. Phrygiam Arsites voluntario exitu vacuam fecerat; ei Calas Thessalorum dux præponitur. Ex montanis quoque locis plerique descenderunt, seque & sua dedentes Alexandro, eos in fidem acceptos domum remisit: Zelitisque ignovit, quos a Persis coactos adversus ipsum militasse cognoverit. Tributum omnibus impositum est, quod Dario pendere consuevissent: idque postea constanter servavit, quum cæteras Asiæ regiones subigeret. Omne peregrinum imperium invidiæ subjectum esse noverat, etiam quum domestico mitius est; at si vetera subditorum onera novis cumulentur, intolerandum haberi. Igitur monenti cuidam, *longe plus tributorum vectigaliumque ex tanto imperio redigi posse*; respondit, *etiam olitorem se odisse, qui radicitus exscinderet, quæ carpere debuisset.* Dascyleum præsidio Persarum teneri audiverat. eo Parmenionem misit, quem oppidani statim receperunt; quum audito Macedonum adventu, Persæ excessissent. ipse Sardes processit, caput omnium, quæ præfectis oræ maritimæ Persarum Reges parere jusserant. Jamque haud amplius septuaginta stadiis ab urbe aberat; quum ad eum Mithrenes venit, cui tutelam arcis Sardianæ Darius crediderat, cum principibus Sardianorum, urbem arcemque, & pecuniam, quæ in ea custodiebatur, traditurus. Quibus benigne exceptis ad Hermum fluvium progreditur, viginti fere stadiis ab urbe distantem. ibi castris positis Amyntam Andromenis filium ad recipiendam arcem præmittit. Ea præcelso loco sita, difficili undiquaque aditu, adversus quamcumque vim teneri potuerat, etiamsi murus, qui triplici munimento illam circumibat, abfuisset. Ergo felicitati suæ gratulatus, quod amplissimas res animo volventem, arx munitissima longa obsidione non implicasset; Jovi Olympio templum ibi ponere decrevit. Quumque solicite circumspiceret, quinam locus accipiendæ ædi maxime opportunus foret, confestim exorta vehemens tempestas multo imbre partem arcis perfudit, ubi vetus Lydorum regia fuerat. Eam itaque sedem nutu Deorum destinari credens, *templum ibi constitui* jussit. Arci deinde Pausaniam ex amicorum cohorte præponit; adtributis Argivorum auxiliis: cæteras sociorum copias cum Cala & Alexandro Aeropi filio in Memnonis præfecturam immittit. vectigalibus tributisque conligendis Niciam quemdam præficit; Asandrum Philotæ filium Lydiæ, quibus finibus Spi-

Arrian. 1, 6, 1. 1, 5, 8. 7

8

Curt. 6, 3, 10.

Hippol. a Collibus Princeps cap. 33. ex Maximo Tyrio. Arrian. 1, 6, 2. 9

10

Plut. c. 27. Pausan. l. 3. 11

Arrian. 1, 6, 3. Diod. 17, 21. 12

Arrian. 1, 6, 4. 13

14

15

Spithridates tenuisset. dati ad id equites cum expeditis co-
16 hortibus, quot in præsentia sufficturi putabantur. Lydos omnes suis legibus libere uti permisit: & quia Sardianos Dianæ, quam *Coloenen* vocant, cultui deditos cognoverat, illius templo jus asyli, gratificatus est. Mithrenen honorifice secum habuit, ut ejus exemplo & alios ad proditionem inliceret: procedente tempore & Armeniam homini regendam commisit. Cæterum repertis in
17 arce libellis, in quibus inter cætera perscriptæ erant largitiones, ob bellum Macedonibus in Græcia conflandum a satrapis factæ, cognovit, Demosthenem eam ob causam magnum auri pondus accepisse; cujus etiam epistolæ
18 ibi servabantur. Sed quia pace cum Athenienfibus inita transacta res erat, nihil ea de re palam conquestus est; cæterum intentiore cura agitandum censuit, quomodo adversus efficacem viri eloquentiam Athenæ in officio continerentur, sua defectione universam Græciam in partes tracturæ. nemo occurrebat Phocione dignior, cujus viri innocentia, & ob constantiam virtutis honorata paupertas erat. Eum ergo, primum ob usum, deinde ut hominis magnanimitatem multis experimentis
19 cognovit, admiratione virtutis ita coluit, ut quum post eversum Darii imperium animo elatus, neminem jam salute dignaretur, ad quem scribebat; eximium eum honorem duobus tantum, Antipatro & Phocioni habuerit.
20 Constat huic aliquando centum talenta dono mississe Regem: deinde optionem fecisse, inter quatuor haud ignobiles Asiæ urbes unam eligendi. Cius, Elæa, Mylasaque & Gergetho fuere: quidam ultimo loco Patara no-
21 minant. At ille nihil horum accepit: sed ne tanti Regis amicitiam fastidiose spreviffe videretur, petiit, *ut Echecratides sophista, & Athenodorus Imbrius, cum Demarato & Spartone Rhodiis*, qui in arce Sardiana captivi te-
22 nebantur, *custodia liberarentur.* Sed hæc in sequens tempus excurrere. tum ad Ephesum itum est, quam accepto cladis Persicæ nuncio præsidiarii deseruerant, duabus Ephesiorum triremibus avecti. Erat inter eos Amyntas Antiochi filius, qui ex Macedonia profugerat, nulla quidem injuria adfectus, sed quod periculum a Rege metueret: quem quia invisum exosumque habebat, il-
23 lius animum ex suo metiebatur. Quarto postquam Sardibus movisset die, Ephesum introiit Alexander: restitutisque exsulibus, qui paucorum dominatione pulsi fuerant, rempublicam populo tradidit. Ille libertatis diu desideratæ compos, eos, qui Memnonem advocavissent, quique templum Dianæ spoliassent, inque eo Philippi statuam dejecissent, aut Heropythi monumentum effodissent, quod liberatori civitatis in foro positum fuerat, ad supplicium poscit.

Strabo lib. 13. Tacit. 3, 63, 4. Curt. 5, 8, 9.

Curt. 5, 1, 44. Arrian. 3, 3, 17. Diodor. 17, 64. Plutarch. Demosth. cap. 28.

Plut. Phocione c. 22. Aelian. hist. var. 1, 25.

Plut. Phocione c. 23. Plut. Phocion. c. 24. Aelian. hist. var. 1, 25.

Arrian. 1, 6, 6.

Curt. 3, 11, 18.

Arrian. 1, 6, 7.

poſcit. Ex quibus Pelagon cum fratre Syrphace & pa- 24
truelibus, ex ipſa æde, in quam confugerant, rapti ſunt,
ſtatimque lapidibus obruti. Jamque in cædes & injurias
ibatur; quum Alexander inhibita vulgi licentia, ulterius
eo de negotio inquiri, aut cuique moleſtiam exhiberi ve-
tuit. id optimis quibusque ſaluti fuit; quos per cauſſam
veri fictive criminis, ipſorum dignitas aut opulentia, fu- 25
ribundæ plebis odiis avaritiæque objeciſſet. Inter hæc
Magnetes & Tralliani legatos mittunt, imperium acce-
pturi. eo *Parmenione cum quinque peditum millibus, equi-*
2, 7, 9. *tibusque ducentis ire* juſſo: Alcimalum cum paribus fere
copiis circum Aeolicas Ionicasque Perſici juris urbes mit- 26
tit. utrique injunctum, *ut abolito paucorum dominatu,*
populare in ubique ſtatum introducerent. quippe multitudi-
nem ſuis rebus ſtudere compererat: obque eam rem ty-
rannos a Barbaris impoſitos, per quos coerceretur. Per 27
Plin. 35, 10, 25. 1, 2, 13. eos dies, dum Epheſi commoratur Alexander, ut ex in-
ſtantibus curis recrearet animum, frequenter in offici-
nam Apellis ventitavit, a quo uno effigiem ſuam peni-
cillo exprimi volebat: tanto favore complexus, ut dile-
Aelian. hiſt. Var. 12, 34. ctiſſimam pellicum, amore ejus deperire ſentiens artifi- 28
cem, dono dederit. Pancaſta vocabatur, ex Lariſſa no-
bili Theſſaliæ urbe genus ducens: amabatque eam Rex
ardenti adfectu, ob formæ pulchritudinem; & quoniam
adoleſcenti prima mulierum ad libidinem placuerat. Hoc 29
Plin. 35, 10, 25. Aelian. hiſt. var. 2, 3. ut magnanimitatem Alexandri non dedecet; ita non cre-
diderim, *in officina imperite multa diſſerentem ab Apelle*
mordaci dicterio repreſſum fuiſſe. nam id neque majeſtati
tanti Regis, neque modeſtiæ pictoris, hominis non ſtu-
pidi nec indocti, conveniſſet: & Alexander liberalibus
ſtudiis ab extrema ætate imbutus, etiam de artibus, quas
Plutarch. de animi tranquill. c. 21. Aelian. hiſt. var. 2, 2. non calleret, haud inepte judicare didicerat. Illud pro- 30
pius vero eſt, quod alii tradiderunt; *quemdam ex Epheſiæ*
Dianæ ſacerdotibus, quos Megabyzos * *adpellari mos*
erat, reprehenſum: quum quidem ei diceret Apelles,
quoad tacuiſti, aurum hoc atque purpura venerabilem te
faciebant imperitis; at nunc de rebus, quas non intelligis,
incipientem loqui, etiam pueri vident, qui colores terunt.
Plin. 35, 10. 34 & 35, 11, 14. Lactius in Xenophonte. In ea urbe longe celeberrimam ædem, ut ſupra * rela- 31
tum eſt, Heroſtratus incenderat. Ea tum ſumma Ephe-
ſiorum cura, maximisque impenſis inſtaurabatur. Quo- 32
rum ſtudiis juvandis Alexander *tributa, quæ Perſis dare*
conſueverant, Dianæ pendi juſſit: confirmavitque jus
aſyli, quod antiquitus etiam Liberum patrem Herculem-
que ſervaviſſe cognoverat; addito etiam ſpatio, ut qua-
quaverſum in unius ſtadii amplitudinem extenderetur.
Strabo l. 14. poſtea quoque, quum Aſiam perpacaſſet, ſcripſit Ephe- 33
ſiis, *ſe omnes ſumptus, qui in id ædificium facti eſſent,*
reſti-

tuturum; quique porro requirerentur, præbiturum de
ſuo: ita tamen, ut ipſius nomen inſtaurato operi inſcribere-
tur. idque deprecati ſunt Epheſii. quo tempore, quia 34
Alexandro petenti aliquid denegare arduum erat, lega-
tus eorum ad adulationem confugit, qua maxime expu-
gnabilem norat, dixitque *dedecere culmen ipſius, ſi Dius*
aliquid conſecraret, quum ipſe Deus eſſet. nam eum hono-
rem ab hominibus haberi potiori naturæ. Ea gloriæ con- 35
tentio inter maximum Regem, & unam civitatem fuit.
obtinuerunt Epheſii; & maluerunt ingenti pecunia care-
re, quam inſtaurati templi titulo Regi cedere. Nam 36
quantos in id opus ſumptus contulerint, vel ex una tabu-
la æſtimare licet. quam ibi dedicaverunt, viginti talen- Plinius 35, 10, 33.
tis auri redemptam. Alexander erat, fulmen tenens,
quem inimitabili dexteritate Apelles expreſſerat; qua-
tuor tantum coloribus uſus, quo majus peritis miracu-
lum eſſet.

CAP. VII.

ARG. Smyrnæis urbem condit Alexander, per quie-
tem, ut id faceret, monitus. Iſthmum, qui inter
Clazomenas & Teon eſt, fodere inſtituit; ſed irrito
conatu. Clazomenas tamen continenti adnectit. Inde
ſacrificiis Dianæ factis Miletum obſidet. Perſarum
claſſis a Macedonum navibus præventa portu prohibe-
tur. Mileſii conditionibus fruſtra tentatis, poſtquam
acerrime reſtitiſſent, expugnantur. Græci milites
in fidem accipiuntur: oppidanis libertas reſtituitur,
ob veterem urbis gloriam. In ſtatuas athletarum jo-
catur Alexander, Cereris fanum a dæmone defenditur.
Seleucus apud Didyma notabile reſponſum accipit.
Puer delphino vectus.

1 SUb idem tempus antiqui ſplendoris ſedem Smyrnæi Strabo lib. 14.
receperunt, poſtquam, Lydorum armis exciſa vete-
re Smyrna, quadringentos per annos vicatim habi-
taviſſent. Reſtituit eam Rex viginti ferme ſtadiis a ſolo
2 antiquæ urbis, ſomnio monitus. Solebat Alexander,
quum a majoribus negotiis vacaret, otium venando exi-
mere. forte exercito corpore feſſus in Pago monte obdor- Plut. c. 39.
miverat: ibi per quietem viſus eſt audire Nemeſes (qua- Pauſanias lib. 7.
rum in proximo fanum erat) imperantes, *ut eo ipſo loco*
3 *urbem conderet, inque eam Smyrnæos deduceret.* Id in-
ſomnium mox Clarii Apollinis oraculum confirmavit,
Smyrnæis conſulentibus *proſpere ceſſuram migrationem*
pro-

promittens. Ita fundamenta novæ urbis imperio Regis jacta sunt; absolutæ gloriam Antigonus tulit, quum ipsum paulo post Alexander Lydiæ Phrygiæque, & vicinis regionibus præposuisset. In Smyrnæo sinum Clazomenii habitant, qua angustissimum est solum; quod procurrentes in mare terras per sexaginta ferme stadia continenti adnectens, peninsulæ speciem efficit. Alterum isthmi latus ex adverso Clazomeniorum Teos occupat. in extremo peninsulæ cornu Erythræ sunt, tum quoque fatidicis mulieribus inclutæ: juxta quas mons altissimus Mimas, insulæ Chiorum opposítus mare prospectat; deinde paulatim depressior, haud procul angustiis Clazomeniorum in æquales campos desinit. Eam loci naturam contemplatus Alexander, faucibus interclusis auferre continenti decrevit, ut Erythris & Mimanti mare circumfunderet, ac superiorem inferioremque sinum conjungeret. Id unum Regi ex sententia successisse negant, quum cæteros ejus conatus fortuna enixe juvaret, abiitque res in religionem, *nec fas esse mortalibus* existimatum est, *mutare faciem, quam natura locis indiderit*: utique postquam alios similia molitos ubique successus destituit. Clazomenas tamen, mole duorum stadiorum adgesta continenti junxit, quas olim metu Persarum Clazomenii in insulam transtulerant. Sed hæc quidem opera regiis præfectis commissa sunt. Ipse sacrificiis Ephesi magnifice celebratis, in honorem Deæ cum universo exercitu, qui aderat, in armis decucurrit; postero deinde die cum peditatu, quem secum habebat, adsumptis Thracum equitibus, & quatuor amicorum turmis, inter quas & regia erat, Miletum contendit. Quippe Hegesistratus præsidii præfectus literis ad eum missis, spem deditionis fecerat: sed postquam Persarum classem in propinquo versari cognoverat, mutata sententia oppidum Dario conservare nitebatur. nam & commeatuum telorumque, & si qua alia ad tolerandam obsidionem requiruntur, magnam habebat copiam; & propugnatorum multitudine abundabat: quia Memnon, quum ex prælio Miletum perfugisset, multis ibi suorum relictis præsidium firmaverat. Igitur infesto agmine suggressus, exteriorem urbem, ut ipsi vocabant, ex itinere cepit: nam oppidani militesque, ne vires spargerent, in interiorem urbem concesserant, auxilium suorum, quod haud procul abesse rebantur, opperituri. Verum vanam exspectationem fecit Macedonicæ classis adventus, quæ Nicanore duce Laden insulam supra Miletum sitam occupavit: deinde quum jam hostium classis ad Mycalen montem hæreret; ipsum Milesiorum portum ingressa Persici auxilii spem oppidanis ademit. Neque prohibebant barbari, quamquam numero navium

Strabo l. 14. Curt. 4, 4, 35. Arrian. 1, 8, 27.

Plinius 5, 29, 21. Strabo l. 14.

Pausanias l. 7. Aelian. hist. var. 5, 27.

Plinius 5, 29, 21.

Pausanias lib. 2.

Herodot. 1, 174. Plin. 4, 4, 4. Plinius 5, 29, 22.

Arrian. 1, 6, 11.

2, 6, 25.

Arrian. 1, 6, 12.

Diod. 17, 22.

Arrian. 1, 6, 12.

Herodot. 6, 7. Strab. l. 14. Arrian. 1, 6. 22.

vium longe præstarent: quippe paulo minus quadringentis habebant, quum Nicanor tantum sexaginta supra centum adduxit. Interea Glaucippus princeps civitatis ad Alexandrum missus, petito, *ut urbem & portus Macedonibus Persisque communes esse pateretur*, triste responsum retulerat: *Non se venisse in Asiam, ut acciperet, quod alii concederent; sed ut quisque haberet, quod ipse reliquisset, itaque scirent omnium fortunarum arbitrium meliori permittendum; aut in proximam lucem de eo certandum esse.* Sed qui in civitate erant, primum invadentium impetum fortiter retuderunt, cæsis inter alios duobus Hellanicæ filiis, quæ nutrix Alexandri fuerat, & Clitum, qui Rege servato eximium decus meruit, fratrem habebat: Sed quum dolore iraque incensi hostes machinis admotis magnam murorum partem dejecissent, jamque in oppidum inrupturi viderentur, conspectisque in portu Macedonum triremibus, novus terror ingrueret; pars scutis incubantes in parvam insulam urbi objacentem enataverunt, alii scaphis conscensis, quum idem molirentur, in ipso portus aditu ab hostium navigiis intercepti sunt. Alexander oppido in potestatem redacto; contra eos, qui insulam tenebant, naves expediri jussit, quibus impositæ proris scalæ ferebantur, ut in abruptam insulæ oram, velut in muros hostilis oppidi transscenderet miles. At quum mercenarios Græcos, qui eo confugerant, quamvis haud plures trecentis essent, ultima pati paratos conspiceret, misertus virorum fortium, & qui pro fide in eos, a quibus conducti erant, haud procul exitio abessent, iis pepercit, & *secum militare* jussit. Barbaros in urbe deprehensos in servitutem redegit; Milesiis, qui superfuerant, libertatem restituit, ob veterem urbis gloriam. Tantum enim aliquando opibus gloriaque Miletus floruerat, ut per vicina maria supra septuaginta colonias deduxerit, multis quoque civibus nobilis, qui in sacris certaminibus palmam adepti, patriæ celebritatem auxerant: nam ejusmodi victoriæ, more quodam Græcorum inter prima virtutis decora censentur. In quem jocatus Alexander, magna multitudine statuarum conspecta; *ubi erant istorum lacerti*, inquit, *quum Persarum jugum recepistis*? quippe vir strenuus, & ad bellandi usum cuncta referens, ignominiosum ducebat debitum seriis certaminibus robur, ad voluptatem inertis vulgi, inani ostentatione consumere. Interea milites, quia vi introitum erat, obvia quæque diripientes, ad fanum Cereris pervenerant: quod quum exspoliaturi quidam inrupissent, ignis ex penetralibus ædis repente emicans, sacrilegorum oculos exstinxit.

Seneca epist. 53, 10.

Arrian. 1, 6, 20.

Curt. 8, 2, 8. Arrian. 4, 2, 12.

2, 8, 4. Arrian. 1, 6, 23.

Diod. 17, 22

Strabo li. 14. Plin. 5, 29, 35. Seneca consol. ad Helviam 9. 14. Lucian. de gymnasiis.

Plutarch apophth. cap. 37.

1, 3, 29. Strabo lib. 14. Val. Max. 1, 1, 5. ext. Lactantius 2, 8.

Hic etiam progenitorum suorum monumenta Alexander reperit, inspecto fonte, cujus aqua ex ipso scaturigi- 24
Athenæus 2, 6. nis labro hausta falsum saporem habet, eadem dulcissima, quum profluxit in rivulos. *Achilleum* Milesii nominant, inque eo lustratum heroem rumor te-
Parthenius in Eroticis. Comment. in Curt. 5, 7, 28. nuit, quum Strambelum Telamonis filium Lesbiis auxilium ferentem oppressisset. Apud Milesios Didy- 25
Appiani Syriaca sub fin. mei Apollinis oraculum erat, divitiis famaque celebre. Id tum Seleucus, cujus maximæ post Alexandrum opes fuere, de reditu in Macedoniam consuluisse dicitur, & responsum accepisse, *ut Europa valere jussa, Asiam complecteretur.* Aliud subinde miracu- 26
Strabo lib. 14. Plin. 9, 8, 10. lum adtentum habuit Regem, cujus curiosum ingenium, & cognoscendi avidum, novitate rerum mire adficiebatur. *Amatum a delphine puerum ex Iasso*, quod haud procul Mileto in insula situm oppidum est, acceperat; *ejusque vocem agnovisse piscem, & quoties evocaretur, vehi cupientem excepisse dorso.* Igitur gratum acceptumque Neptuno hominem interpretatus Rex, sacerdotio ejus Dei illum præfecit.

CAP. VIII.

ARG. Persarum classis ad Mycalen obsessæ similis Miletum navigat; & inde, nulla re succedente, recedit. Alexander suam classem dissolvit, quamquam dissuadente Parmenione. cujus argumenta Rex confutat, ostenditque suam classem Persicæ non esse parem; & si navali prælio vincatur, eam cladem rebus suis adversissimam fore. se vero Persarum naves ex continenti victurum. Cariam, ubi Memnon erat, ingressus Alexander, multas urbes subigit; Adam Hecatomni filiam in regnum restitui orantem, comiter excipit, & ad recipiendum regnum strenuam operam pollicitus, popularium gratiam adquirit. Ada delicatos cibos mittenti, sapienter respondet.

Arrian. 1, 6, 25. OCcupata hunc in modum Mileto, quum 1
adhuc barbarorum numerosa classis in mari vagaretur, & fiducia multitudinis suæ, quodque peritia rei nauticæ Macedonas anteiret, hostem ad navale prælium provocaret, obque ipsum urbis portum, in quem naves suas abduxerat Rex, frequenter obversaretur; Alexander Philotam cum equitatu 2
&

& tribus peditum cohortibus ad Mycalen montem mittit, ubi Persicarum navium statio erat, ut exscendere volentes submoveret, neque aquari lignarive, aut cætera necessaria e terra petere permit-
3 teret. Ea res barbaros in maximas angustias conjecit: obsessis similes hærebant in portu, neque terram, ubi volebant, capere, aut necessariis rebus reficiq poterant. itaque consilio habito, Samum averterunt cursum, petitoque inde commeatu, Miletum revecti ante ostium portus instructa acie constite-
4 runt. Inter hæc quinque Persarum naves in portu quodam, qui inter parvam illam insulam, de qua supra dictum est, & stationem Macedonicæ classis medius erat, multa hostium navigia conspicati, plenis velis eo ferebantur: nam maximam sociorum navalium partem ob varios usus abesse conjecerant; vacuarumque navium haud difficilem occupationem
5 fore arbitrabantur. At Rex iis, qui aderant, celeriter in decem triremes impositis, *obviam ire hostibus* jubet. illi tum numero navium, tum inopinata re perterriti, quum ultro se peti conspicerent ab iis, quos imparatos oppressuri venerant, terga vertunt: una tamen navis, quæ Iassios vehebat, deprehensa est; cæteræ velociores ad suam classem effugerunt. ita nullo eorum,
6 quæ intenderant, effecto, Mileto discessum est. Alexander, quum suam classem neque hostili parem, & ad alios usus supervacuam sibi cerneret, multique & graves ad eam sumptus requirerentur, dimittere eam statuit; paucis navium retentis, quibus ad ob-
Diod. 17, 23? Arrian. 1, 6, 31. 2, 9, 1. sidiones urbium machinæ tormentaque portarentur.
Arrian. 1, 6, 1. 7 Dissuaserat illud Parmenio, monueratque, ut navali prælio contenderetur. *Macedonibus enim victoribus magnum ad cætera emolumentum adcessurum esse: at victos nihil sane amissuros; nam imperium maris jam tum esse penes Persas; & litora facile tutaturos, qui pedestribus copiis plus possent.* quoque expe-
8 ditius, quod videbatur, obtineret; idem, qui consilium dederat, *exsequi illud paratum* ostendebat, *conscensisque navibus, quam Rex jussisset, discriminis partem capessere.* Confirmabatur etiam augurio, quod superioribus diebus a tergo regiæ classis aqui-
9 la in litore consistens adparuisset. Contra Alexander *falli Parmenionem* adseverabat, *quæ paucas suorum naves tantæ hostium multitudini, imperitosque remiges, & rudes classiarios, exercitatissimis hominibus, reique nauticæ peritissimis objiciendos duce-*
10 *ret. se quidem virtuti suorum non diffidere, cæterum scire, illam in navalibus pugnis minimum conferre ad*

victoriam. multo enim plura ventorum fluctuumque ludibriis permitti, quæ gubernatorum atque remigum peritia vitaret, aut suis partibus opportuna redigeret. nec 11
in ipsarum navium constructione nihil aut parum situm: ita Macedonum conatus vanos fore, quum eos barbari impune aut eludere; aut etiam, si casus daretur, opprimere possent. Neque vero exiguum id detrimentum futurum. totam Asiam adrecturam animos, si inter initia belli clades accepta foret. Plerosque mortalium ita comparatos esse, ut eum rerum eventum exspectandum putent, quem ex principio successum spe aut formidine præceperunt. Et ne de Asia dubitemus, inquit, *quis mihi præstabit Græcos in fide mansuros, si felicitatem illam exspiravisse credant, quam, si verum amamus, unam in* 12
nobis reverentur. Plane ad fortunam meam pertinere arbitror, quod aquila ponè classem conspecta est, idque boni successus omen accipio. sed hoc manifesto promittit augurium, nos hostium naves e continenti expugnaturos esse. nam præsaga victoriæ ales, non in navibus, sed in litore constitit; nec magis eventum, quam locum ostendit belli. 13
Nam si, ut cepimus, maritimas urbes nostri juris efficimus, 14
2, 11, 1. Arri. II. 1, 6, 31. *Persarum classis ultro dilabetur. neque enim supplementum, aut commeatus, aut securæ etiam stationes in promptu erunt; & si hæc adimas, quo plus in mari habent virium, eo celerius consumentur. Atque sic implebimus fidem vaticinii, quod æreæ tabulæ inscriptum nuper ex quodam in Lycia fonte ebulliviss e comperimus, instare terminum Persici imperii.* Ita dissoluta classe, Pontum 15
Plut. c. 27. adjacentesque Ponto regiones prætoribus suis subjugandas reliquit; ipse institutum iter prosequutus, in Cariam movit: nam *eo magnam vim hostium confluxisse* cognoverat. Quippe Halicarnassus * natura loci munitissima, duplicique * arce tuta, spem præbebat Macedonem torrentis more ruentem, ea urbe tamquam crepidine 16
Appian. de bello Mithrid. Justin. 38, 7, 2. Curt. 6, 3, 3. & 10, 10, 3. * Vitruv. 2, 8. * Strabo lib. 14. Diodor. 17, 23. Arrian. 1, 7, 2. opposita coerceri posse. Maxima in Memnone spes erat, qui omnia ad ferendam obsidionem opportuna summa cura præparabat. Nuper enim a Dario maritimæ oræ totiusque classis prætor creatus erat. Nam homo cal- 17
1, 2, 22. lidus temporumque prudens, quum se omnes Persicos duces bellicis artibus superantem, unam ob causam infra meritum honorari intelligeret, quod Græcus genere, & olim Macedonicæ regiæ hospes de proditione suspectus haberi poterat; uxorem suam liberosque ad Darium misit, quasi de securitate illorum solicitus, revera ut his velut obsidibus fiduciam Regis obligaret. Cæ- 18
Comment. in Curt. 3, 13, 4. Arrian. 1, 7, 1. terum Alexander Cariam introgressus, omnia inter Miletum & Halicarnassum oppida brevi in potestatem redegit. Pleraque enim Græcis incolis habitabantur, quibus

bus immunitatem suasque leges restituere consueverat, Diodor. 17, 23.
19 *ob liberandos eos in Asiam venisse* professus. Neque minorem mox a barbaris iniit gratiam, comiter excepta Ada, regii generis muliere, quæ iter per ea loca facientem convenerat, illiusque fidem implorans *in regnum restitui* oraverat. Nam Hecatomnus Cariæ Rex tres filios habuit, duas filias: ex quis maximus natu Mausolus Artemisiam duxerat, minor ex sororibus Ada fratri Strab. l. 13.
20 Hidrieo nupsit. Sed Mausolo quidem soror eademque Tacit. 2, 3, 5. conjunx successit, more gentis, quo in matrimonium regnumque sociari fas est iisdem parentibus genitos. at postquam Artemisia desiderio defuncti extabuit; Hidrieus regno potitus, & sine subole mortuus, Adæ re- Strab. l. 14.
21 liquit imperium. Hanc Pexodarus expulit, qui unus de Hecatomni filiis supererat: & quamquam is decessisset, exclusa manebat; quia Orontobaten nobilem Persam Pexodarus generum adsciverat, ut in novo & vi parto imperio illius opibus & gratia protegeretur. atque ille Arrian. 1, 7, 26.
22 exstincto socero, velut dotale regnum retinebat. Eam Plut. c. 38. injuriam deplorans mulier, simul Alindis deditis (munitissimum id castellum erat) impetravit, ut nomen filii, quod deferebat, lubens acciperet; strenuamque ei operam ad antiquæ dignitatis decus mature recipiendum polliceretur. Neque promisso fides defuit, expugnataque deinde Halicarnasso totam illi Cariam parere jussit. Arrian. 1, 7, 26.
23 Interim fama benigne exceptæ Reginæ per omnem illum tractum diffusa, multas civitates Alexandro conciliavit; nam pleræque a necessariis aut familiaribus Adæ tenebantur: ii per legatos obtulerunt aureas coronas, *futurosque in fide ac potestate Regis, & imperata facturos* Strab. l. 14. Diod. 17, 24.
24 promiserunt. Dum hæc ita geruntur, exquisitæ artis saporisque cibos atque bellaria solicite confici curabat Ada, eaque cum ipsis coquis & cupediariis Regi dono mittebat; tamquam benemerenti gratiam relatura, si muniis armorum fessum fatigatumque Asiatici luxus Plutarch. cap. 38. & apophth. c. 37. & in Non posse suaviter vivi secundum Epicurum c. 40.
25 deliciis exciperet. At ille prudens intemperantiam gulæ seria tractanti intempestivam esse, benivolentiæ quidem muliebri comiter gratias egit; cæterum *non adtinuisse* respondit, *ut pro ipso solicita esset, meliores habente coquos, quibus ipsum olim pædagogus suus Leonidas instruxisset; ad prandium iter anteluca-num, ad cœnam frugale prandium.*

Cap. IX.

ARG. Halicarnassum Alexander muris virisque munitissimam obsidet. Myndum tentat; sed non obtinet. Itaque ad obsidionem Halicarnassi reversus, fossam urbanam explet, machinas admovet. oppidani eruptionem faciunt; sed post acre certamen, non sine ipsorum clade, in urbem repelluntur. initio a duobus temulentis militibus orto, & deinde aliis adcurrentibus, sub ipsis urbis muris magna pugna conseritur. Alexander mortuos ad sepulturam repetit. Ephialte & Thrasybulo id negantibus, Memnon concedit: cujus moderatio laudatur.

JAm tota ferme Caria in ditionem Alexandri concesserat; sed caput regni Halicarnassus firmo præsidio tenebatur. Itaque diuturnam obsidionem fore conjectans, *commeatum, & machinas, quæ ad oppugnationem pertinerent, navibus eo deportari* jubet; ipse cum pedestri exercitu quinto ab urbe stadio castra communit. Diodor. 17, 24. 2, 8, 6. Arrian 1, 7, 1.

1

Deinde muros adortum juxta portam, qua Mylassa iter est, improvisa oppidanorum eruptio excepit: sed Macedonibus fortiter conserentibus manum, quibusdam suorum amissis haud magno negotio rejecti sunt. Pauci deinde dies interceserant; quum Alexander objecta spe Myndensium oppido per proditionem potiundi, nocte intempesta cum parte copiarum proficiscitur. Sed nihil quoquam movente, admota gravi armatura murum suffodi imperat: neque enim scalas aut machinas adtulerat, quum oppugnandi consilio urbem non adcessisset. Et illi quidem una turrium dejecta, nihil tamen aperuerunt loci, quo intra perrumperent. nam forte ita prociderat turris, ut quam murorum partem stans protexerat, non minus ruina sepiret. civesque summa ope resistebant: & ab Halicarnassensibus adjuvabantur, quos audito vicinæ civitatis periculo, maritimo itinere Memnon submiserat. Ita conatus Macedonum inritus fuit. Alexander ad obsidionem Halicarnassi reversus, ante omnia fossam triginta maxime cubitos latam, altam quindecim, quam hostes pro urbe duxerant, expleturus, tres testudines adparat, quibus protectus miles materiam terramque sine noxa congereret. Aequata fossa, *turres machinasque, quibus muri sternuntur, admoveri* jussit. Jamque strata mœniorum parte, qua ruinæ viam aperiebant, in urbem penetrare

2 3 4 5 6 7

Diodor. 17, 24. Vitruvius 10, 20. & 21.

nitebantur; sed hostes, quum ob multitudinem integri subinde fessis succederent, ducumque præsentia ad omnia audenda confirmarentur, strenue re-
8 pugnabant. Luce per varia certamina consumpta, quum diurno labore fatigatos hostes Memnon segnius custodias agere crederet, cum valida manu prorumpit oppido, ignemque operibus injicit. Sed Macedonibus ad incendium concurrentibus, quum hi exstinguere flammas conarentur, illi augerent, & prohibentibus
9 vim intentarent, acre prælium coortum est. quippe Macedones robore virtutis & adsuetudine periculorum longe præstantes hostibus, numero adparatuque Persarum urgebantur: &, quia haud procul muris res gerebatur, ballistis catapultisque per mœnia dispositis emi-
10 nus impetiti, inulta vulnera accipiebant. Atrox inter hæc utrimque clamor, hortantium suos, increpantium adversos; tum sauciorum & morientium gemitus, inter nocturnas tenebras omnia terrore tumultuque impleverant: augebantur hæc vocibus cæteræ multitudinis, quæ, dum alii pugnant, operi intenta, muris, qui pulsu machinarum conruerant, reparandis occu-
11 patur. Tandem acrius adnisi Macedones hostem intra mœnia redegerunt; centum septuaginta interfectis, inter quos & Neoptolemus, qui cum Amynta fratre ad
12 Darium perfugerat, occubuit. Macedonum non quidem ultra sedecim perierunt, sed trecenti ferme vulnerati; quia nocturna pugna fuerat, neque adversus cœcos ictus & incidentia temere tela quidquam satis provideri potuerat. Post aliquot deinde dies, levis & ludicra res ingenti certamini caussam præbuit, orto initio a
13 duobus veteranis ex Perdiccæ agmine. Ii contubernales quum essent, unaque genio indulsissent, ut fit, inter sermones familiares, jactantia militari sua fortia facta vicissim extollentes, altercari cœperant, uter alteri an-
14 teferretur; quum alter eorum, *quid inani strepitu verborum fœdamus honestissimam contentionem?* inquit. *non cui lingua, sed cui dextra sit melior, hoc agitur. & adest occasio: ea optime de controversiis nostris judicabit. age,*
15 *si vir es, & exeuntem sequere.* Vino & ambitione incaluerant; itaque privato consilio arma capiunt, & ad muros juxta arcem, quæ Mylassis obversa est, excurrunt. Horum temeritate animadversa, statim ex oppido globus hostium effunditur. Illi firmato gradu certamen conserunt, propius incurrentes gladiis excipiunt, in re-
16 cedentes tela conjiciunt. sed adversus multos, & ex superiore loco dimicantes haud diu impunita duorum audacia fuisset; nisi conspecto ipsorum periculo, commilitonum pauci primo, deinde alii atque alii laborantibus subve-

Arrian. 1, 7, 8.

Diodor. 17, 25.

Arrian. 1, 7, 9.

Arrian. 1, 7, 13.

Diod. 17, 25.

Cæsar. de bell. Gall. 5, 44.

Arrian. 1, 7, 10.

subveniſſent: eodem modo & oppidanis ſubinde ad locum, ubi pugnabatur, confluentibus. Ita nunc his, nunc illis robore numeroque ſuperioribus, varie pugnatum eſt: Diod. 17, 25. donec Alexander cum manu, quę circa ipſum erat, progreſſus, metum hoſtibus incuſſit, ſtatimque intra munimenta compulſi ſunt: nec multum abfuit, quin hoſtes ſimul inrumperent. Forte enim intentis omnibus in ea, quæ ante urbem gerebantur, mœnia negligenter ſervari Arrian. 1, 7, 13. contigerat: & duæ turres cum continenti murorum parte crebris arietum ictibus ceſſerant; tertia quoque laxata jam & concuſſa compage, fodientibus haud in longum reſiſtere potuiſſet. At quia tumultuarium id prælium. neque univerſus exercitus inſtructus fuerat, opportunitas ejus rei e manibus amiſſa eſt. Alexander, quamquam ea res opi- Juſtin. 6, 9. nione Græcorum de victoria concedentis videretur; corpora ſuorum, qui ſub ipſis mœnibus oppetierant, induciis poſtulatis ab hoſte repetere, quam inhumata dimittere maluit. At qui cum Perſis erant, Ephialtes & Thra- Diod. 17, 25. ſybulus Athenienſes, quum plus apud ipſos odium adverſus Macedonas, quam humanitatis ratio valeret, negabant *indulgendum hoc eſſe infeſtiſſimis hoſtibus.* Non tamen permoverunt Memnonem, quin *Græcorum moribus indignum eſſe* diceret, *ſepulturam invidere cæſis hoſtibus. Armis & viribus in adverſos & obſiſtentes utendum: neque contumeliis pugnandum in eos, quos bonis malisque noſtris ſua dies eximiſſet.* Sane præter alias Memnonis virtutes, etiam moderatio ejus inſignis fuit. neque enim per vecordiam conviciis inſectari hoſtem pulchrum ducebat; ſed virtute & conſiliis vires illius animosque contundere. Igitur quum aliquando in agmine quemdam ex mercenariis nonnulla contumelioſe & petulanter in Alexandrum jacientem audiſſet, converſa haſta hominem pulſans, *non te conduxi*, inquit, *ut malediceres Alexandro, ſed ut adverſus illum dimicares.*

Plutarch. apophth. cap. 12

17 18 19 20 21 22 23 24

Cap.

Cap. X.

ARG. Halicarnaſſenſes iterum erumpentes, conſpecto Rege, refugiunt. Perſarum ducibus de rebus ſuis conſultantibus, Ephialtes extrema tentari ſuadet. Neque Memnon refragatur. Itaque ſub mitium Ephialtes in obſeſſores erumpit, & ex alia parte Memnon: ſed Macedonibus fortiter ubique reſiſtentibus, reliqui multis ſuorum amiſſis in urbem compelluntur: Ephialtes, quum ancipitem hoſtibus victoriam feciſſet, a ſenioribus Macedonum ſponte adcurrentibus obtruncatur. Perſæ urbem incenſam deſerunt: arces firmo præſidio occupant. eas foſſis circumdatas per duces ſuos obſideri jubet Rex. a quibus paulo poſt captæ ſunt. Rex Parmenionem in Phrygia præmittit: novos maritos cum uxoribus hybernare jubet: probroſos ab exercitu removet.

1 Interea obſeſſi ſummo ſtudio ſecuritati ſuæ providentes, pro diruto muro alium interiorem ex cocto latere eduxerunt, non recta regione, ſed in naſcentis Lunæ figuram ſinuatum. eaque res, quum inter multos diſtributum munus eſſet, celerrime confecta eſt. Arrian. 1, 7, 14. 2, 10, 4.

2 Hunc murum Alexander poſtero ſtatim die machinis quaſſare cepit, quo minore negotio recens adhuc opus labefactaret. in eo labore occupatis Macedonibus, iterum ex urbe valida eruptio facta eſt: cratiumque, quibus opera tegebantur non nihil, & unius turris ligneæ partem flamma comprehendit. ne ad cætera opera 3 transiret incendium Philotas & Hellanicus obſtiterunt, quibus in eam diem machinarum cuſtodia ceſſerat: & Alexander mature conſpectus, tantum trepidationis injecit hoſtium animis, ut omiſſis facibus quibus armati procurrerant, quidam etiam arma jacientes, effuſa fuga oppidum repeterent. Inde vim facile propellebant, adjuti commoditate loci, quem multo æquiorem obtinebant; & quia murus, ſicut di- 4 ximus, ita conſtructus erat, ut quamcumque partem invaſiſſet hoſtis, non a fronte tantum, ſed ex utroque laterum miſſilibus adpeti poſſet. Poſthæc Per- 5 ſarum duces, quum omnia ſibi in dies arctiora eſſe viderent, conſtaretque non abceſſurum Macedonem, donec urbis potiretur.; de ſumma rerum conſilium habebant. ibi Ephialtes vir animi corporisque robore in paucis conſpicuus, incommoda longa obſidionis

Arrian. 1, 7, 14.

2, 10, 4.

Diod. 17, 26.

disseruit: negabatque *exspectandum, donec paulatim adcisis viribus exhausti fractique cum ipsa urbe in victoris arbitrium concederent; sed dum aliquid virium supereſſet, cum robore conductitii militis erumpendum, & alacribus animis cum hoſte conſligendum eſſe. Conſilium ſuum quo in ſpeciem audacius eſſet, eo plus in exſequendo facilitatis habiturum. hoſtibus enim alia omnia exſpectantibus, & adverſus caſum, de quo nihil dubitarent, imparatis ſuperfuſum iri ſuos.* Neque Memnon, quamquam cauta conſilia ſpecioſis præferre ſolitus, reſtitit. nam, etiamſi nihil novaretur, nulla propinqua auxilii ſpe, triſtem obſidionis exitum fore proſpiciebat; &, ut in tanto diſcrimine, non inconſultum rebatur, experiri virum acrem, & qui velut inſtinctu quodam ad extrema audenda ageretur. Igitur Ephialtes duobus millibus ex omni mercenariorum numero delectis, *faces mille parare* jubet, *primaque luce adeſſe, & armatos exſpectare imperium.* Cœpta die quum Alexander iterum muro lateritio machinas admoviſſet, inſtarentque Macedones operi: Ephialtes porta ſubito patefacta dimidium ſuorum immittit cum facibus, ipſe cum cæteris denſo agmine ſubſequitur, ut hoſtes incendium prohibituros ſubmoveret. Alexander, intellecto, quid ageretur, aciem celeriter inſtruit, ſubſidia delecto milite firmat. *quumque alios ad exſtinguendum ignem ire* juſſiſſet, in eos, qui cum Ephialte advenerant, impetum facit. At ille inſigni corporis robore, quotquot conferre pedem audebant, obtruncans ſuos voce, nutu, & inprimis exemplo ad virtutem animabat. neque parum moleſtiæ e muris exhibebatur hoſti. quippe turrem centum cubitorum obſeſſi erexerant, tormentisque commode diſpoſitis haſtas & ſaxa jaculabantur. Inter hæc ex diverſa parte urbis (ipſi *Tripylon* vocabant) duce Memnone alius oppidanorum globus, qua minime exſpectabatur, erupit. tantusque tumultus inceſſit caſtris, ut ipſe etiam Rex conſilii incertus efficeretur. Sed animi magnitudine, & opportunis imperiis omnia pericula propulſabat & fortuna in tempore ſubvenit. Igitur, & qui machinas incenderant, a Macedonibus, qui ibi curabant, quique a Rege miſſi ſubſidio venerant, cum magna clade repulſi ſunt: & Memnonem Ptolemæus excepit Philippi filius, regii corporis cuſtos, præter propriam manum Addæi Timandrique cohortibus ſtipatus. eaque parte egregie vicerunt Macedones, quamquam Ptolemæum Addæumque, & ſagittariorum ducem Clearchum cum quadraginta ferme manipularibus, amiſiſſent; & hoſtes cum tanta trepidatione receſſerunt, ut anguſtum pontem, quem ad foſſam ſuperandam

6 7 8 9 10 11 12 13 14

Arrian. 1, 7, 16.

Diodor. 17, 26.

Arrian. 1, 7, 16.

Diodor. 17, 16.

Arrian. 1, 5, 12. 1, 7, 18.

dam conſtruxerant, multitudo feſtinantium ruperit,
15 iis, qui ſuperſtiterant, in præceps devolutis. ex quibus nonnulli a ſuis conculcati interierunt; alios Macedones ex ſuperiore loco telis confixere. multi quibus iſta calamitas pepercerat, ſub ipſa urbis porta necem invenerunt: quippe exterritis omnibus, metuentibusque, ne una Macedones inrumperent, porta præpropere occluſa, magnam oppidanorum partem ad exitium hoſti
16 tradidit. Inter hæc Ephialtes non ſe magis, quam deſperatione formidabilis, eum regiis ferociter dimicabat: & ancipitem feciſſet victoriam, ni laborantibus ſuis ſeniores Macedonum mature ſuccurriſſent. Ii in caſtris habebantur immunes operum periculorumque, niſi ubi neceſſitas exigeret; quum ſtipendiis præmiisque nihilominus perfruerentur. meruerant eum honorem fortibus factis, & ſub ſuperioribus Regibus ipſoque Alexandro bellicis laboribus ætate exacta. Ii quum ſuos periculis territos detrectare pugnam, & receptui locum
17 circumſpicere intelligerent, Atharia quodam duce, in primam aciem provolant; adcenſoque, quod elanguerat, prælio, juniores conviciis & pudore flagitii ad reſumendos animos compellunt. Ita ſimul acerrimo niſu
18 incumbentibus omnibus, quum æmulationem ſuam hoſtium damnis exercerent, momento temporis inclinata fortuna, Ephialtes cum plurimis fortiſſimisque
19 ſuorum cæſus, reliqui in urbem repulſi ſunt. Introierant etiam Macedonum multi, & oppidum vi capiebatur; quum receptui cani Rex juſſit, ſive ut urbi parceret; ſive præcipiti jam in veſperam die, noctem, &
20 occultas ignotis locis inſidias metuebat. Hoc prælium præcipuas obſeſſorum vires conſumpſit. Igitur Memnon re cum Orontobate, qui urbem tenebat, cæterisque ducibus deliberata, nocte intempeſta turrim ligneam & porticus, ubi tela ſervabantur, incendunt, ædificiisque muro vicinis ignem ſupponunt: quo celeriter concepto, quum & ex porticibus turrique flamma vento
21 agitata adcederet, late fuderunt incendium. Oppidanorum militumque validiſſima pars arcem in inſula ſitam occupavit, alii in Salmacidem ſe contulere: alterius arcis id nomen, inditum a fonte, qui ibi eſt; vulgatiſſimæ famæ. Reliquam multitudinem resque pre-
22 cioſas duces avexerunt in Con inſulam. Alexander indicio transfugarum, & objecta oculis ſpecie, quæ in urbe geſta fuiſſent, cognitis, quamquam media nocte, Macedonas *in urbem inraere, & , quos incendium augentes deprehendiſſent, interficere; ſi qui domi ſe continerent, ab eorum cæde temperare* jubet. Luce oborta arces
23 a Perſis & mercenariis inſeſſas contemplatus, quum obſi-

Curtius 5, 2, 5. 2, 1, 36.

Diod. 17, 27.

Arrian. 1, 7, 20.

2, 8, 21.

Arrian. 1, 7, 24.

Vitruv. 2, 8.

Diodor. 17, 27. Arrian. 1, 7, 25.

obsidionem earum longi operis futuram suspicaretur, neque precium putaret capite gentis expugnato, duabus arcibus adsidentem, agendi tempus per otium & inertiam terere; urbem ipsam exscindit, arces muro 24
Diodor. 17, 27. Arrian. 1, 7, 25. Arrian. 1, 6, 5. Curt. 3, 7, 4. Arrian 2, 1, 32. Strab. l. 14.
fossaque circumseptas Ptolemæum observare jubet, quem cum tribus millibus peregrinorum militum, & equitibus ducentis ad Cariam tuendam relinquebat. Is non longo post tempore, copiis cum Asandro Lydiæ prætore conjunctis Orontobatem acie vicit: & Macedonibus ira tædioque diuturnioris moræ, oppugnationi acriter incumbentibus, arces in potestatem redactæ sunt. At Rex Phrygiam continentesque provincias animo com- 25
Arrian. 1, 7, 29. 2, 11, 10. 2, 11, 15. Diod. 7, 27. Arrian. 1, 7, 29.
plexus, Parmenionem cum amicorum turmis & auxiliariis equitibus, Thessalisque, quibus Alexander Lyncestes præerat, Sardes mittit; *ut inde in Phrygiam inrueret, venturoque exercitui commeatum & pabulum ex hostico pararet.* data ad hoc plaustra, quæ simul ducerentur. Quum deinde multos Macedonum paulo ante 26
eam expeditionem ductis uxoribus, desiderium earum impatienter ferre cognovisset; Ptolemæum Seleuci filium corporis custodem iis præfecit, *domumque deducere* jussit, *cum uxoribus hybernaturos.* duo quoque ex ducibus Cœnos atque Meleager ob eamdem causam una profecti sunt. Id Regi magnæ apud milites com- 27
mendationi fuit, promptioresque deinde eos ad longinquam militiam reddidit, quum sui rationem habitam viderent, sperarentque deinceps etiam ad suos visendos subinde commeatum impetraturos esse. Ducibus injunctum est, *ut interim, dum in Macedonia morarentur, strenue delectus agerent; quantasque maximas posset equitum peditumque copias, cum iis, qui tum abibant, sub initium veris adducerent.* Animadverso autem exer- 28 29
citum Asiaticis moribus infici, magnamque vulgo per castra impudicorum multitudinem haberi, probrosos omnes conquiri jussit, & in parvam quandam Ceramici sinus insulam sepositi: hæsitque infamia loco, & ob ejus rei memoriam Cinædopolis adpellatur.
Plinius 5, 31, 11.

CAP.

CAP. XI.

ARG. Alexander Lyciæ civitates, & Myliada subigit. Phaselin profectus, Theodectis statuam honorat. Ibi a Parmenione nuncium accipit Alexandrum Lynceslem insidiari sibi: moneturque ab amicis, ut confestim opprimeret parricidam. Ea conspiratio Regi Halicarnassum obsidenti augurio ostensa creditur, Aristandro interprete. Rex Amphoterum ad Parmenionem mittit; parricida comprehenditur. Pamphiliam summo cum exercitus discrimine, perdifficili itinere ingreditur: aucta confirmataque fiducia ex tot ominibus. Inter quæ somnium refertur: ob quod deinde Judæis, quos perditurus venerat, pepercit; & in templo Dei sacrificia obtulit: inspectisque libris sacris vaticinia de Persarum imperio evertendo reperit.

1 HIs ita gestis insistens consilio suo, ut omni maritima ora sui juris effecta, classem hostium inutilem redderet, Hyparnis receptis, quæ arcem tenentes mercenarii dediderant, in Lyciam contendit. Ibi pacta cum Telmissensibus amicitia, Xanthoque flumine transmisso, cognominem amni urbem, Pinaraque & Patara, nobilia iis regionibus oppida, cum aliis minoribus circiter triginta, in fidem accepit: rebusque satis in præsens compositis; in Myliada proce- 3 dit. Phrygiæ majoris portio Mylias est; sed Persarum Regibus placuerat Lyciæ eam contribui. Eam dum recipit, adfuere Phaselitarum legati, amicitiam orantes, aureamque coronam hospitale donum adferebant: idem petebant multarum urbium oratores ex inferiore Lycia. 4 Itaque Rex præmissis, quibus oppida sua Phaselitæ Lycique traderent; paucis post diebus, Phaselin profectus est. oppugnabant illi tum maxime validum præsidium, quod in ipsorum ditione Pisidæ construxerant, multasque inde injurias intulerant adcolis. id adventu Alexandri brevi captum fuit. Apud Phaselitas plusculos dies, 5 ut seque & exercitum reficeret, quieti dedit. invitabat etiam tempus anni; quippe media jam hyems difficiles progredienti vias effecerat. Ibi per hilaritatem 6 & epulas laxato animo, quum statuam Theodecti a civibus suis in foro positam vidisset, ut a cœna temulentus surrexerat, saltabundus eo processit, frequentesque ei coronas injecit. Nam Theodecten, quum Aristotelem una audiret, familiarem gratumque habuerat.
2, 8, 14. Arrian. 1, 7, 30. Diodor. 17, 27. Arrian. 1, 7, 31. Plut. c. 28. Arrian. 1, 7, 31. Plut. c. 28. Suidas V. Θεοδέκτης.

buerat. Sed otiosos juvenilis animi lusus atrox a Parme- 7
nione nuncius cito discussit. Comphrehenderat ille Per-
Arrian. 1, 8, 4. sam quemdam, Asisinem nomine, a Rege Dario palam
quidem ad Atyziem Phrygiæ satrapam missum; sed cum
occultis mandatis, *ut Alexandrum Lynceſten captata oc-*
casione secreto conveniret, eique, si destinata effecisset,
Macedoniæ regnum & mille insuper auri talenta polliceretur. Nam is cum Amynta transfuga sceleſto consilio 8
Arrian. 1, 8, 1. occidendi Regis partes sibi sumpserat. Oderat eum tum
aliis de caussis; tum quod Heromenem & Arrabæ-
um, fratres hujus Alexandri, inter paternæ necis con-
1, 9, 18. scios supplicio adfecisset. Et quamquam ipse pœna exem- 9
ptus, multisque postea honoribus ornatus, non sim-
plex beneficium Regi deberet; insita animo ferocia &
dominandi cupidine nihil nefas putabat, per quod ad
regnum via sterneretur. Re in consilium deducta *facili-* 10
Arrian. 1, 8, 4. *tatem Regis* arguebant amici, *quod hominem in ma-*
nifesto maleficio deprehensum, non modo punire non sus-
tinuisset: verum etiam præmiis & honoribus auctum
2, 9, 25. *optimæ equitatus parti præposuisset. Quem deinceps &*
fidum futurum, si præter impunitatem propior amicitiæ
gradus, maximæ dignitates, honorificæ præfecturæ; par-
ricidii merces essent? Igitur mature emendandum, quod 11
nimia lenitate peccatum esset: priusquam ille, consi-
1, 7, 31. *lium emanasse sentiens, Thessalorum mobiles animos ad*
res novandas inducerent. Non contemnendum esse pericu-
lum, quo majus ne excogitari quidem possit: neque sper-
nenda Deorum ostenta, qui Regem de cavendis insidiis evi-
denter monuissent. Nuper enim, dum Halicarnassum 12
obsidens, post longos magnosque labores meridiatione
Aelian. hist. reficitur, hirundo, nota auspiciis avis, magno cum gar-
anim. 10, 34. ritu, circum caput quiescenti volitaverat, & modo in
hoc modo illud lectuli latus se demiserat, turbulentio-
Arrian. 1, 8, 5. rem solito cantum exorsa. Et Rex quidem defatigato 13
corpore non penitus excussit somnum, sed tamen avem
continuo strepitu molestam sentiens manu obiter repu-
lit. Illa adeo non exterrita est, ut etiam in ipsius capite
consederit, neque prius strepere desierit, quam ab ex-
perrecto demum abacta est. Idque sic interpretatus fue- 14
rat Aristander, ut *instare periculum* diceret *ab amico*
Regis; sed insidias in occulto non mansuras. hoc enim mone-
re naturam avis, quæ præ cæteris homini familiaris,
eademque supra modum garrula esset. His itaque diligen- 15
ter expensis, quum indicium Asisinis cum vatis respon-
so convenire cerneret, meminisletque se matris literis
Diod. 17, 32. anxie monitum, *ut ab hoc homine sibi caveret*; nihil
ultra differendum ratus, quid fieri vellet, Parmenioni
2, 9, 25. significat: nam, ut diximus, cum ipso in Phrygiam ive-

rat

16 rat Lynceſtes Alexander. Sed ne quo casu consilium Re-
gis parum in tempore proderetur, literas scribi non pla-
cuit; sed per hominem fidum atque honoratum manda-
ta perferri. electus est Amphoterus Crateri frater, qui
quum Macedonicum habitum Phrygio mutasset, ad-
sumptis Pergensibus aliquot itineris gnaris, ad Parme-
17 nionem occultus penetrat. Ita Alexander comphrehen-
ditur: & quum ob veterem suam familiæque dignita-
tem & gratiam diu dilatus esset; tertio post anno, dum Comment.
a Philotæ conscriis supplicium sumitur, societate crimi- in Curt. 7,
1, 8.
18 nis, & pœna sontium in exitium abreptus periit. Regi ex Arrian. 4,
Phaselide moventi, supra detectas insidias, propitius 8, 8.
Numinis favor alio statim beneficio patuit. Parte exercitus ad Pergensium urbem per montes præmissa; cæteros
ipse per litus ducebat, qua Climax mons Pamphylio Strabo lib. 14.
mari imminens angustam euntibus semitam relinquit, Curt. 5, 3,
quoties mare tranquillum est; at quum æstas incubuit, 22, 6, 3, 16.
fluctibus operitur. idque hyeme frequens & prope per- Artemon in
19 petuum est. At Alexander nihil æque ac moram me- Senecæ suas. 1.
tuens, exercitum per æqua, per iniqua, eodem ardore
atque impetu, rapiebat. Continui per eos dies Austri fla- Arrian. 1, 8,
verant, qui mare in litus propellentes, omnia itineris 8. Eustath. in
vestigia altis paludibus opplent: adsiduæ etiam magnæ- Dionys. v.
20 que pluviæ, ut ventis istis spirantibus solet, ruebant. sed Appian. l. 2.
adventante Alexandro subito exortus Aquilo cœlum pur- de bell. civil.
gavit imbribus, undas rejecit in mare, & Macedonibus Joseph. antiquit. lib. 2.
transitum aperuit Sic quoque unius * diei itinere per in- extremo.
certa vada emergendum fuit; aqua ad umbilicum ferme Plutarch. c.
21 pertingente. Tantam in periculis Alexandri fiduciam, 27. & 28.
ut ab ipsius ingenio profectam non dubito; ita frequenti- * Strab. l. 14.
bus prodigiis & ominibus auctam confirmatamque fuisse
crediderim: postquam decreto Numinis, clarissimis ma-
22 ximisque rebus se destinari conjecit. Adhuc in Macedo- Joseph. 11, 8.
nia degenti species humana augustior adparuisse dicitur, Schikar. in
monentis, *ut ad evertendum imperium Persicum quamprimum in Asia sequeretur*: atque in memoriam insomnii Tarich. reg.
revocatum esse Regem, quum in Phœnice res gereret; Persiæ.
obvio Judæorum sacerdote, in quo recognovit ornatum,
23 quem pridem in objecta imagine per quietem viderat. Nam
inter obsidionem Tyri vicinis Regibus populisque deditio- Zonaras
nem & delectus imperaverat. sed Judæi, qui Hierosolyma tom. 1,
famosam urbem, tenebant, fœdus cum Dario caussati, Tacit. H.
24 Macedonum amicitiam detrectabant. Eam gentis con- 5, 2, 1.
tumaciam puniturus, in Judæam infesto agmine perre-
xit. At Hierosolymitani, ut Regis iram lenirent, cum Joseph. ii, 8.
uxoribus liberisque supplices in occursum venientis effun- Εὐσέβ.
duntur. Sacerdotes primi ibant tenuissima byssо amicti: λόγῳ A.
hos deinde populus candido & ipse vestitu sequebatur.

Agmen

Agmen ducebat Jaddus ſummus ſacrorum antiſtes cum ſolenni ornatu. Adpropinquantis pompæ venuſtatem ſpeciemque miratus Rex, equo deſiliens, ſolus proceſſit, adoratoque DEI nomine, quod aureæ laminæ inſculptum cidaris pontificia præferebat, ipſum quoque reverenter ſalutavit. Improviſa res omnium, qui cum eo advenerant, animos in ſtuporem dedit. Judæi ex propinqui exitii metu non in ſpem incolumitatis modo, ſed inopinatæ gratiæ fiduciam erecti circumibant Regem, laudes gratulationemque & vota miſcentes. Contra Syrorum reguli, qui ob crebras acerbasque cum Judæis ſimultates Alexandrum ſequuti fuerant, inimicorum ſupplicüs, ut rebantur, infeſti animi libidinem expleturi, ſtupebant; dubii, verane eſſent, quæ intuerentur, an aliquod oculorum ludibrium vana imagine ſopitos ſenſus falleret. Neque minus Macedonas inſolentia ſpectaculi ſuſpenſos habuit: donec propius accedens Parmenion interrogare auſus eſt, *quid ita externis ceremoniis honorem deferret, quem a tam fœda gente etiam recipere vix tanto Rege dignum eſſet?* Atque ille inſomnium ſuum retulit. Deinde urbem ingreſſus in pulcherrima æde ritu recepto ſacrum Deo fecit, & dona templo intulit. Inſpexit etiam ſacros gentis codices, quibus continebantur diu ante perſcripta vaticinia: inter quæ Tyrum Macedonibus ceſſuram, & Perſas a Græco quodam debellatum iri clare ſignificabatur. eum ſe fore interpretatus, Judæis conceſſit, *ut domi forisque ſuis legibus ritibusque libere uterentur; & quia ſeptimum quemque annum agriculteræ exſortem agunt, etiam tributorum iſta portione ſolverentur.* Naturam quoque regionis admiratus, quæ, aliis fructibus inter præſtantiſſimas dives, opobalſamum ſola producit, Andromachum iis regionibus præpoſuit: quem Samaritani perpetui Judæorum hoſtes, paulo poſt atrociter necaverunt. Sed hæc quidem poſt Tyrum Gazamque expugnatas geſta ſunt: nos per occaſionem præcipimus.

25 26 27 28 29 30 31

Ὀλυμπ. ἀναγρ. Cedrenus. Glycas. Sulpic. Severus lib. 2. Jeſaiæ 11. Daniel. 8, 21. Cedrenus. Plin. 12, 25. Curtius 4, 8, 9. Joſephus 11, 8.

CAP.

CAP. XII.

ARG. Alexander Aſpendiis in fidem acceptis, Siden Pamphyliæ metropolim occupat. Aſpendios rebellantes ad duriores conditiones adigit: in Phrygiam ducturus, Telmiſſenſes Piſidas, qui anguſtias eo ferentes obſidebant, deturbat. Selgenſium legatis auditis; Sagalaſſenſes Telmiſſenſesque prælio vincit; & fugientibus immixtus Sagalaſſum capit: Telmiſſum expugnat. Interea Memnon belli molem in Macedoniam transferre conatus, Chium, & pleraque Leſbiorum oppida occupat: ſed in obſidione Mitylenæorum morbo moritur. urbs nihilominus a Perſis capitur.

1 CAeterum anguſtiis ad mare Pamphylium ſuperatis, Alexander Pergis profectus in itinere obvios habuit Aſpendiorum legatos, ex principibus civitatis, ii petentes, *ne præſidium recipere cogerentur, quinquaginta talenta in ſtipendium militum, & quantum equorum tributi nomine Regi Perſarum alere conſue-*
2 *verant*, promiſerunt. Inde Rex ad Sidetas, qui Melanem amnem adcolunt, progreſſus eſt; Cumæorum ex Aeolide genus, ſed ſermone barbaro: nam Græcus exoleverat, non diuturnitate temporis, ut accidit; verum *majores ſuos, ut in eas regiones venerunt, repente oblitos patriæ linguæ novam & antea inauditam ſonuiſſe*
3 memorabant. Side recepta, quæ Pamphyliæ metropolis erat, Syllium ibatur, tutum natura ſitus oppidum, & tam peregrino milite, quam barbarorum adcolentium firma manu egregie munitum. Ea res, & quia *Aſpendios rebellare* nunciabatur, avertit iter: Aſpendumque ductus
4 eſt exercitus. Illi ſubita Macedonum inruptione territi, deſertis, quæ in plano erant, ædificiis, in arcem conceſſere. Alexander vacua urbe potitus ſub ipſa arce caſtra communit; & quum peritiſſimos architectos haberet, adparatu oppugnationis obſeſſos ad pacem prioribus conditioni-
5 bus repetendam compulit. Nihil ad majora properanti optatius adcidere potuiſſet, quam loci haud contemnendi longa obſidione non detineretur; ne tamen impunita deſectorum temeritas eſſet, *potiſſimos civium obſides tradi, pecuniæque imperatæ, nec exſolutæ ſummam duplicari* præcepit: adjectum eſt, *ut ſatrapæ, quem Alexander præfeciſſet, obedirent, annua Macedonibus tributa ſolverent; & de agro*, unde vicinos

Arrian 1, 8, 9. Pauſanias lib. 8. Arrian. 1, 8, 10. Suidas v. Σίδη. Arrian. 1, 8, 11. Vitruvius 10, 19. Arrian. 1, 8, 13.

vi ejeciſſe arguebantur, *judicio contenderent.* His ita 6
geſtis remenſus iter, quod ad Pergenſium oppidum ferebat, inde perrexit in Phrygiam. Sed per iſta loca du-
Strabo lib. 14. centi ſuperandæ erant anguſtiæ, quas juxta Telmiſſum urbem Piſidarum, duo montes ex adverſo concurrentes
Arrian. 1, 8, 15. efficiunt; ita ſtrictis faucibus, ut portarum ſimilitudinem referant: easque barbari armata manu utrimque inſederant. Alexander in ipſo aditu caſtra poni jubet, ratus, 7
quod evenit. Telmiſſenſes caſtris locatis periculum differri credentes non diu hæſuros in anguſtiis, ſed modico in illis relicto præſidio cæteros in urbem receſſuros eſſe. Igitur occaſione haud ſegniter uſus, protinus ſagittarios 8
& funditores, quodque ex gravi armatura maxime expeditum erat: inducit; & præſidio barbarorum deturbato, ante ipſam urbem caſtra conlocat. Ibi legatos Selgenſium 9
audit, qui ob veteſtas cum vicinis Telmiſſenſibus ſimul-
Strabo lib. 14. tates, quamquam ejusdem nationis eſſent, amicitiam ac auxilia offerebant Regi. Quibus perbenigne exceptis, ne
Arrian. 1, 8, 19. in obſidione unius urbis tempus tereret, Sagalaſſum caſtra movit: validam urbem & juventutis robore firmatam. quum enim omnes Piſidæ bellicoſi ſint, Sagalaſſenſes præ cæteris pugnaces habentur. Ii, quum etiam a 10
Telmiſſo fœderatæ ſociæque copiæ veniſſent, viris magis, quam mœnibus confiſi, in vicino colle inſtruxerant aciem; & præmiſſos ab Alexandro velites opportunitate loci adjuti repulerant: ſed Agriani reſiſtebant, queis propinqua jam Macedonum phalanx, & ante prima ſigna Rex conſpectus audaciam addiderat. Maximus militi la- 11
bor fuit per ardua conniti: poſtquam æquioribus paulo locis conſiſtere datum eſt, ſemermum montanorum vulgus haud ægre disjecere. Ex Macedonum ducibus Cleander deſideratus eſt, cum viginti ferme militibus; barbarorum ad quingentos cecidere: cæteros expedita fuga, & locorum notitia protexit. Fugientibus tamen inſtitit 12
Rex, contentione, quanta poterat tam grave agmen: eodemque impetu urbs eorum capta eſt. Per cætera deinde
Strabo lib. 14. Piſidiæ munita loca circumtulit bellum: quorum non-
Arrian. 1, 8, 24 nulla pugnando cepit, alia conditionibus in fidem venerunt. Telmiſſum expugnatam, ob pertinaciam civium, 13
Strabo lib. 14. ſolo æquavit; populo libertatem ademit; & paulo poſt
Plinius 5, 29, 6. cum aliis quibusdam Piſidiæ civitatibus, Celænarum præfecturæ contribuit. Pacatis hunc in modum aſperri- 14
Arrian. 1, 8, 25. mis nationibus, in Phrygiam proceſſit, qua Aſcanius lacus eſt, cujus aqua ſua ſponte concreſcens, neceſſitate ſalis e longinquo petendi ſolvit adcolas. Dum ea gerun- 15
Arrian. 2, 1, 1. tur, Memnon ſuarum partium reliquiis undique conlectis, ut inhærentem Aſiæ Alexandrum extorqueret, ad bellum Græciæ Macedoniæque inferendum cogitationes con-

16 convertit. Quippe Darius in hoc uno ſpem reponens, qui victoris impetum ſua virtute ſuaque prudentia diutiſſime
2, 9. Diodor. ad Halicarnaſſum moratus eſſet, ſummæ rerum præfece-
17 rat eum, magnamque pecuniæ vim transmiſerat. Itaque 17, 29. mercenariorum manu, quanta poterat, conducta, cum trecentarum navium claſſe libero mari vagabatur; & quæ tantis conatibus adverſa vel æqua futura eſſent, ſolerti
18 æſtimatione penſabat. Interea locis, quæ minus anxie cuſtodiebantur, occupatis (inter quæ & Lampſacus fuerat) Ariſtot. οἰκον. inſulas adgreſſus eſt, quibus Macedones, quamquam u-
lib. 2. trimque continenti potirentur, ob inopiam navium auxi-
19 lium ferre non poterant. Juvit conſilium ducis animorum mira ubique diſſenſio; quum aliis ad Alexandrum libertatis Auctorem res trahentibus, non deeſſent, qui Perſicis 2, 6, 26.
opibus aucti, propriam ſub veteribus dominis potentiam, quam liberata republica eamdem omnium æqualitatem
20 mallent. Igitur Athenagoras & Apollonides ex Chiorum Curtius 4, 5, optimatibus, re cum Phiſino Megareoque, & aliis ſuæ fa- 15. Arrian. 3, 1, 7.
ctionis hominibus communicata, Memnonem arceſſunt. Ita Chius proditione capitur, & præſidio ibi conlocato, Arrian. urbanarum rerum adminiſtratio Apollonidi ſociisque tra- 2, 1, 1.
21 ditur. Inde Lesbum petens Antiſſam, Pyrrham & Ereſ- Diod. 17, 29. ſum nullo negotio capit; Methymnæ Ariſtonicum tyran- Curtius
num imponit; totamque inſulam, excepta Mitylene nobi- 4, 5, 19.
22 liſſima urbe, in poteſtatem redigit. Ea multis diebus obſidionem conſtanter pertulit, nec ab ipſo Memnone capta Arrian. 2,
eſt. Ille enim quum jam magnis operibus urbem circum- 1, 3. contra
vallaſſet, & occluſo portu, naviumque ſtationibus per Diod. 17, 29.
opportuna loca diſpoſitis, ne qua ſubſidio venientibus aditus pateret, providiſſet; peſtilenti morbo conreptus præclaram Perſarum ſpem, inreparabili cum ipſorum
23 damno, deſeruit. Sed quum ſe jam morti vicinum in- 1, 2, 24. telligeret, Pharnabazo ſororis ſuæ filio, quem Attaba-
zo peperat, imperium ſuum tradidit, donec Darius re Arrian.
24 comperta, aliter ſtatueret. Hic cum Autophradate claſſis 2, 1, 1. præfecto munia partitus, eo tandem obſeſſos adegit, ut ſecuro præſidii diſceſſu pacto, columnas, queis fœderis cum Alexandro leges inſculptæ erant, ſubverterent; Darioque fidem polliciti, dimidiam exſulum ſuorum par-
25 tem reciperent. At Perſæ non integra fide pactis ſtetere; ſed introductis in urbem militibus Lycomedem Rhodium præeſſe juſſerunt: Diogeni, qui ob ſtudia in Perſas exſulaverat, patriæ tyrannis tradita eſt. Pecunia deinceps privatim ab opulentiſſimo quoque per vim ablata: neque eo minus imperatum tributum, quod commune Mitylenæorum penderet.

SUPPLEMENTUM

in CURTII *Lib.* V. *Cap.* XIII. *num.* 25.

ARG. Darius a suis letaliter vulneratus Polystrato Macedoni, a quo repertus fuerat, extrema mandata ad Alexandrum perferenda dat: epotaque, quam ille adtulerat, aqua, exspirat. Alexandri super eo commiseratio. canis cujusdam mira fidelitas.

Juſtin. 11, 15, 5.

Curtius 5, 11, 5. Juſtin. 11, 15, 6.

Miratusque confossa potius, quam abacta esse, semivivi hominis gemitum percepit. itaque more ingenii humani cupidus visendi, quid rei vehiculo isto conderetur, dimotis pellibus, quibus obtectum erat, Darium multis vulneribus confossum reperit. regius enim cultus, & aureæ catenæ, queis a parricidis vinctus fuerat, dubitationem eximebant. Non erat expers Græci sermonis Darius; gratiasque agebat Diis, *qui post tanta mala, tamque gravia, hoc tamen indulsissent solatii, ne omnino in solitudine extremum spiritum effunderet. Itaque te*, inquit, *quisquis es mortalium, per communem hominum sortem, a qua nec maximos Regum exemptos esse præsenti spectaculo moneris, rogo quæsoque, ut hæc ad Alexandrum mandata mea perferas; nihil eorum, quæ longe tristissima perpessus sum, ne hunc quidem incomparabilis calamitatis exitum, ita gravem mihi adcidisse, ut hoc unum, quod post tanta in me meosque merita adversus clementissimum victorem inimico vivendum fuit, & nunc ingrato moriendum est. Sed si qua postremis miserorum votis apud Deos vis est, & cum ipso spiritu profusas preces mitius aliquod Numen exaudit; ille quidem sospes & incolumis, longeque supra contagium meæ sortis & invidiam fortunæ positus, in solio Cyri gloriosam ætatem exigat: suæque virtutis memor eum matri liberisque meis locum apud se esse patiatur, quem illi fide & obsequio meruerint. at parricidas promptum exitium consequatur, quod Alexander inrogabit, si non misericordia infelicis hostis, saltem odio facinorum, & ne impunita in aliorum etiam Regum suum-*

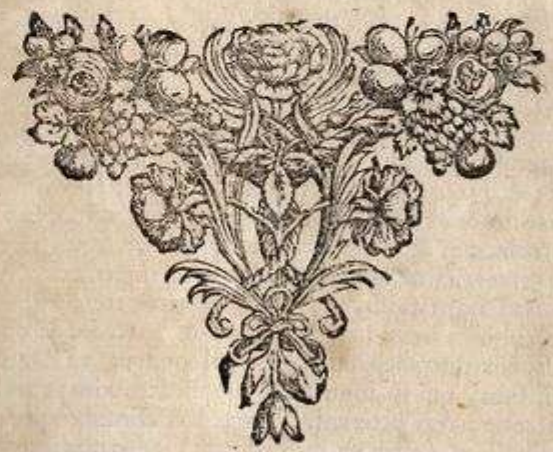
suumque ipsius exitium erumpant. Posthæc, quum siti angeretur, adlata per Polystratum aqua recreatus, *ergo*, ait *hanc etiam tantis calamitatibus extremam adcedere oportuit, ut bene merito gratiam referre non possim! at referet Alexander; Alexandro vero Dii.* Dextram deinde protendit, *eamque Alexandro, fidei regiæ pignus, ferri* jubens, adprehensa Polystrati manu animam afflavit. Alexander an spiranti adhuc supervenerit, incertum est: illud constat, miserabili Regis opulentissimi exitu comperto, copiosas lacrimas profudisse, statimque chlamyde sibi detracta corpus operuisse, & magno cum honore *ad suos deferri* jussisse, *ut regio Persarum more curatum monumentis majorum inferretur.* Ingratitudinem hominum, a queis pro summis beneficiis crudele exitium Darius pertulit, quamquam suopte ingenio horrendum & exsecrabilem, insigniore ad posteritatem infamia damnavit canis cujusdam mira fides, qui ab omnibus familiaribus derelicto solus adfuit, & quam in vivum præ se tulit benivolentiam, morienti quoque constanter præstitit. Hunc vitæ finem sortitus est ille, quem modo contumelia adficiri putabant, nisi *Regem Regum & Deorum consanguineum* salutarent: magnoque iterum experimento adprobatum est, neminem magis patere fortunæ, quam qui pluribus ejusdem blanditiis inretitus jugum illius tota cervice receperit.

Plutar. c. 27. Zonaras.

Juſtin. 11, 15, 13.

Arrian. 1, 5, 25. Diodor. 17, 73. Juſtin. 11, 16, 14. Plut. c. 78. Zonaras. Ἐοικὸς λόγῳ Α. Juſtin. 11, 15, 8.

2, 4, 28.

SUPPLEMENTUM

In CURTII *Lib.* VI. *Cap.* I. *a principio.*

ARG. Dum Alexander in Asia res gerit, Agis Lacedæmoniorum Rex in Græcia res novas molitus, Cretensium urbes nonnullas occupat, deinde totam ferme Peloponnesum ad defectionem impellit. Antipater contra grandem exercuum cogit, suspectos dimittit; Alexandrum de iis rebus certiorem facit, a quo quædam provisa. Agis post læta belli principia Megalopolin obsidens, ab Antipatro invaditur: & acre prælium committur.

DUm ea per Asiam geruntur, ne in Græcia quidem Macedoniaque tranquillæ res fuere. Regnabat apud Lacedæmonios Agis Archidami filius, qui Tarentinis opem ferens ceciderat, eodem die, quo Philippus Athenienses ad Chæroneam vicit. Is Alexandri per virtutem æmulus, cives suos stimulabat, *ne Græciam servitute Macedonum diutius premi paterentur: nisi in tempore providerent, idem jugum ad ipsos transiturum esse. Adnitendum igitur, dum aliquæ adhuc Persis ad resistendum vires essent: illis oppressis, adversus immanem potentiam frustra avitæ libertatis memores futuros.* Sic instinctis animis occasionem belli ex commodo captandi circumspiciebant. Igitur felicitate Memnonis invitati, consilia cum ipso miscere adgressi sunt; & postquam ille rerum lætarum initia intempestiva morte destituit, nihilo remissius agebant. Sed ad Pharnabazum & Autophradaten profectus Agis, triginta argenti talenta, decemque triremes impetravit, quas Agesilao fratri misit, ut in Cretam navigaret, cujus insulæ cultores inter Lacedæmonios & Macedonas diversis studiis distrahebantur. Legati quoque ad Darium missi sunt, qui in usum belli ampliorem vim pecuniæ, pluresque naves peterent. Atque hæc eorum cœpta clades ad Issum (nam ea intervenerat) adeo non interpellavit, ut etiam adjuverit. quippe fugientem insequutus Alexander in longinqua loca magis magisque rapiebatur; & ex ipso prælio mercenariorum ingens multitudo in Græciam fuga penetraverat. quorum octo millia Persica

Diod. 16, 89.

Justin. 12, 1, 5.

Diod. 17, 62.

Diod. 17, 29.

Arrian. 2, 3, 10. & 1. Curt. 4, 1, 39.

Arrian. 2, 3, 21. 3, 5, 10.

Curt. 4, 1,

fica pecunia conduxit Agis, eorumque opera plerasque Cretensium urbes recepit. Quum deinceps Memnon in Thraciam ab Alexandro missus, barbaros ad defectionem impulisset; adque eam comprimendam Antipater exercitum ex Macedonia in Thraciam duxisset, opportunitate temporis strenue usi Lacedæmonii totam Peloponnesum, paucis urbibus exceptis, in partes traxerunt, confectoque exercitu viginti millium peditum, cum equitibus bis mille, Agidi summam imperii detulerunt. Antipater ea re comperta bellum in Thracia, quibus potest conditionibus, componit; raptimque in Græciam regressus, ab amicis sociisque civitatibus auxilia cogit. Quibus convenientibus ad quadraginta pugnatorum millia recensuit. Advenerat & ex Peloponneso valida manus: sed quia dubiam ipsorum fidem resciverat, dissimulata suspicione gratias egit, *quod ad defendendam adversus Lacedæmonios Alexandri dignitatem adfuissent: scripturum se id Regi, gratiam in tempore relaturo. in præsens nihil opus esse majoribus copiis: itaque domos redirent, fœderis necessitate expleta.* Nuncios deinde ad Alexandrum mittit, de motu Græciæ certiorem facturos. Atque illi Regem apud Bactra demum consequuti sunt; quum interim Antipatri victoria, & nece Agidis in Arcadia transactum esset. Sane jam pridem tumultu Lacedæmoniorum cognito, quantum tot terrarum spatiis discretus potuit, providerat: Amphoterum *cum Cypriis & Phœniciis navibus in Peloponnesum navigare*; Meneten *tria millia talentum ad mare deferre* jusserat, *ut ex propinquo pecuniam Antipatro subministraret, quanta illum indigere cognovisset.* Probe enim perspexerat, quanti ad omnia momenti motus istius inclinatio futura esset, quamquam deinceps adepto victoriæ nuncio suis operibus id discrimen comparans, *murium eam pugnam fuisse* cavillatus est. Cæterum principia ejus belli haud improspera Lacedæmoniis fuere. Juxta Corrhagum Macedoniæ castellum cum Antipatri militibus congressi victores exstiterant: & rei bene gestæ fama, etiam qui suspensis mentibus fortunam spectaverant, in societatem eorum pertracti sunt. Una ex Elæis Achæisque urbibus Pellene fœdus aspernabatur; & in Arcadia Megalopolis, fida Macedonibus ob Philippi memoriam, a quo beneficiis adfecta fuerat. Sed hæc arcte circumsessa haud procul deditione aberat, nisi tandem Antipater subvenisset. Is postquam castra castris contulit, seque numero militum altioque adparatu superiorem conspexit, quam primum de summa rerum prælio contendere statuit: neque Lacedæmonii detrectavere certamen. Ita commissa est pugna, quæ rem Spartanam majorem in

39. Diodor. 17, 48.

Diod. 17, 62.

Justin. 12, 1, 8.

Diod. 17, 63.

Frontin. 2, 11, 4.

Curtius 7, 4, 32.

Arrian. 3, 1, 22.

Arrian. 3, 3, 20.

Plutarch. Agesilao cap. 25.

Æschines contra Ctesiphontem.

Polybius 2, 48.

Æschines.

Pausanias lib. 2.

Curtius 6, 1, 10.

modum adflixit. Quum enim anguſtiis locorum, in quibus pugnabatur, confiſi, ubi hoſti nullum multitudinis uſum futurum credebant, animoſe congreſſi eſſent, neque Macedones impigre reſiſterent, multum ſanguinis fuſum eſt. Sed poſtquam Antipater integram ſubinde manum laborantibus ſuis ſubſidio mittebat; impulſa Lacedæmoniorum acies gradum pauliſper retulit. Quod conſpicatus Agis, cum cohorte regia, quæ ex fortiſſimis conſtabat, ſe in medium pugnæ diſcrimen immiſit, &c. 17

SUPPLEMENTUM

In CURTII *Lib.* X. *Cap.* I. *num.* 45.

ARG. Alexander præfectorum ſuorum inſolentiam punit. Harpalus Babyloniæ ſatrapa, cum magna pecuniæ vi in Europam fugit, Athenas petiturus.

Curt. 10, 1, 8. Plut. cap. 117.

Diodor. 17, 106.

A Miſſa propemodum Thracia, ne Græcia quidem tumultibus inconcuſſa manſit. Nam Alexander, punita Satraparum quorumdam inſolentia, quam, dum in extremo orbe Indorum armis adtinetur, per ſumma ſcelera atque flagitia in provinciales exercuerant, cæterorum metum intenderat: qui in paribus delictis idem admiſſorum præmium exſpectantes, in mercenariorum militum fidem confugiebant, illorum manibus, ſi ad ſupplicium poſcerentur, ſalutem ſuam tutaturi; aut pecunia, quanta poterat, coacta, fugam inibant. Ea re cognita literæ ad omnes Aſiæ prætores miſſæ ſunt, quibus inſpectis *e veſtigio omnes peregrinos milites, qui ſtipendia ſub ipſis facerent, dimittere* jubebantur. Erat inter eos Harpalus, quem Alexander, quod ob ipſius amicitiam olim a Philippo ejectus ſolum vertiſſet, inter fidiſſimos habebat, & poſt Mazæi mortem ſatrapia Babyloniæ donaverat, theſaurorumque cuſtodiæ præfecerat. Is igitur, quum fiduciam, quam in propenſiſſima Regis gratia habere poterat, magnitudine flagitiorum conſumpſiſſet, quinque talentorum millia ex gaza regia rapit, conductaque ſex millium mercenariorum manu, in Europam evadit. Jampridem enim luxu & libidinibus in præceps tractus, deſperataque apud Regem venia, adverſus iram ipſius in alienis opibus ſubſidium circumſpicere 1 2 3 4 5 6

Plut c. 16.

Plut. c. 74. Arrian. 2, 1, 24. 3, 8, 14.

Diodor. 17, 108. Athenæus 13, 7. Diodor. 17, 108.

ſpicere cœperat; & Athenienſes, quorum non contemnendam potentiam; & apud cæteros Græcos auctoritatem, tum occultum in Macedonas odium norat, ſedulo coluerat. Itaque ſpem ſuis faciebat, *Athenienſes adventu ſuo cognito, copiisque & pecuniis, quas adduceret, coram inſpectis, protinus arma conſiliaque ſociaturos eſſe.* Nam apud populum imperitum & mobilem, per homines improbos * & avaritia venales, omnia ſe muneribus conſequuturum exiſtimabat. 7

* Plutarch. Phoc. c. 28. & Demoſth. c. 34. Juſtin. 13, 5, 7. Dinarchus contra Demoſthen.

SUPPLEMENTUM

In CURTII *Lib.* X. *Cap.* IV. *num.* 46.

ARG. Macedones ſeditionis pœnitentia veniam a Rege conſequuntur. Convivium magnificum celebratur. veterani liberaliter donati dimittuntur, deducente Cratero. Antipater ob diſcordias cum Olympiade evocatur ab Alexandro. Hephæſtion literas Regi adlatas ſimul inſpicit. Antipater ſuſpectum Alexandro ſe ſentiens, inſidias ei nectit. Alexander Suſis proficiſcitur. ejus iter, & in illo rixa inter Hephæſtionem & Eumenem exorta narratur. Rex per campos Niſæos Ecbatana procedit; ubi morbo correptus Hephæſtion exſtinguitur cum incredibili dolore Regis, qui defuncto magnificentiſſimas exſequias facit, adnitentibus etiam ducibus, per adulationem: qua perſuadetur, Deum eſſe Hephæſtionem: unde periculum Agathocli enatum. Coſſæi, ferox gens, ab Alexandro edomantur. Qui inde Babylonem profectus contra monita Magorum urbem intrat, & legationes audit. Multis tetrisque ominibus fruſtra procuratis ad Medium comeſſatum venit; morbumque letalem contrahit.

Arrian. 7, 2, 23. Plutat. c. 122. Juſtin. 12, 12, 6. Diodor. 17, 109.

1 TAndem præ dolore vix mentis compotes univerſi concurrunt ad regiam, armisque ante fores projectis, tunicati adſtantes, *nuda & obnoxia pœnis corpora admitti* flentes orabant. *non ſe deprecari, quin ſuppliciis fontium expiarentur, quæ per contumaciam deliquiſſent: Regis iracundiam ſibi morte triſtiorem eſſe.* Quumque dies noctesque ante regiam perſiſtentes, miſerabili clamore habituque pœnitentiam ſuam adprobarent; biduum tamen adverſus humillimas ſuo-

rum preces iracundia Regis duravit. tertio die victus constantia supplicum, processit; incusataque leniter exercitus immodestia, non sine multis utrimque lacrimis, *in gratiam se cum ipsis redire* professus est. Digna tamen 3
Arrian. 7, 2, 27. res visa est, quæ majoribus hostiis expiaretur. Itaque sacrificio magnifice perpetrato, Macedonum simul Persarumque primores invitavit ad epulas. *Novem millia eo convivio excepisse*, proditum est memoriæ, *eosque omnes invitante Rege ex eodem cratere libavisse, Græcis barbarisque vatibus tum alia fausta vota præeuntibus, tum inprimis, ut ea utriusque imperii in idem corpus coalita societas perpetua foret.* Maturata deinde est missio, & infir- 4
Justin. 12, 12, 8. missimus quisque exauctorati. amicorum quoque seniorum quibusdam commeatum dedit. ex quis Clitus cognomento Albus, Gorgiasque & Polydamas, & Antigenes fuere. Abeuntibus non modo præteriti temporis 5
Arrian. 7, 2, 28. Diodor. 17, 110. stipendia cum fide persolvit, verum etiam talentum adjecit in singulos milites, viatici nomine. *Filios ex Asiacis uxoribus susceptos* (ad decem millia fuisse traditur) *apud se relinqui* jussit, *ne in Macedoniam cum parentibus transgressi, & conjugibus liberisque prioribus permixti familias singulorum contentionibus & discordiis implerent: sibi curæ fore pollicitus, ut patrio more instituti militiæ artes edocerentur.* Ita supra decem veteranorum millia 6
Diodor. 17, 110. Justin. 12, 12, 7. Diodor. 17, 109. dimissa sunt, additusque est Craterus, qui eos deduceret, ex præcipuis Regis amicis, *isti si quid humanitus contigisset, Polyperchonti parere* jussi sunt. Literis etiam 7
Arrian. 7. 2, 31. ad Antipatrum scriptis, *honorem emeritis haberi* præcepit: *ut quoties ludi atque certamina ederentur, in primis ordinibus coronati spectarent: utque fato functorum liberi, etiam impuberes, in paterna stipendia succederent. Craterum Macedoniæ continentibusque regionibus cum im-* 8
Plutarch. cap. 122. Arrian. 7, 2, 31. Justin. 18, 12, 9. *perio præesse* placuit; *Antipatrum cum supplemento juniorum Macedonum ad Regem pergere.* Verebatur enim, ne per discordiam præfecti cum Olympiade gravis aliqua clades acciperetur. Nam multas ad Alexandrum epistolas 9
mater, multas Antipater, alter alterum adroganter & acerbe pleraque facere criminabantur, quæ ad dedecus, aut detrimentum regiæ majestatis pertinerent. Post- 10
Plutarch. cap. 117. quam enim rumor occisi Regis temere vulgatus in Macedoniam penetravisset, mater ejus sororque Cleopatra tumultuatæ fuerant; & hæc quidem paternum regnum, Olympias Epirum invaserat. Forte, dum ejusmodi li- 11
Plutarch. apophth. cap. 39. & de fortuna Alex. 2, 17. teræ redduntur, Hephæstion adsuetus omnium arcanorum se participem haberi, resignatas ab Alexandro simul inspiciebat. Neque vetuit eum Rex; sed detractum digito annulum ori legentis admovit, nihil eorum, quæ perscripta essent, in alios efferendum significans.

In-

Arrian. 7, 2, 33. Marcellin. 14, 38. 12 Incusasse autem ambos fertur, & matris insolentia permotum exclamasse, *eam pro habitatione decem mensium, quam in utero sibi præbuisset, gravem mercedem exigere*: Antipatrum vero suspectum habuisse, quasi parta ex Spartanis victoria tollentem animos, & imperio jam in annos prorogato supra præfecti modum elatum. Ita- 13
Plutarch. apophth. cap. 59. Arrian. 7, 2, 34. que quum ejus gravitas atque integritas a quibusdam prædicaretur; subjecit, *exterius quidem album videri, sed, si penitus introspiciatur, totum esse purpureum.* Pressit tamen suspicionem suam, neque ullum manifestius abalienati animi indicium prætulit. Credidere tamen plerique, *Antipatrum evocari se supplicii caussa ratum, impiis machinationibus, regiæ mortis*, quæ 14
Diodor. 17, 110. paulo post sequuta est, *auctorem exstitisse.* Interea Rex, ut imminuti exercitus detrimenta sarciret, optimum quemque Persarum in Macedonicos ordines adlegit: mille etiam præstantissimos segregavit ad propiorem sui corporis custodiam: aliam *hastatorum manum*, haud pauciores decem millibus, *circa regium tabernaculum excu-* 15
Athenæus 12, 9. Diodor. 17, 110. Arrian. 7, 4, 25. *bias agere* jussit. Hæc agenti Peucestes supervenit cum viginti sagittariorum funditorumque millibus, quos ex sua provincia coegerat. his per exercitum distributis profectus est Susis, Tigrique amne transmisso, apud Carrhas castrametatus est; inde quatriduo per Sittacenem ductis copiis Sambana processit, ubi per 16
septem dies quietum agmen tenuit. Tridui deinde itinere emenso Celonas perventum est. oppidum hoc tenent Bœotia profecti, quos Xerxes sedibus suis excitos in Orientem transtulit: servabantque argumentum originis peculiari sermone, ex Græcis plerumque vocibus constante; cæterum ob commerciorum necessitatem finitimorum barbarorum lingua utebantur. 17
Inde Bagistamen ingressus est, regionem opulentam, & abundantem arborum amœno & fecundo fœtu, cæterisque ad vitæ non usum modo, verum etiam
Arrianus 7, 3, 16. Plutarch. Eumene cap. 12. 18 delectationem pertinentibus. Gravis inter hæc Eumeni cum Hephæstione simultas inciderat. Nam servos Eumenis diversorio, quod pro hero suo anteceperant, Hephæstio proturbavit, ut Euius tibicen eo reciperetur. 19
neque diu post, quum jam sopita odia viderentur, nova exorta contentione adeo recruduerunt, ut etiam in atrox jurgium, & acerba utrimque convicia prorumperent. Sed Alexandri interventu imperioque inimicitiæ saltem in speciem abolitæ sunt: quum ille quidem Hephæstioni etiam minatus esset, qui in flagran- 20
tissima Regis gratia positus, quamquam cupidum reconciliationis Eumenem, pertinacius aversabatur. Per- 21
Arrianus 7, 3, 1. ventum deinde est in Mediæ campos, ubi maxima equorum

Herodot. 3, 106. 7, 40. 9, 120. Strabo lib. 11. Diodor. 17, 110.

rum armenta pascebantur. *Nisæos* adpellant, magnitudine & specie insignes. *Supra quinquaginta millia ibi reperta, quum Alexander ea transiret*, a comitibus illius adnotatum est: *olim triplo plures fuisse*; *sed inter bellorum turbas maximam earum partem prædones abegisse*. Ad * triginta dies ibi substitit Rex. eo Atropates Mediæ satrapa centum barbaras mulieres adduxit, equitandi peritas, peltisque & securibus armatas: unde quidam crediderunt, *Amazonum ex gente reliquias fuisse*. Septimis deinde castris Ecbatana adigit, Mediæ caput. Ibi solennia Diis sacrificia fecit; ludosque edidit, & in convivia festosque dies laxavit animum, ut mox in novorum operum curam atque ministeria validior intenderetur. Sed ista volventem, velut injecta manu, fatum alio traxit, vitamque carissimo amicorum ejus, neque multo post, ipsi quoque Regi extorsit. Pueros in stadia certantes spectabat; quum nunciatur, *deficere Hephæstionem*, qui, morbo ex crapula contracto, septimum jam diem decumbebat. Exterritus amici periculo statim consurgit, & ad hospitium illius celeriter pergit: neque tamen prius eo pervenit, quam illum mors occupasset. Id Regi omnium, quæ in vita pertulerat, adversorum luctuosissimum accidisse certum habetur: eumque magnitudine doloris in lacrimas & lamenta victum, multa animi de gradu dejecti argumenta edidisse. Sed ea quidem varie traduntur; illud inter omnes constat, ut quam decentissimas exsequias ei duceret, non voluisse Ecbatanis sepeliri; sed Babylonem, quo ipse concessurus erat, a Perdicca deferri curasse: ibique funus inaudito antehac exemplo duodecim talentum millibus locavisse. Per universum certe imperium lugeri eum jussit: &, ne memoria ejus in exercitu exoleseeret, equitibus, queis præfuerat, nullum præfecit ducem, sed *Hephæstionis alam* adpellari voluit, &, quæ ille signa instituisset, ea non immutari. Funebria certamina ludosque, quales nunquam editi fuissent, meditatus, tria artificum millia coegit: qui non multo post in ipsius exsequiis certasse feruntur. Nec amici tam effuso adfectu ad conciliandam ejus gratiam segniter usi, certatim reperere per, quæ memoria defuncti clarior honoratiorque fieret. Igitur Eumenes, quum se ob simultatem cum Hephæstione Regis indignationem incurrisse sensisset, multis auctor fuit, seque & arma sua Hephæstioni consecrandi: pecuniasque ad cohonestandum funus large contulit. Hoc exemplum imitati sunt cæteri: eaque mox processit adsentationum impudentia; ut Regi mœrore & desiderio defuncti insanienti persuasum tandem fuerit, *Deum esse He-*

Arrian. 7, 3, 1. * Diodor. 17, 110.

22

Arrian 7, 3, 2. Diodor. 17, 110.

23

Arrian. 7, 3, 7.

24

Arrian. 7, 3, 8. Diod. 17, 110.

Arrian. 7, 3, 8.

25

Plutarch. c. 123 Arrian. 7, 3, 12. Aelian. hist. var. 7, 8. Arrian. in Epictet. 2, 21.

Diod 17, 110.

26

Justin. 12, 12, 12. Plut. c. 124. Arrian. 7, 3, 15. Diod. 17, 115.

27

Arrian. 7, 3, 18.

28

Plutarch cap. 124.

Arrian. 7, 3, 16. Plut. Eumene cap. 4 Diod. 17, 115.

29

30

Hephæstionem. Quo quidem tempore ex copiarum ducibus Agathocles Samius ad extremum periculi venit, quod illius tumulum præteriens inlacrimasse visus esset. ac nisi Perdiccas *venanti sibi Hephæstionem adparuisse* mentitus, *per Deos omnes, ipsumque Hephæstionem* dejerasset, *ex ipso se cognovisse, Agathoclem, non ut mortuum, & vanæ divinitatis titulis frustra ornatum flevisse, verum ob memoriam pristinæ sodalitatis lacrimas non tenuisse*; vir fortis & de Rege bene meritus, pietatis in amicum graves pœnas innoxio capite pependisset. Cæterum, ut paulisper a luctu avocaret animum, in Cossæorum gentem expeditionem suscepit. Juga Mediæ vicina Cossæi tenent, asperum & acre genus, & prædando vitam tolerare solitum. Ab his Persarum Reges annuo tributo pacem redimere consueverant, ne in subjecta decurrentes infestam latrociniis regionem facerent. nam vim tentantes Persas facile repulerant, asperitate locorum defensi, in quæ se recipiebant, quoties armis superabantur. iidem muneribus quotannis placabantur, ut Regi Ecbatanis, ubi * æstiva solebat agere, Babylonem remigranti, tutus per ea loca transitus esset. Hos igitur Alexander bipartito agmine adgressus, intra quadraginta dies perdomuit. Nam ab ipso Rege, & Ptolemæo, qui partem exercitus ducebat, sæpe cæsi, ut captivos suos reciperent, permisere se victori. Ille *validas urbes opportunis locis exstrui* jussit; *ne abducto exercitu fera gens obedientiam exueret*. Motis inde castris, ut militem expeditione recenti fessum reficeret, lento agmine Babylonem procedebat. jamque vix triginta ab urbe stadiis aberat; quum Nearchus occurrit, quem per Oceanum & Euphratis ostia Babylonem præmiserat: orabatque, *ne fatalem sibi urbem vellet ingredi. comperium id sibi ex Chaldæis, qui multis jam prædictionum eventibus artis suæ certitudinem abunde probavissent*. Rex fama eorum hominum, constantique adseveratione motus, dimissis in urbem amicorum plerisque, alia via præter Babylonem ducit, ac ducentis inde stadiis stativa locat. Sed ab Anaxarcho persuasus, contemptis Chaldæorum monitis, quorum disciplinam inanem aut supervacuam arbitrabatur, urbem intrat. Legationes eo ex universo ferme orbe confluxerant, quibus per complures dies studiose auditis, deinceps ad Hephæstionis exsequias adjecit animum. quæ summo omnium studio ita celebratæ sunt, ut nullius ad id tempus Regis feralia, magnitudine sumptuum, adparatusque celebritate non vicerint. Post hæc cupido incessit Regi per Pallacopam amnem ad Arabum confinia navigandi: quo delatus urbi condendæ commoda sede reperta, Græcorum

Lucian. in l. *Calumnia non temere credendum.*

31

Plut. c. 123. Polianus 4, 3, 31. Strabo l. 11.

32

Diod. 17, 111. Arrian. 7, 3, 19. Strabo lib. 11. * Curtius 5, 8, 1.

33

Diod 17, 111. Arrian. 7, 3, 20

34

Diod 17, 111.

35

Curt. 10, 1, 16. Plutarch. c. 123. Arrian. 7, 3, 20. Diodor. 17, 112.

36

Justin. 12, 13, 1. Arrian. 7, 3, 2. Diod 17, 113. Diodot. 17, 114.

37

Arrian. 7, 4, 20.

38

39

ærate

ætate aut vulneribus invalidos, & si qui sponte remanserant, ibi conlocat. Quibus ex sententia perfectis jam futuri securus, Chaldæos inridebat, *quod Babylonem non ingressus tantum esset incolumis, verum etiam excessisset.* Enimvero revertenti per paludes, quas Euphrates in Pallacopam effusus efficit, fœdum omen oblatum est. quippe rami desuper impendentes detractum capiti regio diadema projecerunt in fluctus. quum deinde alia super alia prodigiosa & minacia nunciarentur, procurandis iis Græco simul barbaroque ritu continua sacra facta sunt. Neque tamen expiari, præterquam morte Regis, potuere. qui, quum Nearchum excepisset convivio, jamque cubitum iturus esset, Medii Larissæi obnixis precibus dedit, ut ad eum comessatum veniret, ubi, postquam tota nocte perpotasset, male habere cœpit. Ingravescens deinde morbus adeo omnes vires intra sextum diem exhausit, ut ne vocis quidem potestas esset. Interea milites solicitudine desiderioque ejus anxii, quamquam obtestantibus ducibus, *ne valetudinem Regis onerarent*, expressêrunt, ut in conspectum ejus admitterentur.

Appian. de bell. civil. lib. 2.

Diodor. 17, 116. Gregoras fine l. 10. Comment. in Curt. 10, 4, 14. Plutarch. cap. 127.

Arrian. 7, 5, 6. Justin. 12, 15, 1. Arrian. 7, 5, 11.

41 42 43

SUPPLEMENTORUM

In

Q. CURTIUM

FINIS.

AUCTORUM

Veterum atque Recentium, quorum fide Supplementa hæc nituntur

CATALOGUS.

Aelianus.
Aeschines.
Agatharchides.
Agellius.
Antoninus.
Apollodorus.
Appianus.
Apulejus.
Aristophanis Scholiastes.
Aristoteles.
Athenæus.
Blondus.
Buntingus.
Jac. Capellus.
Casaubonus.
Cedrenus.
Cicero.
Cœlius.
Hippol. a Collibus.
Curtius.
Demosthenes.
Dexippus.
Dinarchus.
Dio Chrysostomus.
Diodorus.
Dionysius.
Emmius.
Ephorus.
Erasmus.
Eumenius.
Eusebius.
Eustathius.
Frontinus.
Bern. Gamucci.
Glycas.
Gregoras.
Grotius.
Helladius.
Herodotus.
Hieronymus.
Himerius.
Hincmarus.
Historia Miscella.
Homerus & ejus Scholia.
Horatius.
Jornandes.
Josephus.
Justinus.
Juvenalis.
Lactantius.
Laertius.
Ant. Lafrerus.
Livius.
Lucianus.
Lucretius.
Jo. Magnus.
Marcellinus.
Maximus Tyrius.
Mela.
Melanchthon.
Merula.
Ὀλυμπιάδων ἀναγραφή.

Oro-

Oroſius.
Otto Friſingenſis.
Panegyrici veteres.
Parthenius.
Pauſanias.
Philippi epiſtola.
Philoſtratus.
Photius.
Plato.
Plinius.
Plutarchus.
Polyænus.
Polybius.
Probus.
Quintilianus.
Roſinus.
Rutgerſius.
Sabellicus.
Scaliger.
Schonerus.
Schubertus.
Seneca.
Servius.
Sidonius.
Silius.
Simplicius.
Sleidanus.
Solinus.
Stephanus.
Strabo.
Suetonius.
Suidas.
Syneſius.
Tacitus.
Tertullianus.
Texeira.
Themiſtius.
Tzetzes.
Valerius Maximus.
Vellejus.
Victor.
Vitruvius.
Vopiſcus.
Xenophon.
Zamoſius.
Zonaras.
Zoſimus.

Q. CURTII RUFI DE REBUS ALEXANDRI MAGNI, REGIS MACEDONUM.

LIBER III.

CAP. I.

ARGUMENTUM.

Celænarum urbem & arcem occupat: Gordium urbem Phrygiæ caput capit, & fatalem Gordii nodum ſolvit: & deinde Dario obviam ire ſtatuit Alexander.

INter hæc [1] Alexander [2] ad conducendum [3] ex Peloponneſo [4] militem, Cleandro [5] cum pecunia miſſo, Lyciæ [6] Pam-

Nter hæc i. inter ea, interjecto temporis ſpatio, quo Perſas ad Granicum amnem fudit, Lyciam, & Pamphyliam occupavit, quę prioribus libris tradita temporis injuria perierunt.

2. *Alexander* natus eſt Pellæ Macedoniæ urbe, ex Philippo Macedonum rege, & Olympiade. Paternum genus ab Hercule per Caranum, maternum ab Aeaco per Neoptolemum traxit, anno mundi 3698. Olympiadis 106. anno primo, ab Urbe condita 395. ſexto die Hecatombæonis, quem Macedones Loum nominant, qui reſpondet Junii noſtri ultimo. V. *Plutarchum & Salmaſ. Exerc. Plin. f.* 811.

3. *Conducendum militem*, n. 1 mercede, ut plenius IV. 13. 31. Numerus eſt ſingularis pro plurali. *Conducere* i. ſcribere, legere. Dicitur fere de militibus mercenariis, qui domeſtico opponuntur delectui.

4. *Peloponneſus* peninſula eſt ſita inter duo maria, Ionium & Aegæum, platani folio ſimilis, in multos, cuſpides procurrens. Hanc Pelops poſt cædem Myrtili, cum ad mare acceſſiſſet, Piſamque Oenomai regiam, & Apiam Pelaſgiam dictam accepiſſet, quaſi *Pelopis inſulam* nominavit. Hodie *Morea* dicitur. V. *Plin.* IV. 4. *Mela* II. 3. *Strab.* II. 48. *Lauremb. Græc. Ant. p.* 14.

5. *Cleander* fuit prætor regius VII. 2. 19. filius Polemocratis,

Pamphyliæque [7] rebus compositis [8] ad urbem Ce-
2 lænas [9] exercitum admovit [10]. Mediam illa tempesta-
te [11] interfluebat [12] Marsyas amnis [13] fabulosis Græco-
3 rum [14] carminibus inclytus [15]. Fons ejus ex summo
montis [16] cacumine [17] excurrens [18] in subjectam [19] pe-

cujus reditum narrat Noster IV. 3. 11. Duxit secum Græcorum mercenariorum quatuor millia. *Arrian.* II. *p. m.* 135.

6. *Lycia*, minoris Asiæ regio inter Pamphyliam & Cariam. Ejus incolę e Creta oriundi, quondam Termilæ nominati; sed a Lyco Pandionis filio, quem frater Aegæus Athenis pepulerat, Lycii sunt dicti. *Herod. I. p.* 109. VII. *p.* 530.

7. *Pamphylia*, minoris Asiæ regio inter Ciliciam & Syriam. Antea Mopsopia est dicta. *Plin.* V. 27. *Strab.* XIV. *p.* 376.

8. *Compositis. Ordinare* noster VII. 3. 3. & Suet. Aug. c. 13. *statum imponere* Flor. I. 1. 15. *constituere* Nep. Milt. II. 4. *formare* Just. V. 8. B. *in wesen brengen.* Quomodo Lyciam, & Pamphyliam expugnaverit Alexander, docet *Arrian.* I. *p.* 69.

9. *Celænæ* urbs, caput quondam Phrygiæ fuit, migratum inde haud procul veteribus Celænis: novæque urbi Apameæ nomen inditum, ab Apamea sorore Seleuci regis. *Liv.* XXXVIII. 13. V. & *Gyrald. Dialog.* 23. *Salmas. Exercit. Plinian. p.* 827. In hujus urbis foro visitur suspensa Sileni Marsyæ pellis in utrem formata: quam a Phrygibus fertur Apollo illi detractam suspendisse. *Herod.* VIII. 508.

10. *Admovit* i. adduxit, *heeft doen marcheeren.* Flor. I. 24. 3. *Admotis signis commilitenum.* Noster III. 7. 8. IV. 14. 24.

11. *Illa tempestate* i. illo tempore. Varro L. L. VI. 3. *Libri augurum pro tempore tempestatem dicunt: Itaque in duodecim tabulis: Solis occasus diei suprema tempestas esto.* Noster IV. 2. 11. *Illo vero tempore*, quo Alexander Celænarum arcem obsedit; postea enim Celænæ dirutæ alia sede propinquo loco instauratæ sunt.

12. *Interfluebat* i. per mediam fluebat. Flor. I. 4. 2. *interfluentem urbi Tiberinum.* Noster V. 1. 28: 5. 2.

13. *Marsyas* filius fuit Hyagnis, Cybelen amore magno; sed casto amavit: tibiis, quas Minerva abjecerat, inventis cum Apolline in certamen musicum descendit; sed victus & corporis exuviis exutus in fluvium sui nominis est mutatus. Excurrit ex summo cacumine montis Celænarum, & cadit in Mæandrum. V. *Liv.* XXXVIII. 13. *Hygin. fab.* 165. *Apul. Florid.* I.

14. *Græcorum*, non tantum Poetarum; sed & Historicorum. Illum descripserunt Herodotus, Strabo, Pausanias, Plutarchus, Athenæus, alii.

15. *Inclytus* Nobilis, clarus. *Festus.* Noster III. 4. 7. VIII. 9. 3.

16. *Montis* n. Celænarum veteri urbi qui imminebat, & cui arx erat imposita. V. *Salmas. Exerc. Plin. f.* 828.

17. *Cacumine* i. vertice. Serv. Aen. I. 167. *Circa radices montis, quæ ad rectam lineam suspiciunt cacumen* i. *verticem.*

18. *Excurrens* i. Procurrens. Ita *excedere* est procedere Justin. I. 1. 6. *Alter usque Ægyptum excessit.*

19. *Subjectam*, i. subjacentem. Tac. Ann. XV. 9. 1. *Subjectis campis magna specie volitabant* Noster VII. 11. 18.

20. *Strepitus* proprie est pedum ambulantium, manuumque aliquid pertractantium sonus. V. *Vall. Eleg.* IV. 29. Inde ad aquas transfertur ut & X. 1. 12.

21. *Cadit* i. effunditur. ut VI. 4. 6.

22. *Diffusus* i. dispersus. Catull. LXIV. 354.

Quæ passim rapido diffunditur Hellesponto.

Noster VI. 4. 6. VIII. 13. 8.

23. *Rigat.* i. humore suo perfundit, humectat. *Inrigantur* proprie horti, & prata rivis. *Inrigare est inducere aquas in agros.* Isid. XIII. 21. Et *inrigua* aquæ sunt, quæ illos humectant. Tib. II. 1. 22. *Et bibit inriguas fertilis hortus aquas.* V. *Salmas. Exerc. Plin. f.* 331. & 617.

24. *Campos* i. agros planos. Siculi circum, aut hippodromum vocabant καμπὸν a flexu equorum, & quadrigarum, quæ ibi certabant. Inde omnia plana καμπὸι dicti. V. *Scalig. Conject. in Varr. p.* 16. Noster III. 7. 9. *Planitiem, camposque.*

25. *Liquidus* i. purus; potest enim esse & aqua turbida. Cic. pro Cæcin. *Quicquid inde haurias, purum, liquidumque sit.*

26. *Suas* i. non alterius amnis, qui se in Marsyam exoneraret.

27. *Undas* i. aquas. Cic. Phil. X. *O spectaculum illud, non modo hominibus; sed etiam undis, & litoribus luctuosum.* Proprie *unda* est aqua in se collecta, & fluctuans. V. *Isid.* XIII. 20.

28. *Trahens* i. secum ducens, agens *n.* 5. Just. II. 1. 20. *Nili trahentis limum.* Vehere Tib. I. 4. 30. *Dum vehet amnis aquas*, & Noster V. 2. 9. VIII. 9. 4. Quod quadam dicitur phantasia, ut Grammatici loquuntur, vel opinione, quasi amnes ipsi animati sint & aquas portent suas. V. *Turneb. Adverss.* XVI. 4.

29. *Placido* i. tranquillo. *Placidum ventis* Virg. Ecl. II. 26. Noster IX. 9. 9.

30. *Fecit locum* i. dedit occasionem, *heeft aenleydingh gegeven.* Ita IV. 11. 9.

31. *Nymphas amore amnis.* Fabulam narrat *Ovid. Metam.* VI. 393.

32. *Retentas* i. manere coactas. *Retinere* verbum est militare. Prop. II. 7. 34.

petram magno strepitu [20] aquarum cadit [21]: inde dif-
fusus [22] circumjectos rigat [23] campos [24], liquidus [25],
& suas [26] duntaxat undas [27] trahens [28]. Itaque co- 4
lor ejus placido [29] mari similis locum Poetarum men-
dacio fecit [30]: quippe traditum est, *Nymphas amore a-*
mnis [31] *retentas* [32] *in illa rupe considere.* Cæterum, quam- 5
diu

diu intra muros fluit, nomen suum retinet: at quum extra munimenta [33] se evolvit [34], majore vi, ac mo-
6 le [35] agentem [36] undas, Lycum [37] appellant. Alexander quidem urbem destitutam [38] a suis intrat: Arcem [39] vero, in quam confugerant, oppugnare adortus [40] caduceatorem [41], præmisit, qui denuntiaret, [42] *Ni* [43]
7 *dederent, ipsos ultima* [44] *esse passuros.* Illi caduceatorem in

Quid si longinquos retinerer miles ad Indos.

Nost. v. 4. 15. VI. 11. 37.

33. *Munimenta* i. muros. Vid. v. 4. 3. §. 3.

34. *Evolvit* i. effundit. Plin. IV. 12. *Danubius in Pontum vastis sex fluminibus evolvitur.* Noster v. 4. 7. IV. 2. 7.

35. *Mole* i. motu. Serv. Aen. V. 118. *mole i. motu, ut* III. 656. *magna se mole moventem.*

36. *Agentem* i. propellentem, volventem. Ita VI. 4. 19. IX. 9. 9.

37. *Lycum* cum Marsya eundem perperam putavit Curtius, quod uterque in Mæandrum cadat. *Lycum* enim ex monte Cadmo, qui Laodiceæ imminet, oriri dicit Strabo; Marsyas vero ex Celænarum monte. Sic Orgian alium fluvium, quem recipit Marsyas, priusquam in Mæandrum influat, confundit cum eodem Marsya n. 3. *Inde diffusus* &c. Hæc enim Orgiæ conveniunt. V. *Salmas. Exerc. Plin. f.* 828.

38. *Destitutam* i. relictam, at III. 13. II. IV. 15. 29.

39. *Arcem* mille Cares cum mercenariis Græcis centum defenderunt. *Arrian.* I. *p.* 79.

40. *Adortus* i. aggredi, cum incepisset. Cic. Attic. XIII. 22. *Sed hoc quoque ipsum continuo adoriamur.* Noster IX. 4. 6.

41. *Caduceatores* sunt, qui ad pacem mittuntur, legati. Caduceus erat pacis insigne. Lignum erat rectum, utrinque duos continens serpentes implexos invicem, ita ut se mutuos, & ex adverso intuerentur. Rectum lignum orationis rectitudinem significat: serpentes impliciti castra castris juncta nobis innuunt oculcius, quibus dissidentes conciliatura voluntates orationis se inserit virtus. B. *een Heeront.* Mercurius virgulam ab Apolline muneri acceptam, cum in Arcadia vidisset duos dracones, inter se conjuncto corpore, alium alium appetere, ut qui dimicare inter se viderentur, inter utrumque projecit. Qui quum discessissent, illam virgulam pacis causa dixit esse constitutam. V. *Hygin. Astron.* II. 8. *Macrob.* I. 19. *Rhodig.* XXI. 16. *Paschal. Legat.* c. 4.

42. *Denuntiaret* i. cum imperio, & severitate ediceret. Donat. Adelph. II. 1. 7. *Fides in concipiendis comminationibus: nam denuntiatio comminantis est.* Nep. Chabr. III. 1. *Capitis se illum damnaturos denuntiarunt.* Noster VII. 6. 12: 7. 25: I. 15.

43. *Ni* i. si non. Ter. And. III. 4. 19. *Mirum ni domi est.* Noster IV. 16. 2. V. 9. 10.

44. *Ultima* i. periculosissima. Flor.

in turrim, & situ [45] & opere [46] multum editam [47] perductum, *quanta esset altitudo, intueri* jubent, *ac nuntiare Alexandro, non eadem ipsum, & incolas æstimatione munimenta metiri: se scire inexpugnabiles esse, ad ultimum,* [48] *pro fide* [49] *morituros esse.* Cæterum [50], ut circumsi-8
deri arcem, & omnia sibi in dies arctiora [51] viderunt esse; *sexaginta dierum inducias* [52] pacti, *ut, nisi intra eos auxilium Darius* [53] *ipsis misisset, dederent urbem:* postquam nihil inde præsidii [54] mittebatur, ad præstitutam diem permisere se Regi. Superveniunt de-9
inde legati Athenienses [55], petentes, *ut capti* [56] *apud*

Flor. I. 13. 12. *In ultimis religio publica privatis affectibus antecellebat.* Noster IX. 9. 22.

45. *Situ* i. positura. Cic. Div. II. *Plus terrarum situs, quam Lunæ tractus.* Noster VI. 4. 15. VIII. 9. 20.

46. *Opere* i. munitione. Nep. Them. VI. 5. *Interim omnes servi atque liberi opus facerent.*

47. *Editam* i. altam, excelsam. Suet. Aug. c. 72. *Erat illi locus in edito singularis.* Noster III. 8. 22. V. 4. 27.

48. *Ad ultimum* i. postremo. Flor. IV. 7. 15. *Non miretur ad ultimum non suis manibus usos.*

49. *Pro fide* n. sibi invicem data, ut V. 3. 4.

50. *Cæterum* i. sed. Flor. III. 5. 3. *Cæterum elatus animis ingentibus.* Noster n. 10. v. 9. 10. VI. 9. 18.

51. *Arctiora*: *sy wierden aen alle kanten benauwt, en gedruckt. Arctum frenum* est comprimens, & coercens. *Tib.* IV. 1. 91.

52. *Induciæ* sunt conventio, per quam, bello manente, ad tempus bellicis actibus est abstinendum. V. *Grot. de jur. bell. & pac.* III. 21. 1.

53. *Darius*, serva natus fuit. *Aelian. V. H.* XII. 43. Patrem habuit Arsanum, qui Artaxerxis Persarum regis frater erat. Bagoæ Eunuchi beneficio ad regium fastigium est evectus. *Diod.* XVII. 5. *Strabo* XV. *p.* 495. *Noster* VI. 3. 12. Antea fuit dictus Codomannus; sed post mortem Ochi regis, rex institutus, Darii nomine, ne quid regiæ majestati deesset, est honoratus. *Just.* X. 3. 5. Fuerat astandes, sive cursor publicus. *Plutarch. Alex. Fort.* II. 8. Darius Melas *Tertull. adversus Jud.* c. 8. dicitur.

54. *Præsidii* i. auxilii. Just. II. 9. 10. *Ut plus præsidii in celeritate, quam in sociis duceret.* Nost. IV. 3. 24.

55. *Athenienses.* De *Athenarum* origine *August. de Civ. Dei* XVIII. 9. *Egnat. Racem.* c. 8. *Caras. Misc. jur. civ.* I. 15. *Serv. Georg.* I. 13.

56. *Capti*, quia in acie pro Dario contra Alexandrum pugnantes arma tulerant. V. *Arrian.* I. *p.* 80.

apud Granicum amnem 57 *redderentur sibi.* Ille *non hos modo, sed etiam cæteros Græcos* 58 *restitui suis jussurum* respondit, *finito Persico bello* 59. Cæterum Dario imminens 60, quem nondum Euphratem 61 superasse 62 cognoverat, undique 63 omnes copias contrahit 64, totis 65 viribus tanti belli discrimen aditurus. Phrygia 66 erat, per quam ducebatur exercitus, pluribus vicis 67 quam urbibus frequens 68. Tunc habebat 69 quon-

57. *Granicus* est fluvius Bithyniæ. Effunditur in Propontidem. V. *Melam* I. 19.

58. *Cæteros Græcos.* Bis mille Græcorum in Macedoniam miserat, ut ibi custodirentur velut obsides, vigente Persico bello, ut in metu contineret illos, qui pro Dario militare non dubitaverant. V. *Arrian.* I. 48. & 80. Quos dimisit IV. 8. 12.

59. *Persico bello.* Ad hoc bellum Panegyrica oratione Philippum adversus Asiam exstimulavit: Hoc mortuo Alexandrum filium ejus ad bellum a Philippo susceptum consiciendum, adhortatus est Isocrates. V. *Aelian. V. H.* XIII. 11.

60. *Imminens*, ut IV. 8. 16. VI. 6. 20. i. instans, omnes cogitationes cupide in eum convertens. Liv. XXXI. 47. *L. Furius Gallico triumpho imminens.* Sic *imminere* emtioni, Suet. Aug. c. 24. *imminere* occasioni Noster V. 11. 2. *imminere* spei IV. 1. 9.

61. *Euphrates* ex Armeniæ montibus profluit, & per Babyloniorum fines in mare prorumpit. *V. Plin.* V. 24. *Melam* III. 8. *Solin. c.* 37. *& ad illum Salmasium: Procop. de bell. Pers.* I. 12. *Scalig. de Emend. temp.* V. *f.* 347. *Jun. Præl. Genes.* II. 10. Ad *Euphratem* copias Darius collegerat: ut vero occureret Alexandro ad Issum, trajiciendus erat Euphrates, quia ultra illum cum exercitu versabatur. V. *Raderum.*

62. *Superasse* i. transiisse. VI. 3. 16.

63. *Undique* i. ex omnibus locis. Cic. pro Manil. *Multis undique cinctam periculis.* Noster IV. 4. 10. VI. 1. 4.

64. *Contrahit* i. colligit. *Contrahere* est dispersos in unum colligere. Nep. Dat. VII. 2. *Sed tam subito copias contrahere non potuit.* Noster IV. 1. 39 VI. 2. 18. Contraxit vero *triginta millia peditum, & quatuor millia equitum* juxta Liv. IX. 19. Diod. XVII. 17. *triginta duo millia peditum, quatuor millia quingenta equitum* juxta Just. XI. 6. 2. & Oros. III. 16. *quadraginta millia hominum* in universum juxta Front. Stratag. IV. 2. 4.

65. *Totis* i. omnibus. Plaut. Mil. II. 2. 57. *Cui bini custodes semper totis horis occubant.* Nost. VI. 1. 9.

66. *Phrygia* regio est minoris Asiæ, quæ a Phryge amne, qui eam a Caria dividit, est cognominata. V. *Plin.* V. 29. & 32. *Solin. c.* 40. & ad illum *Salmasium.*

67. *Vici* sunt domus multæ junctæ extra urbem nulla munitione. V. *Festum, Manut. Quæst. Epist.* III. 7. *Voss. Lex. Etymol.* Noster IV. 16. 15.

68. *Fre-*

quondam nobilem 70 Midæ 71 regiam; *Gordium* 72 nomen est urbi, quam Sangarius 73 amnis interfluit, pari intervallo 74 Pontico & Cilicio mari 75 distantem. Inter hæc maria angustissimum Asiæ 76 spatium esse comperimus 77, utroque in arctas fauces 78 compellente 79 terram. Quæ quia continenti 80 adhæret,

68. *Frequens vicis* i. ubi multi sunt vici. Tacit. Hist. V. 8. 1. *Magna pars Judææ vicis dispergitur.* Noster V. 4. 6. *Frequens conspectus* Cic. pro Manil. est omnium fere civium. *Frequens arbor* Nostro VI. 4. 22. est multa.

69. *Habebat regiam* i. in illa erat regia.

70. *Nobilem* V. III. 10. 7. §. 34.

71. *Midas* filius fuit Gordii, rex Phrygię, Cui, cum inter Apollinem & Marsyam decertantes judex constitutus esset, & ipse pro Marsya sententiam dixisset, Apollo asini aures fecit. V. *Ovid. Metam.* XI. 147 -- 180. *Hygin. fab.* 191. *Fulgent. Myth.* III. 9.

72. *Gordium* est urbs in Phrygia Hellesponto proxima ad Sangarium amnem sita. *Arrian.* I. 80. non magnum quidem; sed plus quam mediterraneum, celebre & frequens emporium. *Liv.* XXXVIII. 18. V. plura apud *Arrian.* II. 85. *Justin.* XI. 7.

73. *Sangarius* ex Adoreo monte per Phrygiam fluens, miscetur ad Bithyniam Thymbri fluvio: inde major jam geminatis aquis per Bithyniam fertur, & in Propontidem se effundit. *Liv.* XXXVIII. 18. *Arrian.* I. 80. A pleriisque dicitur Coralius. *Plin.* VI. 1. V. & *Solin. c.* 42. & *ad illum Salmasium.*

74. *Intervallo* n. loci. *Intervalla* sunt spatia inter capita vallorum i. stipitum, quibus vallum fit. Unde cetera quoque spatia *intervalla* dicuntur. V. *Isid.* XV. 9.

75. *Pontico & Cilicio.* Si Hellespontum, unde profectus est Alexander, non respexeris. Gordium enim tria maria pari ferme distantiæ intervallo habet *Livio* XXXVIII. 18.

76. *Asiæ* dicitur ab *Asia* filia Promethei. *Asiam* ab Europa Tanais, ab Africa dirimit Nilus. *Arrian.* III. 237. V. 322. V. & *Ortel. Theat. Orb. f.* 3.

77. *Comperimus* i. intellexi-mus. *Comperio*, inquit Diomed. I. est ex aliis cognosco. Vall. V. 24. *Compertum est mihi* idem est, quod scio per investigationem. Inde *compertum* est certum Ciceroni, Salustio, aliis. Et *oculis quid compertum habere* V. 4. 10. est illud vidisse.

78. *Fauces* proprie sunt angustiæ gutturis. Cic. pro Cluent. *faucibus* premi. Metaph. locus angustus. Cic. Rull. II. *Corinthus erat posita in angustiis, atque faucibus Græciæ.* Metaphoræ vero solent situum, aut operum formis aptari petitæ a similitudine corporis humani. V. VI. 4. 16. §. 38.

79. *Compellente* i. coarctante, & quasi comprimente.

80. *Continens* i. terra continua, & nullo mari interrupta, quam & absolute *continentem* dixe-

ret [81], sed magna ex parte cingitur fluctibus, speciem insulæ præbet; ac nisi tenue discrimen [82] objiceret [83], maria, quæ nunc dividit, committeret [84].
14 Alexander, urbe in suam ditionem [85] redacta, Jovis [86] templum intrat. Vehiculum, quo Gordium Midæ patrem vectum esse constabat [87], adspexit, cultu haud sane a vilioribus, vulgatisque usu abhor-
15 rens [88]. Notabile erat jugum [89] adstrictum compluribus nodis [90] in semetipsos implicatis [91] & celantibus
16 nexus. Incolis deinde affirmantibus [92], *Editam esse oraculo sortem* [93] *Asiæ potiturum, qui inexplicabile vinculum*

dixerunt. Mela III. 6. *Alias insulæ videntur, alias una & continens terra.* Noster IV. 2. 5. X. 1. 11. V. *Salmas. Exerc. Plin. f.* 83.

81. *Adhæret* i. adnectitur.

82. *Tenue discrimen* i. isthmum. Cic. Rull. II. *Duo maria pertenui discrimine separata.* Flor. II. 8. 9. *Euboeam insulam continenti adhærentem tenui freto.*

83. *Objiceret* i. opponeret. V. 4. 5.

84. *Committeret* i. conjungeret. Flor. I. 4. 2. *Urbi Tiberinum ponte commisit.* Noster VII. 7. 14. IV. 2. 16.

85. *Ditionem* i. imperium, potestatem. *Ditio* & imperium junguntur VI. 9. 22. *Ditioni regionem adjicere* est illam potestati subjicere. IV. 1. 26.

86. *Jovis* n. Idæi, cujus & Callimachus in hymno ad Jovem meminit. Erat & ara *Jovis* Idæi apud Celænen Phrygiæ urbem, a Mida rege exstructa. V. *Popmam.*

87. *Constabat* i. verum erat. IV. 16. 9.

88. *Abhorrens* i. discrepans, differens. Suet. Ner. c. 43. *Multa & immania, verum non abhorrentia a sua natura.* Noster III. 6. 19. VII. 8. 11.

89. *Jugum* plaustri. *Just.* XI. 7. 15. quod in curru erat. *Arrian.* II. *p.* 3. 87. *jugum fatale* appellat Auson. Eidyl. VIII. Præf. *Ne tu Alexandri Macedonis pervicaciam supergressus, qui fatalis jugi lora, quum solvere non posset, abscidit* & Epist. XXIV. 48. *Ocyus illa jugi fatalis solvere lora Pellæum potuisse ducem reor abdita opertis Principiis, & utroque caput celantia nodo.*

90. *Nodis* factis ex libro corni arboris. *Arrian.* II. 87. *Plutarch. Alex. f. m.* 246. Ita *nodos jugi* Petron. in Halos. Troj. v. 59.

91. *Implicatis* i. obliquis spiris obvolutis. *Plutarch. Alex. f.* 246.

92. *Affirmantibus* i. asseverantibus, *voor de waerheyd seggen.* Tacit. Hist. I. 35. 2. *Nemo scire, & omnes affirmare.* Noster V. 4. 4. 7. 3.

93. *Editam esse oraculo sortem* i. a Diis data esse responsa. *Sors* est ipsum oraculum. Horat. Art. Poet. *v.* 403. *dictæ per carmina sortes.* Cic. de Divin. II. *Auspicia restant & sortes ea, quæ ducuntur, non illæ, quæ vaticinatione funduntur: quæ oracula verius dicimus.* Et *sortilegi* dicuntur Delphi. Horat. Art. Poet. *v.* 119. quia Delphis celebre Apollinis oraculum. Ratio, quia oracula certo ordine sorte ducta reddebantur. Ita *Deus edidit ore* Tib. I. 4. 34. Noster V. 4. II. VI. 9. 18. IV. 7. 24 V. & *Turneb.* V. 21.

94. *Circa Regem erat* i. Regi proxime adstabat. Nep. Eumen. X. 4. *Sed non passi sunt hi, qui circa erant.* Liv. IX. 22. *Omnes, qui circa erant, in Aulium* &c. Noster IV. 10. 25: 15. 26. Græcismum esse docet *Vechn. Hellen.* II. 10.

95. *Macedonia* est regio Europæ inter Thraciam & Thessaliam. Dicta est *Emathia* ab Ematho, qui primus in illa accepit principatum. *Macedoniam* de suo nomine dixit *Macedo* Thyæ Deucalionis filiæ filius, & sic maternus Deucalionis nepos. In sacris *Cethim* nominatur. V. *Plin.* IV. 10. *Melam* II. 3. *Solin. c.* 9. & *ad illum Salmasium, Lauremb. Ant. Græc. p.* 8.

96. *Exspectatione.* Sic loquuntur veteres in re magnum & memorabilem eventum habitura. Phæd. IV. 22. 2. *Eratque in terris maxima exspectatio.* Nep. Alcib. VII. 1. *Tanta fuit omnium exspectatio visendi Alcibiadis.* V. *Scheffer. ad Phædrum.*

97. *Suspensa.* V. IV. 5. 12. §. 34.

98. *Solicita* i. solicitudine affecta, anxia. Ciceroni Tusc. Quæst. IV. *Solicitudo est ægritudo cum cogitatione.*

99. *Series* i. ordo. VII. 3. 21. III. 11. 13. Proprie competit hortulanis, & agricolis, qui serunt: quod quia distincte fit, atque ordine, ad alia vox transfertur, quæ certo ordine, progressionibus, & continuatis peraguntur operis. V. *Becman. Orig. in Semen.*

100. *Vinculorum.* Justin. XI. 7. 16. loramentorum.

101. *Conderet* i. occultaret. Et ita *Arrian.* II. 87. capita intra nodos abscondita dicit *Just.* XI. 7. 16.

102. *Aggressus* n. 40. *adortus.*

103. *Omen* est signum rerum futurarum, sive bonarum, sive malarum. *Luctat. Stat. Theb.* VI. 934. Proprie est augurium, quod fit ore, velut oremen. *Festus.*

104. *Irritum.* V. IV. 4. 2. §. 4.

105. *Luctatus* i. conatus, annixus. Flor. Præf. 5. *cum finitimis luctatus.* Noster IV. 7. 7: 9. 19. *Lucta* una fuit ex quinque ludis antiquorum, quo alius alium in terram prosternere nitebatur.

106. *Gla-*

lum solvisset: cupido incessit animo sortis ejus explendæ. Circa Regem erat [94] & Phrygum turba & 17
Macedonum [95]: illa exspectatione [96] suspensa [97], hæc solicita [98] ex temeraria Regis fiducia. Quippe series [99] vinculorum [100], ita adstricta, ut, unde nexus inciperet, quove se conderet [101], nec ratione, nec visu perici-
pi posset, solvere aggresso [102] injecerat curam, ne
in omen [103] verteretur irritum [104] inceptum. Ille ne- 18
quaquam diu luctatus [105] cum latentibus nodis; *Nihil*, inquit, *interest, quomodo solvatur*: gladioque ruptis

ruptis omnibus loris [106] oraculi sortem vel elusit [107];
19 vel implevit [108]. Cum deinde Darium, ubicunque [109] esset, occupare [110] statuisset: ut a tergo tuta [111] relinqueret, Amphoterum [112] classi ad oram [113] Hellesponti [114], copiis autem præfecit Hegelochum [115]
20 Lesbum, & Chium, & Con [116] liberaturos. His talenta

106. *Gladio ruptis loris.* Sunt, qui dicant illum ensis ictu vinculum discidisse, & solutum esse dixisse. *Arrian.* II. 87. *Plutarch. Alex. f.* 247.

107. *Eludit* gladiator, qui vel gladio, vel rude objecta petitionem alterius vitat, aut motu cito declinat. V. *Lipsi. Saturn.* II. 19. *Turneb.* XXVIII. 15.

108. *Implevit.* Aristobulus auctor est, Alexandrum exemto paxillo temonis (erat is clavus ligneus per medium temonem trajectus, cui vinculum adstrictum erat.) jugum temoni detraxisse. Equidem, quomodo nodus ille ab Alexandro solutus fuerit, affirmare non ausim. Ipse certe, & qui cum eo erant, ita a curru discesserunt, perinde ac si vaticinium de solutione nexus impletum esset. Quod quidem & tonitrua, & fulgura ea nocte excitata satis declararunt: eaque de causa postero die Diis sacrificavit, tum ob prodigia edita, tum ob rationem solvendi nodi ostensam. *Arrian.* II. 87. 88. *Plutarch. Alex. f.* 247.

109. *Ubicunque* i. quocunque in loco. Cic. Fam. II. 5. *Etsi, ubicunque es, in eadem es navi.*

110. *Occupare* i. subito supervenire, *overvallen.* Flor. III. 10. 22. *occupat Galliam.* Noster VII. 2. 4.

111. *A tergo tuta.* Sic Antiocho filio misso in Syriam ad custodiam ultimarum partium regni, ne quid absente se a tergo moveretur, Antiochus ad Pisidas est profectus. *Liv.* XXXV. 13. Ipse Alexander infra VIII. 5. 1. *A* notat regionem, & situm. Cic. Phil. III. *Antonius a tergo tenetur.* Reliquit *a tergo* Alexander Hellespontum, Græcum mare, minorem Asiam.

112. *Amphoterum* Crateri fratrem fuisse dicit *Arrianus* I.

113. *Oram* i. regionem. Cic. N. D. II. *Omnibus hominibus, qui ubique sunt, quacunque in ora ac parte terrarum.* Proprie *ora* est cujuslibet rei finis & extremitas. *Non.* V. 75. *Serv. Aen.* IX. 528. Inde *oræ* extremæ partes terrarum i. maritimæ dicuntur. *Festus & Isid.* V. 29.

114. *Hellespontus* fretum est inter Ægæum mare & Propontidem. V. *Plin.* IV. 12. *Mel.* I. 1. *Strab.* XII. *p.* 239. Invenit nomen ab Helle filia Athamantis & Nebulę, quę, cum fugiens novercę odium, cum fratre Phryxo arietem adscendisset, & aries eos in pelagus detulisset, Helle de ariete decidit, & illud mare suo interitu nobilitavit. V. *Hygin. Fab.* 3. *Ovid. Heroid.* XVIII. 137-144.

115. *Hegelochum* præfecit copiis terrestribus Alexander, qui has insulas occupat IV. 5. 17.

116. *Lesbus, Chius, & Cos* insulæ sunt Asiæ Troadi adjacentes.

lenta [117] ad belli usum quingenta adtributa [118]: ad Antipatrum [119], & eos, qui Græcas urbes tuebantur, sexcenta missa: ex fœdere naves sociis imperatæ [120], quæ Hellesponto præsiderent [121]. Nondum enim 21
Memnonem [122] vita excessisse cognoverat: in quem omnes intenderat curas [123], satis gnarus, cuncta in expedito fore [124], si nihil ab eo moveretur [125]. Jam- 22
que ad urbem Ancyram [126] ventum erat, ubi numero copiarum inito [127] Paphlagoniam [128] intrat: Huic juncti

tes. V. *Strab.* II. 222. *Plin.* V. 31. *Ortel. Vet. Geogr. f.* 17.

117. *Talenta.* Commune *talentum* accipio, quod est sexcentis Philippeis. Quingenta respondent trecentis millibus Philippeorum: Uti sexcenta, trecentis sexaginta millibus. V. *Raderum.*

118. *Adtributam* dicebant pecuniam, quæ assignata erat ab hoc, quod tributum diceretur a tribubus, quod ea pecunia, quæ a populo imperata erat, tributim a singulis pro proportione census exigebatur. Ab eo quoque, quibus *adtributa* erat pecunia, ut militi reddant, tribuni ærarii dicti. Id quod *adtributum* erat, æs militare. *Varro* L. L. IV. 42.

119. *Antipatrum* filium Iolai. Huic Macedoniæ & Græciæ administrationem ab Hellesponto solvens Alexander concessit. V. *Arrian.* I. 30. *Diodor.* XVIII. 12.

120. *Imperatæ* i. cum imperio, & auctoritate petitæ. Nep. Conon. IV. 2. *Ut Cypriis, & Phœnicibus, naves longas imperaret.*

121. *Præsiderent* i. custodirent, defenderent. Cicero pro Sylla: *Vos Dii patrii, qui huic urbi atque imperio præsidetis.* Noster IV. 12. 15. 5. 9. VII. 9. 6. III. 4. 5.

122. *Memnonem* Rhodium. Hunc Darius Rex universæ classi, oræque maritimæ præfecerat. Sed in obsidione Mitylenæorum periculoso quodam morbo correptus, e vita decessit. V. *Arrian.* II. 81. *Diod.* XVII 7. & 29.

123. *Intenderat curas.* Ita Liv. XXXVII. 36. *Omissa in præsentia pacis mentione, totam curam in belli apparatum intendit.* Plura exempla collegit in indice *Freinshemius.* Noster VI. 4. 25.

124. *In expedito* i. facile. Tac. Hist. I. 10. 4. *Cui expeditius fuerit tradere imperium, quam obtinere.* Noster IV. 2. 22. & *expeditum iter.* V. 5. 2.

125. *Nihil moveretur.* Cogitaverat de bello Macedoniæ, & Græciæ inferendo. *Arrian.* II. 81.

126. *Ancyra* est urbs Galatiæ, quo est profectus postero die, quum Gordium nodum solvisset. *Arrian.* II. 88. Hanc nobilem in illis locis urbem fuisse dicit *Liv.* XXXVIII. 24.

127. *Numero inito* i. numerato. Tac. Ann. XV. 41. 1. *Domuum . . . numerum inire haud promtum fuerit.* Nost. III. 2. 2.

128. *Paphlagonia* regio est minoris Asiæ, quam ad Orientem Halys flumen terminat. Hanc non nulli

juncti erant Eneti [129], unde quidam Venetos tra-
23 here [130] originem credunt. Omnisque [131] hæc regio paruit Regi: datisque obsidibus *tributum*, *quod ne Persis* [132] *quidem tulissent* [133], *pendere* [134] *ne cogerentur*,
24 impetraverunt [135]. Calas [136] huic regioni præpositus est: ipse, assumtis [137], qui ex Macedonia nuper advenerant [138], Cappadociam [139] petiit.

CAP.

nulli *Pylæmeniam* dixerunt. V. *Plin.* VI. 2. *Strab.* XII. 175. *Solin.* c. 44. & *ad illum Salmasium.*

129. *Enetos* constat seditione ex Paphlagonia pulsos, duce Antenore, & sedes & ducem, rege Pylæmene ad Trojam amisso, quærentes venisse in intimum maris Adriatici sinum: Euganeisque, qui inter mare Alpesque incolebant, pulsis, Enetos Trojanosque eas tenuisse terras. Gens universa Veneti appellati. *Liv.* I. 1. V. & *Plin.* VI. 2. *Strab.* XII. 175. *Just.* XX. 1. 8. *Virg. Aen.* I. 246. *Solin.* c. 44. & *ad illum Salmasium.*

130. *Trahere* i. ducere. Sueton. Tib. c. 3. *Ex hac stirpe Tiberius Cæsar genus trahit.*

131. *Omnis* i. tota. Flor. III. 18. 5. *Quum omne Latium ... contra matrem ac parentem suam urbem consurgeret.*

132. *Persæ* rubrum mare semper accoluere, propter quod is sinus Persicus vocatur. Genus suum ducunt ab uno ex filiis Cham, qui Misraim appellabatur. Vocabantur quondam a Græcis Cephenes, a se ipsis vero atque ab incolis Artæi: verum postea quam *Perseus* Danaes & Jovis filius ad Cepheum Beli filium commeavit, & Andromedam ejus filiam duxit uxorem, sustulit ex ea filium, quem *Persem* appellavit, eumque illic reliquit: a quo cognomen *Persæ* sunt sortiti. V. *Plin.* VI. 26. *Herod.* VII. 522. *Solin.* c. 55. & *ad illum Salmasium*, *Brisson. regn. Persar.* II. *p.* 181.

133. *Tulissent.* V. v. 8. 16.

134. *Pendere* i. solvere, modo *ferre*. *Pendere* significat solvere, ab eo, quod ære gravi cum uterentur Romani, penso eo, non numerato debitum solvebant. *Festus.* Noster VIII. 13. 2.

135. *Impetraverunt.* V. IV. 1. 13.

136. *Calas* filius fuit Harpali, qui Thessalos duxit equites. *Diodor.* XVII. 17. postea satrapa Phrygiorum & Paphlagonum. *Arrian.* II. 88.

137. *Assumtis* n. illis. Pronomina enim sæpe omittuntur. Plaut. Stich. II. 2. 38. *Præ quod tu velis*, i. præ illo. Noster III. 2. 19. V. *Popm. de usu Ant. Loc.* II. 11.

138. *Advenerant ex Macedonia.* Supplementum exercitus pedites 1000. equites 650. ut Arrianus numerat, ut Callisthenes, peditum 5000. equites 800. V. *Raderum.*

139. *Cappadocia* regio est Asiæ, quam a dextera perstringit Halys amnis. V. *Plin.* VI. 3. *Herod.* I. *p.* 57. *Solin.* c. 45. & *ad illum Salmasium.*

Haud

CAP. II.

ARGUMENTUM.

Exercitum lustrat Darius. De illo sententiam dicere jussus ob intempestivam oris libertatem jugulatur Charidemus Atheniensis.

AT Darius, nuntiata Memnonis morte, haud 1
secus quam [1] par [2] erat, motus, omissa [3] omni alia spe, statuit ipse [4] decernere [5], quippe quæ per duces suos acta erant, cuncta damnabat [6], ratus, pluribus curam [7], omnibus abfuisse [8] fortunam. Igi- 2
tur castris ad Babylonem [9] positis, quo majore animo capesserent [10] bellum, universas vires in conspectum dedit [11]: & circumdato vallo, quod decem milstum ar-

Haud secus quam. Ita Cic. ad Attic. VI. 2. *Ne quid fiat secus, quam volumus.* Noster VI. 2. 18.

2. *Par* i. æquum. Plaut. Stich. IV. 1. 8. *Par fuerat me dare vobis cœnam.* Noster VI. 2. 18. VIII. 11. 17. Nobilissimus enim dux fuerat Memnon. *infra* III. 13. 14. &, qui si nihil moveret, omnia in expedito fore putaverat Alexander. *supra* III. 1. 21.

3. *Omissa.* Ita Justin. XI. 9. 8. *Omissis ducum officiis, ipse omnia circumire.* Spem *amittere* Noster IV. 1. 30.

4. *Ipse.* Recte; Darii enim afflictæ res erant, & satis miseræ, quibus *ipse* merito, si pote erat, adjutabilem præberet operam. Tale est monitum ferme Alexandri militum. IX. 6. 14.

5. *Decernere* i. pugnam inire, *flagh leveren.* Nep. Eum. X. 1. *Quo integriore exercitu decerneret.* Noster IX. 7. 17. IV. 5. 7.

6. *Damnabat* i. improbabat, reprehendebat. Petron. c. 64. *Ne videamur divinæ mentis opera damnare.* Noster III. 8. 2. V. 4. 2.

7. *Curam*, qua opus est duci in bello, & quæ, licet frustra, non abfuit apud Tacitum Inguiomero. Hunc enim tota volitantem acie fortuna magis, quam virtus deferebat. *Annal.* II. 21. 3.

8. *Omnibus abfuisse* i. omnes caruisse, omnes destitutos fuisse. Cic. Tusc. Quæst. V. *Constantem hominem, & gravem, qui glorietur, a gloria se abfuisse.*

9. *Ad Babylonem* i. in campis *Babyloniis.*

10. *Capesserent* i. aggrederentur. Just. II. 12. 21. *Prælium collatis viribus capessunt.* Noster III. 10. 3. IV. 6. 25.

11. *In conspectum dedit* i. simul

armatorum multitudinem caperet, Xerxis exemplo
3 [12] numerum copiarum iniit. Orto Sole [13] ad [14] noctem agmina [15], ſicut deſcripta [16] erant, intravere vallum [17]: inde occupaverunt Meſopotamiæ [18] campos: equitum, peditumque propemodum innumerabilis turba, majorem quam pro numero [19] ſpeciem gerens.
4 Perſarum erant centum millia, in queis eques triginta millia implebat [20]. Medi [21] decem equitum, quin-

mul videndas exhibuit. Ita v. 1. 2.

12. *Xerxis exemplo* i. illo modo, quo *Xerxes* antea exercitum, cum per Hellespontum continenti junctum tranſmiſiſſet, in Doriſco Thraciæ littore, & ingenti campo recenſuit. Recenſuit vero ad hunc modum: *Contraxerunt* navarchi *unum in locum myriadem, quæ ſunt decem millia hominum, qua coarctata, quam maxime poterant, circulum extrinſecus deſcripſerunt loco circumſcripto: emiſſaque illinc myriade ſepem circumdederunt, eatenus excitantes, ut umbilico tenus pertingeret. Eam ubi fecere, aliam ſubinde atque aliam myriadem introcluſerunt, donec omnes connumeraverunt: connumeratos autem nationatim digeſſerunt.* Herod. VII. *p.* 521.

13. *Orto Sole.* Quia *patrio more Perſarum traditum eſt, orto Sole demum procedere.* III. 3. 8. Ratio, quod Deum, quem præcipua religione colerent, itinerum ſuorum ducem habere vellent. V. *Freinshemium.*

14. *Ad* i. uſque ad. Plaut. Moſt. III. 1. 55. *Si heic manebo ad meridiem.* Noſter III. 12. 18. v. 12. 11.

15. *Agmen* dicitur, cum exercitus iter facit ab agendo vocatum i. eundo. Eſt enim exercitus ambulans. Nam agmen dicitur, quod in longitudine directum eſt, quale ſolet eſſe, cum exercitus portis procedit. *Iſid.* IX. 3.

16. *Deſcripta* i. diſtributa. Flor. I. 2. 2. *Annum quoque .. deſcripſit.* Noſter III. 3. 10: 9. 35.

17. *Vallum*, copiis numerandis, vel potius dimetiendis effectum.

18. *Meſopotamia* Aſiæ eſt regio, Tigri & Euphrate clauſa. Tacit. Annal. VI. 37. 5. *Præfectus campis, qui Euphrate & Tigre inclytis amnibus circumflui Meſopotamiæ nomen acceperunt.* Ita Arrian. VII. *p.* 453. & Noſter V. 1. 13. *Terræ Interamnanæ* dicuntur Alexandro Severo apud *Lamprid.* c. 56. In ſacris *Padan*, aut *Padan. Aram.* Hodie *Halapia* Radero v. 1. 15. De *Meſopotamia* plura apud *Procop. de bell. Perſ.* I. 12.

19. *Quam pro numero* i. ut adhuc plures viderentur, quam revera eſſent, licet plurimi. Obſerva conſtructionem particulæ *quam* cum gradu comparativo, & præpoſitione *pro.*

20. *Triginta millia implebat* i. tot erant equites, *waeren effectivelijck ſoo ſterck.* Infra IV. 12. 6. & 13. v. 8. 4.

21. *Medorum* regnum ex nomine

quinquaginta millia peditum habebant. Barcano- 5
rum [22] equitum duo millia fuere; armati bipennibus [23] levibuſque ſcutis [24] cetræ [25] maxime ſpeciem reddentibus [26], peditum decem millia pari armatura [27] ſequebantur. Armenii [28] quadraginta millia miſerant 6
peditum; additis ſeptem millibus equitum, Hyrcani [29] egregii [30], ut inter illas gentes [31], ſex millia expleverant,

mine ſuo conſtituit Medius in honorem matris Medea urbe condita. *Juſtin.* XLII. 3. 6. Perſas a *Medis* diſtinguit, non quod ab illis tum temporis diverſi fuerint, ſed quod alio duntaxat nomine nuncupentur nomine. Omnis enim Medorum gens in ditionem abiit Perſarum: unde Græci, præſertim Attici, Perſas appellare Medos ſolent.

22. *Barcani* gens fuit Hyrcanis vicina. V. *Ortelium*, apud *Freinshemium.*

23. *Bipennis* fuit ferrum anceps i. ab utraque parte acutum. Petron. c. 92. *Ter corripui terribilem manu Bipennem.* V. *Nonium* II. 82.

24. *Scutum* fuit munimentum pectoris, oblonga forma quadrata, ad januæ ſimilitudinem, curva tamen ſuperficie. V. *Manut. Quæſt. Epiſt.* III. 6. *Lipſ. Mil. Rom.* III. 2.

25. *Cetra* eſt ſcutum tortum, quo utuntur Afri, & Hiſpani. Fiebat ex pelle orygis, quod animal bubalo minus eſt. Tacit. Agric. c. 36. 1. breves vocat, & oſtendit parvas fuiſſe, cujuſmodi & Hiſpanorum, qui vel maxime iis uſi. Strabo de Luſitanis: *Clypeolum eos habere dicunt bipedali diametro, cavum antrorſus, loris ſuſpenſum.* In Diodoro Siculo etiam parvitas expreſſe valde ingeritur, de iis ipſis: *Ferunt peltas in bellis omnino parvas, nervis intertextas.* Curtius *levitatem* modo illis tribuit. Et in Suida legas: *At ſcutum Hiſpanorum geſtatu facile.* V. *Lipſ. Mil. Rom. Anal.* III. 1. *Voſſ. Lex. Etym. Torrent. ad Sueton. Calig.* c. 19.

26. *Speciem reddentibus* i. ſimilibus. V. *Freinſhemii Indicem.*

27. *Armatura* i. genere armorum, & modo armandi.

28. *Armenia* a Cappadocia uſque mare Caſpium undecies centum millia patet, ſed in latitudinem millia paſſuum ſeptingenta porrigitur. Condita eſt ab Armeno Jaſonis Theſſali in Colchos comite *Juſt.* XLII. 2. 9. V. & *Plin.* VI. 8. & 9. *Solin.* c. 37. & ad illum *Salmaſium.*

29. *Hyrcania* ſita eſt ad lævam viæ, quæ in Bactra ducit. *Arrian.* III. 214. Maximam gentem appellant *Juſt.* I. 6. 16. & *Oroſ.* I. 19. A Septentrione terminata ea parte Hyrcani maris, quas a Mediæ finibus ad Oxi fluminis oſtia prætendit. V. *Strab.* I. 129. *Iſid.* XIV. 3. *Plin.* VI. 15. *Solin.* c. 17. & ad illum *Salmaſium.*

30. *Egregii*, n. equitatu, quare *equis* duntaxat *militaturos* Dario miſerunt, & Xenophonti *equeſtris & tunc fuit habita, & adhuc habetur natio.* Ratio: *Eſt* Solin. c. 17. *copioſa immanibus feris, fœta tigribus*, quæ Plin.

VIII.

7 verant, equis militatura [32]. Derbices [33] quadraginta millia peditum armaverant: pluribus hærebant ferro præfixæ hastæ [34]; quidam lignum igni duraverant [35]. Hos quoque duo millia equitum ex eadem gente co-
8 mitata sunt. A Caspio mari [36] octo millium pedester [37] exercitus venerat: ducenti equites cum his erant. Ignobiles [38] aliæ gentes duo millia peditum, equitum
9 duplicem paraverant numerum [39]. His copiis triginta millia Græcorum mercede conducta [40], egregiæ juventutis, adjecta sunt. Nam Bactrianos [41], & Sogdianos

VIII. 18. *ab insidiante rapiuntur equo quam maxime pernici.* Ideoque præ aliis gentibus illic degentibus equitando se exercent.

31. *Ut inter illas gentes* i. pro conditione illarum gentium.

32. *Equis militatura.* Ita VII. 5. 29. *te peerde dienen.*

33. *Derbices* medios secat Oxus amnis. V. *Plin.* VI. 16. *Salmas. Exerc. Plinian. f.* 983. Illorum mores describit *Strab.* XI. 136. *Alex. Gen.* III. 2. & 5.

34. *Ferro præfixæ* i. quibus ferrum affixum erat. Sic IV. 9. 5. *Spicula auro præfixa.* III. 3. 20.

35. *Igni duraverant*, ut II. 16. Usitatum hoc fuit apud gentes, quibus ante Vulcanum ferri usus incognitus, aut copia rarior. Tacit. Ann. II. 14. 4. *Primam utcunque aciem hastatam; cæteris præusta, aut brevia tela.* Ideo autem oburebant sudes, quod ea res extracto humore restringit lignum, & indurat: unde non minima vis sudibus præstitis. Ovid. Metam. XII. 299.

Qua juncta est humero cervix,
Sude figis obusta,
Ingemuit, duroque sudem
vix ossе revellit.

V. *Freinshemium.*

36. *Caspium mare* describitur VI. 4. 16. § 37.

37. *Pedester* i. terrestris. Opponitur non equestri, sed navali etiam IV. 7. 2: 2. 5. Ita *pedestre prælium* Justin. IV. 4. 4. *Duo prælia pedestria secunda Nicias, & Lamachus faciunt.* Liv. XXII. 49. *Equitum pedestre prælium.*

38. *Ignobiles* i. obscuræ, minus notæ, *ongeacht.* ut VI. 2. 12. VIII. 10. 7. Enarrantur IV. 14. 3.

39. *Duplicem numerum* i. quatuor millia.

40. *Mercede conducto* milite, ut cui stipendia solverent, usi sunt non semper Barbari, non semper Romani. De Barbaris Herodian. VI. 12. *Non milite, qui stipendium accipiat, utuntur Barbari.* De Romanis Alex. Gen. VI. 22. *Milites Romani nominis a condita Urbe ad tribunos militares, & captam a Gallis Urbem, per annos fere trecentos quinquaginta suo sumtu, & impensa meruerunt, & stipendia fecerunt.*

41. *Bactriani* ultimi sunt Asiæ. Illos ab Scythis, quos Europæos vocant, dividit Tanais. VII. 7. 4. & 2. A *Bactro* flumine sunt appellati, antea Zariaspe vocabatur ejus

dianos [42], & Indos [43], cæterosque Rubri Maris [44] accolas [45], ignota etiam ipsi [46] gentium nomina festinatio prohibebat acciri [47]. Nec quicquam illi mi- 10
nus quam multitudo militum defuit: cujus tum universæ [48] adspectu admodum lætus, purpuratis [49] solita vanitate [50] spem ejus inflantibus [51]; conversus ad

ejus caput. *Plin.* VI. 26. *Noster* VII. 4. 31. Vocatur *Ephra Junio Nomencl. c.* 51. hodie Bater. *Lopez Hist. Ind. c.* 107. Horum imperium opulentissimum, & mille urbium fuisse dicit *Justin.* XII. 1. 8.

42. *Sogdiani* describuntur VII. 10. 1. *Zagataios* hodie vocari, sunt qui putant, & priscis *Zagitaiam* fuisse *Sugdianam* volunt, quasi *Sugutianam*, ut ex Leunclavio in Temure VII. Hist. Musulm. p. 365. in Indice docet *Freinshemius.*

43. *Indi* describuntur VIII. 9. 2.

44. *Rubrum mare* describitur VIII. 9. 6. & 14.

45. *Accolas* i. qui habitant ad illud mare. Noster IV. 7. 18. Ita *colere* est habitare, incolere. IV. 7. 19. V. 7. 9. VII. 8. 30.

46. *Ipsi* n. Dario, sub cujus imperio tot fuerunt populi, ut ne quidem illorum nomina sciverit. Ita Cyri imperium amplissimum descripturus dicit Xenophon Pæd. I. p. 2. *Atque aliis quam plurimis gentibus, quarum ne nomina quidem quis dixerit.*

47. *Acciri* i. convocari. Ita *accitu genitoris*, Virg. Aen. I. 681. Noster IV. 1. 36. V. 2. 10: 12. 7.

48. *Universæ* i. omnium conjunctim. Cic. Acad. IV. *Qui loquitur de universis, nihil excipit.* Noster V. 1. 2: 13. 21. Contraxerat vero in universum, quod patet ex partibus, quas numerat Noster, peditum ducenta quinquaginta milla, equitum mille centum super sexaginta millia. Ast juxta *Diod.* XVII. 31. peditum numerus quadringenta millia, equitum millia centum excessit: juxta *Just.* XI. 9. 1. cum quadringentis millibus peditum, ac centum millibus equitum, in aciem processit, qui tamen XI. 6. 11. cum *Oroso* III. 16. sexcenta millia militum tribuunt Dario, quem quoque numerum ponunt *Arrian.* II. 101. & *Plutarch. Alex. f. m.* 247.

49. *Purpuratis* i. regni proceribus, satrapis, qui sic a purpura, qua indui juxta cum regibus erat illis integrum, dicebantur. *Purpurati* enim apud Orientales, & maxime Persas erant viri eminentiores, & vice regia maxime dignitates administrantes, regibus ipsis præ cæteris proximiores. V. *Tertull. de Idolol. c.* 18. *Barth. Adv.* LIV. 1.

50. *Vanitate.* Proprie *vanos* dicimus mendaces, & infidos, & levia, inaniaque pro gravibus & veris astutissime componentes. *Gell.* N. A. XVIII. 4.

51. *Inflantibus* i. efferentibus. Cic. pro Mur. *Inflatus cum spe militum, tum promissis collegæ mei.* Noster V. 10. 3. X. 10. 14. *Inflare* proprie *opblazen.* Cic. de

ad Charidemum [52] Athenienſem, belli peritum [53], & ob exilium infeſtum [54] Alexandro (quippe Athenis jubente eo fuerat expulſus) percontari [55] cœpit: Satisne ei videretur inſtructus ad obterendum [56] ho-
11 ſtem? At ille ſuæ ſortis [57] & regiæ ſuperbiæ oblitus: *Verum*, inquit, *& tu forſan audire nolis; & ego, niſi nunc*
12 *dixero, alias* [58] *nequicquam* [59] *confitebor. Hic tanti apparatus exercitus, hæc tot gentium, & totius Orientis excita* [60] *ſedibus* [61] *ſuis moles* [62] *finitimis* [63] *poteſt eſſe terribilis: nitet*

Orat. III. *Servus cum eburneola fiſtula, qui inflaret & eum ſonum.*

52. *Charidemus* fuit orator Athenienſium, quem, ut cladis Chæronenſis, omniumque facinorum, quæ deinceps ſub Philippi obitum adverſus ſe pariter, & illum tentata fuiſſent, auctorem ſibi dari poſtulaverat Alexander. Sed ab Athenienſium legatis exoratus illum exſulare juſſit. Abiit vero in Aſiam ad Darium regem. *Arrian.* I. 28.

53. *Belli peritum.* Fuit ob virtutem, & imperatoriæ artis præſtantiam in magna admiratione. Sub Philippo quoque meruerat, in adminiſtrandis ejus negotiis princeps, & conſultor optimus. *Diod.* XVII. 30.

54. *Infeſtum* i. cui Alexander erat infeſtus i. inimicus. *Infeſtus* enim eſt is, qui malum infert cuipiam: & contra, cui aliunde impendet malum, is quoque *infeſtus* dicitur. V. *Gell. N. A.* IX. 12. Noſter VI. 7. 12.

55. *Percontari* i. interrogare. *Percontatio* Donato differt ab interrogatione. Ita ille And. IV. 5. 5. *Interrogatio eſt, cui neceſſario reſpondetur, aut etiam, aut non. Percontatio, cui nihil horum.* V. & *Popm. de diff. Verb.* III. 107.

56. *Obterendum* i. ad internecionem cædendum. *Flor.* IV. 2. 63. *Hunc Cæſar aggreſſus uno prælio obtrivit.* Proprie pedibus quid *obterimus.* IV. 14. 14. 15. 2.

57. *Sortis*, erat enim exſul.

58. *Alias* i. alio tempore, aut loco. Integra, regulisque artis congruens eſt oratio: ad alias res temporis, vel loci. Ubi res temporis idem eſt, quod tempus. Tac. Ann. III. 73. 2. *Non alias magis indoluiſſe Cæſarem ferunt.* Noſter IV. 13. 18. VI. 7. 11. V. *Sciop. Styl. Hiſt. p.* 152.

59. *Nequicquam* i. abſque tuo uſu, ut tibi non ſint profutura.

60. *Excita* i. evocata, coacta. Liv. V. 8. *Etruriam omnem excitam ſedibus magna mole adeſſe.* Noſter X. 8. 16.

61. *Sedibus* i. habitationibus, commorationis locis. Flor. III. 3. 1. *Cimbri ... novas ſedes toto orbe quærebant.* Inde *ſeſſores* ſunt incolæ Nep. Cim. II. 5. *Seſſores veteres urbe inſulaque ejecit.* Noſter VII. 5. 28.

62. *Moles* i. multitudo. Ita modo *Livius.*

63. *Finitimis* i. vicinis. *Confines* Juſtino IX. 5. 7.

64. *Nitet* i. ſplendet, exculta eſt, fulget. III. 10. 9. Cicer. Catil. II. *Nitere unguentis.* Noſter

nitet [64] *purpura* [65] *auroque fulget, armis & opulentia, quantam, qui oculis non ſubjecere* [66], *animis concipere* [67] *non poſſunt. Sed Macedonum acies torva* [68] *ſane, & inculta* 13
clypeis [69] *haſtiſque* [70] *immobiles* [71] *cuneos* [72] *& conſerta* [73] *robora virorum* [74] *teget. Ipſi* phalangem [75] *vocant peditum*

Quod torva ſolum ſub fronte latebat,
Argolici clypei, aut Phœbeæ lampadis inſtar.
V. *Manut. Quæſt. Epiſt.* III. 6. *Lipſ. Mil. Rom.* III. 2.

70. *Haſta* eſt contus cum ferro. *Iſid.* XVIII. 7.

71. *Immobiles* i. qui, cum denſantur, loco & gradu moveri non poſſunt, niſi tota acies ſimul moveatur. Liv. IX. 19. *Statarius uterque miles, ordines ſervans: ſed illa phalanx immobilis, & unius generis: Romana acies diſtinctior, ex pluribus partibus conſtans: facilis partienti quæcunque opus eſſet, facilis jungenti.*

72. *Cuneus* eſt multitudo peditum, quæ juncta acie primo anguſtior, deinde latior procedit, quam rem milites nominant caput porcinum. *Veget.* III. 19. *een ſlaghorder, voor ſmal, en achter breed.* Noſter VII. 7. 35. Metaphora petita a fabris, quorum cuneus inferiore parte acutus eſt, ſuperiori amplus, quo & facile rimam intret, & lignum magis diffindat: ſic enim acies hujuſmodi in fronte anguſta poſt trigoni forma paulatim ſe pandit. V. *Voſſ. Lex. Etym.*

73. *Conſerta* i. denſa, frequentia. Metaphora petita a re militari, in qua, qui ſunt in inſidiis, denſas arbores opponunt oculis hoſtium. *Conſerta ſcuta.* V. 3. 23.

74. *Robora virorum* i. viros robuſtiſ-

ſter IX. 7. 20. X. 2. 24. Inde *nitor* i. *fulgor, ſplendor.* IV. 10. 2. VII. 4. 29.

65. *Purpura* i. veſte *purpurea.* Noſt III. 10. 9. *Purpuram* invenit Hercules. V. *Polyd. de inv. rer.* III. 6. *Politian. Miſc.* c. 12. *Bayf. R. V.* c. 3.

66. *Qui oculis non ſubjecere* i. non viderunt. Plin. Epiſt. IV. 1. *Non ut agros, remque familiarem oculis ſubjiciamus.*

67. *Animis concipere*, i. comprehendere, excogitare. Plin. XXXVI. 15. *Omniaque intus in tenebris fierent, quæ neque concipi animo*, &c. Noſter V. 10. 9. IV. 13. 13.

68. *Torva* i. adſpectu terribilis. *Torvitas* a ferocia taurorum, quaſi tauri acerbitas eſt dicta. *Feſtus.* Inde *torvus Charon.* Prop. III. 6. 12. qui *horrendus* Virg. Aen. VI. 298. De Macedonum *torvitate* L. Aemilius Paullus, narrante in fragmentis Polybio: *Nunquam antea, niſi ſub Perſeo demum, viſam ſibi Macedonicam phalangem, ſed nihil ſe unquam quicquam formidabilius ſpectaſſe Macedonum phalange, quamvis & multas, ſi quiſquam alius, acies viderit.*

69. *Clypeus* fuit munimentum pectoris, ex ære factum Liv. XXXVIII. 35. *Duodecim clypea ærata ſunt poſita ex pecunia*, &c. cavum & rotundum. Ideo ad oculum & Solem comparatur. Virg. Aen. III. 637.

tum ſtabile agmen. Vir viro, arma armis conſerta ſunt: ad nutum[76] *monentis intenti*[77], *ſequi ſigna*[78], *ordines ſervare*[79] *didicere. Quod imperatur, omnes exaudiunt*[80] *obſiſtere*[81], *circumire*[82], *diſcurrere in cornu*[83], *mutare pugnam*[84], *non duces magis, quam milites*[85] *callent*[86]. *Et*

buſtiſſimos. Catul. LXIV. 4. *robora pubis* i. adoleſcentes robuſti, & fortes. Val. Flacc. II. 644. *duces & robora* i. duces robuſti. *Robur vocamus omne, quod forte eſt.* Servius Aen. VII. 610. Inde *robur ætatis* infr. VI. 10. 13. X. 7. 10. *robur virium, de kern.* VII. 3. 4.

75. *Phalanx* proprie dicta fuit acies quadrata, conſtans ex ſedecim hominum millibus, quæ tamen ſuas iterum partes habebat, in quas dividi, & ex quibus iterum componi pro re nata poterat. Ex hoc deinceps Macedonum inſtituto *phalanx* appellata fuit omnis gravis armaturæ militum ſcutis connexis conſertorum acies. V. *Freinshemium, Raderum* & *Beroald. contra Servium* §. 19.

76. *Nutum* i. quodlibet voluntatis indicium. Flor. IV. 3. 6. *Niſi unius præſidis nutu regeretur.* Claudian. Honorii Conſul. IV. 87. *Nutu movere cohortes.* Noſter III. 3. 27.

77. *Intenti. Daer op lettende.* Virg. Aen. III. 716. *Sic pater Æneas intentis omnibus.* Noſter V. II. 1.

78. *Signa* i. vexilla militaria a *ſignis* i. figuris, ut aquilarum, &c dicta. Tib. I. 1. 45. *Vos ſigna, tubæque Ite procul.*

79. *Ordines ſervare* i. compoſitos incedere. Opponuntur iis, qui per imperitiam vagis incurſibus, aut diſjectas per catervas aciem dirigunt. Liv. XXIV. 48. *Ordinatosque proxime morem Romanum, inſtruendo & decurrendo ſigna ſequi, & ſervare ordines docuit.* V. *Freinshemium.*

80. *Exaudiunt* i. attento & obedienti animo accipiunt. Includit intellectum ejus, quod dictum eſt, & effectum obſequii. Horat. Epiſt. I. 20. 14. *Ridebit monitor non exauditus.* V. *Freinſhemii Indicem.*

81. *Obſiſtere* i. conſiſtere. Plaut. Mil. II. 3. 62. 82. *Hic Obſiſtam.* Noſter IV. 12. 16.

82. *Circumire* i. circumvenire tota phalange hoſtem. Infr. III. 8. 27. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

83. *Diſcurrere in cornu.* Accipe de converſionibus duabus in dextrum latus, & ſiniſtrum, ſeriatim, non viritim. Cæterum cornua erant duo: dextrum, quod & princeps, ſiniſtrum alterum. Frontin. Stratag. II. 3. 10. *Xanthippus præcepit auxiliaribus, ut emiſſis telis cederent hoſti: & cum ſe intra ſuorum ordines recepiſſent, confeſtim in latera diſcurrerent, & a cornibus rurſus erumperent.* V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

84. *Mutare pugnam* dicitur exercitus, cum vel ſinguli viritim a tergo in faciem vertuntur, vel tota acies ſimul, ut navis, circum agitur, ut primi ad ultimos circum agantur, & ultimi primorum occupent locum. Sed ita, ut

Et ne auri argentique ſtudio teneri[87] *putes, adhuc illa diſciplina paupertate magiſtra ſtetit*[88]. *Fatigatis humus cubile*[89] *eſt: cibus, quem occupant*[90] *ſatiat: tempora ſomni arctiora*[91] *quam noctis ſunt. Jam Theſſali*[92] *equites, & Acarnanes*[93], *Aetoliquo*[94], *invicta bello manus*[95] *fundis*[96] *credo, & haſtis igne duratis repellentur? pari robore*

ut habitus exercitus ſit idem, qui ante ordinibus totis circum actis. V. *Raderum* & ex illo *Freinshem.*

85. *Non duces magis quam milites.* Juſtin. XI. 6. 4. *Non juvenes robuſtos, nec primum florem ætatis; ſed veteranos; pluresque etiam emeritæ militiæ, qui cum patre, patruiſque militaverant, elegit: ut non tam milites, quam magiſtros militiæ electos putares.* Unde *ducum officio functos* eſſe dicit.

86. *Callent* i. ſciunt. Proprie *callere* i. *callum* contrahere, *callo* obduci. Hinc jocus Comici Perſ. II. 5. 4. *callet. Satin ea tenes? So. Magis calleo, quam aprugnum callum.*

87. *Teneri* i. affici, oblectari. Horat. Od. I. 7. 20.

Seu te ſulgentia ſignis
Caſtra tenent, ſeu denſa tenebit
Tiburis umbra tui.

88. *Stetit* i. *ſalva fuit.* Ita *ſtans urbs* Floro IV. 12. 57. Et *cadere* dicuntur, quæ ab ordine, & conſtantia vacillant. Petron. c. 2. *Ut corpus orationis enervaretur, & caderet.*

89. *Fatigatis humus cubile eſt.* i. humi cubant fatigati. Seneca Conſol. ad Helviam c. 10. *Scilicet majores noſtri infelices erant, qui ſibi manu ſua parabant cibum, quibus terra cubile erat.* Ab hac duritate receſſerunt Macedones. VIII. 8. 9.

90. *Quem occupant* i. quem ſubito arripiunt, quem non diu parant. Seneca de Ira III. 20. *Et quicquid neceſſitas cibum fecerat.*

91. *Tempora ſomni arctiora, quam noctis* i. totam noctem non dormiunt. Idem de Taprobanis Plin. VI. 22. *Nulli in diem, aut interdiu ſomnus.*

92. *Theſſaliam*, quę nunc eſt, de nomine ſuo dixit *Theſſalus* acer belli juvenis, natione Theſprotius, qui eam armis occupavit. *Paterc.* I. 3. V. *Plin.* IV. 8. *Emmium Vet. Gr.* I. 4. 58. Illorum virtutem laudat Noſter III. 11. 14.

93. *Acarnanes* ſunt poſt Epiroticas gentes. *Strabo* VIII. 605. Illos ab Aetolis dirimit Achelous amnis. *Plin.* IV. 1. Philip. medicus *Acarnan* natione fuit. III. 6. 1. Illorum virtutem laudat Livius curatius deſcribens bellum ab illis contra Aetolos geſtum, & hunc illis, qui in acie cecidiſſent, adſcribendum titulum tradens: XXVI. 25. *Hoc ſiti ſunt Acarnanes, qui adverſus vim, atque injuriam Aetolorum pro patria pugnantes mortem occubuerunt.*

94. *Aetoli* vicini ſunt Epiroticis & Acarnanibus. Illorum regionem & virtutem laudat. Liv. XXXV. 18. *Aetolos, qui umbilicum Græciæ incolerent, in armis eum inventurum, anteſignanos ad aſperrima quæque belli paratos.*

re [97] *opus est. In illa terra, quæ hos genuit, auxilia quærenda sunt. Argentum, illud atque aurum ad conducen-*
17 *dum militem mitte.* Erat Dario mite [98] ac tractabile [99] ingenium [100], nisi suam [101] naturam plerumque fortuna [102] corrumperet. Itaque veritatis impatiens [103] hospitem ac supplicem [104], tunc maxime utilia suadentem *abstrahi* [105] jussit, *ad capitale* [106] *supplicium* [107]. Ille

95. *Invicta manus.* Ita de Gætulis Virg. Aen. IV. 40. *Genus insuperabile bello. Manus* i. exercitus, multitudo. Plaut. Amph. I. 1. 80. *Denique, ut voluimus, nostra superat manus.* Noster millies.

96. *Funda* est funiculus, qui duobus capitibus manu capitur, altero cum ansula, ne exeat: altera fine, ut dimitti possit: & in medio latior est, ut ibi lapis contineatur. Hunc circumacto late funiculo, & ab uno capite dimisso vehementer projiciebant funditores. Illam invenerunt Baleares. V. *Mercur. Art. Gymn.* II. 12. *Stewech. in Veget.* I. 16. *Lipsi. Poliorc.* IV. 2. *Milit. Rom.* V. 20.

97. *Robore* i. armis, viris, animis, arte militari.

98. *Mite* primo dicitur de rebus, maxime iis, quibus vescimur. Sic *mitis uva* Cat. LXII. 50. *Mitia poma* Virg. Ecl. I. 81. Ubi Servius: *Matura, quæ non remordent, cum mordentur.* Noster VII. 4. 26 Inde transfertur ad elementa, e. g. aquam VI. 4. 18. quæ dicitur *mitescere*, cum asperitatem remittit: terram VII. 4. 30. aerem VIII. 9. 12. & ad hominem, qui dicitur *mitis* i. non asper, mansuetus, clemens. Ita *mitissimus dominus* Alexander X. 5. 9. *Mitem* vero fuisse Darium tradit Noster quoque III. 8. 9. V. 10. 14.

99. *Tractabile* i. quod potest tractari, *daer men mede kan omgaen.* Cic. Attic. X. 13. *Nihil est eo tractabilius.*

100. *Ingenium* i. natura ingenita. *Ingenium* quod dixerat Just. II. 2. 3. *Naturam* vocat ib. n. 14. *Justitia gentis ingeniis culta.* Et, *Ut admirabile videatur, hoc illis naturam dare &c.* V. *Scalig. Lect. Auson.* I. 23.

101. *Suam* i. illam, sive illius hominis, qui fortunam nimis obsequentem, & benignam experitur, quam crebro rem ei ex animi sententia expediendo *suam* fecit. Cic. de Har. Resp. *Sua concio risit hominem.* V. *Loccenii Indicem, Scheffer. Phæd.* IV. 10. 2. *Fab. Epist. Crit.* 52.

102. *Fortuna.* Hujus dolos exhibet Noster IV. 7. 29. X. 1.

103. *Veritatis impatiens.* V. v. 3. 2.

104. *Supplex* est miser, qui plicatis fere manibus orat. *Supplicum* gestus collegit *Jun. Anim.* II. 11. Huic vero, quia in *supplicem* sævire inhumanum, parcere debuisset Darius.

105. *Abstrahi* n. Baltheo apprehensum ex lege Persarum. Charidemi interitum hisce describit Diod. XVII. 30. *Assensum initio verbis ejus rex præbebat. Sed*

Ille ne tum quidem libertatis [108] oblitus, *Habeo*, in- 18
quit, *paratum mortis meæ ultorem: expetet* [109] *pœnas mei consilii spreti is ipse, contra quem tibi suasi. Tu quidem licentia regni subito mutatus* [110], *documentum* [111] *eris posteris: homines, cum se permisere fortunæ, etiam naturam dediscere.* Hæc vociferantem [112], quibus erat impe- 19
ratum, jugulant [113]. Sera deinde pœnitentia subiit regem [114], ac vera dixisse confessus, eum sepeliri [115] jussit.

CA-

Sed cum obstinatius refragarentur amici, & Charidemum in suspicionem raperent, quasi summam belli administrationem ideo affectaret, ut Persarum imperium Macedonibus traderet, tantam Charidemus iram concepit, ut ignaviam Persis exprobraret: quibus verbis exulceratum Regis animum multo gravius offendit: dumque ira, quæ expediat, prospicere non sinit, Charidemum baltheo apprehensum ex lege Persarum, *Darius ad necem abripiendum satellitibus tradit.*

106. *Capitale* facinus est, quod capitis pœna luitur. *Festus.*

107. *Supplicium* i. pœnam. Quia, qui peccarunt, supplicare solent, & si delicti veniam non impetrent, puniuntur. V. *Voss. Lex. Etym. in Plico.*

108. *Libertatis* n. linguæ, ut plenius infr. VII. 2. 37. *Intempestivam oris libertatem* vocat *Diod.* XVII. 30. Noster VIII. 14. 42.

109. *Expetet* i. sumet, exiget. Cic. pro Milon. *Hæsit in iis pœnis, quas ab eo servi fideles pro domini vita expetiverunt.* Noster IV. 13. 13.

110. *Subito mutatus.* Sic de Tiberio Tac. Ann. VI. 48. 3. *An cum Tiberius post tantam rerum experientiam vi dominationis convulsus, & mutatus sit?*

111. *Documentum* i. exemplum, specimen. Flor. II. 2. 11. *Perfidiæ Punicæ documentum.* Noster VII. 11. 8.

112. *Vociferantem* i. cum dolore & indignatione vocem emittentem. Cic. pro Sext. Rosc. *Nec satis libere vociferari possunt.* Noster III. 12. 8. IX. 7. 9. V. *Vall. Eleg.* V. 52.

113. *Jugulant* i. interficiunt. In *jugulo* præ cæteris membris mortifera est plaga Cic. Tusc. V. *Nec grunnitum audiunt, cum jugulatur sus.*

114. *Sera pœnitentia subiit* i. sero pœnituit. Ita *subiit verecundia regem* i. regem puduit. V. 2. 15. *Sero* autem, quia mortuis mederi *serum* est.

115. *Sepeliri.* Quia moris fuit Persis, ut cadavera punitorum insepulta fere abjicerent. Ita Q. *Pleminius Romanorum legatus Locrensium tribunos militum in vincula conjectos, dein verberatos . . . occidit, & mortuos deinde prohibuit sepeliri.* V. *Freinshemium.*

CAP. III.

ARGUMENTUM.

Darii duces sibi succedunt. Ejus somnium explicant vates. Persæ orto demum Sole procedunt. Alexandri copiæ describuntur.

1 THymodes [1] erat Mentoris [2] filius, impiger juvenis, cui præceptum est a Rege, *ut omnes peregrinos milites* [3], in queis plurimum habebat spei, *a Pharnabazo* [4] *acciperet*, opera eorum usus in bello: ipsi Pharnabazo tradit imperium, quod ante 2 Memnoni [5] dederat. Anxium de instantibus curis agitabant [6] etiam per somnum species imminentium rerum: sive illas ægritudo [7], sive divinatio animi [8] 3 præsagientis [9] arcessit [10]. Castra Alexandri magno ignis

Thymodes Arriano *Thymondas* dicitur II. 84. & Nostro III. 8. 1. Transfuga fuit. Arrian. II. 116. *Amyntas Antiochi, Thymodes Mentoris filius ... omnes transfugæ.*

2. *Mentor* frater fuit Memnonis, cujus egregia sub Artaxerxe facta denarrat *Diod.* XVI. 50 -- 53.

3. *Peregrinos milites* i. Græcos mercede conductos. III. 8. 1: 9. 2. IV. 12. 10.

4. *Pharnabazus* filius fuit Artabazi. *Arrian.* II. 82.

5. *Memnoni.* V. III. 1. §. 122.

6. *Agitabant* i. vexabant, cruciabant, turbabant. Cic. LL. 1. *Furiæ agitant, & infectantur impios.* Noster VI. 10. 14.

7. *Ægritudo* i. curæ naturales, & solicitudo rerum gestarum, & gerendarum, ut sic describat somnium, quod vocamus naturale. Alioqui *ægritudo* Cicer. Tusc. IV. 7. *Est opinio recens mali præsentis, in quo demitti, contrahique animo, rectum esse videatur.*

8. *Divinatio* i. futurorum præsensio. *Divinare* est divinitus prædicere. VI. 10. 19. & 25. X. 6. 21. Cic. de Divin. 1. *Veteres ut sapere, ita divinare regale ducebant.* Inde *divinus* i. fatidicus. Senec. vit. beat. c. 27. *Divinum esse eum, invicem mutuum alentes flatorem, adfirmatis, & divinitus* VIII. 5. 18. qua quis Deus censeatur.

9. *Præsagientis* i. sagientis ante, quam res oblata fuerit, sive futura ante sentientis. *Sagire* enim est ante sentire: ex quo *sagæ* anus, quia multa scire volunt, & *sagaces* dicti canes. V. *Cicer. de Divin.* 1.

10. *Arcessit* i. efficit, ut dormientibus obversentur. *Arcessere* est accire, advocare VI. 7. 29. VIII. 13. 25. Inde transfertur ad inanima. V. *Freinshem. in Indice.*

ignis fulgore collucere ei visa sunt: & paullo post Alexander adduci ad ipsum, in eo vestis habitu [11], quo ipse fuisset: equo deinde per Babylonem [12] vectus, subito cum ipso equo esse subductus. Ad hæc vates [13] varia interpretatione curam distrinxerant [14]: 4 alii *latum id Regi somnium* [15] esse dicebant, *quod castra hostium arsissent, quod Alexandrum, deposita regia veste, in Persico & vulgari habitu perductum esse vidisset.* Quidam contra augurabantur [16], *Quippe illustria Macedonum castra visa, fulgorem* [17] *Alexandro portendere, quem regnum Asiæ occupaturum* [18] *esse, haud ambigere* [19], *quoniam in eodem habitu Darius fuisset, quum appellatus* [20] *esset rex.* Vetera quoque omina, ut fit, solicitudo re- 6 vo-

11. *Vestis habitu* i. in illa veste. Vestis vero, qua fuit Darius, cum rex appellabatur, non fuit regia, ut docet nos II. 4 quo regia veste deposita visus Dario est Alexander; sed servi regii, publici nimium cursoris, seu veredarii, qualis fuit Darius Arsis, & Ochi regum. V. *Raderum.*

12. *Babylonem* describit V. 1. 24.

13. *Vates* i. somniorum interpres, ut *n.* 7.

14. *Distrinxerant* i. diversis interpretationibus in diversa traxerant, anxium reddiderant. Plaut. Truc. V. 65. *Ut distrinxi hominem.* Proprie *distringebantur* olim strigili equi, & homines in balneis, dum illorum sordes radendo abstergebantur.

15. *Lætum somnium*, quia notare videbatur hostes perituros, & bello tanquam incendio depastos exhaustum iri: & vestis, Alexandrum regia deposita, & servili sumta, in hostis ditionem transiturum.

16. *Augurabantur* i. interpretabantur, ut IV. 4. 5.

17. *Fulgorem* i. splendidam victoriam. Ratio. Igni cedunt omnia, & nihil est, quod non ignis vi absumatur. Ignis est clarus & splendidus, & quibus eveniunt talia prodigia, ostendunt claros etiam futuros. Suet. Tiber. c. 14. *Apud Philippos sacratæ olim victricium legionum aræ sponte subitis colluxerunt ignibus.* Et quid hoc, quod Dionys. V. 45. narrat, exemplo clarius: *Ex pilis circa summa verucula emicabant flammæ, totisque castris fulgorem, non aliter ac faculæ, ad multam noctem reddebant; ex hoc ostento colligebant etiam sibi & splendidam a Deo victoriam portendi.* V. *Freinshem.*

18. *Occupaturum* i. in potestatem suam redacturum. Just. XXII. 7. 6. *Occupato exercitu ejus.*

19. *Ambigere* i. dubitare. Ut VII. 2. 34.

20. *Appellatus* i. renuntia-

vocaverat [21]: *Darium enim in principio imperii vaginam* [22] *acinacis* [23] *Persicam jussisse mutari in eam formam, quâ Græci uterentur, protinusque* [24] *Chaldæos* [25] *interpretatos; imperium Persarum ad eos transiturum* [26], *quorum arma esset* 7 *imitatus.* Cæterum ipse & vatum responso, quod edebatur [27] in vulgus, & specie, quæ per somnum oblata erat, admodum lætus, castra ad Euphratem 8 moveri jubet. Patrio more Persarum traditum est, orto Sole demum procedere [28], die jam illustri [29], signum [30] e tabernaculo Regis buccina [31] dabatur. Super tabernaculum [32], unde ab omnibus conspici posset, imago Solis [33] crystallo inclusa fulgebat. Or- 9 do autem agminis erat talis: Ignis, quem ipsi sacrum

tus, proclamatus. Cæs. B. G. VII. 4. 5. *Rex a suis appellatur.* Nostet X. 7. 7.

21. *Revocaverat* n. in memoriam. Just. I. 5. 3. *In memoriam somni, responsique revocatur.* Tac. II. 78. 2. *Recursabant animo vetera omina.*

22. *Vaginam* i. vaginæ ornatum. V. *Freinsh. in Acinaces.*

23. *Acinaces* gladius est Persicus, persimilis gladio Turcico, a fine modice reflexus, non falcis instar versus aciem; sed in tergum recurvus, *een Turcksche sabel.* Horat. Od. I. 27. 5. dicitur *Medus acinaces*, ob rationem, quam attulimus. III. 1. *n.* 4. §. 21. V. *Raderum* & *Brisson. de regn. Pers.* III. 288.

24. *Protinus* i. statim. IV. 1. 25. V. 12. 1. De *protinus* multa *Non.* IV. 384.

25. *Chaldæi* fuerunt siderum contemplatores, & astrologi peritissimi. Cicer. de Divin. I. *In Syria Chaldæi cognitione astrorum, solertiaque ingeniorum antecellunt.* Et: *Qua in natione Chaldæi, non ex artis; sed ex gentis vocabulo nominati, diuturna observatione siderum, scientiam putantur efficere, ut prædici posset, quid cuique eventurum, & quo quisque fato natus esset.*

26. *Transiturum* i. transferendum, ut VIII. 12. 14. X. 6. 1. Huc respicit Nostet VI. 6. 4.

27. *Edebatur* i. spargebatur. Nep. Dat. VI. 3. *Edit in vulgus.*

28. Procedere, *marcheren.*

29. Die illustri, *by helderen dage.*

30. *Signum* n. profectionis.

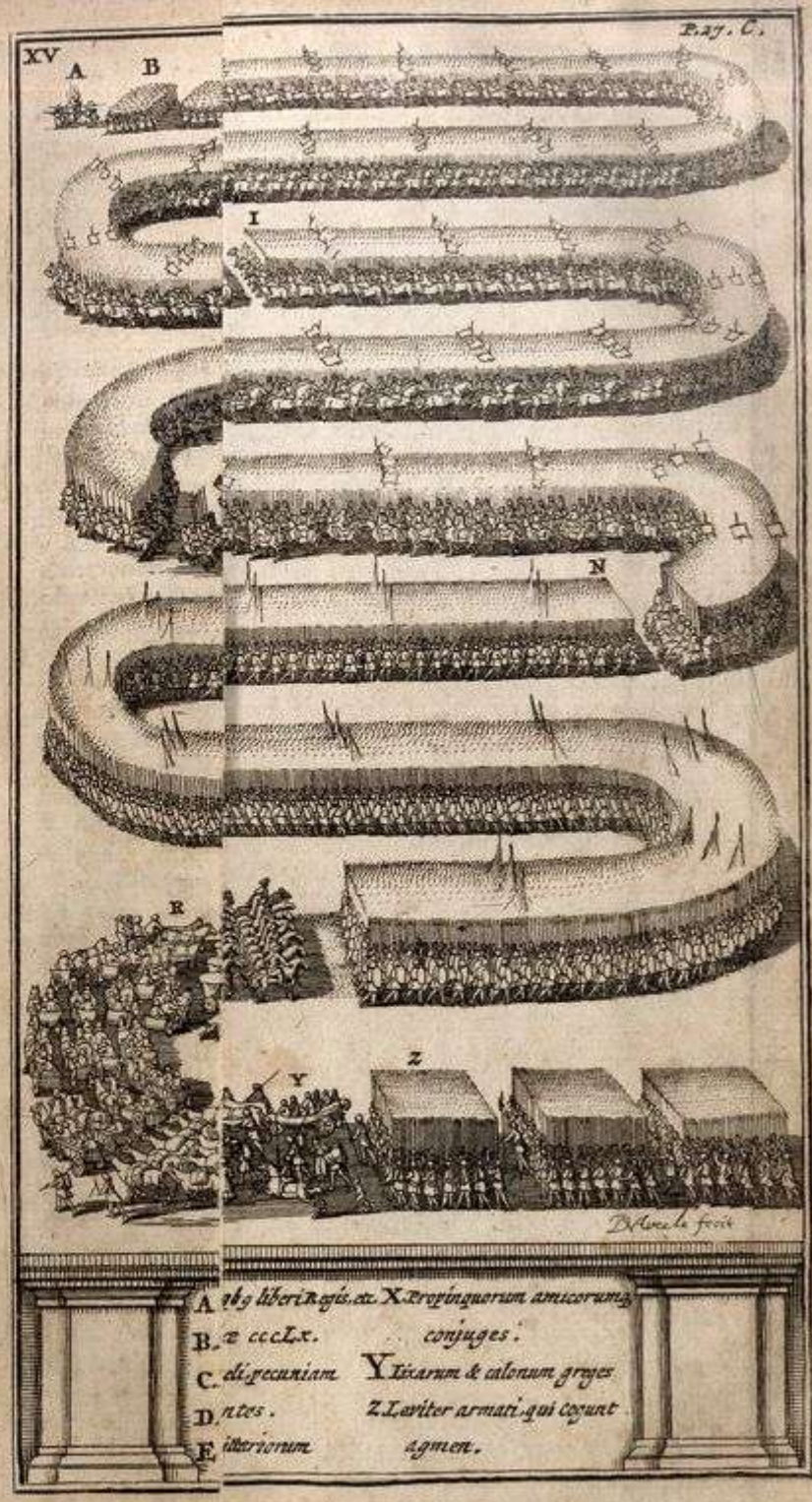
31. *Buccina, een Basuyn*, initio fuit cornu bovillum, nec a bove male derives, ut instrumentum, quod bubus canit, aut quod boves vocat. Prop. IV. 11. 15.

Nunc intra muros pastoris buccina lenti
Cantat, & in vestris ossibus arva metunt.

Postea fuit tuba, quæ in semet æreo circulo reflectitur. V. *Lipsi Mil. Rom.* IV. 10.

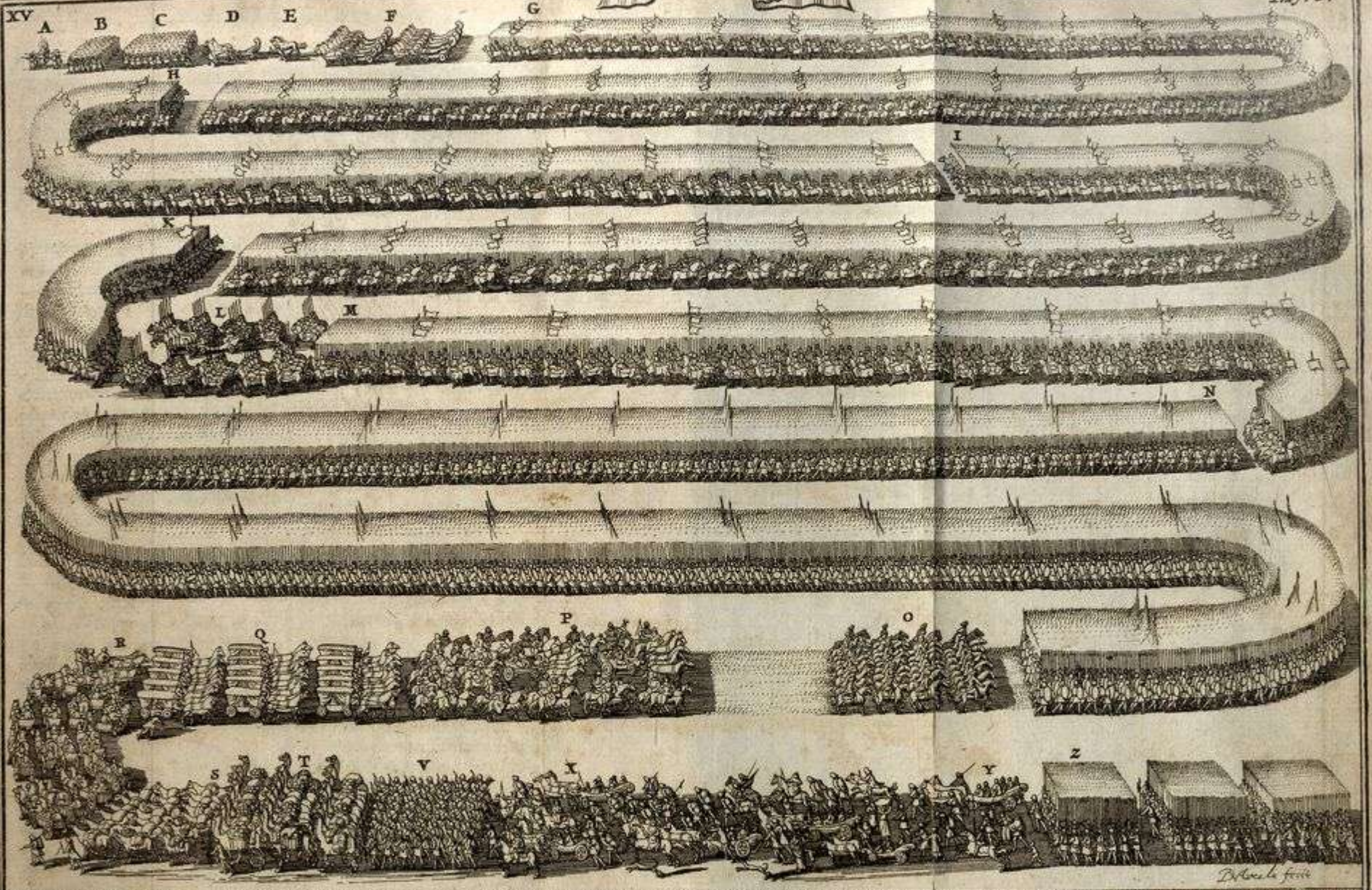
32. *Tabernaculum.* V. V. 2. 7.

33. *Imago Solis* ex puro forte auro fuit expressa, & expolita, crystalloque veluti sacello clausa, ut

XV

ORDO AGMINIS PERSICI

A. *Ignis sacer.*
B. *Magi, can. carm.*
C. *Iuvenes ccccLXV.*
D. *Currus Iovis.*
E. *Equus Solis*
F. *Vehicula x.*
G. *Equitatus gentium.*
H. *Immortales cIↃↃ.*
I. *Cognati Regis cIↃↃIↃↃ.*
K. *Doryphori.*
L. *Rex. cum propinquis nobiliss.*
M. *Hastatorum cIↃↃ.*
N. *Peditum cIↃↃ.cIↃↃ.cIↃↃ.*
O. *Equi Regis cccc.*
P. *Mat. et conj. Darii cum fœm. com.*
Q. *Armamaxæ, nigræ liberi Regis, et*
R. *Pellices Regiæ cccLx.*
S T. *Muli et Cameli pecuniam Regis vehentes.*
V. *Præsidium sagittariorum*
X. *Propinquorum amicorum conjuges.*
Y. *Iaculatorum & calonum greges*
Z. *Leviter armati qui cogunt agmen.*

Ærum [34], & æternum [35] vocabant, argenteis [36] altaribus [37] præferebatur. Magi [38] proximi patrium [39] carmen canebant. Magos trecenti, & ſexaginta quinque juvenes [40] ſequebantur, puniceis [41] amiculis [42] velati [43], diebus totius anni pares numero: quippe Perſis quoque in totidem dies deſcriptus eſt annus. Cur-

ut oriente vero Sole, & in cryſtallum, aurumque incidente accenderetur, & ex repercuſſu Solis per anaclaſin incenſus, alter Sol videretur, oculoſque intuentium perſtringeret. V. *Raderum.*

34. *Sacrum.* Ignem ſumma obſervantia ac veneratione colebant Perſæ. Strab. XV. Iſid. XIV. 3. Ad Perſiam Nimroth gigas poſt confuſionem linguarum abiit: ibique Perſas ignem colere docuit. Huic dicata quædam ſacraria Perſę habuerunt, quorum cuſtodia magorum fidei, curæ, ac vigilantiæ credebatur. V. *Briſſon. de regn. Perſ.* II. 164. & 165.

35. *Æternus* hoc loco, & IV. 14. 24: 13. 12. appellatur Perſicus ille ignis. Ignis enim divinis honoribus a Perſis cultus perpetuo focis accenſus, ſic ut nunquam deficeret, adſervabatur. V. *Briſſon. de regn. Perſ.* II. 164.

36. *Argenteis.* V. V. I. 20.

37. *Altarium* baſes planæ fuerunt, in medio tamen fortaſſe cavæ, ubi ignis alebatur. A lateribus tribus tabulę argenteę creverint, ſuperne velut in tholum vitu ædiculæ coeuntes; ſed ab una parte apertæ. V. *Raderum.*

38. *Magus* Perſarum lingua eſt, inquit Apul. Apol. I. p. m. 290. qui noſtra ſacerdos: & *magia* id eſt, quod Plato interpretatur θεῶν θεραπεία. Ejus auctores fuerunt Zoroaſtres, & Oromazus. Noſter V. I. 21. Plura qui voluerit, evolvat *Rhodig.* IX. 23. *Briſſon. de regn. Perſ.* II. 178--- 168. *Barth.* LVIII. 2.

39. *Patrium* i. a majoribus acceptum. Prop. IV. I. 19.

Nil patrium, niſi nomen, habet Romanus alumnus.

V. *Loccenii Indicem.*

40. *Trecenti & ſexaginta quinque* n. ad numerum dierum per annum recurrentium.

41. *Puniceus* color exſuperantiam, & ſplendorem ruboris ſignificat. Videſis de hoc colore fuſius agentem *Salmaſ. Exerc. Plinian. f.* 1330.

42. *Amiculum* veſtimentum fuit muliebre, licet commune cum viris, brevius palla, ita tamen, ut, ſi pars ejus lævo brachio, aut humero non ſuſtineretur, flueret, & traheretur. In viris non diſſimile fuiſſe videtur chlamydi, ſive paludamento. Pro veſtimento virili heic ſumitur, ut & III. 6. 10: 12. 5. VI. 9. 25. & 33. IX. 7. 20: X. I. 32: 2. 23. pro muliebri V. I. 38. V. *Ferrar. R. V.* I. 3. 19.

43. *Velati* i. tecti, induti. Plin. XXXIV. 5. *Togata effigie antiquitus ſtatuæ dicabantur. Græca res eſt, velare nihil.* Noſter VI. 5. 27. IX. I. 29. VII. 5. 36.

44. *Jo-*

11 Currum deinde Jovi [44] ſacratum albentes [45] vehe-
bant equi : hos eximiæ [46] magnitudinis *equus*, quem
Solis appellabant, ſequebatur. Aureæ virgæ, & al-
12 bæ veſtes regentes equos adornabant [47]. Haud pro-
cul erant vehicula decem multo auro, argentoque
cælata [48]. Sequebatur hæc equitatus duodecim gen-
13 tium [49] variis armis & moribus. Proximi ibant, quos
Perſæ *Immortales* [50] vocant, ad [51] decem millia: cul-
tus

44. *Jovem* Perſas coluiſſe argumento eſt, quod in pompa *currum Jovi ſacrum* traducebant. Xenophon Cyrum *Jovem* ſæpe precantem inducit. *Jovem* Darius apud Plutarchum ita invocat Ζεῦ πατρῷε Περσῶν. V. *Briſſon. de regn. Perſ.* II. 158.

45. *Albentes* equi in deliciis erant antiquitati. Quem ſingulari honore mactare volebant, albis quadrigis excipiebant. Unde & Reges maxime hac ambitione capti. Senec. de ira III. 21. *Ibi unus ex his equis, qui trahere regium currum albi ſolebant, abreptus vehementer commovit regem.* V. *Raderum.*

46. *Eximiæ* i. ſingularis, non vulgaris. Qui propter præſtantiam e communi numero eximitur, *eximius* dicitur. Donat Hec. I. 1. 9. *Eximia pecora dicuntur, quæ a grege excepta ſunt ad uſus dominorum ſuorum, ut uberius paſcantur. Sed proprie eximii ſunt porci majores, qui ad ſacrificandum excepti liberius paſcuntur.*

47. *Adornabant regentes* i. rectores manibus tenebant aureas virgas, & induerant veſtes albas.

48. *Cælatura* olim fuit in auro, argento, ære, ferro, paullatim tranſiit ad marmor, & geminas. Differebat a *ſcalptura* non materia, ſed forma. *Cælata* enim opera dicebantur veteribus, quę vel in materia plana, vel in tumida, vel in convexa ita fiunt, ut in ipſa materia, quæcunque ſit, hæreant, & aliqua parte promineant: *ſcalpta* vero, quæ vel integra undique, & ſolida cernuntur, ex quacunque materia *ſcalpendo* facta, quo in genere ſunt ſtatuæ: vel in cavo depreſſa, neque ſolidam exprimunt effigiem, neque integram ab omni latere oſtendunt, ut ſigilla. *Manut. Quæſt. Epiſt.* III. 9. *Brod. Miſc.* VI. 30.

49. *Duodecim* gentes, ab Alexandro devictas ſcribit Plin. IV. 10. *Hæc eſt Macedonia, quæ terrarum imperio potita quondam: hæc Aſiam, Armeniam, Iberiam, Albaniam, Cappadociam, Syriam, Aegyptum, Taurum, Caucaſum tranſgreſſa: hæc in Bactris, Medis, Perſis dominata,* &c.

50. *Immortales* vocabant cohortem, quam reges Perſarum habebant, quæ decem millibus equitum conſtabat. Quam ob cauſam *immortales* fuerint nominati, tradit Herod VII. 526. *Hi erant imperatores omnium pedeſtrium copiarum, præter illa delecta Perſarum decem millia, quibus præerat Hydarnes Hydarnis filius: qui vocabantur* immortales, *ob hoc, quod, ſi quis eorum, aut nece, aut morbo numerum imminueret, alius ſufficiebatur: nec unquam plures erant, pauciores ve decem millibus, præcipuo inter omnes cultu decori, & iidem præſtantiſſimi omnium.* V. *Briſſon. de regn. Perſ.* I. 127. *Keckerm. diſput. Polit.* I. 40.

51. *Ad* i. circiter. Terent. Heaut. I. 1. 93. *Quaſi talenta ad quindecim coegi.* Sueton. Cæſ. c. 20. *Agrum Campanum diviſit ad* XX. *millibus civium.* Vellejus de hujus agri diviſione loquens II. 44. 4. circiter. *Ita circiter* XX. *millia civium eo deducta.* Noſter V. 1. 40. 5. 5. VII. 8. 7.

52. *Barbaræ* i. ubi omnia materia potius, & mole, quam artificium (quorum apud Græcos maximum precium) operibus cenſentur. Martial. Spectac. I. 1.

Barbara Pyramidum ſileat miracula Memphis.

Noſter VIII. I. 11: 4. 22. V. *Freinshemii Indicem.* Immortalium horum opulentiam notat & Herod. VII. 526. *Et præterea immenſo auro conſpicui, ducentes una carrucas cum pallacis, ac familia permulta, eaque belle ornata: nec non camelos ac jumenta, præter cæteros milites, quæ commeatum portabant.*

53. *Honeſtabat* i. ornabat. Cic. Catil. IV. *Tanta laus, quanta vos me veſtris decretis honeſta-*

tus opulentiæ barbaræ [52] non alios magis honeſtabat [53]. Illi aureos torques [54], illi veſtem auro diſtinctam [55] habebant, manicatasque tunicas [56] gemmis etiam adornatas. Exiguo intervallo, quos *Cognatos* [14] *Regis*

viſtis. Noſter III. 6. 19. VI. 2. 6. VIII. 13. 7.

54. *Aureos torques* olim acceperunt & viri bello ſtrenui ac militares. Apud Perſas ita honoravit Mithridatem Artaxerxes, quod ſtratum equi, quo Cyrus ab ipſo interfectus uſus fuerat, ad ipſum attuliſſet. Apud eoſdem integra cohors eorum, qui Immortales dicebantur, ſic erat ornata. V. *Scheff. de torq.* §. 9.

55. *Diſtinctam* i. interpunctam, variatam, ita n. 18. V. *Briſſon. de regn. Perſ.* II. 251.

56. *Manicatæ*, ſive, ut Plaut. Pſeud. IV. 4. 48. manuleatæ tunicæ olim fuerunt infames, & luxus, deliciarumque ſigna. Gell. VII. 12. *Tunicis uti virum prolixis ultra brachia, & uſque in primores manus, ac prope in digitos, Romæ atque omni in Latio indecorum fuit.* Phrygum luxum taxat Virg. IX. 616. *Et tunicæ manicas, & habent redimicula mitræ.* Catilinæ & ſociorum Cicero Catil. II. *Quos pexo capillo nitidos, aut imberbes, aut bene barbatos videtis, manicatis & talaribus tunicis.* Priſcis vero temporibus utebantur colobiis i. tunicis, quæ erant ſine *manicis*, non quod totis brachiis renudatis incederent, ſed quod *manicæ* ad cubitum tantum pertinerent. Militaribus ergo viris *manicatæ* tunicæ fuerunt turpiores. V. *Briſſon. de regno Perſ.* I. 39. *Fabri Semeſt.* I. 15. *Ferrar. de re Veſt.* I. 3. S. *Manut. Quæſt. Epiſt.* III. I.

Cognati

Regis[57] appellant, decem & quinque millia hominum. Hæc vero turba muliebriter propemodum culta[58], luxu magis, quam decoris armis conſpicua. *Doryphori*[59] vocabantur. Proximum his agmen[60], ſoliti 15
veſtem excipere[61] regalem. Hi currum Regis antei- 16
bant, quo ipſe eminens[62] vehebatur. Utrumque currus latus[63] Deorum ſimulacra[64] ex auro argentoque expreſſa[65] decorabant: diſtinguebant internitentes

57. *Cognati Regis* proprium in aula Perſica habebant locum, & multa peculiaria jura obtinebant. Erant, qui revera *Regis* eſſent *cognati*, ſed in horum poſtea nomen, & veluti gradum honoris, & virtutis cauſa magnus aliorum adſciſcebatur numerus, qui non eſſent, ſed dicerentur *Regis cognati*. De illis, qui revera ejus *cognati* fuerint, Juſt. x. 3. 1. *Regiam cognatorum cæde & ſtrage principum replet*. De honorariis 3. Eſdr. III. 7. & Joſeph. Ant. Jud. XI. 4. *Et cognatus Darii vocetur*. Sic horum mentionem hoc numero cum feciſſet Curtius, illorum meminit *ſeq. n.* 21. V. *Briſſon. de regn. Perſ.* 1. 133. *Caſaub. in Athen.* II. 9. *Bernegg. ad Juſt.* X. 3. *n.* 6. *Blanck. Arrian. p.* 180.

58. *Cultus* de armis & veſtibus, ut V. 1. 23. X. 2. 24. 5. 33.

59. *Doryphori*, ſeu haſtati mille, iique fortiſſimi, ac præſtantiſſimi legebantur, qui quod aurea mala haſtis præfixa ferrent, melophori vocabantur, ex illis, qui in immortalium numerum relati erant. V. *Briſſon. de regn. Perſ.* 1. 128. & *ad* VI. 4. 9.

60. *Agmen* totumne aliquod in regia veſte portanda occupatum? Certe enim; cum Rex ornatu cultus fuerit, qui duodecim millibus talentorum Plutarchi in Artaxerxe aſſeveratione æſtimaretur, quæ ſummam implent ſeptingenties bis centenum millium Philippicorum, vel noſtratis pecuniæ novem milliones ſupra ſexcenta millia florenorum. Florenum 60. ſtaurophoris, ſive cruciferis, ſeu 30. ſtuferis noſtro more æſtimo. V. *Raderum*.

61. *Excipere* i. ab eo porrectam, aut rejectam accipere cuſtodiæ cauſa. V. *Briſſon. de regn. Perſ.* 1. 146.

62. *Eminens* i. curru altior. *Eminere* eſt exſtare, cæteris altiorem eſſe. Plin. XVI. 31. *Eſculus, quantum corpore eminet, tantum radice deſcendit*. Noſter III. II. 7.

63. *Latus utrumque* i. dextrum & ſiniſtrum. Currus militaris tres habet partes, ſellam, tabulatum, exteriorem & interiorem rotarum circumferentiam. Sella tria habet latera, unum a tergo, alterum a dextera, tertium a ſiniſtra. V. *Raderum*.

64. *Simulacra Deorum*, n. Jovis, Mithres, ſive Solis, Oromagdæ, Arimani, qui patri Perſarum Dii.

65. *Expreſſa* i. efformata, effigiata. Cic. Offic. III. *Sed nos veri juris, germanæque juſtitiæ ſolidam*

tentes[66] geminæ jugum[67], ex quo eminebant duo aurea ſimulacra cubitalia[68], quorum alterum Nini, alterum Beli[69] gerebat[70] effigiem. Inter hæc auream aquilam[71] pennas extendenti ſimilem ſacraverant. Cultus Regis inter omnia luxuria[72] notabatur, 17
purpureæ tunicæ medium album intextum[73] erat: Pallam[74] auro diſtinctam aurei accipitres[75], velut ro- 18
ſtris

ſolidam & expreſſam effigiem nullam tenemus.

66. *Internitentes* i. inter aurum & argentum ſplendentes. Sic IV. 3. 16. V. 4. 25. VI. 13. 2.

67. *Jugum* n. equorum collis impoſitum, & juxta extremum temonem equis alligatum. V. *Raderum*.

68. *Cubitalia*. Cubitus explet ſeſquipedem. Fuerint intus cava, non ſolida, ne pondus gravaret equos.

69. *Alterum Nini, alterum Beli*. per *Ninum*, Aſſyriæ, per *Belum* Babyloniæ regnum intelligi voluit Darius. V. *Scal. de Emend. Temp. Add. f.* 751.

70. *Gerebat* i. habebat. *Gerere* eſt quid ita habere, ut & tu præferas, & alii id reſpiciant, ac obſervent. Virg. Aen. XII. 472.

Cuncta gerens, vocemque, & corpus, & arma Metiſci.

I. 319. *Virginis os, habitumque gerens, & virginis arma.*

Phædr. I. 14. 7.

Quantum decoris corpore & vultu gerit.

V. *Scheffer. Phædrum*.

71. *Aquila* Perſis in militia præcipuum, & regale fuit ſignum. Xenoph. Exped. Cyr. I. *Regium inſigne ſe videre dicebant, aquilam auream in pelta ſuper haſtam extenſam*. Et Pædiæ Cyr. VII. *Erat ei ſignum aquila aurea in longa haſta ſuſpenſa, & nunc etiam id inſigne Perſarum regibus manet*. Sed diverſa plane ea ab *aquila* Romanorum. A Perſis ſibi exemplum ſumſerunt. Originem petere licuerit a Jove, qui illam adhibuiſſe fertur in bello contra Titanas. V. *Lipſ. in Tacit. f. m.* 36. & *Mil. Rom.* IV. 5.

72. *Luxuria* i. immodica profuſione. Flor. I. 18. 22. *Quaſi luxuriam cenſoria gravitate damnaret*. Noſter III. II. 20. V. I. 23. VIII. 5. 3. Feſtus: *Cui luxa membra e ſuis locis mota & ſoluta, a quo luxurioſus, in re familiari ſolutus*.

73. *Album intextum erat* i. πορφυρᾶς χιτὼν μεσόλευκος ἦν. *Sparſus albo pelles* apud Poetam legere eſt. In veſtibus enim purpurea tunica, quæ clavis candidis intertexta eſt, μεσόλευκος dicitur: & πορφυρᾶς quidem ab area, vel fundo, ut vocant, qui hujus coloris eſt: μεσόλευκος vero, quod medium habent albo interſparſum. V. *Salmaſ. Exercit. Plin. f.* 706. *Briſſon. de regn. Perſ.* I. 37. *Caſaub. Athen.* V. 6.

74. *Pallam*. V. *Briſſon. ad* VI. 6. 4.

75. *Accipitribus* pallam ornavit,

ſtris inter ſe conruerent [76], adornabant, & zona aurea [77] muliebriter cinctus acinacem ſuſpenderat,
19 cui ex gemma erat vagina. Cidarim [78] Perſæ regium capitis vocabant inſigne : hoc cœrulea faſcia [79]
20 albo diſtincta circumibat. Currum decem millia haſtatorum [80] ſequebantur : haſtas argento adornatas, ſpicula [81] auro præfixa geſtabant. Dextra lęvaque
21 Regem ducenti ferme nobiliſſimi propinquorum comitabantur. Horum agmen claudebatur [82] triginta millibus peditum, quos equi regis [83] quadrin-
22 genti ſequebantur. Intervallo [84] unius ſtadii [85] matrem

vit, quia Darius Hyſtaſpis filius omen imperii ex *accipitribus* acceperat. Concertantibus enim ſeptem conjuratis, an necem magorum differrent, necne, apparuerunt ſeptem *accipitrum* paria, inſectantium duo paria vulturum, eosque vellicantium, atque infeſtantium. Quod intuentes ſeptem Perſæ freti avibus ad regiam cum fiducia perrexerunt. *Herod.* III. 258.

76. *Conruerent* i. cum impetu ferrentur. Cic. Attic. I. 20. *At illum ruere nuntiant.* V. *Freinsh. Indicem, Palmer. Spic.* XI.

77 *Zona aurea*, quam περσικὴν ζωνὴν appellat Diodorus, & Plutarchus in Alexandro, & ἀναζωσμένους χιτῶνας barbarorum, uno item & altero loco memorat Herodianus. *Briſſon. de regn. Perſ.* I. 41.

78. *Cidarim* Armenii vocabant, quam Perſæ tiaram, nec *cidarin*, niſi nomine, diſtincta fuit a tiara. *Cidarim* primus omnium ex Perſis ſumſit Artaxerxes pater Choſroæ, Artabano per dolum interfecto. Fuit pannus contextus e pilis. V. *Paſchal. de Coron.* X. 3. *Briſſon. de regn. Perſ.* I. 32. *Soler. de pil.* §. 9.

79. *Cœruleam faſciam* hanc *purpureum diadema* vocat VI. 6. 4. cum tamen color purpureus a *cœruleo* immane quantum diſtet. Ego Davus ſum, non Oedipus. interim evolves lector *Briſſon. de regn. Perſ.* I. 34. *Lipſ. in Tac. Annal.* VI. *f.* III. *Soler. de pil.* §. 9.

80. *Haſtatos* ſariſſophoros vocabant. IV. 15. 13.

81. *Spicula* i. jacula. Prop. IV. 11. 7.

Hunc videt ante cavas vibrantem ſpicula turres.

82. *Agmen claudebatur*, *hadden de arriere garde*, ut IV. 12. 7. & 11. Cui opponitur *ducere agmen* infra VI. 4. 14. VIII. 14. 1.

83. *Equi quadringenti*, n. ad omnem uſum regis parati in prælio, & fuga.

84. *Intervallo*, n. ne Veneris turba cum horrido Martis ſatellite miſceretur. Sic apud Herodotum poſt equitatum relicto duorum ſtadiorum ſpatio reliqua turba permixtim ibat. V. *Raderum.*

85. *Stadium* eſt octava pars mil-

trem Darii Sisygambin currus vehebat, & in alio erat conjunx [86]. Turba feminarum reginas [87] comitantium equis vectabatur. Quindecim inde, quas 23
armamaxas [88] appellant, sequebantur: In his erant liberi Regis [89], & qui educabant [90] eos; spadonumque [91] grex [92], haud sane illis gentibus vilis [93]. Tum 24
regiæ pellices [94] trecentæ sexaginta vehebantur, & ipsæ regali cultu, ornatuque [95]. Post quas pecuniam Regis sexcenti muli, & trecenti cameli vehebant,

milliaris, absolvitur 625. pedibus, sive 125. passibus. V. *Censor. de die natal. c.* 13. & ad illum *Lindebrogium.*

86. *Conjunx*, quæ & soror ejus. *Justin.* XI. 9. 12. *Gell. N. A.* VI. 8. *Arrian.* II. III. Hanc *Statyram* fuisse dictam ex Plutarcho docet *Popma* IV. 10. 28.

87. *Reginas* i. matrem & uxorem. V. III. 8. 12. §. 35.

88. *Armamaxa* fuit lectica Persicarum mulierum operta, ita ut nullas corporis partes cuiquam conspiciendas præberent, & mulis jungi solita. Ad eandem formam formatur *chiramaxium* Petron. Satyr. c. 28. V. *Rhodig.* XVIII. 3. *Brisson. de regn. Pers.* II. 239.

89. *Liberi regis*, Statyra, & Drypetis filiæ, & Ochus filius.

90. *Qui educabant* i. mulieres, & spadones. Donat. Adelph. I. 1. 23. *Quod nos* educare *dicimus, veteres* educere *dicebant.*

91. *Spado* est, cui cremasteres, i. nervi, quibus colei sunt suspensi, avulsi sunt. V. *Brisson. de regn. Pers.* II. 234.

92. *Grex.* V. VI. 2. 2.

93. *Vilis*, Regibus enim & principibus illorum, alii erant a cubiculis, alii a thesauris, alii a custodia corporis, alii a ministerio mensæ. Unde Tacit. Ann. VI. 31. 4. *Et proximus huic Abdus, ademtæ virilitatis. Non despectum id apud Barbaros, ultroque potentiam habet.* Causa fuit illorum in dominos suos fides. Xenoph. Pæd. Cyr. VII. p. m. 137. *Nulli alii magis spectatæ fidei facinora designarunt in dominorum suorum calamitatibus, quam Eunuchi.* V. VI. 9. 19.

94. *Pellices* proprie dicuntur, quæ cum illis concumbunt, qui uxores habent. V. *Festum.* De *pellicibus*, & illarum a pallace differentia multa *Marcel. Donat. in Suet. Vespas. c.* 21. *Vall. Eleg.* VI. 48. *Alciat. de verb. signif. f. m.* 193. Plurimas *pellices* apud Persas reges proceres, privatos aluisse docet *Brisson. de regno Pers.* II. 238.

95. *Regali cultu, ornatuque*, i. *Koninckliick gekleedt.* Noster v. 13. 31. *Ornare* est induere VI. 6. 7. De mulierum *cultu, & ornatu* Tertull. de hab. mul. c. 4. *Habitus feminæ duplicem speciem circumfert, cultum & ornatum. Cultum dicimus, quem mundum muliebrem vocant: ornatum, quem immundum muliebrem convenit dici. Ille in auro, & argento, & gemmis, & vestibus deputatur: iste in cura capilli,*

25 bant, præſidio [96] ſagittariorum [97] proſequente. Propinquorum amicorumque conjuges huic agmini proximæ, lixarumque [98] & calonum [99] greges vehebantur. ultimi erant cum ſuis quiſque ducibus, qui
26 cogerent [100] agmen, leviter armati [101]. Contra, ſi quis aciem Macedonum intueretur, diſpar acies erat; equis virisque, non auro, non diſcolori veſte [102], ſed
27 ferro, atque ære fulgentibus [103]. Agmen & ſtare paratum, & ſequi: nec turba [104], nec ſarcinis [105] prægrave: intentum ad ducis non ſignum modo, ſed etiam nutum. Et caſtris locus [106] & exercitui commeatus [107] ſuppetebant [108] Ergo Alexandro in 28
acie miles non defuit [109]: Darius tantæ multitudinis Rex, loci, in quo pugnavit, anguſtiis [110] redactus eſt ad paucitatem, quam in hoſte contemſerat.

pilli, & cutis, & earum partium corporis, quæ oculos trahunt. Alteri ambitionis crimen intendimus, alteri proſtitutionis.

96. *Præſidio*, i. convoy. Addebatur *præſidium* non tantum contra hoſtes, ſed etiam feras, quæ jumenta quandoque invadebant.

97. *Sagittarii* erant, qui ſagittas ex arcu mittebant. Illas invenerunt Scythæ. Plin. VII. 56 *Arcum, & ſagittam Scythen Jovis filium, alii Perſen Perſei filium inveniſſe dicunt.* Unde fortaſſe *ſagittare* Belgis eſt *ſchieten*, & *ſagittarii*, *ſchutters*, dicuntur. V. *Lipſ. Poliorc.* IV. 6.

98. *Lixæ* dicti, qui militibus aquam ad caſtra, vel ad tentoria ſolent ferre. *Lixam* namque aquam Veteres vocaverunt. Unde & *elixum* dicimus aqua coctum. *Lix* etiam cinis dicitur, vel humor cineri mixtus. Nam etiam nunc id genus *lixivium* vocatur. V. *Nonium* I. 238. & 309. *Alex. Gen.* VI. 22. *Stewech. in Veget.* I. 10. *Popm. de oper. ſerv. p.* 84. *Pignor. de ſerv. p.* 245. Etiam *lixæ* accipiuntur pro iis, qui cibaria in caſtris vendunt. Gallis *vivandiers*, Germanis *marcketenter*, Belgis *ſoetelaers*. V. *Freinshemii Indicem.*

99. *Calones* ſervi erant militum, qui tum ad dominorum tutelam clavas ligneas portabant, tum ligna focis ſubminiſtrabant. Serv. Aen. VI. 1. *Calas dicebant majores noſtri fuſtes, quos portabant ſervi ſequentes dominos ad prælium: unde etiam calones dicebantur. Nam conſuetudo erat militis Romani, ut ipſe ſibi arma portaret, & vallum: vallum autem dicebant calam: ſic Lucilius:* Scinde calam, ut caleas i. *o puer frange fuſtes, & fac focum.* V. & Feſtum, *Alex. Gen.* VI. 22.

100. *Cogerent* i. ducerent, impellerent.

101. *Leviter armati* n. funditores, jaculatores, ſagittarii. Liv. XXXV. 29. *In ea expeditos milites, cetratos pleroſque cum fundis & jaculis, & alio levi genere armaturæ.*

102. *Diſcolori* i. varietate colorum diſtincta: Flor. I. 16. 7. *Aureis & argenteis armis, diſcolori veſte.*

103. *Ferro, atque ære fulgentibus.* Iis enim *fulgere* oportet militem. Quintil. Inſtit. Orat. X. 1. *Neque ego armaſqualere ſitu, ac rubigine velim, ſed fulgorem his ineſſe, qui terreat, qualis eſt ferri, quo mens ſimul, viſusque perſtringatur: non qualis auri argentique, imbellis, & potius habenti periculoſus.* Liv. IX. 40. *Doctique a ducibus erant, horridum militem eſſe debere, non cælatum auro, argentoque; ſed ferro & animis fretum.*

104. *Turba* n. militum; nam calones & lixæ & hujusmodi in impedimentis ſunt.

105. *Sarcinas*, ſi modum excedant, obeſſe, uſu ſe didiciſſe fatetur Darius V. I. 6. & Alexandro obfuturas ariolatur. IV. 14. 16.

106. *Locus*, quia ejus juſto major non erat exercitus.

107. *Commeatus*, i. vivres. IV. 2. 2. VI. 4. 21.

108. *Suppetebant* i. aderant, in promtu erant. Flor. III. 20. 13. *Quum fugam in Siciliam pararent, neque navigia ſuppeterent.* Noſter V. 9. 1. VII. 11. 1.

109. *Miles non defuit*, quia pro loci natura habuit ſatis multos.

110. *Anguſtiis*, quia in illis militum numero uti non potuit.

CAP. IV.

ARGUMENTUM.

Ciliciæ fauces deſerit Arſanes Darii præfectus; ſed Alexander occupat.

INterea Alexander, Abiſtamene [1] Cappadociæ 1
præpoſito, Ciliciam [2] petens, cum omnibus copiis in regionem, quæ *caſtra Cyri* [3] appellatur, per-

Abiſtamenes Arriano I. 88. *Sabictas* dicitur: *Inde in Cappadociam movens, omnem, quæ cis Halyn fluvium eſt, regionem, & partem aliquam ejus, quæ trans Halyn eſt, ſubegit. Sabictan Cappadociæ ſatrapam ſtatuit.*

2. *Ciliciæ* regio eſt Aſiæ, quam a Pamphylia diſtinguit Anemurium promontorium. Locus eſt magni aliquando diſcriminis, fuſorum ab Alexandro Perſarum fugientisque Darii ſpectator, ac teſtis. V. *Mel.* I. 13. *Plin.* V. 27. *Solin. c.* 38. & in illum *Salmaſium.* Noſtrum n. 7 — 12.

3. *Caſtra Cyri* i. ubi caſtra meratus fuerat Cyrus. ut *caſtra Alexandri* IV. 7. 2.

pervenerat. Stativa [4] illic habuerat Cyrus [5], cum adversus Crœsum [6] in Lydiam [7] duceret. Aberat ea regio quinquaginta stadia [8] ab aditu [9], quo Ciliciam intramus: *Pylas* [10] incolæ dicunt, arctissimas fauces, munimenta [11], quæ manu ponimus [12], na- 2
turali situ imitante. Igitur Arsanes, qui Ciliciæ præerat, reputans [13] quid initio belli Memnon suasisset, quondam salubre [14] consilium sero exsequi statuit: igni ferroque Ciliciam vastat, ut hosti solitudinem

4. *Stativa* sunt sedes, & loca, in quibus castra habebantur, quod ibi milites starent, sederent, morarentur. Vocabantur etiam *mansiones*. V. *Stewech. in Veget.* III. 4. & 19.

5. *Cyrum* non majorem quem dicit Curtius; & qui adversus Crœsum; sed minorem, quem dicit Arrian. II. 88. & qui adversus fratrem Artaxerxem exercitum duxit, in cujus expeditione & Xenophon fuit, fuisse docet Popma, & post illum pluribus *Raderus*.

6. *Crœsus* filius fuit Halyattis, cui successit annos natus 35. Rex fuit Lydorum potentissimus, qui cum Babyloniis auxilio esse voluit, a Cyro victus est. V. *Justinum*, *Herodotum*, *Xenophontem*.

7. *Lydia* regio est Asiæ Phrygiæ vicina, cujus incolæ orundi fuerunt a *Lydo* Atys filio, a quo totus is populus cognominatus est Lydius, quum Meon antea vocaretur. V. *Herod.* I. 26. *Plin.* V. 29. *Solin.* c. 40. & in illum *Salmasium*.

8. *Quinquaginta stadia* paullo amplius sesquimilliari efficiunt.

9. *Aditus* tres perangustos habet Cilicia: 1. qua ex Cappadocia Tarsum versus tenditur, qui tam arctus est, ut similitudinem portarum referat, de quo hoc loco termo est. II. quo ex Cilicia per portas Amani montis in Syriam exitur, haud procul Isso. III. ad portas Syriæ. V. *Raderum*.

10. *Pylæ* Græcum est. *Portas* vocat *Plin.* V. 22. & 27.

11. *Munimenta* i. propugnacula, viarum claustra.

12. *Ponimus* i. condimus. Hinc *positiones*, θέσεις. Festus: *positiones*, *ædificia*. Pro eodem *locavit* Solin. c. 38. *Tarson*, *quum Perseus locavit*. V. *Salmas. Exercit. Plinian. f.* 772.

13. *Reputans* i. perpendens. Plaut. Amph. I. 18. *Non reputat, laboris quid sit*. Noster III. 8. 20. IV. 12. 22. IX. 6. 25. *Putare* est non tantum inutilia sarmenta secare; sed quid quovis modo purgare, ut *putare* lanam. Inde *imputatum* est non putatum. Festus: *Imputatum*, *nondum purgatum. Putum enim est purum. Unde putare vites dicimus*, *hoc est detrahere*, *quæ impedimento sunt ad fructum*. V. & *Varr. L. L.* V. 7. *Gell. N. A.* VI. 5. Unde & *amputare* III. 8. 16. quod *præcidere* n. 15.

14. *Salubre* i. salutare, salutem adferens. Cic. Fam. IX. 12. *Gratulor Bajis nostris*, *siquidem tuo*

tudinem faciat [15], quicquid usui esse [16] potest, corrumpit; sterile, ac nudum solum [17], quod tueri nequibat, relicturus. Sed longe utilius fuit, angustias 4
aditus, qui Ciliciam aperit [18], valido occupare præsidio, jugumque [19] opportune itineri [20] imminens [21] obtinere, unde inultus subeuntem [22] hostem aut prohibere, aut opprimere [23] potuisset. Nunc pau- 5
cis [24], qui callibus [25] præsiderent, relictis, retro ipse concessit populator terræ, quam a populationibus vindicare [26] debuerat. Ergo [27], qui relicti erant, pro-

tuo adventu repente salubres sunt factæ. Fronto: *Salubre ad locum refertur*, *& ad cibum. Salutare consilium est: Salubre non nocet*, *salutare prodest consilio*. V. *Vall. Eleg.* IV. 88. Nost. V. 4. 9. III. 8. 29.

15. *Solitudinem faciat*, i. *woest maecken*. Tacit. Agric. 30. 7. *Atque*, *ubi solitudinem faciunt*, *pacem appellant*. Noster VIII. 8. 10. IX. 2. 24.

16. *Quicquid usui esse potest*. Veget. IV. 7. *Pabula equis sunt præcipue congerenda*, *& quæ apportari nequiverint*, *exurenda. Vini*, *aceti*, *cæterarumque frugum vel pomorum congerendæ sunt copiæ*, *nihilque*, *quod usui proficiat*, *hostibus relinquendum*.

17. *Solum*. V. V. I. 33.

18. *Aperit* i. patefacit, ostendit, viam facit, qua illam intremus. Flor. III. 5. 8. *Hic terror Asiæ Europam quoque Regi aperuerat*. Noster VII. I. 3. III. 9. 12.

19. *Jugum* i. proclivitatem, & pronam supinitatem, montis Tauri, quo Cilicia clauditur. Clauditur vero Tauro a septemtrione. Dorsum appellatur n. 7. & 12. V. 4. 4.

20. *Itineri* i. viæ n. 12.

21. *Imminens* i. desuper positum impendens. Ut n. 12. VI. 4. 3.

22. *Subeuntem* i. appropinquantem, adscendere conantem. Flor. I. 13. 15. *Quum tandem Manlius nocte subeuntes a summa rupe dejecit*. Noster IV. 2. 23.

23. *Opprimere* i. occupare, & ita arripere, ut elabi non possit. Plaut. Rud. II. 4. 35. *Scelestus leno hic nos opprimat*. Noster VI. 3. 25. I. 6. 21.

24. *Paucis* n. collatis ad illos, qui cum Arsane discesserant. *Validum præsidium* Pylis assignat, loci respiciens naturam, quem, ut Noster, *vel pauciores obtinere potuissent*. Arrian. II. 88. *Quumque ad castra Cyri*, *qui cum Xenophonte erat*, *venisset*, *ut Pylas valido præsidio obsessas vidit*.

25. *Calles* sunt semitæ angustæ & asperæ. Liv. XXVII. 35. *Egressus callibus notis nocte Piejas pervenit*. Noster III. 10. 10. V. 4. 4.

26. *Vindicare* i. liberare, defendere. Varr. R. R. I. 13. *Nec non sterquilinium melius illud*, *cujus latera*, *& summum virgis*

proditos [28] se rati, ne conspectum quidem hostis sustinere [29] voluerunt; cum vel pauciores locum ob-
6 tinere [30] potuissent. Namque perpetuo [31] jugo montis asperi [32], & prærupti Cilicia includitur: quod quum a mari surgat [33], veluti sinu [34] quodam, flexuque curvatum, rursus altero cornu [35] in diversum [36]
7 littus excurrit [37]. Per hoc dorsum, qua maxime introrsum mari cedit [38], asperi tres aditus, & perangusti

ac fronde vindicatum est a Sole. Noster IV. 8. 15.

27. *Ergo* i. itaque. Maxime in sententiarum principiis. Cic. de Invent. II. *Ergo is, qui scriptum defendet, his locis plerisque omnibus poterit uti.* Noster VI. 1. 5. 2. 7.

28. *Proditos* i. destertos, destitutos. Liv. XXVI. 36. *Publica prodendo, tua nequicquam serves.* Sic *proditor Helles* Mart. IX. 72. 7. dicitur aries, qui Hellen per pontum transvehendam in pontum dejecit, & deseruit.

29. *Conspectum hostis sustinere* .i. venire in hostis conspectum. Tacit. Germ. 43. 6. *Nullo hostium sustinente novum, ac velut infernum aspectum.*

30. *Locum* obtinere, *de plaets defenderen*, ut VII. II. I. IV. I. 30.

31. *Perpetuo* i. continuo, non interrupto, in longum directe extenso, *die aen malkanderen leggen.* Est, ut ex *Scaligero in Theophrastum de plantis* docet *Becman. Orig. in Perpes*, augurum vox, quoties volatus non intermittitur. Sic *perpetua fossa* Cæs. B. G. VII. 73. 2. *perpetua mensa* Virg. Aen. VII. 176. *porticus stans in perpetuum.* Lucret. IV. 428. *perpetua vallis* Nostro VI. 4. 16. *perpetua sepes* V. 4. 24. VI. 5. 25. *perpetuus cuniculus* VIII. 2. 21. *perpetuæ nives.* V. 6. 13.

32. *Asperi* i. saxosi. *Asperum, ut ex Scalig. in Theoph. de plantis* tradit *Voss. Lex. Etymol.* vox est priscorum agricolarum, sumta a terra, quæ cultui est inepta, παρὰ τὸ μὴ σπείρεσθαι, nempe quia ob saxa, & squalorem partes habet inæquales, quæ proprie est *asperitas*: unde *locorum asperitatem* dicit Noster VI. 4. 5. & *asperum os*, i. saxis impervium VIII. 9. 8. Unde & sapori ea vox accommodatur, & *aspera remedia* i. ingrata, non suavia Nostro V. 9. 3. ob partes dissimiles & inæquales.

33. *Surgit* i. incipiat. V. V. 4. 6. §. 17.

34. *Sinus* de mari dicitur Metaph. quia ut in homine *sinus* est, quod brachiis comprehenditur: ita & in mari *sinus* est maris pars, quasi brachiis terræ interjecta. V. *Voss. Lex.*

35. *Cornu* i. extremitate, fine. Flor. IV. 11. 4. *Ambracii sinus cornua.*

36. In diversum, *daer tegen over.*

37. *Excurrit* i. patet, porrigitur, *strekt sich uyt.* Noster *percurrit* V. 4. 5. *pertinet* III. 9. 8. V. 4 5.

38. *Cedit* i. reprimitur, repellitur. Tacit. Ann. II. 16. I. *Ut ripæ flumini cedunt.* Stat. Sylv. II. 2. 59.

gusti sunt, quorum uno Cilicia intranda est [39]. Campestris eadem [40], qua vergit [41] ad mare, planitiem ejus crebris distinguentibus rivis: Pyramus [42] & Cydnus [43] inclyti amnes fluunt. Cydnus non spatio aqua- 8
rum, sed liquore [44] memorabilis [45], quippe [46] leni tractu [47] e fontibus labens, puro solo excipitur [48]. Nec torrentes [49] incurrunt, qui placide manantis [50] alveum

2. 59. *Jussumque recedere montem*; ubi mons operibus excavatur, & decrescens, veluti protrudi & recedere videtur. V. *Freinshem. Indicem.*

39. *Intranda est* n. ex Cappadocia a Septemtrione, ut §. 9.

40. *Campestris.* Solin. c. 38. *Plurima jacet campo.* Ex monte vero Tauro pulcherrima visitur planities. Pyramo & Cydno amnibus irrigua, arboribus & viribus vestita.

41. *Vergit* i. spectat. Nep. Cim. II. 5. *Arx, qua ad meridiem vergit.* Noster VI. 4. 17.

42. *Pyramus* perlabitur Cataoniam, & præterfluit urbem Mallon. Ejus latitudo est nihilo minor stadio. V. *Mel.* I. 13. *Strab.* XII. 162. *Xenoph. Exped. Cyr. I. p. m.* 174.

43. *Cydnus* per mediam urbem Tarson decurrit. III. 5. 1. Priscianus in interpretatione Dionysii:

Flexilis & Cydnus, dirimit qui flumine Tarson.

Ejus fontes Tauro monte oriuntur. Ejus latitudo est duorum jugerum. V. *Arrian.* II. 89. *Strab.* XIV. 391. *Xenoph. Exped. Cyr. I. p. m.* 171. *Solin. c.* 38. & in illum *Salmasium.*

44. *Liquore* i. aqua. Sic III. 5. 2. V. III. 3. 25. §. 99.

45. *Memorabilis* i. memoratu dignus. *Memorabilem pietatem* dicit Cicero pro Marcello. Contra ea *versus immemorabiles* Plaut. Capt prol. *v.* 56. Noster IV. 2. 2. 4. 8.

46. *Quippe* i. quia, nam. Indicat enim causam. Cic. Phil. II. *Hærebat nebulo: quo se verteret, non habebat. Quippe in his temporibus*, &c. Noster III. 5. 16.

47. *Tractu* i. cursu, fluore. Infr. V. 3. 2. Leniter vero fluere docet & Tib. I. 8. 7.

At te, Cydne, canam, tacitis qui leniter undis
Cæruleus placidis per vada serpis aquis.

Strabo quidem XIV. 392. ejus *esse aquam* dicit *rapidissimam*; sed, ut Solin. c. 38. *vere, cum liquuntur nives; reliqua parte anni tenuis est, & quietus.*

48. *Solo excipitur* i. per solum currit.

49. *Torrens*, fluvius, *qui æstate siccatur. Unde & nomen accepit. Cui Græci per contrarium dedere vocabulum.* Nam χειμάρρουν *dixerunt a tempore, quo crescit.* Serv. Aen. II. 305.

50. *Manantis* i. fluentis, labentis. *Manare* dicitur, cum humor ex integro; sed non solido nimis per minimas suas partes erumpit. Quod ex Græco traditur, quia illi non satis solidum dicunt μαγόν. *Festus.*

9 alveum [51] turbent [52]. Itaque incorruptus [53], idemque frigidissimus, quippe multa riparum amœnitate [54] inumbratus [55] ubique fontibus suis similis in mare evadit.
10 Multa in ea regione monumenta vulgata carminibus vetustas exederat [56]. Monstrabantur urbium sedes [57], Lyrnessi, & Thebes [58]: Typhonis quoque specus [59] & cor-

51. *Alveum* i. fossam, per quam labitur flumen. Infr. VIII. 9. 5. VII. 10. 2. Ejus diminutivum, *alveolus*. VI. 4. 4.

52. Turbent, *troubel maecken*. Phæd. IV. 3. 2. *Aper turbavit vadum*, quod I. 2. 5. *Cur turbulentam fecisti mihi aquam*.

53. *Incorruptus* i. purus, in quem non incurrant torrentes.

54. *Amœnum* est adspectu jucundum. *Festo* amœna dicta sunt loca, quæ ad se amanda alliciunt i. trahunt. Dicitur proprie de ripis aquarum, & hortis. Cic. ad Q. Fratr. III. 1. *Ego ex magnis caloribus in Arpinati summa cum amœnitate fluminis me refeci*. Et *Dormus suppeditat hortorum amœnitatem*. Noster V. 1. 32. VII. 2. 22. VIII. 1. 12.

55. *Inumbratus* i. ad quas positæ erant multæ arbores *amœnam umbram* de se spargentes. *Umbrosam ripam* dicit Horat. Od. III. 1. 23. *Umbrosum Galesum*. Prop. II. 25. 34.

56. *Exederat* i. edax abolevérat, exedendo corruperat. Ovid. Metam. XV. 872. *Nec edax abolere vetustas*. Ita *imbrem edacem* vocat Horat. Od. III. 30. 3. Noster V. 1. 34.

57. *Urbium sedes* i. loca, in quibus olim fuerant urbes. Ita *sedes oraculi*. IV. 7. 15.

58. *Lyrnessi & Thebes*. *Lyrnessus* quidem in Troade. *Thebæ* quoque in Cilicia Hypoplacia prope Trojam, quas urbes evertit Achilles. Sed in Pamphyliæ ora fuerunt quoque *Lyrnessus* & *Thebæ* conditæ ab illis Troicis Cilicibus, qui ejecti fuerant *Lyrneso & Thebe* Trojanis oppidis ab Achille eversis. Horum oppidorum vestigia monstrabantur inter Attaliam, & Phaselidem Pamphyliæ. Curtius itaque a Coryco Pamphyliæ has urbes transtulit ad Corycum Ciliciæ. V. *Salmas. Exercit. Plinian. f.* 775. *Turneb.* XIII. 15.

59. *Typhonem* procreavit ex Tartara Tartarus immani magnitudine, cui 100. capita draconum ex humeris enata erant. Hic Jovem provocavit, si vellet secum de regno certare. Jovis fulmine ardenti ejus pectus percussit. Cui, cum flagraret, montem Aetnam super eum imposuit, qui ex eo adhuc ardere dicitur. *Hygin. fab.* 152. Hunc commenti sunt ex τῷ τυφῶν, sive ex turbinibus, quomodo vocantur procellæ, sive venti impetuosi e nubibus erumpentes, sine inflammatione; sed magna celeritate in gyrum vagantes, ac plerumque desuper a vertice irruentes. Qualis ventus hodie a nautis vocabulo ab Indis petito *Orancan*, & contracte *Orcan* vocari solet. *Vibratum Ecnephian* vocat Plin. II. 48. V. *Ouzel. in Gell.*

& Corycium [60] nemus [61], ubi crocum gignitur [62]: cæteraque [63] in quibus nihil, præter famam, duraverat [64]. Alexander fauces jugi, quæ *Pylæ* appellantur, 11
intravit. Contemplatus [65] locorum situs, non alias magis dicitur admiratus esse felicitatem suam: obrui [66] potuisse vel saxis confitebatur, si fuissent, qui subeuntes propellerent. Iter vix quaternos [67] capiebat 12
armatos: dorsum montis imminebat viæ, non angustæ modo, sed plerumque præruptæ [68], crebris oberrantibus rivis, qui ex radicibus [69] montium manant. Thracas [70] tamen leviter armatos *præcedere* 13
jusserat [71], *scrutarique* [72] *calles*, *ne occultus hostis in subeun-*

Gell. XIX. 1. Ejus *specum* describit Solin. c. 38. *In eo*, n. specu corycio, *sacrum est Jovis fanum, in cujus recessu intimo Typhonis gigantis cubile positum, qui volunt, credunt*. V. & *Mel.* I. 13. *Strab.* V. 452.

60. *Corycus* Ciliciæ oppidum est & portus, & specus juxta mare *Plin.* V. 27. Ultra promontorium Coryeum ad stadia 20. est Corycium antrum, in quo optimus crocus nascitur. *Strab.* XIV. 387. Pluribus specum describit *Mel.* I. 13. De hoc decertantes V. *Salmas. Exerc. Plin. f.* 773. & *Voss. in Melam p.* 69.

61. *Nemus*. V. V. 1. 35.

62. *Gignitur* i. nascitur, provenit. Cic. Offic. I. *Quæ in terris gignuntur, ad usum hominum omnia creari*. Noster VIII. 10. 3.

63. *Cæteraque*. Juxta in parvo tumuli Arati poetæ monumentum, ideo referendum, quia ignotum, quam ob causam jacta in id saxa dissiliant. *Mela* I. 13.

64. *Duraverat* i. superfuerat. Plaut. Trin. II. 2. 13. *Ego ad hoc genus hominum duravi*.

65. *Contemplatus* i. diligenter intuitus, *Contemplari* dictum est a templo i. loco, qui ab omni parte adspici, vel ex quo omnis pars videri potest, quem antiqui templum nominabant. *Festus*.

66. *Obrui saxis*, i. dood steenigen, *Obruere* est operire. Cic. N. D. II. *Crocodili cum in terra partum ediderunt, obruunt ova*. Hinc *obrui* clypeis Flor. I. 1. 12. telis Noster III. 8. 4. nive VII. 11. 8. saxis VI. 11. 9. & 38. *Jacere saxa* VII. 2. 1.

67. *Quaternos capiebat* i. quatuor singulis ordinibus simul incedere poterant. V. *Vall. Eleg.* III. 5. & *Raderum*.

68. *Præruptæ* i. præcipiti, arduæ, & sæpe interlabentibus rivis abrasæ.

69. *Ex radicibus* i. ex imo, *uyt den voet*. Nepos Milt. V. 3. *Sub montis radicibus prælium commiserunt*. Noster V. 4. 6. VI. 4. 4.

70. *Thracas* V. VII. 7. 3.

71. *Præcedere*. Veget. III. 6. *Dux cum agmine exercitus profecturus, fidelissimos, argutissimosque cum equis probatissimis mittat, qui loca, per quæ iter faciendum est, in progressu, & a tergo, dextra*

subeuntes erumperet. Sagittariorum quoque manus occupaverat jugum; intentos [73] arcus habebant, moniti, non iter [74] ipsos inire [75], sed prælium. Hoc modo agmen pervenit ad urbem Tarson [76], cui tum maxime [77] Persæ subjiciebant ignem [78], ne opulentum [79] oppidum hostis invaderet [80]. At ille Parmenione [81] ad inhibendum incendium cum expedita manu præmisso, posteaquam Barbaros [82] adventu suorum fugatos esse cognovit, urbem a se conservatam intrat [83]. CA-

dexira lævaque perlustrent, ne aliquas adversarii moliantur insidias. Ita apud Tac. Ann. I. 61. 2. *Cæcinnam præmittit* Germanicus, *ut occulta saltuum scrutaretur.*

72. *Scrutari* i. diligenter explorare. Unde dicitur de occultis VIII. 3. 12. & latibulis VI. 5. 17. Proprie *scrutari* est e ruderibus, aut locis, in quæ veteramenta rejiciuntur, eruere quædam *scruta*, frivolaque usui accommodata. *Scruta* sunt vasa vilia, cujusmodi & frivola dicebantur, *allerley rommelerye.* V. *Voss. Lex. Etym.* & *de scrutis etiam Turneb.* V. 13. *Rhod.* XIX. 16. *Durant. V. L.* I. 13.

73. *Intentos*, ut prælium inituri statim.

74. *Iter*, ad hoc & prælium miles, qui per periculosa incedit loca, simul paratus erit. Tacit. Ann. I. 51. 3. *Incessitque itineri & prælio.* XIII. 40. 3. *Non ignaro duce nostro, qui viæ pariter & pugnæ composuerat exercitum.* Noster III. 8. 23.

75. *Inire* i. incipere, ut IV. 3. 12. 9. 5. V. 7. 2.

76. *Tarson* matrem urbium habet Cilicia, quam Danaæ proles nobilissima locavit. *Solin. c.* 38. & ex illo *Ammian.* XIV. *p.* 21. Unde *Persæa Tarsus* Lucan. III. 235. Quamvis Argivorum opus, qui Io quærentes cum Triptolemo erraverunt, fuisse dicat *Strabo* XIV. 392, & Tarsensibus Tarsum originem dedisse scribat *Joseph. Ant. Jud.* I. 7.

77. *Tum maxime.* V. V. 7. 2.

78. *Subjiciebant ignem*, ut V. 6. 7. templa daret igni & incendium fabricæ struxit. *Solin. c.* 40.

79. *Opulentum* i. omnibus rebus instructum, dives. Cicero N. D. III. *Opulentissima & beatissima civitas.* Liv. I. 35. *Ludos opulentius, instructiusque, quam priores reges, fecit.* Noster IV. 1. 38. V. 1. 7.

80. *Invaderet* i. aggrederetur. Flor. I. 16. *Non pro se; sed pro sociis Samnites invadit.* Noster IV. 15. 20.

81. *Parmenionem* proximum sibi voluerat esse Alexander VII. 1. 27. Militiæ, domique vir clarus fuit. Multa sine Rege prospere, Rex sine illo nihil magnæ rei gesserat. VII. 2. 33.

82. *Barbaros* i. Persas. Nep. Milt. VII. 1. *Ut insulas, quæ Barbaros adjuverant,* &c. Nost. millies.

83. *Conservatam intrat.* Liv. XXXV. 3. *Consul urbem haud dubie servatam adventu suo ingressus est.*

Pau-

CAP. V.

ARGUMENTUM.

In Cydnum descendit sudore & pulvere perfusum corpus abluturus, & gravissimo corripitur morbo Alexander.

MEdiam Cydnus amnis, de quo paullo ante [1] dictum est, interfluit [2], & tunc æstas erat, cujus calor [3] non aliam magis, quam Ciliciæ oram vapore [4] Solis accendit: & diei fervidissimum tempus cœperat. Pulvere ac sudore simul [2] perfusum [5] Regem invitavit [6] liquor fluminis, ut calidum adhuc corpus abluere. Itaque veste deposita in conspectu agminis; decorum quoque futurum ratus, si ostendisset suis levi ac parabili [7] cultu [8] corporis se esse contentum; descendit [9] in flumen.

Paullo ante n. III. 4. 8. & 9.

2. *Interfluit mediam* i. per mediam, n. Tarson fluit. V. III. 4. 8. §. 43.

3. *Calore* nimio incendi Ciliciam, docet, ubi de Tauro monte agit, Solin. c. 38. *Quantus meridiem videt, Sole æstuat.* Quibus accedebat ipsa æstas, & istius diei tempus fervidissimum i. meridies. Quantum malum secum vehat æstus, docemur a Livio XLIV. 36 *Hora diei jam ad meridiem vergebat: iter multo pulvere, & incalescente Sole factum erat. Lassitudo & sitis jam sentiebatur, & meridie instante magis accessurum utrumque apparebat. Statuit sic affectos recenti atque integro hosti non objicere.*

4. *Vapore* i. calidis exhalationibus. Cic. de Senect. *Terra semen tepefactum vapore, & complexu suo diffundit.* Noster IV. 7. 6. VI. 6. 28. VII. 5. 3.

5. *Perfusum*, plenum. *Justin.* XI. 8. 3. Noster V. 12. 8.

6. *Invitavit* i. allexit, provocavit. Plaut. Trin. I. 1. 5. *Ni me id invitet, ut faciam fides.* Proprie *invitare* est ad vitam una agendam vocare.

7. *Parabili* i. paratu facili, *dat licht is om te bekomen.* Cic. Fin. I. *Natura divitias, quibus contenta est, & parabiles, & terminatas habet.* Noster VI. 2. 3.

8. *Cultus* non vestitum modo respicit; sed omnem vitæ rationem, quantum ad curam corporis pertinet, cujus aliquot partes enumerat Cic. *N. D.* I. *Omnis cultus*

3 men. Vixque ingreſſi ſubito horrore [10] artus [11] ri-
gere [12] coeperunt: pallor deinde ſuffuſus eſt [13] &
4 totum propemodum corpus vitalis calor liquit. Ex-
ſpiranti [14] ſimilem miniſtri manu excipiunt [15], nec ſa-
tis compotem mentis [16] in tabernaculum [17] deferunt.
Ingens ſolicitudo, & pæne jam luctus totis caſtris
5 erat. Flentes querebantur *in tanto impetu* [18] *curſuque rerum*

cultus, & curatio corporis erit eadem adhibenda Deo, quæ adhibetur homini: ingreſſus, curſus, accubatio, inclinatio, ſeſſio, comprehenſio, ad exteremum etiam, ſermo & oratio. Cultus vitæ infr. v. 6. 17. V. *Freinshemii Indicem.*

9. *Deſcendit veſte depoſita* i. nudum ſe projecit. Juſtin. XI. 8. 3. *Projectis armis in undam ſe projecit.*

10. *Horrore*, qui præſagium eſt morbi. Petron. c. 17. *Tam periculoſo inhorrui frigore, ut etiam tertianæ impetum timerem.* Senec. Epiſt. 74. *Quemadmodum in corporibus futuri languoris ſigna præcurrunt: quædam enim ſegnities nervis ineſt, & ſine labore ullo laſſitudo, & oſcitatio, & horror membra percurrens. Horrorem* dicit Celſ. III. 3. 12. ubi totum corpus intremiſcit, unde *tremulus horror.* Prop. I. 5. 8. *Het ſchudden des lichaems.* Noſter VIII. 10. 7.

11. *Artus* i. membra. Feſtus. *Artus ex Græco appellantur, quos illi ἄρθρα dicunt, ſive artus dicti, quod membra membris artentur. Artica* Plaut. Men. v. 2. 102. Noſter VII. 4. 23.

12. *Rigere.* Juſtin. XI. 8. 4. *Nervos ejus occupavit rigor.* Frigoris effecta notat *rigor*, ut ſunt durities, horror, capillorum erectio, & ſimilia. Val. Max. III. 8. 6. ext. *Subito deinde ex nimio hauſtu rigore obſtupefactis nervis, ac corpore hebetatis artubus.*

13. *Suffuſus* i. ſubjectus. Inde *ſuffundatum* pro ſuffuſis ſive ſubjectis. Varro Sat. *ταφῇ μενίππῳ. Antiqui noſtri domibus lateritiis, paullulum modo lapidibus ſuffundatis, ut humorem effugerent, habitabant.*

14. *Exſpiranti* i. morienti. Tacit. Hiſt. III. 84. 4. *Multi ſemianimes ſuper turres & propugnacula mœnium exſpiravere.* Vetus Poeta apud Cicer. Tuſc. II. *Frendens efflavit extremum halitum.*

15. *Excipiunt* i. ſuſcipiunt. Serv. Aen. III. 318. *Signate eſt locutus, quia dejectum dixerat Excipiuntur enim, quæ cadunt.*

16. Mentis non compotem, *hy was niet by ſijn verſtand. Compotem ſui* Noſter IV. 12. 17.

17. *Tabernaculum* II. in caſtris poſitum, ex quo deinde *in oppidum Tarſon caſtris propinquum eſt delatus, & ibi æger jacuit*, ut *Val. Max.* III. 8. 6. *ext.* ait.

18. *Impetu.* Cicero de Orat. III. *O Fallacem hominum ſpem, fragilemque fortunam, & inanes noſtras contentiones, quæ in medio ſæpe ſpatio franguntur & corruunt, & ante in ipſo curſu ob-*

rerum omnis ætatis ac memoriæ [19] *clariſſimum Regem non in acie* [20] *ſaltem* [21], *non ab hoſte dejectum* [22], *ſed abluentem aqua corpus ereptum eſſe, & exſtinctum* [23]. *Inſtare* [24] 6
Darium, victorem, antequam vidiſſet hoſtem. Sibi eadem terras [25], *quas victores peragraſſent* [26], *repetendas: omnia aut ipſos, aut hoſtes populatos: per vaſtas* [27] *ſolitudines* [28], *etiamſi* [29] *nemo inſequi velit, euntes, fame atque*

obruuntur, quam portum conſpicere potuerunt.

19. *Ætatis ac memoriæ.* Hac de cauſa *ingemuit* Julius Cæſar, *animadverſa apud Herculis templum*, quod erat Gadibus, *Alexandri Magni imagine, quod nihil dum a ſe memorabile actum eſſet in ætate, qua Alexander orbem terrarum ſubegiſſet.* V. *Suet. Jul.* c. 7.

20. *In acie.* Hæc enim mors Rege dignior & pulchrior. *In acie* enim qui cadunt, *dignam viris obeunt mortem*, ut de Spartaco, ejusque ſociis *Flor.* III. 20. 14. Hæc veſo mors *obſcura & ignobilis*, ut n. 10. vocatur, fuiſſet futura: & non ſine ratione, quod ille apud Stat. Theb. IX. 509. exclamaſſet Alexander.

--- *Adeone occumbere ferro*
Non merui? V. *Freinshem.*

21. *Saltem* i. minimum. Tractum eſt a captivis, qui dum ab hoſtibus capiuntur, omnibus ſublatis dicebant: *ſalutem concede.* Inde per ſynæreſin in contentu rerum multarum petituri aliquid, *ſaltim* dicimus. V. *Serv. Aen.* IV. 327. *Gell.* XII. 14. *Saltem*, an *ſaltem* ſit ſcribendum diſputat *Guiliel. Veriſ.* I. 10. De hac voce multa etiam *Vorſt. de Latin. merit. ſuſp.* c. 8.

22. *Dejectum* i. in pugna cæſum. Nep. Thraſyb. III. 1. *Hoc dejecto Pauſanias venit Atticis auxilio.*

23. *Exſtinctum* i. mortuum. Virg. Ecl. v. 20.

Exſtinctum Nymphæ crudeli funere Daphnim.

Exſtinctus dicitur ignis inſt. IV. 10. 11. quod ad animam, quæ igneæ eſt, ut veteres putarunt, naturæ, traducitur, ut dicatur *exſtingui*, dum homo moritur. Inde Terent. Adelph. III. 2. 16. *Seni animam primum exſtinguerem ipſi.* Ubi Donatus: *bene exſtinguerem, quia ignis eſt. Virg.* VI. 730. *Igneus eſt illis vigor.* Noſter IV. 10. 19. V. 11. 32.

24. *Inſtare* i. feſtinare, ut adeſſet. *Quinto die Darium in Ciliciam fore nuntiabatur.* II. 10.

25. *Eaſdem terras*, n. Ciliciam, Cappadociam, Paphlagoniam, Lyciam, Pamphyliam, Lydiam, Phrygiam, totam denique Aſiam minorem cum Helleſponto. V. *Raderum.*

26. *Peragraſſent* i. per illas iter feciſſent. *Peragrare* proprie de terreſtri dicitur itinere. VI. 2. 18.

27. *Vaſtas* i. magnas, quæ quia magna ſunt, *vaſta* & vacua eſſe ſolent. Sic *vaſtum æquor* Virg. Aen. III. 191. *Vaſtumque cava trabe currimus æquor.* Noſt. V. 6. 3.

28. *Solitudines* i. loca deſerta. *Sola loca* dicunt Terentius, Plautus, Lucretius, alii.

29. *Etiamſi* i. etſi, quamvis.

Cic.

7 *que inopia*[30] *debellari*[31] *posse. Quem signum daturum fugientibus? quem ausurum Alexandro succedere*[32]*? Jam ut ad Hellespontum fuga penetrarent*[33]; *classem*[34], *qua*
8 *transeant, quem præparaturum?* Rursus in ipsum Regem misericordia versa; *illum florem*[35] *juventæ, illam vim animi, eundem Regem & commilitonem*[36], *divelli a*
9 *se, & abripi*, immemores sui[37] querebantur. Inter hæc liberius meare[38] spiritus[39] coeperat: adlevabat[40] Rex oculos, & paullatim redeunte[41] animo, circumstantes amicos agnoverat: laxataque[42] vis morbi

Cic. Fam. XI. 21. *Tuis opibus, & consulatu tuo etiamsi timidi essemus.*

30. *Fame atque inopia.* Illa enim arma sunt omni ferro sæviora. Tacit. Hist. II. 32. 3. *Transpadanam Italiam, atque ipso transitu exercitus vastatam: non frumentum usquam: nec exercitum sine copiis retineri posse.*

31. *Debellari* i. expugnari. Virg. Aen. VI. 854.

Parcere subjectis, & debellare superbos.

Noster IV. 9. 8. VII. 4. 7.

32. *Succedere*, quia *major moles erat, quam ut unus subire eam posset.* X. 5. 37.

33. *Fuga penetrarent.* V. III. 7. 6. §. 33.

34. *Classem* victis ad Granicum Persis remiserat in Græciam. Causas denarrat *Arrian.* I. 58.

35. *Florem* appellare consueverunt, quicquid in quacunque re pulcherrimum, & præstantissimum esset. Justin. XIII. 1. 1. *Exstincto in ipso ætatis ac victoriarum flore Alexandro.* Noster VII. 9. 19. VI. 5. 23. X. 5. 10. Quod *flos* est in herbis, id in adolescente est pubertas. Inde *ætatis flore pubescere* infr. VII. 2. 4. V. *Rittersh. Oppian.* xvvvγ. IV. 153. *Barth. Claud. Rufin.* I. 141. *Schott. Observ. Hum.* IV. 6.

36. *Commilitonem* i. militiæ socium. *Commilitium* belli est societas. *Paterc.* II. 29. 5. *Tacit. Ann.* I. 60. 3. Non milites; *sed commilitones* suos appellavit Cæsar. *Sueton. Jul. c.* 67. & semet ipsum Alexander infr. IX. 2. 28.

37. *Immemores sui* i. obliti suę infelicitatis, & futurarum Alexandro exstincto ærumnarum.

38. *Liberius meare* i. sensim ægro redire. ut VIII. 4. 12.

39. *Spiritus* i. anhelitus, Plaut. Mil. I. 1. 17.

Quojus tu legiones dissipavisti spiritu.

Noster VII. 5. 15. & VI. 15. ubi *spiritu linquente*, als den adem uyt blijft.

40. *Adlevabat* i. attollebat, ut VIII. 14. 41. V. III. 12. 12. §. 32.

41. *Redeunte*, ut de eo, quem vis morbi ejecerat. Tac. Agric. V. 3. *Nunc demum redit animus*, de eo, quem *metus expulerat.* Phæd. III. 15. 13. *Ad cogitandum melior ut redeat animus*, ut de expulso per multiplices labores. V. *Scheff. Phæd. l. l.*

42. *Laxata* i. remissa. Sic *relaxare*

bi ob hoc solum[43] videbatur, quia magnitudinem mali sentiebat. Animum autem ægritudo corporis[44] urgebat[45], quippe *Darium quinto die*[46] *in Ciliciam*[47] *fore* nuntiabatur. *Vinctum ergo se tradi, & tantam victoriam eripi sibi e manibus, obscuraque & ignobili morte in tabernaculo suo exstingui se* querebatur. Admissisque amicis[48] pariter & medicis: *In quo me*, inquit, *articulo*[49] *rerum mearum fortuna deprehenderit*[50], *cernitis.*

laxare animum Phæd. III. 1. 13. est remittere de curis, quibus sustinendis animus adstringitur.

43. *Ob hoc solum* i. ex hoc solo. Esse vero *animi translati in melius argumentum, si vitia sua, quæ adhuc ignorabat, viderit*, docet hisce, quæ attuli, verbis Sen. Epist. 6. & addit: *Quibusdam ægris gratulatio fit, cum seipsi ægros esse senserunt.*

44. *Ægritudo corporis.* Nam corpus Alexandri animum affecerat. Hic enim nullam ante molestiam senserat, quam corpus affligeretur. Accepit animus *ægritudinem*, non dedit, quomodo apud Liv. I. 31. Hostilio Regi longinquo morbo implicito *fracti simul cum corpore sunt spiritus illi feroces.* Proprie *ægritudo* est mœror. Just. XXXIV. 2. *Ne multo post adolescens ex ægritudine collecta infirmitate decedit.* Cicero Tusc. III. *Proprie ut ægrotatio in corpore, sic ægritudo in animo nomen habet, non sejunctum a dolore* Posteriore ævo & *corpori* tribuerunt. Ideo vocem *animi* adjecerunt. Just. XXXII. 3. *Brevi post tempore morbo ex ægritudine animi contracto decessit.* Noster III. 3. 2. IV. 10. 19. IX. 10. 13. & vocem *corporis* diserte adjecerunt, & morbum intellexerunt. Flor. IV. 7. 10. *Quorum alterum corporis ægritudo, illum metus & ignavia subduxissent.* V. *Vorst. de Latin. merito susp. c.* 14. & *Freinshem.*

45. *Urgebat* i. afficiebat.

46. *Quinque dies* totos in Euphrate, quem tum nondum trajiciendo consumsit Darius. A sinu vero Cilicii maris usque ad pontem Euphratis sunt quadringenta stadia i. duodecim milliaria Germanica cum semisse, seu dimidio. V. *Raderum.*

47. *In Ciliciam*, est Antiptosis, quo ponitur casus pro casu, & accusativus pro ablativo, quemadmodum Atticis pro dativo non raro usurpatur. Fit hæc Antiptosis tum cum nominibus adjectivis, ut VII. 2. 5. tum cum præpositione *in*. Cicero pro Manil. *Cum vestros portus in prædonum fuisse potestatem sciatis.* Terent. Heaut. V. 2. 33. *Ego dicam, quod mihi in mentem.* Noster III. 11. 4. IV. 2. 4. VII. 3. 17. Exempla collegerunt *Vechner. Hellen.* I. 2. 16. *Schott. Nod. Cicer.* I. 6. *Gell. N. A.* I. 7.

48. *Amicis*, Cratero, Perdicca, Ptolomæo, aliis. *Amici* appellantur præcipui Regum ministri. IV. 1. 19. V. 6. 14.

49. *Articulo* i. statu, conditione. Cic. pro Quint. *Ut eum*

suis

tis. Strepitum hostilium armorum exaudire mihi videor:
12 *& qui ultro* 51 *intuli bellum, jam provocor. Darius ergo, cum tam superbas literas* 52 *scriberet, fortunam meam in consilio habuit* 53: *sed nequicquam* 54, *si mihi arbitrio*
13 *meo* 55 *curari* 56 *licet. Lenta* 57 *remedia, & segnes medicos non expetunt tempora mea* 58. *Vel mori strenue* 59, *quam*

suis conditionibus in ipso articulo temporis adstringeret. Proprie *articulus* est pars digiti vel pedum vel manuum, Cic. N. D. 1. *Nævus in articulo pueri delectat Alcæum.*

50. *Deprehenderit* i. ex improviso oppresserit incautum, & non opinantem, *overvallen, betrappen.* Plin. Epist. III. 12. *Deinde adjicit: putares non ab illis Catonem; sed illos a Catone deprehensos.* Cic. de Orat. 1. *Deprehensum equidem me, inquit Antonius, plane video, atque sentio.* Noster v. 4. 19. VII. 4. 4. IV. 5. 4.

51. *Ultro* i. non lacessitus, prior. Ter. Ad. IV. 3. 4. *Qui ita putant sibi fieri injuriam: ultro, si quam fecere ipsi, expostulant.* Noster IV. 14. 21. VI. 1. 13. V. *Cujac. Obs.* III. 2.

52. *Superbas literas* puto intelligi, quas ad satrapas suos scripserat, jubens *insanientem istum Philippi adolescentulum verberibus puerilibus graviter cæsum, indutumque post veste purpurea sibi vinctum tradere, navibusque una cum nautis submersis omnes ejus milites ad ulteriora maris rubri transportare.* V. *Freinsh.*

53. *Fortunam meam in consilio habuit* i. ea ipsa *fortuna*, quæ rerum eventum moderari poterat, me prodidit, & Dario suggessit, quid faciendum esset, cum sciret eventurum mihi hunc morbum, quo conatibus illius obviam ire prohiberer. Incertus in paneg. ad Constantinum c. 4. hoc vocat *in consilio divinum numen habere.* V. *Freinsh. Indicem.*

54. *Nequicquam* i. frustra. Festus: *Nequiquam* (scribit sine c, quod olim non geminabant consonantes) *significare idem, quod frustra, pluribus Auctorum exemplis manifestum est.* Noster VI. II. 15. X. 6. 14.

55. *Arbitrio.* V. VI. 1. 19.

56. *Curari* medicorum est. Plaut. Men. V. 4. 7. *Magna cum cura ego illum curari volo.* Liv. II. 14. *Curatis vulneribus profecti domos.* Noster V. 9. 3. VIII. 14. 4. 5.

57. *Lenta* i. tarda. Cic. Catil. II. *Non milites tam acres, quam inficiatores lentos.* Sic *Paris lentus* Propert. II. 2. 25. dicitur, qui tardus fuit in Helena Menelao reddenda. Noster V. 13. 20. Proprie *lentum* est flexibile, & quod potest duci & trahi, ita ut non frangatur. Sic *lenta viburna* Virg. Ecl. 1. 26. *lentum vimen* Nostro VI. 5. 16. De hoc adjectivo digladiantur *Turneb.* XVII. 24. *Muret.* III. 18. *Titius Loc. Contr.* 1. 20. *Villiom. in Titium.* 1. 21. *Sciop. Verisim.* III. 14.

58. Mea tempora, *het is geen tijd daer na.*

59. *Strenue* i. cito, subito. Cic. Fam. XIV. 5. *Strenue accepi tuas literas.* Noster III. 8. 23. IV. 1. 24.

Belli

quam tarde convalescere mihi melius est. Proinde si quid opis, si quid artis in medicis est, sciant, me non tam mortis, quam belli remedium 60 *quærere.* Ingentem 14
omnibus incusserat curam 61 tam præceps 62 temeritas. Ergo pro se quisque 63 precari cœpere; *ne festinatione periculum angeret, sed esset in potestate medentium* 64. *Inexperta remedia haud injuria* 65 *ipsis esse suspecta, quum ad perniciem ejus* 66 *etiam a latere ipsius* 67 *pecunia solicitaret hostis.* Quippe Darius *mille talenta* 68 16
interfectori 69 *Alexandri daturum* se pronunciari 70 jusserat. Itaque ne ausurum quidem quemquam arbitrabantur experiri 71 remedium, quod propter novitatem posset esse suspectum.

CAP.

60. *Belli remedium*, i. non pacem, aut pacis conditiones; sed ut quam primum convalescam, quo possim cum Dario decernere. V. *Raderum.*

61. *Incusserat curam* i. fecerat. Flor. III. 10. 14. *Tantum pavoris incussit Romana vis.* i fecit, ut adeo paverent, terrerentur. Nost. IV. 15. 5. VI. 11. 27. III. 6. 5.

62. *Præceps* i. festinans. Tacit. Hist. II. 6. 1. *Præcipitibus, ut asbolet, nunciis.* Noster III. 6. 2. V. 4. 12. VII. 7. 20. Proprie *præceps* est, quod ruit in caput.

63. *Pro se quisque* i. quantum quisque poterat. Terent. Heaut. I. 1. 74. *Pro se quisque sedulo faciebat.* Noster III. 6. 17. VI. 2. 20. VII. 6. 8.

64. *Esset in potestate medentium* i. permitteret se medicis. *Medentes* pro medicis, etiam Lucret. I. 934. IV. 11. Ovid. Metam. XV. 629. ut *venantes* pro venatoribus Virg. XII. 4. Phæd. I. 13. 7. *natantes* pro piscibus Lucret. II. 343. Virg. Georg. III. 541. Veteres enim, maxime Græci, participiis nominum loco utebantur. V. *Barth.* XX. 19. *Vechn. Hellen.* I. 2. 9.

65. *Haud injuria* i. non abs re. III. 8. 20. VII. 6. 21.

66. *Ad perniciem ejus* i. ad illum interficiendum. Nep. Datam. V. 4. *Ut impellantur ad eorum perniciem.* Noster V. 9. 6.

67. *A latere ipsius* i. familiares, domestici, satellites, regum plurimum latera tegentes. Liv. XXIV. 5. *In insontes ab latere tyranni.* V. *Gronov. in Liv. l. l.*

68. *Mille talenta* i. sexcenta millia Philippeorum. V. *Raderum.*

69. *Interfectori.* Hoc crimen Dario literis ad illum missis objicit. IV. 1. 12.

70. *Pronunciari* i. palam promitti. Suet. Jul. c. 19. *De suo nummos communi nomine pronunciaret.*

71. *Experiri* V. VII. 2. 36.

CAP. VI.

ARGUMENTUM.

Alexandrum priſtinæ valetudini reſtituit Philippus Medicus, cui gratias agit exercitus.

1 ERat inter nobiles[1] medicos e Macedonia Regem ſequutus Philippus, natione[2] Acarnan, fidus admodum Regi: puero comes[3] & cuſtos ſalutis[4] datus, non ut regem modo, ſed etiam ut alu-
2 mnum[5] eximia charitate diligebat. Is *non præceps ſe, ſed ſtrenuum*[6] *remedium afferre, tantamque vim morbi potione medicata levaturum eſſe* promiſit. Nulli promiſſum ejus placebat, præter ipſum, cujus periculo

Nobiles. Sic Phædr. I. 15. 12. *Verum ſtupore vulgi factum nobilem.* Ubi Schefferus: *Refertur ad claritatem famæ.* Nam *præcedit* v. 4. adquiſivit ſibi famam.

2. *Natione* i. gente, genere. Cic. de provinc. *Cæſar, cum acerrimis nationibus Germanorum & Helvetiorum, præliis feliciſſimis decertavit.*

3. *Comites* pueris regiis & nobilioribus, qui illorum vitam ordinarent, addi ſolebant. Talem Caji juventæ voluerat Auguſtus eſſe M. Lollium. Suet. Tib. c. 12. *Ex criminationibus M. Lollii comitis, & rectoris ejus.* quem Paterc. II. 102. I. Caji *moderatorem* vocat. V. *Lacerd. Aen.* IX. 173. XI. 33.

4. *Cuſtos ſalutis* i. qui ſanitatis ejus curam ageret, & *valetudines* ejus *regeret*, ut loquitur *Tacit. Ann.* VI. 50. 3. Unde & Alexander illi *in re medica* potiſ-*ſimum fidebat.* Arrian. II. 89.

5. *Alumnum* i. a pueto educatum. Plaut. Moſt. I. 4. 12. *Ocellus meus, tuus ſum alumnus.* Noſter IX. 2. 28. alumnum *veſtrum ne deſeratis.* i. me apud vos natum, altumque, quemque ipſi prope *aluiſſe* videmini, ne deſtituatis. De *alumni* ſignificatione tantum paſſiva, & activa ſimul paſſivaque inter ſe decertant *Vail. Eleg.* VI. 1. *Scal. Catal. Virg. p.* 79. *Barth.* XXIII. 9. *Taubm. in Cul. n.* 307. *Cruq. in Horat. Od.* III. 18. 4. *Caſtal. V. L. c.* 53.

6. *Strenuum* i. forte, efficaciſſimum, præſentaneum, & cujus vim morbi vis non poſſet impedire. Ita *mors ſtrenua*, in quam non eſt remedium. IX. 8. 20. & *homo ſtrenuus*, fortis, expeditus, promtus ad rem gerendam. V. 13. 12. VII. 2. 26. IV. 9. 2. Hinc Dea *Strenua, quæ faceret ſtrenuum.* Auguſt. de Civ. Dei IV. 16.

Polli-

culo pollicebatur[7]. Omnia quippe facilius, quam 3
moram[8] perpeti poterat: arma[9] & acies in oculis erant; & victoriam in eo poſitam arbitrabatur, ſi tantum ante ſigna ſtare potuiſſet[10]: id ipſum, *quod poſt diem tertium medicamentum ſumturus eſſet*, (ita enim medicus prædixerat) ægre ferens. Inter hæc a Par- 4
menione[11], fidiſſimo purpuratorum, literas accipit[12], quibus ei denuntiabat, *ne ſalutem*[13] *ſuam Philippo committeret*[14]: *mille talentis a Dario, & ſpe nuptiarum ſororis*[15] *ejus eſſe corruptum*[16]. Ingentem animo 5
ſolicitudinem literæ incuſſerant; & quicquid in utramque partem aut metus, aut ſpes ſubjecerat[17], ſecreta æſtimatione penſabat[18]. *Bibere perſeverem*[19]? *ut*

7. *Pollicebatur* i. promittebatur, paſſive. Priſcian. VIII. 2. *Metellus Numidicus in oratione, qua apud populum C. Manlio tribuno plebis reſpondit: Nam ut aliis plerumque obvenienti magiſtratu ob metum ſtatuæ pollicean-tur: paſſive* ἐπαγγέλλωνται.

8. *Moram.* V. v. 5. 3.

9. *Arma* i. bellum, ut IV. 1. 38. VI. 2. 1.

10. *Ante ſigna ſtare*, ut more ſuo in prima acie & anteſignanus eſſet, ſuisque ſua præſentia animum adderet. Ita Camillus *dato ſigno ex equo deſilit, & proximum ſigniferum manu arreptum ſecum in hoſtem rapit; infer miles, clamitans, ſignum. Quod ubi videre ipſum Camillum, jam ad munera corporis, ſenecta invalidum, vadentem in hoſtes, procurrunt pariter omnes, clamore ſublato: ſequere Imperatorem, pro ſe quiſque clamantes. Nec vis tantum militum movebat excitata præſentia ducis, ſed quod Volſcorum animis nihil terribilius erat, quam ipſius Camilli forte oblata ſpecies.* Liv. VI. 8.

11. *A Parmenione* miſſas has literas tradunt & *Arrian.* II. 90. *Plutarch. Alex. f. m.* 247. *Juſtin.* XI. 8. 5. *Val. Max.* III. 8. 6. Sed ab Olympiade matre *Senec. de Ira* II. 23. Ubi V. *Lipſium.*

12. *Accipit* pridie a Cappadocia miſſas. *Juſt.* XI. 8. 5.

13. *Salutem* i. vitam, valetudinem, ut III. 6. 11. VI. 8. 7.

14. *Committeret* i. crederet. Cic. Fam. III. 10. *Quid mihi ille non commiſit?* Noſter VI. 7. 4.

15. *Sororis.* Plutarch. Alex. f. m. 247. filiæ. Sed proditori *ſoror* ſufficere poterat.

16. *Corruptum*, beſtoocken, bekuypt. Saluſt. in Cicer. *Populus Romanus ita largitionibus corruptus, ut ſeſe, & fortunas ſuas venales habeat.* Noſter VI. 10. 22.

17. *Subjecerat* n. animo. *Subjicere* eſt loco alterius quid ponere. Nep. Lyſ. IV. 2. *Librum pari magnitudine ſubjecit.* Noſter VI. 6. 27.

18. *Secreta æſtimatione penſabat* i. ſolus diligenter æſtimabat,

ut, si venenum datum fuerit, ne immerito [20] *quidem, quicquid acciderit, eveniſſe videatur? Damnem medici fidem* [21]*? in tabernaculo ergo me opprimi patiar? At ſatius*
7 *eſt alieno me mori ſcelere, quam metu meo.* Diu animo in diverſa verſato [22], nulli quod ſcriptum eſſet, enunciat: epiſtolamque ſigillo [23] annuli ſui impreſſam,
8 pulvino, cui incubabat [24], ſubjecit [25]. Inter has cogitationes biduo abſumto [26], inluxit [27] a medico deſtinatus [28] dies. Et ille cum poculo, in quo me-
9 dicamentum diluerat [29], intravit. Quo viſo Alexander levato corpore in cubitum [30], epiſtolam a Parmenione miſſam ſiniſtra manu tenens, accipit poculum,

& perpendebat. Tacit. Ann. III. 52. 4. *Tiberius ſæpe apud ſe penſitato.* Noſter VII. 8. 2.

19. *Perſeverem bibere*? i. bibamne, ut ante literas acceptas decreveram? Nondum enim cœperat bibere: nec *perſeverare* eſt pergere in cœpto, vel cœpta abſolvere, ſed in ſententia permanere, non mutare animum. V. *Raderum.*

20. *Immerito*, quia monenti obſecutus non fuero.

21. *Damnem medici fidem*? niet vertrouwen. Noſter V. 12. 4. VI. 4. 9.

22. *Animo in diverſa verſato*, gins en weer bedacht. Terent. And. I. 1. 25.

Tot me impediunt curæ, quæ meam animum diverſe trahunt.
Virg. Aen. IV. 2. 85.

Atque animum nunc huc celerem, nunc dividit illuc,
In partesque rapit varias, perque omnia verſat.

Noſter n. 5. VI. 6. 27.

23. *Sigillo* i. ſigno, quo literæ clauduntur. Cic. Acad. IV. *Si in ejuſmodi cera centum ſigilla hoc annulo impreſſero.* Horat. Epiſt. I. 20. 3.

Odiſti claves, & grata ſigilla pudico.

Noſter III. 7. 14. De *ſigilli* ſignificationibus V. *Longum de annul. c. 1.*

24. *Incubabat.* V. VII. 5. 18.

25. *Subjecit* i. ſuppoſuit. Nep. Pelop. III. 2. *Sicut erat ſignata, ſub pulvinum ſubjiciens.*

26. *Abſumto* i. impenſo, conlocato, ut IV. 7. 15.

27. *Inluxit.* Sic Liv. XXXVIII. 52. *Hic ſpecioſus ultimus dies P. Scipioni inluxit.*

28. *Deſtinatus* i. ſtatutus. Flor. II. 18 12. *Ut deſtinata morte in prælium ruerent.*

29. *Diluerat* i. temperaverat, ut Val. Max. III. 8. 7. *Atque eam Philippus medicus ſuis manibus temperatam porrexiſſet.* Noſter *n.* 13. Proprie *diluere* eſt madefacere. Inde *diluta labella abſtergere* Cat. CXVII. 4. Noſter VIII. 10. 25.

30. *In cubitum* erigebantur ex ſomno quodam turbulento repente excitati. Petron. c. 92. *Erectus quidem in cubitum hac fere*

lum, & haurit [31] interritus; Tum *epiſtolam* [32] Philippum legere jubet; nec a vultu legentis movit oculos, ratus aliquas conſcientiæ notas [33] in ipſo ore poſſe deprehendere. Ille, epiſtola perlecta plus in- 10
dignationis [34], quam pavoris, oſtendit: projectisque amiculo, & literis ante lectum; *Rex*, inquit, *ſemper quidem ſpiritus meus ex te pependit* [35], *ſed nunc vere* [36], *arbitror, ſacro ac venerabili ore trahitur* [37]. *Crimen* [38] 11
par-

re oratione contumacem vexavi.
Ovid. Metam. XI. 621.

Excuſſit tandem ſibi ſe, cubitoque levatus.

& morbo impliciti aliquid dicturi. Nep. Attic. XXI. 5. *Hos ut veniſſe vidit, in cubitum nixus: quantam, inquit,* &c.

31. *Haurit* i. bibit. Cic. de clar. Orat. *Si is potare velit, de dolio ſibi hauriendum putet* Noſter IV. 16. 13.

32. *Epiſtolam* hauſto medicamento Philippo legendam porrexiſſe videtur dicere. Certe dicit Valer. Max. III. 8. 6. *Quas cum legiſſet, ſine ulla cunctatione medicamentum hauſit, ac tunc legendas Philippo tradidit.* Arrianus tamen II. 90. & Plutarch. Alex. f. m. 247. *uno tempore Alexandrum potionem hauſiſſe, & Philippum Parmenionis literas legiſſe* tradunt.

33. *Conſcientiæ notas*, &c. Cic. Orat. III. *Imago animi vultus eſt, indices oculi.* Sen. Contr. II. 13. *Magna conſilia non bene tegit vultus.* Ovid. Metam. II. 447.

Heu quam difficile eſt crimen non prodere vultu.

34. *Indignari* i. indigne ferre. Nep. Dion. IV. 2. *Id factum cum multi indignarentur.* Eum. I. 3. *Macedones indigne ferebant.* Noſter IV. I. 24. Inſontes vero indignantur. Plaut. Amph. II. 2. 251.

Quæ non deliquit, decet
Audacem eſſe, & confidenter
pro ſe, & proterve loqui.

35. *Ex te pependit* i. vita mea in tua ſalute eſt poſita, mea ſalus & incolumitas ſemper tuæ fuit annexa. Vitam tibi debeo. Petron. c. 87. *Ex cujus oſculo pendes* i. cujus oſculum tibi vitam præſtat. *Pendere* ex illo dicimur, cui multum debemus. Quintil. Declam. 301. *Habes uxorem non ambitioſam, non exacturam comitatus, ſed quæ tota ex tuo vultu pendeat. Spiritus* vero pro vita, quia quando *ſpiratio* deſinit, homo deſinit vivere. Noſter VI. 10. 33. V. 8. 12. licet illi minus quid ſit, quam vita. VI. 9. 2.

36. *Vere* i. proprie, unice.

37. *Ore trahitur*, i. os, quo tu ſpiritum *trahis*, & mihi vitam prorogat. Illo clauſo tam mihi, quam tibi erit moriendum. Senec. Epiſt. 104. *Nam cum ſciam ſpiritum illius in meo verti: incipio, ut illi conſulam, mihi conſulere. Trahere* difficultatem, & ultimos quaſi conatus vivendi exprimit. Colum. VII. 9. *Cum quodam impedimento tractus ſpiritus.* Phæd. I. 22. 4. *ſpiritum extre-*

parricidii 39, *quod mihi objectum est, tua salus diluet* 40. *Servatus a me vitam mihi dederis* 41. *Oro, quæsoque* 42 *amissoque metu, patere medicamentum concipi venis* 43. *Laxa paulisper animum, quem intempestiva solicitudine amici sane fideles, sed molestè seduli* 44 *turbant.* Non se-
curum modo hæc vox, sed etiam lætum Regem, ac
12 plenum bonæ spei fecit. Itaque, *si Dii*, inquit, *Philippe, tibi permisissent, quo maxime modo animum velles experiri meum; alio profecto voluisses: sed certiorem, quam expertus es, ne optasses quidem* 45. *Hac epistola*

extremum trahens. V. *Freinsh.* & *Scheffer. Phæd. l. l.*

38. *Crimen* i. delictum. Proprie est id, quod per contentionem alicui objicitur. Hinc contentiones, & jurgia, ex quibus bellum oriretur, *belli crimina* vocat Virg. Aen. VII. 339.

Disjice compositam pacem, sere crimina belli.

Et *criminari* est accusare. Suet. Tib. c. 10. *Quam neque criminari, aut dimittere auderet.* Noster VIII. 6. 24. *Criminatio*, accusatio. Justin. XII. 14. 3. *Variis se criminationibus vexatum.* Noster n. 14 IX. 7. 24.

39. *Parricidii* i. tuæ cædis. Regem enim qui interficit, *parricida est*, Ratio: subjectis loco parentis esse debet. Flor. IV. 7. 1. *Libertatem illo ipso parricidio* (i. Julii Cæsaris cæde) *perdidere.* Val. Max. I. 8. 8. *Cassius nunquam sine præfatione publici parricidii nominandus.* Suet. Jul. c 88. *Curiam, in qua occisus est obstrui placuit: Idusque Martias parricidium nominari.* Noster V. 8. 3: 12. 9. VI. 7. 7.

40. *Diluet* i. refutabit, refellet. Plaut. Rud. IV. 4. 64. *Mihi, quod rogavi, dilue.* Cic. Verr. IV. *Dilue hoc crimen Calidianum.* Noster VII. 1. 31.

41. *Servatus vitam mihi dederis* i. ipso facto, quo te servavero, ego servatum me ducam, cum judicem me occisum te occiso, licet a nemine occidar.

42. *Oro, quæsoque.* Ita Plaut. Curc. III. 62. *Tecum oro, & quæso, ut* &c. Rud. III. 2. 15. *Teque oro, & quæso, si* &c. *Oro* Nonio IV. 342. *est humiliter, & cum veneratione peto.* Sed *quæso* Festo est *rogo.*

43. *Patere omisso metu cõncipi venis* i. in venas penetrare. Curæ vero calorem a stomacho in caput avocant, ut pharmacum digerere non possit, & in venas spargere. Cic. Fam. XVI. 14. *Audio te animo angi, & medicum dicere, ex eo te laborare.* Noster n. 16. V. *Freinshemium*, & *Fab. Epist. Crit.* 52.

44. *Molestè seduli* i. nimium diligentes. *Sedulitas* diligentia est nimia, & officium nimis accuratum, ita, ut noceat interdum. Ita *sedulitatem* mali pœtæ, qui multum & diligenter, sed adverso Apolline canit, dicit *Cicero pro Archia.*

45. *Ne optasses quidem.* Proverbium: *Quantum a Diis optat.* Ci-

stola accepta, tamen, quod dilueras, bibi: & nunc credo te non minus pro tua fide, quam pro mea salute esse solicitum. Hæc elocutus dextram 46 Philippo offert. Cæ- 13
terum tanta vis medicamenti fuit, ut criminationem Parmenionis adjuverint 47. Intercluſus deinde spiri- 14
tus 48 arcte meabat 49. Nec Philippus quidquam inexpertum omisit. Ille fomenta 50 corpori admovit; ille torpentem 51 nunc cibi, nunc vini odore 52 excitavit. Atque, ut primum mentis 15
compotem esse sensit; modo *matris* 53 *sororumque* 54, modo

Cicero pro Flacco: *Tantum nunquam est ausus, ut haberet, optare.* Claudian. Eutrop. I. 175.

Qui nihil optasset plus libertate mereri.

Augustin. de Civ. Dei V. 25. *Tantis terrenis implevit muneribus, quanta optare nullus auderet.* Noster V. 5. 18. V. *Gruter. Suspic.* VI. 14.

46. *Dextram*, favoris & benevolentiæ tesseram. Cic. pro Dejot. *Per dextram te istam oro, quam regi Dejotaro hospes hospiti porrexisti: istam, inquam, dextram, non tam in bellis, neque in præliis, quam in promissis, & fide firmiorem.*

47. *Criminationem adjuverint*, quia exanimato Alexandro amici ejus suspicati fuerint, vera scripsisse Parmenionem.

48. *Intercluſus*, belemmert. Liv. de Orat. III. *Clausulas, & interpuncta verborum animæ intercluſio, & angustiæ spiritus attulerunt.* Noster VII. 5. 15.

49. *Arcte meabat*, ut solet illorum, qui animam agunt.

50. *Fomenta* i. odores, liquoresque pretiosos, quibus deficientium tempora, nares, frontes perfunduntur, perfricantur, inunguntur. V. *Raderum.*

51. *Torpentem* i. languescentem, languidum. Cat. LXXVI. 11.

Seu mihi suprepens imos, ut torpor, in artus.

Inde *torpedo* piscis, *torpore* & stupore officiens alios pisces, imo homines frigiditate sua. Hinc *lingua torpet.* Cat. LI. 3. & *obtorpuisse metu* X. 3. 1 est. *Stil worden.*

52. *Odore*, quia id, quod in cibo, & vino præstantissimum, & subtilissimum est, exspirat & exhalat. Unde est, quod coquos dicimus *odore* pasci. Et, quod Megasthenes apud Plin. VII. 2. *ad extremos fines Indiæ circa fontem Gangis* ponit, *Astomorum gentem sine ore, halitu tantum viventem, & odore, quem naribus trahant. Quibus nullum cibum, nullumque potum* tribuit: *tantum radicum, florumque varios odores, sylvestrium malorum, quæ secum portent longiore itinere, ne desit olfactus.*

53. *Matris* Olympiadis, cui parvulæ antea fuit nomen Myrtalis. *Justin.* IX. 7. 13. in quam tanto ferebatur amore, ut im-

modo *tantæ victoriæ adpropinquantis* admonere non de-
16 stitit. Ut vero medicamentum se diffudit in venas, & sensim [55] toto corpore salubritas percipi [56] potuit; primo animus vigorem [57] suum, deinde corpus quoque exspectatione maturius recuperavit [58]: quippe post tertium diem, quam in hoc statu [59] fuerat, in
17 conspectum militum venit. Nec avidius ipsum Regem, quam Philippum intuebatur exercitus: pro se quisque [60] dextram ejus amplexi grates [61] habebant, veluti præsenti Deo [62]. Namque haud facile

mortalitati consecrare decreverit. infr. x. 5. 30.

54. *Sororum*, quas habuit ex Olympiade matre *Cleopatram*, ex noverca Audata *Cynam*, ex noverca Nicasipolide Pheræa *Thessalonicam*.

55. *Sensim* i. paullatim. Cic. Offic. II. *Sensim hæc consuetudo, & disciplina minui cœpit.* De eo Priscian. XV. 1. *Sensim, pro paullatim, quia ea maxime faciunt sensum, quæ moranur.* Noster IV. 15. 4.

56. *Percipi* i. penitus capi. *Percipere* est totum pervadere. Plaut. Men. v. 5. 22. *Priusquam percipit insania.*

57. *Vigorem* i. robur. *Vigere* est virere, florere, vividum esse. Et *vigescere* notat ardorem ad agendum. Liv. VI. 22. *Vegetum ingenium in vivido pectore vigebat, virebatque integris sensibus.* Cat. XLVI. 8.

Jam læti studio pedes vigescunt.

58. *Recuperavit* i. recepit. *Recuperari* dicuntur amissa, cum ad eum, qui amisit, salva redeunt. Plaut. Capt. Prol. v. 4. *Tantum studens, ut natum recuperet.* Noster IV. 1. 32. & 36.

59. *Statu* i. conditione fortunæ. Cic. Attic IV. 11. *Quo in statu sim, vides.* Noster IV. 5. 7. v. 1. 5: 11. 5.

60. *Pro se quisque* i. quantum quisque potest, summo studio, omni conatu. Liv. XXIII. 3. *pro se quisque clamare.* Noster IV. 7. 14. VII. 6. 18. VI. 2. 20.

61. *Grates* est Poetarum, qui necessitate versus *ago gratias* dicere non possunt. Non nunquam etiam oratorum. Cicero de Somn. Scip. *Aliquanto post suspexit ad cœlum, &: Grates tibi, inquit, ago, summe Sol, vobisque, reliqui cœlites.* Noster IX. 6. 17. *Habere gratias* est in animo, cum memorem accepti beneficii mentem, animumque habeo, & invicem gratificandi voluntatem. V. *Vallam Eleg.* v. 41.

62. *Deorum* numero veteres accensuerunt medicinæ repertores, & divinis honoribus mactarunt, quod crederent tam excellentem doctrinam non potuisse humanis ingeniis excogitari, proinde a Luciano appellatur *Deorum doctrina.* V. *Raderum.*

63. Veneration em, *eerbiedigheyd. Omnibus* enim *gentibus*, ait Cicero pro Manil. *Regale*

le dictu est, præter ingenitam illi genti erga reges suos venerationem [63], quantam hujus utique Regis admirationi dediti fuerint, vel charitate flagraverint [64]. Jam primum nihil, nisi divina ope, adgredi 18
videbatur. Nam, quum præsto esset [65], ubique fortuna [66], temeritas in gloriam cesserat. Aetas quoque 19
vix tantis matura [67] rebus, sed abunde sufficiens [68], omnia etiam ejus opera honestabat. Et quæ leviora haberi solent, plerumque in re militari gratiora vulgo sunt: exercitatio corporis inter ipsos; cultus, habitusque paullulum a privato [69] abhorrens; militaris

gale nomen magnum, & sanctum videtur. In specie tamen ad Orientem positis. Tacit. Hist. IV. 17. 7. *Servirent Syria, Asiaque, & suetus regibus Oriens.* Et in illis, Persis. Ambros. Hex. v. 21. *Quod Persarum populi hodie servare dicuntur: ut pro commissi pretio ipsi in se propriæ mortis exsequantur sententiam. Itaque nulli, sicut Reges Persarum tam gravissimas in subjectos habent leges.* Noster V. 10. 2. V. *Freinshemium* & *Brisson. de regn. Pers.* I. 24.

64. *Flagraverint charitate* i. valde charum habuerint, ut VI. 7. 2. *Flagrare* proprie est ardere. Cic. N. D. II. *Qua nocte natus est Alexander, eadem Dianæ Ephesiæ templum deflagravit.* Noster VI. 6. 16. VII. 5. 3. Inde metaphoræ.

65. *Præsto esset* i. adesset. *Præsto* non est nomen dativi casus, sed adverbium loci, a verbo *præstare*, & idem fere est, quod prope, vel ad, vel coram, vel in promtu. Jungitur verbo *sum*, modo sine dativo, modo cum dativo, modo cum præpositione *ad*, & ejus casu simul. V. *Goclen. Probl. Gramm.* I. 44.

66. *Fortuna* i. felicitas, quæ illi *indulgendo nunquam est fatigata.* VIII. 3. 1. ut pote *quam solus mortalium in potestate habuit.* X. 5. 35.

67. *Matura* i. apta, idonea Cat. LXII. 57.

Quum par connubium maturo tempore adepta est.

Noster VIII. 6. 1. X. 1. 30. Proprie *in frugibus & pomis matura dicuntur, quæ neque cruda, & immitia sunt, neque caduca & decocta, sed tempore suo adulta.* V. *Gell. N. A.* X. 11. Noster VI. 3. 7. Inde *mature*, cito. Cic. Verr. V. *Quo maturius ad Apronium veniamus.* Noster II. 16. III. 13. 3. v. 1. II. VII. 4. 37. V. *Salmas. Exercit. Plin. f.* 1118. *Voss. Lex.*

68. *Sufficiens* i. par, pares vires habens. Petron. c. 25. *Citona sufficere huic petulantiæ.* Noster III. 13. 11.

69. *Privatus* est, qui nullo fungitur magistratu. Flor. IV. 4. 4. *Octavius Cæsar privatus (quis crederet?) consulem aggreditur.*

taris vigor: Queis ille vel ingenii dotibus, vel animi artibus [70], ut pariter charus, ac venerandus esset, effecerat.

Unde opponitur magistratui, sive illi, qui est cum potestate. Cicer. de Invent. 1. *In fortuna quæritur, privatus, an cum potestate sit.* Cæs. B. G. VI. 13. 6. *Si quis aut privatus, aut publicus eorum decreto non stetit.*

70. *Animi artibus.* Sueton. Tit. c. 1. *Tantum illi ad promerendam omnium voluntatem vel ingenii, vel artis, vel fortunæ superfuit.*

CAP. VII.

ARGUMENTUM.

In Ciliciam transit Darius, quem nonnullis Cariæ, & Ciliciæ oppidis receptis opperiri statuit Alexander. Interea imprudentia peccans occiditur Sisenes Persa.

1 AT Darius, nuncio de adversa valetudine ejus accepto, celeritate, quantam capere poterat tam grave agmen, ad Euphratem contendit [1]: junctoque eo pontibus [2], quinque tamen diebus trajecit exercitum, Ciliciam [3] occupare [4] festinans.
2 Jamque Alexander viribus corporis receptis, ad urbem

Contendit i. se contulit, profectus est. Nep. Eum. VIII. 6. *Sin per loca sola contenderet, sperabat* &c. Noster IV. 1. 3: 16. 8.

2. *Junctoeo pontibus*, ut V. 1. 29: 9. 9. IV. 9. 12. *Facere pontem* Nep. Milt. III. 1. *Pontibus sternere* II. 10. 24. Them. V. 1. *Pontem imponere* Tacit. Ann. XV. 15. 1. *Een brugge slaen.* Euphratem *pontibus junxisse* videtur Darius ad Thapsacum urbem ad Euphratem sitam. Arrian. II. 116. *Darius ad Thapsacum urbem & Euphratem cum equitatu contendit, ut, quam citissime posset, Euphratem inter se atque Alexandrum medium relinqueret.* & III. 168. *Alexander Thapsacum pervenit: ubi duobus pontibus junctum vadum reperit.*

3. *Ciliciam*, ut Alexandrum aditu Syriæ prohiberet, angustiis Ciliciæ, veluti cavea, inclusum, & captum.

4. *Occupare*, eerst besetten. *Occupare* est priorem aliquid facere

bem Solos [5] pervenerat: cujus potitus, ducentis talentis [6] nomine mulctæ [7] exactis, arci præsidium militum imposuit. Vota [8] deinde pro salute [9] suscepta [10] per ludum [11] atque otium [12] reddens [13], ostendit, quanta fiducia Barbaros sperneret [14]. Aesculapio

cere. Gell. VII. 3. *Aut occidere, si occupaverit; aut occumbere, si cessaverit.* Plin. Paneg. *Occupavit, primusque fecit, quod omnes facturi erant.* Noster sæpius.

5. *Solos* Solon a Crœso in Ciliciam profectus condidit, atque ex suo nomine *Solos* appellavit. *Laert. in Solon p. m.* 30. Pompejus Magnus in hanc hominibus exhaustam reliquos piratas transtulit, & mutato nomine *Pompejopolin* appellavit. V. *Strab.* XIV. 389. *Mel.* I. 13. *Vitruv.* VIII. 3. *Solin.* c. 38. & ad illum *Salm. Exerc. Plin. f.* 777.

6. *Ducentis talentis* i. centum viginti millibus Philippeorum. V. *Raderum.*

7. *Mulctæ*, quod propensiore erga Persas animo fuissent. V. *Arrian.* II. 91.

8. *Votum* est alicujus faciendi, vel non faciendi versus Deum deliberata & justa promissio. V. *Alciat. de V. S. f. m.* 250.

9. *Pro salute* principum & regum ægrorum vota suscipere solebant veteres. Sic *pro salute Pompeji, cum in Campania gravissima tentaretur valetudine, universa Italia vota suscepit.* Paterc. II. 48. 3. Exempla collegerunt *Brisson. Form.* I. 100. & ad hunc locum *Freinsh.*

10. *Suscipi* vota, quæ fiebant, dicebantur. Plaut. Amphit. I. 1. 75.

Vota suscipere, hortari exercitum.

Cic. Verin. *Cum inaudita, ac nefaria vota susceperis.* Dicebantur vero *suscipi*, ut onera quædam, unde & dicebantur *poni*. Prop. II. 15. 9.

--- *Me sacra Dianæ*
Suscipere, & Veneri ponere vota juvat.

V. & *Passerat. in Prop.* II. 7. 32.

11. *Per ludum*, in kortswijl. Plaut. Trut. I. 2. 11. *Qui custodem objectant per joculum & ludum.* Noster VIII. 6. 17. qui & *ludum & jocum* conjungit VI. 8. 12.

12. *Otium* i. dum otiosus esset, ut IV. 10. 14.

13. *Reddi* dicebantur vota. Horat. Od. II. 17. 30.

Reddere victimas
Aedemque votivam memento.

& *persolvi.* Val. Max. I. 1. *Matri Deum sæpenumero Imperatores nostri compotes victoriarum suscepta vota Pessinuntem profecti solverunt.* Noster VI. 11. 7. Ratio: Voto, qui sui juris erant, obligabantur, eaque de causa debitores efficiebantur. ac proinde vota, ut *debita, reddi,* & *solvi* censebantur. *V. Brisson de Form.* II. 103.

14. *Quanta fiducia sperneret.* Sic Cleomenes *populabundus fines Megalopolitanos ingressus, tum ingentem prædam congessit, tum magnam vastitatem edidit agri. Denique captis artificibus, qui ludicram artem faciebant, & veniebant ex Messene, excitavit in*

4 pio [15] & Minervæ [16] ludos [17] celebravit [18]. Spectanti nuncius lætus adfertur [19] ex Halicarnasso [20]; *Persas acie a suis esse superatos: Myndios* [21] *quoque & Caunios* [22], *& pleraque tractus* [23] *ejus suæ facta ditionis.* Igitur

in hostico theatrum, exhibitisque quadraginta minarum sumtu ludiis, sedit illic ad eos spectandos unum diem: non quo duceretur eo spectaculo, sed ut hostibus quasi insultaret, & quam longe illis esset superior, cumulate illorum demonstraret despicientia. Plutarch. Cleom. c. 15. V. *Freinshemium.*

15. *Aesculapio*, quia vota susceperat pro salute recuperanda, cum Tarsi æger jaceret. *Aesculapius* vero propter singulare curandi artificium ab ipso prope inventum, aut certe excultum in censum Deorum venit. V. *Rerum.* Huic sacrificasse apud Solos dicit *Arrian.* II. 92.

16. *Minervæ*, ut Deæ sapientiæ, & Græcis singulari cultu Sacrosanctæ, utpote quæ illis semper favisse contra Trojanos canatur ab Homero, & Ovidio. Unde & illi ad Ilium sacrificavit apud *Arrian.* I. *p. m.* 32. eique arma sua suspendit: & pollicitus est templum se illustrissimum conditurum. *Strab.* XIII. Noster III. 12. 27. Illam propitiat IV. 13. 15. & victimis cæsis honorat VIII. 2. 32. V. *Rerum* & *Freinshemium.* Huic vero sacra fecisse ad urbem Magarsum tradit *Arrian.* II. 92.

17. *Ludos* Gymnicos & Musicos. *Arrian.* II. 92. *Ipse pariter ac totus exercitus pompam fecibus circumgestatis peregit, ludis etiam gymnicis ac musicis edtis.*

18. *Celebrare* ludos, est illos celebres, & ornatos reddere sua præsentia. Catul. LXIV. 2. *tædas celebrare jugales.* Noster VIII. 4. 23. V. V. I. 4.

19. *Nuncius adfertur* i. nunciatur. *Nuntius*, an nuncium rem nunciantem significet, disputant *Goclen. Probl. Gramm.* II. 16. *Parthen. in Catul.* LXIII. 76. *Lamb. in Horat. Od.* I. 10. 6. *Voss. de vit. serm.* I. 14.

20. *Halicarnassus* maxima olim urbium in Caria fuit: in illa regum sedes, arcibus elegantissime conditis exornata. Hanc occupatam solo adæquavit, sed oppidanorum alii in arcem ejus insulæ, alii in Salmacidem arcem, ita vocatam, sese receperunt. Quam cum teneret Orontobates Persa, hunc Ptolomæus & Asander superarunt, illumque superatum *Halicarnasso* i. *Halicarnassi arcibus* ludos spectanti nunciatur V. *Diod.* XVII. 23 -- 27. *Arrian.* I. 59. -- 66. 92.

21. *Myndus* trans Halicarnassum fuit. Hanc, sed frustra, proditione recepturus venerat ipse, verum a Ptolomæo & Asandro expugnata est. V. *Mel.* I. 16. *Arrian.* I. 60. II. 92.

22. *Caunus* oppidum secundum Calbin amnem fuit Cariæ, quam & Ptolomæus & Asander expugnarunt. V. *Mel.* I. 16. *Strab.* XIV. 355. *Arrian.* II. 92.

23. *Tractus* i. regionis, plagæ Justin. XX. I. 14. *Quid tractus omnis Campaniæ?*

24. *Edi-*

tur edito [24] spectaculo ludicro [25], castrisque motis, & Pyramo amne ponte juncto, ad urbem Mallon [26] pervenit: inde alteris castris [27] ad oppidum Castabalum [28]. Ibi Parmenio Regi occurrit [29], quem 6 præmiserat ad explorandum [30] iter saltus [31], per quem ad urbem *Isson* [32] nomine penetrandum erat [33]. Atque

24. *Edito* i. exhibito. Patere. II. 93. 2. *Magnificentissimo munere ædilitatis edito decessit.* Proprium verbum spectaculis est *edere.* Hinc *editores*, & res ipsa *editiones.* V. *Lipsi. Saturn.* I. 7.

25. *Spectaculo ludicro.* Ita *ludicrum* sumitur absolute IV. 5. 11.

26. *Mallos* Ciliciæ oppidum, quod præterfluit Pyramus amnis. Heic Amphilocho ut heroi parentavit, quumque cives seditione laborantes offendisset, ea sedata, tributa, quæ Dario Regi pendere soliti erant, iis remisit, quod Malli Argivorum coloni essent, ipseque ab Heraclidis Argivis se oriundum perhiberet. V. *Melam* I. 13. *Arrian.* II. 92.

27. *Alteris castris* i. altero die. Quia enim inter projectionem exercitus, singulis diebus, ubi consistere debebat agmen, castra stativa ponebantur, obtinuit, ut dies itinerum castris numerarentur. Ita castris *quartis.* V. I. 16: 3. I. *quintis* Liv. XXVIII. 19. *nonis* IX. 10. 5. *undecimis* IV. 9. 12. *sextis decimis* VIII. 12. 4. *Mansiones* Plin. XII. 14. Justin. XIII. 8. 5. Sueton. Tit. c. 10. V. *Freinshemii Indicem.*

28. *Castabalum* oppidum est Ciliciæ. Numero multitudinis *Castabala* scribunt Geographi. Vocabatur etiam Perasia, quod ex ulteriore regione fuerit allata. V. *Plin.* V. 27. Strab. XII. 165.

29. *Occurrit* i. obviam venit. Tac. Hist. II. 59. 6. *Universum exercitum occurrere infanti filio jubet.* Noster III. 8. 24. VIII. 12. 9.

30. *Explorandum* i. intentius, & cum cura inquirendum. Virg. Aen. I. 311. *Exire, locosque Explorare novos.* Festus: *Explorare antiquos pro exclamare usos, sed postea, prospicere, & certum cognoscere cœpit significare. Itaque ab exploratore speculator hoc distat, quod speculator hostilia silentio perspicit, explorator pacata clamore cognoscit.* Obtinuit tamen usu, ut *explorare* sit hostium secreta investigare. Unde Noster VI. 4 14. *Speculatores deinde præmittens, qui explorarent loca.* & III. 8. 17.

31. *Saltus* est locus pascuus, & sylvosus. Festus: *Saltus est, ubi silvæ, & pastiones sunt.* Noster III. 10. 2. VI. 5. 16.

32. *Issos* urbs est inter Syriam & Ciliciam. Hanc *non ignobilem* Diod. XVII. 32. *ingentem* Mel. I. 13. *Oppidum cum statione* vocat Strab. XIV. 397.

33. Penetrandum, door te dringen. ut V. 3. 17. *Penetrare* Festo est *penitus intrare.* Inde eidem *penetrale sacrificium* dicitur, *quod interiore parte sacrarii conficitur. Penetrare locum* est per illum iter facere. Flor. III. 4. 5. *Piso Rhodopen*

7 Atque [34] ille anguſtiis ejus occupatis, & præſidio modico relicto, Iſſon quoque deſertam a Barbaris ceperat. Inde progreſſus, deturbatis, qui interiora montium [35] obſidebant, præſidiis cuncta firmavit: occupatoque itinere, ſicut paullo ante dictum
8 eſt, & auctor [36] & nuncius venit. Iſſon inde Rex copias admovit: ubi conſilio habito, *utrumne ultra progrediendum foret; an ibi opperiendi* [37] *eſſent novi milites* [38], *quos ex Macedonia adventare* [39] *conſtabat:* Parmenio *non alium locum prælio aptiorem eſſe* cenſebat.
9 *Quippe illic utriusque Regis copias numero futuras pares, quum anguſtiæ multitudinem non caperent: planitiem ipſis camposque eſſe vitandos, ubi circumiri, ubi ancipiti* [40] *acie opprimi poſſent. Timere, ne non virtute hoſtium, ſed laſſitudine ſua vincerentur. Perſas recentes* [41] *ſubinde ſuc-*
10 *ceſſuros, ſi laxius ſtare potuiſſent.* Facile ratio [42] tam ſalu-

dopem, Cautaſumque penetrat. Penetrare fuga Noſtro III. 5. 7. eſt fugere.

34. *Atque* i. ſtatim. Virg. Georg. I. 203.

Atque illum in præceps prono rapit alveus amni.

V. *Gell.* X. 29. *Bud. Comm. L. G. f.* 484. *Schott. Obſ. Hum.* II. 24.

35. *Interiora montium* i. interiores montes. Sic *diverſa gentium, terrarumque.* Flor. III. 5. 27. *convexa vallium* Juſtin. II. 10. 24. Noſter *edita montium.* VI. 6. 25. aliaque.

36. *Auctor.* V. VII. 6. 14. §. 31.

37. *Opperiri* i. exſpectare. Cic. Fam. VI. 20. *Nihil puto tibi eſſe utilius, quam ibi opperiri.* Noſter II. 10. VI. 7. 17. VIII. 12. 5.

38. *Novi milites* n. peditum quinque millia, equites octingentos ſcribit apud *Polyb.* XII. 10. Calliſthenes. V. *Raderum.*

39. *Adventare* dicitur, qui quotidianis itineribus accedit, & appropinquat. Cic. Fam. II. 6. *Nondum erat auditum, te ad Italiam adventare.* Noſter III. 8. 10.

40. *Ancipiti* i. undique circumfuſa. *Anceps* proprie eſt utrimque acutum. Inde *anceps ferrum* Cat. LXIV. 365. Lucret. VI. 167. Metaph. *fides anceps* eſt dubia. III. 8. 3. *malum anceps* eſt utrinque premens, & vexans. IV. 15. 9. V. 3. 11: 4. 31. De vocabulo *anceps* Non. IV. 32.

41. *Recentes* i. integros, *verſch volck.* Flor. III. 1. 13. *Non facilius tamen vicit, quam ſi integrum, & recentem.* Noſter VII. 1. 37. & *re recenti*, op de verſche daet. VII. 2. 34.

42. *Ratio* i. ſententia, conſilium. Nep. Milt. III. 6. *Cujus ratio etſi non valuit.* Utrumque conjungit Curtius.

43.

lubris conſilii accepta [43] eſt. Itaque inter anguſtias ſaltus hoſtem opperiri ſtatuit. Erat in exercitu Re- 11
gis Siſenes [44] Perſes, quondam a prætore [45] Aegypti [46] miſſus ad Philippum [47], donisque & omni honore cultus [48]; exilium patria ſede mutaverat [49]: ſequutus deinde in Aſiam Alexandrum inter fideles ſocios habebatur [50]. Huic epiſtolam Cretenſis [51] 12
miles obſignatam annulo, cujus ſignum [52] haud ſane notum erat, tradidit. Nabarzanes [53] prætor Darii miſerat eam, hortabaturque Siſenem, *ut di-*

43. *Accepta* i. probata. Flor. I. 2. 3. *Hæc omnia quaſi monitu Deæ Aegeriæ, quo magis Barbari acciperent.*

44. *Siſenes* Arriano I. p. m. 71. videtur *Aſiſenes* dici. Verum *A* barbaris nominibus præfigi ſolita, nonnunquam omittitur. Sic *Murates*, qui *Amurates.* V. *Blanck. in Arrian. l. l.*

45. *Prætor*, forte *Sataces*, qui *prætor* fuit Aegypti & in acie cecidiſſe dicitur III. 11. 10. IV. 1. 28.

46. *Aegyptus* prima pars eſt Aſiæ inter Catabathmon & Arabas. Dicta eſt ab *Aegypto* quodam rege. Antea dicebatur *Aeria.* In ſacris *Miraim* & *Chus.* V. *Saluſt. Jugurth. c.* 19. *Mel.* I. 9. *Iſidor.* IX. 2. *Ortel. Vet. Geogr. f.* 12. *& Theatr. Orbis f.* 106.

47. *Philippum.* Alexandri patrem.

48. *Cultus* i. ornatus. V. *Freinshemii Indicem.*

49. *Exilium patria ſede mutaverat* i. exilii locum patriæ loco habuerat, relicta patria in exilio remanſerat. Horat. Od. III. 1. 47.

Cur valle permutem Sabina
Divitias operoſiores?

50. *Habebatur* i. ducebatur.

51. *Cretenſis*, qui ſane aptus ad mentiendum, & fallendum. De *Cretenſibus* enim Epimenides, qui & ipſe Cres Cicer. Divin. I. & *Gnoſo* oriundus Laertio de vit. Philoſoph. I. p. m. 70. cecinit:

Cretenſes ſemper mendaces,
malæ beſtiæ, ventres pigri.

Per hunc Siſeni hanc epiſtolam non miſit Nabarzanes, ſed tradi curavit Alexander. Hic enim prior illam acceperat, & lectam, rurſusque ſignatam ignoto ſigno Siſeni transferendam Cretenſi dederat militi. Inter Cretenſes hic videtur fuiſſe Siſenes, quia literas per Cretenſem accepit, & a Cretenſibus eſt interfectus *n.* 15. V. *Raderum.*

52. Signum, *het wapen, dat daer op ſtondt*, ut VII. 2. 16. Annulo interdum etiam ficto fraudem eſſe factam ex utroque Curtii loco docet *Kirchm. de annul. c.* 14.

53. *Nabarzanes* Drangarum fuit ſatrapes, ſi vera lectio, & incorrupta. VI. 6. 36. *Darii Chiliarcha.* Arrian. III. 215.

Dignum

dignum 54 *aliquid nobilitate ac moribus* 55 *ſuis edi-*
13 *ret* 56 *: magno id ei apud Regem honori fore.* Has literas Siſenes, utpote innoxius 57, ad Alexandrum ſæpe deferre tentavit: ſed quum tot curis, apparatuque belli Regem videret urgeri 58, aptius ſubinde 59 tempus exſpectans, ſuſpicionem initi ſuſpecti conſilii prę-
14 buit. Namque epiſtola, priusquam ei redderetur 60, in manus Alexandri pervenerat, tectamque eam, ignoti annuli ſigillo impreſſo, Siſeni dari juſſerat, ad
15 æſtimandam fidem Barbari. Qui, quia per complures dies non adierat Regem, ſceleſto conſilio eam viſus eſt ſuppreſſiſſe 61, & in agmine a Cretenſibus, haud dubie juſſu Regis occiſus eſt.

CAP.

54. *Dignum* i. conveniens. Cic. Attic. VII. 17. *Quod docto homine, & amico dignum fuerit.* Noſter IV. 15. 8.

55. *Moribus* n. generoſis, audacibus i. facinoribus & factis olim haud imparibus perpetratis. V. *Raderum.*

56. *Ederet* i. faceret, perpetraret, committeret. Cic. pro Sext. *Edere ſcelus in aliquem.* Noſter V. 13. 18. VII. 7. 37. V. *Kirchm. de annul. c.* 14.

57. *Innoxius* eſt, qui alteri nulla in re nocet. *Noxa* enim eſt culpa, qua quis alteri contra leges nocet. Sic *innoxiæ tela* III. 11. 4. Sed *innoxia navigia*, quæ non acceperunt damnum IX. 4. 11.

58. *Urgeri* i. occupari, diſtringi. *Urgeri* proprie eſt ad opus faciendum impelli.

59. *Subinde* i. ſæpius, ſed per intervalla, ut *n.* 9. IV. 15. 33. V. 12. 20.

60. *Redderetur* i. traderetur. Cic. Fam. II. 17. *Literas tuas ſtator tuus mihi reddidit Tarſi.* Noſter IV. 1. 7: 7. 25.

61. *Suppreſſiſſe* i. ad Alexandrum non detuliſſe, *achter houden.* Sueton. Ner. c 34. *Defunctæ bona invaſit ſuppreſſo teſtamento.* Noſter VI. 8. 10: 9. 8.

Græci

CAP. VIII.

ARGUMENTUM.

Ante pugnam cum ſuis, quid ſit faciendum, conſultat: pecuniam ſuam Damaſcum mittit: Macedonum ſauciorum manus amputat: hoſtibus appropinquantibus expaveſcit Darius.

JAmque Græci milites 1, quos Thymodes a Phar- 1
nabazo acceperat, præcipua ſpes, & propemodum unica, ad Darium pervenerant. Hi magno- 2
pere ſuadebant, *ut retro abiret, ſpatioſosque* 2 *Meſopotamiæ campos repeteret. Si id conſilium damnaret; at* 3 *ille*

Græci milites. Triginta millia numerat infra.

2. *Spatioſos* i. ingentes, magnos. *Spatium* proprie erat locus, ubi curſu certabatur. Nam τὸ στάδιον Aeolēs vocabant σπάδιον, unde Latini, qui multum Aeoles imitantur, fecerunt *ſpatium* ſuum. Inde *ſpatiari* eſt in *ſpatio* curtere. A ſtadiis translata vox eſt ad quævis loca. Ac, quia ex loco, quem res occupat, judicamus de ejus magnitudine, inde pro magnitudine ſumitur. Juven.

Spatium admirabile rhombi.

Gell. N. A. I. 1. *Modum ſpatiumque plantæ Herculis.* Hinc *ſpatioſus* pro magno, quia magna corpora magnum loci *ſpatium* requirunt. V. Noſter VI. 4. 5. VII. 4. 35. V. *Scalig. in Catal. p.* 272. *Salmaſ. in Solin. f.* 1015. *Voſſ. Lex.* In his, utpote qui magnitudini exercitus maxime commodi eſſent, & ad ducendum equitatum peropportuni, ut Alexandrum exſpectaret Darius, Amyntas Macedo transfuga ſuaſerat. Sed hujus conſilium Regi non placuit, ſed in Ciliciam caſtra movere ſtatuit. Ratio: Alexander longiorem moram Tarſi ob ægritudinem fecerat, neque minorem Solis, ubi & ſacrificavit, & ludos fecit. Ex quibus Alexandrum metu perculſum non audere progredi conjecturam fecerat Darius. V. *Arrian.* II. 93. *Plutarch. Alex. f.* 247.

3. *At* i. tum. Liv. X. 19. *Bellona, ſi nobis hodie victoriam duis, at ego templum tibi voveo.* Plaut. Capt. III. 5. 26.

Si ergo hoc peribo, at ille, ut dixit, non redit:
At erit mihi hoc factum mortuo memorabile.

V. & *Gronov. in Liv.* XXXIV. 37.

le [4] *divideret saltem copias innumerabiles, neu sub unum*
fortunæ ictum [5] *totas vires regni cadere pateretur.* Minus
3 hoc consilium Regi, quam purpuratis ejus displicebat: *ancipitem fidem, & mercede venalem proditionem imminere; & dividi non ob aliud copias velle, quam ut ipsi in diversa digressi* [6], *si quid commissum esset* [7], *trade-*
4 *rent Alexandro. Nihil tutius esse, quam circumdatos eos exercitu toto obrui telis, documentum non inultæ perfidiæ*
5 *futuros.* At Darius, ut erat sanctus [8], & mitis, se vero *tantum facinus* [9] negat *esse facturum, ut suam sequutos fidem, suos milites jubeat trucidari* [10]. *Quem deinde amplius nationum exterarum creditурum* [11] *sibi, si*
6 *tot militum sanguine imbuisset* [12] *manus? Neminem stolidum*

4. *Ille* abundat, elegantiæ tamen causa toleratur, & fit figura, qualis apud Comicos frequens, apud quos invenias sæpe pronomen *is* & *id* sine ulla necessitate. Sic redundat Aen. VI. 593.

At Pater omnipotens densa inter nubila telum
Contorsit, non ille faces, &c.

Cic. Fam. I. 9. *Non illi quidem, ut mihi stomachum facerent.* Nost. V. 5, 19. V. & *Scalig. Poet.* IV. 34. & in Indice *Freinshem.*

5. *Sub unum fortunæ ictum* n. exponendo totum simul exercitum aleæ dubiæ Martis, & *ferali fortunæ nutui* ut loquitur Apul. Met. X. p. m. 250. Translatum ab ictu gladiatorum. V. *Loccenii Indicem.*

6. *Digressi* i. a toto exercitu disjuncti. *Diversis agminibus abiere.* Noster IV. 16. 25.

7. *Commissum* i. peccatum. Plaut. Men. V. 2. 21. *Si quid commissi est causa.* Noster VI. 10. 4.

8. *Sanctus* i. integræ vitæ homo, innocens, justus. Cic. de Orat. I. *Cum esset ille vir exemplum, ut scitis, innocentiæ, cum illo neque integrior, neque sanctior in civitate.* Proprie *sanctus* sonat inviolabilem: & inde tribuni plebis *sancti* dicebantur, & tribunatus, *magistratus sanctissimus* Cicer. Orat. pro Sextio. *Sancire* enim est aliquid facere inviolabile, unde leges & federa dicuntur *sanciri*, quia violari ea nefas est. Noster VII. 8. 29. VIII. 4. 27. Homo quoque integræ vitæ violari a nemine debet. V. *Voss. Instit. Orat.* V. 6. 1. *Manut. Quæs. Epist.* II. 10.

9. *Facinus* i. scelus. Cic. Rull. II. *Homines ad vim, facinus, cædemque delecti.* Noster V. 9. 2: 13. 15.

10. *Trucidari* i. truciter, sive crudeliter cædi. Cic. pro Manil. *Uno nuncio, atque una significatione literarum, cives Romanos necandos trucidandosque denotavit.* Noster IV. 14. 16. V. 6. 6.

11. *Creditурum* i. permissurum, cum fiducia benevolentiæ, & fidei. *Inf.* IV. 12. 4. VI. 9. 20.

12. *Imbuisset* i. madefecisset. Cic. Phil. XIV. *Imbuti sanguine gladii*

dum [13] *consilium capite luere* [14] *debere. Defuturos, qui*
suaderent, si suasisse periculum esset. Denique ipsos quotidie
ad se vocari in consilium, variasque [15] *sententias dicere,*
nec tamen melioris fidei haberi, qui prudentius suaserint.
Itaque Græcis nunciari jubet, *ipsum quidem benevo-* 7
lentiæ ipsorum gratias agere; cæterum, si retro ire pergat,
haud dubie regnum hostibus traditurum. Fama [16] *bella*
stare, & eum, qui recedat, fugere [17] *credi. Trahen-* 8
di [18] *vero belli vix ullam esse rationem* [19]. *Tantæ enim*
multitudini, utique [20] *quum jam hyems* [21] *instaret, in*
regio-

gladii P. C. legionum, exercituumque nostrorum, vel madefacti potius. Proprie *imbui* dicebantur vasa, ex quibus diis libabatur. Veteres enim nullis vasis solebant uti ad cibum & potum, nisi ante lustrassent libatione ex iis Diis facta. V. *Græv. Lect. Hesiod.* c. 16.

13. *Stolidum* i. imprudens, inutile: *Stolo* proprie vocatur id, quod *e radicibus circum arbores enascitur*, ut docet Varr. R. R. I. 2. sive *fruticatio inutilis*, ut interpretatur Plin. XVII. 1. Metaph. accipitur pro *stolido* ipso. Auson.

Sed jam non potes, o stolo, doceri.

Nempe homo imprudens plane inutilis est. V. *Voss. Lex.*

14. *Capite luere*, ut *spiritu luere* Phæd. IV. 10. 7. *sanguine luere* Paterc. II. 1. 5. Recte Dion LII. *Liberam dandi tibi ex animi sui sententia consilii omnibus potestatem facies, proposita securitate. Nam &, si cujus tibi sermo probabitur, multum inde utilitatis ad te: &, si non placebit, nihil incommodi redibit. Quorum consilium sequendum existimaris, eos collauda ac honora: quorum vero rejicies, nequaquam eos aut ignominia afficies, aut culpabis, quum ad eorum tibi voluntatem, non successum ejus sit respiciendum.*

15. *Varias* i. diversas, contrarias. Inf. VII. 5. 31.

16. *Famæ* instandum non ignarus, ac, prout prima cessissent, fore universa. *Tacit. Agric.* XVIII. 5. Noster VIII. 8. 15. IV. 4. 2.

17. *Fugere.* Quod, nisi fugisset, ex Italia recessisset Annibal. De illo enim hæc Liv. XXII. 32. *Adeoque inopia est coactus Annibal, ut nisi tum fugæ speciem abeundo timuisset, Galliam repetiturus fuerit.*

18. *Trahendi* i. protrahendi, differendi. Tacit. XIII. 39. 2. *Ne irritum bellum traheretur.*

19. *Rationem* i. causam. Cic. pro Cæcin. *Nulla ratio est amittere hanc occasionem.*

20. *Utique* i. præsertim. Infr. IV. 15. 28. IX. 7. 26.

21. *Hyems*, cujus tempore Persæ frigoris impatientes bello abstinebant *Socrates Hist. Eccles.* II. 18. V. *Freinsh.*

regione vasta, & invicem [22] *a suis atque hoste vexata* [23], non *suffectura alimenta. Ne dividi quidem copias posse servato more majorum, qui universas vires semper discrimini bellorum obtulerint. Et Hercule, terribilem antea* [24] *Regem, & absentia sua ad vanam fiduciam elatum, posteaquam adventare se senserit, cautum pro temerario factum, delituisse inter angustias saltus, ritu* [25] *ignobilium ferarum* [26], *quæ strepitu prætereuntium audito, sylvarum latebris se occuluerunt. jam etiam valetudinis simulatione* [27] *frustrari* [28] *suos milites: sed non amplius ipsum esse passurum detrectare* [29] *certamen. in illo specu* [30], *in quem pavidi recessissent, oppressurum esse cunctantes* [31]. Hæc magnificentius jactata, quam verius. Cæterum, pecunia omni [32], rerumque pretiosissimis [33] Damascum

22. *Invicem* i. utrimque data, & reddita vice: ultro citroque. Tacit. Ann. XII. 47. 3. *Levi ictu cruorem eliciunt, atque invicem lambunt.* Noster IV. 14. 17.

23. Vexata, *getravailleert. Vexari* proprie dicitur, qui fertur, & raptatur, huc atque illuc distrahitur. V. *Gell. N. A.* II. 6.

24. *Terribilem antea.* Ita de Lyco Petron. c. 75. *Agnovi terribilem paullo ante Lycum.*

25. *Ritu* i. more, ut IV. 16. 15: V. 9. 6.

26. *Ignobilium ferarum.* Tacit. Agric. XXXIV. 3. *Quomodo sylvas, saltusque penetrantibus, fortissimum quodque animal robore, pavida & inertia ipso agminis sono pelluntur.*

27. *Valetudinis* i. morbi. Paterc. II. 123. 2. *Ingravescente in dies valetudine.* Cic. Fam. XIII. 22. *Asclaponis artem sum expertus in valetudine meorum.* Noster VII. 7. 27. Simulari *valetudinem* & suos credere queritur Alexander VII. 7. 7.

28. *Frustrari* i. decipere. Ennius in Satyris narrante Gell. N. A. XVIII. 2.

Nam, qui lepide postulat, alterum frustrari,
Quem frustratur, frustra eum dicit frustra esse.
Nam qui sese frustrari quem frustra sentit,
Qui frustratur, is frustra est; si non, ille est frustra.

Noster IV. 11. 24.

29. *Detrectare* i. declinare, fugere, nolle manu conserere. Petron. c. 77. *Corax detrectator ministerii.* Virg. Georg. III. 57. *Bos juga detrectans.* Noster VII. 1. 38. *detrectantes militiam* i. nolentes ire militatum.

30. *Specum*, angustias saltus *n.* 10.

31. *Cunctantes* i. in Cilicia morantes, & non procedentes. Noster V. 6. 2. Inde *cunctatio* i. mora, IV. 6. 13. IX. 4. 32.

32. *Pecunia omni.* Ejus partem majorem dicit *Arrian.* II. 112. Impedimenta turbamque bellis inutilem, ut exercitum haberet minus impeditum. *Diod.* XVII. 32.

33. *Rerum pretiosissimis*, ut III. 13. 5.

34. *Damascus* urbs est insignis, omnium fere nobilissima, quæ in ea sunt regione, Persiæ vicina. Chrysorrhoas mediam interfluit. V. *Strab.* XVI. 527. 528. *Plin.* V. 18. *Salmas. Exerc. Plin. f.* 617. Unde dicta fuerit, & quæ illic visenda prostent, narrat *Raderus*, & ex illo *Freinsh.* ad III. 12. 27.

35. *Syria* quæ proprie vocatur, Amano monte parte Euphratis, Judæa, & Phœnicio pelago circumscribitur. V. *Strab.* XVI. 517. *Mel.* I. 11. *Plin.* V. 12. *Ortel. Vet. Geogr. f.* 18. *Salmas. Exerc. Plin. f.* 1227.

36. *More patrio.* Soliti enim fuerunt Persæ affectus omnes suos, conjuges, liberos, matres, pellices in bellum ducere, quod illorum conspectus animos illis adderet: simulque, quod pro rerum sibi charissimarum tutela acrius & ardentius dimicarent. Noster III. 9. 6. IV. 14. 11. V. *Brisson. de regn. Pers.* III. 313.

37. *Quam ceperant* n. Macedones.

38. *Saucii* i. vulnerati in expeditione montana contra latrones Amanienses, quibus subigendis septem dies impenderat Alexander. V. *Raderum.*

39. *Persequi*, i. sequi, ut IV. 1. 27. V. 8. 8.

40. *Excepti*, i. capti, intercepti, ut VII. 7. 31. V. VIII. 1. 16.

41. *Præcisis adustisque.* n. 16. *amputatis.* Hoc admodum barbarum esse, docent nos Barbari apud Flor. III. 4. 7. *Sed nihil Barbaris atrocius visum est, quam quod, abscissis manibus relicti, vivere superstites pœnæ suæ jubebantur.* Fuisse hoc supplicii genus apud Persas usitatum liquet v. 5. 6. Interfectos tradit Arrian. II. 95. *Capta Isso, quotquot Macedones*

sum [34] Syriæ [35] cum modico præsidio militum missis, reliquas copias in Ciliciam duxit, insequentibus more patrio [36] agmen conjuge & matre: virgines quoque cum parvo filio comitabantur patrem. Forte eadem nocte & Alexander ad fauces, quibus Syria aditur, & Darius ad eum locum, quem Amanicas pylas vocant, pervenit. Nec dubitavere Persæ, quin, Isso relicta, quam ceperant [37], Macedones fugerent. Nam etiam saucii [38] quidam, & invalidi, qui agmen non poterant persequi [39], excepti [40] erant. Quos omnes, instinctu purpuratorum, barbara feritate sævientium, *præcisis adustisque* [41] *manibus circumduci, ut copias suas noscerent: satisque omnibus spectatis, nunciare, quæ vidissent, Regi suo* jussit.

16 jussit. Motis ergo castris, superat Pinarum amnem [42], in tergis, ut credebat, fugientium hæsurus [43]. At illi, quorum amputaverat manus, ad castra Macedonum penetrant, *Darium, quam maximo posset, cursu* 17 *sequi* nunciantes. Vix fides habebatur [44]. Itaque speculatores in maritimas regiones præmissos Alexander explorare jubet, *ipsene adesset, an præfectorum alius* 18 *quis speciem præbuisset universi venientis exercitus.* Sed quum speculatores reverterentur, procul ingens multitudo conspecta est. Ignes deinde totis campis conlucere cœperunt, omniaque velut continenti incendio ardere visa: quum incondita [45] multitudo, 19 maxime propter jumenta laxius tenderet [46]. Itaque *eo ipso loco metari suos castra* jusserat; lætus, quod omni expetiverat voto, in illis potissimum angu- 20 stiis [47] decernendum esse. Cæterum, ut solet fieri [48], quum

ibi propter invaletudinem relictos comprehendit, crudeliter excruciatos interficit.

42. *Pinarus* secundum Issum ex monte cadebat inter Aegeas & Issum, mareque Cilicium recto cursu petebat. Darius ultra *Pinarum* constitit, cis Alexander, qui & mare habebat a sinistro latere, ut Darius a dextro. Montem Alexander a dextris, a sinistris Darius. *Pinarus* medium utriusque exercitum dividebat. V. *Raderum*, & ex illo *Freinshemium.*

43. *In tergis hæsurus*, ut IV. 15. 32. VII. 7. 15.

44. *Fides habebatur* i. credebatur. Arrian. II. 95. *Alexander, simulac audivit Darium a tergo relictum, quoniam illi parum certum hoc nuncium videbatur, quosdam ex amicis navi, quæ* 30. *remis agitur, impositos Issum remittit, exploraturos, an, quæ nunciabantur, vera essent. qui, triacontoro conscensa, facile cognoverunt Persas ibi castra posuisse: atque Alexandro renunciant; Darium in manibus esse.*

45. *Incondita* i. confusa, inordinata. Flor. I. 17. 5. *Inconditos, atque palantes aggressus est.* Noster IV. 14. 5. IX. 2. 22.

46. *Tenderet* i. tentoria haberet. Virg. Aen. II. 29. *Heic sævus tendebat Achilles.* VIII. 605. *Et latis tendebat in arvis.* Noster V. 7. 6. VII. 2. 37: 6. 18.

47. *Angustiis.* Arrian. II. 95. *Deum pro ipsis potius pugnare, qui Darium impulerit, ut exercitum ex spatiosissimo campo in illas angustias adduceret, ut Macedonibus commodus ad explicandam phalangem locus esset: hostibus vero tanta multitudo ad pugnandum inutilis.*

48. *Ut solet fieri.* Veget. III. 11. *Animis pene omnium hominum hoc naturaliter evenit, ut trepident, cum ad conflictum venerint*

49. *Ultiquum ultimi discriminis* [49] tempus adventat, in solicitudinem versa fiducia est. Illam ipsam fortunam [50], qua adspirante [51] res tam prospere gesserat [52], verebatur; nec injuria, ex his, quæ tribuisset, quam mutabilis esset, reputabat. *Unam superesse noctem, quæ tanti discriminis moraretur eventum.* Rursus occurrebat [53], *majora periculis præmia: &, sicut* 21 *dubium esset, an vinceret: ita illud utique* [54] *certum esse, honeste, & cum magna laude moriturum.* Itaque 22 *corpora milites curare* [55] jussit, *ac deinde tertia vigilia* [56] *instructos, & armatos esse.* Ipse in jugum editi montis adscendit, multisque conlucentibus facibus patrio more

49. *Ultimi*, het uyterste, *ut* IV. 14. 18. VII. 6. 22. Inde *ultima* pro periculosissimis. Flor. I. 13. 12. *Tum quoque in ultimis religio publica privatis affectibus antecellebat.*

50. *Fortunam*, quæ nimia suspecta haberi solet. Flor. IV. 2. 79. *Ante aciem mœstior, non ex more, sive fragilitatis humanæ; sive nimiam prosperorum suspectam habens continuationem: vel eadem timens, postquam idem esse cœperat, quod Pompejus.* Quem in sensum Plin. VII. 40. *Quippe, ut alia non sint, certe, ne lassescat fortuna, metus est.* V. *Freinsh.*

51. *Adspirante* i. instar venti cujusdam prosperi, & ferentis, favente. Virg. Aen. II. 385.

Adspirat primo fortuna labori.

Ubi Servius: *Inde & favor dicitur aura.* Noster IV. 14. 19.

52. *Res prospere gesserat* i. feliciter pugnaverat. Contrarium *male rem gerere.* Nep. Milt. III. 3.

53. *Occurrebat* i. in mentem veniebat. Cic. Attic. XV. 23. *Permulta mihi de nostro itinere in utramque partem occurrunt.* Noster X. 5. 10.

54. *Utique* i. omnino. Cic. Attic. IV. 4. *Quo die venies, utique cum tuis apud me sis.* Noster III. II. 8. V. 13. 14.

55. *Curare* i. cibo & potu reficere. Sidon. *Epist.* II. 9. *Qui tempus instare curandi corpora moneret.* Liv. III. 2. *Corpora cibo, somnoque curant.* Noster VII. 5. 16. qui *reficere* etiam V. 4. 24.

56. *Tertia vigilia* media nocte incipiebat, cujus initium est apud nos post duodecimam inchoante prima. *In quatuor* vero *partes ad clepsydram sunt divisæ vigiliæ, ut non amplius, quam tribus horis nocturnis, necesse sit vigilare.* Veget. III. 8. *Alii diem quadripartito, sed & noctem similiter dividebant: idque similitudo testatur militaris, ubi dicitur, vigilia prima, item secunda, & tertia, & quarta.* Censor. de die nat. c. 23. V. & *Lipsius Mil. Rom.* V. 9. *Stewech. in Veget. l. l.*

23 more [57] sacrificium Diis præsidibus loci [58] fecit. Jamque tertium, [59] sicut præceptum erat, signum tuba [60] miles acceperat, itineri simul paratus & prælio: *strenueque* jussit procedere. oriente luce [61] pervenerunt ad angustias, quas occupare decreverant. *Darium triginta inde stadia abesse* præmissi indicabant. 24 Tunc *consistere agmen* jubet, armisque ipse sumtis, aciem ordinabat. Dario adventum hostium pavidi agrestes [62] nunciaverunt, vix credenti occurrere etiam, quos ut fugientes sequebatur [63]. Ergo non 25 mediocris omnium animos formido incesserat [64]: quippe itineri, quam prælio aptiores erant, raptimque arma capiebant. Sed ipsa festinatio discurrentium, suosque ad arma vocantium, majorem metum incussit. Alii in jugum montis evaserant, ut hostium agmen inde prospicerent [65]: equos plerique frænabant, discors exercitus, nec ad unum intentus [66] imperium, vario tumultu cuncta turbaverat. Darius initio montis jugum [67] cum parte copiarum 27 occu-

57. *Patrio* i. Græco. Hac de causa Alexander a matre Olympiade sibi mitti petit coquum e Macedonia. Ritus enim sacrificiorum, & ceremonias istorum temporum noverunt coqui. Unde mater exercitatum in sacris faciundis illi mittit coquum Peligniam, qui sciebat omnia sacra *patria* Alexandri & quomodo peragi deberent. V. *Athen. Deipn.* XIV. *f.* 659. & ad illum *Casaubonum.*

58. *Præsides loci* vocabant ejus Genios ex Pythagoræ disciplina, qui singulis locis Genium præesse docuit. Eo factum est, ut, qui novam regionem ingrederentur, *præsidem* & genium loci adorarent. Virg. Aeneid. v. 95.

Geniumne loci, famulumne parentis
Esse putet.

VII. 136.

Geniumne loci, primamque Deorum, &c.

V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

59. *Tertium*, quod initium dabat tertiæ vigiliæ, ad quam procedere debebat miles.

60. *Tuba* fiebat ex ære directo, canali ad exitum latiore. In illa erat osseum aliquid, quod insitum, aut impactum ad sonorem. Prop. IV. 3. 10.

Et struxit querulas rauca per ossa tubas.

Hanc Tyrrheni primum invenerunt prædones, cum dispersi circa maritimas oras non facile ad quamcunque prædæ occasionem voce, aut buccina convocarentur, vento plerumque obstrepente. Unde *Tyrrhena* dicitur Virg. Aen. VIII. 526.

Tyrrhenæque tubæ mugire per æthera clangor.

Hinc postea bellicis certaminibus adhibita est ad denuncianda signa bellorum, ut, ubi exaudiri præco præ tumultu non poterat, sonitus *tubæ* clangentis attingeret. V. *Isid.* XVIII. 4. *Lipsi. Mil. Rom.* IV. 10.

61. *Oriente luce*, qua illud accidisse memoria dignum Lucianus in prolapsu inter salutandum in hunc ferme sensum prodit: *Quum Alexander Magnus pugnam illam ad Issum initurus esset, quemadmodum Eumenes Cardianus in epistola ad Antipatrum refert, mane in tabernaculum ejus ingressus Hephæstio, sive tum ita oblitus sui fuerat, sive consternatus, quemadmodum & ego, sive etiam numini aliquo impellente, idem tum quod ego dixi,* ὑγίαινε βασιλεῦ, vale Rex: *tempus jam est in aciem educi exercitum. Conturbatis autem cæteris, qui tum aderant, ob inopinatam, ac novam salutandi formam, ac ipso Hephæstione propemodum præ metu emoriente, Alexander respondens: Accipio, inquit, omen; nam nos salvos, atque integros e pugna reversuros esse, hoc verbum mihi nunc pollicetur.* Quænam vero hæc *lux* fuerit, disputat satis prolixe *Freinshemius.*

62. *Agrestes* i. rustici, agricolæ. Cic. pro Muræn. *Aut in aliquo conventu agrestium.* Petron. c. 95. *Clavos numerabat agrestis.* Noster VIII. 12. 12. Hi in montibus & agris deprehensi, aut materiam cædentes, aut agrum fodientes.

63. *Sequebatur* i. insequebatur. Infr. IV. 16. 18.

64. *Omnium animos formido incesserat* i. omnes formidabant. Ita *desperatio incessit* IV. 1. 16. V. 4. 24. i. desperarunt. *Incessere* est factis, verbisque aliquem impetere VIII. 11. 16. III. 9. 11. IV. 2. 21. Inde *incessio* est morsus, aculeus. Cic. Attic. XII. 5. *Kalendæ vitandæ fuerunt, incessionumque* ἀρχέτυπα *vitanda.*

65. *Prospicerent*, i. eminus viderent. Phæd. II. 5. 20.

Pavorem simulans prospicit toto die.

Noster IV. 12. 18. VII. 6. 4. Inde *prospectus*, een uytsicht, IV. 15. 32. 9. 12. V. 13. 12.

66. *Nec ad unum intentus.* Tacit. Hist. III. 71. 1. *Vix dum regresso in Capitolium Martiale, furens miles aderat, nullo duce, sibi quisque auctor.* 73. 3. *Mox, quod in perditis rebus accidit, omnes præcipere, nemo exsequi.*

67. *Jugi*, campique & maris situm circa Issum & Pinarum amnem, ut hic locus, & sequens caput intelligatur, delineabimus. Ex Herodian. III. 12. colligi potest fuisse planitiem ad mare Cilicium instar stadii cursorii porrectam, in qua utrimque stetit equitatus trans Pinarum Darii, eis versus Syriam Alexandri, locumque totum monte Tauro velut theatro clausum. Addit Callisthenes, spatium illud, in quo decertatum est inter Alexandrum, & Darium a mari usque ad montem, patuisse quatuordecim stadia in latitudinem. Arrian. II. locum, in quo Darius aciem instituebat, nonaginta

occupare ſtatuit, & a fronte & a tergo [68] circumiturus hoſtem: a mari [69] quoque, quo dextrum ejus cornu tegebatur [70], alios objecturus [71], ut undique
28 urgeret [72]. Præter hæc viginti millia [73] præmiſſa cum ſagittariorum manu, Pinarum amnem, qui duo agmina interfluebat, *tranſire* [74], *& objicere ſeſe Macedonum copiis* juſſerat; *ſi id præſtare non poſſent, retrocedere in montes, & occulte circumire ultimos hoſtium.*
29 Cæterum deſtinata [75] ſalubriter, omni ratione [76] potentior fortuna diſcuſſit [77]: quippe alii præ metu imperium exſequi non audebant, alii fruſtra exſequebantur, quia, ubi partes labant [78], ſumma turbatur.

CAP.

paſſuum, non amplius, capacem fuiſſe ſcribit. Mons, in quo acies viginti millium inſtructa erat a Dario, aliqua ex parte introrſum recedens, ſinum quendam, veluti in mari, faciebat: deinde in anfractum porrectus efficiebat, ut, qui ad radicem montis conſtituti erant, dextrum Alexandri cornu averſum cernerent. V. *Raderum*, & ex illo *Freinshemium*, quos de Pinaro V. §. 42.

68. *A fronte & a tergo* i. a parte anteriore, & poſteriore. Juſtin. 1. 6. *Non minus fortes etiam poſt terga inventuros, quam a frontibus viros.* Noſter III. II. 6. IV. 13. 16.

69. *Mari*, per claſſem, quam habebat in Iſſico ſinu, ut inde latus ſiniſtrum Alexandri inceſſerent. Ad hanc *claſſem occupandam Parmenionem miſit* poſt victoriam. Juſtin. XI. 10. 4. V. *Raderum*, & ex illo *Freinsh.*

70. *Quo tegebatur* i. ad quod erat, ut III. 3. 15: 9. 6.

71. *Objecturus* i. oppoſiturus.

72. *Urgeret* i. inſiſteret. Non. IV. 484. *Urgere, inſiſtere.* Quadrigarius Ann. IV. *Sed circiter horas duras gravi prælio urſerunt: deinde in fugam ſunt conjecti.* Noſter III. II. 6. V. 9. 4.

73. *Viginti millia.* Triginta millia equitum, expeditorum viginti millia dicit *Arrian.* II. 100.

74. *Tranſire* i. *trajicere* VII. 7. 13. Nep. Hamilc. IV. 1. *Hamilcar poſtquam mare tranſiit.* Noſter VII. 8. 8: 7. 29. IV. 9. 23.

75. *Deſtinata* i. propoſita. *Deſtinare* verbum eſt ſagittariorum ad ſcopum collineantium. V. VII. 5. 41.

76. *Ratione* i. conſilio. Cic. pro Muræn. *Abiit illud tempus, mutata ratio eſt.* Noſter IV. 10. 13.

77. *Diſcuſſit* i. irrita fecit, diſſolvit. Juſtin. II. 15. 6. *Proditionis conſilia diſcuſſit.* Noſter VII. 1. 4.

78. *Labant* i. nutant, vacillant. Juſtin. XIV. 1. 13. *Labantium animos deterruit.* Noſter V. 3. 10.

Dex-

CAP. IX.

ARGUMENTUM.

Aciem ſuam inſtruunt Darius & Alexander.

ACies autem hoc modo ſtetit: Nabarzanes equitatu dextrum cornu [1] tuebatur, additis funditorum ſagittariorumque viginti ferme millibus. In [2]
eodem Thymodes erat, Græcis peditibus mercede conductis triginta millibus [2] præpoſitus. Hoc erat haud dubium robur exercitus, par Macedonicæ phalangi [3] acies. In lævo cornu Ariſtomedes Thes- [3]
ſalus viginti millia barbarorum peditum habebat. In ſubſidiis [4] pugnaciſſimas locaverat gentes. Ipſum [4]
Regem in eodem cornu [5] dimicaturum [6] tria millia dele-

Dextrum cornu ad mare collocatum contra lævum Alexandri, cui Parmenio præfuit ibidem ad mare.

2. *Triginta millibus.* V. v. 11. 5.

3. *Par phalangi* n. virtute.

4. *In ſubſidiis. Subſidium* dicebatur, quando milites ſubſidebant in extrema acie, labantique aciei ſuccurrebant. *Feſtus.* Optima ratio eſt. & ad victoriam plurimum confert, ut lectiſſimos de peditibus, & equitibus, cum vicariis comitibus, tribunisque vacantibus, habeat dux poſt aciem in ſubſidiis præparatos: alios circa cornua, alios circa medium, ut ſicubi hoſtis vehementius inſiſtit, ne rumpatur acies, provolent ſubito, & ſuppleant loca: additaque virtute, inimicorum audaciam frangant. Hoc primi Lacones invenerunt: imitati ſunt Carthaginenſes; Romani poſtea ubique ſervaverunt. *Veget.* III. 17.

5. *Eodem cornu*, n. lævo, quod dextro Alexandri erat objectum. Rex enim contra Regem erat dimicaturus. III. II. 7.

6. *Dimicaturum* i. pugnaturum. Sortitionis varii erant modi: *micare* de ea dicitur, quæ fit per digitos ſubito expanſos ſub certo numero. Hinc dictum eſt *dimicare*, quod proprie eſt ſorte, ac micatione finem imponere controverſiæ; Deinde accipi cœpit pro tollere controverſiam quoquo modo. Sed quia ferro id ſæpe fit, propterea pro *pugnare* dicitur. V. *Caſaub. Sueton. Aug. c.* 13.

7. *Cor-*

delectorum equitum, adsueta corporis custodia [7], & pedestris acies quadraginta millia sequebantur. Hyrcani deinde, Medique equites: his proximi cæterarum gentium, dextra lævaque dispositi. Hoc agmen, sicut dictum est, instructum [8] sex millia jaculatorum [9] funditorumque antecedebant. Quicquid [10] in illis angustiis adiri poterat, impleverant copiæ; cornuaque hinc a jugo, illinc a mari stabant: uxorem, matremque Regis, & alium feminarum gregem in medium agmen acceperant. Alexander phalangem [11], qua nihil apud Macedones validius erat, in fronte constituit. Dextrum cornu Nicanor Parmenionis filius tuebatur: huic proximi stabant Cœnos, & Perdiccas, & Meleager, & Ptolomæus, & Amyntas, sui quisque agminis duces.

7. *Corporis custodiæ.* Regum latera objecti, & circumfusi satellites, & stipatores defendebant, qui incurrentibus periculis se opponerent. Hi fuerunt gentium vel majorum, vel minorum. In prima classe nemo fuit præter summos amicorum, qui post magnarum rerum experimenta, in virtutis præmium inter illos sunt cooptati. Arrian. VI. 433. *Fuisse autem illi tum temporis septem corporis custodes, Leonnatum Antei, Hephæstionem Amyntoris, Lysimachum Agathoclis, Aristonum Pisei filium, Perdiccam Orontis, Ptolomæum Lagi, & Pythonem Crateæ filium: octavum vero iis accessisse Peucestam, qui Alexandrum scuto suo protexerat.* Posterior numero majori absolvebatur, & longe erat infra illorum dignitatem, imo prioris *seminarium*, VIII. 6. 6. & *rudimenta.* V. 1. 42. V. *Brisson. de regn. Persar.* I. 131.

8. *Instructum.* V. IV. 13. 21.

9. *Jaculatores* sunt, qui jaciunt jacula, sive missilia: *Werpylen. Qui jaculum emittit, jaculari dicitur.* Quintil. Inst. Orat. VIII. 2.

10. *Quicquid* i. quousque, quacunque, quecunque loca. Liv. VIII. 39. 5. *Quicquid progrediebantur, magis magisque turbatos hostes cernebant.* Qui *quicquid* reddit per *quoad* XXXIV. 47. 1. *Bojorum, Ligurumque agros populatum esse, quoad progredi sylvæ, paludesque passæ sint.* per *quatenus* Justin. XII. 10. 4. *Quatenus aut terrarum solitudines prodire passæ sunt.* Noster VI. 6. 26. ubi V. *Freinsh.*

11. *Phalangis* Macedonicæ in campo stantis ordo & facies potest cognosci ex Appiani libro de bellis Syriacis. Sic enim ille de Antiochi *phalange* contra Cn. Domitium: *Robur erat phalanx* XVI. *M. Macedonum ornata ex instituto Regum priscorum Alexandri,*

ces. In lævo, quod ad mare pertinebat [12], Craterus, & Parmenio erant: sed Craterus Parmenioni parere jussus. Equites ab utroque cornu [13] locati: dextrum Macedones Thessalis adjunctis, lævum Peloponnenses tuebantur. Ante hanc aciem posuerat funditorum manum, sagittariis admixtis. Thraces quoque, & Cretenses ante agmen ibant, & ipsi leviter armati. At iis, qui præmissi a Dario jugum montis insederant, Agrianos [14] opposuit, ex Græcia nuper advectos. Parmenioni autem præceperat, *ut, quantum posset, agmen ad mare extenderet; quo longius abesset montibus, quos occupaverant Barbari.* At illi, neque obstare venientibus, nec circumire prætergressos ausi, funditorum maxime adspectu profugerant territi: eaque res tutum Alexandro agminis latus, quod ne superne incesseretur, timuerat, præstitit. Triginta & duo armatorum ordines [15] ibant, neque enim latius extendi aciem patiebantur andri, *Philippique; Hæc media acies fuit in decem partes divisa, earum singulæ in fronte quinquagenos armatos habebant; a fronte introrsus, in duos & triginta ordines patebant acies (in singularum partium lateribus duo & viginti) phalanx muri speciem præ se ferebat, elephantis inter partes eminentibus, tanquam turribus.* V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

12. *Pertinebat* i. extendebatur, *reyckte*, ut V. 4. 5.

13. *Ab utroque cornu.* ut IV. 9. 17.

14. *Agrianos* inter Hæmum & Rhodopen collocant Græci. Stephanus *Agriæ, sive Agriani, sive Agrianes gens Pæoniæ inter Hæmum & Rhodopen siti.* Laudantur Ptolomæo, Straboni, Polybio, & aliis. V. *Raderum.*

15. *Triginta & duo ordines.* In quatuor acies totus peditatus erat distributus, singulæ acies in duo agmina, ita ut octo agmina ducerentur: ex octo agminibus quaterni in frontis serie collocati efficiebant triginta duos ordines, ita ut unum agmen in quatuor ordines tribueretur, hoc modo:

Ad mare Cil.	Parmenio.	Craterus.	Meleager.	Ptolomæus.	Amyntas.	Perdiccas.	Cœnus.	Nicanor.	Ad montes.
	....	....	....	....	....	....	....	....	
	....	....	....	....	....	....	....	....	
	....	....	....	....	....	....	....	....	

& sic deinceps, donec totus militum numerus exhauriretur. V. *Raderum.*

16. *Cir-*

angustiæ. paullatim deinde se laxare sinus montium, & majus spatium aperire cœperant, ita ut non pedes solum pluribus ordinibus incedere, sed etiam lateribus circumfundi [16] posset equitatus [17].

16. *Circumfundi lateribus* i. latera circumdare, cingere. *Circumfundere* duplicem significationem habet. Id quod circumdat, & cingit, & quod circumdatur, vel cingitur, *circumfundi* recte dicitur. Priori significatu Liv. II. 65. *Circumfusi ductibus equites.* Tacit. III. 5. *Circumfusæ lecto imagines.* Noster III. 9. 12. IV. 13. 6. Posteriore Noster III. 11. 4. V. *Freinsh. Indicem Florianum*, & *Curtianum.*

17. *Equitatus*, qui jam ante ab utroque cornu locatus, propter angustias locum nondum occupaverat.

CAP. X.

ARGUMENTUM.

Clamorem ingentem utrinque tollit exercitus. Suos ad prælium hortatur Alexander.

1 JAm in conspectu, sed extra teli jactum [1] utra-
2 que acies erat: quum priores Persæ [2] inconditum & trucem [3] sustulere clamorem [4]. Redditur & a Macedonibus major, exercitus impar numero, sed

Extra teli jactum i. quo pertingere tela jacta nequeunt. Ita V. 3. 7. VI. 1. 10. *procul teli jactu abesse* infr. IV. 3. 8. Inde proverbium: *extra teli jactum* i. in tuto, citraque periculum esse. De quo *Erasm. Adag. f.* 631.

2. *Priores Persæ.* Aliter Diod. XVII. 33. *Macedones primi, excitato barritu, clamorem ingentem edunt: dumque a Barbaris ex adverso responsatur, omnis Regio montana in propinquo mugitum retorquet: sed crassitudo hujus vociferationis priorem longe superabat, quippe quam millia hominum quingenta simul extulerant.*

3. *Trucem* i. horribilem. Tacit. Ann. IV. 25. 2. *Concentu tubarum, ac truci clamore aderant semisomnos in barbaros.* Noster VII. 5. 24. X. 1. 12.

4. *Clamor* ille edebatur in ipsa imminente jam conjunctione & conflictu, incitatio pariter animi & virium, atque hosti terror. Apud Græcos vox ἀλαλάζειν & ἀλαλαγμὸς assidua vox in ista re, formata a syllaba repetita, *Al al*, qua utebantur in provocando. Apud Romanos *baritum*, vel *barritum*, sed posteriore ævo reperio, quod Germanorum verbum. V. *Lipsi. Mil. Rom.* IV. 11. *Brisson. de regn. Pers.* III. 342. *Camer. H. S.* I. 77.

5. *Vox* hæc *Echo*, quam Latini *resonam* vocant. *Fit, cum ab aere, qui unus efficiatur, propter vas desiniens, & prohibens, ne frangatur, aer repulsus sit ut globus.* Aristot. de anim. II. 8. Eleganter illam describit Lucret. IV. 571. --- 581.

Pars solidis adlisa locis, rejecta sonorem
Reddit: & interdum frustratur imagine verbi.
Quæ bene cum videas, rationem reddere possis
Tute tibi, atque aliis, quo pacto per loca sola
Saxa pares formas verborum ex ordine reddant,
Palantes comites cum montes inter opacos
Quærimus, & magna dispersos voce ciemus.
Sex etiam, aut septem loca vidi, reddere voces
Unam cum jaceres, ita colles collibus ipsis
Verba repulsantes iterabant dicta referre.

sed jugis montium, vastisque saltibus repercussus: quippe semper circumjecta nemora, petræque, quantamcunque accepere vocem [5], multiplicato sono referunt. Alexander ante prima signa [6] ibat, 3
identidem [7] manu suos inhibens [8], ne suspensi [9], acrius ob nimiam festinationem concitato spiritu, capesserent prælium. Cumque agmen obequitaret [10], 4
varia oratione, ut cujusque animis aptum [11] erat, mili-

Describit & Ovid. Met. III. 357. 369. V. *Raderum*, & ex illo *Freinshem.*

6. *Prima signa.* V. IV. 6. 14.

7. *Identidem*, i. sæpius, frequenter, sed cum intervallo. Cicer. Attic. XIII. 26. *Itaque revolvor identidem in Tusculanum.* Liv. VI. 20. *Identidem Capitolium spectans.* Noster IV. 15. 33. V. 9. 12. VI. 9. 24.

8. *Inhibere* i. retinere, & retrahere ab incepto opere. Virgil. XII. 692. *Et vos tela inhibete Latini.* Noster IV. 16. 16.

9. *Suspensi* i. non utentes liberis viribus propter spiritum acrius concitatum; sed torpentes. Sic. Liv. I. 25. *Erecti suspensique animo intenduntur*, quod mox explicatur: *torpebat vox, spiritusque.* Sensus est: non placuisse Alexandro, properare militem, dum adhuc extra teli jactum erat, ne antequam cominus fieret, spiritus eum deficeret. V. *Freinshem.*

10. *Obequitaret*, daer tegen aen en omme rijden. Flor. IV. 2. 50. *Voces quoque obequitantis acceptæ.* Noster VII. 7. 5.

11. *Aptum* i. conveniens, commodum. Tacit. Hist. II. 16. 5. *Aptum tempus insidiis legere.* Noster III. 7. 8. VII. 7. 32. IV. 3. 4.

12. *Ex-*

milites adloquebatur. Macedones, *tot bellorum in Europa* [12] *victores ad subigendam* [13] *Asiam, atque ultima* [14] *Orientis, non ipsius magis, quam suo* [15] *ductu* [16] *profecti, inveterata* [17] *virtutis* admonebantur. *Illos terrarum orbis liberatores* [18], *emensisque* [19] *olim Herculis* [20], *& Liberi* [21] *patris terminos, non Persis modo, sed etiam*

12. *Europa* terminos habet ab Oriente Tanaim, & Mæotida, & Pontum: a meridie reliqua noſtri maris: ab occidente Atlanticum, a ſeptemtrione Britannicum oceanum. Unde nomen acceperit, neque quis nominis auctor exſtiterit, ab aliquo mortalium compertum eſt: niſi dicamus ab *Europa* Tyria nomen accepiſſe regionem; nec ante, ut cæteras, nomen habuiſſe. Tamen illam ex Aſia fuiſſe conſtat, neque in hanc commeaſſe terram, quæ nunc a Græcis vocatur *Europa*; ſed e Phœnice tantum in Cretam, & e Creta in Africam. V. *Mel.* I. 3. *Herod.* IV. 315. *Ortel. Theat. Orb. f.* 1.

13. *Subigendam* i. bello vincendam, & in poteſtatem redigendam. Liv. II. 49. *Omnes finitimos ſubigi populos poſſe.* Noſter V. 6. 2. & ſæpius. *Subigere farinam* dixit Cato.

14. *Ultima* i. ultimos fines. *Ultimum* veteres non tam de numero, quam de ſpatio, & intervallo utuntur. Cic. pro Mureæn. *De nocte ex ultima ſæpe urbe deductum.* Noſter V. I. 3. VI. 5. 1. VIII. 9. 9.

15. *Ipſius, quam ſuo. Ipſius* referendum ad Alexandrum, *ſuo* ad ipſos milites, hoc intellectu: Macedones tam promtos ad expeditionem Aſiaticam & Perſicam profectos, ut ſuamet ipſorum potius voluntate profecti ſint, quam Alexandri impulſu. V. *Raderum*, & ex illo *Freinshemium.*

16. *Ductu.* V. VI. 3. 2.

17. *Inveteratæ*, die ſich geſet heeſt, die zy gewoon waren te gebruycken. Terent. Hec. prol. II. 4.

Novas qui exactas feci, ut inveteraſcerent.

i. in conſuetudinem abirent, Donato interprete. Ita *veteris hominem potentiæ* Cæſ. *B. C.* III. 35. 2. *Egeſaretus veteris homo potentiæ Pompejanis rebus ſtudebat. Inveteratam licentiam* Nep. Eum. VIII. 2. *inveteratam auctoritatem.* Noſter VI. 8. 7. *Inveteratam virtutem* Juſt. IX. 3. 9. *aſſiduis bellis* dicit *induratam.*

18. *Liberatores* n. a ſuperba Perſarum dominatione. Unde *jugum*, quod ſequitur, juſtum & mite imperium interpretatur *Freinshemius.*

19. *Emenſos* i. qui peragraverant, iter fecerant. Nep. Fragm. VII. 2. *Emenſos, quæ intererant, in Germaniæ littora exiiſſe.* Noſter III. 12. 18. IV. 16. 9: 14. 1.

20. *Herculis terminos* Plinius vocat *Abilam* & *Calpen* proœmio III. *Oceani faucibus utrinque impoſiti montes cœrcent clauſtra, Abila Africæ, Europæ Calpe, laborum Herculis metæ.* V. &

etiam omnibus gentibus gentibus impoſituros jugum. Macedonum Bactra & Indos fore: minima eſſe, quæ nunc intuerentur; ſed omnia victoria parari [22]. *Non in præruptis* [23] *petris Illyriorum* [24] *& Thraciæ ſaxis ſterilem* [25] *laborem fore, ſpolia* [26] *totius Orientis offerri. Vix gladio futurum opus, totam aciem ſuo pavore fluctuantem* [27] *umbonibus* [2] *poſſe propelli. Victor ad hæc Atheniensium* [29] *Phi-*

& Mel. I. 5. Strab. III. 207. Noſter IX. 4. 21. X. 1. 17.

21. *Liberi terminos* i. Indiam. Plin. III, 16. *Ad flumen Indum aræ ſunt ab Hercule & Libero patre conſtitutæ.* Solinus; *Cepit Indiam, emenſus omnia, ad quæ Hercules & Liber acceſſerant.* Noſter VII. 9. 15. Docet vero ſuos, quouſque voluerit cum victore exercitu progredi.

22. *Victoria parari.* Liv. V. 36. *Quum illi, ſe in armis jus ferre, & omnia fortium virorum eſſe, ferociter dicerent.*

23. *Præruptis.* Illyricis enim quædam loca prorſus ſunt aſpera, qua montoſa ſunt, & Borea tunduntur.

24. *Illyrios* Græci eos exiſtimant, qui ſupra Macedoniam & Thraciam a Chaonibus & Theſprotis ad fluvium Iſtrum ſedes habent. Hæc enim provinciæ totius longitudo eſt. Amplitudo ejus ex Macedonicæ & Thraciæ montibus ad Pœones uſque & Ionium mare, Alpiumque objecta protenditur, quæ dierum quinque itinerationem continet. Longitudo in triplo productior eſt. Hos nomen habere ab Illyrio Polyphemi filio ſcribunt auctores. *Schlavonien.* V. *Ortel. Theatr. Orb. f.* 87. *Veter. Geogr. f.* 8. Noſter VI. 6. 36.

25. *Sterilem* i. ſine præmio, ſine fructu. Tacit. Hiſt. I. 3. 1. *virtutum ſterile ſeculum* i. in quo prodeunt pauci viri probi, & fortes. I. 90. 1. *donum uſu ſterile.* Martial. I. 77. 14. *ſterilis cathedra.*

26. *Spolium* eſt, quicquid hoſti detrahitur veſtium, ſive armorum. Inde *pelles* Lucretius vocat *ferarum ſpolia*, V. 952.

Necdum res igni ſcibant tractare, neque uti
Pellibus, & ſpoliis corpus veſtire ferarum.

IV. 60 *Nam ſæpe videmus*
Illorum ſpoliis vepres volitantibus auctas.

27. *Fluctuantem* i. ad fugam inclinantem, nutantem. *Fluctuare* eſt huc illuc incerto ferri. Suet. Claud. c. 4. *Ne ſemper inter ſpem, & metum fluctuemus.* Animus enim noſter cum mari comparatur.

28. *Umbo* eſt media pars ſcuti illa, quæ protuberat, & exſeritur cum rotundo tumore. Illo avertebant hoſtes. Nam in conflictu, & pugna cominus utebantur eo ad impulſum. Suet. Jul. c. 68. *Umbone obvios agens.* V. *Lipſ. Mil. Rom.* III. 2. *Turneb.* XIII. 15. *Eraſm. Adag. f.* 94. Pari modo infr. IV. 14. 14. *Obteri mehercle equorum unguis poſſunt.* Hoſtium extenuatio, modo non nimis jacta-

Philippus pater invocabatur [30], *domitæque* [31] *nuper Bœotiæ* [32], *& urbis* [33] *in ea nobilissimæ* [34] *ad solum* [35] *diruta* [36], species

bunda nostris adimit timorem.

29. *Athenienses* vicit Philippus ad Cheronæam Bœotiæ urbem. Regem Macedoniæ Argæum facere volebant Athenienses, misso Mantia duce cum exercitu. V. *Diod.* XVI. 89.

30. *Invocabatur.* Sic Germanicus apud Tacit. Ann. II. 8. 1. *Fossam, cui Drusianæ nomen, ingressus, est precatus Drusum patrem, ut se eadem ausum, libens placatusque exemplo ac memoria consiliorum, atque operum juvaret.* Sic ille apud Valer. Flacc. Argon. VI. 287. 288.

Irruit, & patrias cœptas ferus advocat umbras:
Sanctæ mihi Vorapte pater, tua pectora nato
Suggere. Et ille apud Senec. Hippol. II. 305. 306.
Te, te, soror, quacunque fidei poli
In parte fulges, invoco ad causam parem.

Quamvis apud Curtium vocabulum *invocandi* non aliter, quam pro *advocare*, quasi exemplo, res ejus gestas memorando, Philippum *advocasset* Alexander, usitatissimo quidem ejusmodi adhortationum, a majorum præclare factis, maxime si qua recentia sint, animos militum excitimulandi loco capiat *Freinshemius.*

31. *Domitæ* i. victa, superatæ. Noster IV. 1. 5. qui & *domitos* equos dicit X. 1. 24. & *domitum* animal IX. 8. 2.

32. *Bœotia* est Græciæ regio, tria maria, Peloponnesiacum, Siculum, & Adriaticum respiciens. V. *Strab.* IX. 729. *Emm. Vet. Græc.* III. 40. *Lauremb. Græc. Ant. p.* 30.

33. *Urbis* n. Thebarum, quarum captarum, ex consilio Phocensium, muros & ædificia diruit Alexander, postquam octingentos fere annos eosdem incolas habuissent. Causa eversionis fuit, quod ab Alexandro defecissent, Amyntam & Timolaum Cadmeæ arcis præfectos trucidassent, totamque Græciam ad novandas res solicitassent. V. *Just.* III. 11. 7. *Arrian.* I. 18 - 23. *Diod.* XVII. 8.

34. *Nobilissimæ* i. celeberrimæ. *Nobilitas* dicitur non solum de hominibus claris natalibus ortis; sed etiam de cæteris rebus maxime cognitis, & celebribus. Noster III. 1. 12. IV. 9. 6. V. *Freinshemii indicem.*

35. *Ad solum*, tot op de grond toe. *sine vestigio.* Obsequens de prod. c. 62. *Aedes Veneris sine ullo vestigio cremata. Humo* Virg. Aen. III. 3. *Et omnis humo fumat Neptunia Troja.* V. V. 1. 33.

36. *Dirutæ* i. disjectæ, destructæ. Terent. Ad. V. 7. 10. *Maceriam jube dirui.* Noster V. 5. 4. VII. 7. 1. *Solo æquatam* dicunt Paterc. II. 4. 2. *P. Scipio circumdatam operibus Numantiam, excisamque æquavit solo.* & Noster VIII. 10. 8. qui & *dejicere* urbem dicit VII. 5. 23. & *demoliri* infr. VIII. 10. 30.

37. *Re-*

species repræsentabatur [37] animis. *Jam Granicum amnem, jam tot urbes, aut expugnatas, aut in fidem acceptas, omniaque, quæ post tergum erant strata, & pedibus ipsorum subjecta* memorabat. Quum adierat 8
Græcos, admonebat *ab iis gentibus illata Græciæ* [38] *bella: Darii* [39] *prius, deinde Xerxis* [40] *insolentia* [41], *aquam ipsam, terramque postulantium* [42]: *ut neque fontium haustum, nec solitos* [43] *cibos relinquerent.* Deinde *Deum* 9
templa [44] *ruinis & ignibus esse deleta* [45]: *urbes eorum expugna-*

37. *Repræsentabatur* i. quasi præsens sistebatur. V. VI 11. 33.

38. *Græcia* quæ Latinis est, a Græcis *Hellas* nominatur. Prima & vera est, quam Atticam vocant. Universa tribus alluitur pelagis, Jonio, Aegæo & Libyco *Oriel. vet. Geogr. f.* 13.

39. *Darii* Hystaspis filii, qui, cognito quod Athenienses Joniis auxilium contra se tulissent, omnem impetum belli in eos convertit. V. *Justin.* II. 5. & 9. *Nep. Milt.* III. IV. V. *Herod.* VI. 451. Quod ducentesimo & sexagesimo anno, post Romam conditam, aut non longe amplius accidisse dicit *Gell. N. A.* XVII. 21. Ubi V. *Oiselium.*

40. *Xerxis* Darii filii qui juncto Hellesponto copias per Europam traduxit in Græciam, ut Athenienstum ulcisceretur injurias, quas cum Persis aliis, tum patri Dario intulerant. V. *Herodot.* VII. 496. *Justin.* II. 10. *Nep. Them.* II.

41. *Insolentia* i. jactantia, arrogantia. Donat. Ter. And. V. 4. 4. *Insolens, insolitus, insuetus. Cic. pro Dejot. moveor loci insolentia. Salustius: Insolens vera accipiendi. Insolens & arrogans intelligitur. Qui præter legem agit humanam, & naturalem, insolens dicitur.*

42. *Postulantium* i. exigentium, ut absolute se dederent Græci, quia aqua & terra res sunt ad humanam vitam maxime necessarię. Plutarch. Alex. c. 103. *Quum neque aquam nobis ademtum, neque victum necessarium veneris: pro quibus solis necesse habent homines sani decertare.* Hanc vero insolentiam, ut suorum animos magis accenderet, commemorat Alexander: nam vastitas agrorum, urbium direptiones, cædes, incendia, aliaque hostilia, belli calamitates & incommoda sunt; at *aquam & terram postulare, ut neque fontium haustum, neque solitos cibos relinquerent*, summa insolentia, quam Lacedemonii & Athenienses adeo ægre tulerunt, teste Herodoto in Polyhymnia, ut legatorum alios in barathrum, alios in puteum dejicerent, jubentes eos illuc aquam & terram ferre ad Regem. V. *Prisson. de Regn. Pers.* III. 330. *Popmam & Freinshemium.*

43. *Solitos* i. consuetos.

44. *Templa* incendit Xerxes, quia Athenienses cremaverant Sardis una cum Aristagora Mile-

pugnatas: *fœdera humani* 46 *divinique* 47 *juris violata* 48 referebat. Illyrios vero & Thracas rapto vivere adsuetos, *aciem hostium, auro purpuraque fulgentem, intueri* jubebat, prædam, non arma gestantem 49. Irent 50, & imbellibus 51 feminis aurum viri eriperent: aspera montium suorum juga, nudosque 52 colles, & perpetuo rigentes gelu, ditibus 53 Persarum campis, agrisque mutarent.

CAP.

sio servo ejus venientes, lucosque ac delubra. V. *Herod.* VII. 496. *Brisson. de Regn. Pers.* II. 171. *Popmam & Freinshemium.*

45. *Ignibus deleta* i. combusta. Nep. Iphic. II. 5. *Non prius Sparta abscessissent, quam captam incendio delessent.* Noster V. 7. 3.

46. *Humani*, quia Darius turpi ab Scythia fuga summotus Macedoniam suæ ditionis facere tentavit. V. *Just.* VII. 3. 1.

47. *Divini*, quia templa diripuerat, & incenderat.

48. *Violata* i. corrupta. *Violantur* res sacræ, quando impia manu tanguntur. Virg. XI. 255.

Quicunque Iliacos ferro violavimus agros.

Ubi Servius: *Violavimus, quasi sacros. Nam violare de religionibus dicimus.* Noster V. 12. 5. IV. 2. 17.

49. *Prædam, non arma.* Liv. IX. 17. *Non jam cum Dario rem esse dixisset: quem mulierum ac spadonum agmen trahentem, inter purpuram atque aurum, oneratum fortunæ suæ apparatibus, prædam verius quam hostem, nihil aliud, quam bene ausus vana contemnere, incruentus devicit.*

50. *Irent.* Hoc ferme verbo dimittebatur concio. Sic apud Sueton. Cal. c. 46. *Abite læti, abite locupletes.* V. *Indicem Freinshemii.*

51. *Imbellibus* i. militiæ labori minus aptis. Ita *imbellis lyra* Prop. IV. 6. 18. *imbelles columbæ* Horat. Od. IV. 3. 31. Inde *imbellia, belli infscientia.* Festus. Noster IV. 14. 4.

52. *Nudos* i. sine gramine & herba, sine arboribus & virgultis. Virg. Ecl. 1. 48. *lapis nudus.* Cat. LXI. 49. *nudum arvum.* Noster IV. 7. 10. VII. 3. 8.

53. *Ditibus* i. divitibus. Prop. III. 3. 1.

Arma Deus Cæsar dites meditatur ad Indos.

Noster III. 11. 20.

Ad

CAP. XI.

ARGUMENTUM.

Exercitu cæso fugit Darius, quem fugientem persequitur Alexander.

JAm ad teli jactum [1] pervenerant, cum Persarum equites ferociter in lævum cornu hostium invecti sunt [2]. Quippe Darius equestri prælio [3] decernere optabat, phalangem Macedonici exercitus robur [4] esse conjectans [5]. Jamque etiam dextrum Alexandri cornu circumibatur. Quod ubi Macedo conspexit: duabus alis [6] equitum *ad jugum montis* jussis *subsistere* [7], cæteros in medium belli discrimen strenue transfert [8]. Subductis [9] deinde ex acie Thessalis equitibus, præfectum [10] illorum *occulte*

Ad teli jactum, i. tam prope, ut alter alterum sagittis, plumbeis glandibus, & missilibus posset contingere, ac impetere. Sagittarii, & maxime funditores olim ad sexentos pedes telum jaciebant, scopumque contingebant. Veget. II. 23. V. *Raderum*, & ex illo *Freinsh.*

2. *Invecti sunt*, sijn ingebroken, ut IV. 15. 20.

3. *Equestri prælio*, quia illa virium parte maxime fidebat. Persæ enim rei equestris peritissimi semper sunt habiti. V. *Brisson. de regn. Pers.* III. 299.

4. *Robur* i. in dextro cornu cum Alexandro.

5. *Conjectans*, quia equitatus præmissus prospectum impediebat.

6. *Ala* apud Græcos continebat centum tredecim equites, apud Latinos trecentos, qui in decem turmas tribuebantur, hæ in tres decurias, turma explebat triginta, decuria decem. Sed Græci alam centum & tredecim definierunt. Duæ alæ continebant ducentos, sex & viginti. Arrianus tamen trecentos equites appositos fuisse narrat. V. *Raderum.*

7. *Subsistere.* V. VI. 5. 27.

8. *Transfert in discrimen.* VI. 1. 1. *Immittere se in medium pugnæ.*

9. *Subductis* i. furtim subtractis. Terent. Eun. IV. 7. 25. *Et cum eo clam te subduxti mihi.* Ubi Donatus *furtim subtraxisti mihi*, Virgil. VI. 524. *Et fidum capiti subduxerat ensem.*

10. *Præfectum* Philippum IV. 13. 29. VI. 6. 35. Menelai

culte circumire tergum[11] *suorum* jubet, *Parmenioni-*
que[12] *conjungi*, *&, quod is imperasset, impigre exsequi.*
4 Jamque ipsi[13] in medium Persarum undique circumfusi egregie se tuebantur; sed conserti, & quasi cohærentes tela vibrare[14] non poterant: simul[15] erant emissa, in eodem[16] concurrentia implicabantur[17], levique & vano ictu pauca in hostem, plura in humum innoxia cadebant. Ergo cominus[18] pugnam coacti conferere[19] gladios impigre stringunt[20].
5 Tum vero[21] multum sanguinis fusum est: duæ quippe acies ita cohærebant[22], ut arma armis pulsarent, mucrones[23] in ora[24] dirigerent. Non timido

lai filium. *Arrian.* III. 185.

11. *Circumire tergum*, achter om marcheren.

12. *Parmenioni.* Is enim universo equitatui sinistri lateris imperabat. *Arrian.* III. 185.

13. *Ipsi* n. Alexander, & qui circa illum erant. n. 9.

14. *Vibrare* i. torquere. Notat motum rei tremulæ. Projecta enim tremulum habent motum. Cic. Orat. II. *Vibrasse hastas.* Nostet VI. 1. 14: 5. 28. VII 9. 7.

15. *Simul* i. simulac, simulatque. Cic. Acad. II. *Itaque simul experrecti sumus, visa illa contemnimus.* V. *Lambin. Horat. Od.* 1. 4. 17. *Voss. Gramm.* VII. 63.

16. *In eodem* n. loco.

17. *Implicabantur*, i. collidebantur, involvebantur.

18. *Cominus* non est præpositio utrumque casum regens, sed adverbium in loco i. juxta, cui contrarium est *eminus* i. longe. Flor II. 6. 29. *Cominus venit.* Nostet VI. 1. 4. VII. 8. 19. V. *Sciop. Gramm. p.* 88.

19. *Conferere pugnam* i. pugnare, confligere. Varr. L. L. v. 57. *Sic conferere manum dicimur cum hoste.* Justin. VII. 2. 12. *Conferto prælio magna cæde Illyrios fudere.* Nostet VIII. 13. 12.

20. *Stringunt* i. vagina educunt. *Distringere* Cicer. Catil. III. *districtos gladios retudimus.* Nostet V. 9. 10. VI. 7. 12. *Stringere* proprie *afstroopen.* Cæs. B. P. III. 58. *Foliis ex arboribus strictis.*

21. *Tum vero*, doen eerst. Hac particula utimur in re gravi, & periculis. Livius millies. Nostet hujus capitis n. 5. 9. 11. 23.

22. *Cohærebant* i. commissa utrinque pugna implicabantur. Liv. XXIII. 27. *Et dum corporibus applicantur, armaque armis jungunt, in arctum compulsi, quum vix movendis armis satis spatii esset, corona hostium cincti, ad multum diei cæduntur.*

23. *Mucro* est *cuiuslibet teli acumen.* Serv. XI. 817. Inde pro fine ponitur. Lucret. II. 519.

Ancipiti quoniam mucrone utrimque notantur.

Figurate pro gladio, aut ense.

24. *Ora* i. faciem, ut Tacit. Ann. II. 14. 4. *Dens rent ictus, ora mucronibus quærerent.* Nostet VII.

do[25], non ignavo[26] cessare[27] tum licuit: conlato[28] pede, quasi singuli inter se dimicarent, in eodem vestigio[29] stabant, donec vincendo locum sibi facerent. Tum demum ergo promovebant gra- 6
dum[30], quum hostem prostraverant. At illos novus excipiebat[31] adversarius fatigatos: nec vulnerati, ut alias[32] solent, acie poterant excedere[33], quum hostis instaret[34] a fronte, a tergo sui urgerent. Alexander non ducis magis, quam militis munera 7
exsequebatur, opimum[35] decus cæso Rege expetens: quippe Darius curru[36] sublimis eminebat, & suis ad se tuendum, & hostibus ad incessendum ingens incitamentum. Ergo frater ejus Oxathres, 8
quum Alexandrum instare ei cerneret, equites, quibus

VII. 4. 37. Notat vero propinquitatem pugnantium.

25. *Timido* i. trepido. *Timidus est, qui semper timet.* Serv. Ecl. VI. 20.

26. *Ignavo* i. negligenti. Virg. Georg. III. 468.

Aut summas carpentem ignavus herbas.

27. *Cessare.* V. IV. 16. 5.

28. *Conlato* i. juncto. ut Ovid. Metam. IX. 44.

Cum pede pes junctus, totoque ego pectore pronus.

29. *Vestigio* i. loco, in quo soluerant *vestigia* i. pedes. Nostet IV. 14. 2. Veteres enim *vestigium* pro pede dixerunt. Tibul. IV. 1. 13.

Læta Molorcheis posuit vestigia tectis.

Nostet IV. 7. 6.

30. *Promovebant gradum* i. procedebant.

31. *Excipiebat fatigatos* i. fatigatis se objiciebat, fatigatis occurrebat. Nep. Chabr. 1. 2. *Impetum excipere hostium docuit.* Darius quippe numero Macedonas vincebat, & singuli Macedones minimum contra decem Persas debebant pugnare.

32. *Alias* i. in aliis bellis, aliis temporibus. V. III. 2. §. 55.

33. *Excedere* acie, & prælio dicuntur pulsi, & saucii. Nep. Eum. IV. 2. *Neque eo magis ex prælio excessit.* Nostet IV. 15. 30.

34. *Instaret* i. adesset, imminneret. Nep. Epam. IX. 1. *Quum acie instructa audacius instaret hostibus.*

35. *Opimum.* Alludit ad Romanorum *opima* spolia, quæ dux populi Romani duci hostium cæso detrahebat. *Horum tanta fuit raritas, ut trina contigerint nomini Romano: una, quæ Romulus de Acrone: altera, quæ Consul Cossus Cornelius de Tolumnio: tertia, quæ M. Marcellus Jovi Feretrio de Viridomaro fixerunt.* Festus. Nostet VII. 4. 40.

36. *Curru* veteres prælium inibant. IV. 1. 1. V. 10. 12. *Darii currum* quadrijugum fuisse do-

bus præerat, ante ipsum currum Regis objecit, armis & robore corporis multum super cæteros eminens; animo vero, & pietate [37] in paucissimis [38], illo utique prælio, clarus: alios improvide instantes
9 prostravit, alios in fugam avertit [39]. At Macedones, ut [40] circa Regem erant, mutua adhortatione firmati, cum ipso in equitum agmen inrumpunt [41]. Tum vero similis ruinæ strages [42] erat. circa currum Darii jacebant [43] nobilissimi duces, ante oculos Regis egregia morte defuncti [44], omnes in ora proni [45], sicut dimicantes procubuerant, adverso
10 corpore [46] vulneribus acceptis. Inter hos Atizies, & Rheomithres, & Sabaces prætor Aegypti, magno

cet *Diodor.* XVII. 34. V. *Brisson. de Regn. Pers.* I. 83. III. 307.

37. *Pietate* i. in fratrem amore, obsequio. Nepos Timol. I. 5. *Læsam ab eo pietatem.* De *pietatis* nomine V. *Manut. Quæs. Epist.* II. 1.

38. *In paucissimis* i. inter paucos. Plin. XXX. 1. *In paucis tamen digna res est.* Noster VI. 8. 2.

39. *Avertit* i. pepulit, ut IV. 9. 22. V. 4. 28.

40. *Ut* i. sicut. Suet. Claud. c. 34. *Ut erat togatus.* Ner. c. 48. *Ut erat nudo pede, atque tunicatus.* Atque ita passim auctores alii. V. *Freinsh. Indicem.*

41. *Inrumpunt*, doen een inval. Justin. II. 11. 15. *Sexcenti viri castra quingentorum militum irrumpunt.* Noster VII. 3. 2.

42. *Strages* proprie est arborum cæsarum, stratarumque. Metaph. est hominum. V. *Voss. Instit. Orat.* IV. 6. 11. Noster IV. 10. 6. VII. 7. 35.

43. *Jacebant* i. mortui. Phæd. I. 28. 9. *O canis merito jaces.*

44. *Defuncti morte*, ut infr. V. 8. 11. VIII. 7. 5. & *defuncti vita.* V. 5. 13. i. mortui, licet videantur opposita. Notant enim eos, qui officium suum expleverunt. (*defungi* enim est functionem suam peragere, & perficere.) mortisque, aut vitæ munia, quantum ad ipsos pertinebat, absolverunt. V. *Freinshemii Indicem.*

45. *In ora proni*, op het aengesicht. Flor. I. 18. 17. *Omnium vulnera in pectore.* Cat. LXIV. 355.

Hostibus haud tergo; sed forti pectore notus.

46. *Adverso corpore*, van vooren. Justin. IX. 3. 10. *Quippe adversis vulneribus, omnes loca, quæ tuenda a ducibus acceperant, morientes corporibus texerunt.* Salust. Cat. c. 61. *Nam fere quem quisque vivus pugnando locum ceperat, eum amissa anima corpore tegebat. Pauci tamen, quos medios cohors prætoria disjecerat, paullo diversius, sed omnes tamen adversis vulneribus conciderant.*

47. *No-*

gnorum exercituum præfecti noscitabantur [47]: circa eos cumulata [48] erat peditum, equitumque obscurior [49] turba. Macedonum quoque non quidem multi [50], sed promtissimi [51] tamen cæsi sunt: inter quos Alexandri dextrum femur [52] leviter mucrone perstrictum [53] est. Jamque, qui Darium vehebant, 11
equi, confossi hastis, & dolore efferati [54], jugum quatere, & Regem curru excutere [55] cœperant; cum ille veritus, ne vivus veniret in hostium potesta-

47. *Noscitabantur*, ut VIII. 13. 24. Plaut. Epid. IV. 1. 10. *Noscito ego hanc* i. nosse incipio. Liv. II. 23. *Noscitabatur tamen in tanta deformitate, & ordines duxisse ajebant.*

48. *Cumulata*, op malkanderen gestapelt, *ut* IV. 3. 9. V. 4. 18.

49. *Obscurior* i. minus nobilis, minus nota. Cicer. pro Muræn. *Tua nobilitas hominibus literatis notior, populo vero obscurior.* Noster III. 5. 10.

50. *Non quidem multi.* Arrianus numerum ponit, & centum & viginti cecidisse dicit II. 107. *In eo conflictu Ptolomæus Seleuci filius re fortiter gesta, aliique non obscuri nominis Macedones, centum & viginti numero, ceciderunt.*

51. *Promtissimi.* Ita Tacit. Hist. II. 25. 5. *Unde rursus ausi promtissimos prætorianorum equitum interfecere.* Qui & rationem addit Agric. XXXIV. 3. *Cæterorum Britannorum fugacissimi, ideoque tam diu superstites. Quomodo sylvas, saltusque penetrantibus, fortissimum quodque animal robore, pavida & inertia ipso agminis sono pelluntur: sic acerrimi Britannorum jam pridem ceciderunt.*

52. *Femur* pars est corporis, quæ est a coxa ad flexum pedis, *de heupe, het dicke van 't been.* Tibul. I. 9. 13. *Sed femori conseruisse femur.* Noster III. 12. 2. VI. 1. 4.

53. *Perstrictum* i. leviter vulneratum. *Stringere* est vulnerare. Flor. IV. 12. 44. *Strictus, ac recreatus ex vulnere in tempus.* Noster III. 12. 2.

54. *Efferati* i. ferociores facti. *Efferus* est valde ferus Flor. IV. 12. 12. *Qui efferum genus terras fodere coegit.* Noster VI. 3. 6. VIII. 2. 16. Diod. XVII. 34. *Tunc equi Darii jugales, qui currum ejus trahebant, multis vulneribus affecti, & cadaverum in orbem coacervatorum multitudine consternati, &c.*

55. *Excutere* i. facere, ut caderet de curru. Ita IV. 15. 16. *Jugum excusserant* i. crebra jactatione cervicum fecerant, ut e cervicibus jugum caderet. *Excutere* enim est movere, & movendo abjicere. Virg. XII. 7. *Excutiens cervice toros.* Diod. XVII. 34. *Frænis excussis, Regem in medios ferme hostes abripuissent, nisi in extremo versans periculo habenas apprehendisset, principatus sui majestatem, & legem Persarum Regibus præscriptam*

ſtatem, deſilit, & in equum [56], qui ad hoc [57] ſequebatur, imponitur; inſignibus quoque imperii [58], ne fugam proderent, indecore abjectis. Tum vero cæteri diſſipantur [59] metu, & qua [60] cuique patebat [61] ad fugam via, erumpunt [62], arma jacientes, quæ paullo ante ad tutelam corporum ſumſerant: adeo pavor etiam auxilia formidabat. Inſtabat fugientibus eques a Parmenione miſſus, & forte in illud [63] cornu omnes fuga abſtulerat [64]. At in dextro

ptam hoc modo transgredi coactus.

56. *Equum.* Aelian. VI. 48. *equam* conſcendiſſe dicit. *Darius quum inclinata jam acie in eo prælio, quod ad Iſſum commiſerat, Perſarum res premi cœpiſſent, quumque victus fuga ſalutem adipiſci neceſſe haberet, in equam conſcendit: quæ, quod relicti memoriam pulli recordaretur, quanto maximo potuit ſtudio, & celeritate eum ipſum prædicatur ex periculis eripuiſſe.*

57. *Ad hoc* i. in hunc finem, ut IV. 1. 30: 3. 3.

58. *Inſignibus* i. ſignis, quæ fuerunt tiara recta cum diademate, quæ deſcribuntur VII. 5. 24. & candys i. amiculum chirodotum ſuſpenſum ex humeris, prolixum ultra brachia, uſque in primores manus. Fuit candys quidem corporis commune tegmen; verum Regum candys a cæteris purpuratorum, & procerum amiculis, non precio tantum, ſed & colore diſtabat. Erat enim murice, & conchylio i. marina purpura tinctus. Murice vero infectæ veſtes præ cæteris purpureis, quales erant procerum, in precio fuerunt. *Inſignia* projicere, ne proderentur, fugientes ſolebant. Sueton. Aug. c. 10. *Priore Antonius eum fugiſſe ſcribit: ac ſine paludamento, equoque poſt biduum demum apparuiſſe.* Cæſ. B.C. III. 96. *Pompejus jam, cum intra vallum noſtri verſarentur, equum nactus, detractis inſignibus imperatoriis, decumana porta ex caſtris ſe ejecit.* V. *Briſſon. de Regn. Perſ.* I. 37. 39. *Caſaub. ad Sueton. l. l.*

59. *Diſſipantur* i. disjiciuntur, diſperguntur. Flor. IV. 9. 4. *Et illi Pacoro duce diſſipant Antoniana præſidia.* Noſter VI. 1. 11. V. 13. 18.

60. *Qua* adverbialiter poſitum plerumque valet *ubi*. Liv. XXVIII. 13. *Paſſim, qua cuique proximum fuit, in fugam effunduntur.* Flor. II. 6. 52. *Tanto, id eſt, omni, qua longiſſima Italia, ſolo interjacente.* Noſter V. 6. 2: 13. 18. IV. 16. 11. V. *Freinshemii Indicem Florianum.*

61. *Patebat* i. aperta erat. Nep. Milt. VIII. 4. Cui non *ad eum aditus pateret.* Noſter IV. 16. 11.

62. *Erumpunt* i. cum impetu exeunt. Phæd. II. 9. 9. *Occaſione rurſus erumpam data.* Noſter VI. 5. 3. X. 9. 18.

63. *In illud* i. uſque ad illud. Flor. I. 17. 2. *Umbri in id tempus intacti.*

64. *Abſ-*

dextro Perſæ Theſſalos equites vehementer urgebant. Jamque una ala ipſo impetu proculcata erat, 14
cum Theſſali ſtrenue circumactis equis dilapſi [65], rurſus in prælium redeunt, ſparſosque & incompoſitos [66] victoriæ fiducia barbaros ingenti cæde proſternunt. Equi pariter equitesque Perſarum ſerie 15
laminarum [67] graves, agmen, quod celeritate maxime conſtat, ægre moliebantur [68]: quippe in circumagendis equis ſuis Theſſali multos occupave- 16
rant [69]. Hac tam proſpera pugna nunciata, Alexander

64. *Abſtulerat* i. abduxerat, abripuerat, fugerant. Infr. *n.* 26.

65. *Dilapſi* i. cum diſceſſiſſent, ſe recepiſſent. Nep. Eum. III. 4. *Non modo non ituras, ſed ſimul cum nuncio dilapſuras.* Noſter V. 1. 4: 12. 9. V. *Muret. V. L.* XI. 5.

66. *Incompoſitis* III. 8. 18. *inconditos*, IV. 1. 32. *palantes.* Idem veto Liv. XXI. 52. *Si ſparſos, & incompoſitos, oneratosque præda plerosque cum inopinantes invaſiſſent, ingentem terrorem, cædemque, ac fugam uſque ad caſtra, ſtationesque hoſtium fecere.*

67. *Laminis* & hamis ſolidis conſtabant loricæ. Iſidorus: *Squama eſt lorica ex laminis æreis, vel ferreis concatenata in modum ſquamarum piſcis.* Claudian. in Rufin. II. 357.

Conjuncta per artem
Flexilis inductis animatur lamina membris
Horribilis viſu, credas ſimulacra moveri
Ferrea, cognatoque viros ſpirare metallo.
Par veſtitus equis.

Scriptor Græcus apud Suidam voce Θώραξ. *Lorica Parthi equitis eſt talis. Prior ejus pars pectus, & femora, & manus extremas, & crura tegit: poſterior tergum, & cervicem, & caput totum. Fibulæ vero ſunt ad latera, quibus utramque partem jungunt, atque ita totum equitem ferreum faciunt videri. Prohibet vero nihil, aut impedit ferrum membrorum extenſiones, ſive contractiones, adeo curioſe factum, ſectumque eſt ad naturam membrorum. Armant autem & equum ſimiliter ferro, totum quidem, & uſque ad ungulas. Hoc ideo, quia nihil illis arma proſint propria, ſi equus interficiatur.* Noſter IV. 9. 3. V. *Briſſon. de regn. Perſ.* III. 289. *Lipſ. de Mil. Rom.* III. 6.

68. *Moliebantur* i. ſe loco movebant, circumagebant. *Moliri* proprie eſt cum difficultate quadam quid loco movere. Sic *molimur* naves, ancoras, onera, Liv. IX. 3. *Num montes moliri ſede ſua paramus*, &c. Noſter IX. 9. 13. IV. 9. 1. VI. 8. 20.

69. *Occupaverant* i. anteverterant, prævenerant. Barbari enim ferreis tunicis graves equos ſuos ægre circumagebant, ſed hoc expedite Theſſali faciebant.

V.

der non ante ausus persequi Barbaros, utrinque [76]
17 jam victor instare fugientibus cœpit. Haud amplius Regem [71], quam mille equites sequebantur, quum ingens multitudo hostium caderet. Sed quis aut in victoria, aut in fuga copias numerat? Agebantur [72] ergo a tam paucis pecorum modo [73]; & idem metus,
18 qui cogebat fugere, fugientes morabatur [74]. At Græci [75], qui in Darii partibus steterant [76], Amynta [77] duce, (prætor hic Alexandri fuit, nunc transfuga [78]) abrupti [79] a cæteris, haud sane fugienti-
19 bus [80] similes evaserant. Barbari longe diversam intenderant [81] fugam: alii, qua rectum iter in Persidem ducebat [82]; quidam circuitu rupes, saltusque

V. *Rutgers. V. I.* III. 4.

70. *Utrinque* i. utroque cornu, dextro & lævo.

71. *Regem* Alexandrum, qui fugienti Dario imminebat.

72. *Agebantur.* Serv. Ecl. 1. 13. *Agi proprie dicuntur pecora.* Noster v. 13. 19.

73. *Modo* i. ritu, more. IV. 5. 3. VI. 8. 25.

74. *Metus fugientes morabatur.* Ovid. Met. III. 46.

Sive illi tela parabant,
Sive fugam; sive ipse timor prohibebat utrumque.

75. *Græcorum* quatuor millia Amyntam ex acie secutos esse dicunt *Diod.* XVII. 48. & Noster IV. 1. 27. Octo circiter millia *Arrian.* II. 116. Sed forte & quatuor millia collegerunt Thymodes Mentoris filius, Aristomedes Pheræus, & Bianor Acarnan, quos fugienti Amyntæ addit *Arrianus.*

76. *In Darii partibus steterant* i. pro Dario pugnaverant. Nep. Datam. VI. 6. *Perfugæ coacti sunt stare ab his, quos reliquerant.* Inde *suarum partium viri* IV. 5. 15. & *stare secum Deos* dicit Darius IV. 13. 13.

77. *Amyntas* filius fuit Antiochi ab Alexandro transfuga, qui ex Macedonia ab Alexandro se subduxerat, non quod ullam injuriam ab Alexandro accepisset, sed odio quodam illius concepto, indignum ratus, si aliquo ab Alexandro incommodo afficeretur. V. *Arrian.* I. 51.

78. *Transfuga* & *perfuga* dicitur, quod ad hostes perfugiat, transfugiat. *Festus.* V. *Cujac. Observ.* IV. 9.

79. *Abrupti* i. divulsi, separati. IV. 15. 22. X. 7. 21.

80. *Fugientibus*, quia servatis ordinibus sensim cesserunt,

81. *Intenderant diversam fugam* i. conati sunt fugere in diversa loca. *Intendere* de profectione, Cic. Catil. I. *Si iste, quo intendit, in castra Manliana pervenit.* Noster IV. 1. 2. V. 12. 17.

82. *Ducebat iter*, ad imitationem Græcorum, quibus ὁδὸς ἄγουσα εἰς τινα τόπον dicitur, *via ferens* Livio. Quicquid veto occasionem, materiam,

que montium occultos [83] petivere [84]; pauci castra Darii. Sed jam illa quoque hostis victor intrave- 20
rat, omni quidem opulentia ditia. Ingens auri, argentique pondus [85], non belli, sed luxuriæ apparatum [86], diripuerant [87] milites. Cumque plus raperent, passim [88] strata erant itinera vilioribus [89] farcinis, quas in comparatione meliorum avaritia contemserat. Jamque ad feminas perventum erat, qui- 21
bus, quo chariora ornamenta sunt, violentius detrahebantur: nec corporibus quidem vis, ac libido parcebat. Omnia planctu [90], tumultuque [91], prout cui- 22
que fortuna erat, castra repleverant, nec ulla facies [92] mali deerat, cum per omnes ordines, ætatesque

riam, causamque aliquam præbet, ut quid fiat, idem efficere dicitur. *Bud. Comm. L. G. p.* 200. *Gronov. Observ.* I. 6. Fugerant autem per pylas Amanicas Armeniam versus. V. *Raderum.*

83. *Saltus occultos* i. montanam Ciliciam versus Amanum montem.

84. *Petivere* i. eo se contulere. Nep. Milt. V. 5. *Ut Persæ non castra, sed naves peterent.* Noster III. 13. 9.

85. *Pondus.* Arrian. II. 112. *Darius majorem pecuniarum partem Damascum miserat, adeo ut in exercitu ultra tria millia talentorum inventa non fuerint.*

86. *Luxuriæ apparatum* dicit & Noster VI. 6. 14. Plutarchus vero hunc exprimit. Alex. f. 248. *Ut autem holcia vidit & crossos, ampullas, alabastros, ex auro fabrefacta omnia,* &c.

87. *Diripuerant*, hebben het prijs gemaeckt. Cic. Fam. IV. 1. *Urbs relicta direptioni, & incendiis.* Noster V. 12. 17. IV. 15. 5. VII. 5. 32.

88. *Passim* i. sparsim, multis in locis, undique. Agræus: *Passim aliquid reperiri de re corporali dicimus: affatim de re aliqua incorporali.* Noster IV. 7. 16. V. 6. 6. & 15. VII. 5. 33. Hinc *passivitas*, quod crebro fit, Tertulliano de pall. c. 4. *Passivitas effert libertinos in equestribus* i. passim & sæpius occurrunt libertini in equestribus sedentes.

89. *Vilioribus* V. VI. 9. 19. §. 27.

90. *Planctus* dicitur omnis collisio, etiam in rerum lætarum descriptione. Cat. LXIV. 261.

Plangebant aliæ proceris tympana palmis.

Speciatim notat gestum acriter lugentium. Firmic. *Qui dolore perculsi caput plangant, & pectora pugnis obtundant.* Noster III. 12. 3. V. 12. 14. X. 5. 7. V. *Luctat. Stat. Theb.* VI. 219. *Gronov. Stat.* III. 501. *Camerar. Probl. Gram.* II. 3.

91. *Tumultus* quid est aliud, nisi perturbatio tanta, ut major tumor oriatur. *Cicer. Phil.* VIII. V. *Cuper. Observ.* II. 4.

92. *Facies* i. species, *een gedaen-*

tesque victoris crudelitas, ac licentia vagaretur. 23 Tunc vero impotentis[93] fortunæ ſpecies conſpici potuit: quum ii, qui tum Dario tabernaculum exornaverant, omni luxu[94] & opulentia inſtructum; eadem illa Alexandro, quaſi veteri[95] domino reſervabant. Namque id ſolum intactum[96] omiſerant milites, ita tradito more[97], ut victorem victi Regis 24 tabernaculo exciperent. Sed omnium[98] oculos ani-

daente. Ita ſolet in urbium expugnationibus; unde in deſcriptione rerum triſtium hac comparatione utuntur Auctores. Tacit. Ann. I. 41. 1. *Velut in urbe victa facies, gemitusque & planctus.* V. *Freinshem.* Diod. XVII. 35. *Perquam vero miſerabilis erat tum captivorum ſtatus. Nam quæ prius in pilentis magnificis vix commode ſatis invectæ, nullam corporis partem nudam conſpici ſinebant, tunica vix ſimplici amictæ, veſtitumque lacerantes, cum lamentis e papilionibus tunc proſiliebant, & implorata Deorum commiſeratione ac ope, victorum ſe genibus advolvebant. Nonnullæ manibus tremulis corporis ſibi ornatum detrahere, paſſisque crinibus per aſpera ſe loca proripere, & concurſu inter ſe facto, opitulatrices implorare illas, quæ ipſæ aliorum ope indigebant. Alii capillis arreptis abſtrahebant; alii diſcerptis veſtibus nudis corporibus manus injecerant, & ima haſtilium parte miſellas verberabant: omneque contumeliæ genus in res Perſarum honoratiſſimas & ubique celebratas, fortunæ indultu exercebatur.*

93. *Impotentis* i. potentiam ſuam immoderate exercentis, omnia ſibi permittentis. Flor. I. 23. 1. *Prima diſcordia ob impotentiam fœneratorum.* Noſter IV. 7. 14: 10. 7. VI. 3. 3.

94. *Omni luxu* Perſarum tabernacula fuiſſe inſtructa pluribus docet *Briſſon. de regn. Perſ.* III. 321.

95. *Veteri* i. tanquam jam inde a principio ad Alexandrum pertinuiſſet, hique cuſtodiæ ejus ab ipſo præpoſiti fuiſſent. V. *Freinshemium.*

96. *Intactum*, ongeplondert. quaſi proprie ad Regem pertinens. Unde Plutarch. Alex. f. 248. Alexandro dicenti: *Eamus ad abluendum Darii balneo contractum ex pugna ſudorem: quidam ex amicis; Minime, vero, inquit, imo Alexandri. Quæ enim ad victos pertinuere, ea & eſſe, & dici debent victoris.* Sic *intactæ viæ* Flor. III. 10. 22. per quas nemo fecit iter, & *intactus ſaltus* Noſtro VIII. 1. 13. unde nullæ ſuccisæ arbores.

97. *Tradito* i. a majoribus accepto. Tacit. Hiſt. I. 32. 2. *Sed tradito more quemcunque principem adulandi.* Noſter V. 4. 3.

98. *Omnium* Macedonum, qui moderatiores, illam fortunæ mutationem intuentes, condolentia quadam infeliciſſimorum hominum ſortem miſerabantur. *Maxime vero ad lacrymas, & miſericordiam adſtantes provocavit*

animosque in ſemet converterant[99] captivæ, mater, conjunxque Darii. Illa non majeſtate[100] ſolum, ſed etiam ætate venerabilis: hæc formæ pulcritudine, nec illa quidem ſorte[101] corrupta[102]. Acceperat in ſinum[103] filium, nondum ſextum ætatis annum egreſſum, in ſpem tantæ fortunæ, quantam paullo ante pater ejus amiſerat, genitum. At in gremio 25 anus aviæ jacebant adultæ[104] duæ virgines, non ſuo tantum, ſed illius mœrore etiam confectæ[105]. Ingens circa eam nobilium feminarum turba conſtiterat, laceratis[106] crinibus, abſciſſaque[107] veſte, pri-

vit Darii mater, &c. *Diod.* XVII. 36.

99. *Converterant* i. effecerant, ut in ſe intenderentur. V. I. 24. VIII. 4. 24.

100. *Majeſtate* i. amplitudine, dignitate, decore, *aenſienelijckheyt.* VI. 5. 29.

101. *Sorte* i. infortunio, iniqua & dura conditione. Prop. II. 13. 31. *Vel tu Tantalea moveare ad flumina ſorte.* Noſter IV. 10. 26.

102. *Corrupta* i. immutata, abſumta. Plaut. Amph. v. I. 6. *Corrupta ſum, atque abſumta ſum.*

103. *Sinus* eſt, quod brachiis comprehenditur. Sinu vero & gremio parvulos ſuos recipere ſolent matres. Ovid. Heroid. VIII. 94. *Nec gremio ſedi ſarcina grata tuo.* Sy druckten tegen de borſt.

104. *Adultæ.* Feſtus: *Adoleſco ab oleſco* (ita legit Scaliger) i. *creſco venit. Unde fiunt adultus, adoleſcens, & exoletus, qui exceſſit oleſcendi i. creſcendi modum; & inolevit i. crevit.* Unde *exoletus* pomitur pro ſcorto maſculo jam adulto, infr. VI. 7. 2: 8. 33. & ad arbores transfertur. VI. 5. 15.

105. *Confectæ* i. conſumtæ. Terent. And. II. 1. 4. *Confectus cura animus.* Ubi Donatus: *Confectus i. ſic vulneratus, aut percuſſus, ut ſanari non poſſit. Unde vulneribus confectum* Batin dicit Noſter IV. 6. 25.

106. *Lacerare* crines in ſummo mœrore, & luctu ſolebant Perſæ. Infr. X. 5. 19. ubi & *Perſarum mos* dicitur *n.* 17. *Perſæ ſuo more comis detonſis, in lugubri veſte*, &c. Solebant & aliæ nationes. Cic. Tuſc. III. *Ex hac opinione ſunt illa varia, & deteſtabilia genera lugendi, pedores muliebres, lacerationes genarum, pectoris & capitis percuſſiones. Hinc ille Agamemnon Homericus, ſcindens dolore identidem intonſam comam. In quo factum illud Bionis: Perinde ſtultiſſimum regem in luctu capillum ſibi evellere, quaſi calvitio mœrorem levaretur.* Silius VI. 405.

Squallentem crinem, & triſtes lacerabat amictus.

V. *Kirchm. de Fun. Rom.* II. 12. *Briſſon. de regn. Perſ.* II. 256.

107. *Abſcindere* veſtes in mœ-

pristini[108] decoris immemores, *Reginas*, *Dominasque* veris quondam, tunc alienis[109] nominibus invo-
26 cantes[110]. Illæ suæ calamitatis[111] oblitæ, utro cornu Darius stetisset, quæ fortuna discriminis fuisset, requirebant, negabant se captas, si viveret Rex. Sed illum equos subinde mutantem longius fuga ab-
27 stulerat. In acie autem cæsa sunt[112] Persarum peditum centum millia: decem vero millia interfecta equitum. At ex parte Alexandri quatuor & quingenti saucii fuere; triginta[113] omnino[114] & duo ex peditibus desiderati sunt[115]: equitum centum

mœrore solebant quoque Persæ; Infr. v. 12. 12. IV. 10. 25. Solebant & aliæ nationes. Sueton. Cæs. c. 33. *Fidem militum flens, ac veste e pectore discissa invocavit.* V. *Kirchm. de Fun. Rom.* II. 17. *Brisson. de regn. Pers.* II. 256. Plurima etiam ex sacris & prophanis exempla ad hunc locum congessit *Freinshemius.*

108. *Pristini* i. veteris, prioris. Cic. pro Milon. *Vetus consuetudo fori, & pristinus mos judiciorum immutatus est.* Nostet IV. 10. 3. V. 1. 8.

109. *Alienis* i. non amplius convenientibus. Tacit. Hist. II. 52. 4. *Ordo Mutinensis appellabat Patres conscriptos intempestivo honore.*

110. *Invocantes* i. vocantes, appellantes. Just. XXV. 2. 11. *Itaque in auxilium a Bithyniæ Rege invocati. Invocare* est in testimonium vocare, vel advocare VII. 8. 25.

111. *Calamitatis* i. miseriæ. Cic. Cat. I. *Quanquam videbam meam perniciem, cum calamitate Reipublicæ esse conjunctam.* Nostet VI. 4. 11. IV. 10. 26. Inde *calamitosus*, miser, v. 5. 17. *Calamitas* proprie est frugum, aut calamorum detrimentum Donat. Eun. I. 1. 34. interpretatur *grandinem.* Et hoc sensu Plaut. Cas. v. 2. 34. *Calamitas profecto attigerat nunquam.* V. Nann. Misc. I. 15.

112. Cæsa, sine equitum aut peditum discrimine, dicit Plutarch. Alex. f. 247. super *centum & decem millia.* Diodor. XVII. 36. *ad viginti millia peditum, equitum haud minus decem millia.* Arrian. II. 110. *ad centum millia, atque in his equitum decem millia.* Justin. XI. 9. 10. *Peditum unum & sexaginta millia, equitum decem millia, capta quadraginta millia.* Oros. III. 16. *Peditum octoginta millia, equitum decem millia cæsa, capta quadraginta millia.* V. *Raderum.*

113. *Triginta & duo.* Justin. XI. 9. 10. & Oros. III. 16. *centum triginta.* Diod. XVII. 36. *trecenti.*

114. *Omnino*, in 't geheel, in alles. Liv. XXX. 2. *Viginti omnino legionibus res Romana est gesta.* Nostet X. 8. 3.

115. *Desiderati* i. interiisse animadversi, *sijn gemist.* Infr. IV. 16. 26.

116. *Impendium* est, quod in rem aliquam expendimus. Cic. pro Quint. *Quæstum instituere sine impendio.* Ictis *impendia litis* sunt in litem facti sumtus. Nostet IX. 4. 21.

117. *Stetit* i. constitit. Virg. X. 494.
Haud illi stabunt Aeneia parvo Hospitia.

tum quinquaginta interfecti. Tantulo impendio[116] ingens victoria stetit[117].

CAP. XII.

ARGUMENTUM.

Convivio celebrato captivarum luctum levat; Ochum Darii filium collo applicitum laudat, & sacro Diis facto Syriam petit Alexander.

REx diu[1] Darium prosequendo fatigatus, post- 1
quam & nox appetebat[2], & eum adsequendi spes non erat, in castra paullo ante a suis capta pervenit. Invitari[3] deinde amicos, quibus maxi- 2
me assueverat[4], jussit: quippe summa duntaxat curis in tempore perstricta non prohibebat interesse convivio. Tum repente e proximo tabernaculo lugubris

Diu. Diodor. XVII. 37. *Alexander cum familiarium & optimorum equitum turma vestigiis fugientis instans, magno illius assequendi studio flagrabat, & ducenta stadia emensus, circa mediam noctem in castra redit. Ducenta stadia* continent sex milliaria nostratia cum quadrante. V. *Raderum.*

2. *Appetebat* i. appropinquabat. Plaut. Most. III. 1. 119. *Appetit meridies.* Nostet V. 12. 6: 8. 3. Hæc cum *appeteret*, suum videtur correxisse iter, & circa mediam noctem, quod modo Diodorus, in castra rediisse.

3. *Invitari.* Plutarch. Alex. f. 247. *balneum exutis armis* duntaxat *intrasse* scribit. Diod. XVII. 37. *Postquam corpus multo labore vexatum balneis recreasset, ad quietem & ad cœnam inde se convertisse* addit.

4. *Assuevérat* i. frequenter juxta se habuerat. Ita *tropæa assuescunt Latio Jovi* Prop. III. 3. 3. quæ illi frequentia veniebant. Nostet V. 4. 14.

gubris clamor barbaro[5] ululatu[6] planctuque permixtus, epulantes conterruit[7]. Cohors quoque, quæ excubabat ad tabernaculum Regis, verita, ne majoris motus principium esset, armare se cœperat. 4 Causa pavoris subiti fuit, quod mater, uxorque Darii cum captivis mulieribus nobilibus Regem, quem interfectum esse credebant, ingenti gemitu[8], eju- 5 latuque[9] deflebant. Unus namque de[10] captivis spadonibus, qui forte ante ipsarum tabernaculum steterat, amiculum, quod Darius, sicut paullo ante dictum est, ne cultu proderetur, abjecerat; in manibus ejus, qui repertum ferebat, agnovit: ratusque interfecto detractum esse, falsum nuncium 6 mortis ejus attulerat. Hoc mulierum errore comperto, Alexander fortunæ Darii[11] inlacrimasse[12] fertur.

5. *Barbaro* i. Macedonibus Græcis inaudito. Omnes enim non Græci *Barbari* dicebantur.

6. *Ululatu* i. fletu miserabili, & absono. Cic. de Orat. *Ululanti voce canere. Ululant* lupi Virg. Georg. I. 486. *lupis ululantibus*; canes Ovid. Met. XV. 807. *Nocturnos ululasse canes.* Noster IV. 15. 29. V. 12. 12. Hinc fortasse nostrum *huylen.*

7. *Conterruit* ratos, hostes alicubi collectos in castra irrupisse.

8. *Gemitu* i. suspirio. Proprie dicitur de sono, quem edunt, sive inanima, cum nimis onerantur, ut Virg. Aen. VI. 413. *gemit sub pondere cymba*; sive animalia sub pondere nimio, & homo, cum pectus mœrore plenum præ angustia sonum edit. De luscinia Cat. LXV. V.

Daulias absumti fata gemens Ityli.

de turture Virg. Ecl. I. 59.

Nec gemere aerea cessabit turtur ab ulmo.

Ubi Servius: *Gemere, canere, proprie dicitur de turture.* Noster V. 4. 28. IV. 15. 16. V. *Jul. Scalig. Poet.* V. 4. *Jos. Scalig. Conject. Varr. p.* 170. *Vall. Eleg.* V. 52.

9. *Ejulatus* est ploratus mulierum. Cic. Tusc. II. 13. *Nec dignum viro videtur ejulare.* Horat. Epod. X. 17.

Et illa non virilis ejulatio.

10. De i. ex. *n.* 17. Flor. III. 20. 8. & 9. *Nec abnuit ille de stipendiario miles, de milite desertor. Quasi plane expiaturus omne præteritum dedecus, si de gladiatore munerator fuisset.* Noster VII. 2. II. V. 4. 20.

11. *Darii fortunæ* n. adversæ i. infortunio.

12. *Inlacrimasse.* Cicer. pro leg. Man. *Hoc jam fere sic fieri solere accepimus, ut regum afflictæ fortunæ facile multorum opes alliciant ad misericordiam, maximeque eorum, qui aut reges sunt, aut vivunt in regno, quod regale nomen iis magnum, & sanctum esse videatur.*

fertur. Ac primo Mithrenem[13], qui Sardeis[14] prodiderat[15], peritum Persicæ linguæ, *ire ad consolandas eas* jusserat. Veritus deinde, ne proditor captivarum 7 iram, doloremque gravaret; Leonnatum ex purpuratis suis misit, jussum indicare, *falso*[16] *lamentari*[17] *eas Darium vivum.* Ille cum paucis armigeris in[18] tabernaculum, in quo captivæ erant, pervenit, *missumque a Rege* se nunciari jubet. At ii, qui in ve- 8 stibulo[19] erant, ut armatos conspexere, rati esse actum[20] de dominis[21], in tabernaculum currunt, voci-

13. *Mithrenem* Sardium olim præfectum. Arrian. I. 49. *Ipse Sardes versus movit: quumque ab oppido 70. ferme stadiis abesset, obvium habuit Mithrenem, præsidii, quod in arce erat, præfectum, primoribus Sardianorum comitatum: atque hi quidem oppidum, Mithrenes arcem & pecuniam dedunt. Alexander Amyntam Andromenis filium Sardes mittit, qui arcem recipiat, ac Mithrenem honorifice secum ducit.*

14. *Sardes* Lydiæ urbem in latere Tmoli montis. *Plin.* V. 29. *Strab.* XIII. 312. Regia fuit Crœsi. Horat. Epist. I. 11. 2.

Quid concinna Samos? quid Crœsi regia Sardis?

15. *Prodiderat* i. tradiderat. quæ sæpe confunduntur. V. *Freinshemii Indicem.*

16. *Falso* i. sine causa. Tacit. Ann. IV. 28. 5. *Innocentem, & falso exterritum.*

17. *Lamentatio* est ægritudo cum ejulatu. *Cicer. Tusc. Quæst.* IV. Noster X. 5. 7.

18. *Armigeris* i. armatis. *n.* 8. *Armigeri* erant virorum potentium honoratissimi, proximique stipatores: qui ex fidelissimis, fortissimisque clientium eligebantur. Gallis *Escuyers* a scuto ferendo dicuntur: ut ab armis dominorum *armigeri.* Mentio horum in Sacris Literis sæpius: item apud Virg. IX. 647. XI. 32. Plin. XXXV. 10. V. *Freinshemii Indicem.*

19. *Vestibulo* n. tabernaculi. Tabernacula enim & *vestibulum* habuisse, & suos recessus interiores, ex Curti o& Plutarcho docet *Brisson. de regn. Pers.* III. 321.

20. Actum *est, ilicet, periisti in summa rerum desperatione ponuntur. Hæc res secundum jus civile dicitur, in quo cavetur, ne quis rem actam apud judices repetat. Sic Terent. Phorm.* II. 3. 72. *Ne actum agas, ajunt.* V. *Donat. And.* III. I. 7. *Brisson. de form. p.* 740.

21. *Dominis.* dicit de fœminis, Darii matre & uxore, non *dominabus.* V. *Vall. Eleg.* I. 1. qui integrum utriusque inflexionis catalogum contexuit. Quod ex illo ad hunc locum fecit & *Raderus.*

vociferantes *adesse supremam horam* [22], *missosque, qui*
9 *occiderent captas.* Itaque, ut quæ nec prohibere possent, nec admittere auderent, nullo responso dato,
10 tacitæ opperiebantur victoris arbitrium [23]. Leonnatus exspectato [24] diu, qui se intromitteret, posteaquam nemo procedere audebat, relictis in vestibulo satellitibus [25], intrat in tabernaculum. Ea ipsa res turbaverat feminas, quod irrupisse non admissus vi-
11 debatur. Itaque mater, & conjunx, provolutæ ad pedes [26], orare cœperunt, *ut, priusquam interficerentur, Darii corpus* [27] *patrio more* [28] *sepelire permitteret, functas supremo in Regem officio* [29] *se impigre morituras.*
12 Leonnatus *& vivere Darium, & ipsas non incolumes* [30] *modo,*

22. *Supremam horam* i. mortem. Inde *supremum* mortuis, vel iis, qui mortui habebantur, dicebant. Plaut. Asin. III. 3. 4. *Mater supremum (alii supremam) mihi tua dixit.* De quo multa *Turneb.* III. 12. *Gather. de jur. Man.* I. 12. *Schegk. Præmes. c.* 9. *Gronov. ad Plautum.*

23. *Victoris arbitrium.* V. VI. 3. 19.

24. *Exspectato* i. quum exspectasset. Sic *laudato* VI. 7. 18. *audito* V. 5. 1. *cognito* VI. 6. 22. *desperato* VI. 5. 21. aliaque.

25. *Satelles* miles est mercede conductus, ut ab Imperatoris latere non discedat. Olim *latro*, quia circa latus Regis erat. Infr. VI. 7. 25. X. 7. 14. 5. 14.

26. *Provolutæ ad pedes*, ex supplicum ritu: *advoluta pedibus* n. 17. *Regina ad pedes Cæsaris provoluta tentavit oculos ducis.* Flor. IV. 11. 9. *Genu posuit* infr. IV. 6. 28.

27. *Corpus* i. cadaver. Flor. IV. 2. 60. *Regis ipsius corpus obrutum limo repertum est*, &c. Nostet X. 1. 32. VI. 9. 5. IV. 8. 9.

28. *Patrio more.* Persarum Reges sua habebant Mausolea, seu regia monumenta, quibus corpora eorum inferri, & condi consueverant. Loculo aureo, aut arcula aurea illorum cadavera condebantur. Tumulis illorum tituli superaddebantur, & carmina incidebantur. Pro maximi quoque luctus publici argumento post illorum excessum ignis lacer, & æternus exstinguebatur. V. *Brisson. de regn. Pers.* I. 151 - 157.

29. *Supremo officio* i. exsequiis, sepultura. Petron. c. 72. *supremoque mandaverunt officio.* Lactant VII. 12. *Ultimum & maximum pietatis officium est, peregrinorum & pauperum sepultura. Feralia officia* Apul. IX. *Peractis feralibus officiis tradunt sepulturæ. Officium exsequiarum* Justin. XVIII. 2. 8. *Et exsequiarum officium debitæ pietatis obsequio impleret.* Nostet. *n.* 14.

30. *Incolumes* i. salvas. Tacit. Ann. XII. 37. 3. *At si incolumem servaveris, æternum exemplar clementiæ ero.* Nostet IV. 5.

modo, sed etiam adparatu pristinæ fortunæ Reginas [31] *fore.* Tum mater Darii allevari [32] se passa est. Alexander 13
postero die cum cura [33] sepultis [34] militibus, quorum corpora invenerat; *Persarum* [35] *quoque nobilissimis eundem honorem haberi* [36] jubet, matrique Darii permittit, quos vellet, patrio more [37] sepeliret. Il- 14
la paucos arcta propinquitate conjunctos [38], *pro habitu* [39] *præsentis fortunæ humari jussit, adparatum funerum*

5. 22. VII. 11. 26.

31. *Reginas.* Arrian. II. 11. 4. *Leonnatum tabernaculum ingressum, Darii statum exposuisse, præterea ut regio etiam cultu famulatuque illis uti liceret, Reginæque appellarentur, ab Alexandro illis concedi. Neque enim inimicitiarum causa sibi adversus Darium bellum susceptum, sed pro imperio Asiæ legitime decertasse.*

32. *Allevari* i. attolli, erigi. Vall. Eleg. v. 81. *Allevo in altum tollo, vel de imo, & ubi quid jacet, atque projectum est, sursum tollo. Quintil. Vidi multos, quorum supercilia ad singulos vocis conatus allevarentur. Idem: Homini in aquam lapso, atque, ut allevaretur, oranti.* Nostet III. 5. 9. IV. 6. 11.

33. *Cum cura.* Ita Senec. de prov. c. 5. *Ut efficiatur vir cum cura dicendus.* Salustianum esse dicit idem *Ben.* IV. 1. *Aut magis (ut ait Salustius) cum cura dicendum.*

34. *Sepultis.* Diod. XVII. 21. *Post cum conflictum Rex suos, qui oppetierant, magnifice sepulturæ tradit, excitatiores ad discrimina pugnarum reddere cupiens milites ejusmodi honestamentis.*

35. *Persarum.* Cæsorum in prælio cadavera ab ipsis hostibus sepulturæ mandata esse exemplis probant *Kirchm. de Fun. Rom. Append. c.* 5. *Fab. Semest.* III. 13.

36. *Honorem haberi* i. honore affici, honorari. Infr. IV. 10. 28.

37. *Patrio more.* Augustin. tract. 120. in Johan. XXX. 40. *Non mihi videtur Euangelista frustra dicere voluisse, sicuti mos est Judæis sepelire: ita quippe (nisi fallor) admonuit, in ejusmodi officiis, quæ mortuis exhibentur, morem cujusque gentis esse servandum.* Persæ vero mortuos comburere nefas exstimabant. Herod. III. 226. *Persæ Deum ignem esse arbitrantur, & apud eos moris non est cremare cadavera, quia nefas esse ajunt Deo depasci cadavere hominis.* Unde suos *humari* jussit Syssigambis n. 14. V. *Fab. Semest.* III. 13. *Kirchm. Fun. Rom.* I. 2. *Brisson. de Regn. Pers.* II.

38. *Arcta propinquitate conjunctos* i. propinquos Nep. Præf. n. 7. *Propinqua cognatione conjunctos*, quos *propinquos* jam dixerat. Nostet VI. II. 20. V. 3. 12.

39. *Habitu* i. statu, conditione. Ovid. Trist. I. 1. 4.

Infelix habitum temporis hujus habe.

Nostet V. 6. 18.

rum [40], *quo Perſæ ſuprema officia celebrarent* [41], *invidioſum* [42] *fore exiſtimans, quum victores haud precioſe* [43] *cremarentur* [44]. Jamque juſtis [45] defunctorum corporibus ſolutis [46], præmittit ad captivas, qui nunciarent, *Ipſum* [47] *venire:* inhibitaque comitantium turba, tabernaculum cum Hephæſtione intrat. Is longe omnium amicorum cariſſimus erat Regi, cum ipſo pariter educatus, ſecretorum omnium arbiter [48]; libertatis in eo admonendo non alius jus habebat, quod tamen ita uſurpabat, ut magis a Rege permiſſum, quam vindicatum [49] ab eo videretur: & ſicut ætate par erat Regi, ita corporis habitu [50] præſtabat

40. *Funerum.* V. VI. 6. 19.

41. *Suprema officia celebrarent.* i. mortuos ſepelirent, *begraefniſſen houden.*

42. *Invidioſum* i. comparatum ad invidiam movendam. juſtin. II. 8. 9. *Invidioſa oratione multitudo credula accenditur.* Noſter VI. II. 5.

43. *Haud precioſe*, ut X. I. 32.

44. *Cremarentur* i. comburerentur. Hujus ritus initium ad Herculem referunt Græci, a quo Argeus Licymnii filius hoc modo ſit ſepultus. Hiſtoriam ipſam denarrat *Kirchm. de Fun. Rom.* I. I. V. & *Guther. de jur. man.* I. 26.

45. *Juſtis* i. exſequiis, parentalibus, ſolennibus, quæ habentur in defunctorum memoriam. Sic appellantur, quod ſint officia ſancta, & jure debita. Noſter X. 8. 18. IV. 12. 2. V. *Guther. de jur. man.* II. 11. *Coraſ. Miſc. jur. civ.* I. 12. *Voſſ. Lex.*

46. *Solutis* i. ceu, quæ eſſent debita, redditis. Cic. pro Sext. Roſc. *Hic miſer luctu perditus, qui nondum etiam paterno funeri juſta ſolverat.* Noſter X. 6. 7. IV. 12. 2. Unde *juſta generi manibus dediſſe* dicitur Cæſar, Flor. IV. 2. 60.

47. *Ipſum*, pro ſe. Cat. LXXIV. 2. *Hoc ne ipſi accideret.* Noſter ſæpius. V. *Vallam. de reciproc. c.* 9.

48. *Arbiter* i. conſcius. Plaut. Caſ. I. 55. *Certo nihil ages ſine me arbitro. Participem* dicit Sueton. Oth. c. 3. *Omnium conſiliorum, ſecretorumque particeps.* Noſter VI. 8. II.

49. *Vindicatam*, aengemaetight. *Vindicare* eſt ſibi deberi contendere, tanquam debitum ſibi poſcere. Quod dictum eſt a jure civili, & injectione manus, cum hac voce: hoc meum eſt. Inde *injecta manu vindicare.* Ovid. Faſt. IV. 90. & Serv. Aen. X. 419. *Manus injectio dicitur, quoties nulla judicis auctoritate exſpectata rem nobis debitam vindicamus.*

50. *Habitu* i. ſtatura, quam in Rege eligendo præcipue obſervabant. Plin. Paneg. IV. *Jam firmitas, jam proceritas corporis, jam honor capitis, & dignitas oris, nonne longe lateque principem oſtentant.* Noſter IV. I. 25.

ſtabat [51]. Ergo reginæ illum Regem eſſe ratæ, ſuo more [52] veneratæ ſunt. Inde ex ſpadonibus captivis, quis Alexander eſſet, monſtrantibus, Syſigambis advoluta eſt pedibus ejus, *ignorationem nunquam antea viſi Regis* excuſans. Quam manu allevans Rex, *Non erraſti* [53], inquit, *mater* [54]; *nam & hic Alexander eſt.* Equidem [55], ſi hac continentia [56] animi ad ultimum vitæ perſeverare potuiſſet, feliciorem fuiſſe crederem, quam viſus eſt eſſe, cum Liberi patris imitaretur triumphum [57], ab Hellesponto uſque ad Oceanum [58] omnes gentes victoria emenſus. Viciſſet profecto ſuperbiam, atque iram, mala invicta: abſtinuiſſet

Ipſæ Sacræ Paginæ I. *Sam.* X. 23. Alexandrum vero non admodum fuiſſe procerum, docemur V. 2. 13. VI. 5. 29. VII. 8. 12. & 9.

51. *Præſtabat* i. antecellebat. Ter. Eun. II. 2. 1. *Homo homini quid præſtat.* Noſter V. 13. 13.

52. *Suo more* i. Perſarum. Val. Max. IV. 7. 2. ext. *Hephæſtionem more Perſarum adorata* (ita legit Salmaſ. Exerc. Plin. f. 53. pro, quæ adoraverat.) *tanquam Alexandrum ſalutavit.* Ii enim, qui ad Perſarum Reges adibant, non modo capita flectere, & ſubmittere; ſed & procumbentes humi corpora proſternere conſueverant. VIII. 5. 6. V. 10. 13. VI. 6. 3. Valer. Max. VII. 3. 2. ext. *Audito eo, ſex reliqui ſummæ poteſtatis candidati continuo equis delapſi (ut eſt mos Perſarum) humi proſtratis corporibus Darium Regem ſalutaverunt.* Nep. Conon. III. 2. *Venerari te Regem, quod προσκυνεῖν illi vocant.* Liv. IX. 18. *Deſideratas humi jacentium adulationes.* Sen. de ira III. 17. *Parum adulantem, & pigre ex Macedone, ac libero in Perſicam ſervitutem transeuntem.* V. *Briſſon. de Regn. Perſ.* I. 9.

53. *Non erraſti.* Arrian. II. 115. *Illam errato pudefactam receſſiſſe; Alexandrum, nullum erratum eſſe, reſpondiſſe.* Val. Max. IV. 7. 2. *Cui Alexander, Nihil eſt, inquit, quod hoc nomine confundaris.*

54. *Mater* eſt in blanditiis. Petron. c. 7. *Scis mater, ubi ego habitem?* Apul. Mileſ. IX. *Oro mater, ordine mihi ſingula retexe.* Noſter II. 25. V. 2. 20. & 22.

55. *Equidem* i. ego quidem. Cic. Fam. II. 10. *Equidem nunquam domum miſi unam epiſtolam, quin eſſet ad te altera.* Noſter VI. 3. 14.

56. *Continentia* eſt, per quam cupiditas conſilii gubernatione regitur. *Cicer. de Invent. Rhet.* II. Jungit illi *moderationem* VI. 6. I. & *ſuperbiæ atque iræ* applicare videtur II. 19.

57. *Liberi triumphum*, quem deſcribit IX. 10. 24.

58. *Oceanum* Indicum verſus Orientem. Hellespontus enim & Oceanus ſunt metæ expeditionis Alexandri: Hellespontus initium,

set inter epulas cædibus[59] amicorum: egregiosque bello viros, & tot gentium secum domitores, indicta[60] causa[61] veritus esset occidere. Sed nondum fortuna se ejus animo infuderat[62]. Itaque orientem[63] eam moderate, & prudenter tulit[64], ad ultimum[65] magnitudinem ejus non cepit. Tum quidem ita se gessit, ut omnes ante eum Reges & continentia, & clementia[66] vincerentur. Virgines enim regias[67] excellentis formæ tam sancte[68] habuit, quam si eodem, quo ipse, parente[69] genitæ forent. Con-

tium, Oceanus finis. V. *Radewum.*

59. *Cædibus amicorum* n. Clyti, Parmenionis, Callisthenis.

60. *Indicta* i. *non cognita*, infr. x. 4. 1. *inaudita* Plin. Epist. VI. 2. *Etenim temperarium existimo divinare, quam spatiosa sit causa inaudita.* Noster VIII. 7. 5: 8. 22.

61. *Causa* vocatur omne negotium, de quo cognoscendum est. Ratio: quia in judiciis id præsertim quæritur, qua de *causa* quodque sit factum. V. *Freinsh. Indicem.*

62. *Animo infuderat* i. tanquam victor immiserat, animum ejus occupaverat. Flor. III. 21. 6. *Esquilina, Collinaque porta geminum agmen urbi infudit.*

63. *Orientem* i. incipientem.

64. *Tulit.* Phædr. I. 3. 29.

Quia noluistis vestrum ferre,
inquit, bonum.

Ferre eleganter usurpatur in respectu ad curam, studium, laborem, quæ requiruntur, ut secundis, & utilibus recte utamur. Cic. Offic. I. *Immoderate res secundas ferre levitatis est.* Quo modo & Belgæ, *weelde dragen.* V. *Schefferum.*

65. *Ad ultimum* i. denique postremo. Flor. IV. 7. 15. *Sapientissimos viros ad ultimum suis manibus non usos.* Noster V. 1. 38. IV. 15. 10.

66. *Clementia* est mansuetudo, humanitas, si ad mores transferatur. Cicer. de Invent. II. *Clementia est, per quam animi temere in odium alicujus invectionis concitati comitate retinentur.* Noster V. 3. 15. X. 5. 28. Proprie dicitur de fama. Salust. Jug. c. 22. *Sed is rumor clemens erat.* de vento Cat. LXIV. 272. *Undæ clementi flamine pulsæ.* de flumine Ovid. Metam. IX. 116. *nec qua sit clementissimus amnis.* Noster V. 3. 2.

67. *Virgines regias* i. Darii filias. V. *Rutg. V. L.* III. 4.

68. *Sancte* i. caste. Quintil. Decl. 3. *Captivæ sancte habebantur.* Lactant. VI. 24. *Sancte videre mulierem aliquam.*

69. *Parente* i. matre. Infr. V. 3. 12, IV. 14. 22: 10. 20.

70. *Ætatis suæ* i. quæ illo tempore vixerit. Statiræ pulchritudinem jactat & Arrian. IV. 284. *Et Darii quidem uxoris (quæ formosissima omnium Asiæ mulierum habita fuit) aut desiderio tactus non fuit*, &c. Noster VIII. 4. 25.

71. *Pul-*

Conjugem ejusdem, quam nulla ætatis suæ[70] pul- 22
critudine[71] corporis vicit, adeo ipse non violavit[72], ut summam abhibuerit curam, ne quis captivo corpori illuderet[73]. *Omnem cultum reddi feminis* jussit, nec 23
quicquam ex pristinæ fortunæ magnificentia[74] captivis, præter fiduciam[75] defuit. Itaque Sysigambis, 24
Rex, inquit, *mereris, ut ea*[76] *precemur tibi, quæ Dario nostro quondam precatæ sumus: &, ut video, dignus es, qui tantum Regem non felicitate solum, sed etiam æquitate*[77] *superaveris. Tu quidem* matrem *me*, & Regi- 25
nam *vocas: sed ego me tuam* famulam *esse confiteor. Et*

pra-

71. *Pulcritudine.* Plutarch. Alex. f. 247. *Et profecto Darii conjugem universas decore ac forma reginas anteisse: quemadmodum & Darium cunctos specie, ac proceritate viros superasse, memoriæ traditum est, similimasque parentibus fuisse puellas.* Gell. N. A. VI. 8. *Facie inclyta mulierem & exsuperanti forma* fuisse dicit.

72. *Violavit* i. vitiavit, stupravit. Varr. L. L. V. *Violavit virginem, pro vitiavit, dicebant.* Cat. LXVII. 12.

Sed pater ille sui nati violasse cubile
Dicitur.

Ita sæpius Hyginus. Noster V. 7. 2. Exempla suppeditat alia. *Barth.* VIII. 6.

73. *Illuderet* i. vitiaret. *Illudere, ludificari, ludibrio habere,* sæpe apud antiquos turpitudinis, & obscoenitatis significationem habent. Suet. Tib. c. 45. *Feminarum capitibus quantopere solitus sit illudere.* Terent. Hec. I. 2.

74. *Eam ludibrio habere.* Ubi Donatus: *Honesto verbo & pudoris pleno usus est: & nove pro vitiari.* Sed hi verbis tum demum utebantur, cum talia non amoris causa, sed contumeliæ faciebant. Unde Chærea Terentianus Eun. V. 2. 38. *Contumeliæ non me feciste causa, sed amoris.* V. *Muret. Observ. Jur.* c. 7. *Vechner. Hellen.* II. 6. *Turneb.* XXVIII. 32. Inde *ludibrium* pro stupro IV. 10. 27. X. 1. 3. Hoc in Alexandro filio laudat Philippus pater apud Lucian. IV. 40. *Unum est, quod solum laudo abs te gestum, in Darii uxore videlicet forma præstante, quia ab illius complexu abstinueris: & genitricis illius, atque filiarum, ne vim paterentur, curam susceperis. Regium certe id opus exstitit, quod tum factitasse te accepimus.*

74. *Magnificentia* i. apparatu. Justin. IX. 6. 3. *Sed nec ludorum magnificentia deerat.*

75. *Fiduciam*, quia nesciebant, quamdiu Alexandri clementia esset duratura.

76. *Ea* i. perpetuam felicitatem, continuam victoriam.

77. *Æquitate*, beschеydenheyt. Quia I. Darius Macedonas crudeliter vel mactavit, vel mutilavit III. 8. 15. & hoc ante prælium: Alexander totum ipsius gynæceum sacrosanctum servavit.

præteritæ fortunæ faſtigium[78] *capto, & præſentis jugum*[79] *pati poſſum: tua intereſt, quantum in nos licuerit, ſi id po-*
26 *tius clementia, quam ſævitia vis eſſe teſtatum.* Rex *bonum animum habere*[80] *eas* juſſit, Darii deinde filium collo ſuo admovit[81]. Atque nihil ille conſpectu tunc primum a ſe viſi conterritus, cervicem ejus manibus amplectitur. Motus ergo Rex conſtantia pueri, Hephæſtionem intuens, *Quam vellem*, inquit,
27 *Darius aliquid ex hac indole*[82] *hauſiſſet*[83]! Tum tabernaculo egreſſus tribus aris[84] in ripa Pinari amnis Jovi

vit. II. Darius percuſſorem mille talentis immittere conabatur, cum ægerTarſi decumberet; III. 5. 15. Alexander aperta ſemper virtute & Marte graſſabatur ad gloriam. III. Parens Alexandri Perſarum impulſu, ut ipſi gloriabantur, interfectus eſt: Græci ſolicitati, ut Alexandro bellum inferrent, ſocios ab Alexandro abalienarent, ut docet Alexandri ad Darium epiſtola IV. 1. 12. V. *Raderum*, & ex illo *Freinsh.*

78. *Faſtigium fortunæ* i. ſummam dignitatem, & poteſtatem a *fortuna* conceſſam. *Faſtigium* proprie eſt frontiſpicii ſuperior altitudo, in acumen trigonum ſurgens, noviſſime apponi ſolita. Feſtus: *faſtigium ædificii ſummum.* Cic. Offic. III. *Sed quoniam operi inchoato, & propejam abſoluto faſtigium imponimus.* Noſter VII. 3. 8. VI. 4. 19. Et *faſtigatum* eſt ſupra cætera elatum. Marcellin. XXXI. *Arundine faſtigatum tugurium.* Inde culmen eſt dignitatis, & potentiæ, & ipſum regnum. Juſtin. I. 1. 1. & noſtro X. 10. 14. V. *Barth.* XXVIII. 7.

79. *Jugum fortunæ* i. ſervitium a *fortuna* immiſſum. Servitii ſymbolum eſt *jugum.* Unde *ſubdere colla jugo*, eſt trahi ad ſervitutem, & labores. Sumta metaphora a bobus, qui ad hoc *junguntur*, utlaboribus exerceantur. V. *Pier. Hierogl.* XLVIII. 19.

80. *Bonum animum habere* i. confidere. Plaut. Rud. III. 3. 25.

Bonum animum habete.
PA. Nam, obſecro, unde animus mihi invenitur.

Ita *mentem* pro fiducia uſurpat *Liv.* XXVI. 11.

81. *Collo admovit* i. oſculatus eſt. *Oſcula admota manu ſumere* Prop. I. 3. 8.

82. *Indoles* ſignificat ſpem, quam ex vultu colligimus virtutis futuræ in puero. Primigenia notione ſignificat incrementum, ut Gellius: *mendi indoles.* Olere enim eſt creſcere. V. *Scalig. in Feſtum, Becm. Orig. in Stola.*

83. *Hauſiſſet* i. accepiſſet.

84. *Aræ* hæ fuerunt adhuc Ciceronis ætate poſt annos fere trecentos. Ipſe meminit Fam. XV. 4. *Caſtra in radicibus Amani habuimus, apud aras Alexandri.* Hæ nihil aliud fuerunt, quam ſuperbiſſima tropæa. V. *Freinshem.*

85. *Jovi*,

vi[85] atque Herculi[86], Minervæque ſacratis, Syriam petit: Damaſcum, ubi Regis gaza[87] erat, Parmenione præmiſſo.

85. *Jovi*, ut principi Deorum, hominumque patri Optimo Maximo.

86. *Herculi*, quod ex Heraclidarum ſtirpe ſe ſatum ſciret.

87. *Gaza* Perſico ſermone pecunia eſt regia, III. 13. 5. Mel. I. 11. *In Palæſtina munita eſt & ingens admodum Gaza: ſic Perſæ ærarium vocant.* Serv. Aen. I. 123. II. 763. *Gazam* Perſarum lingua cenſus & divitias ſignificare notat, & eſſe numeri ſingularis tantum. V. *Briſſon. de Regn. Perſ.* I. 121. *Druſ. Obſerv.* XII. 2. *Demſter. Ant. Rom.* VII. 31.

CAP. XIII.

ARGUMENTUM.

Damaſcum Parmenioni tradit Darii ſatrapa, cujus interfecti caput ad Darium fertur.

ATque is, cum præceſſiſſe Darii ſatrapam[1] com- 1
periſſet, veritus, ne paucitas ſuorum ſperneretur[2], arceſſere majorem manum ſtatuit. Sed forte in exploratores ab eo præmiſſos incidit[3] 2
natione Mardus[4], qui ad Parmenionem perductus, lite-

SATRAPÆ verbo utuntur Plin. V. 5. Nep. Ageſ. II. 2. Terent. Heaut. III. 1. 43. & Curtius pluribus in locis. qui ut plurimum illos *Prætores* vocat. Orontem etiam Darii *prætorem* appellat Cicero de Fin. V. *Præfectum* Juſtin. V. 1. 7. Nep. Datam. II. 5. Hi provincialibus imperabant, eorum utilitatibus proſpiciebant, tributa cogebant, primisque cuſtodibus ſtipendia exſolvebant. Regem de toto provinciarum, quas regebant, ſtatu certiorem faciebant, literisque, & per nuncios, ut ſe res habebant, ſignificabant. V. *Briſſon. de regn. Perſ.* I. 111 - 117. *Druſ. Obſerv.* XII. 13.

2. *Paucitas ſuorum ſperneretur.* Ita Liv. XXXVII. 20. *Et hoſtes pauliſper in eos verſi, ut nihil moveri viderunt, nec ipſi quicquam ex ſolita negligentia, inſuper etiam eludentes paucitatem, mutarunt.* Noſter IV. 9. 24. IX. 8. 18.

3. *Incidit* i. obviam factus eſt. Cic. pro Planc. *Cum hic in me incidit, complexus eſt.* Noſter VII. 5. 11.

4. *Mardus* V. V. 6. 17.

5. *Re-*

literas ad Alexandrum a præfecto Damasci missas tradit ei: *nec dubitare eum, quin omnem regiam supellectilem* [5] *cum pecunia traderet*, adjecit. Parmenio, 3 *adservari* [6] *eo* jusso, literas aperit: in queis erat scriptum; *ut mature Alexander aliquem ex ducibus suis mitteret cum manu exigua.* Itaque re cognita, Mardum 4 datis comitibus ad proditorem [7] remittit. Ille e manibus custodientium lapsus [8] Damascum ante lucem intrat. Turbaverat ea res Parmenionis animum, insidias timentis, & ignotum iter sine duce non audebat ingredi [9]: felicitati tamen Regis sui confisus, *agrestes, qui duces essent itineris, excipi* [10] jussit: quibus celeriter repertis, quarto die ad urbem pervenit, jam metuente præfecto, ne sibi fides ha- 5 bita non esset. Igitur quasi parum munimentis oppidi fidens; ante Solis ortum *pecuniam regiam*, quam *Gazam* Persæ vocant, cum pretiosissimis rerum efferri jubet: fugam simulans [11]; re vera, ut prædam 6 hosti offerret. Multa millia virorum, feminarumque excedentem oppido sequebantur; omnibus miserabilis [12] turba, præter eum, cujus fidei commissa fuerat;

5. *Regiam supellectilem.* Justin. XXIII. 2. 6. *regale instrumentum.*

6. *Adservari* i. custodiri, ut IV. 1. 4. VIII. 6. 27.

7. *Proditorem* i. Damasci præfectum, qui, quia mox Damascum sibi commissam Parmenioni tradet, *proditor* toties antea dicitur.

8. *Lapsus* pro *elapsus*, ontkomen. *Elabi* est effugere, evadedere. Cic. Fam. XI. 9. *Dabo operam, ne Ventidius elabatur.* Noster IV. 10. 25. VI. 8. 20. VII. 4. 19. *Elabi* proprie dicuntur, quæ sunt lubrica. Plaut. Pseud. II. 4. 57. *Anguilla est, elabitur.* Est vero *elapsus* Mardus, ne proditio observaretur. Si enim comitatus adveniisset, peregrini suspicionem aliis movissent.

9. *Ingredi* i. incipere. Plaut. Pseud. IV. 2. 4. *Ingredere in viam dolose.* III. 4. 13. *inire iter.*

10. *Excipi* i. intercipi, ut V. 13. 7.

11. *Simulamus* ea n. quæ non sunt. *Simulare* est referre, & essingere id, quod non est. V. *Popm. Diff. Verb.* IV.

12. *Miserabilis* i. misericordia digna. Flor. III. 18. 12. *Miserabili funere mediam urbem perviam fecit.* Noster X. 7. 4. V. 6. 6.

13. *Gratiorem*, quia i. Si pecuniæ cupido fuisset, magno pretio captivos illos suis potuissent reddere. 11. Si major utilitas

fuerat; quippe, quo major proditoris merces foret, objicere hosti parabat gratiorem [13] omni pecunia prædam, nobiles viros, prætorum Darii conjuges, liberosque, præter hos urbium Græcarum legatos, quos Darius, velut in arce tutissima, in proditoris reliquerat manibus [14]. *Gangabas* [15] Persæ vocant hu- 7 meris onera portantes: hi quum frigus tolerare [16] non possent (quippe & procella [17] subito nivem effuderat; & humus rigebat gelu) tum adstrictas [18] vestes, quas cum pecunia portabant, auro & purpura insignes, induunt [19]: nullo prohibere ausо, quum fortuna Regis etiam humillimis [20] in ipsum licentiam faceret. Præbuere [21] ergo Parmenioni non 8 spernendi agminis speciem: qui intentiore [22] cura suos,

tas optaretur, per hæc nobilissimorum potentissimorumque hominum pignora, eorum fides solicitari, certe audacia, virtusque frangi poterat, metuentium, ne in suos vindicaretur, si quid hostibus damni intulissent. Ea mens, in simili fere proditione, ludimagistro Faliscorum fuit; cum diceret: *Falerios se in manus Romanis tradidisse: quando eos pueros, quorum parentes capita ibi rerum sint, in potestatem dediderit.* Liv. V. 27. V. *Freinshemium.*

14. *Manibus* i. potestate. Plaut. Rud. IV. 3. 44. *In manu non est mea.*

15. *Gangabæ* apud Græcobarbaros erant *bastagiarii*, & onera ipsa *bastagæ*. *Bastagarum* voce Publicola utitur in Augustini Epist. 153. *Qui ad deducendas bastagas pacti fuerint.* Forte talis Petronii Corax. V. *Freinshemii Indicem*, & *Brisson. de regn. Pers.* II. 241.

16. *Tolerare* i. patienter ferre. *Festus.*

17. *Procella* est vis ventorum cum pluvia, dicta quod omnia *procellat* i. moveat. *Procellæ* aut de fluminibus, aut de montibus fiunt, quas *περιπνοίας* dicunt, vulgo *peripenas* appellant. V. *Serv. Aen.* I. 89. V. 772. *Isid.* XIII. 11.

18. *Astrictas* i. in sarcinas collectas, ut humeris ferri possent. Catullus vocat *aptas* XXVIII. 2.

Aptis sarcinulis, & expeditis.

19. *Induunt* pro *induerunt.* Enallage temporis probatissimis scriptoribus frequentissima. V. *Freinshem.*

20. *Humillimis.* V. VII. 4. 6.

21. *Præbuere* n. procul, quia erat is numerus, ut si militari ordine resistere appropinquantibus voluissent, non fugissent, sed fugassent Parmenionis manum. V. *Raderum.*

22. *Intentiore* i. vehementiore, majore. *Tum conquisita cum intentiore cura arma, & omnia adempta.*

23. *Justum* opponitur velitatio-

suos, quasi ad justum [23] prælium paucis adhortatus, *equis calcaria subdere* [24] jubet [25], *& acri impetu in hostem*
9 *invehi*. At illi, qui sub oneribus erant [26], omissis per metum, capessunt fugam [27]: armati quoque, qui eos persequebantur [28], eodem metu, arma jactare [29],
10 ac nota diverticula [30] petere cœperunt. Præfectus quasi & ipse conterritus simulans, cuncta pavore compleverat. Jacebant totis campis opes [31] regiæ: illa pecunia stipendio ingenti militum præparata: ille cultus tot nobilium virorum, tot inlustrium [32] feminarum: aurea vasa [33]: aurei freni: tabernacula
11 regali magnificentia ornata: vehicula quoque a suis destituta, ingentis opulentiæ plena. facies etiam præ-

tionibus, & est plenum. Flor. II. 7. 11. *Uno, ac ne hoc quidem justo, prælio opprimitur.*

24. *Calcaria subdere*, de spooren geven. *Concitare equum* Nep. Datam. IV. 5. Pelop. V. 4. Noster IV. 15. 21: 16. 6.

25. *Acri* i. forti, valido, vehementi. Serv. Aen. VIII. 614. *Proprie apud nos est acer, qui δεινὸς apud Græcos, nam fortem, & vehementem, & asperum, & amarum potest significare.*

26. *Sub oneribus erant* i. *humeris onera portabant.* n. 7.

27. *Capessunt fugam* i. fugiunt. Infr. VII. 9. 13.

28. *Persequebantur* Gangabas armati, ut eos cum regia pecunia, & cultu fugientes defenderent, imo etiam ipsos custodirent, ne quid averterent, & hoc in speciem; revera autem, ut eos ad Parmenionem deducerent, cui prædam integram vel ignorantes offerrent. V. *Raderum.*

29. *Jactare* i. abjicere. Inde *jactura* V. 9. 3.

30. *Diverticulum* est, ubi incipit semita, quæ te digredientem a publica via in alicujus villam deducit. Ter. Eun. IV. 2. 7. *Ubi ad ipsum veni diverticulum, constiti.* V. *Nann. Misc.* I. 19.

31. *Opes* i. divitiæ. Plaut. Stich. V. 4. 8. *Hoc convivium est pro opibus nostris.* Noster V. 6. 3: 1. 10. Est vero nomen generale, quod hic quasliber dicit fortunas.

32. *Inlustrium* i. splendidarum, *doorluchtigh.* Serv. Aen. VI. 758. *Nomen notitiæ est, non meriti. Unde nobiles & illustres meretrices dicuntur.* Noster V. 1. 18.

33. *Vasa*, generatim res omnes mobiles, domusque instrumenta. V. 6. 5. VI. 2. 16. Unde *vasa conclamare* Veteres dicebant, cum milites alio diversuri sarcinas jubebantur colligere, & *convasare* Terent. Phorm. I. 4. 13.

34. *Prædantibus.* Dissentit a Curtio Polyænus, qui Stratag. IV. hoc in hoc opere narrat Parmenionis stratagema: *Cogitans se non posse conservare tantam impedimentorum multitudinem, si calones Barbari se fugæ traderent, missis ad eos tribus equitum turmis, promulgavit: Quicunque non propriis manibus sua jumenta apprehenderit, trucidabitur. Hanc promulgationem veriti barbari, ipsi ad jumenta accesserunt, & impedimenta transportarunt.*

prædantibus [34] tristis, si qua res avaritiam moraretur. Quippe tot annorum incredibili, & fidem excedente [35] fortuna [36] cumulata, tunc alia stirpibus lacerata, alia in cœnum demersa eruebantur: non sufficiebant prædantium manus prædæ. Jam- 12
que etiam ad eos, qui primi fugerant, ventum erat: feminæ pleræque parvos trahentes [37] liberos ibant, inter quas tres fuere virgines, Ochi [38], qui ante [39] Darium regnaverat, filiæ, olim quidem ex fastigio paterno rerum mutatione detractæ; sed tum sortem earum crudelius adgravante fortuna. In eo- 13
dem grege uxor [40] quoque ejusdem Ochi fuit, Oxathrisque (frater hic erat Darii) filia [41], & conjux Artabazi [42] principis purpuratorum, & filius, cui Ilio-

35. *Fidem excedente* i. majore, quam ut illi fides habeatur.

36. *Fortuna* i. successu prospero, & perpetua felicitate. V. *Freinshemium.*

37. *Trahentes*, quia parvuli parentum passus æquare non poterant, eoque *tracti* potius, quam ducti. Virg. Aen. II. 723.

Dextræ se parvus Iulus
Implicuit, sequiturque patrem
non passibus æquis.

V. 320.

Sacra manu, victosque Deos,
parvumque nepotem
Ipse trahit.

Noster V. 5. 15. V. *Raderum*, & *Lacerd. Aen.* II. 320.

38. *Ochus* Artaxerxi in regno succedens 23. annos illud gubernavit, *Artaxerxis* cognomen adeptus. Aegyptii illum vernacula lingua *asinum* appellabant, inertem ejus animum imbecillitati animalis per vituperium comparantes. Harum natu minima Parysatis Alexandro nupsit. V. *Diodor.* XV. 39. *Aelian. V. H.* IV. 8. *Arrian.* VII. 447. Hunc fuisse *Assuerum*, Estheris, post repudiatam Vasthi, maritum post Serarium putat *Raderus.*

39. *Ante Darium*, interjuncto Arse, sive Arsame Ochi filio. Diod. XVII. 5. *Bagoas militum tribunus regem* (Ochum) *veneno tollit, medici ad hoc opera usus: filiumque ejus natu minimum, Arsen nomine, in regnum collocavit*, &c. *Insidiis deprehensis Bagoas Arsen cum liberis tertio imperii anno e vita tollit, & Darium ex amicis quendam adoptatum in regni possessionem collocat.*

40. *Ochi uxor.* dubium an Esther hæc fuerit. V. *Raderum.*

41. *Oxathris filia*, Amastrice.

42. *Artabazi.* V. V. 9. 1. §. 3.

43. *Sum-*

14 Ilioneo fuit nomen. Pharnabazi quoque, cui ſummum imperium maritimæ oræ Rex dederat [43], uxor cum filio excepta eſt. Mentoris filiæ tres: ac nobiliſſimi ducis Memnonis [44] conjux, & filius: vixque ulla domus [45] purpurati fuit tantæ cladis expers [46].
15 Lacedæmonii quoque & Athenienſes ſocietatis fide violata [47] Perſas ſequuti; Ariſtogiton, Dropides, & Iphicrates, inter Athenienſes genere [48] famaque longe clariſſimi: Lacedæmonii, Pauſippus & Onomaſtorides, cum Monimo & Callicratide, ii quoque
16 domi nobiles [49]. Summa pecuniæ ſignatæ [50] fuit talento-

43. *Summum imperium dederat* i. præfecerat. *Summam imperii maritimi.* Nep. Ariſt. 11. 2.

44. *Memnonis Conjux* Barſene, quam poſtea uxorem duxit Alexander. Plutarch. Alex. f. 247. *Barſene poſt Memnonis obitum vidua Damaſci capta eſt, mulier Græcis erudita literis, ſuaviſſimis erat moribus, pater Artabazus regia ſtirpe editus. Hanc Alexander incitante Parmenione genere quippe & pulchritudine egregiam compreſſit.*

45. *Domus* V. VI. 8. 9.

46. *Expers* i. neſcia, vacua. *Expers* eſt, qui non habet partem, qui caret aliqua re. Conſtruitur cum genitivo Plaut. Aſin. III. 1. 2. *Ut qui expers matris imperii ſies.* Noſter VI. 3. 7. VIII. 6. 10. Et cum ablativo. Plaut. Perſ. IV. 3. 40. *Ea res me expertem domo facit.*

47. *Violata.* i. rupta. Infr. V. 12. 5. VI. 3. 14. 4. 12.

48. *Genere.* Atqui Iphicrates ignobilis fuit, ſi genus ſpectes, cerdone natus, ut Plutarchus in Apophthegematis tradit. *Iphicrates cum ſutoris filius haberetur.* Sunt ergo illa de *genere* ad Ariſtogitonem, & Dropidem referenda, *fama* ad Iphicratem. V. *Raderum.*

49. *Domi nobiles* i. clari inter ſuos, ut loquitur IV. 1. 17.

50. *Signatæ.* Perſæ nummis aureis Darii forma percuſſis utebantur, qui, quod Darii imaginem inſculptam haberent, Darici dicti ſunt. Nam cum Darius nominis ſui memoriam inſigni aliquo opere ad poſteros transmittere vellet, ex auro puriſſimo monetam percuſſit. Daricos aureos fuiſſe ſtateres docet Heſychius: *Darici aurei ſtateres ſunt appellati (ut quidam ajunt) a Dario Perſarum rege.* Perſarum etiam nummos Sagittarii nota ſignatos fuiſſe, & Sagittarium dici numisma Perſicum, elegans illud Ageſilai dictum declarat, quem cum magiſtratus Lacedæmoniorum ex Aſia revocaret, ferunt diſcedentem ad amicos dixiſſe: *ſe triginta ſagittariorum millibus ex Aſia a rege Perſarum expelli. Hac enim nota erat Perſicum numiſma.*

Toc

lentorum duo millia, & ſexaginta [51]; facti [52] argenti pondus quingenta æquabat [53]. Præterea triginta millia hominum, cum ſeptem millibus jumentorum [54], dorſo onera portantium, capta ſunt. Cæ- 17
terum Dii tantæ fortunæ proditorem ſepulturæ celeriter [55] debita pœna perſequuti ſunt. Namque unus e conſciis ejus, credo, Regis vicem etiam in illa ſorte reveritus, interfecti proditoris caput ad Darium tulit, opportunum ſolatium prodito: quippe &

Tot enim delatis Athenas, & Thebas, diviſisque inter illos, quorum ſumma eſſet in civitatibus auctoritas, bellum in Lacedæmonios totius Græciæ concitarunt; ut Plutarchus in Ageſilao & Artaxerxe refert. V. *Popmam*, & ex illo. *Freinsbem.*

51. *Talentorum duo millia, & ſexcenta*, ſi talento Attico, & communi æſtimes, 1560000 Philippicorum, ſi vero Babylonico, ut fuiſſe vero ſimile eſt, cum ex decreto Darii Capeli Babylonii ponderis talenta fuerint ex vectigalibus in ærarium referenda, 1820000 Philippicorum efficient. V. *Raderum* & ex illo *Freinsh. Bud. de aſſe* IV. 416. *Briſſon.* II. 221.

52. *Factum argentum* eſt vas argenteum, ſive ex quo ſpecies aliqua effecta eſt. Iſid. XVI. 17. *Tria ſunt genera argenti & auri, & æris: ſignatum, factum, infectum. Signatum eſt, quod in nummis eſt. Factum eſt, quod eſt in vaſis & ſignis. Infectum eſt, quod in maſſis eſt, quod & grave dicitur* i. *maſſa.* Senec. de Benef. I. 12. *Libentius donabo argentum factum, quam ſignatum.* Liv. XXXIV. 52. *Infecti argenti fuit decem & octo millia pondo, & ducenta ſeptuaginta facti. Vaſa multa omnis generis*, &c. V. *Raderum. Cujac. Obſerv.* X. 18. *Lipſ. ad Senecam.* De hoc Liv. XXXIV. 52. *Secundo die aurum argentumque factum infectumque, & ſignatum.*

53. *Æquabat*, het woeg ſoo veel.

54. *Jumentorum*, &c. i. animalium dorſuariorum, *laſtdragende.* Cæſ. B. C. I. 79. 2. *Quod ſine jumentis, impedimentisque ad iter profectos videbant.* Senec. Epiſt. 76. *Quare fortia dorſo jumenta ſint, quæris? quia eorum hic unus eſt uſus, ſarcinam ferre.* Unde & *ſarcinaria jumenta* dicuntur Cæſ. B. C. I. 81. 6. *Quo eſſent ad iter expeditiores, omnia ſarcinaria jumenta interfici jubent.* Ab illis ſecludit boves *Ulpian. Digeſt.* XXI. 1. *n.* 38. §. 4. equos *Noſter* IX. 10. 12. quamvis *jumentorum* nomine equos intelligant *Nep. Eum.* V. 4. *Phædr.* IV. 4. 24. *Colum.* I. 6. Camelos Perſepolis gazam vecturos *jumentis* jungit Noſter V. 6. 9. qui & mulis juncti Regis pecuniam vehunt III. 3. 24. quem & V. VII. 4. 25.

& ultus inimicum erat; & nondum in omnium animis memoriam majestatis suæ exoleviſſe [56] cernebat.

Q. Cur-

55. *Sepulturæ celeriter.* V. *Freinsh.* & *Fabri Epiſt. Crit.* 52.

56. *Exoleviſſe* i. vetuſtate intercidiſſe. Infr. VII. 5. 28. V. III. II. 25.

Immen-

Q. CURTII RUFI DE REBUS ALEXANDRI MAGNI, REGIS MACEDONUM,

LIBER IV.

CAP. I.

ARGUMENTUM.

Ad Euphratem contendit Darius. Parmenionem Syriæ præficit, Darii literis ſuperbis ſuperbius reſpondet, Phœniciæ oppidis occupatis Sidoniis regem conſtituit Abdolominum Alexander. Aegyptum occupaturus ab Aegyptiis interficitur Amyntas transfuga. Variis præliis Perſæ funduntur. Antipatro Macedoniæ præfecto bellum molitur Agis Lacedemonius.

DArius tanti modo exercitus Rex, qui triumphantis magis, quam dimicantis more, curru ſublimis inierat prælium; per loca, quæ prope immenſis [1] agminibus compleverat, jam inania [2], & ingenti ſolitudine [3] vaſta fugiebat [4]. Pauci Regem ſeque- 2

Immenſis i. quæ nec modum, nec finem habent. *Immenſa millia* Juſtin. XXXVIII. 4. 15. Noſter V. 6. I. IV. 14. 12. *Immenſum* proprie eſt, quod ſub menſuram non cadit.

2. *Inania* i. militibus vacua. Infr. X. I. 33.

3. *Solitudine*, eenſaemheyt. Terent. And. II. 2. 25. *Solitudo ante oſtium.* Noſter V. 12. 10: 6. 13.

4. *Fugiebat* per Amanicas pylas; nam Syriæ pylas cum exercitu tenebat Alexander. V. *Raderum.*

sequebantur : nam nec eodem omnes fugam intenderant ; & deficientibus equis , cursum eorum , quos Rex subinde mutabat , æquare [5] non pote-
3 rant. Unchas [6] deinde pervenit : ubi excepere cum Græcorum [7] quatuor millia : cum quibus ad Euphratem contendit ; id demum credens fore
4 ipsius , quod celeritate præcipere [8] potuisset. At Alexander Parmenionem [9] , per quem apud Damascum recepta [10] erat præda , jussum *eam ipsam , & captivos diligenti adservare custodia* , Syriæ , quam *Cœlen* [11] vocant , præfecit. Novum imperium Sy-
5 ri nondum belli cladibus [12] satis domiti aspernabantur

5. *Cursum æquare* i. tam celeriter currere.

6. *Unchæ* est locus inter pylas Amanicas , & Thapsacum , fere medius , bidui itinere ab est a pylis Amanicis. *Sochos* Arrian. II. 93. haud dubie appellat. Nam cum Darii expeditionem in Ciliciam describit, ab Euphrate *Sochos* perveniisse dicit. *Est is Assyriæ locus ab angustiis ; seu pylis Assyriæ bidui itinere dissitus.* V. *Raderum* , & ex illo *Freinshem.*

7. *Græcorum* , & Persarum , ut addit Arrian. II. 116. *Darius nostu paucis comitatus fugerat : postridie vero recolligens Persas , exterosque , qui ex eo prælio evaserant , quatuor in universum millia habens.* &c.

8. *Præcipere* i. antevenire , præoccupare , antevertere. Virg. Ecl. III. 98. --- *Si lac præceperit æstus.* Aen. X. 277.

Littora præcipere , & venientes pellere terra.

9. *Parmenionem.* Arrian. II. 118. *Menonem Cerdimam Syriæ , quam Cœlen vocat , satrapam constituisse* Alexandrum dicit , quem *Arachosiis datum prætorem* haud vane colligas infr. V. 3. 5. Nisi malis dicere Parmenionem Coelen sibi traditam tradidisse Andromacho , ut docet noster IV. 5. 9. & Andromacho a Samaritis cremato Menona esse substitutum IV. 8. 11. V. *Blanck. in Arrian. p.* 118.

10. *Recepta* pro *capta.* Alioqui *recipitur* , quod prius est amissum , quanquam *capi* & *recipi* de re una , eademque aliquando dicatur. Sic est in Augusti nummis: *Armenia capta , Armenia recepta.* Possis tamen hic interpretari *receptam* , pro *acceptam* , quod proditor eam tradidisset, & Parmenio nomine Alexandri accepisset. Ita *n.* 15. V. *Raderum.*

11. *Coelesyria* appellatur tota regio ultra Seleucidem in Aegyptum & Arabiam recedens : sed proprie , quæ Libano terminatur , & Antilibano. V. *Plin.* V. 20. *Strab.* XVI. *p.* 529.

12. *Cladibus* i. damnis. *Clades* proprie dicitur , cum fracti sunt arborum rami sive tempestate , sive nimio fructuum pondere ; sive etiam cum rami aliqui cœli , sive soli vitio facti sunt inutiles ; eoque amputari debent , ne truncum

tur [13] : sed celeriter subacti obedienter imperata fecerunt. Aradus [14] quoque insula deditur Regi. Maritimam tum oram , & pleraque longius etiam a 6
mari recedentia [15] Rex ejus insulæ Strato [16] possidebat : quo in fidem accepto [17] , castra movet ad urbem Marathon. Ibi literæ a Dario redduntur , 7
quibus , ut superbe scriptis , vehementer offensus est [18]. Præcipue eum movit , quod Darius sibi *Regis* titulum , nec eundem Alexandri nomini adscripse-

cum ipsum , totamque arborem corrumpant. V. *Voss. Instit. Orat.* IV. 6. 11. *Lex. Etym.*

13. *Aspernabantur* i. cum contemtu dedignabantur. Terent. Phorm. II. 3. 24.

Quam is aspernatur nunc tam illiberaliter.

Ubi Donatus : *Aspernari est avertere , non solum corpore , sed etiam animo. Aspernari , recusare , avertere , non agnoscere.*

14. *Aradus* est insula in Phœnice , jacet in fronte jugosæ cujusdam , & importuosæ oræ , inter ejus portum scilicet , atque Marathum , distans a terra stadiis 20. Ea est petra quædam , a mari circumfusa septem fere stadiorum ambitu , habitationibus plena , tanta hominum multitudine , ut adhuc domus multis tabulatis sublimes inhabitent , opus quorundam ex Sidone profugorum. Vocabatur etiam *Arathum.* Olim *Aradii* per sese reges habebant, ut cæteræ Phœnicum civitates : postea partim Persæ , partim Macedones , partim Romani in hunc ordinem redegerunt. V. *Strab.* XVI. 525. *Melam* II. 7. & *Popmam.*

15. *Recedentia* i. longius sita. Infr. IV. 9. 10.

16. *Strato* Aradi prorex fuit , filius Gerostrati , qui hujus oræ Rex fuit. Arrian. II. 118. *In itinere obvium habuit Stratonem Gerostrati filium (erat is Gerostratus Aradiorum , & quotquot Arado insulæ finitimi sunt , Rex , qui quidem , ut & alii Phœnicum ac Cypriorum reges , naves suas cum Autophradate conjunxerat) qui , aurea corona Alexandri capiti imposita , Aradum insulam , & Marathum ex adverso Aradi in continente sitam , urbem magnam atque opulentam , & Mariamnen , cæteraque omnia , quæ ad ipsorum ditionem pertinebant , ei tradit.* quod deditione sui & classis suæ probasse videtur Gerostratus. Arrian. II. 134. *Inter hæc Gerostratus Aradi , & Eulus Bibliorum Rex , certiores facti urbes suas ab Alexandro captas , deserto Autophradate , & navibus , quas ducebant , ipsi cum sua quisque classe ad Alexandrum venerunt.*

17. *In fidem accepto* i. fide illi data , sub imperio suo salvum , & incolumem fore. Ita V. 6. 2. IX. 1. 23. V. *Freinshem. Indicem.*

18. *Offensus* i. iratus. Suet. Jul. c. 19. *Pompejum offensum patribus.* Ubi V. *Torrentium.*

19. *Ad-*

8 ſcripſerat [19]. Poſtulabat autem magis, quam petebat [20]; *ut accepta pecunia, quantamcunque tota Macedonia caperet, matrem ſibi, ac conjugem, liberosque reſtitueret: de regno, æquo* [21], *ſi vellet, Marte contende-*
9 *ret* [22]. *Si ſaniora* [23] *conſilia tandem pati* [24] *potuiſſet* [25]; *contentus patrio, cederet* [26] *alieni imperii finibus* [27]: *ſocius amicusque eſſet; in ea ſe fidem & dare* [28] *paratum & acci-*
10 *pere.* Contra Alexander in hunc maxime modum reſcripſit: Rex Alexander Dario. Celes [29], cujus nomen

19. *Adſcripſerat*, i. ſcripto ſibi tribuerat. *Titulos* vero ſibi vel debitos, vel impertitos attentiſſime legere omnium regum, & principum ingenium eſt. Exauctorari ſe putant, cum juſtum ſibi *titulum* non *adſcriptum* vident. Nec minus pro *titulis*, quam pro ipſis regnis bella ſuſcipiunt. V. *Raderum*.

20. *Poſtulabat, quam petebat*, n. humiliter. Minus enim, & modeſtius eſt *petere*, quam *poſtulare*, quod jus quoddam præ ſe fert. Cicero in Verrem: *Incipiunt poſtulare, poſcere, minari.* V. *Raderum*, *Vall. Eleg.* v. 58. *Popm. Diff. Verb.* IV. 141.

21. *Æquo Marte* i. neutro ſe inclinante victoria. Flor. IV. 2. 48. *Quum diu æquo Marte contenderent.* Noſter IV. 15. 29. *Pari Marte* Flor. IV. 2. 80. Noſter VI. 1. 7. *manu æqua* Saluſt. Cat. c. 59. Tacit. Annal. I. 63. 3.

22. *Contenderet* i. pugnaret, bellum gereret. Nepos Con. IV. 3. *Quam ſi cum barbaro ſolum contenderent.*

23. *Saniora* i. meliora. *Sanum* plerumque dicitur de animo.

24. *Pati* i. admittere. Ita *patiens conſilii* V. 12. 8.

25. *Potuiſſet* i. poſſet. Tempus enim Grammaticum pro alio tempore ponitur. Optatus Afer 11. *Ubi ipſo tempore conventiculum habere potuiſſent.* i. poſſent. 111. *Ille tibi diſpliceat, qui fecit, ut ſartor peccare potuiſſet*; i. poſſet. Val. Max. IX. 3. 3. ext. *cum primum per ætatem potuiſſet* i. poſſet. V. *Barth.* XXV. 4. XXXIV. 6.

26. *Cederet* i. excederet. Infr. X. 7. 13.

27. *Finibus* i. regionibus, provinciis. Virg. Ecl. I. 3.

Nos patriæ fines, & dulcia linquimus arva.

28. *Fidem dare.* V. VI. 7. 7.

29. *Celes* eſt equus una freni habena rectus, curſor, hodie ſellarius dictus, & ſingularis. *Heſychius.* Unde κελητιάν, & κελητίζειν idem eſt, quod equitare. Darium Hyſtaſpis filium fuiſſe equitem præſtantem, & appellatum *in re*, quod idem eſt τῷ κέλητι docet ejus Epitaphium:

Amicus amicis eram,
Eques & ſagittarius optimus fui, &c.

Potuerit etiam *Celes* dici, quod equi hinnientis auſpicio ſit creatus Rex Perſarum. V. *Raderum*,

men ſumſiſti [30], Darius, Græcos, qui oram Hellesponti tenent [31], coloniasque [32] Græcorum [33] Ionas [34] omni clade vaſtavit: cum magno deinde exercitu mare trajecit, inlato Macedoniæ & Græciæ bello. Rurſus rex Xerxes gentis ejusdem ad 11
oppugnandos cum immanium [35] barbarorum copiis venit: qui navali prælio [36] victus, Mardonium [37] tamen reliquit in Græcia; ut abſens quoque popu-
laretur [38] urbes, agros ureret [39]. Philippum [40] ve- 12
ro

rum, & ex illo *Freinshemium.*

30. *Cujus nomen ſumſiſti.* V. Juſtinum ad III. 1. 8. §. 53.

31. *Tenent* i. incolunt, habitant. Virg. Aen. I. 16. *Urbs antiqua fuit, Tyrii tenuere coloni.* Noſter VII. 8. 19.

32. *Coloniæ* ſunt oppida, quo cives ſuos ad in colendum deducebant. V. *Merul. Coſmog.* II. 4. 19.

33. *Græcorum*, Athenienſium. Athenienſes enim ex reſponſis Apollinis Delphici communi conſilio totius Hellados tredecim colonias uno tempore in Aſiam deduxerant. V. *Vitruv. de Archit.* IV. 1.

34. *Ionia* eſt regio in minore Aſia inter Lycaonas & Lydos, lateribus cincta Aeolibus & Caribus, his a meridie, illis a ſeptentrione. *Ioniam* appellaverunt a duce ſuo *Ione* Xuthi, & Creuſæ filio, cui ſummam imperii partem Athenienſes dederant, cum Caras & Lelegas ejeciſſent. V. *Vitruv. de Archit.* IV. 1. *Viv. in Auguſt. de Civ. Dei* VIII. 2.

35. *Immanium* i. crudelium, ſævorum. *Immanes*, inquit Rhodig. A. L. XVIII. 14. *recte dicimus, qui reliquos pravitate anteeunt.* Inde *ſcelere immanior ante omnes Pygmalion* Virg. Aen. I. 351. qui impius ante aras Sichæum incautum ferro ſuperaverat. *Immaniſſimum facinus*, i. crudeliſſimum vocat Flor. IV. 1. 3. ſenatum confodere, conſules trucidare, diſtringere incendiis Urbem, &c. Noſter IX. 4. 18.

36. *Navali prælio victus* conſilio Themiſtoclis. V. *Nepot. Them.* IV. 3. 45. *Juſtin.* II. 12. 19-27.

37. *Mardonius* fuit ſatrapes regius, ſtatione Medus, Regis gener, ſive ſororis maritus, ut Sichæus Pygmalionis gener dicitur Juſt. XVIII. 4. 8. qui Eliſſam ejus ſororem duxerat uxorem. Hic Xerxem clade perculſum hortatur in regnum abeat, ſibi cce. millia armatorum lecta ex omnibus copiis relinquat. Cui conſilio ejus probato exercitus eſt traditus. *Nep. Pauſan.* I. 2. *Juſtin.* II. 13. 2. *Strab.* IX. 750. *Cujac. Obſerv.* VI. 17.

38. *Popularetur* i. prædas in populo ageret, prædaretur. Cic. Offic. I. *Ille noſtin populabatur agros.* Noſter III. 5. 6: 4. 5. X. 8. 13.

39. *Ureret* i. vaſtaret, Liv. VI. 29. *Ne extemplo ureretur ager.* Noſter IV. 3. 20: 14. 2.

ro parentem meum quis ignorat ab iis interfectum
esse; quos ingentis pecuniæ spe solicitaverant vestri?
impia[41] enim bella suscipitis[42], &, quum habeatis
arma, licitamini[43] hostium capita: sicut tu proxi-
me talentis mille, tanti exercitus Rex, percussio-
13 rem[44] in me emere[45] voluisti. Repello igitur
bellum, non infero: &, Diis quoque pro meliore[46]
stantibus causa[47], magnam partem Asiæ in ditio-
nem redegi meam: te ipsum acie[48] vici. Quem
etsi

40. *Philippum* insidiatorum opera sustulisse Persas etiam narrat Arrian. II. 120. *Parente autem meo per insidiatores, quos ipsi subornaratis, occiso, quem ad modum vos literis quoquo versum missis gloriati estis.* Cum illum interemerit, conscia minimum Olympiade, Pausanias nobilis ex Macedonibus adolescens, quem non suæ tantum, verum & convivarum libidini, velut vile scortum subjecerat, ludibriumque omnium inter æquales reddiderat Attalus, postquam frustra querelam Philippo sæpe detulerat. V. *Justin.* IX. 6. *Oros.* III. 14. *Diodor.* XVI.

41. *Impia bella.* V. v. 8. 15.

42. *Suscipitis* i. incipitis. Flor. IV. 4. 1. *Antonius contra adoptionem acerrimi juvenis susceperat bellum.* Noster VI. 3. 18.

43. Licitamini *ghy setter geld op.* Verbum est emtorum pretium offerentium, oppositum τῷ indicare, quod est venditorum. Emtores enim petebant rem tanti auferre sibi licere, & inde hæsit negotio hoc verbum. Sueton. Ner. c. 26. *Ubi partæ, & ad licitationem dividendæ prædæ pretium assumeretur.* Forte etiam, quia *licitandi* verbum *licendi* frequentiam proprie designat, sæpius *licitus* fuerit Darius. Noster V. 12. 2. V. *Vall. Eleg.* V. 28. *Gronov. Observ. Eccles. c. 6. Freinshemii Indicem.*

44. *Percussorem* i. interfectorem III. 5. 15. *Percussor* idem, qui sicarius, qui sica ac dolone inopinantem interficit. Flor. II. 17. 17. *Viriatum per fraudem, & insidias, & domesticos percussores aggressus.*

45. *Emere* i. pecunia conducere, qui me ex insidiis interficeret.

46. *Meliore* i. justiore. Paterc. II. 49. 3. *Alterius ducis causa melior videbatur, alterius erat firmior.*

47. *Causa* i. partium jure. Justin. XIX. 1. 5. *Asrorum sicut causa justior, ita & fortuna superior fuit.* A foro ad bellum translatum.

48. *Acie* i. prælio. Flor. III. 22. 5. *Hi copias viri diu, & ancipiti semper acie attrivere.* Vicerat vero Darium ad Issum: ejus duces ad Granicum, & Asiam ab Hellesponto usque ad Euphratem, i. Ioniam, Phrygiam, Lyciam, Cariam, Pamphyliam, Cappadociam, Ciliciam, & Phœniciam suæ ditionis

etsi nihil a me impetrare[49] oportebat; utpote[50]
qui ne belli quidem in me servaveris jura[51]: tamen,
si veneris supplex[52]; & matrem, & conjugem, &
liberos sine pretio[53] recepturum te esse promitto. Et 14
vincere, & consulere victis scio. Quod si te committe-
re nobis times, dabimus fidem impune[54] venturum.
De cetero[55] quam mihi scribes, memento non solum
regi te; sed etiam tuo scribere. Ad hanc perferendam 15
Thersippus missus. Ipse in Phœnicen[56] deinde descen-
dit: & oppidum Byblon[57] traditum recepit. Inde ad Si-
dona

tionis fecerat. V. *Raderum.*

49. *Impetrare* i. consequi, perficere. Donat. Hec. V. I. 4. *Impetrem* i. *perficiam, dictum a patrando: cujus rei difficultas, ob tarditatem complendarum nuptiarum, etiam ad alia negotia, quæ sunt ardua, verbum hoc commodavit, ac dedit.* Noster III. 1. 23. VII. 1. 24. VIII. 2. 18. *Patrare* est in obscœnis, & est rem Veneream consummare. Pers. Sat. I. 18. *patranti fractus ocello.* i. lascivo, impudico. Ubi Scholiastes: *Patratio est rei venereæ consummatio.* Hinc etiam *perpetrare* est perficere. Festus: *Propetrare, mandare, quod perficiatur. Nam impetrare est exorare, & perpetrare perficere.* Noster IV. 13. 16. VI. 3. 18. 8. 26. V. *Schott. Obs.* II. 58. *Voss. Lex.*

50. *Utpote* i. nempe. Confirmandi particula. Plaut. Mil. II. 6. 49.

Magisque eandem, utpote quæ non sit eadem.

51. *Belli jura*, ut qui non ferro, sed auro, & insidiis Alexandrum e medio tollere conatus fuerat.

52. *Veneris supplex.* Arrian. II. 123. *Ad me igitur utpote totius Asiæ dominum veni. At si metuis, ne ubi veneris, aliquid tibi abs me acerbi accidat, mitte amicorum tuorum aliquot, qui fidem accipiant. Quum ad me veneris, matrem, & uxorem, ac liberos, & si quid præterea voles, posce atque accipe. Quicquid enim a me petieris, impetrabis.*

53. *Pretium*, rantsoen. Infr. VII. 9 18. IV. II. 15.

54. *Impune* i. sine damno. Phæd. I. 9. 3.

Impune abire deinde quia jam non potest.

Noster IV. 2. 22.

55. *De cætero* i. In posterum, posthac. Infr. IV. 8. 14. VIII. 7. 16: 3. 7.

56. *Phœnice* regio est Asiæ adjacens Syriæ. *Phœnicia* vocatur regionis ora ab Orthosia usque Pelusium: dicta est a *Phœnice* Neptuni & Libyes filio. Ital. II. *Et qui longa dedit terris cognomina Phœnix.* V. *Mel.* I. II. *Strab.* XVI. 529.

57. *Biblon.* Mel. I. 12. *A Sidone ad promontorium Euprosopon duo sunt oppida Biblos & Botris.* V. §. 60.

dona [58] ventum est, urbem vetustate, famaque
16 conditorum inclytam. Regnabat in illa Strato, Darii opibus adjutus [59]; sed quia deditionem animo magis popularium [60], quam sua sponte [61] fecerat, regno visus indignus, Hephæstionique permissum, *ut, quem eo fastigio Sidones dignissimum arbitrarentur,*
17 *constitueret* [62] *regem.* Erant Hephæstioni hospites [63], clari inter suos juvenes, qui, facta ipsis potestate regnandi, negaverunt [64], *quenquam patrio more in id fasti-*

58. *Sidona* condidisse Agenorem dicit Noster IV. 4. 15. Phœnices Justin. XVIII. 3. 2. *Tyriorum gens condita a Phœnicibus fuit, qui terræ motu vexati, relicto patriæ solo, Assyrium stagnum primo, mox mari proximum littus incoluerunt, condita ibi urbe, quam a piscium ubertate, Sidona appellaverunt: nam piscem Phœnices Sidon vocant.* Strab. XVI. 529. *Est post Barutum quadringentis fere stadiis ab ea distans.*

59. *Adjutus*, ejus dubio procul vectigalis, nam *Sidona Persæ ceperant*, ut ait *Mela* I. 12.

60. *Popularium* i. civium, subjectorum. Tacit. Ann. I. 57. 1. *Legati venerunt auxilium orantes adversus vim popularium, a queis circumsedebatur.* Noster V. 11 11. VII. 6. 15. Sidonii vero ultro Alexandrum ad se vocaverant. Arrian. II. 125. *E Maratho deinde movens Biblum pactionibus traditam recepit. Sidonem etiam Sidoniis ipsis odio Persarum, & Darii eum arcessentibus.*

61. *Sponte* i. voluntarie, libenter. Hoc adverbium ex *sponsionibus* natum est. *Sponsiones* autem omnes voluntariæ. Iccirco non sine libamentis fieri consueverant. Noster V. 2. 8: 5. 19. VIII. 10. 14. V. *Scalig. Exerc. Exot.* LXXVII. 1. *Becm. Orig. in Spondeo.*

62. *Constitueret*, *faceret* Justin. IX. 6. 1. *Nuptias Cleopatræ filiæ & Alexandri, quem Regem Epiri fecerat, celebrat.* Noster VII. 3. 1.

63. *Hospites* accipe, non caupones, aut stabularios, ut hodie usurpatur vulgo vox *hospites*: aliud est cauponium, & stabulum, & diversorium ab *hospitio.* Cicero Divin. 1. exerte separat, cum Arcadum *alterum* ait ad *cauponem divertisse*; *ad hospitem alterum. Hospes* est, qui notum, aut familiarem, aut amicum excipit: caupo omnes, notos juxta, ac ignotos. Senec. Benef. I. 14. *Nemo se stabulorum hospitem judicat. Hospites* gratis amicos suos accipiunt, caupones mercede, & locario. *Hospites* erant sæpe principes civitatum, & magistratus accipiebant, aut reges, aut honestissimos: erantque alii publici, alii privati. Cognoscis ergo, cur dicat Curtius, Hephæstioni *hospites* claros fuisse, etiam regno dignos. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium in Indice.*

64. *Negaverunt.* Hæc vox elegantissimum usum habet apud cul-

stigium recipi, nisi regia stirpe ortum [65]. Admiratus 18
Hephæstio magnitudinem animi spernentis, quod alii per ignes, ferrumque [66] peterent: *Vos quidem macti virtute* [67], inquit, *estote, qui primi intellexistis, quanto majus esset, regnum fastidire* [68], *quam accipere. Cæterum date aliquem regia stirpis, qui meminerit, a vobis acceptum habere se regnum.* At illi, quum multos im- 19
minere tantæ spei cernerent, singulis amicorum Alexandri, ob nimiam regni cupiditatem, adulantes [69]; statuunt, *neminem esse potiorem* [70], *quam Abdolomi-*

cultissimos scriptores, pro quo vulgo teritur: *dixerunt, quod non*; aut his paria. Cæsar passim, & Cicero, Plautus, Terentius, & alii passim obvii. Non est hoc loco *negare* idem, quod *inficiari. Negant* intueri lucem fas esse ei, qui a se hominem occisum fateatur: quod interpretaberis: ajunt, non esse æquum, illum vivere. &c. V. *Raderum.*

65. *Ortum* i. natum. Nep. Cat. I. 1. *Cato ortus municipio Tusculo.* Noster IX. 8. 22. X. 6. 11.

66. *Per ignes & ferrum* i. per quævis pericula. Cic. Tusc. II. *Quæ flamma est, per quam non cucurrerunt?* i. quid non fecerunt, vel perpessi sunt? V. *Erasm. Adag. f.* 208.

67. *Macte* est gratulantis, & approbantis alienam virtutem. Virg. Aen. IX. 641.

Macte nova virtute puer.

Horat. Sat. I. 2. 32. *Macte*
Virtute esto, inquit, sententia
dia Catonis.

Multæ sunt orationes, quæ habent vim, naturamque adverbiorum, ac propemodum interjectionum. Præter affectum quendam nihil significant, hoc tantummodo a specie interjectionum diversæ, quod voces sunt artificiales, non naturales, & inconditæ. *Macti* in vocativo plurali utuntur Curtius & Plinius. *Mactata* dicitur hostia, cum thure, vino, aliove super hostiam posito diceretur: *macte hostia.* V. *Nann. Misc.* III. 29. *Carrion. Emend.* II. 3.

68. *Fastidire* i. cum contemtu rejicere, aversari, non ferre, non appetere. A gustu est translatum. Plaut. Trucul. V. I. 39.

Omnes homines ad suum quæstum callent & fastidiunt.

Noster V. 5. 12. VI. 10. 23. V. *Lipsi. V. L.* II. 22. *Gronov. Obs.* IV. 10.

69. *Adulantes* i. inservientes, & captantes, ut favorem emerent quoquo modo, vel voce, vel gestu: estque tractum ἀπὸ τῆς ὕλης, quod est servus. Præpositio enim *a* præfigitur, ut in *ebur* præfigitur *e*, quia est e barro. Et sane *adulari* servile est, non liberale & ingenuum. Cum dandi casu copulant Livius, Curtius, & Quintilianus; cum accusandi vero Cicero & Tacitus. V. *Raderum*, & ex illo *Freinshemium in Indice, Vall. Eleg.* V. 66.

70. Po-

lominum quendam, longa[71] *quidem cognatione ſtirpi regiæ*
20 *annexum*[72], *ſed ob inopiam ſuburbanum*[73] *hortum*[74] *exigua colontem*[75] *ſtipe*[76]. Cauſa ei paupertatis, ſicut plerisque, probitas erat[77]: intentusque operi[78] diurno, ſtrepitum armorum, qui totam Aſiam con-
21 cuſſerat[79], non exaudiebat[80]. Subito deinde, de quibus ante dictum eſt, cum regiæ veſtis inſignibus[81] hortum intrant, quem forte ſteriles herbas[82]
22 eligens[83] Abdolominus repurgabat. Tunc *Rege* eo ſa-

70. *Potiorem* i. præſtantiorem, optabiliorem. Phædr. III. 16. 9.
Tamen illa eſt potior, quæ te peperit.

71. Longa, *van verre*. Infr. X. 10. 19.

72. *Annexum* i. ſanguine junctum.

73. *Suburbanum* i. propemodum in conſpectu urbis ſitum. Flor. I. 11. 7. *Tibur nunc ſuburbanum.*

74. *Hortum* pretio conductum. Diod. XVII. 47. *In horto quodam ipſum offendit mercede aquas haurientem.* Juſtin. XI. 10. 9. *Quem Alexander, cum operam oblocare ad puteos exhaurien-dos, hortosque irrigandos ſolitus eſſet*, &c.

75. *Colentem* i. arantem, fodientem. Nep. Pauſ. III. 6. *Quorum magna multitudo agros Lacedæmoniorum colit.* Noſter V. 1. 27: 5. 24. IX. 1. 36.

76. *Stipe* i. mercede, diario. Plin. X. 33. *Mercenariæ ſtipis ancilla eſt, quæ ſtipem vulgato corpore colligit.*

77. *Probitas.* Hæc enim undique pellitur a divitibus. Mart. III. 38. 13.
Quid faciam? ſuade: nam certum eſt vivere Romæ:
Si bonus es, caſu vivere Sexte potes.

IV. 5. 1. *Vir bonus & pauper, linguaque & pectore verus,*
Quid tibi vis urbem qui, Fabiane, petis?

78. *Operi.* Vox hæc de re ruſtica loquentibus eſt uſitata. Cicer. de Senect. *Nunquam ullo in agro majora opera fiunt ſenibus abſentibus.* Terent. Eun. II. 1. 14. *Opus faciam, ut defatiger usque.* Millies rei ruſticæ ſcriptores.

79. *Concuſſerat* i. labefactaverat, commoverat. Flor. II. 15. 12. *Quam urbem concuſſerat avus, nepos everteret.*

80. *Non exaudiebat* i. nihil eo movebatur, tanquam ad ſe nihil pertinente. Senec. Epiſt. 17. *Paupertas expedita eſt, ſecura eſt. Cum claſſicum cecinit, ſcit ſe non peti.* Petronius:
Cum cecinere tubæ, jugulo ſtat divite ferrum,
Barbara contemtu prælia pauper habet.
V. *Freinshemium.*

81. *Regiæ veſtis inſignibus* i. veſte purpura, auroque diſtincta *n.* 23. Sic *victoris inſignibus* i. veſte, qua uſus fuerit victor. VI. 6. 4.

82. *Steriles herbas* i. infelix lolium, ſteriles avenas, carduos, &c. *purgamenta hortorum* Tacit. Ann. XI. 32. 5.

83. *Eligens* i. evellens.

84. *Sa-*

ſalutato[84], alter ex his, *Habitus*[85] inquit, *hic, quem cernis in meis manibus, cum iſto ſqualore*[86] *permutandus tibi eſt. Ablue corpus inluvie*[87] *æternisque*[88] *ſordibus*[89] *ſqualidum: cape regis animum, & in eam fortunam*[90], *qua dignus es, iſtam continentiam profer. Et quum in regali ſolio*[91] *reſidebis*[92], *vitæ necisque*[93] *omnium civium dominus, cave obliviſcaris hujus ſtatus*[94], *in*

84. *Salutato* i. appellato Flor. I. 7. 3. *Ut virum regem ſalutaret.* Noſter VI. II. 23.

85. *Habitus* i. corporis cultus, veſtitus, ut III. 3. 3. §. 11.

86. *Squalore* i. ſqualidis veſtibus. *Lacerna viliſſima* amictum fuiſſe dicit Diod. XVII. 47. *Squalidum* eſt incultum, ſordidum, inquinatum. Gell. N. A. II. 6. & Macrob. Saturn. VI. 7. *Squalere dictum eſt a ſquamarum crebritate, aſperitateque, quæ in ſerpentium, piſciumque coriis viſuntur. Inde quicquid nimis inculcatum, obſitumque aliqua re erat, ut incuteret viſentibus facie nova horrorem, id ſqualere dicebatur. Sic in corporibus incultis, ſquamoſisque alta congeries ſordium ſqualor appellatur. Cujus ſignificationis multo, aſſiduoque uſu totum id verbum ita contaminatum eſt, ut jam ſqualor de re alia nulla, quam de ſolis inquinamentis dici cæperit.*

87. *Inluvie* i. ſordibus non ablutis, ut Græcis ἀλυσία. *In* i. non. Cicer. Tuſc. III. *Pectus illuvie ſcabrum.* Plaut. Moſt. I. 1. 39. *Germana illuvies.* Immundi enim ſunt ruſtici, quod in immundo opere faciundo plerumque verſentur.

88. *Æternis* i. continuis, perpetuis. Sic *æterna roſa* Mart. VIII. 76. 1. eſt vitæ perpetua elegantia: *æternæ pedicæ* amoris Apul. Metam. II. quæ non facile ſolvuntur: *æterna ſiderum obſervatio* Plin. V. 4. ut illic legit *Freinshem. ad Curt.* VII. 4. 28. longa, perpetua. V. *Barth.* XXVIII. 6. *Turneb.* XIII. 8.

89. *Sordibus* i. immunditiis. *Sordes* proprie ſunt, quæ everruntur e domo, atque in unum locum accumulantur. V. *Voſſ. Lex.* Inde *ſordidum* i. vilem & abjectum, ac ſine ullo vitæ nitore ac lautitia vitam agentem dicit Cicero in Piſonem: *Nec minus lætabor, quum te ſemper ſordidum, quam ſi paulisper ſordidatum viderem.*

90. *Fortunam*, felicem, beatam, regiam, quam tua *continentia* i. frugalitate, tibi conciliaſti. V. *Raderum.*

91. *Solium* eſt veluti armarium de uno ſigno ad regum tutelam factum. *Serv. Æn.* I. 510. VII. 169. Noſter V. 7. 11.

92. *Reſidebis* i. ſedebis. Plaut. Pœn. Prol. n. 15.
Age nunc, reſide, duplicem ut mercedem feras.
Noſter IV. 7. 15.

93. *Vitæ necisque.* Ita Senec. de Clem. I. 1. *Ego vitæ, necisque gentibus arbiter, qualem quisque ſortem, ſtatumque habeat, in manu mea poſitum eſt.*

94. *Status* n. privati hominis.

95. *Sa-*

23 *in quo accipis regnum; immo Hercule propter quem.* Somnio similis res Abdolomino videbatur: interdum, Satisne sani essent [95], qui tam proterve [96] sibi inluderent [97], percontabatur. Sed ut cunctanti [98] squalor ablutus est; & injecta [99] vestis purpura auroque distincta; & fides a jurantibus facta; serio [100] jam Rex, iisdem comitantibus, in regiam pervenit.
24 Fama, ut solet, strenue tota urbe discurrit [101]: aliorum studium [102], aliorum indignatio eminebat [103]: ditissimus quisque *humilitatem* [104] *inopiamque*
25 *ejus* apud amicos Alexandri criminabatur. *Admitti* [105] *eum* Rex *protinus* [106] jussit: diuque contemplatus, *Corporis*, inquit, *habitus famæ generis non repugnat: sed libet scire, inopiam qua patientia tuleris?* Tum ille, *Utinam*, inquit, *eodem animo regnum pati possim. Hæ manus sufficere desiderio meo* [107]: *nihil habenti nihil defuit*

95. *Satisne sani essent?* Osse oock by sinnen waren.

96. *Proterve*, i. superbe, fastidiose. *Protervus* proprie dicitur repandus corpore, qui ex corporis vitio laborat contrario gibberi, ut l. 3. ff. de ædil. edict. quasi obvia proterens pedibus. Ita autem corpore constituto fere sunt homines fastidiosi. V. *Junium in Tertull. de Patientia* XII. 6.

97. *Inluderent* i. irriderent. Terent. Andr. IV. 4. 48. *Non te credas Davum ludere?* Idem fere accidit Portinati apud Herodian. c. 5. *Non desinitis senem ludere hominem?*

98. *Cunctanti* i. moranti. Flor. III. 5. 6. *Nec cunctanter ad regem descitum est.* Noster sæpius.

99. *Injecta* i. induta. Cic. N. D. III. *Injicere lineum pallium.*

100. *Serio rex* i. qui sumserat jam fidem, & auctoritatem regiam, fortunæ obsecundans. V. *Barth.* XXVIII. 6. & ex illo *Freinshemium.*

101. *Discurrit*, exit. *Nep. Ages.* II. 1. *Hann.* IX. 2. 11. *Virgil.* IV. 173. vagatur *Virg. Aen.* II. 17.

102. *Studium*, favor Tacit. Annal. I. 1. 6. *Sine irâ, & studio, quorum causas procul habeo.* Noster VII. 2. 7. X. 7. 12.

103. *Eminebat* i. excedebat, *woegh over.*

104. *Humilitatem* V. VII. 4. 6.

105. *Admitti* i. conveniendi sui potestatem fieri. Infr VII. 6. 5: II. 22. VIII. 3. 10. De servis *admissionalibus*, quorum *provincia erat, admittere volentes dominum convenire*, ut loquitur Macrob. Saturn. I. 3. V. *Pignor. de servis. p.* 466.

106. *Protinus* i. statim, sine intermissione Ter. Phorm. I. 4. 13. *Atque hinc me conjicerem protinus in pedes.* Noster V. 12. 1. VI. 2. 15. V. *Nonium* IV. 384.

107. *Hæ fuit* [108]. Magnæ indolis specimen [109] ex hoc sermone Abdolomini cepit. Itaque non *Stratonis* modo *regiam supellectilem adtribui* [110] ei jussit; *sed pleraque etiam ex Persica præda*: regionem quoque urbi adpositam [111] ditioni ejus adjecit. Interea Amyntas, 27
quem ad Persas ab Alexandro transfugisse diximus [112], cum quatuor millibus Græcorum, ipsum ex acie persequutis, fuga Tripolim [113] pervenit. Inde in naves militibus impositis [114] Cyprum [115] trans-

107. *Hæ manus sufficere desiderio meo* i. hisce manibus, quod satis erat, mihi comparavi. Salust. Jugurth. c. 73. *Opificum, agrestiumque res, fidesque in manibus sitæ sunt.* Sy hebben niet, als sy met de handen verdienen.

108. *Nihil habenti nihil defuit.* i, Licet parum habuerim, vel nihil, tamen honeste victum quærenti necessaria non defuerunt. Terent. Eun. II. 2. 12. *Nihil cum est, nihil desit tamen.* Pauper enim is est, quem Græci πένητα vocant, ἀπὸ τῦ πένεσθαι i. laborare, quia cum πόνῳ vitam tolerat. nec vivere potest, nisi laborem capiat. Talem describit in Pluto Aristophanes:

Mendici quidem vita, vivere est nihil habentem:
Pauperis autem, parce vivere, & operibus intendentem;
Supereesse autem ipsi nihil, non deesse tamen.

V. & *Loccenii Indicem.*

109. *Specimen* i. certum, & indubitabile argumentum. Plaut. Cas. III. 1. 2. *Nunc specimen speciur.*

110. *Adtribui* i. destinari, adsignari, ut V. 5. 21. & 24.

111. *Appositam* i. adsitam, adjunctam, quæ ejus fines contingeret. Tacit. Ann. II. 7. 1. *Appositum Luppiæ castellum.* Noster VII. II. 29. X. 10. 4. *Pertinere* dicit Noster VII. 3. 4. *Conjunctam esse, vergere* VII. 3. 7. V. *Freinshemii Indicem*: & *Sciop. Infam. Fam. p.* 152.

112. *Diximus* III. II. 18.

113. *Tripolis* celebris est in Phœnicia locus post Orthosiam & Eleutherum, consentaneam naturæ suæ appellationem habens; tres enim in ipsa urbes continentur, stadii intervallo a se diremtæ, una Aradiorum, altera Sidoniorum, tertia Tyriorum cognomentum habet. V. *Diod.* XVI. 41. *Strabon.* XVI. 526. *Melam* I. 12.

114. *Impositis in naves*, geimbarqueert. Infr. IX. 8. 3. IV. 8. 7. VII. 9. 2. Arrian. II. 116. *Ibi sumtis navibus recens in navale subductis, quibus antea e Lesbo transvecti fuerant, tot ac sibi ad vecturam sufficere viderentur in mare protractis: reliquisque in navali succensis, ne celeriter eos insequendi facultatem suppeditarent*, &c.

115. *Cyprus* prope media in sinu, quem maximum Asia recipit ad ortum, occasumque se immittens, recto jugo inter Ciliciam

transmisit : & cum in illo statu rerum [116] id quemque, quod occupassĕt, habiturum arbitraretur, velut certo jure possessum, Aegyptum petere decrevit: utrique [117] regi hostis, & semper ex ancipiti mutatione temporum pendens [118]. Hortatusque milites ad spem tantæ rei, docet, *Sabacem prætorem Aegypti cecidisse in acie* [119]: *Persarum præsidium & sine duce* [120] *esse, & invalidum: Aegyptios semper prætoribus eorum infensos* [121] *pro sociis* [122] *ipsos, non pro hostibus æstimaturos.* Omnia experiri [123] necessitas cogebat: quippe quum primas spes [124] fortuna destituit; futura præsentibus [125] videntur esse potiora. Igitur conclamant [126], *duceret, quo videretur.* Atque ille utendum animis [127], dum spe calerent [128], ratus;

28

29

liciam, Syriasque porrigitur ingens. V. *Melam.* II. 7. *Strab.* XIV. 406.

116. *Illo statu rerum.* Sic Flor. III. 5. 4. *Spem ac fiduciam dabant vitia nostra: quippe quum civilibus bellis disjungeremur, invitabat occasio.*

117. *Utrique* Alexandro & Dario. Infr. *n.* 33.

118. *Ex mutatione temporum pendens* i. tempori serviens, *homo temporum* V. 3. 4.

119. *Cecidisse in acie* i. in pugna esse occisum. *Cecidisse prælio* VII. 7. 39. & simpliciter *cecidisse* IV. 6. 30. *Cecidit* vero in pugna ad Issum III. 11. 8.

120. *Sine duce.* Mentitur Amyntas. Proprætor enim Aegypti fuit *Mazaces*, quem ideo *Aegypti satrapam a Dario constitutum* nominat *Arrian.* III. *p.* 155. & *in præsidio urbis Memphis prætorem Darii relictum.* Noster IV. 7. 4. quo duce etiam Amyntas cæsus est, mox *n.* 32.

121. *Infensos* i. vehementer iratos. Virg. Aen. II. 72. *Dardanidæ infensi pœnas cum sanguine poscunt.* Ubi Servius: *Infensus proprie est inimico major.* Noster IV. 7. 1. IX. 7. 1. X. 1. 17.

122. *Pro sociis* i. tanquam socios. Plaut. Men. II. 2. 24. *Pro sano loqueris.* Cæs. B. G. III. 18. 3. *Qui ubi pro perfuga ad eos venit.* Noster VI. 2. 2. V. 6. 4. IV. 16. 28.

123. *Experiri* V. V. 3. 4.

124. *Prima spes* fuerat victore Dario se beatos fore, qua destituti proximam sequuntur, & Aegyptum animo præcipiunt. V. *Raderum.*

125. *Futura præsentibus*, &c. Tacit. Hist. III. 85. 2. *Natura pavoris est, ut omnia metuenti, præsentia maxime displiceant.*

126. *Conclamant* i. una quasi voce exclamant. Tacit. Ann. I. 8. 6. *Conclamant patres, corpus*, &c. Noster V. 13. 3. V. *Freinshemii Indicem.*

127. *Utendum animis.* Tacit. Ann. I. 28. 5. *Utendum ea inclinatione*

ratus; ad Pelusii [129] ostium [130] penetrat: simulans *a Dario se esse præmissum.* Potitus ergo Pelusii Memphim [131] copias promovit [132]: ad cujus famam Aegyptii, vana gens, & novandis [133], quam gerendis aptior rebus, ex suis quisque vicis urbibusque ad hoc ipsum concurrunt, ad delenda [134] præsidia Persarum: qui territi, tamen spem obtinendi Aegyptum non amiserunt. Sed eos Amyntas prælio superatos in urbem [135] compellit [136]; castrisque positis victores ad populandos agros, velut in medio [137] positis omnibus hostium cuncta agebantur. Itaque Mazaces, quamquam infelici prælio suorum animos ter-

30

31

32

natione Cæsar ratus. Animi in plurali significant spiritum, audaciam, virtutem, impetum & magnitudinem animi. Flor. I. II. 1. *Latium Mamilio Tusculano duce tollit animos*, Servius Georg. II. 350. *Sument ab his rebus magnanimitatem.*

128. *Spe calerent* i. illorum spes esset magna.

129. *Pelusium* urbs est Aegypti in extremitate ostii ab hac dicti posita. Vocabatur quoque *Damiata*, & *Heliopolis* ab Aelio principe, qui triplici muro eam cinxerat: In scriptura sacra *Sin* & *Libna.* Creditur metropolis fuisse terræ Jessen, quam Israelitis olim Pharao concessit. V. *Wendel. Admir. Nili* c. 25. §. 7. *Salmas. Exercit. Plin. f.* 477. *Funccium de Nilo* II. 2. 10.

130. *Ostia* ab ingressu & exitu fluminis dicta in mari. V. *Isid.* XIV. 8.

131. *Memphis* maxima est Aegypti civitas, & secunda post Alexandriam. Complectitur vasto ambitu tres ingentes urbes, quæ raris inter se junctis ædificiis unam efficiunt, quarum frequentissimam hodie novam *Cairum* appellant. In sacris *Noph* appellatur. V. *Rhodig. A. L.* VIII. 11. *Scalig. Exerc. Exot.* 260. *Wendel. de admir. Nili*, c. 25. §. 3.

132. *Promovit* i. movit, duxit, *voort marcheeren.* Justin. XIV. 1. 6. *Exercitu in Aetoliam promoto.*

133. *Novandis rebus* i. seditioni faciendæ. Sueton. Aug. c. 135. *Ne novarum rerum materia esset.* Noster X. 8. 1. VII. 6. 14. Ideo Augustus, ut testatur Dio LI. Aegyptios semper habuit *novarum rerum* suspectos.

134. *Delenda* i. penitus fugandæ, & ad internecionem cædenda Nep. Paus. I. 3. *Barbaros suo ductu esse deletos.* Noster IV. 9. 22.

135. *Urbem* Memphim.

136. *Compellit* i. pellit. Justin. IV. 4. 9. *Hostes in fugam compulit.* Proprie *Compellere est in unum locum, vel diversa vel diversorum animalia cogere. Cicer. in Pison. Omni pecore compulso.* Serv. Ecl. VII. 2.

137. *Velut in medio.* Locus corruptissimus. Videsis *Raderum*,

territos esse cognoverat; tamen *palantes*[138] *& victoriæ fiducia incautos*[139] ostentans, perpulit[140], ne dubitarent ex urbe erumpere[141], & res amissas re-
33 cuperare. Id consilium non ratione prudentius, quam eventu felicius fuit. Ad unum omnes cum ipso duce occisi sunt. Has pœnas Amyntas utrique Regi dedit; nihilo magis ei, ad quem transfugerat,
34 fidus, quam illi, quem deseruerat. Darii prætores, qui prælio apud Isson superfuerant[142], cum omni manu, quæ fugientes sequuta fuerat, adsumta etiam Cappadocum, & Paphlagonum juventute,
35 Lydiam recuperare tentabant[143]. Antigonus prætor Alexandri Lydiæ præerat[144]: qui quamquam plerosque militum ex præsidiis ad Regem dimiserat, tamen Barbaris spretis in aciem suos eduxit. Eadem illic quoque fortuna partium[145] fuit, tribus præliis alia atque alia[146] regione commissis[147], Persæ
36 funduntur[148]. Eodem tempore classis Macedonum

Freinshemium. Barth. XXVIII. 6.

138. *Palantes* i. qui sunt sine ordine, *sparsos & incompositos* III. II. 14. *inconditos* III. 8. 18.

139. *Incautos* i. improvidos. Cic. Phil. XI. *Trebonius oppressus est ab hoste incautus.* Noster VII. 4. 4. IX. 8. 21.

140. *Perpulit* i. permovit, impulit. Cic. de Orat. I. *Cn. Carbo, quem tu adolescens perpulisti.*

141. *Ex urbe erumpere*, een uytval doen. Nep. Thras. IV. 4. *Ex oppido noctu eruptione facta.*

142. *Superfuerant*, waren daer over geschoren. Hi fuerunt Pharnabazus, Autophradates, Apollonides Chius, Phisinus, Megareus, Chares, Agis rex Lacedæmoniorum cum Agesilao fratre, Aristomenes. V. *Raderum.*

143. *Tentabant* i. experiebantur, an possent. V. VI. 10. 6.

144. *Lydiæ.* Arrianus *Phrygiæ* I. 79. *Antigonum, Philippi filium, Phrygiæ satrapam declarat.* Forte utramque obtinuit.

145. *Fortuna partium eadem*, n. felix, quæ secundum Alexandrum pronunciavit. Antigonus enim vicit satrapas Darii, ut Darium Alexander. Ita & Justin. XXII. 7. 3. *Cum domi, forisque eadem fortuna Carthaginensium esset.* Liv. Epit. 87. *Eadem ubique fortuna partium.* V. *Raderum & Freinshemium.*

146. *Alia atque alia* i. diversis.

147. *Commissis*, gelevert. Flor. IV. 2. 6. *Si locum, & spatium, ubi est commissum.* Noster VII. 4. 33.

148. *Funduntur* i. in fugam conjiciuntur. *Justin.* III. 5. 6. *Qui tribus præliis fusus.* Noster V. 5. I.

num[149] ex Græcia accita, Aristomenem, qui ad Hellesponti oram recuperandam a Dario erat missus, captis ejus aut mersis navibus, superat. A Mi-37
lesiis[150] deinde Pharnabazus præfectus Persicæ classis his pecunia exacta, & præsidio in urbem Chium introducto, centum navibus Andrum[151], & inde Syphnum[152] petiit. Eas quoque insulas præsidio occupat, pecunia multat[153]. Magnitudo belli, 38
quod ab opulentissimis Europæ Asiæque Regibus, in spem totius orbis occupandi gerebatur, Græciæ[154] quoque & Cretæ arma commoverat. Agis,[155] 39
Lacedemoniorum Rex[156], octo millibus Græcorum, qui ex Cilicia[157] profugi, domos repetierant, contractis; bellum Antipatro Macedoniæ moliebatur[158]. Cretenses has, aut illas partes secuti, nunc 40
Spar-

5. I. IX. 4. 18. IV. 16. 29.

149. *Classis Macedonum*, ducibus Amphotero, & Egilocho. III. I. 19.

150. *Miletus* urbs est Ioniæ prima, ad meridiem vergens, quondam totius belli pacisque artibus princeps. *Lelegis* antea, & *Pityusa*, & *Anactoria* nominata. V. *Herod.* I. 95. *Mel.* I. 17. *Plin.* II. 29.

151. *Andros* prima est Cycladum, dicta ab *Andro* Eurymachi filio. V. *Plin.* IV. 12. *Mel.* II. 7. *Strab.* X. 79.

152. *Syphnus* etiam insula est ex Cycladibus, dicta a *Siphono* Sunii filio. Antea *Meropia* & *Acis* appellata. V. *Plin.* IV. 12.

153. *Multat* i. punit. *Multa* Oscum est, quo pœna significatur. Unde *Multare* i. condemnare, punire. Plaut. Amphit. II. 2. 222. *Quin te hoc multem infortunio.* Ex usu tamen angustiori significatu pro pecuniaria tantum pœna recepta est. V. Alciat. de verb. sign. f. 184. Ubi & differentiam inter *pœnam* & *multam* verbosius narrat, & præter illum *Wissembach. de verb. sign.* 31. 137. 46. 2.

154. *Græciæ*, non omnis, sed solorum Lacedæmoniorum, qui in Alexandrum regem nunquam consenserant. Sunt vero ausi se commovere, cum viderent, Alexandrum, nisi confecto bello Persico, non reversurum. V. *Raderum.*

155. *Agis* filius fuit Archidami. *Dioclor.* XVI. 89. qui novas res in Darii gratiam agitare cœpit. *Diodor.* XVII. 47. acceptis ab Autophradate talentis argenti triginta, triremibus decem. *Arrian.* II. 118.

156. *Rex* nomine magis quam imperio. *Nep. Agesil.* 1, 2.

157. *Ex Cilicia* i. ex prælio ad Issum. *Diod.* XVII. 48.

158. *Moliebatur* i. inferre conabatur. Flor. IV. 4. 3. *Denique palam arma moliri.* Describitur

Spartanorum [159], nunc Macedonum præſidiis occupabantur [160]. Sed leviora inter illos [161] fuere diſcrimina: unum certamen [162], ex quo cætera pendebant [163], intuente fortunam.

hoc bellum infr. VI. 1.

159. *Spartam* condidit Lacedæmon quartus rex, qui, uxorem cum duxiſſet filiam Eurotæ *Spartam*, urbi nomen ejus dedit. V. *Meurſ. Miſc. Lacon.* IV. 10.

160. *Præſidiis occupabantur*, hadden guarniſoen in.

161. *Inter illos* i. inter Macedonas, & Lacedæmonios.

162. *Certamen* i. prælium. Juſtin. XXII. 7. 7. *Carthaginenſes gravi prælio ſuperat. Hoc certaminis diſcrimine*, &c. Noſter. IV. 3. 12.

163. *Ex quo cætera pendebant*, nae het welcke de andere ſich ſchickten.

CAP. II.

ARGUMENTUM.

Alexandro donum mittunt; ſed urbis aditu prohibent; a Carthaginenſium legatis firmati Alexandri legatos interficiunt, & obſidione cinguntur Tyrii.

1 JAm tota Syria [1], jam Phœnice quoque, excepta Tyro [2], Macedonum erant: habebatque Rex caſtra in continenti [3], a quo urbem anguſtum [4] 2 fretum [5] dirimit [6]. Tyrus & claritate, & magnitu-

Tota Syria, præter Palæſtinam & Gazam, quæ eſt pars Syriæ. Cum enim oppugnaret Tyrum, commeatus a Judæorum Pontifice per literas petiit Alexander, utque, quæ Dario pendere fuerat ſolitus, ſibi penderet. Sed Pontifex negavit vivo Dario ſe id facturum, quia illi jurejurando obligatus erat, ne arma contra eum ſumeret. V. *Joſeph. Ant. Jud.* XI. 8.

2. *Tyrus*. V. *Juſtin. ad* IV. 1. 15. §. 58. Pluribus *Tyrum* quoque deſcribit *Radevus*.

3. *In continenti* i. in littore ad Tyrum. V. III. 1. 13. §. 80.

4. *Anguſtum* i. tenue III. 1. 13. §. 82. Eſt vero quatuor ſtadia latum inter urbem & terram. *n.* 7.

5. *Fretum* i. anguſtiſſimum pelagus inter duas continentes. Belgæ vocant *de hoofden*, quod duo utrinque capita continentis, & promontoria excurrant. V. *Merul. Coſmogr.* I. 3. 23.

6. *Dirimit* i. diſtrahit, *dividit n.* 7. Cic. ad Q. Fratr. II. 14. *Actum eſt illo die nihil, nox diremit.* Noſter VII. 7. 14.

7. *Ante urbes* i. præ urbibus. Nep. Attic. III. 2. *Unus ante alios fuerit cariſſimus.*

8. *Societatem, quam imperium.* i. ut ſuis legibus viveret, ſocia & amica Regi eſſet; cæterum in omnibus ſuo arbitrio tanquam libera, nec ullius imperio obnoxia civitas ageret. V. *Freinshemium.*

9. *Coronæ aureæ* inter dona victoribus, aut præpotentibus, cultus gratia, & gratulationi, mitti ſolita ſæpe memorantur. Chares apud Athenæum XII. refert *poſt victum Darium, miſſas Alexandro coronas partim a legatis gentium, aliisque, æſtimatas decem millibus ac quingentis talentis* Noſter IV. 5. 11. Hanc magni ponderis fuiſſe dicit *Juſtin.* XI. 10. 10. V. *Lipſ. de magn. Rom.* II. 9.

10. *Legati* hi fuerunt ex principibus civitatis cum alii, tum Tyriorum regis filius. Rex ipſe Azelmicus cum Autophradate navigabat. *Arrian.* II. 124.

tudine ante [7] omnes urbes Syriæ, Phœnicesque memorabilis, facilius ſocietatem [8] Alexandri acceptura videbatur, quam imperium. Coronam [9] igitur auream legati [10] donum adferebant; commeatusque [11] large, & hoſpitaliter ex oppido adduxerant. Ille *dona, ut* [12] *ab amicis, accipi* juſſit; benigne- 3
que [13] legatos adloquutus, *Herculi* [14], *quem præcipue, Tyrii colerent, ſacrificare velle ſe* dixit. *Macedonum reges credere, ab illo Deo ipſos genus ducere* [15]: *ſe vero, ut id faceret, etiam oraculo* [16] *monitum.* Legati reſpon- 4
dent, *Eſſe templum Herculis extra urbem, in eam ſedem, quam Palætyron* [17] *ipſi vocant: ibi Regem Deo ſacrum* [18] *rite*

11. *Commeatus*, i. vivres. Infr. VI. 2. 15: 4. 21.

12. *Ut* i. quippe, utpote, tanquam. Catull. II. 8.

Ut ſolatiolum ſui doloris.

13. *Benigne* i. blande, benevole, humane. Cicero Phil. XIII. *Salutare benigne, comiter appellare unumquemque* Noſter VII. 9. 19.

14. *Herculem* Aegyptium fuiſſe pluribus contendit *Faber Semeſt.* III. 4.

15. *Ducere* i. trahere. Infr. IV. 6. 29. X. 1. 23. V. *Freinshemii Prolegom. c.* 5.

16. *Oraculo*. Arrian. II. 129. *Ut vero Tyri oppugnationem aggrederetur, divinitus ipſe monitus fuit: quod ea ipſa nocte per ſomnum viſus ſibi eſſet Tyriorum muros adoriri, Herculisque ſpecies ſe obtuliſſet dextram ei porrigentis, atque in urbem introducentis.*

17. *Palætyron* i. Tyrum veterem *n.* 18. Strab. XVI. 531. *Poſt Tyrum eſt antiqua Tyrus* 30. *ſtadiis diſtans.*

18. *Sacrum facturum* i. ſacrificaturum *n.* 3. *Sacrum* eſt ſacrificium.

5 *rite* [19] *facturum.* Non tenuit [20] iram Alexander, cujus alioquin potens non erat [21]. Itaque *Vos quidem*, inquit, *fiducia loci, quod insulam incolitis, pedestrem hunc exercitum spernitis: sed brevi ostendam in continen-*
6 *ti* [22] *vos esse. Proinde sciatis licet, aut intraturum me urbem; aut oppugnaturum.* Cum hoc responso dimissos monere amici cœperunt, ut *Regem, quem Syria, quem Phœnice recepisset; ipsi quoque urbem intrare pate-*
7 *rentur.* At illi loco satis fisi, obsidionem ferre decreverunt. Namque urbem a continenti quatuor stadiorum fretum dividit, Africo [23] maxime objectum [24], crebros ex alto [25] fluctus in littus evol-
8 vens. Nec accipiendo [26] operi [27], quo Macedones con-

cium. Flor. I. 13. 16. *Qui solenne sacrum in Quirinali monte conficeret.*

19. *Rite* i. *ritu* recepto. *Rite* enim fit, quod fit secundum *ritum*. Stat. Theb. XI. 285.

Hei mihi primitiis armorum, & rite nefasto
Libatus.

ubi Luctatius: *Rite pro ritu posuit.* Noster IV. 13. 16. VII. 4. 1.

20. *Tenuit* i. continuit, cohibuit. Cic. Acad. IV. *Nec se tenuit, quin contra doctorem suum librum ederet.* Noster VIII. 12. 18.

21. *Potens non erat*, hy liet sich daar van innemen. Infr. VII. 7. 21. V. *Freinshemii Indicem.*

22. *In continenti vos esse* i. faciam ex insula peninsulam. V. *Raderum.* Unde Ovid. Metam. XV. 287. 288.

Fluctibus ambitæ fuerant Antissa, Pharosque,
Et Phœnissa Tyros, quarum nunc insula nulla est.

23. *Africus* ab occidente venit hiberno, & apud Græcos λίψ dicitur. Collocatur inter austrum & favonium, *de suidwesten windt.* Videtur in animo habuisse Virg. Aeneid. I. 90.

Una Eurusque Notusque ruunt, creberque procellis
Africus, & vastos volvunt ad littora fluctus.

V. *Senec. N. Q.* V. 16. *Gell. N. A.* II. 22. *Vitruv. Archit.* I. 6. *Salm. Exerc. Plin. f.* 1245.

24. *Objectum* i. oppositum, ut Catull. XXVI. 2.

Furi, villula nostra non ad Austri
Flatus opposita est.

25. *Alto* i. mari. Plaut. Rud. II. 6. 29.

Piscibus in alto credo præbeat pabulum.

Noster IV. 4. 4. *Altum mare* dicitur, & *altum.* Hoc vero est medium, cum nimirum a terra longius receditur, tunc enim aquas conglobari, & in convexi speciem tumescere docet *Plin.* II. 65. Unde & *conscendere* maria dicuntur, qui navigant.

26. *Accipiendo* i. admittendo. Ita humus dicitur *acceptare opus*, cui

continenti insulam jungere [28] parabant, quidquam magis, quam ille ventus obstabat; quippe vix leni, & tranquillo mari moles [29] agi [30] possunt. Africus vero prima quæque congesta [31] pulsu inlisa mari subruit [32]: nec ulla tam firma moles erat, quam non exedant undæ per nexus [33] operum manantes: & ubi acrior flatus exstitit, summi operis fastigio superfusæ. Præter hanc difficultatem haud minor 9
alia erat: muros [34], turresque urbis prærultum [35]
mare

cui libenter cedebat, quod ad mittebat. IV. 6. 8. Hoc opus vero africus impediebat, cum acriore flatu mare in molem ab Alexandro congestam infunderet, & fluctibus crebris, & magnis, quicquid Rex congerebat, solveret, & pulsu maris, assiduo velut ariete, quassatum convelleret, & ablueret. V. *Raderum.*

27. *Operi* i. vallo, aggeri. Nep. Milt. VII. 2. *Urbem operibus clausit.* Noster mox *moles.*

28. *Jungere* n. 16. *committere.*

29. *Moles* est opus terra, saxo, vel materia exstructum Flor. II. 2. 2. *Nec mole jungi, nec pontibus posset.* Noster V. 7. 8.

30. *Agi* i. fieri, strui, *geleyt worden.* Infr. *n.* 19. jaci, *n.* 16.

31. *Congesta* i. accumulata, coacervata. *Congerere* est nidum conficere. Avium *congestus* est, cum aves ad nidum construendum festucas, herbas, floccos, aliaque *congerunt.* Virg. Ecl. III. 69. *Aeriæ quo congessere palumbes.* V. *Turneb.* V. 19.

32. *Subruit* i. subvertit. Tacit. Ann. XIII. 39. 5. *Hoc in testudinem conglobatos subruendo vallo induxit.* Noster IV. 6. 21. 23.

33. *Nexus operum*, ut IV. 3. 9. Quid sint *nexus operum*, ipse explicat, dum vocat *opus nondum commissum* n. 21. & *operis compagem* IV. 3. 6.

34. *Murus* aggeri objectus erat altus pedes centum & quinquaginta, ut Arrianus est dimensus, crassus, ut Diodorus, cubita quinque i. septem pedes & semis, quem mox duplicaverunt, & medium spatium aggere & lapidibus impleverunt. V. *Raderum.*

35. *Prærultum.* Et ita Plin. V. 19. *Tyrus quondam insula prærulto mari 70. passibus divisa.* Quam *altum* fuerit, docet Arrian. II. 130. *Ubi urbem ipsam attingit, qua quidem parte profundissimus trajectus est, tres summum orgyias altum est. Orgyia* est quantum patent passæ manus, unde passui nomen Inde, qui manus expandunt, extenduntque ad rem aliquam complectendam, περιόργυιοι dicuntur. Hinc *Orgyan* sex pedibus determinarunt, sive quod eodem redit, quatuor cubitis. Illius vero hæc ratio est: Longissimi hominis vulgarem altitudinem constat sex pedes æquare. Comprehensa autem mensura a vertice ad calces secundum naturalem membrorum omnium inter se competentiam, tanta est, quanta ab unius manus extrema, summaque parte, ad alterius ma-

mare ambiebat [36]: non tormento [37], nisi e navibus procul excussa [38] mitti; non scalæ [39] mœnibus applicari [40] poterant: præceps in salum [41] murus pedestre interceperat [42] iter: naves non habebat Rex; &, si admovisset, pendentes, & instabiles missilibus [43] arceri poterant. Inter quæ parva dictu [44] res Tyriorum fiduciam accendit [45]. Carthaginensium legati ad celebrandum anniversarium [46] sacrum

nus extremam partem perducitur. Hæc vero expansio manuum proprie est *orgyia*. Itaque octodecim pedum erit Tyrii maris altitudo. Curtius profunditatem maris non exprimit, sed *præaltum* fuisse ait, & *profundum* n. 16. & rem valde augere, & exaggerare videtur *n.* 29. V. *Blanck. in Arrian.* II. 130.

36. *Ambiebat* i. circumdabat, cingebat. Ovid. Fast. v. 82.

Qui terram liquidis, qua patet, ambit aquis.

Inde spatium, quo opus, & murus *ambiri* possunt, vocatur *ambitus* operis v. 1. 26. & *ambitus* muri IV. 8. 2. *het begrijp.*

37. *Tormento*, ut VII. 9. 7. VIII. 2. 26. *Tormenta* vero sunt machinæ saxa, tela, & id genus alia torquentes.

38. *Excussa* i. ejecta, ut v. 3. 19. VII. 9. 7.

39. *Scalarum* inventio ad Capanea refertur, qui Thebas sic invadere conatus, sed a Jove, & fulmine repulsus, V. *Lipsi. Poliorc.* I. 6. qui & illarum varia genera, & figuras exhibet.

40. *Applicari* i. admoveri.

41. *Salum* i. mare. Cæs. Bell. Afric. LXIV. 4. *Reliqua classis in salo ad Leptim vacua a defensoribus stabat.* Proprie significat *maris jactationem*: unde *salum* & *nausea* conjungit Cæs. B. C. III. 28. 4. *Tirones multitudine navium perterriti, & salo nauseaque confecti.*

42. Interceperat, *hadde belemmert.* V. IV. 10. 16.

43. *Missilibus* i. iis, quæ jaciuntur, & mittuntur, ut telis, saxis. Noster VI. 1. 14.

44. *Parva dictu* i. non magni momenti. Sane *parva dictu res* erat, Carthaginensium legati, qui non aliam ob causam, quam celebrando annuo sacro missi erant, ut ob eorum pollicita tam gravem obsidionem sustinendam esse arbitrarentur Tyrii. Quid enim aut ad præsens opis in illis erat; & quod a Carthaginensibus ob consanguinitatis memoriam spectabatur, nonne a quibusvis Tyriorum legatis peti poterat? V. *Freinshemium.*

45. *Accendit* i. auxit. Transl. ab igne ad alia quælibet, quibus quocunque modo calor, ignisve tribui potest, ut *n.* 20. VII. 6. 21: II. 6. X. 1. 29. *Accendit* vero, ut sperarent, se obsidioni sustinendæ pares fore. V. *Freinshemii Indicem.*

46. *Anniversarium* i. quotannis rediens. Gell. N. A. XVI. 4. *Sacrificium anniversarium, quod recte fieri non posset, nisi ipsus eo die ibi sit.* Noster VIII. 2. 6.

47. *Sa-*

crum [47] more patrio tunc venerant: quippe Carthaginem [48] Tyrii condiderant, semper parentum loco culti. Hortari ergo Pœni cœperunt, *ut obsidionem forti animo paterentur; brevi Carthagine auxilia ventura.* Namque ea tempestate [49] magna ex parte Punicis classibus maria obsidebantur [50]. Igitur bello decreto, per muros turresque tormenta disponunt: arma junioribus dividunt, opificesque [51], quorum copia urbs abundabat [52], in officinas [53] distribuunt. Omnia belli adparatu [54] strepunt: ferreæ quoque manus [55] (harpagonas vocant) quas operibus hostium in-

47. *Sacrum* Herculis.

48. *Carthaginem* condidisse Tyrios docet etiam Virgil. Aen. I. 16.

Urbs antiqua fuit, Tyrii tenuere coloni,
Carthago.

& quidem Elisæ, sive Didonis comites. *Justin.* XVIII. 5. 9-14. Ejus situm describit *Oros.* IV. 22. De *Carthagine* vero *silere melius puto, quam parum dicere*, ut ait Salust. Jugurth. c. 19. Quare videndi *Josephus contra Apionem, Scaliger de Emendatione temporum, Solin c. 27. & Raderus.*

49. *Ea tempestate.* M. Attilio, & M. Valerio Coss. Olympiad. 112. anno primo. V. *Raderum.*

50. *Punicis classibus obsidebantur.* Unde de re magnopere tumultuosa, periculique plena, proverbio dicebantur *Tyria maria.* Festus Pompejus inde natum adagium indicat, quod Pœni Tyro oriundi adeo potentes maris fuerint, ut per hos omnibus mortalibus navigatio esset periculosa. Citatque Afranium, qui scripserit de quopiam, quod *Tyria maria concitet* i. ingentes turbas excitet. V. *Erasm. Adag. f.* 697.

51. *Opifices* i. machinarum fabros, & artifices. *Diod.* XVII. 41.

52. *Abundabat* i. adfluebat, largiter instructa erat. Infr. V. 1. 4. IV. 16. 2. Illis *abundasse* Tyrum docet templi Hierosolymitani constructio.

53. *Officina* locus est, in quo exercetur opificium, *de werkplaetse.* Nep. Agesil. III. 2. *Atque ibi officinis armorum institutis magna industria bellum apparavit.* Cæs. B. C. I. 34. 5. *Armorum officinas in urbe instituerat. Fabricas* vocat Veget. II. 11. *Habebant etiam fabricas scutarias, loricarias, arcuarias, in quibus sagittæ, missilia, cassides, omniaque armorum genera formabantur.*

54. *Belli apparatu* i. Operibus πολιορκητικοῖς. Nepos Eum. v. 7. *Apparatum, & munitiones Antigoni alias incendit, alias disjecit.*

55. *Ferreis manibus* non quidem hostes premebant, navim tamen ita alligabant navi, ut cominus congredi, &, si occasio ferret, in alterius navim transmeare possent. Manicam vocat Lucan. III. 565.

injicerent, corvique [56], & alia tuendis urbibus excogitata præparabantur. Sed quum fornacibus ferrum, quod excudi oportebat, impositum esset, admotisque follibus ignem flatu accenderent, sanguinis rivi sub ipsis flammis exstitisse dicuntur: idque omen in Macedonum metum verterant Tyrii. 13

Apud Macedonas quoque, quum forte panem [57] quidam militum frangeret, manantis sanguinis guttas notaverunt: territoque Rege Aristander [58] peritissimus vatum respondit, *si extrinsecus* [59] *cruor fluxisset, Macedonibus id triste futurum: contra quum ab interiore parte manaverit, urbi, quam obsidere destinassent, exi-* 14

ast alias manicæque ligant, teretesque catenæ.

Primus has excogitavit C. Duilius apud Romanos. Apud Græcos longe ante, credo & diversa forma, reperit Pericles. *Manus*, & *harpagones* distinguit Cæsar, confundunt Livius & Curtius. Ideoque puto *harpagones* proprie fuisse uncos ferreos, ex capite asseris cujusdam pendulos, quibus catena ex altera parte, qua malo navis forsitan, aut turri affixus erat, demissis, subito corripere hostilem navim, correptamque in sublime poterant attollere. V. *Scheffer. Mil. Nav.* II. 7. Ita illos describit Liv. XXX. 10. *Postremo asseres ferreo unco præfixi (harpagonas vocat miles) ex Punicis navibus injici in Romanas cœpit. Quos quum neque ipsos, neque catenas, quibus suspensi injiciebantur, incidere possent; ut quæque retro inhibita rostrata onerariam hærentem unco traheret, scindi videres vincula, quibus alia aliis innexa erat, feriemque aliam simul plurium navium trahi.*

56. *Corvi* a manibus ferreis, & harpagonibus differebant. Videntur enim *corvi* ferramenta fuisse triquetra, & acuminata, ad effigiem *corvini* rostri, inque summo capite habuisse annulum e ferro, cui inserebatur catena, sicque postea vel balista, vel alia machina conjectos, navim hostilem aliquando retinuisse, sæpius perforasse. Noster IV. 3. 24. V. *Scheff. Mil. Nav.* II. 7. V. de *corvo*, sed aliter. *Lipsi. Poliorc.* V. 8. *Philand. in Vitruv.* X. 19.

57. *Panem* frangentium inter comedendum ora colorem sanguineum retulisse narrat *Diod.* XVII. 41.

58. *Aristander* patria Telmissensis fuit. *Plutarch. Alex. f.* 244. Telmissenses vero peritissimi fuerunt prodigiorum interpretes, & vaticinandi scientia ipsis, pariter atque uxoribus & liberis ab ortu fuit insita. V. *Arrian.* II. 86. Unde *urbs religiosissima* Plin. XXX. 1.

59. *Extrinsecus.* Frontin. Stratag. I. 12. 4. *Sertorius, cum equitum scuta extrinsecus, equorumque pectora cruenta subito prodigio apparuissent, victoriam portendi interpretatus est, quoniam illæ*

exitium portendere. Alexander, quum & classem procul haberet, & longam obsidionem magno sibi ad cætera impedimento videret fore; caduceatores, qui ad pacem eos compellerent, misit: quos Tyrii contra jus gentium [60] occisos præcipitaverunt in altum. Atque ille suorum tam indigna [61] nece [62] commotus, urbem obsidere statuit. Sed ante jacienda [63] moles erat, quæ urbem continenti committeret. Ingens ergo animos militum desperatio incessit, cernentium *profundum mare, quod vix divina ope posset impleri: quæ saxa tam vasta, quas tam proceras* [64] *arbores posse reperiri? exhauriendas* [65] *esse regiones, ut illud spatium aggeraretur* [66]. *exæstuare* [67] *semper fretum, quoque arctius* 15 16

illæ partes solerent hostili cruore respergi.

60. *Jus gentium* est, quod gentium omnium, aut multarum voluntate vim obligandi accepit, *gemeene Volkerrechten.* Liv. V. 36. *Ut pro jure gentium violato Fabii dederentur.* Petron. c. 39. *jus humanum.* Noster *n.* 17. VI. 11. 15.

61. *Indigna* i. fœda, crudeli. Terent. Eun. V. 4. 24. *Futura exempla dicunt in eum indigna.* Ubi Donatus: *Modo per indigna, fœda crudeliaque significat, ut Virg. Æn.* VI. 163.

Atque illi Misenum in littore sicco,
Ut venere, vident indigna morte peremtum.

62. *Nece* i. morte. Festus: *Neci datus proprie dicitur, qui sine vulnere interfectus est, aut veneno, aut fame.*

63. *Jaciendæ* i. ponendæ. Cic. Attic. IX. 17. *Ab utroque portus cornu moles jacimus.* Noster IV. 4. 3. & 5.

64. *Proceras* i. longas. *Procerum* proprie est eminens, excelsum, & in erecto longum. Inde arbores *proceræ.* Cic. de Senect. *Cum miraremur proceritates arborum.* Noster V. 1. 32. IX. 1. 9. VII. 9. 15.

65. *Exhauriendas* i. omnes arbores in illis succidendas.

66. *Aggeraretur* i. aggere compleretur, extolleretur. Tacit. Ann. I. 63. 5. *Angustus is trames, vastas inter paludes, & quondam a L. Domitio aggeratus.* *Aggerare* is coacervare, accumulare. Phædr. IV. 19. 23.

Qui dum quadrantes aggeras patrimonio.

V. *Loccenii Indicem* & *Turneb. in Cic. Rull. Orat. p.* 51.

67. *Exæstuare* i. arenam, scopulos, & saxa sub auras ejicere. Virg. Æn. III. 575.

Interdum scopulos, avulsaque viscera montis
Erigit eructans, liquefactaque saxa per auras
Cum gemitu glomerat, fundoque exæstuat imo.

Noster VI. 3. 16: 4. 19.

68. *Vo-*

arctius volutetur [68] *inter insulam & continentem, hoc*
17 *acrius furere* [69]. At ille haudquaquam rudis [70] tractandi militares animos, *Speciem sibi Herculis in sommo oblatam esse* pronunciat [71], *dextram porrigentis: illo duce, illo aperiente in urbem intrare se visum.* Inter hæc, *caduceatores interfectos, gentium jura violata*, referebat; *unam* [72] *esse urbem, quæ cursum victoris morari ausa*
18 *esset* [73]. Ducibus deinde negotium datur, *ut suos quisque castiget* [74]: satisque omnibus stimulatis [75] opus orsus est [76]. Magna vis [77] saxorum ad manum

68. *Volutetur* i. sæpius volvatur, agatur.

69. *Furere* i. furioso impetu abripi. Inde impetus ventorum tumultuantium, illorumque stridor vocatur *furor* Cat. XLVI. 2.

Jam cœli furor æquinoctialis.

70. *Rudis* i. imperitus. Sic *rudis provinciæ Verres* Cic. Verr. IV. *rudis miles* Prop. IV. 1. 14. qui *rudis agminum* Horat. Od. III. 2. 9. Et *rudis perito* opponitur Prop. II. 25. 41.

Sive in armore rudis, sive peritus erit.

Noster VI. II. 1. 6. 9. V. II. 5. & *rudis sensus*; grof, ongeslepen. VII. 8. 10.

71. *Pronunciat* i. publice dicit. Infr. VI. 8. 6. VII. 8. 6. IV. 10. 1. Alexandri orationem fusius prodidit *Arrian.* II. 128.

72. *Unam* i. solam. Plaut. Most. I. 3. 31. *Quæ quidem illum exspectas unum.* Noster V. 2. 5. VI. 9. 21. IV. 2. 11.

73. *Morari* i. retardare, moram injicere. Infr. VI. 4. 2. IV. 11. 4.

74. *Castiget* i. objurget, reprehendat. Inde *castigare dictis.* Plaut. Bacch. IV. 8. 67. *Ut eum dictis plurimis castigem. Castigare* proprie est loro, aut cesto percutere. Noster V. 6. 14. IV. 13. 8.

75. *Stimulatis* i. impulsis, concitatis. *Stimulus* proprie fustis est acutæ cuspidis, quem bobus rustici suppungentes inurunt. Tib. I. 1. 6.

Aut stimulo tardos increpuisse boves.

Noster V. 11. 7. VII. 7. 27.

76. *Orsus est.* i. incepit. *Ordiri* est rei principium facere. *Festus.* Est verbum proprium artis Minervæ. Ita enim Nonius 1. 128. *Exordium, initium, unde & vestis ordiri dicitur, cum instituitur detexenda.* Plaut. Bacch. II. 3. 116.

Exorsa hæc tela non male omnino mihi est.

V. & *Lipsi. Quæst. Epist.* II. 24. Ipse vero primus corbem terra impletum attulit. Polyæn. IV. 3. *Alexander Tyrum obsidione cincturus, aggeremque mœnibus Tyriorum commissurus, primus ipse cophinum terra fartum gestavit. Quod ubi Macedones viderunt, ipsum, inquam, Regem suum onus gestantem, projectis chlamydibus, brevi spatium maris terra complanarunt.* Ita *primum exstruendo tu-*

num [78] erat, Tyro vetere [79] præbente: materies [80] ex Libano [81] monte ratibus [82] & turribus [83] facientis vehebatur. Jamque a fundo [84] maris in altitudi- 19
nem montis opus excreverat [85], nondum tamen aquæ

tumulo cespitem Cæsar posuit. Tacit. Ann. I. 62. 2.

77. *Vis saxorum* i. multa saxa. Cic. Fam. VII. 18. *Vim maximum ranunculorum.* Noster V. 6. 13. IV. 3. 14.

78. *Ad manum* i. parata.

79. *Tyrum veterem* (ut tunc vocitabant) confestim, demolitur: totque myriadum lapides congerentium opera fiebant, ut ad duum plethrorum (cc. pedum) latitudinem moles jaceretur. *Diod.* XVII. 40.

80. *Materies* i. lignum structuræ aptum. Servius VIII. 601. *Quam ὕλην, materiam Latini appellaverunt: nec incongrue, cum materiæ sylvarum sint.* Plaut. Pœn. IV. 2. 93.

Proba materies data est, si probum adhibet fabrum.

Inde *materiarius*, qui *materiam* i. ligna ad fabricandum comparat. Plaut. Mil. III. 3. 46. & *materiari* Cæsar B. G. VII. 73. 1.

81. *Libanus* mons a tergo Phœnices orsus 1500. stadiis (milliaribus Germanicis septem & quadraginta, minus stadiis quatuor) Simyram usque porrigitur, qua Cœle Syria cognominatur. *Plin.* V. 20. V. *Raderum.*

82. *Ratibus* utebantur antiquissimi populorum Phœnices, Aethiopes, Gerrhæi. Fuere genus navigii, e rudibus lignis, afferibusque confectum. Primam *ratem* in Lydia fabricavit Pyrrhopus magus antiquissimus V. *Scheffer. Mil. Nav.* I. 3. Naves & *rates* exserte distinguunt, Cic. Verr. VII. *Quum aut navibus, aut ratibus conarentur accedere.* Liv. XXVI. 9. *Et Fulvium Vulturnus temerat amnis, navibus ab Annibale incensis, rates ad trajiciendum exercitas in magna inopia materiæ ægre comparantem.* V. *Raderum.*

83. *Turris* dicitur machinamentum ad ædificiorum speciem ex tabulatis, trabibusque compactum, &, ne tantum opus hostili concremetur incendio, diligentissime ex crudis coriis, vel centonibus communitum. Huic plures rotæ mechanica arte subdebantur, quarum lapsu volubili magnitudo tam ampla moveretur: Circa mediam partem accipit pontem, factum de duabus trabibus, septumque vimine, quem subito prolatum inter turrim, murumque constituunt, & per eum egredientes de machina bellatores in civitatem transeunt. V. *Veget.* IV. 17. *Lipsi. Poliorc.* II. 4. *Hotman. Append. Cæsar. p. m.* 823. Figuras exhibet *Stewechius.*

84. *Fundo maris* i. imo mari. *Fundum* enim est ima pars cujusque rei proprie aliquid liquoris infra se continens, aut ad continendum facta, ut dolium, ut navis, ut alveus vel fluminis, vel lacus, vel stagni, vel maris. V. *Raderum.*

85. *Excreverat*, ut VI. 5. 21.

86. *Aequa-*

aquæ faſtigium æquabat[86]; & quo longius moles agebatur a littore, hoc magis, quidquid ingerebatur[87], prærultum abſorbebat[88] mare: Quum Tyrii parvis navigiis admotis, per lubibrium exprobrabant[89], *illos armis inclytos, dorſo, ſicut jumenta, onera geſtare:* interrogabant etiam, *num major Neptuno eſſet Alexander?* Hæc ipſa inſectatio[90] alacritatem[91] militum accendit. Jamque paululum moles aquam eminebat[92], & ſimul aggeris latitudo creſcebat, urbique admovebatur, quum Tyrii magnitudine[93] molis, cujus incrementum eos ante feſellerat[94], conſpecta, levibus navigiis nondum commiſſum[95] opus circumire cœperunt: miſſilibus eos quoque, qui pro opere[96] ſtabant, inceſſere. Multis ergo immunitis, quum & removere, & appellere[97] ſcaphas[98] in expedito eſſet, ad curam ſemetipſos tuendi ab opere converterant. Igitur *Rex munientibus*[99] *coria, velaque*[100] juſſit *obtendi*[101], *ut extra teli ictum*[102] *eſſent:* duasque turres ex capite[103] molis erexit, e quibus in ſubeuntes ſcaphas tela ingeri poſſent. Contra Tyrii navigia procul a conſpectu hoſtium littori appellunt, expoſitisque[104] militibus, eos, qui ſaxa geſtabant, obtruncant[105]. In Libano quoque Arabum agreſtes incompoſitos Mace-

86. *Aequabat* &c. ut VIII. 10. 31.

87. *Ingerebatur* i. injiciebatur. Virg. XII. 330.

Aut raptas fugientibus ingerit haſtas.

Notat frequentiam, crebritatem, & acervum rerum injecta um, maxime nocturarum. Prop. IV. 4. 16.

Et ingeſtis comitum ſuperobruit armis.

Terr. And. IV. 1. 16. *Ingeram multa mola.* Noſter *n.* 23. IV. 3. 4: 4. 13. VIII. 14. 3. interdum tamen eſculentarum. Suet. Ner. c. 25. *Ingeſtæque aves, & lemniſci, & bellaria.* & potulentarum. Noſter VII. 5. 4.

88. *Abſorbebat.* V. v. 13. 24.

89. *Exprobrabant* i. objiciebant. *Exprobrare* eſt ignominioſum aliquid objicere. Terent. And. I. 1. 17.

Quaſi exprobratio eſt immemoris beneficii.

Noſter VII. 1. 36. & 39.

90. *Inſectatio* i. exagitatio, inſultatio. Gell. N. A. II. 9. *Tamen non modo hanc non ſectatur; ſed etiam inſectatur.*

91. *Alacer* dicitur is, qui intentis eſt ſenſibus univerſis: quod eſt indicium animi erecti, atque ſublimis. Nam e contrario *lacer* dicitur amputatis a corpore ſenſuum membris i. auribus, oculisve. Quæ ſignificatio ad animum ſæpe transfertur. Ut enim plerumque afflicto animo ſenſibus non utimur erectis: ſic *alacer* dicitur, cui omnes ſenſus in loco quisque ſuo vegeti ſunt, & intenti. V. *Aſcon. in Verr. p.* 48.

92. *Aquam eminebat*, nusquam *eminet*, niſi heic, legitur cum accuſandi caſu. V. *Raderum.*

93. *Magnitudine.* Ducentos pedes lata erat. V. *Raderum.*

94. *Feſellerat* i. non obſervaverant. Ita VIII. 11. 5.

95. *Commiſſum* i. ſolidatum, conjunctum, ubi aliquid maris intercedebat inter urbem, & aggerem. Juven. XIV. 310.

Aut eadem plumbo commiſſa manebit.

96. *Pro opere* i. ante opus.

97. *Appellere proprie dicitur, cum ex pelago, aut freto quis ad littus acceſſerit. Virgil. Aen.* III. 715.

Hinc me digreſſum veſtris Deus appulit oris.

Donat. Terent. Andr. prol. *v.* 1.

98 *Scapha* eſt parvulum navigium ex una arbore excavatum. *Lintrem* dixerunt, & *alveum*, & *navem trabariam.* V. Scheffer. Mil. Nav. I. 3.

99. *Munientibus*, Pioniers, ſchanſſengravers. Liv. XXVIII. 1. 3. *Turbaſſentque munientes, ni abditi poſt tumulum*, &c. Cui ibidem *munitores* dicuntur. *Hi in ipſos munitores primum invectum fuderunt.*

100. *Coria, velaque.* Arrian. II. 131. *Macedones duas ligneas turres aggeri, qua plurimum in mare productus erat, imponunt, machinasque in iis diſponunt. Tegmina iis erant coria, & pelles, ut neque miſſilibus ignitis a muro peti poſſent; & iis, qui in opere conſtituti erant, propugnaculi loco adverſus telorum ictus eſſent.* V. *Lipſ. Poliorc.* V. 9. *Blanck. in Arrianum.*

101. *Obtendi* i. obduci, *voor beenen ſpannen.* Cic. ad Quint. Frat. I. 1. *Multis ſimulationum involueris tegitur, & quaſi velis obducitur uniuscujusque natura.*

102. *Extra teli ictum* i. quo tela perveniunt; ſed ſine noxa. Infr. V. 3. 7. V. *Lipſ. Poliorc.* V. 9.

103. *Capite* i. extremitate, qua in mare producta eſt moles. V. *Arrian. ad* §. 99. *Caput* vero pro quavis extremitate ponitur. Sic *capita loramentorum* Juſtin. XI. 7. 16. *capita tignorum* Cæſ. B. C. II. 9. 1.

104. *Expoſitis* n. in terram, *aen landt ſetten.* Nepos Them. VIII. 7. *Ibique Themiſtoclem exponit.* Noſter VII. 5. 18. IX. 3. 24: 9. 11.

105. *Obtruncant* i. interficiunt. Virg. Aen. III. 55. *Polydorum obtruncat.* Noſter VI. 1. 1. Proprie *obtruncare* eſt caput reſcindere. *Truncus* enim eſt pars corporis infra caput, ſine & capite. Virg. Aen. II. 557.

Jacet ingens littore truncus, Avulſumque humeris caput, & ſine nomine corpus.

Noſter VII. 2. 32. VI. 9. 28. Ductum ab arboribus, quibus amputati rami, & ſolus relinquitur *truncus.* Scaliger Exerc. Exot.

Macedonas adgressi, triginta fere interficiunt, paucioribus captis.

Exot. 140. *Stipes, ubi truncatur, truncus est. Cadaver Poeta abscisso capite truncum appellavit. Veteres lignatores amputatis ramis ab sese relictum dicebant truncum.* Noster VIII. 11. 8. IV. 3. 10.

CAP. III.

ARGUMENTUM.

Variis Tyriorum artibus, & tempestate acriore vexantur Macedones. Tyrum deseruisse per somnum videtur Apollo.

1 EA res Alexandrum dividere copias coegit: & ne segniter adsidere uni urbi [1] videretur, operi Perdiccam, Craterumque praefecit; ipse cum 2 expedita manu Arabiam [2] petit. Inter haec Tyrii navem [3] magnitudine eximia, saxis arenaque a puppi oneratam, ita ut multum prora emineret, bitumine

Adsidere uni urbi i. in unius urbis obsidione otiosum tempus terere. *Haerere circa muros unius urbis* IV. 4. 1. *Pendere circa montem unum.* Flor. I. 13. 15. V. IV. 12. 15.

2. *Arabia* est insula Asiae, tribus cincta maribus, Persico, Indico, & rubro, ac reliqua sui parte annexa Syriae. V. *Melam* I. 10. *Plin.* VI. 28. *Strab.* XVI. 547. *Solin. c.* 33. & ad illum *Salmasium.*

3. *Navem* hippagogam aridis sarmentis, aliaque materia, quae facile succendi posset, onerant Tyrii, & malis duobus ad proram erectis, quam latissime possunt, eos in urbem circumsepiunt, ut faces, fascesque quam plurimos capiant: ad haec picem & sulphur, aliaque ad excitandam ingentem flammam commoda, accumulant: praeterea ad utrumque malum binas antennas extenderant, atque ex iis in lebetibus suspendunt, quaecunque aut infusa, aut immissa vehementer flammam augere possent. Dehinc omnia neutica instrumenta in puppim transferunt, ut eorum pondere gravata puppis proram altius erigat. Deinde observato vento, qui aggerem versus spiraret, navim triremibus alligatam in mare protrahunt. Postquam vero moli, turribusque appropinquarunt, immisso in materiam igne, quanta maxima vi possunt, navim triremi-

ne [4] ac sulphure illitam remis concitaverunt [5]; & quum magnam vim venti vela quoque concepissent [6], celeriter ad molem successit [7]: tunc prora 3 ejus accensa, remiges desiluere in scaphas, quae ad hoc ipsum praeparatae sequebantur. Navis autem igne concepto latius fundere [8] incendium coepit: quod, priusquam posset occurri, turres, & cetera opera in capite molis posita comprehendit [9]. At qui 4 desilierant in parva navigia, faces, & quicquid alendo [10] igni aptum erat, in eadem opera ingerunt. Jamque non modo Macedonum turres, sed etiam summa tabulata [11] conceperant ignem [12]: quum ii, qui in turribus erant, partim haurirentur incendio,

remibus protrahentes ad molis caput impellunt. At qui in navi jam succensa erant remiges facile enatarunt. Interea ingens incendium turres comprehendit, & antennae confractae quaecunque ad augendum incendium parata erant, effundunt. B. *Brander.* V. *Arrian.* II. 132.

4. *Bitumen* vocant, quicquid est lentum, & mollitie glutinosa, quod sponte aut montibus devolvitur, aut e terra scaturit, lacubus fontibusve innatans. Terra est in Syria circa Sidonem, limus in Judaeae lacu: *eerdpick.* Ex fulmine dicitur procreari. Unde juxta Babyloniam, quia frequentia cadunt fulmine, hae re lacus abundant. Noster IV. 6. 11. V. 1. 16. & 25. V. *Plin.* XXXV. 15. *Isid.* XVI. 2. *Serv. Ecl.* VIII. 82. *Philand. in Vitruv.* VIII. 3.

5. *Remis concitaverunt*, hebben gerocyt. V. §. 50.

6. *Vela concipiunt ventum*, quum inflantur, *windt scheppen.* V. *Freinshemii Indicem.*

7. *Successit* i. subvecta est.

8. *Fundere* i. spargere n. in turres Macedonum, & aggerem, ac vallum. Infr. V. 7. 5. VIII. 10. 8. V. & *Raderum.*

9. *Comprehendit* i. incendit. Infr. VI. 6. 30.

10. *Alendo* i. augendo. Unde Cic. de Invent. II. *Quod leviter tractum a natura aluit, & majus fecit usus.* Noster VI. 6. 28.

11. *Summa tabulata* i. tecta turrium, ut sub igneo imbre propugnarent Macedones, donec grassante incendio, projectis hasta clypeo, & armis se non magis fido committerent mari. *Summa tabulata* possis accipere pro tecto totius etiam operis, vel operatum, sub quibus molem promovebant, ut aggerem porrigerent. V. *Raderum.*

12. *Ignem conceperant* i. hausserant flammam, inarserant, *hadden vuyr gevattet.* Cic. de Orat. II. *Nulla materia, nisi admoto igni, ignem concipere potest.* Noster *n.* 3. VIII. 16. 8. VI. 6. 31. V. 7. 5.

dio [13], partim armis omissis, in mare semet ipsi im-
5 mitterent. At Tyrii, qui capere [14] eos, quam interficere mallent; natantium manus stipitibus, saxisque lacerabant, donec debilitati [15] impune
6 navigiis excipi possent. Nec incendio solum opera [16] consumpta; sed forte eodem die vehementior ventus motum [17] ex profundo mari inlisit in molem, crebrisque fluctibus compages [18] operis verberatæ se laxavere, saxaque interluens unda medium opus
7 rupit. Prorutis [19] igitur lapidum cumulis, quibus injecta terra sustinebatur, præceps in profundum ruit [20]: tantæque molis vix ulla vestigia [21] invenit Arabia rediens [22] Alexander. Hic, quod in adversis rebus fieri solet, fatius in alium culpam referebat; quum omnes verius de sævitia maris queri possent.

Rex

13. *Haurirentur incendio* i. comburerentur.

14. *Capere*, ad consilia Alexandri exploranda, ad cruciandos, vel permutandos cum captivis, si casus ferret, vel legatis mittendis, si usus esset: nam suos mittere non audebant, qui Alexandri caduceatores crudeliter interfecerant.

15. *Debilitati*, & *debiles* dicuntur, qui membra quædam, aut illorum usum amiserunt, ut quibus manus, pedes reciși. Cic. pro Rabir. 2. *Scævola manibus, ac membris omnibus captus ac debilis.* Noster IV. 15. 17. Opponuntur *integris*. Cic. Finib. v. *Bonum, integritas corporis, miserum debilitas.* Noster IV. 16. 11.

16. *Opera* super aggerem exstructa, vineæ, turres, aliæque machinæ, quibus saxa, & tela torquebant. V. *Raderum.*

17. *Motum*. Adspexit Virg. Aen. I. 88.

Incubuere mari, totumque ex sedibus imis
Una Eurus notusque ruunt.

Movendi verbum posuit pro verbo *ruendi*. V. *Freinshem.*

18. *Compages* i. commissura, conjunctio, *nexus* IV. 2. 8. Quomodo declinetur, docet *Serv.* I. 297.

19. *Prorutis* V. IV. 13. 26.

20. *Ruere* opus necesse erat dissutis compagibus. Velut in humano corpore, si ossa, quæ molem corporis & carnem sustinent, frangas, vel eximas, necesse est ista omnia *ruere*, cum caro se sustinere sine cruribus non possit. V. *Raderum.*

21. *Vestigia* i. signa, indicia. Cic. pro Planc. *Nullæ sunt leges, nec judicia, nec omnino simulacrum aliquod, aut vestigium civitatis.*

22. *Rediit* post undecimum diem, quam exierat. V. *Arrian.* II. 134.

23. *Ad-*

Rex novi operis molem orsus, in adversum [23] ven- 8
tum non latere, sed recta fronte [24] direxit [25]; quod vetera opera, velut sub ipso latentia, tuebatur: latitudinem quoque aggeri adjecit [26], ut turres in medio erectæ procul teli jactu abessent. Totas autem 9
arbores cum ingentibus ramis in altum jaciebant; deinde saxis onerabant; rursus cumulo eorum alias arbores injiciebant; tum humus aggerebatur [27]; superque alia strue [28] saxorum, arborumque cumulata, velut quodam nexu continens opus junxerant. Nec Tyrii, quicquid ad impediendam molem excogitari poterat, segniter exsequebantur. Præcipuum 10
auxilium erat, qui procul hostium conspectu subibant aquam [29], occultoque lapsu [30] ad molem usque penetrabant; falcibus palmites [31] arborum eminentium ad se trahentes: quæ ubi secutæ erant, plera-

que

23. *Adversum* Africum IV. 2. 7.

24. *Recta fronte*, ne venti latera ferire, & subruere possent. *Frons* enim aggeris ventis obstabat, impetumque illorum frangebat. V. *Raderum.*

25. *Direxit in ventum adversum* i. ita jecit, ut vento *adversa* sit. V. *Freinshemii Indicem.*

26. *Latitudinem aggeri adjecit* i. aggerem latiorem fecit, qui plures turres capere posset. V. *Arrian.* II. 133.

27. *Aggerebatur* i. comportabatur, ingerebatur. Virg. Aen. III. 63. *ingens aggeritur tumulo tellus.* Noster VI. 6. 29: 5. 20. V. 7. 5.

28. *Strue* i. congerie. Noster VIII. 4. 11. Proprie *struere* est firmum solidumque reddere, μεταληπτικῶς augere. Pers. Sat.

Rem struere exoptas cæso bove.

29. *Subibant aquam*, onder water gaan. Pulchre Manil. Astron. V. 428.

Illis in ponto jucundum est quærere pontum,
Corpora qui mergunt undis, ipsumque sub antris
Nerea, & æquoreas conantur visere Nymphas,
Exportantque maris prædas, & rapta profundo
Naufragia, atque imas avidi scrutantur arenas.

Hos *urinatores* nominat Arrian. II. 138. *Cæterum nihilo secius urinatores occulto lapsu subeuntes, funes præscindebant.*

30. *Lapsu*, een scheute. *Labi* dicuntur *serpentes* Virg. Aen. V. 86. *anguillæ* Plaut. Pseud. II. 4. 57. *Volucres* Cic. N. D. II. *Volucrum lapsus, atque cantus.* Inde *lapsus* vocantur Virg. Aen. II. 236. rotunda illa ligna, quibus volutantur onera, quod volutata super illis *labantur.*

31. *Palmites* i. ramos. Proprie

que secum in profundum dabant [32], tum levatos onere stipites [33] truncosque arborum haud ægre [34] moliebantur: deinde totum opus, quod stipitibus fue-
11 rat innixum, fundamento lapso sequebatur. Aegro animi [35] Alexandro. & utrum perseveraret, an abiret, incerto, classis Cypro [36] advenit: eodemque tempore Cleander cum Græcis militibus in Asiam nuper advectus. Centum & octoginta navium [37] classem in duo dividit cornua [38]; lævum Pnytagoras Rex Cypriorum cum Cratero tuebatur; Alexan-
12 drum in dextro quinqueremis [39] regia vehebat. Nec Tyrii, quamvis classem habebant, ausi navale inire cer-

significat *palmes* virgam palmæ arboris. Plin. XIII. 4. *Mas in palmite floret.* vel luxuriantem vitis virgam. Festus: *Palmites vitium sarmenta appellantur, quod in modum palmarum humanarum virgulas, quasi digitos edunt*

32. *Dabant*, i. trahebant.

33. *Stipes* est truncus cum frondibus *Junio Nomencl. c.* 54. lignum sectum, & siccum *Servio Aen.* III. 43. Noster V. 1. 53.

34. *Haud ægre* i. facile. Infr. V. 3. 5: 4. 23. Liv. XXXII. 5. *Et quum castra his ante objectis sepsissent, facilis molitio eorum valli erat.*

35. *Aegro animi.* Diod. XVII. 42. *Hæc fortuita molis ruina Alexandrum tantopere animi perplexum reddidit, ut tentatæ obsidionis illum pœniteret.*

36. *Cypro.* Præpositio hic non desideratur. Ita enim purissime loquuntur veteres. Cæs. B. C. III. *Cæsar cum audisset Pompejum Cypri visum.* Cicer. pro dom. *Quasi per beneficium Cyprum relegatur.* Val. Max. IV. 1. *Filios suos a Gabinianis militibus Aegypti occisos cognovit.* V. *Raderum.*

37. *Centum, & octoginta navium hanc classem facit*, & singillatim singulorum naves exprimit: *Phœnicum naves octoginta summum habuit. Per eosdem dies etiam ex Rhodo triremes appulere, in quibus una Peripolus dicta, & cum hac aliæ novem. Ex Solis etiam & Mallo tres. Ex Lycia decem. Ex Macedonia quoque navis una quinquagiata remorum, cui præfectus erat Proteas Andronici filius. Neque etiam multo post Cypri reges centum & viginti navibus Sidonem venerunt, clade, quam Darius apud Issum acceperat, audita, ea etiam re territi, quod tota Phœnicia in Alexandri potestatem venisset.* Plutarch. Alex. f. 248. cc. triremibus Tyrum oppugnatam dicit. V. & *Raderum.*

38. *Cornua*, esquadrons.

39. *Quinqueremis* i. quę quintuplices habebat remorum ordines. Hirtio *pentiremis.* Eam secundum Plinium invenit Nesichthon Salaminius, secundum Diodorum Dionysius. Priscis temporibus naves pro numero ordinum moneres, biremes, triremes, quadriremes,

certamen, triremes omnes ante ipsa mœnia opposuerunt: tribus Rex invectus [40] ipsas demersit. Postera die classe ad mœnia admota [41]; Undique tormen- 13
tis, & maxime arietum [42] pulsu, muros quatit [43]: quos Tyrii, raptim obstructis saxis, refecerunt [44]: interiorem quoque murum [45], ut si prior fefellisset [46], illo se tuerentur, undique orsi. Sed undique 14
vis mali urgebat; moles intra teli jactum; classis mœnia circumibat: terrestri simul, navalique clade obruebantur. Quippe binas quadriremes Macedones inter se ita junxerant, ut proræ cohærerent; puppes intervallo, quantum capere poterant, distarent. Hoc puppium intervallum antennis [47], asse- 15
ri-

remes, ac deinceps vocabantur. V. *Scheffer. Mil. Nav.* I. 3. II. 2.

40. *Tribus invectus* i. tres adgressus. Diod. XVII. 43. *Ast ubi Tyrii cum classe occurrere non auderent, tres in portus ostio forte stationem habentes Rex adortus omnes confringit, & in castra regreditur.*

41. *Admota* i. *adducta.* Flor. I. 24. 3. *Admotis signis commilitonum.*

42. *Aries* sic inventus est. Carthaginenses ad Gades oppugnandas castra posuerant: cum autem castellum ante cepissent, id demoliri sunt conati: posteaquam non habuerunt ad demolitionem ferramenta, sumserunt tignum, idque manibus sustinentes, capiteque ejus summum murum continenter pulsantes, summos lapidum ordines dejiciebant, & ita gradatim ex ordine totam communitionem dissipaverunt. Postea quidam faber Tyrius, nomine Pephasmenos malo statuto, ex eo alterum transversum, uti trutinam, suspendit: & reducendo, & impellendo vehementibus plagis dejecit Gaditanorum murum. V. *Vitruv. de Archit.* X. 19. *Plin.* VII. 56. *Joseph. Bell. Jud.* III. 9. *Tertullian. de Pall. c.* 1. *Veget.* IV. 14. & *illic Stewechium. Lipsi. Poliorc.* III. 1.

43. *Quatit* i. violenter movet. *Ariete mœnia quatere* dixit *Livius.*

44. *Refecerunt* i. restituerunt. Nep. Tim. IV. 1. *Ad muri quandam partem reficiendam jussit dare.* &c. *Quos muros avus restituerat.* V. V. 4 23.

45. *Interiorem murum.* Diod. XVII. 43. *Mox Tyrii, ut mœnia duplo firmiora redderent, quinque cubitorum intervallo in medio relicto, murum alterum decem cubitos latum ædificant, & vacuum inter utrumque spatium lapidibus, & ingesta terra complent.* Arrian. II. 138. *Erat murus aggeri oppositus* CL. *summum pedes altus, latitudine altitudini respondente, & saxis ingentibus gypso inter se commissis.* V. & *Raderum.*

46. *Fefellisset* i. non satis firmus fuisset, & arieti cessisset.

47. *Antenna* est pertica, qua vela

ribusque validis deligatis [48], ſuperque eos pontibus ſtratis [49], qui militem ſuſtinerent, impleverant: ſic inſtructas quadriremes ad urbem agebant [50]: inde miſſilia in propugnantes ingerebantur tuto, quia
16 proris miles tegebatur. Media nox erat, quum claſſem, ſicut dictum eſt, paratam *cirumire urbem* jubet: jamque naves urbi undique admovebantur, & Tyrii deſperatione torpebant; quum ſubito ſpiſſæ [51] nubes intendere [52] ſe cœlo, &, quicquid lucis internitebat, effuſa [53] caligine [54] exſtinctum eſt.
17 Tum inhorreſcens [55] mare paulatim levari, deinde acriori vento concitatum, fluctus ciere, & inter ſe navigia conlidere. Jamque ſcindi cœperant vincula

vela extendebantur. Hirt. IV. *Quod ubi conſpexit, celeriter vela ſubduci, demittique antennas jubet.* het ſpriet. V. *Scheffer. Mil. Nav.* II. 5.

48. *Deligatis* i. utroque capite alligatis. V. *Freinshemii Indicem.*

49. *Stratis* daar over ſlaan. *Erectis* VII. 5. 17.

50. *Agebant* i. impellebant n. remis, quod *remis concitare* ſupr. *n.* 2. §. 5. IX. 4. 13. & *remigare* infr. IX. 9. 7.

51. *Spiſſæ* i. denſæ. Nonius IV. 422. *Spiſſum denſum dicimus. Virg. Georg.* II. 236.

Sin in ſua poſſe negabunt.
Ire loca, & ſcrobibus ſuperabit terra repletis
Spiſſus ager.

Cic. de Orat. II. *Et principia tarda ſunt, & exitus tamen ſpiſſi, & producti eſſe debent.* Noſter VIII. 13. 24.

52. *Intendere* i. auxere, diffuſæ ſunt. Liv. I. 57. *Quo cum primis ſe intendentibus tenebris perveniſſent.* Noſter VIII. 13. 24. Ita *obtendere* Tacit. Hiſt. III. 56. 1. *Ut nube atra diem obtenderent.* Virg. Georg. I. 248.

Et obtenta denſantur nocte tenebræ.

Ideo noctis amictum, vela, peplum commenti ſunt Poetæ.

53. *Effuſio* rerum præcipue liquidarum eſt, deinde & earum, quarum propter exiguitatem corporum magna vis mediocribus vaſis contineri poteſt: cum igitur ea ſtatim atque *effuſa* ſunt, qua cuique proximum eſt, nullo certo ordine dilabantur, translata eſt vox *effundendi* ad omnia negotia, quæ cum violento impetu, & fere ſine ratione incipiuntur. V. *Freinshemii Indicem.*

54. *Caligo* denſitas eſt, aut umbra, quæ e lignis, aut in ſylvis ſpargitur. Noſter IV. 12. 20. V. *Becm. Origin.*

55. *Inhorreſcere* verbum eſt, quo gaudent uti in deſcriptione tempeſtatis. Petron. c. 75. *Dum hæc taliaque jactamus, inhorruit mare.* Senec. Contr. VIII. *Subito fluctibus inhorruit mare, ac diſcordes in perniciem noſtram flavere venti.* Inde *horrificans zephyrus* Catul. LXIV. 270. eſt efficiens, ut mare *inhorreſcat.* Transl. ab animantibus, quibus *inhorreſcunt* pili, cum exaſperantur. Virgil. Aen. IV. 280.

Arrectæque horrore comæ.

la [56], quibus connexæ quadriremes erant, ruere tabulata, & cum ingenti fragore [57] in profundum ſecum milites trahere. Neque enim conferta navigia 18
ulla ope [58] in turbido [59] regi poterant: miles [60] miniſteria nautarum, remex militis officia turbabat [61], &, quod in hujusmodi caſu accidit, periti ignaris parebant. Quippe gubernatores [62], alias imperare ſoliti, tum metu mortis juſſa exſequebantur. Tandem remis pertinacius [63] everberatum mare, [64] veluti eripientibus navigia claſſicis [65] ceſſit; appulſaque ſunt littori, lacerata pleraque. Iisdem diebus 19
forte Carthaginenſium legati triginta [66] ſuperveniunt,

56. *Vincula* i. antennæ & aſſeres, quibus raptis neceſſario ruebant tabulata illis inſtrata. V. *Raderum.*

57. *Fragore* i. ſonitu, qualis ſolet fieri ex aridis, cum *franguntur*, arboribus. Ergo aridus, nimius: omne enim, quod aridum eſt, cum *frangi* cœperit, nimium efficit ſonum. *Fragor* etiam a *fractarum* rerum nominatus eſt ſonitu. *Serv. Georg.* I. 358.

58. *Ope* i. auxilio. Ovid. Triſt. I. 2. 66.

In hoc veſtra non eguiſſet ope.

59. *Turbido* i. mari *turbato.*

60. *Miles, remex* i. milites remiges. Enallage numeri ſingularis pro plurali. Tacit. Ann. IV. 5. 1. *Valido cum remige.* Noſter IV. 5. 18. V. *Freinshemii Indicem.*

61. *Turbabat* i. turbam faciebat in miniſteriis, dum alterius vicem ſubire volebat. Infr. VII. 9. 6. *Turba* commotionem ſtreperam, ac vocalem notat *Becman. Origin.*

62. *Gubernator* Ovid. Triſt. I. 2. 31. *Rector.* Cic. de Senect. *Gubernator clavum tenens ſedet in puppi.* Philip. VII. *Summi gubernatores in magnis tempeſtatibus non nunquam a vectoribus admoneri ſolent.*

63. *Pertinacius* i. ſine remiſſione. Infr. VII. 2. 32. V. V. 9. 4.

64. *Everberatum*, ut IX. 4. 13. q. ſentiret remorum ictus.

65. *Claſſici* i. qui in claſſe remis incumbunt. Inde *claſſica bella* Prop. II. 1. 14. *claſſicum certamen* Vell. Paterc. II. 85. 2.

66. *Legati triginta.* Numero *legatorum* multum ſplendoris ineſt ac dignitatis, præſertim quoties æquantur, percutiunturque fœdera, alia imperiorum pacta ſanciuntur, & ſolennia transiguntur. Virg. Aen. XI. 331. *centum* facit:

Præterea qui dicta ferant, & fœdera firment,
Centum oratores prima de gente Latinos
Ire placet.

niunt, majus obsessis solatium, quam auxilium: quippe *domestico* [67] *bello Pœnos impediri; nec de* [68] *imperio, sed pro salute dimicare* nuntiabant. Syracusa-
20 ni [69] tunc Africam urebant, & haud procul Carthaginis muris locaverant [70] castra. Non tamen defecere animis Tyrii, quanquam ab ingenti spe destituti erant; sed conjuges, liberosque [71] devehendos Carthaginem tradiderunt: fortius, quicquid accideret, laturi, si chariſſimam sui partem extra communis periculi sortem [72] habuissent.
21 Quumque unus ex civibus concioni [73] indicasset [74]; *oblatam esse per somnum sibi speciem Apollinis*, quem eximia religione colerent, *urbem deserentis* [75]; *molemque a Macedonibus jactam in salo, in sylvestrem saltum esse muta-*

Ut & noster IX. 7. 12. apud quem *viginti* mittuntur ab Scythis VII. 8. 8. *duodecim* a Græcis IV. 5. 11. Ex illorum quoque numero eluccebat, quanti quisque a quoque fiat. Unde Demetrius apud Plutarch. c. 56. questus est de Lacedæmoniis, quod *unum legatum* ad se misissent, sicuti spretus. Cui Spartanus: *Non satis, si ad unum unus?* V. *Paschal. Legat. c. 9.*

67. *Domesticum* bellum opponitur externo, & est, quod *domi* i. in patria geritur, *sy waren selfs in oorlogh*. Nep. Hann. x. 2. *Quem cum videret domesticis rebus esse minus robustum.*

68. *De* i. pro. Cic. pro Arch. *de vita dimicant* Noster X. 5. 13.

69. *Syracusani* nunquam leguntur prope Carthaginem castra posuisse, præterquam apud Justin. XXII. 6. 9. duce Agathocle. Sed hic Alexandro posterior fuit, ut Curtii hic error non immerito notetur a Reineccio. Fuerunt quidem circa id tempus in Africa turbæ, sed *Syracusanorum* partes ibi nullæ. V. *Freinshemium.*

70. *Locaverant* i. posuerant, fecerant. Infr. VIII. 4. 13. IX. 3. 20.

71. *Conjuges, liberosque.* Diod. XVII. 46. *maximam partem Carthaginem deportatam fuisse* dicit.

72. *Periculi sortem* i. periculum.

73. *Concioni* i. cœtui. Cic. Attic. XV. 1. *Brutus noster misit ad me orationem suam habitam in concione Capitolina* i. hominum, qui in Capitolio aderant, cœtu. Noster VI. 9. 28. IX. 4. 19: 3. 3. Alioqui notat & locum, ex quo verba fierent. Cicero Orat. contra Metellum: *Escendi in concionem: concursus est populi factus.* Noster VI. 2. 21: 9. 1. V. *Gell.* XVIII. 7. *Vall. Eleg.* IV. 47.

74. *Indicasset* i. detulisset. V. V. II. 7.

75. *Urbem deserere* mox in hostium venturam potestatem Deos putarunt veteres. Virg. Aen II. 351.

Excessere omnes adytis, arisque relictis,
Dii quibus imperium hoc steterat.

Tacit.

mutatam. quanquam auctor levis [76] erat, tamen 22
ad deteriora credenda proni metu [77] aurea catena devinxere [78] simulacrum, aræque Herculis, cujus numini urbem dicaverant [79], inserure [80] vinculum, quasi illo Deo Apollinem retenturi. Syracusis [81] id simularum devexerant Pœni, & in majore [82] locaverant [83] patria: multisque aliis spoliis urbium, a semet captarum, non Carthaginem magis, quam Tyrum ornaverant. Sacrum quoque, quod qui- 23
dem Diis minime cordi esse [84] crediderim, multis seculis

Tacit. Hist. V. 13. 2. *Expassæ delubri fores repente, & audita major humana vox, Excedere Deos. Simul ingens motus excedentium.* V. *Muret. V. L.* V. 19. *Raderum*, & ex utroque *Freinshemium.*

76. *Auctor levis* i. index nullius fidei, fide indignus. Ita VI. 7. 33. V. *Freinshemii Indicem.*

77. *Proni* i. faciles, inclinati. Justin. I. 5. 9. *Pronam ad regnum viam ingrediatur.* Noster VI. 5. 16. Metus vero facile hominem facit credere deteriora. Tacit. Hist. IV. 38. 2. *Sed quia naves sævitia hyemis prohibebantur, vulgus alimenta in dies mercari solitum, cui una ex republica annonæ cura, clausum littus, retineri commeatus, dum timet, credebat.* Claudian. de bello Get. V. 262.

Sed malus interpres rerum metus omne trahebat
Augurium pejore via.

78. *Devinxere.* Quam vana hæc gentilium cura fuerit, docet curatius *Freinshemius.*

79. *Dicaverant* i. ut numini tutelari consecraverant. Tutelares ejusmodi Deos plures enumerat Priapeiorum scriptor *carm.* 76.

80. *Inserure*, hebben het daarom gedaan. Cic. Verr. VI. *Collum in laqueum jam inserenti subvenisti.* Noster VII. 5. 36.

81. *Syracusis* Cartalo videtur detulisse. Just. XVIII. 7. 7. *Interrea Cartalo Malei exsulis ducis filius, cum præter castra patris a Tyro, quo decimus Herculis ferre ex præda Sicilienſi, quam pater ejus ceperat, a Carthaginensibus missus fuerat, revertieretur.* &c. Cæterum Diod. XIII. 108. non *Syracusis*, nec sane eas unquam a Pœnis captas fuisse memini; sed a *Gelois* abductum scribit: *Erat Gelois statua quædam Apollinis extra urbem ænea miræ magnitudinis. Hanc abreptam Tyrum Pœni transmisere.* V. & *Freinshemium.*

82. *Major patria* Carthaginis dicitur Tyrus, quia Carthaginem Tyrii condiderunt. Unde Tyrios a Carthaginensibus parentum loco cultos ait Curt. IV. 2. 10. V. *Loccenii Indicem.*

83. *Locaverant* i. posuerant. *Collocare* Phædr. II. 10. 2.

Servumque collocarunt æterna in basi.

84. *Cordi esse* i. placere. Terent. Andr. II. 1. 28. *Ani illi nuptiæ*

seculis intermissum, repetendi auctores [85] quidam erant, ut ingenuus [86] puer Saturno [87] immolaretur [88]: quod sacrilegium verius, quam sacrum Carthaginenses [89] a conditoribus traditum, usque ad excidium [90] urbis suæ feciſſe dicuntur. Ac, nisi seniores obstitissent, quorum consilio cuncta agebantur, humanitatem [91] dira [92] superstitio [93] vicisset.

nuptiæ hæ sunt cordi? Noster v. 2. 19: 1. 37.

85. *Auctores* i. suasores, quorum impulsu aliquid fit. Terent. Adelph. v. 8. 16. *Idne estis auctores mihi?* Ubi Donatus: *auctores i. persuasores, ut Virg.* XII. 159. *Auctor ego audendi.*

86. *Ingenuus* est is, qui statim, ut natus est, liber est: sive ex duobus ingenuis matrimonio editus est, sive ex libertinis duobus, sive ex altero libertino, & altero ingenuo. V. *Instit.* 1. 4. §. 1. Noster VIII. 7. 15.

87. *Saturno* liberos suos sacrificabant, quod Saturni filius, cum post excessum illius periculoso bello Phœnice, cujus rex fuerat, premeretur, hunc in modum immolatus fuisset a matre Anobreth nympha, quæ unicum habebat ex Saturno filium Laud appellatum. Erat vero apud illos ænea statua Saturni magnitudine enormi, cujus manus in terram dependebant sic contortæ, & involutæ, ut, qui pueri admovebantur, in foveam inciderent ignis plenam. V. *Diodor.* XX. 14. *Vivem in Augustin. de Civ. Dei* VII. 19. *Ouzel. Minut. Fel. p.* 196.

88. *Immolare* est mola i. farre molito, & sale hostiam perspersam sacrare. *Festus.* Prima sacrificii pars erat libare Diis: secunda immolare; tertia reddere: quarta litare. V. *Alex. Gen.* IV. 17. Hinc pro *sacrificare* ponitur.

89. *Carthaginenses* homines Diis immolare solitos docet Justin. XVIII. 6. 11. & 12. *Cum inter cætera mala, etiam peste laborarent, cruenta sacrorum religione, & scelere pro remedio usi sunt. Quippe homines, ut victimas immolabant, & impuberes (quæ ætas etiam hostium misericordiam provocat) aris admovebant.* docet Ennius VII.

Et Poinei solitei sos sacrificare puellos.

90. *Usque ad excidium.* Cum Curtio diserte sentiunt *Dionys.* 1. 38. & ex eo *Euseb. præpar. Euang.* IV. Videtur tamen intermissum semel atque iterum, jussu regum, qui ab ejusmodi immanitate abhorrebant. Oros. IV. 21. *Carthaginensibus aliquando visum est homines immolare, sed male præsumta persuasio brevi prætermissa est.* Justin. XIX. 1. 13. *Dum hæc aguntur, legati a Dario Persarum rege Carthaginem venerunt, afferentes edictum, quo Pœni humanas hostias immolare, & canina vesci prohibebantur.* V. *Freinshemium* & IV. 18. 23.

91. *Humanitatem.* Cicero pro Ligar. *Nonne omnem humanitatem exuisses?*

92. *Dira* i. sæva, exsecranda. Serv. Aen. II. 519. *Mens dira proprie*

set. Cæterum, efficacior omni arte imminens ne- 24
cessitas, non usitata modo præsidia [94], sed quædam etiam nova admonuit. Namque ad implicanda [95] navigia, quæ muros subibant, validis asseribus [96] corvos, & ferreas manus, cum uncis ac falcibus iligaverant; ut quum tormento asseres promoviſſent, subito laxatis funibus injicerent. Unci quoque & fal- 25
ces ex iisdem asseribus dependentes, aut propugnatores, aut ipsa navigia lacerabant [97]. Clypeos vero æneos multo igne torrebant, quos repletos fervida arena, cœnoque decocto, e muris subito devolvebant [98]. Nec ulla pestis magis [99] timebatur; quippe ubi lo- 26
ricam [100] corpusque fervens arena penetraverat, nec ulla vi excuti poterat, & quicquid adtigerat, perurebat: jacentesque arma, laceratis omnibus, queis protegi poterant, vulneribus inulti patebant [101]: corvi

prie modo; nam dira est deorum ira: dirum deorum ira immissum.

93. *Superstitio* est, quando in cultu divino supra legitimum modum aliquid supereſt. V. *Voss. & Becm. Lex.*

94. *Præsidia* i. auxilia; Flor. IV. 2. 9. *Hunc dolor transversum egit: & ad præsidia dignitati paranda impulit.* Noster VI. 9. 22.

95. *Implicanda* i. impedienda.

96. *Asseres* non accipe, ut hodie vulgo, pro tabulis: sed perticas longas interpretare. V. *Raderum.*

97. *Lacerabant.* Mens auctoris est: Tyrii longos contos, seu longurios, a capite uncis, corvis, falcibus, manibus ferreis armatos, per machinas extra mœnia actos, & protensos, subito remittebant funibus suspensos, ut in subjectas hostium naves inciderent, rursumque adducti funibus secum traherent, quicquid arripuissent, sic, ut totas naves, vel everterent a lateribus prensas, vel in proras erigerent, & puppim mergerent: vel contra. V. *Raderum.*

98. *Devolvebant.* Cum machina quadam in animosissime pugnantes conjeciſſe dicit *Diodor.* XVII. 44.

99. *Pestis* est, quicquid est noxium, & lethale. Cic. Catul. 1. *In te conferri pestem illam, quam tu in nos omnes jamdiu machinaris.*

100. *Lorica* est pectorale, sive æneum pectoris tegmen. Ejus duæ erant æneæ partes. Illa quidem pectori, & iis, quæ circa ventrem, apta; hæc ut dorso tegmen esset. Illam antrorsus, hanc retrorsus induebant: deinde fibulæ utramque jungebant. V. *Lipsi. Mil. Rom.* III. 6.

101. *Patebant vulneribus* i. obnoxii erant excipiendis. Flor. III. 10. 11. *Corpora, quo erant majora, eo magis gladiis ferro-*

que

corvi vero, & ferreæ manus tormentis emissæ plerosque rapiebant.

que patuerunt. De re Liv. XXI. 8. *Ferrum, quum medium accensum mitteretur, conceptumque ipso motu multo majorem ignem ferret, arma omitti cogebat, nudumque militem ad insequentes ictus præbebat.*

CAP. IV.

ARGUMENTUM.

Obsidionem solvere fatigatus malis cogitat, sed immanis belluæ prodigio lætior, naumachia commissa, Tyrum suis laudibus oneratam capit, & exscindit Alexander.

1 HIc[1] rex fatigatus, statuerat soluta obsidione[2] Aegyptum petere: quippe quum Asiam ingenti celeritate percurrisset, circa muros unius urbis hærebat, tot maximarum rerum op-
2 portunitate dimissa[3]. Cæterum, tam discedere inritum[4], quam morari pudebat. Famam quoque, qua plura, quam armis, everterat, ratus leviorem[5] fore, si Tyrum, quasi testem se posse vinci, reli-

Hic, i. tunc, illo tempore. Cic. Verr. v. *Hic illi flentes rogare, atque orare cœperunt.*

2. *Solvere obsidionem* & VI. 6. 34. Infr. *urbe obsessa absistere* dixit VIII. 11. 3. Diod. XVII. 45. *Alexander Tyrios Macedonibus suis prævalere conflictu videns, nocte jam appetente receptui canit: & primo quidem solvere obsidionem, & in Aegyptum expeditionem facere statuit: sed mutato statim consilio, cum Tyriis defensæ urbis gloriam concedere, turpe duceret: quamvis unum solummodo ex amicis, nempe Amyntam, Andromenis fratrem sententiæ approbatorem haberet, ad oppugnationem iterum se convertit.*

3. *Dimissa* i. neglecta. Nep. Milt. III. 3. *Ne occasionem liberandæ Græciæ dimitterent.*

4. *Inritum* i. re non confecta. Verbum est augurale. Ideo *aves inritas Remum habuisse* dicit Gell. N. A. XIII. 14. & *inrita dicta* sunt vana Plaut. Amph. III. 2. 44. Noster III. 1. 17.

5. *Leviorem* i. minorem. Metaphora petita a rebus, quæ æstimantur pondere. Noster III. 6. 19. VI. 6. 2.

6. *Bel-*

reliquisset. Igitur, ne quid inexpertum omitteret, *plures naves admoveri* jubet, *delectosque militum imponi.* Et forte bellua[6] inusitatæ magnitudinis[7] su- 3
per ipsos fluctus dorso eminens, ad molem, quam Macedones jecerant, ingens corpus adplicuit[8]; diverberatisque[9] fluctibus adlevans[10] semet, utrimque conspecta est: deinde a capite molis rursus, alto 4
se immersit[11]; ac modo super undas eminens magna sui parte, modo superfusis fluctibus condita[12], haud procul munimentis urbis emersit[13]. Utrisque lætus 5
fuit belluæ adspectus: *Macedones iter jaciendo operi monstrasse eam* augurabantur; Tyrii, *Neptunum, occupati maris vindicem arripuisse*[14] *belluam, ac molem brevi profecto ruituram.* lætique omine eo ad epulas dilapsi oneravere se vino[15]; quo graves[16], orto Sole

6. *Bellua* pro balœnis, aut *belluis* marinis accipitur. Sueton. Aug. c. 72. *Qualia sunt Capreis immanium belluarum ferarumque membra prægrandia.* Noster IX. 4. 18. Solent hujusmodi feræ marinæ prœludere secuturis exitiis, ut in Epistolis Indicis legere est, pro classibus natasse, mox in Syrtes impactis. Tempestatum quoque indices tradunt auctores, cum subsiliunt. V. *Loccenii Indicem & Raderum.*

7. *Inusitatæ magnitudinis.* Diodor. XVII. 41. *Fluctus ex alto mari incredibilis belluam magnitudinis ad molem appellit, quæ ad aggerem provecta nihil equidem incommodi attulit: sed altera corporis parte acclinata ad mediocre tempus illic hæsit.*

8. *Adplicuit* i. admovit, plicando flexit. Infr. IX. 5. 14. VIII. 1. 38. V. IV. 5. 21.

9. *Diverberatis* i. divisis.

10. *Allevans* i. in altum tollens, ut IV. 3. 17.

11. *Immersit*, ingedompelt.

Virg. Aen. III. 605. *Vastoque immergite ponto.* Unde *mergus* avicula, *quod mergendo in aquam captet escam* Varr. L. L. IV. 13. Ovid. Met. XI. 796. *Aequor amat, nomenque manet, quia mergitur illo.*

12. *Condita* i. abscondita, occultata. Justin. XXIV. 6. 3. *Cum victi se Macedones intra urbium muros condidissent.* Noster VII. 7. 32. V. 6. 17. IV. 7. 13.

13. *Emersit* n. ex aquis i. se exseruit. Cat. LXIV. 14.

Emersere feri candenti e gurgite vultus.

14. *Arripuisse.* Tyrii belluam vastæ molis assimilabant operi Macedonum, hoc & illa ob magnitudinem occupabant mare. Ergo quod a capite motis se immersisset alto bellua, ipsi etiam aggeri præsagire similem in mare ruinam interpretabantur. V. *Freinshemium.*

15. *Oneravere se vino* i. sese inebriaverunt. *Onerare* est in navim onus imponere. Inde elegan-

ti

Sole navigia conscendunt, redimita[17] coronis floribusque: adeoque victoriæ non omen modo, sed
6 etiam gratulationem præceperant. Forte Rex *classem in diversam partem agi* jusserat, *triginta minoribus navigiis relictis in littore*[18]; e quibus Tyrii duobus[19] captis, cætera ingenti terruerant metu: donec, suorum clamore audito, Alexander[20] classem littori, e quo fremitus[21] acciderat[22], admovit. Prima e Macedonum navibus quinqueremis velocitate inter
7 cæteras eminens occurrit: quam ut conspexere Tyrii,

ti tralatione de bibulis dicitur, qui *celocem onerant*, & vino se implent, apud Comicum Pseud. v. 2. 12. Salust. Jugurth. c. 76. *Ibi vino, & epulis onerati.* Noster v. 7. 4. V. & *Salmas. Vopisc. Aurelian.* c. 45.

16. *Vino graves* i. ebrii VII. 4. 2: 6. 18. VIII. 3. 8.

17. *Redimita* i. cincta, circumdata. Tib. III. 4. 12. *redimitus tempora lauro*, & Martiano Capellæ I. *redimicula* sunt coronæ. Coronaverunt vero navigia in victoriæ signum. Naves enim, quæ vehebant eos, qui victoriam usquam essent adepti, tanquam victrices coronabantur, ut de illis, quæ Græcos e Troja redeuntes vexerunt, cecinit Q. Calaber: κατεστέφαντο δὲ νῆας. Prop. III. 22. 8.

Ecce coronatæ portum tetigere carinæ.

IV. 7. 30. *Ecce coronata pars altera parta phaselo.*

V. *Paschal. de Coron.* IV. 18.

18. *Littore* ex adverso Sidonii portus. Tyrus enim duos portus habet, alterum clausum, & angustis faucibus obversum Sidoni; alterum apertum versus Aegyptum. Tyrii tamen etiam Aegyptium portum in obsidione claustris munierant, ne Macedones irrumperent. Triginta naves Sidonio obversæ erant, reliqua classis in altero portu versus Aegyptum stativa habebat. Ea gratia dixit *n.* 1. Alexandrum in desperatione urbis obtinendæ Aegyptum voluisse petere. V. *Raderum* & ex illo *Freinshem.*

19. *Duobus captis.* Arrian. II. 140. *Tyrii naves in statione agentes ex improviso adorti, quum aliæ prorsus vacuæ essent, aliæ in ipso clamore, atque impetu non bene instructæ, Pnytagoræ regis quinqueremem primo statim insultu demergunt, simulque aliam Androclis Amathusii, & Pasicratis Thurici, alias in littus propulsas confregerunt.*

20. *Alexander*, qui in castra, & tabernaculum secesserat ad meridiem. V. *Raderum.*

21. *Fremitus* vocatur ex alto mari sonus fluctuum, & in populo murmur. Quin & indignantis, & excandescentis, & quasi humanam vocem præ iracundia immutantis vox, & oratio. V. *Vall. Eleg.* IV. 29.

22. *Acciderat* i. advenerat. Tacit. Hist. IV. 29. 4. *Unde clamor*

rii, duæ e diverso in latera ejus invectæ sunt; in quarum alteram quinqueremis eadem concitata[23], & ipsa rostro[24] icta est, & illam invicem tenuit[25]. Jamque ea, quæ non cohærebat, libero impetu 8
evecta, in aliud quinqueremis latus invehebatur; quum opportunitate mira triremis e classe Alexandri in eam ipsam, quæ quinqueremi imminebat[26], tanta vi impulsa est, ut Tyrius gubernator in mare excuteretur[27] e puppi. Plures deinde Macedonum 9
naves supervenium, & Rex quoque aderat, quum Tyrii inhibentes remis[28] ægre evellere navem, quæ hærebat, portumque omnia simul navigia repetunt. Confestim Rex insequutus, portum quidem intrare non potuit, quum procul e muris missilibus submoveretur[29]; naves autem omnes fere aut demer-

mor acciderat, circumagere corpora, &c.

23. *Concitata* n. 6. *acta*, n. 8. *impulsa.*

24. *Rostro* i. prora *rostrata* Tyriæ navis. *Rostra* Pisæus princeps reperit. Fuit is nobilis pirata, qui circa Sylvii Latini tempora Italiæ imperavit. Dicebantur ob similitudinem, usumque, qua & mare iis primum finditur, & naves hostiles petuntur. Fuerunt trabes prominentiores ære munitæ, interdum & ferro. Fuerunt juxta aquam, imo in ipsa aqua, cum navis incedebat, n. ut gravius hostiles naves vulnerarent, aqua succedente per rimam. V. *Scheffer. Mil. Nav.* II. 5. *Stewech. in Veget.* IV. 43.

25. *Illam tenuit* i. illi percussa cohæsit. Lucan. III. 563. *Percussæ capta cohæsit.* V. *Rutgers. V. L.* I. 12.

26. *Imminebat* i. incidebat, incurrebat.

27. *Excuteretur* i. præcipitaretur, *præceps projiceretur*, ut de Palinuro Virg. *Aen.* V. 859. Infr. VII. 9. 6.

28. *Inhibentes remis* i. sensim retrocedentes. Qui enim urgentur ab hoste, non quidem aperte fugiunt, retrocedunt tamen, & majoris securitatis causa frontem obvertunt hosti, navigio sic inclinato, flexoque, ut, cum opus est, possint concurrere; cum non est, flexum penitus convertere in fugam. Justin. II. 12. 7. *Inhibete remis, & a bello discedite.* Id ipsum *inhibere* sine adjecto nominis casu Liv. XXXVII. 30. *Inde tumultu injecto quum divellere se ab hoste cupientes inhiberent Rhodii*: & *puppes avertere.* Nep. Hann. XI. 6. *Nova re perterriti, cum quid potissimum vitarent, non viderent, puppes averterunt.* V. *Scheffer. Mil. Nav.* III. 4. *Gronov. Observ.* IV. 26. *Bud. Comm. L. G. f.* 242.

29. *Submoveretur* i. repelleretur. Flor. III. 10. 8. *Sed ille fortis-*

demersit, aut cepit. Biduo deinde ad quietem dato militibus, jussisque & classem, & machinas [30] pariter admovere, ut utrimque territis instaret; ipse in altissimam turrim [31] adscendit, ingenti animo, periculo majore. Quippe regio insigni & armis fulgentibus conspicuus [32], unus præcipue telis petebatur [33]: & digna prorsus spectaculo edidit: multos e muris propugnantes hasta transfixit; quosdam etiam cominus gladio clypeoque impulsos præcipitavit: quippe turris, ex qua dimicabat, muris hostium propemodum cohærebat. Jamque crebris arietibus saxorum compage laxata, munimenta defecerant [34], & classis intraverat portum [35], & quidam Macedonum

fortiter a Dolabella submotus est. Noster IX. 5. 17. VI. 8. 9.

30. *Machinas* i. instrumenta bellica. Infr. VIII. 10. 31. V. *Lipsi Poliorc.* I. 3. *Voss. Lex.*

31. *Altissimam turrim*, n. ut per illam in murum transiret. Diod. XVII. 46. *Ibi facinus, quod nec spectantes facile crediderint, peragere ausus fuit. Namque pontem ex lignea turri cum urbis mœnibus adjecisset, solus per illam in murum transcendit, nihil fortunæ invidiam reveritus, nec vehementissimo Tyriorum impetu absterritus*: & per murum in regiam. Arrian. II. 147. *Eodem tempore Alexander cum amicis murum subit. Occupatis itaque turribus nonnullis, & interturriis, ipse per summa propugnacula murorum ad regiam contendit, quod facilior illa via ad urbem descensus videretur.*

32. *Conspicuus* est, qui ab omnibus videri potest. Tacit. Hist. IV. 29. 2. *Romani conspicuam*, propter ignes, *Barbarorum aciem ad ictum destinabant.* Insigni jungitur Tib. III. 3. 2. *Insignis clara, conspicuusque domo,*

Noster IV. 13. 4. IX. 6. 1. V. 2. 7.

33. *Petebatur*, na hem wiert geschoten. Infr. V. 3. 9. IX. 4. 31. VI. 1. 4. Quippe in quo occidendo maximum operæ pretium facturi essent hostes. *Petere* verbum est gladiatorum. Serv. IX. 439. *Petitiones proprie dicimus impetus gladiatorum.* V. *Lipsi Saturn.* II. 20.

34. *Defecerant* i. esse desierant. Sic *deficit bellum* Flor. IV. 2. 6. quod non amplius geritur, & esse desinit. Petron. *deficiente fabularum contextu.* Noster V. 4. 5.

35. *Portum* Aegyptium Phœnices, Sidonium Cyprii. Arrian. II. 147. *At qui in navibus erant, ima cum Phœnicibus, in portum, qui Aegyptum spectat (quem obsederant) impetu facto, claustrisque revulsis, naves in portu confregerunt, in alias remotiores a terra magna vi delati, alias ad ipsam terram collidentes. Cypriі per portum, qui Sidonem respicit, nullo claustro septum immissi, statim ea parte urbem capiunt.*

36. *Evaserant* i. conscenderant. Infr. X. 5. 10.

37. *Occupant liberum mortis arbitrium* i. libero genere mortis pereunt, antequam ab hostibus inferretur. Flor. IV. 2. 83. *quasi occupare manu mortem vellet.* Noster V. 6. 7.

38. *Ruunt* i. cupide se immittunt. Flor. II. 18. 12. *Ut destinata morte in prælium ruerent.* Noster IV. 14. 3. V. 9. 6. *Ruere* est toto corpore uti ad impellendum: quod faciunt, qui ipsi præcipites alios prosternunt. Unde proprie sues *ruere* dicuntur. V. *Donat. Adelph.* III. 2. 21.

39. *Inultum* non mori magnum est solamen cadentis. Flor. III. 2. 20. *Ne inulti perirent, in ante cessum sanguine Senatus sibi parentabant.* Liv. III. 43. *L. Siccium haud inultum interfecere; nam circa repugnantem aliquot insidiatores cecidere.* Unde mutua illæ adhortationes. Salust. Bel. Catil. c. 58. *Cavete, ne inulti animam amittatis; neu capti potius, sicut pecora, trucidemini.* Ovid. Metam. IX. 131.

Excipit hunc Nessus: neque enim moriemur inulti,
Secum ait.

num in turres hostium desertas evaserant [36]: quum Tyrii, tot simul malis victi, alii supplices in templa confugiunt; alii foribus ædium obseratis occupant [37] liberum mortis arbitrium: nonnulli ruunt [38] in hostem, haud inulti [39] tamen perituri. Magna pars summa tectorum obtinebat [40], saxa, & quicquid manibus fors dederat, ingerentes subeuntibus. Alexander, *exceptis iis, qui in templa* [41] *confugerant, omnes interfici, ignemque tectis injici* [42] jubet. His per præcones pronuntiatis, nemo tamen armatus opem a Diis petere sustinuit [43]: pueri, virginesque templa com-

40. *Obtinebat* i. habebat. Cic. Q. Frat. III. 1. *Valde bonum æstivum locum obtinebit.*

41. *Templa.* Alexander cum in Asiam transisset, de hominibus dignas quidem rebus ab iis patratis pœnas sumsit; a *templis* vero Deorum prorsus abstinuit: quanquam Persæ circa hanc partem maxime in Græcia deliquerant, ut refert Polyb. V. 10. V. *Popmam.*

42. *Ignem tectis injici.* Sæpius usu venit victoribus a victis, qui domibus clausis in *tecta*, quæ plana erant, evaserant, & lapides, tegulasque desuper ingerentes in subeuntes, illos terga fugæ mandare cœgerunt. Sed huic rei hoc remedium est oppositum, ut videlicet januis, ac ligneis ædificiorum projecturis, quales in urbibus plurimæ visuntur, *ignem* illico admoverint. Cujus rei exemplum luculentum apud Herod. VII. extremo. Liv. V. 21. Diodor. XVII. 96. V. *Stewech. in Veget.* IV. 25. & ex illo *Freinshemium.*

43. *Sustinuit* i. ausus est. Sueton. Jul. c. 74. *Cornelio Phagitæ nunquam nocere sustinuit.* Noster V. 3. 19. VII. 7. 37. IX. 16. 24.

compleverant: viri in vestibulo[44] suarum quisque
15 ædium stabant, parata sævientibus turba. Multis tamen saluti fuere Sidonii, qui intra Macedonum præsidia erant. Hi urbem quidem inter victores intraverunt, sed cognationis cum Tyriis memores (quippe utramque urbem Agenorem[45] condidisse credebant) multos Tyriorum etiam protegentes, ad sua perduxere navigia: quibus occultati Sidona vecti sunt. Quindecim millia hoc furto[46] subducta
16 sævitiæ: sunt. Quantumque sanguinis fusum sit, vel ex hoc existimari potest, quod intra munimenta urbis sex millia[47] armatorum trucidata sunt.
17 Triste deinde spectaculum victoribus ira præbuit Regis. Duo millia, in quibus occidendi defecerat[48] rabies, crucibus adfixi[49] per ingens littoris spatium pe-

ster VI. 9. 18. VII. 5. 38. VIII. 12. 5.

44. *Vestibulo.* Gell. A. N. XVI. 5. *Qui domos amplas antiquitus faciebant, locum ante januam vacuum relinquebant, qui inter fores domus, & viam medius esset: in eo loco, qui dominum ejus domus salutatum venerant, priusquam admitterentur, consistebant & neque in via stabant, neque intra ædes erant. Ab illa loci constitione, & quasi quadam stabulatione vestibula appellata sunt.* Noster V. 7. 7. VI. 7. 17. V. & *Macrob. Saturn.* VI. 8. *Nonium* I. 263.

45. *Agenor* filius fuit Beli. Virg. Aen. I. 342.

Punica regna vides, Tyrios, & Agenoris urbem.

46. *Furtum.* V. IV. 13. 4.

47. *Sex millia.* Ast *septem millia* cæsa dicit Diod. XVII. 46. *Circiter octo millia* Arrian. II. 147. qui faciet cum Curtio, si bis mille in crucem actos *n.* 17. sex millibus ferro cæsis addas. V. *Raderum.*

48. *Defecerat* i. lassata fuerat, occidendi laboribus succubuerat. Sic *sævitiam fatigasse* Tarquinium dicit *Flor.* I. 7. 4.

49. *Crucibus adfixi* ob memoriam veteris cædis, qua conspiratione facta, servi omnem liberum populum cum dominis interfecerant, & potiti urbe Lares dominorum occupaverant, & rempublicam invaserant. *Justin.* XVIII. 3. 7. & 18. Servorum vero supplicium proprium *crux* est. Plaut. Mil. II. 4. 19.

Noli minitari: scio crucem futuram mihi sepulcrum:
Ibi mei majores sunt siti; pater,
avus, proavus, abavus.

V. *Lipsum de Cruce* I. 12. & Nostrum VIII. 11. 28. §. 32. Observa vero synthesin, qua in substantivo expresso aliud substantivum animo attenditur, atque huic potius adjectivum accommodatur. Quæ etiam obtinet, cum numerus nu-

pependerunt. Carthaginensium legatis[50] pepercit; 18
addita denuntiatione *belli*, *quod præsentium rerum necessitas moraretur.* Tyrus septimo mense, quam op- 19
pugnari cœpta erat, capta est[51], urbs & vetustate originis, & crebra fortunæ varietate ad memoriam posteritatis insignis. Condita ab Agenore, diu mare, non vicinum modo, sed quodcunque classes ejus adierunt, ditionis suæ fecit: &, si famæ libet credere, hæc gens literas prima aut docuit, aut didicit. Coloniæ certe ejus pene orbe toto diffusæ 20
sunt: Carthago in Africa, in Bœoti a Thebæ[52], Gades[53] ad Oceanum. Credo libero commeantes mari

numerans ponitur pro numerato. Sic Curtio in animo fuit *homines bis mille.* V. *Voss. Gramm.* VII. 5. *Pomp. de usuant. loc.* II. 2.

50. *Legatis* hostium, si neque res nostra subruitur, neque salus tentatur, ut eis favere jus non cogit, sic eis parcendum humanitas suadet. Neque enim jura belli dirimunt ea vincula, quibus mortalium mentes natura constrinxit. Hæc eadem moderatio advertitur in illis ipsis, quorum in eversionem missæ fuerant *legationes*; ut in Alexandro, & in Scipione. Nempe ille, capta Tyro, hic cum Carthaginenses aperti hostes essent, eorum *legatis* uterque pepercit. Moderatio vero eo clarior est, quod in ea ipsa urbe sui ipsius *legati* fuissent violati. V. *Paschal. Legat. c.* 23.

51. *Capta est* Tyrus archonte Athenis Aniceto mense Junio. *Arrian.* II. 148. Olymp. 112. 2. 1. cum Alexander ageret tertium & vigesimum, anno regni tertio. Justinus longe abit ab aliorum sententia, dum *per proditionem* captam fuisse ait XI. 10. 14. Seorsim etiam a cæteris asserit occupatam Polyæn. IV. 3. hisce: *Alexander ad Tyrum obsidione relicta in Arabiam proficiscebatur. Tyrii contempta ejus absentia, progressi extra mœnia, cum Macedonibus manus conferentes persæpe vincebant. Parmenio dux Alexandri revocatur, qui subito reversus, cum fugientes Macedones conspiceret, non victis auxilium, sed in urbem inanem viris impetum tendens, eam invasit, & occupavit.* V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

52. *Thebas* condidit Cadmus Agenoris filius, iisque nomen imposuit a navicula, qua trajecerat. *Theba* enim Phœnicibus navicula: juxta Magnesiam & Thessaliam haud longe a mari, decima generatione ante Herculem (certus enim annus non traditur) tempore Erichthonii, quarti regis Attici, & Danai decimi regis Archivi. V. *Alex. Gen.* VI. 2. *Scalig. Conj. Varr. p.* 232. *Emm. Vet. Græc.* I. 7.

53. *Gades* urbem nuncupatam posuere Phœnices juxta ipsum ad columnas fretum in Europæ peninsula, mercaturæ gratia in ma-

mari, sæpiusque adeundo cæteris incognitas terras; elegisse sedes juventuti, qua tunc abundabant [54]: seu quia crebris motibus terræ [55], nam hoc quoque traditur [56], cultores [57] ejus fatigati, nova & externa domicilia armis sibimet quærere cogebantur. Multis ergo casibus defuncta [58], & post excidium renata [59], nunc tamen longa pace cuncta refovente [60], sub tutela Romanæ mansuetudinis acquiescit [61].

CAP.

re, quod Oceani nomen habet, excurrentes. V. *Diodor.* v. 20. *Mel.* III. 6. *Strab.* III. 305.

54. *Abundabant.* Salust. Jugurth. c. 19. *Phœnices alii multitudinis domi minuendæ gratia, pars imperii cupidine, solicitata plebe, & aliis novarum rerum avidis Hipponem, Adrumentum, Leptim, aliasque urbes condidere.*

55. *Motibus terræ* Tyrum propter altitudinem ædium maximam labem accepisse scribit *Strab.* XVI. Et Syriam terræ motu vastatam, quo centum septuaginta millia hominum, & multæ urbes perierunt, scribit *Justin.* XL. 2. 1. Illa vero loca maxime tremoribus obnoxia esse, quæ mare fluxile accedunt, aut spongiosa sunt, docet Arist. Meteor. II. Hinc interpretari licet illud Lucan. III. 217. *Et Tyros instabilis.* V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

56. *Traditur* i. scribitur, memoriæ proditur. Liv. IX. 28. *Sive a C. Junio Consule (nam utrumque traditur) Nola capta.* Infr. VII. 4. 13.

57. *Cultores* i. incolæ. Inde *colere*, incolere, habitare IV. 7. 19. VI. 2. 13. IX. 2. 3.

58. *Casibus defungi* dicitur, qui illis jam liberatus est, quasi officium suum in iis sustinendis usque ad ultimum fecerit. Ita *defungi periculis* Cicer. pro Sext. & Noster IV. 6. 16. IX. 4. 16. *defungi somnio* Justin. I. 5. 5. *defungi oraculo* XII. 2. 10. *defungi prospero eventu* de illo, qui rem ad felicem exitum perduxit, eumque obtinuit, infr. VIII. 1. 18. V. *Freinshemii Indicem.*

59. *Renata* V. v. 7. 9.

60. *Refovente* i. iterum fovente. Fovere est calefacere, calorem, & vigorem naturalem præstare. Ita Tithonum aurora *suis ulnis fovere* dicitur Prop. II. 14. 6. quem amplexa gremio admovet, ut frigentem calefaciat. Ab avibus translatum est; illæ enim alarum volumine pullos fovent. Cic. N. D. II. *Aves cum ex ovis pullos excluserunt, pennis eos fovent, ne frigore lædantur.* Noster VIII. 4. 15. V. 4. 9.

61. *Sub tutela Romanæ mansuetudinis acquievit* i. impetravit a Romanis suis legibus utendi potestatem. Sub magnis imperiis aliquanto certior, & fidelior solet esse securitas: quando mole sua ab exterorum concussionibus facilius defenduntur. Expressit id Cicero ad Q. Fratr. I. 1. *Illud Asia cogitet, nullam a se neque belli externi, neque discordiarum domesticarum calamitatem abfuturam,*

vam, si hoc imperio non teneretur. Comparat vero *mansuetudinem Romanorum* cum tyrannorum immanitate, qui Tyrios tantopere vexavere. Romani Tyrum deduxere coloniam, quæ sub Severo jus Italicum impetravit. Ulpian. de Censib. Digest. I. 15. *Sciendum est, esse quasdam colonias juris Italici, ut est in Syria Phœnice splendidissima Tyriorum colonia, unde mihi origo est, nobilis regionibus, serie seculorum antiquissima, armipotens, federis, quod cum Romanis percussit, tenacissima. Huic enim divus Severus, & Imperator noster, ob egregiam in remp. imperiumque Romanum insignem fidem, jus Italicum dedit.* Phrasi Curtianæ similis est in Liv. XXXIV. 9. *Erant etiam eo tutiores, quod sub umbra Romanæ amicitiæ latebant.* V. *Freinshemium* & *Raderum.*

CAP. V.

ARGUMENTUM.

Statyram, conditionem a Dario scripto sibi delatam, repudiat, a Græcis coronam auream sibi missam accipit, multas regiones prætorum opera occupat Alexander.

IIsdem ferme diebus Darii literæ adlatæ sunt, tandem ut Regi [1] scriptæ. Petebat, *uti filiam suam*, Statyræ erat nomen, *nuptiis Alexander sibi adjungeret. Dotem fore omnem regionem inter Hellespontum, & Halyn* [2] *amnem sitam; inde Orientem spectanti-* I

Ut Regi i. adscripto *Regis* titulo, quo prioribus literis illum dignatus non fuerat. IV. 1. 7.

2. *Halyn.* Strabo XII. 160. *Regio, intra Halyn quæ dicitur, continens ad Pontum, & Propontidem sitos, Paphlagones, Bithynos, Mysos, & Phrygiam Hellesponto, ut solent vocare, imminentem, cujus est etiam Troas.* Noster II. 7. IV. 11. 5. Herod. I. 57. *Imperium Medicum, & Lydium disterminabat fluvius Halys, qui ex Armeno monte profluens, primum Cilicas, dehinc Matienos, qui sunt ad dexteram, & Phrygas, qui sunt ad lævam: tum Boream adversus tendens, Syros, Cappadoces, Paphlagonesque interfluit: Cappadoces a dextra, Paphlagones a sinistra perstringens. Ita flumen Halys cuncta fere superiora Asiæ, a mari, quod Cypro objectum est, ad Euxinum usque pontum dirimit.* V. & Plin. VI. 2.

2 *Stantibus* [3] *contentum se fore. Si forte dubitaret, quod offerret, accipere; nunquam diu eodem vestigio stare* [4] *Fortunam; semperque homines, quantamcunque felicitatem*
3 *habeant, invidiam tamen sentire majorem. Vereri, ne se avium modo, quas naturalis levitas ageret ad sidera, inani ac puerili mentis adfectu efferret. Nihil difficilius esse, quam in illa ætate* [5] *tantam capere* [6] *fortunam.*
4 *Multas se adhuc reliquias habere, nec semper in angustiis posse deprehendi: transeundum esse Alexandro Euphratem, Tigrimque* [7] *& Araxem* [8]*, & Hydaspem* [9]*, magna munimenta regni sui. Veniendum in campos, ubi paucitate*
5 *suorum erubescendum sit. Mediam, Hyrcaniam, Bactra, & Indos Oceani accolas quando aditurum? vel Sogdianos, & Arachosios* [10]*, nomine tantum notos, caterasque gentes ad Caucasum* [11] *& Tanaim* [12] *pertinentes. Senescendum*
6 *fore tantum terrarum* [13] *vel sine prælio obeunti* [14]*. Se vero ad ipsum* [15] *vocare desineret: namque illius exitio* [16] *esse*
7 *venturum.* Alexander iis illis, qui literas attulerant, respondit, *Darium sibi aliena promittere: quod totum amiserit, velle partiri. Doti sibi dari Lydiam, Ioniam, Aeoli-*

3. *Orientem spectantibus* i. vergentibus ad orientem, *leggen tegen over.* Infr. IV. 7. 18.

4. *Eodem vestigio stare* i. esse stabilem.

5. *Ætate* juvenili; annum enim agebat tertium vigesimum.

6. *Capere* i. æquo animo ferre, ut non efferaris.

7. *Tigrim* V. IV. 9. 16. V. 1. 13.

8. *Araxem* V. V. 7. 9.

9. *Hydaspes* fluvius est Indiæ, qui præterlabitur Nisam Indiæ urbem, unde *Nisæus* vocatur Lucano VIII. 227. *Qua rapidus Ganges, & qua Nisæus Hydaspes.* Committitur Acesini amni infr. IX. 4. 1. & recipitur ab Indo. V. *Plin.* VI. 20. *Diodor.* II. 37. *Arrian.* VI. 386.

10. *Arachosia* non longe abest ab Aria, & australibus montium partibus subjacet, & usque ad Indum flumen extenditur. *Arachosiam* oppidum quidam dixerunt a Semiramide conditum. V. *Strab.* XI. 129. *Plin.* VI. 13. *Salmas. Exerc. Plin.* 1175.

11. *Caucasum* V. VII. 3. 19. §. 40.

12. *Tanaim* V. VII. 7. 3: 5. 4.

13. *Tantum terrarum* i. tot terras. V. 5. 14.

14. *Obeunti* i. iter per illas facienti. Infr. V 5. 14.

15. *Ipsum* Alexandrum. Concurrunt duo reciproca, proinde alterum in apodicticum, ne cogeretur dicere, *se ad se*, quod tamen natura loci, & reciproci postulabat, mutat. V. *Raderum.*

16. *Illius exitio* i. ad ipsius damnum. V. *Freinsbemii Indicem.*

Aeolidem [17]*, Hellesponti oram, victoriæ suæ præmia: leges autem a victoribus dici* [18]*, accipi a victis. In utro statu ambo essent, si solus ignoraret, quamprimum Marte*
8 *decerneret. Se quoque, quum transisset mare, non Ciliciam, aut Lydiam, (quippe tanti belli exiguam hanc esse mercedem) sed Persepolin* [19] *caput* [20] *regni ejus, Bactra deinde, & Ecbatana* [21]*, ultimique Orientis* [22] *oram imperio suo destinasse. Quocunque ille fugere potuisset, ipsum*
9 *sequi posse: desineret terrere fluminibus, quem sciret maria* [23] *transisse.* Reges quidem invicem [24] hæc scripserant. Sed Rhodii [25] urbem suam, portusque dedebant Alexandro. Ille *Ciliciam Socrati* tradiderat: Philota *regioni circa Tyrum* jusso præsidere. *Syriam*, quæ *Cœle* appellatur, Andromacho Parmenio tradiderat, bello, quod super erat, interfuturus. Rex
10 Hephæstione *Phœnicis oram classe* [26] *prætervehi* jusso, ad urbem Gazam [27] cum omnibus copiis venit. Iis-
11 dem fere diebus solenne [28] erat ludicrum Isthmiorum

17. *Aeolis* facta est regio Ioniæ proxima, ex quo ab Aeoliis incoli cœpit, ante *Mysia*, &, qua Hellespontum attingit, Trojanis possidentibus *Troas* fuit. V. *Mel.* I. 18, *Plin.* V. 30.

18. *Dici* i. ferri, scribi. Cæs. B. G. I. 36. 1. *Ad hæc Ariovistus respondit: Jus esse belli, ut, qui vicissent, iis, quos vicissent, quemadmodum vellent, imperarent.*

19. *Persepolin* } V. V. 4. 33.
20. *Caput* }

21. *Ecbatana.* V. V. 8. 1.

22. *Ultimi Orientis* i. interioris. Sic *ultimas ædes* dicit Terent. *Heaut.* V. 1. 29.

23. Pamphylium, & Phœnicium. V. *Raderum.*

24. *Invicem* i. data redditaque vice. Infr. VIII. 3. 14. VII. 6. 9. V. *Freinsbemii Indicem.*

25. *Rhodos* insula & civitas est in mari Lycio, sita in promontorio versus ortum porrecto, dicta a puella, quam nomine *Rhodon* genuit Neptunus commixtus cum Halia Telchini sorore. Cujus puellæ amore Sol captus insulam ejus nomine dignatus est. *Rhodo* nunquam tanta nubila obducuntur, ut non aliqua hora Sol cernatur. Inde *clara Rhodos.* Horat. Od. I. 7. 1. & *tutela beata Solis* Priap. LXXVI. 8. V. & *Diodor.* V. 55. *Plin.* II. 62. *Mel.* II. 7.

26. *Classe*, adv. *te scheep.* Nep. Milt. 1. 4. *Classe Chersonesum profectus.*

27. *Gaza* distat a mari stadiis summum viginti, accessu quidem propter arenæ altitudinem difficillimo: ad hæc mare urbi propinquum limosum est. Urbs ipsa ampla, & in alto colle sita, vali-

rum [29], quod conventu [30] totius Græciæ celebratur. In eo concilio, ut sunt Græcorum temporaria [31] ingenia, decernunt, *ut duodecim legarentur ad Regem, qui ob res pro salute Græciæ, ac libertate* [32] *gestas*
12 *coronam auream donum victoriæ ferrent.* Iidem paulo ante incertę famæ captaverant auram [33], ut quocunque pendentes [34] animos tulisset fortuna, sequeren-
13 tur. Cæterum, non ipse modo Rex obibat [35] urbes, imperii jugum adhuc recusantes [36], sed prætores quoque ipsius, egregii duces, pleraque invaserant. Calas

validoque muro cincta est. Novissima porro incolitur ex Phœnice in Aegyptum eunti ad initium solitudinis posita. V. *Arrian.* II. 158. Ejus sit mentio sæpius & in Sacris: *Gen.* X 19. *Jud.* I. 18. XVI. 1. *Jos.* XIII. 3.

28. *Solenne* est, quod omnibus annis præstari debet. *Festus in follo*, & *solenne*. Quomodo sit scribendum in Lexicis disputant *Vossius* & *Becmanus*.

29. *Isthmii* ludi vocati sunt ab loco, ubi celebrabantur, i. Isthmo Corinthiorum. Sacri fuerunt Neptuno, & Melicertæ. Melicertes enim puer una cum matre Ino de saxo Moluride in mare præceps datus, a Delphine exceptus, & in Isthmum Corinthiorum fuit delatus. Quem Sisyphus expositum cum invenisset, contumulat avi, & hosæ ludos instituit. V. *Paschal. de Coron.* VI. 27. *Fabri Agon.* II. 23. *Mercur. Gymn.* I. 5.

30. *Conventus* est, cum significatur multitudo ex compluribus generibus hominum contracta in unum locum. *Festus.*

31. *Temporaria* i. subita, calida, levia, & quæ a temporum mutatione pendent. Senec. Epist. 9. *Hæ sunt amicitiæ, quas populus appellat temporarias* i. temporibus aptas, & cum iis manentes, ac per euntes. V. *Loccenii Indicem: Lipsium in Senecam, & infr.* V. 3. 4.

32. *Libertate.* Summus enim belli imperator adversus Persas ab universa Græcia, exceptis Lacedæmoniis, ut Græciam a Persarum tyrannide in *libertatem* asereret, in Græcorum concilio in Peloponneso coacto, fuerat constitutus. V. *Arrian.* I. 3.

33. *Incertæ famæ auram* i. aliquid rumoris, cujus auctorem nescirent. *Aura* proprie ventus est lenior.

34. *Pendentes* i. dubios, incertos. Plaut. Trin. II. 1. 19. *Ubi illa pendentem ferit.* Inde *pendere animi* Ter. Heaut. IV. 4. 5. Cic. Fam. VIII. 5. & *suspensus* Virg. Aen. II. 114 IV. 9. Nosset VI. 7. 2. III. 1. 17. Metaphora petita a servis, qui *pendentes* vapulabant.

35. *Obibat*, i. circumibat. *Ob* præpositio ponitur pro circum: ut cum dicimus urbem *obsideri*, *obsignari*, *obvallari*. Festus.

36. *Imperii jugum recusantes* i. imperium alienum ferre nolentes. Flor. IV. 12. 2. *Necdum assuetæ frenis servitutis tumidæ gentium inflatæque cervices ab imposito nuper jugo resiliebant.*

Calas Paphlagoniam, Antigonus Lycaoniam [37]: Balacrus [38] Idarne prætore Darii superato Mile- 14
tum [39] cepit: Amphoterus & Hegelochus centum & sexaginta navium classe insulas inter Achajam [40] atque Asiam in ditionem Alexandri redegerunt. Tenedum [41] quoque receptum, incolis ultro vocantibus. Statuerant & Chion occupare: sed Pharnaba- 15
zus Darii prætor, comprehensis, qui res ad Macedones trahebant; rursus Apollonidæ, & Athenagoræ, suarum partium viris, urbem cum modico præsidio militum tradit. Præfecti Alexandri in obsidione ur- 16
bis perseverabant; non tam suis viribus [42], quam ipsorum, qui obsidebantur, voluntate. Nec fefellit opinio. Namque inter Apollonidem, & duces militum [43] orta seditio [44], inrumpendi in urbem occa-

37. *Lyaconia* regio est minoris Asiæ, vicina Gallo-Græcis, & Phrygibus. V. *Strab.* II. 232. *Mel.* I. 2.

38. *Balacrus.* V. IV. 13. 28.

39. *Miletum* urbem Ioniæ. V. *Mel.* I. 17. *Strab.* XIV. 324. *Hesych. p.* 111. 641. Ejus expugnationem tradunt *Diodor.* XVII. 22. *Arrian.* I. 53.

40. *Achajæ* nomine vocatur omnis regio Peloponnesi inter Elidem sita, & Sicyonem, ad mare orientem versus protensa. Antiquitus *Aegiala* fuerat appellata. V. *Lauremb. Ant. Græc. p.* 34. *Crag. Rep. Lac.* I. 3. *Emm. Vet. Græc.* II. 26.

41. *Tenedos* est insula, & urbs cum portu in conspectu Trojæ, Sigæis adversa littoribus. Antea fuit dicta *Leucophrys.* Ejus incolæ illam nominarunt de nomine *Tenni*, qui filius fuit Cycni, nepos Neptuni. Cujus desiderio tacta noverca Phylonome, seu, ut alii volunt, Peribœa, sermone cum illo de stupro collato rejecta insimulavit eum apud patrem. Qui credulus inclusum in capsam quandam filium projecit in mare. Sed Neptunus innocenti nepoti tulit opem, & delata est capsa in insulam Leucophryn: quam cum incolæ aperuissent, remque cognossent, non tantum *Tenno* regnum detulerunt, sed etiam de nomine ipsius insulam *Tenedon* nominarunt. V. *Virg. Aen.* II. 21. & ad illum *Servium. Cicer. Verr.* II. *Mel.* II. 7. *Plin.* V. 31. *Muret. V. L.* I. 12. Intelligitur oppidum, & dicitur, ut Virg. Aen. V. 122. *Centauro invehitur magna.* V. *Freinshemium.*

42. *Suis viribus.* Præsidium enim insulæ validum erat, & denarratur *n.* 18.

43. *Militum* n. præsidiariorum, qui præsidio præerant, ut Apollonides popularibus suis. Nam ita sæpe evenit, ut oriatur

17 occasionem [45] dedit. Quumque porta effracta cohors Macedonum intrasset; oppidani [46], olim consilio proditionis agitato [47], adgregant [48] se Amphotero & Hegelocho, Persarumque præsidio cæso, Pharnabazus cum Apollonide, & Athenagora vincti
18 traduntur [49]. Duodecim triremes cum suo milite ac remige; præter eas triginta naves [50], & piratici lembi [51] Græcorumque tria millia a Persis mercede conducta. His in supplementum [52] copiarum suarum distributis, piratisque supplicio affectis: captivos remiges adjecere classi suæ. Forte Aristonicus,
19 Methymnæorum [53] Tyrannus [54], cum piraticis navibus, ignarus omnium, quæ ad Chium acta erant, prima

dissidium inter principes civitatis, & militum præsidiariorum duces Quo pertinet exemplum Palæopolitanorum apud Liv. VIII. 25. V. *Freinshemium.*

44. *Seditio.* V. VII. 1. 4.

45. *Occasio* est pars temporis, habens in se alicujus rei idoneam faciendi, aut non faciendi opportunitatem. V. *Cicer. de Invent.* 1. Noster VI. 8. 4.

46. *Oppidani* i. qui sunt in *oppido.* Nep. Milt. VII. 3. *Cujus flamma ut ab oppidanis, & oppugnatoribus est visa.* Noster IV. 6. 9. V. 1. 23: 3. 11.

47. *Agitato.* V. V. 8. 10.

48. *Adgregant* i. jungunt. Infr. IV. 15. 9.

49. *Traduntur vincti*, excepto Pharnabazo, qui in Con insulam clam custodibus aufugit. V. *Arrian.* III. 158.

50. *Naves*, alterius generis, non triremes: ut exempli causa apud Diodor. XVIII. 4. *Sunt naves longæ triremibus grandiores.* V. *Freinshemium.*

51. *Lembi* naviculæ breves sunt, & piscatoriæ: illos invenerunt Cyrenæi. Fuisse eiam in navigiis prædonum præter Curtium docet Sidonius Apollinaris VII. 374.

Quin & Aremoricus piratam
Saxona tractus
Sperabat, cui pelle salum sulcare Britannum
Ludus, & assuto glaucum mare findere lembo.

A celeritate cursus, qui in prædatione necessarius, etiam *dromo* vocabatur. V. *Scheffer. Mil. Nav.* 1. 3: II. 2. *Demster. A. R.* VII. 32.

52. *Supplementum*, rekruyten. Infr. V. 7. 12. VI. 6. 35.

53. *Methymna* urbs est Lesbiorum. V. *Strab.* XIII. 296.

54. *Tyranni* & habentur, & dicuntur omnes, qui potestate sunt perpetua in ea civitate, quę libertate usa est. Inde Miltiades *tyrannus* appellatus, sed justus, ut qui non vi erat consequutus, sed suorum voluntate, eamque potestatem bonitate retinuerat. *Nep. Milt.* VIII. 3. *Phædr.* 1. 3. 5-8. Unde regem significat Virg. Aen. VII. 266.

Pars mihi pacis erit dextram tetigisse tyranni.

Sed prodeuntibus temporibus in malam partem significare cœpit, ut *latro*, *magus*, alia.

prima vigilia ad portus claustra [55] successit [56]: interrogatusque a custodibus [57], *quis esset? Aristonicum ad Pharnabazum venire* respondit. Illi *Pharnabazum quidem jam quiescere*, [58], *& non posse tum adiri; cæterum patere socio, atque hospiti portum, & postero die Pharnabazi copiam fore* [59] adfirmant. Nec dubitavit Aristonicus primus intrare: sequuti sunt ducem piratici 21
lembi: ac dum adplicant [60] navigia crepidini [61] portus, objicitur [62] a vigilibus claustrum; & qui proximi excubabant, ab iisdem excitantur: nulloque ex his ausо repugnare, omnibus catenæ injectæ sunt. Amphotero deinde Hegelochoque traduntur. Hinc Macedones transiere Mitylenem [63], quam 22
Chares Athenienſis nuper occupatam, duorum millium Persarum præsidio tenebat: sed quum obsidionem tolerare [64] non posset; urbe tradita pactus, *ut*

in

55. *Claustrum* est omne id, quo quid clauditur. Sic *Lucrino addita claustra* Virg. Georg. II. 161. & *portarum claustra* VIII. 185. quibus Lucrini portus, & templa claudebantur. Noster *claustra perdomitorum*, quo perdomiti, ut Cicero pro Flacco, tanquam claustro continentur. VII. 6. 13. Inde *objicitur claustrum*, i. portus clauditur, n. 21.

56. *Successit* i. accessit. Flor. IV. 9. 6. *Passus est hostem castris succedere.* Vir. Aen. IV. 10.

Quis novus hic nostris successit sedibus hospes?

57. *Custodibus* i. illis, qui portus claustra servant, *vigiles* dicuntur *n.* 21.

58. *Quiescere* i. dormire. Nep. Alcib. X. 4. *Ligna contulerunt circa domum stramineam, in qua quiescebat.* Noster VII. 11. 18.

59 *Copiam fore*, souden konnen voor hem koomen.

60. *Adplicare*, quoties de nauticis rebus dicitur, idem fere est, quod appellere. Donat. Andr. V. 4. 21. *Applicat proprie de naufrago in littus ejecto, atque egenti.* V. & *Freinshemii Indicem.*

61. *Crepido* est ora terræ, quam alluit aqua. V. *Scholiast. Juven.* V. 8. Noster V. 1. 28.

62. *Objicitur* a tergo, ne regredi possit. *Raderus.*

63. *Mitylene* urbs fuit Lesbi, condita ab Aeoliis Græcia profectis. *Paterc.* I. 3. Inter octo Lesbi urbes fuit nobilissima, unde *pulcram Mitylenen* vocat Horat. Epist. I. 11. 17. V. & *Muret. V. L.* IX. 16.

64. *Tolerare*, uytstaan. *pati* IV. 2. 11.

incolumi 65 *abire liceret*, Imbrum 66 petit: deditis Macedones pepercerunt.

65. *Incolume* i. salvo, integro. *Colume*, & *incolume* dicitur proprie ædificium, cui jam impositum est tectum, quod *culmis*, sive *calamis*, ut olim, ita & hodie a rusticis absolvitur, unde *culmen* pro tecto Virg. Ecl. 1. 83.

66. *Imbros* civitas est, & insula in mari Aegæo prope Thraciam. V. *Mel.* 11.7. De hac Ovid. Trist. 1. 9. 78.

Venimus in portus, Imbria terra, tuos.

CAP. VI.

ARGUMENTUM.

Bactrianis etiam evocatis bellum reparat Darius, sed Gaza expugnata Betin prætorem ultimo afficit supplicio Alexander.

1 DArius desperata pace, quam per literas legatosque impetrari posse crediderat; ad reparandas vires, bellumque impigre renovan-
2 dum intendit animum 1. *Duces ergo copiarum Babyloniam convenire; Bessum* 2 *quoque Bactrianorum prætorem, quam maximo posset exercitu coacto, descendere* 3 *ad*
3 *se* jubet. Sunt autem Bactriani inter illas gentes promptissimi 4; horridis 5 ingeniis, multumque a Per-

Intendit animum. Ita Tacit. Ann. 11. 61. 1. *Cæterum Germanicus aliis quoque miraculis intendit animum.* V. III. 1. 21. §. 123.

2. *Bessum* descendere, licet proditionis suspectum, jussit Darius, quia absens magis timebatur, quam præsens, & præsens si quid moliretur, severius coerceri poterat, quam absens, Rege tam occupato. V. *Raderum.*

3. *Descensus* vocatur profectio ad mare, ut a mari *adscensus*, quia mediterranea loca altiora sunt mari V. *Freinshemium ad* x. 2. 17.

4. *Promptissimi* i. valde expediti, parati. Cic. Verr. 1. *Quo paratior ad usum forensem, promptiorque esse possim.* Noster v. 1. 18.

5. *Horridis* i. incultis. Non. v. 7. *Horridum plerumque exstans, & prominens, & inultum.* Virg. Aen. IV. 251. *Et glacie riget horrida barba.* Proprie *horret* ager, qui multis fruticibus est obsitus, & asper. Virg. Aen. XI. 602. *Tum late ferreus hastis Horret ager.*

6. *Scytharum.* V. VI. 2. 13.

7. *Errant.* V. V. 6. 15.

8. *Aequo* i. contento, quieto. *Aequo animo ferre*, non repugnare, patienter ferre. Terent. And. v. 4. 18. *Non tu tuum malum æquo animo feres?* Noster IV. 14. 23. VI. 8. 7. V. 9. 12.

9. *Secundo* a rege, quia affectabat supremum sive ipsum regnum.

10. *Adfectaret* i. *adfectu*, & desiderio ferretur. Flor. II. 2. 3. *Affectabat ut Romanus, ita Pœnus Siciliam.* Festus: *Adfectare est pronum animum ad faciendum habere.* Noster IV. 14. 21. X. 10. 14.

11. *Vestigans* i. per *vestigia* quasi quærens. Plaut. Trucul. II. 4. 54. *Puerum vestigat clanculum.* Noster VI. 5. 19.

Persarum luxu abhorrentibus, siti haud procul Scytharum 6 bellicosissima gente, & rapto vivere adsueta: semperque in armis errant 7. Sed Bessus 4
suspecta perfidia, haud sane æquo 8 animo in secundo, se continens gradu, Regem terrebat. Nam, quum regnum adfectaret 10; proditio, qua sola id adsequi poterat, timebatur. Cæterum Alexander, 5
quam regionem Darius petisset, omni cura vestigans 11, tamen explorare non poterat: more quodam Persarum 12, arcana regum mira celantium fide. Non metus, non spes elicit 13 vocem, qua 6
prodantur occulta. Vetus disciplina regum silentium vitæ periculo 14 sanxerat 15. Lingua gravius castigatur, quam ullum probrum: Nec magnam rem sustineri 16 posse credunt ab eo, cui tacere

12. *More Persarum*, de quo Marcellin. XXI. 211. *Speculatores vero & transfugæ subinde venientes repugnantia prodebant: ideo futurorum incerti, quod apud Persas nemo consiliorum est conscius, præter optimates taciturnos, & fidos, apud quos Silentii quoque colitur numen.* V. *Brisson. de regn. Pers.* 1. 25.

13. *Elicere*, & *ejicere* vocem veteres dicebant. Illud calliditatem, hoc acrimoniam, ardorem & πάθος indicat. Ita Ovidius, cum a Jano responsa captaret, & *eliceret* Fast. 1. 256.

Voce mea voces eliciente Dei.

V. *Gifan. Collect. in Lucretium.*

14. *Vitæ periculo*, op lijfs straffe.

15. *Sanxerat* i. sanctum reddiderat, confirmaverat. V. III. 8. 5. §. 6.

16. *Sustineri* i. agi, administrari. *Sustinet* rem, aut negotium, qui recte administrandis suffi-

re grave [17] sit; quod homini facillimum voluerit
7 esse natura. Ob hanc causam Alexander omnium, quæ apud hostem gererentur, ignarus, urbem Gazam obsidebat. Præerat ei Betis [18], eximiæ in Regem suum fidei; modicoque præsidio [19] muros
8 ingentis operis [20] tuebatur. Alexander æstimato [21] locorum situ, *agi* [22] *cuniculos* [23] jussit, facili [24] ac levi humo acceptante occultum opus: quippe multam arenam vicinum mare evomit [25]: nec saxa, cotesque [26], quæ interpellent [27] specus [28], obstabant. Igitur

sufficit, & oneri ferendo par est. Horat. Epist. II. 1. 1.

Cum tot sustineas, & tanta negotia solus.

V. *Freinshemii Indicem*: *Rutgers. V. L.* III. 4. *Gronov. Observ.* II. 8.

17. *Grave* i. difficile.

18. *Betis*. Josephus vocat *Babemesem* Ant. Jud. XI. 8. *Constitutis in Tyro rebus Gazam profectus, in eo Babemesem Persici præsidii præfectum obsedit.* Arrian. II. 150. *Eunuchum* fuisse dicit.

19. *Modico præsidio*. Arrian. II. 150. *Mercenariis Arabibus conductis, multoque antea frumento collecto, quod diuturnæ obsidioni ferendæ sufficeret, fretus etiam munitione oppidi, quippe quod vi capi non posset, Alexandrum urbe nequaquam recipere statuerat.*

20. *Operis* i. munitionis. Nep. Them. VI. 5. *Interim omnes servi, atque liberi opus facerent.* Noster V. I. 16.

21. *Æstimato* i. *perpenso*. *Æstimare* proprie est rei pretium statuere. Ascon. Verr. III. *Pretium pro frumento æstimatio dicitur, & æstimatum frumentum.*

22. *Agere* cuniculos dixit & Cæsar B. G. III. 21. *Cuniculis ad aggerem, vineasque actis.* V. IV. 2. 8.

23. *Cuniculum* vocant genus oppugnationis subterraneum, atque secretum a leporibus i. *cuniculis*, qui cavernas sub terris fodiunt, ibique conduntur Martial. XIII. 60.

Gaudet in effossis habitare cuniculus antris:
Monstravit tacitas hostibus ille vias.

Inventum fuit mechanici cujusdam, cum Rhodiorum civitas oppugnaretur. *Fundamina effossi campi* Claudian. de rapt. Proserp. II. 164. V. *Veget.* IV. 20. & 24. & ad illum *Stewechium*: *Lipsius Poliorc.* V. 6.

24. *Facili* i. molli, cedente. Ita *facile lutum* apud Tibull. I. 1. 17. interprētatur *Muret. V. L.* III. 18.

25. *Evomit*. Ita Virg. Aen. VIII. 253. *evomere fumum* qui Aen. III. 575. & Justin. IV. 1. 4. *flammas, vaporem, fumum, scopulos, & avulsa viscera montis eructare.*

26. *Cotes*. Quanta fuerit affinitas soni inter *au* & *o* infinita sunt prope, quæ arguant. Dio notat *Claudium* aliis dictum, qui semper apud Ciceronem *Clodius*: idem

Igitur ab ea parte, quam oppidani conspicere non 9
possent, opus orsus; ut a sensu ejus averteret [29], *turres muris admoveri* jubet. Sed eadem humus movendis [30] inutilis turribus, desidente [31] sabulo [32] agilitatem [33] rotarum morabatur, & tabulata turrium perfringebat; multique vulnerabantur impune, quum idem recipiendis, qui admovendis turribus labor, eos fatigaret. Ergo receptui [34] signo da- 10
to, *postero die muros corona* [35] *circumdari* jussit. Ortoque

idem observat & Scholiastes Juvenalis ad sextam. Dixere & *cotes* pro *cautes*. Ita noster. IV. 3. 7. VI. 6. 16. VIII. II. 23. *Cautes* est saxum asperum & abruptum. V. *Isid.* XVI. 3. *Casaub. Sueton. Vespas. c.* 22.

27. *Interpellent* i. fieri impediant. *Interpellatur* enim, cui interceditur, aut quod continuatum abrumpitur. Cic. Attic. I. 16. *Sed hæc tota res interpellata bello refrixerat.*

28. *Specus* i. cuniculos. Per *specum* ducere aquas species est ducendi per opertum, & occultum, ut recte dixeris, *specum* parum, aut nihil distare a cuniculo. Cic. Attic. XV. 25. *Is me paucos specus, & eos quidem subterraneos*, &c. Vitruv. VII. 1. *Si caput erit aquæ inventum, plures sunt circa fodiendi putei, & per specus in unum locum omnes conducendi* i. meatus, derivacula subterranea. Noster VIII. 2. 21. XI. 8. 13. V. *Cujac. Observ.* XVI. 17.

29. *A sensu averteret*. Ita Liv. IV. 22. *Diversissimis locis subeundo ad mœnia quadrifariam diviso exercitu, qui alii aliis succederent ad pugnam, continenti die ac nocte prælio, ab sensu operis hostes avertebat.*

30. *Movendis* i. rotandis, vertendis.

31. *Desidente* i. subsidente, turrium molibus cedente. Cuniculos egere in arenis hoc modo: arenas altius effodere, donec ad solidam glebam descenderetur, quæ tamen ipsa ex arena, sed concreta jam, & longo ævo durata constabat. V. *Raderum*, & ex illo *Freinshemium*, & *Lipsium Poliorc.* II. 4.

32. *Sabulo* i. arena. *Sabulum* arena est minuta, & tenuis, hinc inde sparsa, & quasi seminata. *gruys. Sabulonem* g. m. dicit *Vitruv. Archit.* II. 3. VIII. I.

33. *Agilitatem* i. facilem motum, circumgyrationem. *Agilem, celerem ab agendo* Non. I. 284. *Agilem actio facit.* Fronto. *Fervidas rotas* dicit Horat. Od. I. 1. 4.

34. *Receptui*, datmen sal af marcheeren. *Receptui* signum datur, dum milites a pugna revocantur, ut se in sua recipiant. Cæs. B. G. VII. 47. 1. *Consequutus id, quod animo proposuerat, Cæsar receptui cani jussit.* Noster V. 3. 23. VI. II. 17.

35. *Corona* primum usi sunt ad oppugnationem subitam, quæ est, cum impetu, nec circumvallatione incurrunt. Ita solent ad

toque Sole, priusquam admoveret exercitum; opem
11 Deum expoſcens, ſacrum patrio more [36] faciebat. Forte prætervolans corvus [37] glebam [38], quam unguibus ferebat, ſubito amiſit [39]; quæ, quum Regis capiti [40] incidiſſet, reſoluta defluxit [41]: ipſa autem avis in proxima turre conpedit [42]. Inlita erat turris bitumine ac ſulphure: in qua, alis hærentibus [43], fruſtra ſe adle-
12 vare conatus [44] a circumſtantibus capitur. Digna res viſa, de qua vates conſulerentur [45]: & erat non intactus ea ſuperſtitione mentis. Ergo Ariſtander, cui maxima fides habebatur [46], *urbis quidem excidium augurio* [47] *illo portendi; caterum, periculum eſſe*, inquit, *ne Rex vulnus acciperet.* Itaque monuit, *ne quid illo die in-*

al terrendum, aut claudendum, ſed & ad distinendum. Sæpe occurrit *corona cingere urbem, corona capere, expugnare.* V. *Lipſ. Poliorc.* I. 4. Noſter VII. 6. 16. & IX. I. 14. 4. 4.

37. *Corvus.* Plutarch. Alex. f. 248. *avis quædam ex alto demiſſa.* Arrian. II. 151. *avis quædam ex eo genere, quæ carnibus adſueſcunt.*

38. *Glebam*, & Plutarchus, *een kluyt*, ſed *lapidem* Arrianus.

39. *Amiſit* i. emiſit. Plaut. Aul. II. 4. 24. *Ne quid animæ forte amittat dormiens.* Noſter IX. 2. 26.

40. *Capiti*, & Arrianus, ſed *humero* Plutarchus.

41. *Reſoluta defluxit*, is van malkanderen gegaan. Virg. Georg. I. 44.

Liquitur, & zephyro putri ſe gleba reſolvit.

42. *Conſedit* i. eo ſe demiſit, ibi requievit. V. *Freinshemii Indicem.*

43. *Alis hærentibus.* Plutarchus: *Inter funium nodos, incauta complicatur.*

44. *Conatus.* Solent ſæpe veteres nomini in orationis ſerie collocato adjicere aliud genere non reſpondens; ſed aliud potius, quod quidem vi, & notione cum illo conveniat, genere non item. Varro R. R. I. 12. *Sin cogare ſecundum flumen ædificare; curandum ne adverſus eum ponas. Eum* n. fluvium. & tamen in orationis ſerie expreſſum eſt flumen. V. *Gifan. Conlect. Lucret. p.* 342.

45. *Conſulerentur* i. interrogarentur. *Conſuli* dicuntur vates. Virg. Georg. III. 492.

Nec reſponſa poteſt conſultus reddere vates.

46. *Maxima fides habebatur* i. maxime credebatur. Obſerva ſtudioſe elegantiæ: aliud eſſe *fidem habere*, & *adhibere. Adhibere fidem* fidelitatem dicimus. *Habere fidem* alicui eſt credere. V. *Raderum*, & ex illo *Freinshemium in Indice.*

47. *Augurium* eſt exquiſita Deorum voluntas per conſultationem avium, aut ſignorum. V. *Serv. Aen.* II. 703. Licet enim proprie ſit

inciperet. Ille quanquam unam urbem ſibi, quo minus ſecurus Aegyptum intraret, obſtare ægre ferebat; tamen paruit vati, ſignumque receptui dedit. Hinc animus crevit obſeſſis [48]: egreſſique porta recedentibus inferunt ſigna [49], cunctationem hoſtium fore ſuam occaſionem rati. Sed acrius, quam con- 14
ſtantius [50], prælium inierunt: quippe, ut Macedonum ſigna circumagi [51] videre, repente ſiſtunt gradum. Jamque ad Regem præliantium clamor pervenerat; quum denuntiati [52] periculi haud ſane memor, loricam tamen, quam raro induebat, amicis orantibus ſumpſit; & ad prima ſigna pervenit. Quo conſpecto Arabs quidam Darii miles, majus 15
fortuna ſua facinus auſus; clypeo gladium tegens, quaſi transfuga genibus Regis advolvitur [53]. Ille *adſurgere ſupplicem, recipique inter ſuos* juſſit. At gladio 16
barbarus ſtrenue in dextram translato, cervicem adpetit regis: qui exigua corporis declinatione [54] evitato ictu, in vanum manum barbari lapſam [55] amputat

ſit avium, unde Iſidor. VIII. 9. quaſi *avigarrium* dicitur, transfertur tamen etiam ad alia. Ita *ſtellam*, quæ *facem ducens multa cum luce cucurrit*, *augurium* vocat Anchiſes *Aen.* III. 703.

48. *Crevit obſeſſis*, ratis deſperatione occupandæ urbis recedere Macedones, eoque veluti victoribus auſis erumpere. V. *Raderum.*

49. *Recedentibus inferunt ſigna* i. adducunt exercitum in recedentes. Flor. IV. 1. 8. *Signa illaturus urbi.* I. 22. 3. *Inferentem ſigna filium mater exarmavit.* Dicuntur *ſigna* de ipſis exercitibus, & eorum actionibus, quia *ſigna* militaribus cohortes & legiones diſtinguebantur.

50. *Acrius quam conſtantius* i. primo quidem impetu valido; ſed cito remittente ardore. V. *Freinhemii Indicem.*

51. *Circumagi* i. converti, ut Flor. II. 17. 12. *Non prius ſigna convertit, quam* &c.

52. *Denuntiati* i. prædicti ab Ariſtandro.

53. *Genibus advolvitur* i. ad genua procumbit. Prop. III. 15. 1.

Nunc, o Bacche, tuis humiles advolvimur aris.

Supplicum hunc ritum V. apud *Briſſon. Form.* I. 40.

54. *Declinatione* i. flexu. Cic. Catil. I. *Tuas petitiones parva quadam declinatione, &, ut ajunt, corpore effugi.* Noſter VII. 4. 36. IX. 7. 21.

55. *In vanum lapſam* i. ictu ſuo fruſtratam. Si fide dignus Hegeſias Magnes, nec manum amputavit,

amputat gladio [56], denunciato in illum diem pericu-
17 lo, ut arbitrabatur ipſe, defunctus. Sed, ut opi-
nor, inevitabile eſt fatum: Quippe, dum inter pri-
18 mores [57] promtius dimicat, ſagitta ictus eſt [58]:
quam per loricam adactam [59] ſtantem in humero [60]
medicus ejus Philippus evellit. Plurimus deinde
ſanguis manare cœpit; omnibus territis, quia nun-
quam tam alte penetraſſe telum, lorica obſtante,
cognoverant. Ipſe ne oris quidem colore mutato,
ſupprimi [61] ſanguinem, & vulnus obligari juſſit.
19 Diu ante ipſa ſigna, vel diſſimulato, vel victo do-
lore perſtiterat [62], cum ſuppreſſus paulo ante ſan-
guis medicamento, manare latius cœpit: & vulnus,
quod recens adhuc dolorem non moverat, frigente
20 ſanguine intumuit [63]. Linqui deinde animo [64], & ſub-
mitti genu [65] cœpit: quum proximi exceptum [66]
in

putavit, nec in vanum lapſam. Sic enim ille: *Vir quidam ex hoſtium numero in genua ſubſidens, fidem fecit Alexandro ſupplicandi animo id egiſſe. Eum ergo admittens propius, vix declinavit gladium, quem transfuga ſub ipſas loricæ pinnulas intulerat, ut non acciperet lethale vulnus. Sed eum quidem impacta in caput machæra ipſe Rex interemit.* V. *Freinshemium.*

56. *Gladio*, cum temperatura, tum levitate mirando, quem ab Cypriorum rege dono ſuſceperat. V. *Plutarch. Alex. f.* 249. b.

57. *Primores* i. primos ut n. 24. Ita Lucret. VI. 1019. *primoribus ex elementis.* Gell. N. A. X. 1. *primoribus literis.* 19. *in primori pueritia.*

58. *Sagitta.* Arrian. II. 152. *Scuto, ac thorace catapulta trajecto, in humero vulnus accepit.*

59. *Adactam* i. penitus infixam. Juſtin. I. 9. 22. *Vel per ſuum corpus adigi mago ferrum juſſit.* Noſter IX. 5. 24.

60. *Humero.* Plutarch. de Fort. Alex. I. *in malleolo pedis.*

61. *Supprimi*, ſtillen.

62. *Perſtiterat*, doorſtaan. Infr. VIII. 6. 19. Ita *perſedere* Sueton. Claud. c. 34.

63. *Intumuit*, is opgeloopen, is geſwollen. Infr. VI. 11. 17. Ita *intumeſcit vox*, quæ augetur Tacit. Germ. III. 2. & *mare intumeſcere* Noſtro IX. 9. 10. quod & *detumeſcere* dicitur Stat. Theb. V. 468.

64. *Linqui animo*, in onmacht vallen: *deficere* VI. 9. 33. VII. 4. 19: 9. 14.

65. *Submitti genu*, in de knyen ſinkken. Lucret. I. 92. *Terram genibus ſubmiſſa petebat.* V. *Rutgerſ. V. L.* III. 4. *Gronov. Obſerv.* II. 8.

66. *Exceptum.* Virg. Aen. III. 317.

Heu, quis te caſus dejectam conjuge tanto
Excipit.

Ubi Servius: *Signate loquutus eſt, quia dejectam dixerat: excipiuntur enim, quæ cadunt.*

67. *Ovans* i. exſultans, lætus. Feſtus: *Ovantes, lætantes, ab eo clamore, quem faciunt redeuntes ex pugna victores milites geminata o litera.*

68. *Percurato* i. perfecte curato, ſanato. Liv. XXI. 57. *Vix dum ſatis percurato vulnere.* Plin. XXIV. 15. *Strumas impoſita ad ſuppurationem perducunt, deinde axungia adjecta percurant. Ad ſanum coire* Prop. III. 22. 19. Noſter VII. 6. 23.

69. *Agger* fuit terreus quidam, & alia materie mixta, mons & elevatio, quem paulatim verſus urbem producebant, & attollebant, ut ex alto pugnarent, & turres ibi conſtituerent, & tormenta. *een ſchanſe.* V. Lipſ. Poliorc. II. 3.

70. *Mœnium altitudinem æquaret* i. quam alta eſſent mœnia, redderet altum. Ita IV. 2. 29. VIII. 10. 31. V. I. 32.

71. *Munimentum* i. aggerem, quem in ipſis muris oppoſuerunt Regis aggeri. V. *Lipſ. Poliorc.* V. 6.

72. *Interiora urbis*, het midden inde ſtadt. Cic. pro Sext. *In interiore ædium parte.* Noſter V. 6. 12. IV. 7. 5: 8. 3: 9. 1.

73. *Infeſta* i. non tuta, infeſtata. Virg. Cir. V. 111.

Fecerat infeſtam populator remige Minos.

V. *Barth.* XXII. 9.

74. *Anteſignanos* appellarunt totum agmen primum, & ipſi haſtati videntur ſic dicti: non quod ante omnia ſigna (ſua enim habebant) ſed quia ante præcipua eſſent, aquilam & triariorum, quæ legionis, & cohortium prima erant. *Lipſ. Mil. Rom.* IV. 3.

75. *Adfligitur* i. læditur, vulneratur. Tacit. Ann. IV. 45. 4. *Propulit ſe cuſtodibus, ſaxoque caput adfixit, ut ſanum examinaretur.* Noſter IX. 5. 10. Proprie *adfligi* eſt in terram dari. Cæſ. B. G. VI. 27. *Aedes, ſi quo adflictæ caſu conciderunt, erigere ſeſe, aut ſublevare non poſſunt.*

in caſtra receperunt. Et Betis interfectum ratus
urbem ovans [67] victoria repetit. At Alexander non- 21
dum percurato [68] vulnere, aggerem [69], quo mœ-
nium altitudinem æquaret [70], exſtruxit; & *pluribus*
cuniculis muros ſubrui juſſit. Oppidani ad priſtinum 22
faſtigium murorum novum exſtruere munimen-
tum [71]: ſed ne id quidem turres aggeri impoſitas
æquare poterat. Itaque interiora quoque urbis [72] in-
feſta [73] telis erant. Ultima peſtis urbis fuit cuniculo 23
[73] ſubrutus murus; per cujus ruinas hoſtis intravit.
Ducebat ipſe Rex anteſignanos [74]; & dum incautius
ſubit, ſaxo crus ejus adfligitur [75] Innixus tamen te- 24
lo,

lo[76], nondum prioris vulneris obducta cicatrice[77], inter primores dimicat: ira quoque accensus, quod
25 duo in obsidione urbis ejus acceperat vulnera. Betim egregia edita pugna[78], multisque vulneribus confectum deseruerant sui: nec tamen segnius prælium capessebat, lubricis[79] armis suo pariter, at-
26 que hostium sanguine. Sed quum undique *** [80] adducto[81], insolenti gaudio juvenis elatus, alias virtutis etiam in hoste mirator, *Non, ut voluisti*, inquit, *morieris, Beti: sed quicquid tormentorum*[82] *in*
27 *captivum inveniri potest*[83], *passurum esse te cogita.* Ille non interrito modo, sed contumaci[84] quoque vultu intuens Regem, nullam ad minas ejus reddit vocem.

76. *Telum* non semper missile significat, sed & gladium. Virg. IX. 747.

At non hoc telum, mea quod vi dextera versat,
Effugies.

Ubi Servius: *Telum, gladium dixit a longitudine. Telum autem pro gladio posuisse illud significat, quod infert v. 749. consurgit in ensem.* Cicer. ad Herenn. I. *Ajax in sylva postquam resciit, quæ fecisset per insaniam, gladio incubuit. Ulysses intervenit, occisum conspicatur, e corpore cruentum telum educit.*

77. *Obducta cicatrice*, de wonde was noch niet geheelt. Infr. VII. 9. 11. IX. 6. 1. 8. 27. Senec. Epist. 2. *Non venit vulnus ad cicatricem. Cicatrix vestigium vulneris, aut ulceris.* V. *Isid.* IV. 8. Inde *cicatricare, cicatricem inducere* apud *Festum.*

78. *Edita*, gelevert hebbende. Cicer. Attic. XI. 13. *Dii immortales, quas ego pugnas, quas strages edidi?* VI. 2. 37. IX. 1. 16.

79. *Lubricum.* Serv. Aen. II. 474. *Lubricum dicitur, & quod labitur, dum tenetur, ut pisces: & in quo labimur. Virg. Aen.* V. 335. *per lubrica surgens.* Inde *lubricare* Juven. XI. 173. est *lubricum* efficere. Noster VI. 1. 10.

80. ***. Credo deesse quædam, ut multis hujus historiæ locis. Sensus facile expieri potest: *Unus omnium telis peteretur, ad postremum exhaustis viribus, vivus in potestatem hostium pervenit: quoad Regem.*

81. *Adducto* a Leonnato & Philota. V. *Freinshemium.*

82. *Tormentorum* i. supplicium, cruciatum. Cic. pro Mil. *cogi tormentis ad confitendum.* Prop. III. 3. 31.

Sub terris sint jura Deum, & tormenta gigantum.

83. *Inveniri* i. excogitari. Terent. III. 1. 63.

Idem hoc tute melius quanto invenisses, Thraso.

84. *Contumacia* est injuria profecta ab animo, qui fastu tumeat, ac turgeat, qua superioribus quis reluctatur, *halsstarrigheit.* Cicer. ad Herenn. IV. *In superiores contumax, in æquos & pares fastidiosus, in inferiores crudelis.* Noster VI. 8. 3.

cem. Tum Alexander; *Videtisne obstinatum*[85] *ad* 28
tacendum? inquit: *num genu posuit*[86]? *num supplicem vocem misit? Vincam tamen silentium, & si nihil, aliud*[87], *certe gemitu interpolabo*[88]. Ira deinde vertit in ra- 29
biem[89], jam tum peregrinos ritus[90] nova subeunte fortuna. Per talos enim spirantis[91] lora trajecta[92] sunt: religatumque[93] ad currum traxere circa urbem

85. *Obstinatum* i. constantem, perseverantem. Donat. And. I. 5. 8. *Obstinate facere est aliquid in alterius malum cum conatu facere perseveranter, & in alterius perniciem nimis niti.* Ita *obstinatam mentem* Cat. VIII. 11. *obstinatam frontem* Firmic. Astron. VIII. *Obstinatum animum* Noster VII. 7. 21. VIII. 1. 30.

86. *Genu posuit*, heeft hy een voetval gedaan? Senec. Suasor. 1. *Quæ tam feræ gentes fuerunt, quæ non Alexandrum posito genu adorarint?* Noster VIII. 7. 13. V. *Freinshemii Indicem.*

87. *Et si nihil aliud.* Hellenismus: εἰ δὲ μηδὲν ἄλλο. Arrian. Epictet. I. 2. εἰ μηδὲν ἄλλο, μὴ ὀλίγῳ αὐτὴν πολήσεις. Petron. c. 74. *Et si nihil aliud, certe diutius junctos mare nos feret.* V. *Loccenium.*

88. *Interpolabo* i. interjungam, interstinguam. Senec. Epist. 47. *Magno malo ulla voce interpellatum silentium luitur.* Noster VI. 2. 5. *Interpolare* est novam formam e vetere fingere, in aliam formam mutare, ut ipsum corpus maneat. Plaut. Most. I. 3. 105. *Nova pictura interpolare vis opus lepidissimum.*

Quod translatum est vel ab arte fullonica, ut *Non.* I. 145. vel a tectorio, ut *Guther. de jur. man.* II. 28. V. *Modium Novant. Epist.* 58. *Gronov. Observ.* III. 22.

89. *Ira vertit in rabiem* i. *in rabiem ira pervenit*, X. 4. 2. *Vertit* pro *vertitur* usurpatum Curtio. Ita Rutilius Lupus II. *Quum ab ea sententia, quam proposuimus, convertimus ad aliquam personam.* Priscianus:

Marmaridæ post hos Ægyptæ
ad flumina vertunt.

V. *Barth. in Claudian. Honor. Consul.* IV. 243. & ex illo *Freinshemium. Vechn. Hellen.* I. 6. & illi laudatos *Lipsium*, & *Scioppium.* Noster VII. 1. 1.

90. *Ritus* i. mores, consuetudines. *Festus.*

91. *Spirantis* i. adhuc viventis. Justin. XI. 15. 6. *Spirantem adhuc invenit.* Noster VIII. 9. 32. X. 10. 13. Inde *spiritum adimere* est vita privare VI. 10. 33.

92. *Trajecta* doorgesteeken. Virg. Aen. II. 273.

Perque pedes trajectus lora tumentes.

Nexa Ovid. ad Liviam v. 274.

Duraque per sævas vincula nexa manus.

93. *Religatum* i. ligatum, al-

bem equi: gloriante Rege, Achillem [94], a quo genus [95] ipse deduceret, imitatum se esse pœna in hostem capienda [96]. Cecidere Persarum, Arabumque circa decem millia: nec Macedonibus incruenta [97] victoria fuit. Obsidio certe non tam claritate urbis nobilitata est [98]; quam geminato [99] periculo Regis: qui Aegyptum adire [100] festinans, Amyntam [101] cum decem triremibus in Macedoniam ad inquisitio-
31 nem [102] novorum militum misit. Namque præliis etiam secundis adterebantur copiæ [103]; devictarumque gentium militi minor, quam domestico [104], fides habebatur.

CAP.

ligatum. Flor. I. 3. 8. *Metium Fufetium religatum inter duos currus distrahit.* Noster VI. 9. 24. VII. 5. 24.

94. *Achilles* filius fuit Pelei & Thetidos. Hic, ut narrat Dictys Cretensis de bello Trojan. III. 86. spoliatum armis Hectora, mox constrictis in unum pedibus vinculo currui postremo adnexuit. Deinde ubi adscendit ipse, Automedonti imperat, daret lora equis. Ita curru concito per campum, qua maxime visi poterat, pervolat, hostem mirandum in modum circumtrahens. Hector sic raptatus in somnis Aeneæ est visus adesse apud Virg. II. 270-274. Hunc raptum describunt *Homer. Iliad.* XXII. 420-430. *Virg. Aen.* I. 487. *Prop.* II. 7. 13. *Ovid. Amor.* I. 11. *Cicer. Tusc.* I. 44.

95. *Genus.* Patere. I. 6. 5. *Circa quod tempus Caranus, vir generis regii, sextus decimus ab Hercule, profectus Argis, regnum Macedoniæ occupavit: a quo magnus Alexander cum fuerit septimus decimus, jure materni generis Achille auctore, paterni Hercule gloriatus est.*

96. *Pœna in hostem capienda* i. supplicio sumendo ab hoste.

97. *Incruenta non fuit* i. multo sanguine constitit. Flor. III. 10. 4. *Sequens, longeque cruentior pugna Belgarum.*

98. *Nobilitata est* i. nobilis, clara facta est. Iustr. V. 8. 17.

99. *Geminato* i. duplici. Tacit. Ann. I. 3. 1. *M. Agrippam geminatis consulatibus extulit.* Ita *geminare sellam curulem* Prop. IV. 12. 33. Noster VI. 5. 22.

100. *Aegyptum adire* i. ire ad Aegyptum, ut IV. 7. 8. V. 8. 1. V. *Freinshemii Indicem.*

101. *Amyntam* filium Andromenis. *Arrian.* III. 226. & Noster V. 1. 40. VII. 1. 37.

102. *Inquisitionem* i. conquisitionem, delectum. V. *Freinshemii Indicem.*

103. *Adterebantur* i. paulatim minuebantur. Tacit. Hist. I. 10. 2. *Mox attritiis opibus &c. tam prope ab exsule fuit, quam postea a principe.*

104. *Domestico* i. qui est nostræ gentis. Ita Cicero Verr. V. *domesticum crimen* vocat Romæ, & non in provinciis patratum.

Olim

CAP. VII.

ARGUMENTUM.

Aegypti expugnatæ rebus compositis Jovem Hammonem salutat, ejusque filius adpellatur Alexander.

AEgyptii olim [1] Persarum opibus [2] infensi, quippe avare, & superbe [3] imperitatum sibi esse credebant; ad spem adventus ejus erexerant animos [4]: utpote [5] qui Amyntam quoque transfugam, & cum precario [6] imperio venientem, læti recepissent. Igitur ingens multitudo Pelusium, 2
qua intraturus Rex videbatur, convenerat. Atque ille septimo die, postea quam a Gaza [7] copias moverat, in regionem Aegypti, quam nunc *castra Alexandri*

Olim i. jam diu, jam longo tempore, jam pridem, *voorlange*. Ita IV. 5. 17. VII. 1. 12. Serv. Aen. I. 24. *Olim, aliquando. Tria enim tempora significat: præteritum, ut, Olim arbos: præsens, ut, Tumidis quod fluctibus olim unditur: futurum, ut, Nunc olim quocunque dabunt se tempore vires.*

2. *Opibus* i. potentiæ. Virg. Aen. II. 4.
Trojanas ut opes, & lamentabile regnum.
Noster V. 10. 1: 5. 9.

3. *Avare & superbe*, quæ duo a regibus & principibus avertunt subjectorum animos. Liv. XXI. 1. *Pœnis indignantibus, quod superbe, avareque crederent imperitatum victis esse.*

4. *Erexerant animos.* Diodor. XVII. 49. *Interea cum exercitu ipse toto Aegyptum petit, urbesque ejus absque Martis discrimine in fidem accipit. Nam quod Persæ multa nefarie in sacra commiserant, & violenter imperitarant, animo lubente Macedones recepere.*

5. *Utpote* i. nempe. Interpretationi enim inservit. Salust. Catil. c. 59. *Antonius aberat, utpote æger pedibus.*

6. *Precario*, quod ex auctoritate, & arbitrio illorum, a quibus es missus, pendet. *Se a Dario missum ductorem præ se tulerat Amyntas*, Diodor. XVII. 48. Sic VI. 3. 6. X. 6. 2. V. 8. 12. & *precario regem esse* infr. X. 2. 15.

7. *A Gaza*, præpositio apponitur nomini urbis. Liv. XXVI. 15. *Eques citus ab Roma venit.* Noster *n.* 5. V. 6. 19. V. *Freinshemii Indicem.*

3 *xandri* vocant, pervenit. Deinde pedestribus copiis *Pelusium petere* jussis, ipse cum expedita delectorum manu Nilo[8] amne vectus est: nec sustinuere[9] adventum ejus Persæ, defectione quoque per-
4 territi. Jamque haud procul Memphi erat: in cujus præsidio Mazaces prætor Darii relictus, amne[10] superato, octingenta talenta[11] Alexandro, omnem-
5 que regiam supellectilem tradidit. A Memphi eodem flumine vectus ad interiora Aegypti penetrat,
6 compositisque rebus ita, ut nihil ex patrio Aegyptiorum more mutaret, adire Jovis Hammonis[12] oraculum statuit. Iter expeditis quoque, & paucis vix tolerabile[13] ingrediendum erat: terra[14] cœloque

8. *Nilus* ab asperis montibus, qui Lunæ dicuntur, per Aethiopiam decurrit in Aegyptum. Regio, ubi oritur, dicitur Goyome, estque in ditione regis Abyssini. Veteribus Latinis appellatur *Melo*, in Sacris *Schichor*. V. *Voss. de Idolol.* II. 74. Africam ab Asia dirimit. *Arrian.* III. 237.

9. *Sustinuere* i. advenienti se opposuere. Tacit. Hist. IV. 78.
4. *Donec legio una & vicesima Justinuit ruentes.*

10. *Amne* n. Nilo, quia
Unicus in terris Aegypti totius amnis.

11. *Octingenta talenta* i. quadringenta octoginta millia Philippeorum. V. *Raderum.*

12. *Jupiter Hammon*, si historia spectetur, ipsissimus est *Ham*, sive *Cham*, filius Noe. Aegyptii vocabant Ἀμμὼν, vel Ἀμὼν, & ab his Græci acceperunt Ἄμμων. Fabulam de ariete arena, quæ ἄμμος dicitur, exeunte & Libero patri aquam monstrante rejicimus. V. *Ouzel. Minuc. p.* 122. & *Freinshemium.*

13. *Vix tolerabile.* Quam male Cambysi expeditio Aethiopica cesserit, docet Senec. Nat. Quæst. III. 30. *Aliquando Cambyses ad Ammonem misit exercitum: quem arena austro mota, & more nivis incidens, texit, deinde obruit.* de Ira III. 20. *In Aethiopes Cambyses fremebat: & non provisis commeatibus, non exploratis itineribus, per invia, per arentia trahebat omnem bello utilem turbam: cui intra primum iter deerant necessaria, nec quicquam subministrabat sterilis, & inculta, humanoque ignota vestigio regio. Sustinebant famem primo tenerrima frondium, & cacumina arborum, tum coria igne mollita, & quicquid necessitas cibum fecerat: postquam inter arenas radices quoque & herbæ defecerant, apparuitque inops etiam animalium solitudo, decimum quemque sortiti, alimentum habuerunt fame sævius.*

14. *Terra*, quia illic nulli sunt fontes, nulli rivi.

que[15] aquarum penuria[16] est: steriles[17] arenæ jacent; quas ubi vapor Solis accendit[18], fervido[19] solo[20] exurente vestigia, intolerabilis æstus[21] exi- 7
stit: Luctandumque est, non tantum cum ardore, & siccitate regionis; sed etiam cum tenacissimo[22] sabulo, quod prælatum, & vestigio cedens, ægre moliuntur[23] pedes. Hęc Aegyptii vero majora ja- 8
ctabant. Sed ingens cupido animum stimulabat adeundi Jovem, quem generis sui auctorem[24], haud contentus mortali[25] fastigio, aut credebat esse, aut credi volebat. Ergo cum iis, quos secum ducere sta- 9
tuerat, secundo amne[26] descendit ad Mareotim[27] paludem

15. *Cælo*, quia illic non pluit.

16. *Aquarum penuria.* Hoc sumsit a Sallustio, qui Jugurth. c. 17. *Cælo, terraque penuria aquarum. Sitim cæli & terrarum* dicit Mela I. 4. & *arenas sitim tulisse* Ovid. Metam. XV. 269.

17. *Steriles.* Mel. I. 4. *Pleraque ejus inculta, & arenis sterilibus obducta.* Lucan. IX. 382.
Vadimus in campos steriles, exustaque mundi,
Qua vimus Titan, & raræ in fontibus undæ.
Apud quem plura.

18. *Accendit* i. torruit, & fervere fecit. Infr. VII. 5. 3. V. *Freinshemii Indicem.*

19. *Fervido* i. incenso. Prop. II. 21. 2.
Incipit & sicco fervere terra cane.

20. *Solo.* V. V. I. 33.

21. *Æstus* i. calor. Prop. III. 3. 20.
Quæ tellus sit lenta gelu, quæ putris ab æstu.
Noster *n.* 13. V. 4. 9. VII. 5. 7. & 5.

22. *Tenax* est, quod non facile demittit, quæ semel arripuerit. Ita *tenaces herbæ* Prop. III. 10. 14. *tenax gramen* Horat. Epod. II. 24. *tenax disciplinæ* Noster VI. 2. 3.

23. *Ægre moliuntur*, konnen naeuwlijcks doorgaan. V. *Freinshemii Indicem.*

24. *Generis auctorem* Ammonem credi volebat I. ob insitam animo vanitatem, & fastum ob res secundas. II. famam ejus multum valituram credebat ad debellandos hostes. VIII. 8. 15. III. *ut mendacio ad tempus composito, ignominiam sibi patris incerti, & infamiam adulteræ matris aboleret.* V. *Oros.* III. 16. *Justin.* XI. 11. 3-6. *Raderum & Freinshemium.*

25. *Mortali* i. quo homini *mortali* datur eniti. Ita *humanum fastigium* IX. 2. 28: 10. 24.

26. *Secundo amne* descendit, qui cum fluvio devehitur. *stroom af.* Salust. Jugurth. c. 19. *Secundo mari prima Cyrene est.* Justin. XII. 10. 6. *Ostio fluminis Indi invehitur secundo æstu*, met het getye. Cui opponitur *amnis adversus*, tegen stroom op. infr. X. 1. 16. *adversum flumen* infr. IX. 9: 10. 1.

27. *Mareotim.* V. IV. 8. 1.

paludem. Eo legati Cyrenenſium[28] dona[29] adtulere: *pacem, &, ut adiret urbes ſuas*, petentes Ille donis acceptis, amicitiaque conjuncta, deſtinata exſequi pergit. Ac primo quidem & ſequenti die[30] tolerabilis labor viſus: non dum tam vaſtis, nudisque[31] ſolitudinibus aditis; jam tamen ſterili, & emoriente terra. Sed ut aperuere ſe campi alto obruti ſabulo; haud ſecus quam profundum æquor ingreſſi, terram oculis requirebant[32]. Nulla arbor, nullum culti[33] ſoli occurrebat[34] veſtigium[35]. Aqua

28. *Cyrenaica* hodie *Marmarica*, regio a *Cyrene* urbe regia nuncupata, *Pentapoleos* nomine inſignis fuit, quod quinque nobiliſſimas civitates contineret. *Berenicen, Arſinoen, Ptolomaida, Apolloniam*, & *Cyrenen*. Definitur ab occaſu Syrti magna & Africa: a ſeptemtrione Libyco pelago: ab ortu Solis Marmaricæ parte: a meridie deſertis Libyæ. *Plin.* IV. 5. *Juſtin.* XIII. 7. *Saluſt. Jugurth. c.* 79. *Diodor.* III. 50. *Strab.* XVII. 664. *Herod.* III. 358. *Cyrenenſes Diodor.* XVII. 49. *Jam itineris dimidium exegerat, cum Cyrenenſium legati occurrunt.* V. *Raderum*.

29. *Dona*. Diod. XVII. 49. *Coronam afferentes cum donis magnificis, inter quæ ter centum equi ad bella condoceſacti, & quinque quadrigæ erant de præſtantiſſimis.*

30. *Primo & ſequenti die*. Quot dierum iter a lacu Mareotide fuerit, ad Ammonis templum, variant auctores. Plin. V. 5. a Memphi ad Ammonem 12. dierum iter ponit. Diod. XVII. 49. inter arenas Alexandrum ait hæſiſſe octo dies. Arrian. III. 159. ad mille ſexcenta ſtadia i. 50. milliar. German. iter feciſſe dicit. Strab. XVII. 599. circiter ſtadia 510. ccc. i. milliaria quadraginta cum ſemiſſe, & octava a Parætonio numerat ad Ammonem. V. *Raderum*.

31. *Nudis* i. *in quibus nulla arbor, nullum culti ſoli occurrebat veſtigium*, ut infr. *n.* 12. Liv. XXXVIII. 41. *Nudæ valles, procul ut conſpicerentur, efficiebant.*

32. *Terram oculis requirebant* i. præſidia tuta circumſpiciebant. *Terram videre* eſt proverbium, quo ſignificamus, nos certa habere præſidia, nos portum quendam tranquillitatis eſſe nactos, & finem moleſti laboris adeſſe. V. *Adag. f.* 106. & 678.

33. *Culti* i. arati. Claudian. de rapt. Proſerp.

Torrida ſemper
Solibus, humano neſcit manſueſcere cultu.

Inde *cultores* i. argicolæ IV. 14. 11. & *humanus cultus*, ubi homines *colunt*, & exercent agros. VII. 7. 4: 3. 12: 8. 23. V. *Freinshemii Indicem*.

34. *Occurrebat*, quam haar voor.

35. *Veſtigium* i. tantum terræ, ubi poneres *veſtigium*, een voet breet. Infr. V. 6. 13.

qua etiam defecerat[36], quam utribus[37] cameli devexerant: & in arido ſolo, ac fervido ſabulo nulla erat. Ad hæc Sol omnia incenderat, ſiccaque & 13
aduſta erant omnia; quum repente, ſive illud Deorum munus, ſive caſus fuit; obductæ cœlo nubes condidere Solem: ingens æſtu fatigatis, etiamſi aqua deficeret, auxilium. Enimvero, ut largum quoque 14
imbrem excuſſerunt procellæ; pro ſe quisque excipere eum, quidam ob ſitim impotentes ſui, ore quoque hianti[38] captare cœperunt. Quatriduum per 15
vaſtas ſolitudines abſumtum eſt. Jamque haud procul oraculi[39] ſede aberant; quum complures corvi[40] agmini occurrunt, modico volatu prima ſigna antecedentes[41]: & modo humi reſidebant, quum lentius agmen incederet, modo ſe pennis levabant, antecedentium, iterque monſtrantium ritu. Tandem ad ſedem conſecratam Deo ventum eſt. Incredibile dictu, inter vaſtas ſolitudines ſita, undique 16
am-

36. *Defecerat* i. quę adfuerat, exhauſta & conſumpta erat, nec alia comparebat. V. *Freinshemii Indicem*.

37. *Uter* ſaccus eſt coriaceus, quo vinum, oleum, aquam portabant. Inde *utrarii*, qui *utribus*, & aliis id generis pellibus aquam in caſtra deferebant. Liv. XLIV. 33. *Poſtremo ſequi ſe utrarios ad mare juſſit.*

38. *Hiante* i. aperto, deducto. Ita *hiare* i. aperiri dicitur *flos* Prop. IV. 2. 23. *lilium* Ovid. Art. II. 115. *canis* Virg. XII. 754. *ſemihiante labello* Cat. LXI. 220. *ſemihiantibus labellis* Apul. Flor. II. Inde *hietare* Plaut. Men. III. 1. 4. Noſter IV. 16. 12.

39. *Oraculi* i. templi, ubi *oracula* dabat i. reſpondebat ſe conſulentibus Jupiter, ut *n.* 21. Quis hoc poſuerit, fuſius disputat *Raderus*, & ex illo *Freinshemius*. De loco disputantem V. *Voſſ. in Melam* I. 8. 2.

40. *Corvi*. Arrian. III. 160. *Errabat itaque Alexandri exercitus, ejusque ductores de via ambigebant. Ptolmæus Lagi filius auctor eſt, dracones duos, clamore edito, agmen præceſſiſſe, & Alexandrum ducibus imperaſſe, ut prodigio acquieſcentes dracones ſequerentur, qui eos in oraculi ſedem & duxerunt, & reduxerunt. Ariſtobulus autem (cui plures aſſentiunt) duos corvos ante exercitum volitaſſe ſcribit, eosque Alexandro itineris duces exſtitiſſe.* Qui, ut addit Plutarch. Alex. f. 248. *noctu palantes cantu & vocibus ad ſequenda comitum veſtigia revocarunt.*

41. *Modico volatu ſigna antecedentes*, ſachjens voor het leger vliegende.

42. *Ambientibus* i. circumfu-

ambientibus 42 ramis, vix in denſam umbram 43 cadente 44 Sole contecta eſt: multique fontes dulci-
17 bus aquis paſſim manantibus alunt ſylvas 45. Cœli 46 quoque mira temperies 47 verno tempori 48 maxime ſimilis, omnes anni partes pari ſalubritate percurrit 49.
18 Accolæ ſedis ab Oriente proximi Aethiopum; in meridiem verſi Arabes ſpectant, (*Troglodytis* 50 cognomen eſt) horum regio usque ad rubrum mare 51
19 excurrit. At qua vergit ad Occidentem, alii Aethiopes colunt 52, quos *Scenitas* 53 vocant: a ſeptemtrione

ſis, circumcirca imminentibus. Arrian. III. 161. *Medium hujus loci cultis arboribus eſt refertum, oleis nimirum & palmis.*

43. *Denſam umbram* i. ramorum opacas frondes. Virg. Georg. II. 342.

Denſæque in montibus umbræ. Cat. LXV. 7.

Qualia ſub denſis ramorum concinit umbris.

44. *Cadente* i. penetrante, incidente. V. *Freinshemii Indicem.*

45. *Sylvas.* Lucan. IX. 522-326.

Eſſe locis Superos, teſtatur ſylva per omnem
Sola vivens Libyen: nam quicquid pulvere ſiceo
Separat ardentem tepida Berenicide Leptim,
Ignorat frondes; ſolus nemus extulit Hammon
Sylvarum fons cauſa loco.

46. *Cœli* i. acris. Infr. VII. 3. 10. V. 4. 9.

47. *Temperies* i. temperamentum, *gemaatighde lucht.* Infr. IX. 1. 11.

48. *Verno tempori* i. veri. Infr. IX. 10. 2.

49. *Pari ſalubritate percurrit*, i. æque ſalubris eſt. Diodor. XVII. 50. *Cœli autem temperies verno tempori ſimilis eſt, & licet æſtuoſis, torridisque locis undique ambiatur: ſalubritatis tamen mirificæ temperiem ſola ibi degentibus ſubminiſtrat.*

50. *Arabes Troglodytæ* ſunt citra ſinum Arabicum. Troglodytin Arabiam a ſeptemtrione Pharan oppido terminari dicunt, ab occidente Nilo. Olim *Molgi*, hodie *Abaſſini* dicuntur, & regnum *Barnagas* indigenæ nominant. V. *Strab.* XVII. 578. *Diod.* I. 37. *Joſeph. Ant. Jud.* I. 16. *Plin.* VI. 29. *Mel.* I. 8. *Salmaſ. Exercit. Plin. f.* 486. & *Raderum.*

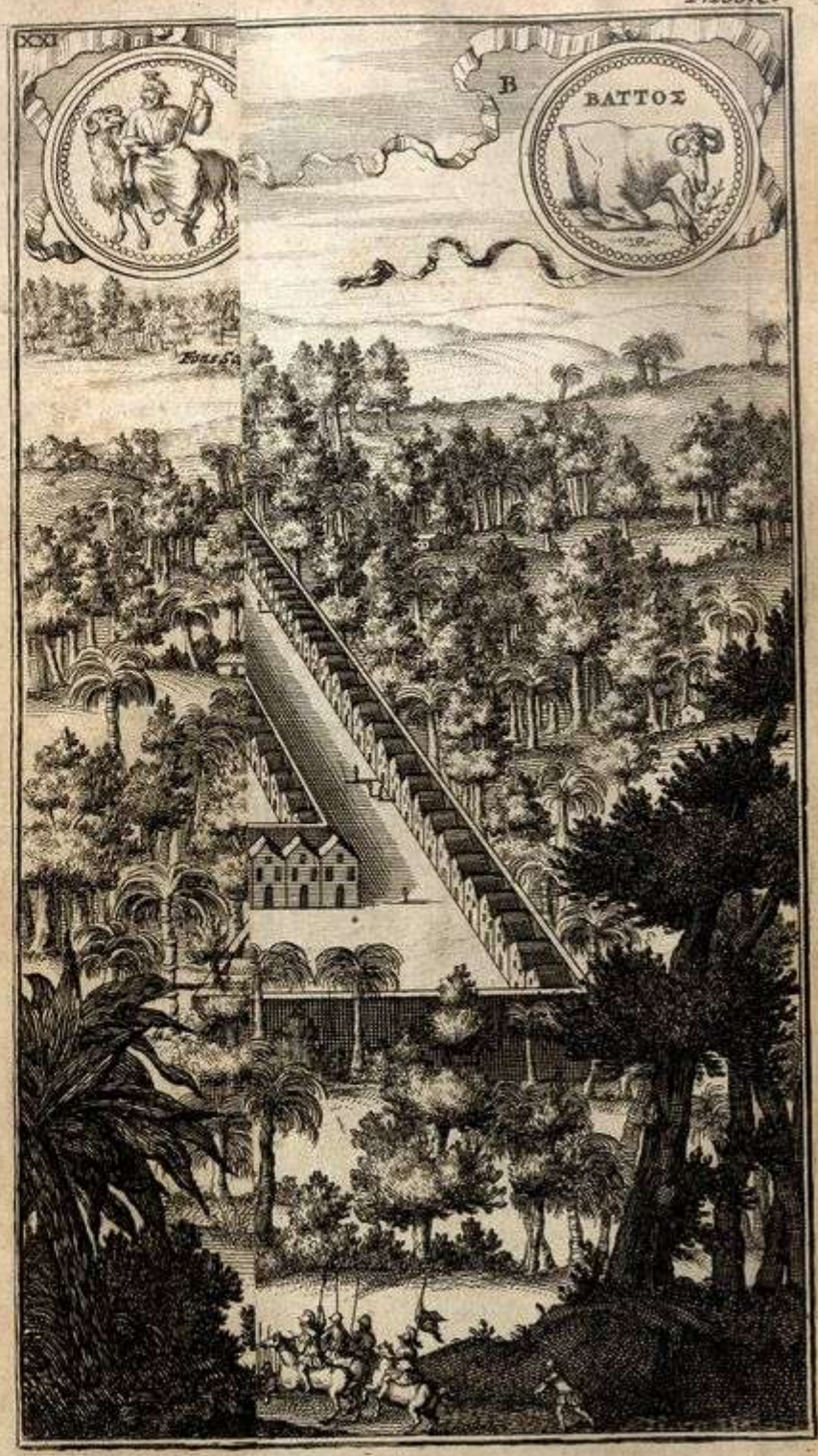
51. *Mare rubrum.* V. VIII. 9. 14.

52. *Colunt* i. habitant, ut IV. 8. 6. VI. 2. 13. VII. 8. 30.

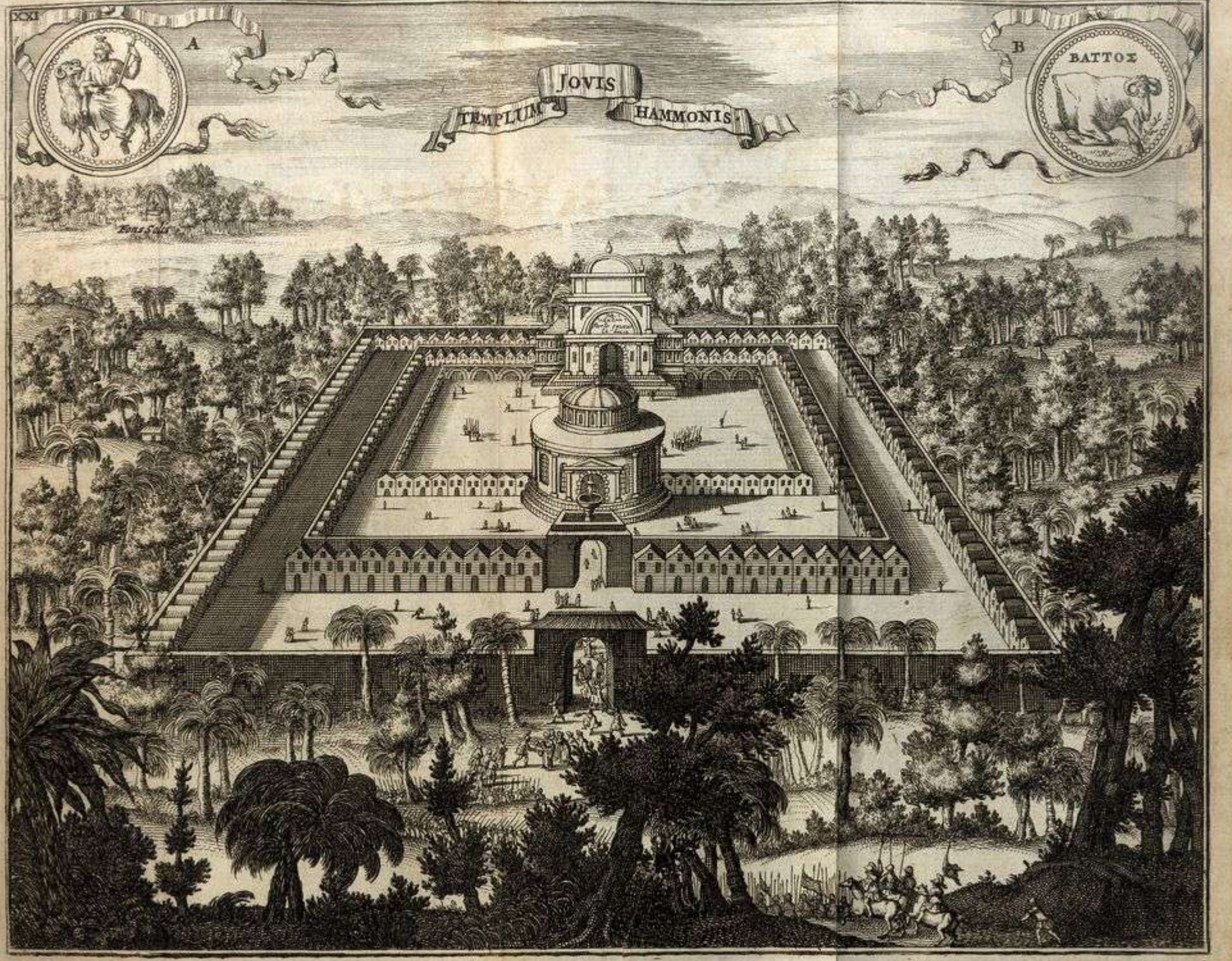
53. *Scenitas, Arabas Saracenos* nunc appellamus, inquit Marcellin. XXII. 246. XXIII. 296. Olim & *Ismaelitæ* dicebantur. In penitiore Arabia ſunt ſiti. Nobiles ſunt monte Caſio. Cauſam nominis inde ducunt, quod tentoriis ſuccedunt, nec alias domos habent: ipſa autem tentoria cilicina ſunt: ita nuncupant velamenta caprarum pilis texta. V. *Plin.* V. 11. VI. 28. *Solin. c.* 33. & ad illum *Salmaſium.*

54. *Naſamones* degunt in ora Syrtis, quos antea *Melammones* Græci appellavere, ab argumento

P. 188. C.

XXI

trione Nasamones [54] sunt, gens Syrtica [55], navigio- 20
rum spoliis quęstuosa [56]: quippe obsident littora, & æstu [57] destituta [58] navigia notis sibi vadis occupant. Incolæ nemoris, quos *Hammonios* vocant [59], dispersis tuguriis [60] habitant: medium nemus pro arce habent, triplici muro circumdatum. Prima [61] mu- 21
nitio tyrannorum veterem regiam clausit: in proxima [62] conjuges eorum cum liberis, & pellicibus habitant; hic quoque Dei oraculum est: ultima munimenta

to loci, medios inter arenas sitos. Africæ partes austro expositas tenent. V. *Plin.* v. 5. *Strab.* XVII. 663. *Diodor.* III. 49. *Herod.* II. 144. IV. 365. *Serv. Virg. Aen.* III. 399. Lucan. IX. 438-444.

Hoc tam segne solum gratas non exserit herbas,
Quas Nasamon, gens dura, legit, qui proxima Ponto
Nudus rura tenet, quem mundi barbara damnis
Syrtis alit; nam littoreis populator arenis
Imminet, & nulla portus tangente carina
Novit opes: sic cum toto commercia mundo
Naufragiis Nasamones habent.

55. *Syrtica* in *Syrtibus* habitans. *Syrtibus* nomen ex re est indirum. Nam duo sunt sinus prope in extrema Africa, impares magnitudine, pares natura: quorum proxima terræ prælta sunt, cætera, uti fors tulit, alta; alia in tempestate vadosa. Nam ubi mare magnum esse, & sævire ventis cœpit, limum, arenamque, & saxa ingentia fluctus trahunt; ita facies locorum cum ventis simul mutatur. *Syrtes* ab tractu nominatæ. V. *Salust. Jugurth.* c. 78. *Solin.* c. 27. *Plin.* v. 4. *Strab.* XVII. 659. *Diodor.* III. 49.

56. *Quæstuosa* i. quæ *quæstum* facit. Ita *mercatura quæstuosa* Cicer. Fin. v. ex qua *quæstus* capitur: *quæstuosa mulier* Plaut. Mil. III. 1. 190. quæ alit corpus corpore.

57. *Æstu* i. fluctuum motu, & agitatione, cum fervet mare. Inde *fretum æstuosum* Horat. Od. II. 7. 16. & Festo *æstuaria sunt, qua mare vicissim tum accedit, tum recedit.*

58. *Destituta vadis*, die stranden. *Vadum* est alveus aquarum, per quem aqua *vadit*, & in quo continetur, ac volutatur, etiam in locis quantumlibet profundis Infr. IV. 9. 15. IX. 2. 13: 9. 19. V. *Behot. Apophor.* II. 12.

59. *Hammonios* i. dictos ab ipso Jove *Hammone*. V. *Raderum*.

60. *Tugurium* est rustica casa, & gurgustiolum, quod vel arundine, vel ulva palustri, stramentisve, vel etiam cespite contectum est: cujus parietes viminei luto, vel hujusmodi materia crustati sunt. Infr. V. 6. 15. VII. 3. 8. V. *Alciat. de verb. Sign. f.* 213.

61. *Prima*, intima nempe in umbilico arcis & nemoris, quæ est angustissima. V. *Raderum*.

62. *Proxima* i. in arcis altera parte, vel medio.

nimenta satellitum, armigerorumque sedes erant.
22 Est etiam aliud Hammonis nemus: in medio habet fontem[63], *aquam Solis* vocant: sub lucis ortum[64] tepida manat; medio die[65], quum vehementissimus est calor, frigida eadem fluit; inclinato[66] in vesperam calescit; media nocte fervida exæstuat; quoque propius nox vergit[67] ad lucem, multum
23 ex nocturno calore decrescit, donec sub ipsum diei ortum adsueto tepore langueſcat[68]. Id, quod proDeo colitur, non eandem habet effigiem[69], quam vulgo Diis artifices accommodaverunt[70]: umbilico[71] maxime

63. *Fontis* hujus meminerunt *Plin.* II. 3. *Solin.* c. 23. *Diodor.* XVII. 50. *Arrian.* III. 161. *Herod.* IV. 369. *Mel.* I. 8. *Ovid. Metam.* XV. 306-310. *Lucret.* VI. 848.

64. *Sub ortum* i. circa ortum, *met het krieken van den dagh.* Infr. IV. 10. 2.

65. *Medio die* i. meridie. Meridiem enim dixerunt veteres, quasi medidiem, R. pro D. posito, propter cognationem harum inter se literarum. V. *Donat. Ad.* V. 3. 62.

66. *Inclinato*, na den avondt gaande. κέκλικεν ἡ ἡμέρα Luc. XXIV. 29. Cicer. de Orat. III. *Inclinato jam in tempus postmeridianum die.* Liv. IX. 32. *Sol meridie se inclinavit.* Noster. VI. 11. 9. *Vergente* Sueton. Oth. c. 7. *Vergente jam die ingressus senatum. Flexo* Tacit. Ann. I. 16. 5. *Nocturnus conloquiis, aut flexo in vesperam die.*

67. *Vergit* i. redit, currit. Flor. IV. 2. 76. *Littora vergentia in unum* i. in mare euntia, procurrentia.

68. *Tepore langueſcat* i. tepida fiat. Melaphora petita ab ægris, & deficientibus, quorum oculi dicuntur *langueſcere.* Cat. LXIV. 188.

Non tamen ante mihi langueſcent lumina morte.

69. *Effigiem* i. formam. *Effingere* est penicillo, sive cælo exprimere formam aliquam. Prop. III. 7. 5.

Gloria Lysippo est animosa effingere signa.

70. *Accommodaverunt* i. commodaverunt, & quasi utendam dederunt, quum propria eorum non esset. Infr. X. 6. 6. V. *Freinshemii Indicem.*

71. *Umbilico similis* i. factus in modum *umbilici. Umbilicum* hic interpretor rem aliquam eminentem (ut *umbilicus* in concharum genere, aut in corpore humano) metæ instar, veluti conum, aut quadratum, aut rotundum: quemadmodum voluminibus jam fere absolutis (teste Porphyrio) ornamento & usui apponi solent, atque etiamnum hodie extrinsecus globi dimidiati forma apponuntur. Priscæ enim gentilitatis homines, hac informi forma non raro Deos suos indicasse potius, quam effigiasse, do-

maxime similis est habitus[72], Smaragdo, & gemmis coagmentatus[73]. Hunc, quum responsum[74] peti- 24
tur, navigio aurato[75] gestant sacerdotes; multis argenteis pateris[76] ab utroque navigii latere pendentibus.

cumenta sunt multa. In templo Delphico, ut refert Strabo VI. *Umbilicus* conservabatur fasciis velatus, ad demonstandum, quod hic locus in *umbilico* i. medio terrarum esset. De Solis, sive Heliogabali figura Herod. V. 5. fere idem, quod Curtius de Ammonis. Simulacrum nullum Græco, aut Romano more manu factum ad ejus Dei similitudinem. Sed lapis est maximus, ab imo rotundus, & sensim fastigiatus propemodum ad coni figuram. Si quæras, quantus fuerit lapis *umbilici*? respondebo id nusquam expressum; fas tamen esse, ab exemplo Arabum docere, illos rudem lapidem pro Marte coluisse, *quadratum, informem, longum pedes quatuor, latum duos, incumbentem aureæ basi*, ut est apud Arnob. VI. Hammonis lapidem parvum non fuisse licet existimare, quod *illum octoginta sacerdotes humeris in aurea navi circumtulerint.* Ut refert *Diod.* XVII. 50. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium. Voss. in Mel.* I. 8. §. 2.

72. *Habitus* i. forma, species, modus, facies ejus, quod pro Deo colitur, lapidis inquam, qui constat ex smaragdo, & aliis gemmis. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

73. *Coagmentatus* i. contextus, conjunctus. Non. I. 202. *Coagmenta sunt conjunctiones artæ & compares a cogendo i. stringendo. Tull. de Senect. Vivendi est finis optimus, cum integra mente, certisque sensibus opus ipsa suum eadem, quæ coagmentavit, Natura dissolvit.*

74. *Responsum*, ut Virg. Ecl. I. 45.

Hic mihi responsum primus dedit ille petenti.

Nutu *respondisse* Hammonem docet Diod. XVII. 50. *Qui humeris Deum gestantes eo tendunt, quo forte fortuna Dei nutus illos agit.* docet Strab. XVII. 625. *Quod responsa, non, ut apud Delphos & Branchidas, verbis darentur, sed magna ex parte nutu, & signis: quemadmodum apud Homer. Iliad.* I.

Annuit, & vultu pater illi clara sereno
Signa dedit.

75. *Navigio*, ut advectam docerent religionem. Ita de peregrino Germanorum sacro Tacit. Germ. IX. 2. *Unde causa, & origo peregrino sacro, parum compertum, nisi quod signum ipsum in modum liburnæ figuratum, docet advectam religionem.* De Saturno Ovid. Fast. I. 239.

At pia posteritas puppim formavit in ære,
Hospitis adventum testificata Dei.

V. *Freinshemium.*

76. *Pateris* i. poculis amplis, & capacibus, *schaalen.* Varr. L. L. IV. *Præterea in poculis erant pateræ, eo quod pateant, Latine ita dictæ. Hisce etiam nunc in publico convivio, antiquitatis retinendæ causa, cum magistri* i. mo-

tibus. Sequuntur matronæ [77] virginesque patrio more inconditum [78] carmen quoddam canentes, quo *propitiari* [79] *Jovem* credunt; ut certum edat
25 oraculum [80]. At tum quidem Regem propius adeuntem maximus natu e sacerdotibus *filium* [81] adpellat; *hoc nomen illi parentem Jovem reddere* adfirmans. Ille *se vero* ait, *& accipere, & adgnoscere*; humanæ sor-
26 tis oblitus [82]. Consuluit deinde, *An totius orbis imperium fatis* [83] *sibi destinaret* [84] *Pater?* vates, æque [85] in adulationem compositus [86], *Terrarum omnium rectorem fore ostendit.* Post hæc *instituit quærere* [87], *An omnes*
27 *parentis sui interfectores pœnas dedissent?* Sacerdos *parentem*

modimperatores *fiunt*, *potio circumfertur, & in sacrificando Diis, hoc poculo magistratus dat Deo vinum.* Nostet VII. 8. 17. IV. 8. 16.

77. *Matronæ* dicebantur fœminæ tantum illustres, & nobiles. Serv. IX. 217. *Ex matribus i. nobilibus. Nam matres nonnisi nobiles dicimus. Unde & matronæ dictæ sunt.* V. *Durant. V. L.* I. 7. *Cujac. Observ.* VII. 11.

78. *Inconditum* i. rude, barbarum. Serv. Ecl. II. 4. *Inconcita, incomposita, subito dicta, agrestia.* Nostet VI. 2. 5.

79. *Propitiari* i. propitium reddi. Sueton. Oth. c. 7. *Manes Galbæ propitiare tentasse.* Vesp. c. 7. *Propitiato multum Deo.* Gell. N. A. VII. 3. *Conciliandos esse, ac propitiandos.* Nostet IV. 13. 15. Non itaque novum est verbum, ut male *Mosellanus.*

80. *Certum edat oraculum* i. certi quid respondeat. V. III. 1. 16. §. 93.

81. *Filium.* Plutarch. Alex. f. 248. *Asserunt quidam: Sacerdotem, dum Græce ipsum salutaret: & blandius* παιδίον i. *filiole compellare vellet, per barbarismum pro* ν *abusum* σ, παιδίος i. *Jovis fili pronuntiasse: Illum vocis errorem Alexandrum libenter perinde ac omen audisse. Quocirca confestim vulgatum est, eum ab oraculo Jovis filium appellatum.* Sacerdotem *per præmissos subornatum* dicit Justin. XI. 11. 6. *arcessitum & ex occulto monitum, quid sibi, tanquam consulenti, responderi vellet.* Oros. III. 16.

82. *Humanæ sortis* i. se esse hominem.

83. *Fatis* i. *fatali* dispositione. Infr. X. 9. 1.

84. *Destinaret* i. assignaret. V. VII. 5. 41.

85. *Vates æque* n. ac natu maximus, hic enim videtur alius fuisse ab illo, qui Alexandrum filium Jovis appellavit. V. *Freinshemium.*

86. *Compositus* i. informatus, instructus.

87. *Instituit quærere*, ut Catull. LXVI. 25.

Et qui principio sub terra quærere venas
Instituit.

Afranius: *Idcirco hæc agere tecum secreto institi.* Græcum est. Aristoph. Ὅτι τὸ πρᾶγμα τοῦτ' ἐνεχείρησαντο. V. *Scalig. in Catullum. Sciop. Priap.* LXVIII. 2. Nostet VI. 7. 25. IX. 1. 33.

88. *Violari* i. occidi. Justin. XI. 11. 9. *Nec interfici, nec mori.* Diod. XVII. 51. *Quin meliora profers! vates exclamat; nemo enim mortalium parenti tuo insidias struxerit: at qui Philippum.* &c. *Violari* pro occidi etiam Nep. Thras. 11. 6. *Cedentes violari vetuit.* Nostet V. 12. 5.

89. *Interfectores.* V. VI. 11. 26.

90. *Excederet ad Deos* i. moreretur. Absque casu infr. X. 5. 2. *Excedere vita* supr. III. 1. 20. infr. IX. 6. 26. *Excedere e vita* infr. IV. 10. 28.

91. *Acceptum* i. gratum. Prop. II. 7. 47.

Te nihil in vita nobis acceptius unquam.

Nostet VIII. 12. 11. VII. 2. 11. & 33.

92. *Æstimanti fidem* i. Alexandro judicanti de fide. Senec. Suasor. VII. *Præter mortem, quæ vere æstimanti minus indigna videri potuit, quod a victore.* &c. V. *Freinshemii Indicem.*

93. *Avidos magis, quam capaces* i. vesanos, atque vanos: quo certe pacto quanto avidiores fiunt gloriæ, tanto indigniores minusque capaces ejus sunt. Est tamen, qui sic interpretetur: fortunam Alexandri plerisque persuasisse, eum aliquid majus homine habere, quanquam agnoscerent falsum fuisse oraculum. V. *Freinshemium.*

94. *Jussit* n. superato Dario, & Persarum regno in suam potestatem redacto. tunc enim sapiens altum, & ob prosperam fortunam, qua usus fuerat, divinos spiritus gerens, Græcis scripsit, ut se Deum facerent. *Aelian. Var.* II. 19. Nostet VIII. 5. 5.

95. *Corrupit.* Opera enim Alexandri,

tem ejus negat *nullius scelere posse violari* [88]: *Philippi autem omnes interfectores* [89] *luisse supplicia.* Adjecit, *in-* 28
victum fore, donec excederet ad Deos [90]. Sacrificio deinde facto, dona & sacerdotibus, & Deo data sunt, permissumque amicis, *ut quoque consulerent Jovem.* Nihil amplius quæsiverunt, quam, *an auctor esset sibi divinis honoribus colendi suum Regem? Hoc quoque acceptum* [91] *fore Jovi vates respondit, ut ipsi victorem regem divino honore colerent.* Vere & salubriter æstimanti [92] 29
fidem oraculi, vana profecto responsa videri potuissent: sed fortuna, quos uni sibi credere coegit, magna ex parte avidos gloriæ magis, quam capaces [93] facit. *Jovis* igitur *filium* se non solum adpellari pas- 30
sus est; sed etiam jussit [94]: rerumque gestarum famam dum augere vult tali appellatione, corrupit [95]. Et Macedones adsueti quidem regio imperio, sed majore

majore libertatis umbra [96], quam cæteræ gentes; immortalitatem adfectantem contumacius, quam aut ipsis expediebat [97], aut Regi, aversati sunt [98].
32 Sed hæc suo quæque tempori reserventur: nunc cætera exsequi [99] pergam.

CAP.

lexandri, si juxta humanæ virtutis modum æstimes, grandia sunt & admirabilia: si quasi a Deo profecta, ut ipse videri voluit, multum de claritudine sua perdunt. Quod notavit & Lucianus dial. Philippi, & Alexandri: *Cæterum, quod ais Alexander, tibi fuisse conducibile, quo facilius rerum potireris: id profecto multum tibi gloriæ ex bene & jam ac strenue gestis eripuit: quicquid enim egisti, id omne, siquidem ut a Deo gestum æstimari debebat, imperfectum, longeque infra dignitatem positum censebatur.* V. *Freinshemium.*

96. *Umbra* i. obscura specie. Hinc apud Lucianum in dialogo Philippi & Alexandri Philippus Macedones vocat *viros liberos* & VII. 7. 14. Noster: *Miraris, si liberi homines superbiam tuam ferre non possumus.* V. *Freinshemium.*

97. *Expediebat* i. utile erat. Plaut. Capt. Prol. v. 54.

Profecto expediet, fabulæ huic operam dare.

Noster VII. 1. 38.

98. *Aversati sunt* i. fugerunt, ab illa alieni fuerunt. Tacit. Ann. XIV. 51. *Burrhum adspectum ejus aversatum.* Noster V. 8. 15. VI. 7. 10. VIII. 6. 23.

99. *Exsequi* i. narrare, explicare. Cic. Fam. XI. 28. *Habeo multa occultiora, quæ vix verbis exsequi possum. Sequi* Virg. Aen. I. 346.

Sed summa sequar fastigia rerum.

Inde *exsequi*, i. deduceeren. VII. 4. 18.

Ham-

CAP. VIII.

ARGUMENTUM.

Alexander in Pharo insula urbem ponit, Aegyptum & Africam præfectis regendas tradit, Andromachi interitum vindicat, Rhodiorum, Chiorum, & Athenienſium legationes audit, Cypriis honorem habet. Amphoteri opera Creta piratas removet, Herculi Tyrio operatur Alexander.

ALexander ab Hammone [1] rediens [2], ut a mari ad Mareotim [3] paludem, haud procul insula Pharo [4] sitam, venit; contemplatus loci naturam [5] primum in ipsa insula statuerat [6] novam urbem

Hammone i. *Hammonis* templo.

2. *Rediens* in Aegyptum eodem, ut Aristobulus auctor est, quo venerat, itinere: ut vero Ptolomæus scribit, rectiore via Memphin versus. V. *Arrian.* III. 162.

3. *Mareotim.* Strab. XVII. 589. *Duo maria locum undique alluunt, alterum a septemtrione, quod Aegyptium dicitur, alterum a meridie, quod Mareæ lacus, & Mareotis appellatur. Hunc Nilus multis fossis tum e superioribus partibus, tum e lateribus adauget.* Latitudinem habet supra centum stadia i. tria milliaria nostratia cum octava parte, longitudinem infra trecenta, quæ novem milliaria nostratia efficiunt, cum sesquiquadrante, si juste sint trecenta. Stephanus: *Marea civitas & lacus est, Alexandriæ adjacens, & Mareotis dicitur, unde vinum Mareoticum.* Noster IV. 7. 9. V. *Raderum.*

4. *Pharus* est insula objecta Alexandriæ, & portum efficit: sed a superioribus regibus in longitudinem passuum DCCCC. in mare jactis molibus, angusto itinere, & ponte cum oppido conjungitur. Cæs. B. C. III. 112. 2. Prius octo stadiorum intervallo ab Alexandria aberat. V. *Vossium in Mel.* II. 7. 38.

5. *Naturam* i. situm. Cæs. B. G. V. 13. *Insula natura triquetra* i. situ triangulum referens. Just. IV. 1. 18. *Ea est natura loci, ut sinum maris, non transitum putes.*

6. *Statuerat*, sed postea mutavit opinionem, monitus somnio, quod narrat Plutarch. Alex. f. 248. *Potius Aegypto, de urbe Græca condenda, quam*

2 bem condere. Inde, ut apparuit, magnæ ſedis inſulam haud capacem, elegit urbi locum, ubi nunc eſt Alexandria [7], adpellationem trahens ex nomine auctoris. Complexus quicquid eſt loci inter paludem & mare, octoginta ſtadiorum [8] muris ambitum deſtinat: &, qui ædificandæ urbi [9] præeſſent, re-
3 lictis, Memphim petit. Cupido, haud injuſta quidem, cæterum intempeſtiva inceſſerat [10], non interiora modo Aegypti, ſed etiam Aethiopiam [11] inviſere. Memnonis [12] Tithonique [13] celebrata [14] regia [15]

magnificam, populoſam, & abſe cognominandam relinqueret, agitabat. Quam quidem ad rem magni ſoli ambitum, quantum ſuperiori tempore nullus architectorum conſilio, metatus erat. Dehinc noctu per quietem mirabile vidit inſomnium: virum, tum canitie plurima, tum ſtatura venerandum, adſtare ſibi exiſtimavit hos illi verſus recitantem:

Præterea undiſono quædam jacet inſula ponto,
Quam Pharon appellant, Aegyptia littora contra.

Confeſtim igitur conſurgens, Pharum adit, quæ illa tempeſtate paululum ſupra Canopicum oſtium inſula erat.

7. *Alexandria* Turcis hodie *Scanderia* appellatur (Alexander enim Arabice *Scandar* dicitur). In Sacris *No* appellatur. Illam pluribus deſcribunt *Strab.* XVII. 590. *Marcellin.* XXII. 251. *Diodor.* XVII. 52. V. & *Wendel. Adm. Nili* c. 25. §. 4. Quo tempore poſita ſit, ſuo more narrat *Raderus.* Ex nomine ſuo adpellationem trahentes plures condidit urbes 1. *ob immenſum famæ deſiderium; quia ſperabant hujusmodi urbium conditores, ea adpellatione, additis ſimul præclare geſtis rebus, ſe æternitati nomina ſua conſecraturos.* Fulgoſ. VIII. 15. ii. *ut eſſent veluti freni domitarum gentium*, ut infra VII. 10. 16. V. *Freinshemium.*

8. *Octoginta ſtadiorum* i. duo noſtratia milliaria cum dimidio. V. *Raderum.*

9. *Aedificandæ urbi* præfectum fuiſſe Dinocratem architectum Macedonem tradunt *Plin.* IV. 10. VII. 32. *Solin.* c. 32. *Marcellin.* XXII. 251. *Valer. Max.* I. 41. *ext. Vitruv. Præf.* II. Ubi de hoc Dinocrate plurima.

10. *Cupido inceſſerat* i. cupidus erat, *hy hadde luſt gekregen.* Infr. VII. II. 4. IX. 9. 1.

11. *Aethiopia* ſita eſt inter Arabiam & Aegyptum: dicta eſt ab Aethiope Vulcani filio: jacet ab Oriente hyberno ad occidentem hybernum. V. *Plin.* VI. 30. *Mel.* III. 9. 1. *Strab.* I. 60.

12. *Memnon* filius fuit auroræ & Tithoni, ſextus Aethiopum Rex.

13. *Tithonus* filius fuit Laomedontis & Scamandri filiæ. Non gratis hi junguntur: utrique enim ſua fuit ſtatua, ſeu coloſſus, ut teſtatur Strabo. V. *Raderum.*

14. *Celebrata* ob utriusque, quæ in illa fuit, ſtatuam.

15. *Regiam* hanc deſcribit in Abydo Aegypti urbe Strab. XVII. 623. *Supra hanc*, Ptolemaicam civitatem, *eſt Abydus, in qua eſt Memnonis regia mirifice ſtructa, tota ex lapide:* deſcribunt in eadem *Plin.* V. 9. *Solin.* c. 32. & ad illum *Salmaſius.* De ſtatua in illa poſita latius diſſerentes V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium*, & ad Catull. LXVI. 26. *Douſam F.*

16. *Trahebat.* Ita infr. IX. 4. 18.

17. *Imminens bellum* tertium cum Dario gerendum.

18. *Moles* i. magnitudo. Infr. V. 9. 5.

19. *Otioſæ* i. quę inſtituitur, ubi *otioſus* fueris, ubi non habes, quod agas, aliud. Ita *otioſus lector* Quintil. X.

20. *Peregrinatio*, een reyſe aan vreemde plaatſen.

21. *Exemerat* &c. i. eripuerat, ſibique depopoſcerat otium, quod peregrinando conſumturus Rex fuerat. *Eximere* ſervitio Tacit Ann. XII. 27. 5. Noſter VI. 3. 3. V. *Freinshemii Indicem.*

22. *Aeſchylum* hunc inſpectorem Aegypti præfectis fuiſſe datum dicit *Arrian.* III. 163. i. administrationis illorum cenſorem, ſi forte ambitioſius ſe gererent, aut non contenti ea dignitate res novas molirentur. Apud Athenienſes enim ἐπίσκοποι vocabantur, qui in urbes ditionis ſuę mittebantur, ut inſpicerent, quid apud quosque ageretur. V. *Blanckardum.*

23. *Peuceſtam* Marcatati ducem copiis, quas in Aegypto reliquerat, præfecit. *Arrian.* III. 165. De hoc IX. 5. 14.

24. *Clauſtra* i. anguſtias, per quas in regionem aliquam iter eſt. Plin. Procem. III. *Proxima faucibus utrinque impoſiti montes coercent clauſtra.* Noſter IV. 5. 19. V. *Freinshemii Indicem.*

25. *Polemonem* Megaclis filium Pellæum Peluſii præſidii principem. *Arrian.* III. 163.

26. *Aegypto juncta* ad occidentem; illa enim Africæ pars *Aegypto* adhæret, & ad illius regnum pertinet. V. *Raderum.*

27. *Apollonium* Charini filium. *Arrian.* III. 164.

28. *Cleomenes* Naucratita. Fuit vero Naucratis urbs Aegypti a Mileſiis condita. V. *Blanck. in Arrian.* III. 165.

gia [15] cognoſcendæ vetuſtatis avidum trahebat [16] pene extra terminos Solis. Sed imminens bellum [17], cu- 4
jus multo major ſupererat moles [18], otioſæ [19] peregrinationi [20] tempora exemerat [21]. Itaque Aegypto præfecit Aeſchylum Rhodium [22], Peuceſten Macedonem [23], quatuor millibus militum in præſidium regionis ejus datis. Clauſtra [24] Nili fluminis Polemonem [25] tueri jubet. Triginta ad hoc triremes datæ. Africæ deinde, quæ Aegypto juncta eſt [26], 5
præpoſitus Apollonius [27]: vectigalibus ejusdem Africæ, Aegyptique, Cleomenes [28]. Ex finitimis [29] urbi-

29. *Fi-*

urbibus commigrare [30] Alexandriam jussis, novam
6 urbem magna multitudine implevit. Fama est;
quum Rex urbis futuræ muros [31] *polenta* [32], *ut Macedonum mos est, destinasset* [33]; *avium greges* [34] *advolasse, & polenta esse pastas. Cumque id omen pro tristi a plerisque esset acceptum* [35]; *respondisse vates, magnam illam urbem advenarum* [36] *frequentiam* [37] *culturam, multisque eam terris*

29. *Finitimæ* Alexandriæ sunt urbes, & pagi, Canopus, Schedia, Eleusis, Nicopolis, Naucratis, Paræonium, aliç. V. *Strab.* XVII. 601.

30. *Commigrare. Migrare* est domicilium mutare, & alio se ad habitandum conferre, relicta priore habitatione. Similia sunt *emigrare, demigrare, commigrare.* V. *Vall. Eleg.* v. 95. Conditores vero ad frequentandas novas urbes, finitimos interdum non invitarunt tantum ad transmigrandum commodis, immunitatibusque propositis; sed etiam vi coegerunt. V. *Freinshemium.*

31. *Urbis futuræ muros* i. circuitum futurorum murorum. V. *Loccenii Indicem.*

32. *Polenta* farina est hordeacea subtilis, & in cinerem molita. Quomodo fieri sit solita, docet Plin. XVIII. 7. *Græci perfusum aqua hordeum siccant nocte una, ac postero die frigunt, deinde molis frangunt. Sunt, qui vehementius totum rursus exigua aqua adspergant, siccentque prius, quam molant.* Hunc polenta urbium condendarum situm delineantium morem alibi non reperies. *Penuria* enim *calcis ad momentum parum repertæ* Marcell. XXII. 251. *cretæ* Valer. Max. I. 4. 6. ext. *telluris albæ* Plutarch. Alex. f. 248. quę forte eadem, quæ creta: & quia *nihil ad manum erat, quo terra describi posset,* Arrian. III. 157. accidisse narrant. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium* & *Salmas. Exerc. Plin. f.* 328.

33. *Destinavisset* i. notavisset, designavisset, definivisset. Virg. Cul. *v.* 390.

Locum capit impiger: hunc & in orbem
Destinat.

Veget. II. 10. *Ad quem castrorum positio, valli & fossæ destinatio pertinebat.* Noster IX. 7. 25: 9. 6. V. *Gronov. Observ.* II. 8. & ex illo *Freinshemium.*

34. *Avium greges.* Valer. Max. I. 4. 1. ext. *Ingens avium multitudo, proximo lacu emersa, polentam depasta est.* Disserte ab utroque Plutarch. Alex. f. 248. qui *aves omnifariam in nubis* quidem *modum provolasse* dicit; *farinam* vero *ipsam attigisse* negat.

35. *Acceptum* i. judicatum, susceptum, explicitum. Flor. II. 18. 4. *Hoc sic a barbaris acceptum, quasi manus abscinderentur.*

36. *Advenarum* i. aliunde advenientium. v. 8. 11. X. 10. 11.

37. *Frequentiam culturam* i. multos illam inhabituros. Diodor. XVII. 52. *Multitudo incolarum habitantes in aliis civitatibus longe superat. Nam, quo tempore nos in Ægyptum appulimus, ultra* CCC. *millia esse liberorum capitum*

terris alimenta præbituram. Regem, quum secundo 7
amne defluceret [38], adsequi [39] cupiens Hector, Parmenionis filius, eximio ætatis flore, in paucis [40] Alexandro charus, parvum navigium conscendit, pluribus, quam capere posset, impositis. Itaque mersa navis omnes destituit [41]. Hector, diu flumini 8
obluctatus, quum madens vestis, & adstricti [42] crepidis [43] pedes natare prohiberent, in ripam tamen semianimis evasit: &, ut primum [44] fatigatus spiritum laxavit [45], quem metus & periculum intenderant [46], nullo adjuvante (quippe in diversum evaserant [47] alii) exanimatus est [48]. Rex amissi [49] ejus 9
desi-

pitum in illa degentium, nobis retulere.

38. *Defluere*, affackren. Memphi vero per Nilum descendit Pelusium versus, ut videtur, nam inde rediit in Syriam, Palæstinam, & Samariam. V. *Raderum.*

39. *Adsequi* i. consequi, venire ad eum, quem sequeris. Noster IV. 10. 11.

40. *In paucis* i. inter paucos. Plin. XXX. 1. *In paucis tamen digna res est.* Noster VI. 8. 2. V. *Freinshemii Indicem.*

41. *Destituere* est rem amatam deserere. Prop. I. 20. 23.

Cujus & accensæ Dryades candore puellæ
Miratæ solitos destituere choros.

Inde *pugnantem destituerunt femora*, sijn gesackt. VI. 1. 4.

42. *Adstricti.* Vere: neque enim pedibus *adstringuntur* crepidæ, sed pedes crepidis, sicut lumbi *adstringuntur* zona, aut cingulo, non cingulum lumbis. V. *Raderum.*

43. *Crepidas* militare fuisse gestamen dicit Serv. VIII. 458. Sane Pollux inter Græcanicos calceos *crepidas* refert, dicitque militare gestamen. Gell. XIII. 20. *Omnia ferme id genus, quibus plantarum calces tantum infimæ teguntur, cætera prope nuda, & tenuibus habenis vincta sunt, soleas dixerunt, nonnunquam voce Græca crepidulas.* V. *Magium V. L.* III. 3. *Balduin. de calc. c.* II. *Nigron. de calig. c.* 4.

44. *Ut primum* i. simul ac. Cic. Fam. X. 13. *Ut primum mihi potestas data est augendæ tuæ dignitatis.* Noster VI. 1. 4. & 21.

45. *Laxavit* i. *liberius meare* fivit III. 5. 9.

46. *Intenderant* i. *intercluſum arcte meare* fecerant. III. 6. 14.

47. *In diversum evaserant* i. in alteram ripam enataverant. V. *Freinshemii Indicem.*

48. *Exanimatus est* i. mortuus est. Liv. XXXVII. 3. *Porta fulmine icta, & duo homines exanimati. Exanimalem fieri* Plaut. Bacch. IV. 8. 7. Noster IV. 14. 17.

49. *Amissi* i. morte sibi erepti. Cic. Fam. XI. 9. *Pansa amisso quantum detrimenti respublica acceperit, te non præteris.*

desiderio [50] vehementer adflictus est [51] repertumque corpus magnifico [52] extulit [53] funere. Oneravit hunc dolorem nuntius mortis Andromachi, quem præfecerat Syriæ: vivum Samaritæ [54] cremaverant [55]. 10 Ad cujus interitum vindicandum [56], quanta maxima [57] celeritate potuit, contendit: advenientique [11] sunt traditi tanti sceleris auctores. Andromacho deinde Memnona substituit [58], adfectis supplicio [59], qui prætorem interemerant [60]. Tyrannos, inter eos Methymnæorum Aristonicum, & Chrysolaum, popularibus suis tradidit: quos illi muris ob injurias tortos necaverunt. Athenienssium [61] deinde, Rhodiorumque [12], & Chiorum legatos audit. Athenienses *victoriam* gratulabantur; &, *ut captivi Græcorum suis restitue-*

50. *Desiderio*, mortuos enim *desideramus*. Horat. Od. 1. 24. 1.

Quis desiderio sit pudor, aut modus
Tam cari capitis.

Noster VI. 6. 18.

51. *Adflictus* i. dolore affectus. V. IV. 6. 23. §. 75.

52. *Magnifico funere* i. impense, ut *Justin.* XI. 6. 13. *magnis funerum impensis* XII. 1. 1. omni adparatu atque honore, Noster VIII. 2. 40.

53. *Extulit* i. ad sepulturam exportari curavit. *Efferri* proprie *dicuntur cadavera mortuorum*. V. *Donat. Andr.* 1. 1. 90. *Kirchm. Fun. Rom.* II. 1.

54. *Samaria* urbs est Syriæ Palestinæ, quam Herodes *Sebastam* nominavit. V. *Plin.* V. 13. *Strab.* XVI. 536. Omri Rex Israelis condidit *Samariam*, eamque de *Semeris*, a quo montem, in quo urbem posuit, sibi paravit, nomine dixit. 1 *Reg.* XVI. 24.

55. *Cremaverant*. Quo nomine, causave ad tantum facinus proruperint, incertum. Certum autem Andromachum imperiosius, aut avarius egisse, aut crudelius imperasse, aut aliis injuriis incolas affecisse. Ita Adrianus prætor populi Romani Uticæ domi suæ vivus exustus. Verres Lampsaci jam lignis & sarmentis circumdatus, ægre incendium evasit. V. *Raderum*.

56. *Vindicandum*. V. VI. 9. 24.

57. *Quanta maxima*, ut IV. 13. 36.

58. *Substituit* i. loco ejus præfecit.

59. *Adfectis supplicio* i. punitis. Infr. VII. 1. 1.

60. *Interemerant* i. occiderant. *Emere* significat tollere, sumere. Unde in vet. gloss. *ademit*, ἔλαβεν. *Inter* vero in compositione auget. Noster V. 12. 14. V. *Voss. Inst. Orat.* IV. 13. 1.

61. *Athenienssium* legatos fuisse Diophantum, & Achillem, iisque conjunxisse se omnes maritimæ oræ incolas, quibus omnia, quæ postularunt, concesserit, tradit *Arrian.* III. 166.

62. *In*

stituerentur, orabant: Rhodii & Chii de *præsidio* querebantur. Omnes æqua desiderare visi, impetraverunt. 13 Mitylenæis quoque; ob egregiam in partes suas fidem [62] & pecuniam, quam in bellum impenderant, obsides reddidit: & magnam regionem finibus eorum adjecit. Cypriorum quoque regibus, 14 qui a Dario defecerant ad ipsum, & oppugnanti Tyrum miserant classem, pro merito honos habitus est. Amphoterus deinde, classis præfectus, ad liberandam Cretam [63] missus (namque & Persarum, & piratarum armis pleraque ejus insulæ obsidebantur) *ante omnia* [64] *mare a piraticis classibus vindicare jussus*; 15 quippe obnoxium prædonibus [65] erat, in bellum utroque Rege [66] converso. His compositis, Herculi Tyrio ex auro cratera [67] cum triginta pateris dicavit: imminensque Dario, *iter ad Euphratem pronuntiari* jussit. 16

CAP.

60. *In partes* Macedonicas contra Persas. Arrian. II, 81. docet, quantopere fuerint addicti partibus Alexandri Mitylenæi, cujus præsidium in urbe habebant, cui columnas publice posuerant, sed a Memnone primum, dein a Pharnabazo terra marique obsessi, cum Persis paciscí coacti: præsidium tamen Macedonium incolume dimiserunt, & statuas inviti demoliti sunt, donec Pharnabazo capto redierunt ad Alexandrum. V. *Raderum*.

63. *Cretam*. Arrian. III. 166. in Peloponnesum tumultantem missum narrat, sed ex Peloponneso brevis est trajectus in cretam, quæ cum Persarum, & piratarum armis agitaretur, non dubium est, vicinam quoque regionem fuisse vexatam. V. *Raderum*.

64. *Ante omnia* i. præcipue. Justin. XI. 2. 1. *In quibus ante omnia cædis conscios occidi jussit*. Virg. Georg. II. 475.

Me vero primum dulces ante omnia Musæ.

65. *Obnoxium prædonibus* i. prædonum injuriæ opportunum, expositum. Liv. XLII. 46. *Quæ serva, atque obnoxia fore, si nullus alio sit, quam ad Romanos respectus*. V. *Græv. Lect. Hesiod. c.* 9.

66. *Utroque rege*, Alexandro, & Dario. Ita Cilices apud Flor. III. 6. 1. *Interea dum populus Romanus per diversa terrarum distractus est, Cilices invaserant maria.*

67. *Cratera* a nominativo *crater*. Calix fuit duas habens ansas, & est nomen Græcum: dicitur a κεράννυμι i. misceo, quia in eo miscebatur vinum. V. *Isid.* XX. 5. Quod magna pompa peractum fuisse tradit Plutarch. f. 249. *In*

Phœniciam ex Aegypto reversus sacra Diis, festosque dies celebravit. Tum stata certamina, & ludos scenicos edidit, non apparatu modo, sed etiam certantibus permagnificos.

CAP. IX.

ARGUMENTUM.

Copiis Babylone collectis Tigrim & Lycum trajicit, ad amnem Bumadum castra locat, Mazæum interjacentes regiones urere jubet Darius: Euphratem & Tigrim superat, Satropatis Persarum præfecti ab Aristone interfecti caput ante pedes suos poni jubet Alexander.

1 AT Darius cum Aegypto divertisse[1] in Africam[2] hostem comperisset: dubitaverat, utrumne circa Mesopotamiam subsisteret, an interiora regni sui peteret: haud dubie potentior auctor præsens[3] futurus ultimis[4] gentibus impigre bellum capessendi, quas ægre per præfectos suos mo-
2 liebatur. Sed ut idoneis[5] auctoribus fama vulgavit, *Alexandrum cum omnibus copiis, quamcunque ipse adisset, regionem petiturum*: haud ignarus, quam cum strenuo res esset[6]; *omnia longinquarum gentium auxilia Babylonem* contrahi jussit. Bactriani, Scythæque, & Indi convenerant: nam & cæterarum gentium[7] copiæ partibus simul[8] adfuerunt. Cæterum, cum dimidio[9] ferme major esset exercitus, quam in Ci- 3
licia fuerat; multis arma[10] deerant: quæ summa cura comparabantur. Equitibus, equisque tegumenta erant ex ferreis laminis serie inter se connexis. Queis antea præter jacula nihil dederat, scuta gladiique adjiciebantur: equorumque domandi greges 4
peditibus distributi sunt, ut major pristino esset equitatus: ingensque, ut crediderat, terror hostium, ducentæ falcatæ quadrigæ[11], unicum illarum gentium auxilium, sequutę sunt. Ex summo temone[12] 5
hastę præfixę ferro eminebant: utrimque a jugo[13] ternos[14] direxerant gladios: & inter radios[15] rotarum plura spicula eminebant in adversum[16]: aliæ deinde falces summis rotarum orbibus[17] hærebant: &

Divertisse i. deflexisse, *van ter zijden afslaan.*

2. *Aegypto in Africam*, quia ad Mareotim, & Pharon, & Parætonium, Canopicumque descendit per Nilum versus Africam. V. *Raderum.*

3. *Præsentia* ducis quid præstet militum animis, docent exempla, quibus denarrandis supersedeo.

4. *Ultimis* i. *longinquis* n. 2. remotissimis. *Ultimi Britanni* Catull. xi. 3.

5. *Idoneis* i. fide dignis. Contr. *levis* iv. 3. 22.

6. *Res esset*, daar mede te doen hadde. Infr. viii. 14. 14. x. 8. 17.

7. *Cæterarum gentium*, quæ videlicet primo prælio non interfuerant iii. 2. 9.

8. *Simul* cum his, qui prius depugnaverant, Persis videlicet, Medis, Armenis, Derbicibus, &c. Firmat id Arrian. iii. 171. *Conjunxerant sese his etiam Sacæ ex Scythis oriundi, iis, qui Asiam incolunt; non imperio Bessi subjecti, sed Dario confederati.* V. *Freinshemium.*

9. *Dimidio.* V. iv. 12. 13.

10. *Arma* sive ad nocendum, sive ad tegendum erant, acinaces, copis, sagaris, lorica, gerra, pecta, tela, jacula, arcus, sagittæ, fundę. V. *Brisson. de regn. Pers.* iii. 287.

11. *Falcatas quadrigas* etiam vocat *Veget.* iii. 24. Græci, & in his *Plutarchus in Lucullo*, & *Arrian.* ii. ἅρματα δρεπανηφόρα. Cyrus primus *currus cum falcibus* in prælia induxit. Descriptionem subjicit *Curtius.* Describit & illas *Liv.* xxxvii. 41. Illarum meminerunt & Sacrę Paginę *Jud.* i. 18. iv. 13. *Falciferi currus* dicuntur *Lucret.* iii. 643. v. 1299. Noster iv. 12. 6: 10. 12: 13. 33: 15. 3. V. *Brisson. de regn. Pers.* iii. 309. *Stewech. ad Veget.* iii. 24. *Demster. Ant. Rom.* x. 10.

12. *Summo temone* i. summa *temonis* parte, qua paulo supra jugum incipit, & pertinet ad axes usque currus. *Temo* est lignum, quod ad jugum inter equos excurrit. *Serv. Georg.* i. 171.

13. *Jugo* i. ligno transverso, cui funes illigantur.

14. *Ternos*, drie ende drie.

15. *Radios* i. ligna per circumferentiam rotarum distenta, *de speecken.* Virg. Aen. vi. 616.

Saxum ingens volvunt alii, radiisque rotarum
Districti pendent.

16. *In adversum*, die daar dwars souden tegen aan komen.

17. *Summis rotarum orbibus* i. *summæ rotarum curvaturæ*, ut eam *Ovid. Metam.* ii. 108. appellat, cui insertæ fuerint falces, quæ extra rotam in latera porrectæ nunc sursum spectaverint, qua incurvabantur; nunc deorsum; sed qui deorsum ad axem ver-

& aliæ in terram dimissæ, quicquid obvium concita-
6 tis equis fuisset, amputaturæ. Hôc modo instructo exercitu, ac perarmato, Babylone copias movit. A parte dextera erat Tigris, nobilis fluvius; lævam tegebat Euphrates: agmen Mesopotamiæ campos
7 impleverat. Tigri deinde superato, quum audisset, *haud procul abesse hostem*; Satropatem equitum præfectum cum mille delectis præmisit. Mazæo prætori sex millia data, quibus hostem transitu amnis
8 arceret. Eidem mandatum, ut regionem, quam Alexander esset aditurus, popularetur, atque uteret: quippe credebat, inopia debellari posse nihil habentem, nisi quod rapiendo[18] occupasset: ipsi autem commeatus alii terra, alii Tigri amne subve-
9 hebantur. Jam pervenerat ad Arbela[19] vicum, nobilem[20] sua clade facturus: hic commeatuum, sarcinarumque majore parte depositâ, Lycum[21] amnem ponte junxit, & per dies quinque, sicut ante Eu-
10 phratem, trajecit exercitum. Inde octoginta fere stadia[22] progressus, ad alterum amnem, *Bumado*

sum, aversas ab axe fuisse. Hæc rotæ curvatura vocatur etiam *abssis*, de booge, de randt van het radt. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium*.

18. *Rapiendo*. Liv. XXII. 40. *Hannibal, quanquam parte dimidia auctas hostium copias cernebat, tamen adventu consulum mire gaudere. Non solum enim nihil ex raptis in diem commeatibus superabat; sed, ne unde raperet quidem, quicquam reliqui erat.*

19. *Arbela* ad Babyloniam pertinent, & juxta eam sunt. Trans Lycum vero Aturiæ campi Ninum circumjacent. In Aturia quoque vicus est nomine Gaugamela, apud quem Darius superatus amisit imperium. Macedones cum hunc vicum tenuem viderent, *Arbela* vero habitationem admirabilem, ab *Arbelo*, ut tradunt, Athomonæi filio condita, circa *Arbela* & prælium & victoriam fuisse divulgarunt, atque sic scriptoribus tradiderunt. V. *Strab.* XVI. 498. *Arrian.* III. 173. VI. 399. *Plutarch. Alex. f.* 249.

20. *Nobilem sua clade*. Flor. II. 6. 15. *Cannæ ignobilis Apuliæ vicus; sed magnitudine cladis emersit: & 40000 cæde parta nobilitas.*

21. *Lycum* hodie vulgo *Lartachum* dici docet Stuckius in Arriani periplum Ponti Euxini p. 126. V. *Freinshemii Indicem* & III. 1. 5.

22. *Octoginta stadia*. Arrian. III. 173. distare *Arbelis* ait amnem hunc *stadiis sexcentis* i. milliaribus novendecim & paulo amplius

do[23] nomen est, castra posuit. Opportuna explicandis[24] copiis regio erat, equitabilis[25] & vasta planities. Ne stirpes[26] quidem, & brevia virgulta[27] operiunt[28] solum: liberque prospectus oculorum, etiam quæ procul recessere, permittitur[29]: Itaque, si qua campi eminebant, jussit *æquari*[30], *totumque fastigium extendi*. Alexandro, qui numerum copiarum ejus, quan- 11
tum procul conjectari poterat, æstimabant[31], vix fecerant fidem, tot millibus cæsis majores copias esse reparatas. Cęterum omnis periculi, & maxime multitu- 12
dinis contemptor, undecimis castris pervenit ad Euphratem: quo pontibus juncto *equites primo ire, phalangem sequi jubet*: Mazæo, qui ad inhibendum transitum ejus, cum sex millibus equitum occurrerat, non auso periculum sui facere. Paucis deinde, non 13
ad quietem, sed ad præparandos animos, diebus datis militi, strenue hostem insequi cœpit: metuens, ne inte-

amplius quadrante. Nec tamen videntur inter se pugnare Arrianus & Curtius: cum Curtius *a Lyco octoginta stadia* numerat ad Bumadum, Arrianus *ab Arbelis sexcenta stadia*. V. *Raderum*.

23. *Bumadum* etiam hunc amnem nominat Arrian. III. 173. *Cum his copiis Darius in Gaugamelis ad flumen Bumadum castra posuerat*. V. *Blanck. in Arrian.* VI. 399.

24. *Explicandis* i. in aciem producendis, ordine disponendis. Nep. Them. IV. 5. *Ut ejus multitudo navium explicari non potuerit*. Liv. II. 46. *Vix explicandi ordines spatium Etruscis fuit.*

25. *Equitabilis* i. equitationi commoda. Cui opponuntur *campi inequitabiles* infr. VIII. 14. 4. V. *Loccenii Indicem* & *Blanck. in Arrian.* III. 173.

26. *Stirpes* i. arborum germina, *wat uyt den stam uytspruyt*.

27. *Virgultum* est multitudo *virgarum* pullulantium. Dicitur per syncopen quasi *virguletum*, ut carectum, salictum, *een hegge*. Infr. VI. 5. 17.

28. *Operiunt* i. tegunt. Infr. VI. 5. 15.

29. *Permittitur* i. transmittitur. Sisen. Hist. III. 9. 3. *Et inde equum concitatum princeps ad hostium permittit aciem.*

30. *Æquari* i. complanari. Arrian. III. 173. *Darius castra posuit plano undique & patenti campo. Quicquid enim inæqualis soli erat, quodque curribus ducendis impedimento esset, id omne Persæ multo ante adæquarant, commodumque ad equitandum fecerant. Persuaserant enim nonnulli Dario, nullam aliam fuisse causam cladis apud Issum acceptæ, quam angustiam locorum: idque Darius facile credidit.*

31. *Numerum æstimabant*, het getal opnamen.

32.

interiora regni sui peteret, sequendusque esset per
14 loca omni solitudine; atque inopia vasta. Igitur quarto die[32] præter Arbela penetrat ad Tigrim. Tota regio ultra amnem recenti fumabat incendio: quippe Mazæus, quæcunque adierat, haud secus,
15 quam hostis, urebat. Ac primo caligine, quam fumus effuderat, obscurante lucem, insidiarum metu substitit. Deinde, ut speculatores præmissi *tuta omnia* nuntiaverunt, paucos equitum ad tentandum[33] vadum fluminis præmisit: cujus altitudo primo summa equorum pectora; mox, ut in medium alveum ven-
16 tum est, cervices quoque æquabat[34]. Nec sane alius ad Orientis plagam[35] tam violentus[36] invehitur[37], multorum torrentium non aquas solum, sed etiam saxa secum trahens[38]. Itaque a celeritate[39], qua

32. *Quarto die.* Mirum hoc. Nam Strab. 11. 137. a Thapsaco, seu Euphrate, ad Tigrim numerat stadia mille quadringenta, quę nostratia efficiunt milliaria quadraginta cum triente, sive passuum ducenta quinquaginta quinque millia. Quotidie conficienda fuissent decem milliaria Germanica & semis: quod equiti grave, nedum pediti. Sed longiores in Assyria dies sunt, atque apud populos Arcto subjectos, & iter expeditum per æquales, & perpetuos campos. V. *Raderum*, & ex illo *Freinshemium*.

33. *Tentandum* i. explorandum, scrutandum, quam profundum sit flumen. *Tentare* est manibus diu quid tenere, iisque tractare, ut solent quid exploraturi, & pro explorare, scrutari ponitur. Plaut. Aul. IV. 4. 9. *Tenta, qua lubet*, & dicitur de medicis, venas aut vulnerum altitudinem specillis chirurgicis explorantibus. Suet. Tib. c. 72. *Existimans tentatas ab eo venas sibi.* Unde explicante Pimpontio ad hæc medicorum instrumenta respiciens Aeneas dixit apud Virg. VIII. 144. *Tentamenta tui pepigi.*

34. *Pectora æquabat*, gingh tot aan de borst.

35. *Plagam* i. regionem. Flor. I. 16. 3. *Campaniæ plaga est pulcherrima.* Noster VI. 2. 13.

36. *Violentus* V. VI. 4. 5.

37. *Invehitur* i. fertur, rapitur. Infr. IX. 9. 9.

38. *Trahens* i. volvens.

39. *A celeritate.* Ita & Plin. VI. 27. *Tigris oritur in regione Armeniæ majoris, fonte conspicuo in planitie. Loco nomen Elongosine est. Ipsius, qua tardior fluit, Diglito: unde concitatur, a celeritate Tigris incipit vocari. Ita appellant Medi sagittam.* Ita & Strab. XI. 151. In Sacris vocatur *Hidekel.* Illum describunt quoque *Arrian.* VII. 455. *Diodor.* XIX. 17. *Solin.* c. 33. & ad illum *Salmasius. Procop. de bel. Pers.* I. 12.

40.

qua defluit, *Tigri* nomen inditum est[40]: quia Persica lingua *tigrim* sagittam adpellant. Igitur pedes, 17
velut divisus in cornua circumdato equitatu[41], levatis super capita armis, haud ægre ad ipsum alveum penetrat. Primus inter pedites Rex egressus in ri- 18
pam, vadum militibus manu, quando vox exaudiri[42] non poterat, ostendit: sed gradum firmare[43] vix poterant, quum modo saxa lubrica vestigium fallerent[44], modo rapidior unda subduceret[45]. Præ- 19
cipuus erat labor eorum, qui humeris onera portabant: quippe quum semetipsos regere[46] non possent, in rapidos[47] gurgites[48] incommodo onere auferebantur. Et dum sua quisque spolia[49] consequi studet; major inter ipsos, quam cum amne orta luctatio est: cumulique sarcinarum passim fluitantes plerosque perculerant[50]. Rex monere, *ut satis habe-* 20
rent

40. *Nomen inditum est* i. nominatur. Plaut. Capt. I. 1. 1.

Juventus nomen indidit scorto mihi.

qui & *facere nomen* Men. I. 1. 1.

41. *Equitatu.* Supra & infra equites transmittentem peditem juvabant: supra, ut impetum fluminis sua statione infringerent: infra, ut si quis flumine esset abreptus, ab equite excipieretur. V. *Raderum.* Paulo aliter Diod. XVII. 55. *Alexander, ut vehementiæ undarum obsisteret, manus inter se arcte conserere, totamque corporum molem, veluti jugo connexam habere jussit.*

42. *Exaudiri non poterat* obstrepentibus undis, & clamore se mutuo adhortantium, & periclitantium. V. *Raderum.*

43. *Gradum firmare* i. pedem figere, *vast staan.*

44. *Vestigium fallerent*, deeden de voeten uytglijden. Infr. VII. II. 16. V. 4. 18.

45. *Subduceret.* i. subtraheret. Plaut. Men. prol. v. 65.

Rapidus raptori pueri subduxit pedes.

Diodor. XVII. 55. *Fluviique impetus tam rapidus erat, ut subducto pedum vestigio multos transeuntium abriperet.*

46. *Regere non possent*, occupatis manibus in onere sustinendo; & retinendo.

47. *Rapidos* i. rapido cursu defluentes. Ita *rapidus Oaxes.* Virg. Ecl. I. 66. *rapidus fluvius* Plaut. Men. prol. v. 64.

48. *Gurges* est aquarum congeries profunda, supra quam alii in gyrum vertuntur, *een wervel.*

49. *Spolia* i. sarcinas, vestes, pecuniam, impedimenta hostibus dudum erepta.

50. *Perculerant* i. prostraverant. Non. II. 642. *Percellere, evertere, percutere. Varr. Parmen. Alius teneram abietem solus percellit.*

51. *Satis*

ren 51, *arma retinere, cætera se redditurum.* Sed neque consilium, neque imperium accipi poterat 52: Obstrepebat hinc metus; præter hunc invicem natan-
21 tium mutuus clamor. Tandem, qua leniore tractu 53 amnis aperit vadum, emersere 54: nec quic-
22 quam præter paucas sarcinas desideratum est. Deleri potuit 55 exercitus, si quis ausus esset vincere: sed perpetua fortuna Regis avertit inde hostem. Sic Granicum tot millibus equitum, peditumque in ulteriore stantibus ripa superavit: sic angustis in Cili-
23 ciæ callibus tantam multitudinem hostium. Audaciæ quoque, qua maxime viguit, ratio 56 minui potest; quia nunquam in discrimen venit 57, an temere fecisset. Mazæus, qui, si transeuntibus flumen supervenisset, haud dubio oppressurus fuit incompositos; in ripa demum, & jam perarmatos 58 ad-
24 equitare 59 cœpit. Mille admodum 60 equites præmiserat: quorum paucitate Alexander explorata, deinde contempta; præfectum Pæonum 61 equitum Ari-

51. *Satis haberent* i. acquiescerent, contenti essent, putarent sibi esse satisfactum. Plaut. Most. II. 1. 42. *Satin habes, si ego advenientem* &c.

52. *Imperium accipi non poterat* ob undarum obstrepentium fremitum, & eluctantium clamores. *Imperium* est jussum, X. 2. 5. VIII. 14. 20. V. 12. 14.

53. *Leniore tractu* i. tardior incedebat, n. 39.

54. *Emersere*, ut Cat. LXIV. 14.

55. *Potuit.* Nos *potuisset* diceremus. Sed ita loqui amat Curtius. V. *Raderum.*

56. *Ratio* i. calculus, summa, æstimatio, ut n. de ea detrahatur nonnihil, nec tanta fuisse videatur hominis audacia, quanta utique apparuisset, si inimicam etiam fortunam sæpius esset ausus lacessere. V. *Freinshemium.*

57. *In discrimen venit* i. dubitatum est.

58. *Perarmatos* i. probe *armatos*; in flumine vero *exarmati* fuerant. Ellipsis est præpositionis *ad.*

59. *Adequitare*, tot aan haar ryden. Flor. IV. 10. 4. *Unus ex clade Crassiana Parthico adequitat.* Noster VII. 4. 33.

60. *Admodum* i. non plus. Flor. II. 6. 10. *Prætextatus admodum filius* i. non amplius adhuc, quam prætextatus. Noster IV. 12. 6.

61. *Pæonia* portio est Macedoniæ septemtrionalis. V. *Plin.* IV. 10. *Liv.* XL. 3. *Justin.* VII. 1. 5.

62. *Ari-*

Aristona 62 *laxatis* 63 *habenis* 64 *invehi* jussit. Insi- 25
gnis eo die pugna equitum, & præcipue Aristonis fuit. Præfectum equitatus Persarum Satropatem directa in gutture 65 hasta transfixit; fugientemque per medios hostes consequutus, ex equo præcipitavit, & obluctanti caput gladio dempsit 66: quod relatum magna cum laude ante Regis pedes posuit 67.

CAP.

62. *Aristona*, quem laudat & Plutarch. Alex. f. 249. *Pæonum præfectus Aristo, cum hostem obtruncasset, ostendissetque Alexandro caput; Hoc donum, Rex, inquit, apud nos poculo aureo pensatur. Arridens Alexander, nempe vacuo, inquit. Ego vero tibi plenum propinabo.*

63. *Laxatis* i. immissis, datis. Infr. IV. 15. 3.

64. *Habenis* i. retinaculis, quibus equos constringimus, & quasi habemus. V. *Isid.* XX. 16. Vocantur & *orcæ* Festo, & *aures* Horat. Epist. I. 15. 13.

65. *Gutture.* Archaismus est, pro *in guttur.* Lactant. I. 11. *Aureos nummos largiter in sinu ejus infudit.* Manil. V. 385. *Quum venit in regione tuæ, Capricorne, figuræ.*

V. *Voss. Gramm. de Constructi.* c. 65.

66. *Caput gladio dempsit* i. decollavit eum.

67. *Ante pedes Regis posuit.* Ex more victorum. Hi enim caput devicti hostis, amputare, & in contumeliam ad victorem delatum, vel loco parente spectandum proponere, vel hastæ adfixum in ludibrium circumferre solebant. Caput Pompeji *Lucan.* VIII. 680. Euryali & Nisi *Virgil.* IX. 466. Ciceronis *Senec. Suasor.* 7. Bruti *Sueton. August.* c. 13. Parmenionis *Nostro* VII. 2. 32. Erycis VIII. 12. 3. Cujus plurima collegit *Freinshem. Flor.* IV. 9. 7.

CAP. X.

ARGUMENTUM.

Milites ob Lunæ defectum torpentes, & nutantes confirmat, Persarum exploratores cædit, & capit, Darii literas intercipit, ejusque uxorem mortuam deflet Alexander. Reginæ excessum indicat Tyriotes Dario, qui illi uberius illacrymat, & pro Alexandro preces fundit.

1 BIduo ibi Rex stativa habuit: in proximum [1] de-
2 inde iter pronuntiari jussit. Sed prima fere vigilia [2] Luna deficiens [3], primum nitorem sideris sui condidit, deinde sanguinis colore suffuso lumen omne fœdavit [4]: solicitisque sub ipsum tanti discriminis casum ingens religio [5], & ex ea formido
3 quædam incussa est. *Diis in vitis* [6] *inultimas terras trahi*

PROximum n. diem.

2. *Prima fere vigilia.* Plin. II. 70. *Nobili apud Arbela magni Alexandri victoria Luna defeciſſe noctis ſecunda hora prodita eſt.* Cicer. de Divin. I. *Quale ſcriptum illud videmus: ſi Luna paulo ante Solis ortum defeciſſet in ſigno leonis, fore, ut armis Darius, & Perſæ ab Alexandro, & Macedonibus prælio vincerentur, Dariusque moreretur.*

3. *Deficiens* i. eclipſin patiens, ſplendorem ſub eclipſi amittens. Tib. II. 5. 38.

Ipſum etiam Solem defectum lumine videt
Jungere pallentes nubilus annus equos.

Contigit hæc *defectio* anno mundi III CIↃ XXXVIII. Olymp. XII. anno II. ante Chriſtum natum CCCXXXI. Septembris die XX. V. *Raderum.*

4. *Fœdavit* i. turpavit, deformem fecit. Infr. V. 7. I.

5. *Religio* i. horror, quem res divinæ, & vim humanam ſuperantes nobis infligunt: quo fit, ut quaſi conſtricti teneamur, nec animi mentem quoquam vertere audeamus. Virg. Aen. VIII. 349.

Jam tum religio pavidos terrebat agreſtes.

Inde *religionem objicere* Plaut. Merc. V. 2. 40. eſt Deorum metu, aut religione negotium alicujus rei impedire. Noſter VI. 7. 7. V. *Herald. in Arnob. p.* 176.

6. *Diis invitis*, quod ex ſideris luctu putarunt iratos ſibi Deos, V. *Raderum.*

7. *Jacta-*

bi ſe querebantur. *Jam nec flumina poſſe adiri, nec ſidera priſtinum præſtare fulgorem: vaſtas terras, deſerta omnia occurrere: in unius hominis jactationem* [7] *tot millium ſanguinem impendi* [8]. *Faſtidio eſſe patriam; abdicari* [9]. *Philippum patrem; cœlum* [10] *vanis cogitationibus peti.* Jam pro ſeditione [11] res erat; quum ad omnia 4
interritus; *duces, principesque militum frequentes adeſſe prætorio* [12]; *Aegyptiosque vates*, quos cœli ac ſiderum peritiſſimos [13] eſſe credebat, *quid ſentirent, expromere* [14] jubet. At illi, qui ſatis ſcirent, temporum 5
orbes [15] implere deſtinatas vices: Lunamque deficere, quum aut terram ſubiret [16], aut Sole premeretur

7. *Jactationem* i. gloriationem. Cic. Tuſc. IV. *Jactatio eſt voluptas geſtiens, & ſeſe efferens inſolentius.* Noſter VI. 8. 3.

8. *Impendi* i. inſumi, *daar aan geſpendeert worden.*

9. *Abdicari* nove, & acute dictum. Alias enim *abdicantur* liberi, non patres. *Abdicare* namque eſt patris factum, *quod eſt familia abjicere*, ut interpretatur Nonius. Sed hic ipſa ſermonis novitate non minus argute, quam invidioſe perſtringitur Alexandri inſolentia, qui rejecto Philippo Hammonem ſibi patrem optaverat. Ita & Liv. XL. II. *Eum ſibi te abdicato patre, in locum ſuum ſubſtituit.* V. *Freinshemii & Loccenii Indices.*

10. *Cœlum* i. *cœleſtes honores.* VIII. 5. 5. Horat. Od. I. 3. 38.

Cœlum ipſum petimus ſtultitia.

V. *Loccenii Indicem.*

11. *Pro ſeditione.* Eleganter hæc particula habet vim ſimilitudinis, & æſtimationis. Plaut. Merc. IV. 4. 4. *Mihi pro cibo eſt* i. inſtar cibi. Ovid. Heroid. III. 98.

At mea pro nullo pondere verba cadunt.

i. quaſi nullum habeant pondus. V. *Freinshemii Indicem.* & *Fab. Epiſt. Crit.* 52.

12. *Prætorio* i. *tabernaculo* III. 6. 6. τῇ τῦ βασιλέως σκηνῇ *Diodor.* XI. 9. Noſter V. 2. 7. VI. 2. 18.

13. *Cœli ac ſiderum peritiſſimos* i. optimos aſtrologos. Juſtin. I. 1. 9. *Siderum motus diligentiſſime ſpectaſſe.* Aegyptii vero ſcientiæ *ſideralis* non tantum *peritiam*, ſed & inventionem ſibi arrogarunt. Diodor. I. 69. *Affirmant Aegyptii, literas & notationem ſiderum: ſpeculationes item Geometricas, & artes quam plurimas apud ſe inventas.*

14. *Expromere* i. loqui, dicere. Plaut. Mil. III. I. 169.

Haud centeſimam
Partem dixi, atque, otium rei ſi ſit, poſſim expromere.

15. *Temporum orbes* i. temporis vices, atque revolutiones. Tacit Ann. III. 55. 5. *Niſi forte rebus cunctis ineſt quidam velut orbis, ut quemadmodum temporum vices, ita morum vertantur.* V. *Freinshemii Indicem.*

16. *Terram ſubit* Luna, cum in

tur [17]: rationem quidem ipsis perceptam [18] non e-
6 docent vulgus; Cæterum adfirmant, *Solem Græcorum, Lunam esse Persarum* [19]: *quoties illa deficiat, ruinam* [20] *stragemque illis gentibus portendi.* veteraque exempla percensent [21]. *Persidis regum, quos aversis*
7 *Diis* [22] *pugnasse Lunæ ostendisset defectio.* Nulla res efficacius multitudinem regit, quam superstitio: alioqui impotens, sæva, mutabilis; ubi vana religione capta est, melius vatibus, quam ducibus suis paret. Igitur edita in vulgus Aegyptiorum responsa, rursus
8 ad spem, & fiduciam erexere [23] torpentes. Rex impetu animorum utendum ratus, secunda vigilia castra

umbram terræ incumbit; non cum descendit ad inferius cœlum infra finitorem, quem Græci ὁρίζοντα dicunt, oculisque nostris definitur, cum supra terram non exstat, tunc enim non dicitur deficere, nec deficit. Cum vero exstat in nostro cœlo, & tamen vel tantum cornuta, vel omnino non apparet, quod statis vicibus mensium contingit: vel *subit* umbram *terræ*, cum terra inter Solem, & Lunam intercedit, quod fit in pleniluniis, cum Luna e diametro distans a Sole, objectu terræ Solem non potest respicere, quę defectio aliquando totam Lunam tegit, ut factum in eclipsi, de qua agimus; vel partem, quæ in umbram terræ incurrit. V. *Raderum.*

17. *Sole premitur* Luna in silentio, quod accidit in novilunio, cum propius Solem accedit, vultumque a nobis avertit, atque ad Solem convertit, radiosque in illam suos per anaclisim rejicit. V. *Raderum.*

18. *Perceptam* i. intellectam. Plaut. Curc. I. 3. 2. *Ne, quod hic agimus, herus percipiat fieri.*

19. *Lunam esse Persarum* n. præsidem. Herod. VII. 512. *Id*, defectum Solis, cum serenissimus esset aer, *animadvertenti quum cura incessisset, percontandi magos, quid ostentum illud vellet portendere, illi responderunt: Deum significare Græcis civitatum defectum: quod dicerent, Solem Græcorum: Lunam ipsorum esse præsidem.* V. *Freinshemium. Paschal. de Coron.* IX. 18. *Soler. de pil. c.* 9.

20. *Ruinam* i. casum. Infr. IV. 15. 16.

21. *Percensent* i. ordine *censent* i. numerant. Flor. præfat. n. 4. *Si quis populi Romani ætatem percenseat.* Noster VIII. 5. 10.

22. *Aversis* i. iniquis; illos enim intueri nolunt. Horat. Od. III. 23. 19. *Mollibit aversos Penates.* V. IV. 7. 31. §. 97.

23. *Erexere* i. animavere, animum reddidere. Flor. III. 10. 21. *Ferocibus dictis ad jus pristinum libertatis erexit.* Noster IV. 16. 6.

24. *Dextra*

castra movit: dextra Tigrim habebat [24], a læva montes, quos *Gordæos* [25] vocant. Hoc ingresso iter, 9
speculatores, qui præmissi erant, sub lucis ortum *Darium adventare* nuntiaverunt. Instructo igitur milite, & composito agmine, antecedebat. Sed Per- 10
sarum exploratores [26] erant mille ferme, qui speciem agminis magni fecerant: quippe ubi explorari vera non possunt, falsa per metum augurantur [27]. His 11
cognitis, Rex cum paucis suorum assecutus agmen refugientium ad suos; alios cecidit, alios cepit: equitesque præmisit simul [28] speculatum [29]; ut ignem, quo barbari cremaverant vicos, exstinguerent. Quip- 12
pe fugientes raptim tectis acervisque frumenti injecerant flammas [30], quę, quum in summo [31] hæsissent, ad

24. *Dextra Tigrim habebat* i. Tigris erat ad dextram: *tegebat* IV. 9. 6. III. 8. 17. Cum autem trajecerit Tigrim Alexander, & progressus sit ulterius, Tigrimque a tergo reliquerit, quomodo potuit a *dextra habere Tigrim*? Idem tamen narrat Arrianus: *Motis itaque castris a Tigri, per Assyriam exercitum duxit, a sinistra habens Sogdianorum montes, a dextra Tigrim.* Flexit ergo iter secundum Tigrim, quasi alveum sequutus. V. *Raderum.*

25. *Gordæos* τὸ ἐθνικόν. *Gordiæa* regio Persidis a *Gordi* Triptolemi filio, qui dum Io quæreret, Agris egressus in Syriam venit. Est autem civitas ad ostia Tigris. V. *Raderum.*

26. *Exploratores.* V. *Freinshemium & Cronov. Observ.* II. 8. Nos enim Criticen non profitemur.

27. *Augurantur*, activo sensu accipi videtur, ut respondeat τῷ *explorare.* Sensus erit: *Ubi homines vera explorare non possunt, falsa per metum augurantur.* V. *Loccenii Indicem.* Sidon. Epist. VIII. 6. *Quia promptius de actionibus longinquis, ambiendisque sinistra quæque metus augurat.* V. VII. 7. 24. §. 60.

28. *Simul* interdum iteratur. Liv. XXIII. 30. *Namque Gelo maximus stirpis, contempta simul senectute patris, simul post Cannensem cladem Romana societate, ad Pœnos defecit.* Noster VI. 7. 15.

29. *Speculatum*, om te recognoscerem. *Specula* locus est editus, ex quo *speculamur*, an hostes veniant, transeantne, an maneant: quot sint, & quę sunt id genus. Noster VIII. 11. 22. IV. 12. 18. Inde *speculatores* supr. III. 8. 17. IV. 9. 15. & infr. VI. 4. 14. & *speculatoria navigia* Cæs. B. G. IV. 26. 4. *speculatoria caliga.* Suet. Calig. c. 52. quæ & absolute *speculatoria* dicitur Tertull. de Coron. Mil. c. 1.

30. *Flammas* i. ignes. Ita *flammas*, quas dixerat Prop. IV. 4 9. vocat *ignes* v. 23.

31. *Summo* i. *summitate* acervorum frumenti.

13 ad inferiora nondum penetraverant. Exſtincto igitur igne, plurimum frumenti repertum eſt: copia aliarum rerum abundare cœperunt. Ea res ipſa militi ad perſequendum hoſtem animum incendit [32]: quippe urente & populante eo terram, feſtinandum
14 erat, ne incendio cuncta præriperet. In rationem ergo neceſſitas verſa: quippe Mazæus, qui antea per otium vicos incenderat; jam fugere contentus, pleraque inviolata hoſti reliquit. Alexander *haud longius centum quinquaginta ſtadiis* [33]. *Darium abeſſe* com-
15 pererat. Itaque ad ſatietatem [34] quoque copia commeatuum inſtructus, quatriduo in eodem loco ſubſtitit. Interceptę [35] deinde Darii literæ ſunt; quibus Græci [36] milites ſolicitabantur, *ut Regem interficerent, aut proderent*: dubitavitque, *an eas pro concione recitaret* [37], ſatis confiſus Græcorum quoque erga ſe be-
17 nevolentiæ, ac fidei. Sed Parmenio deterruit [38]; *non eſſe talibus promiſſis imbuendas aures militum: patere* [39] *vel*
18 *unius inſidiis Regem: nihil nefas eſſe avaritiæ.* Sequutus conſilii auctorem, caſtra movit. Iter facienti ſpado unus ex captivis, qui Darii uxorem comitabantur [40], *defice-*

32. *Animum incendit*, heeft couragie gegeven.

33. *Quinquaginta ſtadiis* i. quatuor milliaribus Germanicis cum triente fere. *Raderus.*

34. *Satietatem* i. faſtidium ex abundantia. VI. 2. 5.

35. *Interceptæ*, zijn aangehouden. *Intercipere* eſt, cum quod alteri deſtinatum eſt, antequam ad eum perveniat, ab altero arripitur. *Comprehenſas epiſtolas* dicit Juſtin. XX. 5. 12. V. *Nann. Miſc.* I. 15.

36. *Græci*, mercede conducti, quem *peregrinum militem* appellat III. 3. 1.

37. *Recitaret* i. clara voce de ſcripto legeret. Cic. Fam. X. 16. *Cum is frigidas ſane, & inconſtantes recitaſſet literas Lepidi: ſub eas ſtatim recitatæ ſunt tuæ.* Noſter VIII. 9. 13. VII. 1. 30.

38. *Deterruit* i. avocavit. *Deterrere* interdum eſt diſſuadere, dehortationibus nullo injecto terrore permovere. Nep. Dion. III. 5. *A qua voluntate Philiſti conſilio deterritus.*

39. *Patere* i. obnoxium, expoſitum. Juſtin. II. 4. 26. *Si Græcorum non tam bellis, quam rapinis pateant.*

40. *Darii uxorem comitabantur.* Ad domeſtica enim miniſteria Eunuchorum opera uti conſueverant Perſarum reges. Illi quoque erant circa reginas, ut liquet & ex *n.* 25. Idem probatur Eſth. IV. 5. Eoque reſpexiſſe videtur Te-

deficere [41] eam nuntiat; & *vix ſpiritum ducere.* Itine- 19
ris continui labore, animique ægritudine fatigata, inter ſocrus, & virginum filiarum manus collapſa erat; deinde & exſtincta [42]. Id ipſum nuntians alius ſupervenit. Et Rex haud ſecus, quam ſi parentis 20
ſuæ mors nuntiata eſſet, crebros edidit gemitus [43]: lacrymisque obortis [44], quales Darius profudiſſet, in tabernaculum, in quo mater erat Darii, defuncto adſidens [45] corpori, venit. Hic vero renova- 21
tus eſt moeror, ut proſtratam humi vidit: recenti malo priorum quoque admonita, receperat in gremium adultas virgines, magna quidem mutui doloris ſolatia; ſed quibus ipſa deberet eſſe ſolatio. In 22
conſpectu erat nepos parvulus, ob id ipſum miſerabilis, quod nondum ſentiebat calamitatem, maxime ex parte ad ipſum redundantem [46]; Crederes, Ale- 23
xandrum inter ſuas neceſſitudines [47] flere, & ſolatia non adhibere [48], ſed quærere. Cibo certe abſtinuit, omnemque honorem funeri, patrio Perſarum more,

Terent. Eun. I. 2. 87.
Eunuchum dixti velle te,
Quia ſolæ utuntur his reginæ;
V. *Briſſon. de regn. Perſ.* III. *p.* 139. *Pignor. de ſerv.* *p.* 363. 373.

41. *Deficere* i. viribus & animo linqui. Inde V. 13. 29. *deficiens* pro morti vicino, moribundo. V. *Freinshemii Indicem.*

42. *Exſtincta* ex colliſione abjecti partus. *Juſtin.* XI. 12. 6. *Plutarch. Alex. f.* 249. V. III. 5. 6.

43. *Crebros edidit gemitus* i. crebro gemuit, *ingemuit* n. 30. V. III. 12. 4.

44. *Obortis* i. exortis. Hanc enim vim quandoque in compoſitionibus habet *ob* particula. Sic apud Liv. XXIII. 19. *Obnata ripis ſalicta.* Flor. I. 1. 17. *Oborta tempeſtas, Soliſque defectio.* Noſter ſæpius. V. *Freinshemii Indicem Florianum.*

45. *Defuncto adſidens*, quia in luctu, & parentalibus ſacris *ſedebant*, vel ex ritu Hebræorum Matth. XXVII. 61. Martial. II. 41. 20.
Te mœſtæ decet adſidere matri,
Lugentique virum, piumque fratrem.
V. *Demſter. Ant. Rom.* III. 33.

46. *Redundantem* i. pertingentem, redeuntem. Cic. de Amic. *Erumpunt ſæpe vitia noſtra in alios, quorum tamen ad vos redundat infamia.*

47. *Neceſſitudines* i. neceſſitudine junctos. Sueton. Tib. c. 50. *Odium adverſus neceſſitudines in Druſo primum fratre detexit.*

48. *Solatia adhibere* i. ſolatio eſſe, ſolari.

more, ſervavit[49]: dignus hercule, qui nunc quoque tantum manſuetudinis, & continentiæ ferat[50]
24 fructum. Semel omnino eam viderat, quo die capta eſt; nec ut ipſam, ſed ut Darii matrem videret: eximiamque pulchritudinem formæ ejus non libidi-
25 nis habuerat incitamentum[51], ſed gloriæ. E ſpadonibus, qui circa Reginam erant, Tyriotes, inter trepidationem lugentium[52] elapſus, per eam portam[53], quæ, quia ab hoſte averſa[54] erat, levius[55] cuſtodiebatur, ad Darii caſtra pervenit: exceptusque a vigilibus in tabernaculum Regis perducitur,
26 gemens, & veſte lacerata. Quem ut conſpexit, Darius, multiplici exſpectatione commotus, &, quid potiſſimum timeret, incertus; *Vultus*[56] *tuus*, inquit, *neſcio*

49. *Honorem funeri ſervavit* i. ſepeliri curavit.

50. *Ferat fructum* i. auferat, accipiat præmium. Nep. Attic. v. 1. *Tulit pietatis fructum.* De re ſimili Diodor. XVII. 38. *Itaque Alexander, etſi hanc vitæ noſtræ tempeſtatem multis ætatibus præceſſit, juſtam tamen etiam a poſteris, dignamque ſuis virtutibus prædicationem nanciſcatur.*

51. *Incitamentum* i. calcar. Arrian. IV. 284. *Ipſe vero quadam veverentia ductus ei*, Darii uxori, *pepercit: magna profecto continentia uſus, & magno quodam gloriæ ſtudio impulſus. Incitabulum* dicit *Gell. N. A.* XV. 2.

52. *Inter trepidationem lugentium* i. interea dum lugentes trepidant.

53. *Portæ* caſtrorum erant quatuor: prætoria, ſive ordinaria: decumana, ſive quæſtoria: dextra principalis, & ſiniſtra principalis. V. *Lipſ. Tacit. Ann. f.* 27.

54. *Averſa.* Talis in Romanis caſtris *decumana.* Tacit. Ann. I. 66. 1. *Cuncti ruerent ad portas, quarum decumana maxime petebatur, averſa hoſti, & fugientibus tutior.* Illam *averſa* parte collocabant, quia omnium erat maxima, &, proinde, ſi vis ingrueret, defenſu difficillima. V. *Freinshemium.*

55. *Levius*, quaſi extra periculum eſſet, quod ipſum ſæpius maximum negligentibus creavit. Liv. XXXII. 8. *Samnites vix dum certa luce, & eam ipſam premente caligine, ad ſtationem Romanam in porta ſegniter agentem vigilias, perveniunt. Improviſo oppreſſis, nec animi ſatis ad reſiſtendum, nec virium fuit. Ab tergo caſtrorum, decumana porta impetus factus.* V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

56. *Vultus* eſt id, quod ſubjacet fronti. Julius Pollux Onomaſt. II. Quod autem fronti ſubjacet, *πρόσωπον* i. *vultum, quod duntaxat in hominibus ſic dicimus. Etenim in animalibus os, ut & in avibus rictum, & roſtrum.* V. *Turneb.*

neſcio quod, ingens malum præfert[57]: *ſed cave miſeri hominis auribus parcas*: *didici*[58] *enim eſſe infelix*: *& ſæpe calamitatis ſolatium eſt, noſſe ſortem ſuam. Num, quod* 27
maxime ſuſpicor, & loqui timeo, ludibria meorum nuntiaturus es; mihi, &, ut credo, ipſis quoque, omni graviora ſupplicio[59]? Ad hæc Tyriotes, *Iſtud quidem pro-* 28
cul abeſt, inquit: *quantuscunque enim Reginis honor ab iis, qui parent, haberi poteſt; tuis a victore ſervatus eſt: ſed uxor tua paulo ante exceſſit e vita.* Tum vero non 29
gemitus modo, ſed etiam ejulatus, totis caſtris exaudiebantur: nec dubitavit Darius, quin interfecta eſſet, quia nequiſſet contumeliam[60] pati: exclamatque amens[61] dolore; *Quod ego tantum nefas commiſi, Alexander? quem tuorum propinquorum necavi, ut hanc vicem ſævitiæ meæ reddas*[62]? *Odiſti me, non quidem provocatus*[63]: *ſed finge juſtum*[64] *intuliſſe te bellum; cum feminis ergo agere debueras*[65]? Tyriotes affirmare 30
per Deos patrios, nihil in eam gravius eſſe conſultum[66]: *ingemuiſſe*

Turneb. in Cicer. de LL. I. p. 38.

57. *Præfert* i. exhibet, præ ſe fert. Cicer. de LL. I. *Is, qui appellatur vultus, indicat mores.* Plin. XI. 37. *Frons hominis lætitiæ & hilaritatis: ſeveritatis & triſtitiæ eſt index.* Noſter VI. 9. I. VII. 2. 24. VIII. 6. 16.

58. *Didici.* Ita Ovid. V. 12. 4. *Jam pridem didici fortior eſſe miſer.*

59. *Graviora ſupplicio.* Ita Diodor. XIX. 8. *Dignam ſe ultionem de iis, qui necem evaſerant, exacturos arbitrantur; ſi cognatos eorum quam contumelioſiſſime tractent. Ipſa enim morte acerbiora paſſuros, conſentaneum erat, ſi uxorum & virginum ſtupra per contumeliam illata conſiderarent.*

60. *Contumelia* plus eſt, quam injuria, & illius veluti gradus ſuperior. Pacuv. Periboea: *Patior facile injuriam, ſi eſt vacua a contumelia.* V. *Dec. Orig. in Juno.*

61. *Amens* i. perculſus, attonitus, in *amentiam* prope actus. Vig. Aen. III. 306. *& Troia circum Arma amens vidit.* Plaut. Aſin. Arg. v. 6. *Rivinus amens.* Noſter VI. 7. 8. Unde junguntur VI. 9. 32.

62. *Hanc vicem ſævitiæ meæ reddas* i. eo modo ſævias in meos, quo ego ſævieram in tuos.

63. *Provocatus* i. laceſſitus. Juſtin. III. 7. 4. Hoſtes ad *prælium provocant.* Non *provocatus* fuerat Alexander; ſed ejus majores, quibus Perſæ ſæpius bellum intulerant.

64 *Juſtum* V. v. 8. 15.

65. *Agere.* Infr. *gerere* IV. 11. 17.

66. *In eam gravius eſſe conſultum* i. gravius quid ſtatutum, vel judicatum, gravius cum illa actum. Juſtin. I. 7. 11. *Si quid in Cræſum crudelius conſuluiſſet.* Noſter

gemuisse etiam Alexandrum morti, & non parcius flevisse:
31 *quam ipse lacrymaretur* 67. Ob hæc ipsa amantis animus in solicitudinem suspicionemque revolutus est 68; desiderium captivę profecto a consuetudine stupri 69
32 ortum esse conjectans. Submotis 70 igitur arbitris 71, uno duntaxat Tyriote retento, jam non flens, sed suspirans; *Videsne in te Tyriote locum mendacio non esse? tormenta* 72 *jam hic erunt; sed ne exspectaveris per Deos, si quid tui tibi Regis reverentiæ est: num, quod & scire expeto, & quærere pudet, ausus est & dominus, & juvenis?*
33 Ille *quæstioni corpus* offerre; *Deos testes* invocare; *caste* 73, *sancteque* 74 *habitam* 75 *esse Reginam.* Tandem, ut fides facta est, vera esse, quæ adfirmaret spado, capite

ster v. 6. 16. V. *Loccenii Indicem.*

67. *Lacrymaretur* i. *lacrymas* effunderet. *Lacrymo* neutrum. Cicer. Attic. xv. 26. *Te, ut a me discesseris, lacrymasse, molestę ferebam.* & *lacrymor* deponens. Cicer. Verr. vii. *Quis tam fuit illo tempore durus & ferreus? quis tam inhumanus? præter te unum, quin lacrymaretur.*

68. *Revolutus est* i. pertractus est, recidit. Terent. Hecyr iv. 4. 69. *Nam in eandem vitam te revolutum denuo.* Ubi Donatus. *Non rediisse, sed revolutum esse: tanquam invitum, aut nescium.* Nostervii. 8. 8.

69. *Consuetudine stupri.* Ita *consuetudinem adulterii* Sueton. Claud. c. 1. Talis vero consuetudo esse solet inter marem, & feminam. Donat. Hec. iv. 1. 40. *Consuesset proprie dicitur in stupro.* Nostervi. 5. 23.

70. *Submotis.* v. 11. 4. *remotis. Submovere* est arcere, abigere. Prop. i. 20. 15.

Et volucres ramo submovet insidias.

Verbum est lictorum. Liv. iii. 48. *I lictor, submove turbam.* Horat. Od. ii. 16. 10.

Neque Consularis
Submovet lictor miseros tumultus.

71. *Arbitris* i. præsentibus, spectatoribus. Plaut. Mil. ii. 2. 3. *Mihi quidem jam arbitri vicini sunt.* Cic. Verr. vii. *Locus amœnus, & ab arbitris remotus.* Nostervi. 11. 4. 12. 10.

72. *Tormenta* i. instrumenta, quibus cogaris ad confitendum. Infr. vi. 11. 31.

73. *Caste* i. pure, absque stupro. *Castitas* enim stupro adversatur. Horat. Od. iv. 5. 21.

Nullis polluitur casta domus stupris.

Unde quam *castam* Prop. iii. 10. 8. vocaverat, vocat *pudicam* n. 11. & *in casto* Dei esse, est illi puriter facere. V. *Scalig. in Fest. p. 94. Conject. Varr. p. 148. Theod. Canter. V. L.* ii. 21.

74. *Sancte* i. inviolate. V. iii. 8. 5. §. 6: 12. 21. §. 68.

75. *Habitam*, getractetert.

76. *Ve-*

pite velato 76 diu flevit: manantibusque adhuc lacrymis, veste ab ore rejecta, ad cœlum 77 manus tendens 78, *Dii patrii* 79, inquit, *primum mihi stabilite regnum: deinde, si de me jam transactum est* 80; *precor, ne quis Asiæ Rex sit, quam iste tam justus* 81 *hostis, tam misericors victor.*

CAP.

76. *Velato* i. tecto, aperto. *Velabant* se veteres, vel propter sacra, vel subitam, aut desperatam aliquam rem, aut malum aliquod. Infr. v. 12. 8. vi. 2. 6: 8. 22. V. *Schegk. Præmess. c. 10.*

77. *Ad cœlum* sublatis manibus orabant veteres. Apulejus de mundo: *Habitus orantium hic est, ut manibus extensis ad cœlum precemur.*

78. *Tendens* i. tollens. Ovid. Trist. i. 10. 21.

Ipse gubernator tollens ad sidera palmas.

ferens Horat. Od. iii. 23. 1.

Cœlo supinas si tuleris manus.

pandens Virg. Aen. iii. 263.

At pater Anchises, passis de littore palmis.

Nostervi. 6. 34.

79. *Dii patrii* Persarum erant Jupiter, Sol, sive Mithres, Oromazes, vel, ut aliis placet, Oromagda: nec non inter læva numina Arimanes, quem ceu Vejovem, aut Averruncum Deum colebant. De illis iv. 14. 23. v. 12. 3. vii. 4. 1. vi. 11. 15. V. *Brisson. de regn. Pers.* ii. 162. Arrian. iv. 285. *Jupiter rex, qui regum in terris negotia, statumque moderaris, tu mihi Medorum ac Persarum imperium, quod dedisti, stabilito. Sin vero jam de me transactum est, ut rex Asiæ esse desinam, in neminem alium, quam in Alexandrum imperium meum transferto.*

80. *De me transactum est*, het met my uyt is. Flor. iv. 7. 13. *Transactum de partibus ratus.* Nostervi. 11. 23.

81. *Justus* i. facilis, humanus, æquus. Terent. Heaut. iv. 1. 33. *Ut meæ stultitiæ in justitia tua sit aliquid præsidii.*

CAP. XI.

ARGUMENTUM.

Pacem tertio petit, sed non impetrat, imo ad bellum parandum provocatur Darius.

1 ITaque, quanquam pace frustra bis petita [1], omnia in bellum consilia converterat, victus tamen continentia hostis, ad novas pacis conditiones ferendas decem legatos cognatorum principes misit: quos 2 Alexander consilio [2] advocato [3] *introduci* jussit. E quibus maximus natu; *Darium*, inquit, *ut pacem a te jam hoc tertio* [4] *peteret, nulla vis subegit* [5]: *sed justi-* 3 *tia* [6] *& continentia* [7] *tua expressit* [8]. *Matrem, conjugem, liberosque ejus, nisi quod sine illo sunt, captos esse non sensit: pudicitiæ earum, quæ supersunt* [9], *curam haud secus, quam parens, agens, Reginas appellas: speciem pristinæ for-* 4 *tunæ retinere pateris. Vultum tuum video, qualis Darii fuit, quum dimitteremur ab eo: & ille tamen uxorem; tu hostem luges. Jam in acie stares, nisi cura te sepulturæ ejus*

1. *Petita* n. IV. 1. 7. & IV. 5. 4.

2. *Consilio* i. consiliariis, ut n. 10. v. 8. 6. IV. 13. 3.

3. *Advocato* i. convocato, ut v. 8. 6. adhibito IV. 13. 3.

4. *Jam hoc tertio* i. jam hac tertia vice. τὸ *tertio* hoc in usu non est adverbium; sed ponitur per ellipsin τῷ *loco, tempore, numero.* V. *Gronov. Observ.* II. 8.

5. *Subegit* i. coegit. Salust. B. C. 10. *Ambitio multos mortales falsos fieri subegit.* Virg. Aen. III. 257.

Ambesas subigat malis absumere mensas.

6. *Justitia*, qua supra belli jura non sæviit in reginas & feminas, quamvis hostes, & ipse hostium victor, imo easdem, ut reginas, coluit, colique præcepit. V. *Raderum.*

7. *Continentia*, qua omnes inviolatas & intactas custodivit, & ut ab nullo contrectarentur. V. *Raderum.*

8. *Expressit* i. evicit, extorsit, obtinuit. Cic. Verr. v. *Tum in jus ipsum eduxi, expressi, ut conficere tabulas se negaret.*

9. *Supersunt* i. superstites sunt, vivunt. Virg. Aen. x. 47.

Liceat superesse nepotem.

10. *Ter-*

ejus moraretur. Et quid mirum est, si tam ab amico animo pacem petit? quid opus est armis, inter quos odia sublata sunt? Antea imperio tuo destinabat Halyn amnem, qui Lydiam 5 *terminat* [10]. *Nunc, quicquid inter Hellespontum, & Euphratem est, in dotem filiæ offert, quam tibi tradit. Ochum* 6 *filium, quem habes, pacis & fidei obsidem retine: matrem, & duas virgines filias redde: pro tribus corporibus* [11] *triginta millia talentum auri* [12] *precatur accipias. Nisi mo-* 7 *derationem animi tui notam haberem; non dicerem, hoc esse tempus, quo pacem non dare solum, sed etiam occupare deberes. Respice* [13], *quantum post te reliqueris: intuere, quantum petas! Periculosum est prægrave imperium:* 8 *difficile est continere, quod capere non possis. Videsne, ut navigia, quæ modum excedunt* [14], *regi nequeant? Nescio, an Darius ideo tam multa amiserit, quia nimiæ opes magnæ jacturæ* [15] *locum faciunt. Facilius est quædam vin-* 9 *cere, quam tueri: quam hercule expeditius manus nostræ rapiunt, quam continent. Ipsa mors uxoris Darii te admonere potest, minus jam misericordiæ tuæ licere, quam licuit.*

10. *Terminat* i. ejus limites constituit. Cicer. Offic. I. *Illorum fines, sicut ipsi dixerant, terminavit.* Noster VI. 2. 12.

11. *Corporibus* i. hominibus. Horat. I. 4. 6.

Non tu corpus eras sine pectore.

i. homo sine ingenio.

12. *Triginta millia talentum auri. Auri talentum* Julius Pollux δεκατάλαντον n. argenti appellat, quod decupla parte superet pretio talentum argenteum. Sex millia ergo ducas in triginta millia, prodibunt centies octagies millies millia aureorum, quos hodie vulgo centum & octoginta milliones appellamus. Valer. Max. IV. 6. 3. ext. decies centena millia talenta argenti ponit, quæ summa sexcentos milliones efficit. Diod. XVII. 54. tria millia tantum pronuntiat: tria, inquam, millia talenta, quæ summa non efficeret nisi decies octies centena millia aureorum. Plutarch. Alex. f. 249. decem millia talentum i. sexies millies millia, sive sex milliones. Justin. XI. 12. 10. ut Curtius 30000. sed de auro tacet. V. *Raderum*, *Budæum de asse* IV. 429.

13. *Respicere* est obtorto collo videre ea, quæ a tergo sunt. Plaut. Most. II. 2. 90. *Cave respexis.* Inde *respicere*, te rugge dencken. Noster *n.* 13.

14. *Quæ modum excedunt* i. nimis sunt magna.

15. *Jacturæ* i. damno. *Jactura* Frontoni est, *quod jacitur ex onere navis.* Inde *jactura sarcinarum.* VI. 6. 17. & *jacturam facere* Actor. XXVII. 18.

16. *Ex-*

licuit. Alexander, legatis excedere [16] tabernacula jussis, quid placeret, ad consilium refert. Diu nemo, quid sentiret, ausus est dicere: incerta Regis voluntate. Tandem Parmenio, *Ante suasissem*, ait, *captivos apud Damascum redimentibus* [17] *redderes; ingentem pecuniam potuisse redigi* [18] *ex iis, qui multi* [19] *vincti virorum fortium occupaverant* [20] *manus. Et nunc magnopere censerem* [21], *ut unam anum* [22], *& duas puellas, itinerum agminumque impedimenta, triginta millibus talentis auri permutes. Opimum* [23] *regnum occupari posse conditione* [24], *non bello: nec quenquam alium inter Istrum* [25], *& Euphratem possedisse terras ingenti spatio, intervalloque discretas* [26]. *Macedoniam quoque respiceret potius; quam Bactra, & Indos intueretur.* Ingrata oratio Regi fuit. Itaque, ut finem dicendi fecit [27]: *& ego*, inquit, *pecuniam, quam gloriam mallem, si Parmenio essem* [28]. *Nunc Alexander, de paupertate securus sum: & me non mercatorem memini esse, sed regem. Nihil quidem habeo venale; sed fortunam meam utique non vendo. Captivos si placet reddi; honestius dono dabimus, quam pretio remittemus.* Introductis deinde legatis ad hunc modum respondit. *Nuntiate Dario, me, quæ fecerim, clementer & liberaliter, non amicitiæ ejus tribuisse; sed naturæ meæ. Bellum cum captivis, & feminis* [29] *gerere non soleo. Armatus sit oportet, quem oderim* [30]. *Quod si saltem pacem bona fide* [31] *peteret; deliberarem forsitan, an darem. Verum enim vero, quum modo milites meos literis ad proditionem, modo amicos ad perniciem meam solicitet: ad internecionem* [32] *mihi persequendus est, non ut justus hostis; sed ut*

11 12 13 14 15 16 17 18

16. *Excedere* i. exire. Infr. VIII. 3. 13.

17. *Redimentibus*, rantsoeneerende.

18. *Redigi* i. colligi, *cogi*. ut Terent. Heaut. I. 1. 92. *Quasi ad talenta quindecim coegi*. Noster. VI. 2. 10.

19. *Multos* opponit tribus, *n. 6.*

20. *Occupaverant* i. priores in illas inciderant.

21. *Censerem* i. judicarem. *Censere* est sententiam de re in senatu proposita dicere. Est correlatum τῷ *referre*. Suet. Jul. c. 20. *Qui super tali consternatione referre, aut censere aliquid auderet.* Noster VII. I. 1.

22. *Anum* Darii matrem. Contemtim. Sic Silana apud Tacit. Ann. XIII. 21. 4. *Novissimam Juscipiendæ accusationis operam anui rependunt.* V. *Freinshemii Indicem.*

23. *Opimum* dicitur de solo non arenoso, sed *ubere glebæ*, ut Maro Aen. I. 535. Cujusmodi imprimis terræ nomine censetur ab agricolis. Inde translatum *regnum opimum* dicitur magnificum, amplum: *præda opima*, ampla, multa. Liv. XLV. 39. *Quid deinde tam opimæ prædæ, tam opulentæ victoriæ spoliis fiet?* Noster V. I. 4. IX. I. 2.

24. *Conditione* i. matrimonio, si n. Darii filiam duceret uxorem Alexander. Justin. XI. 7. 8. *Tam pulcra conditio, prima regni felicitas videbatur.*

25. *Ister* flumen est omnium in Europa maximum, quod præcipue complectitur Celticas nationes, a quibus etiam fontes ejus oriuntur exigui, sed multos fluvios in se recipit, Enum, Saum, aliosque. Per quinque ostia in Euxinum Pontum profluit. Septem ostia illi tribuunt *Val. Flacc.* VIII. 186. *Solin. c.* 13, qui 60 amnes illum recipere tradit. Illa parte, qua Scythicis allabitur oris a fonte usque ad cataractas, quæ sunt in montibus Daciæ, non procul a Tauruno oppido, a Scythis *Danubius* vocatur a monte Abnoba, in quo oritur: appellatur *Ister*, ubi primum Illyricum alluit. Unde *binominem* vocat *Ovid. Pont.* I. 8. 11. V. *Arrian.* I. 8. *Rer. Indic. p. m.* 516. *Plin.* IV. 12. *Herod.* IV. 316. & *Salmas. Exercit. Plin. f.* 186.

26. *Discretas* i. divisas. Tacit. Hist. IV. 75. 3. *Quos discretos intercipere licuisset.*

27. *Finem dicendi fecit* i. loqui desiit.

28. *Si Parmenio essem.* Hoc dictum plane regium inter Alexandri apophthegmata refert *Plutarch. Apophtheg. c.* 38. Valer. Max. VI. 4. 3. Ext. *Quantus hic in sapientia, tantus in armis Alexander illam vocem nobiliter edidit. Dario enim uno jam & altero prælio virtutem ejus experto, atque ideo partem regni Tauro tenus monte, & filiam in matrimonium cum decies centum millibus talentum pollicente; cum Parmenio dixisset: se, si Alexander esset, usurum conditione: respondit: & ego uterer, si Parmenio essem. Vocem duabus victoriis respondentem, dignamque, cui tertia, sicut evenit, tribueretur.*

29. *Feminis.* Senec. de ira III. 24. *Puerum ætas excuset, feminam sexus.* Deut. XX. 14. Ipse Deus in bellis Hebræorum etiam post pacem oblatam, & repudiatam parci vult *feminis*, & infantibus. V. *Grot. de jur bell. & pac.* III. 11. 9.

30. *Armatus sit oportet, quem oderim.* Ita Liv. V. 27. *Arma habemus non adversum eam ætatem, cui etiam captis urbibus parcitur, sed adversus armatos.* Tacit. Ann. I. 59. 4. *Non enim se proditione, neque adversus feminas gravidas; sed palam adversus armatos bellum tractare.*

31. *Bona fide* i. sincere, sine dolo. Plaut. Pseud. IV. 6. 33. *Bonane fide istuc dicis.* V. *Fab. Semest.* I. 24. *Turn.* XVIII. 25.

32. *Internecionem* i. occisionem, vitæ privationem. Inde *bellum internecinum*, quo altera pars funditus deletur.

33. *Per-*

19 *ut percussor* 33, *& venefícus* 34. *Conditiones vero pacis, quas fertis, si accepero, victorem eum faciunt. Quæ post Euphratem sunt, liberaliter donat: ubi igitur me afflamini? nempe ultra Euphratem sum. Summum ergo dotis, quam promittit, terminum* 35 *castra mea transeunt. Hinc me*
20 *depellite, ut sciam vestrum esse, quod ceditis* 36. *Eadem liberalitate dat mihi filiam suam: nempe quam scio alicui servorum* 37 *suorum nupturam. Multum vero mihi præ-*
21 *stat, si me Mazæo generum præponit! Ite, nuntiate Regi vestro; & quæ amisit, & quæ adhuc habet, præmia esse belli: hoc regente utriusque terminos regni, id quemque habiturum, quod proximæ lucis adsignatura* 38 *fortuna est.*
22 Legati respondent: *Quum bellum in animo sit* 39, *facere eum simpliciter* 40, *quod spe pacis non frustraretur. Ipsos petere, quamprimum dimittantur ad Regem: eum quoque bellum parare debere.* Dimissi nuntiant, *adesse* 41 *certamen.*

CAP.

33. *Percussor*, quia milites } solicitaverat. V. *Freinshem.*
34. *Venefícus*, quia medicos }

35. *Summum dotis terminum*, het uyterste, het hooghste van den bruydtschat.

36. *Ceditis* i. cujus dominium in me transfertis. Infr. VI. 6. 33. Justinus dicit *cedere regnum* X. 2. 3. *cedere regno* I. 10. 12. XXIX. 2. 6.

37. *Servorum* i. procorum Persicorum. Persarum Reges plane legibus soluti erant: illisque quod libebat, licebat. Usque adeo libere Persarum reges imperabant, ut omnes, qui eorum ditioni parebant, pro *servis* & mancipiis haberent, sola uxore excepta. Nec aliter ab illis subditi, cujuscunque conditionis, ordinis, gradusque essent, appellabantur. Infr. V. 9. 9: 12. 16. VII. 4. 9. V. *Brisson. de regn. Pers.* I. 22.

38. *Adsignatura* i. divisura. Justin. XLII. 3. 1. *Populis, quos secum adduxerat, adsignavit.* Proprie *assignare* est speciatim dividere, ut in coloniis, quod & *metari* dicebant. V. *Turneb.* XIII. 1.

39. *Bellum in animo sit* i. proposuerit bellum gerere.

40. *Simpliciter* i. ingenue. *Simplex* etiam ponitur pro candido, nec fraudulenter agente. Phædr. III. 8. 7. *Canis simpliciter.* Cicer. Acad. IV. *Cum simplici homine simpliciter agerem.* Noster V. 10. 13. VII. 2. 10. & 36.

41. *Adesse* i. instare. Liv. VI. 15. *Quum suis signum dedisset, adesse certamen.*

Erat

CAP. XII.

ARGUMENTUM.

Copiarum numerum recognoscit Darius. Panico terrore excusso cursu ad hostem contendere student Alexandri milites.

ILle quidem confestim Mazæum cum tribus millibus equitum, ad itinera, quæ hostis petiturus erat, occupanda præmisit. Alexander corpori uxoris ejus justis persolutis, omnique graviore comitatu [1] intra eadem munimenta cum modico præsidio relicto, ad hostem contendit. In duo cornua divisérat peditem; in utrumque latus equite circumdato: impedimenta sequebantur agmen. Præmissum deinde concitis [2] equitibus Menidam jubet explorare, ubi Darius esset. At ille, quum Mazæus haud procul consedisset [3], non ausus ultra procedere: nihil aliud, quam *fremitum hinnitumque equorum exaudisse* nuntiat. Mazæus quoque, conspectis procul exploratoribus, in castra se recipit [4]; adventus hostium nuntius. Igitur Darius, qui in patentibus [5] campis decernere optabat; *armari militem* jubet, aciemque disponit. In lævo cornu Bactriani ibant 6

1 2 3 4 5 6

Graviore comitatu, qui valde moraturus erat agmen, quo numero sunt pecuniæ, & quicquid multis jumentis opus habet: item captivorum multitudo. V. *Freinshemium.*

2. *Concitis.* Liv XXVI. 15. *Equestrium ab Roma venit.*

3. *Consedisset* i. substitisset. *Considere* enim notat quoque subsistere, fixa sede, aut certe castris locatis. V. *Freinshemii Indicem.*

4. *Recipere* est cedentium, & locum munitiorem quærentium, *retireeren.* Flor. III. 15. 5. *Proximorum cæde pulsus, quum se in Aventinum recepisset.* Noster VIII. 11. 18. VII. 9. 14.

5. *Patentibus* i. late protendentibus; magnum spatium occupantibus. Flor. III. 3. 14. *patentissimo, quem Raudium vocant, campo procurrere.* Noster VI. 4. 16. Inde *patere late* dicuntur populi, regiones. Suet. Tib. c. 16. *Illyrico, quod inter Italiam, regnumque Noricum, &c. patet.* Noster VII. 8. 22.

ibant equites, mille admodum; Dahæ[6] totidem: & Arachosii, Susiique[7] quatuor millia explebant[8]. Hos quinquaginta falcati currus sequebantur. Proximus quadrigis erat Bessus, cum octo millibus equitum item[9] Bactrianis. Massagetę[10] duobus millibus agmen ejus claudebant. Pedites his plurium gentium non mixtas[11], sed suę quisque nationis junxerant copias. Persas deinde cum Mardis, Sogdianisque Ariobarzanes[12] & Orobates[13] ducebant. Illi partibus copiarum; summæ Orsines[14] præerat; a septem Persis[15] oriundus, ad Cyrum[16] quoque nobilissimum Regem originem sui referens. Hos aliæ gentes, ne sociis quidem satis notę, sequebantur. Post

6. *Dahæ* juniores appellant illos, qui ad lævam mare Caspium naviganti Nomades accolunt, qui etiam Aparni sunt nominati. V. *Strab.* XI. 121. *Plin.* VI. 17. *Solin. c.* 20. *Salmas. Exerc. Plin. f.* 796.

7. *Susii* etiam Cissii sunt appellati. Nam Aeschylus Memnonis matrem Cissiam vocat. *Susia* vero pars est Persię, propinqua Babyloniæ. *Strab.* XV. 481. Noster V. 2. 17. qui illos & *Susianos* nominat V. 3. 3. & 16. Arrianus quoque modo *Susios*, modo *Susianos* appellat. V. *Blanck. Arrian. p.* 179. *Rutgers. V. L.* III. 4.

8. *Explevérant*, waaren effectivelijck soo sterck. Sic *n.* 13. v. 8. 4. III. 2. 6.

9. *Item* i. similiter. Cicer. de amic. *Itaque ex me quærunt, credo & ex hoc item Scævolæ.* Noster VI. 7. 28.

10. *Massagetæ* Scythæ sunt orientaliores, ultra mare Caspium. V. *Strab.* XI. 1. 20. *Diodor.* II. 43. *Herod.* I. 123.

11. *Non mixtas* equitibus sine discrimine, ita ut Bactriani pedites cum Dahis, aut Scythis essent conjuncti, sed suæ cujusque gentis pedites, cum suæ gentis equitibus fuerint ordinati: enim Dahis nempe equitibus Dahæ, cum Bactrianis Bactriani, cum Medis Medi, atque ita deinceps per totum exercitum. V. *Raderum* & *Freinshemium.*

12. *Ariobarzanes* Phrygię quondam fuit satrapa. *Diodor.* XVII. 17. Noster V. 3. 17: 4. 33.

13. *Orobates* Arriano III. 172. emendante Blanckardo dicitur *Orontobates.*

14. *Orsines* Arrian. III. 172. *Orxines.* Satrapes fuit Persagadarum. X. 1. 23.

15. *Septem Persis* nobilissimo Magicidii facinore decantatissimis. Fuerunt vero hi: Otanes, Jutaphernes, Gobrias, Megabyzus, Aspathines, Hydernes, & Darius Hystaspis filius. V. *Popmam.*

16. *Cyrum.* Ita & X. 1. 23. *Cyrus* ademptum Lydis & Medis imperium primus in Persidem intulit, cujus successor Cambyses filius a Magis, qui dolo Persarum regnum

Post quas quadraginta quadrigas Phradates[17] magno Caspianorum[18] agmine antecedebat. Indi, cæterique rubri maris accolæ, nomina verius, quam auxilia[19], post currus erant. Claudebatur hoc agmen aliis falcatis curribus quinquaginta, queis peregrinum militem adjunxerat. Hunc Armenii, quos minores vocant; Armenios Babylonii; utrosque Belitæ[20] & qui montes Cossæorum[21] incolebant, sequebantur. Post hos ibant Gortuæ[22], gentes quidem Euboicæ, Medos quondam sequuti; sed jam degeneres[23], & patrii moris ignari. Adplicuerat

regnum occupaverant, sublatus est. V. *Popmam.*

17. *Phradates* præfectus fuit Tapurorum gentis VI. 4. 24. Arrian. III. 217. *Autophradates.* Noster VI. 4. 24: 5. 21.

18. *Caspiani* Scythis proximi sinum Caspium cingunt. V. *Melam* I. 2.

19. *Nomina* solum esse, vel nihil, præter *nomina* adferre scite dicuntur Auctoribus, qui numero magis, quam robore, aut virtute pollent. Liv. VII. 29. *Campani nomen magis, quam vires cum adiuliſſent.* Synes. Epist. 78. milites imbelles ὀνόματα vocat. Tacit. Hist. IV. 14. 7. *Inania legionum nomina.* 75. 2. *Vana & sine viribus nomina.* V. *Loccenii Indicem.* Noster IV. 14. 4.

20. *Belitæ.* Diu hic locus me suspensum tenuit, cum nemo veterum, quantum sciam, meminerit *Belitarum.* Quare inducebam verba, *utrosque Belitæ.* Fuit cum scriberem *Balitæ*, a *Bali* urbe Libyes. Aliquando sic constitui locum: *Armenios Babylonii Belitæ.* Ea notione *Belitæ* non erunt populi a Babyloniis separati, sed Babylonios intelligebam *Belitas* Curtio dici a *Belo*, cui magnificum in urbe templum consecraverant. V. *Blanckard. in Arrian. p.* 181.

21. *Cossæi* junguntur Susianis orientem versus: magna ex parte sagittarii sunt, semper exercent latrocinia. Parvam enim ac sterilem regionem incolentes, ex alieno vivere, & valentes esse oportet. V. *Plin.* VI. 27. *Strab.* XVI. 509. *Arrian.* VII. 475. *Diodor.* XVII. III.

22. *Gortuas* ex Eubœa insula oriundos affirmat, & olim ad Medos transisse, Patriæ suæ, & rituum (an Græcanicorum) oblitos, atque inter barbaros versatos, barbarorum quoque mores induisse. Atqui non videtur hic Curtius de Eubœa Græca insula quicquam cogitasse, sed de Indica regione, circa quam tam feraces ajunt esse vites, ut quotidie uvas proferant. Eustathium audi ad Dionysium Periegetem: *Nysse ajunt plures Aethiopica, Arabica, & Euboica, circa quam miraculo vinea est, quæ quotidianas profert uvas.* V. *Raderum.*

23. *Degeneres* i. qui desciscunt ab institutis majorum, qui præ-

rat [24] his Phrygas & Cataonas [25]. Parthienorum [26] deinde gens, incolentium terras, quas nunc Parthi Scy-
12 thia profecti tenent, claudebant agmen. Hæc siniſtri cornu acies fuit. Dextrum tenebat natio majoris Armeniæ, Caduſiique [27], Cappadoces, & Syri, & Medi. His quoque falcati currus erant quinquagin-
13 ta. Summa totius exercitus [28] equites quadraginta quinque millia: pedeſtris acies ducenta millia expleverat. Hoc modo inſtructi decem ſtadia procedunt, juſſique ſubſiſtere, armati hoſtem exſpectabant. Ale-
14 xandri exercitum pavor [29], cujus cauſſa non ſuberat

bent ſe indignos ſuo genere. Serv. in Virg. Georg. II. 59. *Degenerant, in pejus vertuntur.* Noſter VII. 5. 29.

24. *Adplicuerat* i. adjunxerat. Infr. V. 5. 15. VI. 5. 7. IV. 13. 26.

25. *Cataones* populi ſunt minoris Aſiæ Cappadocibus proximi. V. *Strab.* XII. 158. *Plin.* VI. 2.

26. *Parthienen* quam Curtius vocat, plerique alii *Parthiam* dicunt, nec enim eſt diverſa. Ptolomæus VI. in *Parthiæ* deſcriptione: *Vocatur autem pars Parthiæ, quæ juxta Hyrcaniam eſt, Comiſena, & quæ ſub hac eſt, Parthiena.* Ergo *Parthiena* eſt in Comiſena, & Comiſena pars *Parthiæ.* Non igitur idem prorſus *Parthiena & Parthia*, cum *Parthiena* ſit pars partis *Parthiæ.* Noſter VI. 2. 14. ubi V. *Raderum.*

27. *Caduſii* ad maris Caſpii ſiniſtram degunt. V. *Strab.* XI. 117. Illorum meminerunt *Juſtin.* X. 3. 3. *Diodor.* XVII. 6. Noſter ignotos fuiſſe populos dicit IV. 14. 3.

28. *Summa totius exercitus.* Fieri non poteſt, ut numerus iſte exercitus Dariani, vel ipſo Curtio teſte, ſit juſtus. Hic 245000 cenſa ſunt. In Cilicia 311200 numerati. Ad Arbela, ſive Gaugamela dimidio fere major exercitus erat, ut Curt. IV. 9. 3. recenſuerat, & IV. 9. 11. majores prioribus copias fuiſſe oſtendit. Itaque editio Genevenſis equitum numerat 145000 peditum 600000 nullo tamen alio codice Curtiano ſuffragante. Juſt. XI. 12. 5. narrat Darium Alexandro poſtremum occurriſſe 100000 equitum, peditum 400000. Oroſ. III. 17. 404000 peditum, 100000 equitum recenſet. Diodor. XVII. 39. & 53. 200000 equitum, 800000 peditum. Arrian. III. 2. 8. equitum 40000 peditum 1000000 ſub ſignis habuiſſe Darium adfirmat. Plutarch. Alex. c. 54. univerſim indiſtincte 1000000 ponit. Cum ergo Diodorus, Arrianus & Plutarchus in 1000000 conſentiant, non absque ratione apud Curtium numerum emendes, & tres nobiliſſimos ſcriptores ſequaris. V. *Raderum*, & ex illo *Freinshemium.*

29. *Pavorem* appellat *Panicum* Po-

rat [30], invaſit: quippe lymphati [31] trepidare [32] cœperunt, omnium pectora occulto metu percurrente. Cœli fulgor tempore æſtivo ardenti ſimilis internitens, ignis præbuit [33] ſpeciem; flammasque ex Darii caſtris ſplendere, velut inlati temere præſidiis [34], credebant. Quod ſi perculſis Mazæus, qui præſidebat 15
itineri, ſupervenisſet; ingens clades accipi potuit. Ille ſegnis in eo, quem occupaverat, tumulo ſedet [35]:

con-

Polyæn. IV. 3. ubi paulo aliter hanc hiſtoriam narrat: *Alexander ad fluvium Tigrin prævertere Darium feſtinabat: Panicum ab extrema acie pervaſit univerſum exercitum. Rex mandavit tubicini, ut ſecuritatis ſignum promulgaret, & anteſignanis militibus, ut ante pedes arma projicerent, atque idem ſequentibus ſe diceret. Sic omnes ex ordine hoc facientes, cauſam terroris cognoverunt. Cum Panicum ceſſaſſet, milites, ſublatis armis proceſſerunt.* Ejus cauſam vero aperit I. 2. *Pan Bacchico exercitui noctu ſignum dedit, ut maximum & inconditum clamorem tolleret. His vero clamantibus petræ ſonum exceptum referebant, & cavitas ſaltus longe majorum copiarum fremitum hoſtibus reddebat. Quare metu perterriti, ſe in fugam conjecerant. Cum igitur Pan hoc ſtratagema uſurparit, Echo Pani gratam, & amicam eſſe fingimus: atque vanos, nocturnosque terrores exercituum Panicos appellamus.* V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium. Polit. Miſc. c. 28. Eraſm. Adag. f.* 319.

30. *Non ſuberat cauſa* juſta, & vera, quæ percellere merito mentes hominum potuerit, & debuerit, quemadmodum ſæpe prodigia, aut pugnæ in aere apparere ſolent. Fulgor ille cœli, e caſtris Darii late qui effulſit, ludibrium tantum fuit oculorum, cum ſapienti, ex anni tempore, per æſtatem id uſu venire frequenter ſolere, facile conſtet. V. *Raderum.*

31. *Lymphati* i. furioſi, in furorem acti. Feſtus: *Lymphæ dictæ ſunt a nymphis. Vulgo autem memoriæ proditum eſt, quicunque ſpeciem quandam e fonte i. effigiem nymphæ viderint, furendi non feciſſe finem, Quos Græci νυμφολήπτους vocant, Latini lymphatos appellant.* Noſter VI. 2. 16. IX. 7. 8.

32. *Trepidare* i. metu concuti, *ſtaen ſchudden.* Terent. Eun. V. 5. 8. *Heus! quid eſt? quid trepidas?* Varr. R. R. III. 16. *Quum illos geminaverint, ex apibus conjecturam capiunt, ſi intus faciunt bombum, & cum introeunt, ac foras trepidant.* Inde Horat. Od. III. 27. 17. *trepidare tumultu* i. motu aeris a vento facti concuti. Noſter V. 13. 19. VII. 1. 9. 2. 12.

33. *Præbuit* i. oſtendit, *heeft vertoont.*

34. *Inlati temere præſidiis* i. ſe temere, & nec opinantes incidiſſe in hoſtium præſidia fulgore iſto conſpecto. V. *Freinshemium* & *Gronov. Obſerv.* II. 8.

35. *Sedet* i. otioſus eſt, *blijft ſitl*

16 contentus non lacessi [36]. Alexander cognito pavore exercitus, *signum, ut consisterent, dari, ante ipsos arma deponere, ac levare* corpora jubet: admonens, *nullam*
17 *subiti causam esse timoris; hostem procul stare.* Tandem compotes sui, pariter arma & animos recepere [37]: nec quidquam ex præsentibus tutius visum est, quam
18 eodem loco castra munire. Postero die Mazæus, qui cum delectis equitum in edito colle, ex quo Macedonum prospiciebantur castra, consederat; sive quia speculari modo [38] jussus erat, ad Darium re-
19 diit. Macedones cum ipsum collem, quem deseruerat, occupaverunt: nam & tutior planitie [39] erat; & inde acies hostium, quę in campo explicabatur,
20 conspici poterat. Sed caligo, quam circa humidi effuderant montes; universam quidem rei faciem non abstulit: cæterum agminum discrimina atque ordinem prohibuit perspici. Multitudo inundaverat [40] campos: fremitusque tot millium etiam pro-
21 cul stantium aures impleverat. Fluctuari [41] animo Rex,

stil leggen. Sedere est esse otiosum, non habere, quod agas. Cic. Fam. XVI. 3. *Qui si essent, nos Corcyræ non sederemus.* Attic. XII. 43. *Quid sedere totos dies in villa ista.* V. *Græv. Lect. Hesiod. c.* 12.

36. *Lacessi* est odiose provocari. Festus: *Lacit, decipiendo inducit. Lax etenim fraus est. Lacit, in fraudem inducit. Inde allicere, & lacessere.*

37. *Animos recepere*, sijn weder by haer selven gekomen. *Recipit: r*, quod amissum est, aut ut amittamus, periculum est. Virg. Aen. VI. III. *Medioque ex hoste recepi.* Vel *spiritum recipere* dicuntur, qui vehementer cursu, aut aliquo labore fatigati difficulter respirant, & ita ad recipiendum spiritum interquiescere coguntur. Noster VI. 9. 2. & 33.

38. *Modo*, in hoc significatu paulo rarius & inusitatius est, cum pro *tantum, duntaxat, tantummodo, solum* ponitur: ut si dicas, *bis modo hoc feci, ter modo cucurri* i. bis tantum hoc feci, ter tantummodo cucurri. V. *Raderum.*

39. *Tutior planitie* i. tutior, quam planities. Tutiora enim, quæ in arduo sunt, quam jacentia, & plana. V. *Freinshemium.*

40. *Inundaverat* i. late occupaverat. Noster V. 7. 8. Proprie *inundare est extra alveum transfundi.* Tacit. Hist. I. 86. 3. *Subita inundatione Tiberis, qui immenso auctu &c.* Noster IX. 9. 18. & 24. & 25.

41. *Fluctuatur*, qui animo dubius est. V. III. 10. 6. §. 27. &

Rex, & modo suum [42], modo Parmenionis consilium [43] sera æstimatione perpendere: quippe eo ventum erat, unde recipi exercitus, nisi victor, sine cla-
de [44] non posset. Itaque dissimulato pavore, *mer-* 22
cenarium equitem ex Pæonia præcedere jubet. Ipse phalangem, sicut antea dictum est, in duo cornua extenderat: utrumque cornu equites tegebant [45]. Jam- 23
que nitidior [46] lux, discussa [47] caligine, aciem hostium ostenderat: & Macedones, sive alacritate, sive tædio exspectationis, ingentem, pugnantium more, edidere clamorem. redditus & a Persis, nemora, vallesque circumjectas terribili sono impleverat. Nec jam contineri [48] Macedones poterant, quin 24
cursu quoque ad hostem contenderent. Melius adhuc ratus Alexander in eodem tumulo [49] castra munire; *vallum jaci* jussit: strenueque opere perfecto, in tabernaculum, ex quo tota acies hostium conspiciebatur, secessit [50].

CAP.

& *Gronov. Observ.* II. 8.

42. *Suum consilium*, n. bellum paci esse præferendum.

43. *Parmenionis consilium*, n. pacem bello præferendam.

44. *Recipi sine clade*, quia a tergo Tigris, a fronte Darius erat.

45. *Tegebant* i. erant a latere utriusque cornu: utrumque enim alioqui nudum hostilis equitatus incursioni patuisset. V. *Freinshemii Indicem.*

46. *Nitidior* i. magis splendens, clarior. V. III. 2. 12. §. 63.

47. *Discussa* i. dissipata. Cic. Plut. XII. *Discussa est caligo illa, quam paulo ante dixi, diluxit.* Noster VI. 8. 25.

48. *Contineri* i. ingehouden worden. *Continere* verbum est magistrorum, satis attente discipulos continentium, ut Gell. *N. A.* XIX. 1. Noster VII. 6. 16. VI. 3. 8.

49. *Eodem tumulo* a Mazæo deserto.

50. *Secessit* i. seorsum cessit. Cic. Catil. I. *Quare secedant improbi, secernant se a bonis.* Noster V. 9. 11. VI. 11. 12.

CAP. XIII.

ARGUMENTUM.

Hostem, Parmenionis, & Polypercontis, de nocturno prælio, consilio damnato palam luce aggredi statuit Alexander: Solem Mithren Darius, Jovem, Minervam, & Victoriam invocat Alexander, qui alto somno oppressus, a Parmenione excitatus, interrito vultu suos ad spem victoriæ excitatos disponit, & a muricibus humi ab hoste defossis sibi cavere jubet.

1 JAm vero universa futuri discriminis facies in oculis erat [1]: armis insignibus equi virique splendebant [2]: &, omnia intentiore cura præparari apud hostem, solicitudo prætorum agmina sua interequi-
2 tantium ostendebat. Ac pleraque inania [3]: sicut fremitus hominum, equorum hinnitus, armorum internitentium fulgor, solicitam exspectatione men-
3 tem turbaverant. Igitur, sive dubius animi, sive ut suos experiretur [4], consilium adhibet: quid *optimum factu esset*, exquirens. Parmenio, peritissimus inter duces artium belli, *furto* [5], *non prælio opus esse* cen-

1. *In oculis erat* i. ante oculos erat videbatur.

2. *Splendebant armis* i. induti erant splendentibus armis, splendide armati erant.

3. *Pleraque inania*, per se spectata. *inania* sunt tot millium fremitus armatorum, equorum hinnitus, fulgor armorum; nequicquam enim nocumenti creant. Sed ut proxime imminentis prælii signa, non immerito fremitus, ex quo multitudo hostium conjicitur, &c. quorum hinnitus, qui ingentes equitum copias prodit, & armorum fulgor, qui exercitum totum ad pugnam paratum, & instructum ostendit, mentem cum ducis, tum militis percellunt, cum incerta sit alea Martis. V. *Raderum*.

4. *Experiri* proprie est rei alicujus periculum facere, seu tentare, irane aliquid sit, an aliter: per metonymiam vero consequentis comperire, sentire, certum fieri, periculo ac negotio cognoscere. V. *Sciop. Styl. Hist. p.* 131.

5. *Furto* i. stratagemate, militari

censebat: *intempesta* [6] *nocte opprimi posse hostes: discordes moribus, linguis; ad hæc somno, & improviso periculo territos, quando in nocturna trepidatione* [7] *coituros* [8]? *At interdiu primum terribiles occursuras facies Scytharum, Bactrianorumque: hirta* [9] *illis ora, & intonsas* [10] *comas esse: præterea eximiam vastorum magnitudinem corporum. Vanis, & inanibus* [11] *militem magis, quam justis formidinis caussis moveri. Deinde tantam multitudinem circumfundi paucioribus posse. Non in Ciliciæ angustiis, & invius callibus; sed in aperta, & lata planitie dimicandum fore.* Omnes ferme Parmenioni adsentiebantur: Polypercon *haud dubie in eo consilio positam victoriam* arbitra- 5 6 7

litari quapiam astutia Græci κλέμματα, & κλοπὴν vocant Thucyd. v. & Xenoph. Exped. Cyr. IV. Quos imitantur Latini. Tacit. Annal. III. 74. 2. *Nam quia ille robore exercitus impar, furandi melior.* Justin. XI. 6. 8. *Occulta consilia victoriæ furtivæ convenire.* Ut *fures* noctu plerumque & tenebris ad *furandum* uti solent, ita clandestinam hostium invasionem scite *furto* comparat. Tacit. Agric. XXXIV. 2. *Ii sunt, quos unam legionem furto noctis aggressos, clamore debellastis.* Cui opponitur aperte, vel luce pugnare. Virg. X. 734.

Obvius, adversoque occurrit, seque viro vir
Contulit, haud furto melior, sed fortibus armis.

V. *Loccenii Indicem.*

6. *Intempesta* i. multa, media, qua nihil agi tempestivum est, *middernaghi.* Virg. Georg. I. 249.

Illic, ut perhibent, aut intempesta silet nox.

Noster VII. 6. 18. Noctis partes denarrant *Varr. L. L.* V. 2. *Serv. Aen.* III. 587. *Censor. de die nat. c.* 24.

7. *Nocturna trepidatione.* Tacit. Ann. IV. 48. 3. *Tenebræ insuper delectæ augendam ad formidinem.* IV. 51. 3. *Nox aliis in audaciam, aliis ad formidinem opportuna.*

8. *Coituros* i. conventuros. Terent. Eun. III. 4. 1.

Heri aliquod adolescentuli coimus in Pyræo.

Noster X. 6. 15. VI. 8. 17.

9. *Hirta* i. pilis horrida, hispida, *ruygh.* Virg. Georg. III. 55.

Et camuris hirtæ sub cornibus aures.

Noster V. 6. 18.

10. *Intonsas* i. non tonsas, *fluentes* Marcellin. XVI. *Comæ fluentes horrebant.* Inde comæ proprie sunt *non tonsi capilli* Servio Aen. V. 556. Illæ vero visentibus horrorem incutere solent. *Lycurgus* enim *Lacedæmonios cives adsuefecit ad alendam comam, inquiens, ea formosos, pulchriores: deformes, terribiliores reddi.* Plutarch. Apophth. 76.

11. *Vanis & inanibus.* Cæs.

8 trabantur. Quem intuens Rex; namque Parmenionem nnper acrius [12], quam vellet, increpitum [13] rursus castigare non sustinebat: *Latrunculorum* [14], inquit, *& furum ista solertia* [15] *est, quam præcipitis mi-*
9 *hi* [16]: *quippe illorum votum unicum est fallere. Meæ vero gloriæ semper aut absentiam Darii, aut angustias locorum, aut furtum noctis obstare non patiar: palam luce adgredi certum est. Malo me fortunæ pœniteat, quam victoriæ pu-*
10 *deat. Ad hæc illud quoque accedit, vigilias agere* [17] *Barbaros, & in armis stare, ut ne decipi quidem possint, compertum habeo. Itaque ad prælium vos parate.* Sic inci-
11 tatos ad corpora curanda dimisit. Darius illud, quod Parmenio suaserat, hostem facturum esse conjectans, *frenatos equos stare, magnamque exercitus partem in armis esse, ac vigilias intentiore cura servari* jusserat. Ergo
12 ignibus [18] tota ejus castra fulgebant. Ipse cum ducibus, propinquisque agmina in armis stantium circumibat; *Solem Mithren* [19], *sacrumque & æternum* invocans

B. C. II. 4. 4. *Ut invisis, latitantibus, atque incognitis rebus magis confidamus, vehementiusque exterreamur.* Veget. III. 12. *Quæ ex usu sunt, non timentur.*

12. *Acrius* i. acerbius. IV. 11. 14.

13. *Increpitum* i. objurgatum. Festus: *Increpitare, arguere, convitiari. Increpitare, clamare, maledicere.* Tacit. Hist. III. 9. 4. *Quos armis pellere promptum erat, epistolis increpat.* Nost. VIII. 6. 30. IX. 4. 16: 7. 16.

14. *Latrones* dicebantur, qui non auctoritate publica, neque justo bello arma retinebant; sed privato consilio, & per factiones. Lepidus ea causa *latro* vocatur. V. *Freinshemii Indicem.*

15. *Solertia* i. prudentia. *Soler*s; *in omni re prudens.* Festus. Terent. Eun. III. 2. 25. *Quæ liberum Scire æquam est adolescentem, solertem dabo.*

Ubi V. *Donatum.* Inde *solerter* infr. VII. 4. 24.

16. *Præcipitis mihi* i. me docetis. Sueton. Ner. c. 7. *Visum sibi C. Cæsari præcipere.* V. *Freinshemii Indicem.*

17. *Vigilias agere* solebant Persæ. Et vigiles solebant cantu tempus fallere, cantilenisque, quibus Regis sui justitiam, virtutemque efferebant, noctem insomnem traducere. V. *Brisson. de regn. Pers.* III. 346.

18. *Ignibus* n. vigilum.

19. *Solem Mithren.* Luctat. Stat. Theb. I. 720. *Persæ in speleis Solem colunt, & hic Sol proprio nomine vocatur Mithra: est autem ipse Sol leonis vultu Persico habitu cum tiara, utrisque manibus bovis cornua comprimens.* Principium denominationis forte de-

vocans *ignem, ut illis dignam vetere gloria, majorumque monumentis fortitudinem inspirarent. Et profecto, si qua di-* 13
vinæ opis [20] *auguria humana mente concipi possent; Deos stare secum: illos nuper Macedonum animis subitam incussisse formidinem: adhuc lymphatos ferri agique* [21], *arma jacientes* [22]: *expetere præsides Persarum imperii Deos debitas a vecordibus* [23] *pœnas. Nec ipsum Ducem saniorem* 14
esse: quippe ritu [24] *ferarum prædam modo, quam expeteret, intuentem; in perniciem, quæ ante prædam posita esset, incurrere.* Similis apud Macedones quoque solicitudo erat: noctemque, velut in eam certamine edicto [25], metu egerunt [26]. Alexander non alias magis 15
terri-

defluxit a *Mithre* quodam, qui Heliopoli, vel in Solis urbe regnavit. Plin. XXXVI. 8. V. *Demster. Ant. Rom.* II. 8. *Brisson. de regn. Pers.* I. 106. & *Freinshemii Indicem.*

20. *Divinæ opis.* Nummi veteres non infrequentes hanc inscriptionem habent; *Opi divinæ*, ut videre est apud Occonem p. 335. 336. V. *Freinshemii Indicem.*

21. *Ferri, agique.* proverbialis apud Græcos figura est ἄγεσθαι καὶ φέρεσθαι, pro eo, quod est, hostili more populantur, aut vexant. Liv. XXXVIII. 15. *Tum demum fracta pertinacia est, ut ferri agique res suas viderunt.* Noster V. 11. 10. Id si traducatur ad animum, non paulo fiet festivius, & erit, aliorum arbitratu, quo volunt, trahi. V. *Erasm. Adag. f.* 515. *Bud. Comm. L. G. f.* 111.

22. *Arma jacientes.* Hoc fœdum esse docent Liv. I. 27. *Quo postquam fuga inclinavit; alii arma fœde jactantes, in aquam cæci ruebant. Fortissimi* enim, ut apud Diodor. XIV. 115. legere est, licet *fugiant, una cum armis flumina tranant, eodem pretio arma, vitamque habentes.* Respicit vero ad imperium Alexandri IV. 12. 16.

23. *Vecordibus* i. insanis. Cor enim sedes sapientiæ. *Ve particula duplicem significatum, eundemque inter se diversum capit, nam & augendæ rei, & minuendæ valet, sicut aliæ particulæ plurimæ; propter quod accidit, ut quadam vocabula, quibus particula ista præponitur, ambigua sint, & utroque versum dicantur. Vesani autem & vecordes ex una tantum parte, quæ privativa est, quam Græci σερητικὸν μόριον dicunt.* Gell. N. A. V. 12. Noster IV. 14. 18. X. 2. 12.

24. *Ritu ferarum.* Flor. III. 21. 26. *Bœbium sine ferro, ritu ferarum, inter manus laniatum.* Noster VII. 7. 37. IV. 16. 24. V. 3. 19.

25. *Edicto*, als of het aangeseyt was. *Edicere* est ejus, qui est cum imperio, vel privato, ut patris familias. Plaut. Aulul. II. 4. 2. *Edixit mihi, ut dispartirem obsonium hic bifariam.* vel publi-

territus, *ad vota & preces Ariſtandrum vocari* jubet. Ille in candida[27] veſte verbenas[28] manu præferens, capite velato[29] præibat preces Regis[30], Jovem, Mi-
16 nervam, Victoriamque propitianti. Tunc quidem ſacrificio rite perpetrato, reliquum noctis adquieturus, in tabernaculum rediit. Sed nec ſomnum capere, nec quietem pati poterat, modo e jugo montis

publico, ut Conſulis, Prætoris, Aedilis. Plaut. Capt. IV. 2. 43.

Editiones ædilitias hic homo habet in pectore.

V. & *Donat. in Terent. Hec.* IV. 1. 48. Noſter IV. 13. 14. VII. 1. 4. VI. 8. 23.

26. *Egerunt* i. transegerunt. Infr. VII. 5. 16. VIII. 3. 5.

27. *Candida veſte*, cujus uſus plurimus eſt in Sacris peragendis. Ovid. Faſt. I. 79.

Veſtibus intactis Tarpejas itur ad arces,
Et populus feſto concolor ipſe ſuo eſt.

Serv. Georg. III. 82. *Aliud eſt candidum eſſe i. quadam nitenti luce perfuſum: aliud album, quod pallori conſtat eſſe vicinum.* Differt ergo ab albo ſplendore, quem ei addit: qualis in nive, argento polito, margarita. V. *Scalig. Exerc. Exot.* 125. II. Noſter IX. 10. 25. VII. 11. 11.

28. *Verbenæ* & *ſagmina* eadem herba, *eyſenkruyd.* Plin. XXII. 2. *Non aliunde ſagmina in remediis publicis fuere, & in ſacris legationibusque verbenæ. Certe utroque nomine idem ſignificatur, hoc eſt gramen ex arce cum ſua terra evulſum: ac ſemper & legati cum ad hoſtes, clarigatumque mitterentur, id eſt, res raptas clare repetitum, unus utique verbenarius vocabatur.* Ad quem locum Dalechampius. *Liv.* XXX. 44. *Nevio, Servio, Turneb. verbenæ, non herbæ privatum genus dicuntur, ſed rami, virgæ, frondes omnium ſacrarum arborum, ut lauri, olivæ, myrti: quin etiam herbas ex puro loco decerptas, quibus feſtis diebus aræ coronantur. Terent. Andr.* IV. 3. 11.

Ex ara hinc ſume verbenas tibi.

Myrtum apud Menandrum fuiſſe, ex quo illa Comicus transtulit, conſtat. Virg. Ecl. VIII. 65.

Verbenasque adole pingues, & maſcula thura.

V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium. Voſſ. Lex. Etymol.*

29. *Velato* i. filo cincto. Ita Teleboarum legati apud Plaut. Amph. I. 1101. *velatis manibus orant*, quia filo laneo caduceum, quod manibus præferebant, cinctum erat. Liv. II. 39. *Sacerdotes ſuis inſignibus velatos iſſe ſupplices ad caſtra hoſtium.* V. *Scalig. Conject. in Varr. p. 39. Jun. Anim.* II. 11.

30. *Præire preces Regibus*, aut ſummis magiſtratibus ſolebat vel Sacerdos, vel haruſpex. Plin. XXVIII. 2. *Vidimus certis precationibus obſecraſſe ſummos magiſtratus. Et nequid verborum prætereatur, aut præpoſterum dicatur, de ſcripto præire aliquem.* V. *Briſſon. Form.* I. 61.

31. *Con-*

tis aciem in dextrum Perſarum cornu demittere agitabat; modo recta fronte concurrere[31] hoſti: interdum hæſitare[32], an potius in lævum torqueret agmen? tandem gravatum[33] animi anxietate cor- 17
pus altior[34] ſomnus oppreſſit[35]. Jamque luce orta duces ad accipienda imperia[36] convenerant; inſolito circa prætorium ſilentio adtoniti[37]. Quippe alias ar- 18
ceſſere ipſos, & interdum morantes[38] caſtigare adſueverat: tunc ne ultimo quidem rerum discrimine excitatum eſſe mirabantur; & non ſomno quieſcere, ſed pavore marcere[39] credebant. Non tamen quisquam e cuſtodibus corporis intrare tabernaculum

31. *Concurrere* i. prælium auſpicari, quod curſu fere fieri ſolebat I. Ut telorum jactum anteverterent. 2. Ut citius ad gladios, tanquam ad certiora, & graviora tela devenirent. 3. quia concurſu plurimum concitantur tela. V. *Freinshemii Indicem, Juſtin.*

32. *Hæſitare* i. dubium eſſe. Cicer. Acad. IV. *Dubitant, hæſitant, revocant ſe interdum.* Noſter VI. 6. 27.

33. *Gravatum animi anxietate.* Juſtin. XI. 13. 1. *confectum curis.*

34. *Altior* i. profundior. Diodor. XVII. 56. *Circa excubias matutinas ſomno tam profundo correptus quievit, ut nec orta jam luce expergefieri potuerit.* De Auguſto Sueton. X. 16. *Sub horam pugnæ tam arcto repente ſomno devinctus, ut ad dandum ſignum ab amicis excitaretur.*

35. *Oppreſſit* ut VI. 8. 21. VII. 11. 17. Juſtin. XI. 13. 1. *arripuit.* Diodorus modo *corripuit.* Suetonius *devinxit.*

36. *Imperia* i. mandata. Plaut. Aſin. II. 4. 10.

Tu verbero imperium meum contemſiſti.

37. *Adtoniti* i. ſtupentes. Senec. N. Q. II. 27. *Quo edito concidunt homines, & exanimantur: quidam vere viviſtupent, & in totum ſibi excidunt, quos vocamus adtonitos, quorum mentes ſonus ille cæleſtis loco pepulit.* Noſter VII. 7. 3. VII. 7. 26.

38. *Morantes* i. tarde venientes.

39. *Marcere* proprie dicuntur, qui multo cibo, & potu diſtenti languent, & ſommum capiunt. Petron. c. 22. de Trimalchionis convivis: *Quidam in ipſo limine conjunctis marcebant capitibus.* Sidon. Epiſt. II. 9. *Excuſſo torpore meridiano, pauliſper equitabamus, quo facilius pectora marcida cibis cænatoriæ fami exacueremus.* Simili modo de Vitellio *jacere, & torpere* dixit Tacit. Hiſt. III. 36. 1. *Sed umbraculis hortorum abditus, ut ignavæ animalia, quibus ſi cibum ſuggeras, jacent torpentque.*

40. *Ta-*

lum [40] audebat: & jam tempus [41] instabat; nec miles injussu ducis, aut arma capere poterat, aut in
20 ordines ire. Diu Parmenio cunctatus, *cibum ut caperent*, ipse pronuntiat. Jamque exire necesse [42] erat: tunc demum intrat tabernaculum: sæpiusque nomine compellatum, quum voce non posset, tactu excitavit. *Multa lux* [43], inquit, *est, instructam* [44] *aciem*
21 *hostis admovit: tuus miles adhuc inermis exspectat imperium. Ubi est* [45] *vigor ille animi tui? nempe excitare vigiles*
22 *soles.* Ad hæc Alexander; *Credisne: me prius somnum capere potuisse, quam exonerarem animum solicitudine, quæ*
23 *quietem morabatur? signumque pugnæ tuba dari jussit.* Et quum in eadem admiratione Parmenio perseveraret [46], *quod securus somnum cepisset: Minime*, inquit, *mirum est. Ego enim, quum Darius terras ureret, vicos excideret* [47], *alimenta* [48] *corrumperet, potens mei non eram* [49]:
24 *Nunc vero quid metuam* [50], *quum acie decernere paret? Hercule*

40. *Tabernaculum intrare Regis* neminem ausum fuisse non vocatum docet Leonatus III. 12. 10. docent historiæ sacræ *Esth.* IV. 11. *Judith.* XIV. 10. 11. Fiebat hoc, cum propter majestatem regiam, ut humanæ sortis fastigium superasse videretur, & instar numinum coleretur; tum ut securius viveret, cujus vita multorum invidiæ, insidiis, ambitioni, indignationi, & odiis obnoxia, & objecta est. V. *Raderum.*

41. *Tempus* cibum sumendi, arma capiendi, hosti occurrendi.

42. *Necesse* nomen est adjectivum neutrius generis: sicut *necessis* masculini, & feminini: pro quo & *necessus*, *necessa*, *necessum* usurpantur. *Sciop. Styl. Hist. p.* 68.

43. *Multa lux*, het is verre op den dagh.

44. *Instructam* i. adornatam. *Instructa acies* opponitur fortuito prælio. Nep. Milt. v. 3. *Sub montis radicibus acie e regione instructa.* Noster III. 9. 5. IV. 16. 28.

45. *Ubi est.* Formula est, qua utebantur veteres in exprobrationibus. Phædr. I. 10. 5.

Ubi pernicitas.
Nota, inquit, illa est.

46. *In admiratione perseveraret* i. admirationis signa ederet.

47. *Excideret* i. everteret. Cic. pro Mil. *Curiam inflammari, excidi, funestari.* Inde *excidium.* Flor. I. 17. 2. *In excidium Romani nominis repente conjurant.* Noster IV. 3. 23. V. 6. 1.

48. *Alimenta* i. commeatus, vivres. Noster IV. 8. 6.

49. *Potens mei non eram*, i. ick was mijn eygen man niet. Darius enim, quem sequebar, fugiendi finem non faciebat.

50. *Nunc quid metuam?* Tetigit eleganter hanc historiam Sidon. IX. 57. ubi de Dario sic:

Qui cum maxima bella conciasset,
Tota

cule votum meum implevit. Sed hujus quoque consilii ratio postea reddetur: vos ite ad copias, quibus quisque præest. Ego jam adero, &, quid fieri velim, exponam. Raro admodum, admonitu amicorum [51], quum metus discriminis aderat, uti solebat. Tunc quoque munimento [52] corporis sumpto processit ad milites. Haud alias tam alacrem viderant Regem: & vultu ejus interrito certam spem victoriæ augurabantur [53]. Atque ille *proruto* [54] *vallo exire copias* jubet; aciemque disponit. In dextro cornu locati sunt equites, quos *agema* [55] appellant. Præerat his Clitus [56]: cui junxit

Tota & Persidis undique gregatæ
Uno constituisset arma campo;
Hoc solum perhibetur assecutus,
Dormire ut melius liberet hosti.

V. *Freinshemium.*

51. *Admonitu amicorum* i. nisi ab amicis moneretur, raro, cum discrimen etiam ultimum impenderet prælii, induere solebat arma. V. *Raderum.*

52. *Munimento* i. armis. Veget. III. 22. *Cataphracti equites propter munimina, quæ gerunt.* Arma Alexandri denarrat Plutarch. Alex. f. 249. *Siculum amiculum: linteus thorax duplex, quem ex Ipsi spoliis acceperat, ferrea cassis puro lucidior argento, Theophili opus: cervicis tutamen ferreum gemmis insertum: Ensis cum temperatura, tum levitate mirandus, quem ab Cypriorum Rege dono susceperat: baltheus egregia magis arte, quam pro reliqua ratione armaturæ, antiqui opus Heliconis, Rhodiorum munus.*

53. *Augurabantur*, i. sibi polliceabantur. Vere Senarius:

Vultus ducis, victoriæ augurati mus.

V. *Raderum.*

54. *Proruto* i. om verre geworpen zijnde. Ut n. simul versus exire ordine possent. Res fuit longa, si per portarum angustias singuli cogerentur exire. Ita vero & Paterc. II. 63. 1. Liv. IX. 37. *Proruto vallo erupit acies. Per aversa castrorum proruto vallo a militibus receptus est.* Noster IV. 3. 7.

55. *Agema* certum est agmen delectorum hominum, quod *turmam regiam* appellant Arrian. III. 183. Diodor. XVII. 57. Equitibus constabat, Livium si audimus, mille in acie Antiochi XXXVII. 40. *Addita his ala mille ferme equitum; agema eam vocabant.* Subinde paucioribus. Ita trecentis constabat in Antigoni acie. Diodor. XIX. 29. *In extremo cornu tricenorum equitum agema stabat, quibuscum ipse dimicabat.* Etiam de equitibus Noster V. 4. 21. Ubi licet via equiti fuisse invia, & inaccessa videri possit, tamen equi locis asperis innutriti, priscis temporibus ita a magistris per-

xit Philotę [57] turmas, cæterosque præfectos equi-
27 tum lateri ejus adplicuit. Ultima Meleagri ala ſtabat, quam phalanx [58] ſequebatur. Poſt phalangem Argyraſpides [59] erant. His Nicanor Parmenionis
28 filius præerat. In ſubſidiis cum manu [60] ſua Cœnos [61]: poſt eum Oreſtes, Lynceſtesque [62]. Poſt illos Polypercon [63] dux peregrini militis. Hujus agminis Amyntas [64]

percolebantur, ut juga montium ſcanderent, & invias calles penetrarent. Veget. III. 2. *Sed rei militaris periti, plus quotidiana armorum exercitia ad ſanitatem militum putaverunt prodeſſe, quam medicos. Quare equites non ſolum in planis, ſed etiam abruptis, & foſſarum hiatu difficillimis ſemitis, ſeque & equos ſuos aſſidue exercere juſſerunt.* Strab. III. 295. *Equis* Hiſpanorum *ad conſcendendos montes edoctis.* Exemplum ſi cupis, in promptu eſt illud equitum Romanorum, qui *prope inviis callibus ad Dictatorem perfugerunt.* Liv. XXII. 15. imo & ipſius Alexandri infr. VIII. 2. 34. *Ala* quidem eſt & peditum conglobatio optimis ſcriptoribus; ſed eſt illis non niſi auxiliaria, & ſocialis: hac nimirum de cauſa, quod legionariis mediam aciem ſemper obtinentibus velut *alæ* utrinque annecterentur ſocii & auxiliares. V. *Blanck. in Arrian. Freinshem. ad* V. 4. 20. ejusdemque *Indicem in Agema* & *Ala.*

56. *Clitus* filius Dropidis *Arrian.* I. 44. III. 183. cognomento Niger *Diodor.* XVII. 57.

57. *Philotas* Parmenionis filius, qui univerſo amicorum equitatui præfuit. *Arrian.* III. 184.

58. *Phalanx.* V. III. 2. 13. §. 75.

59. *Argyraſpides* i. argenteis parmis inſignes. Horum etiam meminit *Liv.* XXXVII. 40. Hos inſtituit, cum Indiam peteret. *Juſtin.* XII. 7. 5. *Curt.* VIII. 5. 4. Ergo Curtius hoc loco deceptus a *Diodor.* XVII. 57. qui *Argyraſpidum agmen* appellat, cum *ſcutatorum agmen* rectius dicatur *Arrian.* III. 184. V. & *Freinshem. ad* VIII. 5. 4.

60. *Manum* hanc vocarunt *Elimiotidem.* V. *Diodor.* XVII. 57.

61. *Cœnos* filius fuit Polemocratis. V. *Arrian.* III. 18. 5.

62. *Oreſtarum & Lynceſtarum* ordines in ſerie Cœno proxima ſub imperio Perdiccæ ſtabant. V. *Diodor.* XVII. 57. Hi populi Macedonibus adſcribuntur. V. *Strab.* VII. 598. *Plin.* IV. 10.

63. *Polypercon* filius fuit Simmiæ. V. *Arrian.* III. 185. Quem *Stymphæos* duxiſſe dicit *Diodor.* XVII. 57.

64. *Amyntas* Philippi filius. Hujus agminis dux erat Simmias, quod Amyntas in Macedoniam ad conſcribendum militem miſſus eſſet. *Arrian.* III. 185. Ejus licet abſentis hoc dicitur fuiſſe agmen, quia, cum legatio in Macedoniam ipſi committeretur, jam dux factus fuerat ſui agminis, & Simmiæ in reditum duntaxat ſuum ejus præfecturam tradiderat. Ut & in noſtra militia legio dicitur,

myntas [64] princeps erat [65]. Philagus Balacros [66] regebat, in ſocietatem nuper adſcitos [67]. Hæc dextri cornu facies erat. In lævo, Craterus Peloponnen- 29
ſium equites habebat Achæorumque: & Locrenſium [68], & Maleon [69] turmis ſibi adjunctis. Hos Theſſali equites claudebant, Philippo [70] duce. Peditum acies equitatu tegebatur. Frons lævi cornu hæc erat. Sed ne circumiri poſſet a multitudine, 30
ultimum agmen valida manu cinxerat. Cornua quoque ſubſidiis firmavit, non recta fronte [71], ſed a latere poſitis: ut, ſi hoſtis circumvenire aciem tentaſſet, parata pugnæ forent. Hic Agriani erant, qui- 31
bus Attalus [72] præerat; adjunctis ſagittariis Cretenſibus. Ultimos ordines avertit a fronte [73], ut totam aciem orbe [74] muniret. Illyrii hic erant: adjuncto

dicitur hujus vel illius militum tribuni, qui dum abeſt, ejus curam primipilo, vel alteri alicui centurionum committit. Hunc *Andromenis* filium facit *Curt.* V. 1. 40. facit & ipſe ſui oblitus *Arrian.* III. 229. Videſis & *Loceenium, Raderum* & ex utroque *Freinshemium.*

65. *Princeps* novo more pro duce. V. *Freinshemium.*

66. *Balacrorum* nomine nulla gens eſt nota. Credo ſcriptum fuiſſe *Balacri*, ſic appellato per Curtium homine, & expreſſo nomine parentis, ut in reliquis lateat vocabulum gentis in fidem adſcitæ, quod non expedio. Certe hominis hoc nomen eſſe ex ipſo conſtat Curtio, qui eum nominat IV. 5. 13. VIII. 11. 22. V. *Freinshemium* & *Blanck. in Arrian. p.* 187.

67. *Adſcitos* V. VIII. 6. 9.

68. *Locri* proximi ſunt Aetolis. V. *Plin.* IV. 3. *Mel.* II. 3.

69. *Maleon* Græca termina-
tione pro *Malienſium.* V. *Freinshemium.* Hi tenent partes in Eubœa, ac Thermopylis. V. *Strab.* IX. 782.

70. *Philippus* Menelai fuit filius. V. *Arrian.* III. 185.

71. *Recta fronte.* Cornua duo exercitus *frontem* reſpiciebant, ita ut terga ſubſidiorum lateribus cornuum obverterentur, ut, ſi hoſtis Alexandri exercitum a latere invaderet, *frontes* ſubſidiariorum hoſtem reſpicerent, & in pugnam parati eſſent. Proinde ultimum agmen firmiſſimo milite claudebat, qui cornibus terga vertebant, ne ab hoſte circumveniri poſſent. V. *Raderum.*

72. *Attalus.* V. VIII. 13. 21.

73. *Ultimos ordines avertit a fronte* i. ita totam aciem compoſuit, ut ad omnes partes reſpiceret, orientem, occidentem, meridiem & arctum. V. *Raderum.*

74. *Orbe* i. in circulum, undequaque, ab omnibus partibus.

32 juncto milite mercede conducto. Thracas quoque simul objecerat leviter amatos: adeoque aciem versatilem [75] posuit, ut, qui ultimi stabant, ne circumirentur; verti tamen, & in frontem circumagi possent. Itaque non prima, quam latera; non la-
33 tera munitiora fuere, quem terga. His ita ordinatis præcipit, *ut, si falcatos currus cum fremitu barbari emitterent, ipsi laxatis ordinibus* [76] *impetum occurrentium silentio exciperent*: haud dubius sine noxa [77] transcursuros, si nemo se opponeret. *Sin autem sine fremitu immisissent; eos ipsi clamore* [78] *terrerent; pavidosque equos*
34 *telis utrimque suffoderent.* Qui cornibus [79] præerant, *extendere ea* [80] jussi, *ita ut nec circumvenirentur, si arctius*

Cui simile est illud Juliani, Orat. I. *Iisque in orbem circumdatis, κυκλῳ περισχὼν, de omnibus victoriam reportasti.* V. *Freinshem.* VIII. 10. 20.

75. *Versatilem* i. quæ verti, & circumagi potest, ubi ubi usus postulat. Frontin. II. 3. 19. *Alexander ad Arbela, cum hostium multitudinem vereretur, virtuti autem suorum fideret, aciem in omnem partem spectantem ordinavit, ut circumventi, undique pugnare possent.* Icona exhibet *Raderus.*

76. *Laxatis* i. in duas partes divisis, *de gelederen geopent zijnde*, ut n. per mediam phalangem decurrerent, ordines verterent, hastas in quadrigas instar echini, ut nusquam nisi per medium evadere possent, dirigerent. Quod consilium optime cessit Alexandro. V. *Raderum.*

77. *Noxa* i. damno. Sic usus est Suetonius, Columella, Ovidius, ut *aliquid bibere sine noxa*: *a noxa curculionum fruges defendere.* V. *Goclen. Probl. Gramm.* IV. 4.

78. *Clamore.* Diod. XVII. 57. *Falcatorum curruum irruptionem hæc solertia Rex antevertit. Peditibus in phalange edixit, ut concitatis propius quadrigis, clypeos ordine conjunctos sariissis pulsent, quo strepitu consternati equi retrorsum se proripiant. Quod si vi perrumpere tentent, spatium illis concedant, per quod absque Macedonum periculo transcurrant.*

79. *Qui cornibus præerant.* Loquitur de minoribus ducibus, Clito, Philota, Meleagro, Nicanore, Cœno, Polyperconte, Philago, qui in dextro cornu ordines ducebant: in sinistro Craterus, Philippus Thessali, Agrianis Attalus præerat. V. *Raderum.*

80. *Extendere.* Ita in latum *extensus* exercitus longitudinem exhaurit. Hinc Darius IV. 14. 14. Sed Alexander ita *extendi* cornua jussit, ut mediam aciem non exinanirent, sed singuli militum latius spatium in sua quisque statione occuparent, ne densius & arctius comprimerentur, & circumvenirentur. e. g. miles, qui prius

ctius starent, nec tamen mediam aciem exinanirent. Impedimenta cum captivis, inter quos mater, liberique Darii custodiebantur, haud procul acie in edito colle constituit; modico præsidio relicto. Lævum cornu, sicut alias, Parmenioni tuendum datum: ipse in dextro stabat. Nondum ad teli jactum per- 35 36
venerant, quum Bion quidam transfuga, quanto maximo cursu potuerat, ad Regem pervenit. nuntians, *murices ferreos* [81] *in terram defodisse Darium, qua hostem equites emissurum esse credebat: notatumque certo signo locum, ut fraus evitari a suis posset.* Adservari [2] trans- 37
fuga jusso, duces convocat; expositoque, quod nuntiatum erat, monet; *ut regionem* [83] *monstratam declinent* [84], *equitemque periculum edoceant.* Cæterum, hoc tantus 38
exercitus exaudire non poterat; usum aurium intercipiente [85] fremitu duorum agminum [86]: sed in conspectu omnium, duces, & proximum quemque interequitans adloquebatur.

CAP.

prius tres pedes occuparat, sex occupare jussus, manente eodem ordine, & numero, in latum & longum: ita fiebat, ut media acies non exhauriretur, sed par ubique esset spatium, quamvis latius starent. V. *Raderum.*

81. *Murices ferreos* i. machinulas, quæ in quamcumque inciderint partem, aliquot aculeos protendunt: unde & dolose in terram adversus hostes conjici solent. Inde *muricati gressus.* Fulgentio sunt formidolosi, quique quasi per murices ferreos fiant, *voetangels.* Horum meminit *Val. Max.* III. 7. 2. *Tribuli* dicuntur *Veget.* III. 24. & *Herodian.* IV. extr. *Stylicæci & Hirt. Bell. Alex.* c. 31. & *Silio Ital.* X. 414. V. *Voss. Lex. Lipsi. Poliorc.* V. 3. *Stewech. Veget.* III. 24.

82. *Adservari*, ut, si falleret, puniretur; si verum proderet, donis coleretur: & simul, ut præsens ipse locum demonstraret.

83. *Regionem* i. certum & designatum locum. V. *Raderum.*

84. *Declinent* i. vitent, deflectant ab illa. Cic. Attic. XIV. 19. *Non arbitror Antonium a Capua declinaturum.* Noster V. 8. 5. IX. 2. 20: 4. 20. qui *decedere a via* eodem sensu dixit V. 13. 23.

85. *Intercipiente*, i. *auferente* IX. 9. 14.

86. *Duorum agminum*, in quibus equi, viri, tubæ, tympana fremitum augebant. V. *Raderum.*

CAP. XIV.

ARGUMENTUM.

Græcos Alexander, Persas Darius ad prælium hortatur.

1 E*Mensis tot terras in spem victoriæ, de qua dimicandum foret, hoc unum superesse discrimen. Granicum hic amnem, Ciliciæque montes, & Syriam, Aegyptumque prætereuntibus raptas*[1], ingentia spei, glo-
2 riæque incitamenta, referebat. *Reprehensos*[2] *ex fuga Persas pugnaturos, quia fugere non possent, tertium diem jam metu exsangues*[3], *armis suis oneratos, in eodem vestigio*[4] *hærere*[5]: *nullum desperationis illorum majus indicium esse, quam quod urbes, quod agros suos urerent*[6]; *quidquid*

Prætereuntibus raptas i. in transitu raptim occupatas. Flor. II. 17. 6. *Raptaque erat impetu Hispania.* V. *Freinshemii Indic. Curt. & Flor.*

2. *Reprehensos* i. retractos. *Reprehendere* est retro prehendere. Plaut. Epid. I. 1. 1.

Quis properantem me reprehendit pallio?

Præcipue est fugientem retrahere. Plaut. Bacch. II. 3. 130.

Aufugero hercle, si magis usus venerit.
Si ero reprehensus, macto illum infortunio.

Darius vero victus ad Issum ultra Tigrim refugit, jamque hærente in tergo Alexandro, non potest ulterius progredi, adeoque quasi ex fuga *reprehensus* & retractus est. Ad eundem modum Britanni, de quibus Tac. Agr. XXXIV. 4. *Suos quod tandem invenistis, non restiterunt, sed deprehensi sunt novissimi, ideo extremo metu corpora defixere in his vestigiis, in quibus pulchram & spectabilem victoriam edoretis.*

3. *Exsanguem* etiam de timido dicit Plaut. Aulul. Arg. v. 4. *Aulam penitus conditam exsanguis servat.* Nostri VII. 2. 13: 7. 26.

4. *Vestigia* i. loco, in quo posuerunt *vestigia*, i. pedes. Servius Aen. XI. 573. *Vestigia sunt imagines pedum, ut* III. 244.

Semesam prædam, & vestigia fœda relinquunt.

5. *Hærere* i. esse, versari, quasi fixum esse. Inde *hærere gladiatori* Cicer. pro Quintio.

6. *Urerent* auctore Memnone III. 4. 2. Nullo autem certiore indicio, se prodit obtinendi, quę occupaveris, desperatio, quam exactionibus, rapinis atque vastitatibus, quæ edi tum solent maxime,

quid non corrupissent, hostium esse confessi. Nomina modo vana[7] *gentium ignotarum ne extimescerent. Neque enim ad belli discrimen pertinere, qui*[8] *ab his*[9] *Scythæ, quive Cadusii adpellentur. Ob id ipsum, quod ignoti essent*[10], *ignobiles esse. Nunquam ignorari viros fortes: at imbelles, ex latebris suis erutos*[11], *nihil præter nomina adferre. Macedones virtute adsequutos, ne quis toto orbe locus esset, qui tales viros ignoraret. Intuerentur Barbarorum inconditum agmen: alium nihil, præter jaculum, habere; alium funda saxa librare*[12]: *paucis justa*[13] *arma esse. Itaque illinc plures*

maxime, ut a festinantibus. Sic apud Plutarchum Demetrius *militibus permisso, ut, quantam possent, ex agris prædam agerent, confirmavit Seleuco regnum, quod tanquam alienum infestans, videbatur ipsi concedere.* Et, ut Jocasta ad Polynicem apud Senec. Theb. IV.

Quæ corripi igne, quæ meti gladio jubes,
Aliena credis.

V. *Freinshemium.*

7. *Nomina vana* opponuntur rei, virtuti, potestati. Senec. de ira I. 9. *Agmen nobile non inania nomina præferentium, sed eorum, qui imaginibus suis decori sunt.* Tacit. Hist. IV. 14. 7. *Attollerent tantum oculos, & inania legionum nomina ne expavescerent.*

8. *Qui appellentur* i. qui populi, aut quæ gentes istis formidolosis nominibus *Scytharum*, & *Cadusiorum* vocentur. Ipsa enim *Scytharum*, & *Cadusiorum* nomina non fuerant ignota, sed gentes, quibus ea indebantur, ignotæ erant, quæ tamen quocumque vocabulo appellentur, nihilo meliores essent futuræ. Hos autem populos nominat, quod eo tempore magna de his fuerit opinio apud Asiaticos, eorumque robur haud dubie multum extulerint Persæ. Legimus enim apud Arrian. III. 205. fuso jam ad Arbela Dario, rumorem increbuisse, *Darium Alexandro obviam ire statuisse, denuoque prælii fortunam experiri velle, Scythas enim & Cadusios ei auxilio venire.* V. *Freinshemium.*

9. *Ab his* n. Persis.

10. *Quod ignoti essent, ignobiles esse.* Solent enim viri fortes, ut apud Virg. Aen. VI. 806. *Virtutem extendere factis* & hercle raro *nobilissimi in ipsis penetralibus siti* sunt, ut de se jactant Britanni in *Agric. Taciti* XXX. 3. sed fere cum nomine dominatum quoque protulerunt. V. *Freinshemium.*

11. *Erutos* i. extractos. Cic. Fin. *Eruere obruta.* Nostri IX. 3. 8.

12. *Saxa librare.* Qua de causa jactus eorum non admodum longe pertingebat, multumque superabant, qui plumbeas glandes jaculabantur. V. *Brisson. de regn. Pers.* III. 297. Ita *librare telum* Virg. Aen. IX. 418. Inde *librilia* Festo appellantur *instrumenta bellica, saxa scilicet ad brachii crassitudinem in modum flagello-*

6 *plures ſtare: hinc plures dimicaturos* [14]. *Nec poſtulare ſe, ut fortiter capeſſerent prælium, niſi ipſe cæteris fortitudinis fuiſſet exemplum* [15]. *Se ante prima ſigna dimicaturum. Spondere* [16] *pro ſe quot cicatrices, totidem corporis decora: ſcire ipſos, unum pene ſe prædæ communis exſortem* [17], *in* 7 *illis colendis, ornandisque uſurpare victoriæ præmia. Hæc ſe fortibus viris dicere: ſi qui diſſimiles eorum eſſent; illa fuiſſe dicturum: pervenisſe eos, unde fugere non poſſent. Tot terrarum ſpatia* [18] *emenſis; tot amnibus* [19] *montibusque* [20] *poſt tergum objectis, iter in Patriam, & penates* [21] *manu*

rum loris revincta. Quorum meminit & Cæſ. B. G. VII. 81. & *libratores* Tacit. Ann. II. 20. 4. XIII. 39. 6. *Librare* proprie eſt *libra* ponderare, & expendere. Cicer. Tuſc. V. *Terra librata.* Noſter *librare corpus* infr. IX. 5. 3.

13. *Juſta* i. non tumultuaria, nec luſoria, ſed qualia miles debet habere. Tacit. Ann. XIV. 32. 4. *Ille haud amplius, quam ducentos ſine armis juſtis miſit. Militaria* dicuntur Saluſt. c. 56. *Sed ex omni copia circiter pars quarta erat militaribus armis inſtructa.* Illa deſcribit *Veget.* I. 20.

14. *Hinc plures dimicaturos.* Juſtin. XI. 13. 10. *Et quemadmodum Dario majorem turbam hominum eſſe, ſic virorum ſibi.*

15. *Fortitudinis exemplum.* Liv. VII. 32. *Factamea, non dicta vos milites, inquit, ſequi volo: nec diſciplinam modo, ſed etiam exemplum a me petere.*

16. *Spondere.* Quia ſe ipſum propoſuerat militibus fortitudinis exemplum, duabus rebus hanc ſententiam confirmat: quod ſit ante ſigna dimicaturus, & quod gerat in corpore tot cicatrices, vades obſidesque ac teſtes ſuæ virtutis. Quale apud Cicer. Agrar. II. *Nulli populo Romano pro me majores mei ſpoponderunt: mihi creditum eſt.* Neque aliter ipſe IX 2. 25.

17. *Exſortem* i. nullam qui habet ſortem, aut partem V. X. 7. 2.

18. *Tot terrarum ſpatia*, Troadem, Phrygiam, Lyciam, Cariam, Pamphyliam, Lydiam, Cappadociam, Ciliciam, Syriam, Aegyptum, Aſſyriam.

19. *Amnibus*, Tigri, Euphrate, Nilo, Lydo, Cydno, Granico, aliis.

20. *Montibus* Tauro, Amano, Gordiæis. V. *Raderum.*

21. *Penates* i. domum. *Penates* enim alii ſunt publici, alii privati, & inde metaphorice modo pro patria ſumuntur, ut Virg. Aen. VIII. 39.

His tibi certa domus, certi, ne abſiſte, Penates.

modo pro domo cujusque, ut Virg. Aen. VIII. 123.

Adloquere, ac noſtris ſuccede Penatibus hoſpes.

Noſter V. 5. 20. VI. 3. 5. IX. 6. 5.

22. *Ma-*

nu [22] *eſſe faciendum.* Sic duces, ſic proximi militum 8 inſtincti ſunt [23]. Darius in lævo cornu erat; magno ſuorum agmine, delectis equitum, peditumque ſtipatus [24]: contempſeratque paucitatem hoſtis; vanam [25] aciem eſſe, extentis cornibus ratus. Cæte- 9 rum, ſicut curru eminebat, dextra lævaque ad circumſtantium agmina oculos, manusque circumferens; *Terrarum* [26], inquit, *quas Oceanus* [27] *hinc adluit* [28], *illinc claudit* [29] *Hellespontus, paulo ante domini, jam non de gloria, ſed de ſalute, &, quod ſaluti præponitis, de libertate pugnandum eſt. Hic dies imperium, quo nul-* 10 *lum amplius vidit ætas, aut conſtituet, aut finiet. Apud Granicum minima virium parte* [30] *cum hoſte certavimus* [31]: *in*

22. *Manu* n. armata, *met vuyſtrcght.* Flor. I. 1. 10. *Matrimonia, quia non impetrabantur, manu capta ſunt.* Noſter VIII. 2. 22.

23. *Inſtincti* i. impulſi. Cic. Verr. VII. *Iſte nefario quodam furore & audacia inſtinctus.*

24. *Stipatus* i. circumdatus, munitus. Cic. pro Mil. *Non uſitata frequentia ſtipati ſumus. Stipatores* ſunt cuſtodes corporis. Cicer. pro dom. *Sergius armiger Catilinæ ſtipator tui corporis.* Noſter V. 1. 23: 4. 33.

25. *Vanam*, ut *n.* 14. ubi interpretatur ipſe *raram*, *exhauſtam.* Liv. II. 47. *Vanior jam erat hoſtium acies.*

26. *Terrarum*, Aſiæ totius minoris, & majoris, quæ eſt pars prima *terrarum*, continetque Medos, Perſas, Armenios, Cappadoces, Cilices, Pamphylios, Cares, Lydos, Lycios, Phryges, a *Strabone*, *Plinio*, *Solino* & aliis enumeratos: centum denique & viginti ſeptem provinciarum, ut eſt apud *Eſth.* I. 1. V. *Raderum.*

27. *Oceanus* n. Indicus, ad quem demum penetravit Alexander IX. 9. 1. Is, quia maximus, per antonomaſiam appellatur *Oceanus*, & nomen a claritate accepit. V. *Raderum.*

28. *Adluit*, ſpoelt daer aen. Et ſic paſſim loquuntur auctores. Frontin. Stratag. I. 4. 6. *Alterum autem latus ejus transitus abſciſſi montes premerent, alterum mare adluëret.* Virg. Aen. VIII. 149.

Et mare, quod ſupra, teneant, quodque alluit, infra.

Noſter V. 4. 7. IX. 4. 8: 6. 20. VIII. 9. 14.

29. *Claudit* i. terminat, finit. Infr. V. 4. 5.

30. *Minima virium parte.* In acie tamen Perſarum ſexcenta millia militum fuerunt ad Granicum amnem, ſive in campis Adraſtiis, per quos fluit Granicus amnis. V. *Juſtin.* XI. 6. 11.

31. *Certavimus* i. pugnavimus. V. IV. 1. 40. §. 162.

in Cilicia victos Syria 32 *poterat excipere: magna muni-*
11 *menta regni Tigris atque Euphrates erant. Ventum est eo,*
unde pulsis 33 *ne fugæ quidem locus est. Omnia tam diutur-*
no 34 *bello exhausta* 35 *post tergum* 36 *sunt: non incolas*
suos urbes; non cultores habent terræ 37. *Conjuges quoque*
& liberi sequuntur hanc aciem: parata hostibus præda, nisi
12 *pro carissimis pignoribus* 38 *corpora opponimus* 39. *Quod*
mearum fuit partium 40; *exercitum, quem pene immensa*
planities vix caperet 41, *comparavi: equos, arma distri-*
bui: commeatus, ne tantæ multitudini deessent, provi-
13 *di* 42: *locum, in quo acies explicari posset, elegi. Cætera*
in vestra sunt potestate: audete modo vincere; famamque,
infirmissimum adversus fortes viros telum, contemnite.
Temeritas est, quam adhuc pro virtute timuistis: quæ, ubi
primum impetum effudit, velut quædam animalia, amisso
aculeo

32. *Syria*, quia Babylonem e Cilicia fugit Darius, ibique exercitum novum ex toto oriente collegit. V. *Raderum.*

33. *Pulsis* i. fugatis. III. 1. 10.

34. *Diutino* i. quadriennali. Nam Olymp. 111. a. 3. ad Granicum pugnavit, sequenti ad Issum, tertio Tyrum, Gazam, Palæstinam, Aegyptum occupavit, quarto ad Gaugamela. V. *Raderum.*

35. *Exhausta* i. consumta. Cic. Attic. VI. 1. *Provincia sumptibus & jacturis exhausta.*

36. *Post tergum* Darii, non Alexandri. Nam a fronte jam amiserat Darius. V. *Raderum.*

37. *Incolas non urbes, cultores non terræ habent* i. cives & agricolæ, cum liberis & conjugibus castra mea sequuntur. V. *Raderum.*

38. *Pignoribus* i. conjugibus, & liberis, ut *n.* 22. v. 5. 16.

39. *Opponimus* i. quasi adversa in acie collocamus. Cic. N. D. II. *Aves pennis pullos fovent, ne frigore lædantur: & si calor est a Sole; se opponunt.*

40. *Mearum partium* i. meum officium. Cic. de Orat. II. *Transactis jam meis partibus ad Antonium audiendum veniistis.* Noster VI. II. 28. Translatum ab actoribus scenicis, quorum sunt primæ, secundæ, aut tertiæ partes. V. *Rhod.* VIII. 8.

41. *Capere* dicitur locus, aut spatium. Cic. pro Mil. *Capere ejus amentiam civitas, Italia, provinciæ non potuerunt.* Noster III. 2. 2. IV. 16. 17.

42. *Providi* i. curavi. Cicer. Attic. XIV. 21. *Quod opus erit, provideas, atque administres.*

43. *Amisso aculeo* torpent, & fuci fiunt apes. Plin. XI. 18. *Ad unum ictum aculeo infixo, quidam eas statim emori putant. Aliqui non nisi in tantum adacto, ut intestini quippiam sequatur: sed fucos postea esse, nec mella facere, velut castratis viribus.* Eodem simili

aculeo 43 *torpet* 44. *Hi vero campi deprehendere* 45 *pauci-* 14
tatem, quam Cilicia montes absconderant. Videtis ordi-
nes raros 46; *cornua extenta; mediam aciem vanam, &*
exhaustam 47. *Nam ultimi, quos locavit aversos* 48, *ter-*
ga jam præbent 49. *Obteri mehercule equorum ungulis pos-*
sunt; etiam si nil, præter falcatos currus, emisero. Bello 50 15
vicerimus, si vincimus prælio: nam ne illis quidem ad fu-
gam locus. Hinc Euphrates; illinc Tigris prohibet inclu-
sos. Et quæ antea pro illis erant, in contrarium conversa 16
sunt. Nostrum mobile; & expeditum agmen est; illud
præda grave 51. *Implicatos ergo spoliis nostris trucidabi-*
mus: eademque res & causa victoriæ 52 *erit & fru-*
ctus.

simili utitur Liv. XXIII. 42. *Te ad unum modo ictum vigentem, velut aculeo amisso, torpere.* V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

44. *Torpet*, quod de Parthis Justin. XLI. 28. *Nec pugnare diu possunt: cæterum intolerandi forent, si, quantus his impetus est, vis tanta & perseverantia esset:* de Cimbris Flor. III. 3. 5. *Donec invicta illa rabies, & impetus, quem pro virtute barbari habent, consenescerent.*

45. *Deprehendere* i. improviso conspiciendam præbuere. V. *Freinshemii Indicem.*

46. *Raros* i. per loci intervalla hic, & illic positos, paucos in ordinibus collocatos. Ita *arbores raras* Nep. Milt. v. 6. & *rariorem aciem* Noster IV. 15. 20.

47. *Exhaustam* i. extenuatam. Infr. IV. 16. 18. v. 9. 5.

48. *Aversos* i. tergum obvertentes. Infr. IV. 15. 21.

49. *Terga præbent* quasi ad fugam intenti. Sed longe alia mens militi Alexandrino, quod mox sensit Darius. Quare vero *terga præbuerint* ultimi, versatilis acies effecit Alexandri, non sane, ut fugerent, sed ut circumvenientem exciperent. V. *Raderum.*

50. *Bello vicerimus, si vincimus prælio.* Ita & de Alexandro Liv. IX. 19. *Uno prælio victus Alexander, bello victus esset.* *Prælium* & *bellum* hoc differunt, quod *bellum* contineat multa sæpe *prælia*, multos duret in annos, ut decennale ad Trojam: Hannibal cum Romanis in Italia totos sedecim annos, Pœni cum iisdem annos quatuor & viginti *bellum* gesserunt; *Prælium* sæpe uno die, aut hora etiam conficitur. In *bello* sunt impedimenta, lixæ, calones, feminæ, pueri; in *prælio* stat tantum miles armatus, & pugnat. V. *Raderum* & *Popm. Diss. Verb.* I. 36.

51. *Grave* i. gravatum, oneratum, quod cum molestia movetur. Flor. II. 2. 21. *Classemque ingenti præda onustam, & triumpho gravem.* Noster VI. 6. 14. Infirmo vero nititur tibicine Darius. Nam Alexander prædam, & sarcinas, & impedimenta ab acie removerat, & in valle collocaverat.

52. *Victoriæ*, quam ab implicatis

17 ctus 53. *Quod si quem e vobis nomen gentis movet; cogitet, Macedonum illis arma esse, non corpora* 54. *Multum enim sanguinis invicem hausimus; & semper gravior in pauci-*
18 *tate* 55 *jactura est. Nam Alexander, quantuscunque ignavis* 56 *& timidis videri potest; unum animal* 57 *est: &, si quid mihi creditis, temerarium* 58 *& vecors; ad-*
19 *huc nostro pavore, quam sua virtute felicius. Nihil autem potest esse diuturnum, cui non subest* 59 *ratio. Licet felicitas adspirare videatur, tamen ad ultimum temeritati non sufficit. Praterea breves, & mutabiles vices rerum* 60 *sunt:*
20 *& fortuna nunquam simpliciter indulget* 61. *Forsitan ita Dii fata*

plicatis spoliis facile extorquebimus.

53. *Fructus*, quia spolia victis detrahemus. V. *Raderum.*

54. *Macedonum arma, non corpora.* i. Macedones omnes bellis prioribus adtritos, præsentem Alexandri militem peregrinum esse, non Macedonicum. Sed Alexander nova semper supplementa ex Macedonia accepit. Quin multas Macedonum legiones ex India secum Babylonem post omnia prælia reduxit. V. *Raderum.*

55. *In paucitate.* Liv. II. 64. *Romani, quia paucitas damno sentiendo propior erat, gradum retulissent.* Qui hoc eleganti similitudine demonstrat XXII. 8. *Ut in affecto corpore, quamvis levis causa, magis, quam valido, gravior sentitur: ita quum* paucis & invalidis *quodcunque adversi incideris, non rerum magnitudine, sed viribus extenuatis, quæ nihil, quod aggravaret, pati possunt, æstimandum est.* V. *Freinshemium.*

56. *Ignavis.* V. v. 4. 13. §. 64.

57. *Animal* per contemptum appellat Darius Alexandrum: sed hircus iste Græcus, arietem Persam *in terram* dicerem *hircavit*, si fas; Curtius *arietavit* dixit IX. 7. 22. Livius de eodem Alexandro IX. 18. *Quantalibet magnitudo hominis concipiatur animo, unius tamen ea magnitudo hominis erit.* V. *Raderum*, & ex illo *Freinshemium.*

58. *Temerarium*, quod cum tantis copiis congredi non veritus sit, nec vereatur cum multo nunc majoribus conferere manus. V. *Raderum.*

59. *Subest* i. adest. Cic. Fin. v. *Nullam video gravem subesse causam.*

60. *Vices rerum.* Terent. Eun. II. 2. 45. *Omnium rerum vicissitudo est.* Quæ sententia significat, in rebus mortalium nihil esse perpetuum, nihil stabile; sed omnia velut æstuario quodam, fluxuque decedere, atque accedere. Atque his vicibus fortunæ ab aliis ad alios transferuntur imperia, opes, gloria, &c. V. *Erasm. Adag. f.* 262.

61. *Indulget* i. omnia concedit. Ita *indulgendo* i. concedendo longius tempus solvendi, *invetera scere æs alienum* Athenienſium *non patiebatur* Atticus Nep. II. 5. Ponitur de cura paterna circa educationem. Nep. Att. I. 2. *Usus*

fata 62 *ordinaverunt, ut Persarum imperium, quod secundo cursu* 63 *per ducentos triginta annos* 64 *ad summum fastigium evexerant; magno motu concuterent magis, quam adfligerent* 65: *admonerentque nos* 66 *fragilitatis humanæ* 67, *cujus nimia in prosperis rebus oblivio est. Modo* 21

Græcis

Usus est patre indulgente. Tacit. Agric. IV. 3. *Mater Julia Porcilla fuit, in hujus sinu, indulgentiaque educatus*, &c. Noster v. 3. 13.

62. *Fata*, i. decreta.

63. *Secundo cursu*, haud dubie. Nec enim aliter intra tempus istud tam immensam potentiam comparassent. Nihil enim ad rem, si Magi & Xerxes vel a conjuratis, vel ab Artabano præfecto occisi privatim: & Cyrus cum omnibus copiis a Scythis deletus; Cambyses exercitu suo arenis obruto, & sepulto; Darius Hystaspis filius a Scythis & Græcis fugatus, cum modica imperii clade infelices fuerunt. V. *Freinshemium.*

64. *Ducenti & triginta anni* hoc modo colliguntur. Cyrus a. 30. Cambyses a. 8. Magi m. 7. Darius Hystaspis a. 36. Xerxes a. 20. Artabanus m. 7. Artaxerxes μακρόχειρ a. 40. Xerxes m. 2. Sogdianus m. 7. Darius νόθος a. 19. Artaxerxes Μνήμων a. 40. Artaxerxes Ὦχος a. 26. Arses a. 4. Darius a. 6. Qui mensibus tribus & viginti adjunctis efficiunt a. 230. m. 11. quos neglexit Darius, quod annum non solidum efficiant. V. *Raderum.* Aliorum de Monarchiæ Persicæ temporibus sententias denarrat *Brisson. de regn. Pers.* I. 2. & ex illo *Freinshemius.*

65. *Adfligerent* i. dejicerent. *Adfligere* enim plus est, quam *concutere.* V. *Freinshemii Indicem.*

66. *Admonerent nos* n. affligendo. Recte. Nam per adversa *admonemur* in felicitate sortis humanæ. Tacit. Germ. c. 37. *Ne Parthi quidem sæpius admonuere*, i. *Lipsio* interprete, Parthi nobis fecere, ne invictos nos putaremus; neque tamen sæpius, quam Germani. Noster IV. 10. 21. *Admonere* enim etiam percutere est. Non. IV. 20. *Admonere, percutere. Virg. Aen.* X. 586.

Lucagus ut pronus pendens in verbera telo.
Admonuit bijugos.

Unde *admonere flagello* Colum. II. 2. *Nonnunquam juvencum admoneat flagello.* & *admonere flagro* Valer. Max. I. 1. 6. *Virgo Vestalis digna visa est, quæ flagro admoneretur, & puerili verbere se moneri posse* ait filiola Sejani apud Tacit. Ann. V. 9. 2 Unde pædagogum *monitorem*, quia asper esse solet, apud Terentium Phorm. II. 1. 3. nominat Demipho:

O facinus audax, o Geta monitor.

& *monitorem* objurgatorem dicit Horat. Art. Poet. v. 163.

Cereus in vitium flecti, monitoribus asper.

67. *Fragilitatis humanæ.* i. imbecillitatis. Plin. VII. 7. *Is demum profecto vitam æqua lance pen-*

Græcis 67 *ultro bellum inferebamus: nunc in sedibus nostris propulsamus* 69 *inlatum. Jactamur invicem varietate fortunæ. Videlicet imperium, quod mutuo adfectamus, una*
22 *gens non capit* 70. *Cæterum, etiamsi spes non subesset; necessitas tamen stimulare deberet: ad extrema perventum est. Matrem meam; duas filias; Ochum in spem hujus imperii genitum; illas* 71, *principes* 72; *illum* 73, *subolem regiæ stirpis* 74; *duces vestros* 75, *reorum* 76 *instar* 77, *vinctos habet: nisi quod*

pensitabit, qui semper fragilitatis humanæ memor fuerit. Cic. pro Marc. *Naturæ communis fragilitatem extimesco.* Proprie *fragile* est, quod facile potest *frangi.* Plin. XII. 8. *Saccarum est mel in arundinibus collectum, gummium modo candidum, dentibus fragile.* Noster VIII. 10. 25. Inde *fragmentum* rei *fractæ* pars, frustum. Cic. pro Sest. *Hunc adoriuntur fragmentis septorum* & fustibus. Noster IX. 9. 20.

68. *Græcis* bellum intulit primus Darius Hystaspis filius, & illo exstincto ejus filius Xerxes supr. III. 10. 8. IV. 1. 10.

69. *Propulsamus* i. procul amovere studemus. Infr. IX. 4. 31. X. 8. 4.

70. *Non capit* i. ita capax non est, ut illud teneat absque certamine, & proinde periculo: cum ut res, qua nulla vulgo putatur beatior, a multis ambiri, appetique soleat. Nolite ergo mirari, si fortuna, suo ingenio instabilis, audaciam Macedonum hactenus juvit, ut imperium hoc concuteret: ad summam tamen nos obtinebimus. V. *Freinshemium.*

71. *Illas*, n. Matrem & filias.

72. *Principes*, quia Mater non erat ex regia familia; filiæ vero ante regnum susceptæ, quæ tamen, ut fas erat, *principe* ac præcipuo loco habebantur.

73. *Illum* n. filium Ochum.

74. *Subolem regiæ stirpis* dicit Ochum, quia in lucem est editus, cum in Regem fuit electus, quod, quemadmodum ex ætate ejus patet, factum debet esse ipso regni initio. *Suboles* proprie vocantur stolones, seu pulli arborum stipitibus accrescentes, quomodo usus *Colum.* V. 5. Sed metaph. liberi, qui parentibus suis itidem succrescunt, & quasi *subolescant.* Noster X. 6. 13. Num scribi debeat per *o*, an potius per *u* disputant *Manutius in Orthographia: Voss. Lex. Gifan. Collect. Lucret. Sciop. Infam. Fam. p.* 49. *Beckman. Manud. ad L. L. c.* 18. *& Origin. in Stola. Vorst. Latin. mer. susp. c.* 25.

75. *Duces vestros* per appositionem matrem, filias & filium; quasi diceret: *qui sunt duces* vestri; quomodo sæpissime optimi quique Auctores loquuntur. V. *Cuper. Observ.* IV. 10.

76. *Reorum.* V. VI. 7. 31.

77. *Instar* est ellipsis præpositionis *ad.* Serenus enim Lyricus agnoscente Servio Aen. II. 15. *ad instar* dixit. Ita & Apul. IX. *ad instar inclyti montis.* Solinus: *ad instar amnis Aegyptii.* Est nomen indeclinabile, & significat similitudinem. V. *Servium, Voss. Lex. Salmas. Exerc. Plin.* 292.

78. *Ego*

quod in vobis est, ipse ego majore parte captivus 78 *sum. Eripite viscera mea* 79 *ex vinculis* 80: *restituite mihi pignora,* 23
pro quibus ipse mori non recuso; parentem, liberos, nam conjugem in illo carcere amisi. Credite, nunc omnes tendere 81 *ad vos manus; implorare* 82 *patrios Deos: opem vestram, misericordiam, fidem exposcere: ut servitute, ut compedibus, ut precario victu ipsos liberetis. An credi-* 24
tis æquo animo iis servire, quorum reges esse fastidium 83 *? Video admoveri hostium aciem: sed quo propius discrimen accedo; hoc minus iis, quæ dixi, possum esse contentus. Precor vos per Deos patrios* 84, *æternumque ignem, qui præfertur altaribus; fulgoremque Solis intra fines regni mei orientis; per æternam memoriam Cyri* 85, *qui ademtum Medis, Lydisque imperium primus in Persidem intulit: vin-*

78. *Ego captivus* in matre & liberis.

79. *Viscera mea* i. matrem, & liberos, quos tam charos habemus, ut *viscera.* Noster VI. 9. 19. *abrumpere partem viscerum*, n. amicos, qui tam chari nobis sunt, ut *viscera*, offendendo. *Viscera* Serv. Aen. VI. 253. *sunt carnes. Nam sunt, quicquid est inter ossa, & cutem.* Valer. Max. VII. 6. 3. *Quoque diutius armata juventus viscera visceribus suis aleret, infelices cadaverum reliquias salire non dubitavit.* Noster VII. 5. 5. Est autem nominativus *hoc viscus*, *hujus visceris*, ut Lucret. I. 836.

80. *Ex vinculis.* Has nunquam vinxerat Alexander, sed in libera custodia liberaliter semper habuit: unde Statyram uxorem *in carcere* se amisisse κατα χρησιν mox dicet. V. *Raderum.*

81. *Tendere* i. porrigere, extendere. Cic. Catil. IV. *Vobis supplex manus tendit patria communis.* Ita Græci, ἐξαιρεῖν χεῖρας. V. *Victor. V. L.* XII. 23.

82. *Implorare* dicuntur, qui in malis positi cum *ploratu* rogant. *Donat. Adelph.* III. 4. 43. Noster V. 13. 16.

83. *Quorum reges esse fastidiunt*, i. qui ita oderunt Græcos, ut nec imperare quidem ipsis velint. V. *Raderum.*

84. *Per Deos* rogabant plerumque veteres. Terent. Andr. VI. 15.

Per ego te Deos oro, ut ne illis animum inductas credere.

V. *Brisson. Form.* I. 740.

85. *Cyrus* Persico sermone significat Solem, teste in Artaxerxe Plutarcho. Filius fuit *Cambysis* Persæ, & filiæ Astyagis Medi; unde *Cyrum*, quia duobus diversarum gentium parentibus ortus erat, *mulum* vocat Herod. I. 69. Matrem *Mandalen* Aelian. V. H. XII. 24. *Madanen* Herod. I. 77. & Valer. Max. I. 7. 5. ext. nominant. Qui quomodo regnum Medis, & Lydis ademptum ad Persas transtulerit, curatius tradunt *Justin.* I. 5. & 6. & 7. *Herod.* I. 88. & 89.

86. *De-*

vindicate ab ultimo dedecore [86] *nomen, gentemque Persarum. Ite alacres, & spe pleni, ut quam gloriam* [87] *accepistis a majoribus vestris* [88]*, posteris relinquatis. In dextris vestris* [89] *jam libertatem, opem, spem futuri temporis geritis. Effugit mortem, quisquis contempserit: timidissimum quemque con-*
26 *sequitur. Ipse non patrio more solum, sed etiam, ut conspici possim, curru vehor: nec recuso, quo minus imitemini me, sive fortitudinis exemplum, sive ignaviæ fuero.*

86. *Dedecore* i. infamia, turpitudine, macula. Cic. Catil. 1. *Quæ nota domesticæ turpitudinis non inusta vitæ tuæ est? quod privatarum rerum dedecus non hæret infamiæ?* Noster IV. 15. 30.

87. *Gloriam* i. laudem militarem. Flor. 1. 9. 6. *Populus Romanus arma corripuit pro gloria, & imperio.*

88. *A majoribus* i. quasi hæreditario transmissam. Just. XXX. 4. 13. *Illos majorum decora, se suorum militum commemorare.*

89. *In dextris vestris geritis* i. virtute vobis comparabitis. Salust. Catil. c. 58. *Vos divitias, decus, gloriam, præterea libertatem, atque patriam in dextris vestris portare.* Aelian. V. H. XI. 9. *Romanum civem par est in dextra spem ponere.* V. *Freinshemium.*

CAP. XV.

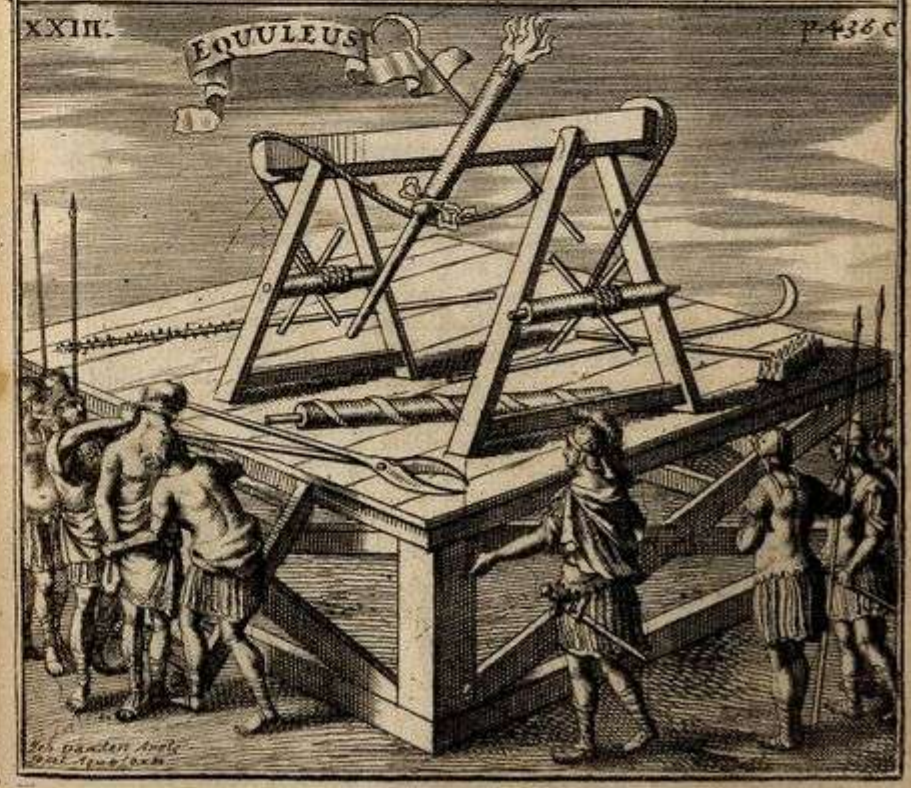
ARGUMENTUM.

Falcatos currus in Alexandri aciem, Mazæum in ejus impedimenta immittit, & Bactrianorum opera Areten hastatorum ducem in fugam vertit, sed auriga hasta transfixo fugam meditatur Darius, quem multis utrinque cæsis persequitur, sed non assequitur Alexander.

1 INterim Alexander, ut & demonstratum a transfuga insidiarum locum circumiret; & Dario, qui lævum cornu [1] tuebatur, occurreret: agmen *obli-*

Lævum cornu hic rexit Darius, ut supra III. 9. 4. §. 5. quod Alexandrum in dextro pugnaturum esse compererat. Sic contra Vejentes, tanquam acriores hostes, in dextro cornu collocatos, constitit Tullius in sinistro suo, Metio in dextra parte Fidenatibus opposito. Liv. 1. 27. Potest etiam accidisse, quod Curtius totam aciem non in tres partes, sed in duas tantum dispertitus, reperit eum propiorem fuisse *lævæ*. Alioqui in neutro cornuum, sed in media acie pugnare consueverunt Persiæ reges. Arrian. II. 10. *Darius medium aciei tenebat, Persarum regum in exercitus ordinatione*

obliquum [2] *incedere* jubet. Darius quoque eodem 2
ſuum obvertit [3]; Beſſo admonito, *ut Maſſagetas equites in lævum Alexandri cornu a latere invehi juberet.* Ipſe 3
ante ſe falcatos currus habebat: quos ſigno [4] dato univerſos in hoſtem effudit [5]. Ruebant laxatis habenis aurigæ, quo plures nondum ſatis proviſo impetu obtererent. Alios ergo haſtæ multum ultra temones eminentes; alios ab utroque latere demiſſæ [6] fal- 4
ces

tione veteri more obſervato. III. 180. *Ad medium vero, ubi Darius erat*, &c. Tangit eum morem & Lucianus navigio: *Proin tu quidem equitatui præſis, Lycinus autem dextrum cornu teneat. Porro hic Timolaus ad lævum collocabitur. Ego vero mediam aciem regam, ut ſolent Perſarum reges.* V. *Freinsbemium.*

2. *Obliquum agmen* dicitur, *quod e cornibus alterutrum, quodcunque viſum fuerit hoſtibus, proxime objicitin, eoque certamen facit, alterum vero quaſi ſubſidium aliquo intervallo detinet, eventum exſpectans.* Aelian. c. 29. *Secunda depugnatio*, inquit Veget. III. 20. *eſt obliqua, quæ plurimis melior. In qua ſi paucos ſtrennos loco idoneo ordinaveris, etiamſi multitudine hoſtium, & virtute turberis, tamen poteris reportare victoriam. Hujus talis eſt modus: Cum inſtructæ acies ad congreſſum veniunt, tunc tu ſiniſtram alam tuam a dextra adverſarii longius ſeparabis, ne vel miſſilia ad eam, vel ſagittæ perveniant. Dextram autem alam tuam ſiniſtræ alæ illius junge, & ibi primum inchoa prælium: ita ut cum equitibus optimis, & probatiſſimis peditibus ſiniſtram partem illius, ad quam te junxeris, aggrediaris, atque circumeas, & detrudendo, atque ſupercurrendo, ad hoſtium terga pervenias. Quod ſi ſemel adverſarios exinde pellere cœperis, accedentibus tuis indubitatam victoriam conſequeris, & pars exercitus tui, quam ab hoſte ſubmoveris, ſecura durabit. Ad ſimilitudinem autem A literæ, vel libellæ fabrilis, acies in hoc dimicandi genere conſtituitur.* V. & *Raderum.*

3. *Obvertit*, toekeeren. Virg. Aen. VI. 3. *Obvertunt pelago proras.* Plaut. Caſ. V. 2. 47. *Volo, ut obvertam cubitiſſim.* Noſter *n.* 21. VIII. 4. 5.

4. *Signorum* alia erant *muta* i. vexilla. Quacumque enim hæc ferri juſſerat ductor, eo neceſſe erat, ut ſignum ſuum comitantes pergerent milites. *Signum* autem præcipuum Perſarum exercitus fuit aquila aurea, pinnas extendens, longæ haſtæ præfixa. Alia erant *vocalia*, quæ voce humana pronuntiabantur. Alia *ſemivocalia*, quæ per σάλπιγγας dabantur. V. *Briſſon. de regn. Perſ.* III. 349.

5. *Effudit* i. cum impetu immiſit. Ita *rotas effuſas* Propertius quas dicit IV. 8. 9. dicit *immiſſas* III. 7. 29. Cic. Brut. *Tota civitas ad te ſe cum conjugibus & liberis effudit.* V. IV. 3. 16. §. 53.

6. *Demiſſæ* n. in terram, ut IV. 9. 5.

7. *Mille.*

ces laceravere. Nec sensim Macedones cedebant; sed effusa turbaverant fuga ordines. Mazæus quoque perculsis metum incussit: mille equitibus [7] *ad diripienda hostis impedimenta circumvehi* jussis: ratus, captivos quoque, qui simul [8] adservabantur, rupturos vincula, quum suos appropinquantes vidissent. Non fefellerat Parmenionem, qui in lævo cornu erat: propere igitur Polydamanta mittit ad Regem, qui & periculum ostenderet; &, *quid fieri juberet*, consuleret. Ille, audito Polydamante, *abi, nuntia*, inquit, *Parmenioni, nisi acie vicerimus, non nostra solum nos recuperaturos; sed omnia, quæ hostium sunt, occupaturos. Proinde* [9] *non est, quod quicquam virium subducat ex acie: sed, ut me & Philippo patre dignum est, contempto sarcinarum damno* [10] *fortiter dimicet.* Interim Barbari impedimenta turbaverant; cæsisque plerisque custodum, captivi, vinculis ruptis, quicquid [11] obvium erat, quo armari possent, corripiunt [12]: &

7. *Mille equitibus:* Diodor. XVII. 59. *Tum Caduſiorum bis mille, & Scytharum mille equites misit, jussitque circumvectos hostium cornua, in vallum ipsorum ad impedimentis potiendum, incursionem facere.*

8. *Simul* i. una, pariter, Cic. Attic. v. 10. *Propter propinquitatem totos dies simul eramus.*

9. *Proinde* i. itaque, ideo, quamobrem. Cic. Fam. XII. 6. *Proinde fac tantum animum habeas.*

10. *Contempto sarcinarum damno*, quod laudatur IV. 16, 28. & apud *Plutarchum Alex. f.* 249. castigatur Parmenio, quod *sarcinarum* & impedimentorum causa turbatus fuerat: *Subinde Mazæus ex acie miserat equites, qui impedimentorum & sarcinarum custodiæ relictos adoriverentur. Turbatus igitur utrinque Parmenio ad Alexandrum, qui renuntiet, mittit: nisi ex prima aciei fronte fortes e vestigio auxiliarii ad postremos succedant, vallum, res & impedimenta diripi. Per id ferme tempus Alexander suis ad egrediendum signum dabat. Tum accepto Parmenionis nuntio, virum desipere, nec animi constare dixit: ac per consternationem oblivisci: quod victores quidem & hostium fortunas vindicabunt. Si victi erunt, non supellectilium, non pecuniæ, non mancipiorum habenda cura est: sed quo pacto strenue dimicando gloriosam mortem oppetant.*

11. *Quicquid* i. id totum, id omne, unumquodque. Cic. pro leg. Manil. *Quicquid in causa mihi susceptum est, id omne me Reip. causa suscepisse confirmo.*

12. *Corripiunt* i. rapiunt, sumunt, Flor. I. 9. 6. *Prima arma pro libertate corripuit.* Noster v. 3, 20.

& aggregati suorum equitibus Macedonas, ancipiti circumventos malo, invadunt: Lætique circa Sisygambim, *vicisse Darium ingenti cæde prostratos hostes; ad ultimum etiam impedimentis exutos* [13] *esse*, nuntiant. Quippe eandem fortunam ubique [14] esse credebant, & victores Persas ad prædam discurrisse. Sisygambis, hortantibus captivis, *ut animum a mœrore adlevaret*, in eodem, quo antea fuit, perseveravit. Non vox ulla excidit ei [15]: non oris color, vultusve mutatus est: sed sedit immobilis [16] (credo, præcoce [17] gaudio verita fortunam invitare [18]) adeo ut, quid mallet, intuentibus fuerit incertum. Inter hæc Amyntas, præfectus equitum Alexandri, cum paucis turmis opem impedimentis laturus advenerat; incertum suone consilio, an Regis imperio. Sed non sustinuit Caduſiorum, Scytharumque impetum: quippe vix tentato certamine effugit ad Regem, amissorum impedi-

13. *Exutos* i. privatos, spoliatos. Flor. II. 7. 9. *Bis exutus castris*, iis n. occupatis.

14. *Ubique* i. ubicunque. Liv. XXXVI. 2. *Quisquis Magistratus eos ludos quando ubique fecit, hi ludi recte facti, donaque data recte sunto.*

15. *Non vox ulla excidit ei* i. nullum verbum loquuta est. *Excidere* verba dicuntur, quæ temere potius, quam cogitata emittuntur. Cic. Phil. X. *Quod verbum tibi non excidit, ut sæpe fit, fortuito? scriptum, meditatum, cogitatum attulisti.* V. *Victor. V. L.* XV. 22.

16. *Immobilis.* Diodor. XVII. 59. *At Darii mater Sisygambis a cæteris ad discessum invitata, non assentitur, sed benevola quadam affectione quiete se loco continet: dum nec dubiis fortunæ casibus fidem habet: nec gratæ erga Alexandrum mentis officium deserendum arbitratur.*

17. *Præcoce* i. propero, minus tempestivo. *Præcox* est proprie, quod ante tempus maturuit. Nonius XII. 627. *Præcox, & præcoqua, quod est immatura.* Inde uvæ, ficus præcoces, *fructus præcoces* infr. VIII. 5. 11. Metaph. *ingeniorum usus præcox* Quintil. Instit. Orat. I. 3. *Illud ingeniorum velut præcox genus non temere unquam pervenit ad frugem. Risus præcox* Plin. Procem. VII. *Risus præcox ille, & celerrimus ante quadragesimum diem nulli datur.*

18. *Invitare* i. adiram concitare. Donat. Andr. III. 4. 18. *Invitatus est, commotus, ira provocatus, ut in Phorm.* v. 7. 39. *Ducitur autem verbum a canibus, qui*

13 pedimentorum teſtis magis, quam vindex. Jam conſilium [19] Alexandri vicerat dolor: & ne cura recuperandi ſua militem a prælio averteret [20], non immerito verebatur. Itaque Areten, ducem haſtatorum, quos ſariſſophoros [21] vocabant, adverſus
14 Scythas mittit. Inter hæc currus, qui circa prima ſigna turbaverant aciem; in phalangem invecti erant. Macedones confirmatis animis in medium
15 agmen accipiunt. Vallo ſimilis acies [22], junxerant haſtas; & ab utroque latere temere incurrentium ilia [23] ſuffodiebant. Circumire deinde currus, & pro-

qui reſtrictis dentibus hanc literam R *imitantur.* Noſter v. 1. 36. VIII. 13. 10.

19. *Conſilium*, quod ante Parmenioni dederat, ut impedimenta negligeret, ex acie nullum ſubduceret, qui impedimentis ſuccurreret. Sed poſtquam Amyntas alter nuntius & quidem victus acceſſit, veritus, ne miles, qui in acie ſtabat, ſi reſciret impedimentorum direptionem, ex acie ad recipienda impedimenta concurreret, de quo periculo doluit Alexander, quod cogeretur impedimentis ſuccurrere. V. *Raderum.*

20. *Averteret*, af-houden moghte. Nep. Alcib. v. 3. *Ejusdem opera Ioniam a ſocietate averterant Athenienſium.*

21. *Sariſſophoros* i. *ſariſſis*, ſive haſtis armatos. Alex. Gen. Dier. VI. 13. *Inter quas, Macedonum robur, Sariſſophorus magni æſtimatur, quo velut firmiſſimo munimento in poſterum uſi ſunt. Sariſſa* vero *prælonga fuit haſta ferro affixo. Sariſſæ fuerunt Macedonum, ſicut geſa Gallorum, lancea Hiſpanorum, gladius Lacedæmoniorum, acinaces Medorum, falarica Saguntinorum, ſagaris Perſarum, romphæa Thracum, framea Germanorum, & Sparus ruſticorum: Theutonicorum vero cateiæ.* V. *Alexand. Gen. Dier.* VI. 22. *Demſter. A. R.* X. 3. *Stewech. in Veget.* III. 24. Noſter IX. 7. 19. VII. 4. 36. quod ex Liv. XXXVI. 18. ſumtum, dicente: *Tum Macedonum robur, quos ſariſſophoros appellabant, velut firmamentum circa ipſas munitiones conſtituit.*

22. *Vallo ſimilis erat* i. in duas diviſa partes, utrinque ſariſſas longas in modum *valli* compoſuit, ut ſi currus in latus conarentur declinare, in *aciem valli*, & præfixas haſtis cuſpides & ſpicula, quæ velut tergum echini efficiebant, & horrebant, incurrerent. V. *Raderum.* Hinc *pedeſter exercitus dicebatur murus.* Veget. I. 20. *Quæ tanquam murus (ut ita dicam) ferreus ſtabat.* II. 17.

23. *Ilia* i. imum ventrem. *Ilia baltheo religare*, i. den buyck opgeſpen, dixit Seneca. *Ilia* proprie ſunt partes laterales ventris inferioris, qui eſt ab umbilico ad pubem, & Græcis dicitur *hypogaſtrium.* V. *Barthol. Anat.* I. *p. m.* 8.

propugnatores [24] præcipitare cœperunt. Ingens 16
ruina equorum, aurigarumque aciem compleverat. Hi territos regere non poterant: equi crebra jactatione [25] cervicum non jugum modo excuſſerant: ſed etiam currus everterant [26]. Vulnerati interfectos trahebant [27]: nec conſiſtere territi, nec progredi debiles poterant. Paucę tamen evaſere quadrigæ 17
in ultimam aciem [28], iis, quibus inciderunt, miſerabili morte conſumptis [29]: quippe amputata virorum membra humi jacebant; & quia calidis adhuc vulneribus aberat dolor, trunci [30] quoque & debiles arma non omittebant: donec multo ſanguine effuſo, exanimati procumberent. Interim Aretes, 18
Scytharum, qui impedimenta diripiebant, duce occiſo, gravius territis inſtabat. Supervenere deinde miſſi a Dario Bactriani, pugnæque vertere fortunam. Multi ergo Macedonum primo impetu obtriti ſunt: plures ad Alexandrum refugerunt. Tum 19
Perſæ clamore ſublato, qualem victores ſolent edere, ferociter in hoſtem, quaſi ubique profligatum [31] incurrunt. Alexander territos caſtigare; adhortari;

24. *Propugnatores* i. ex curru cum aurigis pugnantes.

25. *Jactatione* i. frequenti motu. Phædr. II. 8. 5.

Clarumque collo jactans tintinnabulum.

Noſter VI. 1. 5.

26. *Everterant*, omſmijten. *Percellere* Plaut. Epid. IV. 22. *Perii! plauſtrum perculi.* Noſter VII. 2. 29.

27. *Trahebant.* V. v. 1. 6.

28. *Ultimam aciem* i. ultimam aciei partem. Ita Cicer. pro Mur. *Ex ultima urbe.* Terent. Phorm. I. 4. 38. *ultima platea.* Ubi Donatus: *Sic dixit, ultima platea, quemadmodum Virg. Aen.* II. 450. *imas Obſedere fores.*

29. *Conſumptis morte* i. mortuis. Tib. I. 3. 28.

Hic jacet immiti conſumptus morte Tibullus.

Conſumi acie Patere. II. 52. 3. *Quando neminem niſi acie conſumptum civem patria deſideravit.*

30. *Trunci* i. mutili. Virg. Georg. IV. 310.

Et viſenda modis animalia miris,
Trunca pedum primo.

V. IV. 2. 24. §. 105.

31. *Profligatum* i. proſtratum. Cic. Phil. XIV. *Quum Cæſar hoſtium copias profligarit, occiderit.* De hoc vocabulo decertant *Gell. N. A.* XV. 5. & *Lipſ. Tacit. Hiſt.* IV. 2.

32. *Elan-*

ri; prælium, quod jam elanguerat [32], solus accendere [33], confirmatisque tandem animis, *ire in hostem* [34]
20 jubet. Rarior acies erat in dextro cornu Persarum, namque inde Bactriani decesserant ad opprimenda [35] impedimenta. Itaque Alexander laxatos ordines in-
21 vadit, & multa cæde hostium invehitur. At qui in lævo cornu erant Persæ, spe posse eum includi, agmen suum a tergo dimicantis opponunt, ingensque periculum in medio hærens [36] adisset [37], ni equites Agriani calcaribus subditis circumfusos Regi barbaros adorti essent, aversosque cædendo in se obver-
22 ti coegissent. Turbata erat utraque acies. Alexander a fronte, & tergo hostem habebat. qui aversi ei instabant, ab Agrianis militibus premebantur [38]. Bactriani, impedimentis hostium direptis reversi, ordines suos recuperare non poterant [39]: plura simul ab-

32. *Elanguerat* i. defecerat. Flor. III. 3. 11. *In Venetia ipsa soli, cœlique clementia robur elanguit. Languor* est defectus virium, ac succi naturalis. Ovid. Metam. XI. 612.

Quo cubat ipse Deus membris languore solutis.

Nam ubi est color bene temperatus, ibi est alacritas. Ejus vero excessum, aut inopiam comitatur *languor*, & tandem frigus. Noster IV. 17. 4. & 6.

33. *Accendere* i. repetere, ut fortius pugnent milites. Infr. n. 28. v. 2. 5.

34. *In hostem*, op den vyand aen. Plaut. Amph. I. 1. 168. *Si in me exercituras*. Quarto enim casu *in* interdum significat contra. Flor. I. 7. 4. *Tandem in hostes est conversus.*

35. *Opprimere* non tantum est invadere; sed etiam actu potiri. Hi enim *opprimendis* impedimentis quoque abscesserant, cum ii, qui prius id egerant, tenendo proposito impares essent. V. *Freinshemium.*

36. *Hærens* i. versans. Terent. Eun. v. 8. 24. *ut hæream* i. sim *apud Thaidem.*

37. *Adisset periculum*, hy soude gevaer gelopen hebben. Cic. pro Cæcin. *Adire periculum noluit.* Nep. Tim. IV. 3. *Mallet se capitis periculum adire.* Infr. *n.* 25.

38. *Premebantur ab Agrianis*, i. Agriani illos insequebantur, illos urgebant. Nep. Milt. III. 3. *Male rem gerere Darium, premique ab Scythis. Premere* verbum est venatorum, feras ex cubili exactas nullibi consistere sinentium, usque dum in retia incidant. Virg. Georg. III. 413.

Montesque per altos.
Ingentem clamore premes ad retia cervum.

Noster VI. 8. 4.

39. *Recuperare non poterant*, quia Agriani intercesserant, eorumque

abrupta a cæteris agmina, ubicunque [40] alium alii fors miscuerat [41], dimicabant. Duo Reges junctis 23
prope agminibus prælium accendebant: plures Persæ cadebant; par ferme utrimque numerus vulnerabatur. Curru Darius, Alexander equo vehebatur: utrumque delecti tuebantur, sui immemores. 24
Quippe amisso Rege nec volebant salvi esse, nec poterant. Ante oculos sui quisque Regis mortem occumbere [42] ducebant [43] egregium. Maximum ta- 25
men periculum adibant, qui maxime tuebantur [44]; quippe sibi quisque cæsi Regis expetebat [45] decus. Cæterum, sive ludibrium oculorum, sive vera 26
species fuit, qui circa Alexandrum erant, vidisse se crediderunt, paululum super caput Regis placide [46] volantem aquilam [47], non fonitu armorum, non gemitu morientium territam, diuque circa equum Alexan-

rumque locum, & ordinem occuparant. V. *Raderum.*

40. *Ubicunque* i. quocunque in loco. Cicer. Fam. II. 5. *Etsi ubicunque es, in eadem es navi.*

41. *Miscuerat*, hadde doen handgemeen zijn.

42. *Mortem occumbere* i. mori. Liv. XXVI. 25. *Hic siti sunt Acarnanes, qui adversus vim, atque injuriam Aetolorum pro patria pugnantes mortem occubuerunt.* Noster VIII. 2. 8.

43. *Ducebant* i. existimabant. Cicer. Fam. I. 6. *Quæ ne tu quidem unquam timenda duxisti.* Noster VII. 4. 10.

44. *Tuebantur* Regem suum.

45. *Expetere* est cum ratione, prout locus, aut res, aut tempus postulant, quid petere, & ad bona, & honesta pertinet. Cic. Offic. I. *Nihil hominem, nisi quod honestum, decorumque sit, aut admirari, aut optare, aut expetere.* V. *Popm. Diff. Verb.* I.

25. *Vall. Eleg.* v. 7.

46. *Placide* i. leniter, lente. Plaut. Mil. II. 2. 65.

Propere hoc, non placide decet.

47. Aquilæ *cur hic honos datus est, ut magnarum rerum faceret auspicia: aut corvo, aut paucissimis avibus cæterarum sine præsagio vox est?* Sen. N. Q. II. 32. Sidon. II. 127.

Multos cinxerunt aquilæ, subitumque per orbem
Lusit ventura famulatrix penna coronas.

Exempla collegit *Alexand. Gen. Dier.* V. 13. Ante conflictum hoc accidisse narrat Plutarch. Alex. f. 250. *Vates Aristander candido indutus amictu, & coronam gestans auream, qui juxta Alexandrum equitabat, sublimem supra Alexandri verticem aquilam ostendit, adversus hostes recto volatu delabentem. Eo auspicio plurimum spei, & alacritatis cunctis increvit: quare sese invicem*

lexandri pendenti magis, quam volanti similis adpa-
27 ruit. Certe [48] vates Aristander alba veste indutus, & dextra præferens lauream [49], militibus in pugnam intentis avem monstravit, *haud dubium victoriæ auspicium*.
28 Ingens ergo alacritas, & fiducia paullo ante territos accendit ad pugnam: utique postquam auriga Darii, qui ante ipsum sedens [50] equos regebat, hastra transfixus est [51]. Nec aut Persæ, aut Macedones dubitavere, quin [52] ipse Rex esset occisus.
29 Lugubri ergo ululatu, & incondito clamore, gemituque totam fere aciem adhuc æquo Marte pugnantium turbavere cognati Darii [53] & armigeri; lævoque cornu in fugam effuso [54] destituerant currum; quem a dextra parte stipati in medium agmen
30 receperunt. Dicitur acinace stricto Darius dubitasse, an fugæ dedecus honesta morte vitaret [55]. Sed eminens curru nondum omnium suorum aciem præ-
31 lio excedentem destituere erubescebat. Dum [56] inter spem, & desperationem hæsitat, sensim Persæ cede-

exhortari equites in hostes cursu procedere: undantem vero phalanga diceres.

48. *Certe* i. saltem. Cic. Attic. IX. 10. *Tibi consilium dabimus, quod si non fuerit prudens, at certe ab optima fide, & optimo animo proficiscetur.*

49. *Lauream* i. *laurum* i. *lauri* ramum. *Laurus* etiam *laurea* dicitur Tib. I. 5. 41.

Ut succensa sacris crepitet bene laurea flammis.

Lauro vero redimitos fuisse vates fatidicos docet *Paschal. de Coron.* VIII. 12. Fabulam de *lauro* denarrant *Palæph. de Fabul. narr. p. m.* 118. *Fulgent. Myth.* I. 125. *Serv. Aen.* II. 513. *Ovid. Metam.* I. 466--567.

50. *Ante ipsum* i. *in prima sella* Phæd. III. 7. 5.

51. *Transfixus* ab ipso Alexandro. Diodor. XVII. 60. *Dumque Imperator Imperatorem infesto animo petit, misso in Darium jaculo Alexander, ipsum quidem non contingit, sed aurigam illi adsistentem feriens prosternit.*

52. *Quin*, i. quo minus. Cicer. Fin. II. *Dubium est, quin faciamus.* pro Flacc. *Dubitabis, quin hunc vendices.* Nep. præf. *n.* 1. *dubito* cum infinitivo construit.

53. *Cognati*, qui circa illum erant in lævo cornu. Diodor. XVII.

54. *In fugam effuso* i. Celeriter fugiente. Infr. IV. 16. 20. VIII. 2. 38. Ita *effuso cursu eunt* i. celerrime proficiscuntur, V. 15. 12.

55. *Fugæ dedecus morte vitaret* i. seipsum interficeret, ne diceretur

cedebant, & laxaverant ordines. Alexander mutato equo, quippe plures fatigaverat, resistentium
57 ora [58] fodiebat [59], fugientium terga. Jamque non 32
pugna, sed cædes erat: cum Darius quoque currum suum in fugam vertit. Hærebat in tergis fugientium victor: sed prospectum oculorum nubes [60]
pulveris, quæ ad cœlum ferebatur, abstulerat [61]. Ergo haud secus, quam in tenebris errabant [62], ad so-
nitum notæ vocis, ut signum subinde coeuntes: 33
Exaudiebantur tantum strepitus habenarum, qui-
bus equi currum trahentes identidem verberabantur: hæc sola fugientis vestigia [63] excepta sunt.

CAP.

ceretur turpiter fugisse. Justin. XI. 14. 3. *Darius cum vinci suos videret, mori voluit & ipse; sed a proximis fugere compulsus est. Ita a captivitate, gladio, & voluntaria morte se vindicat.* Justin. IV. 5. 12. *Ne veniret in captivitatem, a gladio suo impetravit.* Flor. IV. 9. 4.

56. *Dum* i. interea dum. Gell. N. A. XVII. 8. *Dum hæc Taurus: interea puer venerat, & aula deferbuerat.*

57. *Resistentium*, i. non fugientium. Infr. V. 13. 19.

58. *Ora*, van vooren. *Pectus* Nostr VIII. 14. 32.

59. *Fodiebat* i. feriebat, cædebat. Plaut. Curc. I. 2. 40.

Etiam mihi quoque stimulo fodere lubet te.

Nostr V. 4. 32. IX. 1. 16.

60. *Nubes pulveris* i. caligo multa ex pulvere. Sidon. Epist. IV. 8. *Quæ tegeret nebula de pulvere.* Marcell. XVI. *Erigebatur crassi pulveris nubes.* Virg. Aen. IX. 33.

Hic subitam nigro glomerari pulvere nubem.

Nostr VI. 6. 30. V. 13. 12. *Nubes* pro multitudine frequens. De apum agmine Virg. Georg. IV. 58.

Obscuramque trahi vento mirabere nubem.

Paul. Hebr. XII. 1. νέφος μαρτύρων. Hac caligine tectus fuga evasit Darius. Diodor. XVII. 60. *Ad hunc modum Persis in fugam conversis, magna vis pulveris ab equitum cursu in altum extollitur. Unde factum, ut vestigia hostium premente cum suis Alexandro, per densam nimii pulveris nubem, quo Darius fugam capesseret, conspici nequiret.*

61. *Abstulerat* i. ademerat. V. 13. 12.

62. *Errabant.* V. v. 6. 15.

63. *Vestigia* i. indicia. Petron. c. 48. *Inter quas pictura ne minimum quidem vestigium sui reliquisset.* Nostr V. 13. 20. Diodor. XVII. 60. *Cadentium solummodo gemitus virorum, sonitusque equorum, & continuus flagellorum strepitus exaudiebatur.*

CAP. XVI.

ARGUMENTUM.

Parmenioni laboranti succurrit, & Mazæo a Parmenione in fugam converso, fugientibusque in flumen Lycum se præcipitantibus, integra victoria potitur, utrinque numerum init, & cum ducibus laudatur Alexander.

1 AT in lævo Macedonum cornu, quod Parmenio, sicut ante dictum est, tuebatur; longe alia fortuna utriusque partis res [1] gerebatur. Mazæus, cum omni suorum equitatu vehementer 2 invectus, urgebat Macedonum alas. Jamque abundans multitudine aciem circumvehi cœperat; quum Parmenio equites *nuntiare* jubet *Alexandro, in quo discrimine ipsi essent, nisi mature subveniretur; non posse* 3 *sisti* [2] *fugam.* Jam multum viæ processerat Rex, imminens [3] fugientium tergis, quum a Parmenione tristis nuntius venit. *Refrenare* [4] *equos* jussi, qui vehebantur, agmenque constitit: Frendente [5] Alexandro, *eripi sibi victoriam e manibus; & Darium se-* 4 *licuis fugere, quam sequi se.* Interim ad Mazæum superati Regis fama pervenerat. Itaque quamquam validior [6]

Res i. bellum. Nep. Milt. III. 3. *Male rem gerere Darium, premique ab Scythis.*

2. *Sisti* i. inhiberi. Flor. I. 1. 13. *Ut fœdam suorum fugam sisteret.* Noster VIII. 3. 2: 14. 37. V. 3. 11.

3. *Imminens*, haer op de hielen zijnde. *Hærere* Noster III. 8. 16. IV. 15. 32.

4. *Refrenare* i. inhibere. Cic. Phil. XI. *Brutus Antonium invadentem in Asiam a progressu arcuit, a reditu refrenavit.*

5. *Frendente* i. conlisis dentibus sonum edente. Serv. Aen. VIII. 230. *Infrendens est inter se comprimens dentes.* Non. v. 103. *Frendere alicubi cum gemitu, vel iracundia miserum, aut minax sonare.* Noster X. 2. 30.

6. *Validior erat* i. plus viribus poterat. Plaut. Amph. I. 1. 7.

Quasi incudem me miserum homines octo validi cædant:

Noster IX. 7. 3.

7. *Fortuna partium* n. fausta Alexandri, infelici Darii. Tacit. Hist. IV. 34. 9. *Ac forte Civilis lapsu equi prostratus, credita per utrumque exercitum fama, vulneratum, aut interfectum, immane quantum suis pavoris, & hostibus alacritatis indidit.*

8. *Remissæ* i. intermissæ. Cic. Fin. IV. *Urgent tamen, & nihil remittunt. Omittitur* vero *cunctando victoria.* Liv. VII. 24.

9. *Equid* i. numquid. Terent. Andr. V. 2. 30. *Equid te pudet?* Cic. Verr. V. *Etquod judicium Romæ tam dissolutum fore putasti?* Noster VIII. 4. 17. VI. 9. 36.

10. *Pedem referre* i. regredi. Phæd. II. 2. 6.

Feroque viso retulit retro pedem.

Noster VI. 1. 11.

11. *Nimirum* i. certe, sine dubio. Terent. Eun. II. 2. 37.

Nimirum hic homines frigent.

Cic. Attic. IX. 11. *Itaque nimirum hoc illud est, quod Cæsar scribit.*

12. *Persarum cæde* i. Persis cæsis.

13. *Cessatis* i. quiescitis, tardi estis facti. Phædr. I. 10. 5. *Quid ita cessarunt pedes. Cessare* est otii inermis. Virg. Aen. II. 468.

Nec saxa, nec ullum
Telorum interea cessat genus.

Noster III. II. 5. VII. 2. 26.

14. *Pares estis* i. pares vires habetis, ut V. 12. 9. *Sufficere* noster III. 6. 19.

15. *Erexerat* i. excitaverat, instigaverat. Nep. Them. I. 3. *Quæ contumelia non fregit eam; sed erexit.*

16. *Citato gradu* i. celeriter. *Citato pede* Cat. LXIII. 2. Liv. II. 20. *Exules citato agmine invehi.* Inde *nautæ citati* i. properantes. Prop. I. 8. 12.

17. *Recedebant* nondum solutis ordinibus, quasi recepturi se aliquo.

18. *Nisi quod.* Cicer. Fam. IX. 16. *Nihil video, quod timeam, nisi quod omnia sunt incerta.*

lidior [6] erat; fortuna tamen partium [7] territus, perculsis languidius instabat. Parmenio ignorabat quidem causam sua sponte pugnæ remissæ [8]: sed occasione vincendi strenue est usus. Thessalos equites ad 5 se vocari jubet. *Ecquid* [9], inquit, *videtis istos, qui ferociter modo instabant, pedem referre* [10], *subito pavore perterritos. Nimirum* [11] *nobis quoque Regis nostri fortuna vincit: omnia Persarum cæde* [12] *strata sunt: quid cessatis* [13]? *an ne fugientibus quidem pares estis* [14]? Vera dicere 6 videbatur, & spes languentes quoque erexerat [15]: subditis calcaribus proruere in hostem: & illi jam non sensum, sed citato gradu [16] recedebant [17], nec quidquam fugæ, nisi quod [18] terga nondum verte-

7 terant, deerat. Parmenio tamen, ignarus, quę-
nam in dextro cornu fortuna Regis esset, repressit [19]
suos. Mazæus, dato fugæ spatio [20], non recto itine-
re [21], sed majore, & ob id tutiore circumitu Ti-
grim superat: & Babylonem cum reliquiis devicti
8 exercitus intrat. Darius paucis fugæ comitibus ad
Lycum amnem contenderat, quo trajecto dubita-
vit, an solveret [22] pontem, quippe *hostem jam adfore*
nuntiabatur. Sed tot millia suorum, quæ nondum
ad amnem pervenerant, ponte reciso [23], prædam
9 hostis fore videbat. Abeuntem, quum intactum
sineret pontem, dixisse constat, *Malle insequentibus*
iter dare; quam auferre fugientibus. Ipse ingens spa-
tium fuga emensus media fere nocte Arbela perve-
10 nit. Quis tot ludibria fortunę, ducum agminum-
que cædem multiplicem, devictorum fugam, cla-
des nunc singulorum, nunc universorum, aut ani-
mo adsequi [24] queat, aut oratione complecti [25]?
Propemodum seculi res [26] in unum illum diem for-
11 tuna cumulavit. Alii qua brevissimum patebat iter;
alii diversos saltus, & ignotos sequentibus calles pe-
te-

19. *Repressit*, heeft te rugge gehouden. Nep. Arist. 1. 3. *Reprimi concitatam multitudinem non posse.*

20. *Spatio* i. tempore. Plaut. Aulul. IV. 10. 76.
Nunc interim spatium ei dabo exquirendi.

21. *Recto itinere* i. recta, ut VII. 7. 4. recta via. *Plaut. Pseudol.* IV. 4. 13.

22. *Solveret* i. frangeret. *Dissolvere* Nep. Them. V. 2. *rescindere* Milt. III. 4. *interrumpere* Justin. II. 13. 5. *abrumpere* Tacit. Hist. III. 6. 5. *recidere* noster §. 23.

23. *Reciso* i. imminuto, sublato. Flor. I. 10. 4. *Ponte reciso transnatat Tiberim. Recidere* est supervacua tollere. Ita *recidere mercedes* Sueton. Tib. c. 34. *recidere ungues* Noster IX. 10. 9.

24. *Adsequi animo* i. comprehendere, intelligere. Cic. Attic. XII. 4. *Non adsequor, ut scribam, quod tui convivæ non modo libenter, sed etiam æquo animo legere possint.*

25. *Complecti oratione* i. eloqui. Cic. Verr. VI. *Nullo modo possum omnia illius facta aut memoria consequi, aut oratione complecti.*

26. *Seculi res* i. quæ integro sęculo potuissent sufficere. Contra ea *res unius ætatis* i. quæ non possunt durare ultra unius hominis ævum. *Flor.* I. 1. 10.

tebant. Eques pedesque confusi [27] sine duce, ar-
matis inermes, integris debiles implicabantur. De- 12
inde misericordia in metum versa [28], qui sequi non
poterant, inter mutuos gemitus deserebantur. Sitis
præcipue fatigatos, & saucios exurebat, passim-
que omnibus rivis prostraverant corpora, præter-
fluentem aquam hianti ore captantes: Quam quum 13
diu avide turbidam [29] hausissent, tendebantur ex-
templo [30] præcordia [31] premente limo; resolutis-
que & torpentibus membris, quum supervenisset
hostis, novis vulneribus excitabantur. Quidam, 14
occupatis proximis rivis, diverterant longius, ut,
quicquid occulti humoris usquam [32] manaret, ex-
ciperent. Nec ulla adeo avia [33] & sicca lacuna [34]
erat, quæ vestigantium sitim falleret [35]. E proximis 15
vero itineri vicis senum ululatus feminarumque ex-
audiebantur, barbaro ritu *Darium* adhuc *regem* cla-
mantium. Alexander, ut supra dictum est, inhi- 16
bito

27. *Confusi* i. inter se mixti. Tacit. Hist. III. 38. 6. *Causam confusionis quærenti.* Noster IX. 6. 15.

28. *Misericordia in metum versa.* Cæs. B. G. VII. 26. 4. *Quod plerumque in summo periculo timor misericordiam non recipit.* Noster VIII. 11. 12. IX. 10. 15.

29. *Turbidam* i. impuram. Cic. Tusc. V. *Quum aquam turbidam, & cadaveribus inquinatam bibisset.* Noster VII. 10. 13.

30. *Extemplo* est verbum sacrorum, sicut *ilicet* judiciorum. Ut enim hoc demisso senatu: sic & illud sacrificio peracto a præcone pronuntiabatur. Quo significabatur, ut exirent *ex templo.* Quod quia cito fiebat, inde pro cito, & propere sumi cœptum est. *Scal. Varr. L. L. p.* 106.

31. *Præcordia* appellant membranas separantes exta ab inferiore viscerum parte, qua cordi prætenduntur, quæ Græci appellaverunt φρένας, & διάφραγμα, V. *Plin.* XI. 37. *Barthol. Anat.* II. 3.

32. *Usquam* i. ullo in loco. Cic. pro Mur. *Prudentia, quæ neque extra Romam usquam, neque Romæ quicquam valet.*

33. *Avia* i. ad quam nulla est via. Cic. ad Herenn. VI. *Avium dulcedo ducit ad avium.* Noster VIII. 10. 19.

34. *Lacuna* Festo est aquæ collectio, quam alii lamam, alii lustrum appellant. Noster VIII. 14. 8.

35. *Falleret* i. non expleret. Prop. II. 13. 31.
Ut liquor arenti fallat ab ore sitim.

bito suorum cursu ad Lycum amnem pervenerat: ubi ingens multitudo fugientium oneraverat pontem [36], & plerique [37], quum hostis urgeret, in flumen se præcipitaverant, gravesque armis [38] & prælio, ac fuga defatigati gurgitibus hauriebantur [39].
17 Jamque non pons modo fugientes; sed ne amnis quidem capiebat, agmina sua improvide subinde cumulantes: quippe ubi intravit animos pavor [40]; id solum metuunt [41], quod primum formidare [42] cœpe-
18 runt. Alexander instantibus suis, *impune abeuntem hostem sequi permitterent*; *hebetia* [43] *tela esse*, *& manus fatigatas*; *tantoque cursu corpora exhausta*, *& præceps* [44]
19 *in noctem diei tempus* causatus est [45]. Revera de lævo cornu, quod adhuc in acie stare credebat, solicitus, reverti ad ferendam opem suis statuit. Jamque signa converterat; quum equites a Parmenione missi, il-
20 lius quoque partis victoriam nuntiant. Sed nullum eo die majus periculum adiit, quam dum copias reducit in castra. Pauci eum, & incomposite sequebantur

36. *Oneraverat pontem* i. stabat, erat in ponte. Ita *onerare scalas* i. scalas conscendere. IX. 4. 35.

37. *Plerique* i. maxima pars. Infr. VII. 11. 25. VI. 5. 17. *Pleram partem* dixit Pacuvius apud *Festum*.

38. *Gravis armis* i. onerati armis gravibus, & multi ponderis. Ita *gravis ære* Virg. Ecl. 1. 36. Cat. XX. 13. est nummis onustus.

39. *Hauriebantur* i. absorbebantur. Flor. III. 11. 3. *Rapta subitis signa turbinibus hausit Euphrates.* Noster VIII. 11. 12. V. 4. 18.

40. Pavor *est metus mentem loco movens*, *ex quo illud Ennii: Tunc pavor sapientiam omnem mihi ex animo expectorat.* Cicer. N. Q. IV.

41. Metus *est opinio impendentis mali*, *quod intolerabile esse videatur. Sub metum autem subjecta sunt pavor*, *formido*, *&c.* Cicer. N. Q. IV.

42. Formido *est metus permanens.* Cicer. N. Q. IV. quæ ita discrevit Cicero. In quem autem metus, in eum formido, & pavor. *Non.* V. 93. *Frontoni* metus est motus animi, formido fert interdum rationem, pavor puerilis est.

43. *Hebetia.* V. VII. 4. 10.

44. *Præceps.* V. VI. 5. 3.

45. *Causatus est* i. prætexuit. Liv. XXXVI. 10. 12. *Hyemem instare apud suos causatus est. Causam interponere* Nep. Them. VII. 1. Cæs. B. G. I. 42. *Causam interferere* Nep. Milt. IV. 1. Noster VI. 5. 31. 7. 20. *Causa* enim est prætextus Nep. Them. VI. 2. Phædr. I. 2. 4.

bantur ovantes victoria: quippe omnes hostes aut in fugam effusos, aut in acie credebant cecidisse: Quum 21
repente ex adverso adparuit agmen equitum, qui primo inhibuere cursum, deinde Macedonum paucitate conspecta, turmas in obvios concitaverunt. Ante signa Rex ibat dissimulato magis periculo, 22
quam spreto: nec defuit ei perpetua in dubiis rebus [46] felicitas. Namque præfectum equitatus avi- 23
dum certaminis, & ob id ipsum incautius in se ruentem hasta transfixit. Quo ex equo lapso, proximum, ac deinde plures eodem telo confodit. Invasere tur- 24
batos amici quoque; nec Persæ inulti cadebant: quippe non universæ acies, quam hæ tumultuarię [47] manus vehementius iniere certamen. Tandem Bar- 25
bari, quum obscura luce [48], fuga tutior videretur esse, quam pugna, diversis agminibus abiere. Rex extraordinario periculo defunctus, incolumes suos reduxit in castra. Cecidere Persarum, quorum nu- 26
merum victores finire [49] potuerunt, millia XL. [50]; Ma-

46. *Dubiis rebus* i. periculo. Paterc. II. 112. 6. *Jam igitur in dubiis rebus semetipsæ legiones adhortatæ*, &c. Sic *dubii tumuli* sunt periculosi. Flor. II. 12. 5.

47. *Tumultuariæ* i. propere concurrentes. Liv. XXXV. 2. *Si tumultus in Hispania esset*, *placere*, *tumultuarios milites extra Italiam scribi oportere. Manus* hujus *tumultuariæ* certamen tradit Arrian. III. 192. *Ac primum quidem in fugientes hostium equites*, *Parthos nimirum*, *& Indorum nonnullos*, *inque Persas plurimos*, *fortissimosque inruit. Ibi acrius*, *quam usquam antea equestre prælium committitur: Conferti enim quemadmodum turmatim consisterant*, *terga vertunt barbari*, *& in Alexandri copias ex adverso incidentes*, *non jam telorum jactu*, *non equis in gyrum actis equestris prælii more utebantur*, *sed alius alium equo deturbare conantes*, *perinde ac si hac una in re eorum salus versaretur*, *citra discrimen cædebant simul & cædebantur*, *quasi jam non de aliena victoria*, *sed de propria quisque salute dimicaret.*

48. *Obscura luce* i. vesperi. Dedecus vero fugæ tegit nox.

49. *Finire* i. definire, inire.

50. *Millia* XL. Diodor. XVII. 61. *De barbaris in hac pugna amplius* XC. *millia equitum*, *peditumque cæsi.* Arrian. III. 194. *Ex Barbaris vero circiter trecenta millia cæsa ferebantur*, *multoque major*

27 Macedonum minus, quam ccc. [51] desiderati sunt. Cæterum hanc victoriam Rex majore ex parte virtuti, quam fortunæ suæ debuit; animo, non, ut antea, 28 loco vicit. Nam & aciem peritissime instruxit: & promptissime ipse pugnavit: & magno consilio jacturam sarcinarum impedimentorumque contempsit, quum in ipsa acie summum rei videret esse discrimen: dubioque adhuc pugnæ eventu pro victore se 29 gessit: perculsos deinde hostes fudit [52]. Fugientes, quod in illo ardore [53] animi vix credi potest, prudentius, quam avidius persequutus est. Nam si parte exercitus adhuc in acie stante, instare cedentibus perseverasset; aut sua culpa victus esset, aut aliena virtute vicisset. Jam si multitudinem equitum occurrentium extimuisset; victori aut fœde [54] fugi- 31 endum, aut miserabiliter [55] cadendum fuit. Ne duces quidem copiarum sua laude fraudandi [56] sunt, quippe vulnera, quæ quisque excepit, indicia virtutis sunt. Hephæstionis brachium [57] hasta ictum est: 32 Per-

major numerus captorum, quam cæsorum fuit.

51. *Minus quam* ccc. Diodor. XVII. 61. *Macedonum ad* 10. *interempti.* Arrian. III. 193. *Ab Alexandri partibus centum summum capita in eo prælio sunt desiderata.*

52. *Fudit* i. in fugam conjecit, dissipavit, dispersit. Cicer. pro Mur. *Murænæ magnas hostium copias fudit.* Noster V. 9. 1. IX. 4. 18. Ideo *fundere* & *fugare* jungunt *Paterc.* II. 32. 4. & Noster IX. 4. 18.

53. *Ardore* i. vehementia, *desse furie.* Cicero de Clar. Orat. *Ardor animi consedit.*

54. *Fœde* i. turpiter. Ita *fœdum* interpretatur *Serv. Aen.* III. 216. Liv. XXX. 6. *Fœda primum fuga, deinde strage obruerant itinera portarum.*

55. *Miserabiliter* i. miserandum in modum. Cicero Attic. X. 9. *Epistolam scriptam miserabiliter.*

56. *Fraudandi* i. privandi. Petron. c. 3. *Non fraudabo te arte secreta.* Noster X. 9. 4.

57. *Brachium* est os totius *brachii* maximum, quod est inter humerum & cubitum. Galenus totum illud ab humero in extremos digitos dividit in βραχίονα, πῆχυν & ἀκρόχειρον. Quæ & complectitur Ovid. Metam. I, 500.

Laudat digitosque, manusque,
Brachiaque, & nudos media plus parte lacertos.

V.

Perdiccas, ac Cœnus, & Menidas, sagittis prope occisi. Et si vere æstimare Macedonas, qui 33 tunc erant, volumus: fatebimur, & Regem talibus ministris, & illos tanto Rege fuisse dignissimos [58].

Q. CUR-

V. *Voss. Lex. Barthol. Anat.* IV. 1.

58. *Dignissimos* &c. Cicer. Philip. XIV. *Dignus Imperator legione, digna legio Imperatore.* Tacit. Agric. XXXIII. 4. *Neque me militum, neque vos ducis pœnituit.* V. *Freinshemium.*

Interim

Q. CURTII RUFI DE REBUS ALEXANDRI MAGNI, REGIS MACEDONUM, LIBER V.

CAP. I.

ARGUMENTUM.

Dario Mediæ fines ingresso, Arbela potitus, Babylonem procedit, illamque a Mazæo sibi traditam ingreditur, & incremento renovatus, illius regioni, & civitati præsides constituit Alexander.

1 QUæ interim[1] ductu[2] imperioque Alexandri[3] vel in Græcia, vel in Illyriis ac Thracia gesta sunt; si quæque suis temporibus reddere voluero, interrumpendæ sunt res Asiæ[4]: Quas utique ad
2 fugam mortemque Darii universas in conspectum dari, & sicut inter se cohærent[5] tempore, ita opere ipso conjungi, haud paulo aptius videri potest. Igitur ante, quę prælio apud Arbela conjuncta sunt,
3 ordiar dicere. Darius media fere nocte[6] Arbela perve-

INterim sæpe absolute ponitur. Cic pro Ligar. *Interim Varus Uticam venit.*

2. *Ductu* V. VI. 3. 2.

3. *Alexandri.* V. *Fab. Epist. Crit.* 52.

4. *Asiæ* i. in *Asia* gestæ.

5. *Cohærent* i. connectuntur, conjunguntur, ut VI. 3. 8.

6. *Arbela.* Ingens spatium intra paucas horas emensus, milliaria Germanica decem & octo, cum triente; sexcentis quippe stadiis *Arbela* distant a Gaugamelis, melis, ubi prælium est factum. Arrian. III. 193. *Alexander postero die ad Arbela pervenit, eos, qui ex prælio evaserant, ad sexcenta circiter stadia insequutus.* V. *Raderum.*

7. *Celeberrimas* i. nobiles hominum frequentia. *Celebrem* viam dicit Cato de R. R. frequentem, & *celeberrimam oppidi partem* Sueton. Aug. c. 1. quæ maxime frequentatur.

8. *Spectare*, daar een ooge op hebben.

9. *Ex longa fama* i. post longam famem. Sueton. Jul. c. 18. *Ex prætura sortitus Hispaniam.*

10. *Usu* i. experientia. Nep. Tim. III. 2. *Duo usu, & sapientia præstantes.*

11. *Spadonum agmina.* Marcellin. XIV. *Mutilorum hominum agmina. Spadonum greges* Noster III. 3. 23. VI. 6. 8.

12. *Onera & impedimenta*, imo *adjumenta ignaviæ* dicuntur Salust. Jugurth. c. 45. quæ *edicto primo sustulerit Metellus.* Unde *Publius Scipio ad Numantiam non tantum dimisit ingentem lixarum numerum, sed etiam delicatioris usus, ac parum necessaria expeditionis vasa fregit.* Frontin. Stratag. IV. 1. 1.

13. *Trahentem* i. circumferentem, *met sich slepen.* Paterc. II. 112. 4. *Magnam Thracum manum secum trahebat.* Noster IV. 15. 16.

14. *Inferiorem* i. minorem. Nep. Datam. VIII. 3. *Semper inferior copiis, superior omnibus præliis discederet.*

15. *Susa* a loci amœnitate, & floriditate nomen traxit, propterea quod lingua Persica *Susum* lilium significat. Ad fluvium Choaspen sita fuerunt *Susa.* Plin. VI. 27. a Dario Hystaspis filio conditam scribit. Quæ verba uti accipienda sint, docet Aelian. I. 59. quæ a Dario lautius ædificata, &

perveneratt: eodemque magnæ partis amicorum ejus ac militum fugam fortuna compulerat: quibus con- 4
vocatis exponit; *haud dubitare se, quin Alexander celeberrimas*[7] *urbes, agrosque, omni copia rerum abundantes, petiturus esset: prædam opimam, paratamque ipsum, & milites ejus spectare*[8]. *Id suis rebus tali in statu saluti fore, quippe se deserta cum expedita manu petiturum. Ultima regni adhuc intacta esse; inde bello vires haud egre reparaturum. Occuparet sane gazam avidissima gens, & 6
ex longa fame*[9] *satiaret se auro, mox futura præda sibi: didicisse usu*[10] *pretiosam supellectilem, pellicesque, & spadonum agmina*[11] *nihil aliud fuisse, quam onera, & impedimenta*[12]. *Eadem trahentem*[13] *Alexandrum, quibus antea vicisset, inferiorem*[14] *fore.* Plena omnibus de- 7
sperationis videbatur oratio: quippe Babylonem urbem opulentissimam dedi cernentibus: jam Susa[15], jam

jam cætera ornamenta regni[16], cauſamque belli[17]
8 victorem occupaturum. At ille docere pergit; *non ſpecioſa dictu*[18], *ſed uſu neceſſaria in rebus adverſis ſequenda eſſe. Ferro geri bella, non auro: viris, non urbium tectis*[19]: *Omnia ſequi*[20] *armatos: Sic majores ſuos*[21] *perculſos in principio rerum, celeriter priſtinam reparaſſe fortunam.* Igitur, ſive confirmatis eorum animis,
9 ſive imperium magis, quam conſilium ſequentibus

ædium regiarum magnificentia ornata fuiſſe ſcribit. Alioquin refragaretur vetuſtas, quæ a Tithono, ejusque filio Memnone condita credit. V. *Briſſ. de regn. Perſ.* 1.45. *Druſ. Obſerv.* XII. 8. Hanc jubente Dario Alexandro traditam fuiſſe narrat Diodor. XVII. 65. *In Suſianam cum perveniſſet, regiam toto orbe celeberrimam occupat, Abulete urbem ſponte ſua tradente. Literis a quibusdam eſt traditum, juſſiſſe hoc Darium illos, quorum fides ei ſpectata erat. Idemque in hunc finem a rege Perſarum eſſe factum, ut rebus arduis diſtricto Alexandro, dum urbes clariſſimas, theſaurosque maximos recipit, otium ſubtraheretur, Dariusque interim ad inſtaurandum bellum ſat temporis haberet.* Noſter V. 2. 8.

16. *Cætera ornamenta regni* i. reliquas urbes, quæ regnum Perſicum ornabant.

17. *Cauſam belli* i. urbes, provincias, pecuniam, opes. V. *Raderum* & *Fab. Epiſt. Crit.* 52.

18. *Specioſa dictu* i. quæ aliquam veri *ſpeciem* præ ſe ferunt. Liv. XXII. 3. *Cæteris omnibus in concilio ſalutaria magis, quam ſpecioſa ſuadentibus.* Val. Max. VII. 6. 1. *Cedit ergo interdum generoſus ſpiritus utilitati, & fortunæ viribus ſuccumbit: ubi niſi tutiora elegerit conſilia, ſpecioſa ſequenti concedendum eſt.*

19. *Viris, non urbium tectis.* Juſtin. II. 12. 14. *Patriam municipes eſſe, non mœnia, civitatemque non in ædificiis, ſed in civibus.* Plin. Epiſt. VII. 32. *Cupio enim patriam noſtram omnibus quidem rebus augeri, maxime tamen civium numero. Id enim oppidis firmiſſimum ornamentum.*

20. *Sequi* nos rem dicimus ad nos pertinentem, quæ nullo labore, aut moleſtia noſtra ſeſe voluntati noſtræ ſit accommodatura. Liv. IX. 40. *Omnia illa victoriam ſequi.* Phæd. I. 6. 8.

Tum quia plus valeo, me ſequetur tertia.

Translatum autem hoc genus loquendi a materia qualibet facili tractu, non lenta, aut moroſa. Noſter III. 10. 5. V. *Barth. Adv.* LII. 12.

21. *Majores reparaſſe fortunam.* Ita *Medorum exercitu ab Harpago per deditionem Cyro tradito, pulſa cum Perſarum acies paulatim ceſſiſſet, matres & uxores eorum obviam occurrunt: orant, in prælium revertantur: cunctantibus, ſublata veſte, obſcœna corporis oſtendunt, rogantes, num in uteros matrum vel uxorum velint refugere. Hac repreſſi caſtigatione, in prælium redeunt: & facta impreſſione,*

bus[22], Mediæ[23] fines ingreſſus eſt. Paulo poſt A- 10
lexandro traduntur Arbela, regia ſupellectili[24], ditique gaza repleta: quatuor millia talentum[25] fuere: præterea pretioſæ veſtes[26]: totius, ut ſupra dictum eſt[27], exercitus opibus in illam ſedem congeſtis[28]. Ingruentibus[29] deinde morbis, quos odor 11
cadaverum totis jacentium campis vulgaverat[30], maturius caſtra movit. Euntibus a parte læva Arabia,

preſſione, quos fugiebant, fugere compellunt. V. Juſtin. I. 6. 13-16.

22. *Imperium* ſejungit a conſilio etiam Liv. I. 29. *Nec Imperium illud meum, ſed conſilium, & imperii ſimulatio fuit.*

23. *Mediæ fines ingreſſus eſt*, quod *Alexandrum ex prælio Suſas & Babylonem profecturum exiſtimabat: quia omnis ea regio cultoribus frequens eſſet, atque iter impedimentis vehendis non incommodum: præterea, quod Babylon & Suſæ præmia quodammodo belli fore viderentur: iter vero in Mediam ingenti exercitui ducendo parum commodum eſt.* V. *Arrian.* III. 195. *Diodor.* XVII. 64.

24. *Regia ſupellectili.* Diodor. XVII. 64. *Interea Alexander, funeratis poſt victoriam, qui in acie occubuerant, Arbela ingreditur: magnamque deliciarum, ornatusque regii, & gazæ barbaricæ copiam, quippe ter mille argenti pondo (talenta) invenit.*

25. *Quatuor millia talentum* i. bis millies quadringenta millia Philippeorum. V. *Raderum.*

26. *Pretioſæ veſtes.* Ita Cic. Phil. II. *Maximus vini numerus fuit, permagnum optimi pondus argenti, pretioſa veſtis, multa & lauta ſupellex.*

27. *Supra dictum* n. IV. 9. 9.

28. *Congeſtis.* V. v. 6. 3. §. 5.

29. *Ingruentibus* i. incidentius, invadentibus exercitum. Ita & Liv. XXXVII. 23. *Inſolito odore ingruere morbi vulgo, maxime in remiges cœperunt.* XXV. 26. *Marcellus, ut tanta vis ingruebat mali, traduxerat in urbem ſuos. Ingruere* eſt verbum militare, & ſignificat clade afficere. Plaut. Amph. I. 1. 81. *Noſtri contra ingruunt.* Flor. IV. 2. 59. *Ingruentibus hoſtium telis. Gruere* vox eſt gruum. Inde *ingruere* dicitur, quod officit. Unde Virg. Georg. II. 410. *Bis vitibus ingruit umbra.* Noſter II. 27.

30. *Vulgaverat* i. in vulgus militum ſparſerat, excitaverat. Liv. XXV. 26. *Poſt ea curatio ipſa, & contactus ægrorum vulgaverat morbos.* Et, *ut primum videre ex gravitate loci vulgari morbos.* Infr. IX. 10. 1. & 13. Odor aerem infecerat, hauſtus aer viſcera: ita propagata lues, ut ſoleat in peſtilitate. Proinde magna ſemper ratio habita eſt, ut caſtra a ſordibus eſſent pura. Quod in ſacris paginis a Domino exercituum Moſi præceptum eſt. Et Veget. III. 2. *Si autumnali, æſtivoque tempore diutius in iiſdem locis militum multitudo conſiſtat, ex contagione aquarum, & odore ipſius fœditate vitiatis hauſtibus,*

bia, odorum [31] fertilitate nobilis regio, campestre [32]
12 iter est. Inter Tigrim & Euphratem jacentia tam uberi [33] & pingui [34] solo [35] sunt, ut a pastu repelli pecora dicantur, ne satietas perimat [36]. Causa fertilitatis est humor, qui ex utroque amne manat, toto fere solo propter [37] venas aquarum resudante.
13 Ipsi amnes ex Armeniæ montibus [38] profluunt, ac magno deinde aquarum divortio [39] iter [40], quod cœpe-

& aere corrupto pernicioſiſſimus naſcitur morbus, qui prohiberi non poteſt aliter, niſi frequenti mutatione caſtrorum. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

31. *Odorum* i. herbarum odoriferarum, aromatum. Cic. Verr. VII. *Proferebant alii purpuram, thus alii, atque odores.* Tib. II. 2. 2.

Urantur pia thura focis, urantur odores.

Noſter *n.* 20. VIII. 9. 23. X. 10. 13. Ita medicamentum ſoporiferum *ſoporem* vocat *Senec. Epiſt.* 83. *Benef.* V. 13.

32. *Campeſtre* i. quod inſtituitur per *campos.* Ita *ludi campeſtres* Cic. pro Cœlio. & *campeſtris toga* Aſconio in Orat. Cicer. p. 178.

33. *Uberi* i. fœcunda, fertili. Liv. XXXIV. 62. *Ora eſt minoris Syrtis, & agri uberis.* Prop. I. 22. 5. *Terris fertilis uberibus.* Noſter VI. 4. 21. VIII. 7. 14. Inde *uberare* Plinio Panegyrico, & Columellæ V. eſt *uberem* & fœcundum facere. Hinc transfertur ad alia, ut cum *uberrimum equitum* Gell. N. A. IV. 20. & *uberrima præmia* Noſter VI. 3. 5.

34. *Pingui* i. feraci, fructuoſo. *Pingue* proprie notat humorem quendam aereum, ſed cum ſoliditate terrea. V. *Scalig. Conject. Varr. p.* 222. *Becm. Origin.*

35. *Soli* i. terræ. V. *n.* 33. §. 112.

36. *Satietas perimat* i. nimio cibo pereant. *Perimere* eſt tollere, interficere. Cic. Divin. II. *Ubi tam teneros volucres, matremque peremit.* Noſter *n.* 34. Idem tamen de Juverna, quæ eſt ſupra Britanniam *Mela* III. 6. de Hiſpaniæ quadam parte *Juſtin.* XLIV. 4. 14. de Erythia inſulat. *Strab.* III. 306. & *Catana* VI. 491.

37. *Propter* i. prope, juxta. Cic. N. D. III. *Vulcanus tenuit inſulas propter Siciliam, quæ Vulcaniæ nominantur.* Etiam abſolute, & ſine caſu. Cic. Verr. VI. *Etenim propter eſt ſpelunca quædam.*

38. *Armeniæ montibus*, & quidem uno fonte, ſi Saluſtio & Lucano fides eſt habenda. Ita ex illo Seneca N. Q. VII. 8. *Saluſtius certiſſimus auctor aſſerit, Tigrim & Euphratem uno fonte manare in Armenia, qui per diverſa euntes longius dividantur.* Hic III. 256.

Quaque caput rapido tollit cum Tigride magnus
Euphrates, quos non diviſis fontibus edit.
Perſis.

Diverſis vero dicet *Diodor.* §. 42.

39. *Divortio* i. intervallo, quo

cœpere, percurrunt. Duo millia, & quingenta ſtadia [41] emenſi ſunt, qui ampliſſimum intervallum circa Armeniæ montes notaverunt. Iidem, quum 14
Mediæ, & Gordianorum terras ſecare [42] cœperunt, paulatim in arctius coeunt [43], & quo longius manant, hoc anguſtius inter ſe ſpatium terræ relinquunt. Vicini maxime ſunt his campis [44], quos in- 15
colę *Meſopotamiam* adpellant; mediam [45] namque ab utroque latere concludunt. Iidem per Babyloniorum fines in rubrum mare [46] prorumpunt [47]. A- 16
lexander quartis caſtris ad Mennim [48] urbem pervenit. Caverna [49] ibi eſt, ex qua fons ingentem vim 17
bituminis effundit, adeo ut ſatis conſtet, Babylonios muros ingentis operis hujus fontis bitumine interex eodem capite in diverſas partes fluunt amnes, *ſcheydinge der rivieren.* Cic. Fam. II. 10. *Qui mons mihi cum Bibulo communis eſt, diviſus aquarum divortiis.*

40. *Iter* V. VI. 4. 4. §. 8.

41. *Duo millia & quingenta ſtadia*, quæ effiiciunt noſtratia milliaria octo & ſeptuaginta, cum beſſe. Loquitur vero noſter de divortio fluminum, qua longiſſime invicem discedunt, cum ipſi fontes §. 42. Diodoro diſtent tantum ſtad. millib. & quingentis, i. milliaribus germanicis XLVII. minus beſſe. V. *Raderum* & *Freinshemium.*

42. *Secare* i. *interfluere* VI. 2. 14. & ſic dividere, & a ſe invicem ſeparare. Mel. III. 8. *Nec ſecat continuo agros* &c. *Mediam ſecare Tigrim & Euphratem* tradit & Diodor. II. 11. *Poſt Nilum, & Gangem totius prope Aſiæ nobiliſſimi amnes ſunt Euphrates & Tigris, ac fontes ſuos habent ex Armeniæ montibus, diſtantque a ſe invicem ſtadia* 1500 *ac per Mediam, Paratacenamque delati, Meſopotamiam ingrediuntur.*

43. *In arctius coeunt* i. ſenſim junguntur. Infr. VIII. 11. 6. *in arctius cogi* infr. VII. 3. 9. VIII. 2. 20. Inde *amnium coitus* infr. IX. 4. 9.

44. *Vicini campis.* Senſus eſt: amnes hos poſtquam diu in diverſum ierint, ſenſim deinceps jungi, ſed in Meſopotamiæ campis (ſextus enim caſus eſt) maxime ſibi *vicinos* eſſe. V. *Freinshemium.*

45. *Mediam* n. terram hiſce incluſam fluminibus.

46. *Rubrum mare.* V. VIII. 9. 6.

47. *Prorumpunt.* Diodor. II. 11. *Hinc Babyloniam pervagati in rubrum (Perſicum) mare ſeſe exonerant.* Arrian. VII. 453. *Multos etiam alios fluvios admittens, & ex eis auctus in pontum Perſicum fertur.*

48. *Mennim*, Aſſyriæ civitatem. V. *Raderum.*

49. *Caverna* i. locus concavus ſub terra. Cic. N. D. II. *Nos e*

terlitos fuisse. Cæterum Babylonem procedenti Alexandro Mazæus, qui ex acie in urbem eam confugerat, cum adultis liberis supplex occurrit, urbem seque dedens [50]. Gratus adventus ejus fuit Regi: quippe magni operis futura erat obsidio tam munitę
18 urbis. Ad hoc vir illustris, & manu [51] promptus, famaque etiam proximo prælio celebris, & cæteros ad deditionem sui incitaturus exemplo videbatur. Igitur hunc quidem benigne [52] cum liberis excepit:
19 cæterum *quadrato agmine* [53], quod ipse ducebat, *velut in aciem irent, ingredi* suos jubet. Magna pars Babyloniorum constiterat in muris, avida cognoscen-
20 di [54] novum Regem: plures obviam egressi sunt. Inter quos Bagophanes arcis & regiæ pecuniæ custos

terræ cavernis ferrum elicimus. Noster VI. 4. 7. VII. 10. 2.

50. *Deditam* Alexandro fuisse Babylonem consentiunt *Plutarch. Alex. f.* 250. *Arrian.* III. 195. *Diodor.* XVII. 64. Parum fidus itaque Frontinus, qui *Stratag.* III. 7. 4. scribit *Alexandrum apud Babylonem fossam pariter, & aggerem instituisse, ut in usum ejus existimarent hostes egeri terram, itaque ita subito flumine aversо, per alveum veterem (qui siccatus ingressum præbebat) urbem intrasse.*

51. *Manu* i. pugnando. Flor. III. 10. 4. *In primam volitans aciem, manu prælium restituit.* Noster VI. 11. 1. VII. 2. 33.

52. *Benigne* i. comiter, liberaliter. Liv. XXX. 14. *Quos cum pariter ambos, & benigno vultu excepisset.* Inde *benigne facere* est liberalitatem exercere. Catul. LXXIII. 2. *Nihil feciſſe benigne est.* Cic. pro Planc. *Ut his, qui præteriti essent, benigne a populo factum videretur.* Noster V. 2. 9. VIII. 12. 16.

53. *Quadrato* i. quadrilatero, quando agmen ita incedit, ut ex omni parte quadratum sit ad pugnam, cum quatuor latera continet exercitus, *een leger in vier spitsen.* Ita fieri solet, ubi metus est periculi. Ammian. XXIV. 282. *Ut ductor usu, & docilitate firmatus, metuens, ne per locorum insolentiam insidiis caperetur occultis, agminibus incedere quadratis exorsus est.* Agmen quadratum describit *Tibul.* IV. 1. 103--107. Ubi *æquatis frontibus decurrere* dicit, quod *fronte recta* Cato apud Festum, quia æqualiter, utroque cornu, & simul concurrebant. Noster V. 13. 10. VI. 4. 14. V. *Lipsˇ. Mil. Rom.* IV. 6.

54. *Aviditatem cognoscendi* similem notavit panegyrico Plinius: *Non ætas quenquam, non valetudo, non sexus retardavit, quo minus oculos insolito spectaculo impleret.* Ita & Socrat. Hist. Eccles. VI. 21. *Omnes, qui circiter illam ecclesiam habitant, ad Imperatorem conspiciendum confluunt.* V. *Freinshemium.*

55. *Re-*

stos [55], ne studio [56] a Mazæo vinceretur, totum iter floribus, coronisque [57] constraverat; argenteis [58] altaribus [59] utroque latere dispositis, quę non thure [60] modo, sed omnibus odoribus cumulaverat. Eum dona [61] sequebantur, greges pecorum equo- 21
rumque, leones quoque & pardales [62] caveis præferebantur. Magi deinde suo more patrium car- 22
men [63] canentes. Post hos Chaldæi, Babyloniorum-

55. *Regiæ pecuniæ custos*, een thesaurier. Talis Pandates *Nep. Datam.* V. 3. & Tiridates infr. V. 5. 2. Habebant enim Persarum Reges in singulis provinciis ærarium, ærariique præfectos. V. *Brisson. de regn. Pers.* I. 120.

56. *Studio* i. officio, obsequio. Tacit. Hist. III. 59. 2. *Ut in novo obsequio ad cuncta belli munia acres erant.* Ut I. victori fidem probare videantur. II. mitius imperium experiantur.

57. *Floribus, coronisque* sternere vias, quibus Rex incedebat, Persis mos erat. Ex quo more Bagophanes, & Alexander infr. IX. 10. 25. V. *Brisson. de regn. Pers.* II. 271.

58. *Argenteis*, quia hic color placuit, ut in equis sacris, atque vestibus. Nam si pretium spectarent metalli, ex auro fecissent. Ita III. 3. 9. V. *Freinshemium.*

59. *Altaribus.* Fœda, sed vetus adulatio, quam in adventu regum, aut principum usurparunt Græci, Latinique. Tacit. Hist. II. 70. 3. *Pars viæ, quam Cremonenses lauro, rosisque constraverant, exstructis altaribus.* &c. Just. XXIV. 3. 4. *Arsinoe prægressa virum jubet aras ubique, hostiasque disponi.* Originem rei docet M. Tullius: nam primitus Deis hic honos habitus, cum transferrentur eorum imagines. Sic ille Verr. IV. *Quid hoc tota Sicilia est clarius, quam omnes Segestanas matronas, & virgines convenisse, cum Diana exportaretur ex oppido? unxisse unguentis? complesse coronis & floribus? thure odoribusque incensis usque ad agri fines prosecutas esse?* Deinde ad homines idem est translatum. V. *Lipsˇ. Tacit. Hist.* II. 70. *Casaub. Sueton. Calig. c.* 13.

60. *Thure* Persas Diis suis sacrificasse docet Curtius hoc loco, docet & Sidon. II. 88.

Fudit thuricremis carchesia cernuus aris.

V. *Freinshemium.*

61. *Dona.* Absque illis enim Rex non adibatur. Fastidiose enim Orientales principes pretium muneris & jam exquirunt hodie, & non nunquam exigunt. V. *Brisson. de regn. Pers.* I. 26.

62. *Leones & pardales* inter regia munera censebantur. Adnotavit Marcellin. Chron. a. 496. *India Anastasio principi elephantem, quem Plautus poeta noster Lucam bovem nomine dicit, ducesque camelopardalos pro munere misit.* V. *Freinshemium.*

63. *Carmen* illorum ad Deorum laudes pertinuisse arbitror, & quia inter eos jam haberi volebat Alexander, per metum & adula-

rumque non vates modo, ſed etiam artifices[64] cum fidibus ſui generis ibant. Laudes ii Regum canere ſoliti: Chaldæi ſiderum motus, & ſtatas[65] tem-
23 porum vices oſtendere. Equites deinde Babylonii, ſuo atque equorum cultu ad luxuriam magis, quam ad magnificentiam[66] exacto[67]; ultimi ibant. Rex, armatis[68] ſtipatus, *oppidanorum turbam poſt ultimos pedites ire* juſſit. Ipſe cum curru[69] urbem, ac deinde regiam intravit. Poſtero die[70] ſupellectilem
24 Darii, & omnem pecuniam recognovit[71]. Cæterum,

tionem ad ipſum quoque transtulerunt. Soleune hoc vero ipſis fuit in omni inſigniore pompa. Inde III. 3. 9. V. *Freinshemium.*

64. *Artifices* adpellantur, qui ſcenæ, aut muſicæ dant operam. Sueton. Ner. c. 49. *Qualis artifex pereo?* Ciceroni pro Archia ſunt *artifices ſcenici.* Unde *ſcenicas ſaltandi, canendique artes* Sueton. Calig. c. 11. *theatrales artes* Tacit. Ann. XIV. 21. 3. Noſter VI. 2. 5. V. *Freinshemii Indicem.*

65. *Statas* i. certas, ſtatutas. Feſto *ſtatus dies vocatur, qui judicii cauſa eſt conſtitutus cum peregrino.* Plaut. Curc. I. 1. 5.

Si ſtatus conditus cum hoſte intercedit dies.

Statas hasce temporum vices, & ſiderum motus docuiſſe Chaldæos pluribus docet *Briſſon. de regn. Perſ.* II. 186.

66. *Magnificentia* eſt luxuria VIII. 9. 23. hoc loco ab illa diſtinguitur, ut & a Cicer. pro Mur. *Odit populus Romanus privatam luxuriam, publicam magnificentiam diligit.* Probatis quidem auctoribus uſurpatur in laudem. Sed illi uſum communem, quam privatam proprietatem ſequi malunt. *Magnificentia* enim declinat in vitium. Nep. Attic. XIII. 5. *Elegans, non magnificus* i. ſuperfluitate notabilis, & ſplendorem adfectans, non ſumtum, qui quandoque vituperationi obnoxius eſt. V. *Pium Annot. poſt.* c. 8.

67. *Exacto* i. exacte facto, & accurate expolito. Prop. III. 7. 5.

Exactis calamis ſe mihi jactat equis.

Translatum ab illis, qui opera locant, & ad unguem a redemptoribus exigunt.

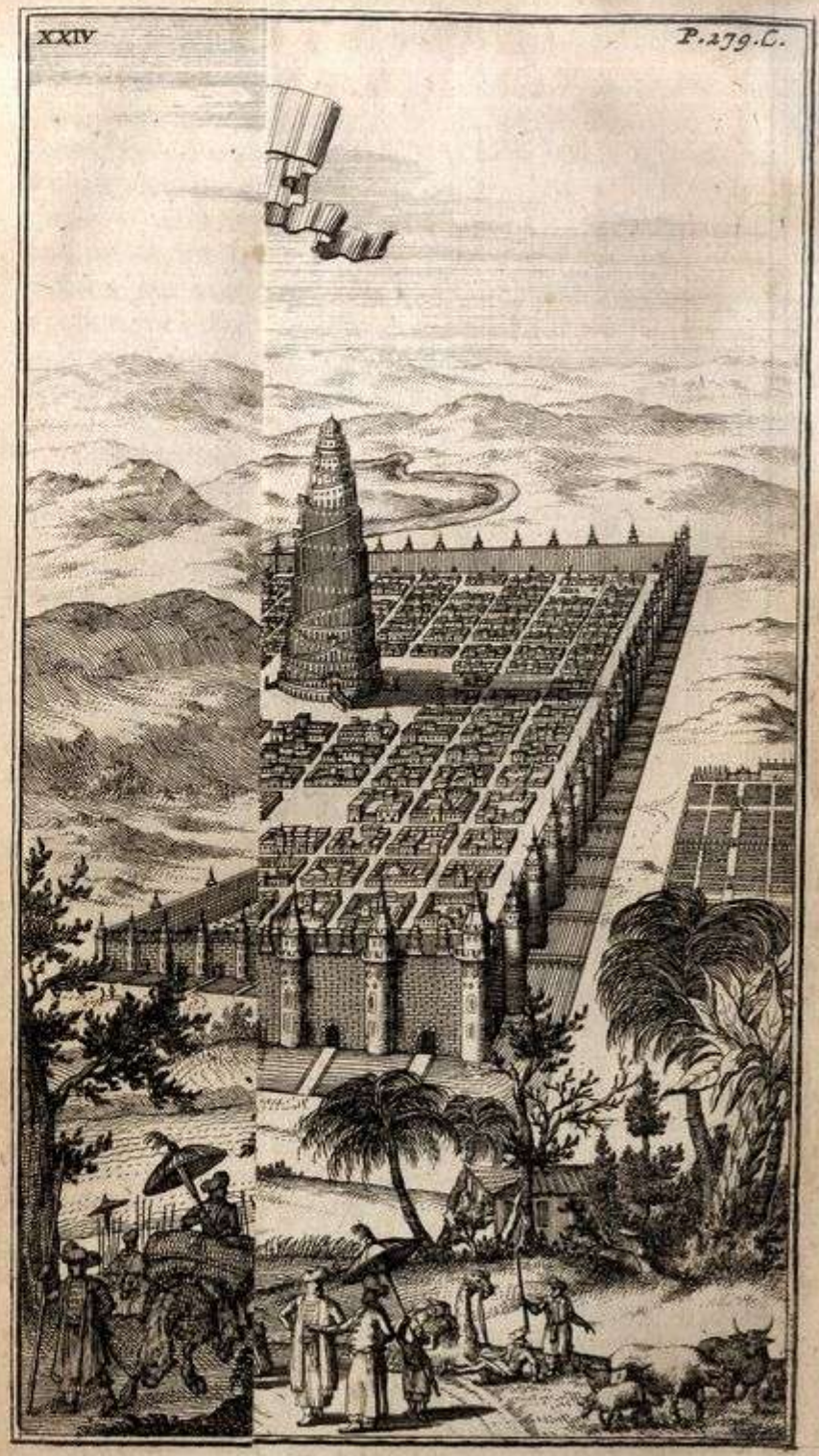
68. *Armatis* Macedonibus.

69. *Cum curru*, ut triumphantis ſpeciem referret. Ita Darius IV. 1. 1.

70. *Poſtero die.* Triginta quatuor continuis diebus caſtrorum prædam recognoviſſe dicunt *Oroſ.* III. 17. & *Juſtin.* XI. 14. 8. Totidem dies minimum illic hæſiſſe dicit & Noſter *n.* 39.

71. *Recognovit* i. diligenter numeravit. *Recognoſcere* eſt rem cum cura examinare. Inſtitut. Procem. §. 7. *Quas compoſitas & legimus, & recognovimus.* Juſt. XLIII. 4. 11. *Exinde Maſſilienſes peregrinos recognoſcere.*

72. *Pul-*

BABYLON.

rum, ipsius urbis pulchritudo[72] ac vetustas, non Regis modo, sed etiam omnium oculos in semet haud immerito convertit. Semiramis[73] eam condiderat; vel, ut plerique credidere, Belus[74], cujus regia ostenditur[75]. Murus[76] instructus laterculo coctili, bi- 25
tumine[77] interlitus[78] spatium triginta & duorum pedum latitudinem amplectitur: quadrigæ inter se occurrentes sine periculo commeare[79] dicuntur. Altitudo muri quinquaginta cubitorum[80] eminet 26
spatio: turres denis pedibus, quam murus, altiores sunt.

72. *Pulchritudo.* Herod. I. III. *Ornata est, ut nulla alia urbs, quam nos noverimus.*

73. *Semiramidem* condidisse Babylonem tradiderunt & *Justin.* I. 2. 7. *Diodor.* II. 7. *Solin. c.* 56. *Strab.* XVI. 497. *Mel.* I. II. *Hygin. Fab.* 275. *Vitruv. Archit.* VIII. 3. *Ovid. Met.* IV. 57. *Prop.* III. 9. II. *Mart.* IX. 76. 3. Sed negat Berosus apud *Joseph. cont. Apion.* I. *p. m.* 454.

74. *Belum* condidisse Babylonem tradidisse videtur *Augustin. de Civ. Dei* XVI. 17. & docet *Euseb. de præpar. Evang.* IX. 4. Eum in Chronico non distinguit Eusebius a Nimrodo. Hunc vero condidisse Babylonem docet *Moses Gen.* X. 10. docet *Joseph. Ant. Jud.* I. 6. Recte ergo Herod. I. 113. dicit *multos Babylonis exstitisse Reges, qui eam ornaverint.* Recte Marcellin. XXIII. 270. *Babylonis mœnia Semiramis struxit, arcem antiquissimus Rex condidit Belus.* Plura *Raderus* & *Freinshemius.*

75. *Regias* etiam duas ex utraque pontis regione ad fluvium ædificavit. *Diodor.* II. 8.

76. *Murum* inter opera septem mirabilia recenset *Hygin. Fab.* 223. & inter ea, quæ solidis, & inexsuperabilibus munimentis præcincta fuerunt, primo loco ponit *Senec. de Constantia c.* 6.

77. *Laterculo coctili, & bitumine* fuisse interstratos Babylonis muros docent *Justin.* I. 2. 7. *Diod.* II. 7. *Plin.* XXXV. 15. *Juven.* X. 171. Ubi interpres: *Coctili latere munita urbs, quem hodie dicimus ordinarium lapidem. Vitruv. Archit.* I. 5. qui *laterem testaceum* appellat VIII. 3. *Latere cocto, & sulphure* Hygin. Fab. 223.

78. *Interlitus.* Plin. XXXV. 15. *ferruminatus.* Justin. I. 2. 7. *interstratus.* Diodor. II. 7. *conglutinatus.* Hygin. Fab. 223. *vinctus.* Curt. V. I. 29. *adstrictus.* Oros. II. 6. *compactus.*

79. *Commeare* i. una ire. Diod. II. 7. *Ut latitudo aliquanto plus, quam duobus curribus satis esset, spatii obineret.*

80. *Quinquaginta cubitos* muris etiam tribuunt *Diodor.* II. 7. *Strab.* XVI. 499. sexaginta pedes *Hygin. Fab.* 223. ducentos pedes *Plin.* VI. 26. *Solin. c.* 56. ducentos cubitos regios *Herod.* I. *p.* III. cui regius cubitus, quam is, quo pro mensura utimur, tribus digitis est major.

sunt. Totius operis ambitus CCCLXVIII. stadia[81] complectitur: singulorum stadiorum structuram singulis diebus perfectam esse memoriæ proditum est[82]. Aedificia non sunt admota muris[83], sed fere spatium
27 unius jugeris[84] absunt. Ac ne totam quidem urbem tectis occupaverunt; [85]; per XC. stadia habitatur; nec omnia contigua[86] sunt: credo, quia tutius[87] visum est, pluribus locis spargi[88]: cætera serunt, coluntque, ut si externa vis ingruat, obsessis alimenta ex ipsius urbis solo submministrentur.
28 Euphrates interfluit, magnæque molis crepidinibus coercetur[89]. Sed omnium operum magnitudinem circumveniunt[90] cavernæ ingentes, in altitudinem[91] pressæ[92] ad accipiendum[93] impetum fluminis: quod ubi[94] adpositæ crepidinis fastigium excessit, urbis tecta corriperet[95], nisi essent specus lacusque, qui exciperent. Coctili laterculo structi sunt, totum 29
opus bitumine adstringitur. Pons lapideus[96], flumini impositus, jungit urbem. Hic quoque inter mirabilia Orientis opera numeratus est: quippe Euphrates altum limum vehit, quo penitus[97] ad fundamenta jacienda egesto[98], vix sufficiendo[99] operi firmum reperiunt solum[100]. Arenæ autem subinde 30
cumu-

81. *Stadia* 398. i. ferme milliaria nostratia duodecim. Variant scriptorum sententiæ de urbis hujus ambitu, murorum altitudine & crassitie: De illis *Plin.* VI. 26. *Oros.* II. 6. *Diod.* II. 7. *Herod.* I. III. *Strab.* XVI. 499. *Solin. c.* 56. V. *Brisson. de regn. Pers.* I. 59. & *Raderum.*

82. *Memoriæ proditum* i. scriptum. Nep. Alcib. I. 1. *Constat inter omnes, qui de eo memoriæ prodiderunt.* Noster VI. I. 7. VII. 8. II. quod & *prodere* Cic. Tusc. I. *Si coner eruere, quæ Græcis scriptores prodiderunt.*

83. *Admota muris*, staen niet aen de mueren.

84. *Unius jugeris.* Diod. II. 7. *Inter murum, & domorum ædificia via duum plethrorum circumquaque relicta erat.* Plethron Græcorum non est jugerum, sed jugeri pars dimidia. Hero: *Jugerum habet plethra duo.* Auctor Incertus de limitibus: *Primum agri modulum fecerunt quatuor limitibus clausum figuræ quadratæ similem, plerumque centum pedum in utraque parte, quod Græci plethron appellant.* At *jugerum* Herone teste ducentos pedes Philetærios sive Græcos in longum habebat, centum in latum. Qua re fieri necesse est, ut *jugerum* altero tanto majus fuerit, quam plethrum. V. *Salmas. Exerc. Plin.* 583. & 684. De *jugero* etiam *Bud. de asse* I. 17. V. 521.

85. *Ne totam tectis occupaverunt*, sy hebbense niet vol bebouwt. *Tectis* i. domibus, ut *n.* 8. & 28.

86. *Nec contigua*, sy raecken malkanderen niet. Tacit. Ann. II. 60. 4. *Quasque terras Syri, Armeniique, & contigui Cappadoces colunt.*

87. *Tutius* n. ad vitanda incendia. Tacit. Germ. XVI. 2. *Vicos locant non in nostrum morem, connexis & cohærentibus ædificiis: suam quisque domum spatio circundat, sive adversus casus ignis remedium, sive insciitia ædificandi.* V. *Freinshemium.*

88. *Spargi* i. non continuari. Infr. V. 6. 15.

89. *Coercetur* i. cohibetur, *wort ingehouden.* Cic. de Clar. Orat. *Fluvium extra ripas diffluentem coercere.* Noster VI. 4. 6. IX. 9. 9: 2. 17.

90. *Circumveniunt* i. vincunt, dolo velut quopiam, & occulta prævalentia superant. } *Barth.* LII. 16.

91. *Altitudinem* i. profunditatem. } *Barth.* LII. 16.

92. *Pressæ*, diep gegraven. Infr. V. 4. 8. Plin. III. 6. *Urgetur Padus aquarum mole, & in profundum agitur.*

93. *Accipiendum* i. sustinendum.

94. *Ubi* i. postquam. Cic. pro Rab. *Ubi semel quis pejeraverit*, &c.

95. *Corriperet* i. ad se traheret, & everteret. *Corripere omnium partes* est omnium potentiam ad se trahere. Nep. Eum. II. 3. *Corripere* aviditatem notat. Prop. IV. 8. 6.

Ille sibi admotas a virgine corripit escas.

96. Pontem, *qua fluvius angustissimus erat, quinque stadiorum longitudine construxit, columnis, duodenum pedum interstitio, mira in profundum arte jactis. Lapides ut firmius inter se connecterentur, uncis ferreis distrinxit; & plumbo compages illiquato explevit. Columnis vero, antequam latera fluvium exciperent, angulos, qui rotundum, & paulatim usque ad columnæ latitudinem refrenatum haberent aquarum decursum, præstruxit: quorum acies impetum refringeret, & rotunditas sensim concedens vehementiam defluxus mitigaret. Pons itaque ille cedrinis, & cypressinis trabibus, palmarumque caudicibus, & ramis prægrandibus obtectus, &* 30. *pedes latus, nulli Semiramidis operum solertia concedebat.* Diodor. II. 8.

97. *Penitus* i. prorsus, omnino. Cic. Attic. VIII. 16. *Explicari mihi tuum consilium plane volo, ut penitus intelligam.* Noster V. 13. 22.

98. *Egesto*, uytgehaelen. *Egerere* est auferre. Sueton. Ner. c. 38. *Pollicitus cadaverum, & ruderum gratuitam egestionem.* Noster V. 2. II. VII. 10. 14. X. I. 33.

99. *Sufficiendo* i. in quo posset *suffici* i. substrui. V. *Freinshemii Indicem.*

100. *Firmum solum.* Nam *cum terra profunda sit, & mollis, ac facile cedat, facile ab aquis trahitur, & campos nudat, & limus fossas implet, & eorum*

cumulatæ, & saxis [101], quibus pons sustinetur [102], adnexę [103], morantur amnem; qui retentus acrius,
31 quam si libero cursu mearet, inliditur [104]. Arcem [105] quoque ambitu xx. stadia [106] complexam habet: xxx. pedes in turrium fundamenta demissa [107] sunt: ad
32 xxc. summum munimenti fastigium pervenit. Super arce, vulgatum [108] Græcorum fabulis miraculum, pensiles [109] horti sunt; summam murorum altitudinem

ora obstruit. V. *Strab.* XVI. 502.

101. *Saxis* i. pilis, columnis lapideis. §. 110.

102. *Sustinetur* i. suffulcitur, in quibus jacet.

103. *Adnexæ* i. adhærentes. Cic. Invent. II. *Funiculus a puppi religatus scapham annexam trahebat.*

104. *Acrius inliditur*, quia cumulata aquarum, limi, & arenarum moles omnia perrumpere conantur. Ovid. Metam. III. 568-571.

Sic ego torrentem, qua nil obstabat eunti,
Lenius & modico strepitu decurrere vidi;
At quacunque trabes, obtrusaque saxa jacebant,
Spumeus & fervens, & ab objice sævior ibat.

Contraria de hac re sententia est Quintil. IX. 4. *Quanto vehementior fluminum cursus est prono alveo, ac nullas moras objiciente, quam inter obstantia saxa fractis aquis ac reluctantibus.* V. *Raderum & Freinshemium.*

105. *Arcem* forte positam a Nabuchodonosore. Illum enim, cum memorabilibus operibus civitatem munivisset, & portas in templorum modum ornavisset, paternæ regiæ contiguam exstruxisse aliam regiam, ex Beroso narrat *Joseph. Ant. Jud.* X. 11.

106. *Viginti stadia.* Ambitus tetragonos; quadrato, inquam, schemate & figura, ita ut singula ambitus latera, tria continerent plethra i. 300. pedes, adeoque quatuor latera efficiebant pedum 12000. qui numerus juste 20. stadia explet: unum quippe stadium pedibus 600. definitur, & plethrum unum pedibus 100. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

107. *Demissa* i. alte depressa. Horat. Od. III. 1. 35.

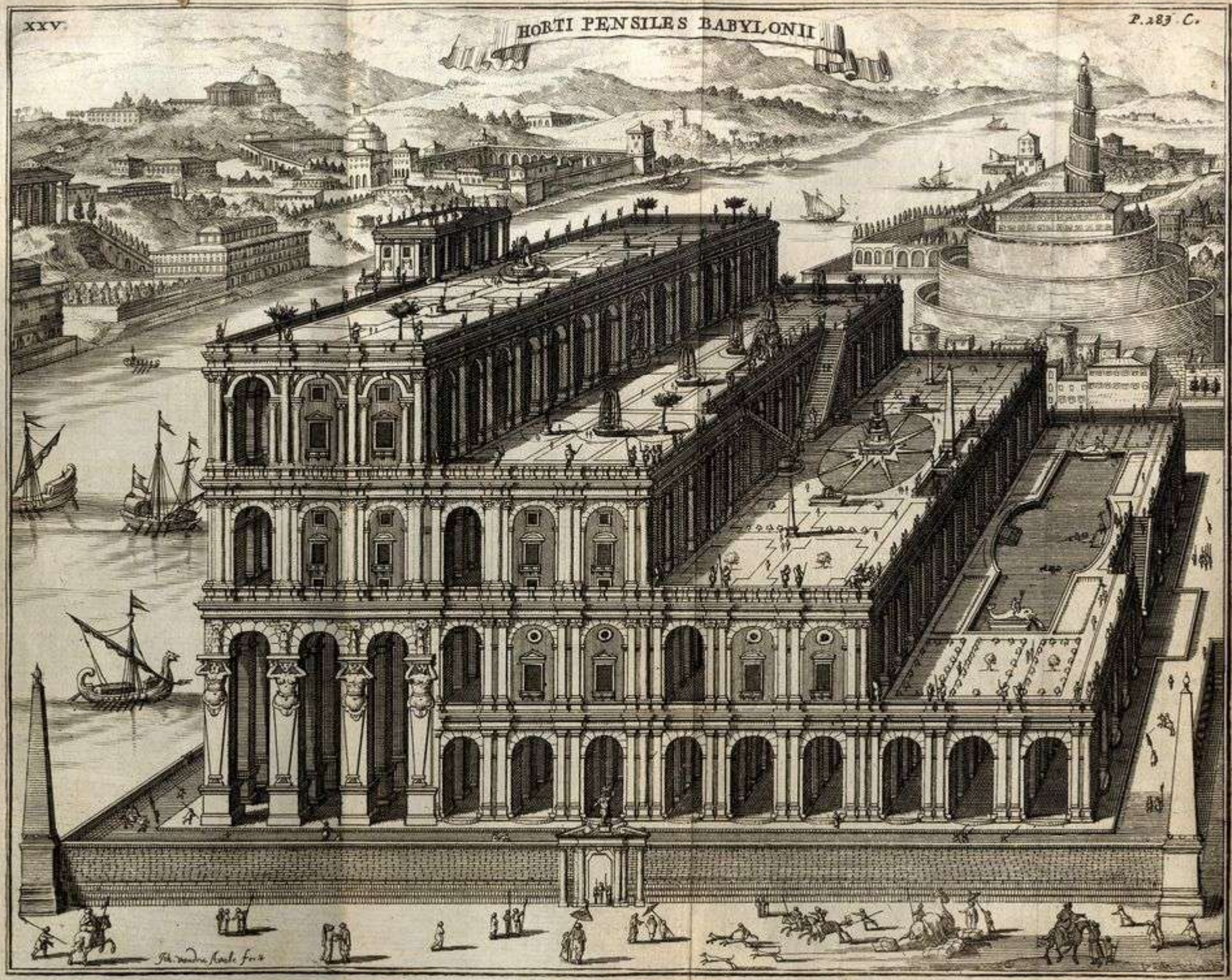
Huc frequens
Cæmenta demittit redemptor.

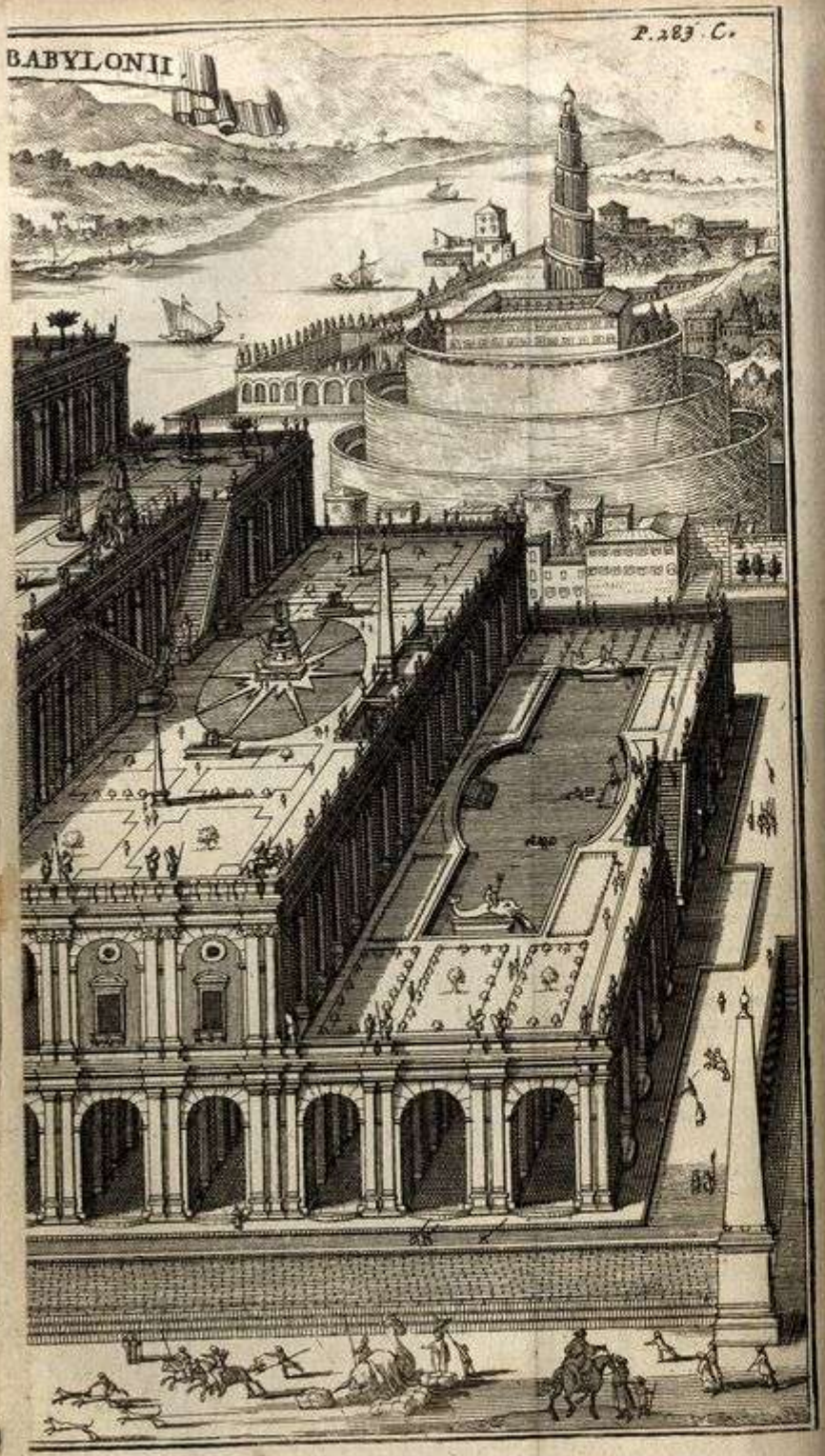
Demittere proprie est deorsum mittere. Cic. Phil. II. *Quum tu tamen nocte socia per tegulas demitterere.*

108. *Vulgatum* i. vulgo notum. Sueton. Calig. c. 60. *cædes vulgata.*

109. *Pensiles* i. suspensi, & in aere pendentes. Ita *pensilem gradum* Apul. V. dicit suspensum, libratumque, ne n. a strepitu pedum, & sonitu excitari possit. *Pensilia poma* Varr. R. R. I. 68. adpellat suspensa ex lacunari, quæ mox ad edendum descendere cogimus. *Pensiles uvas* Plin. XXIII. 1. quæ decerptæ diu pependere. Hos molitum fuisse Nabuchodonosorem hisce docet Joseph. Ant. Jud.

HORTI PENSILES BABYLONII.

nem æquantes, multarumque arborum umbra, & proceritate amœni. Saxo pilæ [110], quæ totum opus 33
ſustinent, inſtructæ ſunt: ſuper pilas lapide quadrato ſolum [111] ſtratum eſt, patiens [112] terræ, quam altam injiciunt; & humoris [113], quo rigant terras: adeoque validas arbores ſustinent moles, ut ſtipites earum octo cubitorum ſpatium craſſitudine æquent [114], in quinquaginta pedum altitudinem emineant, & frugiferæ ſint, ut ſi terra ſua [115] alerentur. Et quum vetuſtas non opera ſolum manu facta; ſed 34
etiam ipſam naturam paulatim exedendo perimat: hæc moles, quæ tot arborum radicibus premitur [116], tantique nemoris pondere onerata eſt, inviolata durat: quippe viginti lati [117] parietes [118] ſuſtinent, undecim pedum intervallo diſtantes, ut procul viſentibus

Jud. x. 11. *Unum ſilere non possum, quod tam amplum & superbum ædificium* (n. 105.) *intra quindecim dies absolutum eſt. In hac regia moles ſaxeas fornicibus ſuspendit, montium ſpeciem referentes, ſuperne conſitas variis arborum generibus, atque ita celebratos illos penſiles hortos abſolvit.* Hi olim inter ſeptem mundi mirabilia numerabantur. Lactant. III. 24. *Et miratur aliquis hortos penſiles inter ſeptem mira narrari*, &c. Hos fuſius deſcribit *Diod.* II. 10. V. & *Briſſon. de regn. Perſ.* I. 57.

110. *Pilæ* i. columnæ, quibus ædificia inſtruuntur. *Analemmata* etiam ſunt appellata, quia in ſuggeſtibus lapideis, & columnis deformabantur. V. *Salmaſ. Exerc. Plin. f.* 740.

111. *Solum* Servio Aen. v. 199. *eſt, unicuique rei quod ſubjacet. Unde eſt Solum navis mare, & aer avium.* Terra vero præcipuum ex his eſt, quæ *Soli* nomine cenſentur, unde *Solum* Feſtus interpretatur terram. Sed Curtius diſtinguit *Solum* a *terra*, ut *Solum* ſit *den boodem*, unde *Solarium* Ulpiano ff. ne quis in loco l. 1. §. 1. *ſi quis, quod pro Solo penditur.*

112. *Patiens.* V. v. 3. 2. §. 4.

113. *Humoris.* Ex Euphrate enim ſubjecto hauriebatur aqua, machina, quæ foris nusquam appareret, nusquam cerneretur. V. *Raderum.*

114. *Craſſitudine* æquent, *ſy ſijn ſoo dick.*

115. *Sua* i. nativa. Virg. Georg. II. 82. *non ſua poma.* Illi opponuntur *peregrina.* Aelian. de anim. v. 2. *Non prius feras beſtias exponunt, quam terram peregrinam, quam ſecum portant, ſubſtraverint.* V. *Freinshemii Indicem.*

116. *Arboribus premitur* i. *ſuſtinet arbores* n. 33.

117. *Viginti lati* i. viginti pedes lati. V. *Raderum*

118. *Parietes* i. formices, qui parieti-

tibus[119] ſylvæ montibus ſuis imminere videantur.
35 Syrię Regem[120], Babylone regnantem, hoc opus eſſe molitum, memoriæ proditum eſt, amore conjugis[121] victum: quæ deſiderio nemorum, ſylvarumque[122] in campeſtribus locis, virum compulit amœnitatem naturæ genere hujus operis imitari.
36 Diutius in hac urbe, quam usquam, conſtitit Rex: nec ullus locus diſciplinæ militari magis nocuit[123]. Nihil urbis ejus corruptius moribus: nec ad inritandas[124] inliciendasque[125] immodicas voluptates inſtructius[126].
37 Liberosque conjugesque cum hoſpitibus ſtupro coire

parietibus conſtant. V. *Raderum.*

119. *Viſentibus* V. VI. 5. 25.

120. *Syriæ Regem.* Diod. II. 10. *Erat etiam penſilis (ut vocatur) hortus juxta arcem, non a Semiramide, ſed Syro quodam rege, poſteris temporibus ædificatus.* Hunc §. 109. Nabuchodonoſorem fuiſſe dixit *Joſephus* & præterea ex Suida probat *Briſſ. de regn. Perſ.* I. 57.

121. Conjugis *educatæ in Media, quæ concupiſſet quandam patriæ ſuæ ſimilitudinem, & montanum proſpectum.* V. *Joſeph. Ant. Jud.* X. II. & *cont. Apion.* I. 454. in *gratiam mulieris concubinæ, ut artificioſo quodam plantario Perſicæ naturam terræ imitaretur*, dicit Diod. II. 10.

122. *Nemora & ſylvas* diſtinguit, quia *nemora ſignificant ſylvas amœnas* Feſto. *Nemora* vero in domorum tectis ſerere ſolebant veteres. Senec. Epiſt. 122. *Non vivunt contra naturam, qui pomaria in ſummis turribus ſerunt, quorum ſylvæ in tectis domorum, ac faſtigiis nutant, inde ortis radicibus, quo improbe cacumina egiſſent?* Horat. Od. III. 10. 6.

Audis, quo ſtrepitu janua, quo nemus
Inter pulchra ſitum tecta remugiat.

Quod *nemora ſuſpendere* Senec. de Ira I. 16.

123. *Nocuit*, quia diſciplinæ militari *nocet* voluptas. Inde *Capuam Hannibali Cannas* fuiſſe dicit Marcellus in oratione ad milites apud Liv. XXIII. 45. Flor. II. 6. *Ibi Carthaginenſium virtutem bellicam, ibi militarem diſciplinam exſtinctam eſſe.*

124. *Invitandas* i. commovendas, *gaende maecken. Inritare adolescentiam ad diſcendum* i. excitare Quint. IV. I. Prop. IV. 6. 38. *Ingenium inritare.* Noſter X. 5. 34.

125. *Inliciendas* i. provocandas. Inde lectus *illex voluptatum* dicitur Plaut. Aſin. I. 3. 68. Metaphora petita ab ave, quę *illex* vocatur κατ' ἐξοχὴν, & quæ ad aves alias alliciendas utitur auceps.

126. *Inſtructius ad voluptates.* Ita & Comici Plaut. Bacch. III. I. 6. *Ad perniciem inſtructa domus opime.* Terent. Heaut. III. I. 14. *Quam ea nunc inſtructa pulchre*

re[127], modo pretium[128] flagitii[129] detur, parentes maritique patiuntur. Convivales[130] ludi tota Perſide regibus purpuratisque cordi ſunt. Babylonii maxime in vinum, & quæ ebrietatem ſequuntur[131], effuſi ſunt. Feminarum, convivia ineuntium[132], in principio modeſtus[133] eſt habitus: dein
38 ſumma quæque amicula exuunt, paulatimque pudorem profanant: ad ultimum (honos auribus ſit[134]) ima corporum velamenta[135] projiciunt. Nec mere-

chre ad perniciem ſiet. Inſtructum i. paratum.

127. *Stupro coire* i. concumbere, ut VIII. 2. 19. Herod. I. 122. *Ad templum Veneris ſedent, nodis corollisque tempora revinctæ Babyloniorum mulieres. Et quum illic ſemel conſederint, non prius domum regrediuntur, quam hoſpitum aliquis pecuniam mulieri in ſinum injecerit, & cum eadem a fano abducta ſeorſum rem habuerit.* &c.

128. *Pretium* i. præmium, mercedem. Cic. pro Cæcin. *Nec pretio quidem corrumpi judex poteſt.*

129. *Flagitii* i. ſtupri. Non. IV. 214. *Flagitium veteres vitium, quod virgini infertur, dici voluerunt.* Iſidor. V. 26. *Flagitium a flagitando corruptelam libidinis.* Cic. Catil. I. *Quod flagitium a toto corpore abfuit?* Inde *flagitare* eſt de ſtupro vehementius compellare. Ulpian. Digeſt. XLVII. tit. I. c. 2. §. 4. *Si quis ancillam alienam furripuerit, & flagitaverit.* Et *inter cutem flagitatos dicebant antiqui mares, qui ſtuprum paſſi aliquando eſſent.* Feſtus.

130. *Convivales* i. qui in *Conviviis* ad Regem oblectandum ludebantur. Athen. XII. 9. *Nicobule ſcribit inter cænandum muſicos, ac ludiones concertatores ſummis ſtudiis in id ſemper intentos fuiſſe, ut Regem oblectarent.* Noſter VI. 2. 6. VIII. 4. 29: 6. 14. *Convivalia vaſa* Noſter VIII. 12. 16. V. *Briſſon. de regn. Perſ.* I. 67.

131. *Ebrietatem ſequuntur* voluptates corporis, ſtupra, nequitiæ, omnisque generis libidines. V. *Raderum.*

132. *Ineuntium*, ut infr. VIII. 5. 12. Nep. præf. n. 6. 7. *duci*, & *adhiberi.*

133. *Modeſtus* i. modum non excedens.

134. *Honos auribus ſit* eſt formula aliquid profanius, aut obſcœnius narraturorum. Alex. Gen. V. 15. *In ſordidis & obſcœnis dictis, honorem auribus ſervare, & præfari honorem veteres conſueſſe, memoriæ & literis proditum eſt.* V. *Freinshemii Indicem.*

135. *Velamentis* crura texiſſe Semiramidem docet Juſtin. I. 2. 3. Brachis & feminalibus etiam regum crura *velabantur.* Cujusmodi feminalia ſeu brachas usque ad genua pertinentes Græcis περισκελῆ appellabantur, & a Parthis σαράβαρα Unde & *Perſicam bracham* Ovid. Triſt. V. 11.

dixit,

retricum hoc dedecus est, sed matronarum, virginumque [136], apud quas comitas [137] habetur vulgati [138] corporis vilitas. Inter hæc flagitia exercitus ille domitor Asiæ per XXXIV. dies saginatus [139], ad ea, quæ sequebantur, discrimina haud dubie debilior [140] futurus fuit, si hostem habuisset. Cæterum, quo minus damnum [141] sentiret, identidem incremento [142] novabatur. Namque Amyntas Andromenis ab Antipatro [143] Macedonum peditum sex millia adduxit, quingentos præterea ejusdem generis [144] equites. Cum his sexcentos Thracas, adjunctis peditibus suæ gentis tribus millibus, & quingentis: & ex Peloponneso mercenarius miles [145] ad quatuor millia

dixit, & *Medos brachatos* Pers. III. 53. De Babyloniis mulieribus Curtius. V. *Brisson. de regn. Pers.* I. 41.

136. *Virginum* hic mos quidem esse non potest, quin statim indignæ sint hac appellatione. Verum id verbi non semper integritatem adspicit, sed notat tantum *ætatem*, & *sexum*, ut observat Serv. Aen. I. 497. adeo ut *virgines* appellet Justin. I. 3. 2. quas eodem numero *scorta* vocaverat. Quin apud Virg. Ecl. VI. 47. *virgo* appellatur Pasiphae, quamvis nupta esset, & jam liberos enixa. V. *Freinshemium* & *Barth.* LII. 16.

137. *Comitas*, courtoysie. Cic. Attic. VI. 6. *Mulieres quidem valde intelligo delectari obsequio, & comitate adolescentis.* Huc fortasse respexit Minut. Octav. *Ista enim impudicitiæ eorum forsitan sacra sint, apud quos tota impudicitia vocatur urbanitas.* V. *Loccenium.*

138. *Vulgare* i. prostituere, quod est meretricis, quæ inde *vulgaria* Afranio dicta. Gell. N. A. VI. 7. *Acca Laurentia corpus in vulgus dabat.* Forte etiam Curtium imitatus est Lactantius, qui *vulgati corporis vilitatem* dicit I. 20. *Fuit enim Faustuli uxor & propter vulgati corporis vilitatem lupa inter pastores* i. *meretrix nuncupata.* V. *Loccenium*, *ejusque indicem.*

139. *Saginatus.* V. IX. 7. 16.

140. *Debilior* i. infirmior. Cic. pro Mil. *Equites Romani quorum vires erant debiles.* Noster V. 5. 14.

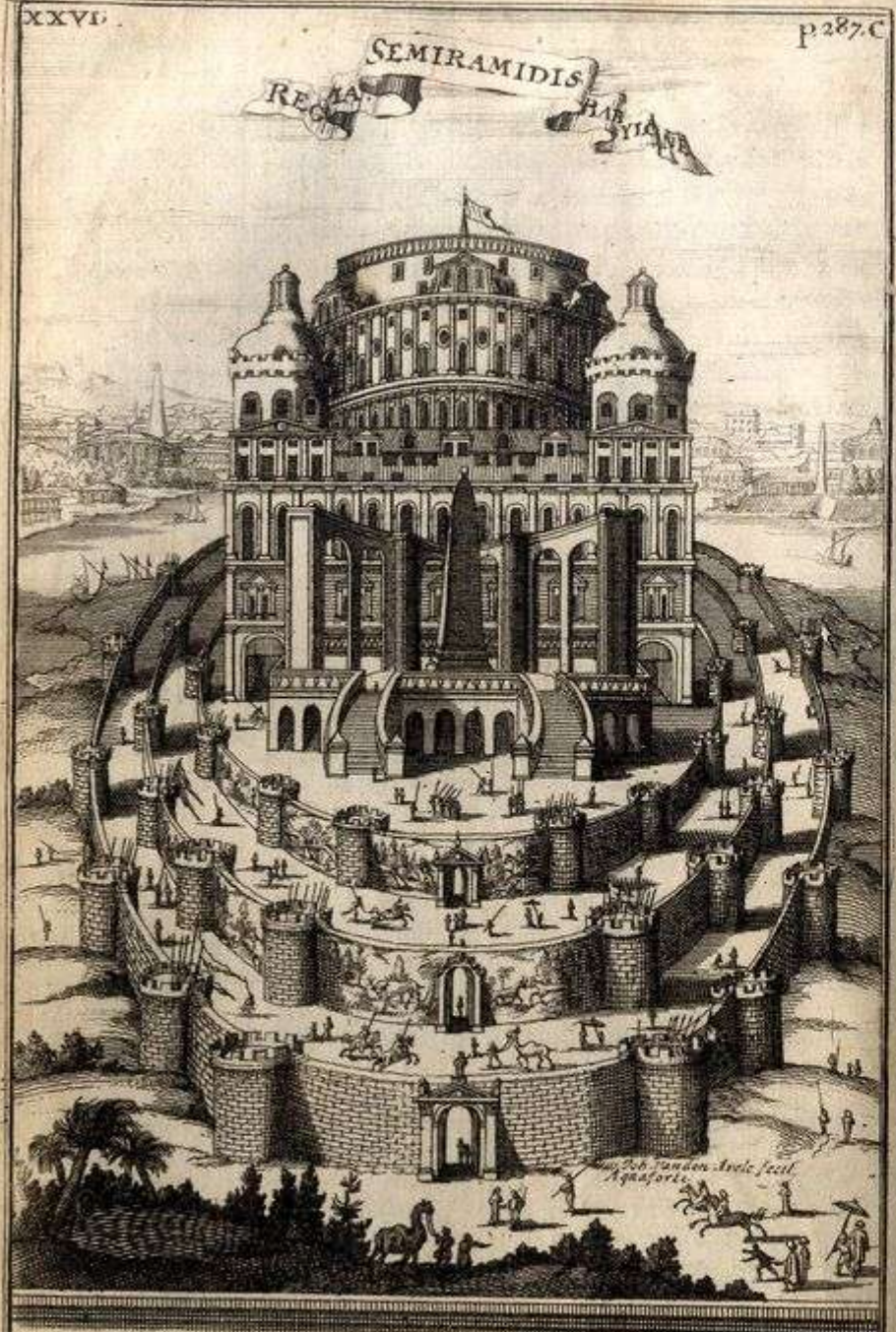
141. *Minus damnum* ex milite corrupto Babylone..

142. *Incremento* i. supplemento incorruptorum e Græcia adductorum. V. *Raderum.*

143. *Antipatro* prætore Macedoniæ.

144. *Generis* i. gentis n. Macedonicæ. Salust. Catil. 2. 39. *Neque solum cives, sed cujusque-modi genus hominum, quod modo bello usui foret.* V. *Freinshemium.*

145. *Miles* pro pedite. Liv. XXVI. 19. *Decem millia militum, & mille equites adduntur.* Cic. Fam.

Fata triumphatrix si posset ferre Vetustas,
Viveret Assyrius cum Babylone Labor:
Hæcce Semiramidis miranda palatia starent,
Qualia victrici struxerat illa manu.

H.C. HENNINIUS

millia advenerat, cum CCCLXXX. equitibus. Idem 42
Amyntas adduxerat quinquaginta principum Macedonię liberos adultos ad custodiam corporis. Quippe inter epulas hi sunt Regis ministri [146] iidemque equos ineunti prælium admovent, venantemque comitantur; & vigiliarum vices ante cubiculi fores servant: magnorumque præfectorum, & ducum hæc incrementa sunt, & rudimenta [147]. Igitur ar- 43
ci [148] Babyloniæ, Rex Agathone [149] prælidere jusso, cum septingentis Macedonum, trecentisque mercede conductis; Prętores [150], qui, regioni Babyloniæ, & civitati præessent, Menetem & Apollodorum [151] reliquit. His duo mille peditum dat cum mille talentis [152]: utrique pręceptum, *ut in supple-*

Fam. x. 32. *Militem ne ullum quoquam misi. Etsi quos equites decedentes nactus sum, supplicio affeci:* Noster VI. 6. 7. & 35. X. 9. 12.

146. *Ministri* ut Cat. XXVII. 1. Horat. Od. 1. 38. 6. *pincernæ* Ausonio, *pocillatores* Livio & Plinio.

147. *Rudimentum* est prima institutio, qua *rudes* exercentur. Cicer. in Salust. *An ulla alia esse putas rudimenta, & incunabula virtutis?* Ita *civilium officiorum rudimenta* Sueton. Tib. c. 8. dicuntur prima forensia exercitia, sive de primo in forum ingressu.

148. *Arcium* aliis, *urbium* custodiam aliis adtributam fuisse indicat Curtius *hoc loco*, & V. 2. 16. Diversa quoque præfecti *urbi*, & custodis *arcis* erant munia: & ille quidem τῶν ἐνοικούντων ἄρχων, καὶ τῶν ἔργων ἐπιμελούμενος, defixus tam in agricolas, quam in opifices, qui in sordida, sellulariaque arte versantur, & in illam omnem civitatium fecem oculos habebat, id agens & sedulo curans, ut quam quisque nosset artem, in hac se exerceret, & ne inerti otio, urbis regionisque incolæ marcescerent: atque ut libere & tuto, animoque otioso, & ab omni periculi metu vacuo, pro se quisque diligenti agrorum culturæ, urbanisque artificiis operam impenderet: ad officium *arcis* custodis pertinebat, ne quam oppidani a prædiariis militibus, vel ab hostibus injuriam acciperent. V. *Brisson. de regn. Pers.* I. 118.

149. *Agathonem* Pydnæum vocat *Diod.* XVII. 64.

150. *Prætores*, στρατηγούς, ut vocat *Diodor.* XVII. 64. qui præessent militibus, ut Mazæus satrapa provincialibus. V. *Freinshemium.*

151. *Menetem* Pellæum, & *Apollodorum* Amphipolitam dicit *Diodor.* XVII. 64.

152. *Mille talentis* i. sexcentis millibus Philippeorum. V. *Raderum.*

44 *plementum milites legerent.* Mazæum transfugam ſatrapia Babyloniæ donat; Bagophanem, qui arcem tradiderat, ſe ſequi[153] juſſit: Armenia Mithreni
45 Sardium proditori data eſt. Ex pecunia deinde Babyloniæ Macedonibus equitibus ſexceni denarii tributi; peregrinus eques quingenos accepit: ducenis pedeſtrium ſtipendium[154] menſum eſt.

CAP.

153. *Sequi*, ne ſi duo Perſæ ſummæ rerum præeſſent, rurſus per occaſionem ad Darium deficerent, vel provinciam, & arcem ſibi retinerent. V. *Raderum.*

154. *Stipendium* non fuit id, ſed donum, ut ratio, & Diodor. XVII. 64. docent. Accepit igitur hoc loco *ſtipendium* Curtius pro voluntaria largitione. Numeravit vero Alexander ſub ſignis equitum 7000. peditum 40000. quando dimicavit cum Dario. Demus ergo equitum Macedonum fuiſſe 3500. totidemque peregrinorum. Denarius decem aſſibus, unde & nomen accepit, permutabatur, i. quatuor ſeſtertiis nummis, ſive duobus victoriatis, quos barbari bazios (*dubbeltjens*) dicunt. Erit ergo denarius ex primo Romanorum precio octo cruciferi. Singulis ergo Macedonibus equo bellantibus cedebant 80. aurei germani, qui in 3500. ducti, efficiunt 28000. Peregrinis 65, quæ in ſorte excreſcunt ad 17500. Summa equitibus data 45500. peditibus ſingulis 25. aurei, qui in 40000. ducti, ſummam reddunt 1000000. Tota ſumma equitibus & peditibus data 1045000. aureorum fuit. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

Satrapene.

CAP. II.

ARGUMENTUM.

De virtute militari certantibus præmia proponit, diſciplinam militarem mutat; Suſa urbem ab Abulite præfecto traditam recipit, Siſygambin ex tela dono a ſe miſſa, qua neptes occuparet, mœſtam ſolatur Alexander.

HIs ita compoſitis, in regionem, quæ *Satrapene*[1] vocatur, pervenit[2]. Fertilis terra, copia rerum, & omni commeatu abundans. Itaque diutius ibi ſubſtitit; ac ne deſides[3] otio demitterent[4] animos, judices dedit, præmiaque propoſuit de virtute militari certantibus[5]. Novem, qui fortiſſimi judicati eſſent, ſingulis militum millibus præfuturi erant; *Chiliarchas*[6] vocabant; tunc primum in hunc numerum copiis distributis: namque antea quingenariæ[7] cohortes erant; nec fortitudinis præmia ceſſerant[8]. Ingens militum turba convenerat,

Satrapene. Diodor. XVII. 65. *Sitacinam* dicit: de qua Strab. XV. 488. *Suſidi Babyloniæ vicina eſt Sitacena, quæ poſtea Appolloniatis eſt appellata.*

2. *Pervenit, ſextis caſtris.* Diod. XVII. 65.

3. *Deſides* i. otioſi. Suet Jul. c. 2. *deſedit apud Nicomedem.* Ita & *ſedere* IV. 12. 15. §. 35.

4. *Demitterent* i. erectos amplius non haberent. Cic. pro Cluent. *Erigebat animum demiſſum.*

5. *Certantibus* i. contendentibus.

6. *Chiliarchus.* Quietis publicæ, ac ſecuritatis tuendæ cauſa per regiones, ac provincias ſtationes militum habebant Perſæ diſpoſitas, quibus tribunus præerat, qui χιλίαρχος τῶν κατὰ τὴν χώραν φυλακῶν vocatur a Xenophonte Παιδ. VIII. V. *Briſſon. de regn. Perſ.* I. 119. *Lipſ. Mil. Rom.* II. 9.

7. *Quingenariæ* i. 500. aut circiter militum. Tales etiam Romanis fuerunt. Veget. II. 6. *Secunda cohors habet pedites* 555. *equites* 66. *& appellatur cohors quingentaria.* V. *Freinshemium.*

8. *Ceſſerant* i. obvenerant. Ita VII. 1. 18. 11. 29. X. 10. 3. & 20. *Cedere pabulo* i. fieri pabulum VII. 4. 26.

nerat, egregio interfutura certamini, teſtis eadem cujusque factorum, & de judicibus latura ſententiam: quippe verone an falſo honos cuique haberetur[9], ignorari non poterat. Primus omnium virtutis cauſa[10] donatus eſt Adarchias[11] ſenior, qui omiſſum apud Halicarnaſſon[12] a junioribus prælium unus maxime accenderat. Proximus ei Antigenes viſus eſt: tertium locum Philotas Angeus obtinuit: quartus Amyntæ datus eſt: poſt hunc Antigonus, & ab eo[13] Lynceſtes Amyntas fuit: ſeptimum locum Theodotus: ultimum obtinuit Hellanicus. In diſciplina quoque militaris rei pleraque a majoribus tradita utiliter mutavit. Nam quum ante equites in ſuam quisque gentem[14] deſcriberentur ſeorſum a cæteris;

4. 26. & *cedere in prædam* i. fieri prædam VII. 6. 16. V. *Freinshemii Indicem* & *Lipſ. Mil. Rom.* II. 9. & præter Lipſium *Gronovium ad Senec. Here. Oet. n.* 1936.

9. *Haberetur* i. fieret. *Habere* alicui *honorem* eſt illum honore afficere VI. 5. 22. *perſequi honore*, ut mox *n.* 18.

10. *Virtutis cauſa* i. propter virtutem. Terent. Eun. V. 2. 39.

Unum hoc ſcito: Contumeliæ
Non me feciſſe cauſa, ſed amoris.

11. *Adarchias*, quem *Atharian* vocat VIII. 1. 36. & *Apharian* VII. 1. 5. V. *Popmam* & *Freinshemium.*

12. *Halicarnaſſon.* Diodor. XVII. 27. *Jamque prævalentibus oppidanis ſubitam rerum mutationem conflictus ſortitur. Macedones enim veterani, qui tunc quidem ob ingraveſcentem ætatem, vacationem a pugnis habebant; ſed Philippo quondam militantes conflictibus non paucis victores exſtiterant, hoc temporis momento ad ſtrenuitatem priſtinam excitantur. Quumque animorum firmitudine, ac rei militaris peritia, longe aliis præſtarent, tyronibus jam pugnam detrectantibus, acerbiſſimis ignaviam verbis exprobrant: mox unum in agmen coeuntes, ipſi conſertis inter ſe clypeis hoſtem, jam ſe viciſſe arbitrantem, obvii excipiunt. Ac tandem Ephialte, multisque aliis neci traditis, reliquum vulgus in urbem refugere compellunt: unaque Macedones cum fugientibus permixti, intra mœnia ſub noctis initium proruunt: quum Rex tamen receptui cani juſſiſſet, in caſtra ſe recipiunt.*

13. *Ab eo* i. poſt eum. Liv. V. 28. *Ab re bene geſta euntem adorti Æqui.* &c.

14. *In ſuam quisque gentem* i. ut Theſſali equites Theſſalum præfectum, Macedones Macedonem, Peloponnenſes Peloponnenſem, Achæi Achæum, Locrenſes Locrenſem, atque deinceps reliquæ nationes ſuum ſingulæ ex *ſua gente* haberent. V. *Raderum.*

cæteris; exempto[15] nationum diſcrimine, præfectis, non utique[16] ſuarum gentium, ſed delectis, adtribuit. Tuba, quum caſtra movere vellet, ſignum dabat, cujus ſonus plerumque, tumultuantium fremitu exoriente, haud ſatis exaudiebatur: ergo perticam[17], quæ undique conſpici poſſet, ſupra prætorium ſtatuit, ex qua ſignum eminebat pariter omnibus conſpicuum, obſervabatur ignis noctu, fumus interdiu[18]. Jamque Suſa adituro Abulites, regionis ejus præfectus, ſive Darii juſſu, ut Alexandrum præda retineret, ſive ſponte, filium[19] obviam miſit, *traditurum ſe urbem* promittens. Benigne juvenem excepit Rex, & eodem duce ad Choaſpen[20] amnem pervenit, delicatam[21], ut fama eſt, vehendebat. *Num.* X. 15. V. *Freinshemium.* 7 9

15. *Exempto* i. ſublato. Cicer. Tuſc. II. *Illud, quod me angit, non eximis.* Noſter V. II. 7. VII. II. 21.

16. *Non utique ſuarum*, niet even uyt de haere.

17. *Perticam*, i. een ſtange. Hęc eum in modum comparata fuerit, quo in plerisque civitatibus paſſim prominent, quibus in extremitatibus adnexæ ſunt lucernæ ſuscipiendis fumibus pice & ſulphure in alimentum clarioris flammæ ſubactis; ut in incendio, vel tumultu nocturno vicatim ſuccenſi, lucem præbeant ultro citroque discurrentibus. V. *Freinshemium.*

18. *Signum ignis noctu, fumus interdiu.* Veget. III. 5. *Similiter ſi diviſæ ſint copiæ, per noctem flammis, per diem fumo ſignificant ſociis.* Frontin. II. 5. *Arabes, cum eſſes nota conſuetudo eorum, qua de adventu hoſtium interdiu fumo, noctu igne ſignificare inſtituerant.* Ita in militia Iſraelitica caſtra moturis per diem nubes, per noctem iguis præce-

21. *Delicatam* i. mollem, ſuavem. Cic. Attic. II. 14. *Quantam tu mihi moves exſpectationem de illo delicato convivio?* V. *Cuper. Obſerv.* I. 3. Hanc bibunt Perſarum reges. Herod. I. 116. *Portatur etiam aqua ex flumine Choaſpe, Suſa præterfluente, ex quo uno ex omnibus fluminibus Rex potat. Cujus aquam decoctam,*

vehentem aquam. Hic Abulites cum donis regalis
10 opulentiæ occurrit. Dromades cameli[22] inter dona erant velocitatis eximiæ; duodecim elephanti, a Dario ex India[23] acciti, non jam terror, (ut speraverant) Macedonum, sed auxilium: opes[24] vi-
11 cti ad victorem[25] transferente fortuna. Ut[26] vero urbem intravit, incredibilem ex thesauris summam pecuniæ egessit. Quinquaginta millia talentum argenti[27], non signati forma, sed rudi ponde-
12 re[28]. Multi Reges tantas opes longa ætate cumulaverant[29] liberis, posterisque, ut arbitrabantur,
13 quas una hora in externi Regis manus intulit. Consedit deinde in Regia sella[30] multo excelsiore, quam pro habitu corporis. Itaque pedes cum imum gradum

& in argentea vasa diffusam ferentes permultæ carrucæ quatuor rotarum, mulis trapentibus assidue comitantur, quocunque die proficiscitur.

22. *Dromas camelus* est etiam apud Strab. xv. 476. ut distinguatur a *dromade* pisce. Isid. XII. 1. *Dromeda genus est camelorum, minoris quidem staturæ, sed velocioris: Unde & nomen habet. Nam δρόμος Græcis cursus velocitas appellatur. Centum & amplius milliaria pergere solet.* Liv. XXXVII. 40. *Ante hunc equitatum falcatæ quadrigæ, & cameli, quos appellant dromadas.* Ab Arabibus dicuntur *Raguaihil.* Pauciſſimo cibo, nulloque potu sunt contenti. *Dromedarios* vocant mercatores. His Arabes, quos Debas vocant, totam regionem percurſitant. V. *Diodor.* III. 45. *Scalig. Exerc. Exot.* 209. §. 2. *Becm. Orig. Voſſ. Lex.*

23. *India*, quia illic generoſiſſimi. Terent. Eun. III. 1. 13. *Elephantis quem Indicis præfecerat.*

24. *Opes* i. inſtrumenta regni, ut belli. V. *Freinshemii Indicem.*

25. *Victi ad victorem.* Ita Liv. XLV. 27. *Ubi ſacrificio Apollini facto, inchoatas in veſtibulo columnas, quibus impoſituri ſtatuas Regis Perſei fuerant, ſuis ſtatuis victor deſtinaret.* V. *Freinshemium.*

26. *Ut* i. poſtquam. Cic. Attic. VII. 15. *Ut ab urbe diceſſi, nullum adhuc intermiſi diem*, &c. Noſter VII. 7. 24. VI. 5. 6.

27. *Quinquaginta millia talentum argenti* & habet *Arrian.* III. 196. *Quadraginta millia* Juſtin. XI. 14. 9. Diod XVII. 66. Plutarch. Alex. f. 250. V. V. 6. 9. §. 19.

28. *Rudi*, ongemunt. Opponitur *ſignato.*

29. *Cumulaverant.* Diod. XVII. 66. *Has opes longa ætate intactas conſervarant Reges: ut ad inopinatos fortunæ caſus, quo refugerent, in prompta foret.*

30. *Regia ſella.* Athen. XII. 535. *Solium, in quo reſidens cauſas cognoſcebat, aureum erat, quod quatuor columellæ cingebant e pretioſo lapide, & auro coagmentatæ, quæ varia veſte & purpura ornabantur.* V. *Briſſon. de regn. Perſ.* I. 50.

dum non contingerent, unus ex Regiis pueris[31] menſam ſubdidit[32] pedibus. Et cum ſpadonem, 14
qui Darii fuerat, ingemiſcentem[33] conſpexiſſet Rex, *cauſam mœſtitiæ* requiſivit. Ille indicat, *Darium veſci in ea ſolitum, ſeque ſacram*[34] *ejus menſam ad ludibrium recidentem ſine lacrymis conſpicere non poſſe.* Sub- 15
iit ergo Regem verecundia violandi hoſpitales Deos[35]. Jamque *ſubduci* jubebat: cum Philotas; *Minime vero hac feceris Rex, ſed omen quoque accipe*[36]; *menſam, ex qua libavit*[37] *hoſtis epulas, tuis pedibus eſſe ſub-*

31. *Pueris* i. ſervis. Paulus l. 204. de verb. ſign. *Pueri appellatio tres ſignificationes habet, unam cum omnes ſervos pueros appellamus.* Cic. Attic. I. 33. *Puer feſtivus anagnoſtes noſter Soſitheus deceſſerat, meque plus, quam ſervi mors debere videbatur, commoverat.* Hinc *Marcipor, Caipor, Lucipor, Publipor* i. ſervus Marci, Caji, &c. apud Feſtum, Plinium, Quintilianum. Hæc ſignificatio inde orta eſt, quod ſervuli fere *puerili ætate* eligerentur, ut quæ miniſteriis ſit aptior. V. *Pignor. de ſerv. p.* 43. *Voſſ. Lex.*

32. *Subdidit* i. *ſubjecit* n. 15. Prop. I. 13. 13.

Nam tibi non tepidas ſubdidit illa faces.

Noſter V. 7. 4. VI. 6. 15.

33. *Ingemiſcentem. Lacrymas profudiſſe* dicit *Diod.* XVII. 66.

34. *Sacram* i. Diis ſacratam, quia Deorum ſtatuæ illis inferebantur, veluti tutelæ menſarum, & conviviorum. De ſigillo Herculis in menſa Alexandri Mart. IX. 44. 7.

Hoc habuit numen Pellæi menſa tyranni,
Qui cito perdomito victor in orbe jacet.

Stat. Sylv. IV. 6. 60.

Pellæus habebat
Regnator lætis numen venerabile menſis.

V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

35. *Hoſpitales*, quod velut convivæ, & *hoſpites* ad menſam invitarentur, & in ipſa menſa eorum ſtatuæ collocarentur. Mart. IX. 44. 13.

Utque fuit quondam placidi conviva Molorchi,
Sic voluit docti Vindicis eſſe Deus.

V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

36. *Omen accipe* i. opta, ut res exitum ſortiatur illo *omine* ſignificata, dic tibi placere, quod *omen* ſignificat. Flor. IV. 12. 14. *Accepit omen M. Craſſus.* Cicer. Divin. I. *Tertiæ filiolæ dicit L. Paulus: accipio mea filia omen.*

37. *Libaſſe* epulas Diis Perſas, & velut cœnæ primitias iis dediſſe docet Xenoph. *παιδ.* VII. *Cyrus ita, uti conſtiterat, delibatis cibis prandebat: & ſemper ei, qui maxime*

16 *subjectam.* Rex Perſidis fines aditurus, Suſa urbem Archelao [38] & præſidium III. millium tradidit: Xenophilo arcis cura [39] mandata eſt: Macedonum ætate graves [40] præſidere arcis cuſtodiæ juſſi. Theſaurorum Callicrati tutela permiſſa: Satrapia Regionis Suſiæ reſtituta Abuliti. Matrem quoque Darii, & liberos in eadem urbe deponit [41]. Ac forte Macedonicas veſtes, multamque purpuram dono ex Macedonia ſibi miſſam, cum his, quæ eam confeceſ rant, *tradi Siſygambi* juſſit. Omni namque honore eam, & filii [42] quoque pietate proſequebatur. *Admonerique* juſſit; *ut ſi cordi quoque veſtis eſſet; conficere eam neptes ſuas adſuefaceret, donoque doceret dare* [43]. Ad hanc vocem lacrymæ obortæ prodidere animum aſpernantis id munus. Quippe non aliud magis in contumeliam Perſarum feminæ accipiunt [44], quam ad-

maxime indigeret, impertiebatur: quumque poſt libationem precatus eſſet, tum ipſe bibit, tum cæteri, qui aderant, ſimiliter fecerunt. V. *Briſſon. de regn. Perſ.* 1. 177. Noſter VIII. 4. 27. *Libare eſt leviter tangere.* Serv. Aen. 1. 260. Dicitur & de apibus Georg. IV. 54. *& ſumina libant Summa leves.* Inde in Sacris eſt quid ſummo tenus attingere ore. Virg. Aen. 1. 743.

Primaque libato ſummo tenus attigit ore.

& in Deorum honorem effundere. Tacit. Ann. XV. 64. 5. *Reſpergens proximos ſervorum, addita voce: libare ſe liquorem illum Jovi liberatori:* eosque invocare. Virg. Georg. II. 529. *Te libans Lenæe vocat. Libantes* dicebant: *macte vino inferio eſto.* V. *Cat. R. R. c.* 133. Noſter VIII. 10. 34.

38. *Archelao* Theodori filio. V. *Arrian.* III. 197.

39. *Cura*, het commande. Eſt militare verbum. Saluſt. Catil. c. 59. *Fæſulanum quendam in ſiniſtra parte curare jubet.* Tacit. Ann. XI. 22. 6. *Dein gliſcentibus negotiis duo additi, qui Romæ curarent.* i quibus præfectura eſt commiſſa.

40. *Ætate graves.* V. VII. 4. 34. §. 84.

41. *Deponit.* Diod. XVII. 67. *Poſt hæc Darii matrem, & filias, natumque Suſis reliquit: ſed magiſtris, qui Græcam eos linguam edocerent, adhibitis.*

42. *Filii* i. quæ *filium* decebat.

43. *Dono doceret dare*, ne cogitarent ſibi opera ſua victum deinceps parandum, ſed tantum, ut tempus commode exigerent. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

44. *In contumeliam accipiunt* i. habent pro contumelia. Phæd. III. 9. 8.

Accipiens, quid enim? cuncta in contumeliam.

Ita

admovere lane manus. Nuntiant, qui dona tule- 20
rant, *triſtem eſſe Siſygambin*; dignaque res excuſatione, & ſolatio viſa. Ipſe ergo pervenit ad eam, &, *Mater*, inquit, *hanc veſtem, qua indutus ſum, ſororum* [45] *non ſolum donum, ſed etiam opus vides: noſtri decepere me mores. Cave, obſecro, in contumeliam accipias* 21
ignorationem meam. Quæ tui moris eſſe cognovi, ut ſpero, abunde ſervata ſunt. Scio, apud vos filium in con- 22
ſpectu matris nefas eſſe conſidere [46], *niſi cum illa permiſit: Quotiescunque ad te veni, donec, ut conſiderem, annueres* [47], *reſtiti* [48]. *Procumbens venerari me ſæpe voluiſti; inhibui. Dulciſſimæ matri Olympiadi nomen debitum, tibi reddo.*

CAP.

Ita *n.* 21. Quia opus hoc ſervile. Unde ſervitutis mala, quæ deplorabant, & hoc memorabant. Ovid. Heroid. III. 69.

Victorem captiva ſequar, non nupta maritum:
Eſt mihi, quæ lanas molliat, apta manus.

v. 75. *Nos humiles, famulæque tuæ data penſa trahemus:*
Et minuent plenas ſtamina noſtra colos.

Et alia exempla ſuppeditat *Freinshemius.*

45. *Sororum opus.* Veterum more receptum fuit, ut etiam regum filiæ lanificio manus admoverent. Plin. VIII. 48. *Lanam cum colo, & fuſo Tanaquil, quæ eadem Cæcilia vocata eſt, in templo Sangi duraſſe, auctor eſt M. Varro, factamque ab ea togam regiam undulatam in æde Fortunæ, qua Servius Tullius fuerat uſus. Inde factum, ut nubentes virgines comitaretur colus compta cum fuſo, & ſtamine.* V. *Bernart. in Stat. Theb.* IV. 202. & *Freinhemium.*

46. *Conſidere* i. ſedere. Infr. VII. 7. 9. IX. 6. 16.

47. *Annueres* i. nutu ſignificares. V. 3. 13. §. 29.

48. *Reſtiti* i. ſteti, *ben blijven ſtaen.* Virg. Aen. 1. 592.

Reſtitit Æneas, claraque in luce refulſit.

Phædr. III. 8. 4.

Ut reſtiterunt, unde ſic quæſo nites?

Noſter VII. 11. 20.

CAP. III.

ARGUMENTUM.

Uxiorum regionem superat, illorumque præfecto Madati, Sisygambe deprecante, ignovit, & Perside ab Ariobarzane prohibetur Alexander.

MItigato animo ejus, Rex quartis castris pervenit ad fluvium: Pasitigrim[1] incolæ vocant: oritur in montibus Uxiorum[2], & per quinquaginta[3] stadia sylvestribus[4] ripis præceps in- 3
ter saxa devolvitur[5]. Accipiunt[6] deinde eum campi, quos clementiore[7] alveo præterit[8], jam navium

Pasitigrim etiam vocat *Arrian.* III. 198, sed Tigrim Diodor. XVII. 67. *Quartis castris ad Tigrim fluvium devenit.* Non est vero ille, qui *in Armeniæ montibus* ortus cum Euphrate Mesopotamiam efficit; oritur enim *in montibus Uxiorum*, & *ab incolis* ad discrimen alterius sic vocatur. V. *Raderum* & *Salmas. Exerc. Plin. f.* 701. *b.*

2. Uxii *plana incolentes, quum Persarum satrapæ parerent, Alexandro deditionem fecerant: at vero Uxii, quos montanos vocant, Persis subditi non erant. Hi Alexandro nuntiant, se nequaquam passuros, ut cum exercitu in Persas transiret, nisi tantundem daret, quantum a Persarum regibus pro transitu accipere soliti essent. Quos Alexander remittit, utque angustias illas insideant, jubet, quibus occupatis transitum in Persiam impediri posse credebant, ut eo loci pecuniam pendi solitam accipiant.* Arrian. III. 199. qui & horum meminit *Indic. p.* 585. *Uxios* putari, qui hodie *Cingani* vocantur, auctor est *Cuspinianus in Michaele Traulo f.* 187.

3. *Quinquaginta.* Sed *mille* Diodor. XVII. 67. *Is e montibus Uxiorum ortus, primo per regionem asperam, magnisque fossis intercisam, ad mille stadia defertur.*

4. *Sylvestribus*, met boomen bewassen. Infr. V. 4. 4.

5. *Devolvitur* i. deorsum volvitur, decidit. *Columella*: *Aqua e montibus oriunda, per saxa præceps devolvitur.* Ita *devolutum ex igne* panem dicit *Catull.* LIX. 4. Noster *n.* 18.

6. *Accipiunt* i. admittunt, excipiunt. VIII. 2. 21. V. 4. 7. VII. 10. 2.

7. *Clementiore* i. leniore, non ita præcipiti. Sic, quæ non sunt nimis alta, nec abrupta, *clementer* aditi dicuntur. Tacit. Ann. XII. 33. 3. *Tunc montibus arduis, & si qua clementer accedi poterant, in modum valli saxa præstruit.* German. 1. 4. *Danubius molli, & clementer edito montis Abnobæ jugo effusus.* V. *Freinshemii Indicem.*

8. *Præterit*, i. præterfluit, præterlabitur. Infr. VII. 4. 31.

9. *Navium patiens* i. navigabilis. Plin. Epist. VIII. 8. *Amplissimum flumen, atque etiam navium patiens.* Noster IX. 9. 2. patiens terræ V. 1. 33. patiens veneni X. 10. 16. patiens mali VIII. 4. 9. patiens consilii V. 12. 8. patiens quietis & otii VI. 2. 1. patiens veri X. 4. 2. Contra ea impatiens veritatis III. 2. 17. gubernaculi IX. 4. 11.

10. *Mollioris.* V. VIII. 9. 7. §. 25.

11. *Insinuare* proprie est in sinum condere. Tertullian. de resur. carn. c. 28. *Quum Moyses manum in sinum condit, & emortuam profert, & rursus insinuat, & vividam explicat.* Apul. Mles. IX. *Insinuatis manibus ambulabis.* Inde *feminam insinuare viro* est illam illi quasi in sinum tradere. Tertull. ad uxor. I. 6. Et *insinuare* se dicitur fluvius mari, qui se in mare exonerat, & immittit, quia & *sinus* vocantur littora curva, & quasi brachiis mare amplectentia. Petron. Sat. c. 79. *Si quis sinus abditus ultra.*

12. *Primam Persidem* i. *primam Persidis* partem. Sic *primum digitum* Catul. 11. 3. *primam fabulam* Terent. Adelph. Prol. *v.* 19.

13. *Madates* Darium propinqua cognatione attingebat. *Diod.* XVII. 67. & Noster infr. *n.* 12.

14. *Temporum homo* i. instabilis, qui totus ad temporum varietatem se componit, ac mutat. Videtur in hac phrasi subaudiri apud Græcos ὁ λῶν, apud Latinos *totus.* Sic *homo jocorum* pro homine multi joci apud Tertullianum: *homo morum*, qui totum se dedidit ad bonos mores, & civilem vivendi ordinem, Apulejo in apologia. Noster IV. 1. 27. 5. 11. V. *Gronov. Observ.* I. 24. *Sciop. de Styl. Hist. p.* 156.

15. *Ultima experiri*, het uyterste waghen. Infr. VIII. 14. 35. Ita *omnia experiri* Terent. Eun. IV. 7. 19. *Experiundi* verbum de vi proprie dicitur, sive

um patiens[9]. Sexcenta stadia sunt mollioris[10] soli, per quod leni tractu aquarum Persico mari se insinuat[11]. Alexander amne superato, cum novem milli- 3
bus peditum, & Agrianis, atque Græcorum mercenariis millibus tribus, additis millibus Thracum, in regionem Uxiorum pervenit. Finitima Susis est, & in primam Persidem[12] excurrit, arctum inter se, 4
& Susianos aditum relinquens. Madates[13] erat hujus Regionis præfectus, haud sane temporum multorum homo[14], quippe ultima pro fide experiri[15] decre-

ca

decreverat. Sed periti locorum [16] Alexandrum docent, *occultum iter esse per calles, & aversum ab urbe. Si paucos misisset, leviter armatos, super capita hostium evasuros.* Quum consilium placuisset, iidem itinerum fuerunt duces. Mille quingenti mercede conducti, & Agriani fere mille Tauroni [17] præfecto dati, ac post *Solis occasum iter ingredi* jussi. Ipse tertia vigilia castris motis circa lucis ortum superaverat angustias [18], cæsaque materia cratibus [19] & pluteis [20] faciendis, ut qui turres admoverent, extra teli ictum essent, urbem [21] obsidere cœpit. Prærupta erant omnia, saxis & cotibus impedita. Multis ergo vulneribus depulsi, ut quibus non cum hoste solum, sed etiam cum loco dimicandum esset. subibant tamen: quia Rex inter primos constiterat, interrogans tot urbium victores; *an erubescerent hærere in obsidione castelli exigui, & ignobilis simul?* Jam inter hæc eminus petebatur: quum testudine [22] objecta milites, qui, ut inde discederet, perpellere nequiverant, tuebantur. Tandem Tauron super arcem urbis se cum suo agmine ostendit [23]: ad cujus conspectum & animi hostium labare; & Macedones acrius [24] prælium inire cœperunt. Anceps oppidanos malum urgebat; nec sisti vis hostium poterat. Paucis ad moriendum; pluribus ad fugam animus fuit: magna pars in arcem concessit. Inde triginta oratoribus [25] missis ad deprecandum [26], triste responsum a Rege red-

ca civilis sit judicii, sive militaris armorum. Plaut. Trucul. IV. 2. 40.

Experiri sine. AS. *Opperire! vis est experirier.*

16. *Periti locorum.* Diodor. XVII. 67. *Indigenarum quidam e gente Uxiorum, & locorum peritus, Alexandro pollicetur*, &c. Arrian. III. 199. vero *Susis ductoribus usum* fuisse dicit Alexandrum.

17. *Tauronis* cætera ignoti mentio fit quoque VIII. 14. 15.

18. *Angustias*, quæ ferebant ad urbem.

19. *Cratium* usus erat in subita oppugnatione. Cæs. Bell. Civ. III. 80. 4. *Cæsar castris munitis scalas musculosque ad repentinam oppugnationem fieri, & crates parari jussit.* Hæ autem in duplici tunc usu: sive ut tegerent, sic antelatæ; sive ut fossas iis explerent, & mixto aggere quasi per pontes irent. Sic Cæs. Bell. Gall. VII. 81. 1. facit ipsos Gallos, oppugnaturos Romana castra, *magno cratium, scalarum, harpagonum numero effecto, ad campestres munitiones accedere: ac tum clamore sublato, crates projicere, fundis, sagittis, lapidibus nostros de vallo deturbare.* Et 86. 6. iidem Galli, pari tentamento, *multitudine telorum propugnantes deturbant, aggere & cratibus aditus expediunt*, sive, ut vetus Fulvii liber, *fossas explent.* Germani quidam retinuerunt hanc vocem, *Krætten* appellando *crates.* V. *Lipsi. Poliorc.* I. 7. *Freinshemii Indicem.*

20. *Plutei* fuere olim e tabulis, & asseribus, quod ipsa vox dicit: nam id *plutei* Latinis. Distinguit a *cratibus* Curtius. Postea ex *cratibus pluteos* fecerunt, corio intentos. Isid. XVIII. 11. *Plutei sunt crates corio crudo intentæ, quæ in opere faciendo hosti objiciuntur.* Veget. IV. 15. *Plutei dicuntur, qui ad similitudinem absidis contexuntur e vimine, & ciliciis, vel coriis protegantur, ternisque rotulis, quarum una in medio, duæ in capitibus apponuntur, in quamcunque partem volueris, admoventur more carpenti, quos obsidentes applicant muris, eorumque munitione protecti, sagittis, sive fundis, vel missilibus defensores omnes de propugnaculis exturbant, ut scalis adscendendi facilior præsletur occasio.* V. *Lipsi. Poliorc.* I. 7. *Sewech. in Veget.* IV. 15. *Hotman. Append. Cæsar. p. m.* 827.

21. *Urbem* nemo præter Curtium appellat. Strabo *Uxiam* vocat, nisi per vocem *Uxiam*, regionem intelligat. V. *Raderum.*

22. Testudo *est scutorum connexio curvata in testudinis morem.* Isid. XVIII. 12. Originem a ludicro Circensi deducit. *Livius* XLIV. 9. Illa sunt usi in triplici quidem discrimine, *Oppugnando, pugnando, repugnando.* In *oppugnando* cum scutis super capita elatis muro succedebant, primis altioribus, & ordine paulatim, tecti simplicis in morem decrescente. Causa, ut tela injecta per proclive laberentur, & minus insidere possent, aut infigi. *Pugnando*, cum globo facto, & tecti scutis, sic invadebant, ac perrumpebant. *Repugnando*, cum ab equitatu, aut levi armatura cincti, huc decurrunt, ut in orbem se muniant, mediis altioribus, extremis undique desinentibus, V. *Lipsi. Poliorc.* I. 5. *Stewech. in Veget.* II. 16. apud quos varios *testudinis* hujus iconismos invenies.

23. *Ostendit*, heeft sich laeten sien. Infr. IX. 1. 27.

24. *Acrius* i. validius. Infr. VII. 8. 20. VIII. 14. 37.

25. *Oratoribus* i. legatis. Liv. XXX. 16. *Jam nullo auctore belli ultra audito oratores ad pacem petendam mittunt.* Virg. XI. 100.

Jamque oratores aderant ex urbe Latina.

Noster VI. 1. 20. V. & *Paschal. Legat. c.* 2.

26. *Deprecandum* i. precibus suppliciter exposcendum. *Deprecari* enim est suppliciter petere, & precibus exposcere, ne quid fiat, quod vitare cupimus, & contendimus, ne eveniat. Noster VII. 2. 2. V. *Gell. N. A.* VI. 16.

Alex-

redditur; *non esse veniæ*[27] *locum.* Itaque supplicio-
12 rum metu perculsi, ad Sisygambim, Darii matrem, occulto itinere, ignotoque hostibus, mittunt, qui peterent, *ut ipsa Regem mitigaret*: haud ignari, parentis eam loco diligi, colique. Et Madates sororis filiam secum matrimonio junxerat, Darium pro-
13 pinqua cognatione contingens. Diu Sisygambis supplicum precibus repugnavit[28], abnuens[29], *deprecationem pro illis convenire fortunæ*[30], *in qua esset*: *adjecitque, metuere sese, ne victoris indulgentiam fatigaret*[31]:
14 *Sæpius cogitare, captivam esse se, quam reginam fuisse.* Ad ultimum victa, literis Alexandrum ita est deprecata; *ut ipsam excusaret, quod deprecaretur. Petere se, ut illis quoque*; *si minus*[32], *sibi ignosceret. Pro necessario*[33] *ac propinquo suo, jam non hoste*; *sed supplice tantum*
15 *vitam precari.* Moderationem, clementiamque Regis, quæ tunc fuit, vel una hæc res possit ostendere, non Madati modo ignovit[34]; sed omnes, & deditos, & captivos libertate, atque immunitate[35] dona-

Alex. Gen. IV. 14. *Vall. Eleg.* VI. 24. *Sabin. Lect. Subcis.* I. 8. *Coras. Misc. jur. Civ.* I. 8.

27. *Veniæ*, pardon. *Venia, debitæ pœnæ remissio.* Infr. VI. 5. 9. Senec. de Clem. II. 7.

28. *Repugnavit* i. restitit, *heeft tegen gehouden.* Noster VII. 5. 24.

29. *Abnuens* i. negans, recusans. *Nuere* est capitis motu voluntatem suam indicare. Tib. IV. 1. 25. *Spes abnuit* i. negat, ut hoc mihi non audeam polliceri. Noster VI. 7. 7.

30. *Convenire fortunæ* i. fortunam decere. Infr. V. 9. 12. X. 6. 10. VIII. 10. 32. V. *Freinshemii Indicem.*

31. *Fatigaret* i. sæpius interpellando obtunderet, molesta esset. Justin. VI. 2. 12. *Conon diu Rege per epistolas frustra fatigato. Sævitiam fatigare* Flor. I. 7. 4.

32. *Minus* i. non. Cic. Verr. VII. *Si minus necari, at custodiri oportebat.*

33. *Necessario* i. necessitudine sibi juncto. Cic. ad Brut. Epist. 5. *Noli pati a necessariis tuis necessario meo injuriam fieri.*

34. *Ignoscere est, quæ judicas puniendo, non punire*, pardonneren. Noster VI. 5. 23. II. 26. V. *Senec. de Clem.* II. 7.

35. *Immunitate* n. a tributis. Plaut. Trin. II. 2. 73.

Is est immunis, cui nihil est, quî munus fungatur suum.

Isid. XIV. 8. *Amœna loca Verrius Flaccus ait dicta, quod sine munere sunt, nec quicquam in his officii, quasi amunia i. sine fructu, unde nullus fructus exsolvitur. Inde & jam nihil præstantes immunes vocantur.* Cicer. Rull. III. *Immunia commodiore conditione sunt, quam quæ pensitant.*

donavit: urbem reliquit intactam: agros sine tributo[36] colere permisit. A victore Dario plura mater non impetrasset. Uxiorum deinde gentem subactam 16
Susianorum satrapiæ contribuit[37]: divisisque cum Parmenione copiis[38], illum campestri itinere procedere jubet; ipse cum expedito agmine jugum montium cepit, quorum perpetuum dorsum in Persidem excurrit[39]. Omni hac regione[40] vastata, tertio die 17
Persidem; quinto angustias, quas illi *Susidas pylas*[41] vocant, intrat. Ariobarzanes has cum viginti quinque millibus[42] peditum occupaverat, rupes abscissas & undique præruptas[43], in quarum cacuminibus extra teli jactum barbari stabant, de industria[44] quieti,

36. *Tributum annuum ejuscemodi* tamen Arrian. III. 201. *impositum fuisse* dicit: *equos centum, jumenta quingenta, pecudum triginta millia.*

37. *Contribuit.* Ab uno Satrape interdum plures provinciæ regebantur. Sic Lydiæ Ioniæque Phrygiæ Satrapam commemorat Nep. Datam. II. 5. V. *Brisson. de regn. Pers.* I. 113.

38. *Copias* clarius dividit Arrian. III. 201. *Posthæc Alexander sarcinas, & impedimenta, Thessalosque equites, ac socios, & mercenarios exteros, reliquumque exercitum gravioris armaturæ cum Parmenione mittit, qui eos in Persas, via curribus apta, ducat. Ipse peditatu Macedonum sumpto, equitatuque amicorum atque equitibus antecursoribus, simulque Agrianis & sagittariis, per montana citatim iter facit.* V. *Raderum.*

39. *Excurrit.* Taurum montem potissimum intelligit, qui demum Caucaso committitur. Ita ipse VII. 3. 20. & 21. V. *Raderum.*

40. *Regione*, quæ est inter Uxios, & Persidem.

41. *Susidas pylas* Arrian. III. 201. *Persidis pylas*, Diodor. XVII. 68. *Susiadas petras* vocant.

42. *Viginti quinque millibus*, quibus addit CCC. *equites* Diod. XVII. 68. Sed Arrian. III. 201. Ariobarzani tantum *quatuor millia peditum, equites circiter septingentos tribuit.*

43. *Abscissas, & undique præruptas* cum dicit, ostendit quales fuerint illæ angustiæ, fauces, & portæ, n. duo scopuli prærupti haud procul inter se disiti, qui quasi portam per montes efficiebant. Arrian. III. 202. docet, qua rupes utrinque intermissæ erant, portamque aperiebant, fuisse ab Ariobarzane etiam murum ductum, qui rupes committeret. V. *Raderum.*

44. *De industria* i. studio, data opera, *met opset.* Ter. Andr. IV. 4. 5. *Ut fert natura facias, an de industria.*

ti, & paventibus similes; donec in arctissimas fauces
18 penetraret agmen. Quod ubi contemptu sui pergere vident, tum vero ingentis magnitudinis saxa per montium prona [45] devolvunt: quæ incussa sæpius subjacentibus petris majore vi incidebant, nec
19 singulos modo, sed agmina proterebant. Fundis quoque excussi [46] lapides [47], & sagittæ ingerebantur undique. Nec id miserrimum fortibus viris erat; sed quod inulti, ferarum ritu, velut in fovea deprehensi, cæderentur. Ira igitur in rabiem versa, eminentia saxa complexi, ut ad hostem perveniant, alius alium levantes [48], conabantur adscendere: ea ipsa multorum simul manibus correpta, & convul-
21 sa [49], in eos, qui commoverant, recidebant. Nec stare ergo, nec niti [50], nec testudine quidem protegi poterant, quum tantæ molis [51] onera propellerent Barbari. Regem non dolor modo, sed etiam pudor temere in illas angustias conjecti exercitus [52]
22 angebat. Invictus ad eam diem fuerat, nihil frustra ausus: impune Ciliciæ fauces intraverat: mari quoque novum iter in Pamphyliam aperuerat: tunc hæsitabat [53] deprehensa felicitas; nec aliud remedium

45. *Per montium prona*, daer de bergen voor over hingen. Infr. VII. 11. 3.

46. *Excussi* i. ejecti. Infr. VII. 9. 7.

47. *Lapides* fundis missos est in Diod. v. 18. *Baleares fundis lapides magnos jacere optime omnium mortalium.* Jaciebant vero, ut apud Suidam scriptor aliquis, *lapides minæ pondere.* Intellige minam Atticam, quæ est drachmarum centum. Inde *fundæ librales* Cæsari. V. *Lipsi. Poliorc.* IV. 2.

48. *Alius alium levantes.* Ita *L. Fabius centurio legionis octavæ tres suos nactus manipulares, atque ab iis sublevatus, murum adscendit: eos ipse rursus singulos exceptans in murum extulit.* Cæs. Bell. Gall. VII. 47. 7.

49. *Convulsa* i. concussa, *commota* mox, *los gemaeckt.* Cic. Divin. 1. *Hæc mihi videntur non posse convelli.*

50. *Niti* n. in altum, *conari adscendere* n. 20.

51. *Molis tantæ onera* i. tantos lapides. V. *Lipsi. Poliorc.* v. 4.

52. *Conjecti exercitus* i. propter conjectum exercitum.

53. *Hæsitabat* i. capta, & quasi laqueis irretita stabat.

54. *Densatis* i. cumulatis, *dick op malkanderen.* *Densum* opponitur

dium erat, quam reverti, qua venerat. Itaque signo 23
receptui dato, densatis [54] agminibus, scutis super capita consertis [55] retro evadere ex angustiis jubet. Triginta [56] fuere stadia, quæ remensi sunt [57].

tur raro. Inde *densa sylva* Tib. IV. 1. 128. *densæ arbores* Noster VI. 4. 3: 5. 14. Ubi crebræ, & multæ sunt arbores. Contra ea Nep. Milt. v. 3. *arbores raræ* sunt per intervalla in terram demissæ. Varr. L. L. IV. 20. *Densum a dentibus pectinis, quibus feritur.* Inf. V. 1. 6.

55. *Scutis super capita consertis* i. testudine facta. Liv. XXXIV. 39. *Sublatis deinde supra capita scutis, continuatisque ita intra se, ut non modo ad læsos ictus, sed ne ad inferendum quidem ex propinquo telum, loci quidquam esset, testudine facta subibant.*

56. *Triginta stadia.* Et ita Polyænus. Illa efficiunt non plenum milliarium: per angustias enim Alexander ad unum prope milliare est ingressus Curtio. Diodoro XVII. 68. retrogressus est ad trecenta stadia, quæ efficiunt novem milliaria Germanica cum sesqui quadrante, ut castris locum legeret. V. *Ridderum* & ex illo *Freinshemium.*

57. *Remensi* i. regressi. Virg. Aen. II. 181. *pelagoque remenso* III. 143. *remenso Hortatur pater ire mari.*

CAP. IV.

ARGUMENTUM.

Captivo quodam duce per sylvestres calles Persidem intrat, Ariobarzanem, ejusque copias cædit Alexander.

TUm castris undique aperto loco positis, non 1
consultare modo, *quid agendem esset*; sed vates quoque adhibere cœpit a superstitione animi. Sed quid tunc prædicere Aristander, cui tum plurimum credebatur ex vatibus, poterat? Itaque damnatis intempestivis sacrificiis, *peritos locorum convocari* jubet. *Per Mediam*, 2
iter ostendebant *tutum*, *aper-*

Mediam. Sane apertior Persis, qua *Medos* adspicit. Situm locorum, atque descriptionem, quæ n. 5. subjicitur, introspice. Hinc apud *Diod.* XVII. 68. periti locorum negant *alibi patere*

3 *apertumque*; sed Rex dimittere[2] milites insepultos erubescebat: ita tradito more, ut vix ullum militiæ tam solenne esset munus[3], quam humandi suos. 4 *Captivos* ergo, *quos nuper exceperat, vocari* jubet; inter quos erat quidam[4] Græce, Persicæque linguæ peritus, qui *frustra eum in Persidem montium dorso exercitum ducere* adfirmat; *sylvestres esse calles, vix singulis pervios*[5]: *omnia contegi frondibus*[6], *implexosque*[7] *arborum ramos sylvas committere.* 5 Namque Persis[8] ab altero latere[9] perpetuis montium jugis clauditur, quod in longitudinem CIↃ. IↃC. stadia[10], in latitudinem CLXX[11] procurrit[12]. Hoc dorsum a Caucaso[13] monte ad rubrum mare[14] pertinet; quaque deficit

patere iter ea n. parte, qua ingredi conatus erat Alexander: *Multorum tamen dierum circuitu intrari posse. per Mediam* n. ut addit *Curtius*. V. *Freinshemium*.

2. *Dimittere* i. finere, pati.

3. *Munus* i. officium in militia debitum. Nep. Epam. IV. 4. *Pro hominis dignitate, proque pristina amicitia, amplo munere* (licet alii *funere*) *extulit*. Noster X. 10. 9. Proprie *munus* fuit onus muris reficiendis, ubi primum unum in locum e vicis convenissent ad condendum oppidum, & inde *munimenta*. V. *Scalig. de caus. L. L. c.* 31.

4. *Quidam*: an *Pharnuches* Arrian. III. 249. V. *Freinshem.*

5. *Singulis pervios*, daar een voor een door kan. Terent. Adel. IV. 2. 39. *Angiportum non est pervium.*

6. *Frondibus* i. *ramis multa fronde vestitis*, ut VI. 5. 15. Prop. IV. 10. 15.

Populus & longis ornabat frondibus ædem.

7. *Implexos* i. plicatos, involutos, *door malkanderen gevlochten*. Festus: *Plexa colligata significat, ex Græco, cui nos etiam præpositionem adjicimus, cum dicimus perplexa.*

8. *Persidi* adsignatur, quicquid est terrarum, & montium inter mare Caspium a septemtrione, & sinum *Persicum* seu mare rubrum a meridie. Hodie tractus ille, qui est inter Tigrim, sinum *Persicum*, mare Indicum, seu rubrum, Indum & Jaxartem, & Caspium mare, a Sophis *Persiæ* regibus possidetur. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium*.

9. *Altero latere* arctico septemtrionem versus. V. *Raderum*.

10. CIↃ. IↃC. *stadia* i. milliaria Germanica prope octo supra quadraginta.

11. *CLXX stadia* i. quinque milliaria, coque amplius. V. *Raderum*.

12. *Procurrit* i. extenditur, ut VIII. 9. 26. Mox *pertinet* ut & III. 9. 8.

13. *Caucaso*. V. VII. 3. 19.

14. *Rubrum mare*. V. VIII. 9. 6.

15. *Fre-*

deficit mons, aliud munimentum, fretum[15] objectum est. Planities deinde sub[16] radicibus montium spatiosa procumbit[17], fertilis terra, multisque vicis, atque urbibus frequens. Araxes amnis[18] per hos campos multorum aquas torrentium evolvit in Medum[19]: Medus a mari, & ad meridiem versus, minor amnis eo, quem accipit, evehitur; gignendæque herbæ non alius est aptior, quicquid adluit, floribus vestiens[20]. Platani quoque & populi contegunt ripas[21]; ita ut procul visentibus continuata videantur montibus nemora riparum: quippe obumbratus[22] amnis presso in solum dilabitur alveo; imminentque colles, ipsi quoque frondibus læti[23]: radices

15. *Fretum* i. sinus Persicus, sive Arabicus. V. *Raderum*.

16. *Sub*, onder aan. Infr. VII. 4. 31.

17. *Procumbit*, quia summa juga *surgere* & *tolli* dicuntur. Ita *demittere* n. 23. *submittere* VI. 4. 19. *excurrere* V. 3. 16. Translatum ab iis rebus, quæ proprie moveri possunt. Sic *residere* usurpatur Plin. V. 29. de Mimante monte, & Coryceo promontorio. V. *Freinshemii Indicem*.

18. *Araxes* V. V. 7. 9. §. 24.

19. *Medi* rara mentio apud alios scriptores, & geographos. Strabo tamen XV. 484. non præterit, quem Araxe excipi affirmat, non Araxen *Medo*, ut Curtius tradit. *Ferri a mari*, ait Curtius, *ad meridiem*, a septemtrione: ergo & Caspio mari. *Minor amnis*, inquit, *eo, quem accipit.* Araxes enim major. Sed cum *a mari in meridiem* fluat, quomodo rursus in septemtrionem versus in Caspium exoneratur? cum enim Araxen excipiat, & Araxes in Caspium delabatur, ubi hæret Medus? Strabonem sequamur, qui *Medum* in Araxem decidere docet, per quem rursus ad septemtrionem in Caspium devehitur. Quæ sequuntur apud Curtium de Medo apto ad herbas gignendas &c. omnia rectius Araxi adscribuntur. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium*.

20. *Vestiens* i. conserens, tegens, ornans. Just. XII. 7. 7. *Sacri montis naturalibus bonis, vite, hederaque vestiti.* Cic. N. D. II. *Terra vestita floribus.* Virgil. Georg. I. 448.

Oleo magnum vestire Taburnum.

Ubi Servius: *vestire, implere significat.* Noster VI. 5. 15. VIII. 11. 4. IX. 5. 4.

21. *Contegunt ripas* i. in ripis plurimæ sunt enatæ. Prop. IV. 10. 15.

Multaque cantantes umbra tegebat aves.

i. multi rami umbram mittentes erant in illa populo.

22. *Obumbratus* i. umbra tectus, obscuratus, *overschaduwet.*

23. *Læti* V. VI. 5. 14. §. 16.

9 dices eorum humore ſubeunte [24]. Regio non alia tota Aſia ſalubrior habetur, temperatum cœlum: hinc perpetuum jugum opacum [25] & umbroſum [26], quod æſtus levat: illinc mare adjunctum [27], quod modi-
10 co tepore terras fovet. His expoſitis captivus interrogatus a Rege, *auditune, an oculis comperta haberet, qua diceret? paſtorem ſe fuiſſe, & omnes eos calles percurriſſe*, reſpondit: *bis captum, ſemel a Perſis in Lycia*;
11 *iterum ab ipſo.* Subit animum memoria Regis oraculo editę ſortis [28], quippe conſulenti reſponſum erat, *ducem in Perſidem ferentis* [29] *viæ Lycium civem fo-*
12 *re.* Igitur promiſſis, quanta & præſens neceſſitas exigebat, & ipſius fortuna capiebat [30], oneratum [31] armari jubet *Macedonum more* [32], &, *quod bene verteret*

24. *Subeunte* i. ingrediente, *treckt daar in.*

25. *Opacum* eſt, quod in umbra eſt, aut umbra ipſa apud Ciceronem, & illud, quod radios non transmittit, qualis eſt terra. *Scalig. Exercit. Exot.* 80. 1. Feſtus: *Opaca vocantur umbroſa. Opaci poſtes* ſunt frondibus inumbrati *Prop.* IV. 10. 31. Noſter IX. 1. 13.

26. *Umbroſum* i. arborum aſſitarum proceritate amœnum. Horat. Od. III. 1. 23. *umbroſa ripa* Prop. II. 25. 34. *umbroſus Galeſus.* Noſter VI. 4. 3. IX. 1. 9.

27. *Adjunctum* i. vicinum. Infr. VIII. 1. 8.

28. *Memoria ſortis ſubit animum Regis* i. Rex *ſortis* recordatur. Infr. X. 5. 23. Hoc oraculum paulo fuſius recenſet Plut. Alex. f. 250.

29. *Ferentis* i. ducentis, ut Virg. Ecl. IX. 1. *quo via ducit?* Val. Flacc. IV. 438. *& via juſſos Quæ ferat.* Quicquid enim occaſionem, materiam, aut cauſam præbet, ut quod fiat, idem dicitur illud efficere. Unde

Et qua via clauſos
Excutiat Teucros vallo, atque effundat in æquor.

Virg. Aen. IX. 68. i. det, ut excutiantur Troes munimentis, & in æquor effundantur. V. *Gronov. Obſerv.* I. 6.

30. *Ipſi fortuna capiebat*, ſijnen ſtaat niet te hoogh waren.

31. *Oneratum.* Saluſt. Jugurth. c. 12. *Miniſtram oblatum promiſſis onerat.* Liv. XXXIV. 61. *Ariſtonem partim donis, partim ſpe præmiorum oneratum. Oneratum* & cumulum promiſſorum, & obligationem ejus, cui promiſſa facta, ſignat. Noſter V. 12. 19. VII. 2. 17. V. *Loccenii Indicem* & *Stewechium in Arnob.* IV. 96.

32. *Macedonum more* i. galea ex crudo bovis corio, thorace, ſeu lorica trilici, ocreis, ſcuto, gladio, pugione, haſta, ut levis armaturæ miles ſolebat, ad iter præſertim accinctus. Phalangitæ etiam ſariſſas ferebant, ſed illæ ad callos ſylveſtres, & impeditos ineptæ. Armatos fuiſſe docet *n.* 27. & de Philippo Lyſimachi

ret [33], *monſtraret iter*; *quamvis arduum* [34] *& præceps, evaſurum ſe eſſe cum paucis. Niſi forte crederet, quo ipſe pecoris cauſa iſſet*; *Alexandrum pro gloria, & perpetua laude ire non poſſe.* Etiam atque etiam [35] docere captivus, *quam difficile iter eſſet, maxime armatis.* Tum Rex, *Prædem* [36] *me*, inquit, *accipe* [37], *neminem eorum, qui ſequuntur, recuſaturum ire, qua duces.* Cratero igitur ad cuſtodiam caſtrorum relicto cum peditibus, queis adſueverat; & iis copiis, quas Meleager ducebat; & ſagittariis equitibus [38] mille, præcepit, *ut caſtrorum ſpecie manente, plures de induſtria ignes* [39] *fieri imperet: quo magis Barbari crederent, ipſum Regem in caſtris eſſe. Cæterum, ſi forte Ariobarzanes cognoviſſet, per callium amfractus* [40] *eum intrare, & ad occupandum iter ſuum partem copiarum tentaſſet opponere*; *Craterus in eum inlato terrore retineret ad pr pius periculum converſurum agmen: ſin autem ipſe hoſtem fefelliſſet* [41], &

chi fratre VIII. 2. 36. V. *Raderum.*

33. *Quod bene verteret* ſolennis fuit precum formula Plauto familiaris. *Aſin. Prol. n.* 2. *Aut.* IV. 10. 57. *Perſ.* III. 1. 1. Noſter VII. 11. 14. Contr. *quod nec bene vertat* Virg. Ecl. IX. 6. V. *Briſſon. Form. p.* 65.

34. *Arduum* i. conſcenſu difficile. Cic. Verr. VI. *Oppidum difficili adſcenſu, atque arduo.* Tib. IV. 1. 87.

Ut facilisque tuis aditus ſit, & arduus hoſti

Noſter n. 21. 22. VI. 6. 27. IX. 2. 9. De *arduo* Gell. N. A. IV. 15.

35. *Etiam atque etiam* i. iterum atque iterum. Cic. pro Leg. Manil. *De qua, ut arbitror, iſti ipſi, qui minantur, etiam atque etiam, qui id liceat, conſiderabunt.*

36. *Prædem* V. IX. 2. 25.

37. *Accipe* i. admitte. Cic. Attic. V. 21. *Præter illum accepit nemo.*

38. *Sagittariis equitibus* i. equitibus utentibus ſagittis ex equis. *Hippotoxotæ* vocantur Cæſ. B. C. III. 4. 5. *In his plerique hippotoxotæ.* Bell. Afric. XIX. 6. *Sagittariis, ac funditoribus, hippotoxotisque compluribus.* Ἱππακοντιςαὶ Arrian. III. V. *Freinshemium.*

39. *Ignes.* Frontin. Strat. II. 5. 15. *Alexander Macedo, quum hoſtis in ſaltu editiore caſtra communiſſet, ſeducta parte copiarum, præcepit his, quos relinquebat, ut ex more ignes excitarent, ſpeciemque præberent totius exercitus: ipſe per avias regiones circumducta manu, hoſtem ſuperiore aggreſſus loco depulit.*

40. *Fefelliſſet* i. dum transiviſſet, ut *n.* 19.

41. *Amfractus* i. flexus ſinuoſos,

& saltum occupasset; quum trepidantium barbarorum tumultum exaudisset persequentium Regem, id ipsum iter, quo pridie pulsi fuerant, ne dubitaret ingredi: quippe va-
17 *cuum fore, hostibus in semet aversis.* Ipse tertia vigilia silenti agmine, ac ne tuba quidem dato signo, pergit ad demonstratum iter callium. *Tridui alimenta* 42
18 *portare* militem jusserat leviter armatum. Sed præter invias rupes, ac prærupta saxa, vestigium subinde fallentia, nix 43 cumulata vento ingredientes fatigabat 44, quippe velut in foveas delati hauriebantur, & quum a commilitonibus levarentur, trahe-
19 bant 45 magis adjuvantes, quam sequebantur. Nox quoque, & ignota regio, ac dux, incertum an satis fidus, multiplicabant metum. *si custodes* 46 *fefellisset; quasi feras bestias ipsos posse deprendi. Ex unius captivi vel fide, vel anima pendere* 47 *& Regis salutem, & suam*

sos, *kromten.* Cic. N. D. II. *Figura nihil habens incisum angulis, nihil amfractibus.*

42. *Alimenta* portare debebat miles præter arma sua. Veget. I. 29. *Pondus quoque bajulare usque ad 60 libras, & iter facere gradu militari, frequentissime cogendi sunt juniores, quibus in arduis expeditionibus necessitas imminet annonam pariter & arma portandi.* Nec *tridui* tantum, sed *dimidiati mensis.* Cicer. Tuscul. II. *Deinde, qui labor, quantus agminis, ferre plus dimidiati mensis cibaria, ferre, si quid ad usum velint, ferre vallum. Nam scutum, gladium, galeam in onere nostri milites non plus numerant, quam humeros, lacertos, manus; arma etiam membra milites esse ducunt. Quæ quidem ita geruntur apte, ut, si usus foret, abjectis oneribus, expeditis armis, ut membris pugnare possint.* imo *triginta dierum.* Livius Epit. 57. *Scipio Africanus Numantiam obsedit, & militem triginta dierum frumentum, ad septenos vallos ferre cogebat.* V. *Lipsi. Mil. Rom.* v. II. *Stewechium ad Vegetium.*

43. *Nix.* Liv. XXI. 35. *Fessis tædio tot malorum, nivis etiam casus, accidente jam sidere Virgiliarum, ingentem terrorem adjecit. Per omnia nive oppleta, quum signis prima luce motis segnius agmen incederet, pigritiaque & desperatio in omnium vultu eminneret,* &c.

44. *Fatigabat.* Non. IV. 189. *Fatigare, ad lassitudinem adducere. Virg. Æn.* V. 253.

Veloces jaculo cervos, cursuque fatigat.

XI. 306. *Quos nulla fatigant Prælia.* Noster sæpius.

45. *Trahebant* n. ad terram, ut *n.* 33.

46. *Custodes* i. Ariobarzanis excubias in saltu, & aditu positas. V. *Raderum.*

47. *Ex*

suam. Tandem venere in jugum. A dextera iter 20
ad ipsum Ariobarzanem erat: hic Philotam & Cœnon cum Amynta, & Polyperconte, expeditam habentes manum, reliquit, monitos; *ut quia eques peditibus erat mixtus, qua pinguissimum esset solum, & pabuli fertile, sensim procederent:* duces itineris de captivis dati. Ipse cum armigeris, & ala, quam *agema* ad- 21
pellant, ardua semita 48, sed longius a stationibus 49 hostium remota, multa cum vexatione processit. Medius erat dies, & fatigatis necessaria quies: quip- 22
pe tantumdem 50 itineris supererat, quantum emensi erant; sed minus præcipitis atque ardui. Itaque 23
refectis 51 cibo, somnoque militibus, secunda vigilia surgit, & cætera quidem haud ægre præterit. Cæterum, qua se jugum montium paulatim ad planiora demittit, ingens vorago 52 concursu cavata tor-

47. *Ex captivi fide, vel anima pendere,* &c. i. se, & Regem periisse, si dux non satis esset fidus, vel interiret.

48. *Semita* i. spatium arctum, & angustum, quod ab hominibus solet teri, licet *via* sit latissima, *een voetpad.* Opponitur passim *viæ.* Phædr. III. I. 38. *Ego illius semita feci viam.* Mart. VII. 61. 4.

Et modo quæ fuerat semita, facta via est.

49. *Stationibus* i. locis, in quibus milites ad tutelam vigilantes consistebant. Paterc. II. 82. *Accessit nocte ad stationem Romanam.* Inde *stationarii* milites Jctis præsidiarii, qui in locis hosti finitimis agitant *stationes.* Noster *n.* 27. VIII. 11. 11. Et *in statione esse,* in het geweer zijn. Noster VII 5. 8. Triplex fuit Persarum *statio.* Arrian. III. 203. *Quumque ad primam Barbarorum stationem ante lucem veniisset, custodes trucidat. Secundæ deinde stationis custodibus etiam plerisque cæsis, quum ad tertiam venit, complures diffugerunt.* Eadem narrat *Diodor.* XVII. 68.

50. *Tantundem* i. æque tantum. Cic. LL. II. *Qui tantumdem capiat, quantum omnes hæredes.* Noster VIII. 5. 11.

51. *Reficere* i. instaurare, &, quod corruptum est, in pristinum reducere. Ulpianus: *Verbo reficiendi tegere, substruere, sarcire, item advehere, apportareque ea, quæ ad eandem rem opus erunt, continentur.* Inde *vires cibo reficere.* Livius & Cæsar, *verversehen.* Noster VII. 5. 16. qui *refectos* opponit fatigatis V. 13. 13. *Curare* Noster III. 8. 22. VII. 5. 16. V. *Parrhas. Lamp. Crit.* I. 827.

52. *Vorago* i. barathrum profundum omnia absorbens, *een grondeloosen kolck.* Cic. Divin. I. *Quum equum ipse demisisset in flumen,*

24 torrentium iter ruperat [53]. Ad hęc arborum rami alius alio implicati [54] & coeuntes, ut perpetuam objecerant ſepem [55]. Deſperatio igitur ingens, adeo
25 ut vix lacrymis abſtinerent, inceſſerat. Præcipue obſcuritas terrori erat: nam etiamſi qua ſidera internitebant, continenti [56] fronde tectæ arbores conſpicere prohibebant. Ne aurium quidem uſus ſupererat, ſylvas quatiente vento; quæ concutientibus ramis majorem, quam pro flatu ſonum reddebant.
26 Tandem exſpectata lux omnia, quæ terribiliora nox fecerat, minuit: circumiri brevi ſpatio poterat elu-
27 vies [57] & ſibi quisque dux itineris cœperat fieri. Evadunt ergo in editum verticem [58]: ex quo hoſtium ſtatione

flumen, ſubmerſus equus voraginibus non exſtitit. Noſter VIII. 2. 23: 11. 7: 14. 8. Inde *rotas devorari* dicit Vitruv. Archit. x. 6. quæ in cœnoſo ſolo deſidunt, & ne quidem jumentorum opera extrahuntur.

53. *Ruperat* i. impediverat, ne pergere poſſet Alexander. Ita *ignis interveniente flumine abrumpitur.* Flor. II. 2. 1. qui flumine impeditur, ne & illa, quæ trans flumen ſunt, conſumere poſſit. Noſter v. 5. 1.

54. *Implicati* i. inter ſe adſtricti, intorti. Infr. VI. 5. 16.

55. *Sepes*, & per ſyncopem *ſeps* eſt id, quod objectum introitum prohibet in agrum, vel hortum. Auſon. Idyll. XII. Grammat. n. 11.

Bucolico ſepes dixit Maro, cur
Cicero ſeps?

Noſter VI. 5. 15. Inde *ſepire* eſt munire, circumdare. Cic. pro Sext. *Domicilia conjuncta, quas urbes dicimus, mœnibus ſepſerunt.* Noſter VIII. 2. 20. v. 6. 15.

56. *Continenti* i. continua. Vellej. II. 109. 5. *Continentibus Hercyniæ ſylvis.* V. *Loccenii Indicem.*

57. *Eluvies* n. 23. *vorago.* Non. II. 282. *Eluvio corruptus, & morbiferis operis tractus. Tull. Offic.* II. *Qui collecti cæteris cauſis eluvionis, peſtilentiæ, vaſtitatis.* Noſter VI. 4. 20. VIII. II. 7.

58. *Vertex* eſt pars montis ſuperior. Serv. Aen. VI 676. *Montes dividuntur in radices, latera, juga, vertices.* Proprie *vertex* eſt in fluvio, ubi aqua contorquetur & in gyrum vertitur. Quintil. Orat. VIII. 2. *Secundo modo dicitur proprium inter plura, quæ ſunt ejusdem nominis, id, unde cætera ducta ſunt: ut vertex eſt contorta in ſe aqua, vel quicquid aliud ſimiliter vertitur. Inde propter flexum capillorum, pars eſt ſumma capitis: & ex hoc, quod eſt in montibus eminentiſſimum.* Noſter VII. II. 17. IX. 4. II.

59. *Congredi* i. confligere, *flagh*
le;

ſtatione conſpecta, ſtrenue armati, a tergo ſe oſtendunt nihil tale metuentibus; quorum pauci, qui congredi [59] auſi erant, cæſi ſunt. Itaque hinc mo- 28
rientium gemitus, hinc ad ſuos recurrentium miſerabilis facies, integros [60] quoque antea, quam discrimen [61] experirentur, in fugam avertit. Fremitu 29
deinde in caſtra, queis Craterus præerat, inlato; ad occupandas anguſtias, in quibus pridie hæſitarat, miles educitur. Simul & Philotas cum Polyperconte, Amyntaque & Cœno diverſum iter ingredi [62] 30
juſſus, alium terrorem intulit barbaris. Ergo undique [63] Macedonum armis fulgentibus ancipiti ma- 31
lo oppreſſi, memorabile tamen prælium edunt: ut opinior, ignaviam [64] quoque neceſſitas [65] acuit

leveren. Nep. Datam. VIII. 1. *Tamen ſtatuit congredi.* Inde *congreſſus* prælium. Cic. de Orat. II. *Ante congreſſum multa fiunt, quæ non ad vulnus, ſed ad ſpeciem valere videantur.*

60. *Integros* i. non vulneratos VIII. II. 23.

61. *Discrimen* i. certamen, prælium. Virg. Aen. v. 154.

Poſt hos æquo diſcrimine Piſtris
Centaurusque locum tendunt ſuperare priorem.

Discernere eſt certare. Apulejus: *Armis potius discernere, quam jure uti voluerunt.* Noſter VI. 1. 7. Eleganti ſenſu *Cernere* eſt Ennio apud Cic. I. Offic. verſus ejus ſunt:

Nec mi aurum poſco, nec mi pretium dederitis,
Nec cauponantes bellum, ſed belligerantes,
Ferro, non auro vitam cernamus utrique.

62. *Diverſum iter ingredi*, alio deflectere, *een andere wegh afflaen.* Virg. Aen. XI. 855.

Cur, inquit, diverſus, abis, huc dirige greſſum.

63. *Undique.* Tribus ſimul locis Ariobarzanes oppugnatus eſt: a tergo ab Alexandro; a Cratero a fronte; a Philota, Polyperconte, & Cœno a latere. V. *Raderum.*

64. *Ignaviam* i. audendi diffidentiam, ut VI. 2. 19. Ideo *ignavi* & timidi junguntur IV. 14. 18. & *ignavum* pro negligente, & languido Prop. III. 9. 2.

Criminaque ignavi capitis mihi
turpia fingis.

& Virg. Georg. III. 468.

Aut ſummas carpentem ignavius herbas.

Parit inertiam i. agendi inſcientiam. Cic. Fam. XII. 20. *Nec tua ignavia etiam inertiam afferet.*

65. *Neceſſitas.* Senec. de Clem. I. 12. *Acerrima virtus eſt, quam ultima neceſſitas extundit.* Saluſt.

32 cuit [66]; & sæpe desperatio spei causa [67] est. Nudi [68] complectebantur [69] armatos, & ingenti corporum mole secum ad terram detrahentes, ipsorum telis
33 plerosque fodiebant. Ariobarzanes tamen quadraginta ferme equitibus, & quinque millibus peditum ſtipatus per mediam aciem Macedonum cum multo suorum atque hostium sanguine erupit; Persepolim [70] urbem caput [71] regionis occupare festinans.
34 Sed a custodibus urbis exclusus [72], consequutis strenue hostibus, cum omnibus fugę comitibus renovato prælio cecidit. Craterus quoque raptim agmine acto [73] supervenit.

CAP.

Cat. c. 58. *Necessitudo etiam timidos fortes facit.* V. *Freinshemium.*

66. *Acuit* i. armat, incitat. Cic. pro Ligar. *Eorum ipsorum ad crudelitatem te acuet oratio.* Proprie *acuere*, scherp maecken. Virg. Georg. IV. 74. *Spiculaque exacuunt rostris.* Noster VI. 9. 20.

67. *Desperatio spei causa est.* Senec. Controv. 29. *Concitatissima in mortem rabies est: desperatione ultima in furorem animus impellitur. Quædam feræ tela ipsa commordent, & ad mortis auctorem per vulnera sua ruunt. Abscissa missione gladiator, quem armatus fugerat, nudus insequitur.* Veget. III. 21. *Sed clausis ex desperatione crescit audacia, & cum spei nihil est, sumit arma formido.* Noster IX. 5. 6.

68. *Nudi* i. inermes. Salust. Jugurth. c. 107. *Et in maximo omnium metu nudum, & cæcum corpus ad hostes vertere. Nuda prælia* Prop. IV. 1. 14. *Nuda pugna.* Stat. Theb. I. 413. *nudæ vires* Theb. VI. 18. sine ferro, & armis. Et *nudum pectus* clypeo non tectum infr. VI. 1. 15.

69. *Complectebantur* i. complexu occupabant.

70. *Persepolis* sita fuit ad Araxem V. 7. 9. *Urbem multis annis illustrem, refertamque orbis terrarum spoliis* fuisse dicit *Justin.* XI. 14. 10. Divitias denarrant *Diodor.* XVII. 70. & Noster V. 6. 3.

71. *Caput* i. urbs, quæ in regione eminet, & locum principem tenet. Sic Roma *imperii sedes, caputque terrarum* Flor. I. 7. 9. qui II. 6. 35. *urbem urbium* dicit. Noster IX. 4. 4. VII. 4. 31. V. 8. 1. Persepolin Persidis *caput* vocant & *Plin.* VI. 26. *Justin.* XI. 14. 10. *Diodor.* XVII. 70.

72. *Exclusus* i. non admissus. Ita *excludi frequentia militum* est præ illa non posse introire infr. X. 6. 2.

73. *Acto* i. ducto, ut IX. 10. 14. *Agi* proprie dicuntur *pecora tardiora.* Serv. Ecl. I. 13. Inde *agmen more pecudum agebatur* infr. V. 13. 19. & *tergiversantes ferro actos in hostem* dicit *Justin.* I. 6. 10.

Frau-

CAP. V.

ARGUMENTUM.

Persepolim summa celeritate, quæ laudatur, contendit, & Græcis in itinere sibi occurrentibus petitos agros attribuit Alexander.

REx eodem loco, quo hostium copias fuderat, castra communivit. Quamquam enim undique fugati hostes victoriam concesserant; tamen prærupte, præcipitesque fossæ, pluribus locis objectæ, abruperant iter: sensimque & caute progrediendum erat, jam non hostium, sed locorum fraude [1] suspecta. Procedenti ei literæ traduntur a Ti- 2
ridate, custode [2] regiæ pecuniæ, indicantes, *eos, qui in urbe essent, audito ejus adventu, diripere velle thesauros; properaret occupare: expeditum iter esse, quamquam Araxes amnis interfluat.* Nullam virtutem Re- 3
gis istius magis, quam celeritatem [3] laudaverim. Relictis enim pedestribus copiis, tota nocte cum equitibus itineris tanto spatio fatigatis, ad Araxem prima luce [4] pervenit. Vici erant in propinquo; 4
qui-

Fraudem locis tribuit Curtius ob fossas prærupta, sive eas ad impedienda itinera hostes effecissent, sive ipsius naturæ impetus, ut V. 4. 23. Dicitur hoc vero *μεταφορικῶς*. *Fraus* enim non cadit nisi in hominem, & humani generis hostes stygios genios. Simili figura *insidum glacie flumen* Flor. III. 4. 5. *fallaces campi* Tac. Ann. I. 61. 2. dicuntur. V. *Raderum* & *Freinshemium.*

2. *Custode*, quem *urbis præfectum* vocat *Diod.* XVII. 69.

3. Celeritas *in rebus bellicis amplius solet prodesse, quam virtus.* Veget. IV. 31. Alexandri *celeritatem* laudat Aelian. V. H. X. 4. *Alexander Philippi filius ter* (i. tertium, tribus temporibus) *quadringentis stadiis* (novem nostratibus milliaribus) *continuo itinere confectis, antequam quietem caperet exercitus, cum hostibus conflixit.* Exempla alia plurima congessit *Freinshemius.*

4. *Prima luce* i. cum primum incipiebat lucescere. Cic. Attic. IV. 3. *Metellus cum prima luce furtim in campum itineribus prope deviis currebat.* Noster VI. 5. 12. 11. 27.

5. *Subditis* i. subjectis, *onderstuttet.*

6. *In-*

quibus direptis ac dirutis, pontem ex materia eorum,
5 subditis 5 saxis strenue induxit 6. Jamque haud procul urbe erant; quum miserabile agmen, inter pauca fortunæ exempla memorandum, Regi occurrit. Captivi erant Græci ad quatuor millia 7 fere, quos
6 Persæ vario suppliciorum modo adfecerant. Alios pedibus 8, quosdam manibus, auribusque 9 amputatis, inustisque 10 barbararum literarum notis, in longum sui ludibrium reservaverant, & cum se quoque alienæ ditionis esse cernerent, volentes Regi
7 occurrere non prohibuerant. Inusitata simulacra 11, non homines videbantur, nec quicquam in illis, præter

6. *Induxit* i. super Araxem duxit. Sic *inductum opus* vocat Prop. IV. 11. 17. quod ductum est usque ad Vejorum muros fodiendo sub vinea.

7. *Quatuor millia.* Diodor. XVII. 69. *Supplicantium ritu obviam illi procedunt Græci quidam, quos superiores Persarum Reges in servitutem abstraxerant: circiter* IↃCCC. *numero erant.* Cujus numerum confirmat *Justin.* XI. 14. 11.

8. *Pedibus.* Sic Andronicus Imperator in Prusienses sæviit, *quorundam pedibus amputatis, nonnullis oculo dextro, & pede sinistro mutilatis.* Niceras in Andron. I. Avidius Cassius *desertoribus* quibusdam *crura incidit ac popliteas.* Vulcat. in vita c. 4. V. *Freinshemium.*

9. *Auribus.* Et hic frequens fuit supplicii modus veteribus. Senec. de ira III. 17. *Lysimachus Telesphorum Rhodium amicum suum undique decurtatum, cum aures illi nasumque abscidisset, in cavea velut novum animal aliquod & inusitatum diu pavit: cum oris detruncati, mutilatique deformitas humanam faciem perdidisset.* Noster VII. 5. 40. V. *Briss. de regn. Pers.* II. 267. *Fabr. Semestr.* III. 19.

10. *Inurebantur* literæ sive notæ candenti ferro. Juven. XIV. 23.

Quoties aliquis tortore vocato
Uritur ardenti duo prop.er lintea ferro.

Nævius apud Priscian. VII.

Signare oportet frontem calida forcipe.

Inde stigmata appellat *focorum signa* Columella:

Deletura quoque est fronti data signa focorum.

Deinde illis atramentum infundebatur, quo eminerent magis, & se lectui præberent. Petron. c. 63. *Implevit Eumolpus frontem utriusque ingentibus literis.* Vetus pœna, & variis gentibus non ignota. V. *Lipsi. Elect.* II. 15. *Cujac. Observ.* VII. 13.

11. *Simulacra* i. monstra hominum, non homines, larvæ, umbræ, spectra, ob deformatam faciem, auribus, naribusque

ter vocem, poterat cognosci. Plures igitur lacrymas commovere, quam profuderant ipsi: quippe in tam multiplici variaque fortuna singulorum, intuentibus similes quidem, sed tamen dispares 12 pœna, quis maxime miserabilis esset, liquere non poterat 13. Ut 8
vero *Jovem* illi *tandem Graciæ ultorem* 14 *aperuisse oculos* 15 conclamavere; omnes pari supplicio adfecti sibi videbantur. Rex, absterfis, quas profuderat, lacrymis, *bonum habere animum* jubet; *visuros urbes suas, conjugesque*: & castra inde duo ab urbe stadia communit. Græci excesserant 16 vallo, delibera- 9
turi;

que carenten, & stigmatis fœdatam. V. *Raderum.*

12. *Dispares.* *Par* esse dicitur, quod tantundem habet aut virium, aut magnitudinis, quamquam alia sit forma, aut specie: ut contra *simile*, quod eandem figuram habet, magnitudine *dispari*, puta, duobus angulis rectis, *pares* sunt qui triangulum constituunt, quamquam dissimiles, quadratum quadrato simile, quamquam possit esse *dispar.* Sic intelligenda sunt illa *Quintil.* X. 1. *Liv.* XLV. 43. Ita in hac miserorum turba *similis* erat omnium pœna, quippe mutilatio: sed tamen *dispar*, levius enim adflicti erant, qui aures puta, quam qui manus, pedesve, aut oculos perdiderant. Et quamquam revera erat calamitatis diversitas, tamen tristi hoc spectaculo subito effuso, non liquere poterat intuentibus, quis maxime esset miserabilis in tanta turba miserorum. Vult ergo Curtius: agmen hoc miserorum ipso conspectu movisse lacrymas procul visentibus: dein postquam propius suggressum, etiam clamorem cum sustulisset, mixtum commemoratione malorum suorum, & congratulatione vindictæ, sic tetigisse animos audientium, ut non secus afficerentur, ac si ipsi idem supplicium in suis corporibus pertulissent, & hoc est quod n. 8. dicit *omnes pari supplicio adfectos sibi visos.* V. *Freinshemium.*

13. *Liquere* i. liquido apparere, certum & manifestum esse. Cic. de Divin. I. *Quum id, de quo Panætio non liquet, reliquis solis luce clarius esse videatur.* Noster VII. 2. 24. X. 5. 26.

14. *Ultorem*, quod sceleratorum impia facta ulcisceretur. Ita & *Mars Ultor.* Ab Agrippa fanum Pantheon Jovi Ultori conditum fuisse tradit *Plin.* XXXVI. 15. V. *Raderum.*

15. *Aperuisse oculos*, ut qui tot annis cœcus visus fuerit, cum tamdiu Græcos a Persis vinci, & premi passus est. Tum *aperit* numen *oculos*, cum flagitia hominum per supplicia punit. V. *Raderum.*

16. *Excesserant vallo* i. castris tantisper egressi erant, ut in medium ponerent consilia, quod extra castra commodius videbantur facturi. V. *Raderum.*

17. Do-

turi, quid potiſſimum a Rege peterent: quumque aliis *ſedes in Aſia rogare*, aliis *reverti domos* [17] placeret [18]; Euthymon Cymæus ita locutus ad eos ferrur: *Hi, qui modo ad opem petendam ex tenebris, & carcere* [19] *procedere erubuimus, ut nunc eſt, ſupplicia (quorum nos pudeat magis, an pœniteat, incertum eſt) oſtentare* [20] *Græciæ* [21] *velut lætum ſpectaculum cupimus. At ii optime miſerias ferunt, qui abſcondunt* [22]: *nec ulla eſt tam familiaris infelicibus patria, quam ſolitudo, & ſtatus prioris oblivio. Nam qui multum in ſuorum miſericordia ponunt, ignorant, quam celeriter lacrymæ inareſcant* [23]. *Nemo fideliter diligit, quem faſtidit. Nam & calamitas querula eſt* [24]; *& ſuperba* [25] *felicitas. Ita ſuam quisque fortunam in conſilio habet* [26], *quum de aliena deliberat: & niſi mutuo* [27] *eſſemus miſeri, olim alius alii potuiſſemus eſſe faſtidio. Quid mirum eſt, fortunatos* [28] *ſemper parem quærere? Obſecro vos, olim vita defuncti, quæramus locum, in quo hæc ſemeſa* [29] *membra obruamus* [30]: *Ubi horribiles cicatrices celet exilium. Grati prorſus conjugibus, quas juvenes duximus, revertemur? Liberi in flore ætatis & rerum patres adgnoſcent* [31] *ergaſtuli* [32] *detrimenta* [33]? *Et quota pars noſtri tot obire terras poteſt? Procul Europa in ultima orientis relegati* [34], *ſenes, debiles, majore membrorum*

17. *Domos* i. in patriam, Infr. VI. 2. 17. VIII. 10. 9.

18. *Placeret* i. videretur. Cic. Divin. 1. *Non placet hoc Stoicis.*

19. *Tenebris & carcere* i. tenebroſo carcere, ut *qualem pateris libamus & auro* i. pateris aureis. Virg. Georg. II. 192. *Arma virumque ferens* i. armatum virum Aen. XI. 746. *Ergaſtulum* n. 13. Plura invenies apud *Voſſ. Inſtit. Orat.* V. 4. 4.

20. *Oſtentare*, daar mede als pocchen.

21. *Græciæ* i. Græcis.

22. *Optime ferunt, qui abſcondunt.* Ita Cæcilius apud Gell. II. 23. *Is demum miſer eſt, qui ærumnam ſuam nequit occultare.* Senec. Thyeſt. II. 1. 148.

Tacere multis vitæ diſcitur malis.

Quibus addere poteris, quæ exhibet *Freinshemius.*

23. *Celeriter lacrymæ inareſcunt.* Cic. de Invent. 1. *Commotis autem animis diutius in conqueſtione morari non oportebit. Quemadmodum enim dixit Rhetor Apollonius: lacryma nihil citius areſcit.* Partit. Orat. *Cito enim areſcit lacryma, præſertim in alienis malis.* Quod partim inde eſt, quia lacrymæ ſunt ſalſæ, cujusmodi calida ſunt: partim quia aliena mala non alte adeo in pectus deſcendunt, ut diu durent. V. *Voſſ. Inſt. Orat.* III. 6. 4.

24. *Querula.* Videtur expreſſum ex illo Cicer. Attic. XII. 40. *Scis, quam ſit φιλαίτιον & συμφορᾶ* i. *querula calamitas.* Noſter VI. 10. 1. Tullius pro Sylla: *Difficile eſt tacere, quum doleas.* Cauſa eſt, quod ex *queſtu* quædam doloris levatio ſperatur. Cui addas illud Plin. Epiſt. VIII. 16. *Eſt quædam etiam dolendi voluptas: præſertim, ſi in amici ſinu deſleas, apud quem lacrymis tuis vel laus ſit parata, vel venia.* V. *Loccenium.*

25. *Superba*, quia moleſte fert obtundi ſe querelis miſerorum. V. *Freinshemium.*

26. *Suam quisque fortunam in conſilio habet* i. ſuam fortunam conſiderat, & ſecundum illam adverſus alios ſe gerit. Sic fere *metum in conſilio habere* dixit Liv. XXXVI. 7. *fortunam in conſilio habere* n. quo inclinatura eſſet. idem. XXXVIII. 8. *fortunam publicam in conſilio habere* Senec. de ira I. 11. *viribus* n. ejus *æſtimatis*, ut additur. Sic in l. 1. C. *qui & adverſ. quos non reſtituantur*, eleganter ait Imperator Alexander, *in conſilio cognoſcentis eſſe oportere* i. conſiderandum eſſe cognoſcenti, num diligens paterfamilias fuerit, &c. V. *Freinshemii Indicem.*

27. *Mutuo* i. invicem, *de een ſoo wel, als den anderen.* Cicer. Fam. X. 15. *Fac valeas, meque mutuo diligas*, gy my ſoo wel, als ick u.

28. Fortunatus *eſt ille, cujus ex ſalute non minor pene ad omnes, quam ad illum ventura ſit, lætitia pervenerit.* Cicer. pro Marcello. Vocat Cicero *fortunatos*, quos docti viri Græco ſermone dicunt εὐδαίμονας, cum tamen eosdem vulgus εὐτυχεῖς appellet. V. *Victor.* V. L. XXI. 12.

29. *Semeſa*, half verteert. Virg. Aen. III. 244. *ſemeſa præda* VIII. 297. *ſemeſa oſſa.*

30. *Obruamus* n. terra i. ſepeliamus. Quintil. Declam. 5. *quod ignotis cadaveribus humum congerimus.*

31. *Adgnoſcent* interogative, pro *adgnoſcentne*, ut *n.* 14. *tolerabimus* pro *tolerabimusne. Adgnoſcere* eſt ſuscipere, habere pro eo, quem ſe quisque fert. Juſtin. I. 5. 4. *Nepotem adgnovit.* Inde titulus *de adgnoſcendis liberis* Digeſt. XXV. 3. Noſter *n.* 20. V. & *Freinshemii Indicem.*

32. *Ergaſtuli* vox origine Græca eſt, etſi non flexu. *Locus erat, in quo vincti operantur*, ἐργάζονται. Gloſſæ Philoxeni. Habuere illa Aegyptii, Medi, Romani. Fines agri cultio, molitura, lapidum cæſura, aquæ hauſtio. Locus non fuit in oppidis, ſed in villis, & quidem ſubterraneus, depreſſus, ſedibus & anguſtis feneſtris diſtinctus, prorſus ad carceris formam. Incola dicebatur *ergaſtulus*, ut cuſtos *ergaſtularius.* Quindecim conficiebant *ergaſtulum* vincti, & inſcripti, & ſemiraſi. Quæ ſingula pluribus ſcriptorum teſtimoniis explicat *Lipſ. Elect.* II. 15.

33. *Detrimenta* i. qui *detriti* ſumus in ergaſtulis. Tales Plaut. Moſt. II. 1. 9. dicuntur *ferritribaces viri.* Trin. IV. 3. 14. *ferriteri*, & carcer ipſe *ferriterium* Moſt. III. 2. 55.

34. *Re-*

brorum parte mutilati, tolerabimus scilicet, quæ armatos,
15 *& victores fatigaverunt. Conjuges deinde, quas captis*
sors & necessitas unicum solatium adplicuit, parvosque libe-
16 *ros, trahimus nobiscum, an relinquimus. Cum his veni-*
entes nemo adgnoscere volet. Relinquemus ergo extemplo
præsentia pignora, quum incertum sit, an visuri simus ea,
quæ petimus? Inter hos latendum est, qui nos miseros nosse
17 *cœperunt.* Hæc Euthymon. Contra Theætetus Athenien-
sis orsus est dicere: *Neminem pium habitu corporis suos æstimaturum; utique sævitia hostis, non natura*
calamitosos [35]. *Dignum esse omni malo, qui erubesceret*
fortuita: tristem enim de mortalitate ferre sententiam; &
desperare misericordiam, quia ipse alteri denegaturus sit.
18 *Deos, quod ipsi nunquam ausi optare forent; offerre pa-*
triam, conjuges, liberos, & quicquid homines vel vita
19 *æstimant, vel morte redimunt. Quin illi ex hoc carcere*
erumperent, alium domi [36] *esse cœli haustum, alium lu-*
cis adspectum: mores, sacra, linguæ commercium [37] *etiam*
a barbaris expeti; quæ ingenita [38] *ipsi omissuri sint sua sponte;*

34. *Relegati* i. separati. Cic. Offic. III. *Pater filium ab hominibus relegavit, & ruri habitare jussit.* Nostet VI. II. 3. IX. 2. 9.

35. *Sævitia non natura.* Aristot. Eth. III. 5. *Nemo oculis per naturam, morbum, aut vulnus hostile privato, aliove corporis vitio laboranti probrum objicit; sed misericordia potius commovetur. Cui autem ex violentia, aut alia intemperantia hoc evenerit, is culpatur ab omnibus.*

36. *Alium domi esse cœli haustum* in *l.* 23. *Cod. de pœn.* ita imitatione expressum est: *Privati auræ communis haustu, & lucis adspectu.* Ubi de carcere detentis sermo est. Quamvis Solum patrium forte asperius, & cœlum non satis clemens alicui contigerit, tamen secundum proverbium: *Domus chara, domus optima.* V. *Loccenium.*

37. *Linguæ commercium*, gemeenschap van taele. Plin. Paneg. *Diversas gentes miscere commercio linguæ. Lingua communis* Liv. XXVIII. 12. Nostet VI. 3. 8. VII. 5. 33. *Commercium* est libera contrahendi facultas, dicta ab iis, qui merces ultro citroque convehunt, & distrahunt. Cicer. Verr. V. *Commercium in agro Segestano nemini est.* Inde dicitur pro quavis consuetudine, & usu. Cicer. de Senect. *Voluptas nullum habet cum virtute commercium.* Nostet VI. 10. 23. VII. 3. 5. VIII. 9. 19.

38. *Ingenita.* Hoc suadet Theætetus, non esse deserenda patria & *ingenita* bona, cum etiam barbari, quibus nativa non sunt, ea

te; non ob aliud tam calamitosi, quam quod illis carere
coacti essent. Se certe rediturum ad Penates, & *in patri-* 20
am; tantoque beneficio Regis usurum: si quos contuber-
nii [39], *liberorumque, quos servitus coegisset adgnoscere,*
amor detineret; relinquerent [40], *quibus nil patria carius*
est. Pauci hujus sententiæ fuere: cæteros consue- 21
tudo, natura potentior [41], vicit. Consenserunt, *petendum esse a Rege, ut aliquam ipsis adtribueret sedem.*
Centum ad hoc electi sunt: quos Alexander ratus, 22
quod ipse præstare cogitabat, petituros: *Jumenta*, inquit, *adsignari, quæ vos veherent: & singulis vestrum*
mille denarium [42] *dari jussi. Quum redieritis in Græciam,*
præstabo, ne quis statum suum, si hæc calamitas absit, ve-
stro credat esse meliorem. Illi obortis lacrymis, terram 23
intuebantur [43], nec aut erigere vultus, aut loqui audebant: tandem Rege tristitiæ causam exigente, Euthymon similia iis, quæ in consilio dixerat, respondit. Atqui ille non fortunæ solum eorum, sed 24
etiam pœnitentiæ [44] misertus; *terna millia denarium*

ea summopere appetant. Ita noster *ingenitam venerationem* dixit III. 6. 17. Ita *ingenita odia* Senec. Benef. V. 16. *ingenitum decus* Rutil. Itiner. I. 7. *ingenitam curiositatem* Apul. Milef. IX. V. *Freinshemium.*

39. *Contubernium*, non conjugium erat inter captivos, & servos. Petron. c. 56. *Contubernalis mea mihi fastum facit.*

40. *Relinquerent* i. demitterent, abire sinerent domum.

41. *Consuetudo, natura potentior.* Ita quoque Claudian. Consul. Mall. II. 185.

Nec me, quid valeat natura fortior usus,
Præterit.

Plin. Præf. XXXIII. *Didicit homo naturam provocare.* Heliod. III. *Ars etiam naturam novit cogere.* V. *Freinshemium.*

42. *Mille denarium* i. centum Philippeos. V. *Raderum.*

43. *Terram intuebantur*, ut solent, quos fortunæ suæ pœnitet, pudetve. Sic apud Liv. XLV. 8. *Perseus terram intuens, diu tacitus flevit.* Nostet VI. 9. 1. V. *Raderum* & *Freinshemium* ad VI. 9. 1.

44. *Pœnitentiæ*, qua, cum antea reditum in patriam maluerant, nunc accuratiori sortis suæ contemplatione sententiam mutaverant. Cujus causam exponit Diodor. XVII. 69. *Rex, prout magnificentia sua dignum foret, honoratis reditum in patriam curaturum promittit. At illi inter se congressi, habito consilio, illic permanere satius esse, quam in patriam reverti judicant. Resti-*

um 45 *singulis dari* jussit: denæ vestes 46 adjectæ sunt, & armenta 47 cum pecoribus, ac frumento data: ut coli, serique adtributus iis ager posset.

tutos enim se, huc illuc dispersum, & quamdiu superfuerint, ignominiosis ob hanc fortunæ iniquitatem ludibriis adfectum iri. At si in communi versantes calamitate simul degant, ex similitudine alieni infortunii suæ miseriæ percepturos solatium arbitrantur. Justin. XI. 14. 12. *Data potestate redeundi, agros accipere maluerunt: ne non tam gaudium parentibus, quam detestandum sui conspectum reportarent.*

45. *Terna millia denarium* i. trecentos Philippeos. Summa duodecies centena millia Philippeorum, sive decies sexies centena millia florenorum. *Diod.* XVII. 69. *ter millenas unicuique drachmas* donatas dicit, sed *drachmæ* Græcorum ad unguem respondent *denariis* Latinorum, ex quibus eadem sors & summa conficitur. V. *Raderum.*

46. Denæ vestes. *quinas stolas viriles, & totidem femineas* dicit Diodor. XVII. 69.

47. *Armenta* V. IX. 2. 16. Diodor. XVII. 69. *Bina boum paria, & oves quinquagenas, totidemque medimnos tritici.*

CAP. VI.

ARGUMENTUM.

Persepolim & Persagadum occupat, & diripit, interiorem Persidis regionem vastat, & Mardos subigit Alexander.

1 POstero die convocatos duces copiarum docet; *nullam infestiorem urbem Græcis esse, quam regiam veterum Persidis Regum. Hinc illa immensa agmina infusa* 1: *hinc Darium prius; deinde Xerxem Europæ impium* 2 *intulisse bellum. Excidio illius parentandum* 2 *esse majoribus*

INfusa i. immissa, *sin ingevallen.* Flor. III. 21. 6. *Geminum agmen urbi infudit.* Cic. Fam. IX. 15. *Quum in nostram urbem est infusa peregrinitas. Inducere* n. 2.

2. *Parentandum esse*, der afgestorvenen gedaghteniſſe houden. Infr. VII. 2. 29. IX. 5. 20. *Parentare* proprie est epulas ad monumentum ferre. V. *Guther. jur. Man.* II. 12. Quam inane hoc

ribus 3. *Jamque Barbari, deserto oppido, qua quemque metus agebat, diffugerant:* quum Rex phalangem nil contatus inducit. Multas urbes, refertas 4 opulentia regia, partim expugnaverat; partim in fidem acceperat: sed urbis hujus divitiæ vicere præterita. In hanc totius Persidis opes congesserant 5 Barbari. 3 Aurum, argentumque cumulatum erat: vestis 6 ingens modus 7: supellex non ad usum modo, sed ad ostentationem 8 luxus comparata 9. Itaque inter ipsos 4 victores ferro dimicabatur, pro hoste erat, qui pretiosiorem occupaverat prædam: & quum omnia, quæ repericbantur, capere non possent; jam res non occupabantur 10, sed æstimabantur. Lacera- 5 bant regias vestes, ad se quisque partem trahentes: dolabris 11 pretiosę artis vasa cædebant: nihil neque in-

hoc fuerit, docebit *Arrianus.*

3. *Majoribus* Græcorum, quos vexaverant.

4. *Refertas* i. plenas. Cic. pro Sext. *Corporibus civium Tiberim repleri, cloacas referciri.* Noster VII. 5. 18.

5. *Congesserant* i. coacervaverant. *Congerere* est simul gerendo aliquo conjicere, & cumulare. Inde *avium congestus* est, cum aves ad nidum construendum festucas, herbas, floccosque *congerunt.* Virg. Ecl. III. 69.

Aereæ quæ congessere palumbes.

Noster V. I. 10. VII. II. I. VIII 10. 17: 14. 38. V. *Turneb.* V. 19. XXI. 2.

6. Vestes *pretiosissimæ, aliæ purpura infectæ, aliæ texturis aureis variegatæ, ingenti numero victoribus in præmium cedere.* Diodor. XVII. 70.

7. *Modus* i. copia. Sueton. Calig. c. 38. *taxato modo summæ.* Frontin. Stratag. II. 5. 12. *Maharbal magnum vini modum mandragora permiscuit.* Noster *n.* 8. VI. 4. 21. V. *Freinshemii Indicem.*

8. *Ostentationem* i. ostensionem. Petron. c. 18. *Lacrymas ad ostentationem doloris paratas.* Ita Samnites *aureis & argenteis armis, discolori veste, usque ad ambitum armatos* dicit Flor. I. 16. 7.

9. *Comparata* i. instructa, adornata. Cic. Verr. III. *Magnifice convivium comparat.*

10. *Non occupabantur, sed æstimabantur.* In direptionibus proxima quæque invaduntur, metu, ne cunctando amittatur opportunitas rapiendi, dum cæteri impigre, quæ possunt, sibi vindicant. At in tanta rerum copia, cum viderent plus esse prædæ, quam ut omnis asportari possit, elegerunt pretiosiora, dispexeruntque, ne frustra se vilibus sarcinis onerarent. Ita factum & III. 13. 11. V. *Freinshemium.*

11. *Dolabras* militares nunquam alia significatione reperio,

intactum erat, neque integrum ferebatur [12]: abrupta
simulacrorum membra, ut quisque avellerat [13], tra-
6 hebat. Neque avaritia solum, sed etiam crudelitas
in capta urbe grassata est [14]: auro, argentoque onu-
sti vilia [15] captivorum corpora trucidabant; passim-
que obvii cædebantur, quos antea pretium sui mi-
7 serabiles fecerat. Multi ergo hostium manus volun-
taria morte occupaverunt; pretiosissima vestium [16]
induti, e muris semet ipsos cum conjugibus ac libe-
ris in præceps jactantes. Quidam ignes, quod pau-
lo post facturus hostis videbatur, subjecerant ædi-
8 bus, ut cum suis vivi cremarentur. Tandem *suis* [17]
Rex *corporibus* [18] *& cultu feminarum, abstinere* jussit.
Ingens pecuniæ captivæ [19] modus traditur, prope
ut

quam ut commode de ferramentis accipias, quæ nostrates *Pickel* vocant, valido, & subinde attenuato rostro, donec in acutum mucronem exeat, terræ præcipue effodiendæ, tum etiam muris penetrandis apto. Est ergo instrumentum, quo imprimis utuntur fossores: unde Corbulonis apophthegma, *hostem dolabra vincendum esse* i. operibus, ut explicat Frontin. Stratag. IV. 7. 2. Flor. IV. 10. 10. *Quum argentum ejus passim dolabris concideretur.* Noster *n.* 14. IX. 5. 10. Etiam cum iis *cæsas sylvas* dicit Noster VIII. 4. 11. Non enim secando truncos, sed eruendo eas radicitus, stratas intelligo. V. *Freinshemii Indicem.*

12. *Ferebatur* i. auferebatur.

13. *Avellerat* i. abruperat, abscinderat. Cic. de Senect. *Poma ex arboribus, si cruda sunt, avelluntur: si matura, decidunt.*

14. *Grassata est* i. sæviit. Festus: *Grassari antiqui ponebant pro adulari. Grassari autem dicuntur latrones vias obsidentes. Gradi siquidem ambulare est, unde tractum grassari, videlicet ab impetu gradiendi.* Cic. de Fat. *Hoc enim modo viator quoque bene vestitus, causa grassatori fuisse dicitur, cur ab eo spoliaretur.* Hinc *grassari*, sævire. Flor. I. 7. 4. *Sed ipse in senatum cædibus, in omnes superbia grassatus.*

15. *Vilia.* V. VI. 9. 19. §. 27.

16. *Pretiosissima vestium.* V. V. 9. 1. §. 5.

17. *Suis* i. sui juris, & liberis. Plaut. Pers. IV. 3. 3.

Ita ancilla mea, quæ fuit hodie, sua nunc est.

Men. V. 7. 55.

Quando suus factus sit, a me argentum petit.

Ad eundem modum Pers. V. 88.

Meus a prætore recessi.

V. *Gronov. in Liv.* XXVII. 24.

18. *Corporibus* in universum, feminarum, & virorum. V. *Freinshemium.*

19. *Captivæ* i. ex hoste captæ. Virg. Aen. II. 765. *captiva vestis.* VII. 184. *captivi currus.* Noster VIII. 7. 11.

20. *Cen-*

ut fidem excedat. Cæterum aut de aliis quoque du- 9
bitamus; aut credimus, in hujus urbis gaza fuisse
centum & viginti millia talenta [20]: ad quæ vehenda
(namque ad usus belli [21] secum portare decreverat)
jumenta, & camelos [22] *a Susis & Babylone contrahi* jus-
sit. Accessere ad hanc pecuniæ summam captis Per- 10
sagadis [23] sex millia talentorum. Cyrus Persaga-
dum urbem condiderat, quam Alexandro præ-
fectus ejus Gobares [24] tradidit. Rex arcem [25] 11
Persepolis, III millibus Macedonum præsidio re-
lictis *Nicarthidem tueri* jubet: Tyridati quoque,
qui gazam tradiderat, servatus est honos, quem
apud Darium habuerat: magnaque exercitus parte,
& impedimentis ibi relictis, Parmenionem Crate-
rumque præfecit. Ipse cum mille equitibus, pedi- 12
tum-

20. *Centum & viginti millia talenta* i. septingenties vicies centena millia Philippicorum, seu aureorum, seu coronatorum (nam hæc vocabula promiscue hac in re usurpantur.) Quibus si addas quinquaginta millia talentum Susis excepta, prodibunt millies & vicies centena millia. Quibus junctis, si insuper addas sex millia talentum i. tricies sexies centena millia Philippicorum, quæ *n.* 10. ex Persagadis cepit, conficient millies quinquagies sexies centena millia, vulgo centum & quinque milliones cum sexcentis millibus aureorum. V. *Gronovium.*

21. Ad usus belli *necessarios illius pecuniæ partem auferre, partem Susis deponere, ut ibi custodirentur,* asserit *Diodor.* XVII. 71.

22. *Jumenta & camelos.* Diod. XVII. 71. *Mulos, tum dossuarios, tum jugales, magno numero, & cum his* CIↃ. CIↃ. CIↃ. *camelos clitellarios.*

23. *Persagadas* a Persepoli non longe sitas fuisse oportet. Strabo enim tradit XV. 484. Alexandrum Magnum statim a Persepoli adiisse *Pasargadas.* Et idem in extremis finibus Persidis Persepolim ponit ad orientem. Ergo non longe inde *Persagadæ.* Hoc vero verum nomen esse, facile credent, qui Hebraicam linguam a primo saltem limine salutarunt, viam prælucente etymo, nam *Persarum castra* significat, quod bello Cyri contra Astyagem, ibi Persarum castra fuissent. V. *Salmas. Exerc. Plin. f.* 201. & *Freinshemium.*

24. *Gobaris* hujus nulla alibi est mentio. V. *Raderum* & *Rutgers. V. L.* III. 4.

25. *Arcem*, cum satis ampla, & spatiosa esset, triplici muro cinctam fuisse refert *Diod.* XVII. 71. quorum 1. *structuris sumptuosissimis eductus erat, & altitudinem habebat sedecim cubitorum, propugnaculis suis exornatus.* II. *cæteris quidem operibus primo similis,*

tumque expedita manu, interiorem Perſidis manum, ſub ipſum Vergiliarum [26] ſidus, petiit: multisque imbribus, & prope intolerabili tempeſtate vexatus, procedere tamen, quo intenderat [27], per-
13 ſeveravit. Ventum erat ad iter perpetuis obſitum [28] nivibus, quas frigoris vis [29] gelu adſtrinxerat [30]. Locorum ſqualor, & ſolitudines invię fatigatum militem terrebant, *humanarum rerum* [31] *terminos ſe videre* credentem. Omnia vaſta, atque ſine ullo humani cultus veſtigio adtoniti intuebantur: & *antequam lux quoque & cœlum ipſos deficerent*, reverti jube-
14 bant. Rex caſtigare territos ſuperſedit [32]: cæterum ipſe equo deſiliit, pedesque per nivem, & concretam [33] glaciem ingredi cœpit. Erubuerunt non ſequi,

milis, ſed hic tanto altior exſtitit. III. *formam habuit quadratam, & ad ſexaginta cubitorum altitudinem ſurrexit, ex lapide duriſſimo, & ad durationem perpetuam accommode coagmentatus. In unoquoque laterum æneæ erant portæ, & ænei juxta valli viginti cubitorum: quorum hi ad terrorem adſpectu injiciendum, illæ ad firmiorem loci munitionem conſtructæ erant.* V. & *Briſſon. de regn. Perſ.* I. 47.

26. *Vergiliarum* ſeu Plejadum occaſum Curtius intelligit: nam quando Sol cum ſcorpione adſcendit, taurus cum Plejadibus ſuis & ſuculis deſcendit, & hyemem inchoat. Eſt enim Taurus Scorpioni oppoſitus. Plin. II. 47. *Vergiliarum occaſus hyemem inchoat, quod tempus in* III. *Id. Novemb. incidere conſuevit.* Et cum Curtio mire facit hæc explicatio *Vergiliarum* occidentium. Quæ enim hic ab Alexandro geſta narrantur, per hyemem facta teſtantur hic *n.* 12. & 14. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

27. *Intenderat* i. propoſuerat. Terent. Andr. IV. 1. 18. *Repudio conſilium, quod primum intenderam.* Ubi Donatus: *Verbum a venatoribus translatum, qui retia intendunt ad feras captandas.*

28. *Obſitum* i. plenum. Locum frugibus, aut ſentibus *obſitum*, iis plenum dixiſſe veteres docet *Turneb.* XXIV. 40. Noſter *n.* 15. VI. 6. 23.

29. *Frigoris vis* i. frigus multum & maximum. Cicer. Offic. II. *Tecta, quibus frigorum vis pelleretur.* Noſter VII. II. 8: 3. 13.

30. *Adſtrinxerat* i. contraxerat, compreſſerat. Celſ. II. 30. *Labor adſtringet alvum.* Noſter VIII. 4. 6. VII. 3. 13.

31. *Humanarum rerum* i. orbis, naturæ, *het eynde van de werelt.* Noſter X. 2. 9.

32. *Superſedit* i. omiſit, abſtinuit. Cic. Fam. IV. 2. *Ita cenſeo facias, ut ſuperſedeas hoc labore itineris.* Verebatur enim, ne id fruſtra faceret Alexander.

33. *Concretam* i. frigore condenſatam. Flor. IV. 12. 18. *Concretus gelu Danubius*, bevroren. Noſter VIII. 4. 6. qui *adſtrictum gelu* dixit *n.* 13.

ſequi, primum amici, deinde copiarum duces; ad ultimum milites. Primusque Rex dolabra glaciem perfringens, iter ſibi fecit: exemplum Regis cęteri imitati ſunt. Tandem propemodum invias ſylvas 15
emenſi, humani cultus rara veſtigia, & paſſim errantes [34] pecorum greges reperere: & incolæ, qui ſparſis tuguriis habitabant, quum ſe callibus inviis ſeptos eſſe credidiſſent; ut conſpexere hoſtium agmen, interfectis, qui comitari fugientes non poterant; devios montes, & obſitos nivibus petiverunt. Inde per colloquia captivorum paulatim feri- 16
tate mitigata, tradidere ſe Regi; nec in deditos gravius conſultum. Vaſtatis deinde agris Perſidis, vi- 17
cisque compluribus redactis in poteſtatem; ventum eſt in Mardorum [35] gentem bellicoſiſſimam, & multum a cæteris Perſis cultu vitæ abhorrentem. Specus in montibus fodiunt, in quos ſeque, ac conjuges & liberos condunt: pecorum, aut ferarum carne [36] veſuntur. Ne feminis quidem pro naturæ ha- 18
bitu

34. *Errantes* i. libere paſcentes. Virg. Ecl. I. 9. VI. 40. *Errare* proprie eſt vagari; deſcendit enim ab ἐρέσσειν. *Gell. N. A.* XVI. 12. i. cum difficultate ire. Quia vero pecudes *errando* i. vagando paſcuntur, *errare* pro paſci uſurpatur.

35. *Mardos* deſcribit Noſter VI. 5. 11. & tradit Alexandrum tum primum illos invaſiſſe: nec tamen a ſe diverſus abit, nec per incuriam uno tempore geſta diviſit. Plura enim olim genera *Mardorum* exſtiterunt. Alii Hyrcaniæ confines, de quibus noſter libro ſexto: alii Perſarum fuerunt accolæ, de quibus Noſter hoc agit loco. Hos tradit Herod. I. 87. *Alii Perſæ hi ſunt, Panthelæi, Deruſiæi, Germani: atque hi omnes aratores. Alii vero pecuarii, Dai, Mardi, Dropici, Sagartii.* & Arrian. Indic. p. m. 586. *Quemadmodum & Mardi Perſas accoluut.* Hos intelligere Curtium docent ſequentia: *& multum a cæteris Perſis cultu vitæ abhorrentem.* V. *Blanck. in Arrian. p.* 219.

36. *Carne* tantum, absque pane, quem carni ſolent addere populi aratores. Hoc modo victitaſſe olim Germanos refert Cæſar B. G. VI. 22. 1. *Agriculturæ non ſtudent; majorque pars victus eorum lacte, & caſeo, & carne conſiſtit.* V. *Freinshemium.*

bitu molliora[37] ingenia sunt: comę prominent[38] hirtæ: vestis super genua: funda vinciunt frontem[39]; 19 hoc & ornamentum capitis, & telum est. Sed hanc quoque gentem idem fortunæ impetus domuit. Itaque trigesimo die, posteaquam a Persepoli profectus 20 erat, eodem rediit. Dona deinde amicis, cæterisque pro cujusque merito dedit: propemodum omnia, quę in ea urbe ceperat, distributa.

37. *Molliora* i. *mitiora* III. 2. 17.

38. *Prominent* i. ultra eminent. Plin. XI. 37. *Elephanto intus ad mandendum quatuor dentes, præter eos, qui prominent.* Noster IX. 10. 5.

39. *Frontem.* Ita de Baleari bus Diodor. V. 18. *Armatura ipsorum tres fundæ, quarum primam in capite gerunt, alteram ventri circumnexunt, tertiam manibus tenent.*

CAP. VII.

ARGUMENTUM.

Persepolim ab ebria Thaide impulsus incendit ebrius, Lycium ducem præmio luculento onerat, & Darium novis militibus auctus persequi statuit Alexander.

1 Cæterum ingentia animi bona[1]; illam indolem, qua omnes Reges anteceſſit; illam in subeundis[2] periculis constantiam; in rebus moliendis efficiendisque velocitatem[3]; in deditos fidem; in captivos clementiam; in voluptatibus permissis quoque & usitatis temperantiam[4]; haud tolerabili

1 *Animi bona* hæc rursus denarrantur X. 5. 26-32.

2. *Subeundis* i. adeundis, ferendis. Cic. pro Sext. *Licet omnia in me pericula impendeant, succurram, atque subibo.*

3. Velocitas *corporis celeritas appellatur.* Cic. Tusc. IV. Fronto: *Vigor est in elatione animi, velocitas in celeritate corporis.* Noster VII. 7. 7: 4. 14.

4. Temperantia *est, quæ in rebus aut expetendis, aut fugiendis, rationem ut sequamur, monet.* Cic. Fin. I. Invent. II. *Temperantia est rationis in libidinem & alios non rectos impetus animi firma, & moderata dominatio.*

rabilis vini cupiditate fœdavit. Hoste & æmulo[5] regni reparante tum quum maxime[6] bellum; nuper subactis, quos vicerat, novumque imperium aspernantibus, de die[7] inibat convivia, quibus feminæ[8] intererant: non quidem quas violari nefas esset; quippe pellices licentius, quam decebat, cum armato vivere adsuetæ. Ex his una Thais[9], & ipsa 3 temulenta[10] *maximam apud omnes Græcorum initurum gratiam* adfirmat, *si regiam*[11] *Persarum jussisset incendi: exspectare hoc eos, quorum urbes Barbari delessent.* Ebrio

5. *Æmulo* i. competitore. Justin. XI. 2. 3. *Æmulum imperii Caranum interfici curavit*; qui *participem* dicit VIII. 3. 10. *Quos Philippus veluti participes regni interficere gestiebat.* Alexandri *æmulus* dicitur Darius, non quod Macedoniam appetiverit, sed quia, Alexandro Asiam tenente, quam maxime instaurabat bellum contra Alexandrum, ut sibi ereptam repeteret Asiam.

6. *Tum quum maxime* admodum extendit orationem: q. d. si unquam reparando bello incubuit, tum præcipue summis viribus, *quam maxime* id egit. Frontin. Stratag. II. 9. *Consilium, quod tum quum maxime habebant Barbari.* III. 11. *Sacrificio maxime occupato.* Liv. XXX. 17. *A vestro præsidio nunc quam maxime patimur.* Noster III. 4. 14. VI. 6. 10. V. *Freinshemii Indicem.*

7. *De die convivia.* V. VI. 2. 2.

8. *Feminas in convivium* ducere Græcis turpe fuisse habitum docet Nep. præf. n. 7. *Quod multo sit aliter in Græcia. Nam neque in convivium adhibetur, nisi propinquorum.* Sic Lampsaci in convivio apud Philodamum, cum Rubrius filiam ejus intro vocari juberet; ille negavit *moris esse Græcorum, ut in convivio virorum accumberent mulieres.* Cic. Verr. I. V. *Freinshemium.*

9. Thais *genere fuit Attica. Admirationem præcipue meretur, quod sacrilegum Xerxis Persarum Regis facinus in arcem Athenienſium designatum unica muliercula, violatæ urbis civis, post multos tandem annos per lusum, eodem cladis genere ulta fuit.* Diodor. XVII. 72.

10. *Temulenta* i. *ebria* n. 4. Plin. XIV. 13. *Cato ideo propinquos feminis osculum dare jussit, ut scirent, an temetum olerent. Hoc tum nomen vino erat erat, unde & temulentia appellata.*

11. Regiam *Persarum incendit, suadente interim Parmenione, ut intactam eam servaret, tum quod pulchrum non esset possessiones virtute sua partas disperdere, tum quod Asiaticos minus benevolos ob id factum esset habiturus, existimaturos illum Asiam retinere nolle, sed ea debellata recessurum. Alexander se Persarum facinus ulciſci velle respondit, quod quum in Græciam cum exercitu veniſſent, Athenas subvertierant,*

4 Ebrio ſcorto de tanta re ferente ſententiam; unus & alter, & ipſi mero [12] onerati, adſentiunt. Rex quoque fuit avidior, quam patientior: *Quin igitur ulciſcimur*
5 *Græciam, & urbi faces ſubdimus?* Omnes incaluerant [13] mero: itaque ſurgunt temulenti ad incendendam urbem, cui armati pepercerant. Primus [14] Rex ignem regiæ injecit; tum convivæ, & miniſtri, pellicesque. Multa cedro ædificata erat regia: quæ
6 celeriter igne concepto, late fudit incendium. Quod ubi exercitus, qui haud procul urbe tendebat, conſpexit; fortuitum [15] ratus, ad opem ferendam con-
7 currit. Sed ut ad veſtibulum regiæ ventum eſt; vident Regem ipſum adhuc adgerentem faces. Omiſſa igitur, quam portaverant, aqua, aridam ma-
8 teriam in incendium jacere cœperunt. Hunc exitum habuit regia totius Orientis, unde tot gentes ante jura petebant: patria tot Regum: unicus quondam Græciæ terror: molita mille navium claſſem, & exercitus, quibus Europa inundata eſt, contabulato

templaque incenderant, aliaque multa in Græcos perpetrarant. Cæterum neque mihi prudenter hoc ab Alexandro factum videri poteſt, neque ulla de veteribus Perſis hac ratione ultio ſumpta fuiſſe. Arrian. III. 202.

12. *Mero* i. vino, cui nihil erat admixtum. Hoc inde dictum, quod tale *vinum merum* diceretur. Non. IV. 295. *Tu non inſanis, qui tibi vino corpus corrumpis mero.* Inde *meracas uvas* dixit Prop. II. 24. 14. ex quibus *merum vinum* exprimitur. Noſter *n.* 5. VII. 4. 7. VIII. 1. 22.

13. *Incaluerant mero* i. ebrii erant facti. Tacit. Ann. XI. 37. 2. *Claudius ubi vino incaluit.* Horat. Od. III. 21. 12.

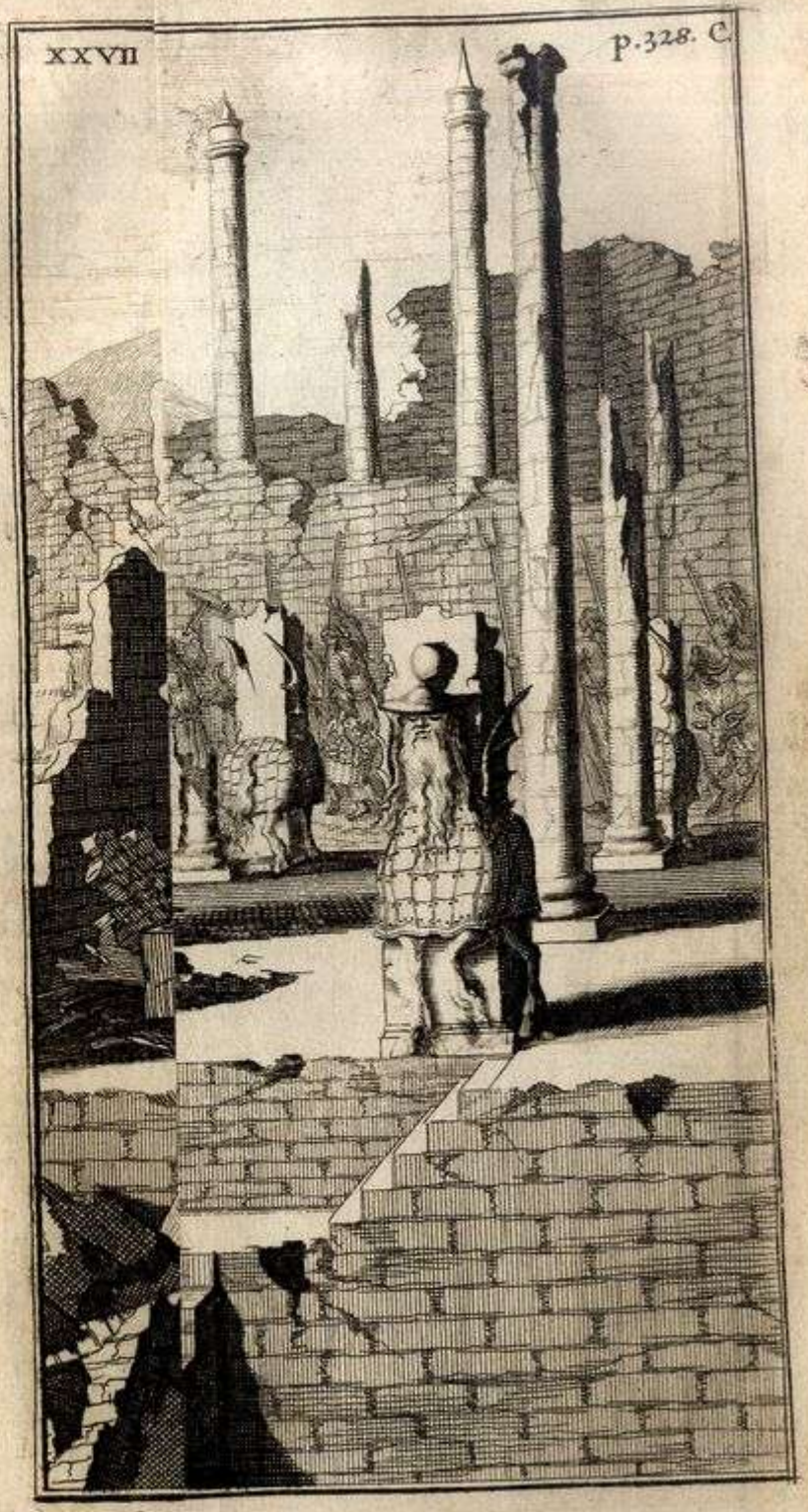
Sæpe mero caluiſſe virtus.

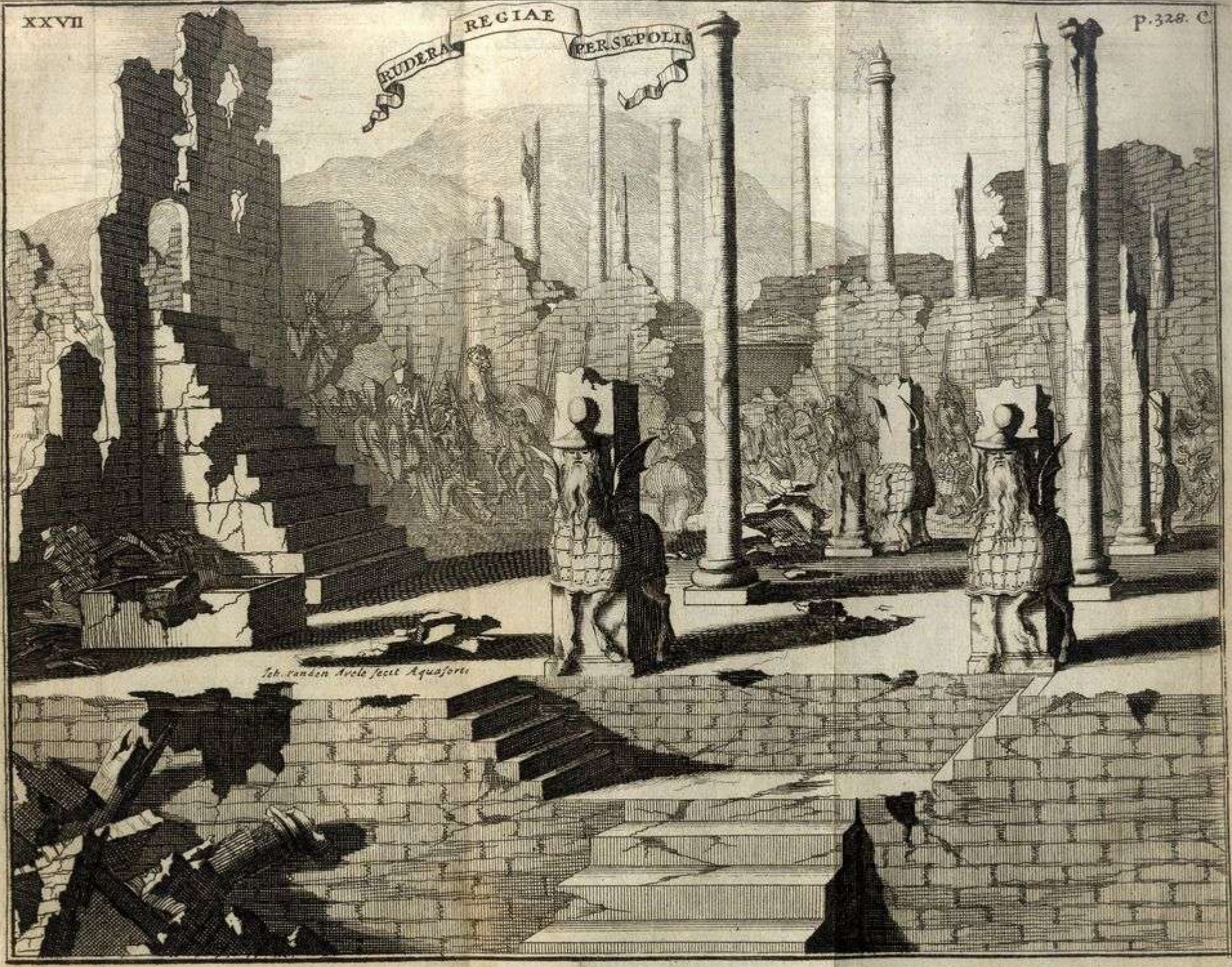
Noſter VIII. 1. 22.

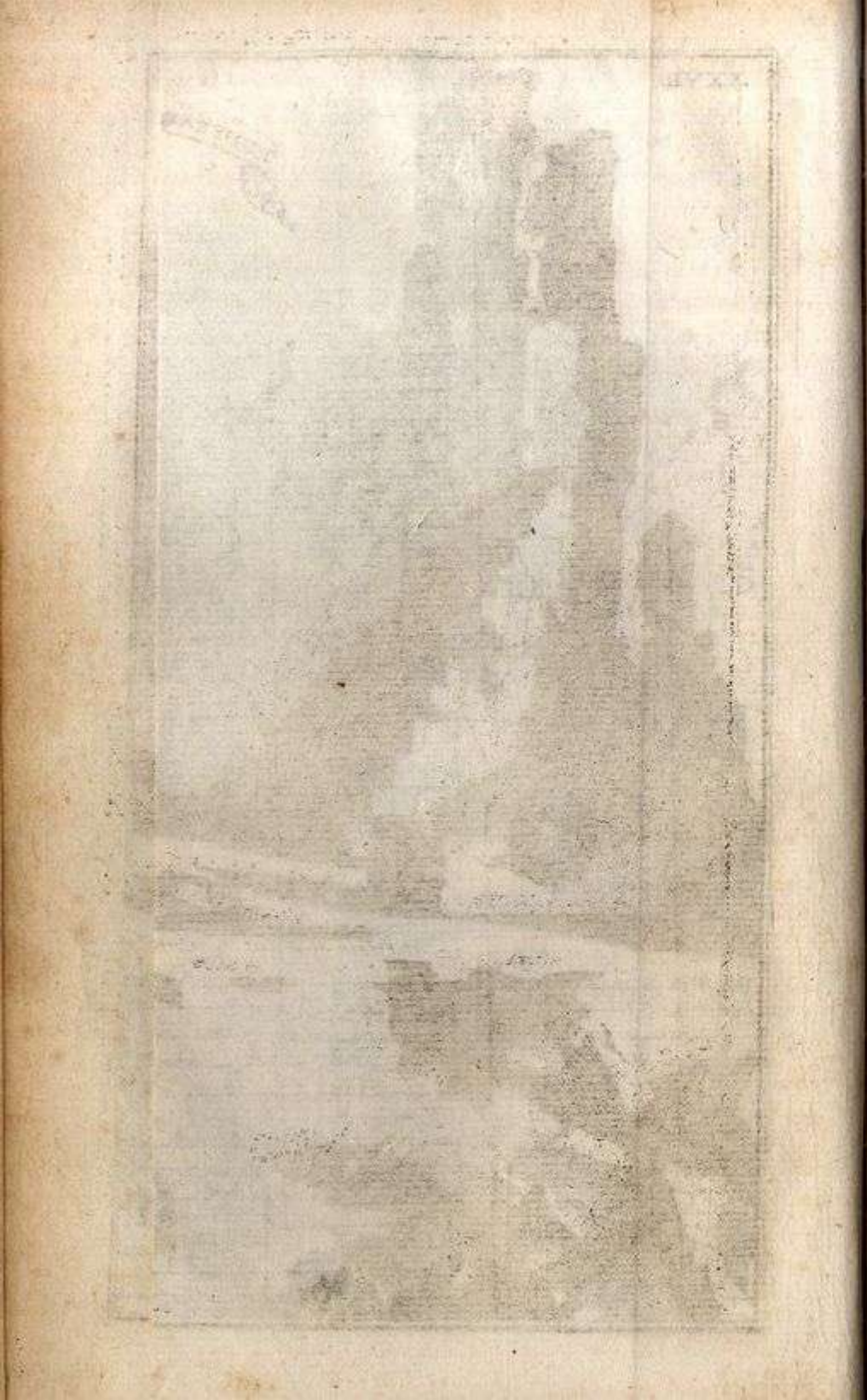
14. *Primus.* Diodor. XVII. 72. *Diſcurrente hoc ſermone inter juvenes, præcundum ſibi quiſpiam exclamat. Hanc vocem lætis clamoribus excipiunt alii: Soli tamen Alexandro facinus hoc convenire dictitant. Excitato igitur his verbis Rege, quotquot erant, intermiſſa compotatione, exſiliunt, & victricem Libero patri comeſſationem ſe agere profitentur. Extemplo ingens facum numerus coit, & aſſumtis, quæ tum aderant, feminis Muſicis, Rex duce Thaide meretricula, cum cantu, tibiisque & fiſtulis ad ſaltationem proceſſit. Illa vero a Rege prima faculam ardentem regiæ injicit.* Qualia & apud Plutarchum leguntur *Alex. f.* 250.

15. *Fortuitum* i. caſu accidiſſe. *Fortuitum contubernium* Phædr.

11.

RUDERA REGIAE PERSEPOLIS
Joh. vanden Avele fecit Aquaforti

lato[16] mari molibus, perfossisque montibus[17], in quorum specus fretum[18] immissum est. Ac ne 9 longa quidem ætate[19], quæ excidium ejus secuta est, resurrexit[20]. Alias urbes habuere[21] Macedonum[22] Reges, quas nunc habent Parthi. Hujus vestigium[23] non inveniretur, nisi Araxes[24] amnis osten-

II. 5. 4. quod casu nacta erat feles. Noster VIII. 10. 14. & 17.

16. *Contabulato* i. pontibus ex tabulis juncto. Ita de Caligula Sueton. c. 19. *Scio plerosque existimasse, talem a Cajo pontem excogitatum æmulatione Xerxis, qui non sine admiratione aliquanto angustiorem Hellespontum contabulaverit.* Historiam narrabit *Herod.* VII. 510.

17. *Montibus* Atho n. Thraciæ monte ingenti ac nobili, & ad mare pertingenti. Hunc perfodit Xerxes jactantiæ gratia, potentiæ ostentandæ cupidus, ac memoriæ suæ relinquendæ. Nam cum liceret nullo negotio naves per Isthmum transportare, jussit Isthmum intercidi, ad mare recipiendum, in fossam tantæ latitudinis, ut duæ triremes pariter illac agitari possent. V. *Herod.* VII. 506. 507. *Mel.* II. 2. *Catul.* LXVI. 23.

18. Fretum, *quo montem Athon Xerxes Rex Persarum continenti abscidit, in longitudine fuit passuum mille quingentorum.* Plin. IV. 20. Unde *mare* vocat *Cat.* LXVI. 23.

19. *Longa ætate*, quadringentorum circiter annorum ab Alexandro ad Curtium. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

20. *Resurrexit* i. instaurata est. Paterc. I. 7. 4. *Vix crediderim, tam mature tantam urbem crevisse, floruisse, concidisse, resurrexisse.* Prop. IV. 1. 36.

Dicam Troja cades, & Troica Roma resurges.

Noster IV. 4. 21. Qui urbes dicantur *nasci, vivere, ægrotare, mori, revivisere*, pluribus docent *Fab. Semest.* I. 9. *Schott. Nod. Cicer.* IV. 7.

21. *Habuere* i. habitavere, possedere. Salust. Catil. c. 6. *Urbem Romam condidere, atque habuere Trojani. Tenere* Noster V. 8. 1.

22. *Macedonum*, quod de successoribus Alexandri intelliges, non qui *Macedoniam*, sed qui has terras tenuerunt, usque ad Arsacis tempora, i. de Nicatore Seleuco, Antiocho Seleuci, Seleuco Antiochi, a quo defecere Parthi. V. *Freinhemium.*

23. *Vestigium non inveniretur.* Flor. I. 12. 11. *Hoc nunc Vejentes fuere: nunc fuisse quis meminit? quæ reliquiæ? quodve vestigium? Laborat annalium fides, ut Vejos fuisse credamus.* Joseph. Bell. Jud. VII. 18. *Alium vero ambitum civitatis ita complanavere diruentes, ut qui ad eam accessissent, habitatam aliquando esse vix crederent.* Noster VII. 5. 33. V. *Freinshemium.*

24. *Araxes.* Quis non crederet de notissimo illo *Araxe* Armeniæ, de quo sæpius loquitur, Curtium & hic loquutum, qui Armeniam a Mediæ Atropatene dividit, & in mare Caspium condirur.

ostenderet. Haud procul mœnibus fluxerat, inde urbem fuisse xx. stadiis distantem, credunt ma-
10 gis, quam sciunt accolæ. Pudebat Macedones tam præclaram urbem a comessabundo [25] Rege deletam esse. Itaque res in serium versa est; & imperaverunt sibi, ut crederent, *illo potissimum modo fuisse de-*
11 *lendam.* Ipsum, ut primum gravatam ebrietate mentem quies reddidit [26], pœnituisse [27] constat, & dixisse; *majores pœnas Persas Græcis daturos fuisse, si ipsum*

ditur. De illo tamen accipi non potest, omnibus consentientibus, Alexandrum subacta Mesopotamia ac Babylonia per fines Susianorum Persidem ingressum esse, ibique regni Persici caput Persepolim urbem solo æquasse. *Araxes* igitur hic amnis Persidis fuit, de quo *Strab.* xv. 484. *In Araxem ex Paræacis descendentem Medus influit, ex Media delatus. Hi per convallem rerum omnium feracem, & Carmaniæ junctam deferuntur, & orientalibus regionis partibus, quemadmodum & Persepolis.* Sed quis ille *Araxes*, tam innominatus, illaudatusque cæteris scriptoribus? Ptolomæus, Marcianus Heracleota, & Ammianus Ῥωγόμανιν vocant fluvium, cui adposita erat Persepolis. Eum esse ausim dejerare, qui Arriano dictus est Ῥώγανις. Possum utique etiam audacter affirmare Ῥώγανιν & Ἀραξην eundem esse, & Ῥώγανιν illum quosdam vocasse Ἀράξην. Idem enim Ῥώγανις significat, quod Ἀραξης. Græce ῥωγή idem quod ῥῆξις, ruptura, fractura. Quasi Ῥώγανις fluvius inde appellationem sortitus esset, a perrumpendis obicibus, Alexandri comites alio nomine, quod idem significat, videntur eum Ἀράξην indigitasse. Nam Ἀραξης ἀπὸ τῦ ἀραξαι, quod est perfringere, & perrumpere, προσρήξασθαι. V. *Salmas. Exercit. Plinian. f.* 1201. 1202.

25. *Comessabundo* i. tempus terente *comessando.* Liv. IX. 17. *Per quam temulento agmine comessabundus incessit.* Noster IX. 10. 26. Post cœnam proprie dicebantur *comessari*, een slaepdronck nemen. Liv. XL. 9. *Aperienda nocte janua fuit, & armati comessatores accipiendi.* Sueton. Vitel. c. 13. *Epulas trifariam semper, interdum quadrifariam dispertiebant, in jentacula, & prandia, & cœnas, comessationesque.* Noster VIII. 10. 18. IX. 10. 27.

26. *Mentem quies reddidit*, hy heeft den ruysch uytgeslaepen.

27. *Pœnituisse.* Plutarch. Alex. f. 250. *Hæc quidam injussu regis; quidam ira, ut dictum est, perpetrata memorant. At enim mox piguisse, ac restingui incendium jussisse, haud incertum est.*

28. *So-*

ipsum in solio regiaque Xerxis conspicere [28] *coacti essent.* Postero die Lycio, itineris, quo Persidem intrave- 12
rat, duci triginta talenta [29] dono dedit. Hinc in regionem Mediæ transiit [30], ubi supplementum novorum militum a Cilicia occurrit. Peditum erant quinque millia, equites mille: utrisque Plato Athenensis præerat. His copiis auctus, Darium persequi statuit.

28. *Solio*, quod jam semel occupaverat ante incendium. Plutarch. Alex. f. 250. *Fama est, quum primum sub aurea testudine Alexander in solio Regis consideret, Corinthium Demaratum Alexandri familiarem & amicum paternum, senili more inlacrymasse, ac dixisse, fraudatos magna voluptate Græcos, qui antequam in Darii solio Alexandrum spectassent sedentem, vita essent functi.* V. *Raderum.*

29. *Triginta talenta* i. octodecim millia Philippeorum. V. *Raderum.*

30. *Transiit* duodecimis castris. V. *Arrian.* III. 206.

CAP. VIII.

ARGUMENTUM.

Ad ultimum prælium Ecbatanis separat, & Satrapas suos hortatur Darius.

ILle jam Ecbatana [1] pervenerat, caput Mediæ. 1
Urbem hanc nunc tenent Parthi, eaque æstiva agentibus [2] sedes est. Adire deinde Bactra decreverat; sed veritus, ne celeritate Alexandri occuparetur; consilium iterque mutavit. Aberat ab eo A- 2
lexander stadia CIↃ. IↃ. sed jam nullum intervallum adversus celeritatem ejus satis longum videbatur. Ita-

Ecbatana in campestribus Mediæ sita fuisse dicit *Diodor.* II. 13. A Dejoce Rege posita *Herod.* I. 74. condita i. instaurata a Seleuco *Plin.* VI. 14. & forte Arphaxade, quisquis ille fuerit, *Judith.* I. 1. Ejus molitionem accurate describunt *Judith.* I. 2-5. *Herod.* I. 74. *Polyb.* X. 597. V. *Raderum.*

2. *Æstiva agentibus* i. æstivo tempore illic commorantibus.

Æstivo

3 Itaque prælio magis, quam fugæ se præparabat. Triginta millia[4] peditum sequebantur, in quibus Græcorum erant quatuor millia, fide erga Regem
4 ad ultimum invicta[5]. Funditorum quoque & sagittariorum manus quatuor millia[6] expleverat, præter hoc III. millia & ecc. equites erant, maxime Bactrianorum: Bessus præerat, Bactrianæ urbis, re-
5 gionisque præfectus. Cum hoc agmine Darius paulum declinavit via militari[7], jussis præcedere lixis
6 impedimentorum custodibus. Consilio deinde advocato: *Si me cum ignavis*, inquit, & *pluris qualemcunque*[8] *vitam honesta morte æstimantibus, fortuna junxisset,*
7 *tacerem potius, quam frustra verba consumerem. Sed majore, quam vellem, documento, & virtutem vestram, & fidem expertus, magis etiam conniti*[9] *debeo, ut dignus talibus amicis sim, quam dubitare, an vestri adhuc similes sitis.*

Æstiva designant locum, in quem *æstate* secedimus. Flor. I. II. 7. *Æstivæ Prænestæ deliciæ.* Stat. Theb. VII. 80.

Et æstivi clementior aura Lycei. Inde *æstivare* Varr. R. R. II. 2. *Qui in Reatinis montibus æstivabant.* Sueton. Gall. c. 4. Vesp. c. 24. *Ubi æstivare consueverat.* Ita *æstiva egerunt*, quia aquiloni obversa per æstatem frigent, quum in Asia passim vapor Solis omnia accendat. Athen. XII. 513. *Persarum Reges Susis hyemarunt, æstivarunt in Ecbatanis, in Persepoli per autumnum morati, Babylone vero anni reliqua parte.* V. & *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

3. *Stadia* CIↃ. IↃ. I. quadraginta septem (stadiis minus quatuor) milliaria Germanica, Italica centum octoginta septem, eoque amplius. V. *Raderum* & *Freinshemium.*

4. *Triginta millia.* Arrian. III. 20. *Bisthanes Ochi filius Alexandro nuntiavit, quintum jam diem, ex quo Darius fugisset, cum exercitu equitum trium millium, peditum sex millium*: qui hac in parte Curtio fide dignior.

5. *Fide invicta*, ut V. II. 6.

6. *Quatuor millia*, non comprehensa manu 30000. superiorum; levis n. hæc armatura. Infr. V. 12. 4. V. *Freinshemium.*

7. *Militari* i. publica, regali, *beeren wegen.* Sueton. August. c. 49. *Juvenes modicis intervallis per militares vias, dehinc vehicula disposuit.* Nostr. V. 13. 23.

8. *Qualemcunque* i. cujuscemodi, *hoedanigh het oock mogh te zijn.* Extenuat vim primitivi *qualis.* Cic. Attic. XIV. 16. *Homines benevolos, qualescunque sunt, grave est insequi contumelia.* Nostr. V. 9. 12. VI. 10. 11. VII. 1. 19.

9. *Conniti* i. vehementer niti, contendere. Cic. Offic. III. *Quantum conniti animo potes, quantum labore contendere.* Nostr. IX. 5. 13. VII. 3. 13.

sitis. Ex tot millibus, quæ sub imperio fuerunt meo, bis[10] 8
me victum, bis fugientem persequuti estis. Fides vestra,
& constantia, ut Regem me esse credam, facit. Prodito- 9
res[11] *& transfugæ*[12] *in urbibus meis regnant: non hercule qui tanto honore*[13] *digni habeantur; sed ut præmiis eorum vestri solicitentur animi*[14]. *Meam tamen fortunam, quam victoris maluistis sequi: dignissimi, quibus, si ego non possim, Dii pro me gratiam referant*[15]: *& me hercule referent. Nulla erit tam surda*[16] *posteritas*[17], *nulla* 10
tam ingrata[18] *fama; quæ non in cœlum vos debitis laudibus ferat*[19]. *Itaque, etiamsi*[20] *consilium fugæ, a qua mul-*

10. *Bis victum*: imo ter, ad Granicum absens fuit, præsens ad Issum, & Gaugamela. V. *Raderum.*

11. *Proditores*: Mazæus, qui Babylonem; Mithrenes, qui Sardes; Abulites, qui Susa; Tyridates, qui cum thesauro *prodiderant*: Damasci præfectus jam interfectus erat: Astaces prætor Aegypti & Mempheos Aegyptum Alexandro cesserat. V. *Raderum.*

12. *Transfuga* Bagophanes arcis Damascenæ proditor. V. *Raderum.*

13. *Honore.* Tacit. Annal. I. 58. 2. *Proditores etiam iis, quos anteponunt, invisi sunt. Proditorum* fœditatem V. apud *Rhodig. A. L.* VIII. 3.

14. *Solicitentur* i. ad defectionem invitentur. Poterant enim, qui Darium adhuc sequebantur, cogitare: quando res tam bene cessit iis, qui se Alexandro permiserunt, etiam nobis non male cedet, illorum exemplum sequutis. V. *Raderum.*

15. *Si non ego*: *Dii gratiam referant.* Senec. Benef. IV. 11. *Ignoto naufrago navem, qua revehatur, & damus, & instrumius. Discedit ille, vix satis noto salutis auctore, & nunquam amplius in conspectum nostrum reversurus, debitores nobis Deos delegat, precatusque pro se illi gratiam referant.* Symm. Ep. X. 27. *Ago igitur, atque habeo gratias, & meam vicem, qui solvendo par non sum, cœlestibus, ut scilicet Dii pro me solvant, quod ego non sum solvendo, delego virtutibus.*

16. *Surda* i. muta. Prop. IV. 3. 27. *Omnia surda tacent.* Ad imitationem Græcorum, qui *surdum*, & *mutum* eadem dictione censent. Quia plerumque duo illa mala conveniunt. V. *Barth.* XIX. 14.

17. *Posteritas* i. posteri. Cic. Tusc. I. *Optimus quisque posteritati maxime servit.* Nostr. VI. 3. 17.

18. *Ingrata* i. hæc non curans. *Ingratum littus* Prop. I. 17. 2.

19. *In cœlum laudibus ferat* i. valde vos laudet. Cic. Fam. IX. 14. *Quum te summis laudibus in cœlum extulerint.*

20. *Etiamsi* i. etsi. Cic. Fin. V.

multum abhorret animus [21], *agitaſſem* [22]; *veſtra tamen*
11 *virtute fretus* [23], *obviam iſſem hoſti. Quousque* [24] *enim*
in regno exſulabo [25], *& per fines imperii mei fugiam exter-*
num, & advenam Regem? quum liceat experto belli for-
tunam, aut reparare, quæ amiſi; aut honeſta morte de-
12 *fungi. Niſi forte ſatius* [26] *eſt exſpectare victoris arbitri-*
um [27]; *& Mazæi* [28] *& Mithrenis* [29] *exemplo precarium*
accipere regnum nationis unius; ut jam malit ille gloriæ ſuæ;
13 *quam iræ obſequi. Nec Dii ſiverint, ut hoc decus* [30] *mei*
capitis aut demere mihi quisquam, aut condonare [31] *poſ-*
ſit: nec hoc imperium vivus [32] *amittam, idemque erit*
14 *regni mei, qui & ſpiritus, finis. Si hic animus, ſi hæc*
lex, nulli non parta [33] *libertas eſt, nemo e vobis faſtidium Ma-*

v. *Etiamſi id adſequi nequeas.*

21. *Animus* i. natura. Plaut. Truc. IV. 3. 1.

Ut animus meus eſt, propemodum expertæ eſtis.

22. *Conſilium fugæ agitaſſem* i. deliberaſſem, an velim fugere. Flor. IV. 2. 51. *Fugam in Parthos agitaret.* Noſter IV. 5. 17. VI. 4. 9. VII. 5. 22.

23. *Fretus*, nixus, fidens, ſpem meam collocans. Cicer. Fam. III. 7. *Fretus conſcientia officii mei.* Noſter VII. 2. 12: 7. 31: 11. 5.

24. *Quousque* i. quamdiu. Cic. Attic. I. 15. *Quousque, inquit, hunc Regem feremus.*

25. *In regno exulabo* i. domi exul ero: Rex enim ubique in regno ſuo domi eſt: ſed jam domum & regnum pene totum amiſerat, nullo loco tutus, nusquam amplius domi. Ita *finium ſuorum, regnique fugitivum* Jugurtham appellat *Flor.* III. 1. 12. Noſter V. 12. 2. V. *Raderum.*

26. *Satius* i. melius, potius. Priſcian. XV. p. m. 531. *Satis, quod etiam loco nominis poſitivi accipitur. Itaque etiam comparationem recipit ſatius.*

27. *Victoris arbitrium.* V. VI. 1. 19. §. 38.

28. *Mazæi* Babyloniæ ſatrapæ:

29. *Mithrenis* Sardium & Lydiæ prætoris. V. *Raderum.*

30. *Decus capitis.* V. VII. 5. 24. §. 27.

31. *Condonare* i. ex gratia concedere. *Condonare* pro donare, ut *concinere* Phædr. III. 7. 7. pro tenere. *Communire* Nep. Milt. II. 2. pro munire.

32. *Vivus.* Ita Nero *ſe præter cæteros inaudita, & incognita pati* reſpondit, *qui ſuum imperium vivus amitteret.* Sueton. c. 42. Cic. Attic. III. 10. *Hic utrum tandem ſum accuſandus, quod doleo: an quod commiſi, ut hæc aut non retinerem, aut certe vivus amitterem?* V. *Freinshemium.*

33. *Parta* i. acquiſita. Terent. Phorm. V. 3. 5. *Patris bene parta indiligenter tutatur.* Noſter V. 12. 17. VI. 3. 5.

34. *Su-*

Macedonum; nemo vultum ſuperbum [34] *ferre cogetur.*
Sua cuique dextra [35] *aut ultionem tot malorum pariet, aut*
finem. Equidem quam verſabilis [36] *fortuna ſit, docu-* 15
mentum [37] *ipſe ſum. Nec immerito mitiores vices ejus*
exſpecto. Sed ſi juſta ac pia bella [38] *Dii averſantur, for-*
tibus tamen viris licebit honeſte mori. Per ego vos [39] *de-* 16
cora majorum, qui totius orientis regna cum memorabili
laude tenuerunt [40]; *per illos viros, quibus ſtipendium Ma-*
cedonia quondam tulit [41]; *per tot navium claſſes in Gra-*
ciam miſſas; per tot tropæa [42] *Regum oro, & obteſtor* [43],
ut

34. *Superbum vultum.* Ita *ſuperba faſtidia* Virgil. Ecl. II. 15. Ubi Servius: *Ex faſtidio venit omnis ſuperbia.*

35. *Sua cuique dextra.* Tacit. Agric. XXXIII. 9. *Neque nobis locorum eadem notitia, aut commeatuum eadem abundantia: ſed manus, & arma, & in his omnia.*

36. *Verſabilis* i. facile verti poſſit.

37. *Documentum.* Ita *exempla magna caſuum humanorum Reges* vocat *Liv.* IX. 17.

38. *Juſta ac pia* i. quæ ſalvo divino, & humano jure geruntur, quibus non violatur jus gentium, quod pro ultione ſuorum contra laceſſentes geritur. Exempla ſuppeditabit *Briſſon. Form.* IV. 344. Sic *juſta & pia arma* Liv. XXX. 31. *Et tunc Mamertinorum ſociorum periculum, & nunc Sagunti excidium nobis pia ac juſta induerunt arma.* Noſter IV. 10. 29. Illis opponuntur bella *injuſta, & impia.* Sæpius Cicero. Noſter IV. 1. 12. V. 6. 1.

39. *Per* in obteſtationibus, & adjurationibus fere ſolet ſeparari a ſuo accuſativo, interjecto nominativo. Virg. Aen. XII. 56.

Turne per has ego te lacrymas, per ſi quis Amatæ
Tangit bonos animum.

Liv. XXIII. 9. *Per ego te, fili, quæcunque jura liberos jungunt parentibus, precor, quæſoque.* Noſter IV. 14. 24.

40. *Tenuerunt* i. poſſederunt. Flor. I. 7. 2. *Regnum, quod a Servio tenebatur.* Noſter VIII. 14. 15: 13. 14.

41. *Tulit* i. pependit, tributaria fuit, ut *Juſtin.* I. 7. 2. *Flor.* III. 4. 1. Noſter X. 2. 23. Nam *ſtipendium* eſt tributum. Cæſ. B. G. I. 44. 6. *Stipendium capere jure belli, quod victores victis imponere conſueverint.* Noſter IX. 7. 14. III. 1. 23.

42. Tropæa *appellantur ſpolia capta, fixa in ſtipitibus, quia fuga hoſtium Græce vocatur τροπὴ. Non.* I. 275. *Serv. Aen.* X. 775. Virgilius illa deſcribit. XI. 5-8.

Ingentem quorum deciſis undique ramis
Conſtituit tumulo, fulgentiaque induit arma,
Mezenti ducis exuvias, tibi magna tropæum
Bellipotens.

Primi illa bello Allobrogico Domitius Aenobarbus & Fabius Maximus poſuerunt. Flor. III. 2. 6. *Quod & Domitii Aenobar-*

ut nobilitate vestra gentisque dignos spiritus 44 *capiatis: ut eadem constantia animorum, qua praterita toleraſtis, ex-*
17 *periamini, quidquid deinde fors tulerit. Me certe in perpetuum aut victoria egregia nobilitabit, aut pugna.*

barbus, & Fabius Maximus, ipſis quibus dimicaverant in locis, ſaxeas erexere turres, & deſuper exornata armis hoſtilibus tropæa fixere: quum hic mos inuſitatus fuerit noſtris. Nunquam enim populus Romanus hoſtibus domitis victoriam ſuam exprobravit. Quæ & habet *Strab.* IV. 336. V & *Fuller. Miſc.* I v. 12. *Merul. de præm. c.* 10. *Fabrit. Rom. c.* 14.

43. Obteſtatio *eſt precatio cum mentione earum rerum, per quas petimus, ut Virg. Aen.* X. 46.

Per everſæ, genitor, fumantia Trojæ
Excidia obteſtor.

Donat. Hec. III. 3. 27.

44. *Spiritus*, i. animos, audaciam, *kouragie.* Prop. II. 2. 1.

Cecidit ſpiritus ille tuus.

Noſter VI. 2. 21.

CAP. IX.

ARGUMENTUM.

Suorum corda animosque horrore perculſos eſſe, Nabarzanem & Beſſum conjurationem iniiſſe, Artabazum & Græcos Patrone duce in officio manſuros intelligit Darius.

1 Hæc dicente Dario, præſentis periculi ſpecies omnium ſimul corda animosque [1] horrore perſtrinxerat [2], nec aut conſilium ſuppetebat, aut vox; quum Artabazus [3], vetuſtiſſimus amicorum, quem hoſpitem fuiſſe Philippi ſæpe diximus:

Corda, animosque. Ita Plaut. Truc. I. 2. 74.

Neminem hodie mage amat corde, animoque ſuo.

2. *Perſtrinxerat horrore*, hadde haer een ſchuyveringe doen gevoelen. *Cor perfrigefacere* Plaut. Pſeud V. I. 7. 117.

3. *Artabazus princeps purpuratorum* III. 13. 13. Hic fuit Philippi hoſpes cum Memnone, *cum Perſis bellum intulerant, & ex Aſia profugerant*, ut narrant *Diod.* XVI. 53. & Noſter VI. 4. 25: 5. 2. qui & hoc *ſæpius* potuit *dixiſſe* duobus libris prioribus amiſſis,

mus: *Nos vero* 4 inquit, *pretioſiſſima veſtium* 5 *induti, armisque quanto maximo cultu poſſumus adornati, Regem in aciem ſequemur: ea quidem mente* 6, *victoriam ut ſperemus, mortem non recuſemus.* Adſenſu excepere 7 2 cæteri [8] hanc vocem. Sed Nabarzanes, qui in eodem conſilio erat cum Beſſo, inauditi antea [9] facinoris ſocietate [10] inita, [11] Regem ſuum per milites, quibus ambo præerant, comprehendere [12] & vincire decreverant: ea mente, ut ſi Alexander ipſos inſequutus foret, tradito Rege vivo, inirent gratiam victoris, magni profecto cepiſſe Darium æſtimaturi; ſin autem eum effugere potuiſſent, interfecto Dario, regnum ſibi occuparent, bellumque renovarent. Hoc parricidium cum diu volutas- 3 ſent

amiſſis, quibus occaſio ſe forte ingeſſit narrandi, quo tempore, quave cauſa Philippum adierit, quæque in Macedonia egerit, & quomodo in Perſas reverſus fuerit.

4. *Vero*, promptitudinem indicat. Phædr. III. 8. 11. *Ego vero ſum paratus.* Noſter V. 11. 4 VI. 3. 5.

5. *Pretioſiſſima veſtium*, ut V. 6. 7. Viri militares *veſtes* ſumebant pretioſiſſimas in aciem ad extremum diſcrimen euntes. M. Curtium *juvenem bello egregium ſe devoviſſe: equo deinde quam poterat maxime exornato inſidentem, armatum ſe in ſpecum immiſiſſe* dicit *Liv.* VII. 6. Mos exinde fluxit, quod hominum alii crederent iſta ſibi apud inferos profutura (unde apud multos barbaros ea, quæ vivis acceptiſſima erant, in rogum, aut ſepulcrum immittuntur.) aut per invidiam ſecum aſportarent, quæ poſſent, ne inimici iis potirentur. V. *Freinshemium*: *Kirchm. Fun.* I. 11.

6. *Mente* i. propoſito. Nep. Timol. I. 4. *Hac mente fratrem tyrannum interficiendum curavit.* Noſter *n.* 2.

7. *Adſenſu excepere vocem* i. illi adſenſerunt. *Excipere vocem* eſt illam audire. Plaut. Amph. IV. 4. 26. *Quid memoret, hinc excipiam.* Noſter VI. 4. 1.

8. *Cæteri* præter Nabarzanem, Beſſum, Brazam, Arachotorum prætorem, Satibarzanem, Barzanetem cum ſuis conjuratis. V. *Raderum.*

9. *Inauditi antea* i. ante illa tempora nunquam auditi in Perſis, apud quos fuerat ſemper *Regum eximia majeſtas* V. 10. 2.

10. *Societate* i. federe, pacto. Cic. pro Roſc. *Societatem neque ſceleris, neque præmii cum ullo coivi.*

11. *Inita*: ita & Cic. Phil. XIII. *Inire ſocietatem omnium rerum cum aliquo.* Noſter VI. 7. 14. *Facere* Nep. Them. VIII 2. *Coire* modo Cicero: *habere* Nep. Pauſ. III. 6.

12. *Comprehendere* i. capere.

sent [13], Nabarzanes aditum nefariæ spei præparans; *Scio me*, inquit, *sententiam esse dicturum, prima specie haud quaquam auribus tuis gratam. Sed medici quoque graviores morbos asperis [14] remediis curant; & gubernator, ubi naufragium timet, jactura, quicquid servari potest, redimit [15]. Ego tamen, non ut damnum quidem facias, suadeo; sed ut te ac regnum tuum salubri ratione conserves. Diis adversis [16] bellum inimus; & pertinax [17] fortuna Persas urgere non desinit. Novis initiis [18] & ominibus opus est. Auspicium [19] & imperium alii trade interim, qui tamdiu Rex adpelletur, donec Asia decedat [20] hostis; victor deinde regnum tibi reddat. Hoc autem brevi futurum ratio promittit. Bactra intacta sunt: Indi & Sagæ*

Infr. v. 10. 5. & 7. vi. 7. 24.

13. *Volutassent* i. de eo cogitassent, deliberassent. Plaut. Most. i. 2. 4.

Eam rem volutavi, & diu disputavi.

Noster v. 12. 10. *Volutare* est frequenter volvere. x. 5. 15.

14. *Asperis* i. ingratis, non suavibus. V. iii. 4. 6. §. 32.

15. *Jactura redimit.* Utitur hac similitudine Cyrillus: *Sicuti, qui mare navigant, tempestate urgente, navique periclitante anxiati quædam exonerant, ut cætera salva permaneant: ita* &c. Et hac causa orta est lex Rhodia de jactu, cujus adhuc in Digestis nonnulla superant vestigia. V. *Freinshemium.*

16. *Adversis* i. contrariis, infensis. Cic. pro Mil. *Unum genus est adversum, infensumque nobis.*

17. *Pertinax* i. quæ jugiter nobis est inimica. Ita *tenax propositi* est Horat. Od. iii. 5. 1. qui in proposito manet, quod *propositum tenere* Cæsar, aliique dixerunt. *Quæ pertinacia quibusdam, eadem aliis constantia videri potest.* Cicero pro Marcello. Inter vitia numeratur, ut Actius Poeta Myrmidonibus observavit:

Tu pertinaciam esse Antiloche hanc prædicas:
Ego pervicaciam ajo, & hac me uti volo.
Nam pervicacem dici me esse, & vincere
Perfacile patior: pertinacem nihil moror.
Hæc fortes sequitur: illam indocti possident.
Tu addis quod vitio est, demis quod probro datur.

Interdum tamen cum laude dicitur. Exempla occurrunt apud Livium, Senecam, Horatium. Noster *pertinacem spem* dicit viii. 6. 18. V. *Freinshemii Indicem: Beroald. Apul.* v. 636. vii. 121. *Scalig. Conj. Varr.* p. 7.

18. *Initiis.* V. viii. 1. 26.

19. *Auspicium* V. vi. 3. 2.

20. *Decedat* i. discedat, recedat, abeat. *Decedere* proprie est peracto tempore, & munere loco recedere, & alteri cedere. Cic. Fam.

Sagæ [21] in tua potestate: tot populi, tot exercitus, tot equitum, peditumque millia ad renovandum bellum vires paratas habent; ut major belli moles supersit, quam exhausta sit. Quid ruimus belluarum ritu in perniciem non necessariam? Fortium virorum est, magis mortem contemnere, quam odisse vitam. Sæpe tædio laboris ad vilitatem [22] sui compelluntur ignavi: At virtus nihil inexpertum omittit. Itaque ultimum omnium mors est, ad quam non pigre ire satis est. Proinde, si Bactra, quod tutissimum receptaculum [23] est, petimus; præfectum regionis ejus, Bessum, Regem temporis gratia [24] statuamus. Compositis rebus justo [25] Regi tibi fiduciarium [26] restituet imperium. Haud mirum est, Darium non temperasse animo [27], quamquam tam impiæ voci, quantum nefas [28] subesset [29], latebat. Itaque, *pessimum*, inquit, *mancipium, reperisti*

6 7 8 9

Fam. ii. 15. *Ego de provincia decedens Quæstorem Cælium præposui provinciæ.* Consules, proconsules, prætores, præsides dicuntur ex provincia decedere. V. *Vall. Eleg.* v. 95.

21. *Sagæ* aversa Indiæ incolunt ad sinistram Caucasi & Caramasi. Noster vii. 4. 6: 9. 17. viii. 4. 20. V. *Salmas. Exerc. Plinian. f.* 795. 1175.

22. *Vilitatem* i. vitæ contemtum, & ad mortem appetendam. Sen. de clem. i. 3. *Nec hæc vilitas sui est, aut dementia, pro uno capite tot millia excipere ferrum.* Epist. 22. *Sed in nullo deprehendes vilitatem sui, ne negligentiam quidem.* Plin. xxxvi. 15. *Quæ vilitas animarum est ista?* V. *Fabr. Semest.* i. 10. & *Freinshemii Indicem.*

23. *Receptaculum*, est locus, quo quis se recipit, perfugium. Cic. Tusc. i. *Corpus quidem est quasi vas, aut aliquod animi receptaculum.* Noster viii. 2. 15: i. 12. vii. 5. 32.

24. *Temporis gratia* i. pro tempore V. *Freinshemii Indicem.*

25. *Justo* i. legitimo, *vero* Flor. ii. 14. 4. cui opponit *imaginarium & scenicum* Noster vii. 4. 17. x. 5. 14.

26. *Fiduciarium* i. quod ad tempus sub fide, vel fiducia restituendi conceditur. Unde præcedunt: *Regem temporis gratia restituamus.* Ita *fiduciaria opera* Cæs. B. C. ii. 17. 2. *fiduciarium regnum* Bell. Alex. 23. *fiduciaria urbs* Liv. xxxii. 18. *fiduciarius tutor* Jctis. V. *Loccenii*, & *Freinshemii Indices* & *Rhellican. in Cæs. B. C.* ii. 17. 2.

27. *Temperasse animo*, sich niet heeft ingehouden.

28. *Nefas* i. impium facinus, *scelus*, onredelijcke daet. v. 10. 1. Infr. vi. 7. 30.

29. *Subesset* i. lateret. Cic.

peristi 30 *optatum tibi tempus, quo parricidium aperires* 31? strictoque acinace interfecturus videbatur: ni propere Bessus Bactrianique, tristium specie; cæterum, si perseveraret, victuri, circumstetissent. 11 Nabarzanes interim elapsus, mox & Bessus sequutus, copias, quibus præerant, *a cætero exercitu* 32 *secedere* 12 jubent; secretum inituri consilium 33. Artabazus convenientem præsenti fortunæ sententiam orsus, mitigare Darium temporum identidem admonens cœpit: *Ferret æquo animo qualiumcunque, suorum tamen, vel stultitiam, vel errorem* 34. *Instare Alexandrum gravem* 35, *etiamsi omnes præsto essent: quid futurum, si persequuti fugam ipsius* 36 *alienentur* 37 *a Rege?* Ea re 38 13 paruit Artabazo; & quamquam movere castra statuerat, turbatis tamen omnium animis eodem in loco substitit. Sed adtonitus mœstitia simul & desperatione, tabernaculo se inclusit. Ergo in castris, quæ 14

Fam. x. 18. *Si quid intra cutem subest vulneris.* Noster VI. 9. 11.

30. *Reperisti* i. invenisti excogitasti. Verbum est usitatum de primis rerum inventoribus. Plaut. Capt. Greg. *v.* 5.

Hujusmodi paucas Poetæ reperiunt comœdias.

Virg. VII. 772.

Ipse repertorem medicinæ talis & artis.

De hoc verbo rixantur *Valla Eleg.* v. 2. *Alex. Gen.* i. 21. *Florid. Sabin. Subcis.* i. 7.

31. *Aperires* i. aperte prodéres, indicares. Cic. Brut. 9. *Nec in senatu sceleratissimorum consiliorum fontes aperire dubitavi.* Noster VII. i. 13: 4. 14.

32. *Cætero exercitu* Persarum Græcorum:

33. *Consilium*, quomodo regem vincirent:

34. *Stultitiam* &c. leni vocabulo Bessi scelus. Vide *Raderum.*

35. *Gravem* i. superatu difficilem.

36. *Persequuti fugam ipsius* i. una fugientes. V. *Freinshemii Indicem.*

37. *Alienentur* i. sint animo aversо, *ongenegen worden.* Terent. Adelph. III. 2. 40.

Æschinus est alienus a familia nostra.

Paterc. II. 47. 3. *Maxime a C. Cæsare alienatus est.* Cui II. 112. 7. *Alienare aliquem sibi* est illum alienum, & offensum reddere. Noster VI. 9. 19.

38. *Ea re* i. ideo. Phædr. IV. 4. 9. *Hac re videre mala nostra non possumus.*

Nep. Milt. IV. 5. *Hostes eadem re fore tardiores.* Ita *qua ex re* i. quare. Nep. Dat. II. 2. *Qua ex re copiis majoribus præesse cæpit.* V. *Scheff. in Phædrum.*

39. *In*

que nullius regebantur imperio, varii animorum motus erant; nec in commune 39, ut antea, consulebatur 40. Dux Græcorum militum Patron 41 *arma* 15 *capere* suos jubet, *paratosque esse ad exsequendum imperium.* Persæ secesserant: Bessus cum Bactrianis 16 erat; tentabatque Persas abducere, *Bactra, & intactæ regionis opulenta* 42, simulque, *quæ manentibus instarent pericula*, ostentans. Persarum omnium eadem fere fuit vox, *nefas esse deseri Regem.* Inter hæc Arta- 17 bazus omnibus imperatoriis fungebatur officiis. Ille Persarum tabernacula circumire, hortari, monere 43 nunc singulos, nunc universos, non ante destitit, quam satis constaret, imperata facturos. Idem ægre a Dario impetravit, *ut cibum caperet, animumque Regis* 44.

CAP.

39. *In commune*, voor het gemeen. Infr. IX. 1. 21. X. 6. 15. *In medium* infr. VIII. 14. 21.

40. *Consulebatur* i. consilia dabantur.

41. *Patron* leviter mutato nomine *Paron Phocæus* dicitur *Arrian.* III. 195. Noster V. 11. 1. & 8. 12. 4.

42. *Regionis opulenta*, ut Liv. VII. 21. *Tarda nominum.* Justin. XLI. 1. 11. *profunda camporum, prærupta collium, ardua montium.* Noster III. 7. 7. V. *Gron. in Livium.*

43. *Hortari, monere.* Cic. Fam. X. 1. *Illud erat amoris mei, monere te atque hortari.* Terent. Hec. I. 1. 7. *Ergo te sedulo moneo, & hortor.* Donatus: *Monemus consilio, hortamur impulsu.*

44. *Regis* i. regium, rege dignum. V. *Freinshemii Indicem.*

CAP. X.

ARGUMENTUM.

Darii cædem olim agitatam exsequi student, sed temporis gratia mira arte occultant Bessus & Nabarzanes.

1 AT Bessus & Nabarzanes olim agitatum[1] scelus exsequi statuunt, regni cupiditate accensi: Dario autem incolumi tantas opes spe-
2 rare non poterant. Quippe in illis gentibus Regum eximia majestas est. Ad nomen quoque Barbari conveniunt; & pristinæ veneratio fortunæ sequitur
3 adversam[2]. Inflabat impios animos regio, cui præerant, armis virisque[3] & spatio locorum[4] nulli earum gentium secunda[5], tertiam partem Asiæ tenet: multitudo juniorum, exercitus, quos amiserat Darius,
4 æquabat. Itaque non illum modo: sed & Alexandrum spernebant: inde vires imperii[6] repetituri[7], si regionis

AGitatum. i. *cogitatum* n. 15. Justin. 11. 12. 3. *Quod facinus agitatis?*

2. *Sequitur adversam.* Nazarius Panegyrico: *Quos impense amamus, observantia illorum integra est, etiamsi fortuna delapsa est.*

3. *Armis virisque.* Bactrianorum Rex Oxyartes quadringenta millia armatorum contra Ninum eduxit, qui cum decies septies centenis millibus in unam Bactrianam moverat: ex quo gentis potentia æstimari potest. Oxyartes quoque centum millia de Nini copiis prostraverat. *Diod.* 11. 6. Ex quibus verum apparet, quod Curtius modo dicet, multitudinem juniorum gentis Bactrianæ æquasse numerum in Darii exercitu variis prœliis cæsorum. V. *Raderum.*

4. *Spatio locorum*, quia *tertiam partem Asiæ tenet.*

5. *Secunda* i. cedens. Paterc. 11. 76. 1. *C. Vellejus, vir nulli secundus.* 11. 11. 1. *Q. Metellum, nulli secundum seculi sui.*

6. *Vires imperii* n. bello accisas: vel totius Asiæ, Persidis, Babyloniæ, Mediæ, & quicquid Dario paruisset. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

7. *Repetituri* i. recuperaturi. *Repetere* proprie est restituendum petere. Cic. pro Flacc. *Ac repetit eam, quam ego patri suo quondam pro salute patriæ spopondi dignitatem.*

gionis potiri[8] contigisset[9]. Diu omnibus cogitatis, 5
placuit per milites Bactrianos, ad omne obsequium destinatos[10] Regem comprehendere, mittique nuntium ad Alexandrum, qui indicaret, *vivum adservari eum.* Si id, quod timebant, proditionem aspernatus esset; occisuri Darium, & Bactra cum suarum gentium manu petituri. Cæterum propalam[11] 7
comprehendi Darius non poterat, tot Persarum millibus laturis opem Regi; Græcorum quoque fides timebatur. Itaque quod non poterant vi, fraude ad- 8
sequi tentant: pœnitentiam secessionis[12] simulare decreverunt, & excusare apud Regem consternationem[13] suam. Interim, qui Persas solicitarent, 9
mittuntur: hinc spe[14], hinc metu[15] militares animos versant[16]; *ruinæ rerum illos*[17] *subdere capita*[18]; *in*

8. *Regionis potiri* i. regionem Bactrianam occupare.

9. *Contigisset potiri* i. accidisset, ut potiretur.

10. *Ad obsequium destinatos* i. certo obsequuturos. *Destinare* est addicere, & ad certum finem ordinare. Hinc qui *destinatus morti* Val. 1. 11. *relinquendæ vitæ certus* Tacit. Ann. IV. 34. dicitur. Inde *destinatus morti* & Nostro VIII. 7. 10. & V. 12. 8. *destinatus sorti* est illi ferendæ quasi addictus, & adjudicatus.

11. *Propalam* i. in omnium conspectu. Cic. de Orat. 1. *Propositio argento, ac signis & tabulis propalam conlocatis.*

12. *Secessionis* i. defectionis. Cic. pro Ligar. *Secessionem tu illam existimavisti Cæsar, non bellum.* Noster VI. 2. 4.

13. *Consternationem* i. tumultum. Sueton. Jul. c. 20. *Nec quoquam recepto, qui super tali consternatione referre, aut censere aliquid auderet.* Infr. VIII. 1. 24. *consternatio* vocatur, quæ modo *seditio* dicta fuerat. Noster VII. 2. 32. 10. 13. X. 8. 14.

14. *Spe*, quia *Bactra erant illos exceptura donis, & opulentia, quantam animis concipere non possent.*

15. *Metu*, quia *ruinæ rerum subderent capita.*

16. *Versant* i. angunt, cruciant, vexant. Senec. Epist. 90. *Solicitudo nos in nostra purpura versat.* Proprie *versare* est se huc illuc vertere. Senec. de tranq. vit. c. 2. *Adjice illos, qui non aliter, quam quibus difficilis somnus est, versant se, atque hoc, & illo modo componunt, donec quietem lassitudine inveniant.* Ita *versantur* pisces, dum assantur. Plaut. Asin. 1. 3. 28.

Vel patinarium, vel assem;
verses, quo pacto lubet.

17. *Ruinæ subdere* i. periculo exponere. Sic *ruinæ incident capitibus nostris* i. periculo nos exponimus, apud *Livium.*

in perniciem trahi; cum Bactra pateant, exceptura eos donis, & opulentia, quantam animis concipere non possint.
10 Hæc agitantibus Artabazus supervenit, sive Regis jussu, sive sua sponte: adfirmans, *mitigatum esse Darium, & eundem illis amicitiæ gradum patere apud Re-*
11 *gem.* Illi illacrymantes nunc purgare[19] se; nunc Artabazum orare, *ut causam ipsorum tueretur, preces-*
12 *que perferret.* Sic peracta nocte, sub lucis ortu Nabarzanes cum Bactrianis militibus in vestibulo prætorii aderat, titulum[20] solennis[21] officii[22] occulto sceleri præferens[23]. Darius signo ad eundum da-
13 to, currum pristino more conscendit. Nabarzanes, cæterique parricidæ procumbentes humi, quem paulo post in vinculis habituri erant, sustinuere venerari, lacrymas etiam pœnitentiæ indices profuderunt,
14 adeo humanis ingeniis parata simulatio est. Preces deinde suppliciter admotæ[24], Darium simplicem, & mitem, non credere modo, quæ adfirmabant,
15 sed etiam flere coegerunt. Ac ne tum quidem cogitati

18. *Capita* i. seipsos. *Caput* sæpius pro toto homine ponitur. Cic. Phil. 11. *Duo capita nata sunt post hominum memoriam teterrima, & spurcissima.* Ita *caput Priami* Prop. IV. 1. 26. est Priamus.

19. *Purgare* i. excusare. Cic. Fam. XII. 25. *Quod te mihi de Sempronio purgas, accipio excusationem.* Noster VIII. 3. 7. VII. 1. 32. V. 12. 3.

20. *Titulum* i. nomen. Cic. Pison. *Sustinere titulum consulatus.* Justin. IX. 7. 10. *Cum titulo officii ad exsequias cucurrisset. Specie* Sueton. Jul. c. 82. *Adsidentem conspirati specie officii circumsteterunt.*

21. *Solennis* i. soliti, consueti. Cic. Attic. VII. 6. *Tantum igitur nostrum solenne illud servemus.*

22. *Officii* i. honoris, quem superioribus, dignioribus, aut amicis exhibemus. Ita *officium*, quod vocat Claud. c. 3. *honorem* vocat Calig. c. 10. Suetonius. Talia multa denarrant Tertull. de Idolol. c. 16. *Circa officia vero privatarum, & communium solennitatum, ut togæ puræ, ut sponsalium, ut nuptialium, ut nominalium*, &c. Unde eidem cœtus comparentium & circumstantium ex *officio* vocantur *officia* de coron. milit. c. 10. *In quorum & antiquitatibus, & solennitatibus, & officiis convenitur.*

23. *Præferens* i. prætexens, ut VI. 8. 4. VII. 5. 20.

24. *Admotæ*, ut Phædr. III. 17. 7. *Rursus admota prece.* Eleganter, velut de machina, ad exponendum ardorem & studium precantis. V. *Schefferum.*

25. *Se-*

tati sceleris pœnituit, quum intuerentur, qualem & Regem, & virum fallerent. Ille quidem securus periculi[25], quod instabat, Alexandri manus, quas solas timebat, effugere properabat[26].

25. *Securus periculi* i. negligens periculum. Tacit. Agric. XLIII. 6. *securus odii.*

26. Properare *Cato dicit eos, qui prima quæque ordine suo maturare transigunt: festinare autem illos, qui multa incipiunt, eaque adnectendo, nec terminando præpediunt.* V. *Serv. Georg.* I. 260. *Gell. N. A.* X. 11. *Macrob. Saturn.* VI. 8.

CAP. XI.

ARGUMENTUM.

Bessi & Nabarzanis insidias Dario aperit, &, ut tabernaculum in Græcorum castris Darius statueret, petit Patron.

PAtron autem, Græcorum dux, præcepit suis, 1
ut arma, quæ in sarcinis[1] *antea ferebantur, induerent*[2]; *ad omne imperium suum parati, & intenti.* Ipse currum Regis sequebatur, occasioni imminens 2
adloquendi eum: quippe Bessi facinus præsensérat. Sed Bessus id ipsum metuens, custos[3] verius, quam comes, a curru non recedebat. Diu ergo Patron 3
cunctatus, ac sæpius sermone revocato[4], inter fidem, timoremque hæsitans, Regem intuebatur. Qui,

1. *In sarcinis.* Tanquam omnibus ad iter potius, fugamque quam ad prælium paratis. Nec enim fere expediebantur i. ex *sarcinis*, atque tegminibus proferebantur, aptabanturque arma, quam ubi prælium sperare-tur. Sic ergo & alia hujus auctoris loca capienda: ut III. 8. 25. IV. 9. 19. V. *Freinshemium & Lipsium. Anal. ad Mil. Rom. dial.* 2.

2. *Induerent* i. tanquam vestem adsumerent. Tacit. Ann. XV. 45. 3. *Animum bonis artibus non induerat.* Noster IV. 6. 5.

3. *Custos*, non ut corpus ejus tueretur, sed ne elaberetur.

4. *Sermone revocato* i. cum sæpe dicturus toties se repressisset.

vo-

4 Qui, ut tandem advertit oculos; Bubacem[5] ſpadonem inter proximos currum ſequentem *percontari* jubet, *numquid ipſe velit dicere?* Patron, *ſe vero, ſed*
5 *remotis arbitris, loqui velle cum eo* reſpondit. Juſſusque *propius accedere*, ſine interprete[6], nam haud rudis Græcæ linguæ Darius erat: *Rex*, inquit, *ex quinquaginta millibus Græcorum ſuperſumus pauci, omnis fortunæ tuæ comites; & in hoc ſtatu iidem, qui florente*[7] *te fuimus: quascunque ſedes elegeris, pro patria, & domeſticis*[8] *rebus petituri. Secundæ, adverſæque tuæ res copu-*
6 *lavere*[9] *nos tecum. Per hanc fidem*[10] *invictam oro & obteſtor, in noſtris caſtris tibi tabernaculum ſtatue, nos corporis tui cuſtodes eſſe patiaris. Amiſimus Græciam; nulla Bactra ſunt nobis; ſpes omnis in te, utinam & in cæteris*[11] *eſſet. Plura dici non attinet. Cuſtodiam corporis tui externus, & alienigena non depoſcerem, ſi crederem*
7 *alium poſſe præſtare.* Beſſus, quamquam erat Græci ſermonis ignarus, tamen ſtimulante conſcientia indicium profecto Patronem detuliſſe[12] credebat: & inter-

vocemque jam prodire volentem quaſi reprehendillet. V. *Freinshemium.*

5. *Bubacem.* An e *Bubacene* natum? multi enim peregrini a patria nomen traxerunt. Eſt autem *Bubacene* regio Aſiæ haud procul ab Indis a Polyperconte ſubacta, VIII. 5. 2. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

6. *Interpres* eſt, cujus miniſterio ad alienam, & extraneam, linguam intelligendam utimur. V. *Briſſonium de verb. Signif.*

7. *Florente* i. ſtante tuo faſtigio, potente, quos jungit Cic. pro dom. *Cum tu florens, ac potens per medium forum volitares.* Opponitur *afflicto.* Nep. Attic. XI. 4. *Quod non florentibus ſe venditavit, ſed afflictis ſemper ſuccurrit.* & *labenti* Tacit. Ann. XVI. 33. 1. *Quo obſequio florentem Soranem celebraverat, labentem non deſeruit.* Noſter VI. 5. 3.

8. *Domeſticis* i. quæ privatim nos concernunt. Sic tabellarios, *domeſticos* vocat *Cic. Fam.* 11.

9. *Copulavere* i. conjunxere. Cic. Fin. 1. *Virtutem copulatam eſſe docuit cum voluptate.*

10. *Per fidem* formula fuit uſitata in obteſtationibus. Virgil. Aen. II. 149.

Per, ſi quæ reſtat adhuc mortalibus usquam
Intemerata fides.

V. *Briſſon. Form.* VIII. 707.

11. *Cæteris* Bactrianis, & Perſis.

12. *Indicium detuliſſe* i. crimen hoc manifeſtaſſe, indicaſſe. Infr. VI. 7. 25. *Index eſt, qui faci-*

interpretis Græci relato ſermone[13] exemta dubitatio. Darius autem, quantum ex vultu concipi[14] poterat, haud ſane territus, percontari Patrona *cauſam conſilii, quod afferret*, cœpit. Ille non ultra 8
differendum ratus; *Beſſus*, inquit, *& Nabarzanes inſidiantur tibi, in ultimo diſcrimine & fortunæ tuæ, & vitæ. Hic dies, aut parricidis, aut tibi futurus ultimus.* Et 9
Patron quidem egregiam conſervati Regis gloriam tulerat[15]. Eludant licet[16], quibus forte[17] ac teme- 10
re humana negotia volvi agique perſuaſum eſt. Equidem æterna conſtitutione crediderim, nexuque cauſarum latentium, & multo ante deſtinatarum, ſuum quemque ordinem immutabili[18] lege percurrere. Darius certe reſpondit; *Quamquam ſibi Græcorum mi-* 11
litum fides nota ſit; nunquam tamen a popularibus ſuis receſſurum[19]. *Difficilius ſibi eſſe damnare, quam decipi. Quidquid fors tuliſſet, inter ſuos perpeti malle, quam transfugam fieri. Sero ſe perire*[20], *ſi ſalvum eſſe ſui milites nollent.*

CAP.

facinoris, cujus ipſe eſt conſcius. Latebras indicat, impunitate propoſita. Aſcon. Cic. Divin. p. 30. Nep. Pauſ. IV. 4. *Eo index ille confugit.* Noſter VI. 7. 23. *Indicare* eſt deferre. Nep. Pauſ. IV. 3. *Quam ſe ipſe indicaſſet. Indicium*, delatio. Nep. Pauſ. IV. 3. *Ne hujus quidem indicio impulſi ſunt.* Noſter VI. 9 8: 10. 21.

13. *Relato ſermone.* V. *Fabr. Epiſt. Crit.* 52.

14. *Concipi* i. conjici.

15. *Tulerat* i. laturus fuerat, ſi ſcilicet paruiſſet Darius. Hujus formulæ aliquammulta in priſcis ſcriptoribus occurrunt exempla. Cic. Fam. II. 4. *Qui ſe intenderant adverſarios in ejus tribunatu.* Liv. XXXIV. 29. *Difficilior facta oppugnatio erat, ni T. Quintius ſupervenißet.* V. *Freinshemium.*

16. *Eludant licet.* Sic plane Liv. VI. 41. *Eludant nunc licet religiones, quid enim eſt &c.* Cic. Parad. 1. *Quamobrem licet irrideat, ſi quis velit.* V. *Freinshemium* & III. 1. §. 106.

17. *Forte* i. caſu, ſine judicio.

18. *Immutabili* V. X. 1. 30.

19. *A popularibus non receſſurum.* Neque id ſine ratione: nam eo facto maximopere eos offendiſſet, & *parricidio excuſationem obtuliſſet* V. 12. 4. Nam quanta cum invidia res iſta conjuncta fuerit, ſatis apparet ex VI. 4. 9. X. 4. 5. V. *Freinshemium.*

20. *Sero ſe perire.* Similiter Scipio apud Liv. XXVIII. 27. *Equidem ſi totum exercitum meum mortem mihi optare crederem, hic ſtatim ante oculos veſtros morerer.* Sic Eumenes apud Juſtin. XIV. 1. 12. *Salutem ſuam in omnium poteſtate eſſe.* V. *Freinshemium.*

Alexan-

CAP. XII.

ARGUMENTUM.

Dario fictis verbis se purgat, eundemque dilapsis custodibus per noctem aureis compedibus vincit Bessus.

1 AT Bessus occidendi protinus Regis impetum conceperat. Sed veritus, ne gratiam Alexandri, ni vivum eum tradidisset, inire non posset, dilato in proximam noctem sceleris consilio, agere gratias incipit, quod *perfidi hominis insidias, jam Alexandri opes spectantis* [1], *prudenter, cauteque vitasset.* 2 *Donum eum hosti laturum fuisse Regis caput. Nec mirari, hominem mercede conductum omnia habere venalia: sine pignore, sine lare* [2], *terrarum orbis exsulem; ancipitem hostem;* 3 *ad nutum licentium circumferri.* Purganti deinde se, *Deosque testes fidei suæ* invocanti, Darius vultu adsentiebat; haud dubius, quin vera deferrentur a Græcis; sed eo rerum ventum erat, ut tam periculosum esset non credere suis; quam decipi. XXX. millia erant, quorum inclinata [3] in scelus levitas [4] timebatur: IV. millia Patron habebat: quibus si credidisset salutem suam, damnata popularium fide, parricidio excusationem videbat offerri. Itaque præoptabat [5]; immerito, quam jure violari. Bessо tamen insidiarum consilium purganti respondit: *Alexandri sibi non minus justitiam, quam virtutem esse perspectam* [6]; *falli eos, qui proditionis ab eo præmium exspectent; violatæ fidei neminem acriorem* [7] *fore vindicem, ultoremque.* Jamque nox appetebat, quum Persæ more solito armis positis ad necessaria ex proximo vico ferenda discurrunt. At Bactriani, ut imperatum erat a Bessо, armati stabant. Inter hæc Darius *Artabazum acciri* jubet; expositisque, quæ Patron detulerat, *haud dubitare* [8] Artabazus, *quin transeundum esset in castra Græcorum: Persas quoque periculo vulgato* [9] *sequuturos.* Destinatus sorti suæ, & jam nullius salubris consilii patiens, unicam in illa fortuna opem Artabazum ultimum illum visurus amplectitur; perfususque mutuis lacrymis, *inhærentem sibi avelli* jubet: *capite deinde velato*, ne inter gemitus digredientem velut a rogo [10] intueretur; in humum pronum corpus

1 2 3 4 5 6 7 8

Alexandri opes spectantis i. Patronis defecturi ad Alexandrum, ut potentiorem. V. *Freinshemii Indicem.*

2. *Lare* i. domo. Prop. IV. II. 9.

Qui tulit aprico frigida castra lare.

Horat. Od. III. 29. 14.

Mundæque parvo sub lare pauperum
Cœnæ.

Lar proprie Deus est domesticus. Priscian. V. p. 124. *Lar, quod significat κατοικίδιον θεὸν, laris facit genitivum.* Plaut. Aulul. prol. v. 2.

Ego Lar sum familiaris.

3. *Inclinata* i. propendens. Metaphora petita ab ædificiis ruinam minitantibus. Virg. Æn. XII. 59.

In te omnis domus inclinata recumbit.

Inde Cic. Fam. I. 1. *Laboratur vehementer, inclinata res est.* Noster VI. 9. 28.

4. *Levitas* i. inconstantia, mutabilitas. Cic. Phil. VII. *Quid est inconstantia, mobilitate, levitate*

vitate cum singulis hominibus, tum vero universo senatui turpius? retinenda est igitur nobis constantia, gravitas, perseverantia. V. & Gell. N. A. VII. 11.

5. *Præoptabat* i. malebat potius. Terent. Hec. IV. 1. 17.

Ut puerum præoptares perire.

6. *Perspectam* i. cognitam, exploratam. Cic. de Orat. I. *Artem cognitis, penetusque perspectis rebus contineri.* Catul. XLVIII. 3.

Nam tua nobis
Perspecta exigitur unica amicitia.

Quæ tralatio est a probationibus operum, quæ *spectiones* dicuntur Gellio, & aliis: vel ab auro. Nam *spectatores* auri sunt χρυσοβασανισταὶ. V. *Scalig. ad Catullum.*

7. *Acriorem* i. magis exactum, & minus exorabilem.

8. *Haud dubitare* i. dicere non esse dubitandum. Sic. VII. I. 12. *dubitabat* i. dicebat se dubitare. Ubi V. *Freinshemium.*

9. *Vulgato* i. divulgato. Infr. VII. 7. 39.

10. *Rogo*; Artabazus enim a rege, velut a funere, aut *rogo*, vel busto digrediebatur inter gemitus, & lacrymas. Qui ritus antiquis usitatus. Tib. I. 3. 4.

Et fleat effusis ante sepulchra comis.

Petron. c. 95. cum *lacrymarum ubertim manantium*, & aniculæ *fletu confusæ* mentionem fecisset: *Quid vos in cellam meam tanquam ante recens bustum venistis?*

9 pus abjecit [11]. Tum vero custodiæ ejus adsueti, quos Regis salutem vel periculo vitæ tueri oportebat, dilapsi sunt, armatis, quos jam adventare credebant, haud rati se futuros pares. Ingens ergo in tabernaculo solitudo erat, paucis spadonibus, quia quo discederent, non habebant [12], circumstantibus Re-
10 gem. At ille remotis arbitris, diu aliud atque aliud consilium animo volutabat. Jamque solitudinem, quam paulo ante pro solatio petiverat, perosus [13];
11 *Bubacem vocari* jubet. Quem intuens, *Ite*, inquit, *consulite vobis* [14], *ad ultimum Regi vestro, ut decebat, fide exhibita. Ego hic legem fati mei* [15] *exspecto. Forsitan mireris, quod vitam non finiam? alieno scelere quam*
12 *meo* [16] *mori malo.* Post hanc vocem spado gemitu non modo tabernaculum; sed etiam castra complevit. Inrupere deinde alii, laceratisque vestibus lugubri & barbaro ululatu Regem deplorare cœpe-
13 tunt. Persæ ad illos clamore perlato, adtoniti metu,

utique die feriarum, quo etiam lugentes rident. Velaverat enim caput Darius, more etiam inter antiquos usitato, de rebus suis desperantium, & quasi fortunæ se dedentium, ne intueretur amicum discedentem inter gemitus & lacrymas, sive ominis & religionis causa, sive quod turpe judicaret cum Tito, quemquam, nedum tam fidum & probatum a sermone principis tristem discedere. V. *Gronovium.*

11. *Corpus abjecit*, is gaen leggen. Infr. x. 5. 19.

12. *Quo discederent, non habebant*, quippe viles apud alios, & contemti. Quæ inter cæteras causa Cyrum movit, ut ejusmodi homines sibi fidissimos futuros crederet, si Xenoph. παιδ. VII. fides habenda. V. *Freinshemium.*

13. *Solitudinem perosus.* Simile illud Tacit. Ann. II. 31. 2. in extrema anxietudine Libonis: *Ipsis, quæ in novissimam voluptatem adhibuerat, epulis excruciatus.* V. *Freinshemium.*

14. *Consulere sibi* quis dicitur, cum de ultimo veluti remedio cogitat. Nep. Attic. XVI. 5. *Reliquum est, ut egomet mihi consulam.* Lys. 11. 3. *Ut Thasii dilaberentur, consulerentque rebus suis*, om een goet heen komen sien.

15. *Legem fati mei* i. mortem. Inde *fatum*, mors VIII. 9. 31. IX. 6. 26. *mors fatalis* Paterc. II. 4. 6: 49. 1. dum quis sine vi, & sua morte exstinguitur.

16. *Alieno scelere, quam meo.* Ita Flor. II. 15. 9. *Non quia spes ulla jam superesset, sed quia patriam suam mallent hostium, quam suis manibus everti.*

17. *In-*

tu, nec arma capere, ne in Bactrianos inciderent [17], nec quiescere audebant, ne impie deserere Regem viderentur. Varius ac dissonus clamor [18] sine duce, 14
ac sine imperio, totis castris referebatur. Bessо & Nabarzani nuntiaverunt sui, *Regem a semetipso interemtum esse.* Planctus eos deceperat. Itaqte citatis [19] 15
equis advolant [20], sequentibus, quos ad ministerium sceleris [21] delegerant: &, quum tabernaculum intrassent, quia *Regem vivere* spadones indicabant, *comprehendi, vincirique* jusserunt. Rex curru paulo an- 16
te vectus, & Deorum a suis honoribus cultus, nulla externa ope admota [22], captivus servorum suorum, in sordidum vehiculum pellibus undique contectum imponitur. Pecunia Regis [23] & supellex, quasi ju- 17
re belli diripitur, onustique præda, per scelus ultimum parta, fugam intendunt. Artabazus cum iis, 18
qui imperio parebant, Græcisque militibus Parthienen

17. *Inciderent*, vervallen mogten. Cic. pro Cluent. *In Q. Sergii manus incidit.* Noster VII. 5. 11. V. 13. 21.

18. *Dissonus* i. discrepans, *niet over een komende.* Cic. Oecon. I. *Dissonum quiddem, ac tumultuosum audientibus canere videtur chorus.* Noster IX. 9. 14.

19. *Citatis*, de spooren gegeven hebbende. Cæs. B. C. III. 96. 3. *Protinusque equo citato Larissam contendit. Concitato* Nep. Daram. IV. 5. *Ipse equo concitato ad hostem vehitur. Incitato* Cæs. B. G. IV. 12. 6. *Incitato equo sese hostibus obtulit. Concitum* Noster VII. 4. 36.

20. *Advolant* i. celeriter accurrunt. Terent. Hec. III. 4. 24. *Ne me frustra illic exspectet, vola.* *Vola* dicitur *media pars pedis, sive manus. Inde volando* i. *ambulando.* Serv. Virg. Aen. VI. 199. III. 233. Noster VIII. 2. 4.

21. *Ministerium sceleris.* Ita Tacit. Hist. IV. 27. 5. *Illum auctorem sceleris, hunc ministrum vocant.* Annal. IV. 71. 2. *Qui scelerum ministros ut perverti ab aliis nolebat.*

22. *Nulla externa ope admota*, i. ut servi non juvarent, juberenturve ab hostibus. Fuit enim Darius a servis propriis captus. Illud *nulla externa ope* recte retuleris ad *captivus.* V. *Freinshemium.*

23. *Pecunia Regis.* Arrian. III. 206. ex Media ad VII. *Millia talentum secum abstulisse Darium* dicit i. quadragies ter centena millia, sive quatuor millliones, & tercenta millia aureorum. VIII. vero *millia talentorum e Media exportata, & direpta ab illis, qui Darium oc-*

nen petebat, omnia tutiora parricidarum contuitu[24] ratus. Persæ, promiſſis Beſſi onerati, maxime, quia nemo alius erat[25], quem ſequerentur, conjunxere ſe Bactrianis, agmen eorum tertio adſequuti die. Ne taman honos Regi non haberetur, aureis compedibus[26] Darium vinciunt, nova ludibria ſubinde excogitante fortuna. Et ne forte cultu regio poſſet adgnoſci: ſordidis pellibus vehiculum intexerant: ignoti jumenta agebant, ne percontantibus in agmine monſtrari poſſet: cuſtodes procul[27] ſequebantur.

cidere, vult Strab. XV. 487.

24. *Contuitu* i. conſpectu. Cic. pro Sext. *Veſter iſte in me animorum, oculorumque contuitus.*

25. Nemo *alius, quem ſequerentur.* V. VI. 3. 12.

26. *Aureis compedibus.* Idem tradit *Juſtin.* XI. 15. 1. Ita *compedibus aureis Cyrum fratrem vinxit Artaxerxes.* Juſtin. V. 11. 4. *Artauaſdem Armeniæ Regem Antonius.* Vellej. II. 82. 7. V. *Popmam & Freinshemium.*

27. *Procul*, ne ſuſpicio oriretur, Regem eo curru vehi. V. *Freinshemium.*

CAP. XIII.

ARGUMENTUM.

Ex Bagyſthene, & Melone, quid Dario factum ſit, cognoſcit Alexander, & fugientes quia ſequi recuſat, vulneribus multis confoſſus relinquitur Darius.

1 ALexander, audito Darium moviſſe ab Ecbatanis; miſſo itinere, quod patebat in Mediam, fugientem inſequi pergit ſtrenue. Ta-
2 bas oppidum eſt in Parætacene[1] ultima: ibi transfugæ nuntiant, *præcipitem fuga*[2] *Bactra petere Darium.* Cer-

P*arætacene* eſt urbs Mediæ, gentile *Parætacenus*, Regio *Parætacene.* V. *Raderum.*

2. *Præcipitem fuga* i. celeriter fugientem. Ita *præcipitem ad repræſentanda ſupplicia* dicit inf. X. 1. 39.

Certiora deinde cognoſcit ex Bagyſthene Babylo- 3
nio: *Non equidem*[3] *vinctum Regem, ſed in periculo eſſe aut mortis, aut vinculorum.* Rex ducibus convoca- 4
tis; *Maximum*, inquit, *opus, ſed labor breviſſimus ſupereſt*[4]; *Darius haud procul deſtitutus*[5] *a ſuis, aut oppreſſus. In illo corpore*[6] *poſita eſt victoria: & tanta res celeritatis præmium.* Omnes pariter conclamant, *pa- 5
ratos ipſos ſequi; nec labori, nec periculo parceret*[7]. Igitur raptim agmen curſus magis, quam itineris modo ducit: ne nocturna[8] quidem quiete diurnum laborem relaxante[9]. Itaque quingenta ſtadia[10] proceſſit: per- 6
ventumque erat in vicum[11], in quo Darium Beſſus comprehenderat. Ibi Melon Darii interpres[12] exci- 7
pitur. Corpore æger non potuerat agmen ſequi, & deprehenſus celeritate Regis, transfugam[13] ſe eſſe ſimulabat. Ex hoc acta[14] cognoſcit. Sed fatigatis neceſſaria quies erat. Itaque delectis equitum ſex 8
millibus, trecentos, quos *Dimachas*[15] appellant, ad-

3. *Equidem*, particulam contendunt nonnulli non niſi cum prima perſona jungi. Curtius hic aliud docet, & accipit pro adfirmatione. V. *Raderum.*

4. *Maximum opus, & laborem breviſſimum* vocat ipſum Darium eadem figura, qua infr. VII. 5. 36. V. *Freinshemium.*

5. *Deſtitutus* i. deſertus, derelictus. Sueton. Ner. c. 40. *Talem principem orbis terrarum tandem deſeruit.*

6. *Corpore* Darii. Ita Tacit. Ann. IV. 25. 5. *Differtur per manipulos, Tacfarinatem omnes notum tot præliis conſectentur: non niſi duce interfecto, requiem belli fore.*

7. *Parceret*, ſoude niet ontſien. Terent. Hec. II. 1. 29. *Labori haud parcens.* Noſter VI. 9. 24.

8. *Nocturna quiete* i. ſomno noctu capiendo.

9. *Relaxante* i. intermittente, levante. Cic. Fin. I. *Dolor, ſi longus, levis; dat enim intervalla, & relaxat.* Divin. I. *Tu tamen anxiferas curas requiete relaxas.*

10. *Quingenta ſtadia* i. quindecim milliaria Germanica. Mox *n.* 9. V. *Raderum.*

11. *Vicum* Parthorum Tharam. *Juſtin.* XI. 15. 1.

12. *Interpres* pro more Regum Perſicorum, qui Perſici ſermonis ignaros per *interpretem* audiebant, quod pluribus docet *Briſſon. de regn. Perſ.* I. 137.

13. *Transfugam*, ne in numero hoſtium haberetur.

14. *Acta*, watter gepaſſeert was.

15. *Dimachæ* qui vocarentur,

adjungit: dorso hi graviora arma portabant; cæterum equis vehebantur; quum res locusque posceret,
9 pedestris acies erat. Hæc agentem Alexandrum adeunt Orsillos & Mythracenes; qui Bessi parricidium exosi[16] transfugerant; nuntiabantque, stadia quingenta abesse Persas; ipsos brevius iter monstraturos.
10 Itaque prima[17] vespera ducibus iisdem cum expedita equitum manu monstratam viam ingreditur; phalange, *quantum festinare posset, sequi* jussa. Ipse quadrato agmine incedens, ita cursum regebat, ut
11 primi conjungi ultimis[18] possent. Trecenta[19] stadia

& essent, Curtius subjicit, dum dicit, quod nunc pedestre, nunc equestre prælium iniverint, ad utrumque genus pugnæ eruditi, ut modo equites, modo pedites, prout usus esset, dimicaverint, quasi tu diceres, *duplici arte pugnantes*. Hoc genus militum Alexander maximus Imperatorum invenit, ut Julius Pollux hisce testatur: *Erat & aliud equitum genus, dimachæ dicti, ex inventione Alexandri, armorum apparatu instructi leviore, quam qui est peditum gravis armaturæ, graviore vero, quam qui est equitum: exercitati in utramque, & pedestrem, & equestrem pugnam: ut & in locis equitatui aptis equis utantur: & ut ne, si in loca devenirent iniqua, & minus apta, omnino ad pugnam inepti essent, idemque experirentur, quod Lydis quandoque accidit. Equum autem apprehendebat, ac custodiebat famulus aliquis, qui in solum eum usum una sequebatur. Ita qui ex equo descenderat, confestim inter pedites armatos pugnabat.* Hesychius ἀμίππους vocat. Non absimiles ab isto genere sunt equites, qui hodie in militia nostra *Dragonders* nuncupantur, bombardas gestantes oblongas ex humeris dependentes. V. *Raderum* & ex illo *Freinshem. Turneb.* XIX. 32. *Brod. Misc.* III. 23. *Alard. Val. Flacc.* VI. 160.

16. *Exosi* i. odio habentes. Ita VIII. 7. 12. *Exosus fuit*, pro odio habuit etiam *Gell. N. A.* IV. 8.

17. *Prima* i. incunte. Cæs. B. C. I. 20. 1. *Milites, qui Corfinii erant, prima vespera secessionem faciunt.* qui *primo vespere* B. C. II. 43. 1. *Ut primo vespere omnes scaphas ad littus appulsas habeant. Vespera sequitur supremam* (occasum solis) *ante ortum ejus stellæ, quam Plautus Vesperuginem, Ennius Vesperum, Virgilius Hesperon appellant.* V. *Censorin. de Die nat. c.* 24.

18. *Primi conjungi ultimis possent* i. non turmatim per intervalla incederent, sed continuo agmine sine locorum intercapedine: ita enim primi ultimis, & ultimi primis junguntur, sicut flumen perpetuum, cum undam premit, & sibi mutuo succedit, quamvis in amnibus nihil omnino spatii intercedat. V. *Raderum*.

19. Tre-

dia processerant, quum occurrit Brocubelus, Mazæi filius, Syriæ quondam prætor. Is quoque transfuga nuntiabat, *Bessum haud amplius, quam ducenta stadia*[20] *abesse. Exercitum, utpote qui nihil præcaveret*[21], *incompositum, inordinatumque procedere. Hyrcaniam videri petituros. Si festinaret sequi, palantibus superventurum. Darium adhuc vivere.* Strenuo alioqui cupi- 12
ditatem consequendi transfuga injecerat. Itaque calcaribus subditis, effuso cursu eunt. Jamque fremitus hostium iter ingredientium exaudiebatur, sed prospectum ademerat[22] pulveris nubes. Paulisper ergo inhibuit cursum, donec consideret pulvis. Jam- 13
que conspecti a Barbaris erant, & abeuntium[23] agmen conspexerant; nequaquam[24] futuri pares, si Besso tantum animi fuisset[25] ad prælium, quantum ad parricidium fuerat. Namque & numero Barbari præstabant, & robore: ad hoc[26] refecti cum fatigatis certamen inituri erant. Sed nomen[27] Alexan- 14
dri, & fama[28], maximum in bello utique momentum[29], pavidos in fugam convertit. Bessus, & ce- 15
teri

19. *Trecenta stadia* i. milliaria novem:

20. *Ducenta stadia* i. milliaria sex, Vid. *Raderum*.

21. *Nihil præcaveret*, ratus procul abesse Alexandrum, nec fieri posse, ut ipsos adsequeretur. V. *Raderum*.

22. *Ademerat* i. abstulerat, eripuerat. Cic. Tusc. v. *Etenim si nox non adimat vitam beatam, cur dies nocti similis adimat.* Noster VII. 11. 10. VI. 10. 32.

23. *Abeuntium* i. fugientium. Phæd. I. 17. 5.

Rapere, atque abire semper adsuevit lupus.

24. *Nequaquam* i. nullo modo. Fortius negat. Cic. Invent. II. *Ut nequaquam cum illius commodo sit comparanda.*

25. *Tantum animi fuisset*, soo veel couragie hadde gehad. Contra ea *animi labare* dicuntur, *couragie verliesen.* V. 3. 11. & *animo deficere* Cæs. B. C. I. 19. *Hortaturque eos, ne animo deficiant.*

26. *Ad hoc* i. præterea, insuper. Plin. Epist. II. 17. *Ad hoc favonios accipit.* Flor. II. 8. 3. *Ad hoc cœlestes minæ territabant.* Noster IX. 10. 13.

27. *Nomen.* Sic Stilico ad Honorium apud Claudian. de bell. Gildon. *v.* 384.

Plus nominis horror
Quam tuus ensis aget.

V. *Freinshem.*

28. *Fama.* Tacit. Germ. XI. 7. *Et ipsa plerumque bella profligant.* V. *Freinshemium.*

29. *Momentum*, breviſſimum est tempus. Ter. And. I. 5. 31.

teri facinoris ejus participes [30] vehiculum Darii adsequuti [31], cœperunt hortari eum, *ut conscenderet*
16 *equum, & se hosti fuga eriperet.* Ille *Deos ultores adesse* testatur, & *Alexandri fidem* implorans, negat, *se parricidas velle comitari.* Tum vero ira quoque accensi, tela injiciunt in Regem; multisque confossum vul-
17 neribus relinquunt [32]. Jumenta quoque, ne longius prosequi possent, convulnerantur; duobus servis,
18 qui Regem comitabantur, occisis. Hoc edito [33] facinore, ut vestigia fugæ spargerent [34], Nabarzanes Hyrcaniam, Bessus Bactra, paucis equitum comitantibus, petebant: Barbari ducibus destituti, qua quemque aut spes ducebat, aut pavor, dispabantur: Quingenti tantum equites congregaverant [35] se, incerti adhuc, resisterene melius esset,
19 an fugere. Alexander hostium trepidatione comperta,

Paulo momento huc illuc impellitur.

Noster VI. 7. 27: 6. 21: 9. 9. Inde Cupido *momenti anus maritus* dicitur *Apul.* V. Inde quodcunque minimum appellatur *momentum.* Ita modicum & pauxillum *myrrhæ*, *momentum* vocat *Plin.* XXX. 12. Et *momentum* rei, pro ejus pondere, & efficacia Cic. Varin. 1. *Testimonium tuum nullius momenti putatur.* Et *magnum momentum*, quod magnum pondus, & vim habet. Cic. Fin. V. *In his momenta sunt maxima ad beate vivendum.*

30. *Participes*, complicen. Infr. VIII. 6. 24. VI. 6. 36. Flor. IV. 1. 3. *satellites.* Salust. Catil. c. 22. *Populares.* Cic. Catil. 1. *satellites, atque administros.* Catil. II. *socios.*

31. *Adsequuti*, quia præmiserant Regem vinctum, velut sarcinam cum impedimentis.

32. *Confossum relinquunt.* Arrian. III. 211. *Satibarzanes & Barzaentes Darium abs se graviter vulneratum ibidem relinquunt. A Besso & Nabarzane confossum* dicit *Aelian. de Anim.* VI. 25. qui addit *canem ab illo educatum permansisse solum fidelem, omnibus mortuum relinquentibus, eumque tametsi non amplius suum alorem, sicut tamen adhuc viventem servavisse. Darius mortuus est natus annos circiter quinquaginta, archonte Athenis Aristophonte, mense Junio.* V. *Arrian.* III. 213. 214.

33. *Edito* i. commisso, perpetrato. Cic. pro Sext. *Edere scelus in aliquem.*

34. *Vestigia fugæ spargerent* i. certam non tenerent fugam; sed variam, ne quis adsequi facile possit. Liv. IX. 45. *Vestigia in omnes æque ferentes partes, ut in dilapsis.* Lucan. VIII. 4.

Incerta fugæ vestigia turbat.

V. *Loccenii Indicem.*

35. *Con-*

perta, Nicanorem cum equitum parte ad inhibendam fugam præmittit: Ipse cum cæteris sequitur. Tria fere millia resistentium occisa sunt; reliquum agmen more pecudum intactum agebatur, jubente Rege, *ut cædibus abstineretur.* Nemo captivorum 20
erat, qui monstrare Darii vehiculum [36] posset: singuli, ut quæque [37] prehenderant, servabantur; nec tamen ullum vestigium fugæ Regis exstabat. Fe- 21
stinantem Alexandrum vix tria millia equitum persequuta sunt. At in eos, qui lentius sequebantur, incidebant universa [38] fugientium agmina. Vix cre- 22
dibile dictu, plures captivi, quam qui caperentur, erant: adeo omnem sensum territis [39] fortuna penitus excusserat [40], ut nec hostium paucitatem, nec multitudinem suam satis cernerent. Interim jumen- 23
ta, quę Darium vehebant, nullo regente decesserant militari via, & errore delata per quatuor stadia [41], in quadam valle constiterant, æstu simulque vulneribus fatigata. Haud procul erat fons, ad 24
quem monstratum a peritis, Polystratus Macedo siti maceratus [42] accessit: ac dum galea [43] haustam aquam

35. *Congregaverant* i. conjunxerant. Cic. de Orat. 1. *Homines dispersos & dissipatos unum in locum congregare.* Noster VIII. 2. 15. IX. 2. 21.

36. *Darii vehiculum*, quia 1. vile, & pellibus tectum ignoti agebant V. 12. 20. 11. vulnerato Rege, & ministris occisis, jumenta, quæ Regem vehebant, auriga destituta, militari & regia via decesserant. infr. *n.* 23. V. *Raderum.*

37. *Quæque* n. vehicula, ut in manus venerunt. V. *Freinshemium.*

38. *Universa* i. non dispersa. *Universus amnis*, qui fluit aquis non separatis VI. 4. 4.

39. *Territis.* Plutarch. de fort. Alex. I. extr. *Rationes periculo imminente franguntur, atque imaginationibus judicium expellitur, ubi prope adsunt res terribiles. Metus enim non solum memoriam consternat, ut ait Thucydides; sed & institutum animi omne, & laudabilem conatum, incitationemque.*

40. *Excusserat* i. eripuerat. Cic. Tusc. 1. *Hanc excutere opinionem mihimet radicitus nolui.* Noster VII. 8. 4.

41. *Quatuor stadia* i. sexcentos, quinque & viginti passus, si quinquies mille passus tribuas milliari: si quatuor millia, erunt quingenti. V. *Raderum.*

42. *Maceratus* i. consumtus, attenuatus. *Maciei terræ* est ter-

quam sorbet[44], tela jumentorum deficientium[45]
corporibus infixa conspexit. Miratusque confossa
potius, quam abacta esse, semivivi ***.

Q. CUR-

ra sicca, & asperitate extenuata *Just.* XLIII. 3. 5.

43. *Galea* capitis fuit munimentum, factum ex felis vel mustelæ, quæ γαλὴ dicebatur, corio. Illud vero poculum militis est, Luctat. Theb. III. 663. Senec. Benef. V. 24. *Siti confectus* &c. *nisi commilito homo fortis & strenuus aquam mihi in galea sua attulisset.* Propert. III. 10. 4.

Potabis galea fessus Araxis aquam.

Tibul. II. 6. 4.

Levem galea qui sibi portet aquam.

Unde *galeola* Varr. de vit. P. R. I. genus est vasis apud Non. XV. 34. *Ubi erat vinum in mensa positum, aut galeola, aut sinum.* V. Demster. *Ant. Rom.* X. 12. *Scheel. in Hygin. f.* 259. *Meibom. in Albinov. de Mæcen.* 2. 29.

44. *Sorbet* i. bibit. *Sorbere* est, quicquid molle est, ore sumere. *Sorbere ova* dicit Plin. XXIX. 3. *Privatim contra hæmorrhoidum morsum illinitur ovum, sorbetur-que crudum. Sorbilia ova* Petron. c. 33. *Temtemus an adhuc sorbilia sint* i. sorberi possint. Inde *absorbere* ad inanimata transfertur IV. 2. 19. & *exsorbere arbores* dicitur Ganges VIII. 9. 6.

45. *Deficientium* i. morientium. Frontin. Stratag. III. 7. 6. *profluvio ventris deficere. Deficere vita* Plaut. Asin. III. 3. 19. *Quam si intelligam deficere vita.* Noster VII. 3. 13.

Pugnæ

Q. CURTII RUFI
DE REBUS
ALEXANDRI MAGNI,
REGIS MACEDONUM,
LIBER VI.
CAP. I.
ARGUMENTUM.

Lacedæmonios Agide duce superat, & superatos veniam defectionis oraturos ad Alexandrum mittit Antipater Macedoniæ præses.

* * *

PUgnæ[1] discrimen immisit[2], obtruncatisque, qui promtius resistebant, magnam partem hostium propulit[3]. Cœperant fugere victores[4]: & donec[5] avidius sequentes in planum deduxere, multi[6] cadebant; sed ut primum locus, in quo stare posset, fuit, æquis viribus dimicatum est. Inter omnes tamen Lacedæmonios Rex eminebat, non armorum modo & corporis specie; sed etiam magnitudine animi, quo solo vinci non potuit. Undique nunc cominus, nunc eminus petebatur; diuque

1 2 3 4

Pugnæ hujus meminit *Oros.* III. 18. eamque describunt *Justin.* XII. 1. 6-11. *Diod.* XVII. 48. 62. 63.

2. *Discrimen immisit* n. in medium se Agis Rex Lacedæmoniorum, de quo IV. 1. 39. qui & eodem fere modo III. 11. 2. Huic vero libro caput vetustas abstulit.

3. *Propulit* i. in fugam conjecit. Tacit. Ann. XIV. 58. 6. *Si sexaginta milites propulisset.*

4. *Victores* Macedones, qui fugerant, ut e locorum angustiis hostem in campum protraherent. V. *Raderum.*

5. *Donec* i. quoad, usquequo. Cic. Fam. V. 12. *Non te exspectare, donec ad locum venias.* Noster *n.* 4. VIII. 10. 8.

6. *Mul-*

que arma circumferens[7] alia tela clypeo excipiebat[8], corpore alia vitabat: donec hasta femora perfossa, plurimo sanguine effuso, destituere pugnantem: Ergo clypeo suo exceptum armigeri, raptim in castra referebant, jactationem vulnerum haud facile tolerantem. Non tamen omisere Lacedæmonii; &, ut primum sibi, quam hosti, æquiorem[9] locum capere potuerunt, densatis ordinibus effuse flucentem[10] in se aciem excepere. Non aliud discrimen vehementius fuisse memoriæ proditum est. Duarum nobilissimarum bello gentium exercitus pari Marte pugnabant. Lacedæmonii vetera; Macedones præsentia decora[11] intuebantur: illi pro libertate[12], hi pro dominatione[13] pugnabant. Lacedæmoniis dux; Macedonibus locus deerat. Diei quoque unius tam multiplex casus modo spem, modo metum utriusque partis augebat, velut de industria[14] inter fortissimos viros certamen æquante[15] fortuna. Cæterum angustiæ[16] loci, in quo hæserat

6. *Multi*. V. §. 29.

7. *Circumferens*, quia ubique expositus periculo. Sic in nocturna pugna, & ancipiti discrimine Tacit. Hist. IV. 29. 3. *Unde clamor acciderat, circumagere corpora*. V. *Freinshemium*.

8. *Clypeo excipiebant*, hielt sijn schilt daer voor, ut IX. 5. 4.

9. *Æquiorem* i. commodiorem. Nep. Milt. v. 4. *Etsi non locum æquum videbat suis. Amplius* vero *prodest locus sæpe, quam virtus*. Veget. III. 26.

10. *Effuse fluentem* i. inruentem, incumbentem, *die sterck op haer affackte*.

11. *Vetera, præsentia*. Ita Justin. XXX. 4. 15. *Alii Majorum suorum antiquam & obsoletam gloriam, alii virentem recentibus experimentis virtutis florem*.

12. *Libertate*. Justin. XXX. 4. 7. *Tantoque fortius hoc bellum, quam illa sustinendum: quanto sit libertas imperio carior*.

13. *Dominatione* i. imperio vi capiendo, tyrannide. Nep. Milt. III. 4. *Liberos a Persarum futuros dominatione, & periculo*.

14. *De industria*. Flor. II. 8. 1. *Quadam quasi industria sic adgubernante fortuna*, even als of het God soo hebben wilde. V. v. 3. 17.

15. *Æquante*, middelende.

16. *Angustiæ*. Sic apud *Senec. Suas.* II. Pompejus Silo: *Xerxes multos secum adduxit; Thermopylæ paucos recipiunt: nihil refert, quantas gentes in nostrum orbem oriens effuderit, quantumque nationum secum Xerxes trahat. Tot ad nos pertinent, quot locus cepe-*

rat[17] pugna, non patiebantur totis congredi[18] viribus. Spectabant ergo plures, quam inierant, prælium, &, qui extra teli jactum erant, clamore invicem suos accendebant. Tandem Laconum[19] acies languescere, lubrica arma sudore vix sustinens; pedem deinde referre cœpit urgente hoste, ac apertius[20] fugere. Insequebatur dissipatos victor, & emensus curru omne spatium, quod acies Laconum obtinuerat, ipsum Agim persequebatur. Ille, ut fugam suorum, & proximos hostium conspexit, deponi se jussit: expertusque membra[21], an impetum animi sequi possent, postquam deficere se sensit, poplitibus[22] semet excepit[23]: galeaque strenue sumpta, clypeo protegens[24] corpus, hastam dextra vibrabat, ultro vocans[25] hostem, *si quis jacenti spolia*[26] *demere auderet*. Nec quisquam fuit, qui sustineret comi-

ceperit. V. *Freinshemium*.

17. *Hæserat* i. impedita substiterat. Flor. III. 10. 5. *Sed hærebat in vadis pugna, quum æstibus solitis cum ipso certamine subductus Oceanus intercedere bello videretur*.

18. *Congredi* i. pugnare. Virg. XII. 233. *Alterni si congrediamur*. Noster *n.* 15. IX. 5. 19: 7. 20.

19. *Lacones* sunt dicti Lacedæmonii a *Lacone* filio Lapathi, ut Cedrenus memorat. *Ab ipsis judicum temporibus regnum Europæ tenuit Lapathus. Habuit vero filios duos, Achæoum & Laconem: inter quos defuncto patre, distributus principatus. Ac Laco quidem, dimidiam regionem nactus, Laconicam dixit*. V. *Meurs. Misc. Lacon.* III. 9.

20. *Apertius* i. palam. Cic. de Orat. II. *Ponere aliquid aperte falsum*.

21. *Expertus membra* i. cum tentasset membrorum vires.

22. *Poples* est posterior incurvati genu pars, *het buygen van de knie*. Petron. c. 1. *Succisi poplites genua non sustinent*. Noster IX. 5. 9. V. *Rhodig.* IV. 11.

23. *Semet poplitibus excipit*. Ita se dimisit, ut in genua procideret. *Procumbere* inf. *n.* 15. Noster *n.* 15. IX. 5. 3. & 9.

24. *Clypeo protegens*. Hoc communi formula dictum VIII. 1. 24. IX. 2. 29. Sulp. Sever. de vit. Mart. 1. *Si hoc ignaviæ adscribitur, non fidei, crastina die ante aciem inermis stabo, & in nomine Domini Jesu, signo crucis, non clypeo tectus, aut galea hostium cuneos penetrabo securus*. V. *Demster. Ant. Rom.* X. 10.

25. *Vocans* i. provocans. Plaut. Stich. v. 7. 6. *Omnes voco cinædos*.

26. *Spolia* i. arma hosti *spolia*

cominus congredi; procul missilibus adpetebatur, ea ipsa in hostem retorquens [27]: donec lancea [28] nudo pectori infixa est: qua ex vulnere evulsa inclinatum, ac deficiens caput clypeo paulisper excepit; deinde linquente spiritu pariter, ac sanguine, mo-
16 ribundus in arma procubuit. Cecidere Lacedæmoniorum v. millia & CCCLX. ex Macedonibus haud amplius CCC [29]. Cæterum vix quisquam, nisi saucius, revertit in castra. Hæc victoria non Spartam modo, sociosque ejus; sed etiam omnes, qui fortu-
17 nam belli spectaverant [30], fregit [31]. Nec fallebat Antipatrum, dissentire ab animis gratulantium vultus [32], sed bellum finire cupienti opus erat decipi [33]. Et quamquam fortuna rerum placebat, invidiam tamen, quia majores res erant, quam quas præfecti
18 modus [34] caperet, metuebat. Quippe Alexander ho-

lia futura. Infr. VII. 4. 40.

27. *Retorquens* i. reflectens, *te rugge schieten*, ut VIII. 2. 4.

28. *Lanceam* plerumque pili, telique ritu ejaculabantur veteres. Lucan. II. 472.

Cujus torta manu commisit lancea bellum.

Et in Act. Apost. λογχοβόλοι redduntur jaculatores. Inde *lanceare* est lanceam mittere Tertull. adversus Marcion. III. 8. Jud. c. 9. *Qui ante norint lanceare, quam lancinare: & lanceatus* est lancea transfossus Firmico. Noster IX. 7. 21. VII. 1. 18.

29. CCC. Diodor. XVII. 63. *Occubuerunt de Antipatri militibus non minus tribus millibus quingentis.*

30. *Fortunam belli spectaverant*, hadden daer op geset, waer den oorlogh heenen wilde.

31. *Fregit*. V. VI. 2. 21.

32. *Gratulantium vultus*, de quibus quum loquatur Curtius, ipse intelligere per te potes, eos coram ipso stetisse, & ut ipsum convenirent, profectos esse. Falleris enim, si locum lacunosum, aut hiulcum esse putaveris. Ita stricte amant loqui sæpissime optimi scriptores, & volunt quædam intelligi ex consequentia verborum, quæ ipsi non aperte dixerint. Sic *n.* 20. non exserte tradit noster Lacedæmoniorum, Megalopolitanorumque legatos ad Alexandrum profectos fuisse, sed ex omnibus circumstantiis ab attento lectore facile colligi posse, sufficere putavit. V. *Freinshemium.*

33. *Opus erat decipi.* Tacit. Ann. I. 11. 6. *Patres, quibus unus metus, si intelligere viderentur, in questus, vota, lacrymas effundi.* XIV. 6. 2. *Simul suum vulnus adspiciens, solum insidiarum remedium esse, si non intelligerentur.*

34. *Modus* i. conditio. Claudian.

hostes vinci voluerat, Antipatrum vicisse, ne tacitus quidem indignabatur [35]; suæ demtum gloriæ [36] existimans, quicquid cessisset alienæ. Itaque An- 19
tipater, qui probe nosset spiritum [37] ejus, non est ausus ipse agere arbitria victoriæ [38]: sed concilium [39] Græcorum, quid fieri placeret, consuluit. A quo 20
Lacedæmonii, nihil aliud, quam ut oratores mittere ad Regem [40] liceret, precati, veniam defectionis, præter auctores [41], impetraverunt. Megalopolita-

dian. Ruf. II. 316.

Privati fugisse modum, crimenque tyranni.

Prop. I. 7. 5.

Hic mihi conteritur vitæ modus.

Quintil. Decl. XIX. *Quædam majora sunt, quam ut illa capiat modus sermonis humani* i. quam imbecillitas vocis, seu linguæ humanæ queat proferre. Noster VI. 9. 18. V. *Gebhardum in Propertium.*

35. *Ne tacitus indignabatur* i. ne dissimulare quidem potuit invidiam, sed palam etiam in voces erupit: quod ex eo apparuit, cum non sine scommate per contemtum, ut est in Plutarchi Agesilao, pugnam hanc μυομαχίαν appellavit. V. *Raderum.*

36. *Demtum suæ gloriæ.* Ideo *Perdiccam oderat, quod esset bellicosus: Lysimachum, quod imperatoriæ artis peritus: Seleucum, quod forti animo esset. Antigoni vero liberalitas eum offendebat, & Attali imperatoria dignitas, & Ptolomæi prosperitas.* Aelian. V. H. XII. 16. Hac de causa apud *Dion.* XLIX. Agrippa voluit *rei bene gestæ nomen principibus reservari.* Et idem Tacit. *Agric.* VIII. 4. Joabus 2. *Sam.* XII. 18. Noster VI. 6. 33. Ubi V. *Freinshemium.*

37. *Spiritum*, hooghmoed.

38. *Agere arbitria victoriæ* i. suo judicio, & arbitrio victoria uti. Inde *arbitrium pacis suscipere* est interponere se pro mediatore Justin. XXII. 2. 5. *Arbitrium* est potestas ex sola *arbitrii* voluntate dependens. Inde *arbitrium victoriæ* supr. III. 12. 9. v. 8. 12. & *arbitrium parentum* infr. IX. 1. 24. & *arbitria armorum capere* Paterc. II. 50. 3. est illa auctoritate sua definire, uti arbitri litium solent.

39. *Concilium.* Diodor. XVII. 63. *Hic responsum ad Græciæ totius conventum rejecit: qui senatu Corinthi habito &c.*

40. *Ad Regem.* Ita Romanorum Imperatores, ducesque de pace cum hostibus suo arbitrio non egerunt, sed petentibus annuerunt, ut legatos Romam mittere liceret. *Liv.* X. 5. XXVI. 27. XXXVII. 7. XXXVIII. 10. & passim. V. *Freinshemium.*

41. *Præter auctores.* Liv. XXVIII. 26. *Certabant sententiis, utrum in auctores seditionis animadverteretur, an plurium supplicio vindicanda tam fœdi exempli defectio magis, quam seditio esset.*

Vicit

litanis [42], quorum urbs erat obsessa a defectione [43], Achæis & Aetolis cxx. talenta [44] dare jussi sunt. Hic
21 fuit exitus belli, quod repente ortum, prius tamen finitum est, quam Darium Alexander apud Arbela superaret.

Vicit sententia lenior, ut, unde orta culpa esset, ibi pœna consisteret.

42. *Megalopolis* urbs est Arcadiæ, fida Macedonibus ob Philippi, a quo beneficiis adfecta fuerat, memoriam. Hanc arcte circumsederant Arcades, ejusque excidium in dies exspectabatur, & haud procul deditione aberat, nisi tandem Antipater subvenisset. Huic Alexander damnum, quod ob fidem in ipsum pertulerat, haud dubie a defectionis auctoribus sarciri voluit. V. *Plin.* IV. 6. *Aeschinem contra Ctesiphontem.*

43. *A defectione* i. post defectionem. Plin. Epist. II. 4. *A declamando huc transeunt* i. post declamationem *in schola habitam.* Cic. pro Mil. *Centesima hæc lux est ab interitu P. Clodii.* Noster VI. 7. 16.

44. CXX. *talenta* i. septuaginta millia Philippeorum. V. *Raderum.*

CAP. II.

ARGUMENTUM.

Baccho, & Venere fractus, regiæ stirpis captivis tamen abstinet, Oxathrem Darii fratrem, & Oxydatem Persam ad honores producit, & militem domum itionem parantem ad nova bella blanda oratione parat Alexander.

1 SEd ut primum instantibus curis laxatus [1] est animus, militarium rerum, quam quietis otiique patientior; excepere eum voluptates: &, quem arma Prrsarum non fregerant, vitia vicerunt

Laxatus i. liberatus, solutus, *afgetrocken.* Cic. Tusc. I. *Quum curis laxati sumus.* Noster III. 6. 11. *Laxa animum* n. curis. *Laxare* est proprie remittere, *laten schieten*: cui opponitur adducere, adstringere. Cic. de amic. *Commodissimum est quam laxissimas habenas habere amicitiæ, quas vel adducas, cum velis, vel remittas.* Est vero *laxatus amissa, cui æmulari consueverat*, ut de Athenienibus Justin. VI. 9. 2. *Æmulorum* enim *metu ablato luxuriari incipimus:* Flor. II. 15. 5. Et *in florenti, ac beata republica mille vitia inermia regnant.* Sen. tranq. c. 3.

2. *Vitia vicerunt.* Senec. Epist. 51. *Annibal armis vicit, vitiis victus est.*

3. *Intempestiva* i. rebus gerendis, quæ illum tum urgebant, impedimento futura. *Intempestiva* enim *convivia* erant, quæ *temporibus* i. rerum publicarum privatarumque statui non conveniunt. Sueton. Calig. c. 45. *Senatum populumque objurgavit edicto, quod Cæsare præliante intempestiva convivia celebrarent.* Noster II. 5. Hac de causa Romani convivia sua in vesperam differebant, & legitima illorum hora erat *Sol occasus.* Unde *de multo die* qui epulari incipiebant, gulosi habebantur. Catul. XLVII. 6. Plaut. Asin. IV. 2. 16. Horat. Sat. II. 8. 3. Noster V. 7. 2. V. *Freinshemium: Turneb.* VI. 16. *Manut. Quæs. Epist.* I. 6. *Lipsi. Tacit. Ann.* XIV. 159. & *Excurs. A. Salmas. Exercit. Plin. f.* 648. *Buleng. de Conv.* I. 24.

4. *Perpotandi.* Cicero contra Verrem plenius: *perpotare totos dies.* Qui & in Pisonem *perpotationes intemperantissimas* vocat: *Quod cum tuis sordidissimis gregibus intemperantissimas perpotationes prædicem.* Alexandri *perpotationes* denarrant *Aelian. V. H.* III. 23.

5. *Pervigilandi* i. totas noctes insomnes ducendi, *een donckerjen over sitten.* Martial.

Nam vigilare leve est, pervigilare grave est.

6. *Insana* i. magna. Ita *insanos montes* Flor. II. 6. 35. & *insanas substructiones* pro Milone Cicero magnificas & majoris impendii. Inde *insanire* Periplectomenem *Plaut. Mil.* III. 1. 159. Damasippum *Horat. Sat.* II. 3. 64. Phormionem *Terent.* IV. 7. 37. Damœtam *Virg. Ecl.* III. 36. dicunt, qui pretium maximum vel postulaverint, vel impenderint. Ad Græcorum imitationem, qui cum aliquid vehementer extollebant, soliti tanquam exclamanter orationi suæ vocem μανία inserere. Unde manarunt illæ loquutiones, μανιακὸν, ὅτον μέγα, & *insanum magnum molior negotium* Plaut. Bacch. IV. 5. 1. V. *Casaub. Athen.* XIII. 5. *Cuper. Observ.* I. 19.

7. *Greges pellicum*, & turbam libidini laxas habenas dantes reges uxoribus, quas justis sibi nuptiis junxerant, adhibuisse docet *Brisson. de regn. Pers.* I. 77.

8. *Æmulatus* i. imitatus. Cic. Tusc. IV. *Imitatio virtutis, æmulatio dicitur.*

9. *Offendit* i. læsit. Non. IV. 335. Noster VI. 6. 11.

10. De-

runt [2]. Intempestiva [3] convivia, & perpotandi [4] per- 2
vigilandique [5] insana [6] dulcedo, ludique, & greges pellicum [7], omnia in externum lapsa sunt morem: quem æmulatus [8] quasi potiorem suo, ita popularium animos, oculosque pariter offendit [9], ut a ple-

3 a plerisque amicorum pro hoste haberetur. Tenaces quippe disciplinę suæ, solitosque parco, & parabili victu, ad implenda naturæ desideria defungi [10], in peregrina, & devictarum gentium mala impule-
4 rat. Hinc sæpius comparatæ [11] in caput ejus insidiæ: secessio militum: & liberior inter mutuas querelas dolor: ipsius deinde nunc ira, nunc suspiciones; quas excitabat [12] inconsultus [13] pavor · cæteraque
5 his similia, quæ deinde dicentur. Igitur quum intempestivis conviviis dies pariter, noctesque consumeret; satietatem epularum ludis interpolabat: non contentus artificum [14], quos e Græcia [15] excitaverat [16], turba: puippe captivæ jubebantur *suo ritu canere*, inconditum, & abhorrens peregrinis auri-
6 bus [17], carmen. Inter quas unam Rex ipse conspexit mœstiorem, quam cæteras, & producentibus [18] eam verecunde reluctantem [19]. Excellens erat

10. *Defungi* i. contentum esse. V. III. 11. 9.

11. *Comparatæ* i. structæ, *præparatæ*. infr. VI. 7. 32. & 6.

12. *Excitabat*, dede ontstaen, Cic. de Orat. 1. *Motus in animis hominum dicendo excitare, vel sedare.* Noster VIII. 8. 22.

13. *Inconsultus* i. imprudens. Cic. pro Dejot. *Hæc homo inconsultus & temerarius non videbat.*

14. *Artificum*, qui in universum fuerunt duodecim, ut Athenæus recenset. Citharistæ fuerunt Cratinus Methymnæus, Aristonymus Athenienſis, & Athenodorus Teius: accinentes vero citharæ fuerunt Heraclitus Tarentinus & Aristocrates Thebanus. Accesserunt ad tibiam canentes Dionysius Heracleotes & Hyperbolus Cyzicenus. Tibicines vero ipsi, qui primum Pythicum cecinerunt, deinde cum choris modulati sunt, Timotheus, Phrynichus, Scaphisius, Diophantus, & Euius Chalcidenſis. V. *Loccenium.*

15. *E Græcia.* Liv. XLV. 32. *Artificum omnis generis, qui ludicram artem faciebant, ex toto orbe terrarum multitudo, & athletarum, & nobilium equorum convenit: & legationes cum victimis, & quicquid aliud Deorum hominumque causa fieri magnis ludis in Græcia solet.*

16. *Excitaverat* i. evocaverat. Phædr. IV. 24. 27.

Perturbatus excitaverat Simonidem.

17. *Abhorrens peregrinis auribus* i. *a quo abhorrent* aures non adsuetæ.

18. *Producentibus* i. Regi adducentibus. Sueton. Aug. c. 43. *In circo aurigas, cursoresque, & confectores ferarum produxit.*

19. *Reluctantem* i. repugnantem,

erat forma, & formam pudor honestabat; dejectis [20] in terram oculis, &, quantum licebat, ore velato, suspicionem præbuit Regi, nobiliorem esse, quam ut inter convivales ludos deberet ostendi [21]. Ergo interrogata *quænam esset? neptem se Ochi, qui* 7
nuper regnasset in Persis, filio ejus genitam esse, respondit; *uxorem Hystaspis fuisse.* Propinquus hic Darii fuerat, magni & ipse exercitus prætor. Adhuc in 8
animo Regis tenues reliquiæ pristini moris hærebant [22]. Itaque fortunam regia stirpe genitæ, & tam celebre nomen reveritus; *non dimitti modo captivam, sed etiam restitui ei suas opes* jussit: *virum quoque requiri, ut reperto conjugem redderet.* Postero autem 9
die præcepit Hephæstioni, *ut omnes captivos in regiam juberet adduci.* Ubi [23] singulorum nobilitate spectata [24], secrevit [25] a vulgo, quorum eminebat genus. Mille fuerunt; inter quos repertus est Oxathres Darii frater, non illius fortuna, quam indole animi sui clarior. Sex & viginti millia talentum proxima præ- 10
da [26] redacta erant: e queis duodecim millia in congiarium

tem, obnitentem VIII. 2. 11.

20. *Dejectis*, ex pudicarum situ. Virg. Aen. XI. 480.

Juxtaque comes Lavinia virgo
Causa mali tanti, atque oculos dejecta decoros.

Aelian. V. H. XII. 1. *Aspasia in humum oculos dejicere*, &c. XIII. 1. *Qui fios tam speciosus, aut elegans inveniri potest, quam vultus virginis ad verecundiam comparatus & institutus?*

21. *Ostendi* i. spectandam produci, *exhiberi* Sueton. August. c. 43.

22. *Hærebant* i. infidebant. Cic. Phil. II. *Infixus animo hæret dolor.*

23. *Ubi* i. in qua. Cic. Fam. 1.

10. *Ibi malis esse, ubi in aliquo numero sis, quam istic, ubi solus sapere videare.*

24. *Spectata* i. examinata, probata. *Spectati* dicebantur servi, qui diu servierant, hoc formula: numquis hunc vituperat? Terent. Adelph. v. 6. 5.

Is mihi profecto est servus spectatus satis.

25. *Secrevit* i. separavit. Cic. Catil. 1. *Secedant improbi, secernant se a bonis.* Noster VII. 2. 35.

26. *Proximæ præda.* Ellipsis præpositionis. Præda vero non pro lubitu militum diripiebatur, sed ejus, cujus auspiciis bellum gerebatur, erat. Liv. XXX. 14. *Syphax populi Romani auspiciis victus, captusque est. Itaque ipse, conjunx, regnum, ager, oppi-*

giarium [27] absumpta sunt. Par huic pecuniæ sum-
11 ma, custodum fraude [28] subtracta est. Oxydates erat nobilis Persès, qui a Dario capitali supplicio destinatus, cohibebatur in vinculis; huic liberato satrapeam Mediæ adtribuit: fratremque Darii recepit in cohortem amicorum [29], omni vetustæ claritatis
12 honore servato. Hinc in Parthienen perventum est, tunc ignobilem gentem, nunc caput omnium, qui post Euphratem & Tigrim amnes siti, rubro ma-
13 ri [30] terminantur. Scythæ regionem campestrem, ac fertilem occupaverunt; graves [31] adhuc accolæ [32]. Sedes habent & in Europa, & in Asia: qui super Bosphorum [33] colunt, adscribuntur [34] Asiæ; at qui in Europa sunt, a lævo Thraciæ latere ad Borysthenem [35], atque inde ad Tanaim alium amnem [36] recta

da, homines, qui incolunt, quicquid denique Syphacis fuit, præda populi Romani est. V. *Grot. de jur. bell. & pac.* III. 6.

27. *Congiarium* appellatur pecunia beneficii gratia dari cœpta. Unusquisque enim sui temporis Imperator favorem populi captans, adjiciebat, ut largior videretur in donis. Specialiter mensura est liquidorum. V. *Ibid.* XIV. 25. *Quintil. Instit. Orat.* VI. 3.

28. *Custodum fraude.* Diod. XVII. 74. *A gazarum custodibus* VIII. *millia talentum acceperat. Præter hæc in militem distributa, cum ornamentis & poculis* XIII. *millia talentum efficiebant. Summa autem furto sublatorum, & per vim abstractorum, longe amplior censebatur.*

29. *Cohortem amicorum* Alexandri *turmam* appellat *Vellej.* I. 11. 4. Alexander enim optimos suorum in unum corpus contributos, *sodales* sive *amicos* appellavit, & hi haud dubie constituerunt illud *agema*, de quo IV. 13. 26 §. 55. V. *Freinshemii Indicem.*

30. *Rubro mari* V. VIII. 9. 14.

31. *Graves* i. molesti. Sæpius enim cum illis bella gesserunt. Infr. VI. 8. 3. V. III. 1. 22.

32. *Accolæ* n. Parthorum. V. *Freinshemium.*

33. *Bosphorum* Cimmerium in ora Mæotidis paludis. Marcellin. XXII. 229. *Extremitates arcus utrinque tenues duo exprimunt Bosphori, e regione sibi oppositi, Thracius & Cimmerius, hac causa Bosphori vocati, quod per eos quondam Inachi filia mutata (ut poetæ loquuntur) in bovem ad mare Ionium permeavit.* Noster VII. 6. 12. VIII. 1. 7. V. & *Herod.* III. 303. *Mel.* I. 1. & ad illum *Vossium.* Super hoc Scythæ qui colunt. *Sauromatæ*, seu *Sarmatæ* vocantur, & hodie *Tartari.*

34. *Adscribuntur* i. adjunguntur. *Adscribi* dicebantur, qui in

recta plaga adtinent [37]. Tanais Europam & Asiam 14
medius interfluit. Nec dubitatur, quin Scythæ, qui Parthos condidere [38]; non a Bosphoro, sed ex regione Europæ penetraverint. Urbs erat ea tem- 15
pestate Hecatompylos [39], condita a Græcis: ibi stativa Rex habuit, commeatibus undique advectis. Itaque rumor [40], otiosi militis vitium [41], sine auctore [42] percrebuit [43]; *Regem contentum rebus, quas gessisset, in Macedoniam protinus redire statuisse.* Dis- 16
currunt lymphatis similes in tabernacula, & itineri sarcinas aptant [44]: signum datum [45] crederes, ut vasa

in colonias mittebantur.

35. *Borysthenes* est Scythiæ fluvius maximus. Mela. II. 1. *Borysthenes gentem sui nominis abluit, inter Scythiæ amnes amœnissimus: turbidis aliis, liquidissimus defluit, placidior, quoque quam cæteri, potuque pulcherrimus. Alit lætissima pabula, magnosque pisces, quibus & optimus sapor, & nulla ossa sunt. Longe venit, ignotisque ortus e fontibus, quadraginta dierum iter alveo stringit.* V. & *Solin. c.* 15. Scythæ, qui ad hunc fluvium habitant, *Borysthenitæ* dicuntur *Herod.* IV. 305. & *Borysthenidæ* Propert. II. 6. 9. *Cosakas* hodie dici dicit *Faber in Phædrum p.* 4.

36. *Tanaim.* V. VII. 7. 3. §. 4.

37. *Adtinent* i. pertinent.

38. *Scythæ Parthos condidere.* Justin. II. 1. 3. *Quippe cum ipsi Parthos, Bactrianosque condiderint.* 3. 6. *Parthicum & Bactrianum imperium ipsi condiderunt.* Noster IV. 12. 11. Unde Justin. XLI. 1. 2. *Parthi Scytharum exules fuere. Hoc etiam ipsorum vocabulo manifestatur. Nam Scythico sermone Parthi exules dicuntur.* V. *Salmas. ad Tertull. Pall. p.* 168.

39. Hecatompylos *in media Parthia sita est: cum autem diverticula viarum ad omnes regiones ibidem coeant, ex eventu ipso centum portarum nomen locus invenit.* Polyb. X. 25. *Parthorum regiam* appellat Strab. XI. 127. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

40. Rumor *est sermo sine ullo certo auctore dispersus, cui, malignitas initium dedit, incrementum credulitas.* Quintilian. Instit. Orat. V. 3. Noster *n.* 17. VIII. 9. 1. X. 10. 19.

41. *Otiosi militis vitium.* Tacit. Ann. XIV. 58. 4. *Hæc more famæ, credentium otio augebantur.* Noster VIII. 9. 1. V. *Raderum.*

42. *Sine auctore* i. ut auctor esset incertus, ut incertum esset, quis illum spargisset. Liv. III. 36. *Opinio etiam sine auctore exierat*, &c.

43. *Percrebuit*, is doorgebroocken, is sterck geworden. Cic. Verr. IV. *Res percrebuit, in ore omnium atque sermone cœpit esse. Increbescere* dicit Plaut. Merc. V. 1. 9.

Ubi mores deteriores increbescunt indies.

sa colligerent 46. Totis castris tumultus hinc contubernales 47 suos requirentium, hinc onerantium
17 plaustra, perfertur ad Regem. Fecerant fidem rumori temere vulgato Græci milites, *redire* jussi *domos*, quorum equitibus singulis denariorum sena millia 48 dono dederat. Ipsis quoque finem militiæ
18 adesse credebant. Haud secus, quam par erat, territus Alexander, qui Indos, atque ultima Orientis peragrare statuisset, præfectos copiarum in prætorium contrahit: obortisque lacrymis, *ex medio gloriæ spatio revocari se, victi magis, quam victoris fortunam*
19 *in patriam relaturum* conquestus est. *Nec sibi ignaviam militum obstare, sed Deorum invidiam* 49; *qui fortissimis viris subitum patriæ desiderium admovissent* 50, *paulo post in*

44. *Aptant* i. constringunt, ligant. Festus in Apex: *Comprehendere antiqui vinculo* apere *dicebant. Unde* aptus *is, qui convenienter alicui junctus est.* Catull. XXVIII. 2.

Aptis sarcinulis & expeditis.

45. *Signum datum.* Polyb. VI. 38. *E castris suis discedunt hunc in modum. Cum primum signum datum est, tabernacula sua detendunt, & sarcinas componunt omnes.* Hoc *itinerarium* sonare est Marcellin. XXIV. 1. *Julianus summæ rei finem imponendum maturius credens, extracta quiete nocturna itinerarium sonare jussit.* V. *Lipsium Mil. Rom.* V. 12.

46. *Colligerent.* Milites, quando discessum parant, & ad iter se accingunt. Hinc in proverbii usum abiit: *vasa colligere.* Varr. R. R. I. 1. *Sarcinas colligite: Annus octogesimus*, inquit, *admonet me, ut sarcinas colligam, antequam proficiscar e vita.* V. *Popmam*, & ex illo in Indice *Freinshemium.*

47. *Contubernales* erant *decem milites, qui sub uno papilione degebant.* Veget. II. 13. *quibus præerat decanus, qui nunc caput contubernii vocatur.* II. 8. & 13. Spartiano, aliisque *commanipulares* & *commanipulones*, Ammiano *concorporales* dicuntur. Hinc & Celtica, & Belgica lingua ipsum decanum *corporalis* nomine appellari audimus, *rotgesellen.* Ciceroni *commilitones*, Cæsari *commilitones.* Nostet IX. 10. 16. V. *Stewech. in Veget.* II. 8. *Oudendorp. in Minut. p.* 3. *Lipsius de M. R.* V. 5.

48. *Denariorum sena millia, talentum* Diodor. XVII. 74. *Talentum* igitur, & *sena millia denariorum* eandem sortem efficiunt. V. *Freinshemium.*

49. *Deorum invidiam.* Ita solent gentiles. Flor. I. 13. 1. *Hinc sive invidia Deum, sive fato.* &c. Nostet X. 5. 10. Unde, cum res ex voto non caderent, culpam omnem in Deos suos referebant. Nostet VII. 7. 7. Imo,

in eandem cum majore laude, famaque redituris. Tum 20
vero pro se quisque *operam suam* offerre: difficillima quæque poscere; polliceri 51 *militum quoque obsequium, si animos eorum leni* 52 *& apta oratione permulcere* 53 *voluisset. Nunquam infractos* 54 *& abjectos* 55 *recessisse, quoties ipsius alacritatem, & tanti animi spiritus haurire potuissent. Ita se facturum* esse respondit. *Illi vulgi aures præparent sibi.* Satisque omnibus, quæ in rem 56 videbantur esse, compositis, *vocari ad concionem exerci-*

si quid adversi accidisset, non tantum *solenni pompæ simulacra Deorum detraxerunt*, ut Neptuni Augustus Circensium die apud *Sueton. c.* 16. sed etiam Deorum *templa lapidaverunt, aras subverterunt, Lares familiares in publicum abjecerunt:* ut die, quo defunctus est Germanicus, fecerunt Romani apud *Sueton. Calig. c.* 5.

50. *Admovissent* i. instillassent, injecissent.

51. *Polliceri* V. VIII. 1. 8. §. 16.

52. *Leni* i. miti, clemente. Cic. de Orat. II. *Oratio placida, submissa, lenis. Lenia verba* Tib. I. 9. 1.

Quidve ferant miti lenia verba sono.

Leni opponitur asperum. Terent. Heaut. III. 1. 49.

Asperum pater hoc est: aliud lenius sodes vide.

53. *Permulcere* i. lenire, mitigare. Festus in Mulciber: *Mulcere mollire, sive lenire est. Pacuvius:*

Quid me obtutu terres, mulces laudibus?

Corporalia proprie *mulcentur* Serv. Aen. VII. 34. *Mulcebant i. lenibant. Corporalia enim sunt elementa. Non enim mulcetur, nisi quod corporale est.* Et *aura mulcet flores* Cat. LXII. 41. Prop. IV. 7. 30 quibus molli & leni flatu adspirat. Nostet VI. 3. 6.

54. *Infractos* i. fractos, ut Virg. Aen. XII. 1.

Turnus ut infractos adversa Marte Latinos.

Cic. Attic. IX. 12. *Tum poterimus deliberare, non scilicet integra re, sed certe minus infracta.* Nostet VII. 1. 14. 44. IX. 2. 30. Non componitur ex *in* privativo, & participio *fractus*; sed participium est, & inde nomen adjectivum a verbo *infringere*, quo utuntur Prop. I. 14. 9.

Illa potest magnas heroum infringere vires.

Cæs. B. C. II. 25. *Conatus adversariorum infringere.* Nostet IX. 2. 29. Hostis vero dicitur *frangi*, qui bello superatur, & cui superato superbia demitur Nep. Cim. II. 5. *Thasios opulentia fretos suo adventu fregit.* Nostet VI. 1. 15: 2. 1. VII. 9. 17. V. *Vorst. de Lat. mer. susp. c.* 4.

55. *Abjectos* i. fortuna adversa prostratos. Petron. c. 40. *In loco peregrino destituit abjectum.* Opponitur *florenti* Nep. Attic. VIII. 6.

ercitum jussit, apud quem talem orationem 57 habuit:

56. *In rem* i. commoda, utilia. Terent. And. III. 3.14. *Si in rem est utrique.*

57. *Orationem* hanc tradunt etiam *Justin.* XII. 3. 3. *Diod.* XVII. 74.

CAP. III.

ARGUMENTUM.

Laborum finem nondum adesse, militem suum docet; & ad bellum, in Asia inchoatum, absolvendum eundem adhortatur Alexander.

1 *MAgnitudinem rerum, quas gessimus, milites* 1, *in-*
2 *tuentibus vobis, minime mirum est, & desiderium quietis, & satietatem gloriæ occurrere* 2. *Ut omittam Illyrios, Triballos, Bœotiam, Thraciam, Spartam, Achæos, Peloponnesum: quorum alia ductu, alia*
3 *imperio, auspicioque* 3 *perdomui* 4. *Ecce orsi bellum ad Hellespontum, Ionas, Aeolidem servitio* 5 *barbariæ* 6 *impotentis exemimus: Cariam, Lydiam, Cappadociam, Phrygiam, Paphlagoniam, Pamphyliam, Pisidas, Ciliciam, Syriam, Phœnicen, Armeniam, Persidem, Medos, Parthienen habemus in potestate. Plures provinci-* 4
as 7 *complexus sum* 8, *quam alii urbes ceperunt. Et nescio, an enumeranti mihi, quædam* 9, *ipsarum rerum multitudo subduxerit. Itaque, si crederem, satis certam esse* 5
possessionem terrarum, quas tanta velocitate domuimus; ego vero, milites, ad Penates meos, ad parentem, sororesque, & cæteros cives 10 *vel renitentibus vobis erumperem: ut ibi potissimum parta vobiscum laude & gloria fruerer* 11; *ubi nos uberrima victoriæ præmia exspectant: liberorum, conjugum, parentumque lætitia; pax; quies; rerum per virtutem partarum secura possessio. Sed in novo* 12, 6
& (si verum fateri volumus) precario 13 *imperio, ad-*
huc

Militum appellario erat honorificentissima. Ideo decumanos missionem, & præmia flagitantes *Quirites* pro *militibus* cum appellasset Cæsar, illi graviter ferentes se *Quirites* appellari, id nomen rejecerunt, ut inglorium, & ei *milites* se esse confestim responderunt. *Sueton. Jul. c.* 70. Unde & *cives* per contemtum dicit suos Alexander X. 2. 27.

2. *Occurrere.* V. VII. 1. 24. §. 58.

3. *Ductu & auspicio.* Ita Sueton. c. 21. *Partim ductu, partim auspiciis.* Apud Plin. III. 20. exstat de eodem Augusto vetus inscriptio: *Quod ejus ductu, auspiciisque gentes Alpinæ omnes, quæ a mari supero ad inferum pertinebant, sub imperium populi Romani sunt redactæ.* Ductu i. per se ipsum; *auspiciis*, quando per legatos bellum geritur. Noster V. 9. 4. Qui hoc loquendi genus ad res Græcanicas transtulit. V. *Pichen. in Tacit. Ann.* II. 41. *Lipsi. Mil. Rom.* II. 12. *Demster. Ant. Rom.* II. 16.

4. *Perdomui* i. prorsus, plane domui. Flor. IV. 12. 12. *Sed Augustus perdomandos Vibio mandat.*

5. *Servitio* i. servituti. Terent. Andr. IV. 1. 51.

Ego, Pamphile, hoc tibi pro servitio debeo.

Ubi Donatus: μεταληπτικῶς, vel μετυνωμικῶς *servitium pro servitute posuit, ut Virg. Aen.* III. 327. *Servitio enixæ tulimus.*

6. *Barbariæ* i. barbarorum. Justin. IX. 5. 7. *Et confinis domitarum gentium barbaries. Barbari* enim, quum potentiam nacti sunt, asperiores habentur cæteris. Unde filium Pyrrhi caput adferentem *barbarum* adpellavit Antigonus apud Plutarchum in fine Pyrrhi. V. *Freinshemii Indicem.*

7. *Provincias* i. regiones. Donat. Phorm. I. 2. 22. *Acquisitæ bello longe ab Italia regiones, provinciæ dictæ sunt, a porro, vel procul vincendo.*

8. *Complexus sum* n. imperio meo, i. cepi, occupavi.

9. *Quædam* n. loca, regna. *Lycaoniam* certe prætermisit, nisi sub Cappadocia comprehendas: prætermisit & *Lyciam.* V. *Raderum.*

10. *Cives* i. populares, *landsluyden.* Justin. I. 4. 4. *Neque claro viro, neque civi filiam in matrimonium dedit. Civilis* habitus VI. 6. 2. IX. 8. 23. quo *cives* & populares utuntur.

11. *Fruerer* i. ex illarum usu voluptatem & delectationem caperem. Flor. II. 6. 21. *Annibal, quum victoria posset uti, frui maluit.* Augustin. de Civ. Dei XI. 25. *Ea re frui dicimur, quæ nos non ad aliud referenda per seipsam delectat.* Noster VI. 5. 3. V. &. *Vall. Eleg.* V. 5.

12. *Novo.* Flor. IV. 12. 2. *Nova quippe pax: nec dum adsuetæ frenis servitutis tumidæ gentium inflatæque cervices ab imposito nuper jugo resiliebant. Crudum servitium* Tacit. Ann. I. 8. 7. *Acceperant diem illum crudi adhuc servitii.*

13. *Precario* imperare dicitur, cui, victæ gentes ne duriore imperio exulcerentur, quasi eblandiendæ sunt, & palpandæ,

huc jugum [14] *ejus rigida* [15] *cervice subeuntibus* [16] *barbaris; tempore, milites, opus est, dum mitioribus ingeniis imbuantur* [17], *& efferatos mollior consuetudo permulceat.*
7 *Fruges quoque maturitatem statuto tempore exspectant: adeo etiam illa sensus omnis expertia, tamen sua lege* [18] *mite-*
8 *scunt. Quid? creditis tot gentes, alterius imperio ac nomine adsuetas* [19], *non sacris, non moribus, non commercio linguæ nobiscum cohærentes, eodem prælio domitas esse, quo victæ sunt? Vestris armis continentur, non suis moribus; & qui præsentes metuunt, in absentia hostes erunt. Cum feris bestiis res est, quas captas & inclusas, quia ipsa-*
9 *rum natura non potest, longior dies mitigat. Et adhuc sic ago, tanquam omnia subacta sint armis, quæ fuerunt in ditione Darii. Hyrcaniam Nabarzanes occupavit; Bactra non possidet solum parricida Bessus; sed etiam mina-tur* [20]. *Sogdiam, Dahæ, Massagetæ, Sacæ inde sui juris* [21] *sunt. Omnes hi, simul terga* [22] *nostra viderint,*
10 *sequentur. Illi enim ejusdem nationis sunt; nos alienigenæ &*

donec novis imperiis adsuescant. V. *Raderum.*

14. *Jugum imperii, frenum servitutis* modo dixit Florus. *Jugum* pro servitio, cujus signum est. Inde *colla jugo subdere*, est trahi in servitutem & labores. Quod translatum a bobus, qui junguntur, ut laboribus exerceantur. V. *Pier. Hierogl.* XLVIII. 49.

15. *Rigida* i. dura, erecta, cedere nescia. *Tumida & inflata* modo Florus. Cic. N. D. 1. *Ibes sunt aves excelsæ, rigidis cruribus.* Festus: *Rigidum, & præter modum frigidum significat, & durum.*

16. *Subeuntibus* i. suscipientibus, *sigh daer onder voegende.* Ita de amore dum loquitur, militiam tanquam onus aliquod se *subire* dicit Prop. 1. 6. 15.

Hanc me militiam fata subire volunt.

17. *Ingeniis imbuantur* i. illa formentur. V. III. 8. 5.

18. *Lege* i. statuto tempore, modo.

19. *Imperio ac nomine adsuetas.* Ita adsuetus cum ablativo. Flor. 1. 1. 7. *Ita illa adsuetæ sanguine, & præda aves pollicebantur.*

20. *Minatur* i. se nobis bellum illaturum denuntiat. Prop. 1. 6. 5.

Illa minatur
Quæ solet irato tristis amica viro.

21. *Juris* i. ditionis, imperii. Justin. IX. 5. 8. *Persarum juris.*

22. *Terga* i. fugam. Is enim qui fugit, *tergum* alteri obvertit, & videndum dat. Inde *terga dare* n. videnda Just. XII. 1. 10. *Agis*

Rex

& externi. Suis autem quique parent placidius [23]: *etiam quum is præest, qui magis timeri potest* [24]. *Proinde, aut* 11
quæ cepimus, omittenda sunt; aut, quæ non habemus, occupanda. Sicut in corporibus ægris, milites, nihil quod nociturum est, medici relinquunt; sic nos, quicquid obstat imperio, recidamus. Parva sæpe scintilla [25] *contempta magnum excitavit incendium. Nihil tuto in hoste despicitur* [26]: *quem spreveris, valentiorem* [27] *negligentia fa-*
cies. Ne Darius quidem hæreditarium [28] *Persarum ac-* 12
cepit imperium: sed in sedem [29], *Cyri beneficio Bagoæ* [30] *castrati hominis, admissus: ne vos magno labore credatis*

Bessum

Rex cum suos terga dantes videret i. fugere.

23. *Placidius* i. animo æquiore, mitiore.

24. *Potest timeri.* Sensus est: etiam asperum & immitem principem, dum indigena sit, tolerari præ externo & alieno, quantumcunque humano, & leni. V. *Freinshemium.*

25. *Parva scintilla.* Hac similitudine utitur & Flor. III. 5. 14. *Incendia parum fideliter extincta majore flamma revivi-scunt.* Horat. Epist. 1. 18. 85.

Et neglecta solent incendia sumere vires.

V. *Popmam* & *Freinshemium.*

26. *Despicitur* i. contemnitur, *spernitur* mox. Cicer. Acad. IX. *Hos si contemnimus, etiam abjectos putamus, illos certe minus despicere debemus.* Nostet IV. 11. 24. Proprie *despicere* est desuper aspicere *Nonio* IV. 141. Virg. Georg. II. 187.

Qualem sæpe cava montis convalle solemus
Despicere.

Et dicuntur illi, qui incipiunt visu uti, ut catuli primo cœci. Cic. Fin. IV. *Catuli, qui jam de-*

specturi (visuri) *sunt, cæci æque ac hi, qui modo nati.*

27. *Valentiorem* i. viribus firmiorem, robustiorem. Plaut. Capt. prol. *v.* 64.

Valentiorem nactus adversarium si erit.

28. *Hæreditarium*, quia Persarum regnum parentium morte liberis lege obveniebat, nec aliis, quam qui regiæ stirpis essent, deferebatur. Unde Alexander Dario per epistolam apud *Arrian.* II. 121. exprobrat, quod occiso Arse Bagoæ ope *imperium occupasset injuste, & contra Persarum leges atque instituta.* V. *Brisson. de regn. Persarum* I. 5.

29. *Sedem*, Horatio *solium* Od. 1. 2. 1.

Redditum Cyri solio Phraatem.

Plutarch. de fort. Alex. II. *Cyri thronum.* V. *Brisson. de regn. Pers.* I. 51.

30. *Bagoas* militum fuit tribunus, conditione eunuchus, sed natura sceleratus, & bellicosus Ochum veneno tulit: filiumque ejus natu minimum Arsen nomine in regnum collocavit, eundemque cum liberis tertio imperii anno e vita tollit, & Da-

13 *Beſſum vacuum* 31 *regnum occupaturum. Nos vero peccavimus, milites, ſi Darium ob hoc* 32 *vicimus, ut ſervo ejus traderemus imperium: qui ultimum* 33 *auſus ſcelus, Regem ſuum, etiam externæ opis* 34 *egentem, certe, cui nos victores pepercisſemus; quaſi* 35 *captivum in vinculis habuit: ad ultimum, ne a nobis conſervari poſſet,* 14 *occidit. Hunc regnare patiemini? quem equidem cruci* 36 *affixum videre feſtino, omnibus regibus gentibusque fidei,* 15 *quam violavit, meritas pœnas ſolventem* 37. *At hercule, ſi mox eundem Græcorum urbes, aut Hellespontum vaſtare nuntiatum erit vobis; quo dolore adficiemini, Beſſum prædia veſtræ occupaſſe victoriæ? Tunc ad repetendas res feſti-* 16 *nabitis; tunc arma capietis. Quanto autem præſtat territum adhuc, & vix mentis ſuæ compotem* 38 *opprimere? Quatridui* 39 *nobis iter ſupereſt, qui tot proculcavimus nives; tot amnes ſuperavimus; tot montium juga transcurrimus. Non mare* 40 *illud, quod exæſtuans iter fluctibus occu-*

rium ex amicis quendam adoptatum, in regni poſſeſſionem collocat. V. *Diod.* XVII. 5.

31. *Vacuum* i. Rege privatum. Tacit. Ann. VI. 34. 3. *Qua tempeſtate Jaſon inanem regiam Aetæ, vacuosque Colchos repetivit.* Noſter V. 12. 19.

32. *Ob hoc* i. in illum finem. Cic. Verr. IV. *Quanto illud flagitioſius eſt condemnare eum, a quo acceperis pecuniam ob abſolvendum* i. in illum finem, ut abſolveretur.

33. *Ultimum.* V. VIII 8. 2.

34. *Externæ opis* i. aliorum patrocinii. Nep. Ham. 1. 3. *Qui quidem cum patria pulſus eſſet, & alienarum opum indigeret.*

35. *Quaſi* i. tanquam. Cic. Tuſc. III. *Eſt in animis tenerum quiddam, quod ægritudine quaſi tempeſtate quatiatur.* Noſter IX. 7. 2.

36. *Cruci affixum* V. VII. 5. 40. §. 72.

37. *Solventem* i. dantem. Translatum a pœnis pecuniariis i. quibus pecunia *ſolvebatur. Solvere* creditori dicitur debitor debitum, quia illi quodam modo obligatus eſt, & ſeipſum *ſolvit* i. religat, dum, quod debet, numerat: nam *ſolvere* proprie religare eſt. Virg. Ecl. VI. 24.

Solvite me pueri.

38. *Mentis compotem*, quia furiis ob admiſſum parricidium agitatur, nec ſe fugæ metu confirmavit, & nondum militem collegit. V. *Raderum.*

39. *Quatridui* n. properanti, & more ſuo per montes & rupes, per omnia invia prope volanti: alioqui longius Bactra; certe non *quatriduo* illic pervenitur. V. *Raderum.*

40. *Mare.* n. Pamphylium. V. *Raderum.* 41.

occupat, euntes nos moratur; non Ciliciæ fauces & angustiæ includunt: plana omnia & prona ſunt. In ipſo limine 17 *victoriæ ſtamus. Pauci nobis fugitivi, & domini ſui interfectores ſuperſunt. Egregium mehercule opus, & inter prima gloriæ veſtræ numerandum poſteritati, famæque tradetis: Darii quoque hoſtis, finito poſt mortem ejus odio, parricidas eſſe vos ultos, neminem impium* 41 *effugiſſe manus veſtras. Hoc perpetrato, quanto creditis Perſas obſe-* 18 *quentiores fore, quum intellexerint, vos pia bella ſuscipere; & Beſſi ſceleri, non nomini ſuo* 42 *iraſci?*

41. *Impii* dicuntur, qui inſidiantur regi. Infr. VII. 7. 24. *Impia certamina* ſunt concitata a cive contra rempublicam, quæ parentis inſtar haberi debet. Claudian. in Rufin. II. 63.

Summoque e culmine turris
Impia vicini cernit certamina campi.

Contra *in regem pii* dicuntur VI. 8. 4. & 10. & X. 3. 4.

42. *Suo* i. ejus: reciprocum pro relativo.

CAP. IV.

ARGUMENTUM.

Ad fines Hyrcaniæ, & radices montium, ex quibus Zioberis miro ingenio amnis effunditur, penetrat, Nabarzani veniam petenti ignoſcit, ipſam Hyrcaniam ingreditur, & nonnullos Darii Satrapas ſupplices in fidem accipit Alexander.

SUmma militum alacritate, jubentium 1, *quocunque vellet, duceret*, oratio excepta eſt. Nec 2 Rex moratus impetum: tertioque per Parthienem die ad fines Hyrcaniæ penetrat; Cratero relicto cum iis copiis, quibus præerat, & ea manu, quam Amyntas ducebat, additis ſexcentis equitibus, & totidem ſagittariis: ut ab incurſione 2 barbarorum Parthienem

Jubentium i. petentium, poſtulantium. V. *Freinshemii Indicem & Gronov. Obſerv.* II. 4.

2. *Incurſione*, van het ſtroopen. Flor. III. 3. 10. *Hædui de eorum incurſionibus querebantur.*

3. *Cen-*

nem intueretur. Erygyum *impedimenta*, modico præsidio dato, *campestri itinere ducere* jubet. Ipse cum phalange, & equitatu centum & quinquaginta stadia[3] emensus, castra in valle, qua Hyrcaniam adeunt, communit. Nemus prealtis, densisque arboribus umbrosum est, pingue vallis solum rigantibus aquis, quæ ex petris imminentibus manant. Ex ipsis radicibus montium Zioberis amnis[4] effunditur[5], qui tria fere stadia in longitudinem universus fluit, deinde saxo[6], quod alveolum interpellat, repercussus, duo itinera, velut dispensatis[7] aquis aperit[8]. Inde torrens[9] & saxorum, per quæ incurrit[10], asperitate violentior[11], terram præceps subit[12]. Per ccc. stadia[13] conditus labitur[14]: rursusque velut ex alto fonte conceptus editur, & novum alveum

3. *Centum & quinquaginta stadia* i. quatuor milliaria nostratia cum triente. V. *Raderum.*

4. *Zioberis* Diod. XVII. 75. dicitur *Stiboetes fluvius ingens & erumpere ex antro, quod subjectum est radicibus petræ cujusdam præcelsæ.*

5. *Effunditur* i. scaturit, editur n. 3. *erumpit* n. 7.

6. Saxo, *quod mammæ formam referens, vastum terræ hiatum infra se habet.* Diod. XVII. 75.

7. *Dispensatis* i. distributis. & veluti cum cura, æqua sorte divisis. Contrarium huic est *profundere.* Plin. Paneg. *Quæ singula quantum tibi gratiæ dispensata adjecissent? at tu simul omnia profudisti.* V. *Freinshemii Indicem.*

8. *Itinera duo aperit* i. gemino alveo fluere incipit. Diodor. XVII. 75. *In geminum divisus alveum. Iter* vero pro fluvii cursu. Prop. IV. 2. 4.

Hac quondam Tiberinus iter faciebat.

i. fluebat. Noster *n.* 6. v. 1. 13.

9. *Torrens* i. impetuosus. Ita *torrens fretum* Justin. IV. 1. 9. Claudian. Rapt. Proserp. II. 198.

Torrentius amne
Hiberno, tortaque ruunt pernicius hasta.

Inde Juven. III. 175. *sermo promtus, & Isæo torrentior.* i. verbosior, concitatior, volubilior.

10. *Incurrit* i. decurrit.

11. *Violentior* i. majore cum impetu labens, *magno cum fragore se præcipitans*, ut Diodor. XVII. 35. Ita *violenta charybdis* dicitur Tibul. IV. 1. 73. Noster IV. 9. 16.

12. *Præceps subit*, loopt schielijck onder de aerde. Infr. *n.* 7, VII. 3. 19.

13. ccc. *stadia* i. novem milliaria supra duodecim stadia. V. *Raderum.*

14. *Conditus labitur.* Senec. Nat. Quæst. III. 26. *Quædam flumina palam in aliquem specum decidunt, & sic ex oculis auferuntur: quædam consumuntur paulatim, & intercidunt: eadem ex intervallo revertuntur, recipiuntque & nomen & cursum. Causa manifesta est, sub terra vacat locus. Omnis autem humor natura ad inferius, & ad inane defertur. Illo itaque recepta flumina cursus egere secreto: sed cum primum aliquid solidi, quod obstaret, occurrit, perrupta parte, quæ minus ad exitum repugnabat, repetiere cursum suum.*

alveum intendit[15]: priore sui parte spatiosior: quippe in latitudinem XIII. stadiorum diffunditur: rursusque angustioribus coercitus ripis iter cogit[16]; tandem in alterum amnem cadit, cui *Rhidago* nomen est. Incolæ adfirmabant, *quæcunque dimissa essent in cavernam, quæ propior est fonti, rursus, ubi aliud os amnis aperit, existere.* Itaque Alexander *duos tauros, qua aqua subeunt terram, præcipitari* jubet, quorum corpora, ubi rursus erumpit[17], expulsa videre, qui missi erant, ut exciperent. Quartum jam diem eodem loco quietem militi dederat; quum literas Nabarzanis, qui Darium cum Besso interceperat[18], accipit; quarum sententia[19] hæc erat: *Se Dario non fuisse inimicum; imo etiam, quæ credidisset utilia esse, suasisse: & quia fidele consilium Regi dedisset, prope occisum ab eo. Agitasse Darium, custodiam corporis sui*[20], *contra jus fasque, peregrino militi tradere, damnata popularium fide, quam per ducentos & triginta annos inviolatam Regibus suis præstitissent. Se in præcipiti & lubrico*[21] *stantem* con-

15. *Novum alveum intendit.* Diodor. XVII. 75. *novum quasi ortum sibi rursus aperit.*

16. *Cogit iter* &c. maeckt den stroom smalder. *Cogi in tenuem alveum* infr. IX. 4. 9. VII. 10. 2.

17. *Erumpit* n. aqua.

18. *Interceperat* i. occiderat. Flor. II. 2. 11. *Alter Consulum interceptus.* V. IV. 10. 16.

19. *Sententia* i. argumentum, *summa* infr. VI. 9. 13.

20. *Custodia corporis.* Persarum Reges latus tam ab externis, quam domesticis hostibus magno stipatorum, satellitumque agmine muniebant, qui δορυφόροι & ἀτχμαζόροι passim a Græcis auctoribus, ideo quod hastati essent, appellantur. Hujusmodi autem satellitum cohortes ex Persarum potissimum gente conscribebantur. Unde queritur Nabarzanes. V. *Brisson. de regn. Pers.* I. 122.

21. *Præcipiti & lubrico* i. in summo periculo. In hoc enim inci-

consilium a præsenti necessitate repetisse [22]. *Darium quoque, cum occidisset Bagoan* [23], *hac excusatione* [24] *satisfeciisse populariibus*, quod insidiantem sibi interemisset. *Nihil esse miseris mortalibus* [25] *spiritu carius. Amore ejus* [26] *ad ultima esse propulsum: sed ea magis esse sequutum, quæ* 12 *coegisset necessitas, quam quæ optasset. In communi calamitate suam quemque habere fortunam* [27]: *si venire se juberet, sine metu esse venturum. Non timere, ne fidem datam* [28] *tantus Rex violaret: Deos a Deo falli non solere.* 13 *Cæterum si, uti fidem daret, videretur indignus, multa exilia*

incidunt, qui in *præcipiti & lubrico* versantur. Unde in *præcipiti vitium stetit* Juven. I. 149. *de sonde is op het hooghste geklommen.*

22. *A necessitate repetisse*, quid n. illa suggereret tali tempore, nempe ut Darium insidiatorem vitæ meæ interficerem. V. *Raderum.*

23. *Occidisset Bagoan.* Diodor. XVII. 5. *Bagoæ singulare quiddam, & memoratu dignum evenit; sanguinaria enim crudelitate, cui hactenus adsueverat, inductus, medicata potione etiam Darium necare instituit, sed insidiis per indicium patefactis, Rex Bagoæ comiter advocato, poculum tradit, & ad ebibendum illud vi hominem adigit.*

24. *Excusatione satisfaciendum popularibus* occiso Bagoa Darius putavit, quia Bagoa I. potentia & gratia ad populum plurimum pollebat. De ejus potentia Diodor. XVI. 51. *Bagoas, in superioris Asiæ satrapiis regis loco dispensans omnia, eo potentiæ per illam cum Mentore rerum omnium communicationem adscendit, ut regnum in potestate sua haberet, nec Artaxerxes quicquam absque ejus voluntate ageret: eoque defuncto, imperii successores in reliquum perpetuo ipse diceret, & crearet, & omnia regis munia, præter solum nomen, usurparet.* 11. ipsi illi Dario imperium dederat VI. 3. 12. Purgandus igitur erat, ne pro summo beneficio necem reddidisse videretur: atque ex eo facto odium gentis incurreret, animum Regis subdolum, & crudelem odiis, & fortasse seditionique agitaturæ. V. *Raderum & Freinshemium.*

25. *Mortalibus* I. hominibus. Cic. N. D. III. *Hoc quidem omnes mortales sic habent.* Lucret. I. 947.

Quid tibi tantopere est mortalis, quod nimis ægris
Luctibus indulges?

Noster VIII. 8. 26.

26. *Amore ejus*, n. spiritus atque vitæ. V. *Freinshemium.*

27. *In communi calamitate* &c. Cic. Fam. IV. 15. *In magno omnes periculo, sed tamen communi, sumus. Quare non debes aut propriam fortunam, aut præcipuam postulare, aut communem recusare.*

28. *Fidem datam* I. promissum.

lia [29] *patere fugienti: patriam esse* [30], *ubicumque vir fortis sedem elegerit.* Nec dubitavit Alexander, fidem [31], 14 quo Persæ modo [32] accipiebant, dare, *inviolatum* [33], *si venisset, fore.* Quadrato tamen agmine, & composito ibat, speculatores subinde præmittens, qui explorarent loca. Levis armatura ducebat ag- 15 men [34], phalanx eam sequebatur; post pedites erant impedimenta [35]: & gens bellicosa, & natura situs difficilis aditu, curam [36] Regis intenderat. Namque 16 perpetua vallis jacet, usque ad mare Caspium [37] patens.

sum. Terent. Andr. III. 2. 27. *Hanc fidem sibi ut darem.*

29. *Exilia* I. loca, in quibus *exulare* posset. Noster VII. 3. 2.

30. *Patriam.* Tacit. Hist. IV. 64. 6. *Quomodo lucem, diemque omnibus hominibus; ita omnes terras fortibus virris Natura aperuit.* Ovid. Fast. I. 493.

Omne solum forti patria est, ut piscibus æquor:
Ut volucri, vacuo quicquid in orbe patet.

V. *Muret. V. L.* II. 3.

31. *Fidem* Persæ obstringebant data dextra, eratque hoc sanctissimum fidei pignus, &, ut Diodor. XVI. 43. Certissima *fidei* apud Persas arrha. Ita Mentori Sidoniorum duci, Sidonemque prodituro, Thessalionis opera, dextram porrigit, ut ibidem narrat *Diodorus*, Artaxerxes, qui & fidem Mithridati Datamen capturo, more Persarum, dextra dedit. *Nep. Dat.* X. 1. Noster VIII. 12. 10. V. *Brisson. de regn. Pers.* I. 108.

32. *Quo Persæ modo.* Observa hic vocem compositam dividi & dictionem *Persæ* interponi. Terent. Eun. III. 3. 27. *Thais maxime me orabat opere.* V *Popmam*, ejusque *fratrem de usu ant. loc.* I. 16.

33. *Inviolatum* I. integrum, illæsum. Cic. pro Rab. *Qui inviolatum corpus omnium civium Romanorum defendo.*

34. *Ducebat agmen*, hadde de avantgarde. VIII. 14. 1. Cui opponitur *claudere agmen* IV. 12. 7. III. 3. 21.

35. *Impedimenta* I. sarcinæ, machinæ, arma, cum lixis, calonibus, feminis, opificibus.

36. *Curam*, ut caute, & composito agmine procederet. V. *Raderum.*

37. *Mare Caspium* Parthi mare *Bachan*, Tartari *Chuvalinscomoria*, & *Chelucelam* vocant, alii *Hyrcanum* dici putant, sed duo sunt & diversa maria: Unde antithesis illa manifesta, quam inter utrumque instituit Noster VII. 3. 21. Nam *Caspium* est objectum iis littoribus, quibus ab agro discluditur nobilissima urbs, quæ nunc Tauris dicitur, meridiem spectans. Alterum minus est ad Assyriam, infra citraque urbem ipsam Tauris, quod Strab. XI. 141. vocat Spauta. V. *Scalig. Exerc. Exot.* XXXVII. 21. Utroque tamen venire nomine evin-

tens. Duo terræ ejus velut brachia[38] excurrunt: media flexu modico sinum faciunt, Lunæ[39] maxime similem, quum eminent cornua nondum totum orbem[40] sidere implente. Cercetæ[41], Mosyni[42], & 17 Chalybes[43] a læva sunt: ab altera parte Leucosyri

evincere conatur *Freinshemius ad n.* 18.

38. *Brachia* i. partes porrectæ *brachiorum* instar: sinus ita porrecti, ut amplecti quid velle videantur. Sueton. Claud. c. 20. *Portum Ostiæ exstruxit, circumducto dextra, sinistraque brachio.* Sic *brachia muri* Liv. XXXI. 26. Justin. v. 8. 5. *brachia viæ* Prop. III. 19. 12. V. III. 1. 13. §. 78.

39. *Lunæ.* Idem Strab. XV. 121. *Ad lævam mare Caspium naviganti Nomades accolunt, eos juniores Daas appellant, qui etiam Aparni sunt nominati. De hinc deserta regio interjacet, deinde Hyrcania, ubi jam mare in pelagus crescit, quousque Medorum, Harmeniorumque montibus conjungatur. Horum figura lunaris est ad ipsas montium radices, quæ in mare desinentes intimum sinus recessum efficiunt.*

40. *Orbem* i. corpus suum. Plin. II. 9. ubi agit de luna, ejusque configurationibus, *orbe pleno, orbe dimidio* nil nisi παντέληνον καὶ διχότομον designat. Basil. ἑξαημ. serm. 6. *Quum orbem suum impleverit*, de plena luna loquitur. Ita Senec. Hippol. v. 741.

Clarior quanto micat orbe pleno,
Quum suos ignes coeunte cornu
Junxit.

Ovid. Fast. II. 175.

Luna novum decies implerat cornibus orbem.

Ubi *implere orbem cornibus Luna* dicitur, quum ἐκ τῆς μονοειδοῦς παντελήνου fit. *Cornua* enim simplicite *lunæ* dicuntur de luna cava. *impletus orbis* de plena. Noster VIII. 9. 36. V. *Scalig. Proleg. in Canon. Isag. p.* 11. 226 & *Freinshemii Indicem.*

41. *Cercetæ* etiam *Plin.* VI. 5. *Marcell.* XXII. 232. *Strab.* XI. 92. cui per hos præterit Scydissa mons asperrimus, & Moschicis montibus junctus. *Cercetici* dicuntur *Melæ* I. 19. V. & *Salmas. Exerc. Plin. f.* 787.

42. *Mosyni* dicuntur etiam *Tib.* IV. I. 146.

Quaque Hebrus, Tanaisque Getas rigat, atque Mosynos.

Melæ I. 19. *Plin.* VI. 4. sed *Mosynoeci* a Græcis, quod in turribus habitarent, quas gentili lingua *Mosynos* dicerent. V. *Marcell.* XXII. 231. *Herod.* III. 267. VII. 526. *Strabon.* XII. 185.

43. Chalybes *Paphlagonibus proximi urbium clarissimas habent Amisum & Sinopem, Cynici Diogenis patriam: amnium Halyn & Thermodoonta.* Mela I. 19 Strabonis tempore *Chaldæi* dicti sunt XII. 184. & apud eundem Homero forte *Alybes.* Per illos *cruium est & domitum primitus ferrum,* Marcellin. XXII. 231. De his *Val. Flacc.* IV. 611. V. 140. *Virg. Georg.* I. 48.

44. Leu-

ri[44] & Amazonum[45] campi; & illos, qua vergit ad septemtrionem; hos ad occasum conversa prospectat[46]. Mare Caspium dulcius[47] cæteris, ingentis 18 magnitudinis serpentes alit: pisces[48] longe diversi ab aliis coloris. Quidam *Caspium*, quidam *Hyrcanum* adpellant: alii sunt, qui *Mœotim*[49] *paludem in id cadere* putent: & argumentum[50] adferunt; *aquam, quo dulcior sit, quam cætera maria, infuso paludas humore mitescere.* A septemtrione ingens in littus 19 mare

44. Leucosyri *ad hoc usque tempus appellantur utrique Cappadoces, tum qui ad Taurum, tum qui ad Pontum jacent, ac si sint aliqui Syri nigri.* Strab. XVI. 497. XII. 175. Plin. VI. 3.

45. *Amazonum* V. VI. 5. 24. §. 35.

46. *Prospectat* i. obversa est, *leyt tegen over.* Phædr. II. 6. 10. *Prospectat Siculum, & respicit Tuscum mare.*

47. *Dulcius cæteris* quod sit mare Caspium, id evenire produnt e numero fluminum, quorum tanto copia ibi influit, ut naturam maris vertant, Plin. VI. 17. *Haustum ipsius maris dulcem esse, & Alexander Magnus prodidit, & M. Varro, talem perlatum Pompejo juxta res gerenti Mithridatico bello magnitudine haud dubie influentium amnium victo fale.* Eadem Solin. c. 30. V. *Popmam.*

48. *Pisces* in mari Caspio capiuntur, *siluri & moroni*: præterea *canicolæ*, non ut istæ nostræ, sed canino plane capite, cauda, pedibus. Adhæc pisces, qui teres totus, sine capitis expressa figura: longitudine circiter pedum quatuor: quem iccirco vel *Cylindrum*, vel *Columnam* libuit appellare. V. *Scalig. Exerc. Exot.* 51.

49. *Mœotis* palus ab *Mœotis* populis apud Ptolomæum, & Pomponium Melam, qui hodie Tartarorum pars. Ab Scythis vocatur hæc palus Καραμαλῆς, & *Temerinda*: hodie *Marzabach* a Circassis i. Sarmatiæ Asiaticæ populis nominatur. Italis *Mar della Tana* ab Tanai fluvio, qui duobus ostiis hic influit: item *Mar biancho* i. mare album. V. *Merul. Cosmog.* I. 37. *Scalig. Exerc. Exot.* 37. Illi, quos Curtius putasse dicit in mare Caspium influere, illudque reliquis maribus dulcius reddere *Mœotim*, fuerunt Macedones cum Alexandro militantes, prodit Strab. XI. 119. qui multa finxerint, quo latius orbem domuisse viderentur; Jaxarti Tanais nomen, Caucasi Parapanisо indiderint. Idem & Plutarch. Alex. f. 251. *Descendit in Hyrcaniam. Sinum illic maris Porto (ut apparebat) invenit non minorem, sed cætero mari dulciorem. Verum nihil certi habuit de eo discere. Omnino conjecit Mœotin lacum illuc restagnare. Atque non præteriit Physicos veritas, &c.* V. *Freinshemium.*

mare incumbit [51], longeque agit fluctus, & magna ex parte exæstuans stagnat [52]. Idem alio cœli statu recipit in se fretum [53], eodemque impetu, quo effusum est, relabens, terram naturæ suæ reddit [54]: & quidam credidere, non Caspium mare esse [55]; sed ex India in Hyrcaniam cadere, cujus fastigium, ut supra dictum est, perpetua valle submittitur. Hinc Rex viginti stadia [56] processit, semita propemodum invia, cui sylva imminebat: torrentesque & eluvies iter morabantur: nullo tamen hoste obvio penetravit: tandemque ad cultiora perventum est. Præter alios commeatus, quorum tum copia regio abundabat, pomorum quoque ingens modus nascitur, & uberrimum gigendis uvis [57] solum est. Frequens arbor faciem quercus habet, cujus folia multo melle tinguntur [58]: sed nisi Solis ortum incolæ occupaverint,

50. Argumentum *est probabile inventum ad faciendam fidem.* Cic. de part. Orat.

51. *Incumbit* i. ruit, & premit. Ita *incubare* Prop. IV. 7. 41.

Ramosis Anio qua pomifer incubat arvis.

52. *Stagnat* i. exundat *effunditur*, n. 19. Liv. I. 4. *Levibus stagnis effusus Tiberis*, quia aquæ egressæ alveo in agris plerumque *stant*. Noster VIII. 9. 7: 13. 9. IX. 2. 7.

53. *Fretum* i. aquam exæstuantem. Cic. Divin. II. *Quid de fretis, aut maritimis æstibus plura dicam? quorum accessus & recessus Lunæ motibus gubernantur.*

54. *Terram naturæ reddit*, loopt van 't land af.

55. *Non Caspium mare esse.* Ea dubitatio orta est, ex eo, quod longinqua ea loca sint, & insuper feris gentibus, cum quibus nullum fere nostro orbi commercium est, habitata. V. *Freinshemium*, qui & multa de *portis Caspiis.*

56. *Viginti stadia* i. horam cum quadrante.

57. *Gignendis uvis.* Diodor. XVII. 75. *Regio hæc fructuum ubertate cæteras longe superemines: unaquæque enim vitis, ajunt, metretam vini producit. Inter ficus arbores quasdam tanta fructuum copia exuberare, ut decem medimnos exsiccatis ficubus impleant.*

58. *Melle tinguntur* i. multum mel in illa cadit. Cic. de Orat. II. *totum arte intinctum* i. bene, & plene imburum. V. *Bud. L. G. Comm. f.* 566. *Tingere* enim est immergere. Unde Sol, cum occidit, dicitur se mari *tingere*. Virg. Georg. II. 480.

Quid tantum Oceano properent se tingere soles.

De re Diodor. XVII. 75. *Arbor ingente illa existit, quercui forma non absimilis, quæ mel foliis destillat. Hoc incolæ collectum in usus suos prolixe convertunt.* Quo forte respexit Virg. Ecl. IV. 30.

Et duræ quercus sudabant roscida mella.

59. *Exstinguitur* i. absumitur, evanescit. Cic. de Senect. *Animus & mens, nisi tanquam lumini oleum instilles, exstinguuntur senectute.*

60. *Triginta stadia* i. non totum milliare Germanicum. V. *Rader.*

61. *Phrataphernes* Hyrcanorum ac Parthorum fuit satrapa. *Arrian.* III. 215. Noster IX. 10. 17.

62. *Arvas* videtur Ptolomæi *Amarva*, seu *Amarusia* haud procul Caspio mari. V. *Raderum.*

63. Tapuri *habitant inter Berbicas & Hyrcanos.* Strab. XI. 136. qui & illorum mores describit. Noster VIII. 3. 17. V. *Salmas. Exercit. Plin. f.* 983.

64. *Menapis* dicitur *Ammynapis* Arrian. III. 212. *Post hoc Ammynapem Parthum, qui sibi una cum Mazace Aegyptum tradiderat, Parthorum & Hyrcanorum satrapam constituit.*

verint, vel modico tepore succus exstinguitur [59]. Triginta hinc stadia [60] processerat, quum Phrataphernes [61] ei occurrit, seque, & eos, qui post Darii mortem profugerant, dedens: quibus benigne exceptis ad oppidum Arvas [62] pervenit. Hic ei Craterus & Erygius occurrunt. Præfectum Tapurorum [63] gentis Phradatem adduxerant. Hic quoque in fidem receptus, multis exemplo fuit experiendi clementiam Regis. Satrapen deinde Hyrcaniæ dedit Menapim [64]. Exul hic regnante Ocho ad Philippum pervenerat: Tapurorum quoque gentem Phradati reddidit.

CAP.

CAP. V.

ARGUMENTUM.

Artabazum benigne excipit, Græcis, qui a Darii partibus steterant, exceptis Lacedæmoniis, ignoscit, Mardorum gentem debellat, & Thalestris Amazonum Reginæ veneri XIII. *dies concedit Alexander.*

1 JAmque Rex ultima Hyrcaniæ intraverat, quum Artabazus (quem Dario fidissimum fuisse supra diximus) cum propinquis Darii, ac suis liberis [1], modicaque Græcorum militum [2] manu occurrit. 2 Dextram venienti obtulit Rex; quippe & hospes Philippi fuerat, quum Ocho regnante exularet, & hospitii pignora in Regem suum ad ultimum fide conservata vincebat [3]. Comiter igitur exceptus, 3 *Tu quidem*, inquit, *Rex perpetua felicitate floreas. Ego cæteris latus, hoc uno torqueor* [4], *quod præcipiti* [5] *senectute, diu frui tua bonitate non possum.* Nonagesimum, & quintum annum agebat. Novem juvenes eadem 4 matre geniti patrem comitabantur: hos Artabazus dextræ

Iberos novem dicit Noster *n.* 4. Tres *Arrian.* III. 217. nominat, *Cophenen*, qui *Cophas* Nostro VII. 11. 5. dicitur, *Aribarzanem* & *Arsamen*: *undecim* susceperat ex *Mentoris & Memnonis sorore.* Diodor. XVI. 53.

2. *Græci* fuerunt *mille & quingenti* infr. *n.* 10. *Diod.* XVII. 76. *Arrian.* III. 218.

3. *Vincebat* i. præpollebat apud Alexandrum, ut ob hospitii memoriam eum amaret, & magis etiam propter fidem in Regem suum. V. *Freinshemium.*

4. *Hoc uno torqueor*, daer in alleen quelle ick my. *Torquere* proprie est flectere. Cic. Acad. IV. *Quum terra circum axem se summo celeritate convertat, & torqueat.* Noster *n.* 14. Inde est angere, cruciare. Cic. Attic. VII. 9. *Noctes diesque torqueor.*

5. *Præcipiti* i. extrema. Cicer. ad Octavium: *O meam calamitosam, & præcipitem senectutem!* Hanc *senilem* Paterc. II. 66. 4. nominat: *Rapuisti tu M. Ciceroni lucem solicitam, & ætatem senilem.* Ita *præceps hyems* Cæs. B. C. III. 25. 1. *præceps autumnus* Marcellin. XIX. 18. & Ovid. Trist. I. 3. 47. quæ ad finem inclinant. Noster IV. 16 18. Similis est oratio Berzillai senis ad Davidem regem. 2. *Sam.* XIX. 35.

6. *Dextræ regis admovit*, hy dede haer den Koningh de hand geven.

7. *In supplementum distributus miles.* Diod. XVII. 76. *Qui & veniam consequuti, iisdem stipendiis in ordinem distribuuntur.* V. & *Arrian.* III. 220.

8. *Cæteri.* Arrian. III. 220. *Sinopeorum legatos liberos dimisit, quod Sinopei nullam cum republica Græcorum societatem habentes, utpote Persis subditi, non inique facere viderentur, si ad Regem suum legatos mitterent. Reliquos præterea Græcos, quotquot ante pacem, & societatem cum Macedonibus initam apud Persas mercede militaverant, dimisit.*

9. Lacedæmoniorum *legatos, qui ad Darium missi fuerant: hi erant Callistratidas, Pausippus, Monimus, Anomantus, comprehensos in custodiam tradidit.* V. *Arrian.* III. 220.

10. *Confinis* i. vicina, finitima. Justin. IX. 5. 7. *Confinis domitarum gentium barbaries.* Noster VIII. 1. 8: 2. 14.

dextræ Regis admovit [6], precatus, *ut tam diu viverent, donec utiles Alexandro essent.* Rex pedibus iter 5 plerumque faciebat: tunc *admoveri sibi, & Artabazo equos* jussit; ne ipso ingrediente pedibus, senex equo vehi erubesceret. Deinde, ut castra sunt po- 6 sita, *Græcos*, quos Artabazus adduxerat, *convocari* jubet: at illi, *nisi Lacedæmoniis fides daretur*, respondent, *se, quid agendum ipsis foret, deliberaturos.* Le- 7 gati erant Lacedæmoniorum missi ad Darium, quo victo adplicaverant se Græcis apud Persas militantibus. Rex *omissis sponsionibus fideique pignoribus, venire eos* jussit, *fortunam, quam ipse dedisset, habituros.* 8 Diu cunctantes, plerisque consilia variantibus, tandem *venturos* se pollicentur. At Democrates Athe- 9 niensis, qui maxime Macedonum opibus semper obstiterat, venia desperata, gladio se transfigit. Cæteri, sicut constituerant, ditioni Alexandri seipsos permittunt. Mille & quingenti milites erant. Præ- 10 ter hos legati ad Darium missi xc. In supplementum [7] distributus miles; cæteri [8] remissi domum, præter Lacedæmonios [9], quos *tradi in custodiam* jussit. Mardorum erat gens confinis [10] Hyrcaniæ, cul- 11 tu

tu vitæ aſpera, & latrociniis adſueta. Hæc ſola nec legatos[11] miſerat; nec videbatur imperata factura. Itaque Rex indignatus, ſi una gens poſſet efficere, ne invictus eſſet; impedimentis cum præſidio relictis, invicta manu comitante procedit. Noctu iter fecerat, & prima luce hoſtis in conſpectu erat: tumultus magis, quam prælium[12] fuit. Deturbati ex collibus, quos occupaverant, barbari profugiunt; proximique vici ab incolis deſerti capiuntur. Interiora regionis ejus haud ſane[13] adire ſine magna vexatione exercitus poterat. Juga montium prærupta ſylvæ, rupesque inviæ ſepiunt; ea, quæ plana ſunt, novo[14] munimenti genere impedierant[15] barbari. Arbores denſæ ſunt ex induſtria conſitæ, quarum teneros adhuc ramos manu flectunt, quos intortos rurſus inſerunt terræ; inde velut ex alia radice lætiores[16] virent trunci. Hos, qua natura fert, adoleſcere non ſinunt, quippe alium alii quaſi nexu conſerunt, qui, ubi multa fronde veſtiti ſunt, operiunt terram. Itaque occulti nexus ramorum, velut laquei, perpetua ſepe iter cludunt. Una ratio[17] cædendo aperire ſaltum[18]: ſed hoc quoque magni operis. Crebri namque nodi duraverant ſtipites, & in ſe implicati arborum rami, ſuſpenſis circulis ſimiles, lento vimine[19] fruſtrabantur[20] ictus. Incolæ autem ritu ferarum, virgulta ſubire[21] ſoliti; tum quoque intraverant ſaltum, occultisque telis hoſtem laceſſebant[22]. Ille venantium[23] modo latibula[24] ſcrutatus, plerosque confodit: ad ultimum *circumire ſaltem milites* jubet, ut, *ſi qua pateret, inrumperent.* Sed ignotis locis plerique oberrabant. Excepti ſunt quidam; inter quos equus Regis, *Bucephalam*[25] vocabant, quem Alexander non eodem, quo cæteras pecudes[26], animo æſtimabat. Nam ille

11. *Legatos.* Diodor. XVII. 76. *Hi, cum robore præſtarent, potentiam regis, quamlibet increſcentem, aſpernati, nec legatione, nec ullo honore, ipſum dignati fuerant, ſed occupatis montium faucibus cum* 100. C10. C10. C10. *armatorum manu confidenter Macedonum adventum præſtolabantur.*

12. *Tumultus magis, quam prælium.* Ita Liv. VI. 21. *Et cum Gallis tumultuatum magis, quam bellatum.* Flor. III. 21. *Tumultu magis, quam bello intra ipſos armorum duces ſubſiſtente ſævitia.*

13. *Sane* i. certe. *Sane*, quod *ſana* mente dicitur, a cujusmodi dictis malus dolus abeſt. Noſter VI. 7. 33. VIII. 9. 23.

14. *Novo* i. inſolito. Nep. Dat. VI. 6. *Piſidæ nova re commoti.*

15. *Impedierant* i. transitu difficilia fecerant. Infr. *n.* 20.

16. *Lætiores* i. præ cæteris pulchri. *Læta* eſt arbor florens, & vigorem habens tantum, ut ex ea in agricola *lætitia* oriatur. Inde *læta cupreſſus* Virg. Cul. *v.* 152. *Lætæ ſegetes* Georg. I. 1. &. *lætamen* ruſticis fimus eſt, quia floribus & herbis vigorem ſuum reddit. Ita enim ad hunc locum Servius: *Nam fimus, qui per agros jacitur, vulgo lætamen vocatur.* Noſter V. 4. 8. IX. 1. 9.

17. *Ratio* i. modus. Cic. Off. I. *Ut incipiendi ratio fuerit, ita deſinendi modus.*

18. *Cædendo aperire ſaltum* i. exciſis arboribus pervium facere, *den wegh door het boſch baenen.*

19. *Vimen* eſt virgultum flexile, ad ligandum aptum, *twigh*, maxime *ſalicum.* Virg. Georg. II. 446. *Viminibus ſalices fœcundæ.* Unde Columellæ *ſalices viminales: & juncorum.* Tib. I. 1. 8.

Tunc ſiſcella levi detexta eſt vimine junci.

20. *Fruſtrabantur* i. inanem reddebant. Flor. I. 10. 5. *Sed ubi fruſtrato circa purpuratum ejus ictu tenetur. fruſtrari gaudia* eſt illa vana facere Catul. LXVI. 8.

21. *Subire*, daer onder kruypen.

22. *Laceſſebant* i. irritabant, provocabant. Cic. pro Mil. *ferro laceſſere aliquem.* Noſter VII. 6. 11. 10. 8.

23. *Venantium.* Tacit. Agric. XXXVII. 5. *Quod ni frequens ubique Agricola, validas & expeditas cohortes indaginis modo*, &c.

24. *Latibula* ferarum, *latebras* hominum proprie dici docet *Vall. Eleg.* IV. 79. Noſter IX. 3. 8.

25. *Bucephalas*, & *Bucephalus* fuit dictus Alexandri equus, *ſive de aſpectus torvitate, ſeu ab inſigni, quod taurinum caput armo inuſtum gerebat, ſeu quod de fronte ejus quædam corniculorum protuberabant minæ.* Solin. c. 45. Plin. VIII. 42. Hunc emptum *talentis tredecim* i. ſeptem millibus octingentis aureis decit Gell. N. A. V. 2. *talentis ſedecim* i. novem millibus ſexcentis aureis Plinius. De illo plura *Rader. Proluſ. c.* 8. *Lipſ. Epiſt. ad Belgas* III. 56. *Camerar. Subc.* I. 21. Quia enim *longe lateque pervagatum eſt, qualis in Alexandrum Bucephalus fuerit, propterea mihi nihil ad narrandum jucunditatis habere videtur.* Aelian. de anim. VI. 44.

26. *Pecudes* vocantur omnia animalia, præter hominem *bos* Virg. Ecl. III. 34. *ovis* Tibul. I. 3. 30. *piſcis* Horat. Od. I. 2. 7. Lucret. II. 343. *apis* Virg. Georg. IV. 168. *equus* Curtio. V. *Non.* II. 689.

le nec in dorso insidere suo patiebatur alium; & Regem, quum vellet adscendere, sponte sua genua submittens excipiebat, credebaturque sentire[27],
19 quem veheret. Majore ergo, quam decebat, ira simul ac dolore stimulatus, *equum vestigari* jubet; & per interpretem pronuntiari, *ni reddidissent, neminem esse victurum.* Hac denuntiatione territi, cum cæteris
20 donis equum adducunt. Sed ne sic quidem mitigatus, *cædi sylvas* jubet, *adgestaque humo e montibus, platanis*
21 *nitidem ramis impeditam exaggerari*[28]. Jam aliquantulum altitudinis opus creverat, quum barbari, desperato regionem, quam occupaverant, posse retineri, gentem suam dedidere. Rex, obsidibus acceptis, *Phradati tradere eos* jussit. Inde quinto die in
22 stativa revertitur. Artabazum deinde, geminato honore[29], quem Darius habuerat ei, remittit domum. Jam ad urbem Hyrcaniæ[30], in qua regia Darii fuerat, ventum erat. Ibi Nabarzanes acce-
23 pta fide occurrit, dona ingentia ferens. Inter quę Bagoas[31]

27. *Sentire.* Ita de elephante Martial. Spectac. 17.

Quod pius, & supplex elephas te, Cæsar, adorat,
Hic modo, qui tauro jam metuendus erat:
Non facit hoc jussus, nulloque docente magistro;
Crede mihi, numen sentit & ipse tuum.

V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

28. *Exaggerari* i. congesta humo exæquari, obtectis ramis, qui prius eminentes iter impeditum reddiderant. V. *Freinshemium.*

29. *Geminato honore* i. geminis provinciis præfectum fuisse suspicatur *Raderus. In honore illum habuisse* dicit Arrian. III. 217. *tum quod ex principibus Persicæ nationis esset, tum propter ejus erga Darium fidem.*

30. *Urbem Hyrcaniæ* i. *Hyrcaniam*, ut Virg. Aen. III. 293. *Buthroti urbem* i. Buthrotum. Multæ enim regiones communia habent nomina cum suis urbibus primariis, ut Babylonia, Bactra &c. Proinde *Hyrcaniam* hanc Ptolomæus metropolin appellat in *Hyrcania.* Arrianus eandem suo nomine proprio dictam ait III. 216. *Zadracatta: Motis inde castris, in Hyrcaniam progressus, Zadracatta urbem petit,* & III. 220. *Zeudracatta. His rebus peractis ad Zeudracatta maximam Hyrcaniæ urbem, ubi regia erat, exercitum duxit.* Ejus iterata mentio est apud *Justin.* XXXVIII. 9. 3: 7. 9. A Scythus *Carizath* dicitur V. *Raderum*, & ex illo *Freinshemium.*

31. *Ba-*

Bagoas[31] erat specie singulari[32] spado, atque in ipso flore pueritiæ; cui & Darius fuerat adsuetus, & mox Alexander adsuevit[33], ejusque maxime precibus motus Nabarzani ignovit. Erat, ut supra dictum est, 24
Hyrcaniæ finitima[34] gens Amazonum[35], circa Thermodoonta[36] amnem Themiscyræ[37] incolentium

31. *Bagoas* hic diversus fuit ab illo, de quo VI. 3. 12: 4. 10. is enim Olymp. 107. a. 3. Mentori Sidonis proditori collega additus rem in Aegypto gessit sub Artaxerxe Ocho. *Diodor.* XVI. 51. adeoque minimum annum quinquagesimum superasset: hic vero *in ipso fuit flore pueritiæ.* Idem vero sibi induit nomen, quod & eunuchus esset, & eunuchi Persis Bagoæ dicerentur. Plin. XIII. 4. *Clarissimæ omnium, quas regias appellavere ab honore, quoniam regibus tantum Persidis servabantur Babylone natæ in uno horto Bagoæ. Ita enim vocant spadones, qui apud eos regnavere.* Ubi *Bagoæ* genitivus Græcus est τῦ Βαγώου a Βαγώας. Sic Quintil. V. 12. *Bagoam aliquem* pro molli, & spadone dixit. Talis & Holophernis fuit, *Judith.* XII. 11. Noster X. 1. 35. V. *Raderum* & *Freinshemium.*

32. *Specie singulari* i. formosus.

33. *Adsuevit.* Athen. XIII. 609. *Dicæarchus Eunuchum Bagoam adeo ipsum deperisse scribit, ut resupinus in conspectu theatri totius cum suaviaretur: acclamante vero cum plausu spectatorum turba, & tanquam ad iteranda oscula invitante parumper, atque rursum inflexa cervice basia congeminasse.*

34. *Finitima.* Negant hoc Geographi. Strabo a Caspiis portis usque ad Thermodoonta sex millia stadiorum numerat, milliaria germanica centum octoginta septem. Error natus est, ut puto, ex eo, quod Curtius legerat a quibusdam Amazones haud procul mari Caspio collocari: id autem cum & Hyrcanum dicatur, persuasit sibi, quæ Hyrcano mari finitimæ essent, easdem & juxta Hyrcaniam colere debere. V. *Raderum* & *Freinshemium.*

35. Amazones *dictæ sunt ab inustis infantum dexterioribus mammis, ne sagittarum jactus impediretur.* Justin. II. 4 11 Ita & Serv. Aen. XI. 651. *Quas Titianus Unimammas vocat. Nam hoc est Amazon, quasi ἄνευ μαζῶν, sine mamma.* Diodor. II. 45. Quo alludit Plaut. Curc. III. 75.

Classiam Unomammiam subegit solus.

Has adhuc tempore Alexandri, aut etiam post superfuisse, quasi per saturam probat *Freinshemius.*

36. *Thermodoon* fluvius est Asiæ, *ab Armonio defluens monte, & Themiscyreos interlabens lucos, ad quos Amazonas quondam migrare necessitas subegerat.* V. Marcellin. XXII. 230. Strab. XII. 181.

37. Themiscyram, *amplam urbem ad ostia Thermodoontis posuit, regiaque celebri exornavit Amazonum regina.* Diodor. II. 45. Strab. XII. 181.

tium campos. Reginam habebant Thaleſtrim [38], omnibus inter Caucaſum [39] montem, & Phaſim [40], imperitantem. Hæc cupidine [41] viſendi Regis accenſa finibus regni ſui exceſſit; &, quum haud procul abeſſet, præmiſit indicantes, *veniſſe Reginam adeundi ejus, cognoſcendique avidam.* Protinus facta poteſtate veniendi, cæteris juſſis ſubſiſtere [42], ccc. feminarum comitata proceſſit. Atque, ut primum Rex in conſpectu fuit, equo ipſa deſiliit, duas lanceas [43] dextra præferens. Veſtis non toto Amazonum corpore obducitur [44], nam læva pars ad pectus eſt nuda, cætera deinde velantur. Nec tamen ſinus [45] veſtis, quem nodo [46] colligant, infra genua deſcendit. Altera papilla [47] intacta ſervatur, qua muliebris

38. *Thaleſtris* etiam *Minithæa* dicta *Juſtin.* XII. 3. 5. *Oroſ.* III. 18.

39. *Caucaſum* V. VII. 3. 19. §. 40.

40. Colet *ingens flumen illabitur Colchidem: ortum ex Armenia ducens, Glaucum in ſe recipit, atque Hippum e vicinis montibus cadentes.* V. *Strab.* XI. 101. *Procop. de Bell. Perſ.* I. 11.

41. *Cupidine* i. cupiditate. Cic. Tuſc. III. *Cupido me cepit.* Horat. Sat. I. 2. III. *Nonne cupidinibus ſtatuit natura modum.* Noſter *n.* 32.

42. *Subſiſtere* i. commorari. Cic. pro Mil. *Miloni ſubſiſtendum, aut commorandum fuit.* Noſter *n.* 32. III. II. 2. VI. 6. 19.

43. *Duas lanceas.* Ita Virgilius de Aenea I. 317. de Turn. XII. 165.

Bina manu lato criſpans haſtilia ferro.

Ubi Lacerda: quia magnis ducibus datum, ut *haſtas binas* geſtarent, quem vide.

44. *Non obducitur*, wort niet aengetrocken i. non tegit corpus. Non. IV. 340. *Obducere, tegere. Virg. Bucol.* I. 4. *obducat paſcua junco.*

45. *Sinus* in veſtibus eſt curvitas, cavitasque illarum. *Euſtath. apud Lacerd. Aen.* I. 324. V. & *Turneb.* III. 26. *Ferrar. R. V.* I. 6. *Salmaſ. Tertull. pall. p.* 373.

46. *Nodus* eſt cingulum, quo illigatur veſtis, & quod in *nodum* deſinit. Virg. Aen. I. 324.

Nuda genu, nodoque ſinus collecta fluentes.

opknuppen. *Colligunt* vero veſtem, ne fluat ad imos pedes, & attingat tantum ſummum genu. Hoc *revocare in pectore ſinus* dicitur Livio Andronico apud Terentianum:

Baltheus & revocet volucres in pectore ſinus.

V. *Lacerdam in Virgilium.*

47. Papilla *eſt breve illud, unde lac trahitur: mamilla eſt omnis eminentia uberis.* Serv. XI. 803.

48. *Muliebris ſexus liberos* i. puellas, ut *n.* 30. Ita *ſexus virilis* eſt puer. Afran. in privigno. *Orbus virile ſexu adoptavit ſibi.*

Utrumque dixit Saluſt. Hiſt. II. *Undique virile, & muliebre ſexu per vias, & tecta omnium viſebatur. Sexus* eſt nota, qua mas & femina diſtinguuntur partibus, quæ ſedendo occultantur, quibus ſe aliter habet corpus maris, ac feminæ.

49. *Oculis perluſtrans* i. circumſpiciens. Cic. Tuſc. V. *Quum omnia colluſtrarem oculis, animadverti*, &c. V. *Non.* IV. 277. Quia enim *luſtratio* i. expiatio, fiebat ambiendo, hinc factum eſt, ut *luſtrare* μεταληπτικῶς ſignificet tum circumire, tum circumſpicere, ut docet & *Lomejerus de Luſtrat. c.* I.

50. *Communicandos cum rege* i. ex rege concipiendos. Juſtin. XII. 3. 5. *ex Rege liberos quæſitura.* Diod. XVII. 77. *Cujus gratia venerit, Thaleſtrin interrogat: ad communicandos cum Rege liberos, illa fateri non erubeſcit. Illum enim rerum geſtarum magnitudine, ac claritate viros omnes ſupergreſſum: ſe autem corporis animique viribus feminas anteſtare. Bonam igitur ſpem eſſe; ſobolem e parentibus tam eximiis virtute cæteros mortales ſuperaturam.* Arriano vero VII. 469. *Juſſit reginæ nuntiari, ſe ad eam generandæ prolis cauſa profecturum.*

51. *Generaret* i. gigneret. Cic. LL. I. *Hominem generavit, & ornavit Deus.* Inde *generatores* ſunt parentes Cic. Div. *Qui noſſe generatores ſuos optime poterant.*

52. *Venerem* i. coitum venereum. Catul. LXVI. 18.

Eſtne novis nuptis odio Venus?

53. *Feminæ.* Tireſias electus arbiter ab Jove ac Junone de amoris quantitate contendentibus, tres amoris uncias in viro, novem in femina pronuntiavit. V. *Rhodig. Ant. Lect.* XIV. 14.

54. Re-

bris ſexus liberos [48] alant; aduritur dextra, ut arcus facilius intendant, & telavibrent. Interrito vultu Regem Thaleſtris intuebatur, habitum ejus haud quaquam rerum famę parem oculis perluſtrans [49]: quippe hominibus barbaris in corporum majeſtate venerario eſt; magnorumque operum non alios capaces putant, quam quos eximia ſpecie donare natura dignata eſt. Cæterum interrogata, *Num aliquid petere vellet*: haud dubitavit fateri, *ad communicandos* [50] *cum Rege liberos ſe veniſſe: dignam, ex qua ipſe regni generaret* [51] *hæredes: feminini ſexus ſe retenturam, marem reddituram patri.* Alexander, *an cum ipſo militare vellet?* interrogat: & illa, cauſata, *ſine cuſtode regnum reliquiſſe*; petere perſeverabat, *ne ſe inritam ſpei pateretur abire.* Acrior ad Venerem [52] femine [53]

cu-

cupido, quam Regis [54], ut paucos dies subsisteret, perpulit. XIII. dies in obsequium desiderii ejus absumpti sunt. Tum [55] illa regnum suum; Rex Parthienen petiverunt.

54. *Regis*, qui *ob immoditam forte illam vini appetentiam, ad Venerem proclivis non fuit, quoniam, ut explicat Aristot. Quæst. Phys. II. & 32. sect. 3. homínum ejusmodi genitura in aquam eliquescat.* V. *Athen.* X. 434.

55. Tum, *ut visa est uterum implesse.* Justin. XII. 3. 7. *donata honorificentissimis muneribus.* Diod. XVII. 77.

CAP. VI.

ARGUMENTUM.

Patrios mores mutat, &, ne in seditionem res verteretur, ad Bessum contendit, otium bello interpellaturus, Satibarzanem in fidem receptum, sed mox deficientem persequitur, Barbaros ex prærupta rupe dispellit, Artacacnam occupat, & supplemento auctus Drangas pervenit Alexander.

1 HIc [1] vero palam cupiditates suas solvit [2]; continentiamque & moderationem, in altissima quaque fortuna eminentia bona, in su-
2 perbiam, ac lascíviam, vertit. Patrios mores, disciplinamque Macedonum Regum salubriter temperatam, & civilem habitum, velut leviora magnitudine

Hic, quia *voti se compotem esse factum, & imperium sine æmulo tenere arbitrabatur.* V. *Diodor.* XVII. 77.

2. *Cupiditates solvit*, hy heeft sigh uytgelaeten.

3. *Lascíviam* i. incontinentiam animi, nec virtutem, nec probitatem reverentis, procacitateque se oblectantis. Ita *lascíviam* jocum petulantia & procacitate improbum vocat *Plin.* XXVI. Et *lascívire* est petulanter agere, ut equi indomiti solent, aut qui in otio diu fuerunt, qui aut calcitrare præter solitum, aut lusitare, exsultareque solent. Propterea Liv. II. 29. *Lascívire magis plebem, quam sævire* i. nimio otio magis petulantem se præbere, quam veram seditionem meditari: aut ut solent viatores petulantes, qui, ut est apud Theoph. Hist. Plant. IV. *per lasciviam aliquid auferunt* i. ludum improbiorem, & noxium aliquid damni dant. V. *Bud. Annot. prior. in Pand. p.* 718. *poster. p.* 1478.

4. *Ministeriis imbuere* i. docere, ut subeant. Ita *mare imbuere cursu*, est illud docere pati navigationem. *Catul.* LXIV. 11. V. III. 8. 5. §. 10.

5. *Capiti circumdedit*, hy heeft opgeset, quia fascia.

6. *Vestem Persicam*, quam *pallam* vocat III. 3. 19. quia Persarum Reges fuerunt stolati, & usque ad talos demissam vestem purpuream gestarunt. Justin. XII. 3. 9. *Longam vestem auratam purpureamque sumere jubet.* Nep. Paus. III. 2. *Medicam vestem* vocat, quia apud Latinos sæpe *Medi* pro *Persis* ponuntur. Hujus vestis talaris usum Cyrus in *Persidem* induxit. Illum excogitasse Semiramidem memorat Diodorum Siculus: ad Medeam refert Strabo. Auro, & purpura fuit insignis, variis animalium, aviumque figuris distincta III. 3. 19. V. *Brisson. de regn. Pers.* I. 36. *Blanck. in Arrian. p.* 255. *Sarabara* vocat Tertull. de Pall. c. 4. *Vicerat Medicam gentem, & victus est Medica veste: triumphalem cataphractam amolitus in captiva sarabara decessit* i. descendit in captivæ ac victæ gentis vestem ab illo suo triumphali habitu, in quo de Medis & Persis triumphaverat. V. *Salmasium* & *Junium*, & ex Junio in Lexico *Vossium*.

7. *Sumpsit* i. induit. Prop. IV. 12. 37.

Nunquam mater lugubria sumpsi.

Hoc vero est *induere* Ovid. Met. XI. 669.

Surge age, da lacrymas, lugubriaque indue.

Noster *n.* 13. VII. 2. 19. X. 5. 19.

8. *Mores* superbos, barbaros, inhumanos, crudeles. Acerbe dictum hoc & satyrice. V. *Rader.*

9. *Sequebatur.* Liv. XXIV. 5.

tudine sua ducens; Persicæ regiæ, par Deorum potentiæ fastigium æmulabatur. Jacere humi ve- 3
nerabundos pati cœpit: paulatimque servilibus ministeriis tot victores gentium imbuere [4], & captivis pares facere expetebat. Itaque purpureum diade- 4
ma distinctum albo, quale Darius habuerat, capiti circumdedit [5], vestemque Persicam [6] sumpsit [7]: ne omen quidem veritus, quod a victoris insignibus, in devicti transiret habitum. Et ille se quidem Persa- 5
rum spolia gestare dicebat: sed cum illis quoque mores [8] induerat; superbiamque habitus animi insolentia sequebatur [9]. Literas quoque, quas in Eu- 6
ro-

ropam mitteret, veteris anuli gemma obsignabat: iis, quas in Asiam scriberet, Darii anulus [10] imprimebatur; unum animum [11] duorum non capere
7 fortunam. Amicos vero & equites [12], cumque his principes militum aspernantes quidem, sed recusare
8 non ausos, Persicis ornaverat vestibus. Pellices [13] ccc. & LX. totidem, quot Darii fuerant, regiam implebant; quas spadonum greges, & ipsi muliebria pati adsueti [14], sequebantur. Hæc luxu, & peregrinis infecta [15] moribus veteres Philippi milites, rudis natio ad voluptates, palam aversabantur; totisque castris unus omnium sensus, ac sermo, erat;
10 *plus amissum victoria, quam bello esse quæsitum.* [16]. *Tum maxime*

Hunc tam superbum apparatum, habitumque convenientes sequebantur mores.

10. *Anulo regio* rescripta obsignabantur. Docet hoc *Esth.* VIII. 8. & 10. Ejus rei ergo Rex anulum obsignatorium gestabat, quem, ubi res posebat, digito detractum fido alicui ex amicis dabat, obsignandi causa. De Artaxerxe namque *Esth.* III. 10. Regius annulus quale habuerit ἐπισφράγισμα, attigit Thucydidis interpres: *Sigillum Persarum regis habuit juxta nonnullos Regis effigiem, juxta non nullos Cyri primi illorum regis, sed juxta nonnullos Darii equum.* V. *Brisson. de regn. Pers.* I. 142. *Kirchman. de anul. c.* 6.

11. *Unum animum.* Tacit Ann. I. 12. 4. *Unum esse reipublicæ corpus, atque unius animo regendum.*

12. *Amicos & equites.* Justin. XII. 3. 9. *Quæ ne invidiosius in se uno conspicerentur, amicos quoque suos sumere jubet. Peucestæ soli ex Macedonibus indulsisse Alexandrum, ut Persicam gestaret stolam* scribunt *Diod.* XIX. 14. & *Arrian.* VI. 440. Cui tamen *Hephæstionem* addit *Plutarch. Alex. f.* 252.

13. Pellices, *prout Darius consueverat, circumducere secum cœpit: quarum turba dierum numero haud inferior erat. Pulchritudine autem, utpote ex feminis per totam Asiam præstantissimis delectæ, eminebant. Hæ sub unamquamque noctem Regis lectum circuibant, ut, quam liberet, ad concubitum Rex adoptaret.* Diodor. XVII. 77.

14. *Muliebria pati* dicuntur mares, qui patiuntur, quæ *mulieres pati* solent, & pudicitiam suam aliorum libidini præpostera substernunt. Augustin. de Civ. Dei VI. 8. *Viros muliebria pati non est secundum naturam, sed contra naturam.*

15. *Infecta* i. corrupta, maculata. Cic. Tusc. V. *Sed nos umbris, deliciis, otio, languore, desidia animum inficimus.* Inficere est tingere. Cæs. B. G. V. 14.

maxime vinci ipsos, dedique alienis moribus, & externis: tanta moræ pretium [17], *domos, quasi in captivo* [18] *habitu, reversuros. Pudere jam sui, Regem victis, quam victoribus similiorem, ex Macedonia Imperatore Darii Satrapen* [19] *factum.* Ille non ignarus, & principes amicorum, & exercitum graviter offendi, gratiam liberalitate [20] donisque recuperare tentabat. Sed, opinor, liberis pretium servitutis [21] ingratum est. Igitur ne in seditionem res verteretur; otium interpellandum erat bello; cujus materia opportune alebatur. Namque Bessus veste regia sumpta, *Artaxerxen* [22] *adpellari* se jusserat; Scythasque & cæteros Tanais [23] accolas contrahebat. Hęc Satibarzanes [24] nun-
11 12 13

14. 2. *Omnes se Britanni vitro inficiunt.* Inde *infector*, tinctor. Cic. Fam II. 16. *Dibaphum exspectat, sed infector illum moratur.*

16. *Quæsitum* i. acquisitum. Liv. I. 49. *Conscius deinde male quærendi regni ab seipso adversus se exemplum capi posse. Quæsitus* vero luxus, superbia, luxuria, cum amissa esset virtus, castimonia, sobrietas, continentia. V. *Raderum.* Noster VII. 8. 18.

17. *Pretium* est omne id, quo aliquid paratur, & quasi emitur. *Pretium proditionis* Flor. I. 1. 12. *Pretium servitutis* Noster *n.* 11. *pretium sanguinis* Noster *n.* 16.

18. *Captivo* i. eorum, qui sunt victi. V. *Freinshemium.*

19. *Darii satrapen*, est militare convicium in Alexandrum, ex Rege Macedonię mancipium victi Regis Persarum, quod in ejus mores, & vitia abiisset. V. *Raderum.*

20. *Liberalitate* i. largitionibus. Cic. de Offic. II. *Præclare in epistola quadam Alexandrum filium Philippus accusat, quod largitione benevolentiam Macedonum consectetur. Quæ te malum, inquit, ratio in istam spem induxit, ut eos tibi fideles putares fore, quos pecunia corrupisses.*

21. *Pretium servitutis.* Ita Tacit. Ann. II. 9. 4. *vilia servitii pretia* vocat *aucta stipendia, torquem, & coronam, aliaque militaria dona.*

22. *Artaxerxen adpellari se jusserat*, ut titulus majestatem adderet personę. Nam Persis moris fuit, cum ad regnum venirent, mutare nomen, præsertim non educatis in spem regni: ad delendam scilicet opinionem injuste occupati regni, & abjectionis, vilitatisque. *Artaxerxis* nomen ante eum & Ochus adsumpserat, apud Ctesiam. Et Codomannus *rex a populo constitutus, Darii nomine, ne quid regiæ majestati deesset, honoratur.* Justin. X. 3. 5. V. *Loccenium*, & *Freinshemium.*

23. *Tanais.* V. VII. 7. 3. §. 4.

24. *Satibarzanes Ariorum* fuit *satrapes.* V. *Arrian.* III. 220. Noster *n.* 20.

25. *Luxu-*

nuntiabat, quem receptum in fidem, regioni, quam
14 antea obtinuerat, præfecit. Et quum grave ſpoliis, adparatuque luxuriæ [25] agmen vix moveretur, *ſuas primum, deinde totius exercitus ſarcinas, exceptis ad-*
15 *modum neceſſariis, conferri* juſſit *in medium*. Planities ſpatioſa erat, in quam vehicula onuſta perduxerant. Exſpectantibus cunctis, quid deinde eſſet imperaturus, *jumenta* juſſit *abduci*; *ſuisque primum ſarcinis* [26]
16 *face ſubdita, cæteras incendi* [27] præcepit. Flagrabant exurentibus dominis, quæ ut intacta ex urbibus hoſtium raperent, ſæpe flammas reſtinxerant; nullo ſanguinis pretium [28] audente deflere, quum regias
17 opes idem ignis exureret. Brevis deinde oratio mitigavit dolorem; habilesque [29] militiæ, & ad omnia parati, lætabantur, *ſarcinarum potius, quam diſciplinæ feciſſe jacturam*. Igitur Bactrianam regionem pe-
18 tebant. Sed Nicanor [30], Parmenionis filius, ſubita morte correptus [31], magno deſiderio ſui adfecerat
19 cunctos. Rex ante omnes mœſtus cupiebat quidem ſubſiſtere funeri adfuturus; ſed penuria commeatuum feſtinare cogebat. Itaque Philotas cum duobus millibus, & ſexcentis relictus, ut juſta patri perſolveret: ipſe contendit ad Beſſum. Iter facienti ei literæ adferuntur a finitimis Satraparum; e quibus cognoſcit, *Beſſum quidem hoſtili animo occurrere cum exercitu: cæterum Satibarzanem, quem Satrapen*

25. *Luxuriæ* exempla adfert *Aelian. Var. Hiſt.* IX. 3.

26. *Suis primum ſarcinis*. Plutarch. Aemil. c. 19. Sic apud Tacit. Ann. I. 67. 3. Cæcina legatorum tribunorumque equos fortiſſimo cuique bellatori diſtribuens, *orſus* legitur *a ſuis*. V. *Freinshemium*.

27. *Cæteras incendi*. Alexandrei hujus facti meminit & *Polyæn. Stratag.* IV. 3. Et bello Numantino Scipionis imperio, *ſcorta, calones, ſarcinæ, niſi ad uſum neceſſariæ amputantur*. Flor. II. 18. 10. V. *Freinshemium* & *Raderum*.

28. *Sanguinis pretium*. Tacit. Ann. I. 17. 4. *Denis in diem aſſibus animam & corpus æſtimari*.

29. *Habiles* i. apti. Tacit. Ann. XV. 26. 1. *Parum habiles prælio videbantur. Habile aratrum* Tibul. I. 10. 4.

30. *Nicanor ſcutatorum* fuit *præfectus*. V. *Arrian.* III. 221.

31. *Subita morte correptus* i. ſubito mortuus. Flor. III. 17. 2. *Subita morte correptus hæreditarium bellum propogaret*.

pen Ariorum [32] *ipſe præfeciſſet, defeciſſe ab eo* [33]. Itaque 21
quamquam Beſſo imminebat, tamen ad Satibarzanem opprimendum præverti [34] optimum ratus, levem armaturam, & equeſtres copias educit, totaque nocte [35] ſtrenue facto itinere, improviſus hoſti ſupervenit. Cujus cognito adventu Satibarzanes 22
cum duobus millibus equitum, (nec enim plures ſubito contrahi poterant) Bactra perfugit, cæteri proximos montes occupaverunt. Prærupta rupes 23
erat, qua ſpectat occidentem: eadem, qua vergit ad orientem, leniore ſubmiſſa faſtigio, multis arboribus obſita, perennem habet fontem, [36] ex quo largæ [37] aquæ manant. Circumitus ejus triginta & 24
duo ſtadia [38] comprehendit. In vertice herbidus [39] campus. *In hoc multitudinem imbellem* [40] *conſidere* jubent:

32. *Arii* dicuntur & VII. 3. 2. ſed *Ariani* VII. 3. 1. Fuerunt Aſiatici, & Indis proximi. V. *Salmaſ. Exercit. Plin. f.* 1198. *Raderum* & ex illo *Freinshemium ad* VII. 3. 1.

33. *Eo* n. Alexandro, a quo, licet nuper primum in fidem & gratiam eſſet receptus, non ſolum defecit, ſed etiam Anaxippum, & equites jaculatores, quos quadraginta ei adjunxerat, ut cuſtodes locorum disponeret, ne Arii ab exercitu illac tranſeunte damni aliquid acciperent, interfecit. V. *Arrian.* III. 220. 222. *Diodor.* XV. 78.

34. *Prævertere* i. omnibus rebus relictis ad hoc unum prius curandum ſeſe vertere. Plin. Epiſt. V. 15. *Prævertor ad ea, quæ me agentem hic nuntius deprehendit*. Plaut. Capt. II. 3. 100. *Ei rei primum præverti volo*.

35. *Tota nocte* feciſſe iter Alexandrum dicit *Curtius*, *Arrian.* III. 222. ex eo *biduum* facit, *noctem* forte cum die *biduum* interpretatus: & addit illo tempore *ſtadia ſexcenta* i. milliaria noſtra paulo amplius octodecim, *emenſum*. V. *Raderum*.

36. *Perennem fontem* i. perpetuum, non deſinentem inſtar torrentis. *Famam perennem* Virg. Aen. IX. 79. *Momentum perenne* Horat. Od. III. 30. 1. Noſter VIII. 1. 12. VII. 11. 17.

37. *Largæ* i. copioſæ, multæ. Cic. N. D. II. *Paſtum animantibus large, copioſe comparavit*. Noſter IX. 1. 11. IV. 7. 14.

38. *Triginta & duo ſtadia* i. milliare Germanicum.

39. *Herbidus* i. herbis plenus, *bewaßen*. Tacit. Hiſt. V. 3. 5. *Sequutus Moſes conjectura herbidi ſoli largas aquarum venas aperit*. Liv. IX. 1. *Jacet inter eos ſatis patens clauſus in medio campus herbidus*.

40. *Multitudinem imbellem* i.

bent: ipsi, qua rupes erat [41], arborum truncos, &
25 saxa obmoliuntur [42]. XIII millia armata erant. In horum obsidione Cratero relicto, ipse Satibarzanem sequi festinat. Et, quia longius eum abesse cognoverat; ad expugnandos [43] eos, qui edita mon-
26 tium occupaverant, redit. Ac primo *repurgari* [44] jubet, *quidquid ingredi possent*: deinde ut occurrebant inviæ [45] cotes, præruptæque rupes, inritus labor
27 videbatur obstante natura. Ille, ut erat animi semper obluctantis difficultatibus; quum & progredi arduum, & reverti periculosum esset, versabat se ad omnes cogitationes, aliud atque aliud, ita ut fieri solet, ubi prima quæque damnamus, subjiciente animo. Hæsitanti, quod ratio non potuit, fortu-
28 na consilium subministravit. Vehemens Favonius [46] erat, & multam materiam ceciderat miles, aditum per saxa molitus. Hęc vapore torrida [47] inaruerat.
29 Ergo *adgeri alias arbores* jubet; *& igni dari alimenta* [48]: celeriterque stipitibus cumulatis fastigium montis
30 æquatum est [49]. Tunc undique ignis injectus cuncta comprehendit: flammam in ora hostium ventus fere-

conjuges, liberos, senes. Liv. XXXVIII. 21. *Ut ubi femineæ, puerique, & alia imbellis turba permista esset.*

41. *Qua rupes erat* i. qua aditus erat ad *rupem*, vel per totam undique *rupem*, & omnes ejus partes. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

42. *Obmoliuntur*, wentelen daer voor. Liv. XXXVII. 32. *Undique omnes ad munienda & obmolienda, quæ ruinis strata erant, concurrerunt.*

43. *Expugnandos* i. vincendos. Flor. II. 2. 16. *Omnes mari, terra Pœnos expugnavit.*

44. *Repurgari* i. exscindi sylvas, fruticeta. V. *Raderum.*

45. *Inviæ* i. quæ viam reddebant *inviam.*

46. *Favonius* Græce vocatur Ζέφυρος, flat adversus Eurum. V. *Cell. N. A.* II. 22. *Salmas. Exerc. Plin. f.* 1244. *Sabin. Lect. Subc.* II. 5.

47. *Torrida* i. adusta, excalefacta. Virg. Ecl. VII. 48. *Jam venit æstas Torrida.*

48. *Alimenta* i. ligna, quibus *alitur* ignis. Supr. IV. 3. 4.

49. *Æquatum est*, quia ex arborum truncis, & stipitibus aggerem, qui montis verticem æquaret, circa rupem excitarat Alexander. V. *Raderum.*

50. *In ora hostium ferebat*, sloegh haer in 't aengesight.

51. *Ab-*

ferebat [50]; fumus ingens velut quadam nube absconderat [51] cœlum. Sonabant [52] incendio sylvæ; at- 31
que ea quoque, quę non incenderat miles, concepto igne proxima quæque adurebant. Barbari suppliciorum ultimum, si qua intermoreretur [53] ignis, effugere tentabant; sed qua flamma dederat locum, hostis obstabat. Varia igitur cæde consum- 32
pti sunt. Alii in medios ignes; alii in petras precipitavere sese; quidam manibus hostium se obtulerunt: pauci semiustulati [54] venere in potestatem. Hinc 33
ad Craterum, qui Artacacnan [55] obsidebat, redit. Ille, omnibus præparatis, Regis exspectabat adventum, captæ urbis titulo, sicut par erat, cedens. Igitur Alexander *turres admoveri* jubet; ipsoque ad- 34
spectu territi Barbari, e muris supinas [56] manus tendentes, orare cœperunt, *iram in Satibarzanem defectionis auctorem reservaret*; supplicibus semet dedentibus parceret. Rex data venia, non obsidionem modo solvit, sed omnia sua incolis reddidit. Ab 35
hac

51. *Absconderat* i. occuluerat, texerat. Infr. VII. 4. 29.

52. *Sonabant*, kraekten. Ita apud Prop. IV. 10. 5. Cacus per tria ora dicitur dedisse *sonos* i. flammas *sonantes*, quas ore vomuit.

53. *Intermoreretur* i. deficeret, exstingueretur. Ut enim ignis *vivere* dicitur, ita & *mori.* Plaut. Aulul. I. 2. 15.

Nam si ignis vivet, tu exstinguere extempulo.

Accius Meleagro apud Non. I. 15.

Eum suum vitæ finem, ac fati internecionem fore
Meleagro, ubi torris esset interfectus flammeus.

V. *Muret. V. L.* VII. 6. *Heins. in Ovid. Metam.* VII. 77.

54. *Semiustulati* i. leviter usti, *ten halven verbrand. Ustulare* idem quod urere. Catul. XXXVI. 8. *Infelicibus ustulanda lignis.* Inde *semiustulare* Cic. pro Mil. *Cadaver P. Clodii infelicissimis lignis semiustulatum.*

55. *Artacacnam* dicit & Plin. VI. 23. *Chortacanam* Diodor. XVII. 78. *Satibarzanes copias in Chortacana, nobilissimam illic terrarum urbem, naturaque insigniter munitam congregarat.* Arrian. III. 222. *Artacoanam. Satibarzanem Arios armare, & ad urbem Artacoana, in qua regia Ariorum erat, congregare.*

56. *Supinas* i. supplices. *Supinus* cœlum versus spectat. Unde & *supina mensa* est inversa Prop. I. 20. 4. Hic vero gestus est supplicum. Horat. Od. III. 23. 1.

Cœlo supinas si tuleris manus.

hac urbe digreſſo, 57 ſupplementum novorum militum occurrit. Zoilus quingentos equites ex Græcia adduxerat: tria millia ex Illyrico Antipater miſerat. Theſſali equites centum & triginta cum Philippo 58 erant. Ex Lydia duo millia, & ſexcenti peregrinus miles advenerant: trecenti equites gentis
36 ejusdem ſequebantur. Hac manu adjecta Drangas 59 pervenit. Bellicoſa natio eſt. Satrapes eras Barzaentes 60, ſceleris in Regem ſuum particeps Beſſo. Is ſuppliciorum, quæ meruerat, metu profugit in Indiam.

CAP.

57. *Digreſſo ab hac urbe*, non tamen jam capta, ſed in prima profectione, cujus meminit *n.* 25.

58. *Cum Philippo erant* i. remanſerant, ut interpretatur *Arrian.* III. 221. & ſponte hæſerant apud Philippum, quo tempore *Alexander, ubi in Ecbatana venit, Theſſalos equites, aliosque ſocios in maritimam oram remiſit, ac præter integrum ſtipendium duo millia talentum militibus donavit. Quicunque autem illorum viritim ſtipendia mereri vellent, conſcribi juſſit. Neque pauci nomen dederunt.* Arrian. III. 206. Tangit & noſter VI. 2. 17. Hi igitur, quia denuo nomen dederunt, ſacramento jam ſoluti, novos inter milites recenſentur. V. *Freinshemium.*

59. Drangæ *adjacent Arachotis, & Gedroſiis, uti Arii & ad aquilonem, & occidentem Drangis.* Strab. XV. 476. qui de his & XV. 470. *Craterus ab Hydaſpe movens per Arachotas & Drangas in Carmaniam profectus eſt.* Arrian. III. 223. vocat *Zarangæos*. V. *Popmam* & ex illo in Indice *Freinshemium.*

60. Barzaentes, *qui tum eam regionem obtinebat, unus ex iis, qui Darium in fuga oppreſſerant, cognito Alexandri adventu, ad Indos, qui cis Indum flumen incolunt, fugit, quem Indi comprehenſum ad Alexandrum mittunt. Alexander illum ob perfidiam, qua erga Darium uſus fuerat, interfici juſſit.* Arrian. III. 224. V. & Noſtrum VIII. 13. 3.

Inteſtino

CAP. VII.

ARGUMENTUM.

Dymni, aliorumque in ſe conjuratione detecta, Philotam conjurationis ejusdem ſuſpectum in Regiam venire jubet Alexander.

JAm nonum diem ſtativa erant, quum externa 1
vi non interritus modo Rex, ſed invictus, inteſtino [1] facinore petebatur. Dymnus [2] modi- 2
cæ [3] apud Regem auctoritatis [4] & gratiæ [5], exoleti, cui *Nicomacho* erat nomen, amore flagrabat, obſequio [6] uni ſibi dediti corporis victus. Is, quod 3
ex vultu quoque perſpici poterat, ſimilis adtonito, remotis arbitris cum juvene receſſit in templum, *arcana ſe & ſilenda adferre præfatus*: ſuſpenſumque ex- 4
ſpectatione *per mutuam caritatem, & pignora utriusque animi* [7] rogat, *ut adſirmet jure jurando, quæ commiſiſſet,*

INteſtino i. domeſtico. Cic. ad Brut. 10. *Ingraveſcit enim indies inteſtinum malum.* Noſter IX. 6. 24. *Inteſtina* proprie ſunt corpora oblonga, rotunda, concava, varie circumgyrata, continuata cum pyloro usque ad podicem, pro chylo excipiendo, & excrementis primæ concoctionis. Cic. N. D. II. *Reliquiæ cibi depelluntur, tum adſtringentibus ſe inteſtinis, tum relaxantibus.* V. & *Barthol. Anat.* I. 10.

2. *Dymnus.* Plutarch. Alex. f. 252. *Ea tempeſtate Macedo quidam ex Chalaſtra, nomine Dymnus, capitales Alexandro ſtruebat inſidias.* Quarum cauſam ſubobſcure indicat Diodor. XVII. 79. *Quidam familiarium Regis (Dymnus ei nomen) de re quapiam Regem incuſans, cum iræ nimium indulgeret, inſidias Regi comparat.*

3. *Modicæ* i. parvæ. Cic. Parad. IV. *Pecunia mea eſt ad vulgi opinionem mediocris, ad meam modica, ad tuam nulla.*

4. *Auctoritatis* i. exiſtimationis. Cic. de Senect. *Senectus honorata maximam habet auctoritatem.* Noſter VI. 10. 35. IX. 3. 17.

5. *Gratiæ* i. amicitiæ. Cic. Fam. I. 9. *Cum iſto mihi gratia magna eſt.* Ideo *quidam familiarium* modo Diodoro.

6. *Obſequium* antiquis dici ſolitum in rebus turpibus & nequam. Petron. c. 74. *Amici quærebat obſequium.* Noſter X. 1. 25.

7. *Pignora utriusque animi* i.

set, silentio esse tecturum [8]. Et ille ratus, nihil, quod etiam cum perjurio [9] detegendum [10] foret, indica- 5
turum, *per præsentes Deos* [11] jurat. Tum Dymnus aperit, *in tertium diem insidias Regi comparatas, seque ejus consilii fortibus viris, & illustribus esse participem* [12]. Quibus juvenis auditis, *se vero fidem in parricidio* 7
dedisse [13] *constanter* [14] *abnuit, nec ulla religione, ut sce-* 8
lus tegat, posse constringi [15]. Dymnus & amore, & metu amens, dextram exoleti complexus, & lacrymas, orare primum, *ut particeps consilii, operis-* 10
que fieret. Si id justinere [16] *non posset, attamen ne proderet se, cujus erga ipsum benevolentiæ præter alia hoc quoque*

benevolentiam utrinque mutuis officiis testatam: *benevolentiæ pignus* infr. n. 9. V. *Freinshemium* & *Barth.* XXVII. 15.

8. *Silentio tecturum*, verswijgen soude. *Silentium habere* infr. VIII. 1. 23. *silentio premere* infr. VI. 8. 15.

9. *Perjurio* i. violato juris jurandi sacramento.

10. *Detegendum* i. *aperiendum* n. 6.

11. *Præsentes Deos* i. qui in illo templo, ad quod deductus erat, colebantur. Ita ferebat veterum consuetudo Macedonum, ut ducti ad templum tactis altaribus, & simulacris jurarent, quod erat *per præsentes Deos* jurare. Justin. XXIV. 2. 8. *Quo perducto in sanctissimum Jovis templum veterrimæ Macedonum religionis, Ptolomæus sumpsit in manus altaribus contingens ipsa simulacra, & pulvinaria Deorum, inauditis, ultimisque exsecrationibus adjurat, se sincera fide matrimonium sororis petere.* Videtur & Ovidius ad formulam *per præsentes Deos* jurandi alludere, quamvis Augustum alloquatur de Trist. II. 53.

Per mare, per terras, per tertia numina juro,
Per te præsentem conspicuumque Deum.

V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium*.

12. *Consilii fortibus viris esse participem.* Rarior loquendi modus: *sum tibi consilii particeps*; ita tamen Quintilian. Declam. III. quæ inscribitur: *Miles Marianus: Præ tura prisci moribus mater, frigoribus ac salibus perusta, & in plerisque rudis operibus marito particeps.* & Senec. Herc. Fur. II. 265.

Particeps regno veni.

13. *Fidem dedisse* n. silentii i. promisisse silentium. Terent. Aud. II. 3. 28. *Fidem hanc sibi ut darem.* Noster IV. 1. 9.

14. *Constanter* i. *perseveranter* n. 10. Cic. Tim. *Constanter manere in suo statu.*

15. *Constringi* i. obligari. Prop. III. 18. 5.

Hæc Amor ipse suo constringit pignora signo.

Noster VI. 8. 12.

16. *Sustinere*, over het herte brengen. Val. Max. VIII. 1. *Neque punire eam sustinuit.* Noster VII. 5. 12.

que haberet fortissimum pignus, quod caput [17] *suum permisisset fidei adhuc inexpertæ.* Ad ultimum aversari sce- 11
lus perseverantem metu mortis terret: *ab illo capite conjuratos* [18] *pulcherrimum facinus inchoaturos* [19]. Alias deinde *effeminatum, & muliebriter timidum*, alias *proditorem amatoris* adpellans, nunc ingentia promittens, interdumque regnum quoque, versabat animum tanto facinore procul abhorrentem. Strictum 12
deinde gladium modo illius, modo suo admovens jugulo [20]; supplex idem & infestus expressit tandem, *ut non solum silentium, sed etiam operam* pollicereturus. Namque abunde constantis animi, & dignus, 13
qui pudicus [21] esset, nihil ex pristina voluntate mutaverat: sed *se captum Dymni amore* simulabat *nihil recusare.* Scisciteri [22] inde pergit, *cum quibus tanta* 14
rei societatem inisset. Plurimum referre, quales viri tam memorabili operi admoturi manum essent. Ille & amore, 15
& scelere male sanus [23], simul gratias agit, simul gratulatur, *quod fortissimus juvenum non dubitasset se jungere Demetrio corporis custodi, Peucolao, Nicanori. Adjicit his Aphœbelum, Dioxenum, Archepolim & Amyn-*

17. *Caput* i. vitam, salutem. Cic. Offic. III. *Ut si prædonibus pactum pro capite pretium non attuleris.* Noster VI. 9. 20.

18. *Conjuratos.* Serv. Aen. VIII. 5. *Notandum, de re bona conjurationem dici posse. Ergo conjuratio ἀπὸ τῶν μέσων est. Sæpius tamen conjurare est jurare in alterius perniciem.* Cic. pro Mil. *Servos Milonis sibi confessos esse, de interficiendo Pompejo conjurasse.* Noster VI. 8. 20. VII. 1. 6.

19. *Inchoaturos* i. incepturos. Cic. pro Arch. *Quas res nos in consulatu nostro gessimus, attigit hic versibus, atque inchoavit.* Serv. Georg. III. 220. *Apud Latinos nullum verbum est, quod ante o finale habeat o, excepto inchoo: quod tamen majores aliter scribebant, aspirationem interponentes duabus vocalibus, & dicebant incoho.* V. & Gell. N. A. II. 3.

20. *Admovens jugulo*, op de keel settende.

21. *Pudicus* est, qui alterius libidinem non est passus. Fere ille est, qui muliebria non patitur. Catul. XXI. 12.

Quare desine, dum licet pudico.

22. *Scisciteri* i. interrogare. Plaut. Amph. IV. 5. 7.

Ibo adversum, ut, si quid habent, sciscíter.

23. *Male sanus* i. vix sanus. Horat.

16 *myntam.* Ab hoc sermone dimissus Nicomachus, ad fratrem, *Cebalino* erat nomen, quæ acceperat [24], defert. Placet *ipsum subsistere in tabernaculo* [25]; *ne si regiam* [26] *intrasset, non adsuetus adire Regem, conjura-*
17 *ti proditos se esse resciscerent* [27]. Ipse Cebalinus ante vestigium regiæ, neque enim propius aditus ei patebat [28], constitit; operiens aliquem ex prima cohorte [29] amicorum, quo introduceretur ad Regem.
18 Forte cæteris dimissis, unus Philotas Parmenionis filius, incertum quam ob causam, substiterat in regia. Huic Cebalinus ore confuso magnæ perturbationis notas præ se ferens, aperit, quæ ex fratre com-
19 pererat, & *sine cunctatione Regi nuntiari* jubet. Philotas laudato eo, protinus intrat ad Alexandrum: multoque invicem de aliis rebus consumpto sermone, nihil eorum, quæ ex Cebalino cognoverat, nun-
20 tiat [30]. Sub vesperam eum prodeuntem in vestibulo regiæ excipit [31] juvenis; *an mandatum exsequutus foret*,

Horat. Epist. 1. 19. 3.
Ut male sanos Adscripsit Liber. Male sæpe idem, quod non, vix. Catul. XVI. 13.
Me male marem putatis.

24. *Acceperat* i. audiverat. Sallust. Cat. c. 6. *Urbem Romam, sicut ego accepi.* Cic. Fam 1. 6. *Quæ geruntur; accipies ex Pollione.* Noster IX. 9. 6. X. 1. 34. VIII. 8. 12.

25. *Tabernaculo* i. tentorio suo, donec vocaretur.

26. *Regiam* hic proprie dictam intelligo. Arrian. III. 223. docet Alexandrum venisse in Zarangæos, quos noster Drangas vocavit. VI. 6. 35. ubi *gentis illius regia erat.* Ut videatur, non in castris, & tabernaculo regio, quod & *regia* vocatur, sed ipsa principis urbis *regia* stativa habuisse, milite extra urbem in castris sedente. V. *Raderum.*

27. *Resciscere* proprie est rem, postquam gesta est, scire, quam nesciebas, quum gereretur, præsertim ad te, tuosque pertinentem. Terent. Adelph. v. 3. 5.
Hem tibi, resciit omnem rem. V. *Gell. N. A.* 11. 19. *Vall. Eleg.* VI. 23.

28. *Patebat*, quia non licebat, nisi certis e Regum amicis per se Regem adire. V. *Raderum.*

29. *Prima cohorte.* Plures enim fuerunt amicorum cohortes, & quasi gradus. Senec. de Clem. 1. 10. *Totam cohortem primam interioris admissionis ex adversariorum castris conscripsit.* V. *Freinshemium & Lipsium in Tac.* VI. 9. 2.

30. Nihil *eorum nuntiat, indiosæne molitionis participatione, an negligentia, dubium.* Diodor. XVII. 79.

31. *Prodeuntem excipit* i. quem præ-

foret, requirens. Ille *non vacasse sermoni* [32] *suo Regem*, 21
causatus discessit. Postremo die Cebalinus venienti in regiam præsto est: intrantemque admonet *pridie communicatæ* [33] *cum ipso rei.* Illo *curæ sibi esse* respondit: ac ne tum quidem Regi, quæ audierat, aperit. Cœperat Cebalino esse suspectus. Itaque non ul- 22
tra interpellandum ratus, nobili juveni, *Metron* erat ei nomen, supra armamentarium [34] posito, quod scelus pararetur, indicat. Ille, Cebalino in 23
armamentario abscondito, protinus Regi, corpus forte curanti [35], *quid ei index detulisset*, ostendit. Rex, ad comprehendendum Dymnum missis sa- 24
tellitibus, armamentarium intrat. Ibi Cebalinus gaudio elatus, *habeo te*, inquit, *incolumem ex impiorum manibus ereptum.* Percontatus deinde Alexan- 25
der, quæ noscenda erat, ordine cuncta cognoscit. Rursusque instituit quærere, *quotus dies esset, ex quo Nicomachus ad eum detulisset indicium?* Atque illo fa- 26
tente, *jam tertium esse*; existimans, haud incorrupta fide tanto post deferre, quæ audierat, *vincire eum* jussit. Ille clamitare cœpit, *eodem temporis momento*, 27
quo audisset, ad Philotam decurrisse: ab eo percontaretur. Rex item quærens, *an Philotam adisset? an institis-* 28
set [36] *ei, ut perveniret ad se?* perseverante eo adfirma-
re

præstolatus fuerat, adpellat, & alloquitur. V. *Freinshemii Indicem.*

32. *Vacasse* i. excipiendo vacuum tempus habuisse. Infr. VI. 8. 11.

33. *Communicatæ* i. de qua collocuti essent. Cic. Att. XI. 33. *Quod ad te scripseram, ut cum Camillo communicares, de eo Camillus mihi scripsit, te cum eo loquutum.*

34. *Supra armamentarium positum* i. *armamentario* præpositum. Isidor. XV. 5. *Armamentarium locus est, ubi tela armorum pomuntur. Unde Juven:*
Quicquid habent telorum armamentaria cœli.
het ammonitie huys. V. *Stewech. in Veget.* II. 14.

35. *Curanti* i. lavanti, ut docemur VI. 9. 9. & narrat *Diod.* XVII. 79. Serv. Georg. IV. 187. *Curare corpus si de hominibus dicimus, & de cibo, & de lavacro intelligitur, vel de utroque.* Noster VII. 5. 16: II. 20. V. *Loccenii Indicem.*

36. *Institisset ei*, hadde by hem aengedrongen. i. ursisset eum. Terent. Heaut. v. 1. 22.

re, quæ dixerat, manus ad cœlum tendens [37], manantibus lacrymis, *hanc sibi a cariſſimo quondam amicorum relatam gratiam* querebatur. Inter hæc Dymnus, haud ignarus quam ob cauſam arceſſeretur a Rege; gladio, quo forte erat cinctus, graviter ſe vulnerat [38], occurſuque ſatellitum inhibitus, perfertur in regiam. Quem intuens Rex, *Quod*, inquit, *in te, Dymne, tantum cogitavi* [39] *nefas; ut tibi Macedonum regno dignior Philotas me quoque ipſo videretur?* Illum jam defecerat vox [40]. Itaque edito gemitu, vultuque a conſpectu Regis averſo [41], ſubinde collapſus exſtinguitur. Rex Philota *venire in regiam* juſſo, *Cebalinus*, inquit, *ultimum ſupplicium* [42] *meritus, ſi in caput meum præparatas inſidias biduo texit; hujus criminis reum* [43] *Philotam ſubſtituit* [44]: *ad quem protinus indicium detuliſſe ſe adſirmat. Quo propiore gradu amicitiæ me contingis* [45]; *hoc majus eſt diſſimulationis tuæ facinus; & ego Cebalino magis, quam Philotæ id convenire fateor. Faventem habes judicem, ſi, quod admitti non oportuit, ſaltem negari poteſt.* Ad hoc Philotas haud ſane

Magis unum etiam inſtare, ut hodie conficerentur nuptiæ.

37. *Manus ad cœlum tendens*, ritu precantis & teſtantis. Verba ſunt Alexandri contra Philotam. V. *Raderum.*

38. *Vulnerat*, ex quo vulnere deceſſit v. 30. Idem Diod. XVII. 79. *Dymnus ſua ſe manu confodit.* Plutarchus vero Alex. f. 252. ab eo, quem Alexander ad eum comprehendendum miſerat, dum ſe defenderet, interfectum ſcribit. V. *Raderum.*

39. *Cogitavi.* V. VI. 11. 37.

40. *Illum defecerat vox*, hy konde niet meer ſpreecken. Infr. VI. 11. 37. X. 5. 4.

41. *A Rege averſo*, propter atrocitatem facinoris non auſus Regem adſpicere. V. *Raderum.*

42. *Ultimum ſupplicium* i. mortem. Liv. III. 58. *Claudius ipſo remittente Virginio ultimam pœnam, dimiſſus*, &c. Suet. Jul. c. 14. *Senatu univerſo in ſocios facinoris ultimam ſtatuente pœnam.* V. *Cujac. Obſ.* III. 36.

43. Reos *appello*, *non eos modo, qui arguuntur, ſed omnes, quorum de re diſceptatur.* Cic. de Orat. II.

44. *Subſtituit.* Species eſt translationis, de qua auctor ad Herenn. I. 15. *Et translatione criminis cauſa conſtat, cum feciſſe nos non negamus, ſed aliorum peccatis coactos feciſſe dicimus.* Tacitus *ſubdere reum* dicit Annal. I. 6. 6. Saluſtius Criſpus *metuens ne reus ſubderetur.* V. *Freinshemii Indicem.*

45. *Con-*

ſane trepidus, ſi animus vultu æſtimaretur: *Cebalinum quidem ſcorti* [46] *ſermonem ad ſe detuliſſe; ſed ipſum tam levi auctori nihil credidiſſe* reſpondit; verum, ne jurgium [47] inter amatorem & exoletum [48] non ſine riſu aliorum detuliſſet. Quum Dymnus intereme- 34
rit ſe ipſum, qualiacunque erant, non fuiſſe reticenda [49]. Complexusque Regem [50] orare cœpit, *ut præteritam vitam potius, quam culpam, ſilentii tamen, non facti ullius* [51], *intueretur.* Haud facile dixerim, 35
crediderintne ei Rex, an altius iram ſuppreſſerit [52]; dextram

45. *Contingis me* i. mihi es junctus. *Supr.* V. 3. 12. Infr. VII. 11. 20. X. 10. 19.

46. *Scorti* i. maris impudici. Liv. XXXIX. 42. *Inter cætera objecit ei: Philippum Pænum, carum ac nobile ſcortum ab Roma in Galliam perductum.* Noſter VI. 10. 16. X. 1. 26. & 29. V. *Freinshemii Indicem.*

47. *Jurgium* eſt inter benevolos, aut propinquos diſſenſio, vel concertatio. Cic. de rep. IV. *Admiror nec rerum ſolum, ſed verborum etiam elegantiam. Si jurgant, inquit, benevolorum concertatio, non lis inimicorum, jurgium dicitur.* Noſter VI. 10. 16. VIII. 1. 40. V. *Non.* V. 34. Jctis etiam animorum contentio inter conjuges. Digeſt. XXIII. 4. §. 27. *Si liberis ſublatis, reverſæ poſt jurgium per diſſimulationem, mulier, veluti venali concordia, ne dotata ſit, conveniat.* &c. Juven. VI. 267.

Semper habet lites, alternaque jurgia lectus,
In quo nupta jacet.

48. *Inter amatorem.* Liv. XXXIX. 13. *Eam orare cœpit: ne mulieris libertinæ cum amatore ſermonem, in rem non ſeriam modo, ſed capitalem etiam, verti vellet.*

49. *Non faiſſe reticenda.* Videtur Alexander Philotæ objeciſſe: indicium qualecunque & cujuscunque modi non fuiſſe contemnendum, cum Dymnus ſe ipſum interfecerit. Ad hanc objectionem reſpondet hic Philotas, verum eſſe, indicium non fuiſſe contemnendum, poſteaquam Dymnus ſe ipſum interfecerit, quod futurum ipſe neſcierit: nec ſe contempturum, ſed certo delaturum fuiſſe, cognita autem morte Dymni non potuiſſe, jam a Rege arceſſitum, & occupatum, antequam de morte cognoviſſet. Hanc eſſe veram hujus loci ſententiam, docemur VI. 10. 19.

50. *Regem* i. *Regis dexteram* VI. 10. 11.

51. *Facti ullius.* Diodor. XVII. 79. *Philotas, etſi negligentiæ culpam fatebatur, conjurationis tamen fœdus inficiatione conſtanti a ſe repellebat.*

52. *Suppreſerit* i. occultaverit, *preſſerit* VI. 9. 7. *Suppreſſiſſe* vero illam, docet VI. 8. 12. Ad eundem modum Tiberius apud Tacit. Ann. II. 28. 3. *Atque interim Libonem ornat prætura, convictibus adhibet, non vultu alienа-*

dextram reconciliatę 53 gratiæ pignus obtulit; & *contemptum magis, quam celatum indicium esse videri sibi* 54 dixit.

alienatus, non verbis commotior (adeo iram condiderat) &c.

53. *Reconciliatæ* i. restitutæ. Reconciliari est in gratiam restitui, quod fit, dum amici in pristinam redeunt benevolentiam, postquam interposita offensa ad tempus fuerunt inimici. Cic. Fam. III. 12. *Vetus nostra simultas antea stimulabat me, ut caverem, ne cui suspicionem ficte reconciliatæ gratiæ darem.* Nostet VI. 10. II. X. 8. 12.

54. *Videri* rerum crimen admisisse, non admisisse judices apud Romanos in sententiis ferendis pronuntiabant. Plin. Nat. Hist. XIV. 13. *Cn. Domitius judex pronuntiavit mulierem videri plus vini bibisse, quam valetudinis causa.* Cicer. Acad Quæst. II. *Quæque jurati judices cognovissent, ut ea non esse facta, sed ut videri pronuntiarent.* Nostet VI. II. 34. V. & *Cujac. Observ.* III. 26.

CAP. VIII.

ARGUMENTUM.

Amicorum consilio Philotam conjurationis suspectum, cui pridie ignoverat, comprehendi, & comprehensum exercitui sisti jubet Alexander.

1 ADvocato tamen consilio amicorum, cui tum Philotas adhibitus non est, *Nicomachum in-*
2 *troduci* jubet. Is eadem, quæ detulerat ad Regem, ordine exposuit. Erat Craterus Regi charus [1] in paucis, & eo Philotæ ob æmulationem [2] digni-

Regi charus, adeo ut æquipararet eum Hephæstioni, quem quantum dilexerit, satis ostenditur X. 4. 11. De utroque Diodor. XVII. 114. *Donec Hephæstion vixit, majore in honore, quam omnes amicos ipsum habuit: quamvis Craterus amicitia eum eo certaret. Quum enim familiarium quispiam dixisset, Craterum in amore non inferiorem esse Hephæstione, subjecit: a Cratero Regem, ab Hephæstione Alexandrum amari.* Eadem Plutarch. Alex. f. 252. V. *Freinshemium.*

2. Æmulatio *est & ægritudo, si eo, quod concupierit, alius potiatur, ipse careat.* Cic. Tusc. IV

dignitatis adversus 3. Neque ignorabat, sæpe A- 3
lexandri auribus jactatione [4] virtutis, atque operæ gravem fuisse: & ob ea non quidem sceleris, sed contumaciæ tamen suspectum [5]. Non aliam pre- 4
mendi inimici occasionem aptiorem futuram ratus, odio suo pietatis præferens speciem: *Utinam*, inquit, *in principio quoque hujus rei nobiscum deliberasses. Sua-* 5
sissemus, si Philotæ velles ignoscere, patereris potius ignorare eum, quantum [6] *deberet tibi; quam usque ad mortis metum adductum, cogeres potius de periculo suo* [7], *quam de tuo cogitare beneficio. Ille enim semper insidiari tibi poterit; tu non semper poteris Philotæ ignoscere* [8]. *Nec est,* 6
quod

3. *Adversus* i. iniquus, infensus.

4. *Jactatione*. Plutarch. Alex. f. 252. *Antigonen captivam facie decora Philotas adsequutus, quum inter potandum, ut adolescens amicæ, multa rei familiaris magnifice gesta paulo liberius jactaret: quicquid strenue factum est, suum aut patris opus esse demonstravit. Alexandrum quoque, quem ille adolescentulum vocabat, per eos nomen tenuisse regium. Id ubi mulier amatori cuidam renuntiasset: ille alteri, ut fit, denique sermo manavit ad Craterum, qui mulierem adduxit ad Alexandrum. Qua audita, jubet illam cum Philota consueta facere: ex eo quicquid excusserit, ad se renuntiatum ire. Nescius Philotas hujuscemodi se circumventum insidiis, contubernium frequentabat Antigones, multa interim contra Regem verba per indignationem, atque jactantiam ineptissime profundens.*

5. *Contumaciæ suspecti* sunt, qui nimium popularitati student; hi enim facile plebis animos quo quo versum torquent ac rapiunt: quod libertatis avidi præsentem rempublicam contemnunt. Hos Tacitus vocat *turbidos* Ann. III. 38. 2. *violentos* Ann. II. 43. 6. *plus quam civilia agitantes* Ann. I. 12. 6. Livius *elatos supra modum hominis privati* IV. 13. Unde Tacitus de Druso Ann. II. 82. 3. *displicere regnantibus civilia filiorum ingenia*, de Agrippina Ann. IV. 12. 5. *Igitur contumaciam ejus insectari, ut superbiam fœcunditate subnixam, popularibus studiis inhiare dominationi apud Cæsarem arguerent.* V. *Clapm. de arcan. Imp.* II. 17.

6. *Quantum*, salutem, famam, dignitatem, quæ omnia incolumia præstitisset Rex ignoranti, si compertam sibi conjurationem dissimulasset. V. *Freinshemium.*

7. *Potius de periculo suo, quam de tuo beneficio.* Ita C. Memmius apud Salust. Jugurth. c. 31. *Ad hoc, in republica multo præstat, beneficii, quam maleficii immemorem esse.* Nostet VII. 2. 8.

8. *Semper ignoscere*, quia si te per insidias interfecerit, sero

igno-

quod existimes eum, qui tantum facinus ausus est, venia posse mutari 9. *Scit eos, qui misericordiam consumpse-*
7 *runt, amplius sperare non posse. At ego; etiam si ipse vel pœnitentia, vel beneficio tuo victus quiescere* 10 *volet; patrem ejus Parmenionem, tanti ducem exercitus* 11, *& inveterata apud milites tuos auctoritate, haud multum infra magnitudinis tuæ fastigium positum, scio non æquo animo salutem filii sui debiturum tibi. Quædam beneficia* 12 *odi-*
8 *mus. Meruisse mortem confiteri pudet. Superest, ut malit videri injuriam* 13 *accepisse, quam vitam. Proin-*
9 *de scio, tibi cum illis de salute esse pugnandum* 14. *Satis hostium superest, ad quos persequendos ituri sumus: latus a domesticis* 15 *hostibus muni* 16. *Hos si submoves, nihil*
10 *metuo ab externo.* Hęc Craterus. Nec cæteri dubitabant, quin conjurationis indicium suppressurus non fuisset, nisi auctor aut particeps 17. Quem enim pium, & bonæ mentis 18, non amicum modo,

ignoscere. V. *Raderum.*

9. Venia *mutari, meritis mitigari:* VII. 7. 20.

10. *Quiescere* i. nihil in Regem tentare. V. *Freinshemii Indicem.*

11. *Tanti exercitus.* Ita n. 18.

12. *Beneficia* n. quæ gravant capientem. Flor. IV. 2. 92. *Gravis erat liberis ipsa beneficiorum potentia.* Tacit. Ann. IV. 18. 3 *Beneficia eo usque læta sunt, dum videntur exsolvi posse; ubi multum antevenere, pro gratia odium redditur.* V. *Freinshemium* & *Lipsi. in Senec. de Benef.* II. 24.

13. *Injuriam*, n. si e medio tollatur.

14. *De salute cum illis esse pugnandum* i. te, nisi utrumque occideris, periisse. Nam Philotas dicet sibi innocenti impactam notam criminis læsæ majestatis, seque ad mortis metum redactum. Parmenio labem filio inustam non nisi sanguine suo diluet. V. *Raderum.*

15. *Domesticis* i. futuris tibi ex tua *domo* i. familia. *Domus*, familia. Sueton. August. c. 25. *Quam ut sua, aut domus suæ majestas postularet.* Noster X. 9. 6. III. 13. 14 Inde *domesticus*, qui est ex amicis nostris, ex familia nostra. Cic. Philip. XIV. *Quid hoc biduo timuerimus a domesticis hostibus.*

16. *Muni* i. tutum redde. Cic. Attic. IX. 8. *Hæc nova sit ratio vincendi, ut misericordia, & liberalitate nos muniamus.*

17. *Auctor, aut particeps.* Unde Dymnum *ministrum quendam, imo vero majoris instrumentum potentiæ* fuisse dicit *Plutarch. Alex. f.* 252.

18. *Bona mens* est, quæ optima quæque sectatur, quæ fugit vitia, & omne id, unde dedecore, & infamia possit augeri.

V.

do, sed ex ultima 19 plebe, auditis, quæ ad eum delata erant, non protinus ad Regem fuisse cursurum? Ne Cebalini quidem exemplo, qui ex fratre 11
comperta ipsi nuntiasset, Parmenionis filium, præfectum equitatus, omnium arcanorum Regis arbitrum? simulasse etiam, non vacasse sermoni suo Regem, ut index alium internuntium 20 quæreret. Nicomachum, religione quoque Deum adstrictum, 12
conscientiam suam exonerare properasse: Philotam, consumpto per ludum jocumque pene toto die, gravatum esse 21 pauca verba ad caput Regis pertinentia, tam longo & forsitan supervacuo inserere 22 sermoni. At enim non credidisse talia deferentibus 13
pueris: cur igitur extraxisset 23 biduum, tanquam indicio haberet fidem? Dimittendum fuisse Cebalinum, si delationem ejus damnabat. In suo quem- 14
que periculo magnum animum habere 24; quum de salute Regis timeretur, credulos 25 esse debere; *vana quoque deferentes admittere.* Omnes igitur *quæstionem de eo, ut participes sceleris indicare cogeretur, habendam esse* 26 decernunt. Rex, admonitos, *ut consilium* 15

V. *Cuper. Observ.* II. 17.

19. *Ultima* V. IX. 2, 6.

20. *Internuntium* i. qui mandata ad Regem transferret, *Internuntius*, die van den eenen tot den anderen gaet, en yets overbrenght, quod *internuntiare* Livio dicitur. Plaut. Mil. IV. 1. 16.

Vah! egone ut ad te ab libertina esse auderem internuntius.

Noster VIII. 2. 29.

21. *Gravatum esse* i. illi *grave* fuisse. Cic. Fam. VII. 14. *Qui gravare literas ad me dare.*

22. *Inserere*, tusschen voegen. Ovid. Trist. II. 444.

Historiæ turpes inseruisse jocos.

Noster VII. 4. 13.

23. *Extraxisset* i. consumsisset, *laten heenen gaen.* Liv. XXII. 11. *extracta prope æstate per ludificationem hostis.* Cæs. B. C. I. 32. 3. *Catone acerrime repugnante, & pristina consuetudine dicendi mora dies extrahente.* Noster VII. 8. 2. X. 2. 10. VIII. 2. 6.

24. *Magnum animum habere*, intellige, *debere*, ut in altero mox membro subjicitur. Quod omisit in priore, ne cogeretur eandem vocem in una periodo iterare. V. *Raderum.*

25. *Credulos esse* i. facile credere. Cic. Attic. XV. 16. *Neque libenter præbeo credulum.* Noster VII. 2. 37.

26. *Quæstionem de eo esse habendam*, men soude hem op de tortur brengen. Infr. VI. 10. 33: II. 11.

27. *In-*

lium silentio premerent, dimittit. *Pronuntiari* deinde *iter in posterum diem* jubet, ne qua novi initi consilii
16 daretur nota. Invitatus est [27] etiam Philotas ad ultimas ipsi epulas, & non cœnare modo, sed etiam familiariter conloqui cum eo, quem damnaverat,
17 sustinuit. Secunda deinde vigilia, luminibus exstinctis, cum paucis in regiam coeunt Hephæstion, & Craterus, & Cœnus, & Erigyus: hi ex amicis, ex armigeris autem Perdiccas & Leonnatus. Per hos imperatum, *ut qui ad prætorium excubabant, armati*
18 *vigilarent*. Jam ad omnes aditus dispositi milites; *equites quoque itinera obsidere* jussi; ne quis ad Parmenionem, qui tum Mediæ [28] magnisque copiis præ-
19 erat, occultus evaderet. Artarras [29] autem cum trecentis armatis intraverat regiam: huic decem satellites traduntur, quorum singulos deni [30] armigeri seque-
20 bantur. Ii ad alios conjuratos comprehendendos distributi sunt. Artarras cum trecentis ad Philotam missus, clausum aditum domus moliebatur [31], quinquaginta juvenum promptissimis stipatus. Nam cæteros cingere undique domum jusserat, ne occulto
21 aditu Philotas posset elabi. Illum, sive securitate animi, sive fatigatione resolutum [32], somnus oppresse-

27. *Invitatus est*, ne quicquam de mutato Regis animo suspicaretur. Sueton. Domit. c. 11. *Altorem summarum pridie quam crucifigeretur, in cubiculum vocavit: assidere in toro juxta coegit, securum hilaremque dimisit, paribus etiam de cœna dignatus est.* V. *Raderum* & *Freinshemium.*

28. *Mediæ*. Diodor. XVII. 80. *Mediæ is præfectus erat, Regisque thesauros, qui* 180. *millia talentum continebant, fidei suæ concreditas habebat.* Noster VI. 9. 11.

29. *Artarras*, præfectus prætorii. Hunc *Tarriam Dinomenis filium* appellat *Plutarch. de fort. Alex.* 11.

30. *Deni*, eleganter. Aliud est *decem*, aliud *deni*; *decem* non plures unquam significat: *deni* possunt esse viginti, triginta, centum, mille & amplius in *denos* divisi. Hic pro centum vox sumitur. *Decem* erant satellites, quasi duces, quibus singulis *deni* armigeri additi sunt, qui efficiunt centum. V. *Raderum*.

31. *Moliebatur*, brack op. V. III. 11. 15. §. 68.

32. *Resolvunt* membra, qui reclinant ea dormituri. Petron. c. 91. *Premebat illa resoluta marmoreis*

pressérat; quem Artarras torpentem adhuc occupat. 22
Tandem ei sopore [33] discusso [34] quum injicerentur catenæ; *Vicit*, inquit, *bonitatem* [35] *tuam, Rex, inimicorum acerbitas* [36]. Nec plura loquutum capite velato [37] in regiam adducunt. Postero die Rex 23
edixit, *omnes armati coirent*. Sex millia [38] fere militum venerant: præterea turba lixarum calonumque impleverant regiam. Philotam armigeri agmi- 24
ne suo tegebant, ne ante conspici posset a vulgo, quam Rex alloquutus milites esset. De capitalibus 25
rebus

moreis cervicibus aureum torum. Virg. VI. 422.

Immania terga resolvit.
Fusus humi, totoque ingens extenditur antro.

Somno enim membra *solvuntur*. Ovid. Metam. XI. 612.

Quo cubat ipse Deus membris languore solutis.

Noster IV. 16. 13.

33. *Sopore* i. somno altiore. Plin. XXI. 18. *Hujus semine somnum allici; sed modum servandum, ne sopor fiat.* Inde *sopor altus* VII. 11. 18. *sopor gravis* VI. 10. 13. *soporatus dolor.* VII. 1. 7.

34. *Discusso* i. remoto. Somniculosi cum nituntur surgere, somnum *discutiunt*. Inde *somnum tibi discute* i. expergiscere Prop. III. 8. 7. Et ipse somnus apud *Ovid. Metam.* XI. 618-621.

Tardaque Deus gravitate jacentes.
Vix oculos tollens, iterumque iterumque relabens,
Summaque percutiens nutanti pectora mento,
Excussit tandem sibi se.

Noster VIII. 6. 26.

35. *Vicit bonitatem.* Flor. IV. 2. 92. *Clementiam principis vicit invidia.*

36. *Acerbitas* i. odiorum atrocitas, ut non ante destiterint calumniari, quam Regem, quamquam optimum, & clementissimum in Philotæ perniciem impellerent. Sic *acerbitates* pro inimicorum odiis, contumeliisque legis apud *Tacit. Ann.* II. 71. 3. V. *Freinshemii Indicem.*

37. *Capite velato*, non ex more quodam, sed ne agnitus nondum comperta causa, cur comprehensus esset, vulgi cæterorumque consternationem concitaret. Capitolin. Pertinac. c. 11. *Hoc cognito, Pertinax Lætum præfectum prætorii ad eos misit. Sed ille declinatis militibus per porticus egressus, adoperto capite, domum se contulit.* Vel etiam injuriam suam queri videretur, quod fecit apud Liv. XXIII. 10. Decius Magius. *Hæc vociferanti, quum movere vulgus videretur, obvolutum caput est.* V. *Freinshemium.*

38. *Sex millia*. Quid ita? *sex millia* tantum habuit sub signis Alexander, cum VI. 6. 35. plures *sex millibus* in supplementum Zoilo duce acceperit. Præceperat quidem Rex, *ut omnes armati convenirent*; sed intelligendi

rebus vetuſto Macedonum modo inquirebat exercitus [39]: in pace [40], erat vulgi. Nihil poteſtas Re-
26 gum valebat; niſi prius valuiſſet auctoritas [41]. Igitur primum Dymni cadaver infertur, plerisque, quid patraſſet, quove caſu exſtinctus eſſet, ignaris.

CAP.

ſunt Macedones potiſſimum, quorum judicio ſtabant rei: lege enim Macedonica judicati ſunt, non aliorum Græcorum, nec peregrinorum militum, aut mercede conductorum. Interfuere tamen alii, præſertim ex ducibus, ut VI. 9. 35. Philotas ipſe teſtatur. Rex ipſe Macedones judicaturos adfirmat VI. 9. 34. eoque rogat Philotam, qua lingua uti velit in dicenda cauſa. V. *Raderum*, & ex illo *Freinshemium*.

39. *Inquirebat exercitus*. Nep. Eum. v. 1. *Hic, qui deſeruerant, exercitu ſuffragium ferente, capitis abſentes damnantur. In his Eumenes.* V. & *Grot. de jur. bel. & pac.* I. 3. 20. 4.

40. *In pace* i. pacis tempore erat vulgi judicare in capitali cauſa. Idem enim eſt, ac ſi dixiſſet: *id in pace erat vulgi. Id* i. ea res. Illam tamen voculam pro more ſuo omiſit. V. *Freinshemium*.

41. *Valuiſſet auctoritas* i. populo approbaſſet ſententiam: prius enim Rex pro poteſtate necem reo inferre non poterat. Cic. de Offic. III. *Cujus cum valuiſſet auctoritas* i. cum perſuaſiſſet patribus ita faciendum. Sic apud Sulpit. Sever. Hiſt. Sacræ II. hæc opponuntur: *poteſtate regis uſuri, ubi auctoritate ſua parum valuiſſent.* Oppoſitio etiam horum vocabulorum fit a Liv. I. 7. *Euander tum ea, profugus ex Peloponneſo, auctoritate magis, quam imperio regebat loca. Auctoritas* vero eſt eminentia quædam ſingularis, virtutibus honoribusque adepta, unde dictis factisque plurimum defertur. Apud Ciceronem & Tacitum *auctoritas* plerumque ſenatui tribuitur, apud Plinium etiam principi. Sic & in inſcriptione Brixienſi: *EX SENATUS CONSULTO, ET EX AUCTORITATE CÆSARIS.* V. *Freinshemium* & *Blanckardum*.

Adtonitum

CAP. IX.

ARGUMENTUM.

Philotam conjurationis accuſat Alexander, & in eundem milites ad commiſerationem motos concitant Amyntas & Cœnos.

REx deinde in concionem procedit, vultu præ- 1
ferens dolorem animi. Amicorum quoque mœſtitia exſpectationem haud parvam rei fecerat. Diu Rex, demiſſo in terram vultu, adtonito ſtupentique [1] ſimilis ſtetit. Tandem recepto animo; *Pene*, inquit, *milites paucorum hominum ſce-* 2
lere vobis ereptus ſum. Deum providentia & miſericordia vivo: Conſpectusque veſtri [2] *venerabilis cogit, ut vehementius parricidis iraſcerer; quoniam ſpiritus, imo unus vitæ meæ fructus eſt, ut fortiſſimis viris, & de me optime meritis, referre adhuc gratiam poſſe.* Interrupit oratio- 3
nem militum gemitus, obortæque ſunt omnibus lacrymæ. Tum Rex, *Quanto*, inquit, *majorem in animis veſtris motum excitabo, quum tanti ſceleris auctores oſtendero, quorum mentionem adhuc reformido; & tanquam ſalvi eſſe poſſint, nominibus abſtineo* [3]. *Sed vincen-* 4
da eſt memoria priſtinæ caritatis, & conjuratio impiorum civium [4] *detegenda. Quomodo autem tantum nefas ſileam?*

ADtonitum ſtuporem ſunt qui Latine dicant, quam Græci ἀποπληξίαν vocant. *In apoplexiis*, inquit Galenus, *totum corpus ſenſu privatur, ac motu, ſolus reſtat anhelitus, qui ſi & ipſe prohibeatur, maxima eſt & acutiſſima apoplexia. Si vero reciprocatio adſit quidem, ſed vi magna, fortis, vehementesque ſit ſtupor.* V. *Rhod. A. L.* VI. 8.

2. *Conſpectus veſtri*, ut Plin. Epiſt. IX. 19. *Memoria noſtri durabit, ſi vitam meruimus.* In quibus *veſtri*, *noſtri* genitivi ſunt plurales a nominativo plurali *nos*, *vos*. Unde & IV. 12. 8. maluit dicere *origini ſui*, quam *originem ſuam*. V. *Freinshemium* & *Gell. N. A.* XX. 6.

3. *Nominibus abſtineo* i. reorum nomina taceo.

am? illa ætate, tot meis, tot parentis mei meritis devinctus 5, *omnibus nobis amicorum vetustissimus, ducem se tanto sceleri præbuit* 6. *Minister ejus Philotas Peucolaum, & Demetrium, & hunc Dymnum, cujus corpus adspectis, cæterosque ejus amentiæ in caput meum subornavit* 7.

6 Fremitus 8 undique indignantium, querentiumque tota concione obstrepebat: qualis solet esse multitudi-
7 nis, & maxime militaris; ubi aut studio agitur, aut ira. Nicomachus deinde, & Metron, & Cebalinus producti, quæ quisque detulerat, exponunt. Nullius eorum indicio Philotas particeps sceleris destinabatur 9. Itaque indignatione pressa vox indicum silentio excepta
8 est. Tum Rex, *Qualis*, inquit, *ergo animi vobis videtur, qui hujus rei delatum indicium ad ipsum suppressit?*
9 *Quod non fuisse vanum, Dymni exitus declarat. Incertam rem deferens, tormenta non timuit Cebalinus: Metron ne momentum quidem temporis distulit exonerare se, ut eo,*
10 *ubi lavabar, inrumperet. Philotas solus* 10 *nihil timuit, nihil credidit. O magni animi virum! Iste si Regis periculo*

4. *Civium* i. subjectorum, ut *n.* 23. VIII. 14. 16.

5. *Devinctus* i. qui alteri debet, *obligatus* infr. VII. 5. 23. Cic. Fam. VI. 11. *Dolabellam amica tantummodo diligebam, obligatus ei nihil eram: nec enim acciderat mihi opus esse: & ille mihi debebat. Nunc tanto sum devinctus ejus beneficio.*

6. *Ducem se præbuit* i. *dux fuit* VI. 11. 28. *princeps fuit* VI. 10. 6. *ducatum sceleri præbuit.* Flor. III. 21. 2. *Sceleris auctor fuit* Senec. Med. n. 979.

7. *Subornavit* i. instigavit. Justin. IX. 7. 7. *Olympias fratrem suum Alexandrum Epiri Regem in bellum subornabat.*

8. *Fremere* in concione dicitur populus, quoties aliquid vel non approbat, Val. Max. VI. 2. 3. *Totius fori frementis ora clauserunt.* Cic. Orat. de Aruſp. resp. *Responsum de fremitu in concione recitavit.* vel approbat. Liv. VI. 6. *Erecti gaudio fremunt.* Virg. Aen. VIII. 717.

Lætitia, luditque viæ, plausuque fremebant.

Unde Noster addit: *qualis solet esse multitudinis.* &c. Utrumque docet Serv. Aen. I. 60. *Fremunt i. imperia recusant, ut apud Cassium in Annalibus: Ne quis regnum occuparet, si plebs nostra fremere imperia cœpisset. Nonnunquam etiam fremere velle significat, ut* VII. 460. *Arma amens fremit.*

9. *Destinabatur* i. intelligebatur, designabatur. V. *Freinshemii Indicem.*

10. *Solus.* Invidiose hoc, & acerbe. Cato apud *Sallust. Catil.* c. 52.

culo commoveretur, vultum non mutaret? indicem tantæ rei solicitus non audiret? Subest nimirum silentio facinus, 11
& avida spes 11 *regni præcipitem animum* 12 *ad ultimum nefas* 13 *impulit* 14. *Pater Mediæ præest. Ipse apud multos copiarum duces meis præpotens* 15 *viribus majora, quam capit, spirat* 16. *Orbitas* 17 *quoque mea, quod sine liberis sum, spernitur. Sed errat Philotas. In vobis* 18 *liberos, parentes, consanguineos habeo: Vobis salvis, orbus esse non possum.* Epistolam deinde Parmenionis inter- 13
ceptam, quam ad filios Nicanorem & Philotam scripserat, recitat; haud sane indicium gravioris consilii 19 præferentem. Namque summa 20 ejus hæc 14
erat: *Primum vestri curam agite: deinde vestrorum: sic enim, quæ destinavimus, efficiemus.* Adjecitque Rex, 15
sic esse scriptam, ut sive ad filios pervenisset; a conscriis posset intelligi: sive intercepta esset, falleret ignaros. At enim 16
Dymnus, quum cæteros participes sceleris indicaret, Philotam non nominavit. Hoc quidem illius non innocentiæ, sed potentiæ indicium est, quod sic ab iis timetur etiam, a qui-

c. 52. in Cæsarem: *Sin in tanto omnium metu solus non timet, eo magis refert, me mihi, atque vobis timere.* V. *Freinshemium.*

11. *Avida spes regni.* Videtur Curtius ante oculos habuisse illud Sallustii: *Natura mortalium avida imperii, & præceps ad explendam animi libidinem.* V. *Loccenium.*

12. *Præcipitem* i. inconsideratum, subito ruentem. Cicero Phil. V. *Homo amentissimus, atque omnibus consiliis præceps & devius.*

13. *Ultimum nefas* i. insidias in Regem. Ita *ultimum facinus* infr. VIII. 8. 2.

14. *Impulit.* V. VI. 10. 6.

15. *Præpotens.* Cum tamen *communis regni, Regisque tutela sit, non ad unum omnia deferre.* Aristot. Polit. V. 11.

16. *Majora spirat.* Prop. II. 12. 27.

Qui nunc magnum spiramus amantes.

Imitatione Græcorum, qui μέγα πνέειν. Noster VII. 8. 13.

17. *Orbitas*, quæ contempta, & injuriæ obnoxia, tanquam nullo vindice. Sueton. Galb. c. 17. *Despectui esse non tam senectam suam, quam orbitatem ratus.* Ut contra liberi *subsidia* sunt *dominationis*, ut vocantur *Tacit. Ann.* I. 3. 1. V. *Freinshemium.*

18. *In vobis.* Sic Clearchus ad suos milites: *Vos ego mihi patriam, vos amicos, vos socios duco; vobiscum, ubicunque fuero, honoratum me fore existimo.* Xenoph. Exped. I. V. *Freinshemium.*

19. *Gravioris consilii* i. conjurationis.

20. *Sum-*

quibus prodi poteſt, ut quum de ſe fateantur, illum tamen
17 *celent. Cæterum Philotam ipſius indicat vita. Hic Amyntæ*[21], *qui mihi conſobrinus*[22] *fuit, & in Macedonia capiti meo impias comparavit inſidias, ſocium ſe & con-*
18 *ſcium adjunxit. Hic Attalo*[23], *quo graviorem*[24] *inimicum non habui, ſororem ſuam in matrimonium dedit. Hic, quum*

20. *Summa* i. argumentum, Infr. VI. 11. 12. Sententia VI. 4. 8.

21. *Amyntas* filius fuit Perdiccæ, VI. 10. 24.

22. *Conſobrinum* dicunt quoque *Juſtin.* XII. 6. 14. *Oroſ.* III. 18. Ponitur vero *conſobrinus* pro patruele; quod a plerisque, & Trebatio factum teſtatur *in l.* 10. *de gradibus*, *Paulus*, quomodo & *Eutrop.* VI. M. Lucullum Lucii *conſobrinum* vocat. Hic fuit ſub tutela Philippi patris: & filiæ nuptiis ab eo honoratus, Alexandro ſucceſſori vitæ inſidias parat, cæde ejus regnum ad ſe tracturus. Quibus detectis, pœnas ſceleratı conatus luit, & in amicum Philotam Parmenionis filium occultum Regis odium concitat. *Polyæn.* VIII. 59. V. *Freinshemium.*

23. *Attali* hujus ſororem Philippus pater, expulſa cum filio Olympiade, in matrimonium accepit. *Plutarch. Alex. f.* 245. non ſororem Attali, ſed ſororis filiam Cleopatram ductam ait, ita ut Attalus Cleopatræ avunculus fuerit. Odium autem Alexandri in Attalum inde exarſit, uti tradit *Plutarchus*: In nuptiis Cleopatræ, quam Olympiadi ſuperinduxit, Attalus in epulo nuptiali cum vino incaluiſſet, hortatus eſt Macedones, ut juſtum a Dijs ex Philippo, & Cleopatra regni expoſcerent hæredem, & ſucceſſorem: quo dicto non immerito inflammatus Alexander: *Quid*, inquit, *ſcelus, nos tibi ſpurii videmur*? ſimulque cum dicto craterem in os Attali jaculatus eſt. Qua re incenſus ipſe Philippus, filium ſtricto ferro inſequutus eſt, ſed felici per iram, & vinum caſu, pede offenſo prolapſus Alexandro ſpatium dedit ſe ſubducendi, qui interim in patrem jocatus: *Hic*, inquit, *Macedones parabat ex Europa in Aſiam transmittere, qui e lecto in lectum ſine lapſu transire non potuit.* Indeque cum matre patria exceſſit, & Olympiadem in Epiro collocavit, ille in Illyricum ſe contulit. A Philippi vero interitu, Attalus ſtatim ad res novandas ſe convertit, jamque fedus cum Athenienſibus, ad oppugnandum communi opera Alexandrum, inierat. Sed Hecatæus Attalum juſſu Regis per dolum obtruncavit. *Diodor.* XVII. 2-5. quem occidendi miniſtro uſum fuiſſe Parmenione Alexandrum dicit Noſter VII. 1. 3. VIII. 7. 5. Hecatæi nimirum opera, Parmenionis conſilio. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

24. *Graviorem* i. magis nocentem. Virg. Ecl. X. 76.

Solet eſſe gravis cantantibus umbra.
Juniperi gravis umbra.

25. *Pa-*

quum ſcripſiſſem ei, pro jure tam familiaris uſus[25] *atque amicitiæ, qualis ſors edita eſſet Jovis Hammonis oraculo, ſuſtinuit reſcribere mihi:* Se quidem gratulari, quod in numerum Deorum receptus eſſem: cæterum miſereri eorum, quibus vivendum eſſet ſub eo, qui modum hominis excederet[26]. *Hæc ſunt etiam animi pri-* 19
dem alienati a me, & invidentis gloriæ meæ indicia: quæ quidem, milites, quamdiu licuit, in animo meo preſſi. Videbar enim mihi partem viſcerum meorum abrumpere: ſi, in quos tam magna contuleram, viliores[27] *mihi face-*
rem. Sed jam non verba punienda ſunt; linguæ teme- 20
tas pervenit ad gladios. Hos, ſi mihi creditis, Philotas in me acuit. Id ſi ipſe admiſit, quo me conferam, mili-
tes? cui caput meum credam? Equitatui[28], *optimæ exer-* 21
citus parti, principibus nobiliſſimæ juventutis[29] *unum*[30]
præ-

25. *Familiaris uſus* i. familiaritatis, conſuetudinis. Cic. Fam. XIII. 52. *Conjunctus magno uſu familiaritatis.* Noſter VI. 11. 22.

26. *Excederet* i. transgrederetur, *overſtappen.* Sueton. Tib. c. 23. *Prope exceſſerat humanitatis modum.* Noſter IX. 2. 8. VIII. 14. 13.

27. *Viliores mihi facerem*, niets achtede. Ira Saluſt. Incert. III. 3. *Si Deos penates meos, patriamque & ſummum imperium vilia habeo.* Ovid. Heroid. III. 41.

Qua merui culpa fieri tibi vilis, Achille?

XII. 187. *Si tibi ſum vilis, communes reſpice notos.*

Cicero *vilem caro* opponit pro Flacc. *Etiamſi honor noſter vobis vilior fuiſſet, ſalutem certe caram futuram.* V. *Freinshemii Indicem.*

28. *Equitatui præfeci*, generaal over de Cavallerye.

29. *Principibus juventutis*, quos dum dicit Curtius, inducit Alexandrum de Philota loquentem Romano more, quo nomen *principis juventutis*, ſeu Ἐφηβάρχου, ut vocatur Atririano, nobiliſſimis adoleſcentibus equeſtris ordinis libera adhuc republica concedebatur. Liv. XLII. 61. *Equites enim illis principes juventutis.* Cicer. Famil. III. 11. *Alterum, quod Pompeji, Erutique fidem, benevolentiamque miriſice laudas. Lætor virtute & officio, cum ....tum maxime alterius omnium ſeculorum & gentium principis: Alterius jampridem juventutis. Principes equitum* dicuntur Juven. Sat. IV. 32.

Jam princeps equitum, magnâ qui voce ſolebat.

Signiferi juventutis Cicer. pro Sylla: *Cum Torquatus eſſet ſignifer juventutis.* V. quoque *Spanhem. de præſtant. & uſu numismatum Diſſert.* VII.

præfeci: salutem, spem, victoriam meam fidei ejus, tu-
22 *telaque commisi. Patrem in idem fastigium, in quo me*
ipsi posuistis 31, *admovi* 32: *Mediam, qua nulla opulen-*
tior regio est; tot civium sociorumque millia imperio ejus,
ditionique subjeci. Unde præsidium petieram, periculum
23 *exstitit. Quam feliciter in acie occidissem, potius hostis*
præda, quam civis victima? nunc servatus ex periculis 33,
quæ sola timui, in hæc 34 *incidi, quæ timere non debui.*
Soletis idemtidem a me, milites, petere, ut saluti meæ par-
24 *cam. Ipsi mihi præstare* 35 *potestis, quod suadeis, faci-*
am. Ad vestras manus, ad vestra arma confugio: invitis
vobis salvus esse nolo; volentibus, non possum, nisi vin-
25 *dicor* 36. Tum *Philotam*, religatis post tergum manibus, obsoleto 37 amiculo velatum jussit *induci*. Facile adparebat, motos esse tam miserabili habitu,
26 non sine invidia paulo ante conspecti. Ducem equitatus pridie viderant; sciebant, Regis interfuisse con-

30. *Unum*: Hujus negotio monitus nolebat post ejus interitum in unius deinceps manu tantam esse vim copiarum, ut si movere quid vellet, Regi posset esse formidabilis. Docet hoc unus, quod sciam, Arrian. III. 227. *Post hæc Alexander equitatui duos ex amicis Hephæstionem Amyntoris filium, & Clitum Dropidis præfecit, divisitque in duas partes amicorum copiis (neque enim quemquam amicorum volebat unum tot equitibus, solum præfectum esse) ad eas pervenit, qui olim* &c. V. *Freinshemium*.

31. *In quo me ipsi posuistis*. Hoc gratiæ causa dicit, quasi militum studiis ad regnum Macedoniæ primum, deinde Persarum evectus esset. Non meminit Macedonum Reges suffragatione populari creatos, jure stirpis Regiæ succedebant. V. *Raderum*.

32. *Admovi* i. extuli, produxi. Sueton. Tiber c. 10. *M. Marcello ad munera publica admoto*.

33. *Nunc servatus ex periculis*. Eodem plane modo apud Senec. de Clem. I. 9. Augustus Cæsar: *Ergo non dabit pœnas, qui tot civilibus bellis frustra petitum caput, tot pedestribus prœliis incolume, postquam terra marique pax parta est, non occidere constituat, sed immolare?*

34. *In hæc* n. domestica quum tamen inter cives me salvum fore crediderat.

35. *Præstare*, me ab insidiis domesticorum vindicando.

36. *Vindicor* i. pœnæ ob me læsum de tanti sceleris auctoribus sumuntur. *Vindicare pudicitiam* Flor. I. 9. 1: 26. 5. est punire illos, qui pudicitiam Lucretiæ, & Virginiæ imminuerant. Noster IV. 8. 10.

37. *Obsoleto* i. quo ab longo tem-

convivio. Repente non reum modo, sed etiam
damnatum 38, imo vinctum 39, intuebantur. Sub- 27
ibat animos 40 Parmenionis quoque, tanti ducis,
tam clari civis, fortuna: qui modo duobus filiis,
Hectore & Nicanore, orbatus, cum eo, quem re-
liquum calamitas fecerat, absens diceret causam 41.
Itaque Amyntas, Regis prætor, inclinatam ad mi- 28
sericordiam concionem rursus aspera in Philotam
oratione commovit: *Proditos eos esse Barbaris: nemi-*
nem ad conjugem suam, nemmem in patriam, & ad pa-
rentes fuisse reditarum: velut truncum corpus dempto ca-
pite, sine spiritu, sine nomine aliena terra ludibrium hostis
futuros. Haudquaquam pro spe ipsius Amyntæ ora- 29
tio grata Regi fuit, quod conjugum, quod patriæ
admonitos, pigriores ad cætera munia 42 exsequen-
da fecisset. Tunc Cœnus, quamquam Philotæ so- 30
rorem matrimonio secum conjunxerat; tamen acri-
us

tempore quis usus est. V. *Voss. Gramm.* VI. 13. Ne splendor vestium priorem Majestatem in memoriam revocaret militi, eumque ad misericordiam inclinaret. V. *Raderum*.

38. *Damnatum* privato judicio amicorum Alexandri, quod præjudicii loco fuit. V. *Raderum*.

39. *Vinctum*, quod aliquanto amplius est, quam damnatum. Damnati enim demum *vinciebatur* exsecutionis gratia, si soluti causam dixissent. Unde intelliges VI. 10. 4. VII. 1. 20. Plaut. Trucul. IV. 3. 62.

Callicles, vide quæso, mihi ne
facias injuriam,
Reus solutus causam dicit.

Sæpe tamen & ex *vinculis* causam dicebant, præsertim in gravioribus criminibus, & ubi suspicio suberat, ne fugeret reus, aut per vim eximeretur. Sueton. Ner. c. 36. *Conjurati e vinculis tripli-*
cium catenarum dixere causam. Ita Paulus ex vinculis causam dixit Actor. XXVI. 29. V. *Freinshemium*.

40. *Subibat animos* i. veniebat in mentem. VIII. 2. 6.

41. *Diceret causam* i. reus esset. *Causam dicere* interdum est reum esse, & criminis alicujus publici postulatum. Liv. XXIX. 19. *Pleminium legatum vinctum Romam deportari placere, & ex vinculis causam dicere* i. interim dum quæstio criminis peragitur, in carcere vinctum esse. Plin. VII. 27. *Itaque sit proprium Catonis quater & quadragies causam dixisse, nec quemquam sæpius postulatum, & semper absolutum. Causam dixisse* vocavit inter reos receptum esse. Noster VI. 10. 8. V. *Bud. Annot. post. in Pand. p.* 32.

42. *Munia* i. officia, onera. Cic. pro Mur. *Hæc sunt officia necessa-*

us, quam quisquam [43] in Philotam invectus est [44], parricidam esse Regis, patriæ, exercitus clamitans:
31 saxumque, quod forte ante pedes jacebat, arripuit, emissurus in eum; ut plerique credidere, tormentis subtrahere [45] cupiens. Sed Rex manum ejus inhibuit, *dicendi prius causam* [46] *debere fieri potestatem*
32 *reo, nec aliter judicari passurum se* adfirmans. Tum dicere jussus Philotas, sive conscientia sceleris, sive periculi magnitudine amens & adtonitus; non ad-
33 tollere oculos, non hiscere [47] audebat. Lacrymis deinde manantibus, linquente animo, in eum, a quo tenebatur, incubuit [48]: absterisque amiculo ejus oculis, paulatim recipiens spiritum ac vocem,
34 dicturus videbatur. Jamque Rex intuens cum, *Macedones*, inquit, *de te judicaturi sunt: quæro, an*
35 *patrio sermone* [49] *sis apud eos usurus.* Tum Philotas; *præ-*

cessariorum, commoda tenuiorum, munia candidatorum. Noster IX. 1. 1. VIII. 6. 2. X. 3. 9.

43. *Acrius quam quisquam*, ne ob affinitatem aliquam contraheret conjurationis suspicionem. V. *Raderum.*

44. *Invectus est*, is tegen hem uytgevaaren.

45. *Tormentis subtrahere*, sive ipsius Philotæ miseratione, ne quæstionibus subjectus acerbissimos cruciatus sustinere cogeretur: sive ne tormentorum cruciatu victus plures, & forte Cœnum quoque ipsum nominaret, quomodo apud Tacit. Ann. II. 68. 3. *Remmius evocatus priori custodiæ Regis adpositus, quasi per iram gladio eum transigit. Unde major fides, conscientia sceleris, & metu indicii, mortem Vononi inlatam.* V. *Freinshemium.*

46. *Dicendi causam*, om sigh te verantwoorden. Noster VI. 1. 20. Ita modo *Plautus.*

47. *Hiscere*, den mond open doen. Serv. Aen. I. 127. *Hiscere, aperire, verbum frequentativum ab hiatu. Hiscere* conatum loquendi magis significat, quam loqui. Virg. Aen. III. 314.

Vix pauca furenti.
Subjicio, & raris turbatus vocibus hisco.

48. *Incubuit.* V. VII. 5. 18.

49. *Patrio* i. Macedonico, qui sine dubitatione Græcus fuit, sed propriam dialectum, & idioma habuit, multumque recedebat ab Attica, qua omnes literarum cultores propter elegantiam utebantur. Et ferme eadem ratio fuit inter Græciæ populos, qualis hodie inter Germanos, qui pro nationum varietate variis dialectis utuntur, adeo ut ægre se mutuos intelligant, qui nunquam e patria excesserunt, & repente in peregrinos incidunt. Habent enim suam quodam modo linguam Helvetii, habent Suevi, Bavari,

Præter Macedonas, inquit, *plerique adsunt, quos facilius, quæ dicam, percepturos arbitror, si eadem lingua fuero usus, qua tu* [50] *egisti, non ob aliud, credo, quam ut oratio tua intelligi posset a pluribus.* Tum Rex, *ec-* 36
quid videtis, odio etiam patrii sermonis Philotam teneri [51]*? Solus quippe fastidit eum dicere. Sed dicat sane, utcunque* [52] *cordi est; dum memineritis, æque illum a nostro more, atque sermone abhorrere.* Atque ita concione excessit.

Bavari, Austrii, Saxones, Francones: omnes tamen Germanica utuntur. Ita & inter Græcos multæ fuerunt dialecti, quamvis omnes interim Græce loquerentur. Præcipuæ tamen fuerunt Attica, Ionica, Dorica, Aeolica, communis quæ omnes inter proprie Græce loquentes habebantur. Reliquæ, Macedonica, &c. inter barbaras recensebantur. V. *Raderum.*

50. *Qua tu.* Aequam certe rationem adfert Philotas, cur Græce pure, & non Macedonice velit loqui, quod & Rex ipse Græce dixerit, & ob eam causam dixerit, ut a pluribus intelligeretur. V. *Raderum.*

51. *Odio teneri* i. odisse. Cum tamen patrii sermonis usum diligenter retineri ex dignitate populorum sit, ut ostendit *Clapmar. de arcan. rerump.* III. 22.

52. *Utcunque* i. quomodocunque. Plaut. Bacch. IV. 4. 13.

Utcunque res sit, ita animum habeat.

CAP. X.

ARGUMENTUM.

Causam suam agit, & Alexandri argumenta, quibus conjurationis accusatus est, diluit Philotas.

TUm Philotas: *Verba*, inquit, *innocenti repe-* 1
rire facile est; modum verborum misero tenere [1] *difficile. Itaque inter optimam conscientiam, & iniqui-* 2
ssi-

Modum tenere difficile. Tacit. Ann. IV. 69. 3. *Quando mœsta semel prorupere, difficilius retinentur.* Ovid. Metam. XIII. 228. *Dolor ipse disertum fecerat.*

2. *Ini-*

quissimam [2] *fortunam destitutus, ignoro, quomodo & animo meo, & tempori paream* [3]. *Abest* [4] *quidem optimus causæ meæ judex: qui cur me ipse audire noluerit, non me hercule excogito; quum illi utrimque* [5] *cognita* [6] *causa tam damnare me liceat, quam absolvere* [7]; *non cognita vero liberari ab absente non possum, qui a præsente damnatus sum. Sed quamquam vincti* [8] *hominis non supervacua* [9] *solum, sed etiam invisa* [10] *defensio est, quæ judicem non*

2. *Iniquissimam* i. malevolam. Cic. Fam. 11. 15. *Dicerent iniqui me non plane post annum ex provincia decessisse.* Paterc. 11. 119. 2. *Exercitus iniquitate fortunæ circumventus.* Noster VII. 1. 34. 5. 25. & *temporis iniquitas* est injuria, qua homo in illo afficitur VII. 7. 6.

3. *Paream animo* i. satisfaciam, obtemperem, *voldoe. Paream tempori* i. me accommodem, *my daar in schicke.* Cic in Varin. *Si in tanto hominis de me optime meriti periculo & temporibus, & voluntati parere voluissem. Parere naturæ* Nep. Attic. XVII. 3. est ejus ductum sequi.

4. *Abest.* Plutarch. Alex. f. 252. *Philotas in quæstionibus habitus præsentibus amicis, extrinsecus autem e tabernaculo audiente Alexandro.* Eodem modo apud Tacit Ann. XIII. 5. 2. *abditis a tergo foribus velo discreta adstitit Agrippina, quod visum arceret, auditum non adimeret.*

5. *Utrimque* i. ex accusatione, & defensione.

6. *Cognita* i. examinata. *Cognoscere* est sedere pro tribunali, & litigantes audire. Sueton. Claud c. 33. *Cognoscens quondam in Augusti foro.*

7. *Absolvere* i. liberare a crimine, quo accusor. Cic. Verr VI. *Servus ille innocens omnibus sententiis absolvitur.* Noster VII. 2. 8.

8. *Vincti*, quia illi *vinculis* non parum detrahitur honoris, & famæ. *Alligati vinculis sine dedecore in publico comparere non possunt*, ait Ulpian. in l. 10. ex quib. caus. maj. *Quantum autem de honestate & auctoritate ejus, qui arguitur, detractum est, tantum de facultate totius defensionis est diminutum*, ut loquitur Tull. de Invent. II. V. *Loccenium.*

9. *Supervacua*, quia *sera post damnationem innocentiæ defensio est*, ut ait *Quintil. Decl.* 372.

10. *Invisa* i. odiosa. *Invisum* veteri, & primo significatu dictum fuit, quod minime videretur, propterea, quod aut absens oculis non subjiceretur, aut eorum potestati nequaquam obnoxium esset, cujusmodi sunt res corpore carentes, corporaque ipsa, sed translucida: omnino vero quæcumque nullo colore illustrarentur. Cic. de Arusp. resp. *Non invisa solum, sed etiam inaudita sacra.* Promoti deinde, molliori loquendi consuetudine, fines hujusce significationis, ut quoniam ea, quæ videre nollemus nos, de rerum natura ut tollerentur, expeteremus, animi ejusmodi motum atque affectum

non docere videtur, sed arguere [11]; *tamen utcunque licet dicere, memet ipse non deseram* [12], *nec committam, ne damnatus etiam mea sententia* [13] *videar. Equidem cujus criminis reus sim, non video. Inter conjuratos nemo me nominat: de me Nicomachus nihil dixit: Cebalinus plus, quam audierat, scire non potuit. Atqui conjurationis caput me fuisse credit Rex. Potuit ergo Dymnus eum præterire, quem sequebatur? præsertim quum quærenti socios, vel falso* [14] *fuerim nominandus: quo facilius, qui verebatur* [15], *posset impelli* [16]. *Non enim detecto facinore nomen meum præteriit, ut posset videri socio pepercisse; sed Nicomacho, quem taciturum arcana de semetipso credebat, confessus, aliis nominatis, me unum subtrahebat. Quæso, commilitones, si Cebalinus me non adisset, nihil me de conjuratis scire voluisset, num hodie dicerem causam nullo me nominante! Dymnus sane & vivat adhuc, & velit mihi parcere. Quid cæteri? Qui de se confitebuntur, me*

ctum sequutus est novus usus significandi. Scribenti itaque ad Brutum Ciceroni, oblatæ erant oculis res, quas propterea abs se *visas* esse dicebat, quæ tamen cum non sine stomacho videri possent, jocatus est in ambiguo, easque quasi contrario sensu simul *visas invisasque* vocavit, quoniam odiosæ, atque non videndę viderentur. V. *Scalig. Orat. 1. contr. Erasmum. p.* 21.

11. *Arguere* n. injustitiæ, si prædamnavit indicta causa, qui innocentiam suam docere potest. V. *Freinshemium.* Proprie *arguere* est ostendere. Agrætius: *Arguere, ostendere & patefacere.* Horat. Epist. 1. 19. 6.

Laudibus arguitur vini vinosus Homerus.

12. *Deserere* i. non tueri. *Defertorem Asiæ*, quam defendere, & tueri debuisset Aeneas, Aenean vocat Turnus apud *Virg. Ann.* XII. 15. & *deseruisse* se Alphenum Jctum, qui ejus causam in foro agere debuisset, queritur *Catullus* XXX. 5.

13. *Mea sententia*: quod erat futurum, si adgnoscerct crimen, nam *confessus quodammodo sua sententia damnatur* 1. 1. de confess. Is αὐτοκατάκριτος est S. Paulo *Tit.* III. 11. Apud Marcell. XVII. Sarmatæ *minus criminis æstimabant, alienis viribus potius, quam conscientiæ suæ judicio vinci.* V. *Freinshemium.*

14. *Falso.* Sic Catilina *nominat socios: præterea multos cujusque generis innoxios, quo legatis animus amplior esset.* V. *Freinshemium.*

15. *Verebatur* i. dubitabat, metuebat se jungere.

16. *Impelli* i. moveri, persuaderi. *Impelluntur* proprie, quæ ex præcipiti loco detruduntur. Cic. pro Cluent. *Præcipitantem impel-*

centia mea; deinde dextra tua obtulerant: non timui, ne plus alienæ crudelitati apud te liceret, quam clementiæ tuæ.
15 Sed ne te mihi credidisse pœnitebat, res ad me deferebatur
a puero, qui non testem, non pignus indicii exhibere [31] po-
16 terat, impleturus omnes metu, si cœpisset audiri. Amatoris, & scorti jurgio interponi aures meas credidi infelix, & fidem ejus suspectam habui, quod non ipse deferret, sed
17 fratrem potius subornaret. Timui, ne negaret mandasse se Cebalino; & ego viderer multis amicorum Regis fuisse
18 periculi causa. Sic quoque quum læserim neminem, inveni, qui mallet perire me, quam incolumem esse. Quid inimicitiarum creditis excepturum [32] fuisse, si insontes [33]
19 lacessissem? At Dymnus se occidit? num igitur facturum eum divinare potui? minime. Ita, quod solum indicio fidem fecit, id me, quum a Cebalino interpellatus sum, mo-
20 vere non poterat. At hercule, si conscius Dymno tanti sceleris fuissem, biduo illo proditos esse nos, dissimulare non debui; Cebalinus ipse tolli de medio [34] nullo negotio potuit.
21 Denique [35] post delatum indicium, quo periturus eram, cubiculum Regis solus intravi, ferro quidem cinctus. Cur distuli facinus? an sine Dymno non sum ausus? Ille igitur
22 princeps conjurationis fuit. Sub illius umbra [36] Philotas latebam, qui regnum Macedonicum adfecto. Et quis e vobis

31. *Exhibere* i. præbere, producere, *by brengen*. Plaut. Mil. II. 6. 65. *Herum exhibeas volo.* Infr. VII. 2. 12.

32. *Quid inimicitiarum excepturum*, hoe veel vyanden soude iek my gemaeckt hebben. Nep. Datam. v. 2. *Non minorem invidiam aulicorum excepit.*

33. *Insontes* i. innocentes. Plaut. Amph. III. 1. 9.

Quam vir insontem probri Amphitruo accusat.

Festus: *Insons, extra culpam.* Et. *Sons, nocens, ut ex contrario, insons, innocens.*

34. *Tolli de medio* i. interfici. Cic pro Rosc. Amer. *Tollere aliquem de medio.* Inde ambignum dictum Ciceronis apud Paterc. II. 62. 6. *Hoc est illud tempus, quo Cicero insito amore Pompejanarum partium, Cæsarem laudandum, & tollendum censebat; cum aliud diceret, aliud intelligi vellet.*

35. *Denique* i. ut paucis multa dicam, ut uno argumento præ omnibus utar. Solet ex abrupto inferri. Flor. I. 16. 3. *Denique his floribus vernat.* Noster VII. 1. 36. V. *Salmas. Exercit. Plin. f.* 382.

36. *Umbra* i. tutela. Virg. Ecl. I 4.

Tu

vobis corruptus est donis [37]; quem ducem, quem præfectum impensius [38] colui? Mihi quidem objicitur, quod 23
societatem patrii sermonis asperner, quod Macedonum mores fastidiam. Sic ego imperio, quod dedignor [39], immineo. Jam pridem nativus [40] ille sermo commercio aliarum gentium exolevit; tam victoribus, quam victis peregrina lingua discenda est. Non me hercule ista me magis ladunt, 24
quam Amyntas, Perdiccæ filius, insidiatus est Regi; cum quo quod amicitia fuerit mihi, non recuso defendere [41], si fratrem [42] Regis non oportuit diligi a nobis. Sin autem in 25
in illo fortunæ gradu positum etiam venerari necesse erat; utrum, quæso, quod non divinavi, reus sum? an impiorum amicis insontibus quoque moriendum est? Quod si æquum est, cur tamdiu vivo? si injustum, cur nunc demum occidor? At enim scripsi, misereri me eorum, qui- 26
bus vivendum esset sub eo, qui se Jovis filium crederet. Fides amicitiæ, veri consilii periculosa libertas, vos me decepistis! vos, quæ sentiebam, ne reticerem, impulistis! Scripsisse me hæc fateor Regi, non de Rege [43] scripsisse. Non 27
enim faciebam [44] invidiam, sed pro eo timebam. Dignior

Tu Tityre lentus in umbra.
Ubi Servius: *Allegorice sub tutela Imperatoris Augusti.* Lucretio est *aer spoliatus lumine* IV. 369.

Nam nihil esse potest aliud nisi lumine cassus
Aer, id quod nos umbram perhibere solemus.

37. *Donis*: quod certe solent solenniter, qui res novas moliuntur. Id Pisoni objectum Tacit. Ann. III. 13. 3. refert: *Rerum novarum studio, Pisonem vulgus militum per licentiam, & sociorum injurias eo usque corrupisse, ut parens legionum a deterrimis appellaretur.*

38. *Impensum* est, in quod multum, & magna cum jactura impenditur. *Impenso pretio parare* Cæsari, Ciceroni, Livio, magno precio est emere. Horat. Sat. II. 3. 245.

Luscinias soliti impenso prandere coempt.as.

39. *Dedignor* i. me indignum judico. Virg. Aen. IV. 536.

Quos ego jam toties sum dedignata maritos.

Noster VI. II. 23. X. 3. II. Contra ea *dignari* infr. *n.* 28.

40. *Nativus* i. in patria usitatus.

41. *Defendere* i. idoneis causis demonstrare. Supra *n.* 4. & infr. VII. I. 21. V. *Barth.* XXVIII. 6.

42. *Fratrem* n. patruelem, Amyntam. V. *Freinshemium.*

43. *Regi, non de Rege* i. ad Regem, non ad alium de Rege. V. *Freinshemium.*

gnior mihi Alexander videbatur, qui Jovis ſtirpem 45 *ta-*
28 *citus agnoſceret, quam qui prædicatione jactaret* 46. *Sed quoniam oraculi fides certa eſt, ſit Deus cauſæ meæ teſtis. Retinete me in vinculis, dum conſulitur Hammon in arcanum, & occultum ſcelus. Interim, qui Regem noſtrum dignatus eſt filium, neminem eorum, qui ſtirpi ſuæ*
29 *inſidiati ſunt, latere patietur. Si certiora oraculis creditis eſſe tormenta, ne hanc quidem exhibendæ* 47 *veritatis*
30 *fidem deprecor. Solent rei capitis adhibere vobis parentes* 48. *Duos fratres ego nuper amiſi; Patrem nec oſtendere poſſum, nec invocare audeo; quum & ipſe tanti cri-*
31 *minis reus ſit. Parum eſt, tot modo liberorum parentem, in unico filio adquieſcentem* 49 *eo quoque orbari, ni ipſe in*
32 *rogum meum imponitur* 50. *Ergo cariſſime pater, & propter me morieris, & mecum. Ego tibi vitam adimo, ego ſenectutem tuam exſtinguo! Quid enim me procreabas infelicem adverſantibus Diis? an ut hos ex me fructus perci-*
33 *peres, qui te manent* 51? *Neſcio, adoleſcentia mea miſerior ſit, an ſenectus tua. Ego in ipſo robore ætatis eripior, tibi carnifex ſpiritum adimet, quem ſi fortuna exſpectare*
34 *voluiſſet, natura repoſcebat* 52. *Admonuit me patris mei mentio, quam timide & cunctanter, quæ Cebalinus detulerat ad me, indicare debuerim. Parmenio enim cum audiſſet, venenum a Philippo medico Regi parari, deterrere*

44. *Faciebam* i. *excitabam* VIII. 8. 22.

45. *Stirpem* i. nomen filii.

46. *Prædicatione jactaret*, daar ſeer op roemde. Cic. pro Cœl. *Deforme eſt de ſeipſo prædicare falſa præſertim.*

47. *Exhibendæ*, voor den dagh brengen.

48. *Parentes* i. cognatos. Liv. XXX. 4. *Jube vinctos produci, ut miſeri parentes, quos falſo lugent, vivere ſciant.* Petron. c. 72. *Cruciarii parentes detraxere nocte pendentem.*

49. *Adquieſcentem* i. unicum hoc ſolatium habentem. V. *Freinshemii Indicem.*

50. *In rogum meum imponitur* i. meum moritur. *Rogum* appellabant ſtruem illam lignorum, ad comburendum cadaver paratam. De *rogo* plura *Kirchm. de Fun.* III. 1. *Guther. de jur. Man.* 1. 26.

51. *Manent* i. exſpectant, tibi parata ſunt, imminent. Tibul. IV. 1. 149.

Te manet invictus Romano Marte Britannus.

Noſter VII. 1. 19: 4. 9. IX. 4. 18.

52. *Repoſcebat*, quippe ſeptuaginta annos nati.

53. *Medicamentum* i. *medicatam potionem* III. 6. 2.

54. *Repulſus ſum*, ben afgeweſen.

55. *Quisquis es.* Sic appellabant ignotos. Virg. Aen. II. 148. *Quisquis es, amiſſos hinc jam obliviſcere Grajos.*

V. *Briſſon. Form.* VIII. 744.

56. *Gravia ſunt.* Liv. XXXVIII. 33. *Objecti multitudini iratæ, quum averſis auribus pauca loquuti eſſent, damnati omnes, & traditi ſunt ad ſupplicium.*

rere eum voluit epiſtola ſcripta, quo minus medicamentum 53 *biberet, quod medicus dare conſtituerat. Num creditum eſt patri? num ullam auctoritatem ejus literæ habuerunt? Ego ipſe, quoties, quæ audieram, detuli, cum ludibrio credulitatis repulſus ſum* 54. *Si & quum indicamus, inviſi, & quum tacemus, ſuſpecti ſumus; quid facere nos oportet?* Quumque unus e circumſtantium turba exclamaſſet, *Bene meritis non inſidiari:* Philotas, *Recte*, inquit, *quisquis es* 55, *dicis. Itaque ſi inſidiatus ſum, pœnam non deprecor: & finem facio dicendi, quoniam ultima verba gravia ſunt* 56 *viſa auribus veſtris.* Abducitur deinde ab iis, qui cuſtodiebant eum.

CAP. XI.

ARGUMENTUM.

Concione a Belone duce accenſa, omnibus crudelitatis inſtrumentis laceratur, ſcelus cum Parmenione patre initum fatetur, & ſaxis obruitur Philotas.

ERat inter duces manu ſtrenuus, Belon quidam, pacis artium, & civilis habitus rudis, vetus miles, ab humili ordine, ad eum gradum, in quo tunc erat, promotus: qui tacentibus cæteris,

Pacis artes ſunt literæ, ſtudium ſapientiæ, pingendi, fingendique artificia, aliaque opificia a caſtris abhorrentia. V. *Raderum.*

2. *Civilis habitus* i. eloquen-

ris, stolida audacia ferox[3], admonere eos cœpit, *Quoties quisque diversoriis*[4], *quæ occupassent, proturbatus esset, ut purgamenta*[5] *servorum Philotæ reciperentur* 3 *eo, unde commilitones expulisset: auro, argentoque vehicula ejus onusta totis vicis stetisse: ac ne in vicinia quidem diversorii*[6] *quemquam commilitonum receptum esse: sed per dispositos, quos ad somnum*[7] *habebat, omnes procul relegatos, ne femina*[8] *illa murmurantium*[9] *inter se, si-* 4 *lentio verius, quam sono, excitaretur. Ludibrio ei fuisse rusticos*[10] *homines, Phrygasque*[11] *& Paphlagonas*[12] *adpellatos, qui non erubescerent, Macedo natus, homines linguæ*

tiæ, fori, judiciorum, magistratuum civilium. V. *Raderum.*

3. *Ferox*, trots. Cic. Fam. IV. 9. *Victoria, etiamsi ad meliores venit, tamen eos ipsos ferociores, impotentioresque reddit.* Noster VII. 4. 3.

4. *Diversoriis*, uyt haar quartier *n.* 12 VII. 2. 22.

5. *Purgamenta.* V. VIII. 5. 8.

6. *Vicina diversorii*, omtrent het quartier.

7. *Ad somnum* quos appellat Curtius, illi affines sunt *silentiariis. Silentiarii* vero fuerunt Eunuchi. *Quietis ministros* dixillet Procopius. Conservis autem silentium commendabant. V. *Pignor. de serv.* 370.

8. *Femina* i. homo effeminatus. Sueton. Jul. c. 22. *Negante quodam: facile hoc ulli feminæ fore.* V. VIII. 1. 37.

9. *Murmurantium* i. tacite conloquentium. Plaut. Aulul. 1. 1. 13. *At ut sceleste sola secum murmurat.* Ita *murmurare* dicuntur meditabundi, dum secum inter studendum tacite loquuntur. Stat. Sylv. III. 5. 38.

Tu procurrentia primis
Carmina nostra sonis, totasque in murmure noctes
Aure rapis vigili.

10. *Rusticos* i. rudes, agrestes, negligentes illas artes, quibus studemus aliis placere. *Civilis habitus rudes* n. 1. Virg. Ecl. II. 56.

Rusticus es Corydon, nec munera curat Alexis.

11. *Phrygas* i. stolidos, stupidos. Unde notissima, quæ de Phrygibus circumfertur, parœmia: *Sero sapiunt Phryges*, de qua *Erasm. Adag. f.* 635.

12. *Paphlagonas*, vlegels. Erant enim Phrygibus, ut terra, sic ingeniis vicini, bardi, barbari, insani, furiosi. Apud Athenienses *Paphlagonem* appellari, convitium erat, Suida teste. *Paphlagon* dicebatur ἀπὸ τῆς παφλάζειν, quod est lingua offendere, hærere, & iterare verbum. Unde Cleonem *Paphlagonem* Aristophanes, tota Comœdia, quæ *Equites* dicitur, exagitavit. Erat enim ille peregrinus Athenis, & hospes, & barbarus. Unde convitium in *Paphlagonas* natum est. Rhetores quoque clamosi, &

linguæ suæ[13] *per interpretem*[14] *audire. Cur Hammo-* 5 *nem consuli vellet? eundem Jovis arguisse mendacium, Alexandrum filium agnoscentis: scilicet veritum ne invidiosum esset, quod Dii offerrent. Quum insidiaretur ca-* 6 *piti Regis & amici, non consuluisse cum Jove: nunc ad oraculum mittere, dum pater ejus solicitaretur, qui præsit in Media*[15]; *& pecunia, cujus custodia commissa sit, perditos*[16] *homines ad societatem sceleris impellat. Ipsos* 7 *missuros ad oraculum, non qui Jovem interrogent, quod ex Rege cognoverint; sed qui gratias agant, qui vota pro incolumitate Regis optimi*[17] *persolvant.* Tum 8 vero universa concio accensa est; & a corporis custodibus initium factum, clamantibus, *discerpendum esse parricidam manibus eorum.* Id quidem Philotas, qui graviora supplicia metueret, haud sane iniquo animo audiebat. Rex in concionem re- 9 versus, sive ut in custodia quoque torqueretur, sive ut diligentius cuncta cognosceret, concilium in posterum diem distulit: & quamquam in vesperam inclinabat dies, tamen *amicos convocari* jubet: & cæteris[18] quidem placebat, *Macedonum more obrui saxis.* Hephæstion autem & Craterus & Cœnus *tor-* 10 *mentis veritatem exprimendam esse* dixerunt: & illi quoque, qui aliud suaserant, in horum sententiam trans-

& insulsi dicti *Paphlagones*, ut Eustathius docet ad Homer. Iliad. II. 851. V. *Raderum* & ex illo in Indice *Freinshemium.*

13. *Linguæ suæ*, die met hem eene tale spraacken.

14. *Per interpretem*, quasi patriam linguam vel nesciret, vel fastidiret, quod magnopere ad superbiam, insolentiam & invidiam Philotæ pertinet. V. *Raderum.* Similis Pallantis superbia notatur Tacit. Ann. XIII. 23. 3. *Nec tam gratia Pallantis innocentia, quam gravis superbia fuit: quippe nominatis libertis e, ..., quos conscios haberet, respondit: nihil unquam se domi, nisi nutu, aut manu significasse, vel si plura demonstranda essent, scripto usum, ne vocem consociaret.* Philoram tamen excusare annititur *Paschal. Legat. c.* 49.

15. *In Media* i. Medis. Supr. VI. 8. 18.

16. *Perditos* i. desperatos. Flor. II. 15. 15. *Nova perditorum hominum manus.*

17. *Optimi* cognomen apud Romanos senatus populique judicio meruisse ex Plinii Panegyrico primum Trajanum docet

11 transeunt. Concilio ergo dimisso, Hephæstion cum Cratero & Cœno ad quæstionem de Philota ha-
12 bendam consurgunt. Rex Cratero arcessito, & sermone habito, cujus summa non edita est [19]; in intimam diversorii partem secessit, & remotis arbitris in multam noctem [20] quæstionis exspectavit e-
13 ventum. Tortores in conspectu [21] Philotæ omnia
14 crudelitatis instrumenta [22] proponunt. Et ille ultro, *Quid cessatis*, inquit, *Regis inimicum, interfectorem, confitentem occidere. Quid quæstione opus est? cogitavi, volui.* Craterus exigere, *ut, quæ confiteretur,*
15 *in tormentis quoque diceret.* Dum corripitur, dum obligantur oculi [23], dum vestis exuitur, *Deos patrios, gentium jura*, nequidquam apud surdas aures invocabat. Per ultimos [24] deinde cruciatus, utpote damnatus, & inimicis in gratiam Regis torquenti-
16 bus, laceratur [25]. Ac primo, quamquam hinc ignis [26], illinc

Brisson. de form. VIII. 734.

18. *Cæteris*, Erigyo, Perdiccæ, & Leonnato.

19. *Non edita est*, is niet rugbaar geworden.

20. *In multam noctem*, laet inde naght.

21. *In conspectu*, ut reus apparatu tam atroci territus, tormentorum cruciatus spontanea confessione præveniat. V. *Freinshemium.*

22. *Crudelitatis instrumenta*, ardentes faces, laminas candentes, ungulas ferreas, flagra, equuleos, stimulos, hastas, quibus oculos etiam fodicarent. V. *Raderum.*

23. *Obligantur oculi*, geblinder worden, ut feralibus istis tenebris magis etiam angeretur, & admota crudelitatis tormenta, quanto inopinata, vehementius paveseceret. Joseph. Bell. Jud. VII. 14. *Is eum revinctis post terga manibus, o ulisque fascia obstrictis, in conspectum Romanorum, veluti capite cæsurus, produxit.* V. *Freinshemium.*

24. *Ultimos* i. summos, exquisitissimos. Tacit. Agric. II. 3. *Sicut vetus ætas vidit, quid ultimum in libertate esset, ita nos quid in servitute.* &c. Noster VII. 2. 32.

25. *Laceratur* n. verberibus *n.* 16. Ungulis etiam *laceratos* fuisse Christianos docet *Herald. ad Arnob. p.* 25.

26. *Igni*, & laminis *igneis* propius admotis tentabantur ad veritatem eruendam illi, de quibus quæstio habebatur; quod vel hic Curtii locus abunde docet. Senec. de ira III. 19. *Torserat per omnia, quæ in rerum naturæ tristissima sunt, fidiculis, tabularibus, equuleo, igni, vultu suo.*

illinc verbera [27], jam non ad quæstionem, sed ad pœnam ingerebantur; non vocem modo, sed etiam gemitus habuit in potestate [28]: Sed postquam 17
intumescens corpus ulceribus [29] flagellorum [30] ictus nudis ossibus incussos ferre non poterat; *si tormentis adhibituri modum* [31] *essent, dicturum se, quæ scire expeterent, pollicetur. Sed finem quæstioni fore, jurare eos* 18
per Alexandri salutem [32] volebat, removerique tortores. Et utroque impetrato, Cratero inquit, *Dic, quid me velis dicere.* Illo indignante, *ludificari eum,* 19
rursusque revocante tortores; *tempus petere* cœpit, *dum reciperet spiritum cuncta, quæ, sciret, indicaturus.* Interim 20
equites, nobilissimus quisque, & ii maxime, qui Parmenionem propinqua cognatione contingebant, post-

suo. V. *Herald. ad Arnob. p.* 26.

27. *Verbera* licet pro *verberatione* accipiantur, tamen rem corpoream proprie significant, ut flagella, quæ sunt proprie summitates sarmentorum. Quintilianus: *Ignes ex proximo raptos, verberaque, quæ casus obtulerat.* V. *Vall. Eleg.* VI. 47.

28. *Habuit in potestate*, ut nec clamaret, nec ingemisceret. ff. l. 48. tit. 18. de quæst. *Plerique patientia, sive duritia tormenta contemnunt, ut exprimi eis veritas nullo modo possit.* His plane contraria scripsit Plutarch. Alex. f. 252. *Quo tempore Alexandrum dixisse ajunt, cum miserandis, & abjectis vocibus, precibusque Philotas Hephæstionem compellaret; adeone mollis tu Philota, & effeminatus tantas res moliebare.* Sed dici potest, primum tormenta fortiter a Philota exantlata, dein lacerato, & exulcerato corpore ad preces descendisse. V. *Raderum*, & ex illo *Freinshemium.*

29. *Ulceribus* i. vulneribus.

30. *Flagellorum* i. virgarum. Serv. Aen. V. 579. *Flagello, virga, quæ sonat in morem flagelli.* Proprie *flagella*, ut idem Georg. II. 299. *dicuntur summæ arborum partes.* Varr. R. R. I. 31. *Vitem minorem vocant flagellum, majorem etiam, unde uvæ nascuntur, palmam.* Hinc *flagella*, virgæ, quia usus *flagellorum* in cædendo est.

31. *Modum* i. *finem* n. 18. Cic. Verr. IV. *Nos modum aliquem, & finem orationis nostræ faciamus.*

32. *Per salutem* principis Christiani, per genium seu τυχὴν Regis, aut Cæsaris jurabant veteres pagani. Docet prius Apolog. c. 32. Tertullianus. Imperatores Arcadius & Honorius in l. si quis major. 41. C. de Transact. *Eos etiam hujus legis, vel jactura dignos esse jubemus, vel munere, qui nomina nostra placitis inserentes salutem principum confirmationem initarum juraverint esse pactionum.* Ita Theodosius minor Eudociam conjugem suam

postquam Philotam torqueri fama vulgaverat, legem Macedonum [33] veriti, qua cautum erat, ut propinqui eorum, qui Regi insidiati erant, cum ipsis necarentur; alii se interficiunt; alii in devios montes, vastasque solitudines fugiunt: ingenti per tota castra terrore diffuso, donec Rex, tumultu cognito, *legem se supplicio conjunctis sontium remittere* [34]
21 edixit. Philotas, verone an mendacio liberare se a cruciatu voluerit, anceps conjectura est, quoniam & vera confessis, & falsa dicentibus, idem doloris
22 finis ostenditur. Cæterum, *Pater*, inquit, *meus Hegelocho quam familiariter usus sit, non ignoratis. Illum dico Hegelochum, qui in acie* [35] *cecidit: ille omnium ma-*
23 *lorum nobis causa fuit. Nam quum primum* Jovis filium *se salutari jussit Rex, id indigne ferens ille*, hunc igitur Regem agnoscimus, *inquit*, qui Philippum dedignatur Patrem? Actum est de nobis, si ista perpeti pos-
24 sumus. Non homines solum, sed etiam Deos despicit, qui postulat Deus credi. Amisimus Alexandrum, amisimus Regem: incidimus in superbiam, nec Diis, quibus se exæquat, nec hominibus, qui-
25 bus se eximit, tolerabilem. Nostrone sanguine Deum fecimus, qui nos fastidiat? qui gravetur mortalium adire concilium? Credite mihi, & nos,
26 si viri sumus [36], a Diis adoptabimur [37]. Quis proavum

suam adegit, ut per *salutem suam* juraret se comedisse pomum. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium*.

33. *Legis* hujus etiam apud Persas usitatæ meminere Marcell. XXIII. 280. *Leges apud eos impendio formidatæ: inter quas diritate exsuperant latæ contra ingratos, & desertores, & abominandæ aliæ, per quas ob noxam unius omnis propinquitas perit.* Herod. III. 276. *Darius Intaphernem comprehendit, ejusque liberos, atque omnem familiam, quod janitori & qui a responsis erat introire illum ad Regem rei uxoriæ operam dantem introire non sinentibus aures & nares præcidisset.* Justin. X. 2. 6. Esther. VIII. 7. & 11. & apud Macedones institutæ Nostert VIII. 6. 28. V. & *Prisson. de regn. Pers.* II. 268. & ex illo *Raderum*.

34. *Remittere*, quod gloriatur VIII. 8. 18.

35. *In acie* ad Gaugamela. V. *Raderum*.

36. *Si viri sumus*, indien wy ons manlijck houden. Salust. Catil.

vum [38] hujus Alexandrum [39], quis deinde Archelaum [40], quis Perdiccam [41] occisos ultus est? Hic quidem interfectoribus [42] patris ignovit. *Hæc He-* 27
gelochus dixit super cœnam [43]: *& postera die prima luce a patre arcessor. Tristis erat, & me mœstum videbat. Audieramus enim, quæ solicitudinem incuterent. Itaque ut experire-* 28
mur, utrumne vino gravatus [44] *effudisset illa, an altiore concepta*

til. c. 40. *At ego vobis, si modo viri esse vultis, rationem ostendam, qua tanta ista mala effugiatis.* Liv. I. 58. *Si vos viri estis.* Alludit vero dictum, quod Alexandro tribuit Plutarch. f. 249. *Cunctorum esse quidem mortalium Deum communem parentem, sed peculiariter sibi adoptare optimum quemque.* V. *Freinshemium*, ejusque *Indicem*.

37. *Adoptio* est actus legitimus, imitans naturam, inventus ad solatium illorum, qui liberos non habent. V. *Jctos* & *Gell. N. A.* V. 19.

38. *Proavum* appellat *Curtius*, qui illi fuit abavus. Nihil tamen mirum aut insolens facit. Confundi enim solent cognationum vocabula. Eadem plane videtur esse causa *Libanii Declam.* 16. qui eum Alexandrum, quem nostri *proavum* vocat Curtius *avum Philippi* appellat, πρόγονον. Hæc enim vox etiam pro ulterioris gradus *avis* accipi potest, quomodo & Latina apud Juven. VIII. 134.

De quocunque voles proavum
tibi sumito libro.

V. *Freinshemium*.

39. *Alexandrum*, cognomento *Divitem*, qui & *Philellen*. V. *Freinshemium*.

40. *Archelaum*, qui *venationi indulgens a Cratero, quem in delictis habebat, imprudenter sauciatus, vitam cum morte commutavit.* V. *Diodor.* XIX. 38.

41. *Perdiccam*, de cujus nece diversa sentiunt Auctores, quos vide in Reineccii regno Macedonico. *Freinshemius*.

42. *Interfectoribus* non omnibus, sed soli Alexandro Lynceste ignovit Alexander Magnus. Justin. XI. 2. 1. *Prima illi cura paternarum exsequiarum fuit: in quibus ante omnia, cædis conscios, ad tumulum patris occidi jussit: soli Alexandro Lynceſtarum fratri pepercit.* Quamvis *omnes Philippi interfectores luisse supplicium* dixerit Noster & IV. 7. 27.

43. *Super cœnam* i. cœnæ tempore, inter cœnandum, dum cœnatur, *over maaltyd*. Sueton. Ner. c. 22. *A quibusdam ex his rogatus, ut caneret super cœnam.* Juven. XV. 14.

Tale super cœnam facinus narraret Ulysses.

Ita Stat. Theb. V. 136. *super somnos* i. dum dormio. Noster VII. 4. 7. VIII. 12. 17. 4. 30.

44. *Vino gravatus* i. valde ebrius. Quæ vero in *vino* dicuntur, aguntur, scribuntur, in *vino* relinquenda, & cum *vino* sepelienda sunt. Nec ebria pro seriis accipienda, sed dicta pro indictis, facta pro infectis habenda. Martial. I. 28. 5.

cepta consilio 45; *arcessiri cum placuit. Venit: eodemque sermone ultro repetito adjecit*, se, sive auderemus duces esse, proximas a nobis partes vindicaturum: sive deesset animus, consilium silentio esse tecturum. 29 *Parmenioni* vivo adhuc Dario, intempestiva res videbatur; non enim sibi 46, sed hosti esse occisuros Alexandrum: Darium vero sublato, præmium Regis occisi Asiam, & totum Orientem interfectoribus esse cessurum. *Adprobatoque* 47 *consilio, in hæc fides* 30 *data est & accepta. Quod ad Dymnum pertinet, nihil scio; & hæc confessus intelligo non prodesse mihi, quod prorsus sceleris expers sum.* 31 Illi rursus tormentis admotis 48, quum ipsi quoque hastis os, oculosque ejus everberarent; ut hoc quoque crimen confiteretur, 32 expressere. Exigentibus deinde, ut *ordinem cogitati sceleris* 49 *exponeret, quum diu Bactra retentura Regem viderentur, timuisse* respondit, *ne pater* LXX. *natus annos, tanti exercitus dux, tantæ pecuniæ custos, interim exstingueretur, ipsique, spoliato tantis viribus, occidendi* 33 *Regis causa non esset. Festinasse ergo se, dum præmium haberet in manibus* 50. *Repræsentasse* 51 *consilium, cujus patrem fuisse auctorem nisi crederent, tormenta quamquam tolerare*

Et non sobria verba subnotasti;
Exemplo nimium periculoso:
Μισῶ μνήμονα συμποτήν,
Procille.

x. 28. 24. *Nec facient quemquam pocula nostra reum.* V. *Raderum.*

45. *Altiore consilio concepta* i. imo pectore inita. Cic. de Orat. *Altius quid cogitare*, dieper overleggen.

46. *Sibi* i. in suos usus. Flor. 1. 16. 2. *Bellum Samniticum populus Romanus sibi gessit.* Plaut. Men. IV. 2. 83.

Huic surrepta est, non tibi.

i. in hujus, non tuum usum.

47. *Adprobato* voor goet gekeurt. *Adprobant* opus perfectum susceptores, vel redemptores *probantibus* censoribus, qui id locaverant. Appul. VI. *Ante illam vesperam opus expeditum adprobato mihi.* Huc respicit Phædr. IV. 24. 11. *Opus adprobavit.* V. *Gronov. in Plaut. Amph. Prol. n.* 13.

48. *Tormenta rursus admovere*, weer tot de tortur brengen.

49. *Ordinem sceleris*, hoe het soude in 't werck gestelt worden.

50. *In manibus* i. in potestate. Plaut. Merc. II. 3. 117.

Quia illi suam rem esse æquum est in manu.

51. *Repræsentasse.* V. x. 1. 39.

tolerare non posset, tamen non recusare. Illi conlocuti 34 *satis quæsitum videri*; ad Regem revertuntur: qui postero die, &, *quæ confessus erat Philotas, recitari; & ipsum*, quia ingredi non poterat, jussit *adferri.* Omnia 35 agnoscente eodem; Demetrius 52, qui proximi 53 sceleris particeps esse arguebatur, producitur: multa adfirmatione 54, animique pariter constantia, & vultu abnuens, *quidquam sibi in Regem cogitatum esse* 55, *tormenta etiam* deposcebat *in semetipsum.* Quum 36 Philotas circumlatis oculis, incideret in Calin quendam, haud procul stantem, *propius eum* jussit *accedere.* Illo perturbato, & recusante transire ad eum, *Patieris*, inquit, *Demetrium mentiri, rursusque me excruciari?* Calin vox, sanguisque defecerant 56; & 37 Macedones Philotam inquinare 57 innoxios velle suspicabantur: quia nec a Nicomacho, nec ab ipso Philota, quum torqueretur, nominatus esset adolescens. Qui, utpræfectos Regis circumstantes se vidit, *Demetrium, & semetipsum id facinus cogitasse* confessus est. Omnes ergo a Nicomacho nominatos, 38 more patrio 58, dato signo, saxis obruerunt 59. Magno 39

52. *Demetrius* unus e custodibus corporis, in cujus interfecti locum suffectus est Ptolomæus ille, qui post Alexandri mortem in Aegypto regnavit. V. *Raderum.*

53. *Proximi* i. nuper agitati. *Proximum triennium*, quod *proxime* præcessit. *Nep. Hann.* III. 2.

54. *Adfirmatione* i. *adjeratione* Tacit. Ann. 2. 2. *Scipiones hæc, & Silani, & Cassii adfeverationc multa censebant.*

55. *Cogitatum esse.* V. VIII. 6. 30.

56. *Vox sanguisque defecerant*, scilicet *claudente noxarum conscientia linguam*, ut de Chonodomario loquitur Marcell. XVI. & de Zizai, XVII. *amisso vocis officio præ timore.* Noster VII. 1. 8: 7. 26.

57. *Inquinare* i. maculare, polluere. Cic. pro Dejot. *Ut domestica tua inhumanitate nostræ civitatis humanitatem inquinares.* Sic *uva inquinat pedes prefsantes* Prop. III. 15. 9. quos dum premitur, maculat, & sordidos efficit.

58. *More patrio* i. Macedonico *n.* 10.

59. *Saxis obruerunt*, V. III. 4. 11. §. 66. jaculis confossos dicit *Arrian.* III. 223. supplicium capitale subiviſse *Diod.* XVII. 80. Lapidationem Macedonibus fuisse usitatam docet & Hermolai exemplum apud Arrian. IV. 272.

Tum

gno non modo salutis, sed etiam vitæ [60] periculo liberatus erat Alexander: quippe Parmenio, & Philotas, principes amicorum, nisi palam fontes, sine indignatione totius exercitus non potuissent damnari. Itaque anceps quæstio fuit: dum inficiatus est [61] facinus, crudeliter torqueri videbatur, post confessionem, Philotas ne amicorum quidem misericordiam meruit.

Q. CUR-

Tum Hermolaum, & cæteros comprehensos a circumstantibus lapidibus obrutos fuisse.

60. *Salutis*, de præsenti dicitur conjuratione. *Vitæ*, de eo tempore, quod post eam victurus erat Alexander. Itaque ait Curtius, non solum in præsens saluti Regis, sed vitæ etiam postvivendæ palam damnato, & convicto hoc pari consultum fuisse. V. *Barthium Adversar.* XXVIII. 6.

61. *Inficiatus est* i. negavit. Flor. I. 22. 2. *Posthumium inficiantem, quas promiserat prædas, lapidavit.* Liv. VI. 40. *Quorum alterum neque nego, neque inficias eo.* Noster VII. 1. 26: 7. 25. qui *inficias ire* infr. VII. 1. 35.

Q. CURTII RUFI DE REBUS ALEXANDRI MAGNI, REGIS MACEDONUM,

LIBER VII.

CAP. I.

ARGUMENTUM.

Militem Philotam interemptum desiderantem ad concionem vocat, Alexandrum Lyncesten interfici curat, Amyntam & Simmian conjurationis cum Philota initæ suspectos, innocentiam suam gravi oratione dum tuentur, audit Alexander.

PHilotam sicut recentibus [1] sceleris ejus vestigiis jure adfectum supplicio censuerant milites; ita, postquam desierat esse [2], quem odissent, invidia in misericordiam [3] vertit [4]. Moverat & claritas

Recentibus i. non ita pridem visis, *die onlanghs gebleecken waren. Recens ira*, modo orta *Prop.* II. 4. 5. *recens res*, recenter & non ita pridem, quæ Segulio obvenerat. *Cic. Fam.* XI. 21. *Recens* proprie est renovatum. Inde *recentari* est renovari Cneo Matio in Mimiambis apud *Non.* II. 751. & *Gell. N. A.* XV. 25.

Jam jam albicassit Phœbus, & recentatus
Commune lumen hominibus, voluptasque.

2. *Esse* i. vivere. Plaut. Capt. III. 3. 1.

Nunc illud est, quum me fuisse, quam esse mavelim.

Nep. Timoth. IV. 1. *Hujus post mortem cum populum judicii sui pœniteret.*

3. *Misericordiam.* Affine est illud Liv. XXIX. 22. *Jam senescente invidia, molliebatur ira.* V. *Freinshemium.*

4. *Vertit* præterito tempore dictum. V. *Freinshemium* & *Mod. Novant. Lect.* 99. 7.

5. Se-

ritas juvenis; & patris ejus senectus 5 atque orbitas 6.
3 Primus Asiam aperuerat 7 Regi, omnium periculorum ejus particeps; semper alterum in acie cornu defenderat: Philippo 8 quoque ante omnes amicus; & ipsi Alexandro tam fidus, ut occidendi Attalum
4 non alio 9 ministro uti mallet. Horum cogitatio subibat exercitum 10; seditiosæque 11 voces referebantur ad Regem: queis ille haud sane motus, satisque prudens 12, Otii vitia negotio discuti 13, edicit,
5 *ut omnes in vestibulo regiæ præsto adforent.* Quos ubi frequentes adesse cognovit; in concionem processit. Haud dubie ex composito 14 Apharias postulare cœpit, *ut Lynceſtes* 15 *Alexandr, qui multo, antequam Philotas Regem, voluisset occidere, exhiberetur* 16. A duo- 6
bus indicibus 17 sicut supra diximus 18, delatus, tertium jam annum custodiebatur in vinculis. Eundem in Philippi cędem quoque conjurasse cum Pausania 19, pro comperto fuit: sed quia primus 20 Alexandrum *Regem* salutaverat, supplicio magis, quam crimini 21 fuerat exemptus. Tum quoque Antipatri soceri 7
ejus preces justam Regis iram morabantur. Cæterum recruduit 22 soporatus dolor: quippe veteris periculi memoriam presentis cura renovabat. Igi- 8
tur Alexander ex custodia educitur, jussusque dicere, quam toto triennio 23 meditatus erat

5. Senectus, *natus erat septuagesimo annos* VII. 2. 33.

6. *Orbitas*, quia tres amisit filios, *Hectorem* IV. 8. 8. *Nicanorem* VI. 6. 18. *Philotam* VI. 11. 38.

7. *Aperuerat* missu Philippi patris Alexandri. Diodor. XVI. 92. *Hoc anno Philippus, summus belli dux a Græcis factus, bellum Persicum inchoavit, ac statim Attalum & Parmenionem, cum parte copiarum, & mandatis, ut urbes ibi Græcas liberarent, in Asiam præmisit.* Eadem Justin. IX. 5 8. V. *Raderum*, & ex illo *Freinshemium.*

8. *Philippus* quanti fecerit Parmenionem, docet in Apophthegmatis Plutarch. c. 29. *Philippus Athenienſium laudabat fortunam, qui quotannis decem Imperatorum deligendorum copiam haberent: se dicebat intra multos annos unum modo ducem reperisse Parmenionem.* V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

9. *Non alio*, quam Parmenione. V. VI. 9. 17. §. 23.

10. *Cogitatio subibat exercitum* i. exercitus recordabatur.

11. *Seditiosæ* i. turbulentæ, die nae oproer smaecken. Cic. de Invent. I. *Seditiosa, & tumultuosa vita.* Noster IX. 4. 16. Non. I. 96. *Seditionis proprietas a M. Tullio manifesta est de rep.* VI. *Eaque dissensione civium, quod seorsum eunt alii ad alios, seditio dicitur.* V. & *Vall. Eleg.* IV. 63.

12. *Prudens* i. intelligens, scieus. Nep. Con. I. 2. *Nam prudens rei militaris erat.*

13. *Otii vitia negotio discuti.* Senec. Epist 56. *Magni Imperatores cum male parere militem vident, aliquo labore compescunt, & expeditionibus detinent: nunquam vacat lascivire districtis, nihilque tam certum est, quam otii vita negotio discuti.*

14. *Composito*, het was daar op aengeleyt. Virg. Aen II. 129. *Composito rumpit vocem.* Vis huic voci inest fraudis, & dolosi alicujus pacti. Noster IX. 7. 24. *Ex compacto* Liv. V. 11. Cic. Attic. X. 14. Plaut. Capt. III. 1. 24.

15. *Lynceſtes.* i. *Lynceſtarum frater* Justin. XI. 2. 2. *filium Aeropi, qui tum temporis Thessalico equitatui præfuit.* Arrian. I. 70. *gener Antipatri, qui præpositus Macedoniæ erat* Justin. XI. 7. 1. & Noster n. 7.

16. *Exhiberetur* i. *e custodia produceretur* n. 8.

17. *Duobus indicibus; indicio captivi* Just. XI. 7. 1.

18. *Supra dictum* libro primo, vel secundo, qui interciderunt.

19. Pausanias *nobilis ex Macedonibus adolescens Philippum in transitu obtruncat, quia primis pubertatis annis stuprum per injuriam passus ab Attalo fuerat, & querelam Philippo sæpe detulerat, sed variis frustrationibus non sine risu dilatus, honoratum insuper ducatu adversarium viderat.* Justin. IX. 6.

20. *Primus.* Arrian. I. 70. *Et tum quidem in culpa quum esset, Alexander eum dimiserat, quod primus amicorum post Philippi obitum ad se venisset, & thorace indutus eum in regiam comitatus esset, servans in eo auspicium dignitatis suæ*, ut addit Just. XI. 2. 2.

21. *Supplicio magis, quam crimini.* Sic apud Liv. XXXVI. 35. Epirotis *responsum datum est, quo veniam impetrasse, non causam probasse videri possent.* Justin. XXXII. 1. *Demetrius veniam patri, non jure defensionis, sed patrocinio pudoris obtinuit: quod ipsum decreto senatus significatum est, ut appareret, non tam absolutum Regem, quam donatum filio patrem.* V. *Freinshemium.*

22. *Recruduit* i. novas vires, novum sensum accepit, denuo iritatus est. Cic. Fam. IV. 6. *Nunc autem accepto hoc tam gravi vulnere, etiam illa, quæ consenuisse videbantur, recrudescunt*, weder op breecken. *Crudum* est incoctum. Plaut. Aul. III. 2. 16. *Utrum crudum, an coctum edim.* Mart. III. 13. 3. *tanquam omnia cruda attulerit.* Inde *cruda poma*, immatura Cicer. de Senect. *crudi lateres* nostro VIII. 10. 25. non cocti: *crudus amor*, recens, nondum temporis longinquitate firmatus Stat. Theb. II. 341. *crudum vulnus*, recens acceptum Plin. Epist. V. 16.

23. *Toto triennio*, si computes simul annum currentem, nec dum

rat [24], defensionem, hęsitans & trepidus pauca ex iis, quę
compoſuerat [25], protulit: ad ultimum non memoria
ſolum, ſed etiam mens eum deſtituit [26]. Nulli erat du-
9 bium, quin trepidatio conſcientiæ indicium eſſet [27],
non memoriæ vitium. Itaque ex iis, qui proxime
adſtiterant, obluctantem adhuc oblivioni lanceis [28]
confoderunt. Cujus corpore ſublato, Rex *intro-*
10 *duci juſſit Amyntam* [29] & *Simmiam:* nam Polemon,
minimus ex fratribus, quum Philotam torqueri com-
periſſet, profugerat [30]. Omnium Philotę amicorum
11 hi cariſſimi fuerant: ad magna & honorata miniſte-
ria,

dum exactum. Ita & Diodor. XVII. 80. *Is jam triennium in cuſtodia detentus fuerat.* At VIII. 8. 6. *per biennium dilatus* dicitur, nimirum non computatis menſibus, qui excedebant. Eadem conciliat ſupr. n. 6.

24. *Meditatus erat* i. excogitaverat, mente perpenderat. Non. IV. 319. *Meditari, excogitare.* Terent. Andr. II. 4. 3.

Venit meditatus alicunde ex ſolo loco.

Verbum eſt Poetarum, & Oratorum. Virg. Ecl. I. 2.

Sylveſtrem tenui Muſam meditaris avena.

Horat. Epiſt. II. 2. 76.

I nunc, & verſus tecum meditare canoros.

25. *Compoſuerat*, hadde by een gebraght. In *utroque ſermone verba componuntur.* Cic. Fam. X. 22. *Ne noſtro arbitratu componeretur ſenatus conſultum.*

26. *Deſtituit*, het heeft hem gemanqueert.

27. *Tripidatio, Conſcientia indicium.* Tacit. Hiſt. III. 10. 4. *Id ipſum apud infenſos incitamentum erat, tanquam nimius pavor conſcientiam arguere-*

28. *Lanceis.* Marcellin. XXIX. 430. *Priſco more militiæ dedit occidendos.* Ubi *Lindenbrogius:* Is mos talis erat. Accepto fuſte tribunus vix tantum adtingebat damnatum: quod ubi factum, omnes qui in caſtris erant, cædendo feriendoque gladiis, lapidibusque damnatum porro conficiebant, uti id ex Polybio, Tacito, Lampridio conſtat. Et in noſtra quoque militia ſimilis pœna obſervatur: caſtrenſique vocabulo Theotiſce dicunt, *durch die ſpieſſe lauffen.* V. & *Lipſ. de Mil. Rom.* V. 18.

29. Amyntam *Andromenis filium ferunt quoque eodem tempore in judicium vocatum, & cum eo Polemonem, Attalum, Simmiamque, Amyntæ fratres, tanquam & ipſe inſidiarum adverſus Alexandrum conſcii fuiſſent.* Arrian. III. 226.

30. *Profugerat*, quod ſuſpicionem criminis, & conſcientiæ movet. Ideo Senatus conſulti Syllaniani interpretibus placuit, ut *qui ante quæſtionem habitam fugerint, ſi aperto teſtamento liberi ſcripti inveniantur*, multo duriore

ria, illius maxime ſuffragatione [31] producti [32]: me-
mineratque Rex, ſummo ſtudio ab eo conciliatos [33]
ſibi. Nec dubitabat *hujus quoque ultimi conſilii fuiſſe*
12 *participes.* Igitur, *olim eſſe ſibi ſuſpectos matris ſuæ lite-*
ris, quibus eſset admonitus, ut ab his ſalutem ſuam tueretur. Cæterum ſe invitum deteriora credentem, nunc ma-
13 *nifeſtis indiciis victum, juſſiſſe vinciri. Nam pridie quam detegeretur Philotæ ſcelus, quin in ſecreto cum ipſo fuiſſent, non poſſe dubitari. Fratrem vero, qui profugerit, quum Philotas torqueretur, aperuiſſe cauſam* [34]. *Nuper præter*
14 *conſuetudinem, officii ſpecie, amotis longius cæteris, admoviſſe* [35] *ſemetipſos lateri ſuo, nulla probabili* [36] *cauſa: ſeque mirantem, quod non vice ſua* [37] *tali fungerentur officio; & ipſa trepidatione eorum perterritum, ſtrenuo ad armigeros, qui proximi ſequebantur, receſſiſſe. Ad hoc ac-*
15 *cedere, quod quum Antiphanes, ſcriba* [38] *equitum, Amyntæ denuntiaſſet, pridie quam Philotæ ſcelus deprehenſum eſſet*, ut ex ſuis equis more ſolito [39] daret iis, qui amiſiſſent

riore conditione cauſam dicant, quam ſi non fugiſſent. l. 25. §. 1. ad SC. Syllan. V. *Freinshemium.*

31. *Suffragatione* i. commendatione. *Suffragari* proprie eſt commendare aliquem apud illos, qui *ſuffragia* ſunt daturi. Sueton. Claud. c. 40. *Inter cauſas ſuæ ſuffragationis poſuit* &c. V. *Voſſ. Lex.*

32. *Producti* i. promoti, provecti. Sueton. Claud. c. 4. *Quin per eosdem articulos & gradus producendus ſit.* Cic. Fin. III. προηγμένα i. *producta nominantur, quæ vel ita appellamus, id erit verbum e verbo, vel promota*, &c.

33. *Conciliatos* i. amicos reddidos. Cic. de Orat. II. *Ut conciliemus nobis eos, qui audiunt.* Scalig. Conject. in Varr. p. 82. *conciliare verbum eſt fullonium,*

a ciliis, *quæ Græce* κιλίκια *dicuntur. Ex iis coacta veſtimenta vulgo, feltra vocamus, nempe* τὰ ἐκ τριχῶν συντιθέμενα. Noſter VII. 9. 19.

34. *Cauſam* n. ſecreti, & quicquid ibi actum ſit, & ſe, ſuosque fratres in eodem cum Philota conſilio fuiſſe. V. *Freinshemium.*

35. *Admoviſſe* i. junxiſſe.

36. Probabile *eſt id, quod vere fieri ſolet, aut quod in opinione poſitum eſt, aut quod habet in ſe ad hoc quandam ſimilitudinem, ſive id falſum eſt, ſive verum.* Cic. de Invent. I. Noſter X. 9. 11.

37. *Vice ſua*, in haar beurte.

38. *Scriba* V. VII. 3. 4. §. 7.

39. *More ſolito*; duces enim atque legati plures equos alere conſueverunt, quos uſus militiæ poposcit, ut iis, qui ſuos amiſiſ-

amiſſiſſent ſuos; *ſuperbe reſpondiſſe*, niſi incepto de-
16 ſiſteret, brevi ſciturum, quis ipſe eſſet. *Jam linguæ violentiam*, temeritatemque verborum, quæ in ſemet jacularentur, nihil aliud eſſe, quam ſceleſti animi indicem ac teſtem: quæ ſi vera eſſent, idem meruiſſe eos, quod Philotam; ſi falſa, exigere ipſum,
17 ut refellant[40]. Productus deinde Antiphanes, *de equis non traditis, & adjectis etiam ſuperbe minis*, indi-
18 cat. Tum Amyntas, facta dicendi poteſtate; *ſi nihil*, inquit, *intereſt Regis*[41]: *peto, ut, dum dico, vinculis liberer.* Rex *ſolvi utrumque* jubet: deſideranti-
que Amyntæ, *ut habitus*[42] *quoque redderetur armige-*
19 *ri, lanceam*[43] *dari* juſſit. Quam ut læva comprehendit, evitato eo loco, in quo Alexandri corpus paulo ante jacuerat; *Qualiscunque*, inquit, *exitus nos*

ſent, darent. Cæſ. B. G. VII. 65. 5. *Eorum adventu, quod minus idoneis equis utebantur, a tribunis militum, reliquisque, ſed & equitibus Romanis, atque evocatis equos ſumit, Germanisque distribuit.* Tacit. Ann. I. 67. 3. *Equos dehinc, orſus a ſuis, legatorum tribunorumque nulla ambitione, fortiſſimo cuique bellatori tradit.* Ubi V. *Freinshemium.*

40. *Refellant* i. refutent, falſa eſſe convincant. Donat. Terent. Phorm. I. 2. 82. *Refelles, refutabis, redargues. Nam prorſus refellere eſt redarguere falſitatem.* Serv. Aen. IV. 380. *Refello, vel retardo, vel falſa eſſe convinco: refello enim ab eo, quod eſt fallo, venit.*

41. *Intereſt Regis* i. nihil demitur, additurque Regis auctoritati, dignitati, majeſtati, quo habitu dicam, mea vero plurimum interſit, quo ore, vultu, cultuque reſpondeam, quod ex his notis conſcientia quodammodo deprehendi poſſit; V. *Raderum.*

42. *Habitus*, n. *quo Alexandrum comitari ſolebat*; n. 20. Eſt itaque hic *habitus*, modus, ſeu forma, ut in illis Marcell. XVII *Quem habitum caput porci ſimplicitas militaris appellat.* V. *Freinshemium.*

43. *Lanceam* armigerorum inſigne, vel, ut Noſter vocat, *habitum* fuiſſe hinc diſcimus. Idem etiam ex aliquot hujus auctoris locis claret. Ita VI. II. 31. amici Regis Philotæ *os, oculosque haſtis everberant*; quod de his *lanceis* intelligo, quæ perpetuo ipſis ad manum. Modo *n.* 9. Alexandrum Lynceſten, *qui proxime adſtiterant, Lanceis confoderunt*: quos autem putamus proximos adſtitiſſe, niſi hos, qui haud dubie produxerunt eum in concionem, ut VI. 8. 24. Philoram. Reliqui enim milites phalangitæ *lanceas* non habebant, ſed

nos manet, Rex: confitemur, proſperum[44] *eventum tibi debituros; triſtiorem*[45] *fortunæ imputaturos*[46]. *Sine præ-* 20
judicio[47] *dicimus cauſam*[48], *liberis corporibus, animisque. Habitum etiam, quo te comitari ſolemus, reddidiſti.*
Cauſam non poſſumus; fortunam timere deſinemus. Te 21
quæſo, permittas mihi id primum defendere, quod a te ultimum objectum eſt. Nos, Rex, ſermonis adverſus majeſtatem tuam habiti nullius conſcii ſumus nobis. Dicerem jampridem, viciſſe te invidiam[49], *niſi periculum eſſet, ne alia maligna*[50] *dicta crederes blanda oratione purgari. Ca-* 22
terum, etiamſi militis[51] *tui in agmine deficientis, & fatigati, vel in acie periclitantis*[52], *vel in tabernaculo ægri*
&

ſed fariſſas. V. *Freinshemium.*

44. *Proſperum*, ſi abſolvamur:

45. *Triſtiorem*, ſi condemnemur. V. *Raderum.*

46. *Imputaturos* i. adſcripturos. Tacit. Hiſt. IV. 14. 8. *Cujus ambiguam fortunam Veſpaſiano imputaturos.* Noſter *n.* 22.

47. *Sine præjudicio* i. ab nullo ante nec publice, nec privatim damnati. *Poteſtati enim*, ut Auguſtin. Epiſt. 137. *ſub cujus examine cauſa pendet, facit injuriam, qui illius judicium ſuo vult judicio prævenire.*

48. *Dicimus cauſam* i. reſpondemus criminibus objectis. *Dicere cauſam* aliquando eſt defendi vel per ſe, vel per patronum, & *cauſæ dictio* eſt apologia. Cæſ. Bell. Gall. I. 4. 1. *Helvetii moribus ſuis Orgetorigem ex vinculis cauſam dicere coegerunt: damnatum pœnam ſequi oportebat, ut igni cremaretur: die conſtituta cauſæ dictionis, Orgetorix ad judicium omnem ſuam familiam, ad hominum millia decem, undique coegit; & omnes clientes, obæratosque ſuos, quorum magnum numerum habebat, eodem conduxit: per eos, ne cauſam diceret, ſe eripuit.* Noſter VII. 2. 9. V. *Bud. Annot. poſt. in Pand. p.* 33.

49. *Viciſſe te invidiam* i. te majorem eſſe *invidia*, nullius amplius te invidia poſſe lædi; omnes enim mortales virtutibus tuis regiis multis partibus ſuperaſti. V. *Raderum.*

50. *Maligne dicta* i. atrocia in te jactata verba. Non. IV. 299. *Malignum ſignificat conſuetudine malevolum.*

51. *Militis* non omnia dicta ſunt ſtatim examinanda, ſed ſæpius diſſimulanda. Ita Antigonus apud Senec. de ira III. 22. *Quid facilius fuit Antigono, quam duos manipulares duci jubere, qui incumbentes regio tabernaculo faciebant, quod homines & periculoſiſſime & libentiſſime faciunt, de Rege ſuo male exiſtimant? Audierat omnia Antigonus, utpote cum inter dicentes, & audientem palla intereſſet: quam ille leviter commovit, &, longius, inquit, discedite, ne vos Rex audiat.*

52. *Periclitantis* i. in periculo

& vulnera curantis; aliqua vox asperior esset accepta [53]; meruera-
mus fortibus factis, ut malles ea tempori nostro im-
23 putare, quam animo. Quum quid accidit tristius [54], omnes rei sunt: corporibus nostris, quæ utique non odimus [55], infestas admovemus manus; parentes liberis si occurrant [56], & ingrati, & inviſi ſunt. Quum donis honoramur, quum præmiis onuſti revertimur, quis ferre nos potest? quis illam animorum alacritatem continere? Militantium nec indi-
24 gnatio, nec lætitia moderata est. Ad omnes adfectus [57] impetu rapimur. Vituperamus [58], laudamus, miſere-mur, iraſcimur, utcunque præſens movit adfectio. Modo Indiam adire, & Oceanum libet; modo conjugum & li-
25 berorum patriæque memoria occurrit [59]. Sed has cogitationes, has inter ſe conloquentium voces, ſignum tuba datum finit: in ſuos ordines quisque currimus, & quidquid irarum in tabernaculo conceptum est, in hoſtium [60] effunditur capi-
26 ta. Utinam Philotas quoque intra verba peccaſſet [61]. Proinde

verſantis. Cic. de Inv. II. *Periclitari omnium jura.* Noſter VII. 2. 5.

53. *Accepta* i. audita, infr. IX. 9. 6. X. 1. 34.

54. *Triſtius.* Ita Petron. c. 20. *Si quid triſtius paras.*

55. *Non odimus.* Paul. Eph. v. 29. *Nemo unquam ſuam ipſius carnem odio habuit.*

56. *Liberis occurrant* i. *liberorum* licentiæ ſe opponant, eosque caſtigent. Prop. I. 20. 2.

Sæpe imprudenti fortunâ occurrit amanti.

V. *Loccenii Indicem.*

57. *Adfectus* voce veteres quemvis animi motum, ſive bonus, ſive malus, ſive denique ἀδιάφορον ille eſſet, deſignarunt. Cic. Tuſc. V. *Sic enim princeps ille Philoſophiæ diſſerebat, qualis cujusque animi affectus eſſet, talem eſſe hominem: qualis autem ipſe homo eſſet, talem eſſe orationem; orationi autem facta ſimilia, factis vitam. Affectus autem animi in bono viro laudabilis.* V. *Vorſt. de Latin. mer. ſuſp. c.* 14. *Sciop. Infam. Famian. p.* 7.

58. *Vituperamus* i. *vitium rei paramus* Donato Andr. prol. v. 15. *Quod vituperabile eſt per ſe ipſum, id eo ipſo vitium nominatum puto, vel etiam a vitio dictum vituperari.* Cic. de Fin. III.

59. *Memoria occurrit*, ita & VI. 3. 1. *Inoritur* Tac. Ann. XI. 23. 4. *Quid ſi memoria eorum inoriretur, qui &c.*

60. *In hoſtium capita.* Sic Germanicus poſt ſeditionem militarem precatur Deos ſuos; *eluant hanc maculam, irasque civiles in exitium hoſtibus vertant;* Tacit. Ann. I. 43. 3. V. *Freinshemium.*

61. *Intra verba peccaſſet* i. verbis ſolis deliquiſſet, *ad rem ea non contuliſſet*, ut loquitur Terent. Eun.

inde ad id revertar, propter quod rei ſumus. Amicitiam [62], *quæ nobis cum Philota fuit, adeo non eo inficias, ut expetiſſe confitear. An vero Parmenionis, quem tibi proximum* 27
eſſe voluiſti, filium, omnes pene amicos tuos dignatione [63] *vincentem, cultum eſſe nobis miraris? Tu hercule, ſi ve-* 28
rum audire vis, Rex, huius nobis periculi cauſa es. Quis enim alius effecit, ut ad Philotam decurrerent, qui placere vellent tibi? Ab illo traditi [64] *ad hunc gradum amicitiæ tuæ adſcendimus. Is apud te fuit, cujus gratiam expetere, & iram timere poſſemus. Annon propemodum in tua ver-* 29
ba [65], *tui omnes te præeunte juravimus*, eosdem nos inimicos amicosque [66] habituros eſſe, quos tu haberes?

Eun. IV. 6. 4. Tacit. Hiſt. I. 18. 3. *Non ultra verba, ac voces errare.* Celſ. de re med. III. 11. *Intra verba decipiunt.* V. *Loccenii Indicem.*

62. *Amicitiam.* Ita Tacit. VI. 8. 2. *Fatebor & fuiſſe me Sejano amicum, &, ut eſſem, expetiſſe, & poſtquam adeptus eram, lætatum.* &c. Quem ex Curtio membra aliquot in M. Terentii ſermonem transtuliſſe putat ad hunc locum *Lipſius.*

63. *Dignatione* i. dignitate, gratia. In l. 2. §. 36. de Orig. jur. Qui eorum maximæ dignationis apud populum Romanum fuerunt. V. *Loccenii Indicem* hooger gehouden worden Juſtin. XXVIII. 4. 10. *Din in ſumma dignatione Regis vixit.* Sueton. Jul. c. 4. *Non ſine ſumma dignatione*, ut legit *Caſaubonus.*

64. *Traditi* i. commendati. Horat. Sat. I. 9. 47. *Hunc hominem velles ſi tradere.* Cic. Fam. VII. 5. *Totum denique hominem tibi trado de manu (ut ajunt) in manum.*

65. *In tua verba.* Paterc. II. 20. 4. *Is cum univerſus in verba ejus juraſſet.* Apud tribunos enim militum nominatim citabantur, & dicebantur jurare in verba ſummi ducis. Liv. XXVIII. 29. *Citati nominatim milites apud tribunos militum in verba P. Scipionis jurant.* Quo alludit Ovid. Art. I. 687.

Jurabant omnes in læſi verba mariti.

Dicebantur etiam *jurare in nomen* ducis. Sueton. Claud. c. 10. *Armatos pro concione jurare in ſuum nomen paſſus* eſt. Marcell. XXI. 198. *Juſſique univerſi in ejus nomen jurare.* V. *Schel. in Hygin. f.* 173.

66. *Eosdem inimicos, amicosque habituros ſe eſſe*, verba ſunt cocundis federibus ſolemnia. Liv. XXIX. 23. *Societas inter populum Carthaginenſem, Regemque, data ultro citroque fide, eosdem amicos, inimicosque habituros, jure jurando adfirmatur.* Hæc vero, quia hic de amicitia erat ſermo Amyntæ, paulo violentius ad militare ſacramentum traxit Curtius. V. *Freinshemium. Demſter. A. R. X.* 3.

res? *hoc sacramento*[67] *pietatis obstricti*[68] *aversaremur*
30 *scilicet, quem tu omnibus præferebas. Igitur si hoc crimen est; tu paucos innocentes habes: imo hercule neminem. Omnes enim Philotæ amici esse voluerunt: sed totidem, quot volebant esse, non poterant. Ita*[69] *si a conscis*[70] *amicos non dividis; nec ab amicis quidem*
31 *separabis illos, qui idem esse voluerunt. Quod igitur conscientiæ adfertur indicium*[71]*? ut opinor, quia pridie familiariter, & sine arbitris loquutus est nobiscum? At ego purgare non possem, si pridie quidquam ex vetere vita ac more mutassem. Nunc vero, si, ut omnibus diebus, illo quo-*
32 *que, qui suspectus est, fecimus, consuetudo diluet crimen. Sed equos Antiphani non dedimus? & pridie quam Philotas detectus est, hæc mihi cum Antiphane res erat? qui suspectos*[72] *facere vult, quod illo die equos non dederimus; semet ipsum, quod eos desideraverit, purgare non poterit.*
33 *Anceps enim est crimen inter retinentem & exigentem; nisi quod melior est causa*[73] *suum non tradentis, quam poscentis*

67. *Sacramentum* militare est jusjurandum, in quod miles, qui nomen suum dabat, adigebatur. Formulam exhibent *Gell. N. A.* XVI. 4. *Stewech. in Veget.* II. 5. *Demster. A. F.* X. 3.

68. *Obstricti* i. obligati, dediti, *verplight*. Cic. pro Cæl. *Hunc addictum, deditum, obstrictum habetis.* Noster VIII. 12. 17.

69. *Ita* valet hic, ex eo consequitur, inde fit. V. *Freinshemium.*

70. *Si a consciis amicos non dividis* i. nisi a conjuratis separaveris amicos, non poteris amicos separare ab iis, qui amici Philotæ esse voluerunt; idem enim crimen, *esse amicum*, & *velle esse*, quamvis non possis. Sicut eadem virtus est, velle pro rege in prælio, vel periculo regis occumbere, & occumbere. V. *Raderum.*

71. *Conscientiæ indicium* i. aliæ notæ, & signa conjurationis. V. *Raderum.*

72. *Suspectos*, quod pro spe magnarum opum, quas occiso Rege, ex amicitia Philotæ habituri essent, jam tum ferociissent: eam enim superbiam pro argumento habebant plusquam civilia cogitantes. Et cum Amyntas regerit crimen, *suspectam* facere conatur, Antiphanem, quod esset ipse, *homo superbissimus, certe iniquissimus* n. 34. V. *Freinshemium.*

73. *Causa* i. conditio, status. Cic. Fam. VI. 3. *Neque ea mea erat causa atque fortuna, ut, cui ipsi omnia deessent, alterum confirmarem.* Adfertur illud l. 9. ff. de Publ. in rem act. *melior est causa possidentis, quam petentis.* V. *Vorst. de Latin. merit. susp.* c. 3.

74. *Ina-*

tis, quam poscentis alienum. Caterum, Rex, equos de- 34
cem habui, e queis Antiphanes octo jam distribuerat iis, qui amiserant suos. Omnino duos ipse habebam: quos quum vellet abducere homo superbissimus, certe iniquissimus, nisi pedes militare vellem, retinere cogebar. Nec insicias eo, 35
liberi hominis animo loquutum esse me cum ignavissimo; & hoc unum militiæ suæ usurpante, ut alienos equos pugnaturis distribuat. Huc enim malorum ventum est, ut verba mea eodem tempore, & Alexandro excusem, & Antiphani. At hercule mater de nobis inimicis tuis scripsit. Uti- 36
nam prudentius esset solicita pro filio, & non inanes quoque species[74] *anxio animo figuraret*[75]*! Quare enim non adscribit metus sui causam? Denique non ostendit auctorem, quo facto dictove nostro mota tam trepidas tibi literas scripsit. O miseram conditionem meam, cui forsitan non pe-* 37
riculosius est tacere[76]*, quam dicere*[77]*. Sed utcunque cessura res est*[78]*, malo tibi defensionem meam displicere, quam causam. Agnosces autem, quæ dicturus sum; quippe meministi, quum me ad perducendos ex Macedonia milites mitteres, dixisse te,* multos[79] juvenes in domo
tuæ matris abscondi[80]. *Præcepisti igitur mihi,* ne 38
quem præter te intuerer[81]; sed detrectantes militiam perducerem ad te. *Quod equidem feci, & liberius, quam expediebat mihi, exsequutus sum imperium tuum.*

74. *Inanes species*, inbeeldingen. Cic. N. D. I. *Objiciuntur sæpe formæ, quæ reipsa nullæ sunt, speciem autem offerunt.* De reipsa Senec. Epist. 13. *Nonnunquam apparentibus signis, quæ mali aliquid pronuntient, animus sibi falsas imagines fingit.*

75. *Figuraret* i. exprimeret, effingeret. Cic. Timæo: *Deus mundum ea forma figuravit.*

76. *Tacere*, sic enim reum se fateretur. V. *Raderum.*

77. *Dicere*, sic enim læderet filium accusatorem.

78. *Utcunque* cessura res est, *hoe het oock magh uytvallen* i. quomodocunque. Cic. in Orator. *Utcunque animum audientis moveri vellet.* Noster VII. 4. 16.

79. *Integros*, versch, nieuw. Sic *integrum bellum* IX. 4. 16. *recentes* III. 7. 9.

80. *Abscondi* i. versari, esse, ne ad militiam pertrahantur, ut Achilles latitavit in Scyro insula.

81. *Intuerer* i. observarem. Nep. Chabr. IV. 1. *Omnes* eum adspiciebant i. reverebantur, & ut Catul. XI. 6. respectabant. V. *Sciop. Infam. Famian. p.* 40.

tuum. Gorgian [82], *Hecataeum* [83], *& Gorgatam, quo-*
39 *rum bona opera uteris, inde perduxi. Quid igitur iniquius est, quam me, qui, si tibi non paruissem, jure daturus fui poenas; nunc perire, quia parui* [84]? *Neque enim nulla alia matri tuae persequendi nos causa est, quam quod*
40 *utilitatem tuam muliebri praeposuimus gratiae. Sex millia Macedonum peditum, & sexcentos equites adduxi, quorum pars sequutura me non erat, si militiam detrectantibus indulgere voluissem. Sequitur ergo, ut, quia illa propter hanc causam irascitur nobis, tu mitiges matrem, qui irae ejus nos obtuliſti* [85].

CAP.

82. *Gorgiae*, ut opinor, mentio est apud *Arrian.* v. 333. Ubi in pugna adversus Porum inter copiarum duces nominatur. Recensetur a *Justin.* XII. 12. 8. inter senes dimissos, quod *Curtio* non bene consonat, nisi sic capias, ut Justinus senioribus hunc etiam adjecerit, quamvis forte alia ex causa dimissum. V. *Freinshemii Indicem.*

83. *Hecataeum* esse eundem, de quo ex *Diodoro* diximus VI. 9. §. 23. putat in *Indice Freinshemius*: ejus fuisse filium vult *Raderus.*

84. *Quia parui.* Ejusdem argumenti defensio est apud Senec. Contr. 3. *Ergo nihil interest, venenum domino aliquis dederit, an negaverit?* V. *Freinshemium.*

85. *Ob ulisti* i. objecisti, exposuisti, dedisti occasionem, ut nobis irasceretur.

Supervenerunt,

CAP. II.

ARGUMENTUM.

Polemonem reprehensum, ejusque fratres Amyntam, & Simmiam in gratiam recipit, & Polydamanta in Mediam ad Parmenionem e medio tollendum mittit Alexander.

DUm haec Amyntas agit, forte supervenerunt, 1
qui [1] fratrem ejus Polemonem, de quo ante dictum est, fugientem consequuti vinctum reducebant. Infesta concio vix inhiberi potuit; quin protinus suo more saxa in eum jaceret. Atque ille 2
sane interritus, *Nihil*, inquit, *pro me deprecor; modo ne fratrum innocentiae fuga imputetur mea. Haec si defendi non potest, meum crimen sit. Horum ob id ipsum melior est causa, quod ego, qui profugi* [2], *suspectus sum.* At haec eloquuto universa concio adsensa est. La- 3
crymae deinde omnibus manare coeperunt, adeo in contrarium repente mutatis; ut solum [3] pro eo esset, quod maxime laeserat. Juvenis erat primo aeta- 4
tis flore pubescens, quem inter equites tormentis Philotae conturbatos alienus terror abstulerat [4]. Desertum

Supervenerunt, qui &c. Aliter Arrian. III. 227. *At quum Amyntas cum fratribus actionem publicam sustinuisset, causamque suam strenue apud Macedones dixisset, ab ea crimitatione absolutus est: statimque post absolutionem in concilio factum, potestatem sibi fieri petiit eundi ad fratrem, ut eum ad Alexandrum reduceret. Quod quum a Macedonibus illi concessum esset, abiit, eodemque die Polemonem reduxit.*

2. *Profugi.* Ergo illi suspecti non debent esse, qui non *fugerunt.* V. *Freinshemium.*

3. *Solum pro eo esset, quod maxime laeserat* i. ipsum crimen, quod ei intendebatur, fuga nimirum, quae ut in juvene, cui justus fuisset metus, ut primo ira, sic deinceps per misericordiam accepta est. V. *Freinshemium.*

4. *Quem terror abstulerat* i. qui conterritus fuerat. Ita Virg. Ecl. VIII. 41. *abstulit error* i. erravi. *Terruerat* vero illum Philotae

sertum eum a comitibus, & hæsitantem inter revertendi, fugiendique consilium, qui sequuti erant, occupaverunt. Is tum flere cœpit, & os suum converberare[5]; mœstus, non suam vicem[6]; sed propter ipsum periclitantium fratrum. Moveratque jam Regem, non concionem modo: sed unus erat implacabilis[7] frater, qui terribili vultu intuens eum; *Tum*, ait, *lacrymare*[8] *debueras, quum equo calcaria subderes, fratrum desertor, & desertorum comes. Miser quo*[9], *& unde*[10] *fugiebas? Effeciſti, ut reus captus, accusatoribus uterer verbis*[11]. Ille *peccasse se, sed gravius in fratres, quam in semet ipsum*, fatebatur. Tum vero neque lacrymis, neque adclamationibus, quibus studia sua multitudo profitetur[12], temperaverunt[13]. Una vox erat pari emissa consensu, *ut insontibus, insontibus, & fortibus viris parceret.* Amici quoque, data misericordiæ occasione consurgunt, flentesque Regem deprecantur. Ille silentio facto, *Et ipse*, inquit, *Amyntam mea sententia, fratresque ejus absolvo. Vos autem, juvenes, malo beneficii mei*[14] *oblivisci, quam periculi vestri*[15] *meminisse. Eadem fide*[16] *redite in gratiam mecum; qua ipse vobiscum revertor. Nisi, qua delata essent, excussissem*[17]; *valde dissimulatio mea suspecta*[18] *esse potuisset. Sed satius est purgatos esse, quam suspectos. Cogitate, neminem absolvi posse, nisi qui dixerit causam. Tu Amynta ignosce fratri tuo. Erit simpliciter etiam mihi reconciliati animi tui pignus.* Concione deinde dimissa, *Polydamanta vocari* jubet. Longe acceptissimus Parmenioni erat, proximus lateri in acie stare solitus. Et quamquam conscientia fretus, in regiam venerat; tamen ut jussus est *fratres suos exhibere* admodum juvenes, & Regi ignotos ob ætatem: fiducia[19] in solicitudinem versa trepidare cœpit, sæpius quæ nocere possent, quam quibus diligeret, reputans. Jam armigeri, quibus imperatum erat, producerant eos; quum exsanguem metu Polydamanta *propius accedere* jubet: submotisque omnibus, *scelere*, inquit, *Parmenionis omnes pariter adpetiti sumus, maxime*

torti rumor, ut & equitum aliorum fortasse conscriorum fuga, quibus impulsus existimavit, se, quod Philotæ familiaris esset, quoque ad supplicia raptum iri.

5. *Os converberare* est dolentium. Prop. II. 7. 24.

Nec non exanimam amplectens
Brisеis Achillem
Candida vesana verberat ora manu.

Noster VIII. 2. 5.

6. *Suam vicem*, pro *sua vice*. Est antiptosis, qua casus pro casu ponitur, accusativus pro ablativo, quemadmodum Atticis pro dativo non raro usurpatur. Vel est ellipsis præpositionis *ob*. V. *Vechner. Hellen.* I. 2. 16. *Voss. Gramm.* VII. 13.

7. *Implacabilis* i. qui non vult *placari* i. exorari. *Placare* est iratum lenire, & exorare. Dii proprie sanguine victimarum *placantur*. Cic. pro Font. *Galli humanis hostiis Deos placant*. L. L. II. *Impius ne audeto placare donis iram Deorum.*

8. *Tum lacrymare*. Sic apud Liv XXX. 44. *Hannibal* suos cives castigat de intempestivo fletu: *Vestræ illæ absurdæ, atque abhorrentes lacrymæ sunt. Tunc flere decuit, quum adempta nobis arma, incensæ naves, interdictum externis bellis. Illo enim vulnere concidimus.* V. *Freinshemium.*

9. *Qua*? ad hostes.

10. *Unde*? ab amicis.

11. *Accusatoribus uterer verbis*, i. accusator fierem. Ita Liv. II. 61. *accusatorium* dicit *spiritum. Semel causam dixit, quo semper agere omnia solitus erat, accusatorio spiritu.* XLV. 10. *accusatoriam vocem. Vir asper ingenio augebat atrocitatem, eorum quæ dicerentur, vultu, cruci & accusatoria voce.*

12. *Profiteturi* i. libere fatetur. Cic. pro Rabir. *Fateor, atque etiam profiteor, & præ me fero, hanc a me actionem esse sublatam.* Noster VII. 7. 24. X. 2. 13.

13. *Temperaverunt* i. abstinuerunt. *Temperare* cum dativo significat moderate uti, parcere. Cic. Verr. II. *Superatis hostibus temperavit.* Noster IX. 3. 2.

14. *Beneficii mei*, dum vos absolvi.

15. *Periculi vestri*, dum causam dicere debuistis.

16. *Eadem fide* n. ea, quæ acciderunt, obliviscendo. Senec. de Clement. I. 9. *Contendamus, utrum ego meliore fide vitam tibi dederim, an tu debeas.*

17. *Excussissem* i. probe examinavissem. Cic. Rull. II. *Decemviri, qui nostros Imperatores excutiant.*

18. *Dissimulatio suspecta*. Ita Tacit. Hist. II. 29. 6. *Ille ne dissimulans suspectior foret, paucos incusavit.*

19. *Fiducia in solicitudinem versa*. Curtii mens perspicua: Fiducia, inquit, bonæ causæ ante audacia munita, postea in solicitudinem versa trepidare cœpit, reputans sæpius, quid nocere sibi, vicibus scilicet rerum humanarum incertis, quam quibus causam suam quantumvis bonam defendere, & obtinere posset. Cicero eadem sententia in oratione pro P. Quintio: *Omnes, quorum in alterius manu vita posita est, sæpius illud cogitant, quid possit is, cujus*

maxime ego ac tu[20], *quos amicitiæ specie fefellit: ad quem*
14 *persequendum puniendumque (vide, quantum fidei tuæ credam) te ministro uti statui. Obsides, dum hoc peragis,*
15 *erunt fratres tui. Proficiscere in Mediam, & ad præfectos*[21] *meos literas scriptas manu mea*[22] *perfer. Velocitate opus est*[23], *qua celeritatem famæ*[24] *antecedas. Noctu pervenire illuc te volo, postero die, quæ scripta erunt,*
16 *exsequi. Ad Parmenionem quoque epistolas feres; unam a me, alteram Philotæ nomine scriptam. Signum anuli ejus in potestate mea est. Sic pater credens a filio impressum,*
17 *quum te viderit, nihil metuet*[25]. Polydamas tanto liberatus metu, impensius etiam, quam exigebatur, promittit operam: conlaudatusque, & promissis
18 oneratus, deposita veste, quam habebat[26], Arabica induitur. Duo Arabes, quorum interim conjuges ac liberi, vinculum fidei obsides apud Regem erant, dati comites. Per deserta etiam ob siccitatem loca camelis, undecimo die[27], quo destinaverant, per-
19 veniunt. Et prius quam ipsius nuntiaretur adventus, rursus Polydamas vestem Macedonicam sumit, & in tabernaculum Cleandri (prætor hic regius erat)

cujus in ditione, ac potestate sunt, quam quid debeat facere. V. *Loccenium.*

20. *Tu*, qui, ut mihi fidissimus, me sublato, non minus periclitaberis. Solent enim fere in Regum cædibus involvi & illi, ex quibus conjurati periculum, & ultionem metuunt. V. *Freinshemium.*

21. *Præfectos*, qui fuerunt Cleander, Sitalces, Menides, Agathon, & Heracon. *Arrian.* III. 225. Nostet X. 1. 1. qui de iisdem & *n.* 20. 23.

22. *Manu mea* eleganter dicit Curtius, quod vulgo *manu propria.* Ita Cicero, & alii principes Latii sunt loquuti. V. *Kaderum.*

23. *Velocitate opus est.* Paterc. II. 88. 3. *Mira celeritate, nullaque cum perturbatione aut rerum, ut hom xum oppresso Lepido.*

24. *Famæ* n. Philotæ filii interitum nuntiaturæ.

25. *Nihil metuet* ab insidiis.

26. *Veste, quam habebat* n. Macedonica *n.* 19. Ita Alexandrum Lyncesten comprehendi curavit Alexander. Arrian. I. 72. *Amphoterus, patrio atque adsueto illi regioni habitu assumpto, ne in itinere agnosceretur, clam ad Parmenionem pervenit, ac nihil quidem ab Alexandro literarum adfert, sed verbis mandata exponit. Atque ita Alexander hic capitur, & custodiæ traditur.*

27. *Undecimo die.* Strab. XX. 476. *Dicunt eos camelis dromedariis 30. 40. vel dierum itinere in diebus undecim peracto rem confecisse.*

erat) quarta vigilia[28] pervenit. Redditis deinde 20
literis, constituerunt prima luce ad Parmenionem
coire. Namque cæteris quoque literas Regis adtulerat. Jam ad eum venturi erant, quum Parmenioni *Polydamanta venisse* nuntiaverunt. Qui dum læ- 21
tatur adventu amici, simulque noscendi, quę Rex
ageret, avidus (quippe longo intervallo nullam ab
eo epistolam acceperat) *Polydamanta requiri* jubet. 22
Diversoria regionis illius magnos recessus[29] habent, amœnosque, nemoribus manu consitis; ea
præcipue Regum satraparumque voluptas erat. Spa- 23
tiabatur in nemore Parmenion medius inter duces,
quibus erat imperatum literis Regis, ut occiderent.
Agendæ autem rei[30] constituerant tempus, *quum Parmenion a Polydamante literas traditas legere cœpisset.* Polydamas procul veniens, ut a Parmenione con- 24
spectus est, vultu lætitię speciem præferente[31], ad
complectendum eum[32] cucurrit: mutuaque gratulatione functi[33] Polydamas epistolam a Rege scriptam ei tradidit. Parmenion vinculum[34] epistolæ 25
solvens, *Quidnam Rex ageret?* requirebat. Ille *ex ipsis literis cogniturum esse*, respondit. Quibus Par- 26
menion lectis; *Rex*, inquit, *expeditionem parat*[35] *in Arachosios. Strenuum hominem, & nunquam cessantem.*

Sed

28. *Quarta vigilia* i. tribus horis ante lucem.

29. *Recessus* i. loca, in quæ recedimus, & digredimur, *een afgangh.* Virg. Aen. VIII. 193.

Hic spelunca fuit vasto submota recessu.

Nostet VII. II. 3.

30. *Agendæ rei.* ut Virg. Aen. V. 638. *nunc tempus agi res.* Stat. Theb. V. 140. *Dum tempus agitrem.*

31. *Lætitiam præferente*, ut infestum animum celaret.

32. *Ad complectendum eum*, om hem t'embarasseren. Tali modo perierunt Hamasa 2. Sam. XX. 9. 10. D. Jesus Matth. XXVI. 49.

33. *Functi* afgeleyt hebbende.

34. *Vinculum* erat linum, quo epistola obligata, & cui signum impositum, impressumque. Nec aperire epistolam fuit, nisi illo soluto, quod apud Cicer. Catil. III. *incidere linum.* Nep. Paus. IV. 1. *vincula epistolæ laxare, & signum detrahere.* V. *Lipsi. Inst. Epist. c. 4. Kirchm. de anul. c. 7.*

35. *Ex-*

Sed tempus, saluti suæ, tanta jam parta gloria, parcere.
27 Alteram deinde epistolam, Philotæ nomine scriptam [36], lætus [37], quod ex vultu notari poterat, legebat. Tum ejus latus gladio haurit [38] Cleander, deinde jugulum ferit [39]; cæteri exanimem quoque
28 confodiunt. Et armigeri, qui ad aditum nemoris [40] adstiterant; cognita cæde, cujus causa ignorabatur, in castra [41] perveniunt; & tumultuoso [42]
29 nuntio milites concitant. Illi armati ad nemus, in quo perpetrata cædes erat, coeunt: & *ni Polydamas, ceterique ejusdem noxæ participes dedantur, murum circumdatum nemori eversuros* denuntiant, *omniumque san-*
30 *guine duci parentaturos.* Cleander *primores* [43] *eorum intromitti* jubet: literasque Regis scriptas ad milites recitat, quibus *insidiæ Parmenionis in Regem, precesque,*
31 *ut ipsum vindicarent*, continebantur. Igitur cognita Regis voluntate, non quidem indignatio; sed tamen seditio compressa est. Dilapsis pluribus pauci remanserunt, qui saltem, ut corpus ipsius sepelire per-
32 mitterent, precabantur. Diu id negatum est Cleandri metu, ne offenderet Regem. Pertinacius deinde precantibus, materiem consternationis subtrahen-

35. *Expeditionem parat*, heeft een marsch voor.

36. *Scriptam* n. manu imitatrice.

37. *Lætus*, quia de industria quid insertum de conjuratione, ejusque arcanis. V. *Raderum.*

38. *Haurit* quia sanguis exit, metaphora ab utribus & doliis, e quibus vinum extrahitur facto foramine. Virg. Aen. x. 314. *latus haurit apertum.* Tacit. Hist. 1. 41. 4. *Cruorem impresso gladio jugulum eius hausisse.* Noster IX. 5. 11. V. & *Scalig. Poet.* IV. 16.

39. *Ferit* i. percutit. Enn. ap. Cic pro Cornel. *Hostem qui feriet, mihi erit Carthaginiensis.* Noster VIII. 6. 7: 11. 14.

40. *Ad aditum nemoris*, dubites extra vel intra nemus. & murum steterint. Judico intra: quomodo enim cædem excluси cognovissent? V. *Raderum.*

41. *In castris* Parmenionis *erant sex millia Macedonum, & ducenti nobiles, quinque millia Græcorum, equites sexcenti, robur omnium virium Regis.* VII 3. 4.

42. *Tumultuoso* i. *tumultum* concitante. Cicer. Fam. 11. 12. *Tumultuosæ conciones afferebantur.* Noster x. 2. 13.

53. *Primores* i. præcipuos. Liv. XXIX. 14. *Matrona primores civita-*

hendam ratus, capite decisо, truncum humare permisit. Ad Regem caput missum est. Hic exitus [44] 33
Parmenionis fuit, militiæ domique [45] clari viri. Multa sine Rege [46] prospere; Rex sine illo nihil magnæ rei gesserat. Felicissimo Regi, & omnia ad fortunæ suæ exigenti modum satisfecit. LXX. natus annos, juvenis ducis [47] & sæpe etiam gregarii [48] militis munia explevit: acer consilio [49]; manu strenuus; carus principibus; vulgo militum acceptior. Hæc impulerint illum ad regni cupiditatem; an tantum suspectum fecerint, ambigi potest, quia Phi- 34
lotas ultimis cruciatibus victus, verane dixerit, quæ facta probari non poterant; an falsis tormentorum petierit finem, re quoque recenti, cum magis posset liquere, dubitatum est. Alexander, quos mortem 35
Parmenionis conquestos esse compererat, separandos a cætero exercitu; in unam cohortem [50] secrevit, ducemque his Leonidam dedit, & ipsum Parmenioni quondam intima familiaritate conjunctum. Fere iidem erant, quos alioqui Rex habue- 36
rat

vitatis. Noster VIII. 1. 9.

44. *Exitus* i. vitæ finis. Liv. VI. 20. *Hunc exitum habuit vir, nisi in libera civitate natus esset, memorabilis.* Noster x. 1. 38.

45. *Militiæ, domique* sunt genitivi adverbialiter positi. Cic. Tusc. v. *Quorum virtus fuerat domi militiæque cognita.*

46. *Sine Rege.* Elegans formula. Cicer. pro Mur. *Hic multas res, & magnas sine Imperatore gesserat, nullam sine hoc Imperator.* V. *Freinshemium.*

47. *Juvenis.* Talis describitur Pompejus apud Plutarch. c. 105. *Sicut juvenis exercitationes obibat. Magnum enim erat ad animos excitandos momentum, Pompejum Magnum videre annos duodesexaginta natum in armis certantem peditem, inde in equo.* &c.

48. *Gregarii*, een slecht soldaat. Tacit. Hist. v. 1. 2. *gregario militi mixtus.* Noster VIII. 4. 15.

49. *Acer consilio* i. acuus, perspicax.

50. *Unam cohortem.* Justin. XII. 5. 8. *In unam cohortem eos, qui de Rege durius opinati fuerant, contribuit, aut consumpturus eos, aut in ultimis terris in colonias distributuras.* Illam *extraordinarium* vocavit. Diodor. XVII. 80. *Hos in unam cohortem, quam extraordinariam nominabat, separatos collegit, ne vocibus intempestivis, & immoderata sermonis libertate, reliquam Macedonum turbam simul corrumperent.*

51. *Ex-*

rat inviſos. Nam quum experiri 51 vellet militum animos; admonuit, *qui literas in Macedoniam ad ſuos ſcripſiſſet, iis, quos ipſe mittebat, perlaturis cum fide traderet.* Simpliciter ad neceſſarios 52 ſuos quisque ſcripſerat, quæ ſentiebat. Aliis gravis erat; plerisque
37 non ingrata 53 militia. Ita & agentium gratias; & querentium literæ exceptæ ſunt 54. Et qui forte tædium laboris per literas erant queſti, *hanc ſeorſum 55 cohortem a cæteris tendere ignominiæ 56 cauſâ* jubet: fortitudine uſurus in bello, libertatem linguę ab auribus credulis 57 remoturus. Et conſilium temerârium forſitan (quippe fortiſſimi juvenes contumeliis inritati erant) ſicut omnia alia, felicitas Regis
38 excepit 58. Nihil illis ad bella promptius fuit. Incita-

51. *Experiri* i. tentare, *cognoſcere de ſe ſingulorum judicium.* Juſtin. XII. 5. 8. & *frui ſui fama*, ut loquitur Tacit. Ann. II. 13. 1.

52. Neceſſarii *ſunt, ut Gallus Aelius ait, qui aut cognati, aut affines ſunt, in quos neceſſaria officia conferuntur præter cæteros.* Feſtus. Val. Max. II. 1. 8. *Cui præter cognatos & affines nemo interponebatur: ut ſi qua inter neceſſarios querela eſſet orta.* &c.

53. *Non ingratam pleriſque militiam* fuiſſe affirmant, quæ ſequuntur: *agentium gratias literæ exceptæ*, qui enim egiſſent, niſi quibus *non ingrata militia?* plerosque autem hoc feciſſe, adverſo alterius partis exemplo conſtat, quos in ſingularem cohortem contribuit, ignominiaque affecit, nec facturus, nec auſurus, ſi adeo fuiſſent multi. V. *Freinshemium* & *Barth.* XXVII. 15.

54. *Exceptæ ſunt.* Juſtin. XII. 5. 7. *Datos faſces epiſtolarum tacite ad ſe deferri jubet.* Modum tradit Polyæn. Stratag. IV. 3. *Quum tabellarii tres ſtatimos abeſſent, revocatis iis literas recognavit.*

55. *Seorſum a cæteris.* Ita *extra vallum tendere, donec bina hoſtium ſpolia ſinguli referrent, juſſit ſenatus eos, qui a Pyrrho rege Epirotarum capti, & poſtea remiſſi erant.* Frontin. Stratag. IV. 1. 19. apud quem n. 20. & 22. idem factitaſſe legimus Otacilium Craſſum & Domitium Corbulonem.

56. Ignominia *eſt nominis nota. Tull. de rep.* IV. *Cenſoris judicium nihil ferre damnato niſi ruborem. Itaque ut omnis ea judicatio verſatur tantum modo in nomine, animadverſio illa ignominia dicta eſt.* Non. I. 39.

57. *Auribus credulis.* Tacit. Hiſt. I. 23. 2. *Inſerendo ſæpius querelas, & ambiguos de Galba ſermones, quæque alia turbamenta vulgi.*

58. *Felicitas excepit* i. ut feliciter

citabat virtutem & ignominiæ demendæ 59 cupido; & quia fortiora facta in paucis latere non poſſunt.

citer caderet. V. *Freinshemii Indicem.*

59. *Ignominiam demere* ſtrenuitate ſolent homines erectioris animi. Liv. VII. 13. *Equidem ſicubi loco ceſſum, ſi terga dat hoſti, ſi ſigna fœde amiſſa objici nobis poſſent, tamen hoc a te impetrari æquum cenſerem, ut nos virtute culpam noſtram corrigere, & abolere flagitii memoriam nova gloria patereris.*

CAP. III.

ARGUMENTUM.

Agriaspas, ſive Euergetas, Arachoſios, Parapamiſadas ſubigit, Caucaſum ſuperat, & in montis radicibus Alexandriam condit Alexander.

HIs ita compoſitis, Alexander Arianorum ſatrape [1] conſtituto, *iter pronuntiari* jubet in *Agriaspas* [2], quos jam tunc mutato nomine *Euergetas* [3] appellabant; ex quo frigore, victusque penuria 1

SAtrape, n. Arſace Perſa. *Arrian.* III. 223. quem *in Mediam mittit, ut* Oxidates inde discederet. VIII. 3. 17.

2. *Agriaſpas* etiam vocat Arrian. III. 228. Sed puto *Ariaſpas* vocatos, ab urbe *Ariaſpa*, quam in Drangiana locat Ptolomæus. Drangiana autem Arachoſiæ ad Orientem vicina. Urbs autem *Ariaſpa* ſita in confinio Drangianæ, & Arachoſiæ. V. *Salmaſ. Exerc. Plin. f.* 1175. & *Blanck. in Arrian. p.* 228.

3. *Euergetas* appellavit Cyrus. Nominis ratio hæc eſt. *Cyrus, qui primus a Medis imperium ad Perſas transtulit, in expeditione quadam, cum propter victus penuriam in locis incultis ad extremum redactus eſſet diſcrimen, adeo quidem, ut miles militis carne famem mitigare cogeretur, tum Arimaſpi* CCIↃↃ. CCIↃↃ. CCIↃↃ. *plauſtris frumentum advexere. Rex itaque quum ſecus, quam ſperaverat, periculum evaſiſſet, non vectigalibus modo gentem exſolvit: ſed aliis inſuper muneribus adfecit, priſtinoque nomine abrogato, Euergetas nuncupavit.* V. *Diodor.* XVII. 81. *Arrian.*

nuria Cyri exercitum adfectum [4], tectis & commeatibus juverant. Quintus dies erat, ut in eam regionem pervenerat: cognoscit, *Satibarzanem, qui ad Bessum defecerat, cum equitum manu inrupisse rursus in Arios.* Itaque Caranum [5] & Erigyum cum Artabazo, & Andronico, & sex millibus Græcorum peditum sexcenti equites sequebantur. Ipse sexaginta diebus gentem Euergetarum ordinavit, magna pecunia ob egregiam in Cyrum fidem donata. Relicto deinde; qui iis præesset [6], Amenide (scriba [7] is Darii fuerat,) Arachosios, quorum Regio ad Ponticum mare [8] pertinet, subegit. Ibi exercitum, qui sub Parmenione fuerat, occupavit. Sex millia Macedonum erant, & ducenti nobiles, & quinque millia Græcorum cum equitibus sexcentis; haud dubie robur omnium virium Regis. Arachosiis datus Menon prætor, quatuor millibus peditum, & sexcentis equitibus in præsidium relictis. Ipse Rex natio-

III. 228. *Strabon.* XV. 477. i. beneficos, seu Persica lingua *Orosangas.* Quod cognomentum apud Persas iis tribui solitum esse, qui Regem, regnumve insigni aliquo beneficio demeruissent; & ne cujusquam meriti memoria intercideret, Orosangarum seu beneficorum nomina in regios commentarios relata fuisse clarum est ex *Esther.* VI. 2. 3. *Joseph. Ant. Jud.* XI. 6. *Herod.* VIII. 624. *Aelian. V. H.* XII. 40. *Xenoph. Pæd.* VIII. V. *Bernegg.* XII. 5. 9. & *Rhodig. A. L.* VIII. 2.

4. *Adfectum* i. ad extremum periculum adductum. V. *Festum.* Instr. VII. 11. 17.

5. *Caranum* & Arrian. III. 229. & Noster VII. 4. 32. *Stataorem* Justin. XIII. 4. 22. Oros. III. 23. Diod. XVII. 81. qui & *Stasanorem Solium* illum vocat XVIII. 3. ut & Strab. XIV. 409. *colæ Solii dicuntur. Hinc fuit Stasanor, Alexandri sodalis:* & Noster VIII. 3. 17.

6. *Relicto, qui iis præesset:* liberos esse dimissos dicit *Arrian.* III. 228.

7. *Scribas* habebant Persarum Reges, quos γραμματιστὰς βασιλήους vocat Herod. III. γραμματισεῖς vocantur Esdr. I. 4. Esth. VIII. 9. Hujusmodi *scribæ* præliis interfuerunt, ut ea describerent. Per hos edicta, & rescripta conscribebantur, & ad provinciarum præsides dirigebantur. Esth. III. 12. Noster VIII. 11. 5. V. *Brisson. de regn. Pers.* I. 139.

8. *Ad Ponticum mare* pertinere Arachosiorum regionem dum scribit Curtius, nescio quid, aut quem sequutus sit. Forte in Gręco-

nationem, ne finitimis quidem satis notam [9], nullo commercio [10] colentem mutuos usus, cum exercitu intravit. Parapamisadæ [11] adpellantur, agreste [12] hominum genus, & inter barbaros [13] maxime inconditum. Locorum asperitas [14] hominum quoque ingenia duraverat [15]. Gelidissimum [16] septentrionis axem [17] ex magna parte spectant; Bactrianis

co scriptore legerat, μέχρι πόντου παράκειν regionem Arachosiorum, qui de *mari Indico* intelligebat. Ille πόντον speciali adpellatione pro *mari Pontico* acceperit. Arrianus sæpe πόντον vocat *Indicum mare.* V. *Salmas. Exerc. Plin. f.* 1176.

9. *Ne finitimis satis notam.* Ita & Senec. Epist 59. *Alexander, cum jam in India vagaretur, & gentes, ne finitimis quidem satis notas, bello vastaret.* Noster III. 2. 9.

10. *Nullo commercio*, ut IX. 10. 8. V. *Mod. Novant.* 8. *Palmer. Spicil.* 2.

11. *Parapamisadæ* nomen a monte *Parapamiso* traxere, ad cujus radices colunt. *Parapamisus* autem mons est totius orbis altissimus, Caucasi pars, & supremus Caucasi vertex. V. *Raderum.*

12. *Agreste* i. rude, ferum, horridum. Cic. Tusc. V. *Quæ barbaria India vastior, aut agrestior.* Noster VIII. 9. 31.

13. *Inter barbaros.* Videtur dicere, ipsis etiam *barbaris* fuisse *pro barbaris*, ut de Mysis Flor. IV. 12. 13. *Mysi quam feri, quam truces fuerint, quam ipsorum etiam barbari barbarorum, horribile dictu est.* V. *Freinshemium.*

14. *Locorum asperitas. Positio* enim *cœli corporibus habitum dedit* Tacit. Agric. XI. 4. Unde Cicero de Fato: *Athenis tenue cœlum, ex quo acutiores etiam censentur Attici: crassum Thebis, itaque pingues Thebani, & valentes.* Horat. Epist. II. 1. 244.

Bœotum in crasso jurares aere natum.

V. *Alex. Gen.* IV. 13.

15. *Duraverat* i. induraverat, dura fecerat.

16. *Gelidissimum*, quia regiones Arcto subjectæ perpetuis fere frigoribus rigent. Manil. Astron. I. 315.

Proxima frigentes Arctos, Boreamque rigentem
Nixa venit species genibus sibi conscia causæ.

V. *Raderum.*

17. *Axis* linea recta est per centrum mundi transiens, & utramque sphæræ circumferentiam contingens, circa quam mundus assidua, rapidissimaque vertigine volvitur, de quo Manil. Astron. I. 279.

Aera per gelidum tenuis deducitur axis
Libratumque regit diverso cardine mundum,
Siderens circa medium quem volvitur orbis,
Aethereosque rotat cursus immotus: at ille

nis ad occidentem conjuncti sunt: Meridiana[18] re-
8 gio ad mare Indicum vergit. Tuguria latere[19] primo[20] struunt, & quia sterilis est terra materiæ[21], in nudo etiam[22] montis dorso, usque ad summum
9 ædificiorum fastigium eodem laterculo utuntur. Cæterum structura latior ab imo[23], paulatim incremento operis in arctius cogitur: ad ultimum in carinæ[24] maxime modum coit[25]. Ibi foramine relicto
10 superne, lumen accipiunt ad medium[26]. Vites & arbores, si quę in tanto terræ rigore durare potuerunt, obruunt penitus[27], hyeme defossæ latent. Quum nive discussa[28] aperiri[29] humus cœpit, cœlo

In binas arctos magni per inania mundi,
Perque ipsum terræ directus conspicit orbem.

V. *Popmam.* Hæc, & quæ sequuntur, maximam partem, desumpsit ex *Diodor.* XVII. 82.

18. *Meridiana* i. ad *meridiem* spectans. Flor. IV. 12. 40. *Sub meridiano tumultuatum magis, quam bellatum.*

19. Lateratias *ac domos constituerunt primi Euryalus & Hyperbius fratres Athenis: antea specus erant pro domibus.* Plin. VII. 56.

20. Primo, *ab imo* n. 9.

21. *Sterilis materiæ* i. non alit ligna. Infr. VII. 5. 17.

22. *Etiam* ostendit totam illam regionem caruisse arboribus, non *jacentia* solum, sed *etiam* ipsos montes, in quibus tamen fere lætius proveniunt sylvæ. V. *Freinshemium.*

23. *Ab imo* i. ex ipso fundamento. Infr. VII. 5. 33.

24. *Carinæ.* Sallust. Jugurth. c. 18. *Sed Persæ intra Oceanum magis: hique alveos navium inversos pro tugurüs habuere.* Et: *Cæterum adhuc ædificia Numidarum agrestium, quæ mapalia illi vocant, oblonga, incurvis lateribus tecta, quasi navium carinæ sunt.* Sulpitius Severus: *Parvum tugurium inter arenas conspicio, cujus tectum, sicut Sallustius ait, quasi carina navis erat.*

25. *Coit* i. conjungitur, & ex latiore spatio in angustius contrahitur. V. *Freinshemium*, & v. 1. 1. 4. §. 43.

26. *Ad medium:* quia *in medio foramen luci excipiundæ est relictum, per quod & fumus emittitur.* V. *Diodor.* XVII. 82.

27. *Obruunt penitus* i. tegunt totas, ut plane conspici nequeant, *aggesta tellure operiunt*, Diod. XVII. 82.

28. *Discussit* i. ubi evanuit, soluta est. Phrases plurimas ad *Virg. Georg.* I. 44. collegit *Lacerda.*

29. *Aperiri*, quia per hyemem frigore clauditur. Unde *Aprili* nomen inditum est, quod terræ, quæ ante æquinoctium vernum aut aqua, aut pruina, aut nivibus contegantur, verno i. hoc mense *aperiantur*, arbo-

lo Solique redduntur[30]. Cæterum adeo altæ nives 11
premunt terram, gelu, & perpetuo pene rigore constrictæ[31], ut ne avium quidem, feræve ullius vestigium exstet. Obscura cœli verius umbra, quam lux, nocti similis premit terram[32]: vix ut, quæ prope sunt, conspici possint. In hac tamen omnis humani cultus solitudine destitutus exercitus, quidquid 12
malorum tolerari potest, pertulit; inopiam, frigus, lassitudinem, desperationem. Multos exani- 13
mavit rigor insolitus nivis; multorum adustit[33] pedes: plurimorum oculis præcipue perniciabilis[34] fuit: fatigati quippe in ipso gelu deficientia corpora sternebant[35]; quæ, quum moveri desissent, vis frigoris ita adstringebat, ut rursus ad surgendum conniti non possent. A commilitonibus torpentes ex- 14
citabantur, neque aliud remedium erat, quam ut ingredi cogerentur. Tum demum vitali calore moto, membris aliquis redibat vigor. Si qui tuguria 15
barresque, & quæ continet terra *aperire* se in germen incipiant. V. *Macrob. Saturn.* I. 12.

30. *Cœlo, Solique redduntur* i. deteguntur, *regesta terra iterum nudantur.* Diodor. XVII. 82.

31. *Altæ nives premunt terram constrictæ*, op eenen diepen sneeuw vriest het seer sterck. Justin. II. 1. 7. *Ut neque hyberna frigora*, &c. *incolas ejus premerent.*

32. *Umbra cœli premit terram*, het is soo doncker. *Premere* est inniti rei alicui cum pondere. Virg. Georg IV. 140.

Spumantia cogere pressis
Mella favis.

33. *Urere* dicitur frigus non tantum terram, & ejus plantas, sed & hominem. Justin. II. 2. 9. *Quamquam continuis frigoribus urantur.* Tacit. Ann. III. 53. 5. *Ambusti multorum artus vi frigoris.* Causam tradunt *Mag. Misc.* I. 17. *Becman. Orig. in Boreas. Brod. Misc.* II. 8.

34. *Perniciabilis* est nix oculis, dum fulgor nivis a Sole splendescentis repercussu suo visum offendit. Scal. Exerc. Exot. 73. *Lædunt rerum candidarum species visum, propterea quod multa cum luce visui offeruntur: præsertim repentina illata luce iis, qui diu in tenebris commorati sunt.* Xenoph. Expedit. IV. *Relicti de nostris multi sunt, qui oculos ex perpetuo nivium adspectu amiserunt. Multi item, quibus gelu pedum digiti obstupuerant. Hic unicum erat oculis præsidium, si quid ante eos nigri prætendissent: pedibus, si corpus assidue moverent.* V. *Loccenii Indicem.*

35. *Sternebant* i. in terram extendebant. Virg. Aen. V. 481.

Sternitur, exanimisque tremens

barbarorum adire potuerunt, celeriter refecti sunt. Sed tanta caligo erat, ut ædificia nulla alia res, quam
16 fumus[36] ostenderet. Illi nunquam ante in terris suis advena viso, quum armatos repente conspicerent; exanimati metu, quidquid in tuguriis erat, adferebant: *ut corporibus ipsorum parceretur*, orantes.
17 Rex agmen circumibat pedes, jacentes quosdam erigens, & alios, quum ægre[37] sequerentur, adminiculo[38] corporis sui excipiens: nunc ad prima signa; nunc in medium; nunc in ultimo agmine
18 itineris multiplicato labore aderat. Tandem ad cultiora perventum loca est, commeatuque largo recreatus[39] exercitus: simul & qui consequi non po-
19 tuerant, in illa castra venerunt. Inde agmen processit ad Caucasum[40] montem, cujus dorsum Asiam

mens procumbit humi bos. Noster VII. 11. 18.

36. *Fumus.* Diodor. XVII. 82. *Nihil ex intervallo perspicue videri poterat: nisi quod fumus tantum pagos indicabat: quod pro signo adstantium foco incolarum Macedones accipiebant.* Quod in Bactris accidisse narrat Aelian. V. H. XII. 37. *In regione vero Bactrianorum milites ipsos vicos ceperunt: ex fumo inhabitari conjicientes, & nivem a foribus auferentes.*

37. *Ægre* i. difficulter, vix. *Ægri* enim vix, vel saltem cum difficultate se movent. Cic. de Senect. *Omnis conglutinatio recens ægre, inveterata facile divellitur.* Noster VIII. 7. 8.

38. *Adminiculo* i. fulcro, sustentaculo, *haar onderstuttende.* Infr. VIII. 2. 39: 4. 7. *Adminiculum* est fulcrum, cui vites, aut aliæ arbores incumbunt, *een stutte. Vites claviculis adminicula tanquam manibus apprehendunt.* Cic. N. D. II. *Adminiculandæ, jugandæque vineæ cura.* Colum. IV. Inde *adminiculare positum pro adjuvare* dicit Non. II. 72. a Varrone de liberis educandis: *Quoad potui, adminiculavi tuam voluntatem scribendo.*

39. *Recreari* dicitur corpus, cum accessione novæ carnis instauratur. Plinius: *Sic enim defecta longis ægritudinibus corpora recreantur.* V. *Parrhas. Lamp. Crit.* I. 827.

40. *Caucasum* eleganter describit *Solin. c.* 38. Sed quæ hoc capite, aliisque sequentibus scripsit Curtius, dubitare non sinunt, quin per hunc *Caucasum* ad quem jam agmen pervenit, intelligendus sit *Parapamisus.* Idque diserte tradit Arrian. V. 321. *Taurus* &c. *Parapamiso monti committitur, quem Macedones Alexandro militantes Caucasum appellabant, studio (ut fertur) Alexandri res gestas amplificandi: quasi Caucasum continuata victo-*

siam[41] perpetuo jugo dividit: hinc simul, quod Ciliciam subit, illinc Caspium fretum, & amnem Araxem, aliaque regionis Scythiæ deserta spectat. Taurus secundæ magnitudinis[42] mons committi- 20
tur[43] Caucaso, a Cappadocia se adtollens[44] Ciliciam præterit, Armeniæque montibus jungitur. Sic 21
inter se tot juga velut serie cohærentia perpetuum habent dorsum: ex quo Asiæ omnia fere flumina, alia in Rubrum, alia in Caspium mare, alia in Hyrcanum & Ponticum decidunt. Septendecim die- 22
rum[45] spatio Caucasum superavit exercitus. Rupes in eo decem in circumitu stadia complectitur, quatuor in altitudinem excedit[46], in qua *vinctum Prometheæ*[47] fuisse Antiquitas tradit. Condendæ in 23
radi-

victoria Alexander superasset. Fieri autem potest, ut hic ipse mons cum altero Scytharum Caucaso coeat, quemadmodum Taurus cum hoc. Strab. XI. p. 116. *Qui ea finxere, magis adulationi inservierunt, quam veritati, quemadmodum de Caucaso in Indicos montes, & in vicinum illis mare translato ab ulterioribus Colchorum, & Euxini montibus, quos Græci etiam Caucasum nominarunt: cum Caucasus supra triginta millia stadiorum distet ab India, atque ibi de Prometheo, & ejus vinculis fabulas confinxerunt. Eos enim tunc ultimos norant orientem versus.* V. *Freinshemium.*

41. *Asiam* dividi duobus maximis montibus, Caucaso & Tauro, priva & peculiaris Curtii est sententia. Alii enim de solo Tauro hoc tradidere. V. *Salmas. Exerc. Plin. f.* 789.

42. *Secundæ magnitudinis*, quia primæ est Caucasus.

43. *Committitur*, stoot daar aan.

44. *Adtollens* i. erigens, sur-

gens. Ita enim describit Taurum montem Procop. de bell. Pers. I. 7. *Taurus Cilicum mons primo quidem Cappadocas, & Armenios circuit, terram quoque Persameniorum vocatorum, insuper Albanos, Iberos, & quascunque alias gentes suo nomine vocatas, Persis alioquin subjectas, circa habitantes. Extenditur in regiones multas, procedenti quoque montis hujus & latitudo, & altitudo in immensum protrahitur.* describit & eundem Solin. c. 38.

45. *Septemdecim dierum.* Diod. XVII. 83. *Hunc, qua latitudo ejus tenditur, intra dies sedecim transgressus.*

46. *Quatuor in altitudinem excedit* i. altior est quatuor stadiis. Diodor. XVII. 83. *In medio Caucasi petra est decem stadiorum ambitu, & altitudine quatuor.*

47. *Prometheus* quid commiserit, docent passim mythologi, maxime *Hygin. fab.* 144. & *Astron.* II. 15. *Phornut. de nat. Deor. c.* 17. *Fulgent. Myth.* II. 9. pro-

radicibus montis urbi ſedes electa eſt. Septem millibus ſeniorum Macedonum, & præterea militibus, quorum opera uti deſiſſet, permiſſum, in novam urbem conſidere. Hanc quoque *Alexandriam* [48] incolæ adpellaverunt.

9. prolixius, quam ut hisce inſeri chartæ ratio admittat. Caucaſum vero, in quo *Prometheus* vinctus fingitur, non Indicum, ſed Scythicum fuiſſe, modo docuit *Strabo*.

48. *Alexandriam oppidum Alexandri* appellat, & *ſub ipſo Caucaſo eſſe poſitam* dicit *Plin.* VI. 17. Indico nimirum, ſive Parapamiſo, ut docet §. 40. V. *Freinshemium*.

CAP. IV.

ARGUMENTUM.

Inter epulas de bello conſultat, Cobaris de deditione conſilium non admittit, a Bactrianis deſertus in Sogdianis novas copias contrahit Beſſus. Summa difficultate rei frumentariæ afficitur exercitus Alexandri, cui in Bactrianis ſtativa habenti nuntiantur tum Peloponnenſium Laconumque defectio, tum Erigyi cum Satibarzane monomachia.

1 AT Beſſus, Alexandri celeritate perterritus, Diis patriis ſacrificio rite facto; ſicut illis gentibus mos eſt [1], cum amicis, ducibusque co-
2 piarum inter epulas [2] de bello conſultabat. Graves mero *ſuas vires* extollere: *hoſtium* nunc *temeritatem*;
3 nunc *paucitatem* ſpernere. Præcipue Beſſus ferox ver-

Morem hunc ex variis auctoribus docet *Briſſon. de regn. Perſ.* II, 219.

2. *Inter epulas* Perſæ de rebus maxime ſeriis deliberabant: quod autem conſultantibus placebat, id die poſtero ædium præfectus jejunus proponebat: quod ſi jejunis etiam placeret, tunc id perficiebant, ſin minus, omittebant. Rurſus vero, ſi quid ſobrii propoſuiſſent, ebrii decernebant,

verbis, & parto per ſcelus regno ſuperbus, ac vix potens mentis [3] dicere: *Socordia* [4] *Darii creviſſe* [5] *hoſtium famam. Occurriſſe enim in Ciliciæ anguſtiſſimis faucibus; quum retrocedendo* [6] *poſſet perducere incautos in loca naturæ ſitu invia, tot fluminibus* [7] *objectis, tot montium* [8] *latebris, inter quas deprehenſus hoſtis, ne fugæ quidem, nedum reſiſtendi occaſionem fuerit habiturus. Sibi placere in Sogdianos* [9] *recedere, Oxum* [10] *amnem velut murum objecturum hoſti; dum* [11] *ex finitimis gentibus valida auxilia concurrerent. Venturos autem Choraſmios* [12], *& Dahas, Sacasque & Indos, & ultra Tanaim* [13] *amnem colentes Scythas; quorum neminem adeo humilem* [14] *eſſe,*

nebant, ut Herodotus, Athenæus & Suidas tradunt. V. *Popmam.*

3. *Potens mentis.* Sic Ovid. Triſt. II. 193.

Nulla quidem ſano gravior, mentisque potenti
Pœna eſt.

Noſter *n.* 19.

4. *Socordia* i. negligentia. Terent Adelp. IV 5. 61.

Nolim cæterarum rerum te ſocordem modo.

5. *Creſcere famam* dicit & Ovid. Metam. XII. 58.

Menſuraque ficti
Creſcit, & auditis aliquid novus adjicit auctor.

6. *Retrocedendo.* Hoc Dario ſuaſerat Thymodes III. 8. 1.

7. *Fluminibus*, Euphrate, Tigri, Araxe, aliis.

8. *Montium*, Gordyæorum, & Armeniæ, & Suſiorum.

9. *Sogdianos* i. Sogdianorum regionem, *n.* 21. III. 2. 9.

10. Oxus *fluvius e monte Caucaſo fluit, omnium Aſiæ fluminum, quotquot Alexander cum exercitu adiit, maximum, Indorum fluminibus exceptis. Influit in mare magnum juxta Hyrcaniam.* V. *Arrian.* III. 232.

11. *Dum* i. quousque, donec. Cic. Brut. Epiſt. 6. *Noli exſpectare, dum tibi gratias agam.*

12. *Choraſmios* poſt Sogdianos ponit Dionyſius. *Choraſmuſinos* vocat Strab. XI. 125. *Ex Maſſagetarum & Sacarum gente ſunt Attaſii & Choraſmuſini, ad quos e Bactrianis, & Sogdianis fugit Spitamenes, unus e Perſis.*

13. *Tanaim.* V. VII. 7. 3.

14. *Humilem* n. ſtatura, *kort van gewas. Humile* proprie eſt, quod *humo* proximum eſt, nec multum ab illa ſurgit. Horat. Od. III. 1. 22. *humiles domos.* Virg. Ecl. II. 29. *humiles caſas.* Cic. Tuſc. v. *Vites, & ea, quæ ſunt humiliora, neque ſe tollere a terra altius poſſunt. Humiliatum*, kort by de gront. Cic. N. D. II. *Animalia humiliata, ut cibum terreſtrem facile roſtris contingant.* Hinc transfertur ad ſtatum, & conditionem hominis, & *humile* eſt vile, abjectum, obſcurum. Cic. Phil. II. *Quis unquam apparitor tam humilis, tam abjectus?* Noſter III. 13. 7.

esse, ut humeri ejus non possent Macedonis militis verticem
7 *æquare* [15]. Conclamant temulenti, *unam hanc sententiam salubrem esse*: & Bessus *circumferri merum* [16] *largius* jubet, debellaturus super mensam [17] Alexan-
8 drum. Erat in eo convivio Cobares [18] natione Medus [19], sed magicæ artis [20] (si modo ars est, non vanissimi [21] cujusque ludibrium [22]) magis professione [23], quam scientia celeber, alioqui moderatus,
9 & probus. Is quum præfatus esset, *scire, servo esse utilius*

VII. 6. 11. V. *Vorst. de Latin. merit. susp. c.* 12. Proceritate vero hostium terreri milites docemur *Num.* XIII. 31. & variis de præliis contra Cyclopas, Titanas, Gigantes alios gestis historiis.

15. *Humeri æquant verticem*, sy raecken met de schouders aan het hooft.

16. *Circumferri* i. in orbem præberi, *laten bmmegaan*. Plaut. Pers. v. 2. 40. *Age circumfer mulsum*. Varro L. L. IV. *Pateris etiam nunc in publico convivia antiquitatis retinendæ causa, cum magistri fiunt, potio circumfertur.*

17. *Super mensam*. Ita solent ignavi. Fortiores enim sunt *in mensa*, quam acie. Terent. Heaut. II. 1. 8.

Is mihi, ubi adhibit plus paulo, sua quæ narrat facinora.

18. *Cobares*, *Bagodaras* dicitur *Diodor.* XVII. 83.

19. *Medi* cum Persis magiæ repertores traduntur, credo, quod *Medea*, a qua gens nomen accepit, magiæ disciplinam suis tradiderit. *Suidas. Justin.* I. 1. 9. *Oros.* I. 4. *August. de civ. Dei* XXI. 14. tamen Zoroastri Bactrianorum Regi magiæ inventionem adscribunt. V. *Raderum.*

20. *Magicam artem*, qualis apud Persas fuerat, i. mixtam ex naturali, & præstigiatrice, intelligit Noster. V. *Freinshemium.*

21. *Vanos* vulgari appellatione appellatos fuisse magos atque circulatores docemur verbis *Capitol. M. Antonini c.* 13. Sic enim ille: *Vano cuidam, qui diripiendæ urbis occasionem requirens. Magicas vanitates* legimus apud Plin. XXX. 1. *Magicas vanitates sæpius coarguimus, detegemusque etiamnum: in paucis tamen digna res est, de qua plura dicantur, vel eo ipso, quod fraudulentissima artium plurimum in toto terrarum orbe valuit.* V. *Herald. in Arnob. p.* 41. & *Freinshemium.*

22. *Ludibrium*, proprie. *Ludere* enim dicuntur magi. Tertull. Apolog. c. 33. *Si multa miracula circulatoriis præstigiis ludunt.* Arnob. I. *Dæmonum fuere præstigiæ, & magicarum artium ludi.* V. *Herald. in Arnob. p.* 41. *Oudendorp. in Minuc. p.* 155.

23. *Professione*, dat hy sigh daar voor uytgaf. Cicer. Tusc. II. *Ut enim grammaticum se professus quisquam si barbare loquatur.* Noster VIII. 5. 17.

24. *Utilius parere dicto*. Ita Paleu-

lius parere dicto [24], *quam adferre consilium; quum illos, qui pareant, idem quod cæteros maneat* [25]: *qui vero suadeant, proprium periculum* [26]: poculum ei, quod ha- 10
bebat in manu, tradidit [27]. quo accepto [28] Cobares: *Natura*, inquit, *mortalium hoc quoque nomine* [29] *prava* [30] *& sinistra* [31] *dici potest; quod in suo quisque negotio* [32] *hebetior* [33] *est, quam in alieno. Turbida* [34] *sunt* 11
con-

Paleutrio apud Plaut. Mil. II. 5. 77.

Plus oportet scire servum, quam loqui.

M. Terentius Tiberio Imperatori apud Tacit. Ann VI. 8. 5. *Tibi summum rerum judicium Dii dedere, nobis obsequii gloria relicta est.*

25. *Idem, quod cæteros, maneat* i. commune omnibus periculum sit exspectandum. V. *Raderum.*

26. *Proprium periculum*. Maximus apud Capitol. in ejus vita c. 2. *Habetis sen etiam P. C. mihi forte periculosiorem, quam vobis.* V. *Freinshemium.*

27. *Ei tradidit*, Cobari Bessus.

28. *Quo accepto Cobares*. Nescio annon interpretandum hoc sit de more, qui & apud Græcos fuit, ut in symposiis audiretur ille, qui haberet calicem. Unde Demosthenes apud *Plutarch. c.* 35. cum calice insignis cælaturæ, aliisque donis ab Harpalo acceptis male audiret, seque purgare volentem *non audiret populus, exsurgens quidem falsæ ait: non audietis Athenienses istum, qui calicem habet?* Ubi Stephanus hoc subnectit scholium: *Nam in compotationibus qui calicem habebant, canebant scolia quæ appellantur.* Plato in convivio: *Ecquid agimus Alcibiades? ita, neque dicimus quicquam super calicem, neque canimus?* *Scolia* vero erant Cantiunculæ potatoriæ, quales inter vinum cani solent, de quibus *Casaub. in Athen. XV. 14.* V. *Freinshemium.*

29. *Hoc quoque nomine*, oock daarom, hac de causa. Cic. Fam. IV. 5. *Quid est, quod tu, aut illa cum fortuna hoc nomine queri possis.*

30 *Prava* i. perversa. Cic. in Vatin. *Quæ tanta pravitas mentis te tenuit! Pravum* proprie est distortum, obliquum. Cic. Fin. V. *Si qua in membris prava, aut debilitata, aut imminuta sunt.* Utriusque significationis, & propriæ & translatæ exempla ex *Horatio, Livio, Cicerone, Varrone, Cæsare, Seneca, Tacito, Plinio, Columella* petita suppeditabit ibi *Gronov. ad Liv.* IV. 26.

31. *Sinistra* i. adversa, inimica. Phædr. II. 10. 16.

Sinistra quos in lucem naturæ edidit.

Sueton. Tib. c. 23. *Sinistra fortuna Cajum & Lucium mihi eripuit.* Translatum ab avibus, quę *sinistræ* infaustæ sunt.

32. *In suo negotio*. Senec. de tranq. c. 1. *Familiariter domestica adspicimus, & semper judicio favor officit.* Terent. Heaut. III. 1. 97-100.

Ita comparatam esse hominum na-

consilia eorum, qui sibi suadent. Obstat metus; *aliis cupiditas, nonnunquam naturalis eorum, quæ cogitaveris* 36, *amor. Nam in te superbia* 37 *non cadit. Expertus es unumquemque, quod ipse repererit, aut solum, aut*
12 *optimum ducere. Magnum onus* 38 *sustines capite, regium insigne* 39. *Hoc aut moderate perferendum est* 40, *aut, quod abominor* 41, *in te ruet. Consilio, non impetu* 42 *opus*

naturam omnium
Aliena ut melius videant, & dijudicent,
Quam sua? an eo fit, qui in re nostra, aut gaudio
Sumus præpediti nimio, aut ægritudine.

33. *Hebetior* i. tardior, minus exercitatus. Salust. Jugurth. c. 54. *Cogebat exercitum hebetem, infimumque.* Cic. Divin. II. *Epicurus, quem hebetem, & rudem dicere solent Stoici.* Proprie *hebes* est corporum minus acutorum, sed crassorum. *Hebes machæra* Plaut. Mil. I. 1. 53. *hebetia tela* Nostro IV. 16. 18. IX. 3. 10. quibus sua vis deerat. Ita de talibus Liv. VIII. 38. *Jam viris vires, jam ferro sua vis deerat.* XXII. 59. *Ferrum, & vires hostem defecerunt.* Cui VIII. 10. *hastas hebetasse triarii* dicuntur.

34. *Turbida* i. confusa. Cic. Tusc. IV. *Turbidi animorum, concitatique motus.*

35. *Aliis*: sententia satis perfecta, licet *aliis* non repetatur. Ita enim solent non nunquam brevius veteres. Liv. III. 37. *Et jam ne tergo quidem abstinebatur: virgis cædi, alii se uri subjici*, q. d. cædebantur virgis, non nulli etiam securi feriebantur: ubi ex *Livio, Cæsare, Sallustio, Suetonio, Silio* plurima talia collegit *Gronovius.*

36. *Cogitaveris* i. ipse inveneris. Phædr. III. 1. 39.
Et cogitavi plura, quam reliquerat.
Liv. II. 55. *Aliud agendum, ac cogitandum; quomodo resistatur patribus.*

37. *Superbia non cadit.* Quid ergo adegit Bessum, ut Darium occideret, & diadema sumeret? V. *Raderum.*

38. *Magnum onus* i. magni oneris indicium. Varro L. L. IV. §. 10. *Dictum onus est honos, qui sustinet rempublicam.* Unde *Antigonus Rex ad vetulam quandam, quæ felicitatem ejus extollebat: si nosses, dixit, o mater, quantis malis hic panniculus esset plenus (ostenso diademate) ne in sterquilinio jacentem tolleres.* Stob. Serm. 47. Val. Max. VII. 2. 5. ext.

39. *Regium* insigne V. VII. 5. 24.

40. *Moderate perferendum est.* Schickard. de jur. reg. Hebr. IV. 12. *Diadema titulis comparo, quibus ancillæ aquam in capite gestant. Ut enim sub illis subsilire non licet, nisi ab aquarum mole opprimi velint, & totæ conspergi: sic Regis coronam censeo tale onus esse, quod, nisi moderate feratur, ipsum gestantem, & quotquot in propinquo sunt, ruina sua graviter ferire queat.*

41. *Quod*

opus est. Adjicit deinde, quod apud Bactrianos vul- 13
go usurpabant: *canem timidum vehementius latrare, quam mordere* 43. *altissima quæque flumina minimo sono labi* 44. quæ inserui, ut qualiscunque inter Barbaros potuit esse prudentia, traderetur. Ut his audi- 14
entes suspenderat exspectatione sui 45, tum consilium aperit 46, utilius Besso, quam gratius: *In vestibulo* 47, inquit, *regiæ tuæ velocissimus consistit Rex. Ante ille agmen, quam tu mensam istam* 48 *movebis. Nunc ab Tanai exercitum arcesses* 49, *& armis flumina* 15
oppones: scilicet qua tu fugiturus es, hostis sequi non potest? iter utrique commune est; victori tutius. Licet strenuum 50 *metum putes esse, velocior tamen spes est. Quin* 16
validioris occupas gratiam, dedisque te, utcunque cesserit,

41. *Quod abominor*, formula erat usitata veterum, qua mala respuebant, detestabantur, aversabantur: cujus exempla exhibet. *Brisson. Form.* I. 93.

42. *Impetu* i. precipitantia, temeritate inconsulta. Paterc. II. 31. 4. *Consilia impetu victa sunt.*

43. *Canem timidum vehementius latrare, quam mordere* i. hominem ignavum verbis, quam verberibus acriorem esse. Tacit. Ann. XIV. 49. 2. *A. Vitellius optimum quemque jurgio lacessens, & respondenti reticens, ut pavida ingenia solent.* Cic. pro Rosc. *Alii vestrum anseres sunt, qui tantummodo clamant, nocere non possunt: alii canes, qui & latrare, & mordere possunt.* Nostr. IX. 1. 31.

44. *Altissima flumina minimo sono labi*, stille wateren hebben diepe gronden. Cato Distich. IV. 27. *Quo flumen placidum est, forsan latet altius unda.*

45. *Suspenderat exspectatione sui* i. anxios, dubios tenuerat. Plin. Epist. II. 20. *Nisi ut diu miseram exspectatione suspendat.* Nostr. VI. 7. 4. IX. 7. 20. V. *Loccenii Indicem.*

46. *Aperit* i. exponit. Exponendo, & declarando *aperiuntur*, quæ non intelliguntur, & quasi tecta videntur. Cic. de Fin. II. *Aperiendum est igitur, quid sit voluptas; aliter enim explicari, quod quæritur, non potest.*

47. *In vestibulo consistit* i. prope adest, in proximo est. Plutarchus: *Cum febris in foribus adest.* Sic & orbis opifex in arcanis literis ad Cain fratricidam: *Sin male egeris, præ foribus est peccatum.* V. *Erasm. Adag. f.* 237.

48. *Quam tu mensam istam* i. celerrime.

49. *Ab Tanai exercitum arcesses*, ac si diceret: sero vocabis in auxilium Scythas, priusquam ad Tanaim accedas, Alexander supra caput erit, & jugulo tuo hærebit. V. *Raderum.*

50. *Strenuum*, quia homines ex metu fiunt *strenuissimi* & velocissimi. Virg. Aen. VIII. 224.
Pedibus timor addidit alas.
Ovid.

rit, meliorem fortunam deditus, quam hostis habiturus?
17 *Alienum*[51] *habes regnum, quo facilius eo careas. Incipies forsitan justus esse Rex, quum ipse fecerit, qui tibi &*
18 *dare potest regnum & eripere. Consilium habes fidele, quod diutius exsequi supervacuum est. Nobilis equus umbra quoque virgæ*[52] *regitur: ignavus ne calcari quidem*
19 *concitari potest.* Bessus & ingenio, & multo mero ferox, adeo exarsit[53], ut vix ab amicis, quo minus occideret eum, (nam strinxerat quoque acinacem) contineretur. Certe e convivio prosilivit haud quaquam potens mentis. Cobares inter tumultum cla-
20 psus, ad Alexandrum transfugit. Octo millia Bactrianorum habebat armata Bessus, quæ quamdiu propter cœli intemperiem[54] Indiam potius Macedonas petituros crediderant, obedienter imperata fecerunt: postquam adventare Alexandrum compertum est: in suos quisque vicos dilapsi, Bessum reli-
21 querunt. Ille cum clientium[55] manu, qui non muta-

Ovid. Trist. 1. 3. 106. *Audaces cogimur esse metu.* Unde *audax metus* Stat. Theb. VI. 393.

51. *Alienum*, quod antea Darii fuit, nunc Alexandri est victo Dario. V. *Raderum.*

52. *Virga* equos regunt Massyli, seu Numidæ. Mart. IX. 23. 4.

Et Massylæum virga gubernet equum.

Claudian. de bell. Gildon. 11. 439.

Cætera nudus eques, sonipes ignarus habenæ,
Virga regit.

Unde *infreni* dicuntur Virg. Aen. IV. 41. ut equis majorem adderent impetum, & ferocitatem. Liv. IV. 33. *Magister equitum, frenos ut detrahant equis, imperat: & ipse princeps calcaribus subditis evectus effreno equo in medios ignes infertur: & alii concitati equi libero cursu ferunt equitem in hostem.* V. *Lipsi. Epist. ad Belg.* III. 56. *Lacerd. in Virgilium.*

53. *Exarsit* i. iratus est. Plenius *exardescere iracundia* Cic. Verr. IV. *Homo exarsit iracundia, & stomacho.*

54 *Cœli intemperiem*, quam perperam, docetur VII. 3. 12.

55. *Clientes* erant, qui propius magnatibus devincti, magna beneficia fere perpetua fide præstabant, ne in extremis quidem patronos suos deserentes. Ergo olim stante re Romana, *ut quisque opibus, domo, paratu speciosus, per nomen & clientelas inlustrior habebatur.* Tacit. Ann. III. 55. 2. Proin apud eundem XIII. 37. 1. maxima Tiridatis erat vis *in propriis clientelis.* Et Pompeji filio graviter inculcat *clientelas a patre relictas*, Cato apud Hirtium de bell. Afric. c. 22. V. *Freinshemium.*

mutaverant[56] fidem, Oxo amne superato, exustisque navigiis, quibus transierat, ne iisdem hostis uteretur, novas copias in Sogdianis contrahebat. Alexander Caucasum quidem, ut supra dictum est, 22
transierat; sed inopia frumenti prope ad famem ventum erat. Succo[57] ex sesama[58] expresso, haud 23
secus quam oleo, artus perungebant[59]. Sed hujus succi ducenis quadragenis denariis[60] amphoræ singulæ[61]; mellis, denariis tricenis nonagenis[62]; trecenis

56. *Mutaverant* i. violaverant, fregerant. Tacit. Hist. III. 30. 4. *Si damno rerum suarum Cremonenses ad mutandam fidem traherentur.*

57. *Succo* i. liquore, quem ex sesama exprimere norunt Indi. V. *Plin.* VI. 28. XV. 7. XVIII. 10.

58. *Sesamam* & Plinius nominat, & est illi æstivum in India frumentum. XVIII. 10. *Æstiva frumenta diximus, sesamam, milium, panicum. Sesama ab Indis venit. Sesamum* Plaut. Pœn. I. 2. 113. *Nihil nisi laterculos, sesamum.* Petron. Satyr. c. 1. *Quasi papavere, & sesamo sparsa.* Germanis, ut docet *Raderus*, & ex illo *Freinshemius* spuria voce dicitur *Leindotter*, aut *flachsdotter.* Principem locum inter bellaria obtinuisse docent *Casaub. in Athen.* III. 27. *Turneb.* XIX. 6. *Muret. V. L.* XVII. 15.

59. *Perungebant* ad mitigandum frigus, quod uncta membra commodius ferunt: tum quia oleum habet colorem, quem corpori communicat: tum etiam quod eo obliti pori facilius excludunt externum frigus. Ea ratione Hannibal ad Trebiam vicisse Romanos legitur apud Flor. II. 6. 12. *Hostes frigidum, & nivalem nacti diem, quum se ignibus prius, oleoque fovissent*, &c. *nostra nos hyeme viceruni.* V. *Freinshemium.*

60. *Ducenis quadragenis denariis* i. quatuor & viginti philippicis numis: ita ut Philippicus viginti victoriatis, seu quadraginta sestertiis numis æstimaretur i. argenteo, qui octoginta cruciferis, seu viginti baziis, seu 40. Stuferis, ut vulgo appellantur, constabat. Denarius octo staurophoris seu cruciferis permutatur: qui decem assibus olim respondebat. Interim observa loquendi modum Curtii, qui dixit non *ducentis quadraginta*, sed *ducenis quadragenis*, uti mox ex numeris sequentibus legendum: *mellis amphoræ singula trecenis nonagenis*, non *trecentis nonaginta*, & *vini trecenis*, singulæ enim cum singulis comparantur, & semper in toto numero sunt plures, quam unus. V. *Raderum.*

61. *Amphora* vulgaris continebat quadraginta octo sextarios, qui efficiunt hodie quatuor & viginti mensuras nostrates. V. *Raderum. Bud. de asse* V. 511. 512. *Polit. Epist.* X. 13.

62. *Tricenis nonagenis* i. tri-
ginta

cenis[63] vini æstimabantur: tritici nihil aut admo-
24 dum exiguum reperiebatur. *Siros*[64] vocabant barbari: quos ita solerter abscondunt, ut, nisi qui defoderunt, invenire non possint. In iis conditæ fruges erant. In quarum penuria milites fluviatili[65] pi-
25 sce, & herbis sustinebantur[66]. Jamque hæc ipsa alimenta defecerant; quum jumenta[67], quibus onera portabant, cædere[68] jussi sunt; horum carne[69], dum in Bactrianos perventum, traxere[70] vi-
26 tam. Bactrianæ terræ multiplex, & varia natura est. Alibi multa arbor & vitis largos mitesque fructus alit. Solum pingue crebri fontes rigant: quæ mitiora sunt, frumento conseruntur, cætera
27 armentorum pabulo[71] cedunt. Magnam deinde partem

ginta novem Philippicis:

63. *Trecenis* i. triginta Philippicis. V. *Raderum*.

64. *Siri* fuerunt scrobes subterraneæ, vel speluncæ, vel cryptæ, vel putei, in quibus triticum etiam ad quinquaginta annos poterat incorruptum servari. In illis condebant barbari frumentum, ne ab exteris, vel vicinis etiam reperiretur, & auferretur. De illis *Varr. R. R.* I. 57. *Vitruv.* VI. 8. *Colum.* I. 6. *Plin.* XVIII. 30. Marcell. XXXI. *conditoria frugum occulta* sunt. V. *Raderum*, *ex illo Freinshemium*: *Casaub. Athen.* IV. 3. *Philandrum in Vitruvium*.

65. *Fluviatili*, distinguitur a marino, & lacustri.

66. *Sustinebantur*, i. alebantur, vivebant. Cicer. Verr. V. *Hac provincia alimur, & sustinemur*.

67. *Jumenta*, *quibus onera portabant* i. animalia dorsuaria. Ab illis secludit *boves* Ulpian. *Digest.* XXI. 1. n. 38. §. 4. *equos* Noster X. 10. 12. quamvis *jumentorum* nomine *equos* intelligant *Nep. Eum.* V. 4. *Phædr.* IV. 4. 24. *Colum.* I. 6. Camelos Persepolis gazam vecturos *jumentis* jungit Noster V. 6. 9. qui & mulis juncti Regis pecuniam velant III. 3. 24. De illis Senec. Epist. 76. *Quare fortia dorso jumenta sunt quæris? quia eorum hic unus est usus, sarcinam ferre*.

68. *Cædere* i. mactare. Tacit. Ann. II. 75. 3. *Quo intemperanter accepto cædit victimas*.

69. *Carne*. De hoc itinere Strab. XV. 477. Aelian. XII. 37. *Via erat nuda arborum, nisi quod rari aderant terebinthi frutices, summa alimenti inopia, ut jumentorum carnibus vescerentur, atque iis crudis propter lignorum penuriam*. V. & V. 6. 17. §. 36.

70. *Traxere* i. sustentavere, toleravere. Tacit. Annal. XIV. 48. 6. *Quo longius vitam sontem traxisset, eo privatim miserior*.

71. *Pabulum* est pecudum quidem,

partem ejusdem terræ steriles arenę tenent[72]: Squalida siccitate regio non hominem, non frugem alit: quum vero venti a Pontico mari spirant[73], quidquid sabuli in campis jacet, converrunt[74]. quod ubi cumulatum est, magnorum collium procul species est, omniaque pristini itineris vestigia[75] intereunt. Itaque, qui transeunt campos, navigantium 28
modo noctu sidera observant[76], ad quorum cursum iter dirigunt: & propemodum clarior est noctis umbra, quam lux. Ergo interdiu invia[77] est regio, 29
quia nec vestigium, quod sequantur, inveniunt, & nitor siderum caligine absconditur. Cæterum, si quos ille ventus, qui a mari exoritur, deprehendit, arena obruit[78]. Sed qua mitior terra est, in- 30
gens hominum, equorumque multitudo gignitur. Ipsa

dem, & tamen aliorum quoque brutorum, quantumque ego sentio, magis cibus herbaceus, fœniceusque ac paleaceus, & stramentitius, similiumque, quam ex seminibus. *Vali. Eleg.* IV. 53. Adde *Frontonem*. Inde *petere pabulum*, forageren VII. 6. 1.

72. *Arenæ tenent magnam partem terræ* i. magna pars terræ est arenosa. Sic VII. 10. 1. *solitudines tenent tot stadia* i. tot stadia istius regionis sunt sola & deserta.

73. *Spirant* i. flant. Unde *spiritus* i. ventus Just. IV. 1. 4. *Spiritu cum igne luctante*, & *spiramenta* IV. 1. 6. & 15. sunt pori, & meatus, per quos *spiritus* i. venti emittuntur.

74. *Converrunt* i. cumulant, *jagen op malkanderen*. *Converere* proprie est *verrendo* cumulare Colum. VII. *Diligens pastor quotidie stabulum converrit*. Serv. Aen. I. 63. *Verrere est trahere, a veti, quod verriculum dicitur*.

75. *Itineris vestigia intereunt*. Ita de Ammonitide Arrian. III. 160. *Quotiescunque Auster ea in regione spirat, magna vi arenæ viam obruit, ita ut omnia viarum vestigia obducantur, & perinde ut in pelago, qua eundum sit, cerni præ arena non possit. Neque enim ulla signa sive notæ ad viam exstant, non collis, non arbor, non certi tumuli, &c.*

76. *Sidera observant*. Plin. V. 4. *Aeterna* (sic legit *Freinshemius*) *siderum observatione per deserta arenis, perque serpentes iter est*. Flor. III. 5. 28. *Iter, tanquam in mari, stellis sequuntur*.

77. *Interdiu invia*. Silius. III. 663.

Namque dies confundit iter.

78. *Arena obruit*. Ita Alexandri iter ad Ammonem dum describit Plutarch. Alex. f. 248. *Si procellosus in alto, & vasto sabulo progredientes auster occupaverit, ut quondam dicitur Cambysis exercitui accidisse, quum arenæ ingentem cumulum excitavit, volvitque per campum fluctus,*

31 Ipsa Bactra, regionis ejus caput [79], sita sunt sub monte Parapamiso. Bactrus amnis præterit mœnia. Is
32 urbi, & regioni dedit nomen. Hic Regi stativa habenti nuntiatur ex Græcia *Peloponnensium*, *Laconumque defectio*. Nondum [80] enim victi erant, quum proficiscerentur tumultus ejus principia nuntiaturi; & alius præsens terror adfertur [81]; *Scythas*, *qui ultra Tanaim amnem colunt*, *adventare Bessо ferentes opem*. Eodem tempore, *quæ in gente Ariorum Caranus & Erigyus gesserant*, perferuntur. Commissum erat
33 prælium inter Macedones, Ariosque. Transfuga Satibarzanes barbaris præerat; qui quum pugnam segnem [82] utrimque æquis viribus stare vidisset; in primos ordines adequitavit, demptaque galea, inhibitis, qui tela jaciebant; si quis *viritim* [83] *dimicare vellet*, provocavit ad pugnam [84], *nudum se caput in*
34 *certamine habiturum*. Non tulit ferociam barbari dux exercitus Erigyus, gravis quidem ætate [85]; sed & animi, & corporis robore nulli juvenum postferen-

ut quinquaginta millia capitum obruerit oppresseritque.

79. *Bactra regionis caput*, ut Prop. III. 9. 13.

Jussit & imperio surgere Bactra caput.

V. v. 4. 31. § 71.

80. *Nondum enim victi erant*, &c. His verbis se ipsum explicat Curtius, se loqui de bello Spartano, quod initio libri sexti descripserat. Ejus autem eventum nondum sciebat Alexander, sed tantum qui principia motus ejus nuntiarent, per tanta terrarum spatia demum ad eum pervenerunt. V. *Freinshemium*.

81. *Adfertur* i. nuntiatur.

82. *Segnem* i. tarde se moventem. Flor. III. 3. 6. *Nec segnius, quam minati fuerant, ferebantur*. Inde *segnipedes equi* Juven. VIII. 66. qui tarde incedunt.

83. *Viritim dimicare*, in duell komen.

84. *Pugnam* n. singularem. Flor. II. 17. 11. *Singulari certamine cum Rex fuisset provocatus*.

85. *Aetate gravis* i. senex. Plaut. Men. IV. 2. 5.

Consitus sum
Senectute: onustum gero corpus.

Liv. II. 19. *Tarquinius Superbus ætate gravior*. Noster v. 2. 16. Hinc proverbii speciem habet: *Dares Entellum provocas*, cujus meminit Hieronymus Epistola ad Augustinum: *Memento Daretis & Entelli*. Conveniet uti, si quando quispiam juvenili temeritate lacesset aliquem, non perinde promptum ad suscipiendum certamen, verum intolerandum, si semel inierit. Qui senum ferme mos, ut libenter suf-

rendus. Is galea dempta [86] canitiem ostentans; *Venit*, inquit, *dies*, *quo aut victoria*, *aut morte honestissima: quales amicos & milites Alexander habeat*, *ostendam*. Nec plura eloquutus, equum in hostem egit. 35
Crederes imperatum, ut acies utraque tela cohiberent. Protinus certe recessérunt dato libero spatio, intenti in eventum, non duorum modo, sed etiam suæ sortis [87], quippe alienum discrimen sequuturi. Prior barbarus emisit hastam, quam Erigyus modi- 36
ca capitis declinatione vitavit. At ipse infestam sarissam [88] equo calcaribus concito in medio barbari gutture ita fixit, ut per cervicem emineret. Præ- 37
cipitatus ex equo barbarus adhuc tamen repugnabat. Sed ille extractam ex vulnere hastam rursus in os dirigit. Satibarzanes, hastam manu complexus, 38
quo maturius interiret, ictum hostis adjuvit [89]: & barbari, duce amisso, quem magis necessitate, quam sponte sequuti erant [90], tunc haud immemores me- 39
ritorum Alexandri, arma Erigyo tradunt [91]. Rex his quidem lætus, de Spartanis haudquaquam securus,

suffugiant negotia, suscepta pertinaciter gerant. Sumptum est ex *Aen.* v. 368-472. V. *Erasm. Adag. f.* 486.

86. *Galea dempta*; caput enim nudavit Erigyus, accepta barbari conditione, qui sic obtulerat certamen, ostentandæ virtutis causa. Ita *spectatus & Sacrovir intecto capite pugnam pro Romanis ciens*, *ostentandæ*, *ut ferebat*, *virtutis*. Tacit. Ann. III. 41. 4. Ita minor *Cyrus nudo capite pugnam exspectans constitit*. *Ajunt cæteros etiam Persas capitibus nudis aleam prælii subire*. Xenoph. Ἀνάβ. I. Ut ita hic quoque Satibarzanes eam observarit consuetudinem, hostique provocante morem gesserit Erigyus, ne deterior virtute, vel periculi metuentior videretur. V. *Freinshemium*.

87. *Suæ sortis*: videbant enim futurum, ut a cujus parte dux cecidisset, illa vinceretur, altera triumpharet. V. *Raderum*.

88. *Sarissam*. *Jaculo faciem transfossum* dicit *Arrian.* III. 230. V. IV. 15. 13.

89. *Ictum adjuvit*, hy heeft mede aangedouwt.

90. *Necessitate magis*, *quam sponte sequuti*. Marcellin. XXI. *Residui omnes abierunt innoxii*, *quos in certaminum rabiem necessitas egerat*, *non voluntas*. V. *Freinshemium*.

91. *Arma tradunt*, quod deditionis non signum modo, sed pignus. Idem aliquoties reperias apud *Livium*, ut XXIX. 3. XL. 41. 16.

rus, magno tamen animo defectionem eorum tulit; dicens; *non ante ausos consilia nudare* 92, *quam ipsum ad fines Indiæ perveniſſe cognoviſſent* 93. Ipſe, Beſſum perſequens copias movit: cui Erigyus ſpolia barbari, ceu opimum belli decus, præferens occurrit.

7. apud *Juſtin.* XXIV. 5. 3. V. *Freinshemium.*

92. *Nudare*, entdecken. Liv. XLII. 63. *Fama equeſtris pugnæ vulgata per Græciam nudavit voluntates hominum.*

93. *Cognoviſſent ad fines Indiæ perveniſſe.* Quod ita dicentem Curtius facit Alexandrum, non quod revera ſic eſſet, nec enim principio motus ſui Lacones cognoſcere poterant, ubi futurus eſſet Alexander, quum ejus rei nuntius ad eum perveniret: ſed quia tum primum de defectione diu ante facta audit, tanquam de re nova, & quæ modo accidiſſet, ex communi hominum more pronuntiat. V. *Freinshemium.*

CAP. V.

ARGUMENTUM.

Sitim patienter tolerat, Oxum induſtrie trajicit, veteranos dimittit, Branchidas ad unum cædit, Beſſum a Spitamene adductum Oxathris Darii fratri cruci adfigendum tradit Alexander.

1 IGitur Bactrianorum regione Artabazo tradita, ſarcinas & impedimenta ibi cum præſidio relinquit. Ipſe cum expedito agmine loca deſerta Sogdianorum intrat, nocturno itinere [1] exercitum 2 ducens. Aquarum, ut ante dictum eſt, penuria, prius deſperatione, quam deſiderio bibendi ſitim accendit. Per quadringenta ſtadia [2] ne modicus quidem

Nocturno itinere. Ita in Gadroſias copias moventes *noctu ire, quod ante auroram conficiendum erat, inierunt, quod, quum mane ad aliquam aquam venirent, non usque adeo vehementer gravarentur.* Arrian. VI. 425.

2. *Quadringenta ſtadia* efficiunt duodecim milliaria Germanica: Italica octo & quadraginta, ſi quatuor ponas pro uno; ſexaginta ſi quinque. V. *Raderum.*

dem humor exiſtit. Arenas vapor æſtivi Solis accendit, quæ ubi flagrare cœperunt, haud ſecus quam continenti incendio cuncta torrentur. Caligo deinde 4 immodico terræ fervore excitata, lucem tegit: camporumque non alia, quam vaſti, & profundi æquoris ſpecies eſt. Nocturnum iter tolerabile videba- 5 tur, quia rore, & matutino frigore [3] corpora levabantur. Cæterum, cum ipſa luce æſtus oritur, omnemque naturalem abſorbet humorem ſiccitas, ora, viſceraque penitus uruntur. Itaque primum 6 animi; deinde corpora deficere cœperunt. Pigebat & conſiſtere, & progredi. Pauci a peritis re- 7 gionis admoniti præpararant aquam. Hæc paulisper repreſſit [4] ſitim, deinde creſcente æſtu, rurſum deſiderium humoris accenſum eſt. Ergo quicquid vini oleique [5] erat, hominibus ingerebatur, tantaque dulcedo bibendi fuit, ut in poſterum ſitis non timeretur. Graves deinde hauſto humore non ſuſtinere 8 arma; non ingredi poterant; & feliciores videbantur, quos aqua [6] defecerat, quum ipſi ſine modo

3. *Matutino* tempore cur majus ſit frigus, quam nocte, quum tamen Sol ſit mane propinquior, cauſam triplicem adfero. I. An quia tunc majus eſt tempus abſentiæ Solis, unde magis refrigerata eſt terra? Quum enim Sol ſui præſentia terram calefaciat & aerem, abſentia certe longiore Solis, majus frigus exoritur, diutius autem abfuit a nobis Sol mane, quam media nocte. Licet ergo in aurora rurſus Sol accedat, tamen calorem ſuum tam cito non poteſt aeri communicare. II. An quia die appetente ros & pruina cadit? hæc autem natura frigida ſunt, & aerem frigidiorem reddunt. III. An quia concocti jam ſunt cibi, & ſtomachus mane vacuus? quo autem inaniores ſumus, eo magis perſentiſcimus frigus ambiens. Ariſtot. Probl. VIII. 17. V. *Forer. Probl. Philoſ. viridar.* 17. & illo *Raderum* & *Freinshemium.*

4. *Repreſſit* i. reſtinxit, *beeft geleſcht.*

5. *Vini oleique.* Non hoc, ſed illud, quod apud *Valer. Max.* VII. 6 1. *ext.* legitur, mirum eſt. Illic legitur de Cretenſibus, quod *obſidione Metelli ad ultimam usque penuriam compulſi, ſua, jumentorumque ſuorum urina ſitim torſerunt, juſtum dixerim, quam ſuſtentarunt.*

9 do [7] infusam vomitu cogerentur egerere [8]. Anxium Regem tantis malis [9], circumfusi amici, *ut meminisset sui*, orabant; *animi sui magnitudinem* [10] *unicum remedium deficientis exercitus esse*: quum ex iis, qui præcesserant ad capiendum locum castris [11], duo occurrunt utribus aquam gestantes, ut filiis suis, quos in eodem agmine esse, & ægre pati sitim non ignorabant, occurrerent: qui quum in Regem incidissent, alter ex iis, utre resoluto, vas [12], quod simul ferebat, implet, porrigens Regi. Ille accipit: percontatus, *quibus aquam portarent*, *filiis ferre* cognoscit. Tunc poculo pleno, sicut oblatum est, reddito [13]: *Nec solus*, inquit, *bibere sustineo; nec tam exiguum dividere omnibus possum. Vos currite, & liberis vestris, quod propter illos adtulistis, date.* Tandem ad flumem Oxum ipse pervenit prima fere vespera. Sed exercitus magna pars non potuerat consequi. *In edito monte ignes* jubet *fieri, ut ii, qui egre sequebantur, haud procul castris se abesse cognoscerent.* Eos autem, *qui primi agminis erant, mature cibo ac potione firmatos* [14] *implere alios utres, alios vasa, quibuscumque aqua posset portari*, jussit, *ac suis opem ferre.* Sed qui intemperantius hauserant, intercluso spiritu exstincti sunt [15]: multoque major horum numerus fuit, quam ullo amiserat prælio. At ille thoracem [16] adhuc indutus, nec aut cibo refectus aut potu; qua veniebat exercitus, constitit: nec ante ad curandum opus recessit, quam præterierant, qui agmen sequebantur: totamque eam noctem cum magno animi motu perpetuis vigiliis egit. Nec postero die lætior erat, quia nec navigia habebat; nec pons erigi poterat circum amnem nudo solo, & materiæ maxime sterili. Consilium igitur, quod unum necessitas subjecerat [17], init. Utres [18] quam plurimos stramentis refertos dividit. His incubantes [19] transnavere amnem: quique primi transierant, in statione erant, dum trajicerent cæteri. Hoc modo sexto demum die in ulteriore ripa totum exercitum exposuit. Jamque ad persequendum Bessum statuerat progredi; quum ea, quæ in Sogdianis erant, cognoscit.

6. *Aqua* pro omni potione accipitur. V. *Raderum.*

7. *Sine modo* i. immodice, modo *avide.* n. 15. *intemperantius.* Flor. IV. 10. 8. *Non minor ex aqua postea, qua ab hostibus clades. Infesta primum siti regio. Tum quibusdam Salmacidis fluviis infestior. Novissimeque jam ab invalidis & avide hauriebatur: quum noxiæ etiam dulces fuere.* Contra ea

Gratior est modicis hausibus unda siti.

Rutil. Itiner. II. 3.

8. *Vomitu egerere* i. revomere. Cic. N. D. II. *Hæc avis conchis scribitur se solere implere, easque cum stomachi calore concoxerit, evomere.*

9. *Malis* militum suorum deficientium.

10. *Animi magnitudinem.* Veget. III. 9. *Desperantibus crescit audacia adhortatione ducis, & si nihil ipse timere videatur.*

11. *Ad capiendum locum castris*, om quartieren te maaken.

12. *Vas*, *poculum* n. 12. V. III. 13. 10. §. 32.

13. *Pleno reddito.* Errat ergo *Sozomenus*, qui Theodosium juniorem Imperatorem vicisse Alexandrum dum vult, scribit *præfat. dedicat.* Alexandrum *a suis laudatoribus memoratum est, quum per locum aridum una cum Macedonibus transiret, & miles quidam diligens, & officiosus de aqua, quam forte offenderat, hausisset, eique attulisset, neutiquam bibisse; sed eam in terram effudisse.* Quem errorem etiam erravit *Frontin. Stratag.* I. 7. 3.

14. *Firmatos*, *refectos* n. 6.

15. *Exstincti sunt* per ἀντιπερίσασιν caloris interioris, qui primum æstu diffusus, repente per frigidum humorem, & aquam copiosius hausta opprimitur, & exstinguitur, non secus ac si ignem infusa largius unda suffoces. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

16. *Thorax* munimentum fuit pectoris, een borstharnasch. Virg. X. 337.

Thoraca simul cum pectore rumpit.

Ex ære factorum meminit *Virg.* VII. 633. XI. 487. Noster VII. 8. 3.

17. *Subjecerat* i. dictaverat, suggesserat. Ter. Phorm. II. 3.

18. *Utres.* Arrian. III. 233. *Collectis itaque pellibus, sub quibus milites in tentoriis degebant, sarmentis quam maxime siccis eas impleri, accurateque vinciri, & consui jubet, ne aquam aliqua ex parte admittere possent: quibus ita impletis & consutis, exercitum quinque dierum spatio traduxit.* De qua fluminum trajiciendorum ratione V. *Lipsi. Poliorc.* II. 5. *Stewech. ad Veget.* III. 7. *Casaub. in Sueton. Jul.* c. 57.

19. *Incubantes*, *innixos* dicit Suet. Jul. c. 57. *Incubare*, tegens

ter hæc Rex, quibus matura erat missio[38], electis nongentis[39] fere, equiti bina talenta[40] dedit; pediti terna denarium millia[41]: monitosque, *ut liberos*[42] *generarent*, remisit domum. Cæteris gratiæ actę, quod *ad reliqua belli navaturos*[43] *operam* pollice-
28 bantur. Dum Bessus perducitur, perventum erat in parvulum oppidum, Branchidæ[44] ejus incolæ erant. Mileto quondam jussu Xerxis, quum e Græcia rediret, transierant & in ea sede constiterant, quia templum, quod Didymæon[45] adpellatur, in gra-

38. *Missio* n. honesta, qua emeritis stipendiis, & legitimo militiæ tempore expleto dimissi *missionis* commodo donabantur. De *missione* quadruplici *Alex. Gen.* VI. 22. *Lipsi. Mil. Rom.* V. 19. *Stewech. in Veget.* II. 3.

39. *Electis*. Arrian. III. 233. *Antequam vero flumen trajiceret, seligens ex Macedonibus, qui aut præ ætate, aut vulneribus inepti erant, & ex Thessalis, qui voluntarii remanserant, in domos suas remisit.*

40. *Bina talenta* i. millenos ducenos Philippeos.

41. *Terna denarium millia* i. trecenos Philippeos.

42. *Liberos*, quibus venturi Reges uterentur.

43. *Navaturos* i. studiose collaturos, exhibituros. Cic. Fam. X. 25. *Si interest reipublicæ, te navare operam.*

44. *Branchidæ* fuerunt, non populus aliquis, aut civitas, sed familia Milesia, cui creditum erat templi illius sacerdotium, ut Paphii Cinyradibus apud *Tacit. Hist.* II. 3. 3. ita dicta a *Brancho* generis auctore. Strab. IX. 767. *At Macharæi cognatus exstitisse fertur Branchus, delubri in Didymis præsul.* Inde templum hoc Stat. Theb. VIII. 198. vocat *Intonsi penetralia Branchi.* III. 478.

Patrioque æqualis honori Branchus.

V. *Freinshemium* & *Rhodig. A. L.* IV. 23.

45. *Didymæon* i. templum Apollinis *Didymæi*, quod ab urbe Mileto unius fere diei itinere conlocat Plin. V. 29. *In Ionia primus sinus Basilicus, Posideum promontorium & oppidum, oraculum Branchidarum appellatum, nunc Didymæi Apollinis, a littore stadiorum viginti. Et inde centum octoginta Miletus.* Unde Sueton. Calig. c. 21. *Destinaverat Mileti Didymæum peragere*, quod in ditione & territorio Mileti esset. Apollo cur *Didymæus* sit appellatus, docet Macrob. Saturn. I. 17. Ἀπόλλων Διδυμαῖον *vocant, quod geminam speciem sui numinis præfert ipse, illuminando formandoque Lunam. Etenim ex uno fonte lucis, gemino sidere spatia diei & noctis illustrat. Unde & Romani Solem sub nomine & specie Jani, Didymæi Apollinis appellatione venerantur.* V. *Raderum* & *Freinshemium*.

46. *Vio-*

gratium Xerxis violaverant[46]. Mores patrii[47] non- 29
dum exoleverant, sed jam bilingues[48] erant, paulatim a domestico, externoque sermone degeneres. Magno igitur gaudio Regem excipiunt, urbem seque dedentes. Ille *Milesios, qui apud ipsum militarent*[49], *convocari* jubet. Vetus odium Milesii gerebant in 30
Branchidarum gentem. Proditis ergo, *sive injuria*[50] *sive originis*[51], *meminisse mallent, liberum de Branchidis permittit arbitrium.* Variantibus[52] deinde 31
sententiis; *Seipsum consideratum*[53] *quod optimum factu esset*, ostendit[54]. Postero die occurrentibus[55] *Branchidas secum procedere* jubet. Quumque ad urbem

46. *Violaverant* Strab. XI. 130. *pecuniam Dei & donaria prodidisse* XIV. 327. *Dei thesauros Persæ tradidisse.* XVII. 580. *templum ab illis spoliatum fuisse* dicit.

47. *Mores patrii* i. mores Græciæ.

48. *Bilingues* sunt, qui geminas in ore versant linguas, quales Taprobanæ insulæ incolas describit Diod. II. 56. *In lingua ipsorum quiddam peculiare est, partim a natura datum, partim ingenii sollertia adscitum. Linguam enim quadantenus habent geminam, & intrinsecus divisam, ut duplex ad radicem usque existat.* Hinc *bilingues* duplici sermone utentes. Tales Celonæ. Bœotorum progenies apud Diod. XVII. 110. Tales Branchidæ, qui barbare, & Græce loquebantur. V. *Freinshemii Indicem.*

49. *Militarent* rectius, quam *militabant*, loquitur enim tanquam ex verbis Regis: convocate Milesios, qui militant, mihi: quæ referens alter vix recte narret, quam: *jussit Milesios, qui militarent, convocari.* V. *Freinshemium.*

50. *Injuriæ* i. templi Apollinis Xerxi proditi vindicandi.

51. *Originis* n. Græcæ, quia Jones fuerunt, cujus memoria impulsi olim popularibus parcerent.

52. *Variantibus*, quum rectius sentientes dicerent, parcendum innoxiis; non luendum posteris, quod majores peccavissent. Alii contra, delendos esse malos corvos, ex malis ovis natos, perfidiam nulla gratia dignam, ut quæ nullis beneficiis emendetur. V. *Raderum.*

53. *Consideraturum* i. examinaturum, inspecturum, *sonde besien.* Petron. Satyr. c. 12. *Rusticus propius accessit, ac diligentius considerare pallium cœpit. Considerare* astrologorum est verbum. Festus: *Considerare a contemplatione siderum videtur appellari.*

54. *Ostendit* i. dicit. Cic. Fam. V. 12. *Quum mihi sæpe ostenderis, te accuratissime nostrorum temporum consilia, & eventus literis mandaturum.* V. *Græv. Lect. Hesiod.* c. 12.

55. *Occurrentibus* Milesiis ad audien-

bem ventum esset, ipse cum cum expedita manu [56]
32 portam intrat. Phalanx *mœnia oppidi circumire* jussa; & *dato signo diripere urbem, proditorum receptaculum,*
33 *ipsosque ad unum cadere.* Illi inermes passim trucidantur, nec aut commercio linguæ, aut supplicum velamentis [57] precibusque inhiberi crudelitas potest. Tandem, ut dejicerent [58] fundamenta murorum, ab imo moliuntur, ne quod urbis vestigium
34 exstaret. Nec mora, lucos quoque sacros [59] non cædunt modo; sed etiam exstirpant [60]: ut vasta solitudo, & sterilis humus, excussis etiam radicibus,
35 linqueretur. Quæ si in ipsos proditionis auctores excogitata essent; justa ultio esse, non crudelitas videretur: nunc culpam majorum posteri luere, qui ne viderant quidem Miletum, adeo Xerxi
36 non [61] potuerant prodere. Inde processit ad Tanaim

audiendam sententiam. V. *Raderum.*

56. *Expedita manu*, cum equitatu. Phalanx autem pedestris erat. V. *Raderum.*

57. *Velamentis* i. insulis, quæ erant latiores fasciæ, lanea & albæ, quæ ambiunt eam capitis partem, quæ capillo tegitur, ab uno tempore pertingentes ad alterum, utrinque adstricta ac dependentia. Hisce pacem exposcere solebant. Justin. XI. 10. 6. *Tunc in Syriam proficiscitur: ubi obvios cum infulis multos Orientis Reges habebat.* Cæs. B. C. II. 12. 1. *Urbis direptione perterriti inermes cum infulis sese porta foras universi proripiunt.* Infulas & velamenta jungunt *Liv.* XXV. 25. & *Tacit. Hist.* I. 66. I. III. 31. 4. V. *Paschal. de Coron.* IV. 22. *Jun. Anim.* II. 11.

58. *Ut dejicerent.* Construe, *tandem, ut dejicerent fundamenta murorum, ab imo* (ea scilicet) *moliuntur.* Ut ne fundamenta quidem urbis superessent, adeoque tota solo æquaretur, ea fundamenta ab imo moliuntur. V. *Freinshemium.* V. III. 10. 7. §. 36.

59. *Luci* pluribus gentibus fuerunt pro templis: *Romanis.* Plin. XII. 1. Arbores *fuere numinum templa, priscoque ritu simplicia rura etiam nunc Deo præcellentem arborem dicant. Neque magis auro fulgentia, atque ebore simulacra, quam lucos, & in iis silentia ipsa adoramus. Germanis*: Tacit. Germ. IX. 4. *Lucos ac nemora consecrant, Deorumque nominibus adpellant secretum illud, quod sola reverentia vident. Naharvalis*: Tacit. Germ XLIII. 5. *Apud Naharvalos antiquæ religionis lucus ostenditur. Præsidet sacerdos muliebri ornatu*, &c. Noster VIII. 9. 34.

60. *Exstirpant* V. VII. 8. 14. §. 21.

61. *Adeo*

naim [62] amnem: quo perductus est Bessus non vinctus modo; sed etiam omni velamento [63] corporis spoliatus. Spitamenes eum tenebat collo inserta catena; quod [64] tam Barbaris, quam Macedonibus gratum spectaculum. Tum Spitamenes, *Et te* [65], 37
inquit, *Darium* [66] *Reges meos ultus, interfectorem domini sui adduxi, eo modo captum* [67], *cujus ipse fecit exemplum* [68]. *Aperiat ad hoc spectaculum oculos Darius. Exsistat ab inferis, qui illo supplicio indignus fuit, & hoc solatio dignus est.* Alexander multum conlaudato Spi- 38
tamene conversus ad Bessum: *Cujus*, inquit, *fera* [69] *rabies occupavit animum tuum, quum Regem de te optime meritum prius vincire, deinde occidere sustinuisti? Sed hujus parricidii mercedem falso Regis nomine* [70] *persolvisti.* Ibi ille facinus purgare non ausus; *Regis titu-* 39
lum se usurpare dixit, ut gentem suam [71] *tradere ipsi posset: qui si cessasset, alium fuisse regnum occupaturum.* At 40
Alexander Oxathrem fratrem Darii, quem inter corporis custodes habebat, *propius* jussit *accedere*; tradique

61. *Adeo non potuerant* i. tantum abest, ut potuerint.

62. *Tanaim* V. VII. 7. 2. §. 4.

63. *Velamentum* est omne id, quo velamur, aut tegimur. Justin. II. 1. 6. *Prius quam adversus calorem, vel frigus velamenta corporis invenirentur.* Illo spoliatus est in majorem contumeliam Bessus. Ipse D. Jesus nudus in majorem procul dubio ignominiam in cruce pependit. Saltem apud Persas hoc valde fuit ignominiosum, quia apud illos nudum conspicere hominem, ac si immane scelus admissum foret, capite lui solebat. V. *Alex. Gen.* II. 25.

64. *Tenebat catena.* Arrian. III. 235. *Alexander nudum capistro alligatum adduci jubit, & ad dextrum viæ latus, qua sibi cum exercitu transeundum fisti.*

65. *Te*, in quem Bessus arma sumpsit:

66. *Darium*, quem vinctum occidit:

67. *Eo modo captum* i. catenis vinctum:

68. *Exemplum* n. in Dario vinciendo. V. *Raderum.*

69. *Feram* Bessus immanem & vinctus, & capistro frenatus nudus referebat, & revera omnem humanitatem exuerat, *ferasque* omnes, quæ parentibus suis parcunt, superarat, Rege suo, a quo nunquam læsus, multis etiam honoribus & opibus auctus fuerat, occiso. V. *Raderum.*

70. *Falso Regis nomine*, quia diadema alienum contra jus & fas sumpsisti. Ita *Regem verum* dicit *Flor.* II. 14. 4.

71. *Gentem suam.* Arrian. III. 235.

dique Beſſum ei[72], ut cruci adfixum[73] mutilatis[74] auribus, naribusque[75] ſagittis configerent Barbari; adſervarentque corpus, ut ne aves[76] quidem contingerent. Oxathres *cætera ſibi cura fore pollicetur. Aves non ab alio, quam a Catene poſſe prohiberi* adjicit; eximiam ejus artem cupiens oſtendere. Namque adeo certo ictu deſtinata[77] feriebat, ut aves quoque excipe- 41

235. *Cui Beſſus: non ex ſuo unius conſilio id factum fuiſſe, ſed omnium, qui tum temporis Dario adfuerant, uti ea ratione ſalutem ſibi apud Alexandrum invenirent.*

72. *Tradi Beſſum ei* n. in ſolatium. Ita *nobiliſſimos Pœnorum captivos liberis Reguli a ſenatu deditos, & ab iis in armario muricibus præfixo deſtitutos, eademque inſomnia cruciatos interiiſſe* narrat *Gell. N. A.* VI. 4.

73. *Cruci adfixum.* De Beſſi nece variant ſcriptores. *Morte multatum* Arrian. IV. 255. *excruciatum* Juſtin. XII. 5. 11. *reclinatis duabus arboribus proceris alligatum, quas cauto concitatas impetu remitti juſſerit Alexander: ut laniata paſſim membra diſjecerint.* Plutarch. Alex. f. 251. *minutatim conciſum, & particulas huc illuc fundis diſjectas* fuiſſe docet Diodor. XVII. 83. V. *Popmam* & ex illo *Freinshemium.*

74. *Mutilatis* i. truncatis, reciſis. *Mutilare* eſt partem adimere: *Mutilus*, cui pars deeſt, parte aliqua imminutus. Donat. Hecyr. I. 1. 8. *Mutilare, aliquid detrahere, ſine quo res eſſe non poſſit. Mutiles, imminuas: unde mutili dicti ſunt boves, aut capri ſine cornibus.* Noſter IX. 2. 19.

75. *Auribus, naribusque* mutilatum deſcribit Deiphobum Virgil. Aen. VI. 494-497.

Atque hic Priamiden laniatum corpore toto
Deiphobum vidit, lacerum crudeliter ora,
Ora, manuſque ambas, populataque tempora raptis
Auribus, & truncas inhoneſto vulnere nares.

Quod genus lacerationis ut contumelioſum, ita valde crudele. Ita & Pheminium *legatum a ſuis interemptum & ſecluſum* feroces recenti victoria milites *hoſtiliter laceravit, & prope exſanguem naſo, auribusque mutilatis relinquunt* apud Liv. XXIX. 9. & Calliſthenem *truncatis crudeliter omnibus membris, abſciſſisque auribus ac naſo, labiisque deforme ac miſerandum ſpectaculum reddidit* Alexander apud Juſtin. XV. 3. 4. Noſter V. 5. 6.

76. *Ne aves quidem contingerent*, ut in cruce contabeſceret, & putreſceret. V. *Raderum.*

77. *Deſtinata* i. quæ quis *deſtinaverit*, ſive propoſuerit. Savaro in Sidon. p. 15. *deſtinantis* i. ſagittantis ad metam. Gloſſ. vet. ἀπόσαλμα, *deſtinatio miſſile.* Lucan. Paneg. Piſon. n. 130. *Nec ſemper Gnoſius arcu Deſtinat.* Donat. Aen. XI. 580. *Noverat in illa ætate deſtinata percutere.* Acron. Horat. Art. n. 350. *Non ſemper ſagittarii deſtinata jaculantur.*

ciperet. Nam etſi forſitan ſagittandi[78] tam celebri[79] uſu minus admirabilis videri hæc ars poſſit; tamen ingens viſentibus miraculum, magnoque honori Cateni fuit. Dona deinde omnibus, qui Beſſum adduxerat, data ſunt. Cæterum ſupplicium ejus diſtulit, *ut eo loco*[80], *in quo Darium ipſe occiderat, necaretur.* 42 43

lantur. Noſter VIII. 6. 7 V. *Freinshemii Indicem.*

78. *Sagittandi* i. *ſagittas* mittendi. Juſtin. XLI. 2. 5. *Hos & equitare, & ſagittare magna induſtria docent.* Solin. c. 19. *Facilius obvios ſe præbent ſagittantibus.* Nemo itaque de hujus verbi Latinitate dubitet. V. *Briſſon. de regn. Perſ.* II. 201. *Voſſ. de vit. ſerm.* I. 23. *Vorſt. de Latin. merit. ſuſp. c.* 2.

79. *Celebri* i. tam crebro, ut exterorum quoque fama celebretur. Inde *celeber* pro crebro reperitur, ut *celebritas viæ*, pro frequentia apud *Tacit. Hiſt.* II. 64. 1. V. *Freinshemii Indicem.*

80. *Eo loco* n. in ſolatium cognatorum Darii. Ulpian. Digeſt. XLVIII. tit. 19. n. 28. §. 15. *Famoſos latrones in his locis, ubi graſſati ſunt, figendos, compluribus placuit, ut & conſpectu deterreantur alii ab iisdem facinoribus: & ſolatio ſit cognatis, & adfinibus interemptorum eodem loco pœna reddita, in quo latrones homicidia feciſſent.* V. *Freinshemium.*

CAP. VI.

ARGUMENTUM.

Pabulatores a barbaris oppreſſos vindicat, & vulneratur, Maracanda, Cyropolin, & Memacenam occupat, Scythas audit, & Alexandriam ad Tanain ponit Alexander.

INterea Macedones ad petendum pabulum incompoſito agmine egreſſi, a barbaris[1], qui de proximis montibus[2] decurrerunt, opprimuntur, pluresque capti ſunt, quam occiſi. Barbari autem capti- 1 2

Barbaris n. Sogdianis.

2. *Montibus*, in quos Alexandrum fugientes ſe contulerant.

3. *Mon-*

unt; liberi, ex quo [23] decesserat Cyrus; tum imperatura facturi. Justissimos [24] barbarorum constabat. Armis abstinebant, nisi lacessiti. Libertatis modico, & æquali usu [25], principibus humiliores pares fecerant. Hos benigne adloquutus, ad
12 eos Scythas, qui Europam incolunt, Penidam [26] quendam misit ex amicis, qui denuntiaret eis, *ne Tanaim amnem* [27] *regionis injussu Regis transirent.* Eidem mandatum, *ut contemplaretur locorum situm* [28], *& illos quoque Scythas, qui super Bosphoro incolunt, vi-*
13 *seret. Condendæ urbi sedem super ripam Tanais elegerat: claustrum etiam perdomitorum, & quos deinde adire decre-*

Eustath. Homer. XIII. 6.

23. *Ex quo* n. tempore, ut VII. 7. 18.

24. *Justissimos.* Arrian. IV. 239. *Legati veniunt a Scythis, quos Abios vocant, quos & Homerus justissimos mortalium appellans in suo opere laudat. Hi Asiam incolunt, nullis legibus subjecti, ob paupertatem nimirum cum justitia conjunctam.* Carmen Homeri exstat Iliad. XIII. 6. & est hoc:

Γλακτοφάγων Ἀβίων τε
δικαιοτάτων ἀνθρώπων.

Lacte vescentium Abiorum, justissimorum hominum.

quo respexisse videtur Curtius. *Pitissimum genus, & calcare cuncta mortalia consuetum.* Marcellinus.

25. *Libertatis æquali usu. Æquabilitatem juris* vocat Cic. Offic. 1. *In liberis populis, & juris æquabilitate exercenda etiam est facilitas.* Inde *æquas leges* Phædr. 1. 3. 1. *quæ cives reddebant æquales.*

26. *Penidas*, Berdes appellatur VIII. 1. 7.

27. *Tanaim amnem*, quia fere ubivis amnes cujusque regionis termini. Tacit. Ann. 1. 9. 5. *Mari Oceano, aut amnibus longinquis septum imperium.* Fit id aut natura, aut, mutuo consensu. Hujus meminerunt *Diodor.* XVI. 83. *Tacit.* XI. 10. 3. *Liv.* I. 3. Alterius mentio apud *Herod.* VI. 108. *Polyb.* XV. 6. Ex quibus intelligimus, cur Alexander Magnus legatum miserit ad Scythas Europæos, *qui denuntiaret eis, ne Tanaim amnem transirent.* Voluit enim, abstinerent terris Macedonum, causam belli adversus Scythas Europæos quæsiturus. Intellige vero Sitin, seu Jaxartem, ut docebimus VII. 7. 2. §. 4. Videsis *Freinshemium* & *Raderum.*

28. *Contemplaretur locorum situm.* Arrian. IV. 240. *Cum his redeuntibus Alexander quosdam ex amicis mittit, prætextu quidem amicitiæ per legationem componendæ: re autem vera non alio spectabat hæc missio, quam ut naturam Scythicæ regionis specularentur, & quanta esset incolarum multitudo, qui mores, quave arma-*

treverat. Sed consilium [29] distulit *Sogdianorum* nuntiata *defectio*, quæ Bactrianos quoque traxit [30]. Se- 14
ptem millia equitum erant, quorum auctoritatem [31] cæteri sequebantur. Alexander *Spitamenem, & Catenem*, a quibus ei traditus erat Bessus, haud dubius, quin eorum opera [32] redigi possent in potestatem, qui novaverant res, jussit arcessiri. At illi defectio- 15
nis [33], ad quam coërcendam evocabantur, auctores, vulgaverant famam: *Bactrianos equites a Rege omnes, ut occiderentur, arcessiri: idque imperatum ipsis, non sustinuisse tamen exsequi, ne inexpiabile in populares facinus admitterent. Non magis Alexandri sævitiam; quam Bessi parricidium ferre potuisse.* Itaque sua sponte jam motos, metu pœnæ haud difficulter concitaverunt ad arma. Alexander transfugarum [34] defectione 16
comperta, *Craterum obsidere Cyropolim* [35] jubet: ipse aliam

armatura utentes in pugnam prodirent, cognoscerent.

29. *Consilium* urbis condendæ, quæ conditur demum n. 25.

30. *Traxit* i. in societatem impulit. Flor. II. 13. 1. *Macedonici belli contagio traxit Illyrios.*

31. *Auctoritatem sequebantur* i. illis se adplicabant. Cæs. B. C. I. 35. 1. *Debere eos Italiæ totius auctoritatem sequi.* Noster IX. 3. 7. *Auctor* dicitur, cujus consilium sequuti sumus. In *auctoris* nomine dignitas ac potestas consideratur, cum aut *Patres auctores fiunt*, ut sæpe de senatu Livius: aut tutor pro pupillo, aut pro uxore maritus, quorum nempe sine *auctoritate* nihil gerere illi possint. Item cum *auctore Prætore* quid factum dicimus. Unde natum puto elegantem illum loquendi modum, cum *non defugere auctoritatem* dicebant, pro non recusare *auctorem* sequi aliquem, apud *Cicer. pro Sulla. Terent. Eun.* II. 3. 97. *Plaut. Pœn.* I. 1. 19. de quo V. *Torrent. in Suet. Tib. c.* 27. *Victor. V. L. V.* 22. *Brisson. Form.* V. 402. *Muretum in Eunuchum.*

32. *Eorum opera* i. per eos. Nep. Lys. 1. 3. *Ejus opera in maximum odium Græciæ Lacedæmonii pervenerunt.*

33. *Defectionis* hujus causas narrat has fuisse Arrian. IV. 241. *Sive, quod Alexandrum timerent, sive, quod Alexander præsidium illius provinciæ conventus ad Zariaspa urbem maximam indixisset, e quo quidem conventu nihil boni ipsis sperandum videbatur.*

34. *Transfugarum*: Spitamenis & Catenis.

35. *Cyropoleos* meminerunt *Marcell.* XXII. 273. & *Aelian. de anim.* XVI. 3. quamvis hic perperam in India collocet, V. VII. 8. 19. §. 32. ille ad Mediam transferat Sogdianorum urbem.

aliam urbem [39] regionis ejusdem corona capit; signoque, ut puberes [37] interficerentur, dato, reliqui [38] in prædam cessere victoris [39]. urbs diruta est,
17 ut cæteri cladis exemplo continerentur. Memaceni [40] valida gens obsidionem, non ut honestiorem modo, sed etiam ut tutiorem [41] ferre decreverant. Ad quorum pertinaciam mitigandam Rex quinquaginta equites [42] præmisit, qui *clementiam ipsius in deditos, simulque inexorabilem animum in devictos*, ostenderent. Illi
18 *nec de fide, nec de potentia Regis ipsos dubitare* respondent; equitesque *tendere* [43] *extra munimenta urbis* jubent. Hospitaliter deinde exceptos, gravesque epulis & somno, intempesta nocte adorti
19 interfecerunt. Alexander haud secus, quam par erat, motus, urbem corona circumdedit; munitiorem, quam ut primo impetu capi posset. Itaque Meleagrum & Perdiccam in obsidione [44] jungit, Cyro-

Cyreschata Stephano, & Straboni dicitur, & *Scyra* Jun. Nomenel. c. 51. De hac urbe contra Ptolomæum disputantem vide *Salmas. Exercit. Plinian. f.* 1193. Illam *obsidere* jussit Craterum, *ut omnium urbium maximam, & in quam plurimi barbarorum se receperant.* V. *Arrian.* IV. 241.

36. *Aliam urbem* ἀνώνυμον. Arrian IV. 241. *Ipseque ad primam ab exercitu urbem (Gazæ nomen erat) cum copiis tendit. Nam in septem oppida barbari ejus regionis confugisse ferebantur.*

37. *Puberes* i. juvenes, illi qui jam arma ferre poterant. Virg. Aen. VIII. 518.

Arcadas huic equites, bis centum robora pubis
Lecta dabo.

Ubi inhorrescunt pili, *pubes* dicitur. Hinc *puberes*, qui annum quintum, & decimum, vel ultra nati sunt. V. *Rhodig. A. L.* IV. 6. XIX. 22. Ita etiam *Numidæ puberes interficiuntur* apud *Sallust. Jugurth.* c. 54. & 91.

38. *Reliqui*, i. impuberes, feminæ, virgines.

39. *In prædam victoris.* Ita capto Volando castello puberibus trucidatis *imbelle vulgus sub corona venundatum: reliqua præda victoribus cessit.* Tacit. Ann. XII. 39. 7.

40. *Memacenorum*, quantumvis valida fuerit gens, nomen nullius vel auctoritate, vel tibicine extra Curtium nititur, vel fulcitur. V. *Raderum.*

41. *Honestiorem & tutiorem.* Ita Tacit. Agric. XXXIII. 11. *Incolumitas & decus eodem loco sita sunt.* Cui Hist. I. 33. 4. *intuta sunt, quæ indecora.*

42. *Equites*, ut præcursores. V. *Freinshemium.*

43. *Tendere*, quartier nemen.

44. *In*

Cyropolim, ut ante dictum est, obsidentes. Sta- 20
tuerat autem parcere urbi conditæ a Cyro; quippe non alium gentium illarum magis admiratus est, quam hunc Regem, & Semiramin, in queis *& magnitudinem animi, & claritatem rerum longe emicuisse* credebat. Cæterum pertinacia oppidanorum ejus iram 21
accendit. Itaque *captam urbem diripere jussit delectos Macedones*, haud injuria infestos [45]; & ad Meleagrum, & ad Perdiccam redit [46]. Sed non alia urbs [47] 22
fortius [48] obsidionem tulit: quippe & militum promptissimi cecidere; & ipse Rex ad ultimum periculum venit. Namque cervix ejus saxo ita icta est [49], ut oculis caligine offusa [50] conlaberetur, ne mentis quidem compos. Exercitus certe velut erepto eo ingemuit. Sed invictus adversus ea, quæ cæteros 23
terrent, nondum percurato vulnere acrius obsidioni institit [51], naturalem celeritatem ira concitante. Cuniculo ergo suffossa mœnia, ingens nudavere spatium; per quod inrupit, victorque urbem dirui jussit. Hinc Menedemum [52] cum tribus millibus pe- 24
ditum,

44. *In obsidione*, intercederunt forte: *ejus relinquit: ipse cum reliquis profectus Crateri quoque copias suis.* V. *Freinshemium.*

45. *Infestos*. sive ob exantlatos in obsidione labores, & pericula; sive ob scelus etiam Memacenorum: fieri enim solet, ut unius oppidi, imo singulorum interdum hominum facinora toti nationi imputentur. V. *Freinshemium.*

46. *Ad Meleagrum, & Perdiccam redit*, quos reliquerat in obsidione Memacenorum *n.* 19.

47. *Non alia urbs*, quam Memacenorum.

48. *Fortius*, desperatione scilicet veniæ, ob facinus admissum. *n.* 18.

49. *Icta est.* Ad Cyropolin hoc accidisse narrat Arrian. IV. 244. *Ad maximam illorum urbem Cyropolin contendit. Tum barbari ubi captam jam urbem senserunt, nihilominus tamen in Alexandri milites conversi saxum capite, & cervice excepit.* In Hyrcania Plutar. de fort. Alex. II. 21. nulla civitatis mentione facta. *In Hyrcania oblæso lapide collo, quo ictu tenebris ob oculos offusis, ad dies multos cæcitatem timuit.*

50. *Oculis caligine offusa*, het wierde hem doncker voor de oogen. *Offusam caligine* dicit & *Liv.* XXXIII. 7.

51. *Institit*, heeft voortgeset, daar op aangedrongen. Tacit. Hist. III. 77. 6. *An perdomanda Campaniæ insistere juberet.*

ditum, & octingentis equitibus ad urbem Maracanda misit. Spitamenes transfuga præsidio Macedonum inde dejecto 53, muris urbis ejus incluserat se: haud oppidanis consilium defectionis adprobantibus. Sequi tamen videbantur, quia prohibere non poterant. Interim Alexander ad Tanaim amnem redit, & quantum soli occupaverant castris, muro circumdedit 54. Sexaginta stadiorum 55 urbis murus fuit, hanc quoque urbem Alexandriam 56 adpellari jussit. Opus tanta celeritate perfectum est, ut decimo septimo die, quo munimenta excitata erant, tecta quoque urbis absolverentur. Ingens militum certamen inter ipsos fuerat, ut suum quisque munus (nam divisum erat) primus ostenderet. Incolæ novæ urbi dati captivi 57, quos reddito pretio dominis liberavit, quorum posteri nunc quoque nondum apud eos tam longa ætate 58 propter memoriam Alexandri exoleverunt.

CAP.

52. *Menedemum*, cui Andromachum, Caranum, & Pharnuchem jungit *Arrian.* IV. 245. Interitum *Menedemi* describit Noster VII. 7. 31-37.

53. *Dejecto* i. pulso, fugato. Cic. Phil. VIII. *Cujus præsidium Claterna dejecit Hirtius.*

54. *Circumdedit* i. cinxit, *in een muer begrepen.* Arrian. IV. 245. *muro complexus*; τειχισας.

55. *Sexaginta stadia* efficiunt duo milliaria Germanica, minus quatuor stadiis. V. *Raderum.*

56. Alexandria *oppidum in ultimis Sogdianorum finibus, ab Alexandro Magno conditum.* V. *Plin.* VI. 16. *Justin.* XII. 5. 12. *Oros.* III. 18. *Arrian.* IV. 245. Hanc esse eam, quam *Exopolim* appellat Ptolomæus, putat *Bonfin. Decad.* I. 1. V. *Freinshemium.*

57. Captivi *dati incolæ*: *Græcos mercenarios, & finitimos barbaros, quibus sua sponte eo commigrandi voluntas fuit, nonnullos etiam Macedones, qui inepti bello erant*, Arrian. IV. 245. *Trium civitatum populos, quas Cyrus condiderat*, eo translatos fuisse docet Justin. XII. 5. 12.

58. *Longa ætate*, quadringentis & amplius annis. V. *Raderum.*

Rex

CAP. VII.

ARGUMENTUM.

De bello Scythis, quos describit Auctor, inferendo cum suis consilium init adhuc ex vulnere æger, Aristandrum exta, quia priora fuerant tristiora, altera vice spectare, & rerum eventum explorare jubet, copiarum ad Maracanda sub Menedemo missarum, & a Spitamene deletarum res male gestas nuntiantibus, si acta vulgassent, mortem denuntiat Alexander.

REx Scytharum 1, cujus tum ultra Tanaim imperium erat, ratus eam urbem, quam in ripa amnis Macedones condiderant, suis impositam esse cervicibus 2; fratrem Cartasim 3, nomine cum magna equitum manu misit *ad diruendam eam, proculque amne submovendas Macedonum copias.* Bactrianos Tanais 4 ab Scythis, quos Europæos, vocant, dividit. 1 2

Rex Scytharum i. ille ex Regibus Scytharum, &c. Tota enim Scytharum gens non uni paruit Regi, quia in multos dividebatur populos. Unde Noster II. 17. *Unus adhuc hujus gentis exercitus venit, cæteri exspectantur.*

2. *Impositam cervicibus* i. tanquam frenum, aut onus sibi impositum, ne quassare cervicem, & erecta vertice viribus suis uti posset. Inde *freni domitarum gentium* dicuntur VII. 10. 16. & *obstare res novare cupientibus* infr. X. 2. 8. & *claustrum jam perdomitorum, & quos deinde adire decreverat* supr. VII. 6. 13. Unde *in cervice stare* alicujus *n.* II. ye mandt op den hals leggen, quod *faucibus incubare* Flor. I. 10. 2.

3. *Cartasim.* Arrian. IV. 248. unum ex ducibus Scytharum, *Satracen* occisum refert. Is an hic *Cartasis* incertum.

4. *Tanaim* rerum Moschobiticarum scriptores ex lacu quodam in Rhezania, Ressiæ regione, Moschorum principi subjecta, deducunt. Lacum *Juvanorum* appellant, patria lingua Jeziorum. *Tanais* Moschis *Don* dictus, recta primum in Orientem tendit, deinde septemtrionem versus flectitur, rursum contrario cursu reflexus meridiem petit, &

dividit. Idem Asiam & Europam finis interfluit. 3 Cæterum Scytharum gens[6] haud procul Thracia[7] sita, ab Oriente ad Septemtrionem se vertit, Sarmatarumque non, ut quidam credidere[8], finitima, 4 sed pars est. Recta deinde regione[9] in aliam ultra Istrum[10] jacentem[11] coit[12]: ultima Asiæ, qua Bactra

in Mæotidem paludem exoneratur. V. *Raderum*. Dicitur a *Tanai*, ut docet *de fluminibus Plutarchus*, filio Berossi & Lysippæ Amazonis, qui continens, muliebris sexus osor, Martis solius cultor, mattimonium dedecoris & ignominiæ loco habuit. Et quum œstris Veneris incitatus, quibus diu reluctatus fuerat, sibi tandem necessitate cedendum esse intelligeret, propositi sui tenax, semetipsum in hunc fluvium præcipitavit. *Europam & Asiam medius interfluit* supr. VI. 2. 14. & Lucan. III. 285.

Adiæque, & terminus idem
Europæ mediæ dirimens confinia terræ.

Unde *terminus gentium* dicitur Flor. III. 4. 6. & nostro *finis inter Asiam & Europam interfluere*. De hoc Noster IV. 5. 5. VI. 2. 14. VII. 4. 6. Alexandri milites Jaxartem adpellavere *Tanaim*. Plin. VI. 16. *Finis omnium illorum ductus ab illa parte terrarum, includente flumine Jaxarte, quod Scythæ Silyn vocant: Alexander, militesque ejus Tanaim putavere esse*. Hunc intelligit Noster VII. 6. 12. 5. 36. 7. 1. & 2. dum docet *Tanain ab Scythis, quos Europæos vocant, dividere Bactrianos*.

5. *Europæos*. Scythiam in Asiaticam & Europæam dividi docuit Noster VI. 2. 13. docent quoque Plin. IV. 12. & 17. Solin. c. 19. Strab. II. 132. XI. 115.

6. Scythia *in Orientem porrecta, includitur ab uno latere Ponto, & ab altero montibus Riphæis: a tergo Asia & Phasi flumine. Multum in longitudinem & latitudinem patet*. Just. II. 2. 1. n. *quatuor millia stadiorum*, ut Herod. IV. 320. i. viginti quinque milliaria Germanica. Ejus sedes delineat & Noster VI. 2. 13. illamque describunt *Plinius, Mela, Strabo, Solinus, Diodorus, Marcellinus*.

7. *Haud procul Thracia sitam* esse Scytharum gentem docent ipsi VII. 8. 30.

8. *Ut quidam credidere*, credidit hoc Strab. XI. 115. dicit enim *continuos* esse *Scythas & Sarmatas*.

9. *Recta regione* i. perpetuo, & in longum porrecto tractu. Utitur hac phrasi Noster & VII. 10. 1. V. *Freinshemium*.

10. *Ultra Istrum* colunt Sarmatæ, Moschi seu Moschovitæ, Getæ, & germani Scythæ. V. *Raderum*.

11. *Jacentem* i. sitam. Flor. III. 5. 1. *Pontica gentes ad septemtrionem in mare sinistrum jacent*.

12. *Coit* i. in unum continuatur cum illa Scythia, quæ ultra Istrum est. V. *Freinshemium*.

13. *Strin-*

Bactra sunt, stringit[13], quæ Septemtrioni proxima[14] sunt. Profundæ[15] inde[16] sylvæ[17], vastæ solitudines excipiunt. Rursus quæ ad Tanaim & Bactra spectant, humano cultu haud disparia sunt. Primus cum hac gente non provisum[18] bellum Alexander gesturus, quum in conspectu ejus obequitaret hostis, adhuc æger ex vulnere, præcipue voce deficiens[19], quam & modicus cibus, & cervicis extenuabat[20] dolor, *amicos*[21] *in consilium advocari* jubet. Terrebat eum non hostis, sed iniquitas temporis. Bactriani defecerant: Scythæ etiam lacessebant[22]: ipse non insistere in terra[23]; non equo vehi, non docere[24], non hortari suos poterat. Ancipiti

13. *Stringit*, stoot daar aan. *Stringere ripas* dicuntur Tiberis *Virg. Aen.* VIII. 63. & Ismenon *Stat. Theb.* I. 39. quas prætereunt, & prætereundo lambunt, & quasi abradunt. Et *stringere latus currus* dicitur alter currus, quod prætereundo contingit. *Prop.* III. 9. 12.

14. *Septemtrioni proxima sunt* i. Bactra ex omnibus Asiæ partibus proxime accedunt ad septemtrionem V. *Freinshemium*.

15. *Profundæ* i. magnæ, altæ. Isidor. XIV. 9. *Profundum* abusive vel sursum, vel deorsum dicitur, ut Virg. Aen. I. 62.

Maria, ac terras, cœlumque profundum.

Tacit. Agric. XXV. 2. *Sylvarum, & montium profunda*.

16. *Inde* i. penitus, & remotius a Bactris. V. *Freinshemium*.

17. *Sylvæ*, quod docent & Scytharum legati VII. 8. 13. & 16.

18. *Non provisum* i. quod antea non providerat, nec statuerat, sicut contra Darium, Bessum, & in Græcia Illyricum, Thracium, Thebanum consilio susceptit. Sed cum Tanaim, seu Jaxartem urbem condere statuisset, & Scythæ obniterentur, coactus est ex *improviso* movere in Scythas. V. *Raderum*.

19. *Voce deficiens*, het manqueerde hem aen de sprake. Ita *n.* 20.

20. *Extenuabat* i. tenuem, exilem reddebat.

21. *Amicos*, Hephæstionem, Craterum, Erigyum, & corporis custodes *n.* 9.

22. *Lacessebant*, I. obequitando *n.* 5. II. probra in illum jaciendo: *nimirum non audere Alexandrum cum Scythis congredi aut, si faciat, experturum, quantum inter Scythas & barbaros Asiaticos interfit*. V. *Arrian.* IV. 246.

23. *Insistere in terra* i. terram pedibus tangere, *pedibus ingredi* n. 18.

24. *Docere* i. præcipere, quid in quoque casu faciundum esset. Quod non poterat commode fieri, si ipse non interesset agmini. Quandoque enim subitum con-

cipiti periculo implicitus [25], sed Deos quoque incusans querebatur, *se jacere segnem* [26], *cujus velocitatem nemo antea voluisset effugere. Vix suos credere non simu-*
8 *lari valetudinem.* Itaque qui post Darium victum ariolos [27] & vates consulere [28] desierat; rursus ad superstitionem, humanarum mentium ludibria [29], revolutus, *Aristandrum*, cui credulitatem suam addixerat [30], *explorare eventum rerum sacrificiis* jubet. Mos erat aruspicibus, exta [31] sine Rege [32] spectare [33]; &, quæ

consilium res poscebat, ut in illo Panico tumultu IV. 12. 16. V. *Freinshemium.*

25. *Periculo implicitus* i. conjectus in periculum. Nep. Paus. IV. 6. *Tantisque implicitum rebus sublevasset.*

26. *Segnem* i. fere immobilem. Ita *telluris segne pondus* Virg. Aetn. v. 130. Ubi Scaliger: *Apte dixit segni pondere. Nam segnis igne, sine, ut secors, sine corde. Segnis ergo, ut, calor naturalis decessit. Ergo immobilis.*

27. *Ariolus* &, *qui divina mente vaticinatur.* Donat. Phorm. IV. 4. 27. *Aruspex* modo dicetur.

28. *Consulere* i. consilium rogare. *Consuli* dicebantur aruspices, & *consulti* respondere. Suet. Tiber. c. 63. *Aruspices secreto, ac sine testibus consuli vetuit.* Virg. Georg. III. 492.

Nec responsa potest consultus reddere vates,

Ubi *vatis* nomine aruspex procul dubio est intelligendus. V. *Brisson. Form. p.* 125.

29. *Ludibria*, *Superstitiosas ariolationes*, *& furibundas prædictiones* appellat *Cic. de Divin.* I.

30. *Addixerat* i. adjudicaverat, & propriam quasi dederat. *Addicere* verbum erat prætoris. Unde Plaut. Pœn. v. 6. 24.

Quin egomet tibi me addico. quid prætore opus est?

cum rem alicui, ut ejus fieret, pro potestate attribuebat. Causam enim sic dicebat actor: *Ajo fundum Tusculanum, quem possides, meum esse ex jure Quiritium:* Et cum causa dicta erat, his ei æstimabatur, ut victo. Solebatque, cum aliquid vindicaretur, prætor reum interrogare, an contra vindicaret, i. an aliqua instructus esset exceptione, qua injuste rem vindicari docere posset. Negante, vel tacente, rem, de qua causa dicta erat, actori vindicanti *addicebat* prætor. Plaut. Pœn. 4. 1. 58.

Ubi in jus venerit,
Addicet prætor familiam totam tibi.

V. *Rævard. Protribun. c.* 6.

31. *Exta* sunt *pecorum viscera*, Serv. Virg. Georg. I. 484. *quæ maxime exstant, eminentque*, ut dicit Festus. Illa denarrat hisce Alex. Gen. v. 25. *In extis continentur cor, cerebrum, pulmo, stomachus, lien, hepar, sive jecur.*

32. *Sine Rege* i. Rege absente, cui absenti *exta nuntiare* dicebatur aruspex. Sueton. Jul. c. 77. *Aruspice tristia, & sine corde exta sacro quodam nuntiante.*

33. *Spe-*

quæ portenderentur, referre. Inter hæc Rex, dum 9
fibris [34] pecudum exploratur eventus latentium rerum, *propius ipsum considere amicos* jubet, *ne contentione vocis* [35] *cicatricem infirmam* [36] *adhuc rumperet.* Hephæstion, Craterus, & Erigyus erant cum custodibus in tabernaculum admissi. *Discrimen*, inquit, 10
me occupavit meliore hostium, quam meo [37] *tempore. Sed necessitas ante rationem* [38] *est: maxime in bello, quo raro permittitur tempora eligere. Defecere Bactriani*, 11
in quorum cervicibus stamus; & quantum in nobis animi sit, alieno Marte [39] *experiuntur. Haud dubie, si omiserimus* [40] *Scythas ultro arma inferentes, contempti ad illos, qui defecerunt, revertemur. Si vero Tanaim transierimus, &* 12
ubique invictos esse nos, Scytharum pernicie, ac sanguine [41] *ostenderimus, quis dubitabit patere etiam Europam victoribus? Fallitur, qui terminos gloriæ nostræ metitur spatio,* 13
quod

33. *Spectare* i. inspicere. Senec. Thyest. IV. 1. 134.

At ille fibras tractat, & fata inspicit.

Credebant enim pravis erroribus imbuti, esse in extis aliquam vim, quæ declararet futura, ex eorumque habitu, colore, & notis pericula vel commoda significari, denuntiari, & ostendi. Illorum interpretes ex Etruria primum acciti *extispices*, & eorum divinationes *extispicia*, ab *extis inspiciendis* nominabantur. V. *Brisson. Form. p.* 19.

34. *Fibris* i. jecorum extremitatibus. Serv. Georg. I. 120. *Fibras propie dicunt rei cujusque extremitates, sicut Cicero in Gabinium: fibræ cincinnorum madentes. Et in Tusculanis: non solum ramos amputare miseriarum, sed omnes radicum fibras evellere. Unde & jocineris extremæ partes fibræ a nonnullis adpellantur.* V. & *Alex. Gen. v. 25. Isidor. XI. 1.*

35. *Contentione vocis*, met hart te roepen. Cic. pro Ligar. *Quantum potero, voce contendam, ut hoc populus Romanus exaudiat.*

36. *Infirmam* i. quæ nondum satis coaluit.

37. *Meliore hostium, quam meo*, quia illis favet, mihi iniquum est. V. *Raderum.*

38. *Ante rationem*, Græcismus est, πρὸ τοῦ λόγου, potior ratione. Salust. Bell. Catil. c. 53. *Gloria belli ante Romanos fuisse.* Tacit. Ann. XIII. 54. 5. *Nullos mortalium armis, aut fide ante Germanos esse.* Liv. XXIX. 23. *Ante omnes barbaros effusi in Venerem* i. magis, quam omnes barbati. V. *Loccenium*, ejusque *Indicem.*

39. *Alieno Marte* i. bello mihi cum Scythis gerendo.

40. *Si omiserimus*, indien wy met vreden laten.

41. *Sanguine* i. cæde, exitio.

Cic.

quod transituri sumus. Unus amnis interfluit, quem si
14 *trajicimus, in Europam arma proferimus*[42]. *Et quanti*
aestimandum est, dum alium[43] *subigimus, in alio quo-*
dammodo orbe[44] *tropæa statuere*[45]: *& quæ tam longe in-*
tervallo natura videtur diremisse, una victoria subito com-
15 *mittere*[46]? *At Hercule, si paululum cessaverimus, in ter-*
gis nostris Scythæ hærebunt. An soli sumus, qui flumina
transnare possumus? Multa in nosmetipsos recident, qui-
16 *bus adhuc vicimus. Fortuna belli artem victos quoque do-*
cet[47]. *Utribus amnem trajiciendi exemplum fecimus*[48]
nuper: hoc, ut[49] *Scythæ imitari nesciant, Bactriani doce-*
bunt

Cic. pro Ligar. *Scio vos non petere sanguinem.*

42. *Proferimus* i. promovemus, *wy setten voort.* Tacit. Ann. XIV. 29. 1. *Quin ultra bellum proferret, morte prohibitus est.*

43. *Alium* n. orbem i. Asiam.

44. *In alio orbe* i. Europa.

45. *Tropæa statuere* i. vincere, & victoriæ signa conlocare. Quo in loco enim hostes essent superati, *tropæa* i. victoriæ ablatę signa figere mos erat. *Tropæum* nihil aliud fuit, quam stipes quernus, abscisis penitus ramis infirmioribus, & firmis modice detruncatis, ut asserculi transversi hinc inde exstantes crucis formam referrent. Virg. Aen. XI. 5-11.

Ingentem quercum decisis undique ramis
Constituit tumulo, fulgentiaque induit arma,
Mezentî ducis exuvias, &c.

Unde *trunca tropæa* dicit Juven. X. 133.

Bellorum exuviæ, truncis affixa tropæis
Lorica, & fracta de cassîde buccula pendens.

Primi hostibus domitis victoriam exprobraverunt *Domitius Aenobarbus, & Fabius Maximus.* Flor. III. 2. 6. *Utrimque victoriæ quod, quantumque gaudium fuerit, vel hinc existimari potest, quod & Domitius Aenobarbus, & Fabius Maximus, ipsis, quibus dimicaverant in locis, saxeas erexere turres, & desuper exornata armis hostilibus tropæa fixere: quum hic mos inusitatus fuerit nostris. Nunquam enim populus Romanus hostibus domitis victoriam suam exprobravit.* V. & *Serv. Aen.* X. 775. *Non.* I. 271. *Isid.* XVIII. 2. An Macedones *tropæa* statuere sint soliti, disquirit *Freinshem.* III. 12. 27.

46. *Committere* i. Asiam Europæ conjungere. Flor. II. 2. 2. *Ut quatenus nec mole jungi, nec pontibus posset, armis, belloque jungenda, & ad continentem suum revocanda bello videretur.*

47. *Belli artem victos docet.* Tacit. Hist. V. 12. 2. *A Pompejo expugnatus metus atque usus pleraque monstravere.*

48. *Exemplum fecimus*, dat hebben wy opgebragt.

49. *Ut*

bunt[50]. *Præterea unus gentis hujus adhuc exercitus ve-* 17
nit, cæteri exspectantur. Ita bellum vitando alemus[51];
& quod inferre possemus, accipere cogemur. Manife-
sta[52] *est consilii mei ratio. Sed an permissuri sint Mace-* 18
dones animo uti meo[53], *dubito: quia ex quo hoc vulnus*
accepi, non equo vectus sum, non pedibus ingressus. Sed 19
si me sequi vultis, valeo, amici. Satis virium est ad to-
leranda ista. Aut si jam adest vitæ meæ finis, in quo tandem
opere melius exstinguar. Hæc quasi[54] adhuc voce sub- 20
deficiens[55] vix proximis exaudientibus dixerat, quum omnes a tam præcipiti consilio Regem deterrere cœperunt. Erigyus maxime: qui haud sane 21
auctoritate proficiens[56] apud obstinatum animum, superstitionem, cujus potens non erat Rex, incutere tentavit; dicendo *Deos quoque obstare consilio; magnumque periculum, si flumen transisset, ostendi.* In- 22
tranti Erigyo tabernaculum Regis Aristander occur-

49. *Ut* i. quamvis. Cic. Attic. XII. 22. *Nam quid de me dicam, cui ut omnia contingant, quæ volo, levari non possum.* Noster VII. 8. 21.

50. *Docebunt*, quia adfuerunt, quum Oxum trajiceremus. V. *Raderum.*

51. *Vitando alemus.* Tacit. Ann. III. 41. 5. *Tiberius aluit dubitatione bellum.* Sic & Liv. XXXI. 15. judicio Attalus Rhodiique *gaudentes, utcumque composita cum Philippo pace bellum aluere.* V. *Freinshemium.*

52. *Manifesta* i. tam clara, ut manibus tangi quasi posset. Plaut. Most. III. 1. 8. *Manifesta res est.*

53. *Uti animo meo*, na mijnen sin te doen. *Herodis filii ingenio usum esse Odenatum, quicquid concubinarum regalium, quicquid divitiarum, gemmarumque ceperat, illi tradendo* dicit *Trebellius Pollio Tyrann. c.* 17.

54. *Subdeficiens* i. aliquo modo *deficiens, deficere* incipiens. Ita *subrefectum* dicit Augustum, cui graviter jacenti supervenit Tiberius, & quem, cum morbus iste Augusto letalis fuerit, *refectum* dicere non potuit Paterc. II. 123. 3. *Subrefectus primo conspectu, alloquioque carissimi sibi spiritus.... Subinfluentes aquas* Senec. N. Q. III. 30. *Undique erunt causæ diluvio, cum aliæ aquæ subinfluant terras, aliæ circumfluant. Subexhibere.* Arnob. adversus gentes VI. p. m. 195. *Præsentiam vobis quandam his numinum subexhiberi simulacris.*

55. *Quasa voce* met een gebroken stem.

56. *Haud sane auctoritate proficiens* i. quamvis summa esset auctoritate, dignitate, & exstimatione, tamen apud Alexandrum nihil proficiebat, vel auctorita-

te,

currerat, *triſtia* 57 *exta fuiſſe* ſignificans. Hæc ex
23 vate comperta Erigyus nuntiabat. Quo inhibito 58, Alexander, non ira ſolum, ſed etiam pudore confuſus, quod ſuperſtitio, quam celaverat 59, detegebatur; *Ariſtandrum vocari* jubet. Qui ut venit, intuens eum; *Non Rex*, inquit, *ſed privatus ſum. Sacrificium ut faceres, mandavi. Quid eo portenderetur, cur apud alium, quam apud me profeſſus es? Erigyus arcana mea & ſecreta te prodente cognovit. Quem certum*
25 *me hercule habeo* 60 *extorum interprete uti metu ſuo* 61. *Tibi autem, quam poteſt* 62, *denuntio, ipſe mihi indices, quid ex extis cognoveris, ne poſſis inficiari dixiſſe, quæ di-*
26 *xeris.* Ille exſanguis, adtonitoque ſimilis ſtabat, per metum etiam voce ſuppreſſa 63: tandemque eodem

te, vel ætate, vel exiſtimatione, quod Rex omnino dimicare cum Scythis cuperet. V. *Raderum.*

57. *Triſtia* exta habebantur, ſi *cor* deeſſet, vel *jecur* ſine capite inveniretur. Paulus: *Peſtifera auſpicia dicebant eſſe, cum cor in extis, aut caput in jecinore non fuit.* Si *jecur* quoque lividum eſſet, aut vitioſum, vel ſi in coquendo distabeſceret, aut ſanies purulenta efflueret, caputve fibrarum puſtulas haberet, piaculare eſſe, & magna facere infortunia, conſtans opinio fuit. Plenas, integras, & graphice expreſſas *triſtium extorum* deſcriptiones exhibent Lucan. I. 619-633. Senec. Oedip. II. 2. 64-81. Dicebantur etiam *minacia.* Unde *fibras minaces* dixit Virg. Georg. I. 484. *venas minaces* Lucan. I. 622. *Minari* vero dicebant exta, quæ malum aliquod impendere imminereque ſignificabant. Cic. Divin. I. *Ut primis minentur extis. Triſte* quoque *minax* interdum ſignificare, Nonius Marcellus notat IV. 455. V. *Alex. Gen.* V. 25. *Briſſon. de Form.* I. 22.

58. *Inhibito* i. ſilere juſſo.

59. *Celaverat*, quia illum timoris arguebat.

60. *Certum habeo* i. certo ſcio. Tacit. Orat. XXXII. 12. *Qui ſi forte hoc audirent, certum habeo dicturos* &c. Noſter VII. II. 12.

61. *Interprete uti metu ſuo* i. interpretari, & explicare, uti metus illi dictaverit. Ita *malum rerum interpretem metum* dixit Claudian. Bell. Get. *v.* 262.

Sed malus interpres rerum metus, omne trahebat
Augurium pejore via.

Noſter IV. 10. 10.

62. *Quam poteſt* i. quantum poteſt. Plaut. Men. V. 9. 4.

Tua eſt imago, tam ſimilis eſt,
quam poteſt.

Catul. XVII. 20.

Tantundem omnia ſentiens,
quam ſi nulla ſit usquam.

63. *Per metum voce ſuppreſſa.* Ita & Tacit. Ann. III. 67. 2. *Orandi neſcius, proprio in metu, qui*

eodem metu ſtimulante 64, nec Regis exſpectationem moraretur 65; *Magni*, inquit, *laboris, non inriti, diſcrimen inſtare prædixi. Nec mea ars* 66, *quam benevolen-* 27
tia 67, *me perturbat* 68. *Infirmitatem valetudinis tuæ video, & quantum in te uno ſit, ſcio. Vereor, ne præſenti fortunæ tuæ ſufficere poſſis.* Rex juſſum *conſidere felici-* 28
tati ſuæ remiſit 69. *Sibi & alia ad gloriam concedere Deos.* Conſultanti deinde cum iisdem 70, *quonam* 29
modo flumen transirent? ſupervenit 71 Ariſtander, *non alias latiora* 72 *exta vidiſſe ſe* adfirmans: *utique prioribus longe diverſa. Tum ſolicitudinis cauſas* 73 *apparuiſſe* 74; *nunc prorſus egregie* 75 *litatum eſſe* 76. Cæterum, quę 30
ſub-

qui exercitam quoque eloquentiam debilitat. Vocem ſupprimere dicit etiam Celſus.

64. *Stimulante*, ne ſe reum oſtenderet, ſi nihil omnino reſponderet. V. *Raderum.*

65. *Exſpectationem moraretur.* Cupiebat enim ſcire, quæ monſtra in extis apparuiſſent. Haud procul vero abludunt illa Tacit. Ann. III. 67. 3. *Ac ſæpe etiam confitendum erat, ne fruſtra quæſiviſſet.* V. *Raderum* & *Freinshemium.*

66. *Ars mea* i. exta, triſtia quælibet indicantia ex *arte mea.*

67. *Benevolentia* i. ſtudium tuæ ſalutis.

68. *Perturbat*; Ellipſis eſt comparativi *magis*, frequens Plaut. Rud. IV. 4. 70. Terent. Eun. prol. *v.* 1. Tacit. Ann. I. 58. 2. aliis. V. *Lipſ. Epiſt. Quæſt.* V. 23. & in *Tacit. Hiſt.* III. 8. 1. *Vechner. Hellen.* I. 2. 5. *Voſſ. Gramm.* VII. 61. & ipſis Jctis. V. *Schott. Obſerv. Human.* V. 34.

69. *Remiſit* ad ſacrificium iterandum.

70. *Iisdem* n. amicis. *n.* 9.

71. *Supervenit* ab iterato ſacrificio reverſus.

72. *Lætiora* exta dicebantur, quæ ſplendida, bene colorata, integra, plena, ſolida, & absque ulla labe, macula, & vitio erant: ut ſi in jecore extremum, quod fibra dicitur, ita locaretur, ut ab ima fibra jecinora intrinſecus replicata eſſent, aut ſi geminum jecur foret, aut cum jecinoris caput duplex, vel geminum eſſet. Dicebantur etiam *bona.* Cic. de Divin. II. *Aut tanta inter eos diſſenſio, ſæpe etiam inter proximos, ut Apollinis exta bona ſint, Dianæ non bona & felicia.* Tibul. II. I. 13.

Eventura precor, viden ut felicibus extis
Significet placidos nuntia fibra Deos?

V. *Alex. Gen.* V. 25. *Briſſon. de Form.* I. 22.

73. *Solicitudinis cauſas* n. morbum, hoſtium inſultantium audaciam, amicorum Regis, & ſuam ipſius curam. V. *Raderum.*

74. *Apparuiſſe* n. in extis. V. *Freinshemium.*

75. *Egregie.* Ita Liv. IX. 14. *Auſpicia ſecunda eſſe. Tarentini, pulla-*

subinde[77] nuntiata sunt Regi, continuæ felicitati rerum ejus imposuerant labem[78]. Menedemum, ut supra dictum est, miserat ad obsidendum Spitamenem Bactrianæ defectionis auctorem. Qui comperto hostis adventu, ne muris urbis includeretur; simul

pullarius nuntiat. Litatum præterea est egregie. VIII. 9. *Alioqui acceptam Diis hostiam esse: Manlium egregie litasse.*

76. *Litatum esse* dicebant, cum bona exta nuntiata Deos placatos, & propitiatos significabant, promittebantque iis propitiis bene, & feliciter eventuruni, quod adgrediebantur, seu in animo habebant, qui sacrificaverant. *Litare* enim Macrob. Sat. III. 5. explicat *sacrificio facto placare numen.* Unde & *litationem propitiationis* dicit in somn. Scip. I. 8. Non. V. 12. *inter sacrificare, & litare hoc interest: sacrificare est veniam petere: litare est propitiate & votum impetrare. Virg. Aen.* IV. 50.

Tu modo posce Deos veniam, sacrisque litatis.

i. impetratis. Plaut. Pœn. II. 42

Tum me Jupiter
Faciat, ut semper sacrificem, & nunquam litem.

Antiqui *lutare* dicebant, quod frequentativa forma ἀπὸ τῦ *luere* factum. Sic *optumus, maxumus, luniter*, quæ postea per iota scripta sunt. *Litare* est solvere. Non. II. 482. *Lutavi pro lui. Varro* Ἑκατόμβη ἢ περὶ θυσιῶν. *Habes qui, & cujus rei causa fecerim hecatomben: in quo ego, ut puto, quoniam est luere, solvere, lutavi.* Homines enim tanquam debitores censentur natura Diis vel lege, vel ex voto proprio, quos propterea quasi omnium bonorum datores, ac creditores suis sacrificiis placant, ac propitiant. Hinc *ceremoniarum debita conficere* Arnobio. Quoniam autem, quod in solutum datur a debitore, ut solutio sit, in acceptum ferri debet a creditore, ita nulla *lutatio* est, sive *litatio* i. sacrorum solutio, nisi Diis grata, & accepta habeant, quæ ab hominibus offeruntur. Catul. XXXVI. 16.

Acceptum face, redditumque votum.

Litant igitur homines Diis, ut debitores creditoribus solvunt. *Litantur* hostiæ, & sacrificia Diis, ut debitum solvitur creditoribus. *Litari* i. placari Dii dicuntur, ut creditores liberari dicuntur. Nam creditorem liberare in jure dicitur, qui se liberat a creditore, eumque placat. V. *Briss. de Form.* I. 28. *Salmas. Exerc. Plin.* f. 11. *Turneb.* XVIII. 20. *Stuck. de Sacrif. f.* 152. *Camer. Hor. Subs.* I. 58. *Lomejer. de Lustrat. c.* 14.

77. *Subinde* i. deinde. Liv. VIII. 27. *Aliud subinde bellum cum alterius oræ Græcis exortum.* V. *Freinshemii Indicem.*

78. *Labem* i. ignominiam, dedecus. Cic. pro Cœl. *Ne probrum castis, labes integris, infamia bonis inferatur.* Festus: *Labes, macula in vestimento dicitur, & deinde μεταφορικῶς transfertur in homines vituperatione dignos.* Quo alludit forte Cic.

simul fretus excipi[79] posse; qua venturum sciebat, consedit occultus. Sylvestre iter[80] aptum insidiis 32
tegendis erat: ibi Dahas condidit. Equi binos armatos vehunt, quorum invicem singuli repente desiliunt: equestris pugnę ordinem turbant. Equo- 33
rum velocitati par est hominum pernicitas[81]. Hos Spitamenes saltum circumire jussos pariter & a lateribus, & a fronte, & a tergo hosti ostendit. Me- 34
nedemus undique inclusus, ne numero quidem par, diu tamen restitit, clamitans, *nihil aliud superesse locorum fraude deceptis, quam honestæ mortis solatium ex hostium cæde.* Ipsum prævalens equus vehebat, quo 35
sæpius in cuneos barbarorum effusis[82] habenis evectus, magna strage eos fuderat. Sed quum unum 36
omnes peterent, multis vulneribus exsanguis Hypsidem quendam ex amicis hortatus est, *ut in equum suum adscenderet, & se fuga eriperet.* Hæc ajentem anima defecit[83], corpusque ex equo defluxit in terram. Hypsides poterat quidem effugere; 37
sed amisso amico mori statuit. Una erat cura, ne inultus occideret. Itaque subditis calcaribus equo in medios hostes se immisit, & memorabili edita pugna obrutus est telis. Quod ubi videre, qui cædi 38
supererant; tumulum paulo quam cætera editiorem capiunt; quos Spitamenes fame in deditionem subacturus

Cic. LL. II. *Animi labes nec diuturnitate evanescere, nec ullis manibus elui potest.*

79. *Excipi* i. capi, intercipi. V. VIII. 1. 16.

80. *Sylvestre iter aptum insidiis.* Veget. III. 22. *Multi cum ab hoste discedunt, si per sylvas ituri sunt, præmittunt, qui angusta, vel abrupta occupent loca, ne ibidem patiantur insidias.*

81. *Pernicitas.* Serv. Aen. IV. 180. *Convertit rerum epitheta; nam pernix pedum est, ut* XI. 718. *celeritas pennarum, ut* III. 243. Idem XI. 718. *Pernix modo velox, modo perseverans, quia niti interdum laboris est, interdum incessus. Inde perniti, & pernix.* Liv. IX. 16. *Præcipua pedum pernicitas erat.*

82. *Effusis* i. immissis. Liv. XXXVII. 20. *Effusissimis habenis stationem hostium invadit.*

83. *Hæc ajentem anima defecit* i. cum hęc diceret, mortuus est. Nepoti anima reliquit Eum. IV. 2. *Non prius distracti sunt, quam alterum anima relinqueret.* Noster *ultimus spiritus defice-*

39 acturus obsedit. Cecidere eo prælio peditum duo millia, trecenti equites [84]. Quam cladem Alexander solerti consilio texit [85], morte denuntiata [86] iis, qui ex prælio venerant, si acta vulgasſent.

ret infr. IX. 5. 12.

84. *Defluxit*, is gesoncken. Liv II. 20. *Moribundus Romanus labentibus super corpus armis, ad terram defluxit.*

85. Peditum *duo millia, trecenti equites. Omnes interfectos esse, ut equites quadraginta tantum, pedites trecenti evaserint*, narrat *Arrian.* IV. 251.

86. *Texit*, ne miles perculsus imperium detrectaret.

87. *Morte denuntiata*, hy dreygde met de dood.

CAP. VIII.

ARGUMENTUM.

Noctem vigilando & consultando sine arbitris consumit, bellum in Scythas pronuntiat, & Scytharum legatos pacem petentes audit Alexander.

1 Cæterum quum animo disparem vultum [1] diutius ferre non posſet, in tabernaculum super ripam fluminis de industria locatum [2] secessit.
2 Ibi sine arbitris singula [3] animi consulta pensando, noctem vigiliis extraxit, sæpe pellibus [4] tabernaculi adlevatis, ut conspiceret hostium ignes, e quibus conjectare poterat, quanta hominum multitudo esſet.

Disparem vultum animo, quod spem & alacritatem *vultu* præ se tulerit, & ingentes interim curas *animo* volveret, tum propter Menedemi cædem, tum propter Scythas sibi insultantes. V. *Raderum.*

2. *Locatum* i. positum, constitutum. Cic. Attic. VI. 1. *Civitatem in Catonis, & in ipsius Bruti fide locatam*, &c. Noſter VIII. 11. 24.

3. *Singula* I. Scythas imminentes. II. Spitamenem crescentem. III. Militem suum adhuc arma Scythica horrentem. V. *Raderum.*

4. *Pellibus*, ex quibus tabernacula faciebant. Factitatum id ipsum a Græcis, ut de Alexandro Macedone hoc loco docet *Curtius*, & aliquoties tradit *Arrianus*. Ab illis vero Romani, ut pleraque alia, sunt mutuati. V. *Demster. A. R.* V. 31. *Lipſ. Mil. Rom.* V. 5.

5. *Thoracem* nunc induit Alexander ad spem militis intendendam, si videret Regem jam laboribus bellicis parem esſe. Non enim nisi rogatu amicorum corporis munimenta alioqui sumere solebat. IV. 13. 25. V. *Freinshemium.*

6. *Horrebant*, daar sy voor schrickten. Cic. Fam. VII. 3. *In oratione ita crudeles, ut ipsam victoriam horrerem.* Noſter IX. 2. 33.

7. *Præ gaudio lacrymis.* Paterc. II. 104. 5. *At vero militum conspectu ejus elicitæ gaudio lacrymæ, alacritasque, & salutationis nova quædam exsultatio, & contingendi manum cupiditas.* Senec. Epist. 99. *Tunc oculi velut in gaudio relaxantur.*

8. *Feroces* i. audaces, fortes. Liv. III. 47. *Non alium virum esse, cujus strenue, ac fortiter facta in bello plura memorari possunt.* Noſter VII. 9. 18. IX. 4. 12.

9. *Desideravit* i. exegit. Cic. Attic. V. 16. *Dum hæc, quæ longiorem desiderant orationem, summatim tibi perscriberem.*

10. *Junctæ* i. factæ, *t'samen gestagen.* Tac. Ann. XIII. 7. 2. *Simul pontes per amnem Euphratem jungi.*

11. *Scytharum* legatos hos, ipsosque *Scythas*, & gentem, Germanos Orientem spectantes fuisse scribit Aventin. I. 32. *Adfuerunt*, inquit, & *Germanorum orientalium (quos Sarmatas, & Scythas scriptores rerum, nos Venedos, ipsi se Sclavos vocant) oratores.* V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

12. *Per castra equis vectos* quod addit, non temere est factum.

set. Jam lux adparebat, quum thoracem [5] indutus 3
procedit ad milites, tum primum post vulnus proxime acceptum. Tanta erat apud eos veneratio Re- 4
gis; ut facile periculi, quod horrebat [6], cogitationem præsentia ejus excuteret. Læti ergo, & ma- 5
nantibus præ gaudio [7] lacrymis, consalutant eum; & quod ante recusaverant bellum, feroces [8] depo-
scunt. Ille *se ratibus equitem, phalangemque transportaturum esse* pronuntiat; *super utres* jubet *nare levius armatos.* Plura nec dici Rex desideravit [9]; nec Rex 7
dicere per valetudinem potuit. Cæterum tanta ala- 8
critate militum rates junctæ [10] sunt, ut in triduum ad duodecim millia effectæ sint. Jamque ad transeundum omnia aptaverant; quum legati Scytharum [11] viginti, more gentis per castra equis vecti [12], *nuntiari* jubent *Regi, velle ipsos ad eum mandata perferre.*

Ad-

9 Admissi in tabernaculum, jussique *considere*, in vultu Regis defixerant oculos [13]; credo, quia magnitudine corporis animum æstimantibus modicus haud
10 quaquam famæ par videbatur. Scythis autem non, ut cæteris barbaris [14], rudis & inconditus sensus est: quidam eorum sapientiam [15] capere dicuntur, quan-
11 tamcunque gens capit semper armata. Si, quę loquutos esse apud Regem memoriæ proditum est, abhorrent forsitan moribus nostris, & tempora, & ingenia cultiora sortitis [16]; sed ut possit oratio eorum [17] sperni, tamen fides nostra non debet, qui utcumque
12 tradita [18] incorrupta perferemus. Igitur unum ex his

ctum. Romanis enim moribus hoc non permittebatur, ut docet exemplum Tigranis apud Plutarchum in Pompejo. V. *Freinshemium.*

13. *Defigebant oculos* i. defixis & immobilibus oculis intuebantur, *ſy ſtarroogden.* Virg. Aen. I. 499.

Obtutuque hæret defixus in uno.

Proprie *defigere* est in terram demittere. Virg. Georg. II. 290.

Altius, ac penitus terræ defigitur arbos.

Noster VII. II. 13. & 15. IX. 3. 2.

14. *Cæteris Barbaris.* De qua re insigne testimonium Herodot. IV. 46. quem credo respicit Noster: *Pontus Euxinus nationes exhibet omnium imperitissimas, Scythica duntaxat excepta.* V. *Freinshemium.*

15. *Sapientiam.* Ita Anacharsidis Scythæ *sapientiam* laudant Phædr. III. I. 52.

Si Phryx Æsopus potuit, Anacharsis Scytha
Æternam famam condere ingenio suo.

Strab. VII. 554. *Ephorus Anacharsidem sapientem cum appellat, ex hoc genere esse dicit, unumque e septem sapientibus censendum cum moderatione, & prudentia perfecta, & intellectu.*

16. *Sortitis* i. quibus talia ingenia veluti *sortito* obtigerunt, Prop. III. 2. 17.

Diversæque novem sortitæ jura puellæ.

Translatum est de hæreditatibus, quas qui *sorte* consequebantur, *consortes* dicebantur X. 7. 2 vel de *sortibus*, quas inter se judices ducebant, de quibus *Bud. Comm. L. G. f.* 10. Noster VIII. I. 35.

17. *Oratio* Scytharum apud Græcos in proverbium cessit, ut rudis, inculta, & nihil præ se ferens humanitatis. Ad id respexit Curtius. Originem hujus referunt, quod Scythæ Dario Persarum Regi postulanti, ut sibi, parerent, nihil aliud respondederint, quam κλαίειν i. ploraret: ut etiam nos plorare jubeamus, quos contemnimus. V. *Popmam*, ex illo *Freinshemium* & *Erasm. Adag. f.* 71. §. 18.

18. *Utcumque tradita.* Sic de se

his maximum natu ita loquutum accepimus: *Si Dii habitum corporis tui aviditati animi parem esse voluissent; orbis te non caperet: altera manu Orientem, altera Occidentem contingeres* [19]. *Et hoc adsequutus scire velles, ubi tanti Numinis* [20] *fulgor conderetur. Sic quoque* [21] *concu-* 13
piscis, qua non capis. Ab Europa petis Asiam; ex Asia transis in Europam: deinde si humanum genus omne superaveris, cum sylvis, & nivibus, & fluminibus, ferisque bestiis gesturus es bellum. Quid tu ignoras; arbores ma- 14
gnas diu crescere; una hora exstirpari [22]*? Stultus est, qui fructus earum spectat, altitudinem non metitur. Vide ne dum ad cacumen pervenire contendis; cum ipsis ramis, quos comprehenderis, decidas. Leo quoque aliquando mini-* 15
marum avium [23] *pabulum fuit: & ferrum rubigo* [24] *consumit.*

se Tacit. Ann. XV. 53. 5. *Nobis quoquo modo traditum non occultare in animo fuit.*

19. *Altera manu Orientem* &c. *Respicit forte orator* fabulam, quam de Typhone Tartari & Terræ filio tradit *Apollod. Biblioth. I. p.* 16. hisce verbis: *Sed & ejusdem manuum altera ad Hesperium usque, & altera ad Orientem pertinebant.*

20. *Numinis tanti* i. Solis, quo vicario verbo Curtii mentem explicavit Aventinus. Solem enim a Scythis cultum vel ex *Herod.* I. 128. satis constat. Et, nisi fallor, his verborum involucris Oceanum designant, quem & ipsum studiosa cura lustrare mox cepit Alexander. Ibi enim condi Solem veteres crediderunt. Ut autem Oceano Gaditano occasum Solis, ita Indico ortum tribuerunt, qui uterque locus est, ubi *tanti numinis fulgor* ipsorum opinione condebatur. Hic sensus inest illis Alexandri: *Pervenimus ad Solis ortum Oceanum, nisi obstat ignavia.* Id autem Scythis absurdum, vanumque videbatur; fortassis & impium. Nam & *Flor.* II. 17. 12. ait D. Brutum *cadentem in maria Solem, obrutumque aquis ignem, non sine quodam sacrilegii metu, & horrore deprehendisse.* V. *Freinshemium.*

21. *Sic quoque* i. etsi corpore modicus. V. *Freinshemii Indicem.*

22. *Exstirpari* i. radicitus evelli, ut VII. 5. 34.

23. *Minimarum avium*, etiam culicum, a quibus consumuntur, vel cœcantur in Mesopotamia hoc modo, ut narrat Marcellin. XVIII. 137. *Inter harundineta vagantur innumeri leones, clementia hyemis ibi mollissime semper innocui. At ubi Solis radiis exarserit tempus, in regionibus æstu ambustis, vapore sideris, & magnitudine culicum agitantur, quorum examinibus per eas terras referta sunt omnia. Et quoniam oculos quasi humida, & lucentia*

sumit. Nihil tam firmum est, cui periculum non sit etiam
16 *ab invalido*[25]. *Quid nobis tecum est? nunquam terram*
tuam adigimus. Qui sis, unde venias, licetne ignorare
in vastis sylvis viventibus? Nec servire ulli possumus; nec
17 *imperare desideramus. Dona*[26] *nobis data sunt, ne Scy-*
tharum gentem ignores, jugum boum aratorum[27], *& sa-*
gitta, & patera. His utimur & cum amicis, & adver-
18 *sus inimicos. Fruges amicis damus boum labore quæsitas:*
Patera, cum his vinum Dis libamus: Inimicos[28] *sagitta*

membra eædem appetunt volucres, palpebrarum libramentis mordicus insidentes, idem leones cruciati diutius, aut fluminibus mersi sorbentur, ad quæ remedii causa confugiunt, aut amissis oculis, quos unguibus crebro lacerantes effodiunt, immanium efferascunt. Quod ex Agathareide apud Photium ad hunc locum observat *Lindenbrogius.*

24. *Rubigo* vitium est, quod situ contrahunt metalla, & quo consumuntur, ut, præter Curtium, docent Ovid. de Pont. 1. 1. 17.

Roditur ut scabra positum rubigine ferrum.

& Prop. II. 19. 28.

Sed tamen obscura teritur rubigine mucro
Ferreus.

V. & *Plin.* XXXIV. 14. *Proprie rubigo est (ut Varro dicit) vitium obscænæ libidinis, quod ulcus vocatur: id autem abundantia, & superfluitate humoris solet nasci, quæ Græce σατυριασις dicitur.* Serv. Georg. I. 151.

25. *Ab invalido.* Plin. VIII. 29. *Nec minus clara exitii documenta sunt etiam ex contemnendis animalibus. M. Varro auctor est, a cuniculis suffossum in Hispania oppidum, a talpis in Thessalia, ab ranis civitatem in Gallia pulsam, ab locustis in Africa, ex Gyaro Cycladum insula incolas a maribus fugatos.* Adde *Justin.* XV. 2. 1.

26. *Donorum* horum originem aperit Herodotus Melpomene, ubi refert olim cœlo in Scythiam demissa, puto, ut ancile Romanorum: *Scythæ gentem suam omnium novissimam esse ajunt, idque hoc modo exstitisse. Virum quemdam in hac terra cum deserta esset, primum fuisse, nomine Targitaum. Targitai vero parentes dicunt Jovem, & Borysthenis filiam (quod quidem mihi non sit verosimile) ejusque tres liberos fuisse, Lipoxain, Arpoxain, & novissime Colaxain. His regnantibus demissa cœlitus in Scythicam regionem ex auro facta, aratrum, jugum, securim, phialam.* Hanc historiam, vel verius fabulam hic tangit Curtius. V. *Loccenium*, ejusque *Indicem* & *Paschal. Legat. c. 5.*

27. *Boum aratorum* Ita *taurus arator* Ovid. Fast. I. 698.

Cedebat taurus arator equo.

& *boves aratores* Tibul I. II. 23. ut *Præcid. c. 5.* ejus carmen ex Lipsii codice legit *Douza*:

Duxit aratores sub juga curva boves.

28. *Ini-*

ta eminus; hasta cominus petimus. Sic Syriæ Regem[29], *& postea Persarum, Medorumque*[30] *superavimus; patuitque nobis iter usque in Aegyptum*[31]. *At tu, qui te* 19
gloriaris ad latrones persequendos venire, omnium gentium, quas adisti, latro es[32]. *Lydiam cepisti: Syriam occupasti: Persidem tenes: Bactrianos habes in potestate: Indos*

28. *Inimici* diversi sunt ab hostibus VII. 10. 8. Hostes enim dicuntur apud Jctos, qui nobis, vel quibus nos publice bellum indicimus, cæteri prædones & latrones. *Inimicitia* proprie inter privatos, & cives, qui dicuntur *inimici*. Sed hæc nomina a scriptoribus sæpe confunduntur, & alterum pro altero etiam a Cicerone & aliis usurpantur & permutantur. Litigatores enim etiam *hostes*, & hostes *inimici* dicuntur. Sogdiani juvenes testantur VII. 10. 8. se privatim singulos nunquam fuisse Alexandro inimicos, hostes tum demum, cum ab illo bello publico essent lacessiti: neque priores lacessisse se, sed provocatos pugnasse. V. *Raderum* VII. 10. 8. & ex illo in indice *Freinshemium.*

29. *Syriæ Regem.* Idam Tyrsus Scytharum Rex sibi, & successoribus suis per mille, & quingentos annos vectigalem Asiam fecisse traditur. V. *Justin.* II. 3. 17. Scythæque persequentes gentem Cimmeriam, ingressi Asiam abrogarunt imperio Medos, qui ante ipsorum adventum Asiam obtinuerunt, ut *Herodotus lib.* 1. & 7. refert. V. *Popmam.*

30. *Persarum, Medorumque. Cyrum* enim, *exercitu Persarum profligato, & conciso, in acie captum cruci afflixit Scytharum regina*, ut narrat *Diodor.* II. 44. ut vero *Justin.* 1. 8. 13. tradit, *ducenta millia Persarum cum ipso Rege trucidavit, & caput Cyri amputatum, in utrem humano sanguine repletum conjici jussit, cum hac exprobratione crudelitatis: satia te sanguine, quem sitisti, cujusque insatiabilis semper fuisti. Darium* quoque Hystaspis filium *turpi ab Scythia submoverunt fuga, & illo fugiente octoginta hominum millia in Europæ relicta interfecerunt.* Justin. II. 3. 2. VII. 3. 1. Ctesias Persic. p. m. 739.

31. *In Aegyptum.* Justin. II, 3-13. *Primus Scythis bellum indixit Vexoris Rex Aegyptius, missis primo lenonibus, qui hostibus parendi legem dicerent. Sed Scythæ legatis respondent, non exspectaturos Scythas, dum ad se veniatur, cum tanto sibi plura in hostle concupiscenda sint; ultroque prædæ ituros obviam. Nec dicta res morata: quos cum tanta celeritate venire Rex addidicisset, in fugam vertitur, exercituque cum omni apparatu belli relicto, in regnum se recepit.* Eadem hæc narrat, & anno ante urbem conditam 480. accidisse tradit *Oros.* I. 14.

32. *Latrones.* Hoc ut de omnibus gentibus ab Alexandro subactis dici forte forte non conveniat, ita posse de plerisque, pro comperto habeo. Idem *Lucani*

dos 33 *petisti: jam etiam ad pecora nostra avaras, & in-*
20 *stabiles* 34 *manus porrigis* 35. *Quid tibi divitiis opus est,*
quæ te esurire cogunt 36? *Primus omnium satietate parasti*
famem; ut quo plura haberes, acrius, quæ non habes,
21 *cuperes* 37. *Non succurrit tibi, quamdiu circum Bactra* 38
hæreas?

sensus fuit x. 20. qui *terrarum felix prædo* vocatur: idem *Senecæ de Benef.* I. 13. & *Epist.* 94. Pari autem audacia respondit Alexandro, quisquis fuit, pirata: ex quo cum quæsivisset, *quo scelere impulsus mare haberet infestum? eodem, inquit, quo tu orbem terræ.* Cicer. de Rep. III. *Sed quia id ego exiguo navigio facio, latro vocor: quia tu magna classe, Imperator*, ut addit: *elegantiusque & veraciter Alexandro responsum* esse dicit *August. de Civ. Dei* IV. 4. V. *Freinshemium.*

33. *Indiæ* nomen per exaggerationem propinquis regionibus tribui crediderim, ut & VII. II. 8. ubi iterum *Indiam* jam tum accessam narrat. Sic enim Sogdianorum terram *Indiæ* nomine intellexisse *Aelian. de anim.* XVI. 3. noravimus VII. 6. 16. §. 35. Curtius sane *Indiæ* proprie sic dictæ nondum meminit, quasi Alexander eam fuerit ingressus: sed quæ de frigore tolerato jactat, aperte referenda sunt ad iter per Parapamisadas, de quo VII. 3. 6. V. *Freinshemium.* Quam late *Indiæ* patuerit nomen, & qui olim populi *Indorum* venerint nomine, per satyram docet *Cuper. Observ.* IV. 7.

34. *Instabiles manus* notant Alexandri morem passim in quosvis incurrendi, & in explebilem vagamque rapacitatem, qua nullo fine contentus, loco nullo constans, ex aliis alia subinde invadebat. Atque huc respiciunt eorundem II. 13. *Ab Europa petis Asiam; ex Asia transis in Europam.* V. *Freinshemium.*

35. *Manus porrigis* i. rapis. *ghy staat de handen daar aan.* Nep. Dion. VII. 2. *Neque, quo manus porrigeret, suppetebat. Tendere manus* Senec. Epist. 119. *Ad proxima quæque tendatur manus: ipsa mihi commendabit, quodcumque comprehendero.*

36. *Esurire te cogunt divitiæ.* Hanc Scytharum γνώμην illustrat Senec. de Clement. I. 1. *Facit quidem avidos nimia felicitas, nec tam temperatæ cupiditates sunt unquam, ut in eo, quod contingit, desinant: gradus a magnis ad majora fit: & spes improbissimas complectuntur insperata assequuti.* Nec minus in præfatione Livius: *Quanto rerum minus, tanto minus cupiditatis erat. Nuper divitiæ avaritiam, & abundantes voluptates desiderium per luxum atque libidinem pereundi, perdendique omnia invexere.*

37. *Acrius, quæ non habes, cuperes.* Senec. Epist. 119. *Nunquam parum, quod satis est: nunquam multum est, quod satis non est. Post Darium & Indos pauper est Alexander Macedo: quærit, quod suum faciat, scrutatur maria ignota, in Oceanum classes mittit novas, & , ut ita dicam, mundi claustra perrumpit. Quod naturæ satis est, homini non est. Inventus est, qui concupisceret aliquid post omnia.*

38. *Bactriani & Sogdiani* subacti iterum, atque iterum defecerunt. VII. 6. 13: 7 11.

39. *Alienigenam.* Tacit. Ann. II. 1. 2. *Parthi petitum, acceptumque Regem, quamvis gentis Arsacidarum, ut externum aspernabantur.*

40. *Consequeris* i. fugientes assequeris.

41. *Velocior* nullis onusta sarcinis, nullis impedimentis retardata. V. *Raderum.*

42. *Prædam vehit* i. spoliis onustus, & impeditus est. V. *Raderum.*

43. *Scytharum solitudo* Græcorum est proverbium, inde natum, quod *Scythæ* in vastis sylvis viventes, nullis certis sedibus utantur, sed per deserta, & humano cultu vacua loca vagi in plaustris ferantur. Aristophanes Acharn. II. 6.

Ἐξολέσθαι συμπλακέντα
τῇ Σκυθῶν ἐρημίᾳ.

Impeditum deperire Scythicæ solitudini.

hæreas? dum illos subigis, Sogdiani rebellare cœperunt. Bellum tibi ex victoria nascitur. Nam ut major, fortiorque sis quam quisquam; tamen alienigenam 39 *dominum*
pati nemo vult. Transi modo Tanaim: scies, quam late 22
pateant, nunquam tamen consequeris 40 *Scythas. Paupertas*
nostra velocior 41 *erit, quam exercitus tuus; qui prædam*
tot nationum vehit 42. *Rursus quum procul abesse nos cre-* 23
des, videbis in tuis castris. Eadem velocitate & sequimur & 24
fugimus. Scytharum solitudines 43 *Græcis etiam proverbiis audio eludi. At nos deserta & humano cultu vacua, magis quam urbes, & opulentos agros* 44 *sequimur. Proinde fortunam tuam pressis* 45 *manibus tene* 46. *Lubrica est,*

Usurpant & Plutarchus de Stoicis contrarietatibus, & Curtius. V. *Popmam & Erasm. Adag. f.* 663.

44. *Urbes & agros* olim coluisse, & vesci pane solitos, sed victos a Thracibus mores immutasse, omnibusque diris se devovisse, ubi vel ædes exædificassent, vel aratro terram proscidissent, aut urbes condidissent, aut opes, agrumve possedissent. Plostra igitur sibi comparasse, ferinam in cibum adhibuisse, lac potasse: jumentis duntaxat illis solis usus, quibus veherentur, & quæ terras terris commutantes sequerentur, docet Arrianus apud *Eustathium ad Periegetem p.* 91. V. *Freinshemium.*

45. *Pressis* i. tenacibus, hærentibus, compressis. *Lentas* dicit Petron. c. 26. *Me quoque ad idem spectaculum lenta manu traxit.*

46. *Tenere* dicimur rem fugacem, quam quasi manu prehendimus, & retrahimus. Suet. Jul. c. 59. *Prolapsus etiam in egressu navis, verso ad melius omine, Teneo te, inquit, Africa.* Et sane aptissime accommodatur fortunæ, cujus ita vaga, incerta, atque

est, nec invita teneri potest. Salubre consilium sequens, quam præsens tempus ostendet melius. Impone felicitati tuæ
25 *frenos* 47, *facilius illam reges. Nostri sine pedibus* 48 *dicunt esse Fortunam, quæ manus & pennas* 49 *tantum habet; quum manus porrigit, pennas quoque comprehendere non*
26 *sinit. Denique si Deus es, tribuere mortalibus beneficia* 50 *debes; non sua eripere: sin autem homo es; id quod es, semper esse te cogita* 51. *Stultum est eorum* 52 *meminisse,*
27 *propter quæ tui oblivisceris. Quibus bellum non intuleris, bonis amicis poteris uti. Nam & firmissima est inter pares* 53 *ami-*

que instabilis ratio est, ut a nemine *teneri* possit, nisi a solo sapiente. Senec. Epist. 101. *Nihil sibi quisquam de futuro debet promittere: id quoque, quod tenetur, per manus exit.* V. *Popm. Conj. Varron. p.* 165.

47. *Frenos.* Respexit forte Curtius ad Pythagoræ, quod circumfertur, dictum: *Nec equos sine freno, nec fortunam absque prudentia gubernari posse.* V. *Loccenium.*

48. *Sine pedibus* fortunam exsculpsisse quosdam docet quoque *Alex. Gen.* I. 13. Picta vero est sine *pedibus*, quod consistere nequeat, & volucrem ejus levitatem doceri debeamus. Senec. Epist. 42. *Meministi, cum quendam adfirmares esse in tua potestate, dixisse me, volaticum esse ac levem, & te non pedem ejus tenere, sed pennam. Mentitus sum: pluma tenebatur, quam remisit, & fugit.* V. *Loccenium.*

49. *Pennatam* esse fortunam docet & Horat. Od. III. 29. 53.

Si celeres quatit
Pennas, resigno, quæ dedit.

50. *Beneficia tribuere debes*; hoc enim est maxime divinum. Unde *Deus dictus est, quia omnia commoda hominibus dat.* Festus. Et *Pythagoras dicebat, hæc duo divinitus hominibus data esse longe pulcherrima: veritatem amplecti, & aliis benefacere: & addebat; utrumque cum Deorum immortalium operibus comparari posse.* V. *Aelian. V. H.* XII. 59.

51. *Cogitabat* se hominem esse Alexandri pater Philippus: *quare puero delegavit hoc officium, qui ei quotidie mane hoc in memoriam revocaret, quod esset homo. Neque ipse prodibat antea, sicut fertur, neque quisquam, qui eum convenire vellet, prius ad eum introibat, quam singulis diebus puer hoc ter ei proclamasset, dicens: Philippe, homo es.* V. Aelian. V. H. VIII. 15.

52. *Eorum* i. urbium captarum, populorum subactorum, exercituum cæsorum, &c.

53. *Amicitia inter pares.* Ita Pompejum moneri jubet Cæsar B. C. III. 10. 7. *Hoc unum esse tempus de pace agendi, dum sibi uterque consideret, & pares ambo viderentur.* Et hoc est fedus alterum de tribus, quibus inter se paciscuntur amicitias civitates regesque apud Liv. XXXIV. 57. *Quum pares bello æquo fœdere in pacem, atque amicitiam veniunt.*

54. *Vi-*

amicitia; & videntur pares 54, *qui non fecerunt inter se periculum virium* 55. *Quos viceris, amicos tibi esse* 28
cave credas 56. *Inter dominum, & servum nulla amicitia est* 57; *etiam in pace, belli tamen jura servantur* 58. *Jurando gratiam Scythas sancire ne credideris. Colendo* 59 29
fidem, jurant. Græcorum 60 *ista cautio* 61 *est, qui acta*

con-

54. *Videntur pares, qui* &c. Liv. XXXIV. 57. *Tertium est genus fœderum, quum, qui hostes nunquam fuerunt, ad amicitiam sociali fœdere inter se jungendam coeunt. Eos neque dicere, neque accipere leges; id enim victoris & victi esse. Ex eo genere quum Antiochus esset, mirari se, quod Romani æquum censeant, ei leges dicere; quas Asiæ urbium liberas & immunes, quas stipendarias esse velint; quas intrare præsidia regia, Regemque vetent. Cum Philippo enim hoste pacem, non cum Antiocho amico societatis fœdus ita sanciendum esse.*

55. *Fecerunt periculum virium* i. tentaverunt, experti sunt, quid possent. Terent. Eun. III. 2. 23. *Fac periculum in literis.* Andr. III. 3. 33. *Nisi periculum feceris*, besoecken. Ubi Donatus: *Periculum, tentamentum.* Nosser IV. 9. 12.

56. *Quos viceris, amicos esse cave credas.* Tacit. Hist. II. 7. 1. *Victores, victosque nunquam solida fide coalescere.* Agric. XXXII. 3. *Diutius tamen hostes, quam servos fide, & affectu teneri putati?*

57. *Inter dominum, & servum nulla amicitia est.* Plinius Panegyrico: *Etenim in principum domo nomen tantum amicitiæ, inane scilicet, irrisumque manebat. Nam quæ poterat esse inter eos amicitia, quorum sibi alii domini, alii servi videbantur.* Ipse Alexander: *non est diuturna possessio, in quam armis inducimur.* infr. VIII. 8. 11. V. *Raderum.*

58. *In pace jura belli servantur.* Victi enim victoribus parere coguntur, servi domino, subjecti magistratibus. Nam quæ leges & conditiones victis belli tempore latæ, datæque sunt, deinceps perpetrato bello observantur, ut se victos agnoscant, tributa, & vectigalia, & census pendant. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

59. *Colendo* V. VIII. 2. 32.

60. *Græcorum* tantum mentionem facit ex persona Scythæ Curtius, quod illa natio tum maxime innotescebat Scythis: cumque ea in præsentia res erat. Cæterum aliis gentibus, ipsisque Romanis idem fuisse moris, non ignorabat Curtius. V. *Freinshemium.*

61. *Cautio* i. cura, solicitudo. *Cavere* speciatim de Jctis dici solet, quum iis consulunt, a quibus consuluntur. Hinc Plaut. Epid. II. 2. 108.

Hic poterit cavere recte, jura
qui & leges tenet.

Cic. LL. I. *Non enim id quæris, quemadmodum caveamus in jure, aut quid de quacumque consultatione statuamus.* Ludit hujus vocis ambiguitate Ovid. Art. I. 83.

Ille

consignant 62, *& Deos invocant. Nos religionem in ipsa fide novimus* 63. *Qui non reverentur homines, fallunt Deos. Nec tibi amico opus est, de cujus benevolentia du-*
30 *bites* 64. *Caterum nos & Asiæ, & Europæ custodes habebis. Bactra, nisi dividat Tanais, contingimus: ultra Tanaim usque ad Thraciam colimus; Thraciæ Macedoniam conjunctam esse fama est. Utrique imperio* 65 *tuo finitimos, hostes an amicos velis esse considera.* Hæc Barbarus.

CAP.

Illo sæpe loco capitur consultus amore,
Quique aliis cavit, non cavet ipse sibi.

Cic. Fam. VII. 6. *Tu qui cæteris cavere didicisti, in Britannia ne ab essedariis decipieris, caveto.* Et voce *cautionis* VII. 18. *Itaque quando vestræ cautiones infirmæ sunt, Græculam tibi misi cautionem chirographi mei.* V. *Voss. Lex.*

62. *Consignant.* Cum maxima pars mortalium fluxam fidem gerat, hæc a Priscis inventa ratio est, ut impressis *signis* pacta, conventaque servarentur. De qua re insignis locus exstat apud Senec. Ben. III. 15. *Utinam nulla stipulatio emptorem, venditoremque obligaret, nec pacta conventaque impressis signis custodirentur: fides potius illa servaret, & æquum colens animus. Sed necessaria optimis prætulerunt, & cogere fidem, quam spectare malunt. Adhibentur ab utraque parte testes. Ille per tabulas plurium nomina interpositis pararitis facit. Ille non est interrogatione contentus, nisi rem manu sua tenuit. O turpem humano generi fraudis, ac nequitiæ publicæ confessionem! Annulis nostris plus, quam animis creditur. In quid isti viri ornati adhibiti sunt? in quid imprimunt signa? Nempe ne ille neget accepisse, quod accepit.* V. *Kirchm. Annul. c.* 5.

63. *Religionem in ipsa fide novimus* i. Fides nobis, ut Dea, religiose colitur. Ridiculum ergo putamus, advocatis per jusjurandum Diis, *religionis* metu nos adstringere, si ii sumus, ut *Fidei* numen possimus contemnere. V. *Freinshemium.*

64. *Dubitat* is, qui ab amico jusjurandum, tabulas, & syngraphas exigit. V. *Raderum.*

65. *Utrique imperio*, n. Orientis & Occidentis. Duplex enim imperium tribui Alexandro docet Parmenionis in illum Epigramma:

Τύμβον Ἀλεξάνδροιο Μακηδόνος ἦν τις ἀείδῃ,
Ἠπείρους κείνῳ σῆμα λέγ' ἀμφοτέρας.

Quisquis aves tumulum Pellæo ponere Regi:
Europam atque Asiam ponito pro tumulo.

docet & *prodigium, quod in ipso ortu apparuit. Duæ aquilæ tota die præpetes supra culmen domus patris ejus sederunt, omen duplicis imperii, Europæ Asiæque præferentes.* Justin. XII. 16. 5. Unde *Asiæ Europæque Rex* dicitur VIII. 4. 29. IX. 6. 21. V. *Freinshemium & Rader. Prolus. c.* 12.

Suorum

CAP. IX.

ARGUMENTUM.

Scytharum legatis paucis respondet, eosque dimittit, Tanaim trajicit, Scythas fundit, & cum fusis clementer agit; Sacas sese dedentes in fidem recipit; Spitamenem persequitur, & suorum Menedemo duce a Spitamene cæsorum ossa tumulo contegi jubet Alexander.

CONtra Rex *fortuna sua, & consiliis suorum* 1 *se usurum esse* respondit. *Nam & fortunam* 2, *cui confidat, & consilium suadentium* 3, *ne quid temere, & audacter faciat, sequuturum.* Dimissisque lega- 2
tis, in præparatas naves exercitum imposuit. In proris 4 clypeatos 5 locaverat; jussos in genua 6 subsidere, quo tutiores essent adversus ictus sagittarum. Post hos, qui tormenta intenderent, stabant; & 3
ab utroque latere, & a fronte, 7 circumdati armatis. Reliqui, qui post tormenta constiterant, remigem lorica 8 indutum scutorum testudine armati protege-

Suorum i. Macedonum. V. *Rutg. V. L.* III. 4.

2. *Fortunam*, ut audacter faciat.

3. *Consilium*, ne quid temere faciat.

4. *Proris* i. prioribus navium partibus recta hostibus obversis. *Proras* appellat improprie, ut n. 4. *puppes*, quia illic nonnisi *rates* nominat: *prora* vera & *puppis* nonnisi in navibus, quas a ratibus distinximus IV. 2. 18. §. 82. V. *Raderum.*

5. *Clypeatos* i. *clypeis* armatos, qui omnem a tergo turbam *clypeis* protegerent. V. *Raderum.*

6. *In genua*, quod alioqui clypei non totum corpus defenderent, si starent, & tormenta pone collocata, & in hostem intendenda impedirentur. V. *Raderum.*

7. *A fronte* quomodo? ut tela nullum ex armatis circumstantibus læderent? intervalla relinquebant armati, per quæ tela exibant. V. *Raderum*, & ex illo *Freinshemium.*

8. *Lorica* corporis erat *tegmen, ex crudo corio factum, tanquam de*

4 gebant [9]. Idem ordo in illis quoque ratibus, quæ equitem vehebant, servatus est. Major pars a puppe nantes equos loris trahebat. At illos, quos utres stramento repleti vehebant [10], objectæ rates tue-
5 bantur. Ipse Rex cum delectis primus ratem solvit [11], & *in ripam dirigi* jussit. Cui Scythæ admotos ordines equitum in primo ripæ margine [12] opponunt, ut ne adplicari quidem terræ rates possent.
6 Cæterum, præter hanc speciem ripis præsidentis exercitus, ingens navigantes terror invaserat: namque cursum gubernatores, quum obliquo [13] flumine impellerentur, regere non poterant; vacillantesque [14] milites, &, ne excuterentur, soliciti, nautarum

de loro, quo majores in bello uti consueverant. Serv. Aen. XI. 679.

Cui pellis latos humeros erepta juvenco
Pugnatori operit.

Sil. VIII. 595.

Pectora pellis obit cæsi e venatibus ursi.

Pectora dicitur Varr. L. L. IV. 24. *De corio crudo pectoralia faciebant*, deinde ferreas lamellas squamatim consertas addiderunt Ilid. XVIII. 13. *Squama est lorica ex laminis æreis, vel ferreis concatenata in modum squamarum piscis.* Tertull. de Pall. c. 4. *Pectus squamarum signaculis disculptum* i. squamarum ferreæ loricæ notis impressis signatum, *textu pellucido tegendo nudavit* Alexander: *Postea*, ut Varr. L. L. IV. 24. *succuderunt Galli e ferro sub id vocabulum ex annulis ferream tunicam*, aut hamis commissam. Sidon. Paneg. I. 342.

Nec futilis illi
Circulus impactis loricam texuit hamis.

V. *Lipsi. Mil. Rom.* III. 6. *Villiom. contr. Titium* II. 24. 26. *Jun. Nomend. c.* 72.

9. *Protegebant* n. ante remiges collocati.

10. *Quos utres vehebant* i. qui natabant. *Nare super utres* dixit VII. 8. 6. V. &. VII. 5. 18. §. 18.

11. *Ratem solvit*, steeckt af. funes enim in portu religantur naves, qui e portu in altum provehi vult, *solvere* debet. Prop. IV. 1. 55.

Namque Aulide solvit
Ille bene hærentes ad pia saxa rates.

12. *Margine* i. extremitate. Isidor. XIV. 8. *Margo est pars cujuslibet loci, ut puta maris.* Noster IX. 4. 3.

13. *Oblique* trajectus fiebat, quum rates a ripa, quam Alexander tenebat, sensim in alteram partem *obliquarentur*. V. *Raderum.*

14. *Vacillantes* i. in utramque partem sese moventes. Cic. Bruto: *Curio in utramque partem toto corpore vacillans.* Quintil. Instit. Orat. XI. 3. *Est & illa indecora in dextrum ac lævum vacillatio alternis pedibus insistentium,*

rum ministeria turbaverunt. Ne tela quidem cona- 7
ti nixu vibrare poterant; quum prior standi sine periculo, quam hostem incessendi cura esset. Tormenta [15] saluti fuerunt: quibus in confertos [16] ac temere se offerentes, haud frustra excussa sunt tela. Barbari quoque ingentem vim sagittarum infude- 8
re [17] ratibus. Vixque ullum fuit scutum, quod non pluribus simul spiculis perforaretur. Jamque 9
terræ rates adplicabantur, quum acies clypeata consurgit, & hastas certo ictu, utpote libero nixu, mittit e ratibus. Et ut territos, recipientesque equos videre; alacres mutua adhortatione in terram desiliere. Turbatis acriter pedem inferre [18] cœpe- 10
runt. Equitum deinde turmæ, quæ frenatos habebant equos, perfregere barbarorum aciem. Interim cæteri agmine dimicantium tecti aptaverunt se pugnæ. Ipse Rex, quod vigoris, ægro adhuc 11
corpore, deerat, animi firmitate supplebat. Vox adhortantis non poterat audiri, nondum bene obducta cicatrice cervicis; sed dimicantem cuncti videbant. Itaque ipsi quidem ducum fungebantur 12
officio; aliusque alium adhortati, in hostem salutis immemores ruere cœperunt. Tum vero non arma, 13
non clamorem hostium barbari tolerare potuerunt: omnesque effusis habenis (namque equestris acies [19] erat) capessunt fugam. Quos Rex, quamvis vexatio-

tium, qui *vacillantes ex vino* dicit [16]. VIII. 3. Inde *literulæ vacillantes* sunt præ valetudine incertæ, *ongelijcke letteren.* Cic. Attic. XVI. 15. *Accepi epistolam tuam vacillantibus literulis.*

15. *Tormenta*, quia illis repulere Scythas a ripæ margine. Arrian. IV. 246. *Alexander tormentis tela, signo dato, in Scythas ad ripam obequitantes excuti jubet. Ac nonnulli quidem Scythæ telorum jactu vulnerati sunt: unus scutum, & thoracem trajectus, ex equo procidit. At barbari longinquo telorum jactu, & strenui illius viri cæde perterriti, parumper a ripa retrocesserunt.*

16. *Confertos* i. densos, *daar veel by malkander staan.* Justin. VIII. 1. 13. *Inter confertissimos dimicans cecidit.*

17. *Infudere* i. jecere, misere.

18. *Pedem inferre*, op haar aansetten.

19. *Equestris acies.* Lucian. Dialog. mort. 12. *Scythas homines certe non spernendos, Tanaim*

xationem invalidi corporis pati non poterat, per octo-
14 ginta tamen ſtadia [20] inſequi perſeveravit. Jamque linquente animo ſuis præcepit, *ut donec lucis aliquid ſupereſſet, fugientium tergis inhærerent:* ipſe exhauſtis [21] etiam animi viribus, in caſtra ſe recepit, re-
15 liquum ſubſtitit. Transierant jam Liberi patris terminos [22]; quorum monumenta lapides [23] erant crebris intervallis diſpoſiti, arboresque proceræ, qua-
16 rum ſtipites hedera [24] contexerat. Sed Macedonas ira longius provexit: quippe media fere nocte in caſtra redierunt, multis [25] interfectis, pluribus captis, equosque mille & octingentos abegere. Cecide-

naim transiens magna equitum pugna vici.

20. *Octoginta ſtadia* efficiunt milliaria noſtratia duo & ſemis. Plutarch. Alex. f. 253. numerat *centum ſtadia* i. milliaria tria cum dimidio quadrante: de fort. Alex. II. 21. *centum quinquaginta* i. milliaria quatuor prope cum triente. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

21. *Animi viribus exhauſtis.* Arrian. IV. 248. *Quumque fugientes Scythas in ſummo æſtu acerrime inſequerentur, univerſus exercitus magna ſiti laboravit. Ipſe etiam Alexander aqua, qualem ea regio fert, vitioſa nimirum, epota, vehementi proſluvio alvi correptus eſt, quæ res Macedonibus ab inſequendis hoſtibus remora fuit. Omnes alioqui, meo judicio, ea in fuga interiiſſent, niſi Alexander corpore male affecto fuiſſet. Ipſe in ſummum vitæ diſcrimen adductus, retro in caſtra relatus eſt.*

22. *Liberi patris terminos*, non illos in India, notos & fama inſignes, quos infra IX. 4. 21. nec-dum transierat; ſed alios, qui-bus expeditionem in Scythas ſignaverat: quorum ſi alibi eſt mentio, mihi jam non ſuccurrit. V. *Freinshemium.*

23. *Lapides* fuiſſe tradit Curtius, quos *columnas* fuiſſe dicunt Sidonius Antipater, & Dionyſius Periegetes. Strab. III. 310. *Alexander Indicæ militiæ fines poſuit, in iis videlicet locis aras, per quos in Orientem pervenit, ad Indorum extremos. Herculem ac Liberum patrem imitatus. Iſte quidem mos exſtitit.* &c.

24. *Hedera* eſt herba perpetuo virens, quæ quum per ſe ſtare non poſſit, arboribus & muris adhæret. In tutela Liberi patris putabatur eſſe, quia, ut ille ſemper eſt juvenis, ita hæc ſemper viret. Ideo Baccho ſacra, quia contra ebrietatem facere putant: vel quia Ciſſus puer fuiſſe in ejus comitatu dicitur, qui cum ſaltaret cum ſatyro, humi lethaliter afflictus, ab eo eſt in *hederam* conformatus, quæ & κισσὸς Græce vocatur. V. *Paſchal. de Coron.* I. 16. *Voſſ. de Idol.* V. 48. *Voet. in Herod. Marc. p.* 74.

25. Multis, *circiter mille*, &

ciderunt autem Macedonum equites ſexaginta, pe-
17 dites centum fere, mille ſaucii fuerunt. Hæc expeditio deficientem magna ex parte Aſiam fama tam opportunæ victoriæ domuit. Invictos Scythas eſſe crediderant; *quibus fractis nullam gentem Macedonum armis parem fore confitebantur.* Itaque Sacæ miſere legatos, qui pollicerentur *gentem mandata facturam.*
18 Moverat eos Regis non virtus magis, quam clementia in devictos Scythas: quippe captivos omnes ſine pretio remiſerat; ut fidem faceret ſibi cum ferociſſimis gentium de fortitudine, non de ira fuiſſe certamen. Benigne igitur exceptis Sacarum legatis,
19 comitem Excipinum dedit, admodum juvenem [26] ætatis flore conciliatum ſibi; qui cum ſpecie corporis æquaret Hephæſtionem, lepore [27] haud ſane illi
20 par erat. Ipſe, *Cratero cum majore parte exercitus modicis itineribus ſequi* juſſo, ad Maracanda urbem pervenit; ex qua Spitamenes cognito ejus adventu Ba-
21 ctra perfugerat. Itaque quatriduo Rex longum itineris ſpatium emenſus, pervenerat in eum locum,
22 in quo Menedemo duce, duo millia peditum, & trecentos equites amiſerat. Horum oſſa tumulo contegi juſſit, & inferias [28] more patrio dedit. Jam Craterus cum phalange ſubſequi juſſus, ad Regem pervenerat. Itaque ut omnes, qui defecerant, pariter belli clade premerentur, copias dividit; *utrique agros, & interfici* [29] *puberes* juſſit.

CAP.

in iis uno ex ducibus Satrace. Arrian. IV. 248.

26. *Admodum juvenem* i. omnino, plane. Juſt. XXXVI. 1. 8. *Ab Antiocho, puero admodum, bello vincitur.* Noſter. VII. 2. 12.

27. *Lepore* i. gratia, ſuavitate ſermonis. Nepos Attic. IV. 1. *Ut appareret, in eo nativum quendam leporem eſſe.*

28. *Inferiæ* erant *ſacrificia, quæ Diis manibus inferebant.* Feſtus & Serv. Æn. X. 519. Conſtabant vero victimis & liquoribus, quorum præcipui erant *aqua, vinum, lac, ſanguis & unguentum.* V. *Kirchm. de Fun.* IV. 2. *Guther. de jur. Man.* I. 11. *Turneb.* IV. 22. *Jun. in Tertull. de ſpect.* XII. 4.

29. *Interfectorum* numerum fuiſſe magnum docet Diodor. XVII. ſect. 2. n. 2. *Alexander Sogdianos perduelles armis ſubigit, & plures, quam* 120000. *capitali ſupplicio mulctat.*

CAP. X.

ARGUMENTUM.

Sogdianam regionem, quam describit Auctor, occupat, triginta juvenes damnatos vita donat, Bessum Ecbatana pœnas capite persoluturum duci jubet, novum supplementum accipit, Ochum & Oxum amnes superat, ad urbem Marginiam sex oppida ponit Alexander.

1 SOgdiana regio majori ex parte deserta est: octingenta fere stadia[1] in latitudinem vastę soli-
2 tudines[2] tenent. Ingens spatium rectæ regionis est, per quam amnis, *Polytimetum*[3] vocant incolę[4], fertur[5] torrens. Eum ripæ in tenuem alveum cogunt; deinde caverna accipit, & sub ter-
3 ram rapit. Cursus absconditi indicium est aquæ meantis sonus[6]; quum ipsum solum, sub quo tantus
4 amnis fluit, ne modico quidem resudet humore. Ex captivis Sogdianorum ad Regem triginta nobilissimi, corporum vobore eximio perducti erant[7]; qui, ut

Octingenta stadia i. viginti quinque milliaria Germanica.

2. *Vastæ solitudines.* Arrian. IV. 252. *Ubi aqua fluminis* Polytimeti *e conspectu evanescit, omnis ulterior regio deserta est.* Plin. VI. 16. *Difficilis aditu propter arenosas solitudines.*

3. *Polytimetum.* Arrian. IV. 252. *Totam eam regionem, quam Polytimetus amnis irrigans transit, percurrit.*

4. *Incolæ Macedones*, ut docet *Strab.* XI. sex enim oppida Alexander circa hæc loca condidisse dicitur *n.* 15, quorum incolæ plerique fuerunt Græci, & Græca voce amnem hunc nominarunt. Quo nomine ante Alexandri tempora venerit, incertum est. V. *Raderum & Freinshemium.*

5. *Fertur* i. *fluit*, *meat* n. 3. *labitur* III. 4. 18. Cicer. Orator. *Ferri magno cursu, & sonitu.* Lucret. I. 291.

Quam cum mollis aquæ fertur natura repente
Flumine abundanti.

Noster VIII. 13. 9.

6. *Sonum* ruentis audis, si aurem terræ admoveas, quum interim nihil humoris in solo appareat, ut per interpretem cognoverunt, *jussu Regis ipsos ad supplicium trahi*, carmen lætantium more canere, tripudiisque[8] & lasciviori corporis motu gaudium quoddam animi ostentare cœperunt. Admiratus Rex 5
tanta magnitudine animi oppetere mortem[9] *revocari eos* jussit; *causam tam effusæ lætitiæ, quum supplicium ante oculos haberent*, requirens. Illi *si ab alio occiderentur, tristes morituros fuisse* respondent; *nunc a tanto Rege*[10], *victore omnium gentium, majoribus suis redditos, honestam mortem, quam fortes viri voto quoque expeterent, carminibus sui moris, lætitiaque celebrare.* Tum 7
Rex, *Quæro itaque*, inquit, *an vivere velitis, non inimici mihi, cujus beneficio victuri estis?* Illi *nunquam se* 8
inimicos ei; sed bello lacessitos, hostes fuisse respondent. *Si quis ipsos beneficio, quam injuria experiri maluisset; certaturos*

rear. V. *Raderum.*

7. *Perducti erant*, quod docet etiam Diodor. XVII. sect. 2. n. 22. *Ut primores Sogdianorum jam ad capitale supplicium abducti præter exspectationem servati fuerint.*

8. *Tripudiis* i. saltationibus. Cic. pro Sest. *Illum tot jam in funeribus Reipublicæ exultantem, ac tripudiantem.* Quid *tripudium* proprie sit, docet Cic. de Divin. II. *Quia, cum pulli pascuntur, necesse est aliquid ex ore cadere, & terram pavire, terripavium primo, post terripudium dictum est: hoc quidem jam tripudium dicitur. Cum igitur offa cecidit ex ore pulli, tum auspicanti tripudium solistimum nunciant.*

9. *Oppetere mortem* dicitur proprie de his, qui strenue, & fortiter pro patria, aut parentibus occumbunt. Cic. Tusc. I. *Sed profecto mors tum æquissimo animo oppetitur, quum suis se laudibus vita occidens consolari potest.* Beeman. Orig. in Pituita. *Oppeto est contra peto: quod importat τὸ* OB. *Et ubique de adverso, qualis mors, invenitur. Ita oppetere mortem ait Cicero. Quæ vis verbi diligentius enucleanda, quam a Servio factum. Oppetebat Hector i. petebat, aut subibat mortem: quia vir fortis, & quia pro patria. Sed* OB i. *contra petebat: quia mors est contra naturam, & formidabilis.*

10. *A tanto Rege.* Quæsita hæc multis gloria, ita ut hoc unum esset solatio. Virg. X. 829.

Hoc tamen infelix miseram solabere mortem,
Æneæ magni dextra cadis.

Claudian. Honor. Consul. IV. 116.

Profuit hoc vincente capi, multosque subactos.
Prospera laturæ commendavere catenæ.

Contra magnum erat dedecus vinci & cadere sub hoste ignobili, aut ignavo. Cujus rei elegans exstat;

9 *taturos fuisse* [11], *ne vincerentur officio.* Interroganti-
que, *quo pignore fidem obligaturi essent? vitam, quam ac-
ciperent, pignori futuram esse* dixerunt; *reddituros, quan-
doque* [12] *repetisset.* Nec promissum fefellerunt. Nam
qui remissi domos ierant, in fide [13] continuere po-
pulares: quatuor inter custodes corporis retenti,
10 nulli Macedonum in Regem caritate cesserunt. In
Sogdianis Peucolao [14] cum tribus millibus peditum
(neque enim majori præsidio indigebat) relicto;
11 Bactra pervenit. Inde *Bassum Ecbatana duci* jussit,
interfecto Dario pœnas capite persoluturum. Iisdem fere
diebus Ptolomæus & Menidas peditum tria millia, &
12 equites mille adduxerunt mercede militaturos. A-
lexander [15] quoque ex Lycia cum pari numero pe-
ditum, & quingentis equitibus venit. Totidem e
Syria Asclepiodorum [16] sequebantur. Antipater [17]
Græcorum octo millia, in queis quingenti equites
13 erat, miserat. Itaque exercitu aucto, ad ea, quę
defectione turbata erant, componenda processit; in-
terfectisque consternationis auctoribus, quarto die
ad flumen Oxum perventum est. Hic, quia limum
14 vehit, turbidus semper & insalubris est potu. Ita-
que puteos miles cœperat fodere. Nec tamen humo

exstat Phædri fabella I. 21. V. *Lacerdam in Virgilium.*

11. *Certaturos* i. annisuros. Cic. Fam. VII. 16. *Certemus officiis inter nos.*

12. *Quandoque* i. quandocunque. Senec. Suas. 6. *Si ad desiderium populi respicis Cicero, quandoque perieris, parum vixisti.* Liv. I. 31. *Ut quandoque idem prodigium nuntiaretur, feriæ per novem dies agerentur.* Noster X. 6. 21. Jctorum exempla in Lexico collegit *Brissonius.*

13. *In fide* i. obsequio. Flor. I. 21. 1. *Postremi Italicorum in fide mansere Volsinii*, si modo proba lectio.

14. *Peucolaus* hic regioni postea nomen fecit. Arrian. IV. 291. *Ibi diviso exercitu Hephæstionem ac Perdiccam in Peucelaotidem regionem mittit.* Et *Astes Peucelaotidis regionis præses.*

15. *Alexander* cognominis fuit Regi, & fortasse idem, de quo VIII. II. 10. V. *Raderum* & *Blanck. in Arrian. p.* 254.

16. *Asclepiodorus* hic an idem sit illi, qui cum Hermolao adversus Alexandrum conjuravit VIII. 6. 9. haud scio. V. *Raderum.*

17. *Antipater* fuit nobilissimus ille Macedoniæ prætor, qui, absente Alexandro, regnum Græciæ administravit. V. *Raderum.*

18. *Fons* hic fuit pinguis liquoris, non gustu quicquam ab oleo differentis, ut docent *Plutarchus, Arrianus, Strabo, Athenæus.*

19. *Notaverant*, waren gewaar geworden. Infr. VII. II. 18.

20. Ochus *per Nysæam fluit, quidam Ochum in Oxum dicunt emittere. Aristobulus ostendit Ochum maximum esse omnium fluminum, quæ ipse in Asia viderit, præter Indica. Dicit enim eum navigabilem esse, & multas Indiæ merces in Hyrcanum mare per eum devehi. Hinc in Albaniam trajici, ac per Cyrum ad sequentia loca deferri in Euxinum, quanquam Ochus ab antiquis scriptoribus non multum nominatur.* V. *Strab.* XI. 118. 132.

21. Margiana *regio inclyta, cœli ac soli commodis, adeo ut in toto illo latifundio vitibus sola gaudeat. Ad faciem theatralem montibus clauditur, ambitu stadiorum mille quingentorum: inaccessa pene ob incommodum arenosæ solitudinis: qua per centum, & viginti millia passuum undique versum circumfusa est. Regionis hujus amœnitatem Alexander Magnus usque adeo miratus est, ut ibi primum Alexandriam conderet, quum mox a barbaris excisam Antiochus Seleuci filius reformavit, & de nuncupatione domus suæ dixit Seleuciam: cujus urbis circuitus diffunditur in stadia septuaginta.* V. *Solin. c.* 51. *Campus desertis ambitur, quapropter Antiochus Soter muro, admiratus loci naturam, circumdedit, cujus ambitus mille, & quingentum erat stadiorum, atque urbem Antiochiam condidit. Ea etiam vites optimas fert, quapropter tradunt sæpe vitis truncum inveniri, quantum duo viri complecti queant, racemum duorum cubitorum.* V. Strab. XI. 129.

22. *Sex oppidis.* Ast *octo* Strab. XI. 131. *duodecim in Bactrianis & Sogdianis condidisse Alexandrum* Justin. XII. 5. 13. tradunt.

mo alte egesta existebat humor; quum in ipso taber-
naculo Regis conspectus est fons [18], quem, qui tarde
notaverant [19], *subito exstitisse* finxerunt. Rexque ipse
credi voluit *donum Dei id fuisse.* Superatis deinde 15
amnibus, Ocho [20] & Oxo, ad urbem Marginiam [21]
pervenit. Circa eam sex oppidis [22] condendis electa
sedes est. Duo ad meridiem versa, quatuor spectan-
tia orientem, modicis inter se spatiis distabant; ne
procul repetendum esset mutuum auxilium. Hæc 16
omnia sita sunt in editis collibus: tum veluti freni
domitarum gentium; nunc originis suæ oblita ser-
viunt,

viunt, quibus imperaverunt. Et cætera quidem pacaverat [23] Rex.

23. *Pacatis* i. domitis, subactis. Flor. IV. 12. 61. *Omnibus ad occasum & meridiem pacatis gentibus.*

CAP. XI.

ARGUMENTUM.

Oxi, sive Ariamazæ petram expugnat, & Arimazen cum propinquis crucibus affigi jubet Alexander.

1 UNa erat petra[1], quam Arimazes Sogdianus cum triginta millibus armatorum obtinebat, alimentis ante congestis; quæ tantæ multi-
2 dini vel per biennium[2] suppeterent. Petra in altitudinem triginta eminet stadia[3], circumitu centum & quinquaginta[4] complectitur. Undique ab-
3 scissa & abrupta[5], semita perangusta aditur. In medio altitudinis spatio habet specum, cujus os[6] arctum & obscurum est; paulatim deinde ulteriora panduntur[7]: ultima etiam altos recessus habent. Fontes per totum fere specum manant; e quibus conlatæ aquæ per

PEtras *etiam munitissimas cepit per proditionem, ut petram Sisimithræ in Bactriana. Item aliam in Sogdiana, & aliam secus Oxum, quam nonnulli Ariamazæ dicunt.* V. *Strab.* XI. 132.

2. Per biennium, *in diuturnam obsidionem barbaros frumentum importasse* dicit *Arrian.* IV. 282.

3. *Triginta stadia* i. milliare Germanicum, stadiis minus duobus. Arrian. IV. 282. *Sisimithricæ altitudinem scribunt stadiorum quindecim. Quæ in Sogdiana erat, altitudine duplam dicunt.*

4. *Centum* & quinquaginta stadia i. milliaria Germanica quinque stadiis minus decem.

5. *Abrupta* i. ardua, præceps. Flor. II. 12. 4. *Positis per abrupta castris.* Noster VIII. 11. 3.

6. *Os* i. aditus, ingressus. Tacit. Ann. IV. 59. 2. *Nativo in specu. Ejus os lapsis repente saxis obruit quosdam ministros.*

7. *Panduntur* i. aperiuntur, extenduntur. Prop. IV. 12. 1. *Panditur ad nullas janua nigra preces.*

per prona montis flumen emittunt. Rex loci dif- 4
ficultate spectata statuerat inde abire: cupido deinde incessit animo naturam quoque fatigandi. Prius tamen 5
quam fortunam obsidionis experiretur, Cophan (Artabazi hic filius erat) misit ad barbaros, qui suaderet, *ut dederent rupem.* Arimazes loco fretus superbe multa respondet. Ad ultimum *an Alexander volare*[8] *possit?* interrogat. Quæ nuntiata Regi, sic accen- 6
dere[9] animum, ut adhibitis, cum quibus consultare erat solitus, indicaret *insolentiam barbari, eludentis ipsos, quia pennas non haberent. Se autem proxima nocte effecturum, ut crederet Macedones etiam volare. Trecentos*, inquit, *perniciissimos juvenes ex suis quisque copiis perducite ad me, qui per calles, & pene invias rupes domi pecora agere*[10] *consueverint.* Illi præstantes 8
& levitate corporum, & ardore animorum strenue adducunt: quos intuens Rex: *Vobiscum*, inquit, *o juvenes, & mei æquales, urbium invictarum ante munimenta superavi; montium juga perenni*[11] *nive obruta emensus sum; angustias Cilicia intravi: India sine lassitudine vim frigoris sum perpessus. Et mei documenta*[12] *vobis dedi, & vestri habeo. Petra, quam videtis, unum* 9
aditum

8. *Volare.* Arrian. IV. 282. *Ipsi barbare irridentes, ut alatos sibi milites quæreret, qui petram caperent, mandaverunt, quippe qui ab aliis hominibus nihil sibi metuerent.* Unde *solis volucrum alis perviam* dicit Polyæn. IV. 3.

9. *Accendere.* Arrian. IV. 292. *Arrogans ac superbum barbarorum responsum, ad gloriam simul, atque iram Alexandrum excitavit.*

10. *Pecora agere.* Hi enim ad scandenda prærupta erant exercitatissimi, & in ignotis prope montibus investigandæ viæ gnari. Tali duce Persidem intravit V. 4. 10. Liv. XXXII. 11. *Quum in hoc statu res esset, pastor quidam a Charopo principe Epirotarum missus deducitur ad consulem. Is se eo saltu, qui regiis tunc oneratus castris erat, armentum pascere ait: omnes montium eorum anfractus, callesque nosse. Si secum aliquos mittere velit, non iniquo, nec perdifficili aditu supra caput hostium deducturum.* V. *Freinshemium.*

11. *Perenni* i. *perpetua* V. 6. 13. V. VI. 6. 23. §. 36.

12. *Documenta.* Ita & Hannibal apud Liv XXI. 43. *Non ego illud parvi æstimo, milites, quod nemo*

aditum habet, quem barbari obſident; cætera negligunt: nullæ vigiliæ [13] *ſunt, niſi quæ caſtra noſtra ſpectant.*
11 *Invenietis viam, ſi ſolerter rimati fueritis* [14] *aditus ferentis ad cacumen. Nihil tam alte Natura conſtituit, quo virtus non poſſit eniti. Experiendo* [15], *quæ cæteri deſperaverunt, Aſiam habemus in poteſtate. Evadite in cacumen; quod quum ceperitis, candidis velis ſignum mihi dabitis. Ego copiis admotis hoſtem in nos a vobis convertam.*
12 *Præmium erit ei, qui primus occupaverit verticem, talenta decem* [16]. *Uno minus accipiet, qui proximus ei venerit: eademque ad decem homines ſervabitur portio. Certum autem habeo, vos non tam liberalitatem intueri meam,*
13 *quam voluntatem.* His animis Regem audierunt, ut jam cepiſſe verticem viderentur. dimiſſique ferreos cuneos [17], quos inter ſaxa defigerent, validosque
14 funes parabant. Rex circumvectus petram, qua minime

nemo veſtrum eſt, cujus non ante oculos ipſe ſæpe militare aliquod ediderim facinus, cui non idem ego virtutis ſpectator ac teſtis, notata temporibus locisque referre ſua poſſim decora.

13. *Vigiliæ* i. vigiles, ut excubiæ, cuſtodiæ. *Vigiliæ nocti, excubiæ diei, cuſtodiæ utrique ſerviunt.* V. *Raderum.*

14. Rimati fueritis *i. quæſiveritis, ſcrutati fueritis. Virg. Aen.* VII. 508.

Quod cuique repertum
Rimanti telum ira facit.

V. Non. IV. 395. Servius Georg. I. 384. *Paſcuntur in pratis, cibum per terræ rimas requirentes. Nam rimari hinc tractum eſt a porcis, qui glandes rimantur de rimis terrarum.* V. & Feſtum. Noſter *n.* 18. IX. 10. 11.

15. *Experiendo.* Ita Theocr. Eidyll. XV. 61.

Conando Græci Trojam pervenerunt,
Optima filia, conando omnia perficiuntur.

Herod. VII. 9. *Nihil ſit, quod non experiamur. Nam ſua ſponte nihil fit, ſed omnia ab experimento hominibus fieri conſueverunt.* V. *Caſaub. Lect. Theocrit. c.* 12.

16. *Talenta decem* i. ſex millia Philippeorum. Novem talenta Philippeos continent quinquies mille quadringentos: octo quatuor millia octingentos: ſeptem quatuor millia ducentos, ſex ter mille ſexcentos: quinque ter mille: quatuor bis mille quadringentos: tres mille & octingentos: duo mille ducentos: unum ſexcentos. Ultimus ergo ex decem recepit ſexcentos. V. *Raderum.*

17. *Ferreos cuneos.* Liv. XXVIII. 20. *Levium corporum & multa exercitatione pernicium, clavos ſecum ferreos portantes, qua per inæqualiter eminentia rupis poterant, ſcandunt. Sicubi nimis arduum, & leve ſaxum occurrebat, clavos per modica intervalla figentes, quum velut gradus feciſſent; primi inſequentes extrahentes manu, poſtremi ſublevantes eos, qui præirent; in ſummum evadunt.*

minime aſper, ac præruptus aditus videbatur; ſecunda vigilia, quod bene verteret, ingredi jubet. Illi, alimentis in biduum ſumptis, gladiis modo atque haſtis armati ſubire cœperunt. Ac primo pedi- 15
bus ingreſſi ſunt: deinde ut in prærupta perventum eſt, alii manibus eminentia ſaxa complexi levavere ſemet; alii adjectis funium laqueis evaſere, quum cuneis [18] inter ſaxa defigerent gradus ſubinde, queis inſiſterent. Diem inter metum laboremque conſumpſerunt. Per aſpera enixis duriora reſtabant, & 16
creſcere [19] altitudo petræ videbatur. Illa vero miſerabilis erat facies, quum ii, quos inſtabilis gradus fefellerat [20], ex præcipiti devolverentur. Mox eadem in ſe patienda alieni caſus oſtendebat exemplum. Per has tamen difficultates enituntur in verticem 17
montis, omnes fatigatione continuati laboris adfecti; quidam multati parte membrorum, pariterque eos & nox & ſomnus oppreſſit. Stratis paſſim cor- 18
poribus in inviis & aſperis ſaxorum, periculi inſtantis obliti in lucem quieverunt: tandemque velut ex alto ſopore excitati, occultas ſubjectasque ipſis valles rimantes, ignari in qua parte petræ tanta vis [21]
hoſtium condita eſſet: fumum ſpecus infra ſe ipſos evolutum notaverunt. Ex quo intellectum eſt, illam 19
hoſtium

18. *Cuneis* defixis fecerunt gradus, tanquam in ſcalas, quibus inſiſterent. Quo genere ſcandendi exercitatiſſimus fuit Eurybatus fur, quem ferunt, *dum in carcerem eſſet dejectus, & cuſtodiretur, a ſuis cuſtodibus compotantibus ſolutum fuiſſe, & juſſum edere ſpecimen ſuæ ſolertiæ in ædibus conſcendendis, primum hoc recuſaſſe, deinde vero, ipſis ipſum recuſantem rogantibus, quum hoc ipſi ægre perſuaſiſſent, tandem circumpoſitis ſpongiis, & ſtimulis, vel retinaculis ferreis, in parietes curſim adſcendiſſe. Illis autem ſuſpicientibus, & has artes admirantibus, ipſum occupaſſe tectum, eoque ſuperato, priusquam illi domum circumviſſent, de tecto deſiliiſſe.* Suidas. V. *Freinshemium.*

19. *Creſcere* i. attolli, exſurgere. V. *Freinshemii Indicem.*

hostium latebram esse. Itaque hastis imposuere, quod convenerat [22] signum: totoque e numero duos
20 & triginta [23] in adscensu interisse cognoscunt. Rex non cupidine potiundi loci, quam vicem eorum, quos ad tam manifestum periculum miserat, solicitus, toto die cacumina montis intuens resistit. Noctu demum, quum obscuritas conspectum oculorum
21 ademisset; ad curandum corpus recessit. Postero die nondum satis clara luce primus vela, signum capti verticis, conspexit. Sed ne falleretur acies [24], dubitare cogebat varietas cœli [25], nunc internitente
22 lucis fulgore, nunc condito. Verum ut liquidior [26] lux adparuit cœlo, dubitatio exempta est. Vocatumque Cophan, per quem barbarorum animos tentaverat, mittit ad eos, qui moneret, *nunc saltem salubrius consilium inirent.* Sin autem fiducia loci perseverarent, *ostendi a tergo* [27] jussit, *qui ceperant ver-*
23 *ticem.* Cophas admissus suadere cœpit Arimazi *petram tradere, gratiam Regis inituro, si tantas res molientem*

20. *Instabilis gradus fefellerat*, waren uytgegleden.

21. *Vis* i. multitudo. Flor. I. 1. 9. *Et statim vis mira hominum.* Cic. Fam. VII. 18. *Vis maxima ranunculorum.*

22. *Quod convenerat* i. de quo convenerant. Sueton. Jul. c. 9. *Ne Cæsarem quidem signum, quod ab eo dari convenerat, dedisse.*

23. *Duos & triginta.* Arrian. IV. 283. *Atque ex his quidem triginta in adscensu perierunt, adeo ut ne corpora quidem, ut sepeliri possent, inventa sint, in altum, nimirum nivem demersa.*

24. *Acies* n. oculorum acumen. Cic. N. D. II. *Acies ipsa, qua cernimus, quæ pupilla vocatur, ita parva est, ut, quæ nocere possint, facile vitet.* Proprie *acies* est pars acuta ferri ad secandum. Cic. Verr. VII. *Quod jam ante aciem securium tuarum vidisset.*

25. *Varietas cœli* talis esse solet diluculo, crepusculoque: unde Latinis *lux dubia* appellatur. Senec. Hippol. I. 1. 41.

Dum lux dubia est,
Dum signa pedum roscida tellus
Impressa tenet.

Sic *dubiæ crepuscula lucis* Ovid. Met. XI. 597. V. *Freinshemium.*

26. *Liquidior* i. clarior. Lucret. V. 501.

Et leviora aliis alia, & liquidissimus æther.

Noster VIII. 14. 2.

27. *Ostendi a tergo*, ut inde metus ei injiceretur, si videret alios superiorem tenere verticem.

tem in unius rupis obsidione hærere non coegisset. Ille ferocius, superbiusque quam antea loquutus *abire* [28] Cophan jubet. At is prehensum manu barbarum ro- 24
gat, *ut secum extra specum prodeat*: quo impetrato juvenes in cacumine ostendit, ejusque superbiæ haud immerito inludens, *pennas* ait *habere milites Alexandri.* Jamque e Macedonum castris signorum con- 25
centus, & totius exercitus clamor audiebatur. Ea res, sicut pleraque belli vana & inania, barbaros ad deditionem traxit [29]. Quippe occupati, paucitatem eorum, quia tergo erant, æstimare non poterant. Ita- 26
que Cophan (nam trepidantes reliquerat) strenue revocant; & cum eo triginta principes mittunt, qui petram tradant, &, *ut incolumibus abire liceat*, pacisc antur. Ille [30] quamquam verebatur, ne con- 27
specta juvenum paucitate deturbarent eos barbari; tamen & fortunæ suæ confisus, & Arimazi superbiæ infensus, *nullam se conditionem deditionis accipere* respondit. Arimazes desperatis magis, quam perditis re- 28
bus, cum propinquis, nobilissimisque gentis suæ descendit in castra: quos omnes *verberibus adfectos* [31] *sub ipsis radicibus petræ crucibus* jussit *adfigi* [32]. Multi- 29
tudo

cem. Liv. XXXII. 12. *Interim die tertio, quum verticem, quem petierant, Romani cepisse, ac tenere se fumo significarent*, &c. V. *Freinshemium.*

28. *Abire*, quia ejus postula lata displicuerant. Hac vero denuntiatione intelligebant legati, se frustra ulterius moraturos. Ita Persei legatis *denuntiatum, extemplo mœnibus urbis Romæ, Italia intra trigesimum diem excederent.* Liv. XLII. 48.

29. *Traxit* i. permovit, Tacit. Hist. II. 10. 4. *Traxeratque magnam Senatus partem, ut* &c.

30. *Ille* n. Alexander. Illum enim jam adierant isti oratores.

V. *Raderum.*

31. *Verberibus adficiebantur* in crucem dandi. Liv. XXXIV. 26. *Multi occisi, multi capti, alii verberati crucibus adfixi.* Joseph. Excid. V. 32. *Flagellati & præcruciati ante mortem omne genus verberibus, crucifigebantur.* V. *Lipsi de Cruce* II. 2.

32. *Crucibus adfigere*, & *crucibus figere* crebra in libris de *crucis* supplicio. Noster IV. 4. 17. VII. 5. 40. *Tollere in crucem* infr. IX. 8. 16. *Suffigere cruci* Paterc. II. 42. 4. *Omnes, quos ceperat, suffixit cruci. Frigere* ἁπλῶς & sine additione Tertull. de Patient. c. 3. *Taceo, quod figitur;*

in

tes divisit exercitum. Hephæstionem uni, Cœnon
2 alteri duces dederat: ipse cæteris præerat. Sed non eadem mens omnibus barbaris fuit. armis quidam subacti; plures ante certamen imperata fecerunt, quibus *eorum, qui in defectione perseveraverant, urbes a-*
3 *grosque* jussit *adtribui*. At exules Bactriani cum DCCC. equitibus Massagetarum proximos vicos vastaverunt. Ad quos coercendos Attinas regionis ejus præfectus, CCC. equites, insidiarum, quę paran-
4 bantur [4], ignarus, eduxit. Namque hostis in sylvis, quæ erant forte [5] campo junctæ [6], armatum militem condidit; paucis propellentibus pecora, ut
5 improvidum ad insidias præda perduceret [7]. Itaque incomposito agmine, solutisque ordinibus [8], Attinas prædabundus [9] sequebatur; quem prætergressum sylvam, qui in ea confederant, ex improviso
6 adorti [10], cum omnibus interemerunt [11]. Celeriter

3. *Spargendæ*, mox *dividendæ*. Ita & Agricola apud Tacit. XXV. 5. *cum cognovisset, hostes pluribus agminibus irrupturos, ne superante numero, & peritia locorum circumiretur, diviso & ipse exercitu in tres partes incessit.*

4. *Parabantur* i. struebantur, componebantur. Plaut. Pœn. IV. 2. 62. *Dum hero insidias parem.* Noster *comparare* VI. 7. 6: 9. 17. VIII. 6. 23. *præparare* VI. 7. 31.

5. *Forte* i. casu. Tacit. Annal. XI. 31. 6. *Forte lapsa vox in præsagium vertit.* Noster IX. 5. 3. III. 8. 13.

6. *Campo junctæ* i. circa *campum* positæ.

7. *Præda perduceret ad insidias.* Ita Liv. XXVIII. 33. *Hispani in conspecta procul pecora, velites in Hispanos præda occupatos incurrere.*

8. *Solutis ordinibus*, utpote *nemine ipsos ducente.* Arrian. IV. 277.

9. *Prædabundus* i. *prædas agens* IX. 10. 7. Livius II. 26. *Exercitum Sabinum prædabundum ad Anienem pervenisse.*

10. *Adorti* i. aggressi. Terent. Andr. III. 1. 20.

Hiccine me si imparatum in veris nuptiis
Adortus esset.

Ubi Donatus: *Adortus dicitur, qui ex insidiis repente invadit. Dictum ab eo, quod corpora aggredientium exsurgant subito, atque increscant.* Qui propemodum eadem dicit ad Adelph. III. 5. 30. *Aggredimur de longinquo: adorimur ex insidiis, & ex proximo; nam adoriri est quasi ad aliquem oriri i. exsurgere.* Noster VIII. 2. 16. VII. 6. 18.

11. *Cum omnibus interemerunt.* Aliter Arrian. IV. 277. *Spitamenes*

ter ad Craterum hujus cladis fama perlata est; qui cum omni equitatu supervenit: & Massagetę quidem jam refugerant [12]; Dahæ mille oppressi sunt: quorum clade totius regionis finita defectio [13]. A- 7
lexander quoque Sogdianis rursus subactis, Maracanda repetit. Ibi Berdes, quem ad Scythas super Bosphorum colentes miserat, cum legatis gentis occurrit. Phrataphernes quoque, qui Chorasmiis 8
præerat, Massagetis, & Dahis [14] regionum confinio [15] adjunctus [16] miserat, qui *facturum imperata* pollicerentur [17]. Scythę petebant [18]. *ut Regis sui* 9
filiam

tamenes & Scythæ ex insidiis eos adorti, ex amicis quidem septem, ex mercenariis equitibus sexaginta interimunt. Aristonicus citharœdus, qui in ea pugna se non ut citharœdum, sed strenuum militem terra gesserat, interfectus est, Pithon saucius vivus in hostium potestatem venit.

12. *Massagetæ refugerant.* Aliter Arrian. IV. 277. *Hæc ut Craterο nunciata sunt, confestim in Massagetas contendit. Qui, ut illum adventare acceperant, effusa fuga deserta petierunt. Craterus acriter eos insequutus, illos pariter, aliosque Massagetarum equites circiter mille non procul a solitudine consequitur. Acre ibi inter Macedones & Scythas certamen fit: victoria penes Macedones fuit. Ex Scythis quidem centum quinquaginta equites cæsi: reliqui facile per solitudines evaserunt, Macedonibus facultate persequendi adempta.*

13. *Finita defectio.* Dahæ enim omnium ferocissimi erant. Unde Virg. Æn. VIII. 728. *Indomitique Dahæ.* Oros. III. 18. *Chorasmos & Dahas indomitam gentem in deditionem accepit.* Reliqui ergo fortunam tantorum virorum facile sequuti sunt. V. *Loccenium.*

14. *Massagetis & Dahis* n. debellatis.

15. *Confinio* i. terminis, finibus, *frontiren.* Tacit. German. III. 4. *Tumulos quosdam Græcis literis inscriptos in confinio Germaniæ, Rhætiæque adhuc exstare.*

16. *Adjunctus* i. illorum vicinus, ut V. 4. 9.

17. *Pollicerentur* i. promitterentur. *Polliceri* existimatur is, qui ultro offert, & ideo solet dici, *pollicitationem esse solius offerentis promissionem* l. 3. ff. de ar. pollic. Plaut. Casin. III. 2. 21.

Operam uxoris polliceor foras-

Videtur ab hasta, & auctione acceptum. Priusquam enim ad *licitationem* veniamus, accipitur alicujus dignum pretium offerentis taxatio, qui iccirco *polliceri* dicitur, quia *liceri* potest: sicut & *possidere* dicimus. l. 1. de acq. poss. qui potest sedes ponere, & *polluere*, qui potest lavare, quia inquinet. Postquam autem qui *pollicitus* fuerit i. pretium aliquod

filiam matrimonio sibi jungeret. si dedignaretur adfinitatem ; principes Macedonum cum primoribus suæ gentis connubio[19] *coire*[20] *pateretur. Ipsum quoque Regem ven-*
10 *turum ad eum* pollicebantur. Utraque legatione benigne audita, Hephæstionem & Artabazum opperiens, stativa habuit; quibus adjunctis, in regio-
11 nem, quæ adpellatur *Bazaria*[21], pervenit. Barbaræ opulentiæ in illis locis haud ulla sunt majora indicia, quam magnis nemoribus saltibusque nobilium
12 ferarum greges clausi. Spatiosas ad hoc eligunt sylvas, crebris perennium aquarum fontibus amœnas. muris nemora cinguntur, turresque habent venan-
13 tium receptacula. Quatuor continuis[22] ætatibus

quod obtulerit, tunc fit auctio, & qui pluris *licitatus* fuerit, rem obtinet. Hinc μεταφορικῶς *pollicitatio* nomen sumpsit. V. & *Alciat. Parerg.* I. 1.

18. *Scythæ petebant....* Quæ fusius Arrian. IV. 273. *Post hæc legati denuo ad Alexandrum a Scythis Europam incolentibus venerunt, una cum legatis, quos ipse ad Scythas miserat. Rex enim Scytharum, qui tum temporis regnabat, quum hi ab Alexandro mitterentur, mortem obierat, ejusque frater regnum tenebat. Summa legationis erat: Scythas, quicquid Alexander imperaret, facere velle. Dona etiam a Scytharum Rege adferebant, quæ apud Scythas censentur amplissima. Ad hæc se filiam suam Alexandro uxorem, ad amicitiam societatemque confirmandam dare velle. At si Scytharum reginam uxorem ducere dedignaretur, principum Scythicæ regionis, & eorum, qui apud sese in dignitate constituti essent, filias, iis, quos Alexander maxime caros ac fidos haberet, matrimonio copulaturum. Se quoque, si juberetur, venturum, ut ab ipso Alexandro coram imperata acciperet.*

19. *Connubio* i. matrimonio. Virg. Aen. I. 77.

Connubio jungam stabili, propriamque dicabo.

Ubi Servius: *Connubium est jus legitimi matrimonii.* Isidor. IX. 8. *Dicitur connubium, quum æquales in nuptias coeunt, ut putacives Romani pari utrique dignitate. Connubium autem non est, cum civis Romanus cum Latina jungitur.*

20. *Coire* i. jungi, ut IX. I. 26. & Achilles dicitur *cum captiva coisse* i. matrimonio junctus fuisse VIII. 4. 26. & *coeuntes* i. matrimonium contrahentes, VIII. 4. 27.

21. *Bazariam* nusquam extra Curtium apud ullum Scriptorem reperio. Neque enim est *Bazira* Arriani IV. 304. & Nostri VIII. 10. 22. V. *Raderum.*

22. *Continuis* i. non interruptis, *achter malkanderen.* Cicer. pro

bus[23] intactum saltum fuisse constabat. quem Alexander cum toto exercitu ingressus *agitari*[24] *undique feras* jussit[25]. Inter quas quum leo magnitudi- 14
nis raræ[26] ipsum Regem invasurus incurreret; forte Lysimachus[27], qui postea regnavit[28], proximus Alexandro, venabulum[29] objicere feræ[30] cœperat.

proManil. *Aliquot annos continuos magna imperii parte caruimus.*

23. *Aetatibus quatuor* i. quadringentis annis. *Aetatem* enim centum annos interpretantur Latini. De Nestore Ovid. Metam. XII. 188.

Vixi
Annos bis centum, nunc tertia vivitur ætas.

V. *Florid. Sabin. Subcis.* II. 3.

24. *Agitare* i. persequi, venando agere. Est enim venatorum verbum. Cicer. Offic. III. *Etiamsi feras excitaturus non sis, nec agitaturus.* Horat. Od. II. 13. 39.

Aut timidos agitare lyncas.

25. *Jussit* ex more gentis. Athen. I. 18. *Hegesander scribit, apud Macedonas neminem in cœna accumbere solitum, qui aprum extra retia non interemisset, verum in sedilibus cœnasse, quoad feram occidissent: ideoque Cassandrum jam natum annos triginta quinque sedentem cum patre cœnavisse, quod nondum eo defungi certamine potuisset, quamvis & validus & peritus venator.* V. quoque *Aelian. V. H.* IX. 3. *Polyb. p.* 1463.

26. *Raræ* i. non vulgaris, quæ *raro* invenitur, *eximiæ* infr. *n.* 15. IX. I. 32. Cicer. de Amicit. *Omnia præclara, rara.* Noster VII. 2. 35. IX. I. 5.

27. *Lysimachus*, inquit Justin. XV. 3. 1. *erat illustris quidem Macedoniæ loco natus, sed virtutis experimentis omni nobilitate clarior.* Agathoclis fuisse filium, & unum ex Alexandri custodibus, docet *in Atticis Pausanias.*

28. *Postea regnavit* in Thracia, & regionibus Pontici maris. V. Justin. XIII. 4. 16. & Nostrum X. 10. 4.

29. *Venabulum* Nonio XVIII. 23. est *venantium telum latissimum a cæteris aciei longissimæ.* Virg. Aen. IX. 553.

Et saltu supra venabula fertur

Varro ὄνος λύρας. Nempe sues sylvaticos in montibus sectaris venabulo, aut cervos. Swijnspriet. *Latum ferrum* illi tribuit Virgil. Aen. IV. 131.

Lato venabula ferro.

& *robur lato ferro* illud nominat Senec. Hippol. I. 50.

Tu grave dextra, lævaque simul
Robur lato dirige ferro.

Longam aciem Martial. XIV. 31.

Si dejecta gemes longo venabula rostro.

si modo *rostrum* dicat Martialis de *venabulo*, ejusque acie, ut quidem interpretatur *Raderus*, & non potius de apri *rostro. Venabulorum* usum tradit Martial. XIV. 30.

Excipient apros, exspectabuntque leones:
Intrabunt ursos, si modo firma manus.

30. *Feræ* i. leoni. Phædr. I. 22. 8.

rat. Quo Rex repulso [31], & *abire* jusso, adjecit, *tam a semet uno, quam a Lysimacho leonem interfici posse.*
15 Lysimachus enim quondam, quum venaretur in Syria, occiderat eximiæ magnitudinis feram solus: sed lævo humero usque ad ossa laceratus [32] ad ultimum
16 periculi pervenerat. Id ipsum exprobrans ei Rex, fortius, quam loquutus est, fecit. nam feram non ex-
17 cepit [33] modo; sed etiam uno vulnere occidit [34]. Fabulam [35], quę *objectum leoni a Rege Lysimachum* temere vulgavit, ab eo casu, quem supra diximus, or-
18 tam esse crediderim. Cæterum Macedones, quamquam

Asinus ut vidit ferum impune lædi.

Noster n. 15. & 16. IX. 1. 32.

31. *Repulso* i. cum indignatione rejecto. Ita *verberibus affici jussit Hermolaum, quum aprum telo occupasset, quem Rex ferire destinaverat.* V. Nostrum VIII. 6. 7. & Arrian. IV. 267.

32. *Ad ossa laceratus.* Plutarch. in Demet. f m. 318. *Venerunt ad Lysimachum aliqui ab Demetrio legati, quibus ille per otium altas in cruribus & brachiis suis leoninorum unguium cicatrices ostendit.*

33. *Excepit*, quod venatorum est verbum. Serv. Ecl. III. 18. *Excipere, dolo capere, ut Aen.* III. 332. *Excipit incautum.* Seneca de ira I. 11. *An tu putas venatorem irasci feris? Atqui & venientes excipit.* Ubi Lipsius: *Excipit, venabulo. Est venatorium verbum, & notat exspectare, subsistere, ferire. Spartian. Caracal. c. 5. Excepit apros frequenter, contra leonem etiam stetit.*

34. *Occidit.* Hanc Alexandri theromachiam describit Plutarch. Alex. f. 251. *Hoc magis ad virtutem inflammabat, quum vel militia, vel venatibus cunctos in perferendis malis, ac laboribus superaret. Quum Alexander eximiæ magnitudinis leonem sterneret: Spartanorum legatus, qui forte aderat, pulchrum erat medius fidius, ait, Alexander, ut pro imperio cum leone decertasses. Hanc venationem æreis conflatam imaginibus Craterus Delphis appendit. Canes inerant: leonem Alexander adoriens: Craterus adjutans. Partem Lysippus, partem Leochares effinxit.* Unde Plin. XXXIV. 8. *Lysippus fecit Alexandri venationem, quæ Delphis sacrata est.*

35. *Fabulam* quam dicit Curtius, veram historiam putant esse Plin. VIII. 16. *Quo minus mirum sit, a Lysimacho Alexandri jussu simul incluso strangulatum leonem.* Sen. de ira III. 17. *Lysimachum familiarem sibi leoni objecit Alexander.* clem. I. 25. *Quid interest, oro te Alexander, leoni Lysimachum objicias, an ipse laceres dentibus tuis?* Val. Max. IX. 3. 1. ext. *Nam quid obstitit, quo minus illuc adsurgeret, nisi Lysimachus leoni objectus?* Justin. XV. 3. 6. *Tunc Lysimachus misertus tanti viri, venenum ei in remedia*

quam prospero eventu defunctus [36] erat Alexander, tamen scivere [37] gentis suæ more, ne pedes venaretur, aut sine delectis principum amicorumque. Ille 19
IV. millibus ferarum dejectis [38], in eodem saltu cum toto exercitu epulatus est. Inde Maracanda reditum est: acceptaque ætatis excusatione [39] ab Artabazo; provinciam [40] ejus destinat [41] Clito. Hic 20
erat, qui apud Granicum amnem nudo capite [42] Regem

media calamitatum dedit. Quod adeo ægre Alexander tulit, ut eum objici ferocissimo leoni juberet. Sed cum ad conspectum ejus concitatus leo impetum fecisset, manum amiculo involutam Lysimachus in os leonis immersit, arreptaque lingua feram exanimavit. Quę loca, postquam hæc scripseram, collegisse quoque *Calvinum* vidi ad *Senec. de Clement.* I. 25.

36. *Prospero eventu defunctus erat* i. rem ad felicem eventum perduxerat, eumque obtinuerat. V. *Freinshemii Indicem*, & IV. 6. 16.

37. *Scivere* i. decrevere, sanxere. Cic. Offic. III. *Durius etiam Athenienses sciverunt, ut Æginetis*, &c. V. *ejusdem pro Flacco orationem.*

38. *Dejectis* i. interfectis. Virg. Georg. III. 422.

Et sibila colla tumentum
Dejice.

Phædr. II. 2. 1.

Super juvencum stabat dejectum leo.

Ubi verbum venatorum esse dicit *Schefferus.*

39. *Ætatis excusatione*, quia proxime centesimum erat annum. Arrian. IV. 278. *Inter hæc Alexander, Artabazo a satrapatu Bactrianorum propter senectutem absoluto* &c.

40. *Provinciam*, *Sogdianam regionem* n. 35. Ubi illam sibi parum gratam fuisse docet Clitus; licet *validissimam imperii partem*, n. 21.

41. *Destinat* i. constituit, decernit, *adtribuit* n. 35. Cic. Famil. X. 25. *Quod eo facilius vobis est: quod non est annus hic tibi destinatus.* Noster VIII. 2. 14. X. 10. 2.

42. *Nudo capite*, galea nonnihil diffracta. Prælium hoc, quamvis immane quantum inter se discrepent, plenius describunt *Arrian.* I. 44. *Plutarch. Alex. f.* 246. *Diodor.* XVII. 20. hisce verbis: *Alexandro hasta in conflictu rupta, Dibaratus Corinthius suam Alexandro porrigit. Qua arrepta Mithridatem* (Spithrobatem Diodorus) *Darii generum, Ioniæ præfectum, longe ante alios equo provectum conspicatus, equitum exiguo comitatu adsumpto, ipse etiam alios artevertens, cum violentum ejus impetum non sustinere posset, eques in eum fertur. Ibi Persa saunium, (teli genus est) prior in Alexandrum conjicit, tantoque roboris impetu incumbit, & tam violenter hastam impellit, ut perrupto Alexandri scuto dextram ejus epomidem (humeri summitatem) per thoracem trajecerit.*

gem dimicantem clypeo suo texit[43]; & Rhoſacis manum capiti Regis imminentem gladio amputavit: vetus Philippi miles, multisque bellicis operibus[44] clarus. Hellanice[45], quæ Alexandrum educaverat, ſoror ejus, haud ſecus quam mater a Rege diligebatur. Ob has cauſas validiſſimam imperii partem fidei ejus tutelæque commiſit. jamque *iter parare in poſterum* juſſus, ſolenni[46] & tempeſtivo adhibetur convivio[47]. In quo Rex, quum multo incaluiſſet mero, immodicus æſtimator ſui[48], celebrare[49], quæ

Rex jaculum brachio extractum abjicit, & calcaribus equo admotis, valido roboris connixu in medium Satrapæ pectus haſtam inſtigit. Sed quia cuſpide in thorace fracta, haſtilis fruſtum inde reſultarat, ſtricto Perſa gladio Alexandrum invadit, qui haſtam prius arreptam in faciem ejus ita adegit, ut ictus penetraret. Quo temporis momento Rhoſaces interempti frater, equo in Alexandrum invectus, gladio caput ejus ferit, ut galea nonnihil diſſracta (quæ probe quidem, ſed ægre tamen reſtitit ictui; mucro enim copidis galeæ criſtam, cum altera evellit pinna candore & magnitudine ſingulari, & ſupremos ejus capillos, ut Plutarchus, *caput leviter*, ut Diodorus ait, *perſtrinxit*) *ictus irritus reſilierit. Jamque in eundem hiatum, alterum repetiturus erat ictum, quando Clitus, Nigri cognomento, accelerans equum, gladio ejus in humerum adacto, brachium ei diſcidit.* Diodorus & Arrianus. *Medium telo transfixit.* Plutarchus.

43. *Regem clypeo texit.* Unde n. 41. *ſuo pectore tergum illius eſſe defenſum* dicit, & apud Plutarch. f. 253. *Hæc, inquit, formido te Diis genitum, jamque Spithridatis gladio terga vertentem, leto eripuit.* Arrian. IV. 259. narrat *Clitum in Alexandrum debacchantem inter alia ei exprobraſſe, quod in equeſtri apud Granicum amnem prælio a ſe ſervatus eſſet: ſimulque dextra arroganter expanſa, hæc manus (dixiſſe) te Alexander eo in conflictu ſervavit.*

44. *Bellicis operibus clarus*, ita *ut equo ad bellum feſtinantem, & ei galeam poſcenti armigerum porrigentem* pinxerit Apelles apud *Plin.* XXXV. 10.

45. *Hellanice*, quam *Lanicen* vocant Aelian. V. H. XII. 26. & Arrian. IV. 261. ſed *Lacnicnen* Athen. IV. 129. Fortaſſis *Hellanice* fuit vocata a victoria aliqua, quam quidam priorum Macedoniæ Regum de Græcis reportaverit: quod nomen poſtea ſeu more gentis, ſeu quo alio caſu capite minutum fuerit. V. *Popmam*, & *Freinshemium*.

46. *Solenni* i. celebri. Proprie quid *ſolenne* V. IV. 5. 11. §. 28.

47. *Adhibetur convivio* i. vocatur ad convivium, ut VIII. 5. 9. quod *in convivium adhibere* dicit *Nepos Præf. n.* 7.

48. *Immodicus æſtimator ſui* i. qui ſupra modum ſemet ipſum *æſtimat*, ſe magni facit, de ſe judicat.

quæ geſſerat, cœpit; gravis etiam eorum auribus, qui ſentiebant vera memorari[50]. Silentium tamen habuere[51] ſeniores, donec Philippi res orſus obterere[52], *nobilem apud Chæroneam*[53] *victoriam ſui operis*[54] *fuiſſe* jactavit; *ademptamque ſibi malignitate & invidia*[55] *patris tantæ rei gloriam. Illum quidem ſeditione*

dicat. *Æſtimator* eſt judex. Cicer. de Orat. *Quis tandem id juſtus rerum æſtimator reprehenderit?*

49. *Celebrare* i. laudare. Cicer. Acad. IV. *Ea fere ſunt & Græcis literis, & Latinis celebrata.*

50. *Memorari* i. dici, narrari. Cic. LL. II. *Clarorum laudes in concione memoranto.* Noſter VIII. 10. 1.

51. *Silentium habuere* i. ſiluere. *Silentium tenere* Liv. I. 28. *Albana pubes inermis ab armatis ſepta, ſilentium tenet. Silentio uti* Cic. pro Marcell. *Silentii, quo eram his temporibus uſus*, &c. Noſter X. 7. 3.

52. *Obterere* i. extenuare, minuere. Cic. Verrin. VII. *Laudem imperatoriam criminibus avaritiæ obterere.* V. III. 2. 10. §. 56.

53. Chæronea *ad fines Phocidis ſita eſt, quemadmodum docet Hecatæus in Europa ſua. Juxta autem Chæronea urbs eſt primum a Chærone dicta*, quem *fabulantur Apollinis & Theronis filium urbis conditorem fuiſſe. Vocabatur autem urbs hæc olim etiam Arne.* Ad illam *Philippus Amynta natus magno prælio ſuperavit Athenienſes, Bœotos & Corinthios*: ut ex Stephano, Pauſania & Strabone obſervat *Raderus*. V. III. 10. 7.

54. *Sui operis* i. ſibi adſcribendam. Diodor. XVI. 87. *Rex filium ſuum Alexandrum pubertatis annos ingreſſum, qui virtutis & acrimoniæ in rebus peragendis manifeſta jam tum documenta præbuerat, unum cornu regere jubet. Atrox tunc prælium ad longum tempus conſeritur, & magna ſit utrinque ſtrages, victoriæ ſpe in neutram inclinante partem: donec Alexandri patri fortitudinis ſuæ ſpecimen exhibendi tanto ſtudio contendens, ut nihil reliquum faceret, viris ſtrenuiſſimis conatum ejus adjuvantibus, primus vicinam hoſtium aciem perrupit, multisque proſtratis oppoſitos ſibi defatigavit. Idem cum adſtites quoque facerent, etiam proximi ordines lacerati ſunt. Poſt magnas tandem ſtrues cadaverum ea parte excitatas, adverſum ſibi cornu primus in fugam Alexander vertit.* Plutarch. Alex. f. 245. *Ei quoque pugnæ, quæ contra Græcos geſta eſt in Chæronea, cum copiis adfuit; primusque contra ſacram Thebanorum cohortem inrupiſſe dicitur. Hodie quoque vetuſta penes Cephiſum quercus oſtenditur, quam proinde Alexandri quercum vocant, quod ibi caſtra poſuiſſe fertur.*

55. *Malignitate & invidia.* Recte, ut IX. 7. 16. Unde *malignitas* pro *invidia* poni videtur apud Sueton. Neron. c. 23. *Taciturnitatem, pudoremque quorundam pro triſtitia, ac malignitate arguens.*

ne [56] *inter Macedones milites, & Græcos mercenarios orta; debilitatum vulnere, quod in ea consternatione acceperat, jacuisse, non alias, quam simulatione mortis, tutiorem; se corpus ejus protexisse clypeo suo, ruentesque in illum sua manu occisos. Quæ patrem nunquam æquo animo esse confessum, invitum filio debentem salutem suam. Itaque post expeditionem, quam sine eo fecisset ipse in Illyrios, victorem scripsisse se patri fusos fugatosque hostes. nec adfuisse unquam Philippum. Laude dignos esse, non qui Samothracum* [57] *initia* [58] *viserent, quum Asiam uri vastarique oporteret; sed eos, qui magnitudine rerum fidem antecessissent* [59]. Hæc & his similia læti audiere juvenes: ingrata senioribus erant, maxime propter Philippum, sub quo diutius vixerant. Tum Clitus, ne ipse quidem satis sobrius, ad eos, qui infra ipsum cubabant [60], con-

56. *Seditione*, de qua, & periculo Philippi nihil alii narrant, uti nec de expeditione Alexandri in Illyrios vivo adhuc patre. V. *Raderum.*

57. Samothrace *insula est in Aegeo mari prope Thraciam. Hanc Samum olim nuncupatam asserunt, sed condita Samo, ut a propinqua ejusdem nominis insula discerneretur, Samothraciæ nomen adsumpsit. Aborigines eam incoluerunt. Mysteriorum ritus Jasoni sibi ex Electra filiarum Atlantis una edita præcivit Jupiter, antea quidem in hac insula receptos; sed tunc traditione renovatos, quos nemini præter initiatos audire fas est. Videtur autem hic primus exteros quoque initiasse: unde major cæremoniis his celebritas accessit.* Et *Philippus quum adolescens esset, una cum Olympiade* ibi *sacris se initiasse traditur.* V. *Met.* 11. 7. *Diodor.* v. 47. & 48. *Plutarch. Alex. f.* 244. A fluvio *Imbraso*, qui est in illa, *Imbrasiam* quoque dictam esse docet *Scalig. Conject. in Varr. p.* 25.

58. *Initia* sunt certæ cerimoniæ, quibus cujusque numinis mysteriis initiabantur homines: ita dicta, quia per ea inibatur, sive introibatur in communionem sacrorum. Ad ejusmodi initia allusum v. 9. 4. ubi ait, *novis initiis opus esse* i. redauspicandam esse Regis consecrationem, novumque Regem *initiandum* esse. V. *Freinshemii Indicem.*

59. *Magnitudine rerum fidem antecessissent.* i. creditu majora gessissent, res, quæ fidem excederent, effecissent.

60. *Cubabant* veteres Romani, ut & Græci, non sedebant ad mensam. Accumbebant vero reclinata supera parte corporis in cubitum sinistrum, infera in longum porrecta ac jacente, capite leviter erecto, dorso a pulvillis modice suffulto, ita ut liberam, & exsertam dextram haberent

conversus, Euripidis retulit carmen [61], ita ut sonus magis, quam sermo exaudiri posset a Rege. quo 29
significabatur, *male instituisse Græcos, quod trophæis* [62] *Regum duntaxat nomina inscriberentur. alieno enim sanguine partam gloriam intercipi* [63] Itaque Rex quum suspicaretur malignius habitum esse sermonem, percontari proximos cœpit, *quid ex Clito audissent.* Et 30
illis ad silentium obstinatis, Clitus paulatim majore [64] voce *Philippi acta bellaque in Græcia gesta* commemorat [65], omnia præsentibus præferens. Hinc in- 31
ter juniores senesque [66] orta contentio est. Et Rex velut patienter audiret, queis Clitus obterebat laudes ejus, ingentem iram conceperat [67]. Cæterum 32
quum

berent manum. V. *Lipsi. Ant. Lect.* III. *lib.* 147. *Mercur. Gym. lib.* II.

61. *Euripidis carmen* est hoc:

Hei mihi, quam male lege statutum in Græcia,
Ut si quando tropæa de hostibus statuit exercitus,
Non eorum, qui laborem subierunt, arbitretur hoc opus:
Sed belli dux existimationem, & gloriam eam percipit,
Quamvis unus tantum sit cum aliis multis hastam vibrans,
Non plura quam unus faciens, habens tamen multorum laudem.

est in *Andromacha v.* 693-698, quo loco Menelai orationem his jambis refutat Peleus. *Plutarchus Alex. f.* 253. eandem rem narrans & Euripidis versus ponit. Et ad illos alluxit Cic. pro Marcell. *Bellicas laudes solent quidam extenuare verbis, easque detrahere ducibus, communicare cum multis, ne propriæ sint Imperatorum.* V. *Vict. V. L.* XXVIII. 22. *Loens. Misc.* v. 17.

62. *Regum* i. imperatorum, prætorum. V. *Freinshemium.*

63. *Intercipi* i. omnem principi adtribui, in eumque derivari. V. IV. 10. 16. §. 35.

64. *Majore* i. *altiore*, ut *Catul.* XLII. 18.

65. *Clitus Philippi acta commemorat*, vel *fiducia regiæ amicitiæ*, ut *Oros.* III. 18. vel quia *natura ferox, & indomitus*, ut *Plutarch. Alex. f.* 252. Ejus ferociam hisce notat Athen. XII. 539. *Clitus quoties adeuntibus respondere vellet, amictus veste purpurea, & obambulans, cum iis, qui compellaverant, sermones conferebat.* V. & *Aelian. V. H.* IX. 3.

66. *Juniores, senesque*, quorum illi pro Alexandro, hi pro Philippo pugnabant. *Juniores* fuerunt Hephæstion, Craterus, Perdiccas, Ptolomæus, alii. *Seniores*, Polypercon, Gorgias, Polydamas, Cœnus, Amadas, Antigenes. V. *Raderum.*

67. *Ingentem iram conceperat* i. valde iratus erat, ut *n.* 43. VII. 1. 25. V. X. 6. 21.

quum animo videretur imperaturus [68], si finem procaciter [69] orto sermoni Clitus imponeret [70], nihil
33 eo remittente magis exasperabatur [71]. jamque Clitus etiam Parmenionem defendere audebat, & Philippi de Athenienſibus [72] victoriam, Thebarum præferebat excidio [73]; non vino modo, ſed etiam ani-
34 mi prava contentione [74] provectus [75]. Ad ultimum, *ſi moriendum*, inquit, *eſt pro te; Clitus eſt primus: at quum victoriæ arbitrium* [76] *agis, præcipuum ferunt præ-*
35 *mium, qui procaciſſime patris tui memoriæ inludunt. Sogdianam regionem mihi adtribuis, toties rebellem, & non modo indomitam, ſed quæ ne ſubigi quidem poſſit. mittor*
36 *ad feras beſtias præcipitia ingenia* [77] *ſortitas. Sed, quæ ad me pertinent, transeo. Philippi milites ſpernis, oblitus, niſi hic Atharias ſenex juniores pugnam detrectantes revocaſſet,*
37 *adhuc nos circa Halicarnaſſum hæſuros fuiſſe. Quo modo ergo Aſiam etiam cum iſtis junioribus ſubjeciſti? Verum eſt,*

68. *Imperaturus* i. moderaturus. Ita *cupiditatibus imperare* de *amicitia* dicit *Cicero*.

69. *Procaciter* i. mordaciter. *Sermo procax* Sal. Cat. c. 25. *Percennius procax lingua* Tacit. Ann. 1. 16. 4. *Procacia ſcripta* Tacit. Ann. 1. 92. 4. ſunt famoſi libelli, *een pasquill*. V. VIII. 8. 3. §. 6.

70. *Sermoni finem imponeret* i. ſermonem finiret, loqui deſineret, ut IX. 3. 15.

71. *Exaſperabatur* i. concitabatur, irritabatur. Apul. Mileſ. IV. 145. *Quum viderem canes in me convocatos exaſperari*. Proprie *exaſperare* eſt aſperum, acutum reddere. Apul. Mileſ. V. 167. *Novaculam præacutam, adpulſu etiam palmulæ lenientis exaſperatam*.

72. *Athenienſibus* victis ad Chæroneam *n.* 23.

73. *Thebarum excidio* III. 10. 7. §. 33.

74. *Contentione* i. pervicacia, perſeverantia, *yver*.

75. *Provectus* i. eo proceſſit. *Provehere* verbum eſt nauticum, quando naves ab ora vehuntur in altum. Virg. Aen. II. 24.

Huc ſe provecti deſerto in littore condunt.

Noſter VIII. 10. 15.

76. *Victoriæ arbitrium egit* V. 2. 3. ubi certamen bellicæ fortitudinis inſtituit; ſed non erant ibi judicia de laude ducum ſupremorum inſtituta, ſed potius de gregario milite. V. *Raderum*.

77. *Præcipitia ingenia*, loca, ſaxa dici negant Grammatici, & neutrum vocis præceps numero multitudinis proſcribunt illorum decreta. Legiſſent hunc Curtii locum. V. *Raderum*.

78. *Avun-*

culum [78] *tuum in Italia* [79] *dixiſſe conſtat* [80], ipſum in viros [81] incidiſſe, te in feminas [82]. Nihil ex omnibus inconſulte ac temere 38
actis Regem magis moverat, quam Parmenionis mica honore mentio inlata. Dolorem tamen Rex preſſit, contentus juſſiſſe, *ut convivio excederet* [83]. Nec 39
quidquam aliud adjecit, quam *forſitan eum, ſi diutius loquutus foret, exprobraturum ſibi fuiſſe vitam a ſemetipſo datam; hoc enim ſuperbe ſæpe jactaſſe*. Atque illum 40
contantem adhuc ſurgere, qui proximi ei cubuerant, injectis manibus jurgantes monentesque conabantur abducere. Clitus, quum abstraheretur [84], ad priſti- 41
nam violentiam ira quoque adjecta, *ſuo pectore tergum illius eſſe defenſum; nunc poſtquam tanti meriti præteriit tempus,*

78. *Avunculum* Alexandrum Olympiadis fratrem, quem Epiri Regem ob mercedem ſtupri in eum perpetrati conſtituit Philippus, eique Cleopatram filiam ſuam nuptum collocavit. V. *Oroſ.* III. 14. Liv. VIII. 3. & 24.

79. In *Italiam a Tarentinis auxilia adverſus Brutios* (Meſſapios & Lucanos Strab. VI. 512.) *deprecantibus ſolicitatus Alexander Rex Epiri, ita cupide profectus fuit*, &c. V. *Juſtin.* XII. 2. *Liv.* VIII. 24.

80. *Dixiſſe, ipſum in viros incidiſſe*, &c. Gell. N. A. XVII. 21. *Alexandrum, cui cognomentum Moloſſo fuit, quum in Italiam transiret, dixiſſe accepimus, ſe quidem ad Romanos ire, quaſi in ἀνδρωνίτιν; Macedonem iſſe ad Perſas, quaſi in γυναικωνίτιν.* Alexandri dictum alludit Liv. IX. 19. *Næ ille ſæpe, etiamſi prima proſpere eveniſſent, Perſas, & Indos, & imbellem Aſiam quæſiſſet, & cum feminis ſibi bellum fuiſſe dixiſſet: quod Epiri Regem Alexandrum mortifero vulnere ictum dixiſſe ferunt: ſortem bellorum in Aſia geſtorum ab hoc ipſo juvene cum ſua conferentem*.

81. *Viros* i. Italos, quos *viros* eſſe expertus eſt ab illis interfectus ad flumen Acheronta C. Petilio, L. Papirio Mugillano Coſſ. V. *Liv.* VIII. 24. *Vir* vero ſignificationem habet fortitudinis. Flor. II. 18. 13. *Ab duce orantes prælium, ut tanquam viros occideret*. Frontin. IV. 2. 9. *Xerxes hoc ſe deceptum ajebat, quod multos quidem homines haberet, viros autem diſciplinæ tenaces nullos*.

82. *Feminas* i. imbelles, timidos inſtar *feminarum*. Sueton. Jul. c. 22. *Negante quodam, facile hoc ulli feminæ fore*. Sil. XIV. 130.

Femineum credas maribus concurrere vulgus.

Noſter VI. 11. 3.

83. *Excederet* i. *exiret* n. 51. Infr. IX. 7. 25.

84. *Abstraheretur* i. vi abduMm 5 cere-

42 *tempus, etiam memoriam invisam esse proclamat.* Attali quoque *cædem* objiciebat; &, ad ultimum, Jovis, quem patrem sibi Alexander adsereret [85], oraculum eludens, *veriora se Regi, quam patrem ejus respondisse*
43 dicebat. Jam tantum iræ conceperat Rex, quantum vix sobrius ferre potuisset. Enimvero mero
44 sensibus victis, ex lecto [86] repente prosiluit. Adtoniti amici ne positis quidem, sed abjectis poculis consurgunt, in eventum rei, quam tanto impetu
45 acturus esset, intenti. Alexander rapta lancea ex manibus armigeri [87], Clitum adhuc eadem linguæ intemperantia furentem percutere [88] conatus, a Pto-
46 lemæo & Perdicca inhibetur. medium complexi & oblucari perseverantem morabantur: Lysimachus,
47 & Leonnatus etiam lanceam abstulerant. Ille militum fidem implorans, *comprehendi se a proximis amicorum, quod Dario nuper accidisset* [89], exclamat; *signumque*

ceretur. V. *Freinshemii Indicem.*

85. *Adsereret* i. vindicaret, adsciscret. Propria notio est *ad*, seu *juxta habere.* Catull. LXI. 106.

Lenta qui velut adsitas
Vitis implicat arbores.

i. juxta satas. Varr. R. R. I. 26. *Neque vites propter cupressos asserunt, quod hæc inter se inimica.* Exinde vindicare, quia quem quis liberali causa in libertatem vindicabat, eum manu *adserebat*, vel admovebat, seu prope se statuebat, manuque capiti ejus imposita dicebat: *hunc ego hominem jure Quiritium ajo liberam esse oportere.* Noster X. 5. 35: 10. 14. V. *Sciop. Infam. Fam. p.* 178. *de Styl. Hist p.* 161.

86. *Lecto* accubitorio, convivali. Circum mensam enim tres, ut plurimum *lecti* erant, qui insternebantur aulæis, purpura, aut alia veste stragula, pro copia, aut inopia convivatoris. Plaut. Stich. II. 2. 33.

DI. *Lectos sternite.*

GE. *Principium placet de lectis.*

Noster VIII. 8. 9. IX. 7. 15. V. *Lipsium Antiq. Lection.* III. 14.

87. *Rapta lancea ex manibus armigeri*, nam *gladium fatelles quidam Aristophanes prior subduxerat.* Plutar. Alex. f. 253.

88. *Percutere* i. occidere, interficere. Justin. IX. 7. 13. *Gladium, quo Rex percussus est, Apollini consecravit.* Noster VIII. 7. 7: 3. 4.

89. *Quod Dario accidisset*, quum a Besso & Nabarzane comprehensus vinciretur V. 12. 15. Arrian. IV. 259. *Alexandrum, clamore sublato scutatos arcessisse; quumque a nemine exaudiretur, se in eodem statu esse, quo Darius, quum a Besso, ejusque sociis captus ducebatur, exclamasse: neque*

gnumque tuba dari [90], *ut ad regiam armati coirent*, jubet. Tum vero Ptolemæus & Perdiccas genibus 48
advoluti orant, *ne in tam præcipiti ira perseveret, spatiumque potius animo det* [91]. *omnia postero die justius exsequuturum.* Sed clausæ erant aures, obstrepente 49
ira. Itaque impotens animi [92] percurrit in regiæ vestibulum, & vigili excubanti hasta ablata constitit in aditu [93], quo necesse erat iis, qui simul cœnaverant, egredi. Abierant ceteri. Clitus ultimus 50
sine lumine exibat [94]. Quem Rex, *quisnam esset?* interrogat. Eminebat etiam in voce, sceleris, quod parabat, atrocitas [95]. & ille jam non suæ, sed Re- 51
gis iræ memor, *Clitum esse* [96], *& de convivio exire* respondit. Hæc dicentis latus hasta [97] transfixit, morientis-

que quicquam jam amplius sibi, quam regium nomen superesse.

90. *Signum tuba dari.* Plutarch. Alex. f. 233. *Subinde jusso canere tibicine, perinde ac tardius agenti, tubamque detrectanti, pugnis insultavit.*

91. *Spatium animo det.* Forte imitatus Livium, qui sic in Q. Fabii Magistri equitum causa VIII. 32. *Legati circumstantes sellam orabant, ut rem in posterum diem differret, & iræ suæ spatium, & consilio tempus daret.* Juven. VI. 218.

Pone crucem servo: meruit quo crimine servus
Supplicium? quis testis adest? quis detulit? audi:
Nulla unquam de morte hominis cunctatio longa est.

92. *Impotens animi* i. qui animum inhibere non poterat. Cic. Arusp. Resp. *Nihil feci iratus, nihil impotente animo.* V. *Reines. Epist. ad Daumium* 107.

93. *Aditu* i. ingressu, introitu. Cic. pro Dom. *In templum Castoris aditus apertus esset nemini.* Noster VI. I. 20. VII. 2. 28.

94. *Exibat* ab amicis expulsus, sed reversus. Plutarch. Alex. f. 253. *Clitus, quum nullo pacto cederet e triclinio, vix tandem ab amicis explosus, subinde per alias irrupit fores.* Arrian. IV. 260. *Clitus per ostium ultra muros, & fossam in arcem subductus ad Ptolomæum Lagi filium corporis custodem, continere se non potuit, quin reverteretur.*

95. *Atrocitas* i. crudelitas, immanitas. Tacit. Ann. XI. 9. 2. *Cuncta in Mithridatem fluxere, atrociorem, quam novo regno conduceret.* Noster VIII. 3. 15. X. 1. 6. Proprie *atrox* est, quod esui non est. *Scalig. in Festum p.* 25. Ἀτρωξ *est purum putum Græcum.* Ἀτρώξ, ἀτρώγω, *quod nondum maturum esui.*

96. *Clitum esse.* Arrian. IV. 260. *Clitus, quum in Alexandrum Cliti nomen inclamantem incidisset, ei respondisset: En tibi Clitum, Alexander.*

97.

52 rientisque sanguine aspersus: *I nunc* [98], inquit, *ad Philippum, & Parmenionem, & Attalum.*

97. *Hasta.* Arrian. IV. 260. *alii hasta, alii sarissa.* Oros. III. 18. *venabulo.* Senec. de ira III. 22. *lancea.* Plutar. Alex. f. 253. *spiculo*, ἀίχμῃ Lucian. Dial. Alex. & Phil. *telo*, δορατίῳ.

98. *I nunc*, quibus respicit Curtius Virgil. Aen. II. 547. *Referes ergo hæc, & nuntius ibis. Pelidæ genitori; illi mea tristia facta, Degeneremque Neoptolemum narrare memento.* V. *Freinshemium.*

CAP. II.

ARGUMENTUM.

Cliti cædem ebrietate discussa perpendit, Xenipporum, Naurorumque incolas, & Bactrianorum exsules debellat & in fidem recipit, Philippi, & Erigyi funera omni adparatu celebrat Alexander.

1 MAle humanis ingeniis natura consuluit [1]; quod plerumque non futura, sed transacta perpendimus [2]. Quippe Rex postquam ira mente decesserat, etiam ebrietate discussa, magni-
2 tudinem facinoris sera æstimatione perspexit. Videbat tunc immodica libertate abusum, sed alioqui egregium bello virum, &, nisi erubesceret fateri, servatorem sui, occisum. Detestabile [3] carnificis mini-

Consuluit male i. utilitates neglexit. Nep. Epam. X. 1. *Male eum patriæ consulere diceret.* Noster V. 12. 11.

2. *Transacta perpendimus.* Tacit. Ann. XIV. 10. *Sed a Cæsare, perfecto demum scelere, magnitudo ejus intellecta est.* Ubi Lipsius: *Ita fit: currimus ad scelus præcipites, quod sedente impetu, veris mox pretiis æstimamus. Aurea gnome, sumptane a Menandro? certe ab illo antea sic elata, apud Stobæum:*

At nemo peccans, criminis sui modum
Peccando novit, re peracta respicit.

3. *De-*

nisterium occupaverat Rex [4]: verborum licentiam, quæ vino poterat imputari, nefanda cæde ultus. Manabat toto vestibulo cruor, paulo ante con-3 vivę: vigiles adtoniti & stupentibus similes procul stabant, liberioremque pœnitentiam [5] solitudo exciebat. Ergo hastam [6] ex corpore jacentis [7] evul-4 sam retorsit in semet: jamque admoverat [8] pectori [9], quum advolant vigiles, & repugnanti e manibus extorquent, relevatumque in tabernaculum deferunt. Ille humi prostraverat corpus, gemitu eju-5 latuque miserabili tota personante regia [10]. Laniare deinde os unguibus, & circumstantes rogare, *ne se tanto dedecori superstitem* [11] *esse paterentur.* In has pre-6 ces

3. *Detestabile* i. exsecrandum. Cic. Offic. II. *Nulla tam detestabilis pestis est, quæ non homini ab homine nascatur.*

4. *Carnificis ministerium occupaverat Rex* i. Rex cum esset, carnificis operam exercuit. V. *Freinshemium.*

5. *Pœnitentiam.* Arrian. IV. 260. *Eo nomine Alexandrum laudo, quod statim maleficii pœnitentia ductus fuerit.* VII. 503. *Delicti pœnitentia duci, id ego soli ipsi inter veteres Reges, tanquam eximium, ac genuinum quiddam adscribo. Plerique enim, tametsi alicujus delicti conscii sibi sint, tuentes id, ut recte factum, obtegere se culpam suam putant.*

6. *Hastam ex corpore jacentis evulsam.* Ita & Plutarch. Alex. f. 253. *Ex occisi vulnere telum raptim eductum.* Sed Arrian. IV. 260. *Nonnulli ex iis, qui de Alexandri rebus scribunt, auctores sunt, ipsum in sarissæ ad parietem firmatæ spiculum sese conjicere voluisse.*

7. *Jacentis* i. mortui, interfecti. *Jacere* peculiari quadam elegantia de cadaveribus dicitur. Phædr. I. 27. 9. *O canis, merito jaces.* Exempla collegit *Axen.* in Phædr. I. 25. 10.

8. *Admoverat.* Cicer. Tusc. IV. *Ut Alexandrum Regem videmus, qui, cum interemisset Clitum, familiarem suum, vix a se manus abstinuit: tanta vis fuit pœnitendi.* Senec. Epist. 83. *Refer Alexandri Macedonis exemplum, qui Clitum carissimum sibi ac fidelissimum inter epulas transfodit: & intellecto facinore, mori voluit, certe meruit.*

9. *Pectori.* Plutarch. f. 253. *In suum vertebat jugulum.*

10. *Personate regia* i. ut sonus per regiam audiretur. Val. Flacc. Argon. III. 528.

Ipsa citatarum tellus pede plausa sororum
Personat.

Noster X. 5. 7.

11. *Superstes* est, qui altero defuncto vivus *supersit.* Cic. Quint. Frat. I. 3. *Utinam te non solum vitæ, sed etiam dignitatis meæ superstitem reliquissem.* Noster X. 5. 25. IX. 6. 9.

12.

ces tota nox exacta[12] est. Scrutantemque, *num ira Deorum ad tantum nefas actus esset?* subit[13], *anniversarium sacrificium Libero patri non esse redditum*[14] *statuto tempore. itaque inter vinum & epulas cæde commissa, iram* 7 *Dei fuisse manifestam.* Cæterum magis eo movebatur, quod omnium amicorum animos videbat adtonitos[15]: neminem cum ipso sociare sermonem[16] postea ausurum. vivendum esse in solitudine velut fe- 8 ræ bestiæ, terrenti alias, alias timenti. Prima deinde luce *tabernaculo corpus*, sicut adhuc cruentum erat, jussit *inferri.* Quo posito ante ipsum, lachrymis obortis, *hanc*, inquit, *nutrici*[17] *meæ gratiam retuli, cujus duo filii apud Miletum pro mea gloria occubuere mortem*[18]: *hic frater unicum orbitatis solatium a me inter* 9 *epulas occisus est. Quo nunc se conferet*[19] *misera*[20]. *Omnibus ejus unus supersum, quem solum æquis oculis*[21] *videre non poterit. Et ego servatorum*[22] *meorum latro, revertar*

12. *Exacta* i. transacta, *doorgebracht.* Petron. c. 75. *Utcumque curati tristissimam exegimus noctem. Agere* Noster VIII. 3. 5.

13. *Subit* i. in mentem venit. Ovid. Trist. I. 3. 8.

Quum subit illius tristissima noctis imago.

Noster X. 5. 23.

14. *Sacrificium Libero non esse redditum.* Arrian. IV. 256. *Diem quendam apud Macedones Baccho sacrum esse ferunt, atque Alexandrum quotannis eo die Baccho sacrificare solitum, tum temporis neglecto Baccho, Dioscuris sacrum fecisse.* & p. 261. *Libero itaque sacrificium reddidit. Siquidem non ingratum ei erat, casum illum ad iram Numinis potius, quam ad suum maleficium referre.*

15. *Adtonitos* tam recenti exemplo infidæ, & periculosæ Regum amicitiæ. V. *Freinshemium.*

16. *Sociare sermonem* i. loqui. *Sociare* est socium socio jungere. Cic. de Orat. III. *Scientia atque exercitatione sociati.*

17. *Nutrici* Hellanicæ VIII. I. 21.

18. Filii *duo occubuere mortem.* Arrian. IV. 261. *Quæ & filios suos pro Alexandro pugnantes interfectos vidisset.*

19. *Se conferet* i. ibit, proficiscetur. Justin. III. 4. 12. *Palantus Brundusium se contulit.*

20. *Misera*, die arme tröpfin. Tacit. Ann. XI. 39. 2. *Claudius, ubi vino incaluit, iri jubet, nuntiarique miseræ* (*hoc enim verbo usum ferunt*) &c. Inde verbum est *miserari* i. *miserum* quem vocare. Plaut. Epid. IV. 1. 7.

Quis illic est mulier, quæ ipsa se miseratur.

V. *Freinshemii Indicem.*

21. *Æquis oculis*, met goede oogen.

22. *Ser-*

vertar in patriam, ut ne dextram quidem nutrici, sine memoria calamitatis ejus offerre possim? Et cum finis la- 10 chrymis querelisque non fieret; jussu amicorum 11 corpus ablatum est. Rex triduum jacuit inclusus. quem ut armigeri corporisque custodes ad moriendum obstinatum esse cognoverunt: universi in tabernaculum inrumpunt, diuque precibus ipsorum reluctatum, ægre vicerunt, ut cibum caperet. quo- 12 que minus cædis puderet, *jure interfectum Clitum*[23] Macedones decernunt, sepultura quoque prohibituri, ni Rex humari jussisset. Igitur decem diebus 13 maxime ad confirmandum pudorem[24] apud Maracanda consumptis, cum parte exercitus Hephæstionem in regionem Bactrianam[25] misit, commeatus in hyemem paraturum. Quam Clito autem desti- 14 naverat provinciam, Amyntæ[26] dedit: Ipse Xenippa[27] pervenit. Scythiæ confinis est regio, habitaturque pluribus ac frequentibus vicis, quia ubertas terræ non indigenas[28] modo detinet, sed etiam advenas invitat. Bactrianorum exsulum, qui ab A- 15 lexan-

22. *Servatorum* i. Cliti servatoris. Pro recepta loquendi consuetudine plurali utitur. Ita apud Arrian. IV. 261. *amicorum interfectorem se esse clamitat* in historia de Cliti cæde. Liv. IX. 18. *Referre in tanto Rege piget amicorum cædes inter vinum & epulas.*

23. *Jure interfectum.* V. VIII. 8. 22. §. 56.

24. *Confirmandum pudorem* i. callum pudori obducendum. V. *Raderum.*

25. *In regionem Bactrianam*, quia, ubi crebri fontes rigant, fructus & vites alebat. VII. 4. 26. V. *Raderum.*

26. *Amyntæ* Nicolai filio. *Arrian.* IV. 278.

27. *Xenippa* nusquam extra Curtium reperienda, a nullo geographo, scriptore, historico consignata, vel expressa. Fides tota penes Curtium est, qui haud dubie ex Græcis auctoribus, qui hodie desiderantur, hæc *Xenippa* accepta in suo volumine posuit. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium*, ut & *Glareanum.*

28. *Indigena* i. in eodem loco natus, *die daar getogen en gebooren is. Isidor.* X. Unde Serv. Aen. VIII. 328. *Omnes terræ habitatores, aut indigenæ, aut advenæ, aut convenæ sunt. Indigenæ sunt inde geniti, quos vocant Aborigines Latini, Græci* αὐτόχθονας, *ut de Faunis dixit. Advenæ, de uno loco venientes, ut Saturnus. Convenæ de diversis,*

lexandro defecerant, receptaculum fuerat. sed post-
16 quam Regem adventare compertum est; pulsi [29] ab incolis 11. millia fere & ducenti congregantur. Omnes equites erant, etiam in pace latrociniis adsueti. tum ferocia ingenia non bellum modo; sed etiam veniæ desperatio efferaverat. Itaque ex improvi-
17 so adorti Amyntam prætorem Alexandri, diu anceps prælium fecerant. Ad ultimum DCC. suorum amissis, quorum CCC. hostis cepit; dedere terga victoribus: haud sane inulti, quippe LXXX. Macedonum in-
18 terfecerunt, præterque eos CCC. & L. saucii facti sunt.
19 Veniam tamen etiam post alteram defectionem impetraverunt. His in fidem acceptis in regionem, quam Naura [30] adpellant, Rex cum toto exercitu venit. Satrapes erat Syssimithres [31] duobus ex sua
20 matre filiis genitis: quippe apud eos parentibus stupro coire cum liberis fas est [32]. 11. millibus armatis popularibus fauces regionis, qua in arctissimum cogitur, valido munimento sepserant. Præterfluebat

diversis, ut Ausones & Sicani. Infr. *n.* 21.

29. *Pulsi* i. fugati, ne illorum causa bello involverentur incolæ. V. *Raderum.*

30. *Naura* apud Arrianum in Erythræi maris periplo lego. *Deinde Naura, & Tyndis prima, seu maxima Linyricæ provinciæ emporia. Naura* regio videtur Arriano intra Gangem. Hanc regionem *Parætacas* nominat Arrian. IV. 286. *His apud Sogdianos ita gestis, Alexander in Parætacas movit, quod ibi aliud quoddam oppidum munitum, petramque aliam multi barbari insedisse nuntiarentur.* V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

31. *Syssimithres* binominis fuit. *Chorienes* dicitur Arrian. IV. 286. *Ea Chorienis petra appellabatur: ipseque Chorienes, atque alii principes non pauci in eam confugerant. Syssimithres* vero non tantum Curtio, verum etiam Strab. XI. 132. *Petras munitissimas cepit, ut petram Syssimithræ in Bactriana* & *Plutarch. Alex. f.* 254.

32. *Stupro coire cum liberis fas fuit* Persis ex instituto cujusdam *Zaradæ.* Theodoret. Orat. IX. *Persicæ nationes, quæ jam pridem Zaradæ legibus regebantur, matrum, sororum, filiarum connubiis susque deque commixtæ, remque justissimam arbitrantes, id quod erat facinus injustissimum.* Vel *Semiramidis.* Oros. I. 4. *Præcepit, ut inter parentes ac filios nulla delata reverentia naturæ, de conjugiis appetendis, quod cuique libitum esset, liberum fieret.* De illis *Catull.* LXXXIX. 1. & 2. *Lucan.* VIII. 441. Eo

bat [33] torrens amnis; tergo petra [34] claudebat: hanc manu [35] perviam incolę fecerant. Sed aditus spe- 21
cus accipit lucem; interiora nisi inlato lumine obscura sunt. perpetuus cuniculus iter præbet in campos, ignotum nisi indigenis. At Alexander, quam- 22
quam angustias naturali situ munitas ac validas manu [36] barbari tuebantur; tamen arietibus admotis munimenta, quæ manu adjuncta erant, concussit, fundisque & sagittis propugnantium plerosque dejecit: quos ubi dispersos fugavit, ruinas munimentorum supergressus ad petram admovit exercitum. Cæ- 23
terum interveniebat fluvius coeuntibus aquis ex superiore fastigio in vallem; magnique operis videbatur tam vastam voraginem [37] explere. *Cædi* tamen 24
arbores [38] *& saxa congeri* jussit. ingensque barbaros pavor

441. Eo respicit Ovid. Metam. X. 331.

Gentes tamen esse feruntur,
In quibus & nato genitrix, & nata parente
Jungitur.

V. *Elmenhorst. in Minut. p.* 87. *Rhodig.* XVIII. 18. *Brisson. de regn. Pers.* II. 230. *Grot. de jur. bel. & pac.* II. 5. 12.

33. *Præterfluebat* fauces regionis a fronte.

34. Petræ *Syssimithricæ altitudinem scribunt stadiorum quindecim, ambitum octoginta. In superiore parte planam & feracem, ut viros quingentos alere possit.* Strab. XI. 132. Paulo aliter Arrian. IV. 286. *Erat ejus altitudo stadiorum circiter viginti, in ambitu sexaginta, ipsa undique præruptæ? adscensus ad eam unicus, isque angustus & difficilis, utpote præter loci naturam factus, adeo ut singuli, etiam nemine obstante, ægre conscendere possent.*

35. *Manu* i. opere, & labore. V. *Freinshemii Indicem.*

36. *Manu* n. armata i. vi & armis. Flor. IV. 1. 5. *Antonius conjurationem Catilinæ manu oppressit.* V. *Freinshemii Comment. & Indicem.*

37. Voragine *profunda hæc petra erat in orbem cincta, adeo, ut qui exercitum ad petram adducere vellet, multo ante illi cavernosæ illæ voragines aggere obruendæ essent, ut ex planitie exercitus admoveri, rupemque oppugnare posset.* Arrian. IV. 286.

38. *Cædi arbores.* Arrian. IV. 287. *Cæsis itaque abietibus, quarum magna in ambitu illius montis copia erat, scalas ex iis confici jubet, ut per eas exercitus in voraginem descenderet.* &c. *Descendentes itaque in voraginem, paxillos, quam firmissime potuerunt, ad voraginis latera impegerunt, tanto spatio inter se distantes, quantum ponderi sustinendo par esset. His crates vimineas instra-*

pavor rudes ad talia opera concusserat [39], excitatam
25 molem subito cernentes. Itaque Rex ad deditionem metu posse compelli ratus, Oxarten [40] misit [41] nationis ejusdem, sed ditionis suæ, qui suaderet du-
26 ci, *ut traderet petram.* Interim ad augendam formidinem, & turres admovebantur; & excussa tormentis tela emicabant [42]. Itaque verticem petræ omni
27 alio præsidio damnato petiverunt. At Oxartes trepidum [43] diffidentemque rebus suis Sysimithrem cœpit hortari [44], *ut fidem, quam vim, Macedonum mallet experiri; neu moraretur festinationem victoris exercitus, in Indiam tendentis* [45]: *cui quisquis semet offerret* [46],
28 *in suum caput alienam* [47] *cladem esse versurum.* Et ipse quidem Sysimithres deditionem adnuebat [48]: cæterum mater eademque conjux morituram se ante denun-

verunt, quæ bonis similitudinem præ se ferrent, iisque arcte colligatis terram ingesserunt, ut per planitiem exercitus ad petram adduceretur.

39. *Barbaros pavor concussérat* n. *postquam sagittis peti cœperunt, neque ipsi ex editiore petra Macedonas propulsare possent, quum initio Macedonum conatus tanquam vanos atque inritos inrisissent.* Arrian. IV. 287.

40. *Oxarten* hunc *Oxyartem* appellant *Diod.* II. 6. *Strab.* XI. 132. *Arrian.* IV. 287. *Plutarch. Alex. f.* 254.

41. *Misit*, postquam *caduceatorem ad Alexandrum misisset Chorienes, rogans uti Oxyartem admitteret.* Arrian. IV. 287.

42. *Emicabant* i. effulgebant, resplendebant. Infr. VIII. 4. 3.

43. *Trepidum.* Plutarch. Alex. f. 254. *Quum Sysimithris urbem rupis inaccessæ obsidione cinxisset, tristes conspicatus milites, percontatus Oxyartem dicitur: quid animi gestaret Sysimithres? Respondente Oxyarte, timidissimum illum esse hominum. Petram, inquit, capi facilem nobis refers: quandoquidem imminutum, ac imbecillem ipsius inquis esse principem. Ita factum est. Ea enim terrefacto minis Sysimithre potitus est.*

44. *Cœpit hortari* i. hortatus est. Petron. c. 7. *Cœpit me præcedere: per medium lupanar fugere cœpi.* Noster *n.* 29. VIII. 4. 12: 6. 7. IX. 5. 27.

45. *Tendentis* i. pergentis, euntis. Tacit. Hist. IV. 50. 5. *Festus Adrumeto ad legionem tendit.* Nep. Milt. 1. 6. *Direxit cursum, quo tendebat.*

46. *Offerret* i. objiceret, opponeret. Tacit. Hist. II. 14. 6. *Treverorum turmæ obtulere se hosti incauto.* V. *Loccenii Indicem.*

47. *Alienam*, i. quam aliis illaturus esset Alexander. V. *Raderum.*

48. *De-*

nuncians, quam in ullius veniret potestatem; barbari animum ad honestiora, quam tutiora, converterat: pudebatque, libertatis majus esse apud feminas, quam apud viros, pretium [49]. Itaque dimisso inter- 29
nuncio pacis [50], obsidionem ferre decreverat. Sed quum hostis vires suasque pensaret; rursus muliebris consilii [51], quod præceps magis, quam necessarium esse credebat, pœnitere eum cœpit. Revocatoque 30
strenue Oxarte, *futurum se in Regis potestate* [52] respondit; unum precatus, *ne voluntatem & consilium matris suæ proderet, quo facilius venia illi quoque impetraretur.* Præmissum igitur Oxartem cum matre liberis- 31
que & totius cognationis grege [53] sequebatur, ne exspectato quidem fidei pignore, quod Oxartes promiserat. Rex equite præmisso, qui *reverti eos* jubere- 32
ret, *opperirique præsentiam ipsius*, supervenit; & victimis Minervæ ac Victoriæ cæsis imperium Sysimithri restituit; spe *majoris etiam provinciæ* facta, *si cum fide amicitiam ipsius coluisset* [54]. Duos illi juvenes pa- 33
tre tradente *secum militaturos sequi* jussit. relicta deinde phalange ad subigendos, qui defecerant, cum equite processit. Arduum & impeditum saxis iter primo 34
utcumque tolerabant. mox equorum non ungulis modo adtritis; sed corporibus etiam fatigatis, sequi plerique non poterant, & rarius subinde agmen fiebat, pudorem, ut fere fit, immodico labore vincente. Rex tamen subinde equos mutans, sine in- 35
termissione fugientes insequebatur. Nobiles juvenes

48. *Deditionem adnuebat* i. in deditionem consentiebat. V. *Freinshemii Indicem.*

49. *Pretium* i. æstimationem. Ovid. Fast. v. 58.

Inque suo pretio ruga senilis erat.

50. *Internuntio pacis* Oxarte. V. VI. 8. 11.

51. *Muliebris consilii*, quod plerumque deterius. Tacit. Ann. XV. 54. 6. *Etenim uxoris quoque consilium adsumpserat, muliebre ac deterius.*

52. *Futurum se in Regis potestate* i. se Regi obsequuturum. Infr. X. 7. 9. VIII. 3. 7.

53. *Cognationis grege.* Arrian. IV. 288. *Familiarium nonnullis*, οἰκείων ἑταίρων.

54. *Coluisset* i. servasset, & tanquam numen aliquod reve-

nes comitari eum ſoliti defecerant, præter Philippum. Lyſimachi erat frater, tum primum adultus, &, quod
36 facile adpareret indolis rarę. Is pedes, incredibile dictu, per 10. ſtadia [55] vectum Regem comitatus eſt; ſæpe equum ſuum offerente Lyſimacho, nec tamen, ut digrederetur a Rege, effici potuit, quum lorica
37 indutus arma geſtaret. Idem quum perventum eſſet in ſaltum, in quo ſe barbari abdiderant [56], nobilem edidit pugnam; Regemque cominus cum ho-
38 ſte dimicantem protexit. Sed poſtquam barbari in fugam effuſi deſeruere ſylvas, animus, qui in ardore pugnę corpus ſuſtentaverat, liquit; ſubitoque ex omnibus membris profuſo ſudore, arboris proximæ
39 ſtipiti ſe adplicuit [57]. Deinde ne illo quidem adminiculo ſuſtinente [58], manibus Regis exceptus eſt, in-
40 ter quas conlapſus [59] exſtinguitur. Mœſtum Regem alius haud levis dolor excepit. Erigyius inter claros duces fuerat; quem exſtinctum eſſe paulo antequam reverteretur in caſtra, cognovit. utriusque funus omni adparatu atque honore celebratum eſt.

CAP.

renter habuiſſet. Supr. VII. 8. 29. V. *Freinshemii Indicem.*

55. *Quingenta ſtadia* efficiunt milliaria Germanica ſedecim fere, minus triente. V. *Raderum & Freinshemium.*

56. *Abdiderant* i. absconderant, occultaverant. Cic. Fam. XIII. 29. *Itaque abdidit ſe in ultimam Macedoniam.* Qui vix aliter quam accuſativo hoc verbum jungit. Noſter VIII. 4. 13. Principi notione *abdere* opponitur τῷ *addere*, & notat excludere, amovere, a ſe abjungere. Tibul. II. 1. 41.

Et procul ardentes hinc, precor, abde faces.

V. *Gronov. de Pecun. vet. c.* 8.

57. *Adplicuit ſe ſtipiti* i. ad ſtipitem ſtetit, ſe in ſtipitem inclinavit. Cæſ. B. G. VI. 27. *His ſunt arbores pro cubilibus, ad eas ſe adplicant.* Petron. c. 15. *Video Gitona cum linteis & ſtrigilibus parieti adplicitum.* Noſter IX. 5. 4. VIII. 4. 14. *Affigere* dicit Val. Max. II. 1. 9. *Affixique valvis exſpectabant, donec reducendi etiam officio fungerentur.* Noſter *adplicare corpus ad molem* ſupr. IV. 3. 3. *admovere ſtipiti* infr. VIII. 4. 6.

58. *Suſtinente* n. illum, ne caderet. V. *Freinsh. Indicem.*

59. *Conlapſus exſtinguitur.* Juſtin. XV. 3. 11. *Lyſimachus in India inſeſtanti Regi quosdam palantes hoſtes, quum a ſatellitum turba, equi ſui celeritate deſertus eſſet, ſolus ei per immenſas harenarum moles curſus comes fuit. Quod idem antea Philippus frater ejus cum facere voluiſſet, inter manus Regis exſpiraverat.*

Fatigari

CAP. III.

ARGUMENTUM.

Spitamenis uxorem, interfecti mariti caput adferentem, caſtris excedere jubet, & provinciarum, quibus avare & ſuperbe imperabatur, injurias vindicat Alexander.

DAhas deinde ſtatuerat petere; ibi namque Spi- 1
tamenem eſſe cognoverat. Sed hanc quoque expeditionem, ut pleraque alia, fortuna indulgendo ei numquam fatigata [1], pro abſente transegit. Spitamenes uxoris immodico amore flagrabat; quam ægre fugam, & nova ſubinde exilia tolerantem [2], in omne discrimen comitem trahebat [3]. Illa 2
malis fatigata idemtidem muliebres [4] adhibere blanditias [5]; *ut tandem fugam ſiſteret, victorisque Alexandri clementiam expertus, placaret, quem effugere non poſſet.* Tres adulti erant liberi ex eo geniti, quos quum pe- 3
ctori patris admoviſſet [6], *ut ſaltem eorum miſereri vellet,*

Fatigari fortunam docet Lucan. VII. 727.

Laſſata triumphis
Deſcivit fortuna tuis.

docet Liv. IX. 17. *Ut alios Reges, clarosque duces omittam; magna exempla caſuum humanorum: Cyrum, quem maxime Græci laudibus celebrant, quid niſi longa vita, ſicut Magnum modo Pompejum, vertenti præbuit fortuna?* V. *Freinshemium.*

2. *Fugam tolerantem*, ut Tacit. Ann. XII. 51. *Sed conjunx gravida primam utcumque fugam ob metum hoſtilem, & mariti caritatem toleravit.*

3. *Comitem trahebat*, ut Zenobiam Rhadamiſtus apud *Tacit. Ann.* XII. 51.

4. *Muliebres* i. quales *mulieres* adhibere ſolent. Ita *muliebre bellum* dicit Cic. pro Cœl. quale ſolent gerere *mulieres? Muliebriter* n. 7. ut ſolent *mulieres.*

5. *Blanditias* i. verba, quibus animum mariti mulceret, & geſtus, quibus eundem deliniret, quos deſcribit *n.* 3. Ita mala Cydonia, violas, lilia, uvas, aves, *blanditias* vocat *Propert.* III. 11. 17. quibus amicarum animos deliniverint priſci amantes.

6. *Pectori patris admoviſſet* i. in pectus patris ruere, patrem amplecti juſſiſſet. V. III. 12. 26. §. 81.

let, orabat; & quo efficaciores eſſent preces, haud
4 procul erat Alexander. Ille ſe prodi, non moneri ratus, & formę profecto fiducia cupere eam quamprimum dedi Alexandro; acinacem ſtrinxit, percuſſurus uxorem, niſi prohibitus eſſet fratrum ejus
5 occurſu. Cæterum *abire conſpectu* jubet; addito[8] metu *mortis, ſi ſe oculis ejus obtuliſſet*[9]: & ad deſiderium
6 levandum noctes inter pellices agere[10]. Sed penitus hærens amor faſtidio præſentium accenſus eſt. itaque rurſus uni ei deditus, orare non deſtitit, *ut tali conſilio abſtineret, patereturque ſortem, quamcumque*
7 *eis fortuna feciſſet. ſibi mortem deditione eſſe leviorem.* At illa purgare ſe, *quod, quæ utilia eſſe cenſebat, muliebriter forſitan, ſed fida tamen mente ſuaſiſſet; de cætero futuram*
8 *in viri*[11] *poteſtate.* Spitamenes ſimulato captus[12] obſequio, de die *convivium adparari* jubet; vinoque & epulis gravis, ſemiſomnus in cubiculum fertur.
9 Quem ut alto & gravi ſomno[13] ſopitum eſſe ſenſit uxor, gladium, quem veſte occultaverat, ſtringit, caputque ejus abſciſſum[14] cruore reſperſa, ſervo
10 ſuo conſcio facinoris tradit. Eodem comitante, ſicut erat cruenta veſte, in Macedonum caſtra pervenit, nunciarique Alexandro jubet, *eſſe, quæ ex ipſa deberet cognoſcere.* Ille *protinus barbaram* juſſit *admit-*
11 *ti.* quam ut adſperſam cruore conſpexit, ratus ad deplo-

7. *Fratrum ejus* n. uxoris, qui ſororem defenderunt. V. *Raderum.*

8. *Addito* i. adhibito. V. *Freinshemii Indicem.*

9. *Si ſe oculis ejus obtuliſſet*, indien ſy hem onder de oogen ſoude gekomen zijn.

10. *Feciſſet* i. tuliſſet, dediſſet.

11. *Viri* i. mariti. Flor. I. 7. 3. *Quæ, ut virum Regem ſalutaret, ſuper cruentum patrem*, &c. Noſter VI. I. 35. VI. 2. 8.

12. *Captus* i. deceptus, circumventus. Cic. Hort. *Captum me fortaſſe, inquit, tu putas.* V. *Non.* IV. 57.

13. *Alto & gravi ſomno ſopitum*, ſeer vaſt ſlapende. Nep. Dion. 11. 5. *Somno ſopitus diem obiit ſupremum.* Noſter VIII. 6. 14. & 22: 10. 18. V. VI. 8. 21.

14. *Capi abſciſſum* a Maſſagetis dicit Arrian. IV. 279. *Cæterum poſtquam intellexerunt Alexandrum animo penetrandi deſerta adventare, interfecto Spitamene caput ejus ad Alexandrum mittunt, tanquam illum a ſe hoc facto averſuri.*

deplorandam[15] contumeliam veniſſe, *dicere, quæ vellet*, jubet. At illa *ſervum*, quem ſtare in veſtibu- 12
lo juſſerat, *introduci* deſideravit[16]: qui, quia caput Spitamenis veſte tectum habebat; ſuſpectus ſcrutantibus, quid occuleret, oſtendit. Confuderat[17] oris 13
exſanguis notas pallor, nec, quis eſſet, noſci ſatis poterat. Ergo Rex certior factus *humanum caput adferre eum*, tabernaculo exceſſit, percontatusque, *quid rei ſit?* illo profitente cognoſcit. Variæ hinc cogita- 14
tiones invicem animum diverſa agitantem commoverant. meritum ingens in ſemet eſſe credebat, quod transfuga & proditor, tantis rebus, ſi vixiſſet, injecturus moram, interfectus eſſet: contra facinus ingens averſabatur, quum optime meritum de ipſa, communium[18] parentem liberorum, per inſidias interemiſſet. Vicit tamen gratiam meriti[19], 15
ſceleris atrocitas, denunciarique juſſit, ut *excederet caſtris: neu licentia barbaræ exemplar*[20] *in Græcorum mores, & mitia ingenia transferret.* Dahæ Spitamenis 16
cæde comperta Dataphernem defectionis ejus participem, vinctum Alexandro ſeque dedunt. Ille maxima præſentium curarum parte liberatus, convertit

15. *Deplorandam.* V. VIII. 6. 7. §. 23.

16. *Deſideravit* i. petiit. Cic. pro Archia: *Virtus nullam aliam mercedem laborum deſiderat.* Noſter VII. I. 32.

17. *Confuderat* i. turbaverat, miſcuerat. Inf. VIII. 8. 8. IX. 9. 7.

18. *Communium* i. ex utroque genitorum. Tacit. Ann. I. 40. 3. *Communem filium complexus.*

19. *Vicit gratiam meriti* i. effecit, ut non adpareret *meritum.* Phædr. III. 9. 16.

Tu faciem ut iſtam moribus vincas bonis.

Ita *cupide vicit rationem* infr. IX. 2. 12. i. effecit, ut *rationi* locus non eſſet.

20. *Exemplar.* Cicer. pro Dejot. *Quæ eſt iſta tam impudens, tam crudelis, tam immoderata humanitas? Idcirco in hanc urbem veniſti, ut hujus urbis jura, & exempla corrumperes, domeſticaque tua inhumanitate noſtræ civitatis humanitatem inquinares? Exemplar* proprie eſt ſpecies, quam artifex imitatur, & ad quam aliquid efficit. Cicer. de Univerſ. *Qui aliquod munus efficere molitur, ſi eam ſpeciem, quæ ſemper eſt eadem, intuebitur, atque eam ſibi proponet exemplar,*

tit animum ad vindicandas injurias[21] eorum, quibus a prætoribus ſuis avare ac ſuperbe imperabatur.
17 Ergo Phratapherni Hyrcaniam & Mardos cum Tapuris tradidit, mandavitque, ut Phradatem, cui ſuccedebat, ad ſe in cuſtodiam mitteret. Arſami[22] Drancarum[23] præfecto ſubſtitutus eſt Staſanor. Arſaces[24] in Mediam miſſus, ut Oxydates[25] inde discederet. Babylonia mortuo Mazæo Deditameni[26] ſubjecta eſt.

CAP.

præclarum opus efficiat, neceſſe eſt, het origineel.

21. *Ad vindicandas injurias* &c. Non enim impune abibant Alexandri prætores, licet illorum auctoritas fuerit magna, ſi illi ſubjectos injuria affeciſſe convincerentur. Arrian. VI. 430. *Venerunt etiam duces copiarum.... E quibus Cleandrum, & Sitalcem accuſatos ab indigenis pariter atque exercitu ipſo, quod templa ſpoliaſſent, veteraque monimenta moviſſent, multaque alia in ſubditos improbe atque avare perpetraſſent, necari juſſit, ut & reliqui ſatrapæ, aut præſides, aut principes, qui illis locis conſtituerentur, metuerent, ſi officium non feciſſent, ſeſe eodem ſupplicio affectum iri. Neque enim licebat ſub Alexandri imperio cuiquam præfecto ſubditos injuria efficere.* Noſter IX. 8. 9. X. 1. 1-9.

22. *Arſami* filio Artabazi. V. VI. 5. 1.

23. *Drancarum.* Ita & Arrian. IV. 280. *Staſanorem in Drancas præſidem mittit.* De hoc loco decertantes videſis *Freinshemium*, & *ad Arrianum Blanckardum.* & VI. 6. 36.

24. *Arſaces.* Non hunc, ſed *Atropatem* in Medos miſſum fuiſſe dicit *Arrian.* IV. 280.

25. *Oxydatem male* Alexandro *voluiſſe* dicit *Arrian.* IV. 281. ubi *Exodates* nominatur, ſi modo proba eſt lectio; nam & apud Arrianum *Oxydatem* legendum eſſe contendit *Blanckardus.* V. VI. 2. 11.

26. *Deditamenes*, *Stamenes* vocatur Arrian. IV. 281. *Stamenem vero Babylonem ire jubet, quod Mazæus Babylonis præſes mortem obiiſſe nuntiaretur.*

Gabazam

CAP. IV.

ARGUMENTUM.

Gabazam petens in frigus immodicum, & tempeſtatem nigram incidit, Cohortanum Satrapem ſe & ſua tradentem in fidem recipit, ejusque filiam Roxanem ducit uxorem domum Alexander.

HIs compoſitis tertio menſe ex hibernis movit[1] exercitum, Regionem, quæ *Gabaza*[1] adpellatur, aditurus. Primus dies quietum[2] iter[2] præbuit: proximus ei nondum quidem procelloſus[3] & triſtis[4], obſcurior tamen priſtino, non ſine minis creſcentis mali præterüt. tertio ab omni[3] parti cœli emicare fulgura, & nunc internitente luce, nunc condita, non oculos modo meantis[5] exercitus, ſed etiam animos terrere cœperunt. Erat[4] prope continuus cœli fragor, & paſſim cadentium fulminum[6] ſpecies viſebatur. adtonitisque auribus ſtupens

Gabazam regionem dictam putant a *Gaba, munito Sogdianorum oppido, medio inter Maſſagetas, Scythas & Sogdianos ſito*, ut illud deſcribit *Arrian.* IV. 278. V. *Raderum* & *Clareanum.*

2. *Quietum iter*, quia clemens habuit cœlum.

3. *Procelloſus* i. tempeſtuoſus, *ongeſtuymigh.* Senec. N. Q. V. 12. *Erumpit in ventum, qui fere procelloſus eſt.* Noſter X. 7. 11. V. III. 13. 7. §. 17.

4. *Triſtis* propter ea, quę ſunt conſecuta tertio die. Ita *triſtem ſomnum* dicit Catul. LXIV. 122. *triſtia exta* Cicer. *de Divin.* I. & Noſter VII. 7. 22.

5. *Meantis* i. ſe agentis, euntis, *marcherende. Meare* eſt ultro, citroque ſe movere. Unde *meare* dicuntur aves apud Plin. X. 38. *Aves ſolæ vario meatu ferantur*, & ſidera apud eundem II. 8. *Omnium autem errantium ſiderum meatus contrarium mundo agere curſum*, & amnes apud Noſtrum V. I. 30. VII. 10. 3.

6. *Cadere* fulmen dicit & Senec. N. Q. II. 53. *Quocunque decidit fulmen, ibi odorem ſulphuris eſſe certum eſt.* & 24. *Fulmen autem cadit eadem neceſſitate,*

ſtupens agmen, nec progredi, nec conſiſtere[7] au-
5 debat. Tum repente imber grandinem incutiens[8]
torrentis modo effunditur. ac primo quidem armis
ſuis tecti exceperant, ſed jam nec retinere arma lu-
bricæ & rigentes manus poterant; nec ipſi deſtinare,
in quam regionem obverterent corpora, quum undi-
que tempeſtatis violentia major, quam vitabatur,
6 occurreret. Ergo ordinibus ſolutis per totum ſal-
tum errabundum[9] agmen ferebatur[10]; multique
prius metu, quam labore defatigati, proſtraverant
humi corpora, quamquam imbrem vi frigoris con-
7 creto gelu adſtrinxerat. Alii ſe ſtipitibus arborum
admoverant. id plurimis & adminiculum & ſuffu-
8 gium[11] erat. Nec fallebat ipſos morti locum eli-
gere, cum immobiles vitalis calor linqueret: ſed
grata erat pigritia[12] corporum fatigatis, nec recu-
ſabant exſtingui quieſcendo. quippe non vehemens
modo, ſed etiam pertinax vis mali inſiſtebat; lu-
cemque naturale ſolatium[13] præter tempeſtatem
haud disparem nocti, ſylvarum quoque umbra ſup-
preſſe-

qua excutitur: ubi quoque expli cat, quibus de cauſis, cum ignis ſit, in terram *cadat*; & Plin 11. 20 *ignem ad terras deciduum, fulmen* vocat.

7. *Conſiſtere* i. ſubſiſtere fixa ſede, aut certe caſtris locatis: unde opponitur *progredi*. V *Freinshemii Indicem*.

8. *Intutiens* i. in exercitum injiciens.

9. *Errabundum* i. vagabundum. *Errare* interdum eſt vagari, & vagando a recta via deflectere. Cicer. Attic. VIII. 9. *Ego Arpini volo eſſe pridie Calendas: deinde circum villulas noſtras errare*. V. v. 6. 15. §. 34.

10. *Ferebatur* i. ibat. Flor. III. 3. 6. *Tripertito agmine per Alpes ferebantur*. Noſter IX. 9. 2. X. 5 16.

11. *Suffugium* i. refugium, perfugium. Tacit. Germ. XVI. 5. *Solent & ſubterraneos ſpecus aperire, ſuffugium hyemi*. qui *in temporis* addit Ann. IV. 66. 4. *Quod unum urgentium malorum ſuffugium in tempus erat*. Noſter infr *n*. 9.

12. *Pigritia* i. languor ex vitali calore ſenſim effluente ortus; immobiles enim, quos calor naturalis paulatim deſtituit, ita ut non ſentiant, exſtinguuntur. Ita Tibul. I. 2. 15. *frigora pigra*. I. 11. 20. *pigra ſenectа* dicuntur, quia hominem *pigrum*, immobilem, languidum, &, quid ſibi fiat, non ſentientem reddunt. *Pigritiam metum conſequentis laboris* definit *Cic. Tuſc.* IV.

13. *Lucem naturale ſolatium* elegan-

preſſerat. Rex unus tanti mali patiens[14] circumi- 9
re milites, contrahere diſperſos, adlevare proſtra-
tos, oſtendere procul evolutum ex tuguriis fumum,
hortarique, *ut proxima quaque ſuffugia occuparent*. Nec 10
ulla res magis ſaluti fuit, quam quod multiplicato
labore ſufficientem malis, quibus ipſi ceſſerant[15],
Regem deſerere erubeſcebant. Cæterum efficacior 11
in adverſis neceſſitas, quam ratio[16], frigoris reme-
dium invenit. dolabris enim ſylvas ſternere adgreſſi,
paſſim acervos ſtruesque accenderunt. Continenti 12
incendio ardere crederes ſaltum, & vix inter flam-
mas agminibus relictum locum. Hic calor ſtupen-
tia membra commovit, paulatimque ſpiritus, quem
continuerat rigor, meare libere cœpit. Excepere 13
alios tecta[17] barbarorum, quæ in ultimo ſaltu[18] ab-
dita neceſſitas inveſtigaverat: alios caſtra, quę in
humidio quidem, ſed jam cœli miteſcente ſævitia lo-
caverunt. Mille militum atque lixarum calonum-
que peſtis illà conſumpſit. Memoriæ proditum eſt[19],
quos-

eleganter dicit. Auguſtinus ſerm. 55. de verbis Domini *Lunam noctis ſolatium* ſimili elegantia vocat V. *Loccenii Indicem*.

14. *Tanti mali patiens* i. tantum malum *patienter* ferens, ſe ad tantum malum obdurans; Ita *patientem* dicit Horat. Sat. I. 1. 38. II. 6. 91, qui æquo animo ſuſtinet, & *patienter* fert res, quibus premitur, anguſtas. Et *pati* eſt difficilem vitam *patienter* ſuſtinere. Virg. Ecl. X. 53.

Certum eſt in ſylvis inter ſpelæa ferarum
Malle pati.

15. *Ceſſerant* i. ſuccubuerant, a quibus victi erant. Virg. Aen. VI. 95. *Tu nec cede malis*, &c. V. *Freinshemii Indicem*.

16. *Efficacior neceſſitas, quam ratio*; quo forte adluſit *Scalig. Jamb. Gnomic.* LIII. 7. 8. dum canit:

Ad moliendum maxime efficacior
Neceſſitatis norma, quam virtutis eſt.

17. *Excepere alios tecta* i. alii venerunt, ſubierunt tecta. Locus eleganter dicitur *excipere* hominem, in quem ſe recipit, & fugit. Phædr. I. 13. 9.

Sylva tum excepit ferum.

18. *Ultimo ſaltu* i. ultima remotiori ſaltus parte. Terent. Heaut. V. 1. 29

Eſt mihi in ultimis conclave ædibus quoddam retro.

Ita *ultimam plateam* idem Phorm. I. 4. 38. *ultimam urbem* Cicer. pro Muræna, *ultimum campum* X. 9, 12. & *ultimum orientem* IX. 5. 8. Noſter.

19. *Ma-*

quosdam adplicatos arborum truncis, & non ſolum viventibus, ſed & inter ſe conloquentibus ſimiles eſſe conſpectos; durante adhuc habitu[20], in quo
15 mors quemque deprehenderat. Forte Macedo gregarius miles ſeque & arma ſuſtentans, tandem in caſtra pervenerat. Quo viſo Rex, quamquam ipſe tunc maxime admoto igne refovebat artus, ex ſella[21] ſua exſiluit, torpentemque[22] militem[23], & vix compotem mentis demptis armis *in ſua ſede* juſſit *con-*
16 *ſidere*[24]. Ille diu nec ubi requieſceret, nec a quo eſſet exceptus, adgnovit. tandem recepto calore vitali, ut regiam ſedem Regemque vidit, territus ſur-
17 git. quem intuens Alexander, *ecquid intelligis, miles*, inquit, *quanto meliore ſorte*[25], *quam Perſæ, ſub Rege*[26] *vivatis? Illis enim in ſella Regis conſediſſe capitale*[27]
18 *foret; tibi ſaluti fuit.* Poſtero die convocatis amicis copiarumque ducibus, pronunciari juſſit *ipſum omnia, quæ amiſſa eſſent, redditurum.* & promiſſo fides exſti-
19 tit[28]. nam Syſimithres multa jumenta, & camelorum

19. *Memoriæ prodi:um eſt*, nec ab *Arriano*, nec a *Plutarcho*. Si forte a *Diodoro*, qui videtur verbo rem indicare Indice *litori* 17. *n.* 27. dum ſcribit, *& magna pars copiarum nivis exuberantia enecatur*, ipſa tamen hiſtoria vetuſtate intercidit, & ad nos non pervenit.

20. *Habitum* interpretatur geſtum Marcellin. XIV. 8. *Haſtisque feriens ſcuta, qui habitus iram pugnantium concitat & dolorem, proximo jam geſtu terrebat.* V. *Freinshemii Indicem.*

21. Sella, *ſublimi & propinqua igni ſede* Val. Max. V. 1. 1. ext.

22. Torpentem, *prope exanimatum frigore* Front. IV. 6. 3 *ſenio confectum, nimio frigore obſtupefactum* Valerius. V. III. 6. 14. §. 51.

23. *Militem recognoviſſe* Alexandrum dicunt Frontinus & Valerius.

24. *In ſua ſede conſidere.* Valerius: *Factaque non fortunæ, ſed ætatis utriusque æſtimatione deſcendit, & illis manibus, quibus opes Darii affixerat, corpus frigore duplicatum in ſuam ſedem impoſuit.* Ita *C. Oppio comitanti ſe per ſylveſtre iter, correptoque ſubita valetudine, & in diverſorio cubiculo* (ut recte videtur legendum magno *Grævio*) *quod unum erat, ceſſit* Julius Cæſar apud *Sueton. c.* 72.

25. *Sorte* i. conditione. Prop. II. 19. 19.
Excludit quoniam ſors mea, ſæpe venis.

26. *Sub Rege* i. ſub *Regis* imperio. Supra VI. 10. 26. inſt. X. 2. 23: 3. 3. & 14.

27. *Ca-*

rum duo millia adduxit, pecoraque & armenta[29]: quæ diſtributa pariter militem & damno & fame liberaverunt. Rex *gratiam ſibi relatam*[30] *a Syſimithre* 20
præfatus, *ſex dierum cocta cibaria ferre milites* juſſit, Sacas[31] petens. Totam hanc regionem depopulatus, XXX. millia pecorum ex præda Syſimithri dono dat. Inde pervenit in regionem, cui *Cohortanus*[32] 21
ſatrapes nobilis præerat, qui ſe Regis poteſtati fideique permiſit. Ille imperio ei reddito, haud amplius, quam *ut duo ex tribus filiis ſecum militarent*, exegit. Satrapes etiam eum, qui penes ipſum relinquebatur, tradit. Barbara opulentia convivium, quo Regem accipiebat[33], inſtruxerat[34]. id quum multa comi-

27. *Capitale* hoc fuiſſe docet Artabanus Darii Hyſtaſpis frater, Xerxis patruus apud *Herod.* VII. 503. Is enim a Xerxe regali ornatu in ſolio ſedere juſſus, ut experiretur, num ei in ſomnis idem ſpectrum, quod Xerxi ad bellum Græcis inferendum ſtimulos admovebat, obverſaretur, valde reluctatus eſt, & negavit *ſe dignum, qui in regio ſolio ſederet.* Alexandri verba repetit Frontinus: *Si in Perſis natus eſſes, in regia ſella reſediſſe tibi capitale foret, in Macedonia nato conceditur.* V. & *Briſſon. de regn. Perſ.* I. 20.

28. *Promiſſo fides exſtitit* i. fidem habuit *promiſſio.* V. *Freinshemii Indicem.*

29. *Pecoraque & armenta.* V. IX. 2. 16, §. 29.

30. *Gratiam ſibi relatam*, quod ipſum cum matre, & liberis ſervaſſet, ſuæque dynaſtiæ reſtituiſſet. Sed hanc gratiam Syſimithri repoſuit Alexander *n.* 21. V. *Raderum.*

31. *Sacas* hic depopulatur Alexander, quia, licet *miſerint legatos, qui polliciti fuerint gentem imperata facturam* ſupr. VII. 9. 18. illos dubio procul traxit Sogdianorum defectio. V. *Raderum*, & ex illo *Freinshemium*, nec non *Glareanum.*

32. *Cohortanum* Roxanes patrem nemo præter Curtium adfirmat, ſed Oxartem, ſive Oxyartem Arrian. IV. 284. *Multæ ibi diverſorum uxores, & liberi capti: atque in iis Oxyartis uxor, & filiæ. Erat porro Oxyartis filia Roxane virgo nubilis.* VII. 447. *Sed & antea Roxanem Oxyartis Bactrii filiam duxerat.* Diodor. XVIII. 3. *Oxyartæ Bactrianorum Regi, cujus natam Roxanem duxerat Alexander*, &c. Strab. XI. 132. *In ea Alexander & hoſpitio ſumptuoſe acceptus eſt, & Rhoxanam Oxyartis filiam uxorem duxit.* Ipſe Curtius X. 3. 11. Puto itaque hic hiatum aliquem & defectum eſſe, & poſt illa de *Cohortano*, narrationem fuiſſe de Oxatris comitate & convivio, cujus cauſa, ſive occaſio deeſt. Ponamus igitur ἐκλειψεως notam inter hæc verba: *tradit* * *barbara opulentiæ*

V.

comitate celebraret, *introduci XXX. nobiles virgines* juſſit. Inter quas erat filia ipſius *Roxane* nomine, eximia corporis ſpecie & decore habitus in barbaris ra-
24 ro. Quæ quanquam inter electas proceſſerat, omnium tamen oculos convertit in ſe; maxime Regis, minus jam cupiditatibus ſuis imperantis inter obſequia fortunæ, contra quam non ſatis cauta mortali-
25 tas eſt. Itaque ille, qui uxorem Darii, qui duas filias virgines, quibus forma præter Roxanem comparari nulla poterat, haud alio animo, quam parentis adſpexerat; tunc in amorem virgunculæ [35], ſi regiæ ſtirpi comparetur, ignobilis, ita effuſus eſt, ut diceret *ad ſtabiliendum regnum pertinere* [36], *Perſas & Macedones connubio jungi: hoc uno modo & pudorem vi-*
26 *ctis, & ſuperbiam victoribus* [37] *detrahi* [38] *poſſe. Achillem quoque, a quo genus ipſe deduceret, cum captiva* [39] *coiſſe: Ne inferri nefas arbitrarentur* [40], *ita* [41] *matrimonii*

V. *Ruben. Elect.* I. 29. & exillo *Raderum* & *Freinshemium.*

32. *Accipiebat* i. excipiebat, tractabat. Terent. Eun. v. 8. 32.

Accipit hominem nemo melius prorſus.

Ubi Donat. *Accipit, paſcit, invitat, ut Virg. Aen.* III. 353. *Illos porticibus Rex accipiebat in amplis.* Noſter VIII. 12. 15.

33. *Inſtruxerat* i. *adparaverat* ſupr. VIII. 3. 8.

34. *Comparari* i. conferri, aſſimilari. Cic. de Amic. *Hi non comparantur Catoni. Comparari ad aliquem* Terent. Eun. IV. 4. 14. *Comparari cum aliquo* Catul. XLIII. 7. & Cic. Fam. III. 6.

35. *In amorem virgunculæ ita effuſus eſt* i. virgunculam ita amavit.

36. *Ad ſtabiliendum regnum.* Plutarch. Alex. f. 252. *Roxanem conſpicuæ formæ mulierem olim in convivio conſpicatus adamavit: quod rerum gerendarum propoſito maxime conduxiſſe viſum eſt. Ejus enim matrimonium ſublatos ad ſpem barbaros plurimum Alexandro fide, benevolentiaque conjunxit.*

37. *Superbiam victoribus*, ſi ſcilicet connubiis, & conſanguinitate juncti, quos antea pro victis ſprevisſent, inciperent amare, ut affines & neceſſarios. Unde Noſter X. 3. 12. V. *Freinshemium.*

38. *Detrahi.* Senec. Epiſt. 47. *Ne illud quidem videtis, quam omnem invidiam majores noſtri dominis, omnem contumeliam ſervis detraxerint?*

39. *Captiva* Briſeide, Briſæ, ſacerdotis filia, quam ex Lyrneſſo Phrygiæ urbe cepit Achilles. V. Hygin. *fab.* 106. *Ovid. Heroid.* III. *Homer. Iliad.* I. & XIX. *Horat. Od.* II. 4. 3.

40. *Inferri nefas arbitrarentur* Macedones in ſuos mores, eosque contaminari, ſi captivam duceret. V. *Freinshemium.*

nii jure velle jungi. Inſperato gaudio lætus pater ſer- 27
monem ejus excepit [42]: & Rex medio cupiditatis ardore juſſit *adferri* patrio more *panem* [43]. hoc erat apud Macedones ſanctiſſimum coeuntium pignus; 28
quem diviſum gladio, uterque libabat. Credo eos, qui gentis mores condiderunt [44], parco & parabili victu oſtendere voluiſſe jungentibus opes, quantulo contenti [45] eſſe deberent. Hoc modo Rex Aſiæ 29
& Europæ introductam inter convivales ludos matrimonio ſibi adjunxit, e captiva geniturus, qui victoribus imperaret. Pudebat amicos ſuper vinum 30
& epulas ſocerum ex deditis eſſe electum: ſed poſt Cliti cædem libertate ſublata; vultu, qui maxime ſervit [46], adſentiebantur.

CAP.

41. *Ita* i. eodem modo, quo Briſeida ſibi junxit Achilles, qui illa pro concubina & pellice non eſt abuſus, ſed, quem admodum illi Patroclus deductor promiſerat, in legitimam uxorem duxit. V. *Raderum*, & ex illo *Freinshemium.*

42. *Excepit* i. audivit. Plaut. Amph. IV. 4. 26.

Quid memoret, hinc excipiam.

43. *Panem adferri patrio more.* Alex. Gen. II. 5. *Apud Græcos vero & Macedones panem gladio diviſum, ſponſum & ſponſam, cum ineunt ſponſalia, guſtare ſolenne fuit.* Qui in re uxoria varios gentium ritus adnotat, & præter illum *Rhodig.* XXVIII. 15. & *Stuck. Ant. Conv.* I. 30. Hujus rationem addidit Noſter *n.* 28.

44. *Condiderunt* i. inſtituerunt, ut *leges condere* dicit *Cicero de LL.* II.

45. *Quantulo contenti* i. non alio fere cibo, quam pane. *Optima* enim *eſt domus, quæ quam minimo adparatu indiget*, ut inquit *Strab.* XV. 463.

46. *Vultum maxime ſervire* dum dicit Curtius, teſtem habet Cicer. Fam. I. 9. *Fronte atque vultu ſimulatio facillime ſuſtinetur.* Quod Paulus Eph. VI. 6. Coloſſ. III. 22. ὀφθαλμοδουλείαν vocat. Philoſtratus de vita Apollon. V. 12. πλάττειν ἔυνοϛ πρόσωπον Cæſar B. G. I. 39. *Vultum fingere* dixit. V. *Loccenium.*

Indiam

CAP. V.

ARGUMENTUM.

In bellum Indicum cogitationes vertit, militum arma auro, & argento expoliri jubet, Deus haberi & coli, adulatoribus probantibus, sed Callisthene improbante, vult Alexander.

1 CÆterum Indiam [1] & inde Oceanum [2] petiturus, ne quid a tergo, quod destinata impedire posset, moveretur; *ex omnibus provinciis XXX. millia juniorum legi* [3] jussit, *& ad se armata per-*
2 *duci*: obsides simul habiturus, & milites [4]. Craterum autem ad persequendos Haustanem [5] & Catenem, qui ab ipso defecerant, misit: quorum Haustanes captus est; Catenes in prælio [6] occisus. Polypercon quoque regionem, quæ *Bubacene* [7] adpel-
3 latur, in ditionem redegit. Itaque omnibus compositis cogitationes in bellum Indicum [8] vertit. Dives regio habebatur non auro modo, sed gemmis quoque margaritisque [9], ad luxum magis, quam ad magni-

Indiam describit Noster VIII. 9. 2. *Oceanum* describit Noster IX. 9.

3. *Legi* i. deligi, scribi. Nep. Paus. I. 3. *Cum ducentis millibus peditum, quos viritim legerat.*

4. *Obsides, & milites.* Ita Liv. XXI. 21. *Simul conquisitoribus in civitates missis, quatuor millia conscripta delectæ juventutis, præsidium eosdem & obsides, duci Carthaginem jubet* Hannibal.

5. *Haustanes* Arrian. IV. 289. *Austanes, & captus ad Alexandrum adductus* fuisse dicitur.

6. *Prælio*, quo barbarorum equites CCXX. cæsi, pedites circiter CIↃ. X. V. *Arrian.* IV. 289.

7. *Bubacenem* regionem nemo præter Curtium laudat. V. *Rademm* & ex illo *Freinshemium.*

8. *Bellum Indicum* jam animo agitaverat VIII. 2. 27. Unde Pharæmani Chorasmenorum Regi, se, si in Colchos & Amazones proficisci vellet, ducem itineris pollicito respondit: *sibi res Indicas in animo esse.* Arrian. IV. 274. V. *Freinshemium.*

9. Gemmam & margaritam *multi sane separant, ut Cicero: Nullam gemmam, aut margaritam. Et gemmas volunt dici diversi coloris: margaritas vero albas: vel gemmas integras, margaritas pertusas. Dicimus autem & hæc margaris, quod Græcum est, quo modo Nais.* Serv. Aen. I. 659. Ulpianus etiam distinguit Digest. XXXIV. 2. n. 19. §. 17. & 18. *Gemmæ autem sunt perlucidæ materiæ, quas (ut refert Sabinus libris ad Vitellium) Servius a lapillis eo distinguebat: quod gemmæ essent perlucidæ materiæ, velut smaragdi, chrysolithi, amethysti: lapilli autem contrariæ superioribus naturæ, ut obsiani, venientani. Margaritas autem nec gemmis, nec lapillis contineri satis constitisse, ibidem Sabinus ait, quia concha apud rubrum mare & crescit, & coalescit.* Noster VIII. 9. 19. IX. 1. 2. V. & *Popm. de Diff. verb.* II. 92. *Salmas. Exerc. Plin. f.* 1113. Quomodo apud Indos & Persas *margaritæ* reperiantur, docet *Marcell.* XXIII. 280.

10. CXX. *millia armatorum* Intellige cum triginta millibus istis, quorum *n.* 1. mentio, aliisque barbaris, impedimentorum potius loco, quam militum habitis a *Liv.* IX. 19. Nam si robur exercitus computes, verum repeties, quod quidam in Panegyrico Constantino dicto adfirmat, nunquam ultra 40000. militum duxisse. Cui & dicto loco *Livius* & *Justin.* XI. 6. 2. adsentiuntur. V. *Freinshemium.*

11. *Maturum*, quod multos in exercitu haberet Persas, qui ex avita consuetudine adorare eum incipientes, facilius permoturi essent Macedonas, ut exemplum sequerentur, quos alioqui ad id persuaderi nullo, vel paucis præeuntibus, arduum videbatur. V. *Freinshemium.*

12. *Jovis filium credi*, quod ipse non credidisse videtur VIII. 8. 15.

13. *Animis ut linguis imperare* non potest homo. Unde Calanus philosophus ad Alexandrum apud Philonem in lib. quod omnis probus liber: *Animos non coges, quæ nolunt facere.* V. *Loccenium.*

14. *More Persarum*, de quo *Brisson. de regn. Persar.* I. 8.

magnificentiam exculta. *Clypei militares auro & ebore* 4
fulgere dicebantur: itaque, necubi vinceretur, cum cæteris præstaret; scutis argenteas laminas, equis frænos aureos addidit, loricas quoque alias auro, alias argento adornavit. CXX. millia armatorum [10] erant, quæ Regem ad id bellum sequebantur. Jamque 5
omnibus præparatis, quod olim prava mente conceperat, tunc esse maturum [11], *quonam modo cœlestes honores usurparet*, cœpit agitare. *Jovis filium* [12] non dici tantum se, sed etiam credi volebat; tamquam perinde animis imperare posset [13], ac linguis. Ita- 6
que more Persarum [14] Macedonas venerabundos ipsum

ipsum salutare prosternentes humi corpora. Non deerat talia concupiscenti pernicios adulatio, perpetuum malum Regum [15], quorum opes sæpius as-
7 sentatio, quam hostis evertit [16]. Nec Macedonum hæc erat culpa, nemo enim illorum quidquam ex patrio more labare sustinuit; sed Græcorum, qui professionem honestarum artium [17] malis corrupe-
8 rant moribus. Agis quidam Argivus [18] pessimorum carminum post Chœrilum [19] conditor [20], & ex Sicilia

9. quem V. III. 12. 17. §. 52.

15. *Malum Regum perpetuum.* Unde Stat. Theb. XI. 257. *Non desunt regni comites*, quibus Statium notare aulæ illa mancipia, quibus nihil aliud familiare, quam omnia Principum sive honesta, sive inhonesta laudare, notat *Bernartius.*

16. *Sæpius assentatio, quam hostis evertit.* Agatharcides apud Photium: *Novi enim, ut natu grandior, multarumque rerum experientiam consecutus, per assentationem eos, qui excellerent dignitate, regnaque simul funditus deleta Cassandri, Lysimachi, & Alexandri, tanta cum fuerint, Medorum, Syrorum & Persarum: ut neque generis semina reliquerint*, &c. Diphilus apud Athen. VI. 254.

Nam adsentator imperatores,
dynastas, amicos,
Ac denique civitates evertit.

V. *Freinshemium.*

17. *Honestarum artium*, Philosophiæ, Poeticæ, oratoriæ. Ita non tantum *carminum studium adsectavit*, sed & *contraxit*, *quibus aliqua pangendi facultas*, Nero. V. *Freinshemium.*

18. *Agidem Argivum* poetam nominat & Arrian. IV. 262. *Quum vero Persas jam ac Medos admiraretur, eorque vestis immutatione, totiusque cultus ratione imitaretur, non videbatur ob eam rem ullis adulatoribus, qui ejus animum eo pellicerent, neque sophistis quidem, sive Anaxarcho, sive Agide Argivo poeta eguisse.*

19. Chœrilus *poeta fuit, qui Alexandrum Magnum sequutus bella ejusdem descripsit: cui Alexander dixisse fertur, malle se Thersitem Homeri esse, quam hujus Achillem. Chœrilus Alexandri poeta depactus est cum eo, ut si versum bonum faceret, aureo nummismate donaretur: si malum, colaphis feriretur: persæpe male dicendo colaphis nectus est.* Acro ad Horat. de art. poet. v. 357.

Sic mihi, qui multum cessat,
fit Chœrilus ille,

de quo Horatius quoque Epist. II. 1. 233.

Gratus Alexandro Regi Magno
fuit ille
Chœrilus, incultis qui versibus
& male natis
Retulit acceptos, regale nu-
misma, Philippos.

20. *Conditor* i. scriptor. Festus: *Condere, componere. Condere proprie est in unum, & in interiorem locum dare ad custodiam faciliorem: quod verbum nunc significat*

cilia Cleo [21]: hic quidem non ingenii solum, sed etiam nationis vitio [22] adulator; & cætera [23] urbium suarum purgamenta [24], quę propinquis etiam maximorumque exercituum ducibus a Rege præferebantur [25]. Hi tum cœlum illi aperiebant [26], *Herculemque & Patrem Liberum, & cum Polluce Castorem* [27] *novo numini cessuros esse* [28] jactabant. Igitur 9 festo

ficat conscribere: nunc facere: nunc componere & instruere.

21. *Ex Sicilia Cleo.* Mirum dictu, quicquid a *Cleone Siculo* disputatum ait Curtius, hoc totum Anaxarcho sophistæ Abderitano adsignat *Arrian.* IV. 262. Nec apud *Plutarchum* ulla *Cleonis* mentio, & multa Anaxarchi. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

22. *Nationis vitio*, Siculi enim multorum sententia pessimi mortalium sunt habiti. *Tritum*, inquit Taisnierius in Chiromantia sua, *est proverbium, inter totius orbis homines, insulares esse pessimos: inter insulares Siculos.* Fazell. de reb. Sicul. I. 1. 6. *Omnes Insulani mali: pessimi autem Siculi.* V. *Freinshemium.*

23. *Et cætera*, quo referimus, quos *Plutarch. Alex. f.* 253. nominat, *Agnona, Bagoam, & Demetrium, Dioxippum, Nicesiam & Gergithium*, quos inter Alexandri asscntatores nominat *Athen.* VI. 251. & 253. *Thessalum Medium*, quem summum adulatorem fuisse testatur *Plutarch. discr. de adul. & amic. c.* 51. & *Anaxarchum*, cujus adulatoriam orationem describit *Arrian.* IV. 262.

24. *Purgamenta urbium* videtur appellasse illos homines, quos Græci per summam contumeliam καθάρματα vocare solent. Ut enim *purgamenta* & sordes foras ejiciuntur ex ædibus, sic homines illos urbe ejiciendos in exilium, *purgamenta* eleganter & hic & X. 2. 7. vocavit. Et scite apud Laertium Diogenes, quum clamasset aliquando; *heus homines, convenissentque plurimi, baculo illos agebat, dicens: homines, non purgamenta vocavi. Fæcem civitatum* vocat *pro Flacco Cicero.* Noster *purgamenta servorum*, dat lompengesinde VI. 11. 2. *Popm.* & *Turneb.* XXVII. 16.

25. *Propinquis & ducibus præferebantur.* Tacit. Ann. I. 2. 3. *Cæteri nobilium, quanto quis servitio promtior, opibus & honoribus extollerentur.*

26. *Cœlum aperiebant* i. in numerum Deorum referebant. V. *Freinshemii Indicem.*

27. *Herculem, Patrem Liberum, & cum Polluce Castorem.* A talibus asscntationum portentis infatuatus quoque Caligula *æmulabatur semideos, quos vocant, Liberum, Herculem, Castores, Trophonium, Amphiaraum, Amphilochum, & similes, irridens eorum oracula orgiaque, ad suam collata potentiam*, ut ex *Philon. de legat. ad Cajum* observat *Freinshemius.* Fabulas, quas respicit Noster, describunt *Phornutus, Gyraldus, Natalis*

festo die [29] *omni opulentia convivium exornari* jubet; cui non Macedones modo & Græci principes amicorum, sed etiam nobiles adhiberentur. Cum quibus cum discubuisset Rex, paulisper epulatus convivio egreditur. Cleo, sicut præparaverat, sermonem *cum admiratione laudum ejus instituit* [30]. *merita* deinde percensuit: *quibus uno modo referri gratia posset, si, quem intelligerent Deum esse, confiterentur, exigua thuris impensa* [31] *tanta beneficia pensaturi. Persas* [32] *quidem non pie solum, sed etiam prudenter Reges suos inter Deos colere: majestatem enim imperii salutis esse tutelam* [33]. *Nec Herculem quidem & Patrem Liberum prius dicatos Deos, quam vicissent secum viventium invidiam* [34]. *tantundem quoque posteros credere, quantum præsens ætas spopondisset* [36]. *Quod si cæteri dubitent* [37]; *semetipsum, quum Rex inisset convivium, prostraturum humi corpus. debere idem facere cæteros, & inprimis sapientia præditos. ab illis enim cultus in Regem esse prodendum* [38] *exemplum.* Haud perplexe [39] in Callisthenem [40] dirigebatur oratio. gravitas [41] viri & prompta libertas [42] invisa erat Regi,

Comes; sed de *Libero patre* nos plura VIII. 10. 1. §. 3.

28. *Cessuros esse* i. locum facturos. Ita Julio cederet scorpius apud Virg. Georg. I. 34.

Tibi brachia contrahit ardens
Scorpius, & cœli justa plus parte relinquit.

29. Festos *dies, aut profestos, aut interciſos vocavit Numa. Festi Diis dicati sunt: profesti hominibus ob administrandam rem privatam publicamque concessi: interciſi Deorum, hominumque communes sunt.* Macrob. Saturn. I. 16.

30. *Instituit* i. incipit, inchoavit. Nep. Hann. II. 4. *Adduxit ad aram, apud quam sacrificare instituerat.*

31. *Impensa* i. sumptu. V. III. II. 27. §. 116.

32. Persarum *Rex in hunc usque diem pro Deo colitur a suis, adpellaturque dominus, qui cœlum ac terram sulciat, sustineatque: & aqua, qua ille pedes abluit, religioso, ceu res sacra, ac salutare morborum omnium medicamentum, adservatur.* Cluver. Germ. Ant. I. 25. Quod quum etiam Romanis solenne fuerit, Augustus princeps introducendi moris ejus, *accepisse honores ejusmodi, non quod probaret, sed quia id postularet amplitudo imperii, cui veneratio quædam parabatur his artibus*, videtur Philoni de legat. ad Cajum. V. *Freinshemium.*

33. *Majestatem imperii salutis esse tutelam* dicit & Veget. III. 10. dum *potestatem* nominat *possessorium fortunæ, tutelam urbium, salutem militum, reipublicæ gloriam.* De ipsis apibus Plin. XI. 17. *Non constat inter auctores: Rex nullumne solus habeat aculeum, majestate tantum armatus.* De majestate Ovid. Fast. V. 45.

Adsidet inde Jovi; Jovis est fidissima custos:
Et præstat sine vi sceptra tenenda Jovi.

V. 15. *Illa datos fasces commendat, eburque curule;*
Illa coronatis alta triumphat equis.

V. *Politicos.*

34. *Vicissent secum viventium invidiam* i. ingentibus facinoribus omnes alios mortales longe superassent, ob quorum admirationem *post mortem* inter cœlites numerati fuerint. V. *Raderum. Invidia* enim *post fata quiescit* teste Ovid. Amor. I. 15. 39. Et *apud posteros, cum obtrectationis invidia decesserit, industriæ testimonium habebimus*, ut ait *Justin. præf. n.* 6. Adde *Martial.* V. 10.

35. *Ætas* i. homines hac *ætate*, sive hoc tempore viventes. *Ætas* sæpius pro homine apud Plautum, ut Pseud. I. 1. 109.

In te nunc sunt omnes spes ætati meæ.

i. mihi. Men. IV. 3. 1.

Sibi inimicus magis, quam ætati tuæ.

i. tibi. Noster IV. 14. 9. IX. 10. 28.

36. *Spopondisset* i. futurum esse dixisset. Festus: *Spondere ponebatur pro dicere, unde & respondere adhuc manet, sed postea usurpari cœptum est etiam in promissione alterius.*

37. *Dubitent*, bedencken in hebben, ut infr. X. 4. 2. V. *Freinshemii Indicem.*

38. *Prodendam* i. exhibendum. Cic pro Flacc. *In hoc reo, nequod pernicioſum exemplum prodatur, pertimesco.*

39. *Haud perplexe* i. non obscure. Terent. Eun. V. 1. 1.

Pergin, scelesta, mecum perplexe loqui?

Non. II. 638. *Perplexabile, figuratum, quod aliud audiatur, aliud sentiatur.* Plaut. Asin. IV. 1. 47. *Neque ullum verbum faciat perplexabile*, pro quo *perplexim* Plaut. Stich. I. 2. 18.

Utrum ego perplexim lacessam oratione:

Perplexus proprie est admodum *plexus.* V. v. 4. 4. §. 7.

40. *Callisthenes* fuit *Olynthius* Arrian. IV. 262. & Nostro VIII. 8. 19. *philosophus, condiscipulatu apud Aristotelem familiaris Alexandro, & ab ipso ad prodenda memoriæ ejus acta accitus.* Justin. XV. 6. 17. & ejus *præceptor.* Senec. Suasor. I. *Aristotelis* vero *cognatus.* Laert. Philos. vit. V. 205.

41. *Gravitas* opponitur facilitati. Nep. Attic. XV. 1 *Ejus comitas non sine severitate erat, neque gravitas sine facilitate.* Cic. pro Muræn. *Si illius comitatem, facilitatemque tuæ gravitati, severitatique adsperseris.* Callisthenem *moribus paulo asperioribus præditum* fuisse scribit *Arrian.* IV. 262. & *quadam Philosophiæ acrimonia, & rigiditate adorandum dissuasisse Alexandrum* narrat *Plutarch. Alex. f.* 253.

42. *Libertate* loquendi parcius ut uteretur ad Alexandrum, monuerat Callisthenem Aristoteles. Laert. Philos. vit. V. 267.

gi, quasi solus Macedonas paratos ad tale obsequium
14 moraretur. is tum silentio facto, unum illum intu-
entibus cæteris; *Si Rex*, inquit, *sermoni tuo adfuisset;*
nullius profecto vox responsuri tibi desideraretur: ipse enim
peteret, ne in peregrinos ritus degenerare se cogeres, neu
rebus felicissime gestis invidiam tali adulatione contrahe-
15 *res* 43. *Sed quoniam abest, ego tibi pro illo respondeo:*
Nullum esse eundem & diuturnum & præcocem fru-
ctum 44; *cœlestesque honores non dare te Regi, sed auferre.*
Intervallo enim opus est, ut credatur Deus, semper-
16 *que hanc gratiam magnis viris posteri reddunt. Ego au-*
tem seram immortalitatem 45 *precor Regi, ut vita diutur-*
na sit, & æterna majestas. Hominem consequitur aliquan-
17 *do, numquam comitatur divinitas. Herculem modo &*
Patrem Liberum consecratæ immortalitatis exempla refere-
bas. Credisne illos unius convivii decreto Deos factos?
prius ab oculis mortalium amolita 46 *natura est, quam in*
18 *cœlum fama perveheret. Scilicet ego & tu, Cleo, Deos*
facimus 47*! a nobis divinitatis suæ auctoritatem* 48 *accep-*
turus

Eum audacius, quam par erat, alloquentem Regem, & minime illi obsequentem, ab ipso increpitum asserunt versu, admonente, ni talia loqui desisteret, mature periturum: quod & factum est. Versus autem sic habet:

Qualia mi loqueris, vereor, sis nate superstes.

V. & *Valer. Max.* VII. 2 8. *ext.*

43. *Contraheret* i. tibi comparares, arcesseres. Cicer. ad Herenn. IV. *Invidiam contrahere in vita, odium in oratione.*

44. *Diuturnum & præcocem*, nam cito nata, cito pereunt. Translatum ab arboribus *præcocibus*. V. IV. 15. 11. §. 17.

45. *Seram immortalitatem* i. ut diu in hisce terris vivat. Horat. Od. 1. 1. 45. *Serus in cœlum redeas.* Ubi Porphyrio: *suaviter optat Augusto, ut diu vivat.*

46. *Amolita est* i. removit. Tacit. Hist. 1. 13. 5. Ann. XIV. 59. 4. *Donec Octaviam conjugem amoliretur.* De re ipsa Arrian. IV. 265. *Sed ne Herculi quidem, quum adhuc in vivis esset, divini honores a Græcis delati sunt, imo ne mortuo quidem, donec Delphico oraculo, ut pro Deo coleretur, injunctum fuit.*

47. *Ego & tu facimus Deos.* Ita *consulem facere* Flor. III. 16. 4. *Quippe ut furoris sui satellitem Glauciam consulem faceret.* Est vero ironia. Nova enim numina mortalis facere non potest. Aelian. V. H. 11. 19. *Alexander divinos spiritus gerens Græcis scripsit, ut se Deum facerent: satis equidem stulte. Neque enim, quæ natura ei largita non fuerat, hæc*

ptturus est Rex! potentiam tuam experiri libet. fac aliquem Regem, si Deum potes facere 49*: facilius est imperium dare, quam cœlum* 50. *Dii propitii sine invidia* 51, *quæ* 19
Cleo dixit, audierint, eodemque cursu, quo fluxere res,
ire patiantur 52. *nostris moribus velint nos esse contentos.*
Non pudet patriæ, nec desidero, ad quem modum 53 *Rex*
mihi colendus sit, discere 54; *quos equidem victores esse con-*
fiteor, si ab illis leges, quets vivamus, accipimus. Æquis 55 20
auribus Callisthenes, veluti vindex publicæ libertatis, audiebatur. expresserat non adsensionem 56 modo, sed etiam vocem, seniorum præcipue, quibus gravis erat inveterati moris externa 57 mutatio. Nec 21
quid-

hæc ab hominibus petendo consequebatur. Itaque aliis aliter statuentibus, Lacedæmonii decretum ejusmodi fecerunt: Quoniam Alexander Deus esse vult, esto Deus: Laconice simul & patrio more redarguentibus Lacedæmoniis stuporem, & vecordiam Alexandri. Noster VI. 11. 25.

48. *Divinitatis auctoritatem*, i. ut credatur Deus.

49. *Fac Regem, si Deum potes facere*, quia minus est *Regem facere*, quam *Deum*. Si Regem non potes, quando poteris Deum? V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

50. *Dare imperium, cœlum* i. facere imperatorem, Deum.

51. *Propitii sine invidia* i. non irati. Deprecationis formula, ne ab alio temere prolatus sermo in exitium ejus vertatur, cui aliquid eo sermone tribuitur, quod in Deos contumeliosum videatur. V. *Freinshemii Indicem* & VI. 2. 19. §. 49.

52. *Cursu, quo fluxere res, ire patiantur* i. rerum, & victoriarum cursum non abrumpant, sed continuare faciant. Cic. de Amic *ut res cœpit ire.*

53. *Ad quem modum* i. quemadmodum.

54. *Discere*, supple *a victis.* alioqui relativum *quos*, quod sequitur, obscurum faceret sensum; quo enim illud referendum esset, juxta scio cum ignarissimis. A victis vero quid disci absurdum est. Senec. apud Augustin. de Civ. Dei VI. 11. *Usque eo sceleratissimæ gentis consuetudo convaluit, ut per omnes jam terras recepta sit. Victi victoribus leges dederunt.* Rutil. Itiner. 1. 398.

Victoresque suos natio victa premit.

Romanorum certe *consuetudo non fuit, ullam accipere ab hoste armato conditionem*, ut Nervius respondet Q. Cicero apud *Cæsar. de Bell. Gall.* V. 41. 7. V. *Freinshemium.*

55. *Æquis* i. faventibus. V. *Freinshemii Indicem.*

56. *Expresserat adsensionem*, utpote cujus oratio illis fuerat gratissima. Arrian. IV. 267. *Hæc aliaque ejuscemodi quum dixisset Callisthenes, Alexandrum quidem molestissime tulisse, Macedonibus vero gratissima accidisse.*

57. *Externa* i. ab *exteris* mu-

quidquam eorum, quę invicem jactata erant [58], Rex ignorabat; quum post aulæam [59], quæ lectos obduxerat, staret. Igitur ad Agin & Cleonem misit, *ut sermone finito barbaros tantum, quum intrasset, procumbere suo more paterentur:* & paulo post, quasi potiora
22 quædam egisset, convivium repetit. Quem venerantibus Persis; Polypercon [60], qui cubabat super Regem

tuo sumpta. V. *Freinshemii Indicem.*

58. *Quæ invicem jactata erant*, dat sy onder malkanderen afgegeven hadden, ut IX. 2. 12 XII. 8. 11. V. IV. 10. 3. §. 7.

59. *Aulæa* in feminino etiam dici, quia *aulæa* scribatur, non *aulea*, ex Græco αὐλαία probat in Originibus Beckmanus, & ex hoc Curtii loco asserunt in Lexico *Calepinus* & *Annot. post in Pand. Budæus.* Est vero *aulæa*, sive *aulæum* velum, quo parietes *aularum* vestiuntur, in lautioris convivii adparatu. Stat. Theb. I. 517.

Pars ostro tenues, auroque sonantes.
Emunire toros, altosque inferre tapetas.

& quod lectisicis cubitoriis insternitur. Virg. Aen. I. 701.

Aulæis quum jam se regina superbis
Aurea composuit sponda, mediamque locavit.

Velum regium dicitur Tertull. de habit. mul. c. 8. *Sed & parietes Tyriis, & hyacinthinis, & illis regiis velis, quæ vos operose resolута transfiguratis, pro pictura abutuntur. Peripetasma* Cic. Verr. VI. *Peristroma* Plaut. Stich. II. 2. 54. Pseud. I. 2. 13, Cicer. Philip. II. De *aulæis* Serv. Aen. I. 701. *Aulæis, velis pictis, quæ ideo aulæa dicta sunt, quod primum in aula Attali Regis Asiæ, qui populum Romanum scripsit hæredem, inventa sunt. Ideo autem etiam in domibus pendebantur aulæa, ut imitatio tentoriorum fieret: sub quibus bellantes semper habitavere majores. Unde & in thalamis hoc fieri hodie conspicimus. Varro tamen dicit vela solere suspendi ad excipiendum pulverem, quia usus cameræ ignorabatur. Unde Horat. at.* II. 1. 54.

Interea suspensa graves aulæa ruinas
In patinas fecere, trahentia pulveris atri,
Quantum non aquilo Campanis excitat agris.

Sciendum sane Græca nomina in η exeuntia cum derivationem faciunt, η in æ diphthongum convertere, ut αὐλη, *aulæa*, ἰδη, *idæa*, αἰτνη *Aetnæa.* Noster IX. 7. 15. Post *aulæam* stetit Alexander ex more Persarum Regum, quos cænantes *contueri non possunt* convivæ, licet illos *Reges videant per obditum januæ velum.* Athen. IV. 145.

60. *Polyperconti.* Leonnatum substituit *Arrian.* IV. 267.

61. *Super Regem*, quia in lecto triclinari medius accubuit Alexander, medius vero locus in

Regem [61], unum ex iis mento contingentem humum [62] per ludibrium cœpit hortari, *ut vehementius id quateret ad terram*; elicuitque [63] iram Alexandri; quam olim animo capere [64] non poterat. Itaque 23
Rex, *Tu autem*, inquit, *non veneraberis me? An tibi uni digni videmur esse ludibrio?* Ille *nec Regem ludibrio*; *nec se contemptu dignum esse* respondit. Tum 24
detractum eum lecto Rex præcipitat in terram. & quum is pronus corruisset; *Vides ne*, inquit, *idem te feciſſe, quod in alio paulo ante ridebas? Et tradi eo in custodiam* jussio convivium solvit [66]. Polyperconti quidem postea, castigato diu [67], ignovit.

CAP.

in medio lecto erat honoratissimus, & *super* Alexandrum Polypercon, sive Leonnatus. Medium locum honorificentissimum habitum confirmant Cicer. Fam. IX. 26. *Accubueram hora nona. Ubi? apud Eutrapelum: & quidem supra me Atticus, infra Verrius, familiares tui.* Dido apud Virg. Aen. I. 702. V. §. 57. Circum mensam enim tres ut plurimum lecti erant, ex quo triclinii nomen, & unumquemque lectum terni, aut plerumque quaterni occupabant. V. *Lipsi. A. L.* III. 145. *Stuck. Conv.* II. 34.

92. *Mento humum contigisse* Persas Reges suos veneraturos argumento hic est Curtii locus. Unde illas divinorum honorum blanditias, quas Domitiano rerum potiente in usum assentatio invexerat, eo exstincto, libertateque populo restituta, orbe Romano submovens, ad Parthos, quibus regiæ solum osculari moris erat, ablegat *Mart.* X. 72. Ex hac ratione Persarum Reges adoratos scribit *Justin.* VI. 2. 13. V. *Brisson. de regn. Pers.* I. 10.

63. *Elicuit* i. provocavit, movit. Ita *elicere literas* i. provocare aliquem ad scribendas literas, dicunt *Cicer. Attic.* IX. 2. *Nep. Attic.* XXI. 2.

64. *Animo capere iram.* Ita Marcell. XVII. 2. *Vix animis indignationem capientibus.*

65. *Conruisset*, ter neder gestort was. Cicer. ad Quint. Fratr. II. 9. *Et pene ille timore, & ego risu conrui.*

66. *Convivium solvit* i. convivas dimisit. Infr. VIII. 6. 16. V. *Freinshemii Indicem.*

67. *Diu* i. multum, quæ duo conjungit Plaut. Most. I. 2. 1.

Recordatus multum, & diu cogitavi.

CAP. VI.

ARGUMENTUM.

Hermolaum ex regia cohorte nobilem puerum verberibus affici, & conjurationis in se initæ auctores vinctos adservari jubet Alexander.

1 IN Callisthenem olim contumacię suspectum pervicacioris[1] iræ fuit. cujus explendæ[2] matura
2 obvenit[3] occasio. Mos erat[4], ut supra dictum est, principibus[5] Macedonum, adultos liberos Regibus tradere, ad munia haud multum servilibus mi-
3 nisteriis[6] abhorrentia. Excubabant servatis noctium

Pervicacioris. V. x. 3. 6. §. 5.

2. *Explendæ* i. faciendi id quod ira dictat. *Explere aliquem* est omni officio illi satisfacere, quod sibi fieri expeteret. Terent. Heaut. I. 1. 77. *Ut me unum expleant.*

3. *Obvenit* i. oblata est, *is voorgekomen.* Plaut. Asin. II. 2. 15.

Occasionem opprimere hanc, quæ obvenit, studet.

Admota est Noster *n.* 16.

4. *Mos erat institutus* vel *a Philippo*, ut tradunt *Arrian.* IV. 268. & *Aelian.* XIV. 49. vel ab illo antiquioribus Macedoniæ Regibus, ut videtur velle *Val. Max.* III. 3. 1. *ext.* & docet Noster VIII. 8. 3. De hoc *more* etiam *Liv.* XLV. 6.

5. *Principibus.* Aelianus *clarissimis*, Arrianus *in aliqua dignitate constitutis.*

6. Servilibus *ministeriis*, *non per injuriam, aut contemptum, sed ut patientes eos laborum, & ad ea, quæ fieri opus esset, peragenda, promptos atque paratos redderet.* Aelian. V. H. XIV. 49. Quæ denarrat Arrian. IV. 268. *Erat jam ante a Philippo institutum, uti Macedonum, qui in aliqua dignitate constituti essent, filii, quum adolevissent, ad regium ministerium deligerentur, & cum ad alia, quæ ad regii corporis curam pertinerent, præsto essent, tum eo cubante custodias agerent. Hi equos, quum Rex adscensurus esset, ab agasonibus acceptos ad Regem adducebant: eum Persico more in equum imponebant, & venationi studentem comitabantur.* Patientiæ vero, quæ hæc agentes asfueverint Macedonum filii, exemplum prodidit Valer. Max. III. 3. 1. ext. *Vetusto Macedoniæ more Regi Alexandro nobilissimi pueri præsto erant sacrificanti. E quibus unus thuribulo arrepto ante ipsum adstitit, in cujus brachio carbo ardens delapsus est: quo essi ita urebatur, ut adusti corporis ejus*

um vicibus proximi foribus ædis[7], in qua Rex adquiescebat[8]. per hos pellices introducebantur alio aditu, quam armati obsidebant. Iidem acceptos ab 4
agasonibus[9] equos, quum Rex adscensurus esset, admovebant[10]; comitabanturque & venantem, & in præliis: omnibus artibus studiorum liberalium[11] exculti[12]. Præcipuus honor habebatur, quod li- 5
cebat sedentibus[13] vesci cum Rege. castigandi verberibus[14] eos nullis potestas, præter ipsum[15], erat. Hæc

ejus odor ad circumstantium nares perveniret; tamen & dolorem silentio pressit, & brachium immobile tenuit, ne sacrificium Alexandri aut concusso thuribulo impediret, aut edito gemitu regias aures adspergeret.

7. *Aedis* i. cellæ, cubiculi, more Græcorum, qui cellas θάλαμος vocant: unde easdem æcos Virruv. Archit. VI. 5. *Sin autem exedræ & æci quadrati fuerint*; Plin. XXXVI. 25. *Sosus Pergami stravit, quem vocant asaraton æcon.* Noster *n.* 13. V. *Casaub. in Theoph. Charact. p.* 256.

8. *Acquiescebat* i. dormiebat, ut II. 27. IV. 13. 16. IX. 4. 24: 8. 25. plenius *acquiescere somno* IX. 5. 30. *acquiescere sopore* VI. 10. 13.

9. *Agasonibus* i. equorum curatoribus, παρὰ τῶν ἱππονόμων *Arrian.* IV. 268. stalknechten. *Festus*: *Agasones, equos agentes i. minantes.* Acro in Horat. Satyr. II. 8. 72. *Agaso is dicitur, qui jumenta tractat.*

10. *Admovebant* i. *adducebant, eumque Persico more in equum imponebant.* Arrian. IV. 268.

11. *Liberalia studia*, inquit Senec. Epist. 88. *quare dicta sint, vides, quia homine libero digna sunt. Posidonius quatuor ait esse artium genera. Sunt vulgares & sordidæ, sunt ludicræ, sunt pueriles, sunt liberales.* Plin. XIV. 1. *Omnes a maximo bono liberales dictæ artes in contrarium cecidere.* Ciceroni dicuntur *artes ingenuæ & humanæ* de Orat. III. *Omnem doctrinam harum ingenuarum, & humanarum artium uno quodam societatis vinculo contineri.* Hisce fuit excultus Hermolaus. Is enim *philosophiæ studiosus videbatur, & Callisthenem observare.* Arrian. IV. 268.

12. *Exculti* i. ornati, præditi. Cic. Off. II. *Quibus rebus exculta hominum vita plurimum distat a victu bestiarum.* Justin. VIII. 2. 12. *Ingenia omni doctrina exculta.*

13. Sedebant *in cœnis heroes, non accumbebant: qui mos, ut inquit Duris, etiam interdum servabatur apud Alexandrum Regem. Is enim aliquando quadringentos duces in sellis aureis & argenteis veste purpurea stratis sedentes, ac reclinatos convivio excepit.* Athen. I. 17. quem quoque V. VIII. 1. 13. §. 23. V. & *Freinsh. emium: Lipsius in Tacit. f.* 148. *Stuck. Ant. Conv.* II. 34. *Buleng. de Conv.* I. 34.

14. *Castigandi verberibus.* Ita

Phi-

Hæc cohors velut ſeminarium ducum[16] præfectorumque apud Macedonas fuit. hinc habuere poſteri Reges[17], quorum ſtirpi poſt multas ætates[18] Romani opes ademerunt[19]. Igitur Hermolaus[20] puer
7 nobilis ex regia cohorte[21], quum aprum telo occupaſſet, quem Rex ferire deſtinaverat; juſſu ejus verberibus adfectus eſt. quam ignominiam[22] ægre
8 ferens[23], deflere[24] apud Soſtratum[25] cœpit. Ex eadem

Philippus Aphthonetum flagris cecidit, quod quum ſitiviſſet, acie deſeria, a via deflectens, ad publicum hoſpitium divertiſſet. Aelian. V. H. XIV. 49. Noſter *n.* 7.

15. *Poteſtas præter ipſum.* V. *n.* 25. §. 66.

16. *Seminarium ducum* i. unde identidem novos duces deducerent Macedones. Ita *ſeminarium hoſtilis exercitus Hiſpania* Flor. II. 6. 38. *ſeminarium triumphorum Macedonia* Cic. in Piſonem. *Seminarium* proprie dicitur locus, in quo ſurculi arborum panguntur, ex quo, ubi adoleverint, in alium locum transferuntur, *een enthof.*

17. *Poſteri Reges.* Nam Caſſander Antipatri haud dubie ex hac cohorte fuit. V. *Freinshemium.*

18. *Poſt multas ætates*, ne duas quidem totas, ſi *ætatem* pro ſeculo accipias; ſed quinque, ſi *ætatem* triginta annos interpreteris. Conſtat enim ex Regum ſingulorum, qui Alexandrum ſecuti ſunt in Macedonia, *ætatibus*, ſive annis, quibus imperaverunt, nonniſi ſex & quinquaginta annos ſupra centum colligi. Si vero ſingulorum tempora, quibus regno præfuerunt, reſpicias, erunt quindecim: atque ita *multæ* videri poſſunt: itaque accipiendam hic *ætatem* ſuadet res ipſa, & mos loquendi apud Græcos, ubi γενεὰς habet apud Diodorum Siculum i. *ætates*, ubi de ſucceſſione Carani usque ad Alexandrum agit. V. *Scalig. Canon. Iſagog.* III. 335. *Raderum & Freinshemium.*

19. *Ademerunt*, victo Perſe Philippi filio. V. *Flor.* II. 12. *Liv.* XLV. 6. *Juſtin.* XXXIII. 2. 5. *Oroſ.* IV. 20. *Eutrop.* IV. 1. aliosque.

20. *Hermolaus filius* fuit *Sopolidis*. V. *Arrian.* IV. 268. & Noſtrum VIII. 7. 2.

21. *Ex regia cohorte* i. cuſtodibus corporis, qui dicuntur *pueri regiæ cohortis* X. 8. 3. *puerorum regia cohors* X. 7. 16. & *pueri cuſtodiæ corporis ejus aſſueti* X. 5. 8.

22. Ignominiam, *cæteris pueris ſpectantibus verberari, eique equum adimi.* Arrian. IV. 269.

23. *Ægre ferens*, quia virgis cædebantur olim ſervi, non liberi. Ideo *ſerviles pœnæ* Petron. c. 99. & *ſervilia verbera* Juſtin. I. 5. 2. quæ dicuntur, *flagellorum* nomine veniunt ſcto ad l. 12. ff. de jure fiſci, & dicuntur *ſervilis metus paranda inſtrumenta* Juſtin. II. 5. 4. Et Sannio Terentianus, quum flagrorum minas ſibi videret inferri Adelph. II. 1. 28.

Usque

eadem cohorte erat Soſtratus amore ejus ardens[26]. Qui quum laceratum corpus, in quo[27] deperibat[28], intueretur, forſitan olim ob aliam quoque cauſam Regi infeſtus; juvenem ſua ſponte jam motum, data fide acceptaque perpulit[29], ut occidendi Regem conſilium ſecum iniret. Nec puerili impe-9
tu rem exſequuti ſunt: quippe ſolerter legerunt, quos in ſocietatem ſceleris adſciſcerent[30]; Nicoſtratum,

Usque ad necem operiere loris. SAN. Loris liber?

24. *Deflere* voce, verbis, pro miſerari, de ignominia miſerabiliter queri. *Deflere* non ſemper fit lacrymis, verum etiam ſine illis. Senec. Conſol. ad Marcian. c. 26. *Illo ingenio, quo civilia bella deflevit.* Sueton. Calig. c. 30. *Cædem deflevit edicto.* Sic & *deplorare* Noſter VIII. 3. 11. V. *Freinshemii Indicem.*

25. Soſtratum, *Amyntæ filium, æqualem ſuum* Arrian. IV. 269.

26. *Amore ejus ardens* i. impatienter illum amans. Catul. LXII. 22.

Et juveni ardenti caſtam donare puellam.

Ignis pro amore, quia I. ut ignis elementorum, ſic amaſia aliarum rerum avida. II. Ut ignis urit homines tangentes, ſic formoſi incendunt etiam procul ſpectantes, ut amore æſtuent. V. *Tennul. de ign.* c. 15. Ἐραϛὴν ὄντα, & ἐρῶντα Soſtratum dicit *Arrian.* IV. 269.

27. *In quo* i. cujus cauſa, more Græcorum, qui utuntur ἐν ταύτῃ pro διὰ ταύτης. Terent. Eun. III. 5. 19. *In hac commotus ſum.* V. & *Salmaſ. Exerc. Plinian. f.* 248.

28. *Deperibat* i. amore fere peribat, efflictim amabat. De vim compoſiti auget. Terent. Heaut. III. 2. 14. *Minime miror, Clinia hanc ſi deperit.* Unde *deperire amore*, & *perdi amore* idem ſignificant Plaut. Ciſt. I. 2. 12.

Is amore miſere hanc deperit mulierculam,
Quæ hinc modo flens abiit: contra amore hæc perdita eſt.

29. *Perpulit* ad ineundum hoc conſilium Soſtratus Hermolaum, ſi *Curtio* fides habenda erit: eſt ſi *Arriano*, Hermolaus Soſtratum. Is enim IV. 269. ad hunc modum: *Rumor eſt, Hermolaum hanc contumeliam ægre ferentem, rem cum Soſtrato Amyntæ filio, æquali atque amatori ſuo communicaſſe, vitam ſibi acerbam teſtatum, niſi Alexandri injuriam ulciſcerentur. Ac Soſtratum quidem, non difficulter, utpote amatorem, in ſocietatem facinoris pertractum eſſe.*

30. *Adſciſcerent* i. aſſumerent, reciperent meditato, velut ex decreto, & *ſcito* mentis. Cicer. pro Arch. *In numerum civium adſciſcendum eſſe.* Quod *ſocium cœptis aſſumere.* Juſtin. I. 60. Noſter IV. 13. 28. VII. 5. 21. Septem conjurationis ſocios *adſcitos* numerat *Curtius* quatuor

Arria-

tum, Antipatrum [31] Aſclepiodorumque, & Philotam [32] placuit adſumi. per hos [33] adjecti ſunt Anti-
10 cles [34], Elaptonius, & Epimenes [35]. Cæterum agendæ rei haud ſane facilis patebat via. opus erat eadem omnes conjuratos nocte excubare, ne ab expertibus conſilii [36] impedirentur; forte autem alius
11 alia nocte excubabat. Itaque in permutandis ſtationum vicibus, cæteroque apparatu exſequendæ
12 rei, triginta & duo dies [37] abſumpti ſunt. Aderat nox, qua conjurati excubare debebant, mutua fide læti; cujus documentum tot dies fuerant. neminem metus ſpesve mutaverat: tanta omnibus [38] vel
13 in Regem ira, vel fides inter ipſos fuit. Stabant igitur ad fores ædis ejus, in qua Rex veſcebatur; ut
14 convivio egreſſum in cubiculum deducerent. Sed fortuna ipſius, ſimulque epulantium comitas provexit omnes ad largius vinum; ludi etiam convivales extraxere [39] tempus: nunc lætis conjuratis, *quod ſopitum*

Arrianus; qui omittit *Nicoſtratum*, *Aſclepiodorum*, & *Elaptonium*.

31. Antipatrum *Aſclepiodori, qui ſatrapatum Syriæ gerebat, filium*. Arrian. IV. 269.

32. *Philotam Carſidis Thracis filium* Arrianus.

33. *Per hos*, ut qui principes ab auctoribus conjurationis in ſocietatem adlecti, aliis idem perſuaſerint. Sic apud Tacit. Ann. XIV. 40. 2. *Fabianus ſubdidit teſtamentum, adſcitis Vicio Rufino, & Terentio Lentino equitibus Romanis. Illi Antonium Primum, & Aſinium Marcellum ſociaverant*. V. *Freinshemium*.

34. Anticles *Theocriti*:

35. Epimenes *Perſei filius* Arrian. IV. 269.

36. *Ab expertibus conſilii*, quomodo factum apud Tacit. Ann. XIV. 5. 3. ubi de inſidiis in Agrippinam: *Nec diſſolutio navigii ſequebatur, turbatis omnibus, & quod plerique ignari etiam conſcios impediebant*. V. *Freinshemium*.

37. *Triginta dies*. Novem, ut dixit Curtius, erant conjurati, ſeptima quaque nocte ad eos redibat officium excubandi, tres ergo & ſexaginta erant excubitores, quos ſi in novem dividas, ſeptimo die excubandi ſors unumquemque ad excubitionem evocabat. Sed cum per diverſos manipulos eſſent tributi, dum quisque ſuos cum altero vices permutaret, triginta dies abierunt. V. *Raderum*.

38. *Omnibus*. Ita de filiorum quinquaginta in Artaxerxem conjuratione Juſtin. X. 1. 6. *Oſtenti prorſus genus, ubi in tanto populo non ſolum ſociari, verum fileri parricidium potuit*.

39. *Ex-*

ſopitum adgreſſuri eſſent; nunc ſolicitis, *ne in lucem convivium extraheretur*. quippe alios in ſtationem opor- 15
tebat prima luce ſuccedere; ipſorum poſt Septem dies reditura vice. nec ſperare poterant in illud tempus omnibus duraturam fidem. Cæterum quum jam 16
lux adpeteret, & convivium ſolvitur, & conjurati exceperunt Regem, læti occaſionem exſequendi ſceleris admotam; quum mulier [40] adtonitę [41], ut creditum eſt, mentis, converſari in regia [42] ſolita, quia inſtinctu [43] videbatur futura prædicere; non occurrit modo abeunti [44], ſed etiam ſemet objecit [45]: vultuque & oculis motum præferens animi, *ut rediret in convivium* monuit; & ille per ludum, *bene Deos ſuadere* reſpondit; revocatisque amicis in horam diei ferme ſecundam [46] convivii tempus extraxit. Jam alii ex cohorte in ſtationem ſucceſſerant, 18
ante cubiculi fores excubituri; adhuc tamen conjurati ſtabant vice officii ſui expleta [47], adeo pertinax res [48] eſt, quam humanæ mentes, quam ingentes con-

39. *Extraxere* i. produxere, protraxere, prolatavere, ut infr. *n.* 17: 14. 28. X. 2. 10. V. VI. 8. 13.

40. *Mulier, Syra*, Arrian. IV. 269.

41. *Attonitæ* i. inſtinctu divino adflatæ. Arrianus in ſua hiſtoria: κάτοχος ἐκ τοῦ θείου γιγνομένη. V. *Loccenii Indicem*.

42. *Converſari in regia*. Arrian. IV. 269. *Ariſtobulus auctor eſt, mulierem hanc quidem initio Alexandro, ejusque amicis riſui fuiſſe: quum vero in illa numinis adflatione omnia vera vaticinaretur, non amplius ab Alexandro contemtui habitam, ſed liberum Syræ ad Regem & noctu, & interdiu acceſſum factum fuiſſe, ac ſæpenumero etiam dormienti adfuiſſe*.

43. *Inſtinctu* dæmonis, enthuſiaſmo. V. *Loccenium*.

44. Abeunti, *i. convivio egredienti* II. 13.

45. *Semet objecit* i. obſtitit, obſtaculo fuit, quo minus e compotatione diſcederet. Sic *Narbo Martius* Cicer. pro Fontejo dicitur *propugnaculum Gallis objectum* i. quo minus in Romanorum provincias excurrere poſſent.

46. *In horam ſecundam* a prima luce horam primam numerando: vulgus enim omne definit diem a luce ad tenebras. V. *Popmam* & ex illo *Freinshemium*.

47. *Expleta* i. finita, abſoluta. Cic. de Amic. *Ut amicitiæ munus expletum ſit*.

48. *Pertinax res*. *Pertinacia*

in

19 concupiscentiæ devoraverunt [49]. Rex benignius, quam alias, adloquutus, *discedere eos ad curanda corpora, quoniam tota nocte perstitissent*, jubet. Data sunt singulis quinquaginta sestertia [50], conlaudatisque, *quod etiam aliis tradita vice, tamen excubare perseverassent*. Illi tanta spe destituti domos abeunt: & cæteri quidem exspectabant stationis suæ noctem: Epimenes, sive comitate Regis, qua ipsum inter conjuratos exceperat, repente mutatus; sive quia cœptis Deos obstare credebat; fratri suo Eurylocho [51], quem antea expertem esse consilii voluerat, quid pararetur, aperit. Omnibus Philotæ supplicium in
21 oculis erat. Itaque protinus injicit fratri manum [52], & in regiam pervenit: excitatisque custodibus corporis [53], *ad salutem Regis pertinere, quæ adferret*, ad-
22 firmat. Et tempus [54], quo venerant; & vultus [55], haud sane securi animi index; & mœstitia e duobus alterius [56], Ptolemæum ac Leonnatum excubantes ad

in re licita, & honesta est laudabilis, sed in re turpi etiam incepisse nefas est; quanto majus perseveravisse? nec solum nefas est, sed & pernicioſum auctori. Val. Max. VII. 2. 15. *Inutiliter aliquid concupiscere, & in eo perseveranter morari, exitio vicina dulcedo est.* V. *Loccenium* & *Nostrum* v. 9. 4. §. 17.

49. *Devoraverunt.* Ita Cicer. Verrin. III. *Iste, qui jam spe & opinione prædam illam devorasses.*

50. *Quinquaginta sestertia* efficiunt mille ducentos, quinquaginta Philippos, sive florenos mille sexcentos sexaginta sex. V. *Raderum*, & ex illo *Freinshemium*: imo si negotiis vacas, *Scalig. de re numm. p. 73. Gronov. de pecun. vet. c. 5.*

51. *Eurylocho.* Arrian. IV. 270. hosce prodit hujus sceleris indices: *Postero die Epimenes Persei filius, unus ex conjuratis Charicli Menandri filio amatori suo rem aperit, Charicles Eurylocho Epimenis fratri: Eurylochus Alexandri tabernaculum ingressus, Ptolomæo Lagi filio corporis custodi totum negotium declarat: is Alexandro id significat.*

52. *Injicit fratri manum* i. fratrem manu prehendit. Supr. VIII. 1. 40. infr. IX. 5. 11.

53. *Custodibus corporis, Ptolomæo ac Leonnato excubantibus ad cubiculi limen* n. 22. Ptolomæi solius meminit Arrian. modo §. 50.

54. *Tempus* matutinum, & ferme nocturnum.

55. *Vultus* anxio similis.

56. *Alterius* Epimenis, qui reus nesciebat, quid Rex de ipso esset decreturus. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium*.

57. *Excitaverunt.*

ad cubiculi limen excitaverunt [57]: Itaque apertis foribus, & lumine inlato sopitum mero ac somno [58] excitant Regem. Ille paulatim mente conlecta [59], *quid adferrent* [60], interrogat. Nec contatus Eury- 23
lochus, *non ex toto domum suam aversari* [61] *Deos* dixit, *quia frater ipsius, quanquam impium facinus ausus foret; tamen & pœnitentiam ejus ageret* [62], *& per se* [63] *potissimum profiteretur indicium* [64] *in eam ipsam noctem, quæ decederet* [65], *insidias comparatas fuisse: auctores scelesti con-*

57. *Excitaverunt.* V. VIII. 8. 9 §. 15.

58. *Sopitum mero ac somno.* Virg. Aen. IX. 189.

Somno, vinoque sepulti
Procubuere.

Ovid Metam. III. 608.

Ille mero, somnoque gravis.

Ennius Ann. III.

Nunc hostes vino domiti, somnoque sepulti.

Noster VIII. 10. 18.

59. *Mente conlecta* i. animo recepto. V. *Freinshemii Indicem.*

60. *Quid adferrent* n. novi. Virg. Aen. II. 75.

Quidve ferat, memoret.

61. *Non ex toto aversari*, quia me innoxium præstiterunt, fratri meliorem mentem injecerunt, ut scelus conceptum corrigeret, antequam perpetraretur. V. *Raderum.*

62. *Frater pœnitentiam ageret* i. fratrem pœniteret. Tacit. Orat. XV. 3. *Neque illius, inquit, sermonis mei pœnitentiam ago.*

63. *Per se* i. ipsum, qui loquebatur. Nam & hoc pertinebat ad exculpandam domum, ut scilicet alter fratrum pœnitentiam ageret; alter non innoxius tantum, sed etiam indicii delator, atque minister esset. V. *Freinshemium.*

64. *Indicium*, cujus merces solet esse impunitas. Ascon. in Cicer. p. 30. *Certa sunt, in quibus impunitas indici datur, ut in causa proditionis, majestatis, & si quid hujusmodi est.* quem V. & V. II. 7. §. 12. Unde *Volturtius interrogatus*, &c. *ubi fide publica dicere jussus est, omnia, uti gesta erant, aperit.* Sallust. Bell. Catil. c. 47. *Indicium profiteri* in simili causa dicit Tacit. Ann. VI. 3. 6. *Et summum supplicium decernebatur, ni professus indicium foret. Indicem* περιφράζει Senec. de Clement. I. 9. *Unus ex conscriis deferebat.* Asconii tamen definitionem non semper observant Latini: nec observavit Curtius Noster tum V. II. 7. quia certum est Patronem nunquam cum conjuratis consilium iniisse, nec propositam illi impunitatem fuisse, tum VI. 7. 23. quia ex conjuratorum numero non fuit, nec proposita impunitate Dymni, audaciæque ejus satellites atque administros detulit Cebalinus. V. & *Calvin. in Senecam.*

65. *Decederet* i. finiretur, paulatim exigeretur, cessaret. Ita

24 *consilii esse, quos minime crederet Rex.* Tum Epimenes cuncta ordine, consciorumque nomina exponit. Callisthenem, non ut participem facinoris nominatum esse constabat; sed *solitum puerorum sermonibus vituperantium criminantiumque Regem faciles*[66] *aures præ-*
25 *bere.* Quidam adjiciunt, *quum Hermolaus apud eum quoque verberatum se a Rege*[67] *quereretur, dixisse Callisthenem: meminisse debere eos jam viros esse*[68]. *idque an ad consolandam patientiam verberum; an ad incitandum*[69] *juvenum dolorem dictum esset, in ambiguo*[70] *fuisse.*
26 Rex animi corporisque sopore discussio, quum tanti periculi, quod evaserat, imago oculis oberraret[71]; Eurylochum quinquaginta talentis[72] & cujusdam Tyridatis opulenti bonis donat protinus; fratremque, antequam pro salute ejus precaretur, restituit[73].
27 Sceleris autem auctores, interque eos Callisthenem *vinctos adservari* jubet: quibus in regiam adductis, toto die & nocte proxima, mero ac vigiliis gravis, ad-

noctis umbram decedere dicit Virg. Ecl. VIII. 14. *ruere noctem* Aen. VI. 539. Serv. Aen. VI. 255. *Illo loco, quo dicit: nox ruit Aeneæ, finitur significat. Cadere sidera* Prop. IV. 4. 32. Virg. Aen. II. 9. Et *Sol decedens* de diei fine appetente dicitur Ecl. II. 77.

66. *Faciles* i. paratas, benignas, *propitias* Noster IX. 3. 6. Cic. ad Q. Fratr. I. 1. *Facilem se in hominibus audiendis, admittendisque præbere.*

67. *A Rege* i. *Regis jussu*, n. 7. Id enim Rex videtur fecisse, quod ipsius jussu fecit alius. Ad eundem modum interpretor §. 15.

68. *Eos jam viros esse*, adeoque indignissimam rem videri, adhuc puerorum more verberibus castigari; tantam ergo injuriam, & contumeliam a *viris* non modo non ferendam, sed omnibus modis ulciscendam. Et hoc est, quod Noster dicit: videri hoc dictum a Callisthene *ad dolorem juvenum incitandum.* Vel *viros jam esse*, illorumque esse fortia pati: adeoque non ægre ferendam corporis castigationem, nec puerorum modo lamentandum. V. *Raderum*, & ex illo *Freinshemium.*

69. *Incitandum* i. augendum. Tacit. Ann III. 25. 1. *Quam senior Augustus post Julias rogationes incitandis cœlibum pœnis sanxerat.* Noster VII. 2. 38.

70. *In ambiguo* i. in dubio, in incerto.

71. Oculis *oberraret, in oculis esset* n. 20.

72. *Quinquaginta talentis* i. triginta millibus Philippeorum. V. *Raderum.*

73. *Restituit*, heeft pardon gegegeven. V. *Freinshemii Indicem.*

74. *Consilium* non totius exercitus, ut in Philotæ causa VI. 8. 23. sed optimatium tantum.

75. *Devotis* i. destinatis morti. Horat. Od. IV. 14. 18. *Devota morti capita liberæ.* Germanicus in Arat. Phænom. *devotus pœnæ.* Augustus in oratione funebri Marcello nepoti dicta: *Marcellum immaturæ morti devotum fuisse*, apud Serv. in Aen. I. 716. Ubi Virgilius: *Pesti devota futuræ.* V. *Loccenii Indicem.* Noster n. 18. IX. 6. 21.

76. *Præter Callisthenem*, cujus facti rationem ipse Alexander exponit VIII. 8. 19.

77. *Cogitassent tantum facinus* i. tam nefariæ conjurationis consilium iniissent. Sueton. Tib. c. 19. *Tormentis expressa confessio cogitati facinoris.* Justin. XXI. 4. 4. *Ne plus negotii faceret res cognita, quam cogitata.* Noster VII. 7. 30: II. 35.

adquievit. Postero autem frequens consilium[74] ad- 28
hibuit, cui patres propinquique eorum, de quibus agebatur, intererant; ne de sua quidem salute securi: quippe Macedonum more perire debebant, omnium devotis[75] capitibus, qui sanguine contigissent eos. Rex *introduci conjuratos, præter Callisthenem*[76], 29
jussit: atque, quæ agitaverant, sine cunctatione confessi sunt. Increpantibus deinde universis eos; ipse 30
Rex, *quo suo merito tantum in semet cogitassent facinus*[77]*?* interrogat.

CAP. VII.

ARGUMENTUM.

In Alexandri crudelem superbiam, & superbam crudelitatem invehitur Hermolaus.

STupentibus cæteris, Hermolaus; *Nos vero*, in- 1
quit, *quoniam, quasi nescias, quæris; occidendi te consilium inivimus, quia non, ut ingenuis*[1] *imperare cœpisti,*

NON, *ut ingenuis*, qui servi-
les contumelias & sordida imperia ferre non possunt. Recte Seneca de Clem. I. 18. *Servis imperare moderate, laus est & in mancipio cogitandum est, non quantum illud impune pati possit, sed quantum tibi permittat æquique bonique*

2 cœpisti, *sed quasi in mancipia* [2] *dominaris.* Primus ex omnibus pater ipsius Sopolis *parricidam etiam parentis* [3] *sui* clamitans esse, consurgit; & ad os manu objecta, *scelere & malis insanientem* [4], *ultra negat audien-*
3 *dum.* Rex, inhibito patre, *dicere Hermolaum* jubet, *quæ ex magistro* [5] *didicisset Callisthene.* & Hermolaus, *Utor*, inquit, *beneficio tuo, & dico, quæ nostris malis di-*
4 *dici. Quota pars Macedonum sævitiæ tuæ supersit? quotusquisque* [6] *non e vilissimo sanguine* [7]*? Attalus, & Philotas, & Parmenio, & Lyncestes Alexander, & Clitus, quantum ad hostes pertinet, vivunt, stant in acie, te clypeis suis protegunt, & pro gloria tua, pro victoria vulnera*
5 *accipiunt: quibus tu egregiam gratiam retulisti. Alius* [8] *mensam tuam sanguine suo adspersit* [9]*: alius* [10] *ne simplici quidem*

bonique naturæ: quæ parcere etiam captivis, & pretio paratis jubet. Quanto justius jubet hominibus liberis, ingenuis, honestis, non ut mancipiis abuti, sed his, quos gradu antecedas, quorumque tibi non tradita servitus sit, sed tutela?

2. *Mancipium* notione generaliori significat cujusvis rei dominium. Lucret. III. 985.

Vitaque mancipio nulli datur, omnibus usu.

Cic. Fam. v. 29. *Sum* χρήστει μὲν *tuus,* κτήσει δὲ *Attici. Ergo fructus est tuus, mancipium illius.* Et 30. *Cujus quando proprium te esse scribis mancipio, & nexu: meum autem usu, & fructu.* Inde homo in servitutem, & sub potestatem redactus, *mancipium* dicitur. Cicer. Attic. VIII. 11. *Conculcari miseram Italiam videbis proxima æstate ab utriusque mancipiis ex omni genere collecti.* V. pluribus de *mancipiis* agentem *Budæum Annot. prior. in Pand. p.* 110. In *mancipia* vero & servos potestas erat vitæ, & necis olim penes dominos, ut pluribus docent *Alex. Gen.* III. 20. *Pignor. de serv. p.* 11.

3. *Parricidam parentis* ex Macedonum lege, de qua VI. II. 20.

4. *Insanientem scelere, & malis*, quia singula hæc mentem excutiunt. Infr. X. 2. 42. V. *Freinshemii Indicem.*

5. *Magistro*: invidiose, quasi parricidii auctor illi fuisset Callisthenes. Infr. VIII. 8. 1. & 19.

6. *Quotusquisque* i. quot sunt, quot inveniuntur. Interrogative ponitur, & ad paucitatem refertur. Cicer. pro Cœl. *At fuit fama, quotusquisque eam effugere potest, in tam maledica civitate.* i. nemo fere. Noster IX. 3. 11.

7. *Non e vilissimo sanguine* i. non ex sanguine plebejo, aut gregario, sed principum & cognatorum genere nati. V. *Rademm.*

8. *Alius*, n. Clitus. VIII. 1. 52.

9. *Mensam tuam sanguine suo adspersit* i. ad mensam tuam est occi-

quidem morte [11] *defunctus est. duces exercituum tuorum in equuleum impositi, Persis, quos vicerant, fuere spectaculo. Parmenio indicta causa trucidatus est, per quem Attalum occideras. Invicem enim miserorum uteris ma-* 6
nibus ad expetenda supplicia: &, quos paulo ante ministros cædis habuisti; subito ab aliis jubes trucidari. Obstre- 7
punt [12] subinde cuncti Hermolao. pater supremum [13] strinxerat ferrum percussurus haud dubie, ni inhibitus esset a Rege: quippe Hermolaum *dicere* jussit, perùtque, *ut causas supplicii augentem* [14] *patienter audirent.* Ægre ergo coercitis, rursus Hermolaus: 8
quam liberaliter, inquit, *pueris rudibus ad dicendum agere* [15] *permittis! at Callisthenis vox carcere inclusa est, quia solus potest dicere. Cur enim non producitur, quum* 9
etiam confessi audiuntur? nempe quia liberam vocem innocentis audire metuis, ac ne vultum quidem pateris. At- 10
qui nihil eum fecisse [16] *contendo* [17]*. sunt hic, qui mecum rem*

occisus. Virg. Ecl. I. 8. *Illius aram imbuet agnus* i. ad illius aram agnus immolabitur Horat. Od. IV. 11. 7. *ara immolato spargitur agno* i. agnus ad illam cæditur.

10. *Alius* n. Philotas VI. 11. 16.

11. *Simplici morte* i. uno supplicii genere. Liv. XL. 24. *Ita innoxius adolescens, quum in eo ne simplici quidem genere mortis contenti inimici fuissent, interficitur.* V. *Freinshemii Indicem.*

12. *Obstrepunt.* Tacit. Ann. IV. 42. 2. *Nam postulato Votieno ob contumelias in Cæsarem dictas, testis Æmilius e militaribus viris, dum studio probandi cuncta refert, & quamquam inter obstrepentes magna adseveratione nititur, audivit Tiberius probra, queis per occultum lacerabatur.*

13. *Supremum* i. ad ultimum. Tacit. Hist. IV. 14. 6. *Instare delectum, quo liberi a parentibus, fratres a fratribus, velut supremum dividantur.* Qui *postremum* eodem sensu utitur Ann. III. 74. 8. *Ac tunc Tiberius Blæso postremum.* V. *Freinshemii Indicem.*

14. *Augentem* n. novis ex temerario sermone delictis. V. *Freinshemii Indicem.*

15. *Agere* i. orare, *dicere.* Cicer. pro Manil. *Hic locus ad agendum amplissimus, ad dicendum ornatissimus* i. ad orationem habendam. Noster IX. 3. 4. *Agere* dicitur orator, quia causam, & gestum vultus ac corporis *agit*, uti comœdiarum & tragœdiarum *actores* dicuntur, quia diversorum hominum gestus *agunt* i. effingunt, repræsentant in scena. *Agere cum populo* quid sit, docent *Festus*, & *Gell. N. A.* XIII. 15.

16. *Fecisse* i. commisisse. Cicer. pro Cluent. *Hoc ipso fere tempore Strato ille medicus domi fur-*

rem pulcherrimam 18 *cogitaverunt: nemo est, qui con-*
scium fuisse 19 *nobis Callisthenem dicat. quum morti olim*
11 *destinatus sit a justissimo & patientissimo Rege. Hæc ergo*
sunt Macedonum præmia, quorum, ut supervacuo & sorai-
do abuteris 20 *sanguine! At tibi triginta millia mulorum* 21,
captivum aurum vehunt, quum milites nihil domum præter
gratuitas 22 *cicatrices* 23 *relaturi sint. Quæ tamen omnia*
tolerare potuimus, antequam nos barbaris dederes, & no-
12 *vo more victores sub jugum mitteres* 24 *Persarum te vestis*
& disciplina delectat: patrios mores 25 *exosus es. Persa-*
rum ergo, non Macedonum, Regem occidere voluimus; & te
13 *transfugam* 26 *belli jure persequimur. Tu Macedonas vo-*
luisti

furtum fecit, & cædem ejusmodi.

17. *Contendo* i. affirmo, adseveranter dico. Nep. Epam. VIII. 1. *Quibus ille permissi, ut omnem causam in se transferrent, suaque opera factum contenderent,* &c.

18. *Rem pulcherrimam* i. Alexandri cædem. Tacit. Ann. 1. 8. 7. *Quum occisus Dictator Cæsar, aliis pessimum, aliis pulcherrimum facinus videretur.* Noster VI. 7. 10.

19. *Conscium fuisse* conjuratis Callisthenem dicit Arrian. IV. 268. *Quam quidem ob causam crediderim facile fidem adhibitam fuisse delatoribus, qui Callisthenem insidiarum, quæ Alexandro per pueros structæ erant, conscium fuisse accusarant.*

20. *Abuteris* n. cum injuria. Ita enim Donatus in Phorm. II. 3. 66. *Utimur cum honore, abutimur cum injuria.* Senec. de Clement. I. 12. *Alioquin ubi quiescenti pariæ metuuntur, incurrere in pericula juvat, & aliena anima abuti.*

21. *Triginta millia mulorum: ab innumeris aurum fuisse circumlatum camelis* dicit *Plutarch. de fortun. Alex.* II. 24. V. de hoc loco Auctoris varie disserentes *Lipsi. Admir. Not.* III. 2. *Glareanum*, & ex hoc *Freinshemium.*

22. *Gratuitas* i. sine præmio, sine mercede. Cicer. de LL. 1. *Quid? liberalitas gratuitane est, an mercenaria? si sine præmio benigna est, gratuita: si cum mercede, conducta.* Noster VIII. 12. 6.

23. *Cicatrices* i. vulnera, quibus *corpora patriæ* Macedonum intueri Alexandrum jubet Cœnus IX. 3. 10.

24. *Sub jugum mittere* proprie quid sit, docet Liv. III. 28. *Tribus hastis jugum fit, humi fixis duabus, superque eas transversa una deligata.* Hermolao *sub jugum mittere* μεταφορικῶς est transire ad aliorum habitum, & mores, & illorum more, qui victi erant, *genua Regi ponere, illumque venerari, ut Deum.* II. 13. V. *Raderum.*

25. *Patrios mores.* Unde *patriæ morem ejurasse*, emendante *Boxhornio*, Alexandrum dicit *Justin.* XII. 4. 1. & *tædio morum*, &

luisti genua tibi ponere, venerarique te, ut Deum: Tu Philippum patrem 27 *aversaris, & si quis Deorum ante Jovem haberetur* 28, *fastidires etiam Jovem. Miraris, si liberi homines superbiam tuam ferre non possumus? Quid speramus ex te, quibus aut insontibus moriendum est; aut, quod tristius morte est, in servitute vivendum? Tu quidem, si* 14 15
emendari 29 *potes, multum mihi debes* 30. *ex me enim scire cœpisti, quod ingenui homines ferre non possunt. De cætero parce* 31, *quorum orbam senectutem* 32 *suppliciis ne oneraveris* 33. *nos jube duci* 34, *ut, quod ex tua morte petieramus* 35, *consequamur ex nostra.* Hæc Hermolaus.

CAP.

& *cultus Macedonici vestem*, & *instituta Persica adsumpsisse* affirmat *Val. Max.* IX. 5. 1. *ext.*

26. *Transfugam*, ubicunque inventus esset, sive in hostico, sive in pacato loco, licebat etiam non exauctoratum sine metu *legis Corneliæ de sicariis*, cuilibet, quasi hostem, interficere. V. *Fab. Semest.* I. 18. *Cujac. Observ.* IV. 9.

27. *Philippum patrem.* Val. Max. IX. 5. 1. ext. *Fastidio Philippi Jovem Hammonem patrem adscivit.*

28. *Ante Jovem haberetur* i. Jovi anteponeretur. V. *Freinshemii Indicem.*

29. *Emendari* i. Corrigi. Cic. L. L. III. *Ut vitiis principum infici solet tota civitas, sic emendari & corrigi continentia.* Proprie *emendare* est *mendas* tollere i. errores. Cic. ad Attic. II. 16. *Me rogat, ut annales suos emendem & edam.*

30. *Multum mihi debes*, quia utilibus te instruo præceptis ad bene imperandum.

31. *Parce* n. parentibus, & cognatis nostris. VIII. 8. 18.

32. *Orbam senectutem* i. *senes*, quos *orbos* per juvenum mortem facis. V. *Glareanum.*

33. *Suppliciis ne oneraveris* i. ne puniveris. Plaut. Amph. I. 1. 172. *Onerandus est pugnis.* Translatum ab *oneribus*, quæ jumentis imponimus.

34. *Duci.* Jctorum est verbum, quo vel in jus, vel in carcerem, vel ad supplicium aliquem abripi significant. Plin. Epist. X. 97. *Supplicium minatus, perseverantes duci jussi.* Sueton. Calig. c. 27. *A calvo ad calvum duci imperavit.* Flor. III. 21. 28. *Ut obsides jure belli, & modo morte damnati duci jubentur.* Noster. X. 4. 1. Plena formula legitur apud Sueton. Tiber. c. 57. *Scurram duci ad supplicium imperavit*, & Cicer. Catil. I. *Ad mortem te, Catilina, duci jam pridem oportebat.*

35. *Quod ex tua morte petieramus*, &c. i. libertatem, ut saltem morte liberemur a servitute, & tyrannide. V. *Raderum.*

CAP. VIII.

ARGUMENTUM.

Hermolao respondet, Callisthenem, & reliquos conjuratos necari jubet Alexander.

1 AT Rex: *Quam falsa sint*, inquit, *quæ iste tradita a magistro suo dixit; patientia mea ostendit*[1]. *Confessum enim ultimum*[2] *facinus, tamen ut vos quoque, non solum ipse, audiretis, expressi; non imprudens*[3], *quum permisissem huic latroni*[4] *dicere, usurum eum rabie, qua compulsus est, ut me, quem parentis loco*[5] *colere debet, vellet occidere. Nuper, quum procacius*[6] *se in venatione gessisset; more patrio, & ab antiquissimis Macedoniæ Regibus usurpato, eum castigari jussi. Hoc & oportet fieri, &, ut a tutoribus*[7] *pupillu*[8], *a maritis*

QUam falsa sint, patientia mea ostendit: quia, si istis essem moribus, quibus me videri iste voluit, jam pridem indicta causa eum occidissem. Elegans est illud in hanc rem, quod de Augusto narrat Sarisberiensis, qui cuidam in publico inclamanti, *o tyranne!* respondit, *si essem, tu non diceres.* V. *Freinshemium.*

2. *Ultimum* i. deterrimum. Senec. de Clement. 1. 23. *Multo minus audebant liberi nefas ultimum* i. parricidium, quo nihil deterius, *admittere, quamdiu sine lege crimen fuit.* Noster VI. 3. 33. IX. 11. V. 12. 17.

3. *Imprudens* i. insciens, nescius. Plaut. Aul. 1. 1. 23.
Ne mihi verba imprudenti duit.
Noster IX. 2. 31.

4. *Latro* dicitur, qui conjuravit in principem. Infr. *n.* 19. V. *Freinshemii Indicem.*

5. *Parentis loco.* Ita *Lysimachus ferocissimo leoni objectus, magno animo, Regis, veluti parentis, contumeliam tulit.* Justin. XV. 3. 10. Eleganter Epictetus Enchir. c. 37. *Pater est? præcipitur, curam ejus agendam, cedendum ei in omnibus: si convicietur, si verberet, ferendum esse.*

6. *Procacius* i. protervius, petulantius, *vreveligh. Procaces meretrices* dicit Festus *ab assidue poscendo. Procari*, ombeschaemt eyschen. Liv. XXVIII. 24. *Stipendium procacius flagitare, quam ex more, & modestia militari.* Noster X. 2 15. Hermolai *procacitatem* V. VIII. 6. 7.

7. *Tutoribus* id jus in *pupillos* apud Romanos quoque fuisse conjici potest ex definitione tutelæ, *quod sit vis, ac potestas in capite libero.* Nam *tutor non rebus duntaxat, sed etiam moribus pupilli præponitur* I. 12. §. 3. de administr. tut. V. *Freinshemium* & *Ernst. Observ.* II. 35.

8. *Pupillus* est impubes, qui desiit in patris potestate esse, vel morte, vel emancipatione, & cepit esse in potestate tutoris. V. *Jctos.*

9. *Maritis in uxores* jure quidem hanc potestatem concedi, sed sapientes & cordatos viros ea uti non solere, prolixe probat *Tiraquell. in leg. conn.* 1. 8.

10. *Servis*, pædagogis. Plaut. Bacch. III. 3. 20: 21. 29: 30.
Ante Solem exorientem nisi in palæstram veneras,
Gymnasii præfecto haud mediocres pœnas penderes.
Cum librum legeres, si unam peccavisses syllabam,
Fieret corium tam maculosum, quam est nutricis pallium.

11. *Suæ servit causæ*, quia parricidas parricida defendit.

12. *Convictum* insidiarum, *overtuyght.* Cicero Phil. II. *Teque in isto ipso convinco non inhumanitatis solum, sed etiam amentiæ.* Noster IX. 8. 9.

13. *Probra* i. convicia. *Probrum* pro crimine ipso quandoque accipitur; sed quid ex hujusmodi delictis ignominia oritur, solentque ea a convicientibus objici, frequentior usus obtinuit, ut pro *ignominia, convicisque* accipiatur. V. *Alciat. de verb. sign. f.* 132. Noster *n.* 19. IX. 10. 28. X. 7. 5.

14. *Regum clementia in illorum, qui parent, ingeniis sita est.* Recte enim Theopompus interrogatus, *quid ita Sparta floret? quianc Reges recte imperare scirent?* respondit: *imo, quia cives parere.*

ritis uxores[9], *servis*[10] *quoque pueros hujus ætatis verberare concedimus. Hæc est sævitia in ipsum mea, quam impia cæde voluit ulcisci.* 4 *Nam in cæteros, qui mihi permittunt uti ingenio meo, quam mitis sim, non ignoratis; & commemorare supervacuum est. Hermolao parricidarum supplicia non probari, quum eadem ipse meruerit, minime hercule admiror. nam quum Parmenionem & Philotam laudat, suæ servit causæ*[11]. 5 *Lyncesten vero Alexandrum bis insidiatum capiti meo a duobus indicibus liberavi: rursus convictum*[12], 6 *per biennium tamen distuli: donec vos postularetis, ut tandem debito supplicio scelus lueret. Attalum, ante quam Rex essem, hostem meo capiti fuisse meministis.* 7 *Clitus utinam non coegisset me sibi irasci. cujus temerariam linguam probra*[13] *dicentem mihi & vobis diutius tuli, quam ille eadem me dicentem tulisset. Regum ducumque clementia, non in ipsorum modo, sed etiam in illorum, qui parent, ingeniis sita est*[14]. 8 *Obsequio mitigantur*

tigantur imperia: ubi vero reverentia exceſſit animis, & ſumma imis confundimus, vi opus eſt, ut vim repellamus.
9 *Sed quid ego mirer iſtum crudelitatem mihi objeciſſe; qui avaritiam exprobrare auſus ſit? Nolo ſingulos veſtrum excitare*[15], *ne inviſam*[16] *liberalitatem meam faciam, ſi pudori veſtro gravem fecero. Totum exercitum adſpicite: qui paulo ante nihil, prater arma, habebat, nunc argenteis*[17] *cubat lectis; menſas auro*[18] *onerant*[19]; *greges ſervorum*
10 *ducunt*[20]: *ſpolia de hoſtibus ſuſtinere non poſſunt*[21]. *At enim Perſæ, quos vicimus, in magno honore ſunt apud me! Equidem moderationis meæ certiſſimum indicium eſt, quod ne victis quidem ſuperbe impero. Veni enim in Aſiam, non ut funditus*[22] *everterem gentes; nec ut dimidiam partem*

parere. Plutarch. Apophth. Lacon. c. 65. Unde *Domitiani natura præceps in iram, & quo obſcurior, eo irrevocabilior, moderatione tamen, prudentiaque Agricolæ leniebatur.* Tacit. Agric. XLII. 6. Expreſſit hunc locum Noſter ex Iſocratis Nicocle, quem dixiſſe perhibet Iſocrates: *Non ſolum conſiderandum eſſe ingenium tyrannorum, cur benigni & difficiles ſint, ſed civium quoque mores. Multi enim jam obimprobitatem civium aſperius imperare, quam vellent, ſunt coacti.* V. *Freinshemium, Loccenium, Camerar. Hor. Subc.* I. 88. & *Lipſ. Polit.* VI. 5. 33.

15. *Excitare*, gaande maaken. Supr. VIII. 6. 22.

16. *Inviſam*, quia, ut apud Terentium Soſia And. I. 1. 16.

Iſthæc commemoratio
Quaſi exprobratio eſt immemoris beneficii.

Unde apud Lucian. Tom. II. p. m. 947. Chronoſolon, ſive Saturnalium legumlator: *De muneribus quam modeſtiſſima ſimul, & quam pauciſſima verba fiunto, neque grave quicquam in literis quisquam aſcribito, nec odioſe laudato, quæ mittuntur.*

17. *Argenteis* i. argento inductis, cum *ex ſolido argento lectos & tricliniares, & cubiculares*, ut inuſitatos Heliogabalo tribuat *Lamprid. c.* 20.

18. *Auro* i. aureis vaſis. Sueton. Calig. c. 37. *Convivis ex auro panes & opſonia apponeret.*

19. *Menſas onerant* i. in menſis plurima apponunt. Ita *lancibus oneratas aras*, in quibus plurimæ lances erant appoſitæ, dicit *Virg.* XII. 215.

20. *Ducunt* i. penes ſe habent. Terent. Heaut. II. 3. 5. *Ancillarum gregem ducunt ſecum.*

21. *Suſtinere non poſſunt* i. propter multitudinem non capiunt, neque ferre, aut vehere poſſunt, *Sy weten niet, waar Sy daar met heenen ſullen.* V. *Freinshemii Indicem.*

22. *Funditus* i. plane, omnino. Cicer. pro Dom. *Civitatem funditus evertiſti.* Quid *fundus* V. IV. 2. 19. §. 84.

23. *Victo-*

rem terrarum ſolitudinem facerem; ſed ut illos quoque, quos bello ſubegiſſem, victoriæ meæ non pœniteret[23]. *Itaque militant vobiscum, pro imperio veſtro ſanguinem fundent, qui ſuperbe habiti rebellaſſent. Non eſt diuturna poſſeſſio*[24], *in quam gladio inducimur*[25]: *beneficiorum gratia ſempiterna eſt. Si habere*[26] *Aſiam, non transire volumus; cum his communicanda eſt noſtra clementia: horum fides ſtabile & æternum faciet imperium. Et ſane plus habemus, quam capimus. inſatiabilis autem avaritiæ eſt, adhuc implere velle, quod jam circumfluit*[27]. *Verum tamen eorum mores in Macedonas transfundo*[28]! *In multis enim gentibus eſſe video, quæ non erubeſcamus imitari*[29]: *Nec aliter tantum imperium apte regi poteſt, quam ut quædam & tradamus illis; & ab iisdem diſcamus. Illud pene dignum riſu fuit, quod Hermolaus poſtulabat a me, ut averſarer Jovem, cujus oraculo adgnoſcor. An etiam, quid Dii reſpondeant, in mea poteſtate eſt? Obtulit nomen filii mihi: recipere ipſis rebus, quas agimus, haud alienum*

11 12 13 14 15

23. *Victoriæ meæ non pœniteret.* Liv. V. 27. *Nec vos fidei noſtræ, nec nos imperii veſtri pœnitebit.* Nam, ut idem ait Liv. VIII. 13. *id firmiſſimum longe imperium eſt, quo obedientes gaudent.*

24. *Non eſt diuturna poſſeſſio*, &c. Recte Saluſt. ad C. Cæſarem de Rep. ord. Orat. I. *Equidem ego cuncta imperia crudelia, magis acerba, quam diuturna, arbitror. Contra, qui benignitate, & clementia imperium temperavere, his læta & candida omnia viſa, etiam hoſtes æquiores, quam aliis cives.*

25. *Inducimur* i. introducimur. Sueton. Calig. c. 12. *Ut ſibi in curiam præfectum prætorii inducere liceret.* Noſter V. 6. 2.

26. *Habere* i. firmiter poſſidere, retinere. Flor. IV. 8. 1. *Contractis infelicis belli reliquiis Siciliam, Sardiniamque habebat.* V. *Freinshemii Indicem.*

27. *Circumfluit*, rondtom heenen overloopt. *Campi Euphrate, & Tigre circumflui* ſunt Tac. Ann. VI. 37. 5. *circum quos Euphrates, & Tigris fluunt.*

28. *Transfundo* i. transfero. Cic. Phil. II. *Omnem amorem abjecit illinc, atque in hanc transfudit.* Proprie *transfundere* eſt ex uno in aliud vas *fundere.* Colum. XII. 12. *Deinde eam ſæpius in alia vaſa transfuderunt.*

29. *Non erubeſcamus imitari.* Ira & Cæſar apud Saluſt. Bell. Catil. c. 51. *Majores noſtri, P. C. neque conſilii, neque audaciæ unquam eguere: neque ſuperbia obſtabat, quo minus inſtituta aliena, ſi modo proba erant, imitarentur.*

alienum 30 *fuit. Utinam Indi quoque Deum esse me credant* 31 *! Fama enim bella constant ; & sæpe etiam, quod*
16 *falso creditum est, veri vicem obtinuit* 32. *An me luxuriæ indulgentem putatis arma vestra auro argentoque adornasse ? Adsuetis nihil vilius hac videre materia, volui ostendere, Macedonas invictos cæteris nec auro quidem*
17 *vinci. Oculos ergo primum eorum, sordida omnia & humilia* 33 *spectantium* 34, *capiam* 35, *& docebo nos, non auri aut argenti cupidos, sed orbem terrarum subacturos venisse. Quam gloriam tu parricida intercipere voluisti, & Macedonas Rege adempto* 36 *devictis gentibus dedere.*
18 *At nunc mones me, ut vestris parentibus parcam ! Non oportebat quidem vos scire, quid de his statuissem, quo tristiores periretis, si qua vobis parentum memoria & cura est : sed olim istum morem occidendi cum sceleſtis insontes pro-*

30. *Rebus, quas agimus, haud alienum.* i. opportunum ad res gerendas, haud male conveniens rebus. Idem Alexandrum monet Diogenes apud Lucian. Dial. Diog. & Alex. *Attamen istud illorum mendacium, Alexander, ad res gerendas haud quaquam tibi fuit inutile, propterea quod vulgus te verebatur, metuebatque, quum Deum esse crederet. Utile enim est civitatibus, ut se viri fortes, etiamsi falsum sit, ex Diis genitos esse credant: ut eo modo animus humanus, velut divinæ stirpis fiduciam gerens, rei magnas aggrediendas præsumat audacius, agat vehementius, & ob hoc impleat ipsa securitate felicius*, ut Varro dicit apud *Augustin. de Civ. Dei* III. 4. V. *Freinshemium.*

31. *Indi Deum esse me credant*, quod credidisse narrat Nostor VIII. 10. 1.

32. *Veri vicem obtinuit*, quia apud vulgus non semper valet id, quod est, sed etiam, quod videtur esse. Liv. XXXIV. 12. *Sæpe vana pro veris, maxime in bello valuisse : & credentem se aliquid auxilii habere, perinde atque haberet, ipsa fiducia & sperando atque audendo servatum.*

33. *Sordida omnia & humilia* i. ærea æra, aut ferro rubiginoso squalentia, nihil opulenti, nihil ornati. V. *Freinshemium.*

34. *Spectantium* i. Indorum, qui nihil *exspectant* adventu nostro, quam &c. *Spectare* simplex hoc significatu capi pene inducor, ut credam, quum toties hujus loco reperiam. V. *Freinshemium.*

35. *Capiam*, tanquam ex insidiis, præstringamque, & hanc speciem non opinantibus objiciam. V. *Freinshemium.*

36. *Adempto* i. vita defuncto. Catul. LXVIII. 10. & 46.

Misero frater adempte mihi.

Ovid. de Pont. I. 9. 41.

Jure igitur lacrymas Celso libamus adempto.

37. *Sol-*

propinquos parentesque solvi 37. *& profiteor in eodem honore futuros omnes eos, in quo fuerunt. Nam tuum* 19
Callisthenem, cui uni vir 38 *videris, quia latro es, scio, cur produci velis : ut coram his probra, quæ modo in me jecisti* 39, *modo audisti* 40, *illius quoque ore referantur. Quem, si Macedo esset, tecum introduxissem ; dignissimum te discipulo magistrum : nunc Olynthio* 41 *non idem juris est.* Post hæc consilium dimisit, *tradique damna-* 20
tos hominibus 42, *qui ex eadem cohorte erant*, jussit. Illi, ut fidem suam sævitiæ Regi adprobarent 43, excruciatos 44 necaverunt 45. Callisthenes quoque tor- 21
tus 46 interiit 47 : initi consilii in caput Regis innoxius

37. *Solvi.* V. x. 2. 5. §. 9.

38. *Vir* n. fortis. V. VIII. 6. 25. §. 67.

39. *In me jecisti* i. mihi dixisti, mihi ingessisti. Ovid. Metam. v. 664. *Convicia victæ Ilionæ jacerent.* Prop. II. 7. 20. *In nostrum jacies verba superba caput.* Convicia enim & probra sunt quasi tela, quæ *ejaculatur* irascentis rabies. Luctat. in Stat. Theb. I. 451. *Jactæ, quasi quæ vulnera facerent.* V. *Gebhard. in Propertium.*

40. *Audisti* Callisthenem, quum illi adesses, in me evomentem, & quæ in me jaceres, tibi præcipientem. Callisthenes enim sæpius Hermolai præceptor dicitur ab Alexandro.

41. *Olynthio* i. cum Olynthius sit. *Olynthus* fuit Thraciæ urbs maxima, antiqua, nobilis, rebus omnibus aucta & onerata, cum qua gravia bella gessit Amyntas Macedo, & quam exscidit Philippus Amyntæ filius, Alexandri Magni pater quia per misericordiam receperat post cædem unius, duos fratres ejus, quos ex noverca genitos, velut participes regni interficere gestiebat. V. *Cicer. Verr.* III. *Diodor.* XVI. 54. *Justin.* VII. 4. 6. VIII. 3. 10. *Demosthenis Olynthiacas.* Callisthenis vero patriam adducit, ut memoria vetustissimæ hujus simultatis Macedonum exasperaret animos. *Olynthium* illum fuisse docuimus VIII. 5. 13. §. 40.

42. *Hominibus, qui ex eadem cohorte erant*, ut nimirum ita vindictam expeterent illatæ in societatem suam infamiæ. V. *Freinshemium.*

43. *Adprobarent* i. testatam facerent. V. VI. II. 29.

44. *Excruciatos* ante mortem, exemplo Philotæ VI. II. 15-18. Crudelitas illa maxime in usu fuit apud veteres : unde quasi solennis scriptorum formula, *excruciatum necare.* Liv. XXV. 25. *Necati omnes excruciati sunt.* Suet. Aug. c. 14. *Quasi eundem mox & discruciatum necasset.* Cic. pro *Manil. Legatum P. R. Consularem, vinculis ac verberibus, atque omni supplicio excruciatum necavit.* V. *Freinshemium.*

45. *Necaverunt.* Arrian. IV. 272.

xius; sed haudquaquam aulæ & adsentantium accom-
22 modatus [48] ingenio. Itaque nullius cædes majorem apud Græcos [49] Alexandro excitavit invidiam, quod præditum optimis moribus artibusque, a quo re-

vo-

272. *Tam Hermolaum, & cæteros comprehensos, a circumstantibus lapidibus obrutos fuisse.* Quod ad Craterum, Attalum & Alcetam statim Alexandrum scripsisse scribit *Plutarch. Alex. f.* 253.

46. *Tortus.* Ita Petron. c. 20. *Neque enim tam magnum facinus admisimus, ut debeamus torti perire. Excruciatum* modo Noster. *Tortus* interit, cujus morte simplici contenti non sumus, sed quem primum multos cruciatus perferre cogimus. *Tormenta* enim adhibuerunt Macedones, tum, ut de causa, quę minus liqueret, quæstio haberetur, ut docent exempla IV. 10. 33. VI. 10. 29: II. 35. tum ut sceleris participes hoc modo in pœnis hærerent acerbioribus. V. §. 45.

47. *Interiisse* Callisthenem nor. addito mortis genere dicit Curtius, quem *occisum* dicunt eodem modo Oros. III. 18. Senec. N. Q. VI. 23. *mori jussum* Valer. Max. IX. 3. 1. ext. *spiritu carere jussum* idem VII. 2. 8. ext. 3. Sed *lancea confossum* ab Alexandro scribit Senec. Suasor. 1. *cavea ferrea circumductum, pædore atque squalore oblitum, leoni postremo objectum excessisse e vita* Laert. Vit. Philos. V. 267. *septem menses in vinculis custoditum, ut in concilio, præsente Aristotele, judicaretur, ac quo tempore in Mallis Oxydracis Indiæ sauciatus fuit Alexander, ex corpore supra modum turgido, & morbo pediculari excessisse.* Plutarch. Alex. f. 253. *truncatis crudeliter omnibus membris, abscissisque auribus, ac naso, labiisque, deforme ac miserandum spectaculum redditum, cum cane in cavea clausum, & ad metum cæterorum circumlatum, eique venenum in remedia calamitatum a Lysimacho datum.* Justin. XV. 3. 4. *compedibus vinctum, in exercitu circumductum, ac postea morbo decessisse Aristobulus: tortum ac deinde crucifixum vitam finisse Ptolomæus. Adeo ne ipsi quidem scriptores, quorum magna est fides, quique tum temporis Alexandro aderant, de rebus manifestis, quæque, quo pacto gestæ essent, eos nequaquam latebant, inter se consentiunt.* Arrian. IV. 272.

48. *Accommodatus* i. aptus: Cic. de Clar. Orat. *Nec satis populari assensioni accommodatum.*

49. *Apud Græcos*, non tantum, verum etiam Romanos. Senec. N. Q. VI. 23. *Fuit Callisthenis nobile ingenium, & furibundi Regis impatiens. Hoc est Alexandri crimen æternum, quod nulla virtus, nulla felicitas bellorum redimet. Nam quoties quis dixerit, occidit Persarum multa millia: opponetur, & Callisthenem. Quoties dictum erit, occidit Darium, penes quem tunc magnum regnum erat: opponetur, & Callisthenem. Quoties dictum erit, omnia Oceano tenus vicit, ipsum quoque tentavit novis classibus, & imperium ex angulo Thraciæ usque*

vocatus ad vitam erat [50], quum interfecto Clito mori perseveraret; non tantum occiderit, sed etiam torserit indicta quidem causa. quam crudelitatem se- 23
ra pœnitentia consequuta est.

CAP.

usque ad Orientis terminos protulit: dicetur, sed Callisthenem occidit. Omnia licet antiqua ducum, regumque exempla transierit, ex his, quæ fecit, nihil tam magnum erit, quam scelus Callisthenes.

50. *A quo revocatus ad vitam erat* n. *placida & modesta oratione*, quum *Anaxarchus, quem consolandi ejus causa arcessitum, ad eum venisse* nulla Callisthenis mentione facta scribit *Arrian.* IV. 260. paulo vehementiore illum erexerit. Sic enim hoc conciliat Plutarch. Alex. f. 253. *Quamobrem intromissus* est Callisthenes Aristoteli necessarius, *& Abderita simul Anaxarchus. Callisthenes quidem modestis rationibus per quandam suavitatem adortus, sermone circuito mœrorem leniter excerpebat. Anaxarchus principio quandam philosophiæ viam sibi vindicaverat. Is igitur ingressus clamitabat: Hiccine est Alexander: quem quum orbis terrarum... is more mancipii luget abjectus, hominum leges & ignominiam reformidans, quibus ipse se legem, & justitiæ metam constituisse debuerat: per illam, quam victor obtinet, majestatem, non autem inanis cujusdam gloriæ cupiditate victum, servilem animum induere? An ignoras, inquit, proinde fas jusque cominus assidere Jovi: ut, quicquid Reges perpetraverint, licere, justumque esse intelligas.* Unde *jure interfectum Clitum Macedones decrevisse* dixit Noster VIII. 2. 12. *Ad vitam* vero *revocare* dicimus illos, quos hortamur, ut moriendi proposito spreto audentiores sint, & vivant. Cic. ad Attic. III. 6. *Quod me ad vitam vocas, unum efficis, ut a me manus abstineam.* Sueton. Octav. c. 53. *Gallum Terrinium senatorem, minus sibi familiarem, sed captum repente oculis, ob id inedia mori destinantem, præsens consolando revocavit ad vitam.* V. *Gronovium* exempla congerentem ad *Senec. Hippol.* 1. 264.

Serendis

CAP. IX.

ARGUMENTUM.

In Indiam Indo, Gange, Aceſine, Dyardene, Erymantho, aliisque fluminibus nobilem, cœli temperie variam, lino, avibus, aliisque animalibus, auro, gemmis & margaritis divitem movet Alexander: Indorumque ingenia, & Regum maxime luxuriam, nec non Gymnoſophiſtarum & Brachmanum vitam & ſapientiam luculenter & verboſe deſcribit Curtius.

1 SEd ne otium [1] ſerendis [2] rumoribus natum [3] a-
2 leret [4], in Indiam movit [5]; ſemper bello, quam poſt victoriam, clarior. India [6] tota ferme ſpectat

Serendis rumoribus natum eſſe otium ſuo exemplo docent apud *Tacit. Ann.* I. 16. 3. Pannonicę legiones, de quibus ſic ille: *Qui ſine Auguſti, & initiis Tiberii auditis, ob juſtitium aut gaudium, intermiſerat ſolita munia. Eo principio laſcivire miles, diſcordare, peſſimi cujusque ſermonibus præbere aures.*

2. *Serendis* i. ſpargendis, faciendis. Liv. XXVIII. 24. *At primo ſermones tantum occulti ferebantur.* Cæſ B. C. II. 17. 3. *Hæc omnibus ferebat ſermonibus*, ut in Indice legit *Freinshemius*. Proprie *ſerere* eſt ſeminare, Cæſ. B. C. III. 58. 6. *Frumenta, quæ fuerant intra munitiones ſata, conſumpſerant.* Noſter V. I. 27: 5. 24.

3. *Natum* i. factum, *Naſci* dicuntur etiam res inanimæ, quę quovis modo exiſtunt. Sic Propertius dicit *theatra nata* II. 18. 2. *naſci hiſtoriam* II. 1. 8. Cicero: *natum bellum, natam legem, nata judicia.*

Aleret i. majus fieri ſineret. Supr. VI. 6. 12. Dicimur recte *alere* res etiam incorporeas, quibus augendi & accreſcendi copiam facimus, & inſtrumenta ſuppeditamus. Ita *alere ſpem* Cic. Catil. I. *alere morbum* Nep. Attic. XXI. 6. *alere luxuriam* Idem Phoc. I. 4. Noſter *alere ignem* IV. 3. 4. VIII. 10. 8. *alere bellum* VII. 7. 17. Proprie *alere* eſt nutrire, alimentis ſuſtentare. Nep. Ariſt. III. 3. *Quo factum eſt, ut filiæ ejus publice alerentur.* Noſter VI. 5. 28: 4. 18.

5. *Movit* i. exercitum duxit, quia, qui cum exercitu proficiſcitur, illum ſeſe *movere* facit. Flor. II. 8. 8. *Quum ingenti ſtrepitu ac tumultu moviſſet ex Aſia.*

crat Orientem [7], minus in latitudinem, quam recta regione [8] ſpatioſa. Quæ Auſtrum [9], accipiunt [10], in 3
altius terræ faſtigium [11] excedunt; plana ſunt cætera,

6. *India* ab *Indo* flumine nomen habet, terminatur orientem & ſubſolanum verſus, adusque meridiem Oceano: a ſeptemtrionibus vero, Caucaſo monte, ad Tauri usque confinia: ab occidente & Japyge vento, ad Oceanum usque *Indo* amne. *Indiam* deſcribunt *Arrian.* V. *p. m.* 323. *Per. Indic. p. m.* 510. *Diodor.* II. 35. *Mel.* III. 7. *Strab.* XV. 418. *Plin.* VI. 17. *Solin. c.* 52. *Oroſ.* I. 2. *Herod.* III. *p. m.* 269. *Ortel. Theatr. Orb. f.* 102. Hanc intraſſe Alexandrum dicit & *Plin.* VI. 17. & ante illum Semiramim *Juſtin.* I. 2. 9. quibus & Cyrum addit *Strab.* XV. *p.* 414.

7. *Orientem* ſpectare Indiam docent quoque Strab. XV. 412. *Ea enim & maxima eſt, & ad Orientem expoſita.* Apulej. Flor. I. *Indi gens populoſa, cultoribus & finibus maxima, procul a nobis ad Orientem ſita.* Herod. III. 268. *Indi primi ſunt hominum, qui in Aſia ad auroram, & Solis ortum habitant.*

8. *Minus in latitudinem, quam recta regione* i. minus latam, quam longam. Diod. II. 35. *Totius Indiæ magnitudinem ab ortu verſus occaſum duodetriginta millibus ſtadiorum: a ſeptemtrionibus verſus meridiem duobus & triginta millibus definiunt.* Qui circumſcribit *latitudinem* octingentis ſeptuaginta quinque milliaribus Germanicis, *longitudinem* mille. Strab. XV. 418. *Regio rhombi figuram præbet.* Quibus, quum *rhombi* figura ſit longior, quam latior, docet idem, quod Curtius. Magis vero *longam, quam latam* eſſe Indiam veriſimum eſt, ſi procurrens e ſeptemtrione in Auſtrum ſpectes promontorium: ſi, inquam, diametrum a monte Imao, usque ad promontorium Comorinum, quæ ſunt duo extrema Indiæ, dimetiare; mininum enim quadringentis inter ſe leucis diſtant, quæ Germanica efficiunt milliaria viginti ſupra trecenta. V. *Raderum.*

9. *Auſtrum* i. meridiem. *Meridies*, inquit Gell. N. A. II. 22. *quoniam certo, atque fixo limite eſt, unum meridialem ventum habet: is Latine Auſter, Græce νότος nominatur, quoniam eſt nebuloſus atque humectus: νοτὶς enim Græce humor nominatur.* V. & *Salmaſ. Exerc. Plin. f.* 1252.

10. *Accipiunt* i. ſpectant. Ita *favonios accipere* dicitur Laurentinum Plinii Epiſt. II. 17. *Ad hoc patentibus feneſtris favonios accipit.* Et ejus Thuſci Epiſt. V. 6. *Accipit ab hoc auras quamvis ſereno & placido die.* V. *Freinshemii Indicem. Accipit* vero ſive ſpectat auſtrum promontorium Comorinum. Cujus accolas auſtrum ſpectare teſtatur & Herod. III. 270. *Hi Indi longius a Perſis abſunt, & vento auſtro obnoxii.*

11. *In altius terræ faſtigium excedunt* i. ſunt altiora terra reliqua Indiæ media. Extrema enim

tera, multisque inclitis amnibus Caucaſo [12] monte
4 ortis placidum per campos iter præbent. Indus [13] ge-
lidior [14] eſt, quam cæteri. aquas vehit a colore ma-
5 ris [15] haud multum abhorrentes. Ganges [16] amnis
ab

utrinque ſunt alta, Imaus mons & promontorium Comorinum. Inter utrumque hunc angulum montes interjacent continua per Indiam ſerie i. per totam Indiam extenduntur montes. Quod cum dico, accipe latus occidentale totum, quod ſeptemtrio ſtringit, & ab alto alluitur. Arrian. in periplo maris Erythræi 111. 28. *Poſt Barygazam*, Indiæ provinciam, *ſtatim continens vicina a Borea in Meridianum cardinem flectitur: unde regio illa Dachinaladis appellatur. Auſtrum enim illorum lingua Dachanus dicitur. Hujus pars ſuperior mediterranea ad Orientem vergens, multas regiones, deſerta, montes ingentes*, &c. *complectitur*. V. *Rauerum*, & ex illo *Freinshemium*.

12. *Caucaſo* Indico, non Pontico, quem & *Paropamiſum* vocant. Ita certe de Indi fonte Plin. VI. 20. *In jugo Caucaſi montis, quod vocatur Paropamiſus, adverſus Solis ortum effuſus*. Mel. III. 7. *Indus ex monte Paropamiſo ortus*. Arrianum V. §. 13. V. & VII. 3. 19.

13. *Indus* omnium Aſiæ, atque Europæ fluviorum maximus eſt, præter Gangem, qui etiam Indiæ fluvius eſt. Fontes ejus ex Paropamiſo, vel Caucaſo monte oriuntur, atque in Oceanum auſtrum verſus fertur. Duo ejus ſunt oſtia, eaque paluſtria, & Δ literæ figuram in regione Indorum curſu ſuo efficit, Aegyptio delta ſimile, quod Indorum lingua Patala vocatur. Ejus, qua auguſtiſſimus eſt, quadraginta ſtadiorum latitudine ripæ inter ſe diſtant: qua vero latiſſimus, etiam centum ſummum ſtadiorum ſpatium intermedium eſt. Olim ab Indis *Sandus* fuit adpellatus. Hodie vero *Indu* adpellatur. Eundem Resbutos a Cambaienſibus disterminantem, atque per mediam Cambaiam decurrentem *Cerceten* & *Indes* adpellant. Prius *Mauſolus* quum eſſet dictus, poſtea ab *Indo* quodam juvene egregio, qui Damaſulcida Regis Oxyalci filia corrupta ad mortem quæſitus, in eum ſe præcipitaverat, adpellatus fuit. *Indum* deſcribunt *Arrian.* V. 319. *Diodor.* II. 37. *Mel.* III. 7. *Strab.* XV. 418. *Plin.* VI. 20. *Plutarch. de fluminibus. Stuck. in Arrian. peripl. Maris Eryth.* II. 46.

14. *Gelidior quam cæteri*, quia e locis ſeptemtrionalibus in occidentem fertur, cum Ganges, quem *tepidum* vocat *Ovid. in Ibin n.* 69. verſus ortum disterminetur. V. §. 19.

15. *A colore maris* V. *n.* 14. §. 46.

16. *Ganges* multis fontibus in Hemodo Indiæ monte conceptus, ſimul unum alveum facit, fit omnium maximus, Nilo Aegyptio, & Iſtro Scythico, etiamſi in unum alveum confluerent, major. Patet, qua maxime anguſtus eſt; ad centum ſtadia i. milliaria Germanica tria, & amplius. Recipit novendecim amnes. In

ab ortu [17] eximius ad Meridianam regionem [18] decurrit, & magnorum montium juga recto alveo ſtringit. Inde [19] cum objectæ rupes inclinant [20] ad Orientem. Utque rubro mari [21] accipitur [22], findens [23] ripas, multas arbores cum magna ſoli parte exſorbet. ſaxis quoque impeditus, crebro reverberatur [24], ubi mollius [25] ſolum reperit, ſtagnat, inſulas-

In ſeptem ora diſpergitur. Dictus eſt a *Gange*, Aethiopum Rege. *Gangem* deſcribunt *Arrian. Rer. Indic. p. m.* 514. *Diodor.* II. 37. *Mel.* III. 7. *Strab.* XV. 420. *Plin.* VI. 18. Noſter IX. 2. 2.

17. *Ab ortu* i. a fonte, ab origine, ſtatim ut ortus eſt. Arrian. Rer. Indic. p. m. 514. *Grandem jam inde ab ipſis fontibus Gangem oriri*. Plin. VI. 18. *Cum magno fragore ipſius ſtatim fontis erumpere*. V. *Freinshemium*.

18. *In meridianam regionem*, dum oritur, & a fonte profluit, decurrere Gangem adſerit & Strabo, qui diſerte dicit p. 420. *Omnia Indiæ flumina e Caucaſo primo ad Meridiem deferri*. Unde & Dionyſius *v.* 1148. Gangeticam Regionem *ad auſtrum* collocat, reſpectu montium, unde fluvii illi oriuntur. V. *Freinshemium*.

19. *Inde* i. ex illo loco, quem deſcribit. Strab. XV. 420. *Alia flectuntur ad Orientem, quemadmodum Ganges, qui a montibus deſcendens, cum in planitiem pervenerit, ad Orientem converſus*, &c. Illa vero planities ita fuit comparata, ut meridie rupibus incluſa pateret ad Orientem, eoque recta regione ruentis amnis alveum a meridie ad Orientem obliquaret. Unde demum inſignis lux *Plin.* VI. 18. qui ait: *cum magno fragore ipſius ſtatim fontis erumpere, dejectumque per ſcopuloſa & abrupta, ubi primum mollis planities contingat, in quodam lacu hoſpitari*, &c. Sic ergo ſunt accipienda verba Poetæ de hoc fluvio Pharſal. III. 240.

Toto qui ſolus in orbe
Oſtia naſcenti contraria ſolvere Phœbo
Audet, & adverſum fluctus impellit in Eurum.

V. *Freinshemium*.

20. *Inclinant* i. flectunt, convertunt. *Strab. n.* 19.

21. *Rubrum mare* non tantum ſinum Arabicum vocarunt antiqui, ſed Oceani meridialis partem illam a ſinu Gangetico usque ad ſinum Arabicum. Oroſ. I. 2. *In his finibus India eſt, quæ habet ab occidente flumen Indum, quod rubro mari accipitur*. Hic vero fluvius in oceanum meridianem evolvitur. Strabo etiam Tigrim & Euphratem in *rubrum mare* emitti teſtatur XI. 151. V. *Barrient. Annot. Sylv. c.* 7. *Lipſ. de Magn. Rom.* I. 3. *Noſtrum n.* 14. §. 48.

22. *Accipitur* i. recipitur, in illud ſe exonerat.

23. *Findens* i. plurifariam intercurrens diverſis ſuis oſtiis. V. *Freinshemium*.

24. *Reverberatur* i. retorquetur in ſaxa incurrens, cum Euphrate V. I. 30. *repercutitur* n. 8. V. *Freinshemium*.

8 sulasque [2] molitur [27]. Acesines [28] eum [29] auget. Ganges decursurum in mare intercepit [30]: magnoque motu amnis uterque conliditur. quippe Ganges asperum os [31] influenti [32] objicit; nec repercussæ
9 aquæ cedunt [33]. Dyardenes [34] minus celeber auditu [35] est, quia per ultima Indiæ currit: cæterum non crocodilos [36] modo, uti Nilus, sed etiam delphines

25. *Mollius* i. minus saxosum, tot saxis non abundans. Supr. v. 3. 2.

26. Insula, *in Gange est magnæ amplitudinis, gentem continens unam, Modogalicam nomine.* Plin. VI. 19.

27. *Molitur* i. in eo fiunt, exsistunt. V. VI. 8. 20.

28. *Acesines* spectatissimus est Indiæ fluvius, cujus solius ex Indiæ fluminibus magnitudinem Ptolomæus Lagi filius descripsit. Esse enim ea parte, qua Alexander eum navigiis, & pellibus cum exercitu transmisit, rapidum Acesinis cursum, magnis asperisque cautibus interjectis, quibus illisæ, ac repercussæ undæ ingentes æstus, vorticesque concitent: latitudinem vero esse quindecim stadiorum. V. *Arrian.* V. 353.

29. *Eum* n. Gangem, licet solus Curtius a Gange intercipi Acesinem tradat, quem apud Mallos Indo committit *Arrian. Rer. Indic. p. m.* 515. & *Exped. Alex.* VI. *p. m.* 405. & præter illum *Plin.* VI. 20. *Mel.* III. 7. *Diodor.* II. 37.

30. *Ganges decursurum in mare intercipit*, dum dicit Curtius, non de alio, quam Acesine antea videri debet loquutus; loqui enim aliter non potuit, nisi dubiam faceret orationem? etenim si dixisset, *qui decursurum*, &c. incertum erat an τὸ *qui* ad Acesinem, an ad Gangem referendum esset: expressit ergo *Gangem*, quamvis eundem per vocem *eum* intellexisset. V. *Raderum*, & ex illo *Freinshemium*.

31. *Os* i. aditum. *Os* Gangis hic dicit ratione Acesinis, quo Gangem intrat, non ratione ipsius Gangis. *Os* ad originem, & caput amnis refertur etiam VI. 4. 7. IX. 9. 2. & 23. Gangis vero *os* V. §. 16. Translatum a rebus animatis ad res inanimas. *Os* enim in animali proprie est, non in fluminibus. V. & *Raderum*.

32. *Influenti* i. in Gangem fluenti Acesini.

33. *Non cedunt*, sed se mutuo elidunt, & ingentes fluctus cient, lateque campos inundant. V. *Raderum*.

34. *Dyardenes* & *Erymanthus* flumina sunt Græcis & Barbaris ignota. Videtur Curtius Auctores, quos posteritas nunquam vidit, legisse. V. *Raderum*.

35. *Auditu* i. fama. Tacit. Ann. II. 72. 3. *Visuque & auditu juxta venerabilis* i. præsens, absensque. V. *Freinshemii Indicem*.

36. *Crocodilos* & *delphines*. Arrian. Rer. Ind. p. m. 521. *Quin etiam fluvii Indici, perinde ac Nilus Aethiopicus & Aegyptius, crocodilos gignunt, & pisces, ac balænas*

nes ignotasque aliis gentibus belluas alit. Erymanthus crebris flexibus [37] subinde curvatus, ab accolis rigantibus [38] carpitur [39]. ea causa est, cur tenues reliquias jam sine nomine in mare immittat. Multis præter hos amnibus [40] tota regio dividitur, sed ignobilibus, quia non adeo interfluunt. Cæterum, quæ propiora sunt mari, aquilones [41] maxime deurunt:

balænas ejusdem generis. Quos cum in Indo amne vidisset Alexander, Nili se caput reperisse arbitrabatur: suspicatus Nilum uspiam in India oriri, &c. *Arrian. Exped. Alex.* VI. *p. m.* 378. *Strab.* XV. 430.

37. *Flexibus* i. curvationibus, circuitibus in se quasi redeuntibus. Quintil. IX. 2. *Qui cursu parum valent, flexu eludunt.*

38. *Rigantibus* i. flumen in agros suos derivantibus. V. III. 1. 3. §. 23.

39. *Carpitur* i. minor fit, dum in rivos deducitur. Et *carpere aquam* est aquam haurire Ovid. in Ibin *v.* 100.

Et summam Libyco de mare carpat aquam.

Proprie *carpere* est scindere, lacerare. Unde qui jubente convivii domino cibos lacerat, Petron. c. 36. *carpus*, Juven. IX. 110. *carptor* dicitur: & *carpi dies* Horat. Od. I. II. 8. qui in partes quasi scinditur, dum insumitur, & impenditur. Idem de Euphrate Arrian. VII. 454. *Multi ex eo alvei derivantur: alii quidem perennes, ex quibus utriusque ripæ accolæ aquam petunt, alii certo tempore fiunt, quum aquæ ad irrigandam terram inopia premuntur (raro enim iisin locis imbres e cælo cadunt) quo fit, ut in aquam non omnino magnam, & vadosam alioqui Euphrates desinat.*

40. *Multis amnibus*. Plin. VI. 17. *Seneca tentata Indiæ commentatione sexaginta amnes ejus prodidit.* Arrian. rer. Ind. p. m. 514-517. *Flumina tot sunt in Indiæ, quot in reliqua Asia: in his maximi sunt Ganges & Indus. Ganges recipit Cainam, Erannoboam, Cossoanum, Sonum, Sittocatim, & Solomatim, atque hos quidem navigabiles. Præter hos, Condochatem, Sambum, Magonem, Agoranim, & Omalim. Feruntur etiam in eum Commenases grandis fluvius, & Cambis atque Andromatis, Amystis, Oxymagis, Erineses. In Indum autem illabitur Hydraotes in Cambistholis, qui Hyphasin in Astrobis, Sarangem ex Meceis, Neudrum ex Attacenis in se recipiens, in Acesinem fluit: Hydaspes, Sinarus, Tutapus, quibus & Acesines grandior factus in Indum fertur. Cophes ducens secum Malamantum, Soastum, Garoeam, Ptarenum & Saparnum, se Indo quoque miscet. Soamus quoque absque alterius fluvii societate in eundem se ingerit. Aliorum & complurium fluminum nomina Megasthenes commemorat, quæ extra Gangem atque Indum feruntur in orientale & meridionale mare: ita* LVIII. *in*

runt: ii cohibiti [42] jugis montium ad interiora [43] non
13 penetrant, ita alendis frugibus mitia [44]. Sed adeo
in illa plaga mundus ſtatas temporum vices mutat,
ut, quum alia fervore Solis exæſtuant, Indiam nives
obruant: rurſusque ubi cætera rigent, illic intole-
randus æſtus exſiſtat. nec cur, ulli ſe naturę cauſa [45]
14 ingeſſit. Mare certe quo alluitur [46], ne colore qui-
dem abhorret a cæteris [47]. ab Erythra [48] Rege indi-
tum

univerſum ſint Indiæ fluvii, omnes navigabiles.

41. Aquilo *Latine*, *Boreas Græce dicitur ventus, qui ab æſtiva, & ſolſtitiali Orientis meta venit.* Gell. N. A. II. 22.

42. *Cohibiti*, quia in alta montium impacti retunduntur. V. *Raderum.*

43. *Interiora* i. valles mediterraneas, quæ maxime ſunt ſeptemtrionales, & in quibus aquilones plurimum pollerent. V. *Freinshemium.*

44. *Mitia*, quia objectu montium defenſa *mitiorem* ſentiunt aerem. Quod quidem & alibi accidit, ut inter rigidos montes reperiantur fertiles & opulentæ valles. V. *Freinshemium.*

45. *Ulli ſe naturæ cauſa ingeſſit.* Et hoc eſt, quod Jarricus dicit I. 41. *Inter utrumque hunc angulum montes interjacent continua per Indiam ſerie adusque Comorinum caput, in quibus admirabilis illa temporum anni diverſitas, quæ etiam ſubtiliſſimos quosque Philoſophos reddit elingues, utpote quum veram dare rationem nequeant, qui fieri poſſit, ut eodem in climate, & eodem in latitudinis ſeptemtrionalis gradu, quum ab occidua horum montium parte acerrima ſæviat hyemis aſperitas, & mira aeris intemperies; eodemque tempore ab Orientali incredibilis ſit cœli clementia, qualis vere vel æſtate haberi ſolet: mare quoque quietum ſit, & navigationi peridoneum.* V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

46. *Alluitur* n. India.

47. *Non abhorret a cæteris* i. reliquis aquis maritimis ſimile eſt. Ita *n.* 4.

48. *Erythras*, ſive *Erythrus* planiſſime is eſt, quem nomine quidem ſacræ literæ *Eſavum* appellant, cognomine autem *Edomum*, Iſaaci filium grandiorem, Jacobi vero fratrem. eſt enim אדום Græce πυῤῥὸς, ſive ἐρυθρὸς, *Erythrus*, Latine ruber. Huic omni ratione licuit tam mari, quam regioni maritimæ, utriusque domino ac principi, nominis ſui quaſi characterem, notamque imprimere, ut *Edomæum* utrumque antiquitus paſſim vocitaretur. Celeberrimum vero illud *Erythræi*, ſive rubri maris nomen tum demum cœptum eſt uſurpari, poſtquam claſſe in mari *Edom* parata, negotiationem Arabicam, Indicam, & fortaſſe Aethiopicam inſtituiſſet Salomon. V. *Faller. Miſc. Sacror.* IV. 20. & ex illo in *Originibus Becmanum.* Ab *Erythra* mari huic inditum eſſe nomen

tum eſt nomen: propter quod ignari rubere aquas [49]
credunt. Terra lini [50] ferax; inde plerisque ſunt 15
veſtes. Libri [51] arborum teneri [52], haud ſecus
quam chartæ literarum notas capiunt [53]. Aves [54] ad 16
imitandum humanę vocis ſonum dociles [55] ſunt.
Animalia inuſitata cæteris gentibus [56], niſi inve-
cta

men docent *Plin.* VI. 23. *Strab.* XVI. 567. *Mel.* III. 8. *Solin. c.* 46. *Arrian. rer. Indic. p. m.* 579. *Noſter* X. 1. 13. Ex recentioribus *Barrient. Annot. Sylv. c.* 7. *Brod. Miſc.* III. 9. *Merul. Coſm.* I. 6.

49. Rubere *aquas putavit Eratoſthenes a colore per reflexionem expreſſo, vel a Sole cum ſupra verticem eſt, vel a montibus ex aduſtione rubentibus. Cteſias Gnidius hiſtoriæ mandavit, fontem quendam eſſe, qui aquam rubicundam, ac minio plenam in mare emittit.* V. *Strab.* XVI. 566.

50. Linea *veſte utuntur Indi, lino ex arboribus facto: & hoc quidem linum aut reliquis omnibus linis candidius eſt, aut nigri ipſi quum ſint, faciunt, ut candidius id, quam eſt, eſſe videatur. Vocantur autem eorum lingua ea arbores Tala: innaſcuntur iis, quemadmodum in ſummitatibus palmarum, veluti glomi lanarum carptarum.* V. *Arrian. rer. Indic. p. m.* 539. 522.

51. Liber *eſt interior tunica corticis, quæ ligno cohæret, in qua antiqui ſcribebant. De quo Virg. Ecl.* X. 67. *Alta liber aret in ulmo. Unde & liber dicitur, in quo ſcribimus: quia ante uſum chartæ, vel membranæ de liberis arborum volumina fiebant i. compaginabantur.* V. *Iſidor.* VI. 13.

52. *Teneri* tam, quam tenerrima noſtra charta, niſi quod candor deſideretur in his, quos ego vidi, ſed colores omnis generis tam avide accipiunt, & bibunt, quam ulla charta. V. *Raderum*, & ex illo *Freinshemium.*

53. *Capiunt* i. admittunt, recipiunt. V. *Freinshemii Indicem.*

54. *Aves*, pſittaci. Arrian. Rer. Indic. p. m. 538. *Pſittacos Nearchus narrat, tanquam rem miram, apud Indos naſci, ac vocem humanam exprimere ait.* Martial. XIV. 73.

Pſittacus a vobis aliorum nomina diſcam,
Hoc didici per me dicere, Cæſar ave.

Ad diſciplinam humani ſermonis facilior eſt pſittacus, glande qui veſcitur: & cujus in pedibus, ut hominis, quini digituli numerantur. Non enim omnibus pſittacis id inſigne, ſed illud omnibus proprium, quod eis lingua latior, quam cæteris avibus, eo facilius verba hominis articulantur, patentiore plectro & palato. Id vero, quod dicit, ita ſimiliter nobis canit, vel potius eloquitur, ut vocem ſi audias, hominem putes. V. *Plin.* X. 42. *Apulej. Florid.* II. 18.

55. *Dociles* i. habiles, quæ, quod docentur, facile adprehendunt. Cic. de Orat. II. *Jubent exordiri, ita ut eum, qui audiat, benevolum nobis faciamus, & docilem, & attentum.*

cta[7]. Eadem terræ & rhinocerotas[58] alit, non ge-
17 nerat[59]. Elephantorum[60] major est vis[61], quam quos in Africa domitant; & viribus magnitudo respon-

56. Ex *animalibus inusitatis cæteris gentibus* est *mantichoras* Indorum lingua, *magnitudine maximi leonis, triplici dentium acutissimarum ordine pectinatim coeunti, facie & auriculis hominis, nisi quod hæ & grandiores, & villosiores sunt, oculis cæsiis, colore sanguineo, pedibus & unguibus eisdem, qui leonis: summa cauda scorpionis modo, aculeo plusquam cubital armata, quo letaliter pungit, si quem attigerit. vocem edit proxime accedentem ad sonum tubæ: humanis carnibus maxime delectatur, unde Indice mantichoras appellatur, quod bestia hominum voracissima sit.* V. *Plin.* VIII. 21. *Aelian. Var. Hist.* IV. 21. *Solin. c.* 55. qui *mantichoræ* & alia Indiæ animalia, Europæ invisa breviter descripta subjungit.

57. *Invecta* i. aliunde importata.

58. *Rhinoceros* est bellua paulo humilior elephanto, si altitudinem spectes; sed longitudine prope par, nostratis bubali formam referens; nam ungulas habet bisulcas, verum tergore buxei coloris, eoque ab impenetrabili duritie duplicato, tanquam perpetuo thorace protegitur, armatur pedali osseo cornu supra nares eminente, quo ferire sub utero, atque transfodere elephantum peculiarem suum hostem solet, ut ex *Jovio in elogio Tristani Acunii Lusitani* belluam hanc describit *Camerar. Hist. Subc.* I. 25. Unicum illi cornu vindicat Plin. VIII. 20. *Rhinoceros unius in nare cornu, qualis sæpe, visus.* Et licet *Scalig. Exerc. Exot.* 205. belluæ hujus cadaver in Tyrrhenum littus naufragio ejectum, cornu gemino, altero pusillo in fronte, altero in nare robustissimo armatum se vidisse testetur, & de utroque hoc explicari velit Mart. Spect. 22.

Namque gravem gemino cornu sic extulit urum,
Jactat ut impositas taurus in astra pilas.

tamen nummum antiquum, qui illam cum uno cornu e naribus prominente referat, exhibet, & corruptum Martialis locum esse asserit *Spanhem. de præst. & usu numism. dissert.* III. V. & Nostrum IX. 1. 5.

59. *Generat* rhinocerotas Aethiopia, opinor, quod Pausanias in Eliacis & Bœoticis rhinocerotem taurum Aethiopicum appellet. Nam ita Pausanias: *Vidi etiam Aethiopicos tauros, quos ex re ipsa rhinocerotas* (quasi tu dicerres *naricornes*) *nominant, quod illis e nare extrema cornu prominet, & paulo superius alterum non sane magnum, in capite nullum prorsus habent.* V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

60. *Elephantorum* naturam cognoscere si cupis lector, evolve sis *Plin.* VIII. 1-13. *Marcellin.* XXV. *Aelianum pluribus in locis, Arrian. Rer. Indic. p. m.* 533-537. *Scalig. Exerc. Exot.* 204. *Camerar. Hor. Subcis.* I. 25.

61. *Vis* i. robur. Tacit. Annal. XII.

spondet. Aurum flumina vehunt[62], quæ leni mo- 18
dicoque lapsu segnes[63] aquas ducunt. Gemmas 19
margaritasque mare litoribus infundit. neque alia illis major opulentiæ causa[64] est: utique postquam vitiorum commercium[65] vulgavere in exteras gentes, quippe æstimantur purgamenta[66] æstuantis[67] freti

XII. 44. 3. *Rhadamistus decora proceritate, vi corporis insignis.* Noster IX. 3. 9. Diodor. II. 42. *Habet India plurimos, maximosque elephantos, qui fortitudine etiam, ac robore excellunt.* II. 35. *Plurimos cervi, ac prægrandes elephantos pascuis abunde suppeditatis nutrit. Quod etiam facit, ut id genus belluæ istic locorum Africanas viribus multo præstet.* Plin. VIII. 11. *Elephantos fert Africa ultra Syrticas solitudines, & in Mauritania. Ferunt Aethiopes & Troglodytæ, sed maximos, India.* Unde Terent. *Eun.* III. 1. 23.

Verum unus tamen
Impense, elephantis quem Indicis præfecerat.

Indici vero *elephanti novem cubitorum altitudine, latitudine quinque habentur*, ut docet *Aelian. de Anim.* XIII. 8. 8.

62. *Aurum flumina vehere* docet & Strab. XV. 455. *Flumina auri micas deferre, ex quibus Regi tributum advehatur, quod & in Iberia contingit*, & maxime *Acesinen & Gangen.* Plin. XXXVII. 13. *Gemmiferi amnes sunt Acesines & Ganges*, qui hunc ab auro, quod vehit, etiam laudat XXXIV. 4. & illi, ut *auriferos*, addit *Tagum Hispaniæ, Padum Italiæ, Hebrum Thraciæ, Pactolum Asiæ.*

63. *Segnes* i. lente fluentes, quasi stagnantes, ut IX. 2. 17. Unde *equi segnipedes*, qui tardius incedunt, dicuntur *Juven.* VIII. 66.

64. *Illis opulentiæ causa est*, imo mercatoribus, qui ab Indis vilium rerum pretio gemmas ejusmodi permutare noverunt. V. *Freinshemium.*

65. *Vitiorum commercium* i. gemmas, & margaritas, ad quas ex India in suas terras transportandas magna mercatorum vis confluere solet. Plin. IX. 35. *Principium cælumque omnium rerum pretii margaritæ tenent. Indicus maxime has mittit Oceanus. Inter illas belluas, tales tantasque, quas diximus, per tot maria venientes, tam longo terrarum tractu, e tantis Solis ardoribus, atque Indicis quoque insulis petent.* Ex *commercio* vero aliarum nationum non paucos homines corrumpi docuit nos Cicero supr. VIII. 3. 15 §. 20.

66. *Purgamenti freti* i. gemmæ & margaritæ. Plin. II. 98. *Omnia plenilunio maria purgantur. Circa Messanam & Mylas simo similia exspuuntur in littus purgamenta. Ejectamenta maris* Tacit. Germ. XLV. 7. *Succinum, quod ipsi glesum vocant, inter vada atque in ipso litore legunt. Diu inter cætera ejectamenta maris jacebat, donec luxuria nostra dedit nomen. Ipsis in nullo usu, rude legitur, informe perfertur; pretiumque mirantes accipiunt.*

67. *Æstuantis* i. ejicientis, ex-

20 freti precio, quod libido[68] conſtituit[69]. Ingenia hominum, ſicut ubique, apud illos locorum quoque
21 ſitus format. Corpora usque pedes carbaſo[70] velant: ſoleis[71] pedes, capita linteis[72] vinciunt[73]. lapilli[74] ex auribus pendent; brachia quoque & lacer-

ſpuentis in litus æſtu, qui quid ſit, diximus[4] v. 2. 16. §. 67.

68. *Libido.* Ita & Plin. IX. 35. *Conchylia & purpuras omnis ora adiit, quibus eadem mater luxuria paria pene etiam margaritis pretia fecit.* Tertullian. de hab. mulieb. c. 9. *Vitioſa animi paſſio concupiſcentia pretia rebus inflammavit, ut ſe quoque accenderent.*

69. *Conſtituit*, daar op ſtelt. Terent. Heaut. Prol. v. 48. *Pretium ſtatui arti meæ. Facere pretium* modo *Plinius*, *qui* & *pretium fieri* dicit IX. 34. Noſter IX. 10. 28.

70. *Carbaſus* eſt lini genus miræ tenuitatis, quod in Hiſpania Tarraconenſi primum inventum eſſe dicit *Plin.* XIX. 1. ad quem locum Dalechampius: *Quidam id genus lineæ panni eſſe putant, quod telam Baptiſtæ, & telam Hollandicam, & telam Cameracenſem vocant.* Etiam *regio* Membari *fertilis eſt carbaſi, & quæ ex illo conficiuntur telarum Indicarum.* Arrian. perip. maris Eryth. III. 2. Hoc lini genere uti Indos tradit etiam Strab. XV 451. *In cultu corporis nimii. Nam & aurum geſtant, & lapillis ornantur, & ſindonem candidiſſimum induunt.* & 467. *Et*, (*ut brevi dicamus*) *Indi veſte candida, & ſindonibus candidis, & carbaſis utuntur.* V. & *Alex. Gen.* v. 18.

71. Solea *ea dicitur, quæ ſolo pedis ſubjicitur.* Feſtus: *Omnia enim ferme id genus, quibus plantarum calces tantum infimæ teguntur, cætera prope nuda, & teretibus habenis vincta ſunt, ſoleas dixerunt, nonnunquam voce Græca crepidulas.* Gell. N. A. XIII. 21. V. etiam de *ſoleis Turneb.* XXIV. 17. *Stuck. Ant. Conv.* II. 26. *Balduin. de Calc. c.* 11. De Indorum *ſoleis* Arrian. Rer. Indic. p. m. 540. *Calceos ex corio albo geſtant, eosque accurate atque eleganter confectos, ita ut altiores, variisque coloribus diſtinctas ſoleas habeant.* Noſter *n.* 27. IX. 1. 29.

72. *Linteis.* Arrian. Rer. Indic. p. m. 539. *Eſt illis amiculum partim humeris, partim capiti circumjectum.* Strab. XV. 467. *Errantem crinem mitra redimiunt.*

73. *Vinciunt* i. conſtringunt, ut v. 6. 18. quod de ſoleis commode dicitur, in quibus *vinculorum* uſus eſt neceſſarius, unde & *vincula* pro ſoleis ſæpe apud Poetas uſurpantur. Tib. I. 6. 15.

Vinclaque de niveo detrahit ipſe pede.

quod Terentio eſt *detrahere ſoccos* Heaut. I. 1. 72. & noſtro *demere ſoleas* n. 27. V. *Balduin. de calc. c.* 11.

74. *Lapilli* i. *inaures*, quæ Iſid. XIX. 31. *nuncupabantur ab aurium foraminibus, quibus preioſa genera lapidum dependebantur. Inaures* geſtaſſe Indos, qui

certos[75] auro[76] colunt[77], quibus inter populares aut nobilitas aut opes eminent. Capillum pectunt[78] 22
ſæpius, quam tondent. mentum ſemper intonſum[79] eſt: reliquam oris cutem ad ſpeciem lævitatis[80] exæquant. Regum tamen luxuria, quam ipſi 23
magnificentiam adpellant, ſupra omnium gentium vitia[81]. Quum Rex ſe in publico conſpici patitur

qui admodum locupletes fuerint, ex ebore docet *Arrian. Rer. Ind. p. m.* 539. Noſter IX 1. 30.

75. *Lacertus* eſſet os inter acutam, gibbamque brachii partem, ſive inter cubitum & manum, ſi recte a *Voſſio* & *Bartholino* edocti *brachium* explicuimus IV. 16. 32. §. 57. ſed poſtquam hæc typis deſcripta erant, incidimus in *Ampliſſimi Cuperi Obſerv.* IV. 17. quo valere jubet Grammaticorum filios, qui in tempus noſtrum docuerunt *lacertum* inferiorem, *brachium* ſuperiorem partem ſignificare, & evincit *lacertum* pro *brachii* parte ſuperiore, humerisque propinqua uſurpari: idque ex eodem, quem laudat Voſſius, Ovidio, qui narrat amorem, quo Daphnen proſequutus fuerit Apollo, eumque omnia laudaſſe virginis, quæ conſpectui patebant, membra, ut *digitos, manus, brachia, & lacertos*, qui *media plus parte nudi* erant. Brachium enim ex Grammaticorum ſententia ſic dictum Deus non vidiſſet, ſi *lacerti* ſumerentur pro parte inferiore, cum ultra cubitum tectum fuerit, *lacertis* media duntaxat parte nudis. Idem probat ex *Ovid. Metam.* VI. 410. XIV. 304. *Art.* III. 307. *Tacit. Germ. c.* 17.. Sed illa accuratius explicita lector, ſi volupe tibi fuerit, ipſe evolves.

76. *Auro* i. armillis aureis, ſive ornamentis circularibus, quæ in utroque brachio gerebant mulieres, & *brachialia* dicuntur *Plin.* XXVIII. 7. braſſeletten. V. & *Briſſon. regn. Perſ.* II. 236.

77. *Colunt* i. ornant. Tib. I. 7. 23.

Quisquis colit arte capillos.

78. *Pexuiſſe* ſe ſæpius Indos docemur ab *Ovid. Faſt.* III. 465. ubi hac capillorum cura *depexi* dicuntur:

Interea Liber depexos crinibus Indos
Vincit.

79. *Mentum intonſum eſt.* Alex. Gen. v. 18. *Indi capillum pectunt ſæpius quam tondent: barba ſemper intonſa.* Indos barbam nutrire tradit etiam Strab. XV. 435. *Illam variis coloribus fucare Nearchus ſcribit: ut altis, quam maxime alba appareat, aliis fuſca, aliis rubea, aliis purpurea, aliis viridis.* Arrian. Rer. Ind. p. m. 540. Strab. XV. 435.

80. *Ad ſpeciem lævitatis exæquant. Strab.* XV. 451. *Præcipue frictionem probant, & maxime ſtrigilibus hebeni levibus corpora expoliunt. Læves* ſunt depiles, glabri. Tib. I. 9. 16.

Cui lævia fulgent
Ora, nec amplexus aſpera barba terit.

81. *Supra omnium gentium vitia.*

tur[82], thuribula[83] argentea ministri ferunt; totumque iter, per quod ferri destinavit, odoribus
24 complent. Aurea lectica margaritis circumpendentibus recubat: distincta sunt auro & purpura carbasa[84], quæ indutus est: lecticam sequuntur armati corporisque custodes: inter quos ramis aves pen-
25 dent[85], quas cantu feriis rebus obstrepere docue-
26 runt. Regia auratas columnas habet: totas eas vitis auro cælata percurrit[86], aviumque, quarum visu maxime gaudent, argenteæ effigies opera distin-
27 guunt. Regia adeuntibus patet, quum capillum pectit[87] atque ornat[88]; tunc responsa legationibus, tunc

tia. Aelian. de Anim. XIII. 18. *In regiis ædibus Indiæ, ubi Regum maximus illic regna tenentium ætatem degit, quum alia permulta & magnam hominum admirationem, & nullam comparationem habent, quibuscum fane nec Memnonia Susa, neque tota eorum sumptuositas conferri possunt, neque Ecbatanorum magnificentia cum his in comparatione conjungenda est. Etenim illa Persici fastus vanitas, si cum iis comparentur, videri possint.*

82. *Rex in publico conspiciebatur*, cum bellum urgeret: cum jus diceret: cum sacrum faceret: cum venaretur. *Strabo:* quem V. §. 87. equibus Curtius tres duntaxat causas profert, bellum, venationes, judicia. Rarus autem adspectus in publico eo pertinebat, *ut venerationis plus ineset*, ut de Velleda *Tacit. Hist.* IV. 65. 8. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

83. *Thuribulum* est vas, in quo *thus* adoletur.

84. *Carbasa* i. vestes factæ ex *carbaso* quam V. §. 68. *Carbasus* in singulari pronuntiatur genere tum fœminino, tum masculino: in plurali neutro.

85. *Aves pendent ramis.* Strab. XV. 466. *Clitarchus refert, magnis præditas frondibus arbores in plaustris quaternarum rotarum deportari, & ex eis mansuetas aves excuti, quarum canorissimum dicit orionem.* Maxime Indorum Rex delectatur *upupa.* Aelian. XVI. 5. *Indorum Rex amores, & delicias suas upupam facit. Hanc manibus gestat, ea se oblectat, & nativam ejus venustatem summa admiratione frequenter intuens, magnam inde lætitiam, voluptatemque capit. & psittaco*, Aelian. XIII. 18. *Ubi etiam psittaci aluntur, & sursum deorsum, ultro citroque circum Regem versantur.* V. *Freinshemium.*

86. *Percurrit* i. per eas extenditur. V. *Freinshemii Indicem.*

87. *Quum capillum pectit*, a tribus etiam fictoribus destringitur. Strab. XV. 452. *Præter exitum Regis ad bellum, alius est, quum ad jus dicendum exit, per diem totum audiens, etiamsi hora sit, ut corpus curet. Id autem fit strigilum perfrictione: Nam simul & audit, & a tribus fictoribus perfricatur. Exit etiam ad sacrificia. Deinde ad venationem.*

88. *Ornat*, ita Tibul. I. 9. 6. *Quid fuco splendente comas ornare?*

In *ornatu* curam capilli ponit *Tertullianus*, quem V. III. 3. 24. §. 95. quod *curare capillos* dicunt Petron. c. 67. *Sed celerior ventus distulit curationis propositum.* Phæd. II. 3. 8. *Quum se putaret pingi cura mulierum.*

89. *Jura reddere* dicitur magistratus, cum aliquid decernit, quasi quod ei a populo commissum fuit, unicuique distribuens. l. pen. ff. de just. & jur. V. *Calvini Lexicon.*

90. *Inlinuntur* i. inunguntur. Colum. VI. 14. *Prædicto medicamento defricatur & inlinitur, sed si ex toto, propter cervicis tumorem, jugum recuset; paucis diebus requies ab opere danda est: tum cervix aqua frigida defricanda, & spuma argentea inlinienda est.*

91. *Venatus.* Strab. XV. 452. *Ad venationem exit, ubi Bacchico more maxima mulierum caterva circumfunditur, stipatores exterius manent. Nam via funibus obtexitur, quod si quis interius ad mulieres prævaricaverit, capite plectitur. Præcedunt eum tympana & tintinnabula. Cum in locis septis venatur, e solio sagittat, adsistentibus ei duabus tribusve mulieribus armatis: cum in locis non clausis venatur, sagittat ab elephante.*

92. Vivaria, *quæ nunc dicuntur septa quædam loca, in quibus feræ vivæ pascuntur, M. Varro R. R. III. 3. dicit leporaria adpellari. Verba Varronis subjeci: Leporaria te accipere volo, non ea, quæ tritavi nostri dicebant, ubi soli lepores sunt: sed omnia septa assida ædificia villæ quæ sunt, & habent inclusa animalia, quæ pascuntur. Scipioni dicuntur roboraria a tabulis roboreis, quibus septa essent.* Gell. N. A. II. 20. *wildbaene, marande.* Illa invenit Fulvius Hirpinus. Plin. VIII. 52. *Vivaria eorum cæterorumque sylvestrium primus togati generis invenit Fulvius Hirpinus, qui in Tarquiniensi feras pascere instituit. Nec diu imitatores defuere L. Lucullus, & Q. Hortensius.*

93. *Inter vota*, vovent enim, seu precantur, ut venatio Regi feliciter cedat, ferasque certius & celerius figat. V. *Raderum.*

94. *Figere* i. jaculo trajicere. Firmicus: *cuspide pisces figere.* Virg. Georg. I. 308. *tum figere damas.*

95. *Binum cubitorum* i. trium pedum. V. III. 3. 16. §. 68. Arrian. Rer. Ind. p. m. 541. *Sagittis utuntur trium paulo minus cubitorum, nihilque est, quod non*

tunc jura popularibus reddit[89]. Demptis soleis, odoribus inlinuntur[90] pedes. Venatus[91] maximus 28
labor est, inclusa vivario[92] animalia inter vota[93] cantusque pellicum figere[94]. Binum cubitorum[95] sagittæ sunt, quas emittunt majore nixu, quam effectu. quippe telum, cujus in levitate vis omnis est, inha-

29 inhabili [96] pondere oneratur. Breviora itinera equo conficit: longior ubi expeditio eſt, elephanti vehunt currum [97]; & tantarum belluarum corpora tota contegunt auro [98]. Ac ne quid perditis moribus deſit, lecticis aureis pellicum longus ordo ſequitur [99]: ſeparatum a Reginæ ordine agmen eſt, æquat-
30 que luxuria [100]. Feminæ epulas parant. ab iisdem vinum miniſtratur, cujus omnibus Indis largus eſt uſus [101]. Regem mero ſomnoque ſopitum [102] in cubiculum pellices referunt, patrio carmine [103] noctium invocantes Deos. Quis credat inter hæc vitia curam

Indici ſagittarii telum penetret: non ſcutum, non thorax, aut aliud armaturæ genus quantumvis validum. Noſter IX. 5. 9.

96. *Inhabili* i. inepto, incommodo. Colum. II. 1. *Progenerandis eſſe fetibus inhabilem. inhabilis* vero fit ſagitta, quum ſagittæ ponderi ſagittantis vires non reſpondent. Noſter. VIII. 13. 6: 14. 19.

97. *Elephanti vehunt currum.* Arrian. Rer. Ind. p. m. 542. *Vehuntur plerique camelis, equis & aſinis: ditiores elephantis. Regium enim apud Indos eſt elephanto vehi.*

98. *Auro* i. *aureis* phaleris. Quum enim ob ingentem corporis molem jaculorum, & telorum ictibus pateret elephantus, in quo potiſſimam victoriæ fiduciam videbantur collocare, qui ejus opera in bello utebantur, factum eſt, ut totum corpus muniretur. Tales contra Judæos in aciem eduxit Antiochus Eupator I. Machab. VI. 43. *Videns vero Eleazar dictus Sabaran unam ex beſtiis loricatis indutam lorica regia, quæ erat ſuperior omnibus aliis beſtiis, & viſa eſt illi Regem ferre.* Hirt. de bell. Afric. c. 72. *Ornatusque ac loricatus elephantus quum eſſet, quæ pars ejus corporis nuda ſine tegmine relinqueretur, ut eo tela conjicerentur.* V. *Spanhem. de præſt. & uſu numiſm. diſſert.* III.

99. *Pellicum ordo ſequitur.* Strab. 453. *Ex mulieribus*, V. §. 89. *aliæ in curribus ſedent, aliæ in equis, aliæ in elephantis.*

100. *Æquat luxuria* i. a Reginæ luxu nihil differt.

101. *Vini largus eſt uſus*, quod tradunt etiam Athen. X. 437. & Aelian. Var. Hiſt. II. 41. *Chares Mitylenæus in ſuis de Alexandro hiſtoriis narrat Alexandrum ad Calani Indi Philoſophi tumulum, quoniam Indi bibaces erant, meræ potionis certamen propoſuiſſe.* Contrarium docet Strab. XV. 446. *Nam propter vitæ frugalitatem, & vini abſtinentiam, aut morbi non ſunt*, &c. & 451. *Vinum non niſi in ſacrificiis bibunt.*

102. *Mero ſopitum.* Contrarium apud *Athen.* X. 434. Cteſias ſcribit, n. *apud Indos Regi permiſſam non eſſe temulentiam.* Unde, ut Strab. XV. 452. narrat, *ſi qua mulier Regem ebrium occidiſſet, hoc munus habebat, ut cum illius ſucceſſore jungeretur.*

103. *Patrio carmine*, cujus præcipuum argumentum fuit, ut Rex bonis ſomniis uteretur, & benignus erga ſubditos, ac ξύμφωνος ſurgeret. Lege ſis Philoſtratum de vit. Apollon. II. 14. V. *Loccenium* & ex illo *Freinshemium.*

104. *Quis credat inter hæc vitia curam eſſe Sapientiæ?* Cicer. Tuſcul. V. *Quæ barbaria India vaſtior, aut agreſtior? in ea tamen gente primum ii, qui Sapientes habentur, nudi ætatem agunt*, &c.

105. *Sapientes*, Brachmani, *qui quidem ſophiſtæ, ſive ſapientes apud Indos habentur.* V. *Arrian. Exped. Alex.* VI. 410. qui de illis plura *Rer. Indic. p. m.* 530. *ut & Strab.* XV. 455. *Diodor.* II. 40. *Plutarch. Alex. f.* 255. Vocabantur etiam *Gymnoſophiſtæ.* Plin. VII. 2. *Philoſophos Indorum, quos Gymnoſophiſtas vocant, ab exortu ad occaſum perſtare, contuentes Solem immobilibus oculis, ferentibus harenis toto die alternis pedibus inſiſtere.* Hodie *Jogues* dicuntur. *A magis* ortos arbitratur *Laert. Vit. Philoſ.* I. 3.

106. *Occupare diem fati pulchrum* Lucan. III. 250.

Quique ſuas ſtruxere pyras, vivique calentes
Conſcendere rogos: pro quanta eſt gloria genti
Injeciſſe manum fatis, vitaque repletos
Quod ſupereſt, donaſſe Deis!

107. *Segnis ætas* i. ſenectus, quæ *ſegnes* reddit homines. Unde *ſenectam pigram* dicit Tib. I. II. 20, quam V. VIII. 4. §. 11.

108. *Quæ ſenectus ſolvit* i. quæ ſenio cadunt & moriuntur. Rutil. Itinerar. I. 208.

Non indignemur mortalia corpora ſolvi.

Solvi pro mori uſu eſt tritum. Senec. Epiſt. 67. *ſolvi inter canandum.* Ovid. Amor. II. 10. 36.

Medium ſolvar & inter opus.

Ita *diſſolvi* Saluſt. Jug. c. 17. *Plerosque ſenectus diſſolvit, niſi qui ferro, aut a beſtiis interiere.*

109. *Spirantes* i. adhuc viventes. Juſtin. XI. 15. 6. *Spirantem adhuc invenit.* Noſter X. 10. 13.

110. *Publicis moribus* i. ſecundum publicos mores. Phædr. I. 4. 2. *Suo habitu vitam degere* i. ſecundum ſuum habitum, pro ſuo habitu. V. *Scheffer.*

111. De-

curam eſſe Sapientiæ [104]? Unum agreſte & horri- 31
dum genus eſt, quos Sapientes [105] vocant. apud hos occupare fati diem pulchrum [106]; & *vivos ſe cremari* 32
jubent, quibus aut ſegnis ætas [107], aut incommoda valetudo eſt: exſpectatam mortem pro dedecore vitæ habent. nec ullus corporibus, quæ ſenectus ſolvit [108], honos redditur: inquinari putant ignem, niſi qui ſpirantes [109] recipit. Illi, qui in urbibus 33
publicis moribus [110] degunt [111], ſiderum motus ſcite

te [112] ſpectare dicuntur, & futura prædicere. nec quemquam admovere lethi diem [113] credunt, cui
34 exſpectare interrito liceat. Deos putant, quidquid colere cœperunt; arbores [114] maxime, quas vio-
35 lare [115] capitale eſt. Menſes in quinos denos de-
36 ſcripſerunt dies [116]. anni plena ſpatia ſervant. Lunę curſu notant tempora, non ut plerique, quum orbem ſidus implevit; ſed quum ſe curvare cœpit in cornua [117]. Et idcirco breviores habent menſes [118], qui ſpatium eorum ad hunc Lunæ modum dirigunt. Multa

111. *Degunt* i. vivunt. Ponitur absque caſu, apud Lactant. v. *Idcirco eum voluit ſub alieno imperio degere: ut ne*, &c. Noſter IX. 3. 8.

112. *Scite* i. eleganter, bene, Cic. LL. I. *Hæ rationes, quæ ſatis ſcite nobis inſtructæ, & compoſitæ videntur.*

113. *Admovere leti diem* i. mortem ſibi conſciſcere, ſe ipſum interficere, velut advocata, attractaque die mortis, quæ ſua ſponte nondum veniſſet. *Occupare fati diem* Noſter *n.* 31. V. *Freinshemium.*

114. Arbores *Deos putant*; hæc enim *fuere Numinum templa, priſcoque ritu ſimplicia rura etiam nunc Deo præcellentem arborem dicant. Nec magis auro fulgentia atque ebore ſimulacra, quam lucos, & in iis ſilentia ipſa adoramus.* Noſter VII. 5. 34.

115. *Violare* i. exſcindere, ſubvertere. Lucan. III. 429.

Sed fortes tremuere manus, motique verenda
Majeſtate loci, ſi robora ſacra ferirent,
In ſua credebant redituras membra ſecures.

116. *In quinos denos dies.* Sed quo modo a Luna corniculata, ſi non etiam a plenilunio alternatim? & ſi a plenilunio, quo modo conſtant ea, quæ dicit non ab eo tempore putari, quum impleverit orbem ſidus? quid enim aliud eſt, quam a plenilunio? Si quinideni dies menſi adtribuuntur, quo modo conſtanter ſervabitur ille numerus, ut tandem rationes Lunæ non labaſcant? ſiquidem Lunares menſes alternis pleni & cavi? De his rebus ita temere etiam doctiſſimi veterum pronuntiare ſolent. Si igitur ſemper a Luna corniculata, ergo menſes non quinis diebus, ut perperam ſcribit Auctor alioquin facundiſſimus, ſed tricenis alternatim conſtabant. *Scalig. de Emend. temp. p.* 118.

117. *Se curvare in cornua* i. eſſe *corniculata*, ut Lunam nominat *Apul. de Deo Socrat. p. m.* 96. Errat vero Curtius, eo quod corniculatam Lunam, quæ Græce eſt μηνοειδὴς pro dimidiata, ἀντὶ τῆς διχοτόμου accepit: ſcribendum fuiſſet, *non utique ab orbe completo, ſed a dimidiato* menſes Indorum computari. V. *Scaliger. de Emend. Temporum & Glareanum.*

118. *Breviores habent menſes.* Videtur innuere eos annum ſuum in 24. menſes tribuere ſolitos: quod facile credo, ut a noviluniio una neomenia putetur, altera a plenilunio. V. *Scalig. de Emend. temporum & Glareanum.*

119. *Operæ*, pro *operæ pretium* q. d. dignum cui *opera* impendatur. Plaut. Caſ. v. 2. 5. *Eſt operæ auribus percipere.* Valer. Max. I. 7. 2. *Non eſt operæ, inter patrem & filium ullius rei comparationem fieri.* Uti *pretium* pro *operæ pretium.* Tacit. Ann. I. 57. 5. *Germanico pretium fuit, convertere agmen.* II. 35. 1. *Res eo anno prolatas haud referrem, ni pretium foret ſententias noſcere* &c. V. *Indicem.*

Multa & alia traduntur, quibus morari ordinem re- 37
rum, haud ſane operæ [119] videbatur.

CAP. X.

ARGUMENTUM.

Indiæ regulos nonnullos ſibi occurrentes in fidem recipit, varias urbes & regiones deditionem detrectantes expugnat, & in cujusdam urbis obſidione vulneratus ſe eſſe hominem fatetur Alexander.

IGitur Alexandro fines Indiæ [1] ingreſſo gentium 1
ſuarum Reguli [2] occurrerunt, imperata facturi; *illum tertium Jove genitum ad ipſos perveniſſe* memorantes;

INdiæ n. cis Indum flumen ſitæ, *quæ* vero *regio ab Indo Orientem verſus eſt, eam ego Indiam appello, quique eas partes incolunt. Indi ſunt*, inquit *Arrian. Rer. Indic. p. m.* 510. ita ut Indus finis fuerit *Indiæ*, ut VIII. 9. 2. §. 6. diximus. licet poſtea etiam, quæ cis Indum erant, *Indiæ* accenſuerint. Strab. XV. 418. *Quæ tradita erant, de ea ſcilicet, quæ tunc India putabatur, quum tam Alexander peragravit, & Indus flumen ejus finis erat. Poſt ea magnam ejus partem Indi occupavere Macedonibus ademptam.* Intelligit vero Curtius *Aſtacenos, Aſſacenos, Nyſæos, Peucelaotas*, quas *Indicas gentes extra Indum amnem occidentem verſus ad Cophenem fluvium incolere* dicit *Arrian. Rer. Indic. p. m.* 507.

2. *Reguli*, & inter hos *Omphis, qui, permittente Alexandro, more gentis ſuæ, nomen, quod patris fuerat, ſumpſit: Taxilen*

rantes; *Patrem Liberum* 3 *atque Herculem fama cog-*
2 *nitos esse: ipsum coram adesse* 5 *cernique.* Rex beni-
gne exceptos *sequi* jussit iisdem itinerum ducibus usu-
rus.

xilea adpellavere populares, &c. Noster VIII. 12. 14. *Is jam antea legatione ad Alexandrum in Sogdiana hærentem missa, contra Indos Regi obstaturos armorum societatem obtulerat. Sed & tunc per legatos regnum se ipsi traditurum spopondit. Jamque triginta stadia Rex aberat: quum ille Regi exercitu ad bellum instructo, elephantisque velut ad pugnam adornatis, amicos simul adducens occurrit, & jussis subsistere copiis cum paucis concitato equo excurrit, se & exercitum Regis in fidem tradit.* Diod. XVII. 86. Arrian. IV. 291. Strab. XV. 433. Plut. Alex. f. 254.

3. *Patrem Liberum* i. Bacchum, *quem Jovis femine cælatum* videbis *n.* 12. §. 21. Qui quare *Pater* fuerit dictus, docet Lactant. IV. 3. *Omnem Deum, qui ab homine colitur, necesse est inter solennes ritus & precationes, patrem nuncupari, non tantum honoris gratia, verum etiam rationis, & quod antiquior est homine, & quod vitam, salutem, victumque præstat, ut pater. Itaque & Jupiter a precantibus pater vocatur, & Saturnus, & Janus, & Liber, & cæteri deinceps, quod Lucilius in Deorum consilio irridet:*

Ut nemo sit nostrum, quin aut pater optimus Divum
Ut Neptunus pater, Liber, Saturnus pater, Mars,
Janus, Quirinus, pater nomen dicatur ad unum.

V. & Gell. N. A. V. 11. Sed quare *Liber* vocetur, tradit in Quæst. Cent. Plutarchus: *Utrum quia potantibus libertatis pater existit? redditur enim per vinolentiam vulgus hominum audax, ac libertate linguæ impletur. An quod libamen præbuit? An, ut vult Alexander, a libera Bœotia Bacchus liber dictus est?* Causam priorem tradit quoque Horat. Od. III. 21. 17-20.

Tu spem reducis mentibus anxiis,
Viresque, & addis cornua pauperi;
Post te neque iratos trementi
Regum apices, neque militum arma.

4. *Herculem* filium Jovis & Alcmenæ. V. *Mythologos* & *Plauti Amphitruonem.* Qui num in Indiam penetravit, valde dubitat Arrian. IV. 306. Rer. Indic. p. m. 518. *Ingens porro erat hæc petra ejus regionis munimentum, famaque tenuit, ne ab ipso quidem Hercule ab Jove fato vinci potuisse. Ego vero, an Hercules Thebanus, aut Tyrius, aut Ægyptius ad Indos penetraverit, nihil habeo, quod affirmare possim. Potius tamen non eo penetrasse, (omnia enim, quæ difficilia sunt, homines, ut difficiliora esse videantur, Herculem ipsum præstare nequivisse comminiscuntur) verum esse crediderim. Equidem de hac petra ita sentio augendæ rei causa Herculis nomen adhibitum esse.*

5. *Coram adesse* i. præsentem esse, Cicer. Attic. XII. 1. *Quid quum*

rus 6. Cæterum quum amplius nemo occurreret; Hephæstionem & Perdiccam cum copiarum parte 7 præmisit 8 ad subigendos, qui aversarentur imperium: jussitque *ad flumen Indum procedere, & navigia facere, queis in ulteriora transportari posset exercitus.* Illi, quia plura flumia superanda erant, sic junxere 3
naves, ut solutæ 9 plaustris vehi 10 possent, rursusque cunjungi. *Post se Cratero cum phalange* jussio *se-* 4
qui, equitatum ac levem armaturam eduxit; eosque, qui occurrerant, levi prælio in urbem proximam 11 compulit. Jam supervenerat Craterus. ita- 5
que ut principio terrorem incuteret genti nondum arma Macedonum expertæ; præcipit, *ne cui parceretur*, munimentis urbis, quam obsidebat, incensis. Cæterum, dum obequitabat mœnibus, sagitta ictus 6
est.

quum coram sumus, & garrimus, quicquid in buccam?

6. *Ducibus usurus* i. duces habiturus. Nep. Attic. 1. 2. *Patre usus est diligente.* De re ipsa Arrian. IV. 291. *Cum his & Taxiles, reliquique ejus regionis præsides missi.*

7. *Cum copiarum parte.* Arrian. IV. 291. *Cum Gorgiæ, & Cliti atque Meleagri copiis, atque equitum amicorum parte, & mercenariis equitibus omnibus.*

8. Præmittit, *in Peucelaotidem regionem Indum omnem versus.* V. Arrian. IV. 291.

9. *Solutæ* i. disjunctæ. *Solvi* dicuntur opera juncta & contexta, ut Virgilii Aeneis. Augustus carm. in Aeneidem *v.* 4.

Ah scelus indignum, solvetur littera dives?

v. 27.

Tam sacrum solvetur opus?

& Trojæ mœnia. Catul. LXIV. 363.

Urbis Dardaniæ Neptunia solvere vincla.

10. *Plaustris vehi.* Ita & resolutiles naves Semiramis in Indiam penetratura camelis deportari curavit. Diodor. II. 16. & 17. *Arcessitis navium architectis negotium dedit, ut navigia fluminibus apta, quæ disjungi possent, coagmentarent. Quum vero juxta flumen Indum materia non esset, ex Bactriana pedestri itinere naves eo transvehi necessum erat. Navium resolutilium numerus erat duo millia, quas terrestri itinere cameli deportabant.* Ita *naves suas humeris per juga montium, usque ad littus Adriaticum transtulerunt Colchi, cognito quod Argonautæ idem propter magnitudinem navis priores fecissent.* Justin. XXXII. 3. 14.

11. *Urbem proximam.* Arrian. IV. 292. *Quarum urbium primam in ipso itinere sitam adortus, oppidanos pro mœnibus instructa acie stantes, primo impetu, ut potuit, repressos intra portas rejec*

est [12]. Cepit tamen oppidum [13], & omnibus incolis ejus trucidatis [14] etiam in tecta [15] sævitum est.
7 Inde domita ignobili gente [16] ad Nysam urbem [17] pervenit. Forte castris ante mœnia ipsa in sylvestri loco positis, nocturnum frigus vehementius, quam alias, horrore corpora adfecit, opportunumque re-
8 medium ignis oblatum est. Cæsis quippe sylvis flammam excitaverunt [18]: quæ igni alita oppidanorum sepulchra comprehendit. vetusta cedro facta erant, conceptumque ignem late fudere; donec
9 omnia solo æquata sunt. Et ex urbe primum canum

12. Sagitta *ictus est*. Arrian. IV. 292. *Ipse tela per thoracem ictus vulnus in humero accepit. Levius tamen id fuit, quod thorax, quo minus telum altius in humerum penetraret, obstiterit.*

13. *Cepit oppidum* narrante Arrian. IV. 293. hoc modo: *Alexander, qua parte commodior ad oppugnandum murus videbatur, ad urbem castra locat: posteroque die sub lucem (duplici enim muro cincta urbs erat) exteriorem, qui minus firmus erat, Macedones parvo negotio superant: ad interiorem barbari aliquamdiu restitere. Postquam vero admotis scalis propugnatores omni ex parte telis peterentur, neque diutius sustinere possent, protinus e captione per portas facta, in montes sese proripiunt.*

14. Incolis *trucidatis*. Arrian. IV. 293. *Quos insequuti Macedones, non paucos in fuga cædunt. Quotquot autem vivi in potestatem venerunt, eos etiam, animis ob Alexandri vulnus ira inflammatis, omnes interficiunt. Multi eorum in montes non procul ab urbe dissilios evaserunt.*

15. *Tecta, solo adæquata* esse dicit *Arrian.* IV. 293.

16. *Ignobili gente* forte *Aspiorum, Thyræorum, & Arasacorum*; nam in hostium temporis movisse Alexandrum narrat *Arrian.* IV. 292.

17. Nysam *urbem a Dionyso conditam, eo tempore, quo Indos domuit, in regione, quam inter Cophenem & Indum fluvios interjacentem aggressus est, sitam esse ferunt. Urbem Dionysus vocavit Nysam, a nutrice Nysa.* Arrian. Exped. Alex. V. 313. *Nysæi vero Indorum gens non sunt, sed ex iis originem ducunt, qui olim cum Libero patre in Indiam venerant, Græcis fortasse, qui in bellis, quæ Dionysus cum Indis gessit, inutiles bello facti fuerant. Fortassis autem etiam indigenas voluntarios in eandem cum Græcis coloniam deduxit, regionemque Nysæam a monte Nysa vocavit, urbemque ipsum Nysam.* Rer. Indic. p. m. 509. quem secum pugnare ne putes; nam urbi & simul monti a *Nysa* nutrice Liberi nomen factum esse putamus.

18. *Flammam excitaverunt* i. ignem fecerunt, *vuyr ontsleecken.*

num latratus, deinde etiam hominum fremitus auditus est. Tum & oppidani hostem; & Macedones ipsos ad urbem venisse cognoscunt. Jamque Rex 10
eduxerat copias, & mœnia obsidebat [19]; quum hostium, qui discrimen tentaverant, obruti telis sunt. Aliis ergo deditionem; aliis pugnam experiri placebat; quorum dubitatione comperta *circumsideri tantum eos, & abstineri cædibus* jussit. tandemque obsidionis malis fatigati dedidere se. *A Libero patre con-* 11
ditos se esse [20] dicebant; & vera hæc origo erat. Sita 12
est sub radicibus montis, quem *Meron* [21] incolæ ad-

ken. Cicer. pro Mur. *Respondit, si quod esset in suas fortunas incendium excitatum.*

19. *Obsidionem* non exspectasse dicit *Arrianus* Nysæos; sed, *simul ac Nysam cum exercitu venerat Alexander, Acuphim principem civitatis ad eum misisse, & cum eo legatos triginta ex primoribus, orantes, ut Numini suo urbem liberam relinqueret* Exped. Alex. V. p. m. 313. quod demum accidisse *in Alexandro* narrat *Plutarchus* f. m. 254. *postquam in aggredienda Nysa, dum pavore torperent milites, si quidem profundum ei oppido flumen adlabitur, emicuisset Alexander, & dixisset: o deterrimus ego, qui nunquam nare didici, moxque rapto incumbens clypeo trajecisset. Tunc enim ex obsessis urbibus supplices advenisse legatos. Non repugnasse oppidanos* tradit etiam *Justin.* XII. 7 6.

20. *Conditos se esse* i. urbem in sua regione esse positam. Ita *Tyriam* ejusdem *plurimum pollentem mari in ultimo Hispaniæ tractu insulam Gades condidisse* dicit *Paterc.* I. 2. 6. V. *Salmas. in Tertull. pall. p.* 170.

21. *Meron*, quasi diceres *femur*. Arrian. Rer. Indic. p. m. 509. *Mons urbi vicinus, ad cujus radices sita est Nysa, femur vocatus est, ab infelici eventu, qui Dionyso acciderat, ut denuo nasceretur*, semel scilicet ex Semele Cadmi filia, de qua Arrian. II. 125. *Multoque ante, quam Semele Cadmi filia nata esset, ex qua Bacchus Jovis filius*: denuo ex Jove, de quo Arrian. V. 315. *Montem, qui urbi imminet, Meron vocari voluit Dionysus, quod, secundum fabulas, in femore Jovis succreverit.* V. *Raderum, Freinshemium, & Blanckardum in Arrianum.* Ex Orientis vero more ille Deus e *Jovis femore* natus est dictus. Qui enim Orientem salutarunt, sciunt, vocem *femur* pro pudenda parte viri pariter ac mulieris poni: ac de viri quidem Gen. XLVI. 26. Exod. I. 5. pro mulieris Num. V. 21. ubi ea pars, jam ad conceptum minus apta, μηρὸς διαπεπτωκὼς ab Helleniſtis dicitur. Eo modo, quo διαμερίσαι in obscoenis apud Græcos, quamquam vox per se honesta. Et tale aliquid Procopius, acceperat, cum notavit, ὃ γὰρ μηρὸς τὸ σπέρμα δηλοῖ.

adpellant. inde Græci mentiendi traxere licentiam,
13 *Jovis femine Liberum patrem esse calatum* [22]. Rex situ
montis cognito ex incolis, cum toto exercitu, præmissis commeatibus, verticem ejus adscendit [23]. Multa hedera [24] vitisque toto gignitur monte; multæ
14 perennes aquæ manant. Pomorum quoque varii salubresque succi sunt, sua sponte fortuitorum seminum fruges humo nutriente [25]. Lauri baccæque [26] & multa in illis rupibus agrestis est sylva [27]. Credo

δηλῶν. Ergo *prodire e femore alicujus* est filium alicujus esse, aut ex eo genitum esse. Ut de Gedeonis filiis plurimis Jud. VIII. 30. dicitur, οἱ ἐκπορευόμενοι ἐκ μηρῶν αὐτῷ. Ita enim Hellenistæ. Et Sibylla, cujus fragmentum Theophilus ad Autolycum commemorat: εἰ δὲ γενετὸν ὅλως καὶ φθείρεται, ὃ δύνατ' ἀνδρὸς ἐκ μηρῶν μήτρᾳ τε θεὸς τετυπώμενος ἔῃσι. Ubi *femur* est in viro, quod in femina est matrix. Quod, quum ignorarent, lepide excogitarunt, quasi, ut e Jove nasceretur, illius *femori* insuendus fuisset Bacchus. V. *Heins. Arist. Sacr. c.* 1.

22. *Calatum* i. fabricatum, creatum, natum. *Calatum* dixit, quod non, ut femina, peperit Bacchum, sed quasi *calarit* & fabricarit. V. *Raderum.*

23. *Adscendisse* Meron montem Alexandrum tradunt & Arrian. v. 316. *Post hæc Alexandrum cupido cepit adeundi etiam montis Meri cum equitatu amicorum, & peditum agemate*, & Justin. XII. 7. 7. *Tunc adspectaculum sacri montis duxit exercitum.* Sed negat Philostr. II. 4. *Alexandrum Macedonem adfirmant Orgia in monte Nysa celebrasse: veruntamen, qui Nysam incolunt, asserunt, Alexandrum nequaquam montem adscendisse, quamquam id vehementer cuperet, quod esset tum honoris cupidus, tum etiam vetustatis amator. Timuisse autem, ne vitibus conspectis Macedones (qui eas longo jam tempore non viderant) domesticarum rerum desiderio caperentur, neve cupiditas vini eos invaderet, jam diu bibendæ aquæ adsuefactos. His de causis Nysam prætergressus in radicibus montis vota sacraque peregit.* V. *Freinshemium*, & *Loccenium.*

24. *Hedera*, quam in India, nisi in monte Mero nasci negavit *Plin.* XVI. 34. & *Arrian.* V. 317.

25. *Nutriente* i. fovente, alente. Catul. LXI. 25.

Quos Hamadryades Deæ
Ludicrum sibi roscido
Nutriunt humore.

26. *Baccæ* vulgo quid sint, etiam illis, qui linguam Latinam primis salutarunt labris, notum est. Quid Curtio significent, vix habeo dicere. Certe apud omnes Commentatores, quos evolvere quidem mihi contigit, altum de illis silentium. *Lauri baccas* si jungamus, forte quis

Credo equidem non divino instinctu [28], sed lascivia esse provectos, ut passim hederæ ac vitium folia decerperent, redimitique fronde toto nemore similes Bacchantibus [29] vagarentur. Vocibus ergo tot mil- 16
lium, præsidem [30] nemoris ejus Deum adorantium, juga montis collesque resonabant [31]; quum orta licen-

quis cum *Dodor. Herbar.* XXX. 1. fructus diceret lauri, quos Græci δαφνίδας, Brabanti *Bakelaer* appellant. Unde etiam Interpres Belga, quem de industria hoc loco evolvi, *lauri baccas* suo idiomate *bakelaar* vertit. Quid si commate illa distinguamus, ut illa distinguunt *Glareanus*, *Raderus*, alii, significabit arborem a *lauro* distinctam. Quam vero, dicant alii, non ego. Arborem *lotum* Padi accolis dici *baccam Syriacam* monet *Lonicer. Herbar.* IV. 89. Quod si minus placuerit, dicamus significare *morum.* In lingua enim sancta, ut in *Originibus Becmanus*, & in *Lexico Etymologico* auctores sunt, est בְּכָא i. morus, arbor, quæ producit *Baccas* succi plenas. Ita Psalm. LXXXIV. 7. *Qui transeuntes per vallem mori* הַבְּכָא *fontem constituunt eum...* Ubi interpretes non tantum *Polo in Synopsi Critica* laudati; sed etiam Kimchi, ut *Lomejerus* linguæ Hebrææ peritissimus, quum de hoc loco cum illo agerem, me monuit, arborem, quæ *morus* appellatur, intelligi volunt.

27. *Agrestis sylva* i. multitudo arborum *agrestium. Agrestes* autem arbores sunt, quæ non seruntur in hortis, sed in *agris* sponte proveniunt, ut oleaster, labruscæ, &c. quas Græci *agrestem* oleam, & vitem dicunt, ἀγριελαίαν & ἀγριάμπελον. Ovid. Metam. VII. 243.

Has ubi verbenis, sylvaque incinxit agresti.

i. multis herbis & frondibus *agrestibus.* V. *Freinshemii Indicem.*

28. *Non divino instinctu*, quod tamen affirmat Arrian. v. 317. *Tradunt etiam nonnulli (si cui hæc credibilia videntur) multos non obscuri nominis Macedones hedera coronatos in eo epulo Dionysi numine correptos, bacchantes discurrisse.*

29. *Bacchantibus* i. Bacchis, sive Bacchi famulis, quæ tertio quoque anno cum thyrso Orgia Bacchi celebrantes, cum ululatu discurrebant in furorem actæ. Virg. Aen. IV. 300-303.

Sævit inops animi, totamque incensa per urbem
Bacchatur, qualis commotis excita sacris
Thyias, ubi audito stimulant Trieterica Baccho
Orgia, nocturnusque vocat clamore Cithæron.

Noster *n.* 18. IX. 10. 24. & 27.

30. *Præsidem* i. Bacchum.

31. *Resonabant* i. sonum reddebant, contra sonabant, Echo enim in illis jugis & collibus audiebatur:

Cui si vis similem pingere, pinge sonum.

ut *Auson. Epigr.* XI. 3. Imo *sonus est, qui vivit in illa*, ut *Ovid. Metam.* III. 401. Unde

licentia a paucis [32], ut fere fit, in omnes se repente
17 vulgasset. Quippe, velut in media pace, per herbas congestamque frondem prostraverant corpora. Et Rex fortuitam licentiam non aversatus, large ad epulas omnibus præbitis, per decem dies Libero
18 Patri operatum [33] habuit exercitum. Quis neget eximiam quoque gloriam sæpius fortunæ; quam virtutis [34] esse beneficium? quippe ne epulantes quidem, & sopitos mero adgredi ausis [35] est hostis, haud secus Bacchantium ululantiumque fremitu perterritus, quam si præliantium clamor esset auditus. Eadem felicitas ab Oceano revertentes [36] temulentos comessantesque inter ora hostium texit.
19 Hinc ad regionem, quæ *Dædala* [37] vocatur, perventum est. Deseruerant incolæ sedes, & in avios sylvestresque montes confugerant. Ergo Acadera [38] transit, æque vasta & destituta incolentium fuga.

resonare Amaryllida i. illam mutua voce pronuntiare dicuntur sylvæ *Virg. Ecl.* 1. 5.

32. *Orta licentia a paucis*, quod enim plures paucioribus impune abire vident, idem strenue audent. Tacit. Ann. 1. 31. 4. *Igitur audito fine Augusti, multitudo lasciviæ sueta, laborum intolerans, implere cæterorum rudes animos.* Vellej. 11. 3. 4. *Non ibi consistunt exempla, unde cæperunt; sed quamlibet in tenuem recepta tramitem, latissime evagandi sibi viam faciunt: & ubi semel recto deerratum est, in præceps pervenitur: nec quisquam sibi putat turpe, quod alii fuit fructuosum.* V. *Loccenium*, & *Freinshemium*.

33. Operari, *est Deos religiose, & cum summa veneratione sacrificiis litare, vel convivari. Virg. Georg.* 1. 339. *Lætis operatus in herbis. Pompon. Præc. post. Ad veneris profectus est mane vetulus, votum ut solveret: ibi nunc operatus est.* V. *Non.* XII. 21. *Brisson. Form.* 1. 19. *Lipsi. in Tacit. f.* 36. *Vliet. in Grat. v.* 42.

34. *Sæpius fortunæ, quam virtutis.* Plin. VII. 28. *Sunt in his quidem virtutis opera magna, sed majora fortunæ.* Noster X. 5. 35.

35. *Adgredi non est ausus*, ob gloriam exercitus Macedonici. V. *Freinshemium*.

36. *Ab Oceano revertentes.* V. IX. 10. 24.

37. *Dædala*, Dædalorum, numero multitudinis: *Dædalos montes* appellant *Justin.* XII. 7. 9. & *Oros.* III. 19. civitas aut regio est Indiæ cis Indum. V. *Raderum*, & ex illo *Freinshemium*.

38. *Acadera* nulli Scriptorum, præter Curtium, laudata, sita fuerint inter Mazages & Dædala, re-

fuga. Itaque rationem belli necessitas mutavit. di- 20
visis enim copiis pluribus simul locis arma ostendit; oppressique, &, qui exspectaverant hostem, omni clade perdomiti sunt. Ptolemæus plurimas urbes; 21
Alexander maximas cepit: rursusque, quas distribuerat, copias junxit. Superato deinde Choaspe 22
amne [39], Cœnon in obsidione urbis opulentæ, Beziram [40] incolæ vocant, reliquit. ipse ad Mazagas [41] venit. Nuper Assacano, cujus regnum fuerat, demortuo [42]; regioni urbique præerat mater ejus Cleophes [43]. Triginta millia peditum tuebantur 23
urbem, non situ solum, sed etiam opere munitam. Nam qua spectat Orientem, cingitur amne torrenti, qui præruptis utrimque ripis aditum ad urbem impedit. ad Occidentem, & a Meridie velut de in- 24
dustria rupes præaltas admolita [44] Natura est, infra cavernæ

regiones adhuc cis Indum sitas. V. *Raderum*.

39. *Choaspes amnis* quis sit, non satis percipio, nisi forte mihi eripias, eum esse, quem suspicor, cujus meminit Strab. XV. 431. *Cophem flumen, & Choaspem, qui in Cophem immittit.* Haud procul a Cophe *Choen* fluvium habet Arrian. IV. 291. & 292. qui fortasse illi hic *Choaspes*. V. *Blanck. in Arrian. p.* 304. & *Freinshemium*.

40. *Beziram* appellat *Bazira* Arrianus IV. 304. & dicit *excelso loco situm, & valido muro omni ex parte cinctam fuisse*, ejusque incolas *Oreorum expugnatione audita, viribus suis diffisos, sub mediam noctem deserta urbe in petram, quam Aornon vocant, confugisse*.

41. *Mazagas* Arrian. Exped. Alex. IV. 299. nominat *Massaga*: Rer. Indic. p. m. 510. & Diodor. Ind. secundi voluminis libri XVII. n. 34. *Massaca*, Strab. XV. 432. *Masoga*. Fuit apud Assacenos ingens oppidum, & Assaceni regni caput.

42. *Demortuo* i. mortuo. Cic. Attic. XVI. 11. *Alii enim sunt alias, nostrique familiares fere demortui.*

43. Cleophes *regina quum se dedidisset ei, concubitu redemptum regnum ab Alexandro recepit; illecebris consequuta, quod virtute non potuerat: filiumque ab eo genitum, Alexandrum nominavit, qui postea regnum Indorum potitus est. Cleophis regina, propter prostratam pudicitiam, scortum regium ab Indis exinde adpellata est.* V. *Justin.* XII. 7. 9. *Oros.* III. 19.

44. *Admolita est* i. quasi ad urbem muniendam magno labore admovit, quod quidem eleganter Curtius: sed reapse ars urbem rupibus admovit, non Natura rupes urbi. V. *Raderum*,

cavernæ & voragines longa vetuſtate in altum cavatæ jacent: quaque deſinunt, foſſa ingentis operis
25 objecta eſt. triginta quinque ſtadia[45] murus urbem complectitur, cujus inferiora ſaxo[46], ſuperiora crudo latere[47] ſunt ſtructa. Lateri vinculum lapides[48] ſunt, quos interpoſuere, ut duriori materiæ fragilis incumberet, ſimulque terra humore di-
26 luta. Ne tamen univerſa conſideret[49], interpoſitę erant trabes validæ, quibus injecta[50] tabulata muros & tegebant, & pervios fecerant[51]. Hæc mu-
27 nimenta contemplantem Alexandrum, conſiliique incertum, quia nec cavernas, niſi aggere, poterat implere, nec tormenta aliter muris admovere, qui-
28 dam e muro ſagitta percuſſit[52]. Tum forte in ſuram[53] incidit telum: cujus ſpiculo evulſo *admoveri equum* juſſit; quo vectus ne obligato quidem vulne-
29 re, haud ſegnius deſtinata exſequebatur. Cæterum, quum crus ſaucium penderet, & cruore ſiccato

& *Freinshemii Indicem.*

45. *Triginta quinque ſtadia* i. milliare Germanicum, & paſſus 375. V. *Raderum.*

46. *Saxum* eſt lapis naturalis, durus, aſper, quales e monte excidi ſolent. Vocem eſſe Tuſcam vetuſtiſſimam, quod non niſi in ſacrificiis adhiberetur, putat *Scalig. Exerc. Exot.* 108.

47. *Latere* i. terra in lapidem durata. Noſter v. 1. 25. & 29. VII. 3. 8.

48. *Lapis* eſt, qui e terra effoditur, & ſaxo eſt mitior, & tenerior: unde gemmæ *lapides*, non ſaxa dicuntur. Plin. XXXVI. 18. *Nusquam hic utilior, quam in Italia, gignitur, lapisque non ſaxum eſt.* & 22. *Eſt & viridis lapis, vehementer igni reſiſtens, ſed nusquam copioſus. Et, ubi invenitur, lapis, non ſaxum eſt.*

49. *Conſideret* i. ſubſideret, *moghte ſincken, ſacken*, ut de navigiis in ſicco deſtitutis inf. IX. 9. 12. V. *Freinshemii Indicem.*

50. *Injecta* i. immiſſa, ſuperinjecta, *impoſita* modo. Liv. I. 51. *Injectaque Turno catenæ.* Noſter IV. 3. 7. VI. 8. 22.

51. *Tabulata muros pervios fecerant* i. ſub tabulatis ultro, citroque ire poterant. *Tabulata* ſunt planæ in ædibus ſuperficies, *tabulis* conſtratæ, *ſolders.* Juven. III. 198.

Tabulata tibi jam tertia fumant.

52. *Percuſſit* i. transfodit, trajecit. Nep. Epam. IX. 1. *Epaminondam ſparo eminus percuſſum.*

53. *Suram* i. poſteriorem & carnoſiorem cruris partem, *de kuyte.* Plaut. Pſeud. IV. 7. 80.

Ubi ſuram aſpicias, ſcias poſſe eum gerere craſſas compedes.

Plin.

to frigeſcens vulnus adgravaret dolorem[54], dixiſſe fertur, *ſe quidem Jovis filium dici, ſed corporis ægri vitia ſentire*[55]. Non tamen ante ſe recepit in caſtra, quam 30
cuncta proſpexit, &, quæ fieri vellet, edixit. Ergo ſicut imperatum erat, alii extra urbem tecta demoliebantur[56], ingentemque vim materiæ faciendo aggeri detrahebant[57]: alii magnarum arborum ſtipites cumulis[58] ac moles ſaxorum in cavernas dejiciebant. Jamque agger æquaverat ſummæ faſti- 31
gium terræ; itaque turres erigebantur, quæ opera ingenti militum ardore intra nonum diem[59] abſoluta

Plin. XI. 45. *Suræ homini tantum, & crura carnoſa. Reperitur apud Auctores, quendam in Ægypto non habuiſſe ſuras.* A Curtio diſſentiunt *Arrian.* IV. 300. & *Plutarch. Fort. Alex.* II. 21. quorum ille: *atque ibi ſagitta malleolum leviter perſtrictus eſt*; hic, *apud Aſſacanos telo Indico malleolo icto.* Malleoli vero ſunt, ἐπιφύσεις, duorum oſſium, ſcilicet τῆς κνήμης, καὶ τῆς περόνης, ex quibus tota tibia conflata eſt. Hi talum a lateribus arcte comprehenſum armant, ut ſub iis demerſum difficulter adtingere poſſis. V. *Blanckardum in Arrianum.*

54. *Frigeſcens vulnus adgravaret dolorem*, quia *calidis adhuc vulneribus abeſt dolor*, ut Noſter IV. 15. 17. Statius XI. 544.

Ille dolens nondum, ſed ferri frigore primo
Territus.

V. *Freinshemium.*

55. *Corporis ægri vitia* i. vulneris dolores. Senec. Epiſt. 59. *Omnes jurant me Jovis eſſe filium, ſed vulnus hoc hominem me eſſe clamat.* Scilicet *Seneca & Curtius* rem expreſſerunt, verbis neglectis. *Plutarchus Alex. f.* 254. *de fort. Alex.* II. 21. & *Apophth.* c. 39. ſcribit *jaculo crus ictum, multis concurrentibus eorum, qui ipſum ſæpenumero ſolebant Deum ſalutare, dixiſſe: hoc quidem ſanguis eſt, ut videtis, non ille*

Humor, qui ſuperum manat de corpore Divum.

Verſus hic *Homeri* eſt *Iliad.* V. 340. ubi Poeta Venerem canit a Diomede vulneratam. Quamvis Calliſtheni *Seneca Suaſ.* I. Dioxippo Ariſtobulus Caſſandreus apud *Athen.* VI. 251. Anaxarcho *Laert. Vit. Philoſ.* IX. 567. velut ementitam divinitatem exprobantibus hoc ſcomma tribuant. V. *Raderum & Freinshemium.*

56. *Tecta demoliebantur.* Arrian. IV. 301. *Poſtero die machinis admotis, aliqua murorum parte facile dejecta.*

57. *Detrahebant* e tectis deſtructis. V. *Freinshemium.*

58. *Cumulis* i. cumulatim, acervatim.

59. *Intra nonum diem* abſolvit turres, & aggerem, ut vult *Curtius*: & quatuor inde diebus oppugnatam urbem cepit, ut vult *Arrian.*

ta sunt. Ad ea visenda Rex nondum obducta vulneri cicatrice processit; laudatisque militibus *admoveri machinas* jussit: e quibus ingens vis telorum in
32 propugnatores effusa est. Præcipue rudes talium operum [60] terrebant mobiles turres, tantasque moles nulla ope, quæ cerneretur [61], adductas [62], Deorum numine [63] agi credebant. *pila quoque muralia* [64], *& excussas tormentis pragraves hastas* negabant *convenire mor-*

Arrian. IV. 301. 302.

60. *Rudes talium operum* Senec. de vit. beat. c. 26. appellat *ignaros machinarum*, & qui *segnes laborem obsidentium spectant*, *nec*, *quo illa pertineant*, *quæ ex longinquo struuntur*, *intelligunt*. *Nihil* enim *tam ignarum barbaris*, inquit Tacit. Ann. XII. 45. 4. *quam machinamenta*, *& æstus oppugnationum*.

61. *Ope*, *quæ cerneretur*, quia rotis impositę turres ab iis, qui intra turres latebant, movebantur trochleis, funibus, & nervis, quibus intus instructę erant. Lucan. III. 467-473.

Stellatis axibus agger
Erigitur, *geminasque æquantes mœnia turres*
Accipit; *hæ nullo fixerunt robore terram*:
Sed per iter longum causa repsere latenti.
Quum tantum nutaret onus, *telluris inanes*
Concussisse sinus, *quærentem erumpere ventum*
Credidit.

62. *Adductas* i. admotas, mox *actas*, Cæsar mox *promotas*.

63. *Deorum numine* Cæs. Bell. Gall. & II. 30. 3. & 4. *Ubi vineis actis*, *aggere exstructo*, *turrim constitui procul viderunt*, *primum irridere ex muro*, *atque increpitare vocibus*, *quo tanta machinatio*, *ab tanto spatio institueretur? quibusnam manibus*, *aut quibus viribus*, *præsertim homines tantulæ staturæ tanti oneris turrim in muros sese collocare confiderent?* II. 31. 1. & 2. *Ubi vero moveri*, *& appropinquare mœnibus viderunt*, *nova atque inusitata specie commoti legatos ad Cæsarem de pace miserunt*; *qui ad hunc modum locuti*: *non se existimare*, *Romanos* sine ope Deorum *bellum gerere*; *qui tantæ altitudinis machinationes tanta celeritate promovere*, *& ex propinquitate pugnare possent.*

64. *Pila muralia* dicit & Cæs. Bell. Gall. VII. 82. 1. *Aut ex vallo & turribus transjecti pilis muralibus interibant.* V. 40. 6. *Mulæ præustæ sudes*, *magnus muralium pilorum numerus instituitur.* Videtur vero uterque dixisse, ut a *pilis legionariis* distinguerent: Dicuntur, quod vel ex muris in oppugnantes, vel ab oppugnantibus in obsessos de turribus jacerentur. Formam eandem reor fuisse cum iis, quæ manu vibrabantur in acie, sed *muralia* majora. Tormentis excussa in hostem non reor; Cæsar enim Gallos a Romanis ad Alesium e vallis & turribus *pilis muralibus* trajectos narrat. V. *Raderum.*

mortalibus. Itaque desperata urbis tutela [65] concef- 33
sere in arcem. Inde, quia nihil obsessis præter deditionem placebat, legati ad Regem descenderunt 34
veniam petituri. Qua impetrata, Regina cum magno nobilium feminarum grege aureis pateris vina 35
libantium processit. Ipsa genibus [66] Regis parvo filio admoto, non veniam modo, sed etiam pristinę fortunæ impetravit decus. quippe adpellata *Regina* est; & credidere quidam, *plus formæ*, *quam miseration*i *datum.* Puero quoque certe postea ex ea utcumque [67] genito, *Alexandro* [68] fuit nomen. 36

CAP.

35. *Desperata urbis tutela* i. desperantes se urbem tueri posse. *Tutela* quævis est protectio. Cicer. Fin. III. *Hoc intelligi volumus*, *salutem hominum in ejus esse tutela.* Noster VIII. 11. 25.

66. Genibus *hominis quædam & religio inest*, *observatione gentium. Hæc supplices attingunt*, *ad hæc manus tendunt*, *hæc ut aras adorant*, *fortasse quia inest iis vitalitas. Namque in ipsa genu utriusque commissura dextra lævaque a priori parte gemina quædam buccarum inanitas inest*, *qua perfossa ceu jugulo spiritus fugit.* Plin. XI. 45. Virg. Aen. III. 607.

Dixerat: & genua amplexus,
genibusque volutans
Hærebat.

Ubi Servius: *Physici dicunt esse consecratas Numinibus singulas corporis partes*, *ut aurem memoriæ: Hinc Virg. Ecl.* VI. 3. *Cynthius aurem vellit & admonuit: frontem Genio*, *unde venerantes Deum*, *tangimus frontem: dextram Fidei*, *unde v.* 611. *Atque animum præsenti pignore firmat: genua Misericordiæ*, *unde hæc tangunt rogantes.*

67. *Utcunque* i. quocunque titulo, sive ex Alexandro vere, sive simulate & falso, atque ex alio suscepto. V. *Raderum.*

68. *Alexandro*, quem & successorem habuit. §. 43. Unde forsan nata fabula de Balascia provincia, cujus *Reges*, *qui jure hæreditario sibi invicem succedunt*, *ab Alexandro Magno originem duxisse feruntur.* Paulus Venetus I. 34. V. *Freinshemium.*

CAP. XI.

ARGUMENTUM.

Urbem Oram, & petram Aornon nomine, ab Hercule fruſtra antea obſeſſam, Indorum fuga deſertam in ditionem redigit Alexander.

1 HInc Polypercon[1] ad urbem Oram[2] cum exercitu miſſus inconditos oppidanos prælio vicit: intra munimenta compulſos[3] ſequutus 2 urbem in ditionem[4] redigit. Multa ignobilia oppida deſerta a ſuis, venere in Regis poteſtatem. Quorum incolæ armati petram[5] *Aornon*[6] occupaverunt.

Polyperconta quidem miſſum ſcribit Curtius; ſed Arrian. IV. 304. *Attalum, & Alcetam, ac Demetrium equitatus præfectum miſſos, atque urbem muro in orbem ducto intercludere, tantisper dum ipſe adveniret, juſſos.*

2. *Oram* appellat *Ora* Arrian. IV. 304.

3. *Intra munimenta compulſos.* Arrian. IV. 304. *Oppidani in Alcetam excurſionem faciunt, quos Macedones facile repulſos, atque in urbem rejectos muris clauſerunt.*

4. *Urbem in ditionem redegit* ipſe Alexander. Arrian. IV. 305. *Alexander, quum accepiſſet, non nullos barbarorum finitimorum in Ora urbem clam ſe immiſſuros, ab Abiſſaro ad id miſſos, primum Ora cum exercitu petit. Neque laborioſa Alexandro Oreorum obſidio fuit. Primo enim impetu in muros facto, urbem expugnavit.*

5. *Petram* hanc *ſaxum miræ aſperitatis, & altitudinis* vocant Juſtin. XII. 7. 12. & Oroſ. III. 19. *ingentem, & regionis munimentum* Arrian: VIII. 10. 1. §. 4 & deſcribit hisce Diodor. XVII. 85. *Ambitus petræ ſtadiorum fuit centum, altitudo ſedecim, ſuperficies plana, & ex omni parte rotunda erat. Radices ad meridiem Indus, fluviorum per Indiam maximus, alluebat: partes alias prærupta voragines, & inviæ rupes cinxerant. In hanc, quod munitiſſima eſſet, qui ſuperfuerant de incolis, confugerant.* Arrianus vero IV. 306. *Ambitum hujus petræ ducentorum ſtadiorum eſſe ajunt: altitudinem, qua humillima eſt, ſtadiorum undecim: uno tantum arduo calle, eoque manu facto, adiri poſſe: multam etiam, eamque puriſſimam in vertice petræ aquam eſſe, fontemque inde manare: ſylvam etiam habere, tantumque arabilis & fertilis agri, quantum mille homines colere poſſint.* Noſter n. 7. & 8.

6. *Aornon* i. avibus carentem. Ὄρνις Græcis eſt avis, ex qua voce fit ἄορνις, ſive ἄορνον, a particula α privativa, quam illis ϛερητικὴν adpellant. Latini talem locum corrupta voce Græca *Avernum* dicunt. Petra ergo ἄορνον eſt averna, qua non transmittunt aves, aut illico pereunt. De hujusmodi locis avernis Lucret. VI. 788. 805. Virg. Aen. VI. 237-242. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

7. *Ab Hercule* ter fruſtra tentatam hanc petram fuiſſe ſcribit *Strab.* XV. 416. quem V. §. 22. ſed *Macedonicam* tantum fuiſſe *jactantiam, hanc petram non potuiſſe expugnare Herculem* affirmat *Arrian. Rer. Indic. p. m.* 519. quem eo potius *nunquam penetraſſe verum* credit VIII. 10. 1. §. 4.

8. *Terræ motu* ab oppugnatione hujus petræ abſiſtere coactum fuiſſe Herculem præter *Juſtin.* XII. 7. 12. & *Oroſ.* III. 19. docet *Diodor.* XVII. 85. hisce verbis: *Hanc, uti fama eſt, Hercules ille priſcus oppugnare adgreſſus, propter ingentes terræ motus interim obortos, aliaque Deum prodigia, re infecta abceſſerat.*

9. *Inopem conſilii* i. qui eſt ſine *ope conſilii.* Tacit. Hiſt. III. 68. 6. *Tum conſilii inops in palatium rediit.* Noſter VIII. 13. 17. IX. 3. 18. X. 8. 7.

10. *Undique præceps & abrupta.* Lucian. Rhetor. præcept. Tom. II. p. 713. *Resque tibi ſimilis eſſe videbitur, quemadmodum Aornos Macedonibus apparet, undique adſpicientibus prærupta.* Hermot. p. 179. *Petram, ſupra quam virtus habitare creditur, altiorem declivioremque eſſe illa Aorna Indica.* Noſter n. 6.

11. *Senior*, quem deſcribit Diodor. XVII. 85. *Senior quidam cum duobus filiis eum adiit, qui cum extrema paupertate conflictans, diu in locis illis vitam toleraverat, domiciliumque in ſpecu quadam, ubi tres lectuli erant petræ inciſi, habebat. Hic dum ſenex cum filiis commoratur, locorum peritiam ſibi comparaverat.*

12. *Si pretium operæ eſſet*, indien hy hem, na dat hem daar van gebeurde, wilde betalen.

13. *Octoginta talenta* 48000. Philippeos efficiunt. Equidem Diodor. XVII. 85. *ingens operæ pretium promiſſum* ait. V. *Raderum*, & ex illo *Freinshemium.*

14. *Conſtituit* i. promiſit, pactus

verunt. Hanc *ab Hercule*[7] *fruſtra obſeſſam eſſe: terræque motu*[8] *coactum abſiſtere* fama vulgaverat. Inopem conſilii[9] Alexandrum, quia undique præceps & abrupta[10] rupes erat; ſenior[11] quidam peritus locorum cum duobus filiis adiit, *ſi pretium operi eſſet*[12], *aditum ſe monſtraturum eſſe* promittens. *Octoginta talenta*[13] conſtituit[14] *daturum* Alexander; & altero ex juvenibus obſide retento, ipſum ad exſequen- 3 4

ceſſerat.

9. *Inopem conſilii* i. qui eſt ſine *ope conſilii.* Tacit. Hiſt. III. 68. 6. *Tum conſilii inops in palatium rediit.* Noſter VIII. 13. 17. IX. 3. 18. X. 8. 7.

10. *Undique præceps & abrupta.* Lucian. Rhetor. præcept. Tom. II. p. 713. *Resque tibi ſimilis eſſe videbitur, quemadmodum Aornos Macedonibus apparet, undique adſpicientibus prærupta.* Hermot. p. 179. *Petram, ſupra quam virtus habitare creditur, altiorem declivioremque eſſe illa Aorna Indica.* Noſter n. 6.

11. *Senior*, quem deſcribit Diodor. XVII. 85. *Senior quidam cum duobus filiis eum adiit, qui cum extrema paupertate conflictans, diu in locis illis vitam toleraverat, domiciliumque in ſpecu quadam, ubi tres lectuli erant petræ inciſi, habebat. Hic dum ſenex cum filiis commoratur, locorum peritiam ſibi comparaverat.*

12. *Si pretium operæ eſſet*, indien hy hem, na dat hem daar van gebeurde, wilde betalen.

13. *Octoginta talenta* 48000. Philippeos efficiunt. Equidem Diodor. XVII. 85. *ingens operæ pretium promiſſum* ait. V. *Raderum*, & ex illo *Freinshemium.*

14. *Conſtituit* i. promiſit, pactus

quenda, quæ obtulerat, dimisit. Leviter armatis
5 dux datus est Mullinus [15] scriba Regis. Hos enim
circumitu, qui fallerent hostem [16], in summum ju-
6 gum [17] placebat evadere. Petra non, ut pleræque,
modicis ac mollibus [18] clivis [19] in sublime fastigium
crescit [20]; sed in metæ [21] maxime modum erecta
est: cujus ima spatiosiora sunt, altiora in arctius
coeunt, summa in acutum cacumen exsurgunt.
7 Radices [22] ejus Indus amnis subit, præaltus utrim-
que asperis ripis: ab altera parte voragines eluvies-
que

ctus est, quomodo fere apud Jctos *constituta* pecunia accipitur. V. *Freinshemii Indicem.*

15. *Dux datus Mullinus.* Aliter Arrian. IV. 308. *Cum his Ptolomæum Lagi filium corporis custodem mittit, Agrianos secum ducentem, aliosque levis armaturæ, & scutatorum lectissimos quosque, jubens regionem occupatam firmo præsidio munire, & occupati loci significationem aliquam edere.*

16. *Fallerent hostem.* Arrian. IV. 308. *Ptolomæus via ardua atque difficili contendens, non sentientibus barbaris in verticem evadit.*

17. *Summum jugum,* summam jugi partem. Ita *summum montem* Cæs. B. G. I. 22. 1. *Quum summus mons a Tito Labieno teneretur.* Noster *summum montis cacumen* III. 1. 3.

18. *Mollibus* i. clementer editis, ut interpretatur *Tacit.* V. 3. 2. §. 7. Virg. Georg. III. 292.

Juvat ire jugis, qua nulla priorum
Castaliam molli divertitur orbita clivo.

Ubi Servius: i. *facili itinere, & descensione.*

19. *Clivus* est devexitas montis, sive montis latera proclinata. Plaut. Asin. III. 3. 118.

Quadrupedem agitabo adversum clivum.

Petron. c. 94. *Tanquam caballus in clivo.*

20. *Crescit* i. attollitur, mox *exsurgit.* Ita VI. 5. 21. V. v. 4. 6. §. 17.

21. *Meta* est strues, in acutum tendens, sive ima parte lata, superiori angusta, *alle het geene, wat onder breet is, en boven spits.* Ita *metam* lignorum condendorum appellat Cato R. R. c. 56. *In acervo sub dio metas facito: metam fœni* Columella appellat manipulum ita congestum, ut inferiori parte sit latior, superiori in angustum desinat conum II. 19. *Certe, quicquid ad eum modum, quo debet, siccatum erit, in metas construi conveniet, easque in angustissimos vertices exacui. Sic enim commodissime fœnum defenditur a pluviis.* V. & *Philand. in Vitruv.* II. 1.

22. *Radices* Aorni *Indum subire* docet & Strab. XV. 416. *Quum Alexander petram quandam nomine Avernum primo adortu cepisset, cujus radices Indus*

que præruptæ sunt. Nec alia expugnandi patebat
via, quam ut replerentur. Ad manum [23] sylva e- 8
rat, quam Rex *ita cædi* jussit; *ut nudi stipites* [24] *jacerentur:* quippi rami fronde vestiti impedissent ferentes. Ipse primus truncam arborem jecit; clamorque exercitus index alacritatis [25] sequutus est, nullo detrectante munus, quod Rex occupasset. In- 9
tra septimum diem cavernas expleverant [26]; quum Rex sagittarios & Agrianos jubet per ardua niti. juvenesque promptissimos ex sua cohorte triginta delegit. Duces his dati sunt Charus & Alexander; 10
quem Rex *nominis, quod sibi cum eo commune esset* [27], ad-

dus non procul a fonte suo perfluit, gloriabundi dixerunt, Herculem ter petram adortum, ter inde repulsum fuisse, docuit etiam Diodor. §. 5.

23. *Ad manum* i. parata, prompta, *by der hand. Hesych. p. m.* 596. Κατὰ χεῖρα, ἕτοιμα, εὐχερῆ, ἢ ὄνυν πρὸς χεῖρα ἢ εἰς πολλὰ χρήσιμα οἰκέτης. Noster IX. 3. 14.

24. *Nudi stipites* i. sine frondibus. Liv. XXXIII. 5. *Vallo & Macedones, & Græci usi sunt, sed usum ad commoditatem ferendi non aptaverunt. Nam & majores, & magis ramosas arbores cædebant, quam quas ferre cum armis miles posset. Romanus leves, & bifurcos plerosque vel triam, aut cum plurimum quatuor ramorum vallos cædit, ut & suspensis ab tergo ramis ferat plures simul apte miles.* Arrian. IV. 309. *Sub lucem milites singulos centum palos cædere jubet,* qui *palos,* χάρακας dicit, quos Livius *vallos.* V. *Freinshemium.*

25. *Clamor alacritatis index,* qualis apud Liv. III. 62. *Si jam satis animi est, decernique placet, agitedum clamorem, qualem in acie sublaturi estis, tollite hic, indicem voluntatis virtutisque vestræ. Postquam ingenti alacritate clamor est sublatus,* &c. Arrian. II. p. m. 105. *Hic clamor undique sublatus est, abrumpendam moram, in hostes ruendum.* Noster IX. 2. 30: 4. 23. VIII. 11. 8.

26. *Cavernas expleverant.* Diodor. XVII. 85. *Hinc infinita aggerentium opera effecit, ut vallis & radix petræ explerentur.*

27. *Nominis, quod sibi cum eo commune esset.* Plutarch. Alex. f. m. 254. *Quum alteri in rupe quadam oppido juventutem Macedonicam admoveret: quendam Alexandrum nomine compellans: tua interest, inquit, vel ipsius virtute cognominis, strenui gesta militis conficere,* quem ut *nominis memorem* laudat Noster *n.* 15. Et recte. Nam, ut Cassiod. Epist. VIII. 11. *Quum omnis appellatio ad declarandas res videatur imposita, nimis absurdum est portare nomen alienum; & aliud*

admonuit. Ac primo, quia tam manifestum periculum erat; ipsum Regem discrimen subire [28] non
11 placuit: sed, ut signum tuba datum est, vir audaciæ promptæ conversus ad corporis custodes *sequi se* jubet, primusque invadit in rupem. Nec deinde quisquam Macedonum substitit: relictisque statio-
12 nibus sua sponte Regem sequebantur. Multorum miserabilis fuit casus, quos ex prærupta rupe lapsos amnis præterfluens hausit; triste spectaculum etiam non periclitantibus: quum vero alieno exitio.[29], quid ipsis timendum foret, admonerentur: in metum misericordia versa, non exstinctos, sed semet-
13 ipsos deflebant. Et jam eo perventum erat, unde sine pernicie, nisi victores, redire non possent; ingentia saxa in subeuntes provolventibus [30] barbaris, queis [31] perculsi instabili & lubrico gradu præcipi-
14 tes recidebant [32]. Evaserant tamen Alexander & Charus, quos cum triginta delectis præmiserat Rex, & jam pugnare cominus cœperant: sed quum superne [33] tela barbari ingererent, sæpius ipsi feriebantur, quam vulnerabant. Ergo Alexander &
15 nominis sui & promissi memor; dum acrius, quam
16 cautius dimicat, confossus undique obruitur. Quem ut Charus jacentum conspexit, ruere in hostem omnium, præter ultionem, immemor cœpit; multosque

dici, quam possit in moribus inveniri.

28. *Subire* i. adire, se objicere, *sigh begeven.* Sueton. Oth. c. 9. *Quidvis discriminis ultro, & vel solæ subirent.* Noster VI. 9. 24.

29. *Alieno exitio, quid ipsis timendum foret, admonerentur.* Ita & Marcell. XVII. 93. *Aliorum exitio, quid fortunis suis immineret, anxie cogitantes,* & Noster VII. 11. 16. V. *Freinshemium.*

30. *Provolventibus* i. volvendo protrudentibus, *voort rollende.* Terent. Andr. IV. 4. 38.

Ego jam hunc in mediam viam Provolvam.

Ubi Donatus i. *porro volvam.*

31. *Queis* pro *quibus* n. saxis. V. *Freinshemium.*

32. *Recidebant* i. retrorsum cadebant. Cicer. de Divin. 1. *Ramulum adductum, cum remissus esset, in oculum sibi recidisse.* Noster X. 1. 6. V. 3. 20.

33. *Superne* i. desuper. Sueton. Tiber. c. 39. *Saxa fortuito superne delapsa sunt.* Noster IX. 4. 32. De re ipsa Diodor. XVII. 85.

Ac

tosque hasta, quosdam gladio interemit. Sed quum tot unum incesserent manus, super amici corpus procubuit exanimis. Haud secus, quam par erat, 17
promptissimorum juvenum cæterorumque militum interitu commotus [34] Rex signum receptui dedit. Saluti fuit, quod sensim & intrepidi se receperunt; 18
& barbari hostem depulisse contenti, non institere [35] cedentibus. Cæterum Alexander, quum sta- 19
tuisset desistere incepto (quippe nulla spes potiundæ petræ offerebatur) tamen speciem ostendit [36] in obsidione perseverantis. Nam *& itinera obsideri* jussit; *& turres admoveri, & fatigatis alios succedere* [37]. Cu- 20
jus pertinacia cognita, Indi per biduum quidem ac duas noctes, cum ostentatione non fiduciæ modo, sed etiam victoriæ, epulati sunt; tympana [38] suo more pulsantes. tertia vero nocte tympanorum qui- 21
dem strepitus desierat audiri: cæterum ex tota petra faces refulgebant [39], quas accenderant barbari, ut

Ac initio quidem barbari, quod locorum celsitate adjuvarentur, superiores erant, multosque incaute se ingerentium neci dabant.

34. *Interitu juvenum commotus.* Plutarch. Alexand. f. 254. *Dehinc quum ipse fortissime dimicans adolescens oppeteret, non mediocriter animum perculit Alexandri.*

35. *Institere* i. insequuti sunt, urserunt, *na geset.* Liv. XXXIX. 30. *Institere perculsis hostes.*

36. *Speciem ostendit*, hy stelde sich daar na, ut X. 9. 9. *Species* sæpius ponitur pro externo paratu, cui non multum solidi subest. Tacit. Ann. 1. 44. 6. *Specie defendendæ provinciæ ob imminentes Suevos.*

37. *Succedere*, seconderen. Cæs. Bell. Gall. V. 16. 4. *Stationes dispositas haberent, atque alios alii deinceps exciperent, integrique & recentes defatigatis succederent.* Noster III. 7. 10.

38. *Tympanis* in bello usos esse Indos docet Noster etiam VIII. 14. 10. docet quoque & illa describit Suidas: *Tubis Indi non utuntur, sed pro iis sunt flagella, quæ excutiunt in aerem; & tympana item, horribilem quemdam bombum emittentia. Faciebant illa ex palmæ arboris cavato stipite, cui tintinnabula ex orichalco introrsus adaptabant, & os deinde vasis taurino corio occludebant, atque id in altum ferebant, concutiebantque in acie. Tintinnabula igitur, quæ multa & magna intus, inconditum quendam sonum edebant.* Fuerunt ab ipso Baccho. Polyæn. Strat. 1. 1. *Et cymbalis, & tympanis, signum dedit, loco tubæ.* V. *Lipsi. Mil. Rom.* II. 10.

39. *Refulgebant* i. valde ful-

ut tutior esset ipsis fuga, obscura nocte per invia
22 saxa cursuris[40]. Rex Balacro, qui speculaturetur, præmisso, cognoscit, *petram*[41] *fuga Indorum esse desertam.* tum dato signo, ut universi conclamarent,
23 incomposite fugientibus metum incussit. multique, tamquam adesset hostis, per lubrica saxa, perque invias cotes præcipitati occiderunt: plures aliqua membrorum parte mulctati, ab integris deserti
24 sunt. Rex locorum magis, quam hostium, victor, tamen magnæ victoriæ sacrificiis & cultu Diis satisfecit[42]. Aræ in Petra locatæ sunt Minervæ Victo-
25 riæque. Ducibus itineris, quos subire[43] jusserat leviter armatos, etsi promissis[44] minora præstiterant,

gebant. Plin. XI. 28. *Lucent ignium modo noctu, laterum & clunium colore lampyrides* (cicindelæ eidem XVIII. 26. *naghtmuggen*) *nunc pennarum hiatu refulgentes*, &c.

40. *Obscura nocte cursuris.* Arrian. IV. 310. *Barbari a defensione desistunt, missoque ad Alexandrum caduceatore, spondent sese, si paciscí cum iis velit, petræ deditionem facturos. Consilium vero ipsorum erat, ut totum illum diem pactionibus faciendis transigentes nocte sese quisque in domos suas reciperent. Quo cognito, Alexander tempus satis amplum iis ad discedendum concessit, omni præsidio per circuitum amoto. Ipse ibi tantisper, dum discedere inciperent, mansit.*

41. *Petram* hanc *primo adortu cepisse Alexandrum* dixit *Strab.* §. 22. sed *pancis diebus summa vi eversam esse* dicit *Lucian. Hermot. p.* 178. *septimo* demum *die cavernas expletas fuisse* Noster *n.* 9. quibus expletis *oppugnationem acerimam, quæ assiduis, nec interruptis per septem dies, totidemque noctes conflictibus duraverit*, addit *Diodor.* XVII. 85.

42. *Magnæ victoriæ sacrificiis, & cultu Diis satisfecit i.* habuit Diis honores, sacraque fecit, quæ solebat in *magnis victoriis. Cultum victoriæ* vocavit, tum cæteram magnificentiam in ostentanda ea, tum aras, de quibus sequitur. V. *Freinshemium* & *Palmer. Spic.* 111.

43. *Subire* i. sequi. Ita *subire militiam* est militiæ signa sequi, & militem esse Prop. I. 6. 15.

Hanc me militiam fata subire volunt.

44. *Promissis minora præstiterant*, quia non tantum *per invias & abruptas loci angustias duces fore*; sed & *viam, qua commodior petræ oppugnatio futura esset, parvoque negotio capi posset, ut barbaris rupem insidentibus superior evaderet Alexander, effecturos se polliciti erant.* V. *Diodor.* XVII. 85. *Arrian.* IV. 308.

45. *Cum fide* i. ita ut promissum fuerat. *Fides* enim est promissio. Cic. Fam. I. 10. *Gravissime*

rant, pretium cum fide[45] redditum est. Petræ regionisque ei adjunctæ, Sisocosto[46] tutela permissa.

me me in hanc mentem impulit, & Pompeji fides, quam de me Cæsari dederat, & fratris mei, quam Pompejo. Hinc *bonæ fidei* homo, qui, quod promiserit, fideliter præstat. Sueton. Aug. c. 42. *Eidem populo promissum quidem congiarium reposcenti, bonæ fidei se esse respondit.*

46. *Sisocosto*, quem *Siscoptum* nominat Arrian. IV. 311. *Alexander potitus petra ei Siscoptum præfecit, qui multo ante ex Indis ad Bactra ad Bessum transfugerat, & postquam Alexander Bactrianorum regionem subjugarat, conjunctis cum eo copiis fidelem inprimis ei operam navarat.*

CAP. XII.

ARGUMENTUM.

A petra Aorno Ecbolima procedit, & inde ad Indum flumen pervenit, ubi Omphim regem potentissimum se & sua tradentem, Meleagro licet ægre ferente, benigne excipit Alexander.

INde processit Ecbolima[1]: & quum *angustias itineris obsideri viginti millibus armatorum ab Eryce*[2] *quodam* comperisset; gravius agmen exercitus Cæno ducendum modicis[3] itineribus tradidit. ipse pregressus cum funditore ac sagittario, deturbatis, qui obsederant saltum, sequentibus se copiis viam fecit[4]. Indi sive odio ducis, sive gratiam victoris Regis

1 2

3

Ecbolima, *Embolima* appellat, illamque *urbem non procul a petra Aorno sitam* esse dicit *Arrian.* IV. 307.

2. *Erycen* Diodorus vocat *Aphricen* XVII. 86. *Eo tempore Indus quidam Aphrices cum* CCIↃↃ. CCIↃↃ. *exercitu & quindecim elephantibus illis in locis subsistebat. Hunc quidam interemere, atque interemti capite ad Alexandrum delato, incolumitatem sibi munere isto comparavunt.*

3. *Modicis* i. modum non excedentibus, non ita magnis. Ita *modicas exercitationes* de Senect. *modicis potationes* de Divin. I. dicit *Cicero.*

4. *Fecit* i. aperuit, *heeft gebaent.*

Regis inituri, Erycem fugientem adorti interemerunt, caputque ejus atque arma ad Alexandrum detulerunt. Ille facto impunitatem dedit; honorem
4 denegavit exemplo. Hinc ad flumen Indum sextis decimis castris [5] pervenit, omniaque, ut præceperat, ad trajiciendum [6] præparata [7] ab Hephæstione [8] reperit. Regnabat in ea regione Omphis [9], qui patri [10] quoque fuerat auctor dedendi regnum [11]
5 Alexandro. Et post mortem parentis legatos miserat, qui consulerent eum, *regnare se interim vellet* [12]; *an*

5. *Sextis decimis castris* i. sexto decimo die. V. III. 7. 5. §. 27. Licet enim *Aorni radices Indus alluat*, V. VIII. 11. §. 22. tamen ad Indum nunc revertisse dicitur Alexander, quia ab Indo rursus profectus recesserat ad Ecbolima, & angustias eis Indum adhuc ab Eryce obsessas, quem hostem noluit a tergo relinquere, ne cis Indum occupata & pacata Eryx turbaret & reciperet. Pervenit itaque nunc ad illum Indi locum, quo trajecit illum. V. *Raderum*, & ex illo *Freinshemium* ad VIII. 11. 7.

6. *Trajecit* Alexander ad Peucolaitidem urbem ad Indum sitam. Strab. XV. 432. *Deinde jam ad Indum est alia civitas, nomine Peucolaitis, ad quam Alexander ponte facto trajecit exercitum.*

7. *Omnia præparata* i. pontem illum, quem dixit *Strabo*, & multas naves. Diod. XVII. 86. *Hinc ad Indum progressus, naves, quas a triginta remorum usu triacontoros vocant, constructas, & fluvium ponte junctum invenit.* Arrian. V. 318. *Alexander ubi ad Indum pervenit, pontem jam ab Hephæstione perfectum reperit, multaque minora navigia, duas vero naves triginta remorum.*

8. *Ab Hephæstione*, quem hæc præparare Rex jusserat VIII. 10. 2.

9. *Omphis*, quem *Mophin* vocat *Diod.* XVII. 86. & *Taxiles* gentis more fuit adpellatus inf. *n.* 14.

10. Patri, *Taxili, quem legatione ad Alexandrum in Sogdiana hærentem missa, contra Indos Regi obstaturos armorum societatem* obtulisse dicit *Diod.* XVII. 86. illique *ad Cophenem amnem obviam venisse, dona, quæ apud Indos censentur amplissima, offerentem*, ut addit *Arrian.* IV. 291. Causam, qua inductus hoc fecerit, indicare videtur Noster *n.* 12. quia *tum duobus regibus Poro & Abisare bellandum* illi jugiter erat, & contra illorum vim auxilium ab externo Rege quærebat.

11. Regnum *Omphis inter Indum & Hydaspem situm, Aegypto majus, ejusque solum pingue, & agrum frugibus lætum* esse dicunt *Strab.* XV. 432. *Plutarch. Alex. f.* 254. & *Arrian.* V. 318.

12. *Regnare se interim.* Hoc genus Reges *inservientes* vocat Tacit. Hist. II. 81. 1. *Antiochus vetustis opibus ingens, & inservientium Regum ditissimus.* V. *Freinshemium.*

an privatum opperiri ejus adventum. permisitque, ut re- 6
gnaret, non tamen jus datum usurpare sustinuit. Is benigne quidem exceperat Hephæstionem, gratuitum frumentum copiis ejus admensus [13]: non tamen ei occurrerat, ne fidem ullius, nisi Regis [14], experiretur. Itaque venienti obviam cum armato 7
exercitu egressus est [15]; elephanti quoque per modica intervalla militum agmini immixti, procul castellorum [16] fecerant speciem. Ac primo Alexan- 8
der non socium, sed hostem adventare [17] credebat. Jamque & ipse *arma milites capere, & equites discedere in cornua* jusserat, paratos ad pugnam [18]. at Indus cognito Macedonum errore, jussis subsistere cæteris, ipse concitat equum, quo vehebatur: idem Alexander quoque fecit, sive hostis, sive amicus occurreret, vel sua virtute, vel illius fide tutus. Coivere, quod ex utriusque vultu posset intelligi, 9
amicis

13. *Admensus*, ita & Cic. Verr. V. *Frumentum, quod illi ex area, si vellet, admetiri licebat.*

14. *Ullius nisi Regis*, uti Syphax apud Livium XXVIII. 15. *Firmandæ amicitiæ fidem nec dare, nec accipere, nisi ipso coram duce Romano.* V. *Freinshemium.*

15. *Egressus est*, cum *triginta stadia Rex aberat.* Diodor. XVII. 86.

16. *Castellorum*, Diod. XVII. 87. *Tota acies urbes speciem exhibebat; nam elephantorum statio turribus, & militum inter hos ordines extenti muris erant assimiles.* Noster VIII. 14. 13. IX. 2. 15. Ratio est, quia turris, in quibus cum variis telis milites, dorsis illorum superimponebantur. Hirtius de bell. Afric. c. 86. *Cæsar statim ex itinere ante oppidum Thapsum constitit; elephantosque* LXIV. *ornatos armatosque cum turribus ornamentisque apit.* Qui inde *turriti* dicuntur. Plin. VIII. 7. *Pugnavere & Cæsari dictatori viginti turriti cum sexagenis propugnatoribus.* Turriti elephanti figuram exhibet *Stewech. ad Veget.* III. 24. Hos *velut ad pugnam adornatos* hac de causa dicit *Diod.* XVII. 86.

17. *Hostem adventare*, quia *tam numerosum exercitum instructa acie vidit Alexander, fraudem pollicitis Indum subtexere credens, nempe ut imparatos hoc pacto Macedones opprimeret.* V. *Diodor.* XVII. 86.

18. *Paratos ad pugnam.* Sic enim dudum assuefecerat suos. Apud Plutarch. Apoph. c. 38. *Explicatis jam aciei ordinibus, militem quendam videns amento hastile aptare, e phalange, ut inutilem,*

amicis animis: cæterum ſine interprete non poterat conſeri ſermo [19]. itaque adhibito eo, barbarus occurriſſe ſe dixit *cum exercitu, totas imperii vires protinus traditurum; nec exſpectaſſe, dum per nuncios daretur*
10 *fides. Corpus ſuum & regnum permittere illi, quem ſciret gloriæ militantem, nihil magis, quam famam timere perfidiæ* [20]. Lætus ſimplicitate barbari Rex, & dextram fi-
11 dei ſuæ pignus dedit; & regnum reſtituit. Quinquaginta ſex elephanti erant [21], quos tradidit Alexandro, multaque pecora eximiæ magnitudinis: tauros ad tria millia, pretioſum in ea regione, acceptumque ani-
12 mis regnantium armentum [22]. Quærenti Alexandro

tilem, ejecit, qui tum demum arma pararet, quum iis eſſet utendum.

19. *Sermonem conſerere* dicuntur, qui inter ſe colloquuntur. Plaut. Mil. III. 1. 106.

Mihi quæ hujus ſimiles ſermones ſerat.

quod translatum eſt ab hortulanis. Varro L. L. v. 7. *Sermo, opinor, eſt a ſerie: unde ſerta, & in veſtimento ſartum, quod comprehenſum. Sermo enim non poteſt in uno homine eſſe ſolo, ſed ubi oratio cum altero conjuncta.* *Sermonem* inter Alexandrum & Taxilem collatum denarrat Plutarch. Alex. f. 254. *Erat præterea Taxiles inſignis vir ſapientiæ. Hic quum ſalutatum veniſſet Alexandrum, quod mutuo decertandum eſt nobis bello, inquit: ſi non aquam, aut neceſſarium nobis cibum interceſſurus adventaſti, pro quibus duobus ſtrenuos ac ſapientes belligerare viros decet. Equidem ſi te ditior, aut locupletior ſum, in dandis ad te beneficiis paratus advenio. Sin inferior exiſta, tua in me confer officia. Ego vero dignas habere tibi gratias non recuſo. Ea re lætatus Alexander, virum comiter amplexus: atqui putas, ait, ſine bello hac ſermonum familiaritate nos amicitiam adſequutos? Atqui, ne ſupereſ, faxo. Ego enim hoc uno tecum bellandi genere enixiſſime decertabo, ne quamvis frugi vir, & conſpicua benignitate exiſtas, in gratificando vincar abs te.*

20. *Famam timere perfidiæ.* Eodem animo Marius apud Saluſtium: *Se nihil metuere, niſi turpem famam.* Pamphilus apud Comicum Andr. II. 6. 13. *Cavit, ne unquam infamiæ ea res ſibi eſſet.*

21. LVI. *elephanti erant.* Arrian. v. 318. *triginta elephantos* Alexandro a Taxile dono datos dicit & præter *boves* III. M. *ovium ultra* X. M. meminit. Plutarch. Alex. f. 254. *multa* a Taxile *munera* Alexandrum *ſuscepiſſe* duntaxat memorat.

22. *Pretioſum armentum.* Sacchinus hiſt. Soc. Jeſu v. 222. de Monopotaparum Indorum Rege: *Viciſſim e Conſalvo ſciſcitatur, quantum auri, quantum agri & præ-*

dro, *plures agricultores* [23] *haberet, an milites? duobus regibus bellanti ſibi majore militum quam, agreſtium, manu opus eſſe* reſpondit. Abiſares [24] & Porus [25] erant; 13
ſed in Poro eminebat auctoritas. uterque ultra Hydaſpen [26] amnem regnabat; & belli fortunam, quisquis arma inferret, experiri decreverat. Omphis, 14
permittente Alexandro, & regium inſigne ſumpſit, & more gentis ſuæ nomen, quod patris fuerat, *Taxilen* [27] adpellavere populares, ſequente nomine imperium in quemcumque transiret. Ergo cum per 15
triduum hoſpitaliter Alexandrum accepiſſet, quarto die, & *quantum frumenti copiis, quas Hephaſtion duxerat, præbitum a ſe eſſet*, oſtendit; & aureas coronas ipſi amicisque [28] omnibus, præter hæc ſignati argenti octoginta talenta [29] dono dedit. qua beni- 16
gnitate ejus Alexander mire lætus, & quæ is dederat, remiſit, & mille talenta [30] ex præda, quam vehe-

prædiorum velit, poſtremo, quam multos boves. Quippe bobus apud eam gentem haud minus, quam auro, pretium ferunt eſſe. V. *Freinsmium.*

23. *Agricultores* i. qui *agros colunt*, ruſticos, *agreſtes*, ut mox ipſe. Liv. XXVI. 35. *Servos agricultores rempublicam abduxiſſe.*

24. *Abiſares.* V. VIII. 13. 1. §. 2.

25. *Porus* Indis *For* appellatur, ut ex Taricio Mircondo Perſa monet *Raderus* VIII. 14. 46. V. VIII. 13. 7. §. 16.

26. *Ultra Hydaſpem.* Strab. XV. 433. *Inter Hydaſpem & Aceſinem eſt Pori terra. Hydaſpen* V. IV. 5. 4. §. 9.

27. *Taxilen.* Diodor. XVII. 86. *Eumque deinceps amicum, & ſocium conſtantem, Taxilem cognominatum, fuit expertus.* Sic Aegyptiorum Reges a Ptolomæo, qui cum Alexandro militavit, Ptolomæi dicti ſunt; & Pharaones a quodam Pharaone: Athenienſium Reges Cecropidæ, a Cecrope: Arſacidæ Parthorum Reges ab Arſace Scytha, & Imperatores Romani Cæſares a Cæſare Julio. V. *Popmam* & *Raderum.*

28. *Ipſi amicisque.* Sic apud Tacit. Ann. II. 57. 6. *in convivio* Nabathæi Regis coronæ aureæ magno *pondere Cæſari & Agrippinæ, leves Piſoni & cæteris offeruntur.* Sapienter vero hoc Taxiles. Nam quod Orſines nobiliſſimus Perſarum unicum ex amicis indonatum præteriiſſet, inſidiis ſceleratiſſimi Bagoæ eunuchi circumventus, morte luit. V. X. 1. 24-37. V. *Freinshemium* & *Raderum.*

29. *Octoginta talenta* efficiunt quadraginta octo millia Philippeorum. Arrian. v. 318. ducenta fuiſſe commemorat, quæ eſſent

vehebat, adjecit: multaque convivalia ex auro & argento vasa, plurimum Persicæ vestis [31], triginta equos ex suis, cum iisdem insignibus [32], queis ad-
17 sueverant, quum ipsum veherent. Quæ liberalitas, sicut barbarum obstrinxerat; ita amicos ipsius vehementer offendit. E quibus Meleager super cœnam largiore vino usus [33], *gratulari se Alexandro* dixit, *quod saltem in India reperisset dignum talentis mil-*
18 *le* [34]. Rex haud oblitus, quam ægre tulisset, quod Clitum ob linguæ temeritatem occidisset, iram quidem tenuit, sed dixit, *invidos homines nihil aliud, quam ipsorum esse tormenta* [35].

CAP.

essent centum viginti millia coronatorum, seu Philippeorum. V. *Raderum.*

30. *Mille talenta* sunt sexcenta millia nostratium Philippeorum. *Operam* enim *dabat, ut omnes homines benevolentia superaret.* Polyæn. IV. 3. *Gloriari* quinetiam *solebat a nullo se beneficiis victum*, teste Senec. de benef. V. 6. Quid Taxili in primo congressu sua omnia offerenti responderit, ex Plutarcho adtulimus §. 19.

31. *Persicæ vestis* i. panni, ex quo Persicæ vestes possent confici. V. *Freinshemii Indicem.*

32. *Insignia* equorum, quibus Imperatores Romani utebantur, fuerunt phaleræ & aurum, fortasse & coccineum stratum. Plutarchus in Pompejo, Pompeji equum, bello in Sertorium moto, describit *auro ornatum, & phaleris plenum.* Julius Obsequens prodigium triste Vibio Pansæ factum scribit, quod *equus phaleratus in ipsius conspectu festinans concidit.* Annon apud Græcos simile. De Alexandro quidem hoc Curtius scribit. V. *Lipsi Mil. Rom.* II. 12.

33. *Largiore vino usus* i. cum largius bibisset. *Uti vino* est vinum bibere, sumere. Paulus Tim. v. 23. ἀλλ' ὀλίγῳ οἴνῳ χρῶ. Ita Tacit. Orat. XLI. 8. *Bonis seculi sui quisque, citra obtrectationem alterius, utatur.*

34. In *India reperisset dignum talentis mille.* Strab. XV. 433. *Unde & plura sunt ab illo consecuti, quam ipsi præbuere, adeo ut Macedones ex invidia dicerent, quasi Alexander non haberet, quibus benefaceret, priusquam Indum trajiceret.*

35. *Invidos ipsorum esse tormenta.* Idem testatur Epigrammatographus Anthol. I. 83.

Grande malum livor, tamen est bonitatis in ipso
Nonnihil; oforum lumina corque vorat.

Lactant. IV. 4. *Aliis inspirat diabolus invidiam, ut suis ipsi tormentis occupati, nihil aliud cogitent, quam eorum, quos oderint, felicitatem.*

Legati,

CAP. XIII.

ARGUMENTUM.

Abisaræ omnia ditioni suæ permittentis legatos remittit, Barzentem transfugam & Gamaxum Regulum vinctos in custodiam tradit, levia prælia cum Poro, quem describit Auctor, in Hydaspis insulis conserit, & distractis varia arte Pori copiis, ripam adversam ab hostibus vacuam occupat Alexander.

POstero die legati [1] Abisaræ [2] adiere Regem. 1
omnia ditioni ejus, ita ut mandatum erat, *permittebant* [3]: firmataque [4] invicem fide remittuntur ad Regem. Porum [5] quoque nominis sui fa- 2
ma ratus ad deditionem posse compelli, misit ad eum Cleocharem [6], qui denunciaret ei, *ut stipendium*

LEgati, *cum ipsius Regis fratre, aliis aliquot primoribus comitato.* V. Arrian. V. 328. quem *ad Alexandrum cum pecuniis, & elephantis quadraginta miserat.* V. 352.

2. *Abisares montanorum Indorum* fuit *Rex*, V. Arrian. V. 328. Strab. XV. 433. quem appellat *Embisarum* Diodor. XVII. 87. & 90. *Aposisarem* Aelian. de anim. XVI. 39. *Abissarem* Arrian. V. 352. *Ambisarum* V. 328. *Barisadem* IV. 312. *Abisarum* Strab. XV. 433. Hunc, Poro profligato, *Alexandrum terrore incusso, ad imperata faciendum adegisse* dicit Diod. XVII. 90. V. & Nostrum VIII. 14. 1.

3. *Omnia ditioni ejus permittebant* i. se suaque Alexandro dedituros promittebant. *Permittere se* est se dedere. Noster III. 1. 8. qui *permittere se ditioni* dixit quoque VI. 5. 9. & *Regis potestati, fideique se permittere* rursus VIII. 4. 21.

4. *Firmata* i. stabilita. Terent. Hec. V. 1. 23.

Si scirem aliud, qui firmare meam apud vos posem fidem.

Noster IX. 3. 22.

5. *Porum* V. VIII. 13. 7. §. 16.

6. *Cleocharis* nomen extra Curtium, nec alias apud ipsum Curtium non legi. V. *Raderum.*

7. *Stipendium* i. tributum. Liv. II. 9. *Portoriis quoque & tributo plebe liberata, ut divites conferrent, qui oneri ferendo essent: pauperes satis stipendii pendere,*

dium[7] *penderet, & in primo finium ſuorum aditu occurreret Regi.* Porus *alterum*[8] *ex his facturum ſeſe* reſpondit; *ut intranti regnum ſuum præſto eſſet, ſed armatus.*
3 Jam Hydaſpen Alexander ſuperare decreverat; quum Barzentes[9] defectionis Arachoſiis auctor vinctus, trigintaque elephanti ſimul capti perducuntur, opportunum adverſus Indos auxilium: quippe plus in belluis, quam in exercitu ſpei ac vi-
4 rium illis erat. Gamaxusque Rex exiguæ partis Indorum, qui Barzenti ſe conjunxerat, vinctus ad-
5 ductus eſt. Igitur transfuga & regulo in cuſtodiam, elephantis autem Taxili traditis, ad amnem Hydaſpen pervenit: in cujus ulteriore[10] ripa Porus con-
6 federat[11], transitu prohibiturus[12] hoſtem. Octoginta quinque elephantos objecerat eximio corporum robore; ultraque eos currus trecenti, & peditum triginta fere millia[13], in queis erant ſagittarii, ſicuti ante

dere, ſi liberos educarent. Cæſ. Bell. Gall. 1. 44. 9. *Sin pace uti malint, iniquum eſſe de ſtipendio recuſare; quod ſua voluntate ad id tempus pependerint.* Noſter IX. 1. 14. quamvis a tributo *ſtipendium* diſtinguat Tacit. Hiſt. IV. 74. 2. *Nam neque quies gentium ſine armis, neque arma ſine ſtipendiis; neque ſtipendia ſine tributis haberi queunt.* Hoc vero *jure belli victores victis imponere conſueverunt.* Cæſ. Bell. Gall. 1. 44. 6. Unde *ſtipendium pendere* eſt ſe victum fatentis.

8. *Alterum* i. alteruttum, unum ex duobus. Liv. XXII. 2. *At quia medendi nec locus, nec tempus erat, altero oculo capitur.* Juſtin. XI. 12. 10. *Offert deinde alteram filiam uxorem.*

9. *Barzentem.* V. VI. 6. 36. §. 60.

10. *Ulteriore, quæ trans flumen eſt.* Livius. Noſter IV. 9. 22. IX. 2. 3.

11. *Conſederat*, hadde ſigh neergeſlagen. Cicer. Fam. XV. 4. *Quinque cohortes ſine centurione ullo cum apud Philomelum conſediſſent.*

12. *Transitu prohibiturus* i. impediturus, quo minus transiret. Nep. Hann. III. 4. *Alpicos conantes prohibere transitu concidit.* Noſter X. 3. 5: 2. 6. qui absque caſu *prohibere* dicit III. 4. 4.

13. LXXXV. *elephantos, currus* CCC. *& peditum triginta fere millia.* Diod. XVII. 87. *Porus ultra quinquaginta peditum millia, & tria millia equitum, pluresque, quam mille, currus, elephantos centum triginta habebat.* Arrian. V. 339. *Porus aſſumto univerſo equitatu* (*qui quatuor millium erat*) *& curribus trecentis,*

ante dictum eſt, gravioribus[14] telis, quam ut apte excuti poſſent. Ipſum vehebat elephantus[15] ſuper 7
cæteras belluas eminens; armaque auro & argento diſtincta corpus raræ magnitudinis[16] honeſtabant. par animus robori corporis; &, quanta inter rudes poterat eſſe, ſapientia. Macedonas non conſpectus 8
hoſtium ſolum; ſed etiam fluminis, quod transeundum erat, magnitudo terrebat. quatuor in latitudinem ſtadia[17] diffuſum, profundo alveo, & nusquam vada aperiente, ſpeciem vaſti maris fecerat. Nec pro ſpatio aquarum late ſtagnantium impetum 9
coercebat; ſed quaſi in arctum coeuntibus ripis, torrens, & eliſus[18] ferebatur: occultaque ſaxa ineſſe oſtendebant pluribus locis undæ repercuſſiæ. Terribilior erat facies ripæ, quam equi virique com- 10
pleverant[19]. Stabant ingentes vaſtorum corporum moles[20], & de induſtria inritatæ horrendo ſtridore

centis, elephantis ducentis, peditibus vero, qui uſui eſſe poſſent, triginta millibus, adverſus Alexandrum contendit, elephantis nonnullis, atque aliqua exercitus parte apud caſtra relictis, qui Crateri equitibus ex ripa terrori eſſent.

14. *Gravioribus* n. *binum cubitorum* VIII. 9. 28.

15. *Ipſum vehebat elephantus* i. elephantus, quo vehebatur, ut Cicer. de Divin. 1. *Equus, in quo vehebar,* &c. Martial. de Spectac. XVI. 3.

Vexerat Europen fraterna per æquora taurus.

Noſter III. II. II. VII. 7. 35.

16. *Raræ magnitudinis.* Arrian. V. 348. *Alexander equum ſiſtens, magnitudinem Pori* (*erat enim quinque cubitis procerior*) *& pulchritudinem ſimul admiratus eſt.* Diodor. XVII. 88. *Porus prolixam edit cædem, quod viribus corporis omnes ſecum militantes ſuperabat; nam cubitos quinque longus erat, craſſitudine autem tanta, ut lorica ejus duplo excederet loricas aliorum, qui robore excellerent: quamobrem verutis ab eo projectis tanta vis inerat, ut non multum citra catapultæ jactum ſubſiſterent.* Noſter VIII. 14. 13.

17. *Quatuor ſtadia* i. milliaris Germanici partem octavam, *een quartier uyr gaans.*

18. *Eliſus* dicitur fluvius, cujus aquæ *colliduntur*, tegens malkanderen aanſlaan. Non. IV. 154. *Elidere, collidere ſignificat. Virg. Aen.* III. 567.

Ter ſpumam eliſam, & rorantia vidimus caſtra.

19. *Ripam compleverant* i. in ripa frequentes ſtabant. Noſter *n.* 14. Ita *completur tribunal* apud Cicer. de Clar. Orat. ad quod litium cauſa multi veniunt. Arrian.

re[21] auras fatigabant[22]. Hinc hostis, hinc amnis
11 capacia quidem bonæ spei[23] pectora[24], & sæpe se
experta, improviso tamen pavore percussèrant.
quippe instabiles rates, nec dirigi ad ripam, nec tuto
12 adplicari posse credebant. Erant in medio amne in-
sulæ crebræ, in quas & Indi & Macedones nantes
levatis super capita armis transibant. Ibi levia præ-
lia conferebant; & uterque Rex parvæ rei discrimi-
ne

rian. v. 329. *Porus in adversa ripæ cum omni exercitu conspiciebatur.*

20. *Ingentes vastorum corporum moles* i. elephanti vasti corporis, elephanti valde magni. *Cervum vasti corporis* dicit Phædr. I. 6. 5. *Moles ferarum* Colum. III. 8. *India perhibetur molibus ferarum mirabilis, pari tamen in hac terra vastitate belluas progenerari quis neget? cum intra mœnia nostra natos animadvertamus elephantos.* Flor. I. 18. *Tum omnia circa: quasi hostilia, gravi mole permiscuit elephantus.* Plin. VIII. 1. *Visique sunt fessi* elephanti *ægritudine, quando & illas moles infestant morbi.* Nostер IX. 2. 21.

21. *Stridore* i. sono incomposito, & incondito. Virg. Aen. VI. 288. *ac bellua Lernæ Horrendum stridens.* Proprie *stridor* est strepitus, qualis in curruum rotis male junctis, aut etiam forium cardinibus auditur. Cicer. Tuscul. V. *Ne stridorem quidem ferræ audiunt, quum acuitur.* Virg. Georg. III. 536.

Contenta cervice trahunt stridentia plaustra.

Nostер VIII. 14. 23. Scalig. de caus. L. L. 13. *S valde servit ad spiritus elisionem. Virg. Aen.* V. 866. *sale saxa sonabant. Rautem ad rudiorem, atque asperiorem, ut murmur. Utrumque conjunctum implent valde, stridere,* τρίζειν. *Et magis, cum terminant dictionem, stridor.* Elephantorum *stridor* vocatur *barritus.* Festus. *Barrire elephanti dicuntur, sicut oves dicimus balare, utique a sono ipso vocis.* Spartian. in Geta c. 5. *Ut dicerent singula animalia, quomodo vocem emitterent, velut, elephanti barriunt,* &c. Unde elephas *barrus* dicuntur Horat. Epod. XII. 1.

Quid tibi vis, mulier nigris dignissima barris.

22. *Fatigabant* i. verberabant. Virg. Aen. IX. 610. *Versaque juvencum Terga fatigamus hasta.*

23. *Capacia spei* i. quæ facile, & libenter sibi spem faciunt. Ita *capacissimam omnis secreti mulierem* dicit Plinius. Nostер VI. 5. 29. Proprie *capax* est, quod quid capere, aut continere potest. Plin. XII. 1. *Quindecim convivarum, ac ministerii capace triclinio.* Nostер IV. 8. 2.

24. *Pectora* i. Macedonum animos. *Pectus* pro animo, quia animus in corde, quod sub *pectore* latet, ut antiquorum nonnullis visum, sedem fixit. Cicer. de amic. *In amicitia, nisi apertum pectus*

ne, summæ experiebatur eventum[25]. Cæterum 13
in Macedonum exercitu temeritate atque audacia
insignes[26] fuere Symmachus & Nicanor, nobiles
juvenes, & perpetua partium felicitate[27] ad sper-
nendum omne periculum accensi. queis ducibus 14
promptissimi juvenum lanceis modo armati transna-
vere in insulam, quam frequens hostis tenebat[28];
multosque Indorum, nulla re magis, quam audacia,
armati, interemerunt. Abire cum gloria poterant, 15
si unquam temeritas felix inveniret modum[29]; sed,
dum supervenientes contemptim[30] & superbe quo-
que exspectant, circumventi ab iis, qui occulti
enataverant, eminus obruti telis sunt. Qui effu- 16
gerant hostem, aut impetu amnis ablati sunt; aut
vorticibus impliciti. eaque pugna multum fiduciam
Pori erexit cuncta cernentis e ripa. Alexander 17
inops consilii tandem ad fallendum hostem talem do-
lum intendit[31]. Erat insula in flumine amplior cæ-
teris, sylvestris[32] eadem & tegendis insidiis apta.
fossa

pectus videas, tuumque ostendas. &c. Proprie *pectus* est anterior animalis pars a gula ad ventrem. Nostер VI. 1. 15. IV. 9. 15.

25. *Summæ experiebantur eventum.* Liv. III. 61. *Præliis levibus experiundo adsuefecerat sibi potius fidere, quam meminisse ignominiæ decemvirorum ductu acceptæ, parvaque certamina in summam totius profecerant spei.*

26. *Insignes* V. IX. 1. 25. §. 59.

27. *Perpetua partium felicitate* i. quia ab Alexandri semper felicis, semper victoris *partibus* stabant, cum Alexandro domo egressi. V. *Raderum.*

28. *Tenebat* i. occupabat, possidebat. Flor. I. 7. 2. *Regnum, quod a Servio tenebatur.* Nostер n. 17. V. 8. 16. VIII. 14. 45.

29. *Temeritas inveniret modum.* Liv. XXX. 30. *Inter pauca felicitatis virtutisque exempla M. Attilius quondam in hac eadem terra fuisset, si victor pacem petentibus dedisset patribus nostris: sed non statuendo tandem felicitati modum, nec cohibendo efferentem se fortunam, quanto altius elatus erat, eo fœdius corruit.*

30. *Contemptim* pro contemnenter. Nævius bell. Pœn. VI.

Superbiter, contemptim conterit legiones.

V. *Nonium* XI. 53. Nostер IX. 7. 18.

31. Dolum *intendit, furtivo transitu utendum sibi esse ratus.* V. *Arrian.* V. 331.

32. *Sylvestris.* Arrian. V. 332. *Rupes erat ad ripam Hydaspis sita,*

fossa quoque prærupta haud procul ripa, quam tenebat ipse, non pedites modo, sed etiam cum equis
18 viros poterat abscondere. Igitur ut a custodia hujus opportunitatis oculos hostium averteret; Ptolemæum *cum omnibus turmis obequitare* jussit, *procul ab insula, & subinde Indos clamore terrere* 33, *quasi flumen*
19 *transnaturus foret.* Per complures dies Ptolemæus id fecit; eoque consilio Porum quoque agmen suum ei parti, quam se petere simulabat, coegit adverte-
20 re. Jam extra conspectum hostis 34 insula erat: Alexander *in diversa parte ripæ statui* 35 *suum tabernaculum* jussit, *adsuetamque comitari ipsum cohortem ante id tabernaculum stare; & omnem adparatum regiæ magni-*
21 *ficentiæ, hostium oculis de industria ostendi.* Attalum 36 & æqualem 37 sibi, & haud disparem habitu oris & corporis 38, utique cum procul viseretur; veste regia

ta, ea parte, qua amnis sese magnopere flectit, arboribus varii generis perfrequens. Juxta rupem insula in medio amne erat sylvosa, atque ob solitudinem inaccessa, quam quum animadvertisset ex adverso rupis, & utrinque sylvestria loca, quaque Macedones transitum tentantes occulere possent, hac parte exercitum transmittere statuit. Distabat ea rupes atque insula a magnis castris CL. *stadiis.*

33. *Indos clamore terrere.* Arrian. v. 331. *Noctu equitibus ad diversas ripæ partes adductis, clamore sublato, & classico cani jusso, omnibusque rebus ad transitum præparatis, ingens tumultus excitabatur. Porus contra ad eam partem, qua clamor edebatur, elephantos adducit. Alexander suo more se hostili aciei opposuit. Quumque multo tempore hoc fieret, neque aliud præter clamores ederetur, Porus ad equitum incursiones moveri destitit. Alexander, ut jam Poro metum nocturnarum excursionum exemerat, hujusemodi quid molitur.*

34. *Extra conspectum hostis*, quia Ptolomæus procul ab insulæ ripa stantem illum abduxerat. V. *Raderum.*

35. *Statui* i. poni, erigi. Cicer. de Invent. *Thebani in finibus æneum tropæum statuerunt.* Nostet v. 11. 6.

36. *Attalum*, quem cum *Meleagro & Gorgia medio loco inter insulam, & magna castra statuit, & in castris* ipsis *Craterum relictum fuisse* dicit *Arrian.* v. 332. 333.

37. *Aequalem* i. ætate parem, æque multos annos numerantem. Cic. de Clar. Orat. *In quo tantus error Attii fuit, ut his consulibus quadraginta annos natus Ennius fuerit: cui cum æqualis fuerit Livius.*

38. *Haud*

gia exornat 39, præbiturum speciem ipsum Regem illi ripæ præsidere, nec agitare de transitu. Hujus 22
consilii effectum primo morata tempestas est, mox adjuvit; incommoda quoque ad bonos eventus vertente fortuna. Trajicere amnem cum cæteris co- 23
piis in regionem 40 insulæ, de qua ante dictum est, parabat, averso hoste in eos, qui cum Ptolemæo inferiorem obsederant ripam; quum procella 41 imbrem vix sub tectis tolerabilem effudit. obrutique milites nimbo 42 in terram refugerunt, navigiis retibusque desertis, sed tumultuantium fremitus, obstrepentibus ripis, ab hoste non poterat audiri 43. Deinde momento temporis repressus 44 est imber; 24
cæterum adeo spissæ intendere se nubes, ut conderent lucem 45, vixque conloquentium inter ipsos facies noscitaretur. Terruisset alium obducta 46 25
nox

38. *Haud disparem habitu oris & corporis.* Nep. Datam. IX. 3. *Corpore & statura similimum sui.*

39. *Veste regia exornat.* Sic Gelon per *Pediarchum sagittariorum præfectum, sibi forma & adspectu similem, tyrannica veste indutum*, fraudem paravit Himilconi apud Polyæn. Stratag. I. 27. V. *Freinshemium.*

40. *Regionem* i. locum. V. *Freinshemii Indicem.*

41. *Procellam* hanc describit Plutarch. Alex. f. 254. *Ibi imbre ingentibus procellis effuso, crebrisque in exercitum prælerib⁹ & fulguribus cadentibus, solvisse tamen, quamvis interire nonnullos, & perstringi fulmine videret, ex insula se ad ulteriorem ripam contendisse. Hydaspen, cum ex illa tempestate torrens, & tumidus ferretur, perrupisse grandi eluvie ripam, magnamque partem illac undæ decurrisse. Terram se intermediam cepisse non stabili pede, utpote lubricam, quam undique lacerabat unda.*

42. Nimbi *proprie repentinæ, & præcipites pluviæ, pluvias vero dicimus lentas & juges.* Serv. Aen. I. 55.

43. Tumultuantium *fremitus non poterat audiri.* Arrian. v. 333. *Largus etiam imber ea nocte e cœlo fusus effecit, ut apparatus, qui ad trajiciendum fiebat, minus sentiretur, quum & tonitruorum & imbrium sonus strepitum armorum, & clamores imperantium dum interciperet.*

44. *Repressus* i. inhibitus. Flor. I. 1. 3. *Tiberinus amnem repressit.* Simile fere exemplum narrat Liv. II. 62. *Valerius consul castra oppugnare est adortus. Prohibuit fœda tempestas, cum grandine ac tonitiribus cœlo dejecta. Admirationem deinde auxit, signo receptui dato, tranquilla serenitas reddita.*

45. *Conderent lucem* i. diem obnubilarent Petron. c. 74.

nox 47 cœlo, quum ignoto amne navigandum eſſet, forsitan hoſte eam ipſam ripam, quam cœci 48 atque improvidi, & ex periculo gloriam arceſſen-
26 tes 49 petebant, occupante. obſcuritatem, quæ cæteros terrebat, ſuam occaſionem ratus, dato ſigno, ut omnes ſilentio adſcenderent in rates, *eam*,
27 *qua ipſe vehebatur*, *primam* juſſit *expelli* 50. Vacua erat ab hoſtibus ripa, quæ petebatur; quippe adhuc Porus Ptolemæum tantum intuebatur 51. una ergo navi, quam petræ fluctus inliſerat, hærente, cæteræ evadunt 52; *armaque capere milites*, *& ire in ordines* juſſit.

CAP.

Petron. c. 74. *Tam ſpiſſæ repente tenebræ lucem ſuppreſſerant, ut ne proram quidem totam gubernator videret.*

46. *Obducta* i. circumfuſa. Cic. Acad. IV. *Obducere tenebras rebus clariſſimis.* Noſter IV. 7. 13.

47. *Nox* i. tenebræ ſpiſſæ, denſæ, & quaſi *nocturnæ*. Prop. III. 5. 30.

Hunc parvo ferri vidit nox improba ligno.

48 *Cæci* i. obſcuro tempore in ignoto fluvio navigantes. *Cæca veſtigia* Virg. Aen. VI. 30. ſunt latentia, quæ videri, ſeu oculis notari non poſſunt, quæ pronuntur in obſcuro, aut minus noto loco. *Cæcum vallum* Feſto dicitur, *in quo præacuti pali terræ adfixi, herbis vel frondibus occuluntur.* Noſter IX. 9. 2. Plura exempla ſuppeditabit *Goclen. Probl. Gramm.* II. 67.

49. *Arceſſentes* i. efficientes, ut proveniat, ut X. 5. 33. Affini verbo *vocare offenſas* dixit *Tacit. Hiſt.* IV. 80. 4. V. *Freinshemii Indicem.*

50. *Expelli* i. a ripa in flumen protrudi, ut ex fluvio in ripam IX. 4. 11.

51. *Intuebatur* i. in illum oculos ſuos convertebat, illum obſervabat.

52. *Evadunt* n. in ripam IX. 2. 8. *ſy komen over.* Arrian. V. 334. *Equitatus ac peditatus, quantum aut pelles, aut navigia ferre potuerunt, in inſulam evaſit.*

Armis

CAP. XIV.

ARGUMENTUM.

Porum prælio commiſſo vincit, victum & fugientem capit, capto parcit, eumque ampliore regno, quam tenuerat, donat Alexander.

JAmque agmen in cornua diviſum ipſe ducebat: 1
quum Poro nunciatur *armis virisque* 1 *ripam obtineri* 2, *& rerum adeſſe diſcrimen.* Ac primo humani ingenii vitio ſpei ſuæ indulgens 3, Abiſarem belli ſocium (& ita convenerat 4) adventare credebat. Mox liquidiore luce aperiente hoſtem 5, centum 2
quadrigas, & tria millia equitum 6 venienti agmini Porus objecit. Dux erat copiarum, quas præmiſit, Hages frater 7 ipſius: ſumma virium in curribus. ſenos viros 8 ſinguli vehebant, duos clypea- 3
tos,

Armis virisque i. viris armatis. *Hendyadis* vulgo dicitur, qua una res in duas dividitur, interpoſita conjunctione. Cicer. Fam. I. 7. *Hæc profecto videt, quanto expreſſiora, quantoque illuſtriora futura ſint, cum aliquantum ex provincia, atque ex imperio laudis acceſſerit* i. ex provinciæ imperio Noſter *n.* 27.

2. *Obtineri* i. inſideri, *beſetwierde.* Paterc. II. 43. 3. *Ne conſpiceretur a prædonibus, omnia tunc obtinentibus maria.*

3. *Indulgens*, toegevende. V. IV. 14. 19. Spes enim omnium ultima afflictos deſerit. Tardius credimus adverſa, quam ſecunda. V. *Raderum.*

4. *Convenerat* i. ita pacti fuerant. Flor. II. 14. 1. *Quaſi ita conveniſſet inter Pœnos, & Macedonas.* Noſter X. 9. 9.

5. *Liquidiore luce aperiente hoſtem* i. cum pulſis tenebris dies clarior Alexandrum hoſtem, non Abiſarem amicum oſtendiſſet. V. *Raderum.*

6. *Centum quadrigas, & quatuor millia equitum.* Plutarch. Alex. f. 254. *mille occurriſſe equitibus & ſexaginta curribus*: apud Arrian. V. 336. *Ariſtobulus ſexaginta curribus veniſſe; ſed Ptolomæus duo millia equitum, & centum & viginti currus duxiſſe ſcribunt.*

7. *Hagen fratrem.* Arrian. V. 336. ſæpius *filium*: Polyæn. IV. 3. *Pittacum nepotem.*

8. *Senos viros.* Aelian. de anim. XIII. 9. ſingulis curribus

tos, duos ſagittarios ab utroque latere diſpoſitos; cæteri aurigæ erant, haud ſane inermes, quippe jacula complura, ubi cominus præliandum erat, 4 omiſſis habenis in hoſtem ingerebant. Cæterum vix ullus uſus hujus auxilii eo die fuit. namque, ut ſupra dictum eſt, imber violentius, quam alias, fuſus campos lubricos & inequitabiles fecerat: graveſque, & propemodum immobiles currus inluvie & 5 voraginibus hærebant[9]. Contra Alexander expedito ac levi agmine ſtrenue invectus eſt. Scythæ & Dahæ primi omnium invaſere Indos: Perdiccam deinde cum equitibus in dextrum cornu hoſtium 6 emiſit. Jam undique pugna[10] ſe moverat[11]; quum ii, qui currus agebant, illud ultimum auxilium ſuorum rati, effuſis habenis in medium diſcrimen 7 ruere cœperunt. Anceps id malum utrisque erat: nam & Macedonum pedites primo impetu obterebantur; & per lubrica atque invia immiſſi currus ex- 8 cutiebant eos, a quibus regebantur. aliorum turbati equi non in voragines modo lacunasque, ſed 9 etiam in amnem præcipitavere curricula[12]. Pauci tamen hoſtium tenus exacti[13] penetravere ad Porum

duos tribuit adſcenſores. *Currus*, inquit, *quidem duos milites pugnantes fert.* Quod & firmat Strab. xv. p. 450. *Currus præter aurigam vectores duos habet.* Idque magis credam, quam ut Curtius narrat. V. *Freinsbemium.*

9. *Currus hærebant.* Diod. xvii. 88. *Conflictu ab equitibus primum inito, ſtatim currus Indorum fere omnes fracti pereunt.* Arrianus vero v. 338 dicit *currus una cum equis captos, quod & tardiores in fuga eſſent, & limus curſum impediret.*

10. *Pugna* hæc commiſſa eſt *archonte Athenis Hegemone, menſe Martio.* V. *Arrian.* v 350. Quamvis *per id anni tempus ſolſtitium æſtivum* fuiſſe dicat v. 330. *Diodor.* xvii. 87. iſtius anni *archonta Chremetem Athenis, & Romæ Conſules Publium Cornelium, & Aulum Poſtumium* fuiſſe narrat.

11. *Undique ſe moverat* i. omnibus in locis inceperat, *fiebat*, ut *Tacit. Ann.* iii. 21. 5.

12. *Curricula* i. currus. Apul. Mileſ. vii. 187. *Candidum Solis curriculum omnia colluſtrabat.*

13. *Hoſtium tenus exacti.* Vult Curtius; curruum aliquos per interjectam aciem hoſtium penetraſſe ad Porum. Obſervandum enim

ſum acerrime pugnam cientem[14]. Is ut diſſipatos tota acie currus vagari ſine rectoribus vidit: proximis amicorum diſtribuit elephantes. poſt eos poſue- 10 rat pedites ac ſagittarios tympana pulſare ſolitos, id pro cantu tubarum Indis erat: nec ſtrepitu eorum movebantur, olim ad notum ſonum[15] auribus mitigatis. Herculis ſimulachrum[16] agmini peditum 11 præferebatur. id maximum erat bellantibus incitamentum, & deſeruiſſe geſtantes militare flagitium habebatur. Capitis etiam ſanxerant[17] pœnam iis, 12 qui ex acie non retuliſſent: metu, quem ex illo hoſte quondam conceperant, etiam in religionem venerationemque converſo. Macedonas non belluarum modo, ſed etiam ipſius Regis adſpectus parumper inhibuit. Belluæ diſpoſitæ inter armatos[18] 13 ſpeciem turrium procul fecerant. ipſe Porus humanæ

enim duplicem fuiſſe pugnam, majorem illam, quæ mox deſcribetur, & hanc Hagis nepotis regii, quem a Rege intercluſum habuiſſe Macedones ſignificare videtur. V. *Freinshemium.*

14. *Pugnam cientem* i. pugnantem, præliantem. Tacit. Ann. iii. 41. 4. *Intecto capite pugnam pro Romanis ciens. Ciere prælium* Liv. x. 28. *Iterum longius evectos, & jam inter media equitum agmina prælium cientes.*

15. *Ad notum ſonum*, nam primum captos mitigari tympanorum ac cymbalorum pulſa cantuque docet *Arrian. ver. Ind. p. m.* 536. Alias enim fere impatiens eſſe ſolet inſueti ſonitus hoc animal, qua re ſæpe etiam conſternati, inque fugam acti leguntur. V. *Freinshemium.*

16. *Herculis ſimulacrum agmini prælatum* fuiſſe; teſtem Curtium vix inventurum ex iis, qui hodie leguntur, putat *Raderus.* Ego tamen ejus rei indicium me reperiſſe credo in inſcriptione, quam ex aliis antiquis ſtatuis Florentiæ mihi monſtrarunt, corruptiſſimam Herculis ſtatuæ tibiis affixam:

Hercules * Dor * * *
For * *

Illam ſic ex Curtio replendam quilibet videt ſua ſponte:

Herculem Indorum
Fortitudo.

V. *Ernſt. Obſerv.* ii. 22.

17. *Sanxerant* i. decreverant, ſtatuerant. Cicer. Catil. iv. *Si quis de ſervis ſupplicium quam acerbiſſimum ſanxerit.*

18. *Diſpoſitæ inter armatos.* Diod. xvii. 87. *Porus ordines ita explicavit, ut equitatum in cornua diſtribueret: elephantes autem, ad terrorem hoſtium inſtructos, in fronte paribus intervallis collocaret, interque ipſos gravis armaturæ militibus locum aſſignaret.*

næ magnitudinis propemodum excesserat formam [19]. Magnitudini Pori adjicere videbatur bellua, qua vehebatur, tantum inter cæteras eminens, quanto
14 aliis ipse præstabat [20]. Itaque Alexander, contemplatus & Regem & agmen Indorum, *Tandem*, inquit, *par animo meo* [21] *periculum video. cum bestiis simul*,
15 *& cum egregiis viris res est.* Intuensque Cœnon, *Quum ego*, inquit, *Ptolemæo Perdiccaque* [22], *& Hephæstione comitatus in lævum hostium cornu impetum fecero, viderisque me in medio ardore certaminis; ipse dextrum* [23] *move* [24], *& turbatis signa infer. Tu Antigenes* [25], *& tu Leonnate, & Tauron, invehimini in me-*
16 *diam aciem* [26], *& urgebitis frontem. Hastæ nostræ prælongæ*

19. *Formam* i. decorem, speciem. V. *Freinshemium* & *Rutgers. V. L.* III. 4.

20. *Tantum inter cæteras eminens, quanto aliis ipse præstabat* i. quæ tanto major fuit reliquis, quanto major reliquis hominibus Porus erat. Fuit bellua admodum vasti corporis. Ita enim Plutarch Alex. f. 254. *Pari, id est maximo, pro corporis magnitudine insidebat elephanto.* De bellua hac Philostr. II. 10 *Elephantum, quo in pugna uti debebat, coram adductam gubernator ostendens: iste, inquit, o Rex, te feret: imo vero, inquit, Porus, ego ipsum feram, si vir mihi similis ero.* V. *Raderum.*

21. *Par animo meo.* Sic fere apud Lucan. v. 652.

Credit jam digna pericula Cæsar
Fatis esse suis.

V. *Freinshemium.*

22. *Perdiccam* n. 5. *in dextrum cornu hostium emittit Alexander* in pugna commissa cum Hage Pori fratre, cum quo primum initum est prælium, sed eundem secum retinuit, & cum illo lævum Pori cornu est aggressus, cum iret recta adversum Porum ipsum, qui cum omnibus copiis Alexandrum in amplissimo, & equitabili campo exspectavit. V. *Raderum.*

23. *Dextrum* n. Pori cornu; ut *in lævum* ejus *cornu impetum facturas erat* ipse Alexander.

24. *Move* i. *turba*, ut statim ipse. Ita *Africam motam incursu Sacarinatis* dicit *Tacit. Ann.* III. 32. 1.

25. *Antigenes* fuit *dux Argyraspidarum.* Diod. XVIII. 62.

26. *Mediam aciem* intelligit, quæ inter duo cornua erat disposita, quæ simul etiam *frons* exercitus instructi dicitur, eadem figura, qua partes a læva dextraque *cornua.* Interim adverte, lector, triplicem aciem veluti cum cornigero animantis capite componi: ut enim extrema bubuli capitis cornua occupant, & quod inter cornua est, *frons* est, & dicitur, ita in triplici acie, sinistra & dextra acies cornua, media *frons* dicitur. Discimus hoc

longæ & validæ non alias magis, quam adversus belluas rectoresque [27] *earum, usui esse poterunt; deturbate eos, qui vehuntur, & ipsas confundite. Anceps genus auxilii est* [28], *& in suos acrius furit. In hostem enim imperio; in suos pavore agitur* [29]. Hæc eloquutus concitat e- 17
quum primus. Jamque, ut destinatum erat, invaserat ordines hostium; quum Cœnus ingenti vi in lævum cornu [30] invehitur. phalanx quoque in me- 18
diam

hoc ex III. 9. 7. *Media acies* vero, sive *frons* ex elephantis constabat. Arrian. v. 339. *Elephantos primum in fronte collocat*, adversus quos *hastis prælongis & validis* suos armat.

27. *Rectores* i. magistros, gubernatores, ut *n.* 33.

28. *Anceps genus auxilii* etiam falcatos currus appellat Liv. XXXVII. 41. *Eumenes haud ignarus pugnæ, & quam anceps esset auxilii genus.* Elephantos etiam *commune malum* nominat Lucret. v. 1349.

Quam commune malum fuerat, fœdumque futurum.

communes hostes Appianus de bello Hispaniensi: *Unus elephantorum gravi percussus saxo de muro caput, furere atque effrenate ferri cœpit, inque amicos horrendo clamore furens se conjecit, quemvis obvium trudens ac proterens: similiter & reliqui elephanti, illius clamoribus exterriti fecerunt: quod quidem sæpenumero solent; cum insaniunt, quemvis, ut inimicum, accipientes, ob quam eorum perfidiam quibusdam communes hostes appellati.* Quod ita etiam in hoc prælio usu venit. *Belluæ* enim *quum jam in angustum redactæ essent, non minus damni suis, quam hostibus inferebant, multis, dum vexantur, protritis.* &c. *Ipsique elephanti partim vulnerati, partim defatigati, & rectoribus destituti non amplius in pugna certum locum tenebant, sed vulnerum impatientia, rabie instinctis similes, nullo discrimine suos juxta atque hostes impellebant, proculcabantque atque interimebant.* V. *Arrian.* v. 344. *Diodor.* XVII. 88. Nostrum *n.* 30. IX. 2. 19. & 21. *Stewech. in Veget.* III. 24. *Raderum* & *Freinshemium.*

29. *In hostem imperio, in suos pavore agi* elephantos docet etiam Liv. XXIII. 33. *Eo magis ruere in suos belluas, tantoque majorem stragem edere, quam inter hostes ediderunt, quanto acrius pavor consternatas agit, quam insidentis magistri imperio reguntur.*

30. *In lævum cornu.* Germana lectio: *lævo cornu.* Tota narratio Curtii intelligetur ex ratione aciei instructæ, quæ expressa breviter apud ipsum. Alexander in dextro cornu cum suo equitatu stabat obversus lævo Indorum. In lævo Cœnus erat moturus in dextrum Pori. Antigenes, Leonnatus & Tauron contra frontem & mediam aciem i. elephantos locati, & hi omnes equites, quos a tergo secuta phalanx, cujus latera Agriani, & sagittarii tegebant.

diam Indorum aciem[31] uno impetu prorupit. At Porus, qua equitem invehi senserat, *belluas agi* jussit: sed tardum & pene immobile animal equorum
19 velocitatem æquare non poterat. ne sagittarum quidem ullus erat barbaris usus, quippe longæ & prægraves nisi, prius in terra statuerent arcum, haud satis apte & commode imponuntur: humo lubrica, & ob id impediente conatum, molientes ictus,
20 celeritate hostium occupabantur. Ergo spreto Regis imperio (quod fere fit, ubi turbatis acrius metus, quam dux, imperare cœpit) totidem erant imperatores, quod agmina errabant. alius *jungere aciem*;
21 alius *dividere*; *stare* quidam; & nonnulli *circumvehi terga hostium*[32] jubebant. nihil in medium consulebatur. Porus tamen cum paucis, quibus metu potior fuerat pudor, conligere dispersos, obvius hosti
22 ire pergit, *elephantosque ante agmen suorum agi* jubet. Magnum belluæ injecere terrorem; insolitusque
23 stridor non equos[33] modo, tam pavidum ad omnia animal[34]; sed viros quoque ordinesque turbaverat. Jam

bant. Ergo dum Cœnus in dextrum Pori cornu movere jubetur, clarum est stetisse eum in *lævo* Alexandri. Nec te moveat inducta præpositio. Nam in pugna cum Hage pugnata ad eundem modum leges *n.* 5. V. *Blanck. in Arrian. p.* 342.

31. *Indorum aciem*, quia ejus frontem nudare cœperat Porus elephantis in equites & Alexandrum aversis. Itaque phalanx in pedites medios impetum fecit. V. *Raderum.*

32. *Circumvehi terga hostium* i. hostem a tergo circumveniri. Ita IV. 16. 2.

33. *Stridor equos turbaverat*, quia elephantorum *stridorem* ferre non possunt. Flor. I. 18. 8. *Novo odore simul ac stridore consternati equi, quum incognitas sibi belluas amplius, quam erant, suspicarentur, fugam stragemque late dederunt.* Liv. XXX. 18. *Ad quorum stridorem, odoremque & aspectum territi equi, vanum equestre prælium fecerant.*

34. *Pavidum ad omnia animal* quod vocat, de insolito tumultu, aut specie interpretare, cujus rei exemplum in Livio X. 28. *Essedis, carrisque superstans armatus hostis, ingenti sonitu equorum rotarumque advenit, & insolitos ejus tumultus Romanorum conterruit equos. Ita victorem equitatum velut lymphaticus pavor dissipat: sternit inde ruentes equos, virosque improvida fuga. Turbata hinc etiam signa legionum: multique impetu equorum,*

ac

Jam fugæ circumſpiciebant locum paulo ante victo- 24
res; quum Alexander Agrianos & Thracas leviter
armatos, meliorem [35] concurſatione [36], quam co-
minus, militem, emiſit in belluas. Ingentem ii vim 25
telorum injecere & elephantis, & regentibus eos.
phalanx quoque inſtare conſtanter territis cœpit. Sed 26
quidam avidius perſequuti belluas in ſemet inritavere
vulneribus. obtriti ergo pedibus earum [37], cæteris,
ut parcius inſtarent, fuere documentum. Præci- 27
pue terribilis illa facies erat, quum manu [38] arma
virosque conriperent [39], & ſuper ſe regentibus tra-
derent. Anceps ergo pugna nunc ſequentium, 28
nunc

ac vehiculorum raptorum per agmen obtriti anteſignani. Unde *ne armorum fremitum, & gladiorum ad clypeos reſonantium in pugna crepitum equi extimeſcant, eos ad ſtrepitum, & ſonitum aſſueſcere cogunt Perſæ, armataque cadaverum ſimulacra paleis farta eis ſubjiciunt, ut cæſorum calcationem in bello ferre conſueſcant, ut ne rerum terribilium metu affecti ad rem militarem, quum neceſſitas poſtulat, inutiles ſint.* Aelian. de anim. XVI. 25. V. *Freinshemium.*

35. *Meliorem* i. aptiorem. Juſtin. V. 2. 7. *In conciliandis amicitiarum ſtudiis, quam in retinendis vir melior.* Virg. Aen. V 78.

Aut jaculo incedit melior, levibusve ſagittis.

36. *Concurſitatione* i. velitatione, nunc concurrendo, nunc refugiendo, moxque redeundo, ſchermutſelinge. V. *Raderum* & *Freinshemii Indicem.*

37. *Obtriti pedibus earum.* Diod. XVII. 88. *Poſt cum mole corporum, & roboris impetu elephantes in loco uterentur, Macedonum alii belluarum incurſu obtriti, una cum armis ſimul contuſis pereunt.*

38. *Manu* i. proboſcide, promuſcide, naſo, *de ſnuyte.* Non. I. 241. *Eſt porrecta corporis pars, inhærens naribus, quæ excepto homine in aliis animalibus invenitur.* Diodor. XVII. 88. *Manibus, quas proboſcides vocant.* Cicer. de N. D. II. *Manus etiam data elephantis, quia propter magnitudinem corporis difficiles aditus habebant ad paſtum.* Lucret. II. 536. V. 1302. *anguimanos* vocat elephantos, quia manus eſt illis tortilis, flexilis, lubrica, volubilis ſerpentis in morem. Caſſiod. X. 30. *In vicem manus promuſcidem tendit*, qui etiam ſtatim *naſutam manum belluæ* appellat. *Manus* dicuntur in beſtiis quæcunque membra, quibus earum loco uterentur. Ita Plin. VIII. 36. *Urſorum manus* vocat. V. *Freinshemii Indicem* & *Stewech. in Veget.* III. 24.

39. *Conriperent.* Diodor. XVII. 81. *Alii conrepti, inque altum elevati ſolo rurſum alliduntur, indignamque mortem oppetunt,*

nunc fugientium elephantos, in multum diei[40] varium certamen extraxit: donec ſecuribus [id namque genus auxilii præparatum erat] pedes amputare
29 cœperunt. *Copidas* vocant gladios leviter curvatos falcibus ſimiles[41], queis adpetebant[42] belluarum manus. nec quidquam inexpertum non mortis modo, ſed etiam in ipſa morte novi ſupplicii[43] timor
30 omittebat. Ergo elephanti vulneribus tandem fatigati ſuos impetu ſternunt, & qui rexerant eos præcipitati in terram, ab ipſis obterebantur. Itaque pecorum modo[44] magis pavidi, quam infeſti, ul-
31 tra aciem exigebantur[45]; quum Porus deſtitutus a pluribus, tela multo ante præparata in circumfuſos ex elephanto ſuo cœpit ingerere, multisque eminus vulneratis, expoſitus[46] ipſe ad ictus undique pete-
32 batur. Novem jam vulnera[47] hinc tergo, illinc pectore

multi etiam inſtictu dentium per totum corpus ſauciati, illico vitæ jacturam faciunt.

40. *In multum diei.* Plutarch. Alex. f. 254. *Ita commiſſa pugna octava vix hora fuſi hoſtes.*

41. *Copidas falcibus ſimiles*, unde quas hic *copidas*, *falces* vocat IX. 2. 19. Leunclav. in Pandect. Turcic. c. 172. *Arabibus ſeife, Kilitſch Turcis dicitur is gladius, quem nos acinacem reddidimus. Leviter eſt incurvus, & quia non pungit, ſed cæſim ferit, apud Xenophontem, Græcosque cæteros Perſica tractantes, nomen copidis invenit.* Suidas cum Polybio in arte equeſtri *machæram* interpretatur. *Luſitanos* iis armat Strabo, *Gallos* Plutarchus, *venatores* Apulejus. V. *Freinshemii Indicem. Briſſon. de regn. Perſ.* III. 288. *Lipſ. Mil. Rom. Anal.* III. 3. *Rhodig. A. L.* VIII. 3.

42. *Queis appetebant belluarum manus.* Plin. VIII. 7. *Eorum promuſcidem facillime amputari, Pyrrhi præliorum experimentis patuit.* Flor. I. 18. 9. *Jam quippe belluarum terror exoleverat, & Cajus Minucius quartæ legionis haſtatus unius proboſcide abſciſa, mori poſſe belluas oſtenderat.*

43. *Novi ſupplicii*, quod Curtius & Diodorus deſcribunt §. 39.

44. *Pecorum modo* &c. Arrian. V. 344. *Poſtquam vero belluæ defatigatæ non jam amplius validos impetus facerent, ſed ſtridorem tantum edentes, inſtar navis puppi inhibita pedem retro ferrent.*

45. *Exigebantur* i. expellebantur. Plaut. Mercat. Prol. *v.* 69. *Rus conſeſtim exigi ſolitum a patre.*

46. *Expoſitus* i. illis obnoxius & patens, ut IX. 5. 9. V. *Freinshemii Indicem.*

47. *Novem vulnera.* Juſtin. XII. 8. 5. *Porus multis vulneribus obrutus capitur.* Diodor. XVII. 88. *Porus, cum heroice depugnaſſet, præ multitudine vulnerum exſanguis, animo deficit, & viribus infractis e bellua ad terram delabitur.* Sed Arrian. V. 346. *in dextro humero, quem ſolum in pugna nudum tulerit, vulnus accepiſſe, quia lorica, & robore, & opere præ cæteris eximia facile a reliquo corpore tela propulſaverit, & converſo elephanto receſſiſſe* dicit.

48. *Novem vulnera exceperat* i. novies vulneratus fuerat. Petron. c. 1. *Hæc vulnera pro libertate excepi.* Noſter *n.* 37.

49. *Mittebat* i. jaciebat. Flor. I. 18. 6. *Ea namque ſpecies fuit illius belli, quaſi in terrigenas e cælo ac nubibus tela mitterentur.* Noſter IX. 5. 8.

50. *Fluentibus* i. præ languore labentibus. Ita *buccas fluentes* dicit *Cic. de Orat.* II.

pectore exceperat[48], multoque ſanguine profuſo languidis manibus magis elapſa, quam excuſſa tela mittebat[49]. Nec ſegnius bellua inſtincta rabie, 33
nondum ſaucia invehebatur ordinibus; donec rector belluæ Regem conſpexit fluentibus[50] membris omiſſisque armis vix compotem mentis. Tum bel- 34
luam[51] in fugam concitat ſequente Alexandro: ſed equus[52] ejus multis vulneribus confoſſus deficiensque procubuit, poſito magis Rege, quam effuſo[53]. itaque dum equum mutat, tardius inſequutus eſt. Interim frater Taxilis[54] Regis Indorum præmiſſus 35
ab Alexandro, monere cœpit Porum, *ne ultima experiri perſeveraret, dederetque ſe victori.* At ille, quam- 36
quam exhauſtæ erant vires, deficiebatque ſanguis; tamen ad notam vocem excitatus: *agnoſco*, inquit, *Taxilis*

51. Belluæ *admirabilis quædam prudentia, & pro Rege ſolicitudo perſpecta eſt. Rege namque adhuc incolumi, hoſtes furens vaſtabat, proterebatque: ut vero plurimis jaculis ſaucium ſenſit, ne is deſlueret, veritus, ſenſim ſe humi genibus ſubmiſit. Inde paulatim ex corpore tela proboſcide eximebat.* Plutarch. Alex. f. 254. Quod & *Aelianum* narrantem V. §. 61.

52. *Equus*, Bucephalus, quem V. VI. 5. 18. Hunc *a Pori filio vulneratum interiiſſe* dicit *Arrian.* V. 336. qui tamen *p.* 350. & cum illo *Plutarch. Alex. f.* 254. dicit *interiiſſe non quidem ab aliquo vulneratum, ſed laboribus pariter atque ætate fractum, & trigeſimum annum, quum hæc defatigatio ei accideret, egiſſe.*

53. *Effuſo*, i. cum impetu projecto, quod *excutere* Noſter *n.* 7. III. 11. 11.

54. *Taxilem* ipſum fuiſſe tradit Arrian. V. 348. *Ac primum qui-*

Taxilis fratrem imperii regnique sui proditorem : & telum, quod unum forte non effluxerat[55], contorsit[56] in eum, quod per medium pectus penetravit
37 ad tergum[57]. Hoc ultimo virtutis opere[58] edito fugere acrius cœpit : sed elephantus quoque, qui multa exceperat tela, deficiebat. itaque sistit fu-
38 gam, peditemque sequenti hosti objecit. Jam Alexander consequutus erat, & pertinacia Pori cognita, vetabat *resistentibus parci*. Ergo undique & in pedites, & in ipsum Porum tela congesta sunt :
39 queis tandem gravatus[59] labi ex bellua cœpit. Indus[60], qui elephantum regebat, descendere eum ratus, more solito elephantum *procumbere* jussit *in genua*[61]; qui ut se submisit[62], cæteri quoque, ita cnim

quidem Taxilem Indum ad eum mittit. Qui quum adequitasset, seque Poro, quantum per elephantum, qui eum gestabat, tutum erat, conjunxisset, & Porum rogasset, ut sisteret elephantum, & Alexandri postulata accideret, viso Taxile vetere hoste, &c.

55. *Effluxerat* i. missum, projectum fuerat.

56. *Contorsit*, heeft geschoten. Virg. Aen. v. 520.

Qui tamen ætherias telum contorsit in auras.

57. *Per pectus penetravit ad tergum*. Aliter Arrian. v. 348. *Viso Taxile vetere hoste, conversus in eum ferebatur, tanquam lancea petiturus. Et quidem fortassis interfecisset, nisi ille confestim cum equo e Pori conspectu se proripuisset.*

58. *Ultimo virtutis opere*. Simili re, styloque Liv. x. 35. *Hoc edito velut ultimo virtutis opere, Annibal quum Adrumetum refugisset*. Quod hi *ultimum virtutis opus*, id *extremam virtutem* appellat Statius, ubi Tydeus:

Nec me virtus extrema fefellit.
V. *Freinshemium*.

59. *Telis gravatus* dicitur, qui multa excepit, tanquam pondus aliquod grave. Ita *Thala armis gravis* dicitur *Flor.* III. 1. 11. quia in illa multa erant arma.

60. *Indus* i. elephanti rector, magister. Ita *Indorum* nomine artem, & scientiam belluas regendi intelligit *Aelian.* VI. 56. XVII. 29. Evidens hujus notionis exemplum est in *Macchab.* I. 6. 37. cum *Indo magistro bestiæ*. *Magister bestiæ* enim explicant vocem *Indus*. In Græco textu clare : καὶ ὁ ἰνδὸς αὐτῶ. V. *Freinshemii Indicem*.

61. Elephantum procumbere *in genua jubet minimus Aethiops*. Senec. Epist. 85. In illa subsedisse Pori elephantum prodidit quoque Aelian. de anim. VII. 37. *Poro Indorum Rege in prælio, quod cum Alexandro commisit, mul-*

nim instituti erant, demisere corpora in terram. ea res & Porum, & cæteros[63] victoribus tradidit[64]. Rex *spoliari corpus Pori*, interemptum esse credens, 40
jussit, &, qui detraherent loricam vestemque, concurrere; quum bellua dominum tueri & spoliantes cœpit adpetere[65], levatumque corpus ejus rursus dorso suo imponere. Ergo telis undique obruitur, confossoque eo in vehiculum Porus imponitur[66]. Quem Rex ut vidit adlevantem oculos, non odio, 41
sed miseratione commotus, *Quæ, malum*[67], inquit, *amentia te coegit rerum mearum cognita fama, belli fortunam*

multis etiam ipse sagittis vulneratus, defixa tamen in corpore Pori tela, leniter & caute promuscide extrahere non prius destitit, quam dominum intellexisset, ex redundanti sanguinis profusione, debilitare & evanescere. Itaque leniter & sensim se demisit, ac ita humi mansit, ut ne alto decidens Pori corpus gravi casu affligeretur.

62. *Submisit* n. in terram, *demisit corpus in terram*, ut mox Noster.

63. *Cæteros* n. elephantos.

64. *Victoribus tradidit*, ut victoriam Crotoniatis tradiderunt Sybaritarum equi apud Aelian. de anim. XVI. 23. *Equi Sybaritis instituti erant, ut inter epulas ad tibiarum numeros saltarent. Quod quum scirent Crotoniatæ, & bellum adversus eos gererent, tibicines secum in aciem adductos, cum jam intra sagittæ ictum ab hoste abessent, numeros saltationi aptos inflare jusserunt. Quibus auditis Sybaritarum equi, saltationis domesticæ memoria, tanquam in medis versarentur conviviis, excussis fessoribus saltare, & tripudiare cœperunt, & confuso Sybaritarum ordine, stragis & cladis causa suis fuerunt dominis.*

65. *Dominum tueri, & spoliantes adpetere*, ut ille, de quo Aelian. de anim. III. 46. qui *hominum more acerrime se tuentium, pro suo nutricio, quem corpore tegebat, eum propugnavit, tum vero ex invadentibus partim occidit, partim in fugam impulit : tum altorem suum promuscide circumplexus, ad stabula invexit.*

66. *In vehiculum Porus imponitur*. Aliter Arrian. v. 348. *Alexander alios atque alios submittebat, & in iis Meroem hominem Indum, quod veterem ei cum Poro amicitiam intercedere accepisset. Porus Meroïs oratione audita, & quod vehementi siti premebatur, cum elephanto substitit, atque ex eo descendit. Quumque bibisset, ac nonnihil respirasset, continuo illum ad Alexandrum adducit.*

67. *Malum*, est adverbium interpositæ indignationis. Terent. Heaut. II. 3. 77.

Quas, malum, ambages mihi narrare occipit.

68. *Sur-*

tunam experiri; quum Taxiles esset in deditos clementiæ
42 *meæ tam propinquum tibi exemplum?* At ille, *Quoniam*, inquit, *percontaris, respondebo ea libertate, quam interrogando fecisti. Neminem me fortiorem esse censebam. meas enim noveram vires, nondum expertus tuas: fortiorem esse te, belli docuit eventus. Sed ne sic quidem pa-*
43 *rum felix sum, secundus tibi.* Rursus interrogatus [68], *quid ipse victorem statuere debere* censeret; *quod hic*, inquit, *dies tibi suadet: quo expertus es, quam calu-*
44 *ca* [69] *felicitas esset.* Plus monendo profecit, quam si precatus esset. quippe magnitudinem animi ejus interritam, ac ne fortuna quidem infractam [70], non misericordia modo, sed etiam honore excipere di-
45 gnatus est. ægrum curavit haud secus, quam si pro ipso pugnasset: confirmatum contra spem omnium in amicorum numerum recepit: mox donavit am-
46 pliore regno, quam tenuit [71]. Nec sane quidquam ingenium ejus solidius [72] aut constantius habuit, quam admirationem veræ laudis & gloriæ [73]: simplicius

68. *Rursus interrogatum* Porum respondisse, *ut me regie tractes Alexander, & omnia iis, quæ dixisset, contineri* dicunt *Arrian.* v. 349. *Plutarch. Alex. f.* 254.

69. *Caduca* i. fragilis, ruinæ proxima, *bros, verganckelijck.* Cic. Somn. Scip. *Infra Lunam nihil est nisi mortale & caducum.*

70. *Infractam fortuna* i. infortunio fractam. Liv. IV. *Is demum vir erit, cujus animum nec prospera fortuna flatu suo efferet, nec adversa infringet.* V. VI. 2. 21. §. 54.

71. *Donavit ampliore regno, quam tenuit.* Ita & Arrian. v. 342. *Poro regnum Indorum restituit, & ultra pristinum imperium, aliam ei regionem vetere ampliorem adjecit. Adjecit* vero Poro, ut ex *Plin.* VI. 17. *Strab.* XV. 437. *Arrian.* V. 350. probat Freinshemius, *regionem, quæ inter Hypanim est & Hydaspen, & novem nationes habere dicitur, civitates ad quinque millia, non minores Co in Meropide. Viribus restitutum, in regni, quod tenuerat, possessionem collocatum*, esse duntaxat scribunt *Diod.* XVII. 89. *Justin.* XII. 8.

72. *Solidius* V. IX. 2. 14. §. 26.

73. *Gloriæ*, quam hoc facto abstulit Alexander. Senec. de Clem. I. 21. *Si regnum quoque suum tuto relinqui apud victum potuit, reponique eo, unde ciderat, ingenti incremento surgit laus ejus, qui contentus fuit ex Rege*

plicius [74] tamen famam æstimabat in hoste, quam in cive [75]; quippe a suis credebat magnitudinem suam destrui [76] posse; eamdem clariorem fore, quo majores fuissent, quos ipse vicisset [77].

Q. CUR-

Rege victo nihil præter gloriam sumere.

74. *Simplicius* i. sincerius, candidius. Plin. Epist. III. 4. *In quo mihi æque jucunda erit simplicitas dissentientis, quam comprobantis auctoritas.* X. 24. *Non est simplicitatis meæ dissimulare.* Ovid. de Pont. III. 3. 100.

Pectus & Herculeæ simplicitatis habes.

V. *Freinshemii Indicem.*

75. *In hoste, quam in cive* i. ab hoste collectam, quam a suis, quos experimento sæpius cognorat obtrectare laudibus suis. Documento erant Clitus, Callisthenes, &c. Quamvis enim & suis admirationi esse poterat, tamen suspecta erant præconia, an e sincero pectore proficiscerentur, nihilque adulationis, aut simulationis admixtæ haberent. V. *Raderum.*

76. *Destrui* i. corrumpi, in nihilum redigi. Tacit. Ann. IV. 18. 3. *Destrui per hæc fortunam suam, imparemque tanto merito rebatur.* Quintil. Instit. Orat. V. 7. *testes destruere* est illorum auctoritatem minuere, & ostendere iis esse moribus, ut ad testimonium recipiendum non sint admittendi. *Destruere* proprie est, quod struxeris, dejicere. Cic. de Senect. *Ut navem, ut ædificium idem destruit facillime, qui construxit.*

77. *Fore clariorem, quo majores fuissent, quos ipse vicisset.* Maximam enim e victoria de Poro relata laudem sibi quæsisse visus est, quem Regum & hostium maximum & potentissimum videri voluit, cum dixit II. 14. *Tandem par animo meo periculum video.*

Soli

Q. CURTII RUFI DE REBUS ALEXANDRI MAGNI, REGIS MACEDONUM, LIBER IX.

CAP. I.

ARGUMENTUM.

Victimis Soli cæsis ad bellum adhuc instans militem spe prædæ pro concione hortatur, in Hydaspis ripa urbes condit, ad Abisarem venire gravatum, & Indiæ, quam describit Auctor, interiora procedit, multas gentes fluminis Hydraotis accolas subigit, & Sophitem, cujus habitum, gentisque mores Auctor describit, Phegolamque ad Hypasin colentem, sese dedentes recipit Alexander.

1 ALexander tam memorabili victoria lætus, qua sibi Orientis fines apertos esse censebat, Soli victimis cæsis[1]; milites quoque, quo promptioribus animis reliqua belli munia obirent[2], pro concione laudatos docuit, *quidquid Indis virium fuisset,*

Soli victimas cecidisse docet & Diodor. XVII. 89. *Solem præterea, cujus beneficio partes Orientis subegisset, sacrificio veneratur.* Arrian. V. 351. *Sacrificia consueta Diis pro victoria feciſſe, & ludos, gymnicos, atque equestres ad Hydaspis ripam, eo loco quo primum cum exercitu trajecit, habuisse* tradit.

2. *Obirent* i. exsequerentur, perficerent. Cic. pro Arch. *Quantum cæteris ad res suas obeundas conceditur temporis.*

3. *Di-*

fuisset, illa dimicatione[3] *prostratum. cæteram opimam prædam fore, celebratasque*[4] *opes in ea regione eminere, quam peterent. proinde jam vilia & obsoleta*[5] *esse spolia de Persis: gemmis margaritisque, & auro atque ebore Macedoniam Græciamque, non suas tantum domos repleturum.* Avidi milites & pecuniæ & gloriæ; simul 3
quia nunquam adfirmatio ejus fefellerat eos, pollicentur operam[6]: dimissisque cum bona spe, *navigia ædificari* jubet, *ut, quum totam Asiam percurrissent, finem terrarum*[7] *mare inviseret*[8]. Multa materia na- 4
valis in proximis montibus erat[9]; quam cædere adgressi, magnitudinis inusitatæ reperere serpentes[10]. Rhinocerotes quoque, rarum alibi animal, in iis- 5
dem montibus erant[11]. cæterum hoc nomen belluis eis inditum a Græcis[12]: sermonis ejus ignari aliud lingua

3. *Dimicatione* i. pugna. Cic. de Orat. *Nos jam in aciem, dimicationemque veniamus.* V. III. 11. 5.

4. *Celebratas* i. plurimas, tot ut de illis homines frequenter sermonem serant, & fama loquatur. Ita *res celebratissimas* dicit Cicer. Phil. II. *Scio me in rebus celebratissimis sermone omnium versari.* V. v. 1. 4. §. 7. III. 7. 3. §. 18.

5. *Obsoleta.* V. IX. 6. 14. §. 18.

6. *Pollicentur operam.* Aliter Plutarch. Alex. f. 254. *Ex eo prælio obtusior Macedonibus factus animus. Quæ res illos, ne ad interiora Indiæ penetrarent, reprimebat, haud immemores, quanto cum labore viginti peditum millibus, duobus equitum instructissimas Pori acies profligaverint.*

7. *Finem terrarum.* Senec. Suas. I. *Ita est, Alexander, rerum Natura: post omnia Oceanus, post Oceanum nihil.*

8. *Mare inviseret.* Diod. XVII. 89. *Nam simul ac terminos Indiæ attigisset, subactis illic gentibus, per flumen ipsum intrare Oceanum animo conceperat.* Unde, an Oceanum navigare velit, deliberat apud *Senec. Suas.* I.

9. *In proximis montibus erat.* Diodor. XVII. 89. *Multum vicini montes abietis proceræ, nec parum cedri ac piceæ, adeoque largam materiæ navibus construendis idoneæ copiam sufficiebant.* quod & *Strab.* XV. 433.

10. *Magnitudinis inusitatæ serpentes*, quos *ad sedecim cubitorum longitudinem porrectos* fuisse dicunt *Diod.* XVII. 90. *Aelian. de anim.* XVII. 2. *Arrian. rer. Indic. p. m.* 538. qui & addit fuisse *maculosos, magnæque velocitatis. Indos* quoque *adfirmare, multo majores his apud se nasci eos, qui maximi sint.*

11. *Erant*, non illic nati VIII. 9. 16. sed ex Aethiopia forte transportati VIII. 9. §. 57.

12. *A Græcis*, quibus componitur

6 lingua [13] sua usurpant. Rex duabus urbibus conditis in utraque fluminis [14], quod superaverat, ripa [15]; copiarum duces coronis [16] & mille aureis [17] singulos donat: cæteris quoque portione [18] aut gradus, quem in militia obtinebant [19]; aut navatæ [20] 7 operæ, honos habitus est. Abisares, qui prius, quam

nitur ex ἐλὶς seu ἐλὶν, ἐινὸς, *nasus*, & κέρας *cornu*. Aelian. XVII. 44. *Quod in summa nare cornu gerit, cujus mucro acutus existit, ex eo nomen traxit.*

13. *Lingua* Indorum *sandabenamet*, Hebræorum *reem*, Chaldæorum *karas*, vel *karasas*, Latinorum *bos*, vel *taurus Aethiopicus* vocatur. V. *Raderum*, & ex illo *Freinshemium*.

14. *Fluminis* Hydaspis. Posita enim sunt juxta locum, in quo cum Poro pugnaverat Strab. XV. 433. *Sylva est prope Emodos montes, ex qua Alexander multam abietem, & pinum, & cedrum, & varias alias arbores in Hydaspen deduxit, & quibus classem construxit juxta urbes in utraque fluminis ripa ab eo conditas, ubi Porum vicit.*

15. In utraque ripa, *unam in ripa fluminis ulteriore, ubi transmiserat: alteram, ubi Porum acie vicerat.* Diodor. XVII. 89. & 95. *Atque illam quidem a victoria adversus Indos parta Nicæam appellavit: alteram Bucephalam, in equi sui Bucephali memoriam.* Arrian. V. 350. Strab. XV. 433. Justin. XII. 8. 8. Nostet IX. 3. 23. *Bucephalæ* meminerunt quoque *Plutarch. Alex. f.* 254. *Plin.* VI. 20. *Aelian. de anim.* XVI. 3. *Gell. N. A. V.* 2. *Hesych. p.* 196.

16. *Coronis*, ut victores, quia victoriæ symbolum est *corona*, unde Græci vocant στεφάνους ἐπινικίους, & quempiam *coronare* est illum victorem pronuntiare, quod fusius persequitur *Paschal. de coron.* VII. 5.

17. *Mille aureis*, ut donativo. *Mille aureos* exponi per *quinquaginta sestertia*, de quibus VIII. 6. 19. §. 49. putat *Scalig. de re numm. p.* 73.

18. *Portione* i. proportione, inter sese comparatione. Cicero Timæo: *Id optime assequitur, quæ Græce* ἀναλογία, *Latine* (*audendum est enim, quoniam hæc primum a nobis novantur*) *comparatio, proportiove dici potest.* Varro L. L. IX. 1. *Dicam, quid sit simile ac dissimile, quid ratio, quam appellant* λόγον, *quid proportio, quod dicunt* ἀνάλογον, *quid consuetudo.* In ædium compositione quid sit *proportio*, docet *Vitruv.* III. 1. Portionem pro proportione sæpius *Plinius* & Nostet VII. II. 12.

19. *Obtinebant* i. habebant, tuebantur. Cic. Fam. I. 8. *Te facillime posse obtinere summum atque altissimum gradum civitatis.*

20. *Navatæ* i. collatæ, adhibitæ, gnavo animo præstitæ. Cic. Fam. III. 10. *Ut quum hic tibi satisfecerimus, istic quoque nostram in te benevolentiam navare possimus. Navare*, verbum a nautis tractum, est alicui studiose adjumento

quam cum Poro dimicaretur, legatos ad Alexandrum miserat; rursus alios misit, pollicentes, *omnia facturum, quæ imperasset, modo ne cogeretur corpus suum dedere* [21]; *neque enim aut sine regio imperio victurum: aut regnaturum esse captivum.* Cui Alexander *nunciari* 8 jussit; *si gravaretur ad se venire, ipsum ad eum esse venturum* [22]. Hinc Poro amneque [23] superato ad interiora Indiæ processit. Sylvæ erant prope in immen- 9 sum spatium diffusæ [24], procerisque & in eximiam alti-

jumento esse. Naves enim, cum ex navalibus in mare deducuntur, maximo hominum auxilio indigent. V. *in Lexico Spiegelium.*

21. *Corpus suum dedere*, quod timeret, ne Alexander memor inconstantiæ ipsius, & perfidiæ, in ipsum *corpus* animadverteret, aut certe se regno privaret. Legatos enim miserat ante pugnam ad Alexandrum, qui Regis nomine provinciam illi dederent VIII. 13. 1. post mutato consilio Poro auxilia promisit VIII. 14. 1. & illo victo rursus hos ablegavit, qui omnia, præter *corpus* regium dederent. Ita *præter suam, liberorumque vitam omnia Metello dedit* Jugurtha apud *Sallust. Jugurth.* c. 46. & 47. V. *Raderum.*

22. *Esse venturum* n. exitio ipsius. Quo territus Abisares videtur ipse Alexandro se coram stitisse, quod Diodorus videtur docere XVII. 90. *Dehinc Embisarum, qui auxilium Poro ferendum procrastinaverat, Alexander terrore incusso, ad imperata faciendum adegit. Morbo impeditum non venisse* docet Arrian. V. 376. *In hoc rerum statu Arsaces, provinciæ Abisari finitimæ præses, & frater Abisaris, aliique amici ad eum venerant, dona adferentes, quæ apud Indos censentur maxima: elephantos etiam ab Abisare missos triginta: Abisarem morbo impeditum venire non potuisse dicentes. Quod quum & legati, qui ab Alexandro ad Abisarem missi fuerant, confirmarent, facile persuasus, rem ita se habere, Abisarem provinciæ ipsius satrapam constituit, atque Arsacem Abisaris imperio adjunxit.* V. *Raderum.*

23. *Amne*, Acesine. Nam inter Hydaspen & Hydraoten, de quo *n.* 13. §. 33. Acesinem esse constat ex *Strabone.* Quin & diserte *Arrian.* V. 353. narrat, eum hoc tempore Acesinem transivisse, & in alterum Porum, illius magni patruelem expeditionem fecisse, ut apud *eundem* legere est *p.* 356. Hujus Pori, quem Curtium in his postremis libris valde properantem, & quædam magna negotia omnino prætermittentem, quædam leviter attingentem, quod hic quoque factum, hoc numero intellexisse conjicimus, meminerunt quoque *Diodor.* XVII. 91. & *Strabo* XV. 435. Videsis & *Freinshemium.*

altitudinem [5] editis arboribus umbrosæ [26]. plerique rami instar ingentium stipitum flexi in humum, rursus, qua se curvaverant, erigebantur [27] adeo, ut species esset non rami resurgentis, sed arboris ex
11 sua radice generatæ. Cœli temperies salubris: quippe & vim Solis umbræ levant; & aquæ largæ ma-
12 nant e fontibus. Cæterum hic quoque serpentium [28] magna vis erat, squamis [29] fulgorem auri reddentibus [30], virus [31] haud ullum magis noxium est: quippe morsum præsens [32] mors sequebatur;
13 donec ab incolis remedium [33] oblatum est. Hinc per

24. *In immensum diffusæ*, quia pro magnitudine arborum extendebantur. V. IV. 1. 1. §. 1.

25. *In eximiam altitudinem.* Diod. XVII. 90. *Insoliti hic generis arbores erant, ad septuaginta cubitos in altum editæ, & crassitie tanta, ut difficulter quatuor illas viri complecterentur.*

26. *Umbrosæ.* Diodor. XVII. 90. *Umbram ad tria plethra (ccc. pedes) de se projectabant.* V. v. 4. 9. §. 26.

27. *Flexi in humum rursus erigebantur.* Strab. XV. 426. *Onesicritus refert, arbores quasdam ingentes esse, quarum rami cum ad duodenos cubitos creverint, reliquum incrementum pronum faciunt deflexi, quousque terram contingant. Deinde terram ingressi radices agunt, veluti propagines: mox rursus in truncum exeunt: a quo postquam auctí fuerint, inde flectuntur, & aliam propaginem efficiunt, & deinde aliam, & sic deinceps, ut ab una arbore umbraculum fiat tabernaculo multicolumnio simile.*

28. *Serpentes* hos describit Diod. XVII. 90. *In hoc etiam tractu magna vis serpentum erat, qui specie quidem exiles, sed varietate corporum insignes erant; nam alii virgas æmei coloris (fulgorem auri reddidisse* dicit noster) *specie sua exhibebant: alii densam, pilisque hirsutam, arrigebant cristam.*

29. *Squamis* i. serpentum integumentis, *schubben.* Plin. IX. 12. *Aquatilium tegmenta plura sunt: alia teguntur squamis, ut pisces.*

30. *Fulgorem reddentibus*, schemerende. *Fulgore auri colluere* dicit *Cic. Verr.* VI.

31. *Virus* i. venenum. Lucret. II. 852.

Suo contactos perdere viro.

Noster X. 10. 17. Serv. Georg. I. 129. *Bene addiscretionem epitheton (malum) addidit. Nam virus & bonum & malum est, sicut venenum. Sane virus hodie tres tantum casus habet: hoc virus, hoc virus, o virus. Antiqui hujus viri dicebant. Lucret.* II. 475. *Tetri primordia viri.*

32. *Præsens mors* i. quæ maturatur, statim sequitur. Virg. Aen. I. 95.

Præsentemque viris intentant omnia mortem.

Ita

per deserta ventum est ad flumen Hydraoten [34]. junctum erat flumini nemus, opacum arboribus alibi inusitatis [35], agrestiumque pavonum [36] multitudine frequens. Castris inde motis oppidum haud procul 14
positum [37] corona capit; obsidibusque acceptis stipendium imponit. Ad magnam deinde, ut in ea regione,

Ita *pœnam præsentem* dicit Cicero de Divin. II. *præsentem ultionem* Liv. XL. 7. & emendante Heinsio Flor. III. 1. 9. *præsens supplicium* Sil. XIV. 220.

Et qui præsenti domitant perjura Palici
Pectora supplicio.

Præsens periculum Noster V. 9. 1. IX. 7. 9. V. & *Græv. ad Florum.* Diod. XVII. 90. *Mors extemplo sequebatur. Si quis ictus esset, horrendis torquebatur doloribus, & cruentus per totum corpus sudor profluebat.*

33. Remedium *adversus morsum Indici serpentis, neminem Græcorum invenisse: ipsos tamen Indos, eos, qui morsi essent, curasse* scribit Arrian. rer. Indic. p. m. 538. *India* enim *herbas defendentes a venenatorum morsum pernicie gignit: ad quarum usum & scientiam tantopere periti sunt indigenæ, ut quodnam medicamentum cuique serpentum adversetur, probe teneant: simul & ne acerrima veneni vis celerrime per corpus manet, neve id ipsum conficiat, præsens sibi mutuo ferunt auxilium, quod necessarium regio ipsa abunde subministrat.* Aelian. de anim. XVI. 32. *Radicem quamdam* in *remedium* datam fuisse dicit Diod. XVII. 90. *Macedones igitur ægre contra hanc pestem se tutantes, lectos ex arboribus habentes suspensos majorem noctis partem insomnem ducebant: donec ab incolis de remedio veneni radice quadam edocti, malo isto liberati sunt.*

34. Hydraoten, *alium Indiæ fluvium, latitudine quidem Acesine nihilo minorem, cursus vero rapiditate inferiorem.* Arrian. V. 357. *Hyarotidem* appellat Strab. XV. 432. & Indiæ amnes hosce hoc disponit ordine: *Post Cophem erat Indus, postea Hydaspes, postea Acesines, & Hyarotis, postremo Hypanis.*

35. *Arboribus alibi inusitatis.* Strab. XV. 426. *Refert Aristobulus, arborem esse non magnam, quæ magnas siliquas habeat, ut faba, denorum digitorum longitudine, melli plenas: quas qui ederint, non facile evadant mortem. Qui dixerunt trans Hyarotidem visam fuisse arborem, quæ umbram in meridie faceret quinque stadiorum, cunctos exsuperant de arborum magnitudine*, &c.

36. *Agrestis pavo* Græcis ταὼς ἄγριος vocatur, Latinis recentioribus *Vanellus*, een kievit, Aristoteli ἄτις, vulgo *capella. Avis est pulchra, columbina magnitudine, cristato capite, ut pavo, in collo viridi colore & lucente, reliquo corpore varia.* V. *Raderum*, & ex illo *Freinshemium.*

regione, urbem [38] pervenit, non muro solum
15 sed etiam palude munitam [39]. Cæterum barbari vehiculis inter se junctis [40] dimicaturi occurrerunt: aliis tela, aliis hastæ, aliis secures erant; transiliebantque in vehicula strenuo saltu, quum succurre-
16 re laborantibus [41] suis vellent. Ac primo insolitum genus pugnæ [42] Macedonas terruit, quum eminus vulnerarentur: deinde spreto tam incondito auxilio, ab utroque latere vehiculis circumfusi repugnantes
17 fodere cœperunt. Et *vincula, queis conserta* [43] *erant*, jussit [44] *incidi* [45], *quo facilius singula circumvenirentur*. itaque

37. *Oppidum haud procul positum videtur fuisse* dictum *Pimprama*. Arrian. v. 358. *Secundis castris ab Hydraote fluvio ad urbem pervenit, cui Pimprama nomen est, Ea Indorum gens Adraistæ vocabantur. Ii statim pactionibus deditionem fecerunt.*

38. *Ad magnam urbem*, cui *Sangala* nomen fuit. Arrian. v. 358. *Alexander postero die militibus ad quietem dato, tertio die Sangala profectus est.* Urbem hanc *multis periculis tandem vix expugnatam incendit, & solo æquavit.* Diodor. XVII. 91. Arrian. v. 364.

39. *Muro, & palude munitam.* Arrian. v. 361. *Murus in circuitu amplior erat, quam ut ab exercitu totus in orbem cingi posset. Vacuis vero peditatu locis (ubi & stagnum quoddam non procul a muris situm erat) equitatum circumduxit, sciens stagnum id parum profundum esse.*

40. *Inter se junctis* i. *in orbem connexis*, ut loquitur Veget. III. 10. *Omnes barbari carrus suis in orbem connexis, ad similitudinem castrorum, securas a superventientibus exigunt noctes.* Cæs. B. G. I. 2. 63. *Propterea, quod pro vallo carros objecerant.* Flor. III. 3. 16. *Quum objectis undique plaustris atque carpentis pugnarent. Construere carros* dicit Sisen. Hist. IV. *Impedimenta collocant omnia, construunt carros.* Quod recentiores dixerunt *carraginem*, een wagenburgh. Vopisc. Aurelian. c. 11. *Quærere præterea, ubi carrago sit hostium.* Hanc vero *carraginem* in colle ante urbem fecerunt. Arrian. v. 358. *Tertio die Sangala profectus est, ubi & Cathæi, aliisque his finitimi, qui sese iis conjunxerant, ante urbem in colle non omnino arduo instructa acie stabant. Hunc collem veluti triplici vallo in orbem curribus dispositis munierant, castris in medio locatis.*

41. *Laborantibus* i. in prælio periclitantibus. Cic. Fam. I. 1. *Laboratur vehementer* i. in magnum discrimen est ventum.

42. *Insolitum genus pugnæ.* Cæs. Bell. Gall. IV. 34. 1. *Quibus rebus, perturbatis nostris novitate pugnæ, Cæsar auxilium tulit.* V. IV. 13. 5. §. 11.

43. *Conserta* i. colligata, conjuncta. Virg. Aen. III. 467. *Loricam*

itaque octo millibus suorum amissis in oppidum refugerunt. Postero die scalis undique admotis muri 18
occupantur [46]: paucis pernicitas saluti fuit. qui cognito urbis excidio paludem transnavere [47], & in vicina oppida ingentem intulere terrorem; *invictum exercitum, & Deorum profecto advenisse* memorantes. Alexander ad vastandam eam regionem Perdicca 19
cum expedita manu misso; partem copiarum [48] Eumeni [49] tradit, ut is quoque barbaros ad deditionem compelleret: ipse cæteros ad urbem validam [50], in quam aliarum quoque confugerant incolæ, duxit. Oppidani missis, qui Regem deprecarentur, ni- 20
hilominus bellum parabant. quippe orta seditio in diversa

Loricam consertam hamis, auroque trilicem.

44. *Jussit* n. Alexander.

45. *Incidi* i. resecari, amputari. Virg. Ecl. III. 11. *Atque mala vites incidere falce novellas.*

46. *Scalis admotis muri occupantur*, quod paulo fusius Arrian. v. 361. & 363. *Alexander urbem (ea parte, qua stagnum impediebat, excepta) duplici vallo in orbem cingit, & accuratiores ad circuitum stagni custodias locat. Ipse tormenta muris admovere, eosque quatere statuit: quibus nondum quassatis, sed lateritio muro suffoso, scalisque omni ex parte admotis, urbem vi capit.*

47. *Paludem transnavere.* Arrian. v. 362. *Barbaros* quidem *sub quartam noctis vigiliam, portis, quæ ad stagnum, qua parte vallum desinebat, vergebant, effusos*, sed *a Ptolomæo, qui eo loco consederat, & multis curribus, qui in prima illa fuga relicti fuerant, collectis transversos eos in via disposuerat, ut plures fugientibus per noctem difficultates apparerent*, rejectos, *rursus in urbem confugisse*, & illorum *quingentos in ea fuga cæsos esse* scribit.

48. *Partem copiarum*, Arrian. v. 363. *Eumenem scribam ad duas urbes, quæ una cum Sangalis defecerant, mittit, trecentis equitibus ei adjunctis, qui oppidanis denuntient, Sangala urbem abs se expugnatam. Nihil vero ipsis sinistri eventurum, si Alexandri imperium non detrectantes amice eum excipiant; ut nec aliis Indis libere viventibus accidisset, qui voluntariam deditionem fecissent.*

49. *Eumenes* fuit *Cardianus* i. e Cardia Thraciæ urbe oriundus. *Hic peradolescentulus ad amicitiam accessit Philippi Amyntæ filii, qui eum habuit ad manum loco scribæ* (quem *Cancellarium* ad Nepotis Eumenem interpretatur *Ernstius*). *Hunc locum tenuit amicitiæ apud Philippum annos septem. Illo interfecto eodem gradu fuit apud Alexandrum annos tredecim. Novissimo tempore præ-*

diversa consilia diduxerat [51] vulgum; alii omnia deditione potiora; quidam nullam opem in ipsis esse
21 ducebant. Sed dum nihil in commune consulitur, qui deditioni imminebant, apertis portis hostem re-
22 cipiunt. Alexander, quamquam belli auctoribus jure poterat irasci; tamen omnibus venia data [52], & obsidibus acceptis, ad proximam deinde urbem ca-
23 stra [53] movit. Obsides ducebantur ante agmen. quos quum e muris adgnovissent, utpote gentis ejusdem, in colloquium convocaverunt. Illi *clementiam Regis simulque vim* commemorando [54], ad deditionem eos compulere: cæterasque urbes simili
24 modo deditas in fidem accepit. Hinc in regnum [55] Sophitis [56] perventum est. Gens, ut barbari [57],
25 sapientia excellit, bonisque moribus regitur. Genitos liberos non parentum arbitrio tollunt [58] aluntque;

fuit etiam alteri equitum ala, quæ hetærice appellabatur. V. *Nep. Eum.* 1. 1. 5. & 6.

50. *Validam* i. munitam. Sallust. Hist. 1. *Urbem validam, multos dies restantem, pugnando vicit.* Cato R. R. c. 1. *Oppidum validum prope siet, aut mare,* &c. Nostet IX. 8. 13.

51. *Diduxerat* i. divulserat, distraxerat. Cic. Invent. II. *Diducere in contrarias partes.*

52. *Omnibus venia data.* Diod. XVII. 91. *Aliud deinde oppugnare aggressus, cum supplicum habitu cives deprecarentur, impunitam illis concessit.*

53. *Proximam urbem*, quam *Paciam* fuisse dictum ex *Polyæni Stratag.* IV. 3. suspicatur *Popma.*

54. *Clementiam, simulque vim commemorando.* Ita *Dinis, longo usu vim atque clementiam Romanorum edoctus, ponenda arma disserebat*, apud *Tacit. Annal.* IV. 50. 1.

55. *Regnum, Catheam appellat, & inter amnes Hydaspen & Acesinem* collocat *Strab.* XV. 434.

56. *Sophites* etiam *Sopites* dicitur Straboni, & Diod. XVII. 92. *Sopithus* Arrian. VI. 380. *fuit unus ex Nomarchis*, Strab. XV. 434.

57. *Ut barbari* i. ut solent barbari. Flor. IV. 12. 54. *Nec temere sumtus, ut barbaris, impetus.* Cic. Fam. I. 1. *Ut in rebus exulceratis, ita versamur.* Nostet n. 14. Exempla plurima collegit in suis *ad Curtium*, & *Florum indicibus Freinshemius*, & ad *Florum* III. 2. *Grævius.*

58. *Tollunt* i. suos agnoscent. Infans non habebatur legitimus, nisi pater præsens, vel eo absente, procurator pro eo, infantem terra levasset, & sinui imposuisset. Itaque *tollere* infantem est suum agnoscere, alere in spem

que; sed eorum quibus, spectandi infantium habitum cura mandata est. Si quos insignes [59] aut aliqua membrorum parte inutiles notaverunt, necari
26 jubent [60]. Nuptiis coeunt, non genere ac nobilitate conjunctis, sed electa corporum specie [61]; quia
27 eadem æstimatur in liberis. Hujus gentis oppidum, cui Alexander admoverat copias, ab ipso Sophite obtinebatur. clausæ erant portæ; sed nulli in muris turribusque se armati ostendebant: dubitabantque Macedones, deseruissentne urbem incolæ, an fraude se occulerent: quum subito patefacta porta, Rex
28 Indus

spem familiæ, & hæredem habere; *non tollere*, familia ejicere, abdicare, aut exponere. Seneca apud Lactant. I. 16. *Quid ergo est, quare apud Poetas sagacissimus Jupiter deserit liberos tollere?* Terent. Heaut. IV. 1. 14.

Si puellam parerem, nolle tolli.

Nostet X. 3. 11. V. *Demster. A. R.* II. 19. *Pontan. in Ovid. Trist.* IV. 3. 46. *Lacerd. Virg. Æn.* IX. 203. *Turneb. Adv.* IV. 15. *Calvin. in Senec. de Clement.* I. 13.

59. *Insignes* i. inusitato naturæ dehonestamento notabiles. Sueton. Aug. c. 38. *Senio, vel aliqua corporis labe insignibus.* Cic. L. L. III. *Deinde cum esset cito necatus, tanquam ex duodecim tabulis insignis ad deformitatem puer.* Illos describunt Plaut. Mil. III. 1. 126.

Tum ne uxor mihi insignitos pueros pariat postea,
Aut varum, aut valgum, aut compernem, aut pætum, aut bromum filium.

Lucilius:

aliquem rem insignem habuisse,
Verrucam, nævum, rictum, dentem eminulum unum.

V. *Gronov. in Script. Eccles.* c. 19. *Turneb. Defens. ad Cicer. LL.* I. *p.* 32.

60. *Necari jubent.* Strab. XV. 435. *Onesicritus auctor est, puerum post duos menses, quam natus fuerit, publice judicari, utrum legitimam formam habeat, & vita dignam, nec ne. Eumque, quum ab eo judicatus fuerit, qui rei præest, vel vivere, vel interimi.* Diod. XVII. 91. *Formæ honestatem inter pretiosissima æstimant: ideoque ab incunabulis, qui sit infantium habitus, dijudicant: qui membris sunt integris, & recte compositis, naturamque habent ad formæ decorem ac robur idoneam, hos educant; at mancos, & corporis habitudine infirmos, ceu indignos educatione, ex vita tollunt.*

61. *Electa rporem specie.* Diodor. XVII. 91. *Consimili ratione etiam matrimonia contrahunt. Posthabita enim dote, cæteroque magni pretii apparatu, ad pulchritudinem & proceritatem corporis unicum habent respectum. Hinc fit, ut qui in urbibus illis habitant, plerique aliis dignitate formæ sint conspectiores.*

Indus cum duobus adultis filiis occurrit, multum inter omnes barbaros eminens corporis ſpecie[62]. 29 Veſtis erat auro purpuraque diſtincta, quæ etiam crura velabat: aureis[63] ſoleis inſeruerat[64] gemmas[65]: lacerti quoque & brachia margaritis ornata 30 erant: Pendebant ex auribus inſignes candore[66] & magnitudine lapilli. Baculum aureum[67] beryllo[68] diſtinguebant; quo tradito precatus, *ut ſoſpes acciperet*, ſe liberosque & gentem ſuam dedidit. No- 31
biles ad venandum canes[69] in ea regione ſunt; *latratu abſtinere* dicuntur, *quum videre feram*, leonibus maxime infeſti. Horum vim ut oſtenderet Alexan- 32
dro, in conſpectu leonem[70] eximiæ magnitudinis juſſit emitti, & quatuor omnino admoveri[71] canes, qui celeriter occupaverunt[72] feram; quum ex iis, qui adſueverant talibus miniſteriis, unus, canis leoni cum aliis inhærentis crus avellere; & quia non ſequebatur, ferro amputare cœpit: nec ſic quidem 33
pertinacia victa, rurſus aliam partem ſecare inſtitit; & deinde non ſegnius inhærentem ferro ſubinde cædebat

Hinc, *ut ſponſus & ſponſa ſe mutuo eligant, Catheorum proprium eſſe Oneſicritus dicit* apud Strab. xv. 435.

62. *Eminens corporis ſpecie.* Diodor. xvii. 91. *Præ omnibus Sopithes Rex formæ elegantia & corporis majeſtate conſpicuus erat. Quatuor enim cubitos excedebat.*

63. *Aureis* i. vel e tela quadam tenuiore *aureis* filis intexta conſutis, vel metonymice, quod *auro* tantum *ſuppactum ſolum haberent*, ut Theotimus apud Plaut. Bacch. ii. 3. 97. V. *Balduin. de calc. c. 6.*

64. *Inſeruerat* i. *inſeri*, ſive inſui curaverat. Ita Hieron. in vita Pauli Eremitæ in fine: *Uno filo villarum pretia inſuere.*

65. *Gemmas*, quod de Diocletiano, ejusque moribus ubi agit, dicit Eutrop. ix. 23. *Eamque ob rem ornamenta gemmarum veſtibus, calceamentisque addidit.* V. *Balduin. de Calc. c. 6.*

66. *Candore*, qui eſt inter præcipuas dotes margaritarum. Silius xii. 229.

Miro candoris honore
Lucet in auro lapis rubris advectus ab undis.

V. *Freinshemium.*

67. *Baculum aureum* i. ſceptrum. Antiquorum Regum ſceptra haſtas fuiſſe docet Juſtin. xliii. 3. 3. *Per ea adhuc tempora Reges haſtas cum diademate* (ita enim legendum eſſe hunc locum cenſuit *Sebaſtianus Mugius Argentoratenſis* narrante in ſuis ad Juſtinum notis *Scheffero*) *habebant, quas Græci ſceptra dixere.* Unde Hieroni *adoleſcenti primæ bella ineunti aquila in clypeo, noctua in haſta* cum conſediſſet, *oſtentum* non tantum *conſilio cautum, & manu promptum*, ſed & *Regem futurum ſignificaſſe* dicit Juſtin. xxiii. 4. 10. Unde & Homero σκηπτοῦχοι i. *ſceptrigeri* dicuntur Reges. Et apud Euripidem in Hecuba λαὸν εὐθύνων δορὶ non in aliam ſententiam, quam ut *haſtæ* nomine *ſceptrum* intelligatur, accipit *Turneb.* xxii. 12.

68. *Beryllis*, de quibus Solin. c. 55. *Beryllos in ſexangulas formas Indi adiverunt, ut hebetem coloris lenitatem angulorum repercuſſu excitent ad vigorem. Beryllorum genus dividitur in ſpeciem multifariam, eximii intervirente glauci & cærulei temperamento, quandam præferunt puri maris gratiam. Infra hos ſunt chryſoberylli, qui languidius micantes aurea nube circumfunduntur*, &c. Periegetes n. 1012. etiam in Babylonia ex ophite lapide naſci canit:

Jam vero & auro fert plus gratiæ
Humidæ beryllo glaucum lapidem, qui in loco illo
Naſcitur apud effluvia, ophiten intra lapidem.

V. *Raderum*, ex illo *Freinshemium. Jun. Nomencl. c. 21.*

69. Canes *hos ex commixtione cum tigribus ortos* dicit Diodor. xvii. 92. quod copioſius deſcribit Aelian. de anim. viii. 1. *Tigres ad libidinem inflammati, & cibo completi, cum canibus complexu Venereo junguntur. Ex hac tigridis conſuetudine cum cane, non canis, ſed tigris procreatur. Et ſecundo quoque ex hoc, & cane femina etiamnum tigris. Qui vero deinceps, ex hoc & cane concipitur, canis eſt, ſeminis in deterius degeneratione.*

70. *Leonem* emiſſum fuiſſe dicit quoque *Diod.* xvii. 92. ſed *primo cervum emiſſum; canem vero ex eo loco, ubi quieſcebat, nihil ſe commoviſſe: deinde ad aprum dimiſſum immotum permanſiſſe: tum ubi urſus emiſſus fuiſſet, & ab eo invadendo ſe tenuiſſe, ad extremum, leonem, quem protuliſſent in medium, ut vidit, ira exarſiſſe*, &c. tradunt *Aelian de anim.* viii. 1. *Plin.* viii. 40.

71. *Quatuor admotos canes* dicit & Diod. xvii. 92. *Eique duos ex donatorum numero, ſed infirmiſſimos objecit; qui cum belluæ impares eſſent, alios duos immiſit*: dicit quoque Strab. xv. 436. *Atque ut periculum faceret, duos leoni immiſiſſe, quibus illum tenentibus, alios duos ſolviſſe.* Unum vero immiſſum fuiſſe tradunt Aelianus & Plinius, quorum poſterior addit: *duos Regi fuiſſe, hoc interempto, præterea nullum fore*; primum enim *urſos, apros & damas emiſſos contemnentem interimi juſſerat* Alexander. Licet *centum & quinquaginta canes a Sopithe accepiſſe Alexandrum* narrent Strabo & Diodorus.

72. *Occupaverunt*, quod ſuſius Plin. viii. 1. *Horrentibus per totum corpus villis, ingenti primum latratu intonuit: mox ingruit aſſultans, contraque belluam inſurgens, hinc & illinc artifici*

debat 73. Ille in vulnere feræ dentes moribundus quoque infixerat. *tantam in illis animalibus ad venandum cupiditatem ingeneraſſe* 74 *Naturam* memoriæ proditum eſt. Equidem plura transſcribo 75, quam
34 credo: nam nec adfirmare ſustineo, de quibus dubito; nec ſubducere 76, quæ accepi. Relicto igi-
35 tur Sophite in ſuo regno, ad fluvium Hypaſin 77 proceſſit,

artifici dimicatione, quæ maxime opus eſſet, infeſtans atque evitans, donec aſſidua rotatum vertigine afflixit, ad caſum ejus tellure concuſſa.

73. *Non ſegnius inhærentem ferro ſubinde cædebat*; quod verboſius Aelianus: *Primum huic caudam abſcindi juſſit. Is præ ipſo leone, quem mordicus tenebat, ſibi caudam facile abſcindi patiebatur. Deinde crus unum ſuffringi imperavit. Is æque ut a principio urgebat, & perinde nihil remittebat, quaſi alienum crus, & ad ſe nihil pertinens ſuffringeretur. Poſt alterum, unde quoque is nihil commotus arcte tenebat. Tum tertium incidi præcepit. Is ſimiliter, ut ante, nihil ſe relaxavit a retinendo leone. Tum etiam quartum crus abſcindi voluit. Is nihilo remiſſior factus, nihiloque minus leonis retinens, maxime robore ad ejus perniciem incumbebat. Denique etſi caput a reliquo corpore abſciſſum erat, illius tamen dentes ex illa leonis parte, in quam primum defixi fuiſſent, pendebant, & quamvis is, qui eos in initio defixiſſet, jam mortuus eſſet, ejus tamen ipſius etiam nunc ex leone appenſum caput ſublime ferebatur.* Illum *interim nec ululatum, nec ſtridorem edidiſſe* addit Diodorus.

74. *Ingeneraſſe* i. gignendo indidiſſe. Cic. Off. 1. *Natura ingenerat præcipuum amorem in eos, qui procreati ſunt.* Liv. v. 26. *Quam ingeneravit Natura, utrisque eſt, & erit.*

75. *Plura transſcribo, quam credo.* Ita & Sueton. Claud. c. 1. *Quod equidem magis, ne prætermitterem, retuli, quam quia verum, aut veriſimile putem.* Pauſan. VI. *Ea quidem, quæ vulgarint hac de re Græci, neceſſe habui commemorare; credere vero omnia nulla me res cogit.* V. *Freinshemium.*

76. *Subducere* i. omittere. V. *Freinshemii Indicem.*

77. *Hypaſin* hunc fluvium etiam nominat Plin. II. 73. VI. 17. & 20. ſed *Hypanim* Solin. c. 52. Strab. XV. 436 *Hyphaſin* Arrianus ſæpius. *Errare* vero *vehementer illos, qui Hypanim in parte Aſiæ prodidere* inquit Plin. IV. 12. *Septem ſtadia eſt latus & ſex orgyias altus, curſu vehementer concitato, & transitu perquam difficili.* Diodor. XVII. 93. & Noſter IX. 2. 1. Pleraque vero, ut videtur, Scythica nomina montium & amnium in Indiam transtulere Alexandri comites, ut Caucaſum, Tanaim & Hypanim. Hypanis enim & Scythici fluvii nomen eſt, ut ait *Salmaſ. exerc. Solin. f.* 790. *b.*

78. *He-*

ceſſit, Hephæſtione 78, qui diverſam regionem ſubegerat, conjuncto. Phegelas 79 erat gentis pro- 36
ximæ Rex, qui popularibus ſuis *colere agros, ut aſſueverant*, juſſis, Alexandro cum donis occurrit 80; nihil, quod imperaret, detrectans.

78. *Hephæſtionem diverſam regionem ſubegiſſe* ſcribit quoque Diod. XVII. 93. *Interea Hephæſtio cum agmine pridem ſecum miſſo revertitur, poſtquam magnam Indice portionem longe lateque ſubegiſſet*; quanquam, *ut quam celerrime ad Sopithi regnum contenderet, illi imperatum* fuiſſe ſcribat Arrian. VI. 380.

79. *Phegelas, Phegeum* dicitur *Diod.* XVII. 93. de cujus nomine diſſentientes, ſi tanti tibi hoc erit, evolve *Glareanum: Freinshemium: Rutgerſ. V. L.* VI. 14. *Blanckard. in Arrian. p.* 365.

80. *Cum donis occurrit.* Diod. XVII. 93. *Phegeus ipſe multis cum muneribus obviam procederet, ut beneficio ſuo regnum obtineret.*

CAP. II.

ARGUMENTUM.

Gangaridas & Pharraſios aggreſſurus, milites bellum detrectantes ut ad perſeverantiam hortetur, precibus iracundiam miſcet; ſed nihil obtinet Alexander.

BIduum apud eum 1 ſubſtitit Rex: tertio die 1
amnem ſuperare decreverat, transitu difficilem, non ſpatio ſolum aquarum 2, ſed etiam ſaxis impeditum. Percontatus igitur Phegelam, quæ 2
noſcenda erant, *undecim dierum* 3 *ultra flumen per vaſtas ſolitudines iter eſſe* cognoſcit: *excipere* 4 *deinde Gangem*,

1. *Apud eum* n. Phegelam. Diod. XVII. 93. *Uoi cum incolis acceptus eſſet Macedonum adventus, conceſſit, & biduum cum exercitu ſplendide* a Phegela, ſive Phegeo *tractatus, ad Hyphaſin fluvium promovit.*

2. *Spatio aquarum* V. IX. 1. 35. §. 76.

3. *Undecim dierum iter*, quod *duodecim diebus excurrere* dicit *Diod.* XVII. 93.

4. *Ex-*

3 *gem, maximum totius Indiæ fluminum: ulteriorem ripam colere gentes Gangaridas*[5] *& Pharrasios*[6]*; eorumque Regem esse Aggrammem*[7]*, viginti millibus equitum*
4 *ducentisque peditum obsidentem vias. ad hæc quadrigarum duo millia trahere, & præcipuum terrorem elephantos, quos*
5 *trium millium*[8] *numerum explere* dicebat. Incredibilia Regi omnia videbantur. igitur Porum (nam cum eo erat) percontatur, *an vera essent, quæ dicerentur?*
6 Ille, *vires quidem gentis & regni haud falsò jactari* adfirmat; *cæterum, qui regnaret, non modo ignobilem esse, sed etiam ultimæ sortis*[9]*: quippe Patrem ejus, tonsorem vix diurno quæstu propulsantem famem*[10]*, propter ha-*
7 *bitum haud indecorum*[11]*, cordi fuisse Reginæ. ab ea in propiorem ejus, qui tum regnasset, amicitiæ locum admotum,*

4. *Excipere* V. IX. 10. 6. §. 16.

5. *Gangaridas* cum Curtio appellant *Virgil. Georg.* III. 27. *Plin.* VI. 19. *Solin. c.* 54. *Justin.* XII. 8. 9. *Oros.* III. 19. haud dubie a *Gange*, cujus accolæ sunt: *Gargaridas* vero *Periegetes v.* 1144. tandem *Cardaridas* nominant *Diodor.* XVII. 93. *Strab.* XV. *p.* 431. *Plutarch. Alex. f.* 254. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.* Postremum illud defendit *Salmas. Exercit. Solin. f.* 993. Hodie *Bengalam* id regnum appellari credit *Stuckius in Peripl. maris Erythræi.*

6. *Pharrasios* Plutarch. Alex. f. 254. nominat *Præstos*, Justin. XII. 8. 9. *Præsidas* Diodor. XVII. 93. *Tabræsios* Strab. XV. 440. Solin. c. 55. Arrian. rer. Ind. p. m. 529. *Prasios*, quorum *maxima est urbs Palimbothra ad Erannoboæ & Gangis fluminum confluentem, cujus longitudo ab utroque latere, quo longissime habitatur, est stadiorum* 80. *latitudo* 50. *fossa urbi circumducta, latitudine sex jugerum, altitudine cubitorum* 30. *murus habet turres* 570. *portas* 64. V. etiam *Salmas. Exerc. Solin. f.* 994.

7. *Aggrammem* nominat *Xandramen* Diod. XVII. 93.

8. *Trium millium*, ut *n.* 20. quos *quater mille* dicit Diodorus, *sex mille* Plutarchus, qui Agrammem *cum octoginta millibus equitum, viginti peditum, octo curruum vias* obsedisse dicit.

9. *Ultimæ sortis* i. vilissimus, humillimæ conditionis. Flor. II. 14. 3. *Vir ultimæ sortis Andriscus*, qui *ultimæ stirpis* dicitur Paterc. I. 11. 1. *qui se Philippum, regiæque stirpis ferebat, cum esset ultimæ.* Noster VI. 8. 10. X. 7. 1.

10. *Vix diurno quæstu propulsantem famem*, naeuwlijcks het dagelijckſche brood hebben. *Propulsare famem* dicit & *Cicer. de Fin.* IV.

11. *Habitum haud indecorum* i. pulchritudinem. Ita *habitum decorum* dicit Noster IX. 7. 12. V. *Freinshemii Indicem.*

12. *Spe-*

tum, interfecto eo per insidias, sub specie[12] *tutelæ*[13] *liberum ejus invasisse regnum*[14]*; necatisque pueris*[15]*, hunc, qui nunc regnat, generasse, invisum vilemque popularibus, magis paternæ fortunæ, quam suæ memorem*[16]*.* Ad- 8
firmatio Pori multiplicem animo Regis injecerat curam. hostem belluasque spernebat: situm locorum, & vim fluminum extimescebat: relegatos in ultimum 9
pene rerum humanarum persequi terminum, & eruere arduum videbatur. Rursus avaritia gloriæ[17] & insatiabilis cupido famæ nihil invium, nihil remotum videri sinebat. & interdum dubitabat; *an* 10
Macedones tot emensi spatia terrarum, in acie & in castris senes facti, per objecta flumina, per tot Naturæ obstantes difficultates sequuturi essent? abundantes onustosque præda, magis parta frui velle, quam adquirenda fatigari. Non idem sibi & militibus animi[18] *esse: se totius orbis im-* 11
perium mente complexum, adhuc in operum suorum primordio[19] *stare: militem labore*[20] *defatigatum*[21]*, proximum*

12. *Specie* i. titulo, nomine. Sueton. c. 82. *Assidentem conspirati specie officii circumsteterunt.* Noster VII. 1. 14. X. 6. 21.

13. *Tutelæ*, quæ *est vis ac potestas in capite libero, ad tuendum eum, qui propter ætatem suam sponte se defendere nequit, jure civili data ac permissa.* Digest. XXVI. 1. 1. Noster X. 6. 12.

14. *Invasisse regnum* i. regni administrationem ad hunc fuisse devolutam, ut eamdem historiam totidem fere verbis denarrat *Diod.* XVII. 93.

15. *Pueris* i. Regis filiis. *Puer* enim Latinis, ut παῖς Græcis est filius. Plaut. Amph. V. 1. 72.

Alterum esse tuum dixit puerum.

16. *Magis paternæ fortunæ, quam suæ memorem* i. potius tonsoris animum, quam regium gerentem. Pater tonsor fuerat, sed audax ingenio & indole, hic degener, & patri disfimilis nihil de patris animo præter fortunam patris i. tonsoris habebat. V. *Raderum.*

17. *Avaritia gloriæ* i. nimia & insatiabilis cupido. Ita *laudis avarum* dicit Horat. Art. V. 324.

Præter laudem nullius avaris. laudis avidum Salust. Catil. c. 7. *laudis avidi, pecuniæ liberales erant.* Noster IV. 7. 29. IX. 1. 3. V. & *Freinshemii Indicem.*

18. *Idem animi* i. eundem animum, *even soo gesint.*

19. *Primordio* i. principio, initio. *Primordium* est, a quo primum ordimur. *Primordia moribus ingerere* dicit Plin. præf. XII. *Agendi primordia* Cicero de LL. II. *Primordium urbis* Tacit. Hist. III. 34. 1. *Primordia belli* Noster IX. 6. 17.

20. *La-*

ximum quemque fructum finito tandem periculo exspectare.
12 Vicit ergo cupido rationem, & ad concionem vocatis militibus, ad hunc maxime[22] modum disseruit: *Non ignoro, milites, multa, quæ terrere vos possent, ab incolis Indiæ per hos dies de industria esse jactata:*
13 *sed non est improvisa vobis mentientium vanitas. Sic Ciliciæ fauces, sic Mesopotamiæ campos, Tigrim & Euphratem, quorum alterum*[23] *vado transivimus, alterum*[24] *ponte; terribilem fecerant Persæ. Nunquam ad liquidum*[25] *fama perducitur: omnia, illa tradente, majora*
14 *sunt vero*[26]. *nostra quoque gloria, quum sit ex solido*[27];
15 *plus tamen habet nominis, quam operis*[28]. *Modo quis belluas offerentes mœnium speciem; quis Hydaspen amnem; quis cætera auditu majora, quam vero, sustinere posse credebat? Olim hercule fugissemus ex Asia, si nos fabulæ*

20. *Labore*, ut IX. 3. 1. *perpetuis expeditionibus* Diod. XVII. 94.

21. *Defatigatum*, quia *continuos octo annorum labores cum summis periculis ærumnose toleraverant.* Diodor. XVII. 94.

22. *Maxime* i. fere, eo sensu, quo *admodum*. V. *Freinshemii Indicem.*

23. *Alterum* n. Tigrim. V. IV. 91. 7-21.

24. *Alterum* n. Euphratem. V. IV. 9. 12.

25. *Liquidum*, certum, clarum, compertum. Quintil. Instit. Orat. V. 14. *Ad liquidum, confessumque perducunt.* Senec. Epist. 71. dixit *ad liquidum redigere.* V. *Loccenii Indicem.*

26. *Omnia illa tradente majora sunt vero*, quia ut de fama Ovid. Metam. IX. 138.

veris addere falsa
Gaudet, & e minimo sua per mendacia crescit,

XII. 57.

Mensuraque ficti
Crescit, & auditis aliquid novus adjicit error.

27. *Solidum* corpus apud geometras est, quod triplici dimensione constat, longitudine, latitudine, & altitudine, ut est apud *Gell. N. A.* I. 20. & apud *Euclidem* opponitur inani, seu vacuo. Horat. Sat. I. 2. 113.

& inane abscindere solido?

Translatitie *ex solido* nasci dicitur, quod non tantum superficiem habet, aut cutem supremam, sed plenum est & integrum, qualiter Donatus enarrat in Andria Terentii. Senec. de Clem. I. 1. *Quibus veritas subest, quæ (ut ita dicam) e solido enascuntur, tempore ipso in majus meliusque procedunt.* Sic Curtius. *Erasm. Adag. f.* 560. *Calvin. in Senec.* I. 1.

28. *Plus habet nominis, quam operis* i. fit major, quam revera est. Cicer. Attic. II. 19. *Neque tantum ea in re, quantus est sermo.*

bulæ debellare potuissent[29]. *Creditisne elephantorum greges majores esse, quam usquam armentorum*[30] *sunt? quum & rarum sit animal*[31]; *nec facile capiatur*[32]; *multoque* 16

mo. Tacit. Ann. VI. 30. 6. *Magisque fama, quam vi stare res suas.*

29. *Fabulæ debellare potuissent.* Sic apud Senec. Suas. II. Porcius Latro: *Arma nobis fabulæ excutiunt?* & paulo supra Triarius: *Non pudet Laconas ne pugna quidem hostium, sed fabula vinci.* Liv. XXII. 15. *Fabius pariter in suos haud minus, quam in hostes intentus, prius a fabulis invictum animum præstans*, &c. V. *Freinshemium.*

30. *Armentorum greges* nove dictum videtur. Alioqui enim *greges & armenta* tanquam diversæ species opponuntur. Sed hic *greges* latissime accipit pro multitudine congregatorum animalium, *armenta* pro equis & bobus: ad quæ genera ea vox proprie pertinet. Plin. Epist. II. 17. *Multi greges ovium, multa ibi equorum, boumque armenta.* Tacit. Ann. XIII. 55. cum *pecora & armenta* dixisset, utrumque *gregum* vocabulo comprehendit. *Quotam partem campi jacere, in quam pecora & armenta militum aliquando transmitterentur? Servarent sane receptus gregibus.* V. *Freinshemii Indicem.*

31. *Rarum animal* non est in India. Plin. VI. 19. *Parthalidis Regi elephanti septingenti in procinctu bellorum excubant. Taluctarum Rex elephantos quadringentos in armis habet. Prasiorum Regi elephantorum novem millia per omnes dies stipendiantur. Rarius tamen est, quam armenta boum,* quia tardius & *rarius* paret. *Fert enim in utero fœtum minimum sedecim menses, summum octodecim. Parit autem unicum, sicut equa.* Arrian. rer. Indic. p. m. 536. Diodor. II. 42. Strab. XV. 444. Imo *decem annis gestare in utero vulgus existimat: Aristoteles biennio, nec amplius, quam singulos semel* i. eadem vice *gignere.* Vulgi opinionem notat quoque Plaut. Stich. I. 3. 14. V. *Freinshemium & Raderum.*

32. Capitur *in India elephantus, unum ex dominis agente rectore, qui deprehensum solitarium, abactumve a grege verberat ferum, quo fatigato, transscendit in eum, nec secus ac priorem regit. Africa foveis capit, in quas deerrante aliquo, protinus cæteris congerunt ramos, moles devolvunt, aggeres construunt, omnique vi conantur extrahere. Antea domitandi gratia gregis, equitatu cogebant in convallem manu factam, & longo tractu fallacem: cujus inclusos ripis fossisque fame domabant. Argumentum erat ramus, homine porrigente clementer acceptus. Nunc dentium causa pedes eorum jaculantur alioquin mollissimos. Troglodytæ conterminæ Aethiopiæ, qui hoc solo venatu aluntur, arbores propinquas itineri eorum conscendunt. Inde tutius agminis novissimum speculati, extremas in clunes desiliunt. Læva apprehenditur cauda, pedes stipantur in sinistro femine. Ita pendens iterum poplitem dextra cædit, ac præcuta bipenni hoc*

17 *toque difficilius mitigetur* 33. *Atqui eadem vanitas copias peditum equitumque numeravit. nam flumen, quo latius fusum est, hoc placidius stagnat; quippe angustis ripis coercita, & in augustiorem alveum elisa torrentes aquas*
18 *invehunt: contra spatio alvei segnior cursus est. Præterea in ripa omne periculum est, ubi adplicantes navigia hostis exspectat. Ita quantumcumque flumen intervenit, idem*
19 *futurum discrimen est evadentium in terram* 34. *Sed omnia ista vera esse fingamus. utrumne vos magnitudo belluarum, an multitudo hostium terret? Quod pertinet ad elephantos, præsens habemus exemplum: in suos vehementius, quam in nos incurrerunt, tam vasta corpora securi-*
20 *bus falcibusque mutilata sunt. Quid autem interest totidem sint, quot Porus habuit, an tria millia? quum uno aut altero vulneratis cæteros in fugam declinare videamus.*
21 *inde paucos quoque incommode regunt: congregata vero tot millia ipsa se elidunt* 35, *ubi nec stare, nec fugere potuerint inhabiles vastorum corporum moles. Equidem sic animalia ista contempsi, ut, quum haberem, ipse non opposuerim;*

crure tardato profugiens, alterius poplitis nervos ferit. Alii ingentes arcus defigunt humi longius. Hos præcipui viribus juvenes continent, alii connixi pari conatu tendunt, ac prætereuntibus sagittarum venabula infigunt, mox sanguinis vestigiis sequuntur. V. *Plin.* VIII. 8. cui, si tibi gratum est, adde *Diod.* III. 26. *Aelian. de anim.* VIII. 10. & 15. *Arrian. rer. Ind. p. m.* 534. *Strab.* XV. 443.

33. *Mitigatur* elephantus, dum *primo acre certamen sit inter domitos & feros captos: tandem enim superantur, ut par est, feri languore & fame pressi. Tum sessores ex elephantis in terram demissi languidis illis summos pedes colligant: dehinc domitis imperant, ut feros multis plagis excipiant, donec verberibus defatigati in terram procidant, humique prostratos inscendunt. Post hæc laqueos cervicibus aptant. Ne vero sessores excutiant, neque aliquid aliud damni inferant, collo acuto ense in circuitum proscindunt, vulnusque laqueo circumligant, ut præ vulnere, & collum, & caput immotum teneant. Si enim pervicaciter reluctentur, funis in vulnus adigitur. Atque ita tandem victos sese agnoscentes vincti cum domitis ducuntur.* V. *Arrian. rer. Ind. p. m.* 535. cui addere poteris *Plin.* VIII. 9. *Aelian. de anim.* X. 10. *Strab.* XV. 443. *Gesner. de quadrup. f.* 432.

34. *Evadentium in terram* i. e navi exscendentium. V. *Freinshemii Indicem.*

35. *Elidunt* i. proterunt. Suet-

posuerim; satis gnarus plus suis, quam hostibus periculi inferre. At enim equitum peditumque multitudo vos com- 22
movet! cum paucis enim pugnare soliti estis, & nunc primum inconditam sustinebitis turbam. Testis adversus 23
multitudinem invicti Macedonum roboris Granicus amnis; & Cilicia inundata cruore Persarum; & Arbela, cujus campi devictorum a nobis ossibus strati sunt. Sero hostium 24
legiones numerare cœpistis, postquam solitudinem in Asia vincendo fecistis: quum per Hellespontum navigaremus, de paucitate nostra cogitandum fuit. nunc nos Scythæ sequuntur; Bactriana auxilia præsto sunt; Dahæ Sogdianique inter nos militant. Nec tamen illi turbæ confido. ve- 25
stras manus intueor; vestram virtutem rerum, quas gesturus sum, vadem prademque 36 *habeo. quamdiu vobiscum in acie stabo, nec meos nec hostium exercitus numeravero: vos modo animos mihi plenos alacritatis ac fiduciæ adhi-*

ton. Calig. c. 26. *Elisi per eum tumultum viginti amplius.* Noster IX. 7. 22. Modo II. 17 *elisa* flumina opponebantur *coercitis*, ubi *elidere* est emittere, ut apud Ovid. Metam. VI. 701.

Exsiliantque cavis elisi nubibus ignes.

36. *Vadem prædemque* dicit Alexander se habere militum suorum virtutem, tanquam militum virtus satisdederit & fidejusserit pro rebus, quas Alexander gesturus erat, quemadmodum *prædes* & *vades* promittunt pro alieno, hi in re capitali, illi in lite nummaria. Differentia hæc datur inter *vadem* & *prædem*, quod *vas* dicatur in re capitali, *præs* in lite nummaria. Versus *Ausonii*, quibus hæc differentia traditur *Eidyll.* XII. 100. hi sunt:

Quis subit in pœnam capitali judicio? vas.
Quod cum lis fuerit nummaria, quis dabitur? præs.

V. *Peroad. Annot. c.* 92. & *Bud. Annot. prior. in Pand. p.* 125. Tamen *vadimonium* etiam in privatis dicitur, ergo a conjugatis etiam *vas*, ut idem auctor in *Thalete Milesio* confundit, & nullo habuit discrimine: *n.* 18-21.

Nos ἔγγυα, πάρεσι δ' ἄτυ,
dicimus:
Latinum est spondе: noxia est
est præsto tibi.
Per mille possum currere exempla, ut probem
Prædes vadesque pœnitudinis reos.

V. *Pollet. For. Rom.* V. I. *Loens. Miscel.* IX. 1. *Præs* est idem, quod idoneus & locuples, & compositum ex *præ* vel *pro* & *as*, ὁ ἔυχαλκος, ὁ ἀξιοχρέως. Tales præcipue eligebantur, qui in publicum sponderent. Ideo interrogabatur, qui se sponsorem exhibebat in publica re pro ejus mancupe, an esset *præs* i. idoneus. Et respondebat, *præs.* V. *Salmas.*

26 *adhibete* 37. *Non in limine* 38 *operum laborumque noſtrorum; ſed in exitu ſtamus: pervenimus* 39 *ad Solis ortum* 40 *& Oceanum, niſi obſtat ignavia: inde victores perdomito fine terrarum revertemur in patriam. Nolite, quod pigri agricolæ faciunt, maturos fructus per inertiam* 41
27 *amittere e manibus. Majora ſunt periculis præmia; dives eadem, & imbellis eſt regio. itaque non tam ad gloriam vos duco, quam ad prædam. digni eſtis, qui opes* 42, *quas illud mare litoribus invehit, referatis in patriam: digni,*
28 *qui nihil inexpertum, nihil metu omiſſum relinquatis. Per vos gloriamque veſtram, qua humanum* 43 *faſtigium exceditis; perque & mea in vos, & in me veſtra merita, quibus invicti contendimus* 44, *oro quæſoque, ne humanarum rerum terminos* 45 *adeuntem alumnum commilito-*
29 *nemque veſtrum, ne dicam Regem, deſeratis. Cætera vobis imperavi; hoc unum debiturus ſum. Et is vos rogo,*

maſ. de mod. uſur c. 16.

37. *Adhibete* i. præbete, præſtate, *ſettet by.* Cic. Fam. VI. 1. *Sed tu illum animum nunc adhibe, quæſo, quo me tunc eſſe oportere cenſebas.*

38. *Limen* Donato Eun. III. 5. 53. *eſt, quod ingredientibus & exeuntibus eſt transverſum.* Inde *limen maris* ejus primus eſt ingreſſus. Flor. III. 6. 9. *Qua primum noſtri maris limen aperitur*, & *limen belli* ejus eſt initium. Tacit. Ann. III. 75. 6. *In limine belli Tacfarinatem perturbat.* Unde *limen operum & laborum* illorum eſt initium.

39. *Pervenimus* voce præteriti uſus eſt paulo poſt futuri ſignificatione. Nondum enim tum ad Oceanum *pervenerat*, ſed eo ibat. Illam vero ſignificationem ei tribuit vocula *niſi*, ut fere IV. 14. 22. *Niſi quod in vobis eſt, ipſe ego majore parte captivus ſum* i. ero, & permanebo captivus majore mei parte (uxorem, liberos ſignificat) niſi veſtra virtute velut pendentem adhuc captivitatem avertatis. V. *Freinshemium.*

40. *Ad Solis ortum*, quia Macedonia, ſicuti & toti Europę India, & Oceanus Indicus eſt *ad ortum.* V. *Raderum.*

41. *Inertiam* V. IX. 6. 12. §. 16.

42. Opes, *quas mare littoribus invehit* i. *gemmas & margaritas* VIII. 9. 19.

43 *Humanum* i. quo homini datur eniti, ut X. 10. 24. V. *Freinshemii Indicem.*

44. *Contendimus* i. inter nos certamus. Cic. Attic. XIV. 14. *Si duriorem te præbes, non contendam ego adverſus te.* Noſter *n.* 32.

45. *Humanarum rerum terminos* i. Oceanum, quo terras finiri veteres exiſtimarunt: unde *finis terrarum mare* dicitur IX. 1. 3: 3. 13.

go, qui nihil umquam vobis præcepi, quin primus me periculis obtulerim: qui ſæpe aciem clypeo meo texi 46, *ne infregeritis in manibus* 47 *meis palmam* 48, *qua Herculem Liberumque patrem, ſi invidia abſuerit, æquabo. Da-* 30
te 49 *hoc precibus meis, & tandem obſtinatum ſilentium rumpite* 50. *Ubi eſt ille clamor alacritatis veſtræ index? ubi ille meorum Macedonum vultus? Non agnoſco vos, milites; nec agnoſci videor a vobis. Surdas* 51 *jamdudum*

46. *Aciem clypeo texi*, quum primus ſtarem in acie, & hoſtem cervicibus veſtris imminentem repellerem. V. VI. 1. 14. §. 24. & *Raderum.*

47. *Manibus* palmas victores, & non tantum capite prætuliſſe, ex hoc loco probat *Paſchal. de Coron.* VI. 20.

48. *Palmam* i. victoriam, cujus ſignum eſt *palma.* Horat. Od. I. 1. 5

Palmaque nobilis
Terrarum dominos evehit ad Deos.

Palma per ſe victoriam non ſignificat, ſed arborem ἐμπεδόφυλλον i. *perpetuo virentem frondibus*, quam Græci φοίνικα vocant. Metaphora hinc ſumpta eſt: quia 1. ut in *Convivialibus quæſtionibus* refert *Plutarchus*, hæc una fuerit *communis omnium ſacrorum certaminum corona, quum alioqui ſinguli ludi peculiares quasdam arbores, aut herbas haberent, quibus victores inſigniebantur: veluti laurum, oleam, myrtum, apium.* II. ut ex *Ariſtot. Problem.* VII. quæ hodie deſiderantur & ex *Plutarch. Sympoſ.* VIII. 5. narrat *Gell. N. A.* III. 6. peculiare huic arbori quidpiam inſit, quod cum ingenio fortium virorum conveniat. *Gellii* hæc ſunt verba: *Si ſuper palmæ arboris ſignum magna pondera imponas, ac tam graviter urgeas, oneresque, ut magnitudo oneris ſuſtineri non queat; non deorſum palma cedit, nec intra flectitur, ſed adverſus pondus reſurgit, & ſurſum nititur, recurvaturque. Propterea, inquit Plutarchus, in certaminibus palmam ſignum placuit eſſe victoriæ; quoniam ingenium ejusmodi ſigni eſt, ut urgentibus, opprimentibusque non cedat.* V. *Erasm. Adag. f.* 706.

49. *Date* i. concedite, permittite. Cic. Fam. IV. 5. *Da hoc illi mortuæ, da cæteris amicis ac familiaribus, da patriæ*, &c.

50. *Silentium rumpite* i. *ſilentio* rem ſuppreſſam eloquimini. Virg. Aen. X. 64.

Quid me alta ſilentia cogis
Rumpere.

Horat. Epod. V. 85.

Sed dubius, unde rumperet ſilentium.

Ita *rumpere vocem* Virg. Aen. II. 129.

Compoſito rumpit vocem.

Quod eleganter de aliquo, qui cum diu tacuerit, repente quippiam edit, ad imitationem Græcorum, qui eodem modo ſuo ῥήξαι φωνήν utantur, dici monet *Victor. Var. Lect.* X. 8.

51. *Surdas* i. inexorabiles, non exaudientes. *Surdum* enim eſt,

dum aures pulso : aversos animos & infractos excitare conor. Quumque illi in terram demissis [52] capitibus perse- 31
verarent ; *Nescio quid* [53], inquit, *imprudens in vos deliqui* [54], *quod me ne intueri quidem vultis ! in solitudine mihi videor esse. nemo respondet ? nemo saltem negat ? Quos alloquor ? quid autem postulo ? vestram gloriam &* 32
magnitudinem vindicamus. Ubi sunt illi, quorum certamen paulo ante vidi contendentium, qui potissimum vulnerati Regis corpus exciperent ? desertus, destitutus sum, hostibus deditus. Sed solus quoque ire perseverabo. 33
objicite [55] *me fluminibus, & belluis, & illis gentibus, quarum nomina horretis. inveniam, qui desertum a vobis sequantur : Scythæ Bactrianique erunt mecum ; hostes paulo ante, nunc milites nostri. Mori præstat, quam pre-* 34
cario imperatorem esse. ite reduces domos ; ite deserto Rege [56] *ovantes. Ego hic a vobis desperatæ victoriæ, aut honestæ morti locum inveniam.*

CAP.

quod non audit, etiamsi audire potest. Prop. II. 13. 18.

Turpis amor surdis auribus esse solet.

Et qui alterum loquentem parum attendit, *surde audire* dicitur Afranio :

Amentes integri surde audiunt.

Noster VI. 11. 15. X. 16. V. & *Guilielm. Veris.* II. 16.

52. *Demissis*, laeten hangen, qui gestus est tristium & mœrentium. Cæs. B. G. I. 39. *Sed tristes capite demisso terram intueri.* Propert. II. 11. 6.

At dum demissis suplex cervicibus ibam.

53. *Nescio quid* dicebant veteres significaturi rem aliquam, ejusque causam se ignorare. Suetonius Vespas. c. 13. *Oblatrantem, nescio quid.* Terent. Heaut. II. 2. 7.

Sed nescio quid profecto mihi animus præsagit mali.

54. *Deliqui* i. peccavi. Cic. N. D. III. *Ferretne civitas ulla latorem istiusmodi legis, ut condemnaretur filius aut nepos, si pater aut avus deliquisset. Delinquere* tamen minus est, quam peccare. Cic. de Invent. II. *Nam necesse est eum, qui velit peccare, aliquando primum delinquere.* Quid proprie sit *delinquere*, hisce docet Festus : *Delinquere est prætermittere, quod non oportet præteriri.*

55. *Objicite* i. exponite. Cic. pro Sext. Rosc. *Noluerunt feris corpus objicere.* Noster IX. 3. 12.

56. *Ite deserto Rege.* Paria sunt illa Cerialis apud Tacit. Hist. IV. 77. 6. *Ite, nuntiate Vespasiano, vel, quod propius est, Civili & Classico, relictum a vobis in acie ducem.* V. *Freinshemium.*

Liberius

CAP. III.

ARGUMENTUM.

Cœni, postquam exercitus causam egerat, exstincti morte ingemiscit, monumentum expeditionis erigi jubet, novo milite augetur, Porum & Taxilem discordes in concordiam reducit, & secundo Hydaspe defluit Alexander.

NE sic quidem ulli militum vox exprimi potuit. exspectabant, ut duces principesque ad Regem perferrent, *vulneribus & continuo labore militiæ fatigatos non detrectare munia, sed sustinere non posse.* Cæterum illi metu adtoniti in terram ora defixerant. Ergo primo fremitus sua sponte ; deinde gemitus quoque oritur : paulatimque liberius [1] dolor erigi [2] cœpit, manantibus lachrymis, adeo ut Rex, ira in misericordiam versa, ne ipse quidem, quamquam cuperet, temperare oculis potuerit. Tandem universa concione effusius flente ; Cœnus ausus est [3] contantibus cæteris, propius tribunal 1 2 3

Liberius non ad copiam, sed ad libertatem jacentis antea ob timorem mœroris intelligendum est. V. *Barth. Adversar.* XXVIII. 6.

2. *Erigitur* cordibus impressus dolor, & hactenus fremitu obscuro, gemituque conceptus tacito, cum in oculos venit, & metu paulum victo in lacrymas velut ruptis catenis, aut vinculis exit. *Barth.* XXVIII. 6. Est enim *erigi* in altum surgere, & ejus, qui compressus erat, & quasi jacebat. Ita & Tacit. Agric. XII. 6. *Scilicet extrema & plana terrarum humili umbra non erigunt tenebras, infraque cœlum, & sidera nox cadit.* V. *Freinshemii Indicem*, nec non *Gebhard. Crepund.* III. 26. *Gronov. Observ.* II. 21.

3. *Cœnus ausus est.* Arrian. V. 370. *Tandem Cœnus Polemocratis filius sumpta audacia hunc in modum orsus est.* Nec mirum, Cœnum, & non alium ausum esse exercitus causam agere, *fuit* enim *ex intimis, fidelissimisque Alexandri amicis.* V. *Arrian.* VI. 379. Ejus etiam ætas id postulabat, *ut quæ maxime expedire vi-*

4 bunal [4] accedere; significans se loqui velle. Quem ut videre milites detrahentem galeam capiti (ita enim Regem adloqui mos est) hortari cœperunt, 5 *ut causam exercitus ageret.* Tum Cœnus: *Dii prohibeant* [5], inquit, *a nobis impias mentes* [6]; *& profecto prohibent. Idem animus est tuis, qui fuit semper* [7], *ire quo jusseris, pugnare, periclitari, sanguine nostro commendare posteritati tuum nomen* [8]. *Proinde si perseveras, inermes quoque & nudi* [9] *& exsangues* [10], *utcumque tibi* 6 *cordi est, sequimur vel antecedimus. Sed si audire vis non fictas tuorum militum voces, verum necessitate ultima expressas; præbe, quæso, propitias aures imperium atque auspicium tuum constantissime sequutis, &, quocumque* 7 *pergis, sequuturis. Victisti, Rex, magnitudine rerum non hostes modo, sed etiam milites. quidquid mortalitas capere poterat, implevimus. emensis maria terrasque melius nobis, quam incolis omnia nota sunt. pene in ultimo mundi* 8 *fine consistimus. In alium orbem paras ire, & Indiam quæris*

deantur, non celaret, & dignitas, qua illum præ aliis ornaverat, tot denique labores, tot pericula audacter citra ullam tergiversationem ab illo adita. V. *Arrian.* v. 371.

4. *Tribunal* i suggestum. Tacit. Ann. 1. 61. 6. *Quo tribunali concionatus Arminius.* Noster *n.* 18. V. *Freinshemii Indicem.*

5. *Prohibeant* i. avertant. *Dii prohibeant* est formula, qua mala veteres respuebant, & aversabantur. Terent. Andr. III. 3. 36. *Si eveniat, quod Dii prohibeant, discessio.* V. *Brisson. de form.* I. 94.

6. *Impias mentes*, ut te deseramus, destituamus, &c. Respondet enim Cœnus primum ad ultimum caput; quod exercitui objecerat Alexander IX. 2. 32. & 33. V. *Faderum.*

7. *Idem animus est tuis, qui fuit semper.* Ita Terent. Heaut. II. 3. 24. *Animus te erga idem ac fuit.*

8. *Sanguine nostro commendare posteritati tuum nomen* i. nostro periculo efficere, ut nomen tuum ad posteritatem perveniat, ab eaque magni fiat. V. *Freinshemii Indicem.*

9. *Nudi* i. male vestiti. Tacit. Germ. XX. 1. *In omni domo nudi ac sordidi.* Justin. XLIII. 1. 7. *Ipsum Dei simulacrum nudum, caprina pelle amictum est.* Senec. de Ben. V. 13. *Qui male vestitum & pannosum vidit, nudum se vidisse dicit.* V. *Freinshemii Indicem.*

10. *Exsanguis* est, qui est sine *sanguine*, quem qua largiter fundunt, qui vulnerantur, *exsanguis* pro vulnerato ponitur. Unde *vulneribus concisis exsanguem* addunt Cicer. pro Sext. *Quem quum jacentem, & concisum pluribus*

quæris Indis quoque ignotam: inter feras serpentesque degentes eruere ex latebris & cubilibus [11] *suis expetis, ut plura, quam Sol videt, victoria lustres. Digna prorsus* 9 *cogitatio animo tuo, sed altior* [12] *nostro. virtus enim tua semper in incremento erit* [13]; *nostra vis in fine jam est. In-* 10 *tuere corpora exsanguia, tot perfossa vulneribus, tot cicatricibus putria* [14]. *Jam tela hebetia sunt: jam arma deficiunt. Vestem Persicam induimus, quia domestica* [15] *subvehi* [16] *non potest. in externum* [17] *degeneravimus cultum. Quoto cuique lorica est? quis equum habet? jube* 11 *quæri, quam multos servi ipsorum persequuti sint; quid cuique supersit ex præda. Omnium victores, omnium inopes sumus. Nec luxuria laboramus, sed bello instrumenta belli consumpsimus. Hunc tu pulcherrimum exercitum* 12 *nudum objicies belluis? quarum ut multitudinem augeant de industria barbari, magnum tamen esse numerum etiam ex mendacio intelligo. Quod si adhuc penetrare in Indiam* 13 *certum*

ribus vulneribus extremo spiritu exsanguem & confectum viderent. & Noster *n.* 10.

11. *Cubilibus*, hutten. Tacit. Ann. I. 4. 91. *Sed iisdem e cubilibus, quos simul vescentes dies, simul quietos nox habuerat, discedunt in partes.* I. 50. 1. *Stratis etiam tum per cubilia.* Noster *n.* 19. V. *Freinshemii Indicem.*

12. *Altior* i. major. Flor. IV. 12. 47. *Cantabrorum & pejor, & altior, & magis pertinax in rebellando animus.*

13. *In incremento erit* i. augebitur, ei aliquid accedet. Oros. III. 19. *Et quum ætate detriti, animo ægri, viribus lassi, difficile vicissent, castra ob memoriam plus solito magnifica condiderunt. Incrementum*, augmentum, accessio. Cic. de Senect. *Quid ego vitium fatus, ortus, incrementa commemorem?* Liv. IX. 17. *In incremento rerum decessit.*

14. *Putria.* V. X. 1. 31. §. 65. De re ipsa Justin. XII. 8 12. *Ostendere alius canitiem, alius vulnera, alius ætate consumpta corpora, alius cicatricibus exhausta.* Noster X. 2. 12.

15. *Domestica* i. domi, in patria facta. Ita *domesticas dissensiones*, i. quibus patria laborat *Fam.* VIII. 14. & *domesticas epistolas* in patria factas, & ex patria missas ad *Brutum* dicit *Cicero.*

16. *Subvehi* i. mitti, *na gesonden worden. Subvehere* proprie est adverso flumine advehere. Plin. XIII. 1. *Sæpe etiam lapides subvehunt portantes aliena pondera.*

17. *Externum* i. peregrinum, *uytlandts. Externos crines* Propert. I. 15. 3. vocat peregrinos, aliunde advectos. Noster X. 5. 33. Diodor. XVII. 94. *Habitus etiam Græcus defecerat, ut vestes barbarico ritu de concisis Indorum palliis*

certum[18] *est ; regio a Meridie minus vasta est. quæ subacta licebit*[19] *decurrere*[20] *in illud mare, quod rebus*
14 *humanis terminum voluit esse Natura. Cur circumitu petis gloriam, quæ ad manum posita est? hic quoque occurrit Oceanus. nisi mavis errare, pervenimus, quo tua fortu-*
15 *na ducit. Hæc tecum, quam sine te*[21] *cum his, loqui malui; non uti intrem circumstantis exercitus gratiam; sed ut vocem loquentium potius, quam ut gemitum mur-*
16 *murantium audires.* Ut finem orationi Cœnus imposuit, clamor undique cum ploratu oritur, *Regem, patrem, dominum*, confusis[22] appellantium vocibus.
17 Jamque & alii duces, præcipueque seniores, queis ob ætatem & excusatio honestior erat, & auctoritas
18 major, eadem precabantur. Ille nec castigare obstinatos, nec mitigare poterat iratos. itaque inops consilii desiluit e tribunali, *claudique regiam*[23] jus-
19 sit, omnibus præter adsuetos, adire prohibitis. Biduum[24] iræ datum est; tertio die processit, *erigique*

palliis contextas sibi adaptare necessum haberent.

18. *Certum* i. decretum. Terent. Andr. II. 1. 11.

Omnia experiri certum est prius, quam pereo.

Noster IV. 13. 9.

19. *Licebit* i. concedetur, potestas dabitur. Cic. pro Flacc. *Cur his per te frui libertate sua, cur denique esse liberos non licet?*

20. *Decurrere* i. festinare Plin. III. 20. *Ad tacita suffragia, quasi ad remedium, decurrerunt.* Proprie *decurrere* est e superiore in inferiorem currere. Virgil. Aen. II. 41.

Laocoon ardens summa decurrit ab arce.

21. *Tecum, quam sine te.* Senec. Epist. 47. *Sic fit, ut isti de domino loquantur, quibus coram domino loqui non licet.*

22. *Confusis* i. permixtis, variis. *Confusa verba* Ovid. Met. XII. 55. *confusa fabula populi* Prop. II. 10. 7. Noster IX. 6. 15. qui & *confusa vitia* dicit IX. 7. 15.

23. *Claudi regiam.* Plutarch. Alex. f. 234. *Alexander primo se intra tentorium ira ac dolore continere, nullam militibus, nisi Gangem transmitterent, rerum gestarum gratiam habere, reditum vero apertam cladis acceptæ confessionem esse.*

24. *Biduum.* Arrian. V. 373. triduum. *Hæc quum dixisset, in tabernaculum se recepit, neque quemquam amicorum ad tertium ab eo diem in colloquium admisit: exspectans, si qua forte animorum mutatio (ut plerumque in turba militari evenire solet) Macedonibus ac sociis incidisset, quæ faciliores persuasu eos redderet.*

25. Duo-

que *duodecim aras*[25] *ex quadrato saxo, monumentum expeditionis suæ; munimenta quoque castrorum*[26] jussit *extendi*[27], *cubiliaque amplioris formæ*[28], *quam pro corporum habitu relinqui*; ut speciem omnium augeret, posteritati fallax miraculum[29] præparans. Hinc repetens, quæ emensus erat, ad flumen Ace- 20
sinem locat castra. Ibi forte Cœnus morbo exstinctus est. cujus morte ingemuit Rex quidem; adjecit tamen, *propter paucos dies longam orationem eum exorsum, tamquam solus Macedoniam visurus esset.* Jam 21
in aqua[30] classis[31], quam ædificari jusserat[32], stabat.

25. Duodecim aras *altitudine quidem maximis turribus bellicis pares, latitudine, quam quæ turrium est, majore.* Arrian. V. 374. *quinquaginta cubitorum.* Diodor. XVII. 95. Erexit illas *in adversa ripa Hypasis amnis, qui fuit ejus itinerum terminus, exsuperato tamen amne.* Plin. VI. 17. Solin. c. 52. Herculem & Liberum patrem imitatus. Strab. III. 310. *Alexander Indicæ militiæ fines posuit, in iis videlicet locis aras, per quos in Orientem pervenit, ad Indorum extremos, Herculem ac Liberum patrem imitatus. Iste quidem mos exstitit.*

26. *Munimenta castrorum*, quæ describit Diod. XVII. 95. *Hinc castra triplo majore, quam prior fuerat, ambitu complexus, fossam pedes quinquaginta latam, & decem altam duxit. E terra autem intra fossam accumulata murum non contemnendum exstruxit.*

27. *Jussit extendi*, ut illorum *molitionibus & hostis terreretur, & posteris admiratio sui relinqueretur.* Justin. XII. 8. 16.

28. *Cubilia amplioris formæ.* Diodor. XVII. 95. *Peditem etiam jussit in tabernaculo quemque suo duo cubilia quinum cubitorum exstruere. Equites autem, cubilibus etiam præsepia, altero tanto ustitatis ampliora addere. Eademque ratione cæterorum post se relinquendorum magnitudines extendere. Hæc eo consilio peragenda curabat, tum ut heroicam feciste expeditionem memoraretur: tum ut virorum prægrandium vestigia, & roboris ustitatum excedentis modum, argumenta incolis relinqueret.*

29. *Fallax miraculum.* Plutarch. f. 254. *Multa prius ad comparandam gloriam dolosa, ac simulata commentus.*

30. *In aqua stabat* i. parata erat. Non enim prius in aquam deducitur, quam instructa, & ad navigandum apta fuerit. Noster IX. 9. 19. Comprehendit hæc omnia Liv. XXVIII. 45. *Naves instructæ, armataque in aquam deductæ sint.* V. Freinshemii Indicem.

31. *Classis*, quam describit Diod. XVII. 95. *Classe cum armamentis perfecta (adornatæ autem fuerant naves apertæ cc. & actuariæ* 10 *ccc.)* &c. & cujus numerum multo majorem fuisse dicit

bat. Inter hæc Memnon ex Thracia in ſupplementum equitum ſex millia, præter eos ab Harpalo [33] peditum ſeptem millia [34] adduxerat; armaque viginti quinque millia auro & argento cælata [35] pertulerat, queis distributis vetera cremari juſſit. Mille navigiis aditurus Oceanum, discordes [36] & vetera odia retractantes [37] Porum & Taxilem, Indiæ Reges, firmata per adfinitatem gratia reliquit in ſuis regnis; ſummo in ædificanda claſſe amborum ſtudio uſus. Oppida quoque duo condidit [38], quorum alterum Nicæam adpellavit, alterum *Bucephalon*, equi, quem amiſerat, memoriæ ac nomini dedicans [39] urbem. *Elephantis* deinde, *& impedimentis terra ſequi* juſſis, ſecundo amne [40] defluxit [41], quadraginta ferme ſtadia

22

23

dicit Arrian. VI. 381. *Erat autem navium omnium numerus (ut Ptolomæus Lagi filius tradit, quem ego potiſſimum ſequor) naves triginta remorum* LXXX. *At in univerſum omnes naves, tam quæ equos vehebant, quam actuariæ & fluviales, quæ multo ante, aut tum temporis conſtructæ fuerant* II. M.

32. *Ædificari juſſerat* in *proximis* Hydaſpi fluvio *montibus*, iudicio IX. 1. 4. quod & conſtat ex hujus capitis *n.* 22. quo dicit *ut ædificanda claſſe ſummo* Pori, Taxilisque *ſtudio uſum. Ædificata* ergo fuit in Hydaſpe fluvio, qui amborum finibus medius interfluebat. V. *Freinshemium* IX. 3. 24.

33. *Harpalo*, quem V. X. 2. 2. & 3.

34. Septem millia, *triginta amplius millia* dicit Diod. XVII. 95. *Sub id vero tempus nova ex Græcia ſupplementa, tum auxiliarium, tum ſtipendiis militantium ductu Imperatorum adventant, triginta amplius peditum millia, & ſex millia fere equitum.*

35. *Auro & argento cælata*, quæ *eleganter fabricata* dicit *Diod.* XVII. 95.

36. *Discordes* i. a ſe diſſidentes. Cicer. Rull. II. *Non contentione, non ambitione discordes.* Noſter III. 8. 26. IV. 13. 4. X. 9. 4. V. & X. 8. 14. §. 20.

37. *Retractantes* i. renovantes. Cic. Attic. VIII. 9. *Sed hæc omittamus: augemus enim dolorem retractando.* Noſter X. 5. 20.

38. *Oppida condita* tradidit IX. 1. 6. ſed hic iterum inculcat in errorem inductus eo negotio, quod, ſicut etiam *Arrian.* V. 376. tradit, Alexander tum temporis non quidem de novo iſta oppida condidit, ſed quæ ibi *imbres corruperant, inſtauravit.* V. *Freinshemium.*

39. *Dedicans* i. conſecrans, inſcribens. Phædr. III. 1. 30. *Honori & meritis dedicans illum tuis.*

40. *Amne*

PHIDIAS NOBILIS SCVLPTOR
AD ARTIFICIS PRAESTANTIAM
DECLARANDAM
ALEXANDRI BVCEPHALVM
DOMANTIS EFFIGIEM
E MARMORE EXPRESSIT.

SIXTVS·V·PONT·MAX
ALEXANDRI MAGNI EIVSQ BVCE-
PHALI STATVAS IN EXQVILIIS TEM-
PORIS INIVRIA LACERAS ET QVA-
SI COLLABENTES RESTITVIT ET
COMMODIORE LOCO COLLOCAVIT
SIXTO·V·PONT·MAX·
ANTIQVITATVM RESERVATORI.

SIXTVS·V·PONT·MAX·
SIGNA ALEXANDRI MAGNI
CELEBRISQ·EIVS BVCEPHALI
EX ANTIQVITATIS TESTIMONIO
PHIDIAE ET PRAXITELIS
AEMVLATIONE HOC MARMORE
AD VIVAM EFFIGIEM EXPRESSA
A FL CONSTANTINO MAXE GRAECIA
ADVECTA SVISQ IN THERMIS IN HOC
QVIRINALI MONTE COLLOCATA
TEMPORIS VI DEFORMATA LACERAQ
AD EIVSDEM IMP MEMORIĀ VRBISQ·
DECOREM IN PRISTINAM FORMAM
RESTITVTA HIC REPONI IVSSIT
AN·DO·MD LXXXIX PONT·IIII·

PRAXITELES SCVLPTOR
AD PHIDIAE AEMVLATIONEM
SVI MONVMENTA INGENII
POSTERIS RELINQVERE
CVPIENS
EIVSDEM ALEXANDRI
BVCEPHALIQ SIGNA
FELICI CONTENTIONE
PERFECIT.

Joh. Vanden Avele. fecit Aquaforti

dia singulis diebus procedens, ut opportunis locis exponi subinde copiæ possent.

40. *Amne*, non Acesine, ut cum Justin. XII. 9. 1. & Diodor. XVII. 95. vult Curtius; sed Hydaspe. Strab. XV. 422. *Postquam in Hydaspen venissent, & Porum superassent, iter ad Hypanim facientes ad orientem, atque inde ad Hydaspen rursus, continuo pluisse: & cum navium fabricationi ad Hydaspem immorati essent*, &c. Arrian. rer. Ind. p. m. 543. *Alexander parata jam ad Hydaspis ripas classe, collectis omnibus*, &c. *ex iis naves implevit*. p. 546. *His rebus ita constitutis Alexander sacrum fecit Hydaspi, unde solvebat*. V. *Freinshemium*.

41. *Defluxit* i. deorsum fluxit. Noster *descendere* IV. 7. 9. *devehi* IX. 8. 3. is afgesackt. Nam flumina, quo mari propinquiora, eo sunt devexiora. Virg. Georg. III. 447. *Missusque secundo defluit amni*. Noster IX. 6. 22. 9. 27.

CAP. IV.

ARGUMENTUM.

Sobios dum expugnat, vi fluminum ibi coeuntium in ultimum discrimen venit, cui ereptus fluminibus aras ponit. Oxydracarum oppidum oppugnaturus militem seditiosum compescit, & Demophoonta vatem, ut obsidionem omitteret, monentem contemnit Alexander.

PErventum erat in regionem [1], in qua Hydaspes amnis Acesini committitur [2]. Hinc decurrit in fines Sobiorum [3], hi *de exercitu Herculis* 1 2

Regionem Indiæ, quæ vergit ad meridiem. Alexander enim recusantibus Macedonibus Hyphasin transire, & Orientem, Gangemque petere, coactus est se ad meridiem convertere, ut ibi ad Oceanum penetraret. Diod. XVII. 96. *Tandem cum amicis naves ingressus, amne secundo in Oceanum, qui versus meridiem est, navigationem intendit*. V. *Raderum*.

2. *Committitur* i. *confunditur* n. 8. *coeunt amnes* n. 9.

3. *Sobiorum*, quos *Sibas* Strab. XV. 416. Arrian. rer. Indic. p. m. 519. *Sibos* Oros. III. 19. *Ibos* Diodor. XVII. 96. *Sileos* Justin. XII.

lis[4] *majores ſuos eſſe* commemorant, *ægros relictos*[5] *eſſe*; *cepiſſe ſedem, quam ipſi obtinebant.* Pelles ferarum[6] pro veſte; clavæ[7] pro telo erant: multaque etiam, quum Græci mores exoleviſſent, ſtirpis oſtendebant veſtigia. Hic exſcenſione facta ducenta & quinquaginta ſtadia[8] proceſſit, depopulatusque regionem, oppidum caput ejus corona[9] cepit. Quadraginta peditum millia alia gens[10] in ripa fluminum[11] oppoſuerat, quam amne ſuperato in fugam compulit, incluſosque mœnibus[12] expugnat. puberes interfecti ſunt, cæteri[13] venierunt[14]. Alteram deinde urbem[15] expugnare adortus, magnaque vi defendentium pulſus, multos Macedonum amiſit. Sed quum in obſidione perſeveraſſet, oppidani deſperata ſalute ignem[16] ſubjecere tectis, ſe quoque ac liberos conjugesque incendio cremant. Quod quum ipſi augerent, hoſtes exſtinguerent, nova forma pugnæ erat. delebant[17] incolæ urbem; hoſtes defendebant: adeo etiam Naturæ jura bellum in contrarium mutat. Arx erat oppidi intacta[18], in qua præſidium dereliquit: ipſe navigio circumvectus[19] eſt arcem. quippe tria flumina tota India præter Gangem maxima munimento arcis adplicant undas. A Septemtrione Indus adluit; a meridie Aceſines Hydaſpi confunditur. Cæterum amnium coitus maritimis ſimiles[20] fluctus movent, multoque ac turbido limo, quod aquarum concurſu ſubinde turbatur, iter, qua meant navigia, in tenuem alveum cogitur. Itaque quum crebri fluctus ſe inveherent, & navium hinc proras, hinc latera pulſarent;

3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

xii. 9. 1. appellant. V. *Raderum*, *Freinshemium* & *Glareanum*.

4. *Herculis* petram Aornon oppugnantis. *Diod.* xvii. 96. *Strab.* xv. 416.

5. *Ægros relictos majores*, quos *poſt irritum conatum in regione illa Herois auſpicio collocatos* dicit *Diodor.* xvii. 96.

6. *Pelles ferarum*, &c. quod tradunt quoque Arrian. rer. Indic. p. m. 519. & Strab. xv. 416. *Sibas*, *Indicam gentem*, *quod eos pellibus amictos conſpexerant*, *ab Herculis expeditione relictos eſſe aſſerebant. Siquidem & clavam geſtant Sibæ*, *& bubus clavæ inurunt notam*: *atque hoc ad memoriam clavæ Herculis retulerunt.* Noſter ix. 10. 10.

7. Exſcenſione facta *ab navibus in terram*, ut Liv. xxii. 20. *Itaque ad Honoſcam claſſe provecti*, *exſcenſione ab navibus in terram facta*, &c.

8. cc. & l. *ſtadia* i. ſeptem milliaria Germanica cum quadrante, eoque amplius. V. *Raderum*.

9. *Oppidum corona capit*, ſed incolas *deditionem feciſſe*, & *in amicitiam ac fidem receptos* dicit Arrian. vi. 385. quod fuſius exponit Diod. xvii. 96. *Tum caſtris non obſcuri nominis urbi admotis*, *quorum præcipua erat auctoritas*, *exeunt*, *inque colloquium Regis admiſſi*, *neceſſitudinis antiquæ memoriam renovant*, *& cupide omnia ſe facturos*, *quomodo cognatos deceat*, *pollicentur.*

10. *Alia gens*, quam *Agalaſſenſes* dicit fuiſſe Diod. xvii. 96. *Inde conterminas ad gentes ſe convertit. Inter has Agalaſſenſes quadraginta peditum & tria equitum millia coegiſſe reperit.*

11. *Fluminum* Aceſinis & Hydaſpis jam unum in alveum redactorum. V. *Freinshemium*.

12. *Incluſos mœnibus expugnat.* Diod. xvii. 96. *Committitur pugna*, *& vincit Alexander*, *ubi plerique conciduntur*; *ſuperſtites in ſpecus & vicina oppida refugiunt*, *quibus expugnatis*, *ſervituti mancipantur.*

13. *Cæteri*, impuberes.

14. *Venierunt* i. venditi ſunt. Cic. pro Sext. Roſc. *Primum hoc videamus*, *ejus hominis bona qua ratione venierunt*, *aut quomodo modo venire potuerunt.* Noſter ix. 8. 15.

15. *Alteram urbem.* Diodor. xvii. 96. *De cæteris etiam incolis*, *qui ad arma concurſaverant* cccxx. cccxx. *in magna quadam urbe*, *tutandi ſui cauſa*, *congregatos vi expugnat. Sed cum obſeptis viarum anguſtiis fortiter e tectis propugnarent*, *vi ſumma pulſus Macedonum haud paucos amittit.* qui, & cum illo *Curtius* ſupra Mallos, *Arrian.* vi. 391. in ipſis Mallis hanc urbem locant.

16. *Ignem ſubjeciſſe tectis oppidanos* docet & Arrian. vi. 391. *Jamque arx victa erat*, *quum Indorum alii ſuccenſis ſuis ædibus ipſi etiam earum incendio perierunt.* Sed *oppido per iram ſuccenſo*, *maximam illorum partem ſimul combuſſiſſe* Alexandrum tradit Diodor. xvii. 96.

17. *Delebant* n. *ignibus*, ut Noſter iii. 10. 8. Liv. xxxiv. 39. *Pythagoras ſuccendi* Lacedæmonis *ædificia muro proxima juſſit. Quæ quum momento temporis arſiſſent*, *ut adjuvantibus ignem*, *qui alias ad exſtinguendum opem ferre ſolent*, &c.

18. *Intacta* i. nondum oppugnata, in quam ad ter *mille*, *qui* ex urbis incendio *ſuperfuerant*, *elapſos*, *& ſupplices veniam rogaſſe* dicit *Diodor.* xvii. 96. ſed *jam victam fuiſſe* aſſerit *Arrian.* vi. 391. V. *Raderum*.

19. *Circumvectus eſt* non ad oppugnandam, quam jam cum præſidio tenebat, ſed ut per flumina ulterius progrederetur. V. *Raderum*.

20. *Maritimis ſimiles* i. maximos,

sarent; subducere[21] nautæ cœperunt. sed ministeria eorum hinc metu[22], hinc prærapida celeritate
11 fluminum occupantur[23]. In oculis[24] duo[25] majora omnium[26] navigia submersa sunt; leviora quum & ipsa nequirent regi, in ripam tamen innoxia[27] expulsa sunt. Ipse Rex in rapidissimos
12 vortices incidit[28]: quibus intorta[29] navis, obliqua[30], & gubernaculi impatiens agebatur[31]. Jam vestem

mos, admodum feros. Plaut. Rud. prol. *v.* 69.

Increpui hibernum, & fluctus movi maritimos.

21. *Subducere* i. in ripam ducere, *in terram trahere*, ut *Serv. Aen.* I. 555. Unde Plaut. Most. III. 2. 50.

Quæ ne subducta erat tuto in terra.

22. *Metu* n. militum, ut apud Tacit. Ann. II. 23. 2. *Miles pavidus, & casuum maris ignarus, dum turbat nautas, vel intempestive juvat, officia prudentium corrumpebat.*

23. *Ministeria occupantur.* Diodor. XVII. 97. *Tanta fluxus concitati vis erat ac vehementia, ut ars gubernatorum succumberet.* Videtur vero *ministerium* huic rei velut proprium esse vocabulum. Ita enim loquuntur Poetæ. Virg. Aen. VI. 302.

Ipse ratem conto subigit, velisque ministrat.

& Historici. Tacit. de mor. Germ. XLIV. 2. *Nec velis ministrant, nec remos in ordinem lateribus adjungunt.* Noster IV. 3. 18. VII. 9. 6.

24. *In oculis*, in conspectu. Virg. Aen. I. 119.

Ipsius ante oculos ingens a vertice pontus
In puppim ferit.

25. *Duo submersa.* Diod. XVII. 97. *Duæ itaque naves longæ submergantur.* Arrian. VI. 387. *Multæ itaque naves quassatæ, duæ inter se collisæ, cum multis, qui eis vehebantur, perierunt.*

26. *Majora omnium* pro *omnibus.* Ità & Plin. VI. 17. *Quinque millia oppidorum fuisse, nullum Coi minus.* Apul. Milesi. IX. p. m. 235. *Nec tamen sui molliorem provocaverat.* V. *Salmas. Exerc. Plin. f.* 991. 6. *Voss. in Vell. Paterc.* c. 31.

27. *Innoxia* i. quæ non acceperunt damnum. Colum. II. 10. *Sic condita, erit a curculionibus innoxia.*

28. *Rex in rapidissimos vortices incidit.* Diod. XVII. 97. *Prætoria etiam in vastum abrepta vorticem, Rex ultimum vitæ periculum adit.*

29. *Intorta* i. obvoluta, circumvoluta. Proprie *intorquere* est cum impetu vibrando emittere. Sic *intorquere tela* de Atusp. resp. Cicero & Poetæ dicunt sæpius.

30. *Obliqua* i. non recta, transversa, *dwërs, over eene zijde.* Plin. IX. 39. *Natant obliqui* polypi *in caput.*

31. *Agebatur* i. trudebatur, propellebatur, ut infr. IX. 9. 9. V. *Freinshemii Indicem.*

32. De-

vestem detraxerat corpori[32]; projecturus semet[33] in flumen; amicique, ut exciperent eum, haud procul nabant. adparebatque anceps periculum tam nataturi, quam navigare perseverantis. Ergo ingenti 13
certamine concitant[34] remos, quantaque vis humana esse poterat, admota[35] est, ut fluctus, qui se invehebant, everberarentur[36]. Findi crederes 14
undas, & retro gurgites cedere. quibus tandem navis erepta, non tamen ripæ adplicabatur, sed in proximum vadum inliditur. Cum amne bellum fuisse crederes, ergo aris pro numero fluminum positis, sacrificioque facto, triginta stadia processit. Inde ventum est in regionem Oxydracarum[37] 15
Mallorumque[38], quos alias bellare inter se solitos tunc periculi societas junxerat[39]. Nonaginta millia

32. *Detraxerat corpori* i. exuerat, *deposuerat* Noster. III. 5. 2. Cicer. de Clar. Orat. *Commentarii Cæsaris nudi omni ornatu orationis, tanquam veste detracta.* Noster III. 12. 5.

33. *Projecturus se*, ut Justin. XI. 8. 3. *In præfrigidam undam se projecit. Descendere* dicit Noster III. 5. 2.

34. *Concitant* i. movent, *navem remis concitare* super IV. 3. 2.

35. *Admota* i. adhibita. V. *Freinshemii Indicem.*

36. *Everberarentur*, i. verberando quasi repellerentur, & superarentur. Virg. Aen. X. 208.

It gravis Auletes, centenaque arbore fluctum
Verberat assurgens.

Senec. Med. II. 3.

Jussitque pati verbera pontum.

Ubi *verbera* sunt remorum ictus. V. *Loccenii Indicem.*

37. *Oxydracarum*, quos *Subagras* Oros. III. 19. *Sugambros* Justin. XII. 9. 3. *Sydracas* Plin. VI. 17. illos *Ambros* Justin. XII. 9. 3. *Mandros* Oros. III. 19. si sana utrobique lectio, nominant. *Gentes bellicosissimas & pugnacissimas* fuisse dicunt *Diod.* XVII. 98. *Arrian.* VI. 385. *Plutarch. Alex. f.* 254.

39. *Quos periculi societas junxerat* eodem modo, quo Hierosolymitanos, de quibus Tacit. Hist. V. 12. 6. *Ita in duas factiones civitas discessit, donec propinquantibus Romanis bellum externum concordiam pareret.* De quorum conjunctione Diod. XVII. 98. *Hi ante Regis adventum bellum inter se gerebant, sed Regis jam imminentis metus ad concordem armorum societatem eos compulerat: datisque & acceptis ultro denis virginum millibus per affinita-*

lia juniorum peditum[40] in armis erant; præter hos equitum decem millia[41] nongentæque quadrigæ.
16 At Macedones, qui omni discrimine jam defunctos se esse crediderant, postquam integrum[42] bellum cum ferociſſimis Indiæ gentibus supereſſe cognoverunt, improviſo metu territi, rursus seditioſis vo-
17 cibus Regem increpare cœperunt: *Gangem amnem, & quæ ultra essent, coactos transmittere*[43]; *non tamen finisse, sed mutasse bellum. Indomitis gentibus se objectos,*
18 *ut sanguine suo aperirent ei Oceanum. Trahi extra sidera & Solem*[44], *cogique adire, quæ mortalium oculis Natura subduxerit. Novis idemtidem armis*[45] *novos hostes exsistere*[46]. *Quos ut omnes fundant fugentque, quod præmium*

tem illam inter se reconciliati erant. Nec tamen conjunctis in aciem viribus descenderunt: sed dissensione de summa imperii exorta, in propinquas huc illuc urbes dilapsi fuerant. & Arrianus, quem V. §. 54.

40. *Novem millia peditum*, sed *octuaginta millia peditum* in armis fuisse dicunt Justin. XII. 9. 3. & Oros. III. 19. *plus quam octuaginta millia* Diod. XVII. 98.

41. *Decem millia equitum* ponit & Diodorus; sed *sexaginta millia* Justinus & Orosius.

42. *Integrum*, quod de integro, de novo geritur, Donat. Andr. IV. 2. 5. *Integratur, quod ad integrum redit, quod repetitur, quod instauratur.* Virg. Georg. VI. 515.

Ramoque sedens miserabile carmen
Integrat.

43. *Transmittere* i. omittere, prætermittere. Tacit. Ann. XV. 31. 2. *Apud quos vis imperii valet, inania transmittuntur.* V. *Freinshemium.*

44. *Extra sidera & Solem*: ita Virg. Aen. VI. 796.

Jacet extra sidera tellus
Extra anni, Solisque vias.

Ubi Servius: *Nulla terra est, quæ non subjaceat sideribus. Unde perite addit: extra anni Solisque vias: ut ostenderet duodecim signa, in quibus est circulus Solis. Significat autem Maurorum Aethiopiam, ubi Atlas: de qua ait Lucanus:*

Aethiopumque solum, quod non premeretur ab ulla
Signiferi regione poli, nisi poplite lapso
Ultima curvati procederet ungula Tauri.

Minut. Fel. Octav. p. m. 7. *Sic imperium suum ultra Solis vias, & ipsius Oceani limites propagavit.*

45. *Novis armis*, quæ auro & argento cælata distribuerat IX. 3. 21.

46. *Exsistere* i. exoriri. Dicitur autem fere de rebus, quæ inopinantibus offunduntur, & objiciuntur. Tacit. Annal. XV. 69. 1. *Non crimine; non accusatore exsistente.* Digest. III. tit. 3. n. 39. §. 6.

mium ipsos manere? caliginem, ac tenebras[47], *& perpetuam noctem profundo*[48] *incubantem*[49]; *repletum immanium belluarum gregibus fretum: immobiles undas, in quibus emoriens*[50] *Natura defecerit.* Rex non sua, sed 19
militum solicitudine anxius, concione advocata docet, *Imbelles esse, quos metuant. nihil deinde, præter has gentes, obstare, quo minus terrarum spatia emensi ad finem simul mundi laborumque perveniant. Cessisse*[51] *illis me-* 20
tuentibus[52] *Gangem, & multitudinem nationum, quæ ultra amnem essent, declinasse iter eo, ubi par gloria, minus periculum esset. Jam prospicere se Oceanum: jam per-* 21
flare[53] *ad ipsos auram maris: ne inviderent sibi laudem, quam peteret. Herculis & Liberi patris terminos transituro illos Regi suo, parvo impendio, immortalitatem famæ daturos. paterentur se ex India redire, non fugere.* Omnis 22
multitudo, & maxime militaris, mobili impetu fertur. ita seditionis non remedia, quam principia, majora sunt. Non alias tam alacer clamor ab exercitu 23
est redditus, jubentium, *duceret Diis secundis*[54], *& aquaret*

§. 6. *Postulata est cognitio de in integrum restitutione, cum minor circumscriptus in venditione diceretur, alterius procurator exstitit.* Noster IX. 8. 14. V. & *Freinshemii Indicem.*

47. *Caliginem, ac tenebras.* Senec. Suas. 1. *Stat immotum mare, & quasi deficientis in suo fine Naturæ pigra moles, novæ ac terribiles figuræ, magna etiam Oceano portenta, quæ profunda ista vastitas nutrit, confusa lux alta caligine, & intercepius tenebris dies, ipsum vero grave & devium mare, & aut nulla, aut ignota sidera.*

48. *Profundo* i. mari. Senec. de Ben. VII. 2. *Qui se in profundum aviditate cæca prorsus immitteret.* V. *Freinshemii Indicem.*

49. *Incubantem*, quod a Virg. Aen. I. 93. *Ponto nox incubat atra* habere nostrum, & illo verbo molestissimum quiddam indicari, ut illo Horat. Od. I. 3. 30.

Macies, & nova febrium
Terris incubuit cohors.

ad Virgilium putat Lacerda.

50. *Emoriens* i. deficiens, ut Seneca §. 47. Ita *emorientem terram* dixit IV. 7. 10.

51. *Cessisse* i. precibus locum dedisse. Virg. Aen. II. 70. 4.

Cedo equidem, nec nate tibi comes ire recuso.

52. *Metuentibus*, i. ne, quem timuissent, cogerentur transire. V. *Raderum.*

53. *Perflat*, ut de favonio Colum. II. 21. *Ad eam rem favonius habetur eximius, qui lenis, æqualisque æstivis mensibus perflat.*

æquaret gloria, quos æmularetur. Lætus his adclamationibus ad hostes protinus castra movit. Validissimæ Indorum gentes erant, & bellum impigre parabant; ducemque ex natione Oxydracarum [55] spectatæ virtutis elegerant. Qui sub radicibus montis castra posuit, lateque ignes, ut speciem multitudinis augeret, ostendit; clamore quoque ac sui moris ululatu idemtidem adquiescentes Macedonas frustra terrere conatus. Jam lux adparebat; quum Rex fiduciæ ac spei plenus alacres milites *arma capere, & exire in aciem* jubet. Sed metune, an seditione obortа inter ipsos, subito profugerunt barbari. Certe avios montes & impeditos occupaverunt. quorum agmen Rex frustra persequutus, impedimenta cepit. Perventum deinde est ad oppidum Oxydracarum, in quod plerique confugerant, haud majore fiducia mœnium, quam armorum. Jam admovebat [56] Rex, quum vates monere eum cœpit, *ne committeret, aut certe differret obsidionem. vitæ ejus periculum ostendi* [57]. Rex Demophoonta [58] (is namque vates erat) intuens, *Si quis*, inquit, *arti tuæ intentum & exta spectantem sic interpellet; non dubitem, quin incommodus* [59] *ac molestus* [60] *videri tibi possit.* Et quum ille, *ita prorsus futurum*, respondisset; *Censesne*, inquit, *tantas res, non pecudum fibras* [61] *ante oculos habenti, ullum esse majus impedimentum, quam vatem superstitione captum?* Nec diutius, quam respondit, moratus [62], *admoveri* jubet *scalas*: contantibusque cæteris evadit in murum. Angusta muri corona [63] erat: non pinnæ

54. *Secundis* i. secundantibus, sive iter *secundum* i. prosperum præbentibus. Prop. III. 19. 7.

Jam liquidum nautis aura secundat iter.

55. *Oxydracarum*, apud quos hoc infortunium accidisse Alexandro tradunt *Lucian. Dial. mort.* 14. *Appian. Civil.* II. *Stephanus in Ὀξυδράκαι: Pausanias in Atticis.* Negat Arrian. VI. 398. *Infortunium hoc in Oxydracis Alexandro obtigisse communis opinio est: quod tamen apud Mallos, liberam Indorum gentem accidit. Nam & urbs Mallorum erat, & a Mallis ictus fuit Alexander. Porro statuerant quidem Malli Oxydracis sese conjungere, atque ita prælium inire, sed Alexander itinere per arida, & siticulosa loca facto eos præverterat, priusquam aut Malli Oxydracis, aut Oxydraci Mallis adjumento esse possent.* Apud Mallos hoc esse gestum tradunt quoque *Plutarch. Alex. f.* 254. & *de fort. Alex.* I. 1: 11. 29. *Strab.* XV. 437.

56. *Admovebat* n. exercitum. Absolute positum. V. *Freinshemii Indicem.*

57. *Ostendi.* Diod. XVII. 98. *Augurüs quibusdam maximum Regi periculum ex vulnere in hac obsidione portendi.*

58. *Demophoonta*, quem *jurgiis exceptum fuisse* dicit *Diodorus.*

59. *Incommodus* i. importunus. Quę duo conjugit Plaut. Asin. I. 1. 47.

Fateor esse eam importunam, atque incommodam.

60. *Molestus* i. gravis, odiosus. Terent. Andr. IV. 1. 17. *Molestus certe ei fuero.* Hinc *Molestè sedulus* supr. III. 6. 11. *Molestus* proprie est, qui *molè* aliqua premitur. Inde *molestè incedere* apud *Catull.* XLII. 8.

61. *Fibras pecudum ante oculos non habenti.* Ita apud Cicer. de Divin. II. Prusiæ Hannibal. Is enim, cum *Hannibali apud eum exulanti pugnare placeret, negabat se audere, quod exta prohiberent. An tu, inquit, caruncula vitulinæ mavis, quam Imperatori veteri credere?* & Hemer. Iliad. M. heroice rejicit augurium: *Aves, inquit, minime moror, sive ad dextram versus Orientem volent, sive ad sinistram versus Occasum.* Et sane Varro *non solum otiosos, sed sordidissimos fuisse Deos* ait, *si in jecorum & viscerum sterquilinio sua occultassent consilia, hominibus ab insanis sacerdotibus manifestanda.* V. *Freinshemium & Loccenium.*

62. *Nec diutius, quam respondit, moratus.* Ita Justin. II. 3. 13. *Nec dicta res morata.*

63. *Angusta muri corona* i. contractior projectura *coronæ. Corona* est pars muri, totiusque lapideæ structuræ, quam loricam dicimus, sive prominentia, & veluti supercilium, suggrundulave arcendis stillicidiis inventa. Bononienses grundas nominant, Galli larmerios, quod guttas stillicidii, tanquam lacrymas a pariete, relidat, *een voordack.* Vitruv. II. 8. *Summis parietibus structura testacea sub tegula subjiciatur altitudine circiter sesquipedali, habeatque projecturas coronarum, ita vitari poterunt, quæ solent in his fieri vitia. Quum enim in tecto tegulæ fuerint fractæ, aut a ventis dejectæ, qua possit ex imbribus aqua perpluere, non patietur lori testacea lædi laterem, sed projectura coronarum rejiciet extra perpendiculum stillas, & ea ratione servaverit integras lateritiorum parietum structuras.* Quando vero Curtius dicit, *angustam fuisse muri coronam*, vult ostendere projecturas *coronarum* non multum excessisse ipsum murum. Alioqui in *corona* muri, quod extra murum exstaret, stari poterat. Tectum autem erat pronum, ubi vestigia figi non poterant; qua coronam tegebat, mollius declinabat. V. *Raderum, Philandr. in Vitruvium. Bud.*

pinnæ [64], ſicut alibi, faſtigium ejus diſtinxerant [65]; ſed perpetua lorica [66] obducta, transitum ſepſerat [67]. Itaque Rex hærebat magis, quam ſtabat in
31 margine, clypeo undique incidentia tela propulſans,
32 nam ubique eminus ex turribus petebatur. Nec ſubire milites poterant, quia ſuperne vi telorum obruebantur. tandem magnitudinem periculi pudor vicit: quippe cernebant contatione ſua dedi hoſtibus
33 Regem. Sed feſtinando morabantur auxilia [68]. nam dum pro ſe quisque certat evadere, oneravere ſcalas; queis non ſufficientibus [69] devoluti unicam ſpem Regis feſellerunt [70]. Stabat enim in conſpectu tanti exercitus, velut in ſolitudine deſtitutus.

CAP.

Annot. poſt. in Pand. p. 255. & 493. Paſchal. de Coron. l. 2. Jun. Nomencl. c. 52.

64. *Pinnæ* i. murorum ſummitates, acroteria acuminata, ad modum faſtigii turrium, columellæ, ſtatuæ, & id genus alia tectorum ornamenta, in ſummo tecto collocata, *ſcherpe foeyen.* Varr. L. L. IV. 32. *Muri ſumma, pinnæ, ab his, quas inſigniti milites habere in galeis ſolent, & in gladiatoribus Samnites.* Cæſ. de Bell. Gall. VII. 72. 4. *Huic loricam, pinnasque adjecit.* V. Raderum & Jun. Nomencl. c. 52.

65. *Diſtinxerant* i. hic illic in illo poſitæ erant, & murum quaſi diviſerant. *Diſtinguere* enim eſt dividere, discernere. Colum. I. 6. *Lacubus diſtinguuntur granaria, ut ſeparatim quæque legumina ponantur.*

66. *Lorica* i. ſtructura faſtigiata pluviam dispellens extra perpendiculum ſuggrundalis prominentibus. V. §. 63.

67. *Sepſerat* i. impediverat, ne miles Alexandri murum ſubire poſſet. V. V. 4. 24.

68. *Feſtinando morabantur auxilia.* Idem accidit in novæ Carthaginis obſidione, de qua Liv. XXVI. 44. *Cæterum tumultus inde major, quam vis, adhiberi poterat: dum applicant, dum partim exponunt ſcalas, militesque, dum qua cuique proximum eſt, in terram evadere properant; ipſa feſtinatione, & certamine alii alios impediunt.*

69. *Sufficientibus* i. non capientibus tot milites. Diod. XVII. 98. *Inter hæc Macedones binas applicarant ſcalas: ſed dum nimis multi adſcenſum moliuntur, confractis utrisque; omnes ad terram corruerant.* Arrian. VI. 395. *Tum ſcutati de Rege ſolliciti, quum & ipſi celeriter ſcalas conſcendunt, fractis ſcalis præcipites in terram corruerant, aliisque ſimul conſcendendi facultatem juſtulerunt.*

70. *Spem Regis fefellerunt* i. ſecus factum eſt, quam Rex futurum opinatus fuerat. Cic. Catil. IV. *Si meam ſpem vis improborum fefellerit, atque ſuperaverit.* Noſter IX. 8. 28.

Ut

CAP. V.

ARGUMENTUM.

In urbem hoſtium plenam ſe ſaltu immittit, multa vulnera excipit, ultimo diſcrimini a ſuis eripitur, &, ubi ſanguis, cujus ingens vis patefacto latius vulnere, & ſpiculo evulſo manare caperat, conſtiterat, ſomno pauliſper acquieſcit Alexander.

JAmque lævam, qua clypeum ad ictus circumferebat, laſſaverat, clamantibus amicis, *ut ad ipſos deſiliret* [1], ſtabantque excepturi; quum ille 1
rem auſus incredibilem [2] atque inauditam, multoque magis ad famam temeritatis, quam gloriæ [3] inſignem. Namque in urbem [4] hoſtium plenam, præ- 2
cipiti

Ut ad ipſos deſiliret, quod *indignum rerum ſuarum gloria arbitratus eſt*, narrante *Diodor.* XVII. 99.

2. *Rem auſus incredibilem.* Ita *armatus in Tiberim dum deſiluit* Cocles, dicitur *auſus rem plus famæ habituram ad poſteros, quam fidei*, Liv. II. 10.

3. *Temeritatis, quam gloriæ.* Recte Cic. Offic. I. *Animus paratus ad periculum, ſi ſua cupiditate, non utilitate communi impellitur, audaciæ potius nomen habet, quam fortitudinis.* Unde non immerito *amici, qui eum deducebant, factum ejus reprehenderunt, quod ſe tanto diſcrimini pro exercitu objeciſſet, quia non ducis, ſed militis hoc erat officium*, ut prodidit Arrian. VI. 403. idemque non probavit Philippus ejus pater apud Lucian. Tom. III. Dial. mort. I. *Quomodo autem tibi non probatur, pater, quod in Oxydracis, gente Indica lubens me in periculum conjecerim, atque acceptis plurimis vulneribus, muros primus omnium tranſilierim.* V. & Noſtrum IX. 6. 6-15.

4. *In urbem* ſe immiſiſſe Alexandrum narrant etiam *Diodorus, Plutarchus, Juſtinus, Oroſius*, ſed *Arrianus* potius *in urbis arcem*, in quam oppidani, *quum ejus impetum ſuſtinere non poſſent, ſe receperint*, quamque, *quum cunctari Macedones in admotione ſcalarum viderentur, Alexander ipſe ſcalam cuidam eam geſtanti ereptam muro applicans, ſcuto tectus conſcenderit.*

cipiti saltu semetipse [6] immisit [7]; quum vix sperare posset dimicantem certe, & non inultum esse moriturum: quippe, antequam adsurgeret, opprimi po-
3 terat, & capi vivus. Sed forte ita libraverat corpus, ut se pedibus exciperet [8]. itaque stans init pugnam; & ne circumiri posset, Fortuna providerat.
4 Vetusta arbor, haud procul muro, ramos multa fronde vestitos, velut de industria Regem protegentes, objecerat: hujus spatioso stipiti [9] corpus, ne circumiri posset, adplicuit; clypeo tela, quæ ex ad-
5 verso ingerebantur, excipiens. Nam quum unum procul tot manus peterent; nemo tamen audebat propius accedere [10]: missilia ramis plura, quam cly-
6 peo incidebant. Pugnabat pro Rege primum celebrati nominis fama: deinde desperatio, magnum ad
7 honeste moriendum incitamentum. Sed quum subinde hostis adflueret [11], jam ingentem vim telorum

5. *Hostium plenam*, quam *vacuam ratum* fuisse Oros. III. 19. *desertam a defensoribus de muro animadvertisse* Justin. XII. 9 5. dicunt.

6. *Semetipse sine ullo satellite*, ut *Justinus & Orosius*, *cum paucissimis*, ut *Plutarchus*; post Alexandrum enim arcem *conscendisse Peucestam*, *post Peucestam Leonnatum corporis custodem*, *per eandem scalam*, *per aliam vero Abream unum ex duplariorum ordine* docet *Arrianus*, licet *de Leonnato non omnes consentire*, *ut nec de Abrea duplario* scribat VI. 400.

7. *Saltu se immisit* i. desiliit, quod *saltu præcipitem se dare* Virg. IX. 815. Quia vero *in muro stans e vicinis circumquaque turribus petebatur*, *statuit tandem*, *si diutius in muro persisteret*, *periclitaturum se*, *neque quicquam operæ pretium facturum*: *at si intra arcem se conjiceret*, *fortassis eo ipso facto hostes territurum*; *sin minus*, *saltem egregium facinus edituram*, *& laude*, *admiratione neque apud posteros parta moriturum*. V. *Arrian.* VI. 395.

8. *Se pedibus exciperet* i. ita se demitteret, ut in pedes procideret. V. *Freinshemii Indicem*.

9. *Stipiti*, quod & tradit Justin. XII. 9. 9. *Ubi obrui multitudine se vidit*, *trunco se*, *qui tum propter murum stabat*, *applicuit*. *muro obfirmatum* dicit Arrian. VI. 395. & cum illo Oros. III. 19. *Muri obice posteriora tutans*, *contrarios facilius eo usque sustinuit*, sed Diodor. XVII. 99. *a dextra arborem radicibus muro adfixam*, *a sinistra murum ipsum pro munimento sibi fecisse*.

10. *Propius accedere*, quia *vibrantibus ejus armis jubar aliquod*, *& spectrum barbaris videbatur pro corpore ejus obversari*. Plutarch. Alex. f. 254.

11. *Hostis adflueret* i. multi hostes accederent. Justin. XXVI. 2. 1. *Novusque illi hostis Gallograciæ exercitus adfluxisset*. Proprie *adfluere* est ad aliud fluere Plin. II. 97. *Bis inter duos exortus Lunæ adfluunt*, *bisque remeant*, *vicenis quaternisque semper horis*.

12. *Succiderant*, waren gesoncken. Plautus Curc. II. 3. 30. *Genua inedia succidunt. PH. Lassitudine*.

13. *Duos* Arrian. VI. 395. *Nonnullos cominus eum lacessentes*, *atque adeo ipsum Indorum ducem audacius irruentem gladio interfecit*: *alium propius accedentem saxo*, *alium rursus gladio ferit*.

14. *Super latus dextrum*, infra mammillam dicunt *Diodorus*, *Plutarchus*, *Justinus*, *Orosius*, sed *supra mammillam* Arrianus.

15. *Afflictus* i. læsus, ut Phædr. II. 8. 12. *Nec sum læsus vulnere*.

16. *Emicante* i. subito exeunte, exsiliente. Flor. I. 18. 4. *Atque hostem rati emicant*.

17. *Remisit* i. dimisit, *heeft laten hangen*, *vallen*. Plin. VIII. 32. *Quum erexere aures*, *acerrimi auditus*: *quum remisere*, *surdi*. *Submittere* Noster *n.* 18.

18. *Vellendum* i. extrahendum. Suet. Jul. c. 45. *Ut non solum tonderetur diligenter*, *ac raderetur*, *sed velleretur etiam*.

19. *Exspoliandum corpus* i. spolia corpori detrahenda. Cic. pro Dejot. *Dejotarus sese*, *& filium suum exspoliare maluit*. Noster VIII. 14. 40. qui *demere spolia* supr. VI. 1. 14.

20. *Alacer gaudio*, *velox* Plutarcho, *incaute*, *non sine despectu Regis* Diodoro. Est vero pleonasmus gaudii abundantiam signans.

rum exceperat clypeo: jam galeam saxa perfregerant; jam continuo labore gravia genua succiderant [12]. Itaque contemptim & incaute, qui proxi- 8
mi steterant, incurrerunt: e quibus duos [13] gladio ita excepit, ut ante ipsum exanimes procumberent. nec cuiquam deinde propius incessendi eum animus fuit: procul jacula sagittasque mittebant. Ille ad 9
omnes ictus expositus, ægre jam exceptum poplitibus corpus tuebatur, donec Indus duorum cubitorum sagittam (namque Indis, ut antea diximus, hujus magnitudinis sagittæ erant) ita excussit, ut per thoracem paulum super latus dextrum [14] infigeretur. Quo vulnere adflictus [15], magna vi sanguinis 10
emicante [16], remisit [17] arma moribundo similis, adeoque resolutus, ut ne ad vellendum [18] quidem telum sufficeret dextra. Itaque ad exspoliandum 11
corpus [19], qui vulneraverat, alacer gaudio [20] accurrit. quem ut injicere corpori suo manus sensit, credo,

do, ultimi dedecoris indignitate[21] commotus; linquentem revocavit[22] animum, & nudum[23] hostis
12 latus subjecto mucrone hausit[24]. Jacebant[25] circa Regem tria corpora, procul stupentibus cæteris[26]: ille ut, antequam ultimus spiritus deficeret, dimicans jam[27] exstingueretur, clypeo se adlevare co-
13 natus est: & postquam ad connitendum nihil supererat virium, dextra impendentes[28] ramos complexus tentabat adsurgere[29]. Sed ne sic quidem potens corporis[30], rursus in genua procumbit; manu pro-
14 vocans hostes, si quis congredi auderet. Tandem Peucestas[31] per aliam oppidi partem deturbatis propugnatoribus muri vestigia persequens[32] Regi supervenit. quo conspecto Alexander jam non vitæ suæ, sed mortis solatium supervenisse ratus, clypeo fatigatum corpus excepit, Subit inde Timæus[33]: & paulo post Leonnatus: huic Aristonus[34] supervenit. Indè quoque, quum intra mœnia Re-
16 gem esse comperissent, omissis cæteris illuc concurrerunt, urgebantque protegentes. ex quibus Timæus multis adverso corpore vulneribus acceptis egregiaque edita pugna cecidit: Peucestas quoque
17 tribus jaculis confossus non se tamen scuto[35], sed Regem tuebatur: Leonnatus dum avide ruentes barbaros submovet, cervice graviter icta semianimis procubuit ante Regis pedes. Jam & Peucestas
18 vulneribus fatigatus submiserat clypeum: in Aristono spes ultima hærebat[36]. hic quoque graviter saucius tantam vim hostium ultra sustinere non poterat. Inter hæc ad Macedonas, *Regem cecidisse*, fama
19 perlata est. Terruisset alios, quod illos incitavit[37]. namque periculi omnis immemores dolabris perfregere murum; & qua moliti erant aditum, inrupere in

gnans. Liv. VI. 6. *Gaudio alacres fremunt.* Phædr. II. 6. 21.

21. *Indignitate* i. fœditate, atrocitate. Cic. de Invent. II. *Facti alicujus atrocitatem, aut indignitatem, aut omnino culpam augere.*

22. *Revocavit* i. resuscitavit. *Revocari* dicuntur mortui, cum reviviscunt. Prop. II. 10. 29.

Sed frustra multos revocabis, Cynthia, Manes.

Revocari proprie dicuntur qui redire jubentur. Cic. Rul. III. *Qui provocati a me venire noluerunt, revocati saltem revertantur.*

23. *Nudum* i. non tectum gladio, quem *exuderat*. Plutarch. Alex. f. 255.

24. *Hostis latus subjecto mucrone hausit* i. *gladium lateri subjiciens letali hominem vulnere prostravit*, ut Diodor. XVII. 99. V. VII. 2. 27.

25. *Jacebant* i. prostrata erant. *Jacere* dicuntur mortui. Phæd. I. 28. 9. *O canis, merito jaces.*

26. *Stupentibus cæteris*, Ita Statius IX. 538.

Non tamen aut ensem, galeamve audacia cuiquam
Tangere, vix credunt oculis, ingentiaque horrent
Funera.

27. *Dimicans jam* i. dum etiam dimicaret, inter ipsum dimicandum. Ad eundem modum *simul* pro, interea dum, usus est Apul. VI. *Et simul dicens libellum ei porrigit.* V. *Freinsh.* V. 3. 9.

28. *Impendentes* i. supra illum pendentes. Plin. VI. 14. *Dextera, lævaque ambustis similes impendent scopuli.*

29. *Tentabat adsurgere.* Diod. XVII. 99. *Mox vicino, quem apprehenderat, ramo se attollens, cuicunque liberet, pugnam offerebat.*

30. *Potens corporis* i qui habet potestatem in corpus, qui illud potest regere. Ita *potens imperii* dicitur Tac. XI. 31. 3. qui imperium obtinet: *potens rerum* Sueton. Jul. c. 72. *potens legionum* Paterc. II. 65 1. *potens certaminis æstus* Liv. XXVIII. 30.

31. *Peucestas* fuit *unus satellitum* Diodoro, quem *Alexandri magni servatorem, dignum tanta gloria* nominat *Plin.* XXXIV. 8. & quem, *quod fidem ejus egregiam cum aliis in rebus, tum apud Mallos expertus esset, ubi magno suo periculo Alexandrum servarat, Persis satrapam constituit.* V. *Arrian.* VI. 440.

32. *Muri persequens vestigia*, de mueren langs gaande Plaut. Rud I. 4. 30. *Littus hoc persequamur.*

33. *Timæus* dicitur Plutarch. Alex. f. 255. *Limnæus*, de fort. Alex. II. 29. *Lemnæus.* V. *Freinshemium.*

34. *Aristonus* Pisci filius Pellæus fuit, & inter Alexandri corporis custodes numeratur Arrian. VI. 433 V. *Freinshemium.*

35. *Scuto* n. *Palladis Iliacæ.* Arrian. VI. 396. quod Minervæ templo detraxerat Arrian. I. 32. *Quumque in Ilium venisset Palladi Iliacæ dicitur sacrificasse: universique armis, quibus uti solebat, in ejus templo fixis, sumsisse eorum loco sacra quædam arma, quæ ex Trojano bello adhuc salva erant: quæ quidem arma scutatos ante ipsum in prælium gestare solitos narrant.* VI. 393. *Post hunc Peucestas, sacrum scutum gestans, quod Alexander ex æde Palladis Iliacæ sumtum in omnibus prœliis præ se gestari curabat.*

36. *Hærebat* i. manebat, erant. Cic. Catil. IV. *Memoria tantorum periculorum in omnium gentium sermonibus, ac mentibus semper hærebit..*

37. *Terruisset alios, quod illos*

in urbem; Indosque plures fugientes, quam congredi ausos, ceciderunt. Non senibus, non feminis, non infantibus parcitur[38]: quisquis occurrerat, ab illo vulneratum Regem esse credebant. tandemque internecione hostium justæ iræ[39] parentatum est. 21 *Ptolemæum, qui postea regnavit*[40], *huic pugnæ adfuisse*, auctor est Clitarchus[41], & Timagenes[42]. Sed ipse, scilicet[43] gloriæ suæ non refragatus[44], *abfuisse se, missum in expeditionem* memoriæ tradidit[45]. Tanta componentium[46] vetusta rerum monumenta, vel securitas[47], vel par huic vitium, credulitas! Rege in tabernaculum relato, medici[48] lignum 22 hastæ corpori infixum ita, ne spiculum moveretur, abscindunt. corpore deinde nudato[49] animadvertunt[50] hamos[51] inesse telo; nec aliter id sine pernicie corporis extrahi posse, quam ut secando vulnus augerent[52]. Cæterum ne, secantes profluvium[53] sanguinis occuparet, verebantur; quippe ingens telum[54] adactum erat, & penetrasse in viscera videbatur. Critobulus[55], inter medicos artis 25 eximiæ,

los incitavit. Simile est, quod narrat Liv. x. 29. *Romani, duce amisso, quæ res terrori alias esse solet, sistere fugam, ac novam de integro velle instaurare pugnam.* IX. 22. *Nec ut sit, ad ducis casum perculsa magis, quam irritata est multitudo.* V. *Freinshemium.*

38. *Non senibus, non feminis, non infantibus parcitur.* Arrian. VI. 397. *Magna tum Indorum strages fit, omnibus ad unum cæsis, ne mulieribus quidem aut infantibus exceptis.*

39. *Justæ iræ.* Diodor. XVII. 99. *Tum urbe per vim capta Macedones, quicquid hominum in manus illorum incidit, quod iræ super Rege indulgerent, trucidant, totumque oppidum cadaveribus replent.*

40. *Qui postea regnavit* in Aegypto X. 10. 1.

41. *Clitarchus*, de quo Quintil. Instit. X. 1. *Clitarchi probatur ingenium, fides infamatur.* Noster IX. 8. 15. De Alexandro scripsit historiam.

42. *Timagenes*, de quo quoque Quintil. Inst. X. 1. *Longo post intervallo temporis natus Timagenes, ut hoc est ipso probabilis, quod intermissam historias scribendi industriam nova laude reparavit.* V. *Freinshemium proleg.* c. 4. *Voss. de Histor. Græc.* I. 24.

43. *Scilicet*, interdum est serio, valde affirmantis pro certo, rem ita se habere. Cic. Fam. XIII. 26. *Peto igitur a te, tanto scilicet studio, quanto intelligis debere me petere.* Eadem notio vocis *videlicet* apud Liv. XXIII. 12. *Hostium cepi bina castra, prædæ videlicet plena, & commeatuum.* V. *Freinshemium.*

44. *Refragatus* i. repugnans obnitens. Cicero Philip. XI. *Ne refragari homini amicissimo videar.* Ita apud Quintil. Instit. X. 5. *ingenium refragatur illi*, qui, quod quæritur, ingenio adsequi non potest. Proprie *refragari* est infringere alterius sententiam in comitiis, in rostris, in foro, & opponitur τῷ *suffragari*, quod V. VII. 1. 11. Ita *non detrectatorem suarum laudum* appellat Catonem Liv. XXXIV. 15. *Cato ipse, haud sane detrectator laudum suarum multos cæsos ait.*

45. *Memoriæ tradidit.* Arrian. VI. 400. *In eo præcipue mihi errasse videntur, qui Alexandri res conscripserunt, quod Ptolomæum Lagi filium una cum Alexandro, & Peucesta scalam conscendisse scribunt, jacentemque objecto*

50. *Animadvertunt* i. intelligunt, sentiunt, deprehendunt. Cic. de Divin. I. *Experrecta nutrix animadvertit dormientem circumplicatum serpentis amplexu.*

51. *Hamos* i. uncos, quibus, ne facile evelli possent, jacula armabant veteres. Plin. XVI. 36. *Calamis orientis bella conficiunt, quibus spicula addunt inrevocabili hamo noxia.* Unde *hamatæ sagittæ* Prop. II. 9. 5. & Ovid. Trist. III. 10. 13. talibus uncis armatæ. Proprie *hamus* est uncus, quem *abdit cibus*, ut loquitur Tibul. II. 7. 3. dum piscator *captat arundine pisces.* Cic. de Senect. *Quod ea videlicet capiantur, ut hamo pisces.*

52. *Secanda augerent*, *latius patefacerent.* n. 28.

53. *Profluvium* i. fluxus. Plin. XXVI. 12. *Sanguinis profluvium sistit herbæ pæoniæ semen rubrum.* Noster n. 29.

54. *Telum*, cujus *ferri latitudo trium digitorum, longitudo quatuor fuisse perhibetur.* Plutarch. Alex. f. 255.

55. *Critobulus*, quem *Critodemum, medicum Coum, ex Æscu-*

objecto scuto protexisse: ideoque Ptolomæum Soterem i. servatorem a militibus appellatum fuisse, quum alioqui Ptolomæus ipse scribat, se huic pugnæ non interfuisse; sed eo tempore copiarum ducem adversus alios barbaros pugnasse.

46. *Componentium* i. scribentium. Cic Attic. XV. 15. *Ego testamentum composui, quod quum voles, obsignabo.* Proprie *componere* est simul ponere, conjungere, colligere. Terent. Hec. IV. 3. 5.

I ergo intro, & compone, quæ tecum simul ferantur.

Quia vero in utroque sermone verba *componuntur*, & ordine conjunguntur, hinc factum, ut *componere* sit scribere.

47. *Securitas*, quam taxat & Arrian. VI. 401. *Hæc mihi per digressionem dicta sunt, ut in tantorum facinorum, & casuum expositione posteri plus diligentiæ adhibeant.*

48. *Medici* i. chirurgi, ut IV. 6. 17.

49. *Corpore nudato* i. *corpori thorace detracto*, ut *Plutarch. Alex. f.* 205.

eximiæ, ſed in tanto periculo territus, manus admovere metuebat, ne in ipſius caput parum proſpe-
26 ræ curationis [56] recideret eventus [57]. Lachrymantem eum ac metuentem, & ſolicitudine propemodum exſanguem Rex conſpexerat. *Quid*, inquit, *quodve tempus exſpectas, & non quamprimum hoc dolore me ſaltem moriturum liberas? An times, ne reus ſis, quum*
27 *inſanabile vulnus acceperim?* At Critobulus tandem vel finito, vel diſſimulato metu hortari eum cœpit, *ut ſe continendum præberet, dum ſpiculum evelleret: etiam*
28 *levem corporis motum noxium fore.* Rex quum adfirmaſſet, *nihil opus eſſe iis, qui ſemet continerent*; ſicut præceptum erat, ſine motu præbuit corpus [58]. Igitur patefacto latius vulnere, & ſpiculo evulſo, ingens vis ſanguinis manare cœpit; linquique animo Rex, & caligine oculis offuſa, veluti moribun-
29 dus [59] extendi [60]. Quumque profluvium medicamentis

Aeſculapii ſtirpe nominat Arrian. VI. 397. De illo Plin. VII. 37. *Magna & Critobulo fama eſt, extracta Philippi Regis oculo ſagitta, & citra deformitatem oris curata orbitate luminis.* V. *Popmam*, & ex illo *Freinshemium.*

56. *Curatio* eſt ipſe medendi actus. Cic. de Off. I. *Medici gravioribus morbis periculoſas curationes, & ancipites adhibere coguntur.*

57. *In ipſius caput recideret eventus.* Recte. Id enim Glauciæ Hephæſtionem in Ecbatanis affectum minus curanti contigit. Illum enim narrantibus Arrian VII. 471. & Plutarch. Alex. f. 2. 256. *ut dolorem ſuum teſtaretur, vel ob potionem non recte datam, vel quod, quum eum liberalius bibiſſe cerneret, curam ejus omiſiſſet, in crucem tolli juſſit Alexander.*

58. *Sine motu præbuit corpus.* Ita *C. Marius, ruſticanus vir, ſed plane vir, cum ſecaretur, vetuit ſe alligari: nec quisquam ante Marium ſolutus dicitur eſſe ſectus.* V. Cicer. Tuſc. II. Et puer Macedo, *in cujus brachium* ſacrificante Alexandro *carbo ardens delapſus eſt, dolorem ſilentio preſſit, & brachium immobile tenuit, ne ſacrificium Alexandri, aut concuſſo thuribulo impediret, aut edito gemitu regias aures adſpergeret, licet aduſti corporis odor ad circumſtantium nares perveniſſet.* Valer. Max. III. 3. 1. ext. V. *Raderum.*

59. *Moribundus* i. ſemimortuus, vicinus morti. Val. Max. V. 7. 1. ext. *Jacebat ipſe in lectulo, moribundo ſimilis.* Noſter *n.* 10. VI. 1. 15. IX. 1. 33. V. & Beroald. *Annot. in Servium.* §. 26.

60. *Extendi*, quia mors corpora *extendit.* Perſ. III. 104.'

Compoſitus lecto, craſſisque lutatus amomis,
In portam rigidos calces extendit.

Virg. V. 374.

Et fulva moribundum extendit arena.

V. *Raderum.*

61. *Conſtitit ſanguis.* Arrian. VI. 398. *Quumque rurſus Alexander animo linqueretur, ſyncopen ipſam ſiſtendo ſanguini remedio fuiſſe.*

62. *Exercitus regiam obſedit* n. ut curam ſuam Regi minus belle valenti approbaret. Illam enim aliquoties laudat Noſter, III. 5. 5-8. IX. 6. 4.

63. *In caſtra*, n. quæ ad urbem erant, non ea, quæ ad Aceſſinis & Hydraotis confluentes, de quibus *Arrian.* VI. 401. quem videbis IX. 6. 1. §. 3. V. *Freinshemium.*

mentis fruſtra inhiberent; clamor ſimul atque ploratus amicorum oritur, Regem exſpiraſſe credentium. Tandem conſtitit ſanguis [61], paulatimque animum recepit, & circumſtantes cœpit adgnoſcere. Toto eo die ac nocte, quæ ſequuta eſt, armatus exercitus regiam obſedit [62], confeſſus omnes unius ſpiritu vivere, nec prius receſſerunt, quam compertum eſt, ſomno pauliſper adquieſcere. hinc certiorem ſpem ſalutis ejus in caſtra [63] retulerunt.

CAP.

Septem

CAP. VI.

ARGUMENTUM.

Curato vulnere, licet nec dum obducta cicatrice, se periisse credentibus ostendit, Cratero amicorum nomine, ne se in posterum tantis exponat periculis, monenti composita oratione gratias agit, & habet Alexander.

1 REx septem diebus[1] curato vulnere, necdum obducta cicatrice, quum audisset, *convaluisse*[2] *apud barbaros*[3] *famam mortis suæ; duobus navigiis junctis, statui in medium undique conspicuum tabernaculum* jussit, *ex quo se ostenderet periisse credentibus.* Conspectusque ab incolis spem hostium falso nuncio
2 conceptam inhibuit. Secundo deinde amne defluxit, aliquantum intervalli a cætera classe præcipiens, ne quies corpori invalido adhuc necessaria
3 pulsu remorum impediretur. Quarto, postquam navigare cœperat, die, pervenit in regionem[4] desertam

Septem diebus, complures dicit Diod. XVII. 99. *Interea dum complures Rex curationi vulneris dies insumit.*

2. *Convaluisse* i. certam, ratam, confirmatam esse. Sic in reg. jur. 29. *Quod initio vitiosum est, non potest tractu temporis convalescere* i. quod ab initio non valet, postea non confirmatur. V. *Loccenii Indicem.* Proprie *convalescere* est valetudinem recipere. Cic. de Fat. *Si fatum tibi est ex hoc morbo convalescere, sive medicum adhibueris, sive non, convalesces.*

3. *Apud barbaros*, imo apud Macedonas. Arrian. VI. 401. *Porro quum Alexander ibi ad curandum vulnus commoraretur, primo statim rumore perlatum est in castra, unde is in Mallos profectus fuerat, eum ex vulnere interiisse. Ac primo quidem ejulatus totis castris auditus est, quum ex aliis in alios fama spargeretur,* & Græcos *per Bactrianam & Sogdianam in colonias distributos*, qui, *quod jam pridem sedes inter barbaros assignatas moleste ferrent, & tunc rumore defuncti Regis arrigerentur, a Macedonum imperio defecerunt.* V. *Diod.* XVII. 99. & nostrum IX. 7.

4. *Regio-*

sertam quidem ab incolis; sed frumento & pecoribus abundantem. placuit is locus & ad suam, & ad militum requiem. Mos erat principibus amicorum, 4
& custodibus corporis, excubare ante prætorium, quoties Regi adversa valetudo incidisset. hoc tum more quoque servato universi cubiculum ejus intrant. Ille solicitus, ne quid novi adferrent, quia 5
simul venerant; percontatur, *num hostium recens nunciaretur adventus.* At Craterus, cui mandatum erat, ut amicorum preces perferret ad eum; *Credisne*[5], inquit, *adventu magis hostium, ut jam vallo consisterent, quam cura salutis tuæ, ut nunc est tibi vilis, nos esse solicitos? Quantalibet*[6] *vis omnium gentium con-* 7
spiret[7] *in nos*[8]; *impleat armis virisque totum orbem; classibus*[9] *maria consternat*[10]; *insuitatas belluas inducat: tu nos præstabis invictos. Sed quis Deorum hoc Macedo-* 8
niæ columen[11] *ac sidus*[12] *diuturnum fore polliceri; quum tam*

4. *Regionis* nomen nullus exprimit. Sed intra Oxydracas & Mallos fuisse necesse est. V. *Raderum.*

5. *Credisne*, ita in orationum exordiis loqui amat Curtius. Ita enim loquutum esse observo IX. 2. 16. VIII. 5. 17. Eo modo utitur suo *videsne* supr. IV 10. 32. 11. 8. V. *Raderum.*

6. *Quantalibet*, soo groot, als sy willen. Plin. VIII. 16. *Leo vulneratus observatione mira percussorem novit, & in quantalibet multitudine appetit.*

7. *Conspiret* i. conjuret. Suet. Jul. c. 9. *Venit in suspicionem conspirasse cum M. Crasso. Meminerunt hujus conjurationis* &c. Unde *conspirati* dicuntur, qui conjuraverunt. Suet. Galb. c. 19. *Rumoribus, quos conspirati, ut eum in publicum elicerent, de industria dissiparant.* Proprie *conspirare* est simul spirare, *te sa-*
men blasen. Colum. IV. *Omnibus suis partibus ad educandam prolem novam conspiret.*

8. *In nos* n. communibus viribus opprimendos. V. *Freinshemii Indicem.*

9. *Classibus* i. navibus. Serv. Aen. I. 43. *Re vera unam navem significat, ut Horat. Od.* III. 11. 47.
Me vel extremos Numidarum in agros
Classe releget.

10. *Consternat* i. tegat, tot deducat, ut iis mare quasi tectum sit. Noster IX. 8. 5. *Consternere* est *sternendo* effundere, tegere. Cic. de Divin. I. *Ex horreis direptum & effusum frumentum vias omnes constraverat.* Noster V. 1. 20. IX. 10. 25.

11. *Columen* i. decus, ornamentum. Donat. Phorm. II. 1. 57. *Columen, sustentatio, vel decus.* Viri vero principes & Reges quasi sustentacula sunt sibi

tam avide manifestis periculis offeras corpus, oblitus tot civium animas trahere te in casum 13? *Quis enim tibi superstites aut optat esse, aut potest? eo pervenimus, auspicium atque imperium sequuti tuum, unde, nisi te reduce, nulli ad Penates suos iter est. Qui si adhuc de Persidis regno cum Dario dimicares; etsi nemo vellet, tamen ne admirari quidem posset* 14 *tam promptæ esse te ad omne discrimen audaciæ: nam ubi paria sunt periculum ac præmium* 15, *& secundis rebus amplior fructus est, & adversis solatium majus. Tuo vero capite ignobilem vicum emi* 16, *quis ferat, non tuorum modo militum, sed ullius etiam gentis barbaræ civis, qui tuam magnitudinem novit? Horret animus cogitatione rei, quam paulo ante vidimus. Eloqui timeo, invicti corporis spoliis inertissimos* 17 *manus fuisse injecturos, nisi te interceptum misericors*

subjectorum. Plaut. Cas. III. 2. 6.

Sed eccum egreditur senati columen.

Thessaliæ columen Peleus dicitur Catull. LXIV. 26. 324. In illos enim, ut in Turnum, *omnis domus inclinata recumbit.* Virg. XII. 59. Plurima huc facientia ex Aeschyne, Pindaro, Oppiano collegit *Ritterſh. in Oppian. Κυνηγ.* I. 1. Proprie *columen* est fastigium ædium, aut villarum *culmus* tectum. Varr. R. R. III. 7. *Usum agreste, ut alii dicunt, saxatile, quod habetur in turribus, ac columinibus villæ: a quo appellatæ columbæ, quæ propter timorem naturalem summa loca in tectis capiant.*

12. *Sidus* appellant etiam Caligulam Romani apud Sueton. c. 13. *Super fausta nomina, sidus, & pullum, & puppum, & alumnum appellantium*, ob faustitatem, ni fallor, aut etiam oris venustatem. Horat. Od. III. 9. 21.

Quamquam sidere pulchrior
Ille est.

13. *Trahere te in casum.* Ita Tacit. Ann. I. 47. 1. *se remque publicam in casum dare* i. in fortunæ incertæ periculum.

14. *Ne admirari quidem posset*, quippe cogitaret, non iniquum esse, ut magnum ob præmium, magnum etiam periculum susciperetur. V. *Freinshemium.*

15. *Ubi paria sunt periculum & præmium.* Sueton. Aug. c. 25. *Prælium quidem, aut bellum suscipiendum omnio negabat, nisi cum major emolumenti spes, quam damni metus ostenderetur.* Nam *minima commoda non minimo sectantes discrimine, similes ajebat esse aureo hamo piscantibus: cujus abrupti damnum nulla captura pensari posset.*

16. *Emi* i. comparari. Pretium dici de quacunque re, qua aliud quid comparatur, & quasi *emitur*, diximus VI. 6. 11.

17. *Inertissimos* i. ignavissimos, *Iners* optimis Auctoribus igna-

cors in nos Fortuna servasset. Totidem proditores, totidem desertores sumus, quot te non potuimus persequi. Universos licet milites ignominia notes, *nemo recusabit luere id, quod ne admitteret, præstare non potuit. Patere nos quæso alio modo esse viles tibi. Quocunque jusseris, ibimus. Obscura* 18 *bella & ignobiles pugnas nobis deposcimus: temetipsum ad ea serva pericula, quæ magnitudinem tuam capiunt. Cito gloria obsolescit* 19 *in sordidis* 20 *hostibus: nec quidquam indignius est, quam consumi eam, ubi non possit ostendi.* Eadem fere Ptolemæus, & similia iis cæteri. jamque confusis vocibus eum orabant, *ut tandem exsatiatæ* 21 *laudi modum* 22 *faceret, ac saluti suæ, id est, publicæ parceret.* Grata erat Regi pietas amicorum. itaque singulos familiarius amplexus

13 14 15 16

ignavus est, fugitans militiæ, ac laborum. Virg. Aen. IX. 55.

Teucrum mirantur inertia corda.

Tib. I. 1. 29.

Quæso, segnis inertque vocer.

Eadem mente sexum femineum, *sexum inertem* i. horrentem ab armis militaribus tangendis, potiusque mundo suo gaudentem vocat Papin. Achill. II. 173.

Hinc aliæ, quæ sexus iners, naturaque ducit &c.

Unde *vita iners* opponitur militari *Tib.* I. 1. 1-3. *Claud. Conſ. Honor.* III. 41-50. Proprie *inertes* qui sint, docet Cic. Fin. II. *Artes, quibus qui carebant inertes a majoribus nominabantur.* V. *Gebhard. Crep.* III. 4. *Voſs. Gram.* III. 45.

18. *Obscura* i. ignobilia. Ita *obscuram*, eandemque *ignobilem* dicit mortem III. 5. 10. *obscuram & ignobilem senectutem* IX. 6. 19. *Obscura* vero bella, quæ geruntur cum gente *obscura* & minus nota.

19. *Obsolescit* i. deficit, minor fit. Sueton. Aug. c. 89. *Ne paterentur nomen suum commissionibus obsolefieri.* Proprie *obsolescere* est inveterascere, ab usu recedere. Cic. pro Manil. *Obsolevit jam ista oratio, re multo magis, quam verbis refutata.* Noster VI. 9. 25. IX. 1. 2.

20. *Sordidis* i. vilibus. Cicer. ad Octav. *Cui sordibat Macedonia provincia.* Virg. Ecl. II. 44.

Et faciet, quoniam sordent tibi munera nostra.

Noster X. 10. 8: 2. 23. VIII. 8. 16. Proprie *sordedum* est *sordibus* infectum. Cic. Tusc. III. *Sæpe est etiam sub palliolo sordido sapientia.* V. IV. 1. 22. §. 89.

21. *Exsatiatæ* i. assiduo labore expletæ. Ubi enim *satietas*, ibi præcessit assiduitas, & sequitur remissio. Plaut. Most. I. 3. 39.

Te deseret ille ætate & satietate.

22. *Modum* i. finem. Cic. pro Manil. *Itaque non mihi tam copia, quam modus in dicendo quærendus*

plexus *considere* jubet. altiusque [23] sermone repetito,
17 *Vobis quidem*, inquit, *o fidissimi piissimique* [24] *civium atque amicorum, grates ago habeoque, non solum eo nomine* [25], *quod hodie salutem meam vestræ præponitis; sed quod a primordiis belli nullum erga me benevolentiæ pignus* [26] *atque indicium* [27] *omisistis. adeo ut confitendum sit, nunquam mihi vitam meam fuisse tam caram, quam esse cœpit,*
18 *ut vobis diu frui possim. Cæterum non eadem est cogitatio eorum, qui pro me mori optant, & mea: qui quidem hanc benevolentiam vestram virtute meruisse me judico. Vos enim diuturnum fructum ex me, fortitan etiam perpetuum percipere cupitis: ego me metior non ætatis spatio, sed glo-*
19 *ria* [28]. *Licuit paternis opibus contento intra Macedoniæ ter*

rendus est, qui hęc conjungit Verr. IV. *Nos modum aliquem, & finem orationi nostræ faciamus.*

23. *Altius* i. magis a principio. Cic. pro Cluent. *Longo, & alte petito proœmio respondere. Supra repetere* Salust. Catil. c. 5. *Res ipsa horsari videtur supra repetere.*

24. *Piissimi.* Hanc vocem a toto Latio proscripsit Cicer. Philip. XIII. *Tu porro ne pios quidem, sed piissimos quæris: & quod verbum omnino nullum in lingua Latina est, id propter divinam tuam pietatem novum inducis. Piissimum hominem Lepidum* nominaverat Antonius. Sed illa præter Curtium utuntur Flor. IV. 7. 15. *Sed in abolitione sanctissimarum, piissimarumque animarum, judicio suo, scelere alieno, uterentur.* Senec. Consol. ad Polyb. c. 26. *Quod longe a sensibus tuis prudentissimis, piissimisque abest*: alii. V. *Raderum, Loccenium*, &, qui hujus gradus usum ex vetustis inscriptionibus probat *Vinetum ad Florum. Barth.* XXXV. 9. qui similes plurimos collegit superlativos.

25. *Eo nomine* i. ea causa. Cic. Fam. XII. 15. *Hoc a te peto, non solum reipublicæ, sed etiam amicitiæ nostræ nomine.* Noster III. 7. 2.

26. *Pignus* i. argumentum certissimum. Phædr. v. 6. 37.

Turpemque aperto pignore errorem probans.

Noster VI. 10. 11 VII. 2. 11.

27. *Indicium* i. notam, signum. Cic. Fam. VII. 6. *Cum aliquo insigni indicio meæ erga te benevolentiæ.*

28. *Metior me non ætatis spatio, sed gloriæ.* Non enim quamdiu, sed quam bene vixeris, refert. Pedo Albinov. ad Liviam v. 447.

Quid numeras annos? vixti maturior annis.
Acta senem faciunt: hæc numeranda tibi.

Val. Max. IX. 12. *Nam etsi* (vitæ tempore) *bene uti velis, etiam parvum amplissimum efficies, numerum annorum multitudine operum superando. Alioqui quid attinet inerti mora gaudere,*

terminos per otium corporis exspectare obscuram & ignobilem senectutem [29]. *Quamquam ne pigri* [30] *quidem sibi fata* [31] *disponunt* [32]: *sed unicum bonum diuturnam vitam æstimantes sæpe acerba* [33] *mors occupat. Verum ego, qui non annos meos, sed victorias numero* [34], *si munera Fortunæ* [35] *bene computo* [36], *diu vixi* [37]. *Orsus a Macedonia* 20
imperium [38], *Græciam teneo: Thraciam, & Illyrios subegi: Triballis, Mædisque* [39] *imperito; Asiam, qua Helles-*

dere, si magis vitam exigis, quam approbas? Scipio apud Liv. XXVIII. 43. *Sic senem se perfunctum honoribus, & me infra ætatem filii etiam sui posuit; tanquam non longius, quam quantum vitæ humanæ spatium est, cupiditas gloriæ extendatur.* V. *Loccenium.*

29. *Intra Macedoniæ terminos exspectare senectutem.* Arrian. v. 370. *Siquidem nos etiam quidnam magnum ac memorabile in vita egissemus, si desides in Macedonia satis habuissemus, laboris expertes, domos nostras tueri?*

30. *Pigri sibi fata non disponunt.* Salust. Jug. c. 83. *Etenim nemo ignavia immortalis factus.* Senec. brev. vit. c. 2. *Marcentes, oscitantesque fata deprehendunt.*

31. *Fata* i. vitæ annos *fatis* concedendos. Propert. I. 19. 9.

Quamvis te longæ remorentur fata senectæ.

32. *Disponunt* i. constituunt, ordinant. Petron. c. 75. *Ite cauti, & opes per mille annos disponite.*

33. *Acerba* i. immatura. Deductum hoc a fructibus arborum, qui ante maturitatem *acerbi* sunt. Sic in Ovidii Fastis IV. 647.

Et pecus ante diem partus edebat acerbos.

V. *Freinshemii Indicem* & *Voss. Rhet.* IV. 5. 6.

34. *Non annos, sed victorias numero.* Ita Mamertin. in grat. act. c. 14. *Itaque grandævum jam imperium videbitur his, qui non ratione dierum, aut mensium, sed operum multitudine, & effectarum rerum modo Juliani tempora metiuntur.* Idem sensus in his Martial. X. 53. 2.

Invida quum Lachesis raptum trieteride nona,
Dum numerat palmas, credidit esse senem.

V. *Freinshemium.*

35. *Munera fortunæ* i. res a me gestas, bella, victorias. V. *Raderum.*

36. *Computo* i. numero, illorum numerum colligo. Flor. III. 21. 25. *Quis autem illos potest computare, quos in urbe passim, quisquis voluit, occidit.*

37. *Diu vixi*, quia plerosque Reges, qui ætatem ad centum etiam annos propagarunt, factis & rerum gestarum gloria superavi. V. *Raderum.*

38. *Imperium*, non bellum, quia Macedonia proprium fuit Alexandri regnum, cujus ex asse fuit hæres. V. *Raderum.*

39. *Mædos* hos non tacet Stephan.

21 *Hellesponto, qua rubro mari adluitur* [40], *posideo. jamque haud procul absum a fine mundi, quem egressus, aliam Naturam, alium Orbem* [41] *aperire mihi statui. Ex Asia in Europæ terminos momento unius horæ transivi. Victor utriusque regionis post nonum regni mei, post vigesimum atque octavum ætatis annum; videorne vobis in excolenda gloria* [42], *cui me uni devovi, posse cessare? Ego vero non deero, & ubicumque pugnabo, in theatro terrarum orbis*
22 *esse me credam* [43]. *Dabo nobilitatem ignobilibus locis* [44]: *aperiam cunctis gentibus terras, quas Natura longe submoverat*

phan. περὶ πόλεων. *Mædi gens Thraciæ vicina Macedoniæ.* Cosmographus quoque Ptolomæus in tabulis Europæ, & III. II. hos laudat: *Versus Macedoniam*, inquit, *& Ægæum mare similiter præturæ sunt Mædica, Drosica, Cœletica. Mædos* hos a *Madai* tertio Japeti filio, Noachi nepote deducit *Salian. Annal. Eccles. a. mundi* 193. *n.* 24. *p.* 175. V. *Raderum.*

40. *Asiam, qua Hellesponto, qua rubro mari alluitur* i. a finibus Europæ usque ad Indos & Oceanum. Tantum erat, ac tam late patebat Darii regnum IV. 14. 9. V. *Raderum.*

41. *Aliam Naturam, alium Orbem.* Sen. de ben. VII. 2. *Nec illum existimes parvo esse contentum. Omnia illius sunt. Non sic, quemadmodum Alexandri fuerunt: cui, quamquam in littore maris rubri steterat, plus deerat, quam qua venerat. Illius ne ea quidem erant, quæ tenebat, aut vicerat, cum in oceano Onesicritus præmissus explorator erraret, & bella in ignoto mari quæreret. Non satis apparebat inopem esse, qui extra Naturæ terminos arma proferret?* Epist. 119. *Nunquam parum est, quod satis est: nunquam multum est, quod satis non est. Post Darium & Indos pauper est Alexander Macedo: quærit, quod suum faciat, scrutatur maria ignota, in Oceanum classes mittit novas: &, ut ita dicam, mundi claustra perrumpit. Quod Naturæ satis est, homini non est.*

42. *In excolenda gloria* i. studendo gloriæ. *Excolere* est ornare. Cic. Parad. 1. *Nihil est tam incredibile, quod non dicendo fiat probabile: nihil tam horridum, tam incultum, quod non splendescat oratione, & tanquam excolatur.*

43. *In theatro terrarum orbis esse me credam* i. nullus locus erit tam ignobilis & obscurus, qui mihi non sit pro ipso *theatro totius orbis*, in quo potero virtutem meam exercere. V. *Raderum.*

44. *Nobilitatem ignobilibus locis.* Ita Aristippus a Dionysio jussus in convivio in imo loco accumbere, *Hunc*, inquit, *locum, o Rex, illustrare me vis, ac honorificum reddere, significans non locum reddere hominem viliorem, sed ex dignitate hominis honorem addi*

verat [45]. *In his operibus exstingui me, si foret, pulchrum* [46] *est: ea stirpe sum genitus, ut multam* [47] *primus, quam longam vitam debeam optare. Obsecro* [48] *vos, cogitate* 23
nos perveniisse in terras, quibus feminæ ob virtutem celeberrimum nomen est. quas urbes Semiramis condidit [49]? *quas gentes redegit in potestatem* [50]? *quanta opera molita est* [51]? *Nondum feminam æquavimus gloria, & jam nos laudis satietas cepit? Dii faveant, majora adhuc restant. Sed ita* 24
nostra erunt, quæ nondum adtigimus; si nihil parvum duxerimus [52], *in quo magnæ gloriæ locus est. Vos modo me ab intestina fraude & domesticorum insidiis præstate securum; belli Martisque discrimen impavidus subibo. Phi-* 25
lippus in acie tutior, quam in theatro [53] *fuit: hostium manus*

addi loco. V. *Laert. vit. Philos.* II. 123.

45. *Longe submoverat* i. e conspectu subduxerat, abscondiderat, V. *Freinshemii Indicem* & IV. 4. 9.

46. *Pulchrum* i. honestem. Virg. Aen. II. 318.

Pulchrumque mori succurrit in armis.

Georg. IV. 218.

Pulchramque petunt per vulnera mortem.

47. *Multam.* præclaram. Cic. Fam. II 10. *Quadam auctoritate apud eos, qui me non norant, nominis nostri; multum enim est est his locis.*

48. *Obsecro* i. per sacra rogo. Terent. Andr. II. 2. 14. *Obsecro, quam primum hoc me libera metu.* Noster V. 2. 21.

49. *Quas urbes condidit?* Babylonem. V. V. I. 24. §. 73. & *alias etiam urbes ad Euphratem & Tigrim, ubi emporia illis constituit, qui merces e Media, & Parætacene, totaque vicinia important.* V. *Diodor.* II 11.

50. *Quas gentes redegit in potestatem?* Universam *Ægyptum pervasit; Lybiaque magna ex parte in ditionem redacta, Jovem Hammonem adiit. His perfuncta plurima Æthiopiæ loca subigit.* V. *Diod.* II. 14 *Justin.* I. 2:8. 9.

51. Quanta *opera molita est? Semiramidis opera præter ea, quæ apud Babylonem sunt, multa per universam fere hanc continentem ostenduntur, ut aggeres, qui Semiramidis vocantur, & mœnia, & munitionum fabricæ, & aquæ ductus, & scalæ, & fossæ in fluminibus & lacubus, & viæ, & pontes.* V. *Strabon.* XVI. 497. *Diod.* II. 14.

52. *Nihil parvum duxerimus.* Hieronymus ad Lætam, in re dissimili, similem fere sententiam dixit: *Non sunt contemnenda quasi parva, sine quibus magna constare non possunt.* Pulchre Nazianzenus:

Τὸ μικρὸν ἐ μικρὸν, ὅταν
ἐκφέρῃ μέγα.

V. *Freinshemium.*

53. *In theatro.* Diodor. XVI. 95. *Pausanias Philippo per eos*

nus saepe vitavit; suorum effugere non valuit. aliorum quoque Regum exitus, si reputaveritis, plures a suis, quam
26 *ab hoste interemptos numerabitis* 54. *Caeterum quoniam olim rei agitatae in animo meo nunc promendae* 55 *occasio oblata est; mihi maximus laborum atque operum meorum erit fructus, si Olympias mater immortalitati consecretur* 56, *quandocumque* 57 *excesserit vita. Si tenuerit, ipse praestabo hoc: si me praeceperit fatum* 58; *vos mandasse mementote.* Ac tum quidem amicos dimisit 59: caeterum per complures dies ibi stativa habuit.

CAP.

ipsos ludorum dies insidias composuit, hoc equidem modo. Equis ad portas urbis dispositis, ad ostia theatri Gallico, quem occultum habebat, gladio accinctus. Philippus tunc amicos, a quibus eo deductus fuerat, praire se in theatrum jubebat, stipatoribus per intervallum aliquod inde remotis. Ibi dum solum esse Regem videt, (medium inter duos Alexandros, filium, generumque contendisse ad spectaculum ludorum dicit Justin. IX. 6. 3.) accurrit, & transversarium per latera vulnus inferens, mortuum humi prosternit.

54. *Plures a suis, quam ab hoste interemptos, numerabitis.* Ita & Senec. Epist. 4. *Recognosce exemplum eorum, qui domesticis insidiis perierunt, aut aperta vi, aut dolo: & intellige, non pauciores servorum ira cecidisse, quam Regum.* Nec mirum. Nam, ut Saturninus apud Vopisc. c. 10. *gladii & tela* Regum *cervicibus impendent, immineant hastae undique spiculae: ipsi custodes timentur, ipsi comites formidantur.* Ita *cui inimici propter dignitatem pepercerant, inventus est amicus, qui ei mortem afferret*, ut de Marcello a P. Magio Chilone pugione percusso Ciceroni scribit Sulpitius Famil. IV. 12. V. & *Freinshemium.*

55. *Promendae* i. dicendae. Plaut. Asin. I. 1. 11.

Percunctanti quin promam omnia.

Promere est in medium proferre. Cic. de Fin. III. *In Tusculano quum essem, vellemque e bibliotheca pueri Luculli quibusdam libris uti, veni in ejus villam, ut eos ipse, ut solebam, inde promerem.*

56. *Immortalitate consecretur.* i. in coelestium numerum referatur. Cic. pro Milon. *Qui tyrannos necarunt, prope ad immortalitatem & religionem, & memoriam consecrantur.* Noster X. 5. 30.

57. *Quandocumque* i. quocunque tempore. Cic. de somn. Scip. *Quandocumque eadem parte Sol, eodemque tempore iterum defecerit.*

58. *Fatum* i. mors. Flor. III. 9. 4. *Et ille quidem ad rei famam veneno fata praecepit*, cui hoc est *mortem praecipere* IV. 12. 50.

59. *Dimisit* i. non amplius retinuit.

Gara-

CAP. VII.

ARGUMENTUM.

Graecorum in Bactris defectionem reprimit, Oxydracarum & Mallorum legatos se suaque dedentes epulis admovet, Dioxippi pugilis per invidiam, quia Horratam, a quo provocatus fuerat, in terram arietaverat, furti falso instimulati, & sese interimentis mortem graviter fert Alexander.

HAEC dum in India geruntur, Graeci milites in 1
colonias a Rege deducti Garabactra [1], orta inter ipsos seditione, defecerant; non tam Alexandro infensi, quam metu supplicii. Quippe 2
occisis quibusdam popularium [2], qui validiores [3] erant, arma spectare [4] coeperunt; & Bactriana [5] arce, quae quasi negligentius [6] adservata erat, occupata, barbaros [7] quoque in societatem defectionis impulerant. Athenodorus erat princeps eorum, 3
qui Regis quoque nomen adsumpserat; non tam imperii cupidine, quam in patriam revertendi cum iis,

Garabactra. Graecos hos *per Bactrianam in colonias distributos* fuisse dixit Diodor. IX. 6. 1. §. 3 *& haec circa Bactra gesta* dicit Noster n. 11. Unde quis conjecturam faceret, *Garabactra* vocem esse nihili, & *circa Bactra* legendum. V. *Loccenium, Raderum, Freinshemium.*

2. *Popularium* Macedonum, vel Graecorum omnes enim ratione barbarorum *populares* inter se Graeci & Macedones V. *Loccenium, Raderum, Freinshemium.*

3. *Validiores* n. ex seditiosis.

4. *Spectare* i. eo inclinare, circumspicere, *daarna omsien.* V. *Freinshemii Indicem.*

5. *Bactriana* i. in Bactris sita.

6. *Negligentius*, quod custodes nullum externum hostem timerent. V. *Raderum. Negligens* est, qui sua curare omittit. Cic. de Orat. *Quarum rerum negligentia plerasque causas videmus amitti.*

7. *Barbaros* i. Bactrianos.

4 iis, qui auctoritatem ipsius sequebantur. Huic Bicon quidam nationis ejusdem, sed ob æmulationem infestus, comparavit insidias, invitatumque ad epulas per Boxum quendam Macerianum in convivio
5 occidit. Postero die concione advocata Bicon *ultro insidiatum sibi Athenodorum* plerisque persuaserat: sed aliis suspecta fraus erat Biconis; & paulatim in plu-
6 res cœpit manare suspicio. Itaque Græci milites arma capiunt, occisuri Biconem, si daretur occasio. cæterum principes eorum, iram multitudinis
7 mitigaverunt. Præter spem suam Bicon præsenti periculo ereptus, paulo post insidiatus Auctoribus salutis suæ est: cujus dolo cognito & ipsum compre-
8 henderunt[8], & Boxum. Cæterum *Boxum protinus* placuit *interfici*: *Biconem etiam percruciatum*[9] *necari*. jamque corpori tormenta admovebantur; quum Græci milites, incertum ob quam causam, lympha-
9 tis similes ad arma discurrunt. Quorum fremitu exaudito, qui torquere Biconem jussi erant, omisere; veriti ne id facere tumultuantium vociferatio-
10 ne prohiberentur. Ille, sicut nudatus erat, pervenit ad Græcos; & miserabilis facies supplicio destinati in diversum[10] animos repente mutavit, *di-*
11 *mittique eum* jusserunt. Hoc modo pœna bis liberatus, cum cæteris, qui colonias a Rege adtributas reliquerunt, revertit in patriam[11]. Hæc circa Ba-
12 ctra & Scytharum[12] terminos gesta. Interim Regem duarum gentium[13], de quibus ante dictum est,

8. *Comprehendere* Donat. Eunuch. v. 5. 23. *significat strictim aliquem in facinore deprehensum.* Ita illic Terentius: *Hunc pro macho postea comprehendere intus.* Noster VI. 8. 19.

9. *Percruciatum* i. totum excruciatum, ut *perarmatum* IV. 9. 23. *percuratum* IV. 6. 21. VII. 6. 23.

10. *In diversum* i. in contrarium. Sueton. Illust. Gramm. c. 9. *Interrogatus a Varrone, diversæ partis advocato*, &c.

11. *Cum cæteris revertit in patriam.* Diodor. XVII. 99. omnes occisos dicit. *Ad tria millia confluxerant: qui deinde cum magno reditum in patriam conatu tentassent, omnes post Alexandri interitum cæsi fuere.*

12. *Scytharum*, *Sogdianorum* Diodor.

est, centum legati adeunt. Omnes curru vehebantur[14], eximia magnitudine corporum, decoro habitu, lineæ vestes intextæ auro, purpuraque distinctæ. Ei *se dedere ipsos*, *urbes agrosque* refere- 13
bant; *per tot ætates inviolatam libertatem*[15] *illius primum fidei ditionique permissuros. Deos sibi deditionis auctores, non metum; quippe intactis*[16] *viribus jugum excipere.* Rex consilio habito deditos in fidem accepit; 14
stipendio[17], quod Arachosiis utraque natio pensitabat[18], imposito. præterea *duo millia & quingentos equites* imperat, & omnia obedienter a barbaris facta. Invitatis deinde ad epulas legatis[19] gentium regu- 15
lisque, *exornari*[20] *convivium* jussit. Centum aurei lecti[21] modicis intervallis positi erant; lectis circum-

Diodor. XVII. 99.

13. *Duarum gentium*, Oxydracarum & Mallorum.

14. *Curru vehebantur*, quasi triumphabundi, quod auctoritatem illorum augebat, quia veluti Reges, non supplices, ut victi aut rei, aut Alexandri arma metuentes Regem adierunt. V. *Raderum.*

15. Per tot ætates inviolatam libertatem, *jam inde ab eo tempore, quo Liber Pater in Indiam venerat, ad Alexandrum usque.* V. *Arrian.* VI. 404.

16. *Intactis* i. integris, nondum debilitatis. V. III. II. 23. §. 96.

17. *Stipendium Arachosiis pependerunt* Oxydracæ & Malli non subjectionis, sed protectionis, ut vocant, nomine. Ita Pœni Romanis, qui tamen nullum ex Romanis vel prætorem, vel præsidem provinciæ, vel procunsulem ad excidium usque suum admisere, stipendia pependerunt, quæ & Arachosiis forte hi populi, licet nec Regem, nec Magistratum extra suam gentem agnoverint, sed rempublicam liberam habuerint, suisque legibus vixerint. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

18. *Pensitabat* i. solvebat. Cic. pro Manil. *Qui vectigalia vobis pensitant, aut eos, qui exercent.*

19. *Invitare legatos ad epulas* vetustissimus mos est. Hoc Athenis factitari solitum Plutarchus; hoc Rhodi Polybius; hoc ipsum in ipsa Scythia Priscus testis est. Talium epularum exemplum est apud Q. Curtium. V. *Paschal. Legat.* c. 68.

20. *Exornari* i. magnifice instrui. Cic. Verr. VI. *Exornat ample, magnificeque triclinium, exponit plurima ac pulcherrima vasa argentea.* Noster III. 11. 23. VIII. 5. 9.

21. *Centum aurei lecti.* Aelian. Var. Hist. IX. 3. *Alexandro tabernaculum erat centum lectorum spatii capax, quinquaginta columnis aureis interstinctum tectum sustul-*

cumdederat aulæa, purpura auroque fulgentia [22]; quidquid aut apud Persas vetere luxu, aut apud Macedonas nova immutatione [23] corruptum erat, confusis utriusque gentis vitiis in illo convivio ostendens. Intererat epulis Dioxippus Athenienſis, pugil [24] nobilis, &, ob eximiam virtutem virium, Regi pernotus & gratus [25]. Invidi malignique increpabant [26] per ferια & ludum, *ſaginati* [27] *corporis ſequi inutilem*

ſuſſulciebatur. Ipſum vero tectum erat inauratum, & magnifica arte, varietateque. Athen. Deipnoſ. XII. 539. *Lectos centum capiebat ejus tabernaculum aureis columnis octo ſustinebatur. Lacunaria in ſummo protenſa, aurata, magnifica varietate quadam eminebant, & ſuperiorem partem contegebant.*

22. *Purpura fulgentia*, unde *purpurea* dicantur Virg. Georg. III. 25.

Purpurea intexti tollant aulæa Britanni.

23. *Immutatione nova*, nieuw façon. V. *Freinshemii Indicem.*

24. *Pugiles* nudi concertare conſueverunt, pugnisque ſtrictis, vel nudis, vel æneа, vel lapideа ſphæra plenis, vel loris, lamina ve circumſeptis, ſeſe invicem percutiebant, modo caput, modo dorſum, modo brachia petentes, neque unquam ſeſe mutuo complicantes. In qua pugna ſuperabat, qui vel adverſarium pugnorum ictibus in terram proſternebat, vel gravius & damnoſius feriebat: quamquam non deſunt, qui & calcaribus hujusmodi pugnam factitatam tradant. V. *Mercur. Gymn.* II. 9. Dioxippum hunc *pugilem* fuiſſe dicunt etiam *Aelian. Var. Hiſt.* XII. 58. *Diodor.* XVII. 100; ſed pancratiaſtam *Athen.* VI. 251. *Plin.* XXXV. 11.

25. *Regi charus*, quod negare videtur Plutarch. Alex. f. 244. *Pugilum & pancratiaſtarum ſpectaculis nullo ſtudio interfuit.*

26. *Increpabant* i. cum crepitu vocis, vel pedum in illum inſurgebant. Plaut. Amph. I. 1. 58.

Superbi nimis ferociter legatos noſtros increpant.

Increpare proprie eſt crepitum, ſonum emittere. Cicer. Catil. I. *quicquid increpuerit* i. quis etiam auditus fuerit.

27. *Saginati* i. pinguefacti, Colum. VI. 38. *Ea herba viridis, nec tarde tamen arida, fœni vice ſaginat jumenta.* Prop. IV. 1. 12.

Parva ſaginati luſtrabant compita porci.

Noſter v. 1. 39. *Sagina* cibus eſt, quo opima redduntur animalia. Plaut. Moſt. I. 1. 62. *Cædite ſaginam* i. quosvis cibos lautiores. *Saginarium* locus, ubi *ſaginantur* pecudes, vel aves. Varr. R. R. III. 10. *Anſeres includunt in ſaginario.* Dicitur etiam de athletis. Illi enim, qui ludo gladiatorio præparabantur, a muneratiis in *ſaginario* alebantur, ut cibis valentioribus roborati vehementius digladiarentur. Cyprian. Epiſt. 11. *Paratur gladiatoribus ludus, ut libidinem crudelium lumi-*

inutilem belluam [28]. *quum ipſi prælium inirent, oleo* [29] *madentem præparare ventrem epulis.* Eadem igitur in convivio Horratas [30] Macedo jam temulentus exprobrare ei cœpit; & poſtulare, *ut, ſi vir eſſet* [31], *poſtero die ſecum ferro decerneret: Regem tandem vel de ſua temeritate, vel de illius ignavia judicaturum.* Et a Dioxippo contemptim militarem eludente ferociam accepta conditio eſt. Ac poſtero die Rex, quum etiam acrius certamen expoſcerent, quia deterrere non poterat, deſtinata exſequi paſſus eſt. Ingens hic militum, inter quos erant Græci, qui Dioxippo ſtudebant [32], convenerat multitudo. Macedo juſta arma ſumpſerat; æreum clypeum, haſtam, quam *ſariſſam* vocant, læva tenens, dextra lanceam: gladioque cinctus, velut cum pluribus ſimul dimicaturus. Dioxip-

luminum ſanguis oblectet, impletur in ſucum cibis fortioribus corpus, & arvinæ toris membrorum moles robuſta pingueſcit, ut ſaginatus in pœnam carnis pereat. Hinc *gladiatoria ſagina.* Tacit. Hiſt. II. 88. 2. *Paratos cibos, ut gladiatoriam ſaginam dividebat.* Et *ſagina* Prop. IV. 8. 13. ludus gladiatorius,

Qui dabit immundæ venalia farta ſaginæ.

V. & *Schott. Obſerv. Human.* V. 9. *Lipſ. Saturn.* I. 14. De arida athletarum *ſaginatione* plurima invenies apud *Mercur. Gymn.* I. 15. *Fabr. Agon.* III. 3. *Salmaſ. in Tertull. pall. p.* 261.

28. *Inutilem belluam* i. magnam molem viribus præditam, ſed ad bellum inutilem. V. *Freinshemii Indicem.*

29. *Oleo* ungebantur luctaturi, Noſter *n.* 20. Iccirco palæſtras Græci nominat λιπαρὰς i. pingues, & veluti *oleo* nitentes. Et *oleum non vidiſſe* apud Theocr. Εἰδυλ. 4. illudque *ſanguine viperino cautius vitare* apud Horat. Od. I. 8. 8. eſt nunquam luctatum eſſe, utpote qui nunquam *oleo* unctus fuerit. Primos *Græcos oleum in gymnaſiis publicaſſe* tradit *Plin.* XV. 7. Unde *Horat. Epiſt.* II. 1. 32.

Luctamur Achivis doctius unctis.

V. *Lambin. in Horat.* I. 8. 8. *Pier. Hierogl.* LIII. 10. & *Fabr. Agon.* III. 2. *Mercur. Gymn.* I. 8.

30. *Horratas*, quem *Corragum* nominant. *Aelian. Var. Hiſt.* X. 22. *Diodor.* XVII. 100. Et hoc verum hominis nomen fuiſſe credam. Eſt enim Macedonicum: quo etiam apud Liv. XLII. 67. eſt *Eumenis præfectus*, quem Macedonem fuiſſe certum eſt ex eodem XXXVIII. 13. V. *Freinshemium.*

31. *Si vir eſſet.* Ita Liv. XXV. 18. *Nihil ſibi cum eo conſociatum.. cujus patriam ac Penates publicos, priva-*

20 Dioxippus oleo nitens, & coronatus [33], læva puniceum amiculum, dextra validum nodoſumque [34] ſtipitem præferebat. Ea ipſa res omnium animos exſpectatione ſuſpenderat: quippe armato congredi
21 nudum [35], dementia, non temeritas, videbatur. Igitur Macedo haud dubius eminus interfici poſſe, lanceam emiſit; quam Dioxippus quum exigua corporis declinatione vitaſſet [36]; antequam ille haſtam transferret in dextram, adſiluit, & ſtipite mediam
22 eam fregit. Amiſſo utroque telo Macedo, gladium cœperat ſtringere, quem occupatum complexu, pedibus repente ſubductis [37] Dioxippus arietavit [38] in

privatosque oppugnatum veniſſet. Si vir eſſet, congrederetur. I. 14. *Tuum eſt, inquit* Tanquil, *Servi, ſi vires, regnum.* V. & *Grævium* plura exempla colligentem ad *Flor.* III. 3.

32. *Studebant* i. favebant. Cic. pro Cœl. *Multi boni adoleſcentes illi homini nequam, atque improbo ſtuduerunt.*

33. *Coronatus*, veluti vel prioribus olim certaminibus victor, vel quaſi certus de futura etiam cum Horrata victoria. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

34. *Nodoſum* i. *nodis* plenum, *noeſlaghtigh. Nodus* eſt eminens ille callus, ubi velut colligati ſimul videntur eſſe rami. Liv. I. 18. *Augur dextra manu baculum ſine nodo aduncum tenens. Clavam* vocant hunc ſtipitem *Diodor.* XVII. 100. & *Aelian. Var. Hiſt.* X. 22.

35. *Nudum* i. inermem comparatione Horratæ, vel revera *nudum.* Iſidor. XVIII. 17. *Antea certantes cincti erant, ne nudarentur: poſt relaxato cingulo repente proſtratus & exanimatus eſt quidam curſor. Quare ex conſilii decreto tunc archon Hippomenes, ut nudi deinceps omnes exercitarentur, permiſit. Ex illo gymnaſium dictum eſt, quod juvenes nudi exercerentur in campo, ubi ſola tantum pudenda operiuntur.* Et *nuda prælia in ſtadio* fuiſſe dicit *Tertullian. Scorpiac.* c. 5. V. *Fabr. Agon.* II. 2.

36. *Vitaſſet*, quia pugilum *tota ars ictum vitare* non fuga, ſed corporis inclinationibus & flexionibus. V. *Scalig. Poet.* I. 22.

37. *Subductis* i. ſupplantatis, *een hacksken ſetten.*

38. *Arietavit* i. protruſit, humi afflixit, more *arietis* incurſu præcipitavit. Senec. de tranq. anim. c. 1. *Ubi aliquid animum inſolitum arietari percuſſit.* N. Q. V. 2. *At ubi in magna laxitate corpora pauca verſantur, nec arietare poſſunt, nec impelli.* Unde *arietare* eſt in terram cadere. Vit. beat. c. 8. *Nihil pravi, nihil lubrici ſupereſt: nihil in quo arietet, aut labet.* In Bruto Accii, quod de *Divin.* I. refert *Cicero*, ita de ſomnio ſuo Tarquinius:

Quum

in terram, ereptoque gladio pedem ſuper cervicem jacentis impoſuit; ſtipitem intentans [39], eliſurusque eo victum, ni prohibitus eſſet a Rege [40]. Triſtis 23
ſpectaculi eventus, non Macedonibus modo, ſed etiam Alexandro fuit; maxime quia barbari adfuerant: quippe celebratam Macedonum fortitudinem ad ludibrium recidiſſe verebatur. Hinc ad crimina- 24
tionem invidorum adapertæ ſunt aures Regis. & poſt paucos dies inter epulas aureum poculum ex compoſito ſubducitur [41]; miniſtrique, quaſi amiſiſſent, quod amoverant [42], Regem adeunt. Sæpe 25
minus eſt conſtantiæ in rubore [43], quam in culpa. con-

Quum jam quieti corpus nocturno impetu
Dedi, ſopore placans artus languidos.
Viſum eſt in ſomnis paſtor ad me appellere,
Duos conſanguineos arietes inde eligi,
Pecus lanigerum eximia pulchritudine:
Præclarioremque alterum immolare me:
Deinde ejus germanum cornibus conniti
In me arietare, eoque ictu me ad caſum dari.

39. *Intentans* i. eo ſe percuſſurum minitans. Cic. pro Mil. *Clodius non ſervos, non arma, non vim intentavit.*

40. *Ni prohibitus eſſet a Rege*, quod docet quoque Diodor. XVII. 101. *Rex proſtratum dimitti jubet, finemque ſpectaculo imponens discedit*: ſed occiſum eſſe tradit Aelian. Var. Hiſt. X. 22. *Et quum ei haſtam excuſſiſſet, vi rapuit hominem cum armis; & jacentis collum calcavit, ſtrictoque gladio ipſius, quo cinctus erat, armatum interemit.*

41. *Subducitur* i. furto auferetur. Plaut. Curc. II. 3. 81.

Caput deponit, condormiſcit: ego ei ſubduco annulum.

42. *Quaſi amiſiſſent, quod amoverant.* Diod. XVII. 101. *Quare menſæ cuidam miniſtro perſuadent, ut poculum aureum pulvino ejus ſubjiciat, proximoque convivio de furto conqueruntur: & poculum tandem apud Dioxippum repertum eſſe ſimulant. Amovere* eſt per ſpeciem removere, dum voti fierent compotes Dioxippi æmuli. Ita *amovetur cuſtos* apud Prop. I. 11. 8.

43. *Rubor* non eſt conſtans & perpetua malæ conſcientiæ nota: interdum enim ex ſubita oritur commotione propter ſuſpicionem in innocentem inopinato jactam, aut ex phantaſia ſubito, & vi quadam ſe inferente, aut ex imbecillitate frontis. Senec. Epiſt. 11. *Fabianum, cum in ſenatum teſtis eſſet inductus, erubuiſſe memini: & hic mire illum pudor decuit. Non accidit hoc ab infirmitate mentis, ſed a novitate rei: quæ inexercitatos etſi non concutit, movet, naturali in hoc facilitate*

conjectum oculorum [44], quibus, ut fur destinabatur, Dioxippus ferre non potuit: &, quum excessisset convivio [45], literis conscriptis [46], quæ Regi
26 redderentur, ferro se interemit. Graviter mortem ejus tulit Rex, existimans indignationis esse, non pœnitentiæ testem [47]: utique postquam falso insimulatum [48] eum, nimium invidorum gaudium ostendit.

CAP.

cilitate corporis pronos. Nam, ut quidam boni sanguinis sunt, ita quidam incitati, & mobilis, & cito ad os prodeuntis. V. *Loccenium. Rubor* est pudor. Tacit. Hist. IV. 62. 2. *Melior pars, rubore & infamia*, quia ejus comes est, & signum. Cic. Tusc. IV. *Quo fit, ut pudorem rubor consequatur.* Terent. Andr. v. 3. 7. *Num ejus color pudoris signum usquam indicat.*

44. *Conjectum oculorum, oculos* absolute, nec ineleganter vocat Flor. IV. 7. 4. *Ne publici doloris oculos ferrent*, datse haar uyt de oogen quamen. V. *Freinshemii Indices Curtianum & Florianum.*

45. *Excessisset convivio*, sed *brevi interjecta mora in diversorium regressus*, ut addit *Diodor.* XVII. 101.

46. *Literis conscriptis*, de inimicorum contra se machinis. Diodorus.

47. *Indignationis, non pœnitentiæ testem* i. potius indignitate ficti criminis, quam ulla veri pœnitentia commotum, necem sibi conscivisse. V. *Freinshemium.*

48. *Insimulatum* i. accusatum. Terent. Phorm. II. 3. 12.

Si herum insimulabis avaritiæ, male audies.

Ubi Donatus: *Insimulare est crimen ingerere. Insimulatio est & falsi & veri criminis incusatio. Sic Cic. Catil.* I. *Nihil eorum, quæ Galli insimulabant, negarunt.* Noster x. 4. 9.

Mille

CAP. VIII.

ARGUMENTUM.

Ab Indorum legatis dona accipit, Sabracas, Musicanos, Præstos, aliosque debellat, Ptolomæi vulneri herbam per quietem sibi a dracone oblatam veneni remedium imponit Alexander.

INdorum legati dimissi domos, paucis post diebus 1
cum donis revertuntur. trecenti erant equi, mille triginta currus [1], quos quadrijugi [2] equi ducebant, lineæ vestis aliquantum, mille scuta Indica [3], & ferri candidi [4] talenta centum; leonesque 2
raræ magnitudinis & tigres [5], utrumque animal ad man-

Mille triginta currus, quingentos tantum, ut Arrian. VI. 405. *Quingentis etiam curribus, eorumque propugnatoribus adjectis.*

2. *Quadrijugi* i. quatuor ad unum jugum alligati. Ovid. Metam. II. 168.

Tritumque relinquunt
Quadrijugi spatium, nec, quo prius, ordine currunt.

3. *Scuta Indica.* Arrian. rer. Indic. p. m. 541. *In sinistra peltas ex crudo corio bubulo, angustiores, quam ii, qui eas gestant, longitudine propemodum æquales.*

4. *Candidi*, quod aut natura fuit ejusmodi, aut arte factum & politum. *Indicum* videtur appellari Jctis Digest. XXXIX. 4. 16. §. 7. *Species pertinentes ad vectigal, ebur, ferrum Indicum*, &c. *Sericum* Plin. XXXIV. 14. *Ex omnibus autem generibus palma ferico ferro est: Seres hoc cum vestibus suis, pellibusque mittunt.* Ctesias Ind. c. 4. *De ferro, quod in fundo hujus fontis exstat: ex quo duos gladios se habuisse dicit ipse Ctesias, unum a Rege, alterum a Regis matre Parysatide donatum. Id ferrum si in terram defigatur, nebulas & grandines, turbinesque avertere, & seipsum hæc vidisse, Rege bis periculum faciente, commemorat.* V. *Raderum.*

5. Tigres *Hyrcani & Indi ferunt animal velocitatis tremendæ, & maxime cognitæ, dum capitur.* Plin. VIII. 18. *Megasthenes auctor est, tigres apud Prasios gigni magnitudine duplos fere ad leonem, adeo valentes, ut unus ex mansuetis a quatuor hominibus ductus, si mulum posteriore pede apprehenderit, ad se trahat.* Strab. XV. 440. *Quod bestiarum genus insignes maculis notæ, & pernicitas memorabile*

manſuetudinem domitum : lacertarum [6] quoque in-
3 gentium pelles , & dorſa [7] teſtudinum. Cratero deinde imperat Rex , *haud procul amne* [8] , *per quem erat ipſe navigaturus , copias duceret* : eos autem , qui comitari eum ſolebant , imponit in naves , & in fines
4 Mallorum ſecundo amne devehitur. Inde Sabracas [9] adiit , validam [10] Indiæ gentem , quæ populi , non Regum imperio [11] regebatur. ſexaginta millia peditum habebant , equitum ſex millia : has copias currus quingenti ſequebantur. tres duces ſpectatos
5 virtute bellica elegerant. At qui in agris erant proximi

reddiderunt. Fulvo nitent : hoc fulvum nigrantibus ſegmentis interundatum , varietate adprime decet. Solin. c. 17.

6. *Lacertos* dicit Plin. VIII. 39. *Arabiæ eſſe cubitales. In India vero in Nyſa monte quatuor & viginti in longitudine pedum , colore fulvos , aut puniceos , aut cæruleos.* Aelian. de anim. XVI. 41. *In India lacertos maximos Polycletus ait , tum valde vario colore naſci : ut pellis floridis quibusdam picturis maxime diſtincta , & ad tactum mollis & tenera ſit.*

7. *Dorſa* i. teſtacea operimenta , quæ *putamina* Plin. IX. 11. *Teſtudinum putamina ſecare in laminas , & cortices* IX. 12. *Aquatilium alia teguntur cortice , ut teſtudines.* Illa *in India non minora eſſe , quam ſcapha juſtæ magnitudinis , & decem leguminum medimnos capere* narrat *Aelian. de anim.* XVI. 14. Imo *uniuscujusque ſuperficiem integrum tectum præſtare* , eo quod *ſingulæ ad quindecim cubitorum magnitudinem procedant , ut ſub eis non pauci habitare queant.* Idem XVI. 17. & *Plin.* IX. 19. *In illis* vero *magna ludentis Naturæ varietas , tot colorum differentiæ , tot figuræ , planis & concavis , longis , lunatis , in orbem circumactis , dimidio orbe cæſis , in dorſum elatis , levibus , rugatis , denticulatis , ſtriatis , vertice muricatim intorto , margine in mucronem emiſſo , foris effuſo , intus replicato : jam diſtinctione virgulata , crinita , criſpa , cuniculatim , imbricatim undata , cancellatim reticulata , in obliquum , in rectum expanſa , prædenſata , porrecta , ſinuata brevi nodo ligatis , toto latere connexis , ad plauſum apertis , ad buccinam recurvis.* V. *Plin.* IX. 33.

8. *Amne* Indo. Arrian. VI. 407. *Deinde Cratero cum magna exercitus parte , & elephantis ad ſiniſtram Indi fluminis ripam traducto* , &c.

9. *Sabracas* , quos *Sambeſtas* Diod. XVII. 102. vocat.

10. Validam , *cum numero , tum virtute hominum nulli Indicarum gentium poſtferendam* Diodorus.

11. *Populi , non Regum imperio* i. democratia , non monarchia ,

ximi flumini (ntes autem vicos ; maxime in
ripa habebant) dere totum amnem , qua pro-
ſpici poterat , n conſtratum , & tot millium
arma fulgentia ; nova facie [12] , Deorum exer-
citum , & alium rum patrem , celebre in illis
gentibus nomen , adventare credebant. Hinc mi- 6
litum clamor , hinc remorum pulſus , variæque
nautarum voces hortantium [13] , pavidas aures impleverant. Ergo univerſi ad eos , qui in armis e- 7
rant , currunt , *furere* clamitantes , *cum Diis prælium inituros* [14] . *navigia non poſſe numerari , quæ invictos veherent.* tantumque in exercitum ſuorum intulere terroris , ut legatos [15] mitterent gentem dedituros. His in fidem acceptis , ad alias deinde gentes [16] quar- 8
to die pervenit. Nihilo plus animi [17] fuit , quam cæteris fuerat. itaque oppido ibi condito , quod *Alexandriam* [18] adpellari jufſerat , fines eorum , qui *Muſicani*

chia. V. *Freinshemii Indicem.*

12. *Territi nova facie* , nova , & inuſitata acceſſus facie , Diodorus , forte velorum verſicolorium quoque. Plin. XIX. 1. *Tentatum eſt tingi linum quoque , & veſtium inſaniam accipere in Alexandri Magni primum claſſibus , Indo amne navigantis , quum duces ejus ac præfecti in certamine quodam variaſſent inſignia navium , ſtupueruntque littora ſtatu verſicoloria implente.* V. *Freinshemium.*

13. *Nautarum hortantium.* In navi enim , quæ remis agebatur , loco omnibus remigibus conſpecto ad malum ſedebat *hortator* , ut vocatur Plaut. Merc. IV. 2. 5. Hic ne remiges inæquali motu turbarent remigium , omnibus conandi aut ſuſtinendi ſignum dabat Id ſignum aut dabatur voce , & dicebatur *celeuſma* Mart. III. 67. 4. Serv. Aen. V. 177. vel malleo , vel pertica pulſa in aliquod corpus reſonans , & fragorem edens : *portiſculum* nominat Plaut. Aſin. III. 1-15. V. *Gron. Obſ.* IV. 26. *Scheff. Mil. Nav.* IV. 7. *Blanck. in Arrian.* VI. 383.

14. *Furere cum Diis prælium inituros.* Paterc. II. 107. 2. *Noſtra quidem furit juventus , quæ cum veſtrum Numen abſentium colat , præſentium potius arma metuit , quam ſequitur fidem.*

15. Legatos , *quinquaginta ex præcipua nobilitate.* Diodorus.

16. Ad *alias gentes , Sodras & Maſſanos.* Diodor. XVII. 102. *Oſſadios & Sogdos* Arrian. VI. 406. 407.

17. *Animi* i. roboris , audaciæ. Flor. IV. 7. 14. *Brutus quum in Caſſio etiam ſuum animum perdidiſſet.* Noſter IX. 10. 27.

18. *Alexandriam.* Diodor. XVII. 102. *Quibus in locis juxta flumen oppidum condidit Alexandriam ,*

9 *Musicani* [19] adpellantur, intravit. Hic de Teriolte [20] satrape, quem Paropamisadis præfecerat, iisdem arguentibus, cognovit: multaque avare ac super-
10 be fecisse convictum interfici jussit [21]. Oxathres [22] prætor Bactrianorum, non absolutus [23] modo, sed etiam jure amplioris imperii [24] donatus est. Finibus Musicanis deinde in ditionem redactis, urbi eo-
11 rum præsidium imposuit [25]. Inde Præstos [26], & ipsam Indiæ gentem, perventum est. Oxycanus [27] Rex erat, qui se munitæ urbi [28] cum magna manu popularium incluserat. Hanc Alexander tertio die,
12 quam cœperat obsidere, expugnavit. Et Oxycanus, quum in arcem confugisset, legatos de conditione deditionis misit ad Regem: sed ante, quam adirent eum, duæ turres cum ingenti fragore prociderant, per quarum ruinas Macedones evasere in arcem; qua capta Oxycanus cum paucis repugnans
13 occiditur. Diruta igitur arce, & omnibus captivis venumdatis, Sabi [29] Regis fines ingressus est; multisque

& mille, qui hoc incolerent, delegit.

19. Musicani *terra est Indiæ australissima.* Strab. XV. 426.

20. *Terioltes* Arrian. VI. 406. *Tiryestes.*

21. *Interfici jussit*, sed dicitur tantum *submotus* Arriano.

22. *Oxathres*, Arriano *Roxanes Alexandri uxoris pater.* Noster X. 3. 11.

23. *Absolutus* i. liberatus a crimine forte defectionis, quam in Bactris accidisse, & in cujus societatem barbaros a Græcis esse impulsos docuit nos Noster IX. 7. 2.

24. *Amplioris imperii*, quia illi & *Parapamisadarum satrapatum dedit* Alexander.

25. Præsidium imposuit *arce in urbe exstructa, quod peridoneus is locus videretur, ad finitimas gentes in fide, atque officio continendas.* V. *Arrian.* VI. 408.

26. *Præstos*, de quibus nulla apud alios, quod sciam, mentio. Quæ Ortelius in tabulis, & thesauro adfert, tantum ex Curtio petita sunt. V. *Raderum.*

27. *Oxycanus* etiam *Arriano*, sed *Porticanus* dicitur *Siculo* & *Strab.* XV. 437.

28. Munitæ urbi, *duas maximas urbes, quæ Oxycano parebant, primo impetu cepisse, inque altera* illarum *Oxycanum* fuisse dicunt *Siculus* & *Arrianus.*

29. *Sabi*, quem *Ambiram* Oros. III. 19. *Ambigerum* Justin. XII. 10. 2. *Sabam* Plutarch. Alex. f. 255. *Sambum* Arrian. VI. 409. & Diod. XVII. 102. vocant. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

30. *Ur-*

tisque oppidis in fidem acceptis, validissimam gentis urbem [30] cuniculo cepit [31]. Barbaris simile mon- 14
stri [32] visum est, rudibus militarium operum; quippe in media ferme urbe e terra exsistebant [33], nullo suffossi specus ante vestigio facto [34]. *Octoginta millia* 15
Indorum in eâ regione cæsa Clitarchus est auctor, *multosque captivos sub corona venisse* [35]. Rursus Musicani 16
defecerunt, ad quos opprimendos missus est Pithon [36], qui captum principem gentis [37], eumdemque defectionis auctorem, adduxit ad Regem: quo Alexander in crucem sublato [38], rursus amnem, in quo

30. *Urbem*, cui *Sindomana nomen* fuisse dicit *Arrianus.*

31. *Cuniculo cepisse* dicit Curtius; sed Arrianus tradit *portas urbis ei apertas fuisse, & qui Sambo familiares ac domestici erant, cum numerata pecunia, & elephantis occurrisse.* V. IV. 6. 8.

32. *Monstri* V. IX. 9. 10. §. 17.

33. *In media urbe e terra exsistebant.* Quintil. Declam. 255. *Cuniculos fodere, & per occultos specus ingenti labore exhaustis terris, in mediam subito emergere civitatem.* Veget. II. 11. *Ut etiam cunicularios haberent, qui ad morem Bessorum, ducto sub terris cuniculo, murisque intra fundamenta perfossis, improvisi emergerent ad urbes hostium capiendas.* Claudian. de rapt. Proserp. II. 163.

Ac velut occultus securum prodit in hostem
Miles, & effossi subter fundamina campi
Transsilit inclusos arcano limite muros,
Turbaque deceptas victrix erumpit in arces,
Terrigenas imitata viros.

V. *Freinshemium.*

34. *Nullo ante vestigio facto.* Ita fere Flor. II. 15. 14. *Inde quasi enata subito classis erupit.*

35. *Sub corona venisse* quid fuerit, docet Gell. N. A. VII. 4. *Antiquitus jure belli capta mancipia coronis induta veniebant, & idcirco dicebantur sub corona venire, eratque corona signum captivorum venalium. Est autem alia hujus rationis opinio, cur dici solitum sit captivos, sub corona venumdari, quod milites, custodiæ causa, captivorum venalium greges circumstarent: eaque circumstatio militum corona appellata sit. Sed id magis verum esse, quod supra dixi, Cato quoque in libro, quem composuit de re militari, docet. Verba sunt hæc Catonis: Ut populus sua opera potius ob rem bene gestam coronatus supplicatum eat, quam re male gesta coronatus veniat.*

36. Pithone *Agenoris filio Satrapa, cum idoneo exercitu in eum misso, ipse urbes Musicano subditas adortus*, &c. V. *Arrian.* VI. 410.

37. *Principem gentis*, Musicanum. Arrian. VI. 410. *His gestis, ad castra & classem rediit, quo Musicanus a Pithone captus adducitur.*

17 quo *classem exspectare se* jusserat, repetit. Quarto deinde die secundo amne pervenit ad oppidum [39], qua iter in regnum erat Sabi. Nuper se ille dediderat [40], sed oppidani detrectabant imperium, & clau-
18 serant portas. Quorum paucitate contempta Rex, *quingentos Agrianos mœnia subire* jusserat, *& sensim recedentes elicere* [41] *extra muros hostem, sequuturum pro-*
19 *fecto, si fugere eos crederet.* Agriani, sicut imperatum erat, lacessito hoste subito terga vertunt; quos barbari effuse sequentes in alios, inter quos ipse Rex erat, incidunt. Renovato ergo prælio ex tribus millibus barbarorum quingenti cæsi sunt, mille ca-
20 pti, cæteri mœnibus urbis inclusi. Sed non ut prima specie læta victoria; ita eventu quoque fuit: quippe barbari veneno [42] tinxerant gladios. itaque saucii subinde exspirabant; nec causa tam strenuæ mortis excogitari poterat a medicis, quum etiam leves

38. *In crucem sublato; in crucem* enim peregrinos tollere solitos Macedones fuisse docent exempla *Brachmanorum, quotquot Musicanum ad defectionem instigarant* apud Arrian VI. p. m. 410. *Oxinis, quod templa, & sepulcra regia spoliasset, multosque Persarum injuste peremisset* apud eundem ib. p. m. 439. *Bessi* Nostr. VII. 5. 40. *Arimazis, ejusque propinquorum* &c. VII. 11. 28. *Tyriorum* IV. 4. 17.

39. *Oppidum.* Diodor. XVII. 103. *Inter Brachmanum urbes postrema erat Harmatelia*, &c.

40. *Nuper se ille dediderat*, & illum montanis Indis præfecerat Alexander, sed vel Musicani dimissi, cum quo graves inimicitas gerebat, metu, vel a gymnosophistis ad defectionem solicitatus, in ulteriores Indi fluvii partes cum triginta elephantis aufugerat. V. *Arrian.* VI. 409. *Plutarch. Alex. f.* 255. *Diodor.* XVII. 102.

41. *Elicere* i. evocare. Plaut. Bacch. III. 1. 17.

Ut eum ex lutulento cœno hinc eliciat foras.

42. *Veneno*, quod *e serpentibus quibusdam venatione captis erat confectum. Hos necatos Soli exponebant, ibi cum resoluta fervore æstus caro liquesceret, sudor quidam exstillabat: & cum liquore illo venenum bestiarum simul excernebatur. Unde evenit, ut saucii corpus illico stupor invaderet, quem breve cruciatus acerrimi insequerentur, convulsoque & tremor omnia membra corriperet: cutis præterea frigore inhorrens livesceret, bilisque per vomitum eliceretur. Quid? quod nigra ex vulnere spuma profluente sanies oriebatur, quæ celeriter præcipuas corporis partes invadens miserabile mortis genus efficiebat.*

ves plagæ [43] insanabiles essent. Barbari autem spe- 21
raverant incautum & temerarium Regem excipi posse. & forte inter promptissimos dimicans intactus evaserat. Præcipue Ptolemæus lævo humero, le- 22
viter quidem saucius, sed majore periculo, quam vulnere, adfectus Regis solicitudinem in se converterat [44]. Sanguine conjunctus erat, & quidam Philippo genitum [45] esse credebant; certe pellice ejus ortum constabat. Idem corporis custos, promptis- 23
simusque bellator; & pacis artibus, quam militiæ, major & clarior, modico civilique cultu, liberalis inprimis, adituque facilis [46], nihil ex fastu [47] regio adsumpserat. Ob hæc Regi, an popularibus carior 24
esset, dubitari poterat: tum certe primum expertus suorum animos, adeo ut fortunam, in quam postea adscendit; in illo periculo Macedones ominati [48] esse videantur. quippe non levior illis Ptole- 25
mæi fuit cura, quam Regis: qui & prælio & solicitudine fatigatus cum Ptolemæo adsideret, *lectum, in quo ipse adquiesceret*, jussit *inferri*. In quem ut se 26
re-

ciebat. E quo consecutum, ut pari modo, & qui magnas accepissent plagas, & quibus vix leviter stricta esset cutis, asficerentur. V. *Diodor.* XVII. 103.

43. *Plagæ* i. vulnera. Non. IV. 361. *Plagæ, vulnera. Virg.* XII. 299.

plagamque ferenti
Occupat os flammis.
Georg. III. 225.
Multa gemens, ignominiam,
plagasque superbi
Victoris.

44. *Regis solicitudinem in se converterat* i. effecerat, ut Rex de illo esset solicitus. V. III. 11. 24. §. 99.

45. *Philippo genitum* dicit Pausan. Attic. I. *Ptolemæum quidem Macedones re Philippi Amyntæ filii, verbo Lagi filium fuisse existimant. Ejus enim matrem* Arsinoen *uterum ferentem a Philippo, Lago uxorem datam ferunt.* Contra *ex gregario milite virtutis causa provectum* ab Alexandro dicit *Justin.* XIII. 4. 11. V. *Raderum* & *Freinshemium.*

46. *Aditu facilis* i. qui se adituros, quum potest, non prohibet. Cic. pro Manil. *faciles aditus* hoc dicit sensu: *Facilis ad eum privatorum, liberæ querimoniæ de aliorum injuriis esse dicuntur.*

47. *Fastu* i. superbia, arrogantia. Tacit. Ann. IV. 74. 4. *Juxta gratiam, aut fastus janitorum perpetiebantur.*

48. *Ominati* i. augurati, *geprophetaert*, Plin. Epist. IV. 15.

recepit [49], protius altior insequutus est somnus. Ex quo excitatus, *per quietem* [50] *vidisse se* exponit *speciem draconis* [51] *oblatam herbam* [52] *ferentis ore, quam veneni*
27 *remedium esse monstrasset. colorem* [53] *quoque herbæ* referebat, *adgniturum, si quis reperisset*, adfirmans. inventamque deinde, quippe a multis erat requisita, vulneri imposuit [54]: protinusque dolore finito, intra
28 breve spatium cicatrix quoque obducta est. Barbaros ut prima spes fefellerat, se ipsos urbemque dediderunt. Hinc in proximam gentem Pathaliam [55] perventum est. Rex [56] erat Mœris, qui urbe deserta

Optamus enim tibi, ominamurque in proximum annum Consulatum. Noster IX. 9. 22.

49. *Se recepit* i. vit cubitum. *Lecto se recipere* Prop. II. 24. 31. *Nulla tamen lecto recipit se sola libenter.* *Recipere* significat reditum in locum tutum. Plaut. Mil. II. 3. 33. *Horsum ad stabulum junix se recipiat a pabulo.*

50. *Per quietem* ut Justin. XII. 10. 3. i. *in somnis*, ut Terent. Andr. II. 5. 19. *Si se illam in somnis, quam illum, amplecti maluit.* *secundum quietem* Cic. Divin. II. *Tum secundum quietem visus ei dicitur draco. In quiete* de Divin. I. *Ei visum est in quiete.*

51. Draconis *ejus, quem mater Olympias aliebat.* V. *Cicer. de Divin.* II. Quendam potius herbariæ rei peritum Regi indicasse herbam vere judicat Strabo XV. 474. *Quumque Ptolemæus sauciis periclitaretur, ferunt quendam Alexandro in somno adstitisse, atque ei radicem cum ramo ostendisse*, &c. *Verisimile profecto est, aliquem eam Regi indicasse: sed adulationis gratia fabula adjuncta est.*

52. *Herbam* dicunt *Diodor.* XVII. 103. *Justin.* XII. 10. 3. *Oros.* III. 19. sed *radiculam* fuisse vult *Cicero.*

53. *Colorem* non tantum, sed etiam *ejus naturam, & vim docere, locum etiam, ubi nasceretur, ostendere visus est.* V. *Siculum* & *Ciceronem.*

54. *Vulneri imposuit.* Diodorus. *Excitatus ergo Alexander investigatam herbam contrivit, & corpori Ptolemæi per cataplasma applicata, & potione ex illa exhibita, sanitati ægrotum restituit.*

55. *Pathaliam*, quam *Pattalenam* Strab. XV. 437. vocat, illamque *per Indum in duos alveos divisum* ait factam, & sic *Indus regionem in literæ Δ figuram secat, majoremque, quam est Ægyptium delta, efficit, quod Indorum lingua Pattala vocatur*, ut Arrian. V. 319. VI. 410. rer. Indic. p. m. 511. *Patales* dicitur Plin. II. 73. *In eadem insula Patales celeberrimo portu, Sol dexter oritur, umbræ in meridiem cadunt.* Nunc *regnum Cambajæ* Maffejo

serta in montes profugerat [57]. Itaque Alexander 29
oppido potitur [58], agrosque populatur. Magnæ inde prædæ actæ [59] sunt pecorum armentorumque, magna vis reperta frumenti. Ducibus deinde sumptis [60] amnis peritis, defluxit ad insulam medio ferme alveo enatam [61]. 30

CAP.

Maffejo & Dalechampio. V. *Raderum* & ex illo in Indice *Freinshemium.*

56. *Rex.* Arrian. VI. 410. *Eodem tempore ad eum venit Pattalorum regulus, se suasque ditiones Alexandri fidei committens. Atque hunc quidem imperio suo restitutum, omnia, quæ ad excipiendum excercitum necessaria essent, parare jussit.*

57. *Profugerat.* Arrian. VI. 412. *Quumque jam triduo navigasset, nuntiatum est ei Pattalorum regulum, magna Pattalensium manu coacta, urbe destituta aufugisse.*

58. *Oppido potitur*, & *Hephæstionem in illa arcem ædificare jubet.* Arrian. VI. 412.

59. *Actæ* i. *factæ, captæ, partæ*, ut sæpius *Cicero.* Noster IX. 10. 7.

60. *Ducibus sumptis* n. ex ejus loci incolis. Arrian. VI. 413. negat ullos duces principio habuisse. *Cæterum quum ipse neminem navigationis ducem haberet, (Indi enim, qui ea loca habitabant, profugerant)* &c. V. *Raderum.*

61. *Enatam* i. existentem. *Emersisse insulam* dicit Justin. XXX. 4. 2. *Repente ex profundo cum calidis aquis insula emersit.* Proprie *enasci* est ex alio nasci. Justin. I. 4. 2. *Hic per somnum vidit ex naturalibus filiæ vitem enatam.*

CAP. IX.

ARGUMENTUM.

In Oceanum descendit, navibus æstu destitutis ultimum periculum adit, iisque aqua leni tractu redeunte rursus levatis voti sui compos fit Alexander.

1 IBi diutius subsistere coactus, quia duces socordius adservati profugerant, misit, qui conquirerent alios; nec repertis, pervicax[1] cupido incessit visendi Oceanum, adeundique terminos mundi, sine regionis peritis, flumini ignoto caput suum, totque fortissimorum virorum salutem permittere. 2 Navigabant ergo omnium, per quæ ferebantur, ignari. quantum inde abesset mare; quæ gentes colerent; quam placidum amnis os, quam patiens longarum navium esset, anceps & cœca æstimatio augurabatur. Unum erat temeritatis solatium perpe- 3 tua felicitas. Jam quadringenta[2] stadia processerant, quum gubernatores, *adgnoscere ipsos auram maris* 3, *& haud procul videri sibi Oceanum abesse*, indicant 4 Regi. Lætus ille hortari nauticos[4] cœpit, *incumberent remis* 5. *adesse finem laboris omnibus votis expetitum. Jam*

PErvicax V. x. 3. 6. §. 5.

2. cccc. *stadia* i. duodecim milliaria Germanica, & amplius semis. Infr. *n.* 27. V. *Raderum.*

3. *Agnoscere auram maris*, quia cruda, aspera, incocta vento præsertim flante, & æstum maris impellente, vel ab illo impulso: sicut sentiunt ii, qui a noto, austro, & meridie arcticas regiones nive, & glacie horridas petunt. V. *Raderum.*

4. *Nauticos* i. nautas. Plin. IX. 31. *Quod ubi videre nautici, statim pluribus ancoris navigia infrenant.* Liv. XXXIX. 26. *Quos portus mercatores aut nautici petant.* Noster n. 7. & 26. Hujus vocis usum ex *Apulejo*, *Ammiano*, *Isidoro*, *Isiis ad Veget.* IV. 43. adstruit *Stewechius.*

5. *Incumberent remis.* Ita & Virg. Aen. x. 294.

Nunc, o lectæ manus, validis incumbite remis.

met maght aan de riemen vallen, qui

Jam nihil gloriæ deesse; nihil obstare virtuti: sine ullo Martis 6 *discrimine, sine sanguine orbem terræ ab illis capi. Ne Naturam quidem longius posse procedere* 7. *brevi incognita, nisi immortalibus, esse visuros.* Paucos tamen 5 navigio emisit in ripam[8], qui agrestes vagos exciperent; e quibus certiora nosci posse sperabat. illi scrutati omnia tuguria, tandem latentes reperere. Qui 6 interrogati, *quam procul abesset mare?* responderunt, *nullum ipsos mare ne fama quidem accepisse: caterum tertio die perveniri posse ad aquam amaram, quæ corrumperet dulcem.* Intellectum est mare destinari[9] ab ignaris naturæ ejus. Itaque ingenti alacritate nautici 7 remigant, & proximo quoque die, quo propius spes admovebatur, crescebat ardor animorum. tertio jam die mixtum flumini subibat mare, leni adhuc æstu confundente dispares[10] undas. Tum aliam 8 insulam[11] medio amni sitam evecti paulo lentius, quia

qui & *insurgere* dicit III. 560. v. 189. *Incumbunt* vero remiges *remis* pectore. Unde ubi *remorum*, ibi & pectoris mentio. Unde Ovid. Metam. XI. 462.

reducunt
Ordinibus geminis ad fortia pectora remos.

& Val. Flacc. Argon. III. 472.

Inde alii increpitant, atque æquora pectore tollunt.

V. *Lacerd. in Virg.* x. 294. *Vall. Eleg.* III. 44.

6. *Martis* i. belli, qui ejus auctor. Cic. pro Marc. *Quos amisimus cives, eos Martis vis percutit.*

7. *Ne naturam quidem longius posse procedere.* Tacit. Agric. XXXIII. 12. *In ipso terrarum, ac Naturæ fine.* Ad quæ Virdungus: Ridiculum; quasi illuc usque tantum natura: sed hæ sunt veterum hallucinationes, nescientes terram esse conicam

in orbem

Undique surgentem, pariter pariterque cadentem.

Leges, si lubet, multa hujusmodi ineptiarum, & anilium delirationum apud Senec. Suas. I. Ipse etiam Alexander hic χρονιων δεῖσι.

8. *Paucos navigio emisit* &c. Arrian. VI. 413. *Nonnullis, qui inter levis armaturæ milites expeditissimi essent, in ulteriorem ripam emissis, Indos aliquot cepit, quibus deinceps in eo flumine navigationis ducibus est usus.*

9. *Destinari* i. intelligi, designari, ut VI. 9. 7. IX. 7. 25.

10. *Dispares* i. falsas & dulces. V. *Raderum.*

11. *Aliam insulam*, quam *Cillutam* nominare videtur Arrian. VI. 414. *His omnibus pro eo, ac tempus ferebat, reparatis, Alexander duabus actuariis navibus secundo flumine præmittit*,

quia curſus[12] æſtu reverberabatur, adplicant claſſem: & ad commeatus petendos discurrunt, ſecuri caſus ejus; qui ſupervenit ignaris. Tertia ferme 9 hora[13] erat, quum ſtata vice Oceanus exæſtuans[14] invehi cœpit, & retro flumen urgere. quod primo coercitum, deinde vehementius pulſum, majore, impetu adverſum[15] agebatur, quam torrentia prę- 10 cipiti alveo incurrunt. Ignota vulgo freti[16] natura erat[17], monſtraque[18] & iræ Deum indicia cernere videbantur. Idemtidem intumeſcere mare, & in campos paulo ante ſiccos deſcendere ſuperfuſum. Jam-

tit, qui inſulam explorent, in quam indigenæ ajebant ipſi deſcendendum eſſe, ad Oceanum naviganti. Eam inſulam Cillutam vocabant. Qui poſtquam renuntiaverunt ipſam inſulam magnam eſſe, portusque commodos & aquam habere, reliquam claſſem eo agi jubit. Sylluſtrin vero & *Pſyulcyn* Plutarch. Alex. f. 255.

12. *Curſus* fluminis, quod *retro urſiſſe Oceanus* dicitur *n.* 9. Illa notione apud Virg. Ecl. VIII. 4.

Suos requierunt flumina curſus. V. *Freinshemium.*

13. *Tertia hora*, ante meridiem, poſt Solis ortum, quæ apud nos eſt nona ante meridiana. V. *Raderum.*

14. *Exæſtuant.* In littore Cambajæ, quod V. IX. 8. 28. §. 54. inquiunt *Conimbricenſes*, in *meteor. tract.* 8. c. 4. quæ eſt in faucibus Indi, mare binis horis triginta circiter leucas acceſſu obtegit: binis, totidem receſſu detegit. Itaque tanta rapiditate agitur, ut homines ingruentem e pelago undam vix curſu evadant. Ne vero incautos æſtus arripiat, cymbali ſonitu admonentur. Nec naves ibi poſſent commorari, niſi haberent lacunas ad eum uſum defoſſas, in quibus mari abeunte conſiſtunt. *Æſtus* rationes Lunæ impreſſionibus adſignant *Ariſtot. Probl. ſect.* 23. *meteor.* II. 1. *Ptolom.* II. 12. *Plutarchus de placitis Philoſophorum. Sen. N. Q.* III. 28. *Plin.* II. 97. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

15. *Adverſum* i. retrorſum actum, contra decurſum aquæ, ut IX. 10. 1. Unde *adverſo amne ſubire*, tegens ſtroom op. X. 1. 16. V. *Freinshemii Indicem.*

16. *Freti* i. maris, Quod quid proprie V. IV. 1. 7. §. 5.

17. *Ignota natura vulgo erat*, quod de ſuis fatetur Alexander apud Arrian. I. 54. Parmenionem enim, qui naumachiam ſuaſerat, refellit, dum dicit: *Parmenionem opinione ſua falli, neque recte augurium interpretari. Parum enim prudenter facturum ſe, ſi cum tam pauris navibus adverſus multo plures pugnet, cumque parum exercitato milite in re navali, adverſus exercitatiſſimos Cyprios ac Phœnices eat:* & illorum trepidatio in periculis, mari ſi quæ

Jamque levatis navigiis, & tota claſſe diſperſa, qui 11
expoſiti erant, undique ad naves trepidi & improviſo malo adtoniti recurrunt. Sed in tumultu feſti- 12
natio quoque tarda eſt[19]. hi contis[20] navigia adpellebant; hi, dum remos aptari[21] prohibebant, conſederant[22]. quidam enavigare[23] properantes, ſed 13
non exſpectatis, qui ſimul eſſe debebant, clauda[24] & inhabilia navigia languide moliebantur, aliæ navium inconſulte ruentes non receperant; pariterque & multitudo, & paucitas[25] feſtinantes morabatur. Clamor

quæ imminere viderentur, quam denarrat Noſter *n.* 10-22. ſatis docet.

18. *Monſtrum* eſt, quodcunque eſt contra naturam, ſive in quo rectus ordo naturæ vertitur. Tale eſt Minotaurus. V. *Frontonem & Donat. in Eunuch.* IV. 3. 14.

19. *Feſtinatio tarda eſt.* Ita Liv. XXII. 39. *Feſtinatio improvida eſt & cæca.*

20. *Contis* i. perticis longioribus, quibus altitudo aquæ exploratur, & aguntur naves. Virg. Æn. VI. 302.

Ipſe ratem conto ſubigit, velisque miniſtrat.

V. 206.

Concuſſæ cautes, & acuto in murice remi
Obnixi crepuere, illiſaque prora pependit.
Conſurgunt nautæ, & magno clamore morantur
Ferratasque ſudes, & acuta cuſpide contos
Expediunt.

Donatus: *Contus eſt pertica oblonga, in capite ferrum habens, qua nautæ ad exploranda loca navibus opportuna utuntur.* V. *Scheff. Mil. Nav.* II. 5.

21. *Remos aptari. Remi* pertiæ ſunt longiores, in latitudinem quandam deſinentes, quibus navis vel impeditur, vel ſtabilitur. Poetæ *tonſas* appellarunt, etiam *palmulas* dixere. Græci κώπας, ab auctoribus opinor. *Copas* enim eas inveniſſe ferunt. Alligabantur loris ad ſcalmos i. paxillos quoſdam, quos ſinguli habebant proprios. Vitruv. X. 8. *Etiam remi circa ſcalmos ſtrophis religati.* Curtio hæc res *aptare remos* dicitur. V. *Scheffer. Mil. Nav.* II. 5.

22. *Conſederant* i. locum, ubi *conſiderent*, quærebant. V. *Raderum.*

23. *Enavigando* i. *navigando* evadere. Plin. VI. 17. *Proditur Alexandrum Magnum nullo die minus, quam ſtadia* 10. *navigaſſe in Indo, nec potuiſſe ante menſes quinque enavigare.* Sic *enare* n. 18. *nando* evadere & *evehi* n. 8. & 27.

24. *Clauda* i. non omnibus partibus integra: deerant enim & multi remi, &, quinecceſſariis rebus naves inſtruerent, naucleri deſiderabantur. V. *Raderum.*

25. *Multitudo & paucitas* i. quia in quibusdam navibus erant nimis multi, in quibusdam nimis pauci. V. *Raderum.*

26. *Ten-*

14 Clamor hinc *exſpectare*, hinc *ire* jubentium, diſſo-
nęque voces nusquam idem ac unum tendentium [26],
non oculorum modo uſum, ſed etiam aurium abstu-
15 lerant. Ne in gubernatoribus quidem quidquam
opis erat, quorum nec exaudiri vox a tumultuanti-
bus poterat; nec imperium a territis incompoſitis-
16 que ſervari. Ergo conlidi [27] inter ſe naves, abster-
gerique [28] invicem remi, & alii aliorum navigia urge-
re cœperunt. Crederes, non unius exercitus claſſem
17 vehi, ſed duorum navale iniſſe certamen. Incutieban-
tur [29] puppibus proræ; premebantur a ſequenti-
bus, qui antecedentes turbaverant [30]: jurgantium
18 ira perveniebat etiam ad manus [31]. Jamque æſtus
circa flumen campos inundaverat, tumulis dumta-
xat eminentibus, velut inſulis parvis; in quos ple-
19 rique trepidi omiſſis navigiis enare cœperunt. Diſ-
perſa

26. *Tendentium* i. expoſcentium. V *Freinshemii Indicem.*

27. *Conlidi* i. ſimul percuti, *tegen malkanderen aanſlaan.* Colum. XII. 16. *Ne inter ſe pondere ſuo preſſæ conlidantur.* Noſter IV. 3. 17. Arrian. VI. 413. *Poſtridie enim quam ſolverant, orta tempeſtas, ventusque æſtui contrarius cavas undas ciebat, navesque inter ſe collidebat: adeo ut pleræque quaſſatæ, nonnullæ vero ex triginta remorum navibus prorſus diſſipatæ fuerint, ægreque ad ripam, priusquam a vorticibus plane abſorberentur, appulſæ ſint.*

28. *Abstergeri* i. abrumpi, frangi. Nautica & maritima eſt phraſis, qua *abstergere, detergere remos* non aliud eſt, quam transverſæ navis hoſtilis cum impetu & transcurſu remos perfringere, auferre, & velut puram ab iis reddere. Flor. II. 2. 8. *Longe illis nauticæ artes, detergere remos.* Cæſ Bell. Civ. I. 58. 1. *Pluribus navibus adoriri ſingulas, aut remos transcurrentes detergere, ſi poſſent, contendebant.* Liv. XXVIII. 30. *Unius prælata impetu, lateris alterius remos deterſit.* Eadem forma *detergere palmites* Colum. IV. 27. eſt ſupervacuos decerpere, & *detergere murorum pinnas* Liv. XXVIII. 5. V. *Lipſ. Elect.* II. 19. *Scheffer. Mil. Nav.* III. 6.

29. *Incutiebantur*, wierden tegen aangeſlingert.

30. *Premebantur a ſequentibus, qui antecedentes turbaverant.* Hisce ſimile eſt, quod narrat Livius XXVIII. 30. *Una natura freti, æſtusque totius certaminis potens, ſuas alienis navibus nequicquam remigio in contrarium tendentes invehebat, ut fugientem videres retro vertice intortam victricibus illatam: & ſequentem, ſi in contrarium tractum incidiſſet maris, fugientis modo*

ſperſa claſſis partim in prælta aqua ſtabat, qua ſub-
ſederant [32] valles; partim in vado hærebat, utcum-
que inæquale terræ faſtigium occupaverant undæ:
quum ſubito novus, & priſtino major terror incu-
titur. Reciprocare [33] cœpit mare magno tractu 20
aquis in ſuum fretum recurrentibus; reddebatque
terras paulo ante profundo ſalo merſas. Igitur deſti-
tuta navigia alia præcipitantur in proras [34]; alia in
latera procumbunt [35]. Strati erant campi ſarcinis,
armis, avulſarum [36] tabularum [37] remorumque fra-
gmentis. Miles nec egredi in terram, nec in naves 21
ſubſiſtere audebat; idemtidem præſentibus gravio-
ra, quæ ſequerentur, exſpectans. Vix, quæ per-
petiebantur, videre ipſos credebant, in ſicco [38] nau-
fragia, in amni mare. Nec finis malorum. quippe 22
æſtum paulo poſt mare relaturum, quo navigia ad-
levarentur, ignari, famem [39] & ultima [40] ſibimet
ominabantur. belluæ quoque fluctibus deſtitutæ
terri-

modo ſe avertentem.

31. *Ad manus* i. ad pugnam. Cic. Verr. VII. *Nonnunquam etiam res ad manus, atque ad pugnam veniebat.*

32. *Subſederant* i. ſe ſubmiſerant. V. v. 4. 6. §. 17.

33. *Reciprocare* i. refluere, ad littus ſuum redire. Flor. II. 8. 9. *Eubœam inſulam reciprocantibus aquis Euripus abſcidit.* Unde *reciprocus amnis.* Plin. X. 57. *Quod extremas fluminum aquas ſectetur, cavernasque ſibi faciat in terra, atque in his vivat, etiam reciprocis amnibus ſiccato littore.* & *naves reciprocari* dicuntur Liv. XXV. III. 30. *Quinqueremem ſatis credens deprehenſam rapido in freto in adverſum æſtum reciprocari non poſſe.*

34. *Præcipitantur in proras*, gaan over eynde ſtaan. *Everſa fluctibus* Noſter *n.* 24.

35. *In latera procumbunt*, gaan op de zijde liggen.

36. *Avulſarum* i. abruptarum. Plin. IX. 47. *Intellectum ineſſe iis apparet, quia ubi avulſorem ſenſere, contractæ multo difficilius abstrahuntur.*

37. *Tabularum* i. aſſerum, ex quibus naves fiunt, & in quas, mare dum magnum eſt, & turbidum, lacerantur. Cic. de Off. III. *Quid, ſi in una tabula ſint duo naufragi, æque ſapientes, ſibine uterque rapiat, an alter cedat alteri?*

38. *In ſicco* i. in terra, extra mare, in quo tamen, & non in terra naufragia fieri ſolent. Virg. Georg. I. 363.

Cumque marinæ
In ſicco ludunt fulicæ.

39. *Famem*, omnia enim circum

23 terribiles vagabantur[41]. Jamque nox adpetebat, & Regem quoque desperatio salutis ægritudine adfecerat. non tamen invictum animum curę obruunt, quin tota nocte præsideret in speculis, equitesque præmitteret ad os amnis, ut, quum mare rursus exæ-
24 stuare sensissent, procederent. *Navigia* quoque *lacerata reſici, & eversa fluctibus, erigi* jubet, *paratosque esse & intentos, quum rursus mare terras inundasset.*
25 Tota ea nocte inter vigilias adhortationesque[42] consumpta, celeriter & equites ingenti cursu refugere; & sequutus est æstus. qui primo aquis leni tractu subeuntibus cœpit levare navigia, mox totis campis
26 inundans etiam impulit classem. plaususque[43] militum nauticorumque insperatam salutem immodico celebrantium gaudio litoribus ripisque resonabat. *unde tantum rediſſet subito mare? quo pridie refugiſſet? quanam eſſet ejusdem elementi*[44] *natura, modo discors, modo imperio temporum obnoxia*, mirabundi[45] requi-
27 rebant. Rex quum ex eo, quod acciderat, conjectaret

cum loca, sterilibus obsita arenis, nihil alimentorum pollicebantur. V. *Raderum*.

40. *Ultima*, den ondergang. V. *Freinshemii Indicem*.

41. *Vagabantur* i. palpitabant in æstu jam tenui deficiente, hærebantque in vadis, vel frustra conabantur æstum sequi. V. *Raderum*.

42. *Inter vigilias & adhortationes* i. in vigiliis & adhortationibus, Terent. Eun. IV. 2. 1.

Dum rus eo, cœpi egomet mecum inter vias.

Noster VIII. 2. 6. Exempla plurima suppeditat *Vechner. Hellen.* II. 3.

43. *Plausus* n. manibus & pedibus factus. *Plausus* proprie est percussio. Plin. X. 21. *Galli diem venientem nuntiant cantu, ipsum vero cantum plausu laterum.* Inde *plaudere* dicuntur textores, cum instrumento ad eam rem facto licium, densius inculcant, & cum sonitu conlidunt. Virg. Cir. v. 179.

Non Libyco molles plaudunturpectine telæ.

Et hinc translatum omnem læti animi significationem indicat, & migravit quoque in theatrum, quo peractis fabulis spectatores dimittebantur, & illis dicebatur, *valete & plaudite.* Quintil. VI. 2. *Tunc est commovendum theatrum, quum ventum est ad ipsum illud, quo veteres comœdiæ, tragœdiæque clauduntur, Plaudite.*

44. *Elementi* i. aquę. V. *Sciopp. Infam. Fam. p.* 172.

45. *Mirabundi* i. admirantes. Liv. XXXVII. 10. *Quum, quonam modo*

jectaret post Solis ortum statum tempus esse; media nocte, ut æstum occuparet, cum paucis navigiis secundo amne defluxit. Evectusque os ejus quadringenta stadia processit in mare[46], tandem voti sui compos[47]: præsidibusque maris & locorum Diis sacrificio facto[48], ad classem rediit.

CAP.

modo ea fieri possent, mirabundus percunctaretur.

46. Processit in mare, *ut in Oceano, qui ultra Indos est, navigasse diceretur.* V. *Arrian.* VI. 415.

47. *Compos voti* est, qui obtinuit, quod volebat. Tib. I. 11. 12.

Atque alienis voti compos liba ipsa ferebat.

48. *Diis sacrificio facto.* Justin. XII. 10. 4. *Reversus in naves, Oceano libamenta dedit, prosperum in patriam reditum precatus.* Diod. XVII. 104. *Tunc cum familiaribus ad Oceanum profectus, duabus illic insulis repertis, magnifico Deos sacrificio veneratur; aureaque pocula numero haud pauca, nec pondere exigua, una cum libamentis in mare projecit: Tandem excitatis in Tethyos & Oceani honorem aris, expeditioni propositæ finem imposuisse ratus classe per amnem retro subvehitur.* Arrian. VI. 415. *Ibi tauros Neptuno cæsos in mare projecit, libationeque sacrificio superaddita, phialam auream, & crateras aureos gratias agens in undas immisit.*

CAP. X.

ARGUMENTUM.

Dum vernum tempus exspectat, urbes plerasque condit, naturam maris cognoscit, in Arabitarum, Gedrosiorum, Horitarum, & maritimorum Indorum, quos describit Auctor, regiones venit, exercitu, quem fames & pestilentia urserant, vindicato, Ozineque & Zariaspe oppressis, in Carmaniam procedit, Liberi Patris gloriam & famam æmulaturus, comessabundus & bacchabundus incedit, & satrapen Aspasten interfici jubet Alexander.

1 HInc adversum flumen subiit classis; & altero die adpulsa est haud procul lacu [1] salso, cujus ignota natura plerosque decepit, temere ingressos aquam. quippe scabies [2] corpora invasit, & contagium [3] morbi etiam in alios vulgatum est. o-
2 leum remedio fuit. Leonnato deinde præmisso, ut

Lacu, quem describit Arrian. VI. 416. *Quumque jam non procul a faucibus fluminis abesset, ad quendam magnum lacum pervenit, qui aut ab ipso flumine late diffuso efficitur, aut ab aquis ex circumvicinis locis influentibus, flumenque auctius, & marino sinui perquam simile reddentibus. Nam & pisces marini jam in eo conspiciebantur, majores, quam nostrum mare fert. Ad eam itaque lacus partem, quam duces navigationis monstrabant, appulsus, plerosque militum cum Leonnato ibi relinquit.*

2. *Scabies* est asperitas cutis cum pruritu atque squamatione. *Isidor.* IV. 8. Ita & Serv. Georg. I. 495. *Scabra rubigine, aspera: unde & scabies dicitur a corporis asperitate.* Unde & *turpis scabies* Virg. Georg. III. 444. quia, ut illic Servius, *asperum & turpe efficit corpus.* Causam *scabiei* hujus refert *Raderus*, quod aqua illa non fuerit marina, sed mixta, & in lacu stagnante semiputris.

3. *Contagium*, de besmettelijckheyd. *Contagium* morbus est, qui definiente Isid. IV. 6. *quem tetigerit, polluit*, & quo *contingit, ut una aliquo morbo moriente, omnes idem morbus corruptas interimat.* ut Serv. Ecl. I. 51.

4. *Puteos foderet.* Justin. XII. 10. 7. *Inde iter terrestre facturus, cum arida loca medii itineris dicerentur, puteos opportunis locis fieri præcipit, quibus ingenti dulci aqua inventa*, &c. Arrian. VI. 416. *Regiones, quam adnavigabat, ratione explorata, puteos complures effodi jubet, unde aqua classi suppetere posset.*

5. *Substitit* forte *ad Hyala oppidum insigne*, ad quod *per amnem retro cum subvectus* esset, *appulisse* dicit *Diod.* XVII. 104.

6. *Vernum tempus*, quia *id anni tempus erat ad navigandum ineptum. Etesiæ spirabant.* V. *Arrian.* VI. 417.

7. *Urbes*, & in his *Barcen* Justin. XII. 10. 6.

8. Nearchum *Androtimi filium constituit eis navarchum. Erat hic Nearchus Cres genere: habitabat autem Amphipoli, quæ ad Strymonem fluvium sita est.* Arrian. rer. Indic. p. m. 546. qui *Nearchum de Alexandro historiam memoriæ prodidisse* dicit

ut puteos foderet [4], qua terrestri itinere ducturus exercitum videbatur, quippe sicca erat regio; ipse cum copiis substitit [5], vernum tempus [6] exspectans. Interim & urbes [7] plerasque condidit. Nearcho [8] 3
atque Onesicrito [9] nauticæ rei peritis imperavit, *ut validissimas navium deducerent* [10] *in Oceanum, progressique, quoad tuto possent, naturam maris noscerent: vel eodem amne* [11], *vel Euphrate* [12] *subire eos posse, quum reverti ad se vellent.* Jamque mitigata hyeme, & navi- 4
bus, quæ inutiles videbantur, crematis, terra ducebat exercitum. Nonis castris in regionem Arabi- 5
tarum [13]; inde totidem diebus in Gedrosiorum [14] regio-

Exped. Alex. V. 321.

9. *Onesicritus* gubernator fuit navis regiæ. *Arrian. rer. Indic. p. m.* 450. de quo idem Exped. Alex. V. 381. *Onesicritum navis suæ gubernatorem constituit, qui quidem in ea historia, quam de Alexandro conscripsit, etiam hoc mentitur, quod se classis præfectum fuisse scribat, quum gubernator navis tantum esset. Astypalæum* nominat *Arrian. rer. Indic p. m.* 546.

10. *Deducerent* i. e littore ad navigandum traherent. Cæs. Bell. Gall. V. 2. 2. *Circiter* 100. *ejus generis, cujus supra demonstravimus, naves, & longas* XXIX *invenit constructas, neque multum abesse, quin paucis diebus deduci possit.* Hirt. Bell. Afric. LXII. 1. *Interim Varus classem, quam antea Uticæ hyemis gratia subduxerat, celeriter deducit.*

11. *Eodem amne*, Indo.

12. *Euphrate*, nam & in Oceanum se exonerat V. *Raderum.*

13. *Arabitarum*, quos *Arbies* Strab. XV. 469. Plin. VI. 23. *Abritas* Diodor. XVII. 104 vocant,

regionem perventum est. Liber hic populus concilio habito dedidit se; nec quidquam deditis, præter
6 commeatus, imperatum est. Quinto hinc die venit ad flumen, *Arabum* [15] incolæ adpellant. Regio deserta, & aquarum inops excipit [16]; quam emensus in
7 Horitas [17] transit. ibi majorem exercitus partem Hephæstioni tradidit; levem armaturam cum Ptolemæo Leonnatoque partitus est. Tria simul agmina populabantur Indos [18]; magnæque prædæ actæ sunt: maritimos Ptolemæus; cæteros ipse Rex, & ab alia parte Leonnatus urebant. In hac quoque regione urbem [19] condidit, deductique sunt in eam
8 Arachosii. Hinc pervenit ad maritimos Indos [20]. deser-

cant, sed cum Curtio Arrian. vi. 419. *Arabitas, quos liberos Arabium flumen accolentes, quum neque satis virium haberent, ut cum Alexandro confligerent, neque tamen sese subjicere ei vellent, simulatque eum cum exercitu adventare senserunt, in solitudines aufugisse* docet.

14. *Gedrosia*, inquit Marcianus Heracleotes Ponticus in suo periplo i. p. 54. *a septemtrione Drangiana & Arachosia circumscribitur, ab occasu usque ad mare Carmaniam habet, ab oriente parte Indiæ, quoad Indum flumen pertinet, usque ad Arachosiæ jam dictæ terminos definitur. A meridie Indico Oceano clauditur.* V. Raderum & ex illo *Freinshemium*. Pluribus illam describit *Arrian.* vi. 421.

15. *Arabum*, quem *Arbin* Strab. xv. 469. Plin. xi. 24. vii. 2. *Arobion* Arrian. rer. Indic. p. m. 551. appellant, qui, ut addit Arrianus, per Arabitarum regionem fluens, nomen illis indiderit.

16. *Excipit* i. sequitur. Flor. i. 3. 1. *Excipit Pompilium Numam Tullus Hostilius.* Noster ix. 2. 2. x. 9. 6: 10. 19.

17. *Horitas*, quos *Neoritas* Diod. xvii. 105. *Ab his Arbies Arbis flumen disterminat, & horum præternavigatio mille & octingentorum stadiorum est.* i. quinquaginta sex milliariorum Germanicorum cum quadrante. Strab. xx. 469. *Horum duces ad Alexandrum profecti, & se & gentem in ejus potestatem dederunt.* Arrian. vi. 421.

18. *Tria agmina populabantur Indos.* Idem refert Strab. xv. 471. *Copiis trifariam divisis, ipse cum exercitus parte, per Gedrosiam profectus est.*

19. *Urbem*, quam verisimile est fuisse *Alexandriam Arianæ*, cujus mentio apud Strab. xi. 129. *Ariæ longitudo est ad duo millia stadiorum, campi latitudo trecentorum. Urbes Artacana, Alexandria*, quæ fortasse est *Alexandria condita a Leonnato jussu Alexandri in finibus gentis Arianæ, portu salubri.* Plin. vi. 23.

20. *Maritimos Indos*, Ichthyophagos

desertam vastamque regionem late tenent, ac ne cum finitimis quidem ullo commercii jure miscentur. Ipsa solitudo natura quoque immitia effera- 9
vit [21] ingenia: prominent ungues nunquam recisi [22]; comæ hirsutæ & intonsæ [23] sunt. tuguria con- 10
chis [24], & cæteris purgamentis maris instruunt. ferarum pellibus tecti, piscibus Sole duratis [25], & majorum quoque belluarum, quas fluctus ejicit, carne vescuntur. Consumptis igitur alimentis Macedo- 11
nes primo inopiam, deinde ad ultimum famem sentire cœperunt, radices palmarum [26], namque sola ea arbor gignitur [27], ubique rimantes. Sed quum 12
hæc quoque alimenta defecerant, jumenta cædere adgressi,

phagos appellare videtur Arrian. rer. Indic. p. m. 559. *Infra Gedrosios loca maritima accolunt ii, quos Ichthyophagos vocant*, & p. 565. *longitudinem oræ* illorum dicit esse *stadiorum* x.M; *dictos vero a piscium esu.*

21. *Efferavit* i. feris similia fecit, feritatem induxit. Cic. N. D. i. *Equidem arbitror, multas esse gentes sic immanitate efferatas, ut apud eos nulla suspicio Deorum sit.* Noster viii. 2. 16.

22. *Ungues nunquam recisi.* Diodor. xvii. 105. *Qui istic habitant, ungues a primo ætatis exortu ad senectutem usque excrescere sinunt.* Arrian. rer. Indic. p. m. 557. *Erant unguibus quasi ferinis: siquidem unguibus loco ferri uti dicebantur, piscesque iis discindentes, ligna etiam molliora iis secabant.*

23. *Comæ hirsutæ & intonsæ. Erant*, inquit Arrianus, *tum reliquo corpore, tum etiam capite hirti. Alebant* enim *crines inter se conspirantes.* Diodorus.

24. *Conchis* i. testis durioribus *Concharum*, quæ significant id genus piscium omne, quod firmiorem habet testam. Ex illis tuguria instruxisse docent etiam Strab. xv. 470. *Domicilia ex ossibus cetorum, & ostreorum conchis magna ex parte faciunt. Nam trabium & fulcrorum usum costæ præstant, portas maxillæ*, & Diod. xvii. 105. *Parietum quidem structuram educunt, culmen vero e costis balænarum, unde octodecim cubitorum trabes adornantur, superimponunt: tegularum denique loco squamis balænarum tecta cooperiunt.*

25. *Piscibus Sole duratis.* Strabo: *Ex cetorum & ostreorum vertebris fiunt mortaria, in quibus pisces subiguntur, ad Solem assantur. Postea ex his panem conficiunt, frumenti paululum admiscentes.*

26. *Radices palmarum.* Arrian. vi. 424. *Indigenis etiam imperat, ut palmarum fructus ad mercatum adferant.* Strab. xv. 472. *Palmarum tamen & fructus, & cerebrum saluti fuit*, qui tamen p. 473. *crudas palmulas enecasse* dicit *multos*, quod & Plin. xiii. 4. te-

adgressi, ne equis [28] quidem abstinebant, & quum deessent, quæ sarcinas veherent, spolia de hostibus, propter quæ ultima Orientis peragraverant, cre-
13 mabant incendio. Famem [29] deinde pestilentia [30] sequuta est: quippe insalubrium ciborum novi succi, ad hoc itineris labor, & ægritudo animi, vulgaverant morbos; & nec manere sine clade, nec progredi poterant: manentes fames; progressos
14 acrior pestilentia urgebat. Ergo strati erant campi pene pluribus semivivis, quam cadaveribus. Ac ne levius quidem ægri sequi poterant [31]: quippe agmen raptim agebatur, tantum singulis ad spem salutis ipsos proficere credentibus, quantum itineris
15 festinando præriperent. Igitur, qui defecerant, notos ignotosque, *ut adlevarentur*, orabant. Sed nec jumenta [32] erant, quibus excipi possent [33]; & miles

4. testatur, scribens: *Alexandri milites palmis viridibus strangulati sunt.* V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

27. *Sola ea arbor gignitur.* Contrarium docet Arrian. VI. 421. *In Gedrosiorum solitudine tradit Aristobulus multas myrrhæ arbores nasci. Habere præterea eam magnam nardi odoratæ radicum copiam. Alia præterea ibi nasci arborum genera, quarum folia lauri foliis sint simillima.*

28. *Equos* mactasse Alexandri milites tradit quoque Arrian. VI. 426. *Multa etiam jumenta milites ipsi sua sponte interficiebant. Quum enim frumentum ipsos deficeret, concursu facto equos plerosque trucidantes, & mulorum carnibus vescentes,* &c.

29. *Famem pestilentia sequuta est,* ut apud Flor. III. 15. 17. *Quum ex mora obsidentem Regem fames, & ex fame pestilentia urgeret.* Just. XII. 13. 12. *Multorum deinde dierum inopia contraxerat & pestem, tantaque fœditas morientium fuit, ut viæ cadaveribus implerentur.* Liv. VI. 21. *Pestilentiam inopia frugum excepit.*

30. *Pestilentia* est morbus ille contagiosus, de quo proprie *pestilentia* dicitur. Liv. XXV. 26. *Accessit & pestilentia, commune malum.* Cic. Fam. XIV. 1. *De loco nunc quidem abiit pestilentia: sed quamdiu fuit, me non attigit.* Plin. II. 96. *Locris & Crotone pestilentiam nunquam fuisse annotatum est.*

31. *Ne levius quidem ægri sequi poterant.* Arrian. VI. 426. *Alii præ morbo, alii præ nimia defatigatione, æstu ac siti in itinere relicti erant: neque qui eos veherent, aut relictos curarent, ulli erant, quippe agmen raptim agebatur, & præ communis salutis studio, singulorum cura necessario negligebatur.*

32. *Nec jumenta erant, quibus excipi possent.* Arrian. VI. 426. *Jumque nec ægri, nec, qui præ defatigatione in via relicti erant, vehi amplius poterant, partim jumentorum inopia, partim quod currus confregissent.*

33. *Quibus excipi* i. in quæ recipi. V. *Freinshemii Indicem.*

34. *Misericordia in formidinem versa.* Ita Cæs. Bell. Gall. VII. 26. 4. *In summo periculo timor misericordiam non recipit.* V. *Raderum.*

35. *Sacra communia.* Ita Justin. V. 10. 3. *Admonet deinde cognationis, legum, sacrorum communium. Sacrorum societatem* vocat Plin. Paneg. V. *Freinshemii Indicem.*

36. *Dolore ac pudore anxius.* Nihil minus. *Non enim ignoravit itineris difficultatem, sed prosperitatem ambitione permotus, contendit per Gedrosiam cum exercitu proficisci, cum videlicet audisset, neminem adhuc ducem exercitum per ea loca salvum traduxisse, excepta Semiramide ex Indis fugiente: quam quidem indigenæ narrabant cum viginti solis ex toto exercitu evasisse: Cyrum vero Cambysis filium cum septem solis. Atque hæc quidem ei nuntiata, æmulationem quandam Cyri & Semiramidis in ejus animo excitasse.* V. *Strab.* XV. 414. *Arrian.* VI. 424.

37. *Finitimarum regionum.* Diod. XVII. 105. *Quapropter viros omnium expeditissimos in Parthiam, Drangianen, Ariam, cæterasque solitudini conterminas Regiones misit, cum mandatis, ut quam celerrime camelos dromadarios, & id genus jumenta portandis sarcinis adsueta, cibariis, aliisque ad usum commodis rebus, onusta ad Carmaniæ fines adducerent.*

38. *Necessitatis* i. inopiæ, indigentiæ. Tacit. Histor. IV. 22. 2. *Ita paucis diebus per licentiam absumpta sunt, quæ adversus necessitates in longum sufficissent.*

39. *Nec cessatum est ab his.* Diod. XVII. 105. *Hi mandatis ad provinciarum satrapas quam ocyssime perlatis, ut magna commeatuum vis ad definitum locum deportaretur, effecerunt.*

les vix arma portabat, imminentisque etiam ipsis facies mali ante oculos erat. Ergo sæpius revocati, ne respicere quidem suos sustinebant; misericordia in formidinem versa [34]. Illi relicti *Deos testes, sacra* 16
communia [35], *Regisque* implorabant *opem*: quumque frustra surdas aures fatigarent, in rabiem desperatione versi, *parem suo exitum, similesque ipsis amicos & contubernales* precabantur. Rex dolore ac pudore 17
anxius [36], quia causa tantæ cladis ipse esset; ad Phrataphernen Parthorum satrapen misit, qui juberet *camelis cocta cibaria adferre:* alios quoque finitimarum regionum [37] præfectos certiores necessitatis [38] suæ fecit. Nec cessatum est ab his [39]. Itaque fame dum- 18
taxat

taxat vindicatus exercitus, tandem in Gedrosiæ fines perducitur. Omnium rerum sola fertilis[40] regio est, in qua stativa habuit, ut vexatos milites
19 quiete firmaret. Hic Leonnati literas accipit, *Conflixisse*[41] *ipsum cum octo millibus peditum & quingentis equitibus Horitarum, prospero eventu*[42]. A Cratero quoque nuncius venit, *Oxinem*[43] *& Zariaspem*[44] *nobiles Persas, defectionem molientes, oppressos a se, in vin-*
20 *culis esse*. Præposito igitur regioni Sibyrtio[45] (namque Menon[46] præfectus ejus nuper interierat morbo)

40. *Sola fertilis.* Non admodum fertilem esse dicit Strab. xv. 470. *Ultra hæc est Gedrosia, minus quam India exasta, quam reliqua Asia magis. Ea fructuum & aquarum inopia laborat, nisi æstate, nec multo melior est, quam regio Ichthyophagorum*: & *maxima ex parte desertam* esse dicit Arrian. vi. 421.

41. *Conflixisse* i. prælium commisisse. Nep. Eum. viii. 1. *Hic in Paræacis cum Antigono conflixit.*

42. *Trospero eventu*, quem exponit Arrian. vii. 449. *Corona donavit Leonnatum, qui etiam eum propugnarat, & ob pericula apud Indos adita, & victoriam apud Oros partam, quodque tum copiis suis in aciem progressus, Oritarum iisque finitimorum populorum motus, defectionemque compescuisset, & prælio superasset, multaque alia apud Oros præclare gessisset.* Rer. Indic. p. m. 555. *Hoc in loco Leonnatus, cui Oritarum res Alexander commiserat, magno prælio Oritas vicit, & quotquot sese Oritis conjunxerant: cæsis* vi. M. *ducibusque eorum omnibus: a Leonnati partibus quindecim, peditibus non multis, & Apollophane Gadrosiorum satrapa desideratis.* Contrarium tamen docet Diodor. xvii. 105. *Dum adhuc in itinere est, Oritarum quidam Leonnati agmen adorti, numerum haud exiguum prostravere.* V. *Blanck. in Arrian. p.* 449.

43. *Oxinem* Arrian. vi. 430. *Ordonem* appellat: *Alexandro jam Carmaniam ingresso, Craterus ad eum venit, reliquum exercitum, & elephantos secum ducens, unaque Ordonem, quem, quod defectionem moliius esset, ceperat.* Hos adduxisse Craterum non negat Curtius, cum expresse id dicat x. 1. 9. sed primo nuntium misisse, mox ipsum venisse dicit. V. *Raderum & Freinshemium.*

44. *Zariaspem*, de quo nihil memini apud alios legere, nisi forte sit Baryaxes Medus apud Arrian. vi. 434. affectati regni postulatus, & interfectus. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

45. *Sibyrtio*, qui *Carmaniæ satrapa erat, nuper admodum id muneris ab Alexandro consequutus; tum vero Arachotorum & Gadrosorum imperium illi conlatum est*, ut illum describit *Arrian.* vi. 430. V. & *Diodor.* xviii. 3. *Justin.* xiii. 4. 22.

46. *Menon*, quem innuit Noster vii. 3. 5. Arachosiorum, vicinorumque Gedrosorum, ut intelligi datur, prætorem, ut ab Alexandro subacti sunt. Sed Arrian. vi. 429. *Thoantem* nominat, cui *cum ex morbo decessisset, Sibyrtius successor est datus.* V. *Freinshemium.*

47. *Carmania* parte sui, *Marciano Heracleote* auctore, *Persicum sinum respicit, parte vero Indicum Oceanum post Persicum situm. Circumscribitur a septemtrione Carmania deserta; ab occidente Perside, & flumine Bagrada, & parte etiam reliqua sinu Persico, eo quod Carmanico sinu illum respiciant: ab oriente Gedrosiam juxta Persicas Alpes respicit: a meridie post fauces Persici sinus Oceano Indico.* V. *Raderum.*

48. *Processit.* Strab. xv. 474. *Die sexagesimo in Gedrosiorum regiam ab Oritis veniens, cum exercitu paululum quievisset, in Carmaniam profectus est.*

49. *Indiæ præfecti.* Arrian. vi. 431. *Stasanor & Phratapher-*

21 bo) in Carmaniam[47] ipse processit[48]. Aspastes erat satrapes gentis, suspectus res novare voluisse, 2
dum in India Rex esset. Quem occurrentem dissi- 2
mulata ira comiter adloquutus, dum exploraret, quæ delata erant, in eodem honore habuit. Quum Indiæ præfecti[49], sicut imperatum erat, equorum jumentorumque jugalium[50] vim ingentem ex omni, quæ sub imperio erat, regione misissent; quibus deerant[51] impedimenta, restituit[52]. Arma 23
quoque ad pristinum refecta sunt cultum: quippe haud procul a Perside[53] aberant, non pacata modo, sed etiam opulenta. Igitur, ut supra dictum 24
est[54], æmulatus[55] Patris Liberi[56] non gloriam solum,

nes magnam jumentorum, atque camelorum copiam ad Alexandrum duxerunt, simulac eum in Gedrosos exercitum ducere intellexerunt.

50. *Jugalium i. jugo* eidem adsuetorum, *die by malkanderen gespant worden.* Virg. vii. 280.

Absenti Æneæ currum, geminosque jugales
Semine ab æthereo spirantes naribus ignem.

51. *Deerant* n. equi & jumenta ad vehenda impedimenta. V. *Freinshemium.*

52. *Restituit.* Arrian. vi. 432. *Et quidem peropportune cum ipsi, tum cameli & jumenta advenerunt: omniaque partim in singulos præfectos, partim per turmas, & centurias, & cohortes pro numero jumentorum & camelorum partitus est.*

53. *Haud procul a Perside*; Carmania enim ab occidente ad Persidem pertinebat. V. ii. 44.

54. *Supra dictum est* iii. 12. 18.

55. *Æmulatum fuisse Liberum*

lum, quam ex illis gentibus deportaverat 57; sed etiam famam (sive illud triumphus fuit ab eo primum institutus 58, sive bacchantium lusus) statuit imitari, animo super humanum fastigium elato. *Vicos, per quos iter erat, floribus coronisque sterni* jubet: *luminibus ædium crateras vino repletos* 59, *& alia eximiæ magnitudinis vasa disponi: vehicula deinde constrata, ut plures capere milites possent, in tabernaculorum modum ornari, alia candidis* 60 *velis, alia veste preciosa.* Primi

rum patrem affirmat etiam Diod. XVII. 106. *Ubi reductis ad se copiis omnibus, vires recolligendi copiam fecit; cumque illis ad panegyricæ speciem pompæ exornatis, per dies septem processit; & festam Libero patri comessationem peragens, in medio passim itinere compotationes non absque temulentia instituit. Sunt nonnulli,* inquit Arrian. VI. 432. *qui scribant Alexandrum duobus curribus junctis, inter amicos musicis modulationibus aures ejus demulcentes stratum, per Carmaniam exercitum duxisse: milites coronatos ludentesque sequutos, frumentum, aliasque res, quæ ad voluptatem pertinent, ad viam Carmanis apponentibus. Atque hæc quidem æmulatione quadam Dionysiacæ bacchationis ab Alexandro fiebant. Hæc mihi tamen non verisimilia videntur. Hæc enim neque Ptolemæus Lagi, neque Aristobulus Aristobuli filius, neque alius quisquam auctor, cui hac in parte fides haberi possit, memoriæ prodidit: suffeceritque tanquam indigna fide relata esse.*

56. *Liberum patrem*, quem *memorant*, inquit Diod. III. 65. *impiis ubique graviter multatis, & benigne habitis cæteris hominibus, ex India in elephanto sublimem Thebas rediisse. Et quia totum expeditionis intervallum trienne fuerat, Græcos propterea Trieteridas celebrare asserunt. Primum quoque omnium spoliis tantæ expeditionis onustum, cum triumpho in patriam esse invectum.*

57. *Deportaverat* i. retulerat. Cic. de Off. I. *Pompejus dixit, frustra se tertium triumphum deportaturum fuisse.* Noster X. 2. 11.

58. *Triumphus ab eo primum institutus.* Arrian. VI. 432. *Fama tenebat Dionysum, Indis devictis, hoc etiam pacto magnam Asiæ partem peragrasse: & Dionysum ipsum Triumphum vocatum esse, & pompas, quæ ob bellicas victorias fiunt, ea de causa triumphos dici.*

59. *Crateras vino repletos.* Plutarch. Alex. f. 255. *Nusquam peltam, cassidem, sarissamve conspiceres; at phialas, pateras, atque tericlia, & tota semita ingentibus doliis, crateribusque proluentes sese milites, inque vicem tum eundo, tum cubando propinantes.*

60. *Candidis* i. ex Indica byssо confectis. V. *Freinshemium.*

51. *Co-*

mi ibant amici & cohors regia, variis redimita floribus coronisque 61, alibi tibicinum cantus, alibi lyræ sonus audiebatur 62: item in vehiculis, pro copia cujusque adornatis 63, comessabundus exercitus, armis, quæ maxime decora erant, circumpendentibus. Ipsum convivasque currus vehebat, crateris aureis ejusdemque materiæ ingentibus poculis prægravis. Hoc modo per dies septem bacchabundum agmen incessit; parta 64 præda, si quid victis saltem adversus comessantes animi fuisset: mille hercule, viri modo & sobrii, septem dierum 65 crapula 66 graves in suo triumpho, capere potuerunt. Sed Fortuna, quæ rebus famam preciumque constituit 67; hic quoque militiæ probrum vertit in gloriam. Et præsens ætas, & posteritas deinde mirata est, *per gentes nondum satis domitas incessisse temulentos, barbaris, quod temeritas erat, fiduciam esse credentibus.* Hunc adparatum carnifex sequebatur: quippe satrapes Aspastes, de

61. *Coronis* ex hedera factis. XVI. 34. *Theophrastus negaverat hederam nasci in India, nisi in monte Mero. Alexandrum vero ob raritatem ita coronato exercitu, victorem ex India rediisse, exemplo Liberi patris.*

62. *Tibicinum cantus, lyræ sonus audiebatur.* Plut. Alex. f. 255. *Comessationes fistularum ac tibiarum cantibus, tum carminibus, & lascivis mulierum saltibus passim agebantur.* Arrianum V. §. 51.

63. *Vehiculis adornatis.* Plutarch. Alex. f. 255. *Multa subinde carpenta sequebantur, partim purpureis, ac variis instructa velaminibus, partim recentes arbusculas ac virides ferentia ramos, quibus familiaribus regiis, coronatisque proceribus, dum potatur, umbracula fierent.*

64. *Parta* i. parata. Virg. Ecl. III. 68.

Parta meæ Veneri sunt munera.

Salust. Jugurth. c. 10. *Quos neque armis cogere, neque auro parare queas, officio & fide pariuntur.* V. *Freinshemium.*

65. *Septem dierum.* V. *Diodor.* §. 51.

66. *Crapula* est capitis affectio ex vino intemperantius hausto orta. Cicer. Phil. II. *Edormi crapulam, & exhala.* Liv. IX. 31. *Nec prius sensere, quam plaustris in foro relictis plenos crapulæ eos lux oppressit.*

67. *Fortuna rebus famam, preciumque constituit.* Salust. Catil. c. 8. *Sed profecta Fortuna in omni re dominatur. Ea res cunctas ex libidine magis, quam ex vero, celebrat, obscuratque.* V. VIII. 9. 19. §. 67.

68. *Aspaspes*

de quo ante dictum est, interfici jussus est[68]. adeo nec luxuriæ quidquam crudelitas; nec crudelitati luxuria obstat[69].

Q. CUR-

68. *Astaspes interfici jussus est*, cui, sed nominibus non expressis, plures addit Diod. XVII. 106. *Quibus perfunctus, cum multos satraparum, & ducum per vim & injuriæ potestate abusos cognovisset, meritas illis pœnas irrogavit. Qua Regis in duces improbe se gerentes severitate divulgata, multi ex præfectis, injuriarum & scelerum sibi conscii, timere sibi cœperunt. Ideo nonnulli, qui mercenariis præerant, a Rege deficiunt: quidam corrasis undique pecuniis fugam intendunt.*

69. *Nec luxuriæ crudelitas, nec crudelitati luxuria obstat.* Ita Tacit. Ann. XV. 35. 1. *Ejus munus frequentanti Neroni, ne inter voluptates quidem a sceleribus cessabatur. Iisdem quippe illis diebus Torquatus Silanus mori adigitur.* Trebell. Pollio XXX. tyran. §. 9. *Exstat sane epistola Gallieni, quam ad Celerem Verianum scripsit, qua ejus nimietas crudelitatis ostenditur, quam ego idcirco interposui, ut omnes intelligerent, hominem luxuriosum crudelissimum esse, si necessitas postulet.*

Q. CURTII RUFI DE REBUS ALEXANDRI MAGNI, REGIS MACEDONUM,

LIBER X.

CAP. I.

ARGUMENTUM.

Parmenionis interfectores in vinculis habet, Persarum defectionis auctores punit, Nearchum & Onesicritum, quum quæ in maritimo itinere audivissent, & comperissent, narraverant, ad plura cognoscenda mittit, Africam, Hispaniam, Italiam adire cogitat, & naves ædificari jubet, Orsinem Persagadarum satrapen sepulchri Cyri violati Bagoæ eunuchi opera suspectum, & Pharadaten regnum adfectantem occidit, & Thraciam Græciamque propemodum, Zopyrione præfecto Thraciæ cum toto exercitu tempestate coorta oppresso, amissas per literas cognoscit Alexander.

Isdem fere diebus Cleander & Sitalces, & cum[1] Agathone Heracon[1] superveniunt[2], qui Parmenionem jussu Regis occiderant; quinque millia

HEracon præfectus fuit *Susorum*, a quibus, licet *tum temporis criminationem subterfugerit, paulo post convictus, quod eorum templum diripuisset, pœnas dedit.* V. *Arrian.* VI. 431.

2. *Superveniunt* e *Media*, in qua illos *cum Parmenione* reliquerat

lia peditum cum equitibus mille. Sed & accusatores eos e provincia, cui præfuerant, sequebantur[3]; nec tot facinora, quot admiserant[4], compensare[5] poterant cædis perquam gratæ Regi ministerio[6]. Quippe, quum omnia profana spoliassent; ne sacris quidem abstinuerant: virginesque & principes feminarum stupra perpessæ, corporum ludibria deflebant. Invisum Macedonum nomen avaritia eorum ac libido barbaris fecerat. Inter omnes tamen eminebat Cleandri furor; qui nobilem virginem constupratam[7] servo suo pellicem[8] dederat. Plerique amicorum Alexandri non tam criminum, quæ palam objiciebantur, atrocitatem; quam memoriam occisi per eos Parmenionis, quod tacitum prodesse reis apud Regem poterat[9], intuebantur: læti recidisse iram in iræ ministros[10], nec ullam potentiam scelere

rat Alexander V. *Arrian.* VI. 430.

3. *Accusatores eos sequebantur.* Arrian. VI. 431. *E quibus Cleandrum & Sitalcem accusatos ab indigenis pariter, atque exercitu ipso, quod templa spoliassent, veteraque monumenta movissent, multaque alia in subditos improbe, atque avare perpetrassent. Accusare* est aliquem peccasse ostendere, illumque ad *causam* dicendam urgere. V. *Jdos.*

4. *Admiserant* i. fecerant, commiserant. Cic. pro Quint. *Id te admisisse concedis, quod ne mendacio quidem tegere possis.* Noster VI. 7. 32. VII. 6. 15. X. 4. 11.

5. *Compensare* i. exæquare. Cic. de Fin. II. *Rationes tuas te video compensare cum istis doloribus.*

6. *Cædis gratæ ministerio.* Justin. XII. 10. 8. *Quos sine respectu amicitiæ Alexander in conspectu legatorum necari jussit.*

7. *Constupratam* i. stupratam, vitiatam, *geschonden.* Cic. de Pet. Consul. *Qui tantum habet audaciæ, tantum nequitiæ, tantum denique in libidine artis & efficacitatis, ut prope in gremiis parentum prætextatos liberos constuprarit.*

8. *Servo pellicem*, quum majorem, indignioremque injuriam ne excogitare quidem posset. Justin. XVI. 5. 2. *Et ne quid mali afflictis, honestissimis domibus deesset, uxores eorum, filiasque nubere servis suis, proposita recusantibus morte, compellit. Sed matronis tam lugubres nuptiæ, graviores repentinis funeribus fuere.* V. *Freinshemium.*

9. *Tacitum prodesse reis apud Regem* i. quamvis tacitum iram Regis erga reos mitigare. V. *Raderum.*

10. *Læti recidisse iram in iræ ministros.* Ita Tac. Ann. VI. 10. 3. *Quo lætius acceptum sua exempla*

scelere quæsitam cuiquam esse diuturnam. Rex[7] cognita causa pronunciavit, *ab accusatoribus unum, & id maximum crimen esse præteritum, desperationem salutis suæ*[11]*: nunquam enim talia ausuros, qui ipsum ex India sospitem, aut optassent reverti, aut credidissent reversurum.* Igitur hos quidem vinxit[12]; *sexcentos* autem *militum,*[8] *qui sævitiæ eorum ministri fuerant, interfici* jussit. Eo-[9] dem die sumptum est supplicium de iis quoque, quos auctores defectionis Persarum Craterus adduxerat. Haud multo post Nearchus & Onesicritus, quos[10] *longius in Oceanum*[13] *procedere* jusserat, supervenium[14]. Nunciabant autem quædam audita, alia[11] comperta, *insulam*[15] *ostio*[16] *amnis subjectam auro abun-*

pla in consultores recidisse. Lucret. V. 304.

Circumretit enim vis atque injuria quemque,
Atque unde exorta est, ad eum plerumque revertit.

V. *Loccenium.*

11. *Salutis suæ*, quæ in maximo periculo apud Mallos, sive Oxydracas vertebatur, ut vidimus IX. 5. quod in Persidem dubio procul fama divulgaverit. Crimen vero illorum auxit desperatio regiæ salutis, peperit enim violationem dignitatis regiæ, dum Regis salus illis fuit tam vilis, ut talia patrare sustinuerint. Ita seditionem molientibus objectat apud Liv. XXVII. 27. *In castris meis (quantum me opinio fefellit?) fama mortis meæ non accepta solum, sed etiam exspectata est.*

12. *Hos quidem vinxit*, &, quod apud Curtium deest, *occidit* testibus Justino, quem V. §. 6. & Arriano VI. 431. *Quæ ut nuntiata sunt, necari eos jussit, ut & reliqui satrapæ, aut præsides, aut principes, qui iis locis constituerentur, metuerent, si officium non fecissent, sese eodem supplicio affectum iri.*

13. *In Oceanum*, ut *Oreorum, & Gedrosorum, atque Ichthyophagorum regionem circumnavigarent.* V. *Arrian.* VI. 433.

14. *Supervenium*, dum *Salmunti* moratur Rex. Diodor. XVII. 106. *Sub quod tempus, dum in maritima quadam urbe, cui Salmunti nomen, permoratur, & scenicos in theatro ludos exhibet, cum classe sua appellunt, qui ad littorales Oceani terras investigandum missi fuerant.* Tempus reditus notat Plin. VI. 23. *Festos dies ibi agentem Alexandrum invenerunt septimo mense, postquam digressus ab iis fuerat Patalis, tertio navigationis.*

15. *Insulam.* Mela III. 7. *Ad Tomum insula est Chryse, ad Gangem Argyre. Altera aurei soli (ita veteres tradidere) altera argentei: atque ita, ut maxime videtur, aut ex re nomen, aut ex vocabulo ficta fabula est.* Plin. VI. 21. *Extra ostium Indi Chryse & Argyre, fertiles metallis*

abundare; inopem equorum esse: singulos equos ab iis, qui ex continenti trajicere auderent, singulis talentis [17] *e-*
12 *mi. Plenum esse belluarum mare; æstu secundo eas ferri* [18], *magnarum navium* [19] *corpora* [20] *æquantes: truci cantu* [21] *deterritas sequi classem: cum magno æquoris stre-*
13 *pitu, velut demersa navigia, subisse aquas.* Cætera incolis crediderant: inter quæ, *rubrum mare, non a colore undarum, ut plerique crederent, sed ab Erythra Rege*
14 *adpellari. Esse haud procul a continenti insulam* [22] *palmis fre-*

tallis, ut credo. Nam quod aliqui tradidere, aureum argenteumque iis solum esse, haud facile crediderim. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

16. *Ostium* est fluminis exitus, per quem in mare se effundit flumen. Liv. XXI. 26. *Et ad proximum ostium Rhodani (pluribus enim divisus amnis in mare decurrit) castra locat.*

17. *Singulos singulis talentis* i. unum sexcentis Philippicis, seu aureis. V. *Raderum.*

18. *Æstu secundo ferri* i. *pulsatas ex profundo cum fluctibus volvi*, ut *Plin.* IX. 3.

19. *Magnarum navium corpora æquantes* i. magnas instar navium. Diodor. XVII. 106. *Et, quod omnium insolentissimum, multos incredibili mole cetos occurrisse.* Arrian. rer. Indic. p. m. 567. *Porro cete ingentis magnitudinis in exteriori mari nascuntur.* Strab. XV. 478. *Nearchus cetorum magnitudinem vicenum & ternum orgyiarum refert.* Arrian. rer. Indic. p. 569. *Multæ siquidem balænæ viginti quinque orgyarum* i. centum cubitorum. Solin. c. 52. Plin. IX. 3. *Indica maria balænas habent ultra stadia quatuor jugerum.* V. & *Salmas. Exerc. Plin. f.* 1012. *b.*

20. *Corporum tria sunt genera: unum, quod continetur uno spiritu, & Græce ἑνωμένον i. unitum vocatur, ut homo, signum, lapis, & similia: alterum, quod ex contingentibus i. pluribus inter se cohærentibus constat, quod συνημμένον i. connexum vocatur, ut ædificium, navis, armarium: tertium, quod ex distantibus constat, ut corpora plura non soluta, sed uni nomini subjecta, veluti populus, legio, grex.* V. *Pompon. Digest.* XLI. *tit.* 3. §. 30. *Senec. Epist.* 102. *Nat. Quæst.* II. 2.

21. *Truci cantu* i. horribili clamore, horrendo tubæ clangtu, fragore. Diod. XVII. 106. *Quorum metu perculsi, initio spem vitæ ipsi abjecerint, ut qui ipso statim momento cum navigiis interituri essent: sed postquam omnes simul una voce clamorem edidissent, collisisque armis, & infectis tubis excitassent strepitum, belluas rei novitate consternatas profundum subiisse.* V. & *Strab.* XV. 478. *Arrian. rer. Indic. p. m.* 567.

22. *Insulam*, quam *Oaractam* vocat Arrian. rer. Indic. p. m. 579. ejusque *longitudinem* DCCC. *stadia efficere* dicit; sed *Ogyrin*

Plin.

frequentibus consitam, & in medio fere nemore columnam [23] *eminere, Erythræ Regis monumentum* [24], *literis gentis ejus scriptam.* Adjiciebant [25], *navigia, quæ* 15
lixas mercatoresque vexissent, famam auri sequutis gubernatoribus in insulam [26] *esse transmissa, nec deinde ab his postea visa.* Rex cognoscendi plura cupidine accen- 16
sus, *rursus eos terram legere* [27] jubet, *donec ad Euphraten* [28] *adpellerent classem, inde adverso amne Babylonem* [29] *subituros.* Ipse animo infinita complexus [30], 17
sta-

Plin. VI. 28. Mel. III. 8. *Tyrinam* & *Doractam* Strab. XVI. 546. V. *Popmam, Fuller. Misc. Sacr.* IV. 20. & ex illo *Freinshemium.*

23. *Columnam*, quæ *ingens tumulus* Straboni.

24. *Erythræ monumentum.* Arrianus: *In hac insula ajebant sepulcrum ejus exstare, qui primus imperium insulæ tenuisset, nomenque ei fuisse Erythræ, atque inde mare illud Erythræum appellatum.*

25. *Adjiciebant* i. referebant inter alia Nearchus & Onesicritus. V. *Freinshemium.*

26. *In insulam*, quam *Nosalam* vocat Arrian. rer. Indic. p. m. 569. *Nearchus Ichthyophagorum regionem prætervectus, cognovit insulam quamdam in eo mari esse, centum fere stadiis a continente remotam, quæ habitatoribus vacua esset. Hanc indigenæ Soli sacram esse dicebant, Nosolamque vocari, neque a quoquam mortalium adiri. Si quis vero imprudens eo deferatur, eum non amplius cerni. Nearchus actuariam quamdam navem Ægyptiis nautis instructam, non procul ab hac insula evanuisse scribit, navigationisque duces affirmasse, quod imprudentes in eam insulam delati ex oculis hominum sublati fuerint.*

27. *Legere terram* i. prope terram, aut littus navigare. Virg. Aen. III. 127.

Et crebris legimus freta consita terris.

Ubi Servius: *Legimus i. prætervimus, ut v.* 292. *Littoraque Epiri legimus. Tractus sermo a nautis, quod funem legendo i. colligendo aspera loca prætereunt.*

28. *Ad Euphratem.* Arrian. rer. Indic. p. m. 588. *Noctu repetita navigatione in altum delati, totum etiam diem posterum in vesperum usque navigantes* IↃCCCC. *stadiis confectis, ad Euphratis ostia appulerunt, & ad pagum quendam Babylonicæ regionis, cui Diridotis nomen est, pervenerunt.*

29. *Babylonem.* Arrian. rer. Ind. p. 589. *Ab ostiis Euphratis Babylonem usque Nearchus stadia* III. CIↃCCC. *statuit. Postquam vero nuntiatum est Alexandrum appropinquare, rursus adverso flumine nitentes ad pontem quendam recens factum, per quem Alexander exercitum in Susas traducturus erat, consistunt. Eo loci exercitus conjuncti sunt.*

30. *Animo infinita complexus.* Arrian. Exped. VII. 441. *Sunt, qui tradant, Alexan-*

ſtatuerat omni ad Orientem maritima regione [31] perdomita, ex Syria petere Africam [32], Carthagini infenſus [33]: inde Numidiæ [34] ſolitudinibus peragratis curſum Gadis [35] dirigere. *ibi* namque *columnam*
18 *Herculis* [36] *eſſe* fama vulgaverat. Hiſpanias [37] deinde,

drum in animo habuiſſe magnam Arabiæ partem circumnavigare, & Aethiopum regionem, Libyamque & Numidas, atque ita ſuperato Atlante monte, ad Gades in noſtrum mare, Africa Carthagineque ſubacta penetrare. Hinc eum per Euxinum pontum navigare voluiſſe in Scythas & Mæotim paludem: alii in Siciliam & Japygium promontorium. Jam tum enim Romanorum nomen late diffuſum, animum ejus commoviſſe.

31. *Maritima regione*, Arabia. Diodor. II. I. *Iſta gens libertatis perpetuo amans, nec unquam extraneum principem admittit. Ideo nec Perſarum, nec Macedonum poſteæ Reges, quamvis potentiſſimi, nationem hanc ſubigere valuerunt.* De hac regione plurima *Arrian.* VII. 485. 486. V. *Freinshemium.*

32. *Africam* deſcribit Saluſt. Jugurth. c. 17. *In diviſione orbis terræ plerique in parte tertia Africam poſuere: pauci, tantum modo Aſiam, & Europam eſſe; ſed Africam in Europa. Ea fines habet ab occidente fretum noſtri maris & Oceani: ab ortu Solis declivem latitudinem: quem locum catabathmon incolæ appellant. Mare ſævum, importuoſum: ager frugum fertilis, bonus pecori, arbori infœcundus: cœlo terraque penuria aquarum: genus hominum ſalubri Porpore, velox, patiens laborum.*

33. *Carthagini infenſus*, quia *Tyrios horiati fuerant ejus legati, ut obſidionem forti animo paterentur, brevi Carthagine auxilia ventura.*

34. *Numidiæ*, quæ Africæ regio, ſita inter fluvios Ampzagam, quo ſeparatur ab Africa minori, ſive Carthaginenſium imperio, & Mulugam, quo ſejungitur a Mauritania. Hodie regnum *Algiers.* V. *Solin. c. 26. Mel. I. 6. Plin. V. 3. Strab.* II. 234.

35. Gades *fretum attingit, eaque a continenti anguſto ſpatio, & veluti flumine abſciſſa, qua terris propior eſt, pene rectam ripam agit: qua Oceanum ſpectat, duobus promontoriis evecta in altum, medium littus abducit, & fert in altero cornu ejusdem nominis urbem opulentam, in altero templum Aegyptii Herculis.* Mela III. 6. *In capite Bæticæ*, inquit Solin. c. 23. *ubi extremus eſt noti orbis terminus, inſula a continenti ſeptingentis paſſibus ſeparatur, quam Tyrii ab Erythræo mari profecti Erythram, Pœni lingua ſua Gadir i. ſepem nominarunt.* V. & *Herod.* IV. 300. *Strab.* III. 235. 305. *Plin.* IV. 22. *Diodor.* V. 20. *Salmaſ. Exercit. Plin. f.* 284.

36. *Columnam Herculis*, de quibus mira, ſed incerta. Nam alii pro columnis promontoria ponunt, alii montes, alii ſtatuas Herculis, alii turres, alii columnas

de, quas *Iberiam* Græci a flumine Ibero vocabant, adire; & prætervehi Alpes [38], Italiæque [39] oram, unde in Epirum [40] brevis curſus [41] eſt. Igitur Me- 19
ſopotamiæ prætoribus imperavit, *materia in Libano monte cæſa, devectaque ad urbem Syriæ Thapſacum, in-*

gen-

lumnas æreas octo cubitorum: alii freti clauſtra, alii etiam quippiam ultra Gades ſitum. Nonnulli pro columnis habent Calpen & Abilam, qui eſt mons ex adverſo Calpæ in Africa. V. *Strab.* III. 307. 308. *Mel.* II. 6. *Solin. c.* 29. & ex his *Raderum & Freinshemium.*

37. *Hiſpania* prima eſt verſus occidentem Europæ continentis regio, quam pelago undique incinctam, niſi qua tangit Gallias, ubi ea ab hac Pyrenæis montibus, tanquam naturali munimine diſtinguitur, aſpicis. Habet ab ortu montem Pyrenæum: a ſeptemtrione claditur Oceano Cantabrico: ab occaſu mari occiduo: a meridie freto Herculeo, & mari Baleatico. V. ex recentoribus *Ortel. Theatr. Orb. f.* 16. *Vet. Geogr. f.* 4. *Druſ. Quæſt. Hebr.* III. 53. ex antiquioribus *Juſtin.* XLIV. 1. *Plin.* III. 1. *Solin. c.* 26. *Mel.* II. 6. *Strab.* II. 228.

38. Alpes *a Pauloni & Vari fluminum littoribus longe lateque diffuſæ, primo ad ſeptemtrionem magno gradu excurrunt: deinde ubi Germaniam attigerunt, verſo impetu in Orientem abeunt, diremptisque populis immanibus usque in Thraciam penetrant.* V. *Mel.* II. 4. Quas Galliæ quis, an Germaniæ, vel Italiæ adſcribat, parum referr. Sunt certe montes, qui Italiam hodie ab Gallia, Germaniaque procurſu ſuo, tanquam nativo muro ſeparant. V. *Merul. Coſmog.* II. 4. 5. & qui *Alpes* peculiari libello deſcripſit *Joſiam Simlerum Tigurinum.*

39. *Italiæ* termini poſterioribus ſeculis hi ſtatuti: Flumen Varus, inde linea per Alpes Cocticas, montem Adulam, Alpes Rhæticas, adjunctaque juga porro ad amnem Arſiam Hiſtriæ terminum. Hoc unum latus, cætera maria alluunt. V. *Ortel. Theatr. Orb. f.* 68. De variis *Italiæ* nominibus multa *Jan. Anim.* I. 22. Plutarch. de Fort. Rom. c. 26. *Ego vero etiam Alexandri Magni mortem in parte felicitatis Romanæ pono, niſi magnis ſucceſſibus, & rebus clariſſime geſtis, inſuperabili confidentia, & elatione animi, qui ſtellæ inſtar ab ortu Solis in occaſum tranſiliebat, ac jam in Italiam fulgorem armorum jaciebat*, &c. Livius tamen IX. 17. ab Alexandro *invictum Romanum imperium* futurum fuiſſe putat. V. *Freinshemium.*

40. *Epirus* ab Acroceraunii incipit montibus, & tendit ad Magneſiam & Macedoniam. Illam pluribus deſcribunt *Plin.* IV. 1. *Strab.* VII. 592. *Lauremb. Græc. Ant. p.* 11.

41. *Curſus* i. iter maritimum. *Currere* enim dicuntur naves. Prop. I. 14. 2.

Et modo tam celeres miveris currere lintres.

gentium carinas 42 *navium ponere: septiremes omnes esse, deducique Babylonem. Cypriorum Regibus* 43 *imperatum,*
20 *ut as stuppamque* 44 *& vela præberent.* Hæc agenti Pori & Taxilis Regum literæ traduntur, *Abisarem morbo; Philippum* 45 *præfectum ipsius ex vulnere interisse,*
21 *oppressosque, qui vulnerassent eum* 46. Igitur Philippo substituit Eudæmonem 47. dux erat Thracum.
22 Abisaris regnum filio ejus adtribuit. Ventum est deinde Persagadas. Persica est gens 48, cujus satrapes

Unde *currere*, navigare. Horat. Od. 1. 28. 35.

Injecto ter pulvere curras.

Cursus, navigatio. Cic. N. D. III. *Dionysius cum fanum Proserpinæ Locris expilasset, navigabat Syracusas: isque cum secundissime cursum teneret. Videtisne (inquit) amici, quam bona a Diis immortalibus navigatio sacrilegis detur. Currus*, navis. Catull. LXIV. 9.

Ipsa levi fecit volitantem flamine currum.

42. *Carina* proprie est navis trabs ima, cui cætera velut fundamento superstructa sunt. Cæs. Bell. Civ. 1. 54. 2. *Carinæ primum ac statumina ex levi materia fiebant: reliquum corpus navium viminibus contextum coriis integebatur.* V. *Scheffer. de Mil. Nav.* 1. 6.

43. *Cypriorum regibus.* Marcellin. XIV. p. 23. *Tanta tamque multiplici fertilitate abundat rerum omnium Cyprus, ut nullius externi indigens adminiculi, indigenis viribus, a fundamento ipso carinæ, ad supremos usque carbasos ædificet onerariam navem, omnibusque armamentis instructam mari committat.*

44. *Stuppa*, heede, grof vlas. Hac commissuras tabularum firmabant. Plin. XIX. 1. *Stuppa, ea lini pars, quæ proxima cortici malleo stuppario contusa, stipatur inter tigna, & rimas navium debiscentium.* V. *Scheffer. Mil. Nav.* 1. 5.

45. *Philippum* Machatæ filium. V. *Arrian.* V. 328.

46. *Oppressosque, qui vulnerassent eum.* Arrian. VI. 430. *Jamque Carmaniam versus processerat Rex, quum ei nuntiatur Philippum Indorum satrapam mercenariorum fraude ex insidiis interemtum: ac percussores quidem a Macedonibus, qui Philippo corporis custodes erant, partim in ipsa cæde, partim post perpetratum facinus captos, interfectos esse.*

47. *Eudæmonem*, quem *Eudemum* nominat Arrian. VI. 430. *Quo cognito, Eudemum & Taxilem per literas jubet, regionis quæ antea fuerat Philippo subdita, curam administrationemque suscipere tantisper, dum ipse satrapam aliquem eo mittat.*

48. *Persica est gens*, in ultimo angulo *Persidis*, quæ ad ipsum finum *Persicum* colit. Solin. c. 55. *A meridie Persidem. Deinde tractus hic procedit usque ad castellum, quod Magi obtinent, Pasargada nomine.* Idem Plin. VI. 26. V. *Raderum.* Unde Arrian. VI. 434.

pes 49 Orsines erat, nobilitate ac divitiis inter omnes barbaros eminens. Genus ducebat a Cyro 50 quon- 23
dam Rege Persarum: opes & a majoribus traditas habebat; & ipse longa imperii possessione cumulaverat. Is Regi cum omnis generis donis, non ipsi modo 24
ea, sed etiam amicis ejus daturus occurrit. Equorum domiti greges sequebantur, currusque argento & auro adornati, preciosa supellex, & nobiles gemmæ, aurea magni ponderis vasa, vestesque purpureæ, & signati argenti talentum quatuor millia 51. Cæterum tanta benignitas 52 barbaro causa 25
mortis fuit. nam quum omnes amicos Regis donis super ipsorum vota 53 coluisset 54; Bagoæ spadoni, qui Alexandrum obsequio corporis devinxerat sibi, nullum honorem habuit. admonitusque a quibus- 26
dam, *quam Alexandro cordi esset*; respondit *amicos Regis, non scorta se colere: nec moris esse Persis, mares ducere* 55, *qui stupro effeminarentur.* His auditis spado 27
potentiam flagitio & dedecore quæsitam, in caput no-

434. *Ipse versus Pasargadas Persidis profectus est.*

49. *Satrapes.* Arrian. VI. 434. *Quumque ad Persidis fines venisset, Phrasaortem ibi satrapatu fungentem non reperit, (qui, Alexandro adhuc apud Indos res gerente, morbo decesserat) Orxines vero præsidem agebat, non quidem ab Alexandro constitutus, sed quod non indignum censuisset Persas Alexandro in officio continere, quamdiu nemo esset, qui ejus provinciæ curam gereret.*

50. *A Cyro rege*, per cujus filias crediderim descendisse, seu alias. Nam Cambyses Cyri filius nullos ex se natos liberos suscepit, aut reliquit. V. *Raderum.* & IV. 12. 8.

51. *Argenti talentum quatuor millia* efficiebant vicies quator centena millia aureorum seu Philippicorum, uno philippeo viginti victoriatis, baziis vulgo, æstimato. V. *Raderum.*

52. *Benignitas* i. liberalitas. Terent. Eun. 1. 2. 84.

Nunc ubi meam
Benignitatem sensisti in te claudier.

Ubi Donatus: *Benignitas aut in quantitate rerum est, aut in facilitate præstantis.* Noster *n.* 35: 38: 5. 31.

53. *Super ipsorum vota*, meerder, als sy hadden konnen wenschen. V. *Freinshemii Indicem.*

54. *Coluisset* i. ornasset, auxisset. V. *Freinshemii Indicem.*

55. *Mares ducere* i. pro maribus habere, *marem putare* Catul. XVI. 13.

nobiliſſimi[56] & inſontis exercuit[57]. Namque gentis ejusdem leviſſimos falſis criminibus adſtruxit[58], monitos, tum demum ea deferre, quum ipſe juſſiſſet.
28 Interim quoties ſine arbitris erat, credulas Regis aures implebat; diſſimulans cauſam iræ, quo gra-
29 vior criminantis auctoritas eſſet. Nondum ſuſpectus erat Orſines; jam tamen vilior. Reus[59] enim in ſecreto[60] agebatur, latentis periculi ignarus: & importuniſſimum ſcortum, ne in ſtupro quidem & dedecoris patientia[61] fraudis oblitum, quoties amorem Regis in ſe accenderet[62], Orſinem modo *ava-*
30 *ritiæ*, interdum etiam *defectionis*, arguebat. Jam matura erant in perniciem innocentis mendacia, & fatum, cujus inevitabilis[63] ſors eſt, adpetebat. Forte enim *ſepulchrum Cyri*[64] Alexander juſſit *aperiri*,

56. *Nobiliſſimi*, utpote qui *genus a Cyro quondam Perſarum Rege* duceret *n.* 23. Ita & *n.* 38.

57. *Potentiam exercuit* i. poteſtate uſus eſt. Tacit. Hiſt. I. 30. 3. *Nemo unquam imperium flagitio quæſitum honis artibus exercuit.* Noſter. X. 3. 3: 8. 19.

58. *Adſtruxit* i. adornavit, ſubmiſit. V. *Raderum.*

59. *Reus agebatur* i. accuſabatur. Tacit. Annal. III. 13. 4. *Utque reus agi poſſet, acie victum.*

60. *In ſecreto.* Marcellin. XIV. 28. *Iisdemque reſidui regii acceſſere ſpadones, quorum ea tempeſtate plus habendi cupiditas ultra mortalem modum adoleſcebat, inter miniſteria vitæ ſecretioris per arcanos ſuſurros nutrimenta fictis criminibus ſubſerentes: qui ponderibus invidiæ gravioris virum fortiſſimum opprimebant.*

61. *Dedecoris patientia* i. quando ſpado ſtuprabatur, quem *muliebris patientiæ ſcortum* vocat Petron. c. 10. quia averſa Venere patitur, quæ mulier; eidemque tribuit *annos ad patiendum geſtientes* c. 47. Senec. N. Q. I. 16. de Hoſtio quodam: *Hæc ita diſponebat, ut, quum virum ipſe fateretur, averſus omnes admiſſarii ſui motus in ſpeculo videret.* Et: *Toto corpore patientiæ expoſitus ſpectabat nefanda.*

62. *Accenderet* i. concitaret, augeret. V. *Freinshemii Indicem.*

63. *Inevitabilis* i. quæ vitari non poteſt. Paterc. II. 57. 3. *Ineluctabilis. Sed profecto ineluctabilis fatorum vis, cujuscunque fortunam mutare conſtituit, conſilia corrumpit. Immutabilis* Noſtro V. II. 10.

64. *Sepulcrum Cyri* fuit *apud Paſargadas in hortis regis, & circum id lucus omnis generis arboribus conſitus, aquisque irriguus. Sepulcrum ipſum ab ima parte ſaxo quadrato ſtructum quadrangularem formam præ ſe ferebat. In editiore parte ædicula erat lapideo*

ri, in quo erat conditum[65] ejus corpus, cui dare volebat inferias. Auro argentoque repletum eſſe 31
crediderat, quippe ita fama Perſæ vulgaverant; ſed præter clypeum ejus putrem[66], & arcus duos Scythicos, & acinacem, nihil reperit[67]. Cæterum 32
corona aurea[68] poſita amiculo, cui adſueverat[69] ipſe, ſolium[70], in quo corpus jacebat, velavit; miratus *tanti nominis Regem, tantis præditum opibus, haud precioſius ſepultum eſſe, quam ſi fuiſſet e plebe.* Pro- 33
ximus erat lateri ſpado, qui Regem intuens, *quid mirum*,

lapideo fornice contecta, portulamque habebat, quæ in eam ducebat, ita anguſtam, ut ægerrime unus aliquis, neque is magnæ ſtaturæ, ingredi poſſet. V. *Arrian.* VI. 435. *Strab.* XV. 485.

65. *Conditum* i. ſepultum. Cic. L. L. II. *In eo ſepulcro Regem noſtrum Numam conditum accepimus.*

66. *Putrem* i. ſitu corruptum, *vuyl, bemoddert.* Ita *putrem caſam* dicit Prop. IV. 10. 14.

Putris odorato luxerat igne caſa.
Noſter IX. 3. 10.

67. *Nihil reperit.* Strab. XV. 485. *Per eum Ariſtobulus introiſſe ſe ait, jubente Rege, & aureum lecticam vidiſſe, & aureum alveolum, & menſam cum poculis, veſtem plurimam,* (quam Arrian. VI. 436. refert fuiſſe *candyn regiam, aliasque veſtes Babylonii operis, femoralia Medica, ſtolas hyacinthino colore tinctas, torques, gladios, inaures auro, & gemmis ligatos*) *& ornatum lapillis incruſtatum. Atque hæc vidiſſe affirmat, cum primo acceſſiſſet, poſtea direpta fuiſſe: ac cætera quidem asportata, lecticam vero confractam, & alveolum transpoſitum: mortuum autem nusquam apparere.*

68. *Corona aurea*, quod ſolenne fuit gentilibus. Aelian. Var. Hiſt. XII. 7. *Alexander Achillis monumentum coronavit, & Hephæſtion Patrocli.* Sueton. Auguſt. c. 18. *Per idem tempus conditorium & corpus Magni Alexandri, cum prolatum e penetrali ſubjeciſſet oculis, corona aurea impoſita, ac floribus aſperſis veneratus eſt.* Quibus plura exempla addit *Ouzel. in Minuc. Felic. p.* 64.

69. *Cui adſueverat* i quod crebro geſtabat. Supr. VIII. 12. 16. V. III. 12. 2. §. 4.

70. *Solium* i. loculus, ubi defunctorum corpora condebantur. Plin. XXXV. 12. *Quin & defunctos ſeſe multis fictilibus ſoliis condi maluere.* Flor. IV. II. *In differto Odoribus ſolio, juxta ſuum ſe collocavit Antonium.* Noſter X. 10. 9. & 13. Dicitur *arca* Petron. c. 72. *Jubet corpus mariti ſui tolli ex arca, & ſarcophagus* Juven. X. 172.

Qui figulo poſtquam munitam intraverit urbem,
Sarcophago contentus erit.

Solium proprie eſt alveus, in quem lavaturi deſcendebant. Sueton. Auguſt. c. 83. *Quoties nervorum*

mirum, inquit, *est*, *inania sepulchra esse Regum*, *quum satraparum*[71] *domos aurum inde egestum capere non pos-*
34 *sint?* Quod ad me adtinet, *ipse hoc bustum*[72] *antea non videram: sed ex Dario ita accepi*, *tria millia talentum*[73]
35 *condita esse cum Cyro. Hinc illa benignitas in te; ut, quod impune habere non poterat Orsines, donando etiam gra-*
36 *tiam iniret.* Concitaverat jam animum in iram; quum ii, quibus negotium idem dederat[74], superveniunt. hinc Bagoas; hinc ab eo subornati, falsis
37 criminibus occupant aures. Antequam accusari se suspicaretur Orsines, in vincula est traditus. Non contentus supplicio insontis spado, ipse morituro manum injecit[75]. Quem Orsines intuens, *audieram*,

vorum causa marinis, *Albulisque calidis utendum esset*, *contentus hoc erat*, *ut insidens ligneo solio*, &c. V. *Salmas. Exerc. Plin. f.* 1203. 1204. *Brisson. de regn. Pers.* 1. *p.* 152. *Guther. de jur. Man.* II. 21. *Philand. in Vitruv.* IX. 3. *Kirchm. de Fun.* III. 15. *Blanck. in Arrian. p.* 435.

71. *Satraparum.* Strab. XV. 485. *Quod non satrapæ*, *sed prædatorum opus fuerat*, *qui ea reliquerant*, *quæ asportare nequiverunt.* Plutarch. Alex. f. 255. *Postea Polymachum*, *quod Cyri sepulcrum demolitus esset*, *necavit*, *quamquam pollens*, *& vir illustrissimus foret.*

72. *Bustum* i. Cyri sepulcrum. Cic. LL. II. *De sepulcris autem nihil est apud Solonem amplius*, *quam*, *ne quis ea deleat*, *neve alienum inferat: pœnaque est*, *si quis bustum* (*nam id puto appellari tymbon*) *aut monumentum*, *inquit*, *aut columnam violarit*, *dejecerit*, *fregerit.* Proprie *bustum* est locus, ubi cadaver combustum est. *Bustum proprie dicitur locus*, *in quo mortuus est combustus & sepultus: dicitur bustum quasi bene ustum. Ubi vero combustus quis tantummodo*, *alibi vero est sepultus*, *is locus ab urendo ustrina vocatur. Sed modo busta*, *eo quod sepelitur*, *sepulcra vocamus.* V. *Marcell. Donat. in Suet. Neron. c.* 33. *Kirchm. de Fun.* III. 1.

73. *Tria millia talentum* efficiunt decies octies centena millia aureorum. V. *Raderum.*

74. *Si*, *quibus negotium idem dederat* i. testes subornati *n.* 27.

75. *Ipse injecit manum morituro* i. ipse lictore, & carnifice, digno spadone ministerio functus est; forte enim Orsinem in crucem ipse egit. Arrian. VI. 439. *Ibi multa Orxini crimina objecta sunt: quod templa, & sepulcra regia spoliasset, multosque Persarum injuste peremisset. Atque hunc quidem jussu Alexandri in crucem sustulerunt.* V. *Raderum.* Observa lector contra *Budæi Annat. prior. in Pand. p.* 242. sententiam, *injicere* recte usurpari pro *inferre.* Ita enim non tantum

ram, inquit, *in Asia olim regnasse feminas*[76], *hoc vero novum est*, *regnare castratum*[77]! Hic fuit exitus no- 38
bilissimi Persarum, nec insontis modo, sed eximiæ quoque benignitatis in Regem. Eodem tempore 39
Phradates regnum adfectasse suspectus occiditur. Cœperat esse præceps ad repræsentanda[78] supplicia; idem ad deteriora credenda[79]. Scilicet res secundæ 40
valent commutare naturam; & raro quisquam erga bona sua satis cautus est. Idem enim paulo ante Lynceste Alexandrum delatum a duobus indicibus damnare non sustinuerat: humiliores quoque reos 41
contra suam voluntatem, quia cæteris videbantur insontes, passus absolvi: hostibus victis regna reduxerat[80]. ad ultimum a semetipso degeneravit us- 42
que adeo, ut adversus libidinem[81] animi, arbitrio scorti

tum *Curtius*; sed & *Horat. Od.* I. 17. 26. usus est, dum canit:

Nec metues proterum
Suspecta Cyrum; *ne male dispari*
Incontinentes injiciat manus.

V. si lubet, quoque *Calvin. in Senec. de Clement.* I. 5.

76. *Olim regnasse feminas* n. a Semiramidis temporibus. Arrian. I. 67. *Satrapatum totius Cariæ Adæ tribuit. Hecatomni filia hæc erat*, *Hidriei soror: qui quum frater ejus esset*, *Carum tamen lege eandem & uxorem sibi conjunxit. Hidrieus porro moriens regni administrationem ei reliquerat. Usitatum enim est in Asia*, *jam inde a Semiramide*, *ut & virorum uxores regnent.*

77. *Novum est*, *regnare castratum.* Imo nihil novi secundum Plin. XIII. 4. *Clarissimæ omnium*, *quas regias appellavere ab honore*, *quoniam Regibus tantum Persidis servabantur*, *Babylone natæ in horto Bagoæ. Ita enim vocant spadones: qui apud eos etiam regnavere.* Intelligit, opinor eum, qui Dario regnum dedit VI. 3. 12. V. *Freinshemium.*

78. *Repræsentanda* i. statim irroganda. *Repræsentare* est exsequi, maturare, in effectum adducere Noster VI. 11. 33. Proprie *repræsentare* est præsens, non in diem solvere. Cic. Fam. XVI. 14. *Dies promissorum adest*, *quæ etiam repræsentabo*, *si advenerit.* Senec. Epist. 95. *Petis*, *ut id*, *quod in diem suum dixeram debere differri*, *repræsentem.* Hinc ad alia transtulerunt. V. *Gronov. de pec. vet. c.* 6.

79. *Ad deteriora credenda.* Arrian. VII. 446. *Porro Alexander pronior jam ad fidem delationibus habendam factus erat.*

80. *Reduxerat* i. restituerat. V. *Freinshemii Indicem.*

81. *Libidinem* i. voluntatem. ut *n.* 41. Ita Justin. II. 7. 3. *Libido Regum pro legibus habebatur*,

43 scorti aliis regna daret, aliis adimeret vitam. Iisdem fere diebus literas accepit de rebus in Europa & Asia
44 gestis, dum ipse Indiam subigit. Zopyrio [82] Thraciæ præpositus dum expeditionem in Getas [83] faceret, tempestatibus procellisque subito coortis [84]
45 cum toto exercitu [85] oppressus erat. Qua cognita clade Seuthes [86] Odrysas [87] populares suos ad defectionem compulerat. Amissa propemodum Thracia, ne Græcia quidem *

CAP.

tur, qui *arbitria principum pro legibus erant* 1. 1. 2.

82. *Zopyrio*, quem *Sopyriona* nominant, & *Ponti præfectum* faciunt *Justin.* 11. 3. 4. XII. 2. 16. XXXVII. 3. 2. & *Oros.* III. 18.

83. *Getas*, Sarmatiæ Europææ populos, qui ad Pontum in Orientem vergunt. Strab. VII. 539. *Deinde Getarum mox terra copulatur, principio quidem angusta, ad Istrum porrecta, qua plagam spectat australem. Contra vero e regione ad montanam Hercyniæ sylvæ radicem, pars montium in ea continetur. Postmodum extenditur latius ad aquilonem usque ad Tyrrhegetas.* Hi *Romanis Daci dicti* Plin. IV. 12. & *Gotti* Spartian. Carac. c. 10.

84. *Coortis* i. simul ortis. Cic. Verr. III. *Tum subito tempestates coortæ sunt maximæ.*

85. *Cum toto exercitu*, qui fuit triginta millium armatorum. Justin. XII. 2. 16. XXXVII. 3. 2. Oros. III. 18. *Dum hæc aguntur in Italia, Sopyrion quoque præfectus Ponti ab Alexandro Magno relictus, otiosum se ratus, si nihil & ipse gessisset, adunato triginta millium exercitu, Scythis* (quo nomine & *Getas* olim venisse docet Plin. IV. 12. *Ab eo in plenum quidem omnes Scytharum sunt gentes, varia tamen littori appositæ tenuere, aliæ Getæ*, &c.) *bellum intulit: cæsusque cum omnibus copiis, pœnas temere illati belli genti innoxiæ luit.*

86. *Seuthes* Odrysarum Rex, illius opinor *Seuthæ* vel nepos, vel pronepos, cujus plurima mentio est apud Xenoph. Ἀναβ. VII. cujus pater Mesades fuit regno pulsus. V. *Raderum.*

87. *Odrysæ* gens Thraciæ fuit. Stephanus: *Odrysæ, natio Thracica. Strabo* XVII. *Dicitur & Odrysius, & Odrysia, & Odrysidæ, & Odrysiades genere muliebri, & Odrysis. Est & Odrysa civitas illorum, quæ & Odrysia dicitur, & civis Odrysies.* V. *Raderum.*

Trans-

CAP. II.

ARGUMENTUM.

Harpalo trucidato lætus Græcorum exsules, quos finibus prohibuere Athenienses, a Græcorum civitatibus recipi jubet, militum seniores in patriam remittit, illosque ære alieno liberat, & reliquorum seditionem gravi oratione compescit Alexander.

* IGitur triginta navibus Sunium transmittunt [1], promontorium [2] est Atticæ terræ [3], unde portum urbis petere decreverant. His [2] cognitis Rex Harpalo [4] Athenensibusque juxta

TRansmittunt *militum sex millia stipendio* ab Harpalo *conducta*, ut scribit *Diodor.* XVII. 108. V. *Freinshemium.*

2. *Promontorium* est mons in mare excurrens, *een hooft, kape.* Sunium vero Atticæ *promontorium* esse præter Curtium testimonio est & Scholiastes Callimachi in hymno Deli. Homerus & Aristophanes in nubibus ἄκρον Ἀθηναίων dicunt. *Finit* vero *littus Hellados, quod spectat ad Orientem* Mel. II. 3. V. *Philand. in Vitruv.* IV. 7. & ex illo in Indice *Freinshemium.*

3. *Atticæ terræ.* Strab. IX. 713. *Ideoque apud veteres* ἀκτὴν i. *littus appellatam esse constat, & nomine derivato pro Attica, Atticam esse nuncupatam, quoniam maxima illius pars ad mare est extenta, & angusta, oblongi vero satis, & porrecta usque Sunium subjicitur.*

4. Harpalus, *cujus fidei thesauros Babylonis, & vectigalium asservationem commiserat Alexander, quam primum Rex Indicam expeditionem susceperat, nunquam reversurum sperans, voluptatibus & deliciis se dederat. Amplissimæ namque provinciæ satrapes erat. Ac primum ad feminarum stupra, nefariosque cum barbaris concubitus se convertit, & intemperantissimo voluptatum abusu magnam pecuniæ sibi creditæ vim prodigit. A rubro mari per longissimum intervallum magnam piscium copiam sibi asserendam curabat, tantosque in quotidianum victum sumtus profundebat, ut male apud omnes audiret. Ex Athenis insuper famosissimum scortum, cui Pythonices nomen, acciverat.*

Hanc

ta 5 infestus *classem parari* jubet; Athenas protinus petiturus. Quod consilium dum agitat clam, literæ ei 3 redduntur; *Harpalum intrasse quidem Athenas* 6, *pecunia conciliasse sibi principum animos: mox concilio plebis habito jussum urbe excedere, ad Græcos milites pervenisse, a quibus interceptum & trucidatum a quodam viatore* 7 *per insidias.* His lætus in Europam trajiciendi consilium omi- 4 sit: sed *exsules* 8, *præter eos, qui civili sanguine adspersi erant, recipi*

Hanc & dum vixit, regiis muneribus affecit, & mortuam impensis maximis extulit, ac pretiosissimum in Attica monumentum construxit. Postquam aliam ex Attica meretricem, cui Glyceræ nomen, arcessivit cum qua tam molliter & luxuriose vixit, ut ad impendiorum exuberantiam nihil faceret reliquum. Ut vero ad inopinatos fortunæ casus aliquid sibi refugii compararet, populum Athenienſem præcipue sibi demerendum statuit. Quare cum post reditum suum ex India Alexander multos ex satrapis ad se delatos capitis pœna multasset: ipse etiam metu supplicii convasatis quinque millibus talentum argenti, & militum sex millibus stipendio conductis, ex Asia Atticam contendit. V. Diodor. XVII. 108. *Athen.* XIII. 594. *Laert. Vit. Philos.* V. 307. & ex his Popmam & Raderum.

5. *Juxta* i. æque, simul. Plaut. Trin. I. 2. 160. *Juxta eam curo cum mea.*

6. *Intrasse quidem* Athenas, &c. Plutarch. Demosth. f. 305. *Harpalus fugiens ex Asia Athenas pervenit. Qui quum ad populum se contulisset, & cum navibus & pecuniis eorum arbitrio se submitteret: alii oratores ad pecunias respicientes advocati Harpalo erant, suadebantque populo, ut supplicem reciperet, tutareturque. At Demosthenes primo repellendum esse hominem, & cavendum, ne per eum bella suscitarent ex minima justa causa suadebat. Paucis vero post diebus quum pecuniæ & vasa inspicerentur, videns eum Harpalus opere barbari cujusdam vasculi delectatum, formamque & artificium diligentissime contemplantem, jussit vas appendi, & cum viginti talentis Demosthenis noctu clam mitti. Itaque, quum postea de recipiendo Harpalo agitaretur, lana & vittis collum circumfarciens in concionem processit jussusque dicere renuit, quasi gulæ morbo loqui impediretur. At viri urbani qui aderant, rem intelligentes videbant, non gulæ morbo, sed auro per noctem constrictum vocem perdidisse Demosthenem clamitantes. Ob eam corruptelam paulo post apud populum patefactam, quum nec excusationem Demosthenis susciperent, nec dicentem audire vellent, Harpalum expulerunt.*

7. Viatore. *Thimbrone uno ex amicis* Diod. XVII. 108. *a servis suis* Pausan. Attic. II. 36. qui addit: *sunt tamen, qui dicant Pausaniæ Macedonis dolo interisse.* V. *Freinshemium.*

8. *Exsules*, &c. *recipi jussit.* Diodor.

recipi ab omnibus Græcorum civitatibus, queis pulsi erant, jussit. Et Græci haud ausi imperium aspernari, 5 quamquam solvendarum legum 9 id principium esse censebant; bona quoque, quæ exstarent, restituere damnatis. Soli Athenienses, non suæ modo, 6 sed etiam publicæ vindices libertatis, conluvionem hominum 10, quia ægre ferebant, non regio imperio, sed legibus moribusque patriis Regi adsueti, prohibuere finibus: Omnia potius toleraturi, quam 7 purgamenta quondam urbis suæ, tunc etiam exilii, admitterent. Alexander senioribus militum in pa- 8 triam remissis 11; *tredecim millia peditum, & duo millia equitum, quæ in Asia retineret, eligi* jussit: existimans modico exercitu contineri posse Asiam, quia pluribus locis præsidia disposuisset; nuperque conditas

Diodor. XVII. 109. *Sub hæc Alexander, quum Olympia celebraventur, præconum voce publice in Olympiis edixit, ut quotquot forent exsules, præter sacrilegos & homicidas, in patriam redirent.* Plutarch. Apophth. Lac. c. 59. addit eximios etiam Thebanos fuisse. Unde Eudamidæ Laconis dictum exstat: *Quum Olympiis præconio jus fecisset omnibus exsulibus in suam cuique patriam redeundi, præterquam Thebanis: Infortunatum quidem, inquit, præconium, sed vobis, o Thebani, glorioſum: solos enim vos metuit Alexander. Etenim qui permittit exsulibus reditum in suam patriam, non metuit, ne moliantur vindictam, a Thebanis igitur solis metuebat.* V. *Raderum*, & exillo *Freinshemium.*

9. *Solvendarum legum*, nam cum ex senatus, & populi decreto, legibusque in exilium pulsi essent, qui revocat, decreta rescindit, leges violat & *solvit.* V. *Raderum. Solvere* enim est dissolvere, abolere VIII. 8. 18.

10. *Conluvionem hominum* i. homines undique confluentes. Ita *conluviem peregrini*, & *servilis sanguinis* dicit Sueton. August. c. 40. Proprie *conluvies*, sive *conluvio*, een vergaderde onreynigheyd. Non. II. 102. *Conluvies, labes ex immunditia.* Marc. Tull. de senect. *Quumque ex hac turba, & conluvione discedam.* Unde Festo *Colluviaris porcus dicitur, qui cibo permixto, & conluvione nutritur.*

11. *Senioribus remissis in patriam.* Diodor. XVII. 109. *Ipse habito delectu, ad decies mille circiter ætate maxime provectos militiæ sacramento absolvit.* Justin. XII. 12. 7. vero: *qua modestia obtinuerunt, ut undecim millia militum veteranorum exauctoraret*: quod indigne tulerunt dimissi. Arrian. VII. 454. *Opim quum venit, convocatis Macedonibus pronunciavit, se omnes eos, qui vel ætate, vel membrorum*

9 ditas urbes, quas colonis repleſſet [12], res renovare cupientibus obſtare. Cæterum prius, quam ſecerneret, quos erat retenturus, edixit, *ut omnes milites æs alienum* [13] *profiterentur* [14]. Grave [15] plerisque eſſe compererat: & quamquam ipſorum luxu contractum [16] erat, diſſolvere [17] tamen ipſe decreverat. 10 Illi tentari ipſos [18] rati, quo facilius ab integris [19] ſumptuoſos [20] discerneret; prolatando [21] aliquan-

brorum mutilatione inutiles ad pugnam facti eſſent, miſſos ab exercitu facere, & in domos ſuas redeundi poteſtatem dare. Atque hæc quidem Alexander animo gratificandi Macedonibus dicebat: ipſi ita interpretati, ac ſi ab Alexandro deſpicerentur, inutilesque ad res bellicas judicarentur, vehementerque ea oratione commoti ſunt. Noſter *n.* 16.

12. *Urbes, quas colonis repleſſet*, &c. Apud Romanos *coloniæ, tanquam præſidia, partis bello provinciis imponebantur.* Appian. Bell. Civ. I. Et *ſedem ſervitutis coloniam* vocat Tacit. Agric. XVI. 1. Unde *Demetriadem in Theſſalia, Chalcidem in Eubœa, Corinthum in Achaia, non contumelioſius, quam verius compedes Græciæ appellat Philippus* apud Liv. XXXII. 37. & Strab. IX. 781. V. *Freinshemium.*

13. *Æs alienum* i. debitum. Cic. Catil. II. *Sumtibus in ære alieno vacillant.* Noſter *n.* 25. qui *n.* 10. absque epitheto *æs* pro debito ponit.

14. *Profiterentur*, ſoudenſe aangeven. Ita *domicilium Archias profeſſus eſt iis tabulis, quæ ſolæ ex illa profeſſione, collegioque prætorum obtinent publicarum tabularum auctoritatem.* Cic. pro Archia. Noſt. 10. V. VII. 2. 7.

15. *Grave* i. multum. Varr. γεροντιδιδασκάλῳ. *Ubi graves paſcantur, atque alantur pavonum greges.* V. *Non.* qui plura huic addit exempla.

16. *Contractum* i. factum. Cic. Catil. II. *Quorum æs alienum contractum in popinam nullum reipublicæ metum afferre poterat.*

17. *Diſſolvere* i. ſolvere. Cic. Tuſc. I. *Ego Lycurgo maximam gratiam habeo, qui me pœna multaverit, quam ſine verſura poſſum diſſolvere.* Proprie *diſſolvere* eſt ligatum ſolvere. Cic. de Off. III. *Fraus conſtringit, non diſſolvit perjurium.*

18. *Ipſos ſe* non minus commode dixiſſet, quam *ipſos*, quaſi de aliis, quum de ipſismet ageretur, qui ſe putabant explorari. Et demonſtrativum pro reciproco poſitum. V. *Raderum.*

19. *Integri* opponuntur ſumptuoſis. Sic *integri* dicuntur nullius criminis rei. Cic. pro dom. *Qui profectus ſum integer.* Tacit. Ann. VI. 26. 3. *Dum integer, dum intentatus, honeſtum finem voluit.* I. 4. de pop. act. *Popularis actio integræ perſonæ permittitur.* V. *Freinshemii Indicem.*

20. *Sumptuoſos* i. immoderatos facientes ſumptus. Nep. Attic. XIII. 2. *Splendidus, non ſumptuoſus.*

21. *Prolatando* i. de die in diem differendo. Saluſt. Catil. c. 43. *Illos dubitando, & dies prolatando magnas opportunitates corrumpere.*

22. *Pudorem obſtare*, quod intelligas ex his Senec. de Benef. II. 7. *Tiberius Cæſar rogatus a Nepote M. Allio prætorio, ut ejus æri alieno ſuccurreret: edere illum ſibi nomina creditorum juſſit. Hoc non eſt donare, ſed creditores convocare.* V. *Freinshemium.*

23. *Decem millia talentorum* i. ſexagies centena millia Philippeorum. Cum Curtio Diodor. XVII. 109. *Multos ære alieno obſtrictos eſſe edoctus, id totum uno die decem millibus talentum, paulo minus, diſſolvit. Viginti millia talentum* i. duodecies millies centena millia Philippeorum, ſive duodecim milliones, ut hodie loquimur, ponunt Juſtin. XII. II. 3. *Viginti millia talentum in hos ſumptus expenſa.* Arrian. VII. 449. *Ea largitio exercitui facta* XX. M. *talentum fuiſſe dicitur.* V. *Raderum.*

24. *Retinere.* Paulo aliter Arrian. VII. 455. *Qui vere voluntarie manerent, tantum ſe largiturum, ut merito aliis, qui domi deſideant, invidioſi ſint futuri, aliosque Macedones excitaturi, ut libenter una cum eis pericula, ac labores adeant.*

25. *Regni ſedem*, ut Flor. I. 7. 9. *Nec dubitavere cuncti, monſtrum pulcherrimum imperii ſedem promittere.*

26. *Omnes*, qui remanſerant, ſive adhuc ſenes, ſed non mutilati, ſive juniores. Juſtin. XII. II. 4: 5: 6. *Dimiſſis veteranis exercitum junioribus ſupplet. Sed retenti veteranorum diſceſſum ægre ferentes, miſſionem & ipſi ſta-*

quantum extraxerant temporis. & Rex ſatis gnarus profeſſione æris pudorem [22], non contumaciam obſtare; *menſas totis caſtris poni* juſſit, *& decem millia talentorum* [23] *proferri.* Tum demum fide facta profeſſi 11
ſunt, nec amplius ex tanta pecunia, quam centum & triginta talenta, ſuperfuere. adeo ille exercitus, tot ditiſſimarum gentium victor, plus tamen victoriæ, quam prædæ deportavit ex Aſia. Cæterum 12
ut cognitum eſt, *alios mitti domum, alios retineri* [24]; perpetuam eum regni ſedem [25] in Aſia habiturum rati, vecordes & diſciplinæ militaris immemores, ſeditioſis vocibus caſtra complent, Regemque ferocius, quam alias, adorti, omnes [26] ſimul *miſſionem* poſtulare cœperunt; deformia ora cicatricibus, canitiemque capitum oſtentantes. Nec aut præfe- 13
ctorum caſtigatione, aut verecundia Regis deterriti, tumultuoſo clamore & militari violentia volentem loqui inhibebant; palam profeſſi *nuſquam inde, niſi*

14 *nisi in patriam, vestigium esse moturos* [27]. Tandem silentio facto, magis quia motum esse credebant, quam quia ipsi moveri poterant; quidnam acturus esset,
15 exspectabant. Ille, *Quid hæc*, inquit, *repens* [28] *consternatio, & tam procax atque effusa licentia denunciat* [29]? *Eloqui timeo, palam certe rupistis imperium, & precario Rex sum: cui non adloquendi, non noscendi monendique,*
16 *aut intuendi vos jus reliquistis. Equidem quum alios dimittere in patriam; alios mecum paulo post deportare* [30] *statuerim: tam illos adclamantes video, qui abituri sunt,*
17 *quam hos, cum quibus pramissos subsequi statui. Quid hoc est rei? dispari in causa idem omnium clamor est! pervelim* [31] *scire, utrum qui discedunt, de me querantur?*
18 Crederes uno ore omnes [32] sustulisse clamorem; ita pariter ex tota concione responsum est, *omnes que-*
91 *ri* [33]. Tum ille, *non hercule*, inquit, *potest fieri, ut adducar* [34], *querendi simul omnibus hanc causam esse, quam ostenditis* [35]; *in qua maior pars exercitus non est, ut pote nimi-*

flagitabant: nec annos, sed stipendia sua numerari jubebant: pariter in militiam lectos, pariter sacramento solvi, æquum censentes, nec jam precibus, sed convicio agebant.

27. *Nisi in patriam vestigium esse moturos.* Non. 11. 209. Lucil. XXVI. *Domuitionis cupidi, imperium Regis pene imminuimus.*

28. *Repens* pro *repentina.* Liv. IX. 41. *Repens adventus Consulis exterruit Umbros.*

29. *Denunciat* i. sibi vult. Tib. IV. 15. 1. *Quid hoc rei est, quid ira nunciat Deum?* V. *Freinshemii Indicem.*

30. *Deportare* per mare scilicet. Sic Livius sæpissime. V. *Freinshemii Indicem.*

31. *Pervelim* i. magnopere, valde velim. Cicer. Attic. 1. 1. *Sed est, quod abs te mihi ignosci pervelim.*

32. *Uno ore omnes.* Ita apud Tacit. Ann. 1. 31. 5. *Non unus hæc, sed multa seditionis ora, vocesque.* 32. 7. *Id militares animos altius conjectantibus præcipuum indicium magni, atque implacabilis motus, quod neque disjecti, vel paucorum instinctu, sed pariter ardescerent, pariter silerent.*

33. *Omnes queri*, quia dimittendi putabant, se a Rege contemni, ut ad pugnam inutiles. V. n. 11. retinendi indigne ferebant se detineri.

34. *Adducar* scilicet ad credendum. Cic. Fam. 11. 10. *Non possum adduci, ut abs te, postea quam ædilis es factus, nullas putem datas.*

35. *Ostenditis* i. prætexitis. Ita *ostendere metum* Cic. Verr. VI.

36. *Quan-*

quum plures dimiserim, quam retenturus sum. Subest 20
nimirum altius malum, quod omnes avertit a me. quando enim Regem universus exercitus deseruit [36]? *Ne servi quidem uno grege* [37] *profugiunt* [38] *dominos; sed est quidam in illis pudor a cæteris destitutos relinquendi. Verum* 21
ego tam furiosæ [39] *consternationis oblitus remedia insanabilibus* [40] *conor adhibere. Omnem hercule spem, quam ex vobis conceperam, damno; nec ut cum militibus meis, jam enim esse destitistis, sed, ut cum ingratissimis operis* [41], *agere decrevi. Secundis rebus, quæ circumfluunt* 22
vos [42], *insanire cœpistis: obliti status* [43] *ejus, quem beneficio exuistis* [44] *meo. digni hercule, qui in eodem consenescatis* [45]; *quoniam facilius est vobis adversam, quam secundam regere fortunam. En tandem? Illyriorum* [46] 23
paulo

36. *Quando Regem universus exercitus deseruit?* Veget. III. 4. *Nunquam enim ad contumaciam pari consensu multitudo prorumpit, sed incitantur a paucis, qui vitiorum, scelerumque impunitatem sperant peccare cum plurimis.*

37. *Uno grege* i. omnes simul.

38. *Profugiunt* i. fugiendo relinquunt.

39. *Furiosæ* i. furorem vos agentis. Cic. Catil. 1. *Ibis tandem aliquando, quo te jam pridem tua ista cupiditas effrenata ac furiosa rapiebat.*

40. *Insanabilibus* metaphora est a morbis immedicabilibus & desperatis, adeoque a medicis conclamatis ducta. Ita eleganter & Cicero hac translatione usus, de republica locutus pro Sestio: *plagam insanabilem reipublicæ impositam* dicit, & Tusc. V. *Morbum insanabilem.* V. *Raderum.*

41. *Ingratissimis operis* i. vilibus mercenariis. *Operarum* vox ignominiam habet, quadratque in eos, qui viles lucello tantum inhiant. Cic. pro Sest. *Erat mihi contentio non cum victore exercitu, sed cum operis conductis, & ad diripiendam urbem concitatis.* V. *Freinshemium.*

42. *Circumfluunt vos* i. quibus abundatis. Cicer. Parad. 1. *Quum viderem homines rebus his circumfluentes.* Proprie *circumfluere* quid sit, V. VIII. 8. 12. §. 27.

43. *Status*, de paupertate. V. *Freinshemii Indicem.*

44. *Exuistis* i. depositis. Prop. IV. 6. 35. *Et ad placidos exuit arma choros.* Proprie *exuere* est vestes detrahere V. 1. 38. VI. 11. 15.

45. *Consenescatis* i. senes fiatis. Cic. Attic. 11. 23. *Deinde omnes illius partis auctores ac socios nullo adversario consenescere.*

46. *Illyriorum*, quod testantur Diod. XVI. 2. *Bello fractus ab Illyriis Amyntas, vectigalia pendere victoribus cogebatur. Hi filium ejus natu minimum Philip-*

paulo ante & Persarum 47 *tributariis* 48 *Asia & tot gentium spolia fastidio sunt. Modo sub Philippo seminudis* 49, *amicula ex purpura sordent; aurum & argentum oculi ferre non possunt* 50: *lignea enim vasa desiderant, & ex cra-*
24 *tibus scuta* 51, *rubiginemque gladiorum. Hoc cultu nitentes vos accepi, & quingenta talenta* 52 *aeris alieni: quum omnis regia supellex haud amplius, quam sexaginta talentorum* 53 *esset, meorum operum fundamenta. quibus tamen,*

pum obsidis loco acceptum, Thebanis asservandum tradiderunt: Justin. VII. 5. 1. *Igitur Alexander*, patruus Alexandri M. *inter prima initia regni bellum ab Illyriis pacta mercede, & Philippo fratre*, patre Alexandri M. *dato obside redemit.* V. *Raderum*, & ex illo *Freinshemium.*

47. *Persarum*, quos Macedonibus intulisse docent Justin. VII. 3. 1. *Darius Rex Persarum mittit cum parte copiarum Megabazum ad subigendam Thraciam, caeteraque ejus tractus regna: quibus pro ignobili momento erat accessura Macedonia.* Nostер IV. 1. 10. V. *Raderum.*

48. *Tributarius* est, qui *tributum* solvere debet. Justin. V. 3. 2. *Alcibiades in Asiam contendit & tributarias Athenienſium civitates ad defectionem compellit.*

49. *Seminudis* ut Liv. XXXI. 35. *Pedes concursator, & vagus, & prope seminudus.* Nam ante devictum Darium viliori vestitu sat habuerunt Macedones. Minus enim eleganter, aut male vestitum *nudum* dici dixi IX. 3. 5. §. 9.

50. *Oculi non possunt ferre* i. præ copia illis non delectantur, illa aspicere nolunt.

51. *Ex cratibus scuta* fecerunt alterius materiæ indigi. Flor. III. 20. *E viminibus, pecudumque tegumentis inconditos sibi clypeos fecere.* Frontin. I. 7. *Spartaco, copiisque ejus scuta ex vimine fuerunt, quae coriis tegebantur.* V. & *Lipſ. Mil. Rom.* III. 2. *Scutum* vero atque *clypeum* interdum nostro idem esse docet hic locus, quum clypeis, non *scutis* usi fuerint Macedones docente Livio IX. 19. *Arma, clypeus, sariſſaque illis: Romano scutum.* Unde toties illis *clypeos* tribuit Nostер III. 2. 13. IV. 4. II. VIII. 1. 20. & *clypeatos* a *clypeo* dicit milites VII. 9. 2. docet etiam VII. 9. 8. & 9. quum enim priore n. *scuti* meminisset, posteriore *aciem clypeatam consurrexiſe* dicit. Quid proprie *scutum*, docui III. 2. 5. §. 24.

52. *Quingenta talenta* i. trecenta millia aureorum, quæ Philippus in tabulis, & rationibus creditorum mihi reliquit dissolvenda. Curtio consentit Arrian. VII. 457. *Quamquam ære alieno pressus, quod mihi pater ad quingenta circiter talenta reliquerat.* A Plutarch. Alex. f. 246. & de fort. Alex. I. 3. *ducenta* duntaxat *talenta* produntur. V. *Raderum* & *Freinshemium.*

53. *Sexaginta talentorum* i. sex & triginta millia aureorum, seu Phi-

men, absit invidia 54, *imperium maximae terrarum partis impositi* 55. *Asiane pertaesum est, quae vos gloria rerum* 25
gestarum Diis pares fecit? In Europam ire properatis Rege deserto, quum pluribus vestrum defuturum viaticum fuerit, ni aes alienum luissem 56. *nempe* 57 *in Asiatica praeda* 58. *Nec pudet profundo ventre devictarum gentium* 26
spolia circumferentes 59, *reverti velle ad liberos conjugesque, quibus pauci praemia victoriae* 60 *potestis ostendere. Nam caeterorum, dum etiam spei vestrae obviam istis* 61, *arma quoque pignori sunt* 62. *Bonis* 63 *vero militibus ca-* 27
ritu-

Philippeorum. Arrian. VII. 457. *Nam ego patri succedens, aurea quaedam pauca, argenteaque pocula nactus in patriis thesauris, talenta vero ne sexaginta quidem.*

54. *Absit invidia*, formula est, qua mitigamus, quæ insolentius dixisse videri possemus. Liv. XXVIII. 39. *Ut non modo nobis, (absit verbo invidia) ne posteris quidem timenda nostris esset.* Nostер IX. 2 29. X. 9. 6. quod non de hominum tantum *invidia* accipiendum esse, sed sæpius, ut Gentilium erat captus, de *invidia* Deorum, quia veriti fuerint, ne tantis rebus, tantæque gloriæ *inviderent* Dii, si jactantius prædicaretur; & per æmulationem deinde omnia etiam bene consulta in deterius verterent, in Indice docet *Freinshemius.*

55. *Imposui* tanquam ædificium aliquod.

56. *Luissem* i. solvissem. *Luere aes alienum* eleganter, nec tamen, scio, an apud alios legatur: sicut scelus, stuprum, crimen, pœnas luere apud plerosque omnes. V. *Raderum.*

57. *Nempe*, vim habet insignem inculcandi cum quadam exprobratione personæ, causæve, de qua agitur, meritum. Apud Liv. XXXIV. 5. Valerius abrogari L. Oppiam suadens, pro matronis: *Jam urbe capta a Gallis, quo redemta urbs est? nempe aurum matronae consensu omnium in publicum contulerunt.* V. *Freinshemium.*

58. *In Asiatica praeda*, dictum fuerit, ut apud Senec. Epist. 19. *In aspero & probo accipere.* Locutio hæc ostendit injuria fastidire Asiam, quibus inde tot, tantaque fuissent commoda. V. *Freinshemium.*

59. *Profundo ventre gentium spolia circumferunt*, quorum profundæ libidines prædam ex devictis gentibus partam profuderunt, aut devorarunt. V. *Raderum.*

60. *Praemia victoriae* i. spolia, prædam tot præliis, & victoriis quæsitam, quam licet unctam devoraſtis.

61. *Spei obviam istis* i. spe alia spolia, alia præmia quærendi abjecta. *Obviam ire spei*, est spem retundere, abjicere, præcidere: sicut *obviam* cupiditatibus *ire*, cupiditatibus resistere, cupiditates domare, coercere, frangere. V. *Raderum.*

62. *Pignori sunt* i. propter æs alienum sunt oppignerata, in

riturus 64 *sum, pellicum* 65 *suarum concubinis* 66, *quibus hoc solum ex tantis opibus superest, quod impenditur* 67. *Proinde fugientibus me pateant limites* 68; *facessite* 69 *hinc ocius:*

pignus depositа. V. *Raderum.*

63. *Bonis* i. fortibus, strenuis. Sallust. Jugurth. c. 53. *Adversæ res etiam bonos detrectant.* Justin. IX. 2. 4. *Neque vindicta Macedonum egere Scythas, quibus meliores forent.* Sed ironia est.

64. *Cariturus* i. non habiturus, nec tamen quæsiturus. *Carere* tria significat. I. id, quod habueris, non habere, &, ut id habeas, tamen desiderare. II. abstinere, non uti eo, quod habes, vel habere possis. III. non habere aliquid, nec tamen, ut habeas, studere. Cic. Tusc. 1. *Triste est nomen ipsum carendi, quia subjicitur hæc vis: habuit, non habet: desiderat, requirit, indiget. Opinor, hæc incommoda sunt carentis; caret oculis, odiosa cæcitas: liberis, orbitas. Carere igitur hoc significat, egere eo, quod habere velis. Inest enim velle in carendo, nisi cum sic, tanquam in febri dicitur, alia quadam notione verbi. Dicitur enim alio modo etiam carere, cum aliquid non habeas, & non habere te sentias, etiamsi id facile patiare. Carere enim in morte non dicitur, nec enim esset dolendum, dicitur illud, bono carere, quod est malum. Sed ne vivus quidem bono caret, si eo non indiget: sed in vivo intelligi tamen potest, regno carere: dici autem hoc in te satis subtiliter non potest: posset in Tarquinio, cum regno esset expulsus.*

65. *Pellicum* i. mulierum, quas captivas duxerant, & *pellicum* loco habebant. *Pellex* quænam sit proprie; docet Festus III. 3. 24. §. 94.

66. *Concubinus* est, qui cum altero cubat. Festus: *Catamitum pro Ganymede dixerunt, qui fuit Jovis concubinus.* Catul. LXI. 128.

Nec nuces pueris neget
Desertum domini audiens
Concubinus amorem.

67. *In quod impenditur* i. venter.

68. *Pateant limites*, alias enim a custodibus *limitum* retrahi potuissent. Quippe magnorum imperiorum clausi sunt limites. Unde *limitanei milites* in Cod. Justiniani, & apud Suidam. & *limitanei duces*, ut apud Marcellin. XXXI. 471. *Munderichus dux limitis per Arabiam.* A quibus Marchionum, quos *Marckgraven*, quasi *limitaneos judices* appellarunt majores nostri, originem repeti fortassis haud absurdum fuerit. V. *Freinshemii Indicem.*

69. *Facessite* i. abite, discedite. Terent. Phorm. IV. 3. 31. *Hæc hinc facessat.* Ubi Donat. *pro hinc se faciat, i. abeat. Huc se faciat, huc accedat, significat.* Proprie *facessere* est ad faciendum ire. Virgil. Georg. IV. 548.

Haud mora: continuo matris
præcepta facessit.

Ad eundem modum militibus suis missionem urgentibus Cæsar apud Lucan. V. 325.

Vadite, meque meis ad bella
relinquite fatis:

In-

ocius: ego cum Persis 70 *abeuntium terga tutabor* 71. *Neminem teneo* 72: *liberate oculos meos* 73 *ingratissimi cives. Læti vos excipient parentes liberique sine vestro Rege redeun-* 28
tes! obviam ibunt desertoribus 74 *transfugisque! Triumphabo mehercule de fuga vestra, & ubicumque ero, expetam pœnas; hos, cum quibus me relinquitis, colendo, præferendoque vobis. Jam autem scietis, & quantum sine Rege valeat exercitus* 75, *& quid opis in me uno sit.* De- 29 30
siluit

Invenient hæc arma manus, vobisque repulsis
Tot reddet fortuna viros, quot tela vacabunt.

70. *Cum Persis.* Diod. XVII. 108. *Per id tempus* XXX. *Persarum millia ætate plane juvenes, & formæ decore, viribusque corporum eximii, Susa pervenerunt. Hi per tempus bene longum conquisiti a præfectis & magistris res bellicas didicerant: omnesque armis Macedonicis magnifice instructi ante urbem castra posuere*, &c. *Quia enim Gangen transire Macedones detrectarant, & subinde in concionibus Regi clamore suo obstrepebant, ortumque ex Hammone suggillabant: agmen hoc Persarum ejusdem ætatis, quod phalangi Macedonicæ opponi posset, sibi comparavit, atque his tum Alexander vacavit.* Noster X. 3. 10.

71. *Abeuntium terga tutabor* i. curabo, ne vos abeuntes a tergo quis opprimat. Virg. Aen. VII. 469.

Tutari Italiam, detrudere finibus hostem.

72. *Neminem teneo*, ick houde niemant op. Virgil. Aen. IV. 380.

Neque te teneo, neque dicta refello.

73. *Liberate oculos meos*, gaat uyt mijn oogen, *ab oculis concedere* Cic. Catil. 1. *Si te parentes timerent, atque odissent tui, opinor, ab eorum oculis aliquo concederes.*

74. *Desertoribus* i. illis, qui Regem suum *deseruerunt. Desertor* est, qui per prolixum tempus evagatus, ad castra reducitur, ut tradit *Modestin. in l. desertorem ff. de re militari.*

75. *Quantum sine Rege valeat exercitus.* Polyæn. IV. 3. *Mandavit, ut armati Macedones seorsim a cæteris starent: e regione vero Persæ. Qui cum discessissent: deligite, inquit, Macedones ducem, quem, volueritis: Ego vero Persis utar militibus, si viceritis, faciam omnia, quæ volueritis: sin victi fueritis, experiemini vos nihil per vosmet ipsos posse quidem.* Unde *Macedones ab Illyriis prælio pulsi, Rege suo in cunis prolato, & pone aciem posito, acrius certamen repetivere: tanquam ideo victi fuissent antea, quod bellantibus sibi Regis sui auspicia defuissent, futuri vel propterea victores, quod ex superstitione animum vincendi ceperant.* &c. *Conserto itaque prælio, magna cæde Illyrios fudere, ostenderuntque hostibus suis, priore bello Regem Macedo-*

siluit deinde frendens de tribunali [76], & in medium armatorum agmen se immisit; notatos quoque, qui ferociſſime oblocuti erant, ſingulos manu corripuit: nec auſos repugnare, tredecim adſervandos cuſtodibus corporis tradidit.

nibus, non virtutem defuiſſe. Juſtin. VII. 2. 8-12.

76. *Deſiluit de tribunali* inermis. Juſtin. XII. 11. 8. *Ad poſtremum quum verbis nihil proficeret, ad corripiendos ſeditionis auctores, e tribunali in concionem armatam inermis ipſe deſiliit, & nemine prohibente tredecim correptos manu: ſua ipſe ad ſupplicia duxit.* V. & Diodor. XVII. 109. Arrian. VII. 455.

CAP. III.

ARGUMENTUM.

Deprecantes Macedones non audit, Aſiaticos milites laudat, & Perſis corporis ſui cuſtodiam committit Alexander.

1 QUis crederet ſævam paulo ante concionem obtorpuiſſe ſubito metu, &, quum ad ſupplicium videret trahi nihilo auſos graviora,
2 quam cæteros; tam effuſam antea licentiam, atque ſeditioſam militum violentiam ita compreſſam, ut non modo nullus ex omnibus irruenti Regi reſtiterit; verum etiam cuncti pavore exanimati adtonitis ſimiles, quid de ipſis quoque Rex ſtatuendum cenſeret,
3 ſuſpenſa mente exſpectarent? Itaque, ſive nominis [1], quod gentes, quæ ſub Regibus ſunt, inter Deos colunt; ſive propria Ipſius [2] veneratio; ſive fiducia tanta vi exercentis imperium conterruit eos:
4 ſingulare [3] certe ediderunt patientiæ exemplum; adeoque non ſunt accenſi ſupplicio commilitonum, quum ſub noctem interfectos eſſe noſſent, ut nihil omiſe-

Nominis n. regii. V. III. 6. 17.

2. *Ipſius* n. Alexandri.

3. *Singulare* i. excellens. Plin. Epiſt.

omiſerint, quod ſinguli magis obedienter ac pie facerent. Nam quum poſtero die prohibiti aditu veniſſent, Aſiaticis modo militibus admiſſis, lugubrem totis caſtris edidere clamorem [4], denunciantes, *ſe protinus eſſe morituros, ſi Rex perſeveraret iraſci.* At ille per- 6
vicacis [5] ad omnia, quæ agitaſſet, animi, *peregrinorum militum concionem advocari* jubet, *Macedonibus intra caſtra cohibitis*: &, quum frequentes coiſſent, adhibito interprete talem orationem habuit: *Quum* 7
ex Europa trajicerem in Aſiam, multas nobiles gentes, magnam vim hominum imperio meo me additurum [6] *eſſe ſperabam. Nec deceptus ſum, quod de his credidi famæ.* 8
Sed ad illa hoc quoque acceſſit, quod video fortes viros erga Reges ſuos pietatis invictæ [7]. *Luxu omnia fluere* [8] *credi-* 9
deram; & nimia felicitate mergi in voluptates. at hercule munia militiæ hoc animorum corporumque robore æque impigre

Epiſt. III. 1. *Mox vehiculum adſcendit: adſumit uxorem ſingularis exempli.*

4. *Lugubrem edidere clamorem.* Arrian. VII. 463. *Non amplius ſeſe continere potuerunt: ſed concurſu ad regiam facto, arma ante januam projecerunt, quæ Regi libelli ſupplicis loco eſſent. Ipſi pro foribus ſtantes clamorem tollebant, intromitti poſtulantes, auctores tumultus, quique clamandi initium fecerant, dedituri: neque a janua interdiu, vel noctu diſceſſuri, niſi Alexander coram commiſeratione tangeretur.*

5. *Pervicacis*, halſtarrigh. Terent. Hec. IV. 1. 17.

Adeone pervicaci eſſe animo, ut puerum, &c.

Ubi Donat. *Pervicax eſt perſeverans cum quadam vi.* Unde *ira pervicacior* VIII. 6. 1. qua quis *implacabilius iraſcitur*, ut de Tiberio loquitur *Tacit. Ann.* 1. 13. 5. Noſter IX. 9. 1. X. 6. 12. & 18.

6. *Additurum* i. adjecturum. Cic. Fam. III. 12. *Tametſi nihil videbatur ad meum erga te priſtinum ſtudium addi poſſe.*

7. *Fortes viro, pietatis invictæ*; ita n. 9. *Quum fortes virtutis, non fortitudinem magis, quam fidem colitis.* Tacit. Ann. I. 57. 2. *Nam barbaris, quanto quis audacia promptus, tanto magis fidus habetur.* Fortis enim honeſti & gloriæ cauſa ſtrenue agit, illam vero contaminat perfidia. Unde allocutionis formula olim ad militem: *fortis eſſet & fidus.* Marcell. XV. 49. *Quod donatum ſtipendio militem Conſtantii nomine adloquutus eſt, fortis eſſet & fidus.* V. *Loccenium & Lindenbrog. in Marcellin. p. 34.*

8. *Fluere* i. minui, deficere. Virg. Aen. II. 169.

Ex illo fluere, ac retro ſublapſa referri.

pigre toleratis: & quum fortes viri sitis, non fortitudinem
10 *magis, quam fidem colitis. Hoc ego nunc primum profiteor, sed olim scio. Itaque & delectum e vobis juniorum habui; & vos meorum militum corpori immiscui. Idem habitus, eadem arma sunt vobis: obsequium vero & pa-*
11 *tientia imperii* 9 *longe præstantior est, quam cæteris. Ergo ipse Oxathris Persæ filiam mecum in matrimonio junxi, non*
12 *dedignatus ex captiva liberos tollere. Mox deinde quum stirpem generis mei latius propagare* 10 *cuperem, uxorem Darii filiam* 11 *duxi; proximisque amicorum* 12 *auctor fui ex captivis generandi liberos: ut hoc sacro fœdere* 13 *omne*
13 *discrimen victi & victoris excluderem* 14. *Proinde genitos esse vos mihi, non adscitos milites credite* 15. *Asiæ & Europæ unum atque idem regnum est. Macedonum vobis arma do. Inveteravi* 16 *peregrinam novitatem; & cives mei*

Illa enim quæ *fluunt*, quodammodo minuuntur.

9. *Patientia imperii* est, qua quis, quod imperatur, lubens patitur, fert, exsequitur. Quanta *patientia imperia* & jussa ferant Persæ, pluribus docet *Brisson.* de *regn. Pers.* I. 24.

10. *Propagare* i. extendere, proferre. Cic. Verr. VII. *Quum ipse sui generis initium, ac nominis ab se gigni, & propagari vellet.* Proprie *propagare* est vitem vetulam, ut ex una plures fiant, supprimere. Cato R. R. c. 32. *Vites propages, in sulcos rursum vorsum.*

11. *Darii filiam*, natu majorem, *Statiram*. V. *Justin.* XII. 10. 9. *Diodor.* XVII. 107. *Plutarch. Alex.* f. 256. quam *Barsinem* nominat *Arrian.* VII. 447.

12. *Proximus amicorum.* Arrian. VII. 447. *Drypetim, Darii filiam, uxorisque suæ sororem Hephæstioni dat, Cratero Arimastrinem Oxyartis Darii fratris filiam, Perdiccæ Atropatis Medorum satrapæ filiam, Ptolomæo corporis custodi, atque Eumeni scribæ regio Artabazi filias; illi quidem Artacamam, huic vero Artonim, Nearcho Spitamenis Bactrii filiam dedit, atque ita reliquis etiam amicis Persarum ac Medorum illustrium filias octoginta matrimonio copulavit.*

13. *Sacro fœdere* i. conjugio:

14. *Excluderem* i. abolerem. V. *Freinshemii Indicem.*

15. *Genitos esse vos mihi, non adscitos milites credite* i. gerite vos pro popularibus, civibusque meis potius, quam pro extraneis: illorumque numero mihi haberi credite. Coaluimus enim nunc velut in unam gentem. V. *Freinshemium.*

16. *Inveteravi* i. quasi veterem, & consuetam reddidi. Plin. XXIII. 2. *Aquæ marinæ sextarios quinque pariter coquebant, decies defervescente cortina, atque ita diffundebant, inveterabantque.*

17. *Duc-*

mei estis & milites, omnia eundem ducunt colorem 17. *Nec* 14
Persis Macedonum morem adumbrare 18; *nec Macedonibus Persas imitari indecorum est. Ejusdem juris esse debent* 19, *qui sub eodem Rege victuri sunt.* *

CAP.

17. *Ducunt colorem* i. referunt notam indolem, aut formam rei. Senec. Epist. 108. *Quid ergo? non novimus quosdam, qui multis apud Philosophum annis perfederint, & ne colorem quidem duxerint?* Videtur uterque hoc Maronis ante oculos habuisse, quod legitur Ecl. IX. 49.

Duceret apricis in collibus uva colorem.

V. *Loccenii Indicem.* Quomodo & Juven. Sat. II. 41.

Uvaque conspecta livorem ducit ab uva.

& Lucret. IV. 72-77.

Nam certe jacier ac tergeri multa videmus
Non solum ex alto, penitusque, ut diximus ante;
Verum de summis ipsum quoque sæpe colorem:
Et vulgo faciunt id lutea, russaque vela,
Et ferruginea, cum magnis intenta theatris
Per malos vulgata, trabesque trementia fluitant.

Transfertur enim ab illis corporibus, quæ propinquitate alterius *colorem* adsumunt.

18. *Adumbrare* i. effingere, imitari. Cic. de Orat. III. *Id genus sumus in eorum sermone adumbrare conati.* Proprie *adumbrare* est umbram tegendo facere. Colum. V. 5. *Sub ortu caniculæ pastineis tegetibus vineas adumbrabat.*

19. *Ejusdem juris esse debent* concordiæ firmandæ & æquabilitatis causa. Varronis proverbium est: *Idem Accii quod Titii.* Liv. VII. *Ne sub eodem jure solum, sed etiam nomine omnes essent.* V. *Loccenium.*

БИБЛИОТЕКА СРПСКЕ ЗЕМЉЕ БЕОГРАД

CAP. IV.

ARGUMENTUM.

Macedones seditiosos, & vinctos, unius ex illis oratione audita, in amnem mergi jubet Alexander.

1 * QVousque, inquit, *animo tuo etiam per supplicia, & quidem externi moris*[1] *obsequeris*[2]? *Milites tui, cives tui, incognita*[3] *causa, captivis*[4] *suis ducentibus trahuntur ad pœnam? Si mortem meruisse judi-*
2 *cas, saltem ministros supplicii muta.* Amico animo, si veri patiens fuisset, admonebatur; sed in rabiem ira pervenerat. Itaque rursus (nam parumper, quibus imperatum erat, dubitaverant) *mergi in*
3 *amnem*[5], *sicut vincti erant*, jussit. Nec hoc quidem supplicium seditionem[6] militum movit. Namque copiarum duces atque amicos ejus, manipuli[7] adeunt,

EXterni moris supplicium quod hic, idem apud Liv. I. 51. *novum genus leti* vocatur: *Ut indicta causa, novo genere leti, dejectus ad caput equæ Ferentinæ, crate insuper injecta, saxisque congestis mergeretur.* V. *Freinshemium.*

2. *Obsequeris* i. indulges. Supr. V. 8. 12. Proprie *obsequi* est alterius voluntati moram gerere. Ter. Heaut. III. 1. 10.

Nos quoque senes est æquum senibus obsequi.

Inde toties *obsequium* apud Nostrum.

3. *Incognita* i. non *cognita*, V. VI. 10. 3. III. 12. 19. §. 60.

4. *Captivis* i. Persis.

5. *Mergi in amnem.* Ita Germani *ignavos & imbelles, & corpore infames, cœno ac palude, injecta insuper crate, mergunt* apud *Tac. Germ.* XII. 2. Sic & Amulius Romulum Remumque spurios *in profluentem abjici* jussit apud *Flor.* I. 1. 2. V. *Freinshemium.*

6. *Seditionem militum movit* i. milites ad *seditionem commovit.* Supr. VIII. 5. 1. Unde bellum civile *motum civium* appellat Horat. Od. II. 1. 1.

7. *Manipuli*, de rotten. *Manipulus* est exigua *militum manus, quæ unum sequitur signum.* Varr. L. L. IV. 16. Terent. Eun. IV. 7. 6. *Ubi est manipulus furum?* Ubi Donat. *Manipulus proprie est militis. Cum Romani & Latini sub uno centurione bellum ad-*

eunt, petentes, *ut si quos adhuc pristina noxa judicaret esse contactos, juberet interfici, offerre se corpora iræ*[8], *trucidaret* *

adgressuri deputabantur, sibi sertum vel coronam ex manipulo herbæ, vel hujusmodi conficiebant, quem pro signo sequebantur. Ovid. Fast. III. 112.

Illa quidem fœno, sed erat reverentia fœno,
Quantum nunc aquilas cernis habere tuas.
Pertica suspensos portabat longa manipios:
Unde manipiaris nomina miles habet.

Quod sub Romulo accidisse narrat Isid. XVI 11. 4. *Sub Romulo autem fasciculos fœni pro vexillis, milites habuerunt. Hinc & manipuli appellantur. Manipulos enim dicimus fasces fœni, quod manum impleant.* Ita fœni fascem nominat Plin. XVIII. 28. *Justum est una opera jugerum in die desecari, alligarique manipulos*, &c.

8. *Offerre se corpora iræ.* ut apud Lucan. V. 370.

Vicit patientiæ lævi
Spem ducis, & jugulos non tantum præstitit ensis.

CAP. V.

ARGUMENTUM.

Moribundus exercitum salutat: Perdiccæ annulum tradit, suprema mandata edit, exstinguitur, defletur, & laudatur Alexander.

* INtuentibus lachrymæ obortæ præbuere speciem 1
jam non Regem, sed funus ejus visentis exercitus. Mœror tamen circumstantium[1] lectum 2
eminebat: quos ut Rex adspexit, *Invenietis*[2], inquit, *quum excessero, dignum talibus viris*[3] *Regem?* Incredibile dictu adituque. in eodem habitu cor- 3
poris

CIrcumstantium ducum & amicorum.

2. *Invenietis dignum talibus viris regem?* Ita & Justin. XII. 15. 15. Amicos circumstantes percontatur: *Videanturne sibi similem reperturi Regem?* Ad hunc modum Livius Drusus apud Paterc. II. 14. 3. *Quum ultimum redderet spiritum, intuens circumstantium, mœrentiumque frequentiam, effudit vocem, convenientissimam conscientiæ suæ: Ecquando, inquit, propinqui, amicique, similem mei civem habebit respublica?* V. *Freinshemium.*

3. *Ta-*

poris [4], in quem se composuerat, quum admissurus milites esset [5], durasse [6], donec a toto exercitu illo ad ultimum persalutatus est [7]: dimissoque [8] vulgo, velut omni vitæ debito liberatus, fatigata membra reje-

3. *Talibus viris*, qui quot milites, tot duces, quot duces, tot reges potuissent esse. Supr. IV. 16. 33.

4. *In eodem habitu corporis*, fuit vero in *cubitum erectus*. Val. Max. V. 1. 1. ext. *Idem non hominum ulli, sed naturæ, fortunæque cedens, quamquam violentia morbi dilabebatur, in cubitum tamen erectus*, &c.

5. *Admissurus esset*. Plutarch. Alex. f. 257. *Unde Macedones mortuum rati, ad fores magno strepitu acceserunt, ministique amicos regis coegerunt, ut admitterentur*. Eadem Arrian. VII. 499.

6. *Durasse* i. mansisse. Plaut. Amph. III. 2. 1.

Durare nequeo in ædibus: ita me probri, &c.

Durare verbum est fullonum. Plaut. Asin. V. 2. 57.

Non queo durare. P A. *Si non didicisti fullonicam*,

Non mirandum est.

Ubi Gronovius: Curabant fullones vestem i. eluebant & interpolabant. Sed inter curandum durabant teterrimum tolerando odorem ex qua fullonica urinis permixta, in qua stabant, & argutabantur pedibus.

7. *Persalutatus est*, ita Cic. pro Flacc. *Qui ita sit ambitiosus, ut omnes vos, nosque quotidie persalutet*. Phæd. IV. 11. 4. *Quum gratulantes persalutasset Deos*. Per in compositione vim habet negotium ad finem perductum esse significandi, *op de yghe gegroet*. Sic apud Sueton. Aug. c. 35. & Tacit. Hist. IV. 9. 3. *perrogare sententias*: apud eundem Sueton. Aug. c. 38. & Domit. c. 4. *perspectare certamen*, a principio ad finem spectare. V. *Freinshemii Indicem. Foribus apertis tunicatos ad unum omnes præter lectum ejus transisse* narrat Plutarch. Alex. f. 257. *illis singulis dextram præbuisse*. Arrian. VII. 499. *illamque singulos osculatos fuisse* Val. Max. V. 1. 1. ext. & Just. XII. 15. 2. osculo quippe, Græcorum more, regiæ manus perficiebatur ista *salutatio*. Docet hoc Arrian. IV. 264. dum narrat orationem Callisthenis sane gravem, qua Anaxarchum in vino de industria disserentem, Alexandrum cœlestibus honoribus esse colendum, retudit; dicit enim: *hominibus siquidem a salutantibus oscula dantur*. Unde apud eundem p. m. 267. *se osculi jactura discedere* dicit Callisthenes, quum *Alexander*, quem *adoratione prætermissa osculari voluisset, ejus osculum non admisisset*.

8. *Dimisso* per aliam januam, quam qua ingressi erant. Lucian. Pseudom. Tom. 1. p. 540. *Porro e regione januæ, per quam introbatur, patefactum erat & aliud ostium, per quod exiretur: cujusmodi quiddam & Macedonas in Babylone fecisse ferunt in Alexandri morbo, quum ille graviter jam ægrotaret, & illi obsessa regia desiderarent eum intueri, ac supremum alloqui.*

9. Re-

rejecit [9]. *Propiusque adire* jussis amicis, nam & vox deficere jam cœperat; detractum [10] annulum digito, Perdiccæ tradidit [11]; adjectis mandatis, *ut corpus suum ad Hammonem* [12] *ferri juberet*. Quærentibus his, *cui relinqueret regnum?* respondit, *ei, qui esset optimus* [13]. *Cæterum providere jam ob id certamen, magnos funebres ludos* [14] *parari sibi*. Rursus Perdicca inter- 4 5 6

9. *Rejecit*, heeft na achteren geleght. *Rejicere* est retrorsum jacere. Cic. pro Mil. *Milo de rheda penula rejecta desiluit*.

10. *Detraxisse* olim morientes digito anulum, & tradidisse uni ex amicis, si quis charior inter extrema oscula præsens adesset, exemplis docemur. Augustus Cæsar 11. Consul *cum graviter ægrotaret, desperata salute, cum quædam de republica disseruisset, Agrippæ annulum tradidit* apud Dion. LIII. Tiberium Cæsarem *intellecta defectione exemtum digito annulum quasi alicui traditurum, parumper tenuisse, deinde rursus aptasse digito, & compressa sinistra manu jacuisse diu immobilem* ex Seneca refert Sueton. c. 73. V. *Kirckm. de annul. c.* 22. *Long. de annul. c.* 4.

11. *Perdiccæ tradidisse* annulum, & quare, docebimus X. 6. 17. §. 22.

12. *Hammonem* i. Hammonis templum, Just. XII. 15. 7. *Ad postremum corpus suum in Hammonis templo condi jubet*.

13. *Optimus* n. bello i. fortissimus ut X. 6. 16. Diod. XVII. 117. ἄριστον, Arrian. VII. 500. κράτιστον dicunt. Non enim volebant illud dicere, se hæredem constituere, qui maxime *dignus* imperio esset, unde *dignissimum* vertit Justin. XII. 15. 8. sed regnum suum fore in potestate occupantis, fortioris scilicet. Significat enim ἄριστος non solum solum eum, qui sit *optimus*, sed qui in aliquid perficiendo sit fortissimus. Et ἀριστεία ἢ ἐνεργέια i. efficacia, seu efficax vis, ἀριστεύειν fortiter facere, ἀριστεὺς in bello vincens, ἄριστεῖον præmium ob victoriam datum. Κράτος potentiam significat, seu violentiam, ut ex Aeschyli vincto Prometheo liquet. V. *Loens. Misc. Epiph.* V. 18. & ex illo *Bernegg. ad Justinum*.

14. *Certamen, funebres ludos*. Quod frigidiuscule versum videtur, quando non ob certamen regni funebres ludi Alexandro facti, sed per quandam metaphoram appellat *certamen* de regno post mortem suam *funebres ludos*. Defunctis enim gladiatorum sanguine parentare mos erat, *ludosque funebres* ex antiquissimo ritu fieri. Sicut ex Virgilio de Anchisæ parentalibus, & ex Statio de Archemori exsequiis. Tum etiam ex Homero Patrocli inferias prosequente notum est. Alluxit igitur Alexander ad parentalium morem, sicut & Plaut. Most. II. 1. 80.

Ludos ego hodie præsenti hic seni

Fa-

interrogante, *quando cœleſtes honores haberi ſibi vellet?* dixit: *tum velle, quum ipſi felices eſſent* 15. Suprema 16
hæc vox fuit Regis, & paulo poſt exſtinguitur 17.
7 Ac primo ploratu lamentisque & planctibus tota regia perſonabat: mox, velut in vaſta ſolitudine, omnia triſti ſilentio muta 18 torpebant; ad cogitationes,
8 quid deinde futurum eſſet, dolore converſo. Nobiles pueri cuſtodiæ corporis ejus adſueti, nec doloris magnitudinem capere; nec ſe ipſos intra veſtibulum regiæ retinere potuerunt: vagique & furentibus ſimiles totam urbem luctu 19 ac mœrore 20 compleverant; nullis queſtibus omiſſis, quos in tali caſu
9 dolor ſuggerit 21. Ergo, qui extra regiam adſtiterant, Macedones pariter barbarique concurrunt; nec poterant victi a victoribus in communi dolore discerni. Perſæ *juſtiſſimum ac mitiſſimum dominum*; Macedones

Faciam, quod credo mortuo nunquam fore.
Elegantiſſime Arrian. VII. 500. *Sunt, qui illum adpoſuiſſe ad hunc ſermonem volunt, quod oculis cerneret, magnum ſepulchrale certamen ipſi defuncto factum iri.* V. *Loenſ. Miſc. Epiph.* v. 18. & ex illo *Bernegg. ad Juſtin.* XII. 15. 6.

15. *Felices eſſent* i. per felicitatem ad regna eſſent evecti. Tum enim cogitarent, cujus potiſſimum beneficio ad eos honores, & regna aſpiraſſent, ſeſeque gratos oſtenderent. V. *Raderum.*

16. *Suprema* i. Ultima. Cic. pro Mur. *Q. Maximus P. Africanum ſupremo ejus die laudavit.* Noſter x. 9. 3: 10. 17.

17. *Exſtinguitur, quum annos undecim regnaviſſet.* Gell. N. A. XVII. 21. *duodecim* Macbæor. I. 1. 8. & Tertull. contr. Jud. c. 8. *duodecim & ſeptem menſes* Diodor. XVII. 117. & Lamprid. Alex. c. 5. *duodecim & octo menſes* Arrian. VII. 502. *tredecim* Nep. Eun. II. 1. Liv. IX. 19. XLV. 9. Salianus oſtendit Alexandrum obiiſſe mundi anno 3730. ſextæ ætatis 214. imperii Aſiæ 7. regni 13. Jaddi pontificis ultimo, Olymp. CXVI. 1. Archonte Hegoſia. U. C. 429. Dictatore L. Papyrio Curſore, Magiſtro equitum Q. Fabio Maximo Rutiliano, & mox L. Papyrio Craſſo ſine Coſſ. ante Chriſtum natum 323. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

18. *Triſti ſilentio muta.* Juſtin. XIII. 1. 1. *Triſte apud omnes tota Babylone ſilentium fuit.*

19. *Luctus* eſt ægritudo ex ejus, qui carus fuerit, interitu acerbo:

20. *Mœror* eſt *ægritudo flebilis.* Cic. Tuſc. Quæſt. IV.

21. *Suggerit* i. ſuppeditat, ſubminiſtrat. Terent. Adelph. I. 1. 37.

dones *optimum ac fortiſſimum Regem* invocantes, certamen quoddam mœroris edebant 22. Nec mœſto- 10
rum ſolum, ſed etiam indignantium voces exaudiebantur; *tam viridem* 23, *& in flore ætatis fortunæque invidia Deûm ereptum eſſe rebus humanis* 24. Vigor ejus & vultus educentis in prælium milites, obſidentis urbes, evadentis in muros, fortes viros pro concione donantis occurrebant oculis. Tum Macedones 11
divinos honores negaſſe ei pœnitebat; *impiosque & ingratos fuiſſe* ſe confitebantur, *quod aures ejus debita adpellatione fraudaſſent.* Et quum diu nunc in veneratione, nunc in deſiderio Regis hæſiſſent; in ipſos verſa miſeratio eſt 25. Macedonia profecti ultra Eu- 12
phraten mediis hoſtibus novum imperium aſpernantibus deſtitutos ſe eſſe cernebant; ſine certo Regis herede, ſine herede regni publicas vires ad ſe quemque tracturum. Bella deinde civilia, quæ ſequuta 13
ſunt, mentibus augurabantur: *iterum, non de* 26
regno

I. 37. *Cur tu his rebus ſumptum ſuggeris?*

22. *Certamen mœroris edebant* i. inter ſe, quorum alter altero mœſtior eſſet, contendebant. Aliter Juſtin. XIII. 1. 4-7. *Ut vero mortis ejus fides adfuit, omnes barbaræ gentes paulo ante ab eo devictæ, non ut hoſtem, ſed ut parentem luxerunt. Contra Macedones verſa vice, non ut civem, ac tantæ majeſtatis Regem, verum ut hoſtem amiſſum gaudebant: ſeveritatem nimiam, & aſſidua belli pericula execrantes.*

23. *Viridem* i. ſucci plenum, juvenantem, vigore præditum. Colum. præf. *Unum iſtud opus non ſolum ſcientiam, ſed viridem ætatem cum robore corporis ad labores ſuſſerendos deſideret.* Liv. VI. 22. *Virebatque integris ſenſibus.* Exempla ex Poetis deprompta tibi ſuppeditabit *Barth.* XXVIII. 4. Proprie *viridis* eſt, qui herbidi eſt coloris, *grasgroen.* Unde *herbeſcens viriditas* Cic. de Senect. *Tertia ſemen tepefactum complexu ſuo diffundit, & elicit herbeſcentem ex eo viriditatem.* Noſter VI. 5. 14.

24. *Ereptum rebus humanis* i. mortuum, quem *ereptum & exſtinctum* III. 5. 5. & *ereptum* ſimplicitur VII. 6. 22. dicit.

25. *In ipſos verſa miſeratio eſt* i. ſe ipſos *miſerabantur*, ſuam ſortem, & ſtatum futurum ac pericula deplorabant. V. *Raderum.*

26. *De* i. ob, propter. Cic. Verr. III. *Flebat uterque non de ſuo ſupplicio, ſed pater de filii morte, de patris filius.* pro Arch. *de vita dimicant.*

27. *Vol-*

regno Asiæ, sed de Rege, ipsis sanguinem esse fundendum;
14 *novis vulneribus veteres rumpendas cicatrices, Senes, debiles, modo petita missione a justo Rege, nuno morituros*
15 *pro potentia forsitan satellitis alicujus ignobilis.* Has cogitationes volventibus[27] nox supervenit, terroremque auxit. milites in armis vigilabant: Babylonii alius e muris, alius culmine sui quisque tecti[28]
16 prospectabant, quasi certiora[29] visuri. nec quisquam lumina audebat accendere[30], & quia oculorum cessabat usus; fremitus, vocesque auribus captabant[31]: ac plerumque vano metu territi per obscuras semitas, alius alii occurrantes[32], invicem
17 suspecti & soliciti ferebantur. Persæ[33] comis suo more detonsis, in lugubri veste[34], cum conjugibus ac liberis, non ut victorem & modo hostem, sed ut gentis suæ justissimum Regem vero desiderio lugebant. Adsueti sub Rege vivere, *non alium, qui im-*
18 *peraret ipsis, digniorem fuisse* confitebantur. Nec muris urbis luctus continebatur; sed proximam regionem ab ea, deinde magnam partem Asiæ cis Euphratem

27. *Volventibus* i. animo versantibus. Plaut. Pseud. II. 3. 10. *Cuncta in ordine animo ut volveram.* Noster x. 8. 9.

28. *Culmine tecti* i. summitate ædificii. Plaut. Trin. I. 2. 48. *E Capitolio, quod in culmine astat summo.* Virg. Ecl. I. 69.

Pauperis & tuguri congestum cespite culmen.

Ubi Servius: *Culmen, eo quod culmo i. stipula tegitur. Hic prisca rusticanorum ætas habitabat, ideo culmina dicta sunt tecta, quia veteres ædificia de culmo contegebant i. paleis e messibus.*

29. *Certiora* de morte Regis, quam ut solet in ejusmodi affectibus, quia non putaverant tam cito adfuturam, jam etiam cum advenisset, vix poterant credere. V. *Freinshemium.*

30. *Lumina accendere*, quia nocturnus metus omnia suspecta facit militibus. Ne viderentur itaque Babylonii coitiones facere, aut vim occultam parare, & arma alioqui per se furentium in se provocare, maluerunt e tenebris speculari, quid Macedones in luctu Regis molirentur. V. *Raderum.*

31. *Auribus captabant* i. audiebant. Nep. Timol. II. 2. *Ut non solum auribus acciperetur*, &c.

32. *Alii alius occurrantes.* Ita Liv. IX. 5. *Alii alios intueri.* Salust. Jugurth. c. 87. *Prælia alii aliis locis facere.* Noster v. 3. 20: 5. 12. VII: 9. 12.

33. *Persæ detonsis* conjugibus,

tem tanti mali fama pervaserat. Ad Darii quoque 19
matrem celeriter perlata est. abscissa ergo veste, qua induta erat, lugubrem sumpsit; laceratisque crinibus humi corpus abjecit. Adsidebat ei altera ex ne- 20
ptibus[35], nuper amissum[36] Hephæstionem, cui nupserat, lugens; propriasque causas doloris in communi mœstitia retractabat. Sed omnium suorum 21
mala Sisygambis una capiebat. Illa suam, illa neptium vicem flebat. Recens dolor etiam præterita revocaverat. crederes modo amissum Darium, & pariter miseræ duorum filiorum[37] exsequias[38] esse ducendas[39]. Flebat mortuos[40] simul vivosque[41]. *Quem enim puellarum*[42] *acturum esse curam? quem* 22
alium

bus, & liberis corpora extulisse tradit & *Alex. Gen.* III. 7.

34. *Lugubrem vestem, lugubria* nominant Senec. ad Helviam c. 16. *Nosti quasdam, quæ amissis filiis, imposita lugubria nunquam exuerunt*, & Prop. IV. 12. 34.

Et bene habet, nunquam mater lugubria sumpsi.

35. *Altera ex neptibus*, Drypetis. V. X. 3. 12. §. 12.

36. *Amissum* i. morte ereptum. Cic. Fam. IX. 9. *Pansa amisso quantum detrimenti respublica acceperit, non te præterit.* Noster *n.* 21. IV. 14. 22. VII. 4.

38. *Amisit* illum in Ecbatanis Mediæ, ubi scenica certamina, ad quæ tria histrionum millia ex Græcia missa convenerant, & comportationes assiduas Alexander instituit. Illis forte diebus febricitabat Hephæstion, &, quod crapulæ nimium indulgeret, morbo correptus e vita excessit. V. *Plutarch. Alex. f.* 256. *Arrian.* VII. 470. *Diodor.* XVII. 110. *Aelian. Var. Hist.* VII. 8.

37. *Duorum filiorum*, n. Darii, & Alexandri, qui eam matris loco semper habuit.

38. *Exsequias* i. funebre officium, quo cadaver, quum effertur, viventes id sequuntur: unde *exsequi funus* apud *Gell.* X. 15. dicit Masurius Sabinus. V. *Sciop. Infam. Fam. p.* 29.

39. *Esse ducendas*, ita Plin. VIII. 42. *Propter quæ Rex defuncto ei duxit exsequias. Prosequi exsequias* Cic. pro Cluent. *Mater funeris illius exsequias prosecuta est. Cohonestare exsequias* pro Quint. *Si funus id habendum sit, quo non amici conveniunt ad exsequias cohonestandas*, &c. *Exsequiarum officium obsequio pietatis implere* Justin. XXIII. 2. 8. *Et exsequiarum officium, in quod, profecta se, nemo sit successurus, obsequio debitæ pietatis impleret.* V. *Sciop. Infam. Fam. p.* 29. *Exsequias celebrare* Liv. II. 61.

40. *Mortuos* Darium & Alexandrum.

41. *Vivos* Ochum puerum, Statiram Alexandri, & Drypetim Hephæstionis viduas.

alium futurum Alexandrum? iterum se captas[43], *iterum excidisse*[44] *regno. qui mortuo Dario ipsas tueretur, reperisse; qui post Alexandrum respiceret*[45], *utique non re-*
23 *perturas.* Subibat inter hæc animum, *octoginta fratres suos eodem die ab Ocho sævissimo Regum*[46] *trucidatos, adjectumque stragi tot filiorum patrem: e septem liberis, quos genuisset ipsa, unum*[47] *superesse: ipsum Darium floruisse paulisper, ut crudelius posset exstingui.* Ad ultimum dolori succumbit[48], obvolutoque[49] capite
24 accidentes[50] genibus suis neptem nepotemque aversata,

42. *Puellarum* i. Darii filiarum, Statiræ, & Drypetis, quæ, licet matrimonio junctæ fuerint, *puellæ* vocantur, ut Phanostrata apud Plaut. Cist. II. 3. 77.

Eam nunc puellam filiam ejus quærimus.

43. *Iterum se captas*, quia, licet nemo illas cepisset, patrono, & Rege tam clemente, cui parem nunquam essent repertura, destitutæ erant. V. *Rade-rum.*

44. *Excidisse* i. orbatas, pulsas. Proprie *excidunt* nobis imprudentibus, quæ vel animo, vel manu tenemus, quum aliud agentes manum remittimus. Cic. Catil. 1. *Quoties tibi sica excidit casu aliquo?*

45. *Respiceret*, die sigh haarer soude aannemen. Cic. Fam. II. 16. *Nam quod rogas: ut respiciam generum meum*, &c. Proprie *respicere* est obtorto collo videre, quæ a tergo sunt. Plaut. Most. II. 2. 90. *Cave respexis, fuge*, &c. Inde *vastitutem Italiæ respicere.* Cic. Fam. X. 33. & *respicere suos* Noster IX. 10. 15. daar na omsien.

46. *Sævissimo Regum.* Val. Max. IX. 2. 7. ext. *Apertior & terrior alterius Ochi cognomine Artaxerxis crudelitas, qui Ocham sororem, atque eandem socrum vivam capite defodit: & patruum cum centum amplius filiis, ac nepotibus vacua area destitutum, jaculis confixit, nulla injuria lacessitus.* Unde *regiam cognatorum cæde, & strage principum repletæ, nulla non sanguinis, non sexus, non ætatis misericordia permotum* dicit Justin. X. 3. 1. *quam sævitiam prædixerant Magi.* V. *Aelian. Var. Hist.* II. 17.

47. *Unum* Oxathrem.

48. *Succumbit* i. impar deficit. *Succumbimus* impares oneri, cum sub ipso labimur. Ovid. Trist. IV. 2. 1.

Jam fera Cæsaribus Germania, totus ut orbis,
Victa potes flexo succubuisse genu.

49. *Obvoluto*, bewonden. Cic. de Orat. *Quum immolanda Iphigenia tristis Calchas esset, mœstior Ulysses, mœret Menelaus, pictor ille vidit, obvolvendum caput Agamemnonis esse, quoniam summum illum luctum penicillo non posset imitari.* V. IV. 10. 33. §. 76.

49. *Ac-*

sata, cibo pariter abstinuit[51] & luce[52] quinto, postquam mori statuerat, die exstincta. Magnum 25
profecto Alexandro indulgentiæ in eam, justitiæque in omnes captivos, documentum est mors hujus; quæ quum sustinuisset post Darium vivere; Alexandro esse superstes erubuit. Et hercule, juste æsti- 26
mantibus Regem liquet, bona naturæ[53] ejus fuisse; vitia vel Fortunæ, vel ætatis[54]. Vis[55] incre- 27
dibilis animi: laboris patientia propemodum nimia; fortitudo non inter Reges modo excellens, sed inter illos quoque, quorum hæc sola virtus fuit[56] libera- 28
litas[57] sæpe majora[58] tribuentis, quam a Diis petuntur:

50. *Accidentes* i. procidentes ad genua ejus, exorandi scilicet causa, ut ipsorum miserta cibum caperet. Tacit. Ann. XV. 53. 2. *Ut Lateranus deprecabundus, & genibus principis accidens prosterneret incautum.* V. III. 12. 11. §. 26.

51. *Cibo abstinuisse* Sisygambin narrat & Diodor. XVII. 118. *Rege sic exstincto, etiam mater Darii Sisigambris, quum & Alexandri mortem intempestivam, & suam jam ab omnibus deseriæ calamitatem lacrymis effusissimis deplorasset, in extrema vitæ (quod dicitur) linea cibum & lucem aversata, die quinto per inediam, magna quidem cum tristitia, sed non minore gloria, vitam sibi abrupit.* Inedia vero finem vitæ facere veteres esse solitos, exemplo suo docet Atticus apud Nep. XXII. 3. *Sic cum biduum cibo se abstinuisset, subito febris decessit, leviorque morbus esse cœpit. Itaque die quinto, postquam id consilium inierat, decessit.*

52. *Abstinuit luce*, sy heeft niet in 't licht gesien.

53. *Naturæ* illi ingenitæ. *Natura* enim interdum ponitur pro ingenita rei alicui virtute & potentia. Terent. Eun. II. 3. 23.

Tametsi bona est natura, reddunt curatura junceas.

54. *Vitia ætatis.* Ita Vopiscus in Tacit. c. 6. *Enimvero si recolere velitis vetusta illa prodigia, Nerones*, &c. *certe non hominum magis vitia illa, quam ætatum fuerunt.*

55. *Vis* i. vigor, ut IV. 13. 21. Ita & III. 5. 8.

56. *Quorum hæc sola virtus fuit.* Hieron. Epist. 2. *Ita in singulis virtutibus eminebat, quasi cæteras non haberet.* V. *Freinshemium.*

57. *Liberalitas*, quam hisce aliquoties prædicavit Imperator Julianus: *Alexandrum Magnum, ubi haberet thesauros, interrogatum, apud amicos, benevole respondisse.* V. *Marcellin.* XXV. 315.

58. *Majora, quam a Diis petuntur*, quia non tantum integrarum civitatum census & reditus, ut Phocioni Athenienstum duci apud *Aelian. Var. Hist.* I 25. sed & integra regna, ut Abdolonymo, Taxili, Poro, aliis apud

tuntur: clementia in devictos, tot regna aut reddi-
29 ta, quibus ea dempserat bello, aut dono data: mortis, cujus metus cæteros exanimat, perpetua contemptio[59]: gloriæ laudisque ut justo major cupido[60]; ita ut juveni & in tantis admittenda rebus.
30 jam pietas erga parentes, quorum Olympiada immortalitati consecrare decreverat; Philippum ultus
31 erat: jam in omnes fere amicos benignitas; erga milites benevolentia; consilium par magnitudini animi, & quantam vix poterat ætas ejus capere, so-
32 lertia: modus immodicarum cupiditatum, Veneris intra naturale desiderium usus[61], nec ulla, nisi ex permisso, voluptas, ingentes profecto dotes erant.
33 Illa Fortunæ[62]: Diis æquare se, & cœlestes honores arcessere, & talia suadentibus oraculis credere, & dedignantibus venerari ipsum vehementius, quam par esset, irasci; in externum habitum mutare corporis cultum, imitari devictarum gentium mores, quas
34 ante victoriam spreverat. Nam iracundiam & cupidinem vini sicuti juventa inritaverat, ita senectus
35 mitigare potuisset. Fatendum est tamen, quum plurimum virtuti debuerit, plus debuisse Fortunæ; quam solus omnium mortalium in potestate habuit

Nostrum dispertitus est: illa vero nemo, qui cerebrum habet, a Diis petet.

59. *Contemptio* i. despicientia, contemptu. Cic. Tusc. IV. *Totam vim bene vivendi in omnium rerum humanarum contemtione, ac despicientia ponamus*: qui & *contemtionem mortis* dicit in Hortensio.

60. *Gloriæ justo major cupido*, qua *Anaxarcho comiti suo ex auctoritate Democriti præceptoris immunerabiles mundos esse referenti, heu me, inquit, miserum; quod ne uno adhuc potitus sum! Angusta* enim *homini possessio gloriæ fuit, quæ Deorum omnium domicilio sufficit.* V. *Valer. Max.* VIII. 14. 2. *ext. Aelian. Var. Hist.* IV. 29.

61. *Intra naturale desiderium* i. minor, quam natura Venerem desiderare videretur, non quoties natura videretur exigere, cum mulieribus rem habebat. Flor. I. 3. 5. *Facinus intra gloriam fuit.* IV. 11. 9. *Pulcritudo intra pudicitiam principis fuit.*

62. *Fortunæ*, quæ *plerumque Naturam corrumpit* III. 2. 17. Liv. IX. 18. *Et loquimur de Alexandro nondum merso secundis rebus, quarum nemo intoleran-*

buit[63]. Quoties illum a morte revocavit? quoties temere in pericula vectum perpetua felicitate protexit? Vitæ quoque finem eumdem illi, quem glo- 36
riæ statuit. Exspectavere eum fata, dum Oriente perdomito, aditoque Oceano, quidquid mortalitas capiebat, impleret. Huic Regi ducique successor 37
quærebatur: sed major moles[64] erat, quam ut unus subire eam posset. Itaque nomen quoque ejus & fama rerum in totum propemodum orbem, Reges ac regna diffudit; clarissimique sunt habiti, qui etiam minimæ parti[65] tantæ fortunæ adhæserunt[66].

CAP.

rantior. V. *Freinshemium.*

63. *Fortunam in potestate habuit*, quod capiendum est de obsequio Fortunæ semper Alexandro promptæ, nunquam adversantis. Supr. III. 6. 18. VIII. 3. 1. Eodem, quo Alexander modo, Timothei in manu fuit Fortuna apud Nepot. III. 4. Cato Vellejo II. 35. 2. *fortunam in potestate habuisse* dicitur, sed notat in Catone æquabilem utriusque fortunæ moderationem, qua fortunam quamcunque & sustinuit & rexit, semper sibi similis, nec inflari gnarus prosperis, neque adversis dejici. V. *Loccenii Indicem* & in *Vellejum Bæclerum.*

64. *Major moles.* Unde Tacit. Ann. I. 11. 2. *Ille varie disserebat de magnitudine imperii, sua modestia. Solam divi Augusti mentem tantæ molis capacem.* Et Leosthenes imperium Alexandri post ejus mortem comparavit Cyclopi ab Ulysse excoculato, quod huc illuc sine duce ferretur, nec haberet, a quo regeretur. V. *Freinshemium & Raderum.*

65. *Minimæ parti.* Plutarch. de Fort. Alex. II. 12. *Demetrius, cui Alexandreæ potentiæ parvam fortuna portiunculam contulerat, passus est se Catæbatem (Jovem Elicium* reddit Turneb. IX. 9.) *tanquam Deum, qui in terras descendisset, appellari.* V. *Freinshemium.*

66. *Adhæserunt* i. eam amplexi sunt, & retinendo velut ab ea pependerunt. V. *Freinshemii Indicem.*

CAP. VI.

ARGUMENTUM.

De Rege, qui Alexandrum exciperet, perorant, sed a se invicem pedibus discessio; nam faciunt Perdicca, Nearchus, Ptolomæus, Aristonus, & Meleager.

1 CÆterum Babylone (inde enim divertit[1] oratio) corporis ejus custodes, in regiam principes amicorum[2], ducesque copiarum advocavere. sequuta est militum turba, cupientium scire, in quem Alexandri fortuna esset transitura. 2 Multi duces frequentia militum excluſi regiam intrare non poterant; quum præco[3], *exceptis, qui nominatim*[4] *citarentur*[5], *adire* prohibuit. sed precarium 3 spernebatur imperium. Ac primum ejulatus ingens, ploratusque renovatus est: deinde futuri exspectatio inhibitis lachrymis silentium fecit. Tunc Perdicca regia sella[6] in conspectum vulgi data, in qua

Divertit i. digressa est. Cic. Fam. XII. 25. *Sed redeamus, unde divertimus.*

2. *Principes amicorum.* Diod. XVIII. 2. *Sed qui inter amicos & custodes corporis auctoritate maxima pollebant, senatu habito, cum equitum, qui sodales nominantur, agmen sibi adjunxissent, primum armis*, &c.

3. *Præco* erat, qui jussa magistratuum publice denuntiabat, auctionem faciebat, audientiam in theatro indicebat. Cic. Verr. V. *Si palam præco jussu tuo prædicasset, non decumas frumenti, sed dimidias venire partes.* Plaut. Bacch. IV. 7. 17. *Atque in eo ipso astas lapide, ubi præco prædicat.*

4. *Nominatim* i. expresso nomine. Nep. Milt. 1. 3. *His consulentibus nominatim Pythia præcepit, ut*, &c.

5. *Citarentur* i. vocarentur. *Citare* est per præconem vocare. Liv. I. 47. *In regia sede pro curia sedens, Patres in curiam per præconem ad Regem Tarquinium citari jussit.* II. 28. *Citant nominatim juniores.*

6. *Regia sella*, quia, ut *Polyb.* VIII. docet, in illustrium funeribus majorum effigies cum auro radiante toga eburneis *sellis* imponebantur. Unde in veteri

qua diadema vestisque Alexandri cum armis erant; annulum sibi pridie traditum a Rege in eadem sede posuit; quorum adspectu rursus obortæ omnibus lachrymæ, integravere[7] luctum. Et Perdicca, 5 *Ego quidem*, inquit, *annulum, quo ille regni atque imperii vires obsignare erat solitus, traditum ab ipso mihi, reddo vobis. Cæterum quamquam nulla clades huic, qua adfecti sumus, par ab iratis Diis excogitari potest; tamen magnitudinem rerum, quas egit, intuentibus credere licet, tantum virum Deos adcommodasse rebus humanis, quarum sorte completa, cito repeterent eum suæ stirpi. Proinde quoniam nihil aliud ex eo supersit*[8], *quam quod semper ab immortalitate subducitur, corpori nominique quam primum justa solvamus; haud obliti, in qua urbe, inter quos simus, quali Rege ac præside spoliati. Tractandum*[9] *est, commilitones, cogitandumque, ut victoriam partam inter hos, de quibus parta est, obtinere*[10] *possimus. Capite opus est. hocne uno an pluribus, in vestra potestate est. Illud scire debetis, militarem sine duce turbam corpus esse sine spiritu.*[11]. *Sextus mensis*[12] *est, ex quo*

teri republica in ludis ac theatris, mortuis, ut eximium aliquod honoris insigne, *sellam* curulem positam fuisse, exemplis M. Marcelli, & Pertinacis docent *Lipsius in Tacit. Ann.* II. 83. 1. *Spanhem. de præst. & usu numismatum Dissert.* VI. *Kirchman. de Funer. Roman.* IV. 9.

7. *Integravere* i. innovavere, denuo incepere. Liv. I. 29. *Conspectus aliorum mutua miseratione integrabat lacrymas.* V. IX. 4. 16. § 42.

8. *Supersit, quod ab immortalitate morti subducitur* i. nomen, gloria, quæ exempta dicuntur morti & quasi fato subducta ab immortalitate. V. *Loccenii Indicem.*

9. *Tractandum* i. disserendum. Cic. de Offic. I. *Quocirca huic quasi materiæ, quam tractet, & in qua versetur, subjecta est veritas. Tractare* dicuntur philosophi, quum scholam habent, ac docent. Cic. Parad. I. *Animadverti, Brute, sæpe Catonem, avunculum tuum, cum in senatu sententiam diceret, locos graves ex philosophia tractare.*

10. *Obtinere* i. retinere, *maintineren.* V. *Freinshemii Indicem.*

11. *Corpus sine spiritu.* Maximus serm. 9. *Epaminondas cum magnum & pulchrum videret exercitum sine duce; quanta, ait bellua, caput nullum habet.* V. *Freinshemium.*

12. Sextus mensis, *octavum fuisse exactum* dicit *Justin.* XIII. 2. 5.

quo Roxane pragnans est; optamus, ut marem [13] *enitatur* [14]*: ejus regnum Diis adprobantibus* [15] *futurum, quando adoleverit. interim a quibus regi velitis, destinate.* Hęc
10 Perdicca. Tum Nearchus, *Alexandri modo* [16] *sanguinem ac stirpem regiæ majestati convenire neminem* ait
11 *posse mirari. Caterum exspectari nondum ortum Regem, & qui jam sit, prateriri, nec animis Macedonum convenire, nec tempori rerum. Esse e Barsine filium Regis* [17]*,*
12 *huic diadema dandum* [18]. Nulli placebat oratio. itaque suo more hastis scuta quatientes [19] obstrepere perseverabant. Jamque prope seditionem [20] pervenerant, Nearcho pervicacius tuente sententiam.
13 Tum Ptolemæus; *digna* [21] *prorsus est soboles*, inquit, *quæ*

13. *Marem* enixa est Alexandrum. Diodor. XIX. 115. *Cassander equidem, cum Alexandrum Roxanes adolescere videret*, &c.

14. *Enitatur* i. pariat. Tacit. Ann. V. 1. 3. *Adeo properus, ut, ne spatio quidem ad enitendum dato; penetralibus suis gravidam induxerit.*

15. *Adprobantibus* i. volentibus, bene juvantibus. Cic. Fam. X. 22. *In te, & in collega omnis spes est, Diis adprobantibus.*

16. *Modo* i. solum, tantummodo. Liv. I. 23. *Tectis modo diruta alterius urbis, duo populi in unum confusi sunt.*

17. *Filium Regis* Herculem. Justin. XII. 15. 9. *Tanta illi magnitudo animi fuit, ut cum Herculem filium relinqueret*, &c. Diodor. XX. 20. *Polypercon e Pergamo Herculem Barsines accessit. Is Alexandri filius erat, & Pergami educabatur, jam circiter septemdecim annos natus.* Illum, *ne favore paterni nominis in regnum Macedoniæ vocaretur, in quod reducere* conabatur *Polypercon, occidi eum tacite cum matre Barsine jubet Cassander.* V. Justin. XV. 2. 3. Diod. XX. 28.

18. *Huic diadema dandum* i. hunc Regem faciendum, huic *dandum imperium*, ut Nostet VIII. 5. 18. cujus signum est *diadema.* V. III. 3. 19 §. 78. VI. 6 4.

19. *Hastis scuta quatientes.* Sicut acclamatio post orationem militis alacritatem ostendit. V. VIII. 11. 8. §. 25. ita strepitus armorum, quibus inhibere dicentem conantur, seditionem, vel certe animum ab ea re, quam dux vult imperare, alienum; vel cum terrorem aliis incutiebant, ut est apud Livium XXVIII. 29. *Vix dicendi finem fecerat, quum ex præparato simul omnium terror oculis, auribusque est offusus. Exercitus, qui corona concionem circumdederat, gladiis ad scuta concrepuit. Scuto* hic *hastis quatiebant*, quod oratio, & petitio non placeret. Ira & X. 7. 14. V. *Raderum*, & *Lindenbr. in Marcellin. p.* 10.

20. *Prope seditionem, juxta seditionem* Tacit. Ann. VI. 13. 1. *pro seditione* Nostet IV. 10. 4. V. *Freinshemii Indicem.*

21. *Digna*, non *digna.* Ironia.

22. *Nomen dicere* i. nominare. Causam subnectit: *matres sunt captivæ.*

23. *Justi* i. injusti. Rursus ironia. Græciam enim contra jus & fas armis invaserunt. Alioqui *justi* & legitimi Persidis Reges. V. V. 9. 8. §. 25.

24. *Eo stetur* i. contenti sint, acquiescant, Cicer. pro Cluent. *Nec L. Gellii judicio stetit Lentulus, neque Lentuli existimatione contentus fuit Gellius: & uterque censor censoris opinione standum non putavit.*

25. *Summam imperii* i. summum, maximum imperium. Nep. Eum. III. 4. *Semper habiti sunt fortissimi Macedones, qui summam imperii potirentur.*

quæ Macedonum imperet genti, Roxanes vel Barsinæ filius; cujus nomen quoque Europam dicere [22] *pigebit, majore ex parte captivi. Cur Persas vicerimus, ut stirpi eorum ser-* 14
viamus? quod justi [23] *illi Reges Darius & Xerxes tot millium agminibus, tantisque classibus nequidquam petiverunt. Mea sententia hæc est, ut sede Alexandri in regia* 15
posita, qui consiliis ejus adhibebantur, coeant, quoties in commune consulto opus fuerit: eoque, quod major pars eorum decreverit, stetur [24]*. duces, præfectique copiarum his pareant.* Prolemæo quidam, potiores Perdiccæ 16
adsentiebantur. Tum Aristonus orsus est dicere, *Alexandrum consultum, cui relinqueret regnum, voluisse optimum deligi. judicatum autem ab ipso optimum Perdiccam, cui annulum tradidisset. Neque enim unum eum* 17
adsedisse morienti; sed circumferentem oculos, ex turba amicorum delegisse, cui traderet. Placere igitur, summam imperii [25] *ad Perdiccam deferri* [26]. Nec dubitavere, 18
quin

26. *Ad Perdiccam deferendum* fuisse imperium, quia illi annulum tradiderat Alexander, censuerunt plures. Justin. XII. 15. 12. *Sexta die præclusa voce, exemptum digito annulum Perdiccæ tradidit: quæ res gliscentem amicorum dissensionem sedavit. Nam etsi non voce nuncupatus heres, judicio tamen electus videbatur.* Nep. Eum. II. 1. *Alexandro Babylone morituo, cum regna singulis familiaribus dispartirentur, & summa rerum tradita esset tuenda eidem, cui Alexander moriens annulum suum dederat, Perdiccæ: ex quo omnes conjecerant, eum regnum ei commendasse, quoad liberi ejus in suam tutelam pervenissent.* Nec male ita colligebant. Erat enim annulus signatorius, vel sigillum plerumque dominii, & potestatis symbolum. Ideo quibus reipublicæ, vel regni administratio,

quin vera censeret. itaque universi *procedere in medium*, *Perdiccam*, *& Regis annulum tollere* jubebant. Hærebat inter cupiditatem pudoremque, & quo modestius, quod exspectabat, adpeteret, pervica-
19 cius oblaturos esse credebat. Itaque contatus, diuque, quid ageret, incertus; ad ultimum tamen recessit[27], & post eos, qui sederant proximi, con-
20 stitit. At Meleager unus e ducibus confirmato animo, quem Perdiccæ contatio erexerat: *Nec Dii siverint*[28], inquit, *ut Alexandri fortuna*[29], *tantique regni fastigium in istos humeros ruat; homines certe non ferent. Nihil dico de nobilioribus*[30], *quam hic est, sed de viris*[31]
21 *tantum; quibus invitis nihil perpeti necesse est. Nec vero interest, Roxanes filium, quandoque genitus erit, an Perdiccam Regem habeatis; quum iste sub tutelæ specie regnum occupaturus sit. Itaque nemo ei Rex placet, nisi qui nondum natus est: & in tanta omnium festinatione, non justa modo, sed etiam necessaria, exactos*[32] *menses solus exspectat, & jam divinat marem esse conceptum*[33], *quem vos*

eisdem etiam annuli, vel sigilli cura solebat committi. V. *Kirchm. de annul. c.* 22.

27. *Recessit* i. locum, quem proximum sellæ regiæ tenebat, reliquit. V. *Raderum.*

28. *Nec Dii siverint* i. *Dii prohibeant*, quæ est formula, qua dira & tristia averfabantur veteres, cujus exempla prodidit *Brisson. Form.* 1. 94.

29. *Ut Alexandri fortuna*, &c. i. ut Perdicca regnet.

30. *Nobilioribus*, quorum maxime interest, vilioribus non subjici. Tendunt eo verba Augusti ad Cinnam apud Senec. de Clem. 1. 9. *Cedo, sisses tuas solus impedio. Paulusne te, & Fabius Maximus, & Cossi & Servilii ferent, tantumque agmen nobilium, non inania nomina præferentium, sed eorum, qui imaginibus suis decori sunt?* Sed quinam amicorum Alexandri nobiliores Perdicca? erat enim *stirpe regia genitus* x. 7. 8. Sed Leonnatus ibidem itidem; & forte proximo gradu Alexandrum hic contigerit. Aridæus autem Alexandri frater erat, Ptolemæus credebatur. Quin & Neoptolemus Alexandri avunculus superat. V. *Freinshemium.*

31. *De viris* i. reliquis cujuscunque conditionis Alexandri commilitonibus: modo viri sint, animosque mares habeant. V. *Freinshemium.*

32. *Exactos* i. circumactos, finitos. Phædr. 1. 19. 2.

Instante partu mulier actis mensibus, &c.

33. *Conceptum* in utero. *Concipere*

vos dubitatis paratum esse vel subdere[34]. *Si medius fi-* 22
dius[35] *Alexander hunc nobis Regem*[36] *pro se reliquisset, id solum ex iis, quæ imperasset, non faciendum*[37] *esse censerem. Quin igitur ad diripiendos thesauros discurritis?* 23
harum enim opum regiarum utique populus est heres. Hæc 24
eloquutus per medios armatos erupit, & qui abeunti viam dederant[38], ipsum ad pronunciatam prædam sequebantur.

CAP.

cipere proprie dicuntur mulieres, quum genitale semen apprehendunt ad fœtum faciendum. Cic. N. D. 11. *Utrum igitur, quum concepit mula, an cum peperit, ostentum est? concceptio contra naturam fortasse: sed partus prope necessarius.* Noster x. 7. 10.

34. *Subdere*, in Alexandri & Roxanes filii locum dare, subjicere, supponere. Hoc enim est *subdere*. Ita Plaut. Epid. 1. 2. 37.

Ut meum tergum stultitiæ tuæ subdas succidaneum.

Inde puer *subditus*, in veri locum suppositus. Terent. Heaut. v. 3. 12.

Subditum se suspicatur. CH. Subditum? ain tu?

35. *Medius fidius* jurandi est adverbium. Festus: *Medius fidius compositum videtur, & significare Jovis filium i. Herculem, quod Jovem Græci Δία, & nos Jovem: ac fidium pro filio, quod sæpe antea pro L littera D utebantur.* Tertullian. de Idolol. c. 20. *Cæterum consuetudinis vitium est me Hercule dicere, me Dius fidius*, (tres enim esse voces contendit in *Lexico Etymologico* Vossius) *accedente ignorantia quorundam, qui ignorant jusjurandum esse per Herculem.* V. *Scalig. ad Festum & Junium ad Tertullianum: Quod Græci jurantes μὰ, νὴ proponunt, id Romanis erat Me & E. Mecastor, Medius Fidius, Mehercule*, &c. *Fidius* fuit Romanis inter Deos Indigetes, dictus, quod per eum jurando fieret *fides*. Dicebatur quoque *Sancus* & *Semo pater*. Ovid. Fast. VI. 213-218.

Quærebam Nonas Sanco Fidione referrent,
An tibi Semo pater; cum mihi Sancus ait:
Cuicunque ex illis dederis; ego munus habebo,
Nomina trina fero: sic voluere Cures.
Hunc igitur veteres donarunt æde Sabini,
Inque Quirinali constituere jugo.

36. *Hunc Regem*, Perdiccam.

37. *Non esse faciendum*, quia indignus est regno.

38. *Viam dederant*, hem lieten passeeren. Plaut. Aulul. III. 1. 2.

Date viam, qua fugere liceat, facite totæ plateæ pateant.

Ita *dare alicui viam per fundum suum* pro Cæcinna dicit Cicero. Fuerunt vero hi ccc. *fere*. V. x. 9. 18.

Armato-

CAP. VII.

ARGUMENTUM.

Aridæum Alexandri fratrem Regem salutat Meleager, filio ex Roxane futuro Perdiccam & Leonnatum tutores destinat Pithon, regiam peditibus stipatus inrupit Aridæus, ex urbe excedere statuunt equitibus comitibus Perdicca & Leonnatus.

1 JAmque armatorum circa Meleagrum frequens globus[1] erat, in seditionem ac discordiam versa concione; quum quidam plerisque Macedonum 2 ignotus ex infima plebe, *Quid opus est*, inquit, *armis, civilique bello habentibus Regem, quem quæritis? Aridæus Philippo genitus*[2], *Alexandri paulo ante Regis frater, sacrorum*[3], *cerimoniarumque*[4] *consors*[5] *modo, nunc*

Armatorum globus i. multi armati. *Globus* interdum ponitur pro multitudine hominum in unum collecta, & quasi *conglobata*. Tacit. Ann. XIV. 61. 2. *Quum emissi militum globi verberibus & intento ferro turbatos dissecere.* Ita *globus conjurationis* Paterc. II. 58. 1. *globum consensionis* Nep. Attic. VIII. 4. pro multitudine conjuratorum dicunt. Proprie *globus* corpus est solidum, undique rotundum. Cic. N. D. II. *Quumque duæ formæ præstantes sint, ex solidis globis: sic enim σφαῖραν interpretari placet*, &c.

2. *Genitus Philippo* & Philinna saltatrice, ut Ptolemæus Lagi filius in Philopatoris historiis, amicas Regum cum recen-

set, apud Athen. XIII. 578. *scorto Lariss æo*, ut Justin XIII. 2. 11. *ignobili scorto*, ut Plutarch. Alex. f. 257. illam nominant. V. *Popmam* & ex illo *Freinshemium*.

3. *Sacrorum* n. gentilitiorum, qualia habuisse Macedonum Reges, ut credam, inducor vel hoc Arriani loco, qui legitur Exped. Alex. II. 30. *His rebus gestis in Macedoniam reversus Jovi Olympio sacrum fecit jam antea ab Archelao institutum*, &c.

4. *Cerimoniarum* h. religionum. Serv. Aen. IV. 303. *Sane sciendum Orgia apud Græcos dici sacra omnia, sicut apud Latinos cerimoniæ dicuntur.*

5. *Consors* i. particeps. *Sors & patrimonium significat, unde con-*

nunc solus heres[6], *præteritur a vobis*[7]. *Quo merito suo? quidve fecit, cur etiam gentium communi jure fraudetur? Si Alexandro similem quæritis, nunquam reperietis; si proximum, hic solus est.* His auditis concio primo si- 3 lentium velut jussa habuit: conclamant deinde pariter, *Aridæum vocandum esse, mortemque meritos, qui concionem sine eo habuissent.* Tum Pithon plenus la- 4 chrymarum orditur dicere, *Nunc vel maxime miserabilem esse Alexandrum, qui tam bonorum civium militumque fructu, & præsentia fraudatus esset*[8]. *Nomen enim memoriamque*[9] *Regis sui tantum intuentes, ad cetera*[10] *caligare*[11] *eos.* * Haud ambigue in juvenem, 5 cui

consortes dicimus. Festus. Qui dicti sunt, ad quos pro indiviso commune aliquod patrimonium venit, sive sint propinqui, sive sint extranei. De propinquis Paterc. I. 10. 6. *Fulvii Censoris frater, & quidem consors Cn. Fulvius.* De extraneis Sueton. Tiber. c. 1. *Romam commigravit auctore Tito Tatio consorte Romuli.* V. *Rævard. Div. reg. jur.* 85. *Cujac. Observ.* V. 10.

6. *Nunc solus heres*, quia Barsinen justæ uxoris loco non habuerat. Porro militis istius, quisquis ille fuit, sententiæ velut data opera contradicit Themist. Orat. 12. *Alexandro apud Babylonem defuncto, Macedones successorem nullum idoneum repererunt: sed Ptolomæo Lagi filio Aridæum stolidum prætulerunt, tanquam pecunias mortui fratris loco superstiti persolverent, non imperium conferrent, cujus heres ille unicus est, qui illud conservare, ac tueri noverit.* V. *Freinshemium.*

7. *Præteritur a vobis.* Hæc revocant mihi in memoriam ista Tacit. Ann. III. 18. 6. *Mihi quanto plura recentium, seu veterum revolvo, tanto magis ludibria mortalium cunctis in negotiis observantur. Quippe fama, spe, veneratione potius omnes destinabantur imperio, quam quem futurum principem fortuna in occulto tenebat.* Etiam providentiæ id tribuit Senec. de Benef. IV. 31. *Interdum solemus dicere: Quid sibi voluit providentia, quæ Aridæum regno impositi? Illi putas hoc datum? patri ejus datum est, & fratri.* V. *Freinshemium.*

8. *Tam bonorum civium militumque fructu, & præsentia fraudatus esset*, i. digno, & apto regni herede, & successore destitutus esset. Nam dum examicis ejus clarissimi, fortissimi, sapientissimi qui sunt, a regni successione repelluntur, illorum *fructu* carere cogitur. V. *Raderum.*

9. *Nomen & memoriam*, quia Aridæus nihil præter nomen fratris Regis habet, & memoriam patris Philippi renovat. V. *Raderum.*

10. *Ad cetera*, virtutes in-

quam

cui regnum deſtinabatur, impenſa probra[12]; quæ magis ipſi[13] odium, quam Aridæo contemptum adtulerunt: quippe dum miſerentur, etiam favere
6 cœperunt[14]. Igitur *non alium ſe, quam eum, qui ad hanc ſpem genitus eſſet, regnare paſſ-ros* pertinaci adcla-
7 matione declarant, *vocarique Aridæum* jubent. Quem Meleager infeſtus inviſusque Perdiccæ ſtrenue perducit in regiam; & milites *Philippum* conſalutatum[15], *Regem* adpellant. Cæterum hæc vulgi erat vox; principum alia ſententia. E quibus Pithon conſilium Perdiccæ exſequi cœpit, *tutoresque*
8 deſtinat *filio ex Roxane futuro, Perdiccam, & Leonnatum ſtirpe regia genitos.* Adjecit, *ut in Europa Craterus & Antipater*[16] *res adminiſtrarent.* Tum jusjurandum a ſingulis[17] exactum, *futuros in poteſtate Regis geniti*

quam regias, fortia facta, ſapientiam, induſtriam. Quid enim Aridæus unquam dignum regno, & imperio geſſit, fecit, ſuaſit, cogitavit? V. *Raderum.*

11. *Caligare* i. cœcutire, *niet wel ſien.* Plin. xx. 22. *Inunguntquoque ſcabras genas, aut caligantes oculos cum melle.* Noſter x. 9. 4.

12. *Probra*, quæ forte I. *Maternæ ſordes*, quas V. §. 2. II. *Valetudo major* i. morbus comitialis, *quam patiebatur.* V. Juſtin. XIII. 2. 11. *Vitiis quibusdam animi non ſanandis adfectum* fuiſſe dicit Diod. XVIII. 2. *Mentis* fuiſſe *impotem* non *natura, ſed caſu* Plutarch. Alex. f. 257. qui illum addit, dum dicit: *verum quum ab ineunte ætate gratioſos admodum, & liberales mores ſignificaret, datis ab Olympiade venenis debilitatus animi vires amiſerat.*

13. *Ipſi* Pithoni.

14. *Dum miſerentur, favere cœperunt*, quia ex commiſeratione naſci ſolet *favor.* Tacit. Ann. XIV. 59. 5. *Magni nominis miſeratione reperturum bonos*, ut ad hunc locum Taciti locum legendum eſſe putat *Freinshemium.*

15. *Conſalutatum* i. nominatum. Juſtin. XIII. 3. 1. *Aridæum Alexandri fratrem Regem appellant, & nomine Philippi patris vocari jubent. In Philippi nomen adoptatum* dicit Diodor. XVIII. 2. V. IV. 1. 22. §. 84.

16. *Craterus & Antipater*, quia paulo ante interitum Babylonem *Antipatrum cum ſupplemento tyronum evocaverat in locum Crateri, qui veteranis dimiſſis præpoſitus juſſus fuit præeſſe Macedonibus in Antipatri locum. Antipater* vero, *ubi de morte Regis, & ſatrapiarum diviſione cognovit, in Europa ſubſtitit.* V. *Juſtin.* XII. 12. 9. *Diod.* XVIII. 12.

17. *Singulis* n. principibus.

18. *Sup-*

niti Alexandro. Meleager haud injuria metu ſupplicii[18] territus, cum ſuis[19] ſeceſſerat. Rurſus Philippum[20] trahens[21] ſecum inrupit regiam, clamitans, *Suffragari reipublicæ de novo Rege paulo ante*[22] *concepto: robur ætatis experirentur*[24]; *modo ſtirpem Philippi, & filium, ac fratrem Regum duorum*[25] *ſibimettipſis potiſſimum crederent.* Nullum profundum mare[26], nullum vaſtum fretum & procelloſum tantos ciet fluctus, quantos multitudo motus habet. utique ſi nova & brevi duratura libertate luxuriat[27]. Pauci

18. *Supplicii*, ad quod a Perdicca hoſte infenſiſſimo, tutore futuri Regis deſtinato ſe trahendum ſentiebat.

19. *Cum ſuis*, peditibus.

20. *Philippum* i. Aridæum, ut n. 12. x. 8. 16: 9. 18. V. §. 14.

21. *Trahens* i. vi adducens. Cic. pro Manil. *Ut non plures ſecum in eandem calamitatem trahant.* Noſter IV. 10. 3.

22. *Paulo ante* V. x. 6. 9. §. 11.

23. *Concepto* ex Alexandro in Roxanes utero.

24. *Robur ætatis experirentur* i. potius *experimentum* tum corporis, tum animi, & virtutum Aridæi præſentes caperent. V. *Raderum.*

25. *Filium, ac fratrem duorum Regum* i. *filium, & fratrem*, Philippi & Alexandri Regum. Non enim *fratrem* referes ad duos Reges. V. *Raderum.*

26. *Nullum profundum mare*, &c. Elegans comparatio matis & populi, qui ingenium matis imitatur. Quo mare altius, & profundius, hoc majoribus fluctibus, nunc intumeſcentibus, nunc reſidentibus, agitatur, ut non immerito dixerit Naſo Triſt. I. 2. 19.

Me miſerum, quanti montes volvuntur aquarum!
Jam jam tacturos ſidera ſumma putes.
Quantæ diducto ſubſidunt æquore valles!
Jam jam tacturas tartara nigra putes.

Talis quoque motus eſt furentis populi, cui ut adſueſceret Demoſthenes, *ad fluctum declamare ſolitus eſt, ut fremitum voce vinceret*, ut de illo Cic. de Fin. V. qui pro Milon. non immerito *concionum fluctus* appellat: *Et quidem cæteras, inquit, tempeſtates & procellas in illis duntaxat concionum fluctibus ſemper putavi Miloni eſſe ſubeundas.* V. *Raderum* & *Calvin. in* Senec. de Clement.

27. *Luxuriat* i. *otio laſcivit* ut explicat Liv. II. 52. *Excopia deinde, otioque laſcivire rurſus animi*; qui *otio luxuriare* dixerat I. 19. *Poſitis exterorum periculorum curis, ne luxuriarent otio animi, quos metus hoſtium, diſciplinaque militaris continuerat.*

Pro-

12 Pauci Perdiccæ modo electo[28]; plures Philippo, quam speraverat, imperium dabant. Nec velle, nec nolle quidquam diu poterant; pœnitebatque modo consilii, modo pœnitentiæ[29] ipsius. Ad ultimum tamen in stirpem regiam inclinavere stu-
13 diis. Cesserat[30] ex concione Aridæus principum auctoritate conterritus; & abeunte illo conticuerat magis, quam languerat militaris favor[31]. Itaque revocatus vestem fratris, eam ipsam, quæ in sella
14 posita fuerat, induitur[32]. Et Meleager thorace sumpto capit arma, novique Regis satelles sequitur.

Proprie *luxuriare* dicuntur plantæ, quæ præ nimia alimenti ubertate, ramos & frondes justo plures emittunt. Plin. XVIII. 22. *Sunt qui in calidis serius seri jubeant, ne ante hyemem luxurient.*

28. *Modo electo* tutori, & regui administratori.

29. *Pœnitebat pœnitentiæ*, quia in rebus adversis nulli consilio acquiescit homo. Modum loquendi fere exprimit Tertullian. de pœnit. c. 5. *Qui per delictorum pœnitentiam instituerat domino satisfacere, diabolo per aliam pœnitentiæ pœnitentiam satisfaciet.* Eodem fere modo alicubi Augustin. in Confess.

30. *Cesserat* i. discesserat, abierat. Simplex pro composito. Cicer. Brut. 15. *Cedebas, Brute, cedebas, quoniam Stoici nostri negant fugere sapientis.*

31. *Favor* i. studium, voluntas. Flor. I. 9. 5. *Brutus vero favori civium velificatus est.* Ciceronis ætate vocabulum fuit novum: quod docere videtur Orat. pro Sext. *Qui rumore, & (ut ipsi loquuntur) favore populi tenetur, & ducitur*, & ad Brutum Epist. VIII. prodente Quintil. Instit. Orat. VIII. 3. *Et eum amorem, & eum, ut hoc verbo utar, favorem in consilium advocabo.* Ejus notio videtur nata in ludis, populo nunc huic, nunc illi histrionum acclamante. Unde Plaut. Amph. prol. v. 78.

Virtute ambire oportet, non favitoribus.

& Phædr. V. 6. 25.

Fit turba major: jam favor mentes tenet.

32. *Vestem fratris induitur*, ut n. ab omnibus ex veste illa Rex salutatus agnosceretur. Macedonum enim Reges suis *vestibus* a reliquis distinguebantur, antequam Alexander a natura sua desciscceret. Arrian. IV. 255. *Neque hoc ullo modo probaverim, quod vestem Medicam pro Macedonica ac patria assumpserit, ut neque hoc, quod cidarim Persicam iis, quos prælio vicerat, ademptam cum eo ornatu, quem ipse olim victor gestare solebat, commutare non erubuerit.* Quæ vero, aut qualis hæc fuerit *vestis*, dicat, qui noverit. Nostet IV. 4. 11. Ego ἐπέχω.

33. *Tho-*

tur[33]. Phalanx hastis clypeos quatiens, *expleturam*[34] *se sanguine illorum, qui adfectaverant nihil ad ipsos pertinens regnum*[35], minabatur. *in eadem domo familia-* 15
que imperii vires remansuras esse gaudebant; *hereditarium imperium*[36] *stirpem regiam vindicaturam adsuetos se nomen ipsum colere, venerarique, nec quemquam id capere, nisi genitum, ut regnaret.* Igitur Perdicca territus, 16
conclave[37], *in quo Alexandri corpus jacebat, observari*[38] jubet. Sexcenti cum ipso erant, spectatæ virtutis: Ptole-

33. *Thorace sumpto novi Regis satelles sequitur*, ex officio procul dubio Regem primo die comitandi. Ita enim de eodem hoc Rege Justin. XIII. 3. 1. *Aridæum Alexandri fratrem Regem appellant, satellitesque illi ex turba sua legunt.* Et de Alexandro Arrian. I. 70. *Erat hic Alexander Heromenis & Arrhabæi frater, qui nec is Philippi conscii fuerant. Et tum quidem in culpa quum esset, Alexander eum dimiserat, quod primus amicorum post Philippi obitum ad se venisset, & thorace indutus eum in regiam comitatus esset.*

34. *Expleturam* i. satiaturam, adeoque illos interfecturam. Tacit. Annal. IV. 25. 4. *Se quisque ultione & sanguine explebant*, quum n. 3. dixisset: *sed pecorum modo trahi, occidi, capi.*

35. *Illorum, qui affectaverant regnum* i. Perdiccæ, Leonnati, &, qui eos destinaverat filio Alexandri ex Roxane futuro tutores, Pithonis n. 8.

36. *Hereditarium imperium*, quia regia apud Macedonas potestas *hereditario* jure propagabatur. Justin. VII. 4. 3. *Per ordinem deinde successionis regnum Macedoniæ ad Amyntam fratris ejus Menelai filium pervenit.* 2, 2. *Senex moriens*, Perdicca, *Argæo filio monstravit locum quo condi vellet: ibique non sua tantum, sed & succedentium sibi Regum ossa poni jussit, præfatus, quoad ibi conditæ posterorum reliquiæ forent, regnum in familia mansurum: creduntque hac superstitione exstinctam in Alexandro stirpem, quia locum sepulturæ mutaverit.* Ordinem Macedoniæ Regum sibi succedentium exhibet *Eusebius.*

37. *Conclave* i. locum secretiorem in interioribus ædibus. Terent. Heaut. v. 1. 29.

Est mihi in ultimis conclave ædibus quoddam retro.

Festus: *Conclavia dicuntur loca, quæ una clave clauduntur.* Cicer. de Orat. II. *Hoc interim spatio conclave illud, ubi epularetur Scopas, concidisse.* Quam historiam, sive fabulam dum narrant, *conclave* illud *triclinium* vocant *Valer. Max.* I. 8. 7. *ext. Phædr.* IV. 24. 28. *Quintil. Instit. Orat.* XI. 2.

38. *Observari* i. occludi. Flor. III. 6. 10. *Propontidis fauces sic obditis navibus, quasi portam obseravit.* Nostet IV. 4. 12. Qui & ideo *claustra perfregisse armatos* dicit n. 17. V. *Palmer. Spicil.* & ex illo *Freinshemium.*

Ptolemæus [39] quoque sē adjunxerat ei, puerorum-
17 que regia cohors. Cæterum haud difficulter a tot millibus armatorum claustra perfracta sunt. Et Rex quoque inruperat stipatus satellitum turba, quo-
18 rum princeps erat Meleager. Iratusque Perdicca, *hos, qui Alexandri corpus tueri vellent*, sevocat [40]; sed, qui inruperant, eminus tela in ipsum jaciebant. multisque vulneratis, tandem seniores [41] demptis galeis [42], quo facilius nosci possent, precari, qui cum Perdicca erant, cœpere, *ut abstinerent bello*,
19 *Regique & pluribus cederent.* Primus Perdicca arma deposuit; cæterique idem fecere. Meleagro deinde suadente, *ne a corpore Alexandri discederent*; insidiis locum quæri [43] rati, diversa [44] regiæ parte ad Eu-
20 phratem fugam intendunt. Equitatus, qui ex nobilissimis juvenum constabat, Perdiccam & Leonnatum frequens sequebatur; placebatque *excedere*
22 *urbe, & tendere in campos.* Sed Perdicca ne pedites quidem sequuturos ipsum desperabat: itaque ne abducendo equites abrupisse a cætero exercitu videretur, in urbe substitit.

CAP.

39. *Ptolemæum* etiam, *Alexandro mortuo iis, qui ad Aridæum Philippi filium regnum universum referrent, restitisse, regnumque in plures dividendi auctorem in primis exstitisse* affirmat *in Atticis Pausanias.*

40. *Sevocat* i. nititur *sevocare* i. seorsim vocare. Cicero Philipp. *Quum occideretur Cæsar, te a Trebonio vidimus sevocari.* Putabat vero Perdicca Alexandri præsentis veneratione, & amore plerosque a Meleagro ad se transituros.

41. *Seniores* ex Meleagri agmine.

42. *Demptis galeis* i. nudatis capitibus. Quæ nudaverunt quoque Craterus in prælio, quo occisus est, & Sacrovir apud *Tacit. Annal.* III. 41. 4. V. *Freinshemium.*

43. *Insidiis locum quæri*, quia putabant, se certo loco, velut carceri, includi, ubi, quando inimicis libuisset, injuriæ opportuni forent. V. *Freinshemium.*

44. *Diversa* i. aversa, quam miles Meleagri non obsidebat. V. *Raderum.*

Jus

CAP. VIII.

ARGUMENTUM.

Perdiccam e medio tollere conatur Meleager, Babyloniæ campos occupat, & Babylonem fame premit Perdicca, ad quem de concordia depositis insignibus regiis, sed illa recipere jussus legatos mittit, & per illos, ut tertius dux sit Meleager, impetrat Rex Aridæus.

AT Meleager Regem monere non destitit, *jus* 1
imperii [1] *Perdiccæ morte sanciendum esse: ni occupetur impotens animus, res novaturum. Meminisse eum* [2], *quid de Rege meruisset* [3], *neminem autem ei satis fidum esse, quem metuat* [4]. Rex patiebatur ma- 2
gis, quam adsentiebatur [5]. Itaque Meleager [6] silentium pro imperio [7] habuit, misitque Regis nomine, qui Perdiccam arcesserent. iisdem mandatum,

ut

Jus imperii i. imperii fundamentum. *Jura imperii* enim non sunt arcana imperii, sed horum στοιχεῖα atque fundamenta; quæ M. Tullius appellat *jura Majestatis*, Livius *jura summi imperii*, & *imperia Regiæ majestatis*, *jura Consulum*, *jura regni*. Tacitus *sacra regni*. Jcti *sacra sacrorum*, *sacra individua*, *Jura sublimia*. Noster X. 10. 4. V. *Clapmar. de jur. imper.* I. 10.

2. *Eum*, Perdiccam.

3. *Meruisset de Rege*, cui nunquam suffragio suo consultum voluit.

4. *Neminem ei satis fidum esse, quem metuat.* Ita v. 5. 12. *Nemo fideliter diligit, quem fastidit.* Minut. Fel. Octav. p. 31. *Naturale est enim & odisse, quem timeas, & quem metueris, infestare, si possis.*

5. *Patiebatur magis, quam adsentiebatur*, non tam consilio, quam ignavia, & imbecillitate animi, ut in ipsum quoque jure expetat Vitellianum elogium, *non jam imperator, sed tantum belli causa erat.* Tacit. Hist. III. 70. 8. Quantum diversus ab eo frater, qui *mori maluit, quam precario Rex esse*, IX. 2. 34. V. *Freinshemium.*

6. *Meleager*, *Attalo* hoc tribuit *Justin.* XIII. 3. 7.

7. *Silentium pro imperio* i. perinde quasi imperasset Rex, ad

ut occiderent, si venire dubitaret. Perdicca nunciato satellitum adventu, sexdecim omnino pueris regiæ cohortis comitatus in limine domus suæ constitit; castigatosque, & *Meleagri mancipia*[8] idemtidem adpellans, sic animi vultusque constantia terruit, ut 4 vix mentis compotes fugerent. Perdicca pueros *equos* jussit *conscendere*; & cum paucis amicorum ad Leonnatum[9] pervenit; jam firmiore præsidio vim 5 propulsaturus, si quis inferret. Postero die indigna res Macedonibus[10] videbatur, Perdiccam ad mortis periculum adductum[11], & Meleagri temerita- 6 tem armis ultum ire decreverant. atque ille[12] seditione provisa, quum Regem adisset, interrogare eum cœpit[13], *an Perdiccam comprehendi ipse jussisset.* ille

quod tacuerat. Vulgo enim, qui tacet, consentire videtur, utique si possit contradicere: & scelus facit, qui non prohibet scelus.

8. *Meleagri mancipia*, Perdiccæ orationem fusiorem narrat nobis Justin. XIII. 3. 9. *Constantia Perdiccæ tanta fuit, ut ultro ad pedites veniret, & in concionem vocatos edoceret, quod facinus molirentur: respicerent, contra quos arma sumpsissent: non illos Persas, sed Macedonas; non hostes, sed cives esse; plerosque etiam cognatos eorum, certe commilitones, eorundem castrorum ac periculorum socios: edituros deinde egregium hostibus suis spectaculum, ut quorum armis victos se doleant, eorum mutuis cædibus gaudeant, parentaturosque sanguine suo manibus hostium a se interfectorum.*

9. *Leonnatum*, qui in Babyloniæ campos se receperat, quum interim pedites se pellecturum quoque sperans Perdicca in urbe subsisteret, qui in illa Meleagri insidiis petitus, nunc ad Leonnatum & equites se recipit. V. *Freinshemium.*

10. *Macedonibus*, peditibus, qui indigne ferentes viri tam clari gravem casum, ut est vulgus mutabile subitis, conceptum paulo ante odium in commiserationem viri vertit, & præ se fert velle necem ejus ulciscI. V. *Freinshemium.*

11. *Adductum* i. deductum, ut VI. 8. 5. V. *Freinshemii Indicem.*

12. *Ille*, Meleager seditionem illam in rem suam erupturam prævidens. V. *Freinshemium.*

13. *Interrogare cœpit* coram militibus, sperans confitente Rege omnem invidiam, omneque periculum posse declinari. Quo fere fine Tiberius apud Tacit. Ann. I. 8. 5. quærit ex Messala, *num e mandante eam sententiam dixisset?* ad invidiam, inquam, appetitæ dominationis evitandam,

ille, *Meleagri instinctu*[14] *se jussisse*, respondit. *Caterum non debere tumultuari eos; Perdiccam enim vivere.* Igi- 7 tur concione dimissa Meleager equitum maxime defectione perterritus, inopsque consilii (quippe in ipsum periculum reciderat, quod inimico paulo ante intenderat) triduum fere consumpsit incerta consilia volvendo. Et pristina quidem regiæ species ma- 8 nebat. nam & legati gentium Regem adibant: & copiarum duces aderant: & vestibulum satellites armatique compleverant. Sed ingens sua sponte 9 mœstitia ultimæ desperationis index erat: suspectique invicem non adire propius, non conloqui, secretas cogitationes intra se quoque volventes, & ex comparatione Regis novi, desiderium excitabatur amissi[15]. *Ubi ille esset, cujus imperium, cujus auspi-* 10 *cium sequuti erant*, requirebant. *destitutos se inter infestas indomitasque gentes, expetituras tot cladium suarum pœnas, quandocumque oblata esset occasio.* His cogita- 11 tionibus animos exedebant, quum adnunciatur *equites, qui sub Perdicca essent, occupatis circa Babylonem campis, frumentum, quod in urbem invehebatur, retinuisse*[16]. Itaque inopia primum; deinde fames 12 esse cœpit; & qui in urbe erant, *aut reconciliandam gratiam cum Perdicca; aut armis certandum*[17] *esse* censebant.

dam, si ejus sententia alium auctorem, ipso confitente posset ostendere. V. *Freinshemium.*

14. *Instinctu* i. hortatu, impulsu. Tacit. Hist. I. 70. 2. *Instinctu decurionum Vitellio obstricti.* Noster III. 8. 15. X. 9. 16.

15. *Ex comparatione Regis novi, desiderium excitabatur amissi.* Sic apud Sueton. c. 6. *auxit gloriam, desideriumque defuncti* (Germanici) *etiam atrocitas insequentium temporum.* Plutarch. Artaxerx. extr. *Clemens habitus est, & popularium amans, præcipue ob filium Ochum, qui sævitia & atrocitate omnes superavit.* Tacit. Ann. XIV. 51. 3. *Civitati grande desiderium ejus mansit, per memoriam, & successorum alterius segnem innocentiam*, (quod adprime quadrat in Aridæum) *alterius flagrantissima flagitia & adulteria.* V. *Freinshemium.*

16. *Retinuisse*, aangehouden hadde.

17. *Armis certandum* i. pugnandum, quod auget rem, ut *armis dimicare* apud Nep. Milt. 1. 2. Ita Tacit. Hist. II. 47. 3.

sebant. Forte ita acciderat, ut, qui in agris erant, populationem villarum [18] vicorumque veriti, confugerent in urbem: oppidani, quum ipsos alimenta deficerent, urbe excederent: & utrique generi tutior aliena sedes, quam sua videretur [19]. Quorum consternationem Macedones veriti, in regiam coeunt; quæque ipsorum sententia esset, exponunt. Placebat autem, *legatos ad equites mitti de finienda discordia* [20], *armisque ponendis*. Igitur a Rege legatur [21] Pasas Thessalus, & Amisias Megalopolitanus, & Perilaus: qui quum mandata Regis edidissent [22]; *non aliter posituros arma equites; quam si Rex discordiæ auctores* [23] *dedidisset*, tulere responsum. His renunciatis sua sponte milites arma capiunt; quorum tumultu e regia Philippus excitus, *Nihil*, inquit, *seditione est opus. nam inter se certantium præmia, qui quieverint* [24], *occupabunt. Simul mementote rem esse cum civibus; quibus spem gratiæ cito abrumpere* [25] *ad bellum civile*

Et ut de principatu certaremus armis, &c. *Certare* enim pugnare est. Tacit. Hist. II. 50. 4. *Die, quo Bedriaci certabatur*, &c.

18. *Villarum* i. ædificiorum extra urbem, quæ non pecora modo, armentaque recipere possunt, sed etiam familiam, & fructus fundi. V. *Popm. de instrum. fund. p.* 5.

19. *Tutior aliena sedes, quam sua videretur*, uti apud Tacit. Ann. II. 17. 3. *duo hostium agmina diversa fuga, qui sylvam tenuerant, in aperta; qui campis adstiterant, in sylvam ruebant.*

20. *Discordia* i. dissensione. Tacit. Hist. IV. 50. 6. *Mox Ophensium Leptitanorumque discordias componit. discordia* definiente Cicer. Tusc. IV. *est ira acerbior, intimo odio, & corde concepta.*

21. *Legatur* i. *legatus* mittitur. Cic. pro Manil. *Ne legaretur A. Gabinius Cn. Pompejo expetenti.* Noster X. 8. 22. IV. 5. 11.

22. *Edidissent* i. proposuissent. Tacit. Ann. XV. 60. 6. *Tum ipsi cum Pompeja Paulina uxore, & amicis duobus epulanti mandata Imperatoris edidit.*

23. *Discordiæ auctores*, Meleagrum, &c.

24. *Quieverint* i. seditioni se non miscuerint, neutras partes sequuti fuerint. Talis *quietus* Nep. Pelop. IV. 1. *Epaminondas domi quietus fuit.* Et *quies* vocatur, qua quis neutri parti se applicat Nep. Attic. VII. 3. *Attici quies Cæsari fuit grata.*

25. *Abrumpere* i. præcidere. V. V. 4. 23. §. 53.

26. *Al-*

civile properantium est. Altera legatione an mitigari [26] *possint, experiamur: & credo nondum Regis corpore sepulto, ad præstanda ei justa omnes esse conturos. Quod ad me attinet, reddere hoc imperium malo; quam exercere civium sanguine: & si nulla alia concordiæ spes est, oro quæsoque, eligite potiorem.* Obortis deinde lachrymis diadema detrahit capiti; dextram, qua id tenebat, protendens [27], ut, *si quis se digniorem profiteretur, acciperet.* Ingentem spem indolis ante eum diem fratris claritate suppressam, ea moderata excitavit oratio. itaque cuncti instare cœperunt, *ut, quæ agitasset, exsequi vellet.* Eosdem rursus legat petituros, *ut Meleagrum tertium ducem* [28] *acciperent.* Haud ægre id impetratum est. nam & abducere Meleagrum Perdicca a Rege cupiebat; & unum duobus imparem [29] futurum esse censebat. Igitur Meleagro cum phalange obviam egresso, Perdicca equitum turmas antecedens occurrit. Utrumque agmen salutatione facta coit; in perpetuum, ut arbitrabantur, concordia & pace firmata.

CAP.

26. *Altera legatione mitigare.* Hæc enim remedia semel, aut iterum, sed quandocunque res postulat, implorari debent. *Impatiens sensus est*, ait Cassiodor. Var. Epist. III. 4. *ad primam legationem protinus arma movere.* Nec Darius dubitavit tertia legatione Alexandri animum explorare. V. *Paschal. Legat. c.* 6.

27. *Protendens.* V. IV. 10. 34. §. 78.

28. *Tertium ducem*, duo enim erant Perdicca & Leonnatus.

29. *Imparem* i. non suffecturum, debiliorem fore. Flor. III. 10. 21. *quasi imparem se fateretur Oceanus.*

CAP. IX.

ARGUMENTUM.

Romanorum publicam felicitatem contemplatur & prædicat Curtius, exercitum suum patrio more lustrat Aridæus, sive Philippus, Meleagrum & ccc. fere, qui eum ex concione erumpentem sequuti fuerant, dolo opprimit Perdicca.

1 SEd jam fatis admovebantur [1] Macedonum gen-
2 ti bella civilia. Nam & insociabile [2] est regnum; & a pluribus expetebatur. Primum ergo conlegere vires; deinde disperserunt [3]: & quum pluribus corpus [4], quam capiebat, onerassent [5]; cætera membra [6] deficere cœperunt [7]: quodque

Admovebantur i. adpropinquabant. Ita *fatis* adscribere solebat antiquitas seditiones, discordias, bella civilia. Flor. IV. 2. 43. *Sic præcipitantibus fatis, prælio sumpta est Thessalia.* Tacit. Hist. IV. 72. 8. *Fato acta dictitans, quæ militum, ducumque discordia, vel fraude hostium evenissent.*

2. *Insociabile* i. quod socium non admittit. Tacit. Ann. XIII. 17. 1. *Antiquas fratrum discordias, & insociabile regnum existimantes.* Ennius apud Cicer. de Offic.

Nulla sancta societas, nec fides regni est.

Senec. Agamemn. II. 2. 34.

Nec regna socium ferre, nec tædæ sciunt.

Lucan. I. 93.

Nulla fides regni sociis, omnisque potestas
Impatiens consortis erit.

V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium*, *Clapmar. de arcan. imper.* II. 22. *Lipsi. Polit.* II. 2.

3. *Disperserunt* in plura regna seditionibus suis.

4. *Corpus* i. imperium, regnum. Metaphora.

5. *Pluribus, quam capiebat, onerassent* i. majus, quam commode regi posset, effecissent.

6. *Cætera membra* i. reliqui duces, qui, ut ad corpus membra, se ad imperium habebant.

7. *Deficere cœperunt* i. illi fulciendo non amplius sufficiebant, uti corpus supra modum onustum, obsumque redditum cætera membra amplius non sustinent. Petron. de mut. Reip. *v.* 90.

Ecquid

que imperium sub uno stare potuisset, dum a pluribus sustinetur [8], ruit. Proinde jure meritoque [9] po- 3
pulus Romanus, *salutem se Principi* [10] *suo debere*, profitetur, cui noctis [11], quam pene supremam habuimus [12], novum sidus inluxit [13]. Hujus hercule, 4
non Solis ortus, lucem caliganti reddidit mundo; quum sine suo capite discordia trepidarent [14]. Quot 5
ille tum exstinxit [15] faces [16]? quot condidit gladios? quantam tempestatem [17] subita serenitate [18] discussit?

Ecquid Romano sentis te pondere victam?
Nec posse ulterius perituram extollere molem?
Ipsa suas vires odit Romana juventus,
Et, quas struxit opes, male sustinet.

Horat. Epod. XVI. 2.

Suis & ipsa Roma viribus ruit. Flor. III. 12. 6. *Quam eo magnitudinis crescere, ut viribus suis conficeretur.* V. *Freinshemium.*

8. *Dum a pluribus sustinetur, ruit*, vel arbitro D. Jesu apud Matth. XII. 25. *Omne regnum in se divisum desolabitur.*

9. *Jure meritoque* i. non injuria. Cic. Catil. III. *Deinde L. Flaccus, & C. Pomptinus prætores merito ac jure laudantur.*

10. *Principi* Vespasiano. V. *Rutgers. V. L.* I. 19. *Voss. de Histor. Græc. & Lat.* I. 28. Sententias illorum, qui hunc fuisse putant Julium, vel Augustum, vel Claudium, vel Trajanum, collegerunt *Rader. Prolus. c.* 1. & *Freinshem. Proleg. c.* 1.

11. *Nox* illa, *quam* Romani *pene supremam habuerunt, quaque novum sidus hoc illuxit*, est ea, qua Vespasianus Vitellium profligavit. Id enim prælium noctu commissum esse vel e tertio Historiarum C. Taciti constat. V. *Rutgersium.*

12. *Quam supremam habuimus.* Ita Liv. VI. 17. *Non obversatam esse memoriam noctis illius, quæ pene ultima atque æterna nomini Romano fuerit?*

13. *Sidus inluxit*, ut Senec. de Consol. ad Polyb. c. 32. *Sidus hoc, quod præcipitato in profundum, ac demerso in tenebras orbi refulsit, semper luceat.*

14. *Quum sine suo capite discordia membra trepidarent*, de Galba, Othone & Vitellio dicuntur. Sub illis enim, dum eorum quisque de principatu contendit, respublica sine certo capite fuit. Unde Sueton. Vespas. c. 1. eos motus non bella, velut sub legitimo principe, sed *rebellionem* vocat. V. *Rutgersium.*

15. *Exstinxit* i. oppressit, finivit. Cic. Fam. X. 23. *Quod Lepidum castigare non desiteram, ut exstingueret bellum.*

16. *Faces* i. bella civilia, *quæ omnia*, ut Plinii in præfatione verbis utar, *salutaris exortus Vespasiani principis abolevit.* V. *Rutgersium.*

17. *Tempestatem* i. tempora calamitosa, ærumnas Cic. Attic. X. 4. *Eaque ipsa tempestate*

sit? Non ergo revirescit[19] solum; sed etiam floret
6 imperium. Absit modo invidia, excipiet hujus sæculi tempora, ejusdem domus utinam perpetua,
7 certe diuturna posteritas[20]! Cæterum ut ad ordinem, a quo me contemplatio publicæ felicitatis averterat, redeam; Perdicca unicam spem salutis suæ in Meleagri morte deponebat: *vanum eumdem & infidum, celeriterque res novaturum, & sibi maxime in-*
8 *festum occupandum esse.* Sed alta dissimulatione consilium premebat; ut opprimeret incautum. Ergo clam quosdam ex copiis, quibus præerat, subornavit, *ut, quasi ignoraret ipse, conquererentur palam, Me-*
9 *leagrum aequatum esse*[21] *Perdicca.* Quorum sermone Me-

everſam eſſe rempublicam, quam ego quatuordecim annis ante proſpexeram. V. III. 1. 2. §. 11.

18. *Serenitate* i. tempore jucundiori. Cicer. ad Herenn. IV. *Ita ut hirundines æſtivo tempore præſto ſunt, frigore pulſæ recedunt: ita falſi amici ſereno vitæ tempore præſto ſunt: ſimulatque hyemem fortunæ viderint, devolant omnes.*

19. *Revireſcit* i. vires reſumit Flor. Præf. n. 8. *Niſi quod ſub Trajano principe movet lacertos, & præter ſpem omnium ſenectus imperii, quaſi reddita juventute revireſcit.* Proprie *revireſcere* eſt denuo *vireſcere*, ad priſtinam viriditatem reverti. Colum. II. 1. *Quum ſemel invaſit ſenectus, regreſſum non habet, nec revireſcere, nec repubeſcere poteſt. Reviruiſſe* vero rempublicam Romanam ſub Veſpaſiano putat *Rutgerſius*, quia per illum *tot Neronesaſſa*, ut Vopiſcus dicit, *caput extulit.* Veſpaſianus enim is eſt, qui poſt tot, ac tam immanes bellorum furias pacem & tranquillitatem orbi terrarum reddidit. Ejusque beneficii monumentum, & Auguſtum illud Pacis templum eſſe voluit, quod eum condidiſſe ſcribit Sueronius, & omnis generis nummos, quibus hodieque PACI ORB. TER. inſcriptum legitur.

20. *Diuturna poſteritas.* Ea dici potuere Veſpaſiano, non parenti modo, ſed jam avo. Sane ſimilis Curtiano iſti eſt locus Silii Italici III. 625. ubi Jupiter ſic Veſpaſiani hujus filium compellat:

Tunc, o nate Deum, divosque dature, beatas
Imperio terras patrio rege, tarda ſenectam
Hoſpitia excipient cœli, ſolioque Quirinus
Concedet, mediumque parens fraterque locabunt.
Sidereiſ juxta radiabunt tempora nati.

Clare Domitianum, non divi modo filium appellat; ſed etiam divos daturum ait. V. *Voſſium* & exillo *Freinshemium.*

21. *Aequatum eſſe* honore, gratia, potentia, cum ante prope

Meleager ad ſe relato, furens ira[22], Perdiccæ, quæ comperiſſet, exponit. Ille velut nova re exterritus, admirari, queri, dolentisque ſpeciem oſtentare ei cœpit; ad ultimum convenit, *ut comprehenderentur tam ſeditioſæ vocis auctores.* Agit Meleager 10
gratias, amplexusque Perdiccam, *fidem ejus in ſe, ac benevolentiam* conlaudat. Tum communi conſilio 11
rationem opprimendi noxios ineunt. placet *exercitum patrio more luſtrari*[23]. & probabilis cauſa videbatur præterita discordia. Macedonum Reges ita lu- 12
ſtrare ſoliti erant milites[24], ut diſciſſæ canis viſcera ulti-

pe fuerit e grege, Perdicca vero e ſtirpe regia oriundus ſemper proximum apud Alexandrum locum tenuerit. V. *Raderum.*

22. *Furens ira* i. præ ira a furioſo non differens. Ita *furentem audacia L. Catilinam* dicit *Cicer. Catil.* II.

23. *Luſtrari* i. purgari, expiari. Serv. Aen. III. 279. *Luſtramur i. purgamur, ut Jovi ſacra faciamus. Aut certe luſtramur i. expiamur. Piaculum enim commiſſum fuerat tauro in Thracia immolato.* Non. IV. 277. *Luſtrare, expiare. Virgil. Ecl.* V. 75.

Et cum ſolennia vota
Reddemus Nymphis, & cum luſtrabimus agros.

Lucil. Satyr. II. *Luſtratus, piatus.* Liv. XL. 13. *Ego, etiamſi quid ante admiſiſſem piaculo dignum, luſtratus & expiatus ſacro.* V. & *Lomejer. de Luſtration. c.* 1.

24. *Milites ita luſtrare ſoliti*, quod deſcribit Liv. XL. 6. *Forte luſtrandi exercitus venit tempus, cujus ſolenne eſt tale: caput mediæ canis præciſæ, & prior pars ad dexteram cum extis, poſterior ad lævam viæ ponitur. Inter hanc diviſam hoſtiam copiæ armatæ traducuntur. Præferuntur primo agmini arma inſignia omnium ab ultima origine Macedoniæ Regum. Deinde Rex ipſe cum liberis ſequitur. Proxima eſt regia cohors, cuſtodesque corporis. Poſtremum agmen Macedonum cætera multitudo claudit.* & 13. *Volui interdiu eum poteſt luſtrationem, quum concurrimus, & quidem, ſi Diis placet, luſtrationum die occidere. Quis dies? qualis? quo luſtratus exercitus, qui inter diviſam victimam prælatis omnium, qui unquam fuere, Macedoniæ Regum armis regiis, duo ſoli tua tegentes latera, pater, prævecti ſumus, & ſecutum eſt Macedonum agmen.* Fiebat hæc *luſtratio* a. d. VIII. menſis Xanthici, qui noſtro Aprili reſpondet. Heſych. p. 674. Ξανθικὰ, ἑορτὴ Μακεδόνων. Ξανθικὸς μὴν ὁ ἀγόμενος. Ἐπὶ δὲ καθάρσιον τῶν στρατευμάτων. V. *Meurſ. Græc. Feriat. p.* 215. ex illo *Raderum Freinshemiumque* & *Lomejer. de Luſtrat. c.* 31.

21. *Ulti-*

ultimo in campo [25], in quem deduceretur exercitus, ab utraque abjicerentur parte: intra id spatium armati
13 omnes starent, hinc equites, illinc phalanx. Itaque eo die, quem huic sacro destinaverant, Rex cum equitibus elephantisque constiterat contra pedites [26],
14 queis Meleager præerat. Jam equestre agmen movebatur, & pedites subita formidine ob recentem discordiam, haud sane pacati [27] quidquam exspectantes, parumper addubitavere [28], *an in urbem subducerent* [29]
15 *copias?* quippe pro equitibus planities erat. Cæterum veriti, ne temere commilitonum fidem damnarent; substitere, præparatis ad dimicandum animis, si quis vim inferret. Jam agmina coibant, parvumque intervallum erat, quod aciem utram-
16 que divideret. Itaque Rex cum una ala obequitare peditibus cœpit, *discordiæ auctores* [30], quos tueri ipse debebat, instinctu Perdiccæ *ad supplicia* deposcens: minabaturque, *omnes turmas cum elephantis inducturum*
17 *se in recusantes.* Stupebant improviso [31] malo pedites: nec plus in ipso Meleagro erat aut consilii, aut animi. tutissimum ex præsentibus videbatur, ex-
18 spectare potius, quam movere fortunam. Tum Perdicca, ut torpentes & obnoxios [32] vidit; trecentos

25. *Ultimo campo* i. extremis campi partibus; quia enim exercitus totus collocandus erat intra metas viscerum discissæ canis, partes illæ præcisæ utrinque in ultimis campi illius, in quo lustrabatur exercitus partibus, sive margine ponebatur. V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

26. *Contra pedites*, quod jam suspectum fuit phalangi, quia contra morem receptum, quem V. §. 24.

27. *Pacati* i. reconciliati, quieti. Cicer. VII. Phil. *Huic tali viro poteritne pacatus esse Antonius.* Liv. II. 27. *Nec pacatum responsum arma inferentibus dare.*

28. *Addubitavere* i. dubitavere. Cic. Fam. VI. 6. *Habes augurium meum, quo si quid addubitarem, &c.*

29. *Subducerent* i. sensim discedere juberent. Salust. Catil. c. 59. *Præterea ex gregariis militibus optime quemque armatum in primam aciem subducit.* Animadvertebant enim non ludicram decursionem, sed seriam imminere pugnam.

30. *Discordiæ auctores*, pedites n. 17.

31. *Improviso*, quia dilapsi in

tos fere, qui Meleagrum erumpentem ex concione, quæ prima habita est post mortem Alexandri, sequuti erant, a cæteris discretos, elephantis in conspectu totius exercitus objicit; omnesque belluarum pedibus obtriti sunt, nec prohibente Philippo, nec auctore. adparebatque id modo pro suo vindica- 19
turum, quod adprobasset eventus. Hoc bellorum civilium Macedonibus & omen & principium fuit. Meleager sero intellecta fraude Perdiccæ, tum qui- 20
dem, quia ipsius corpori vis non adferebatur, in agmine quietus stetit: at mox, damnata spe salutis, 21
quum ejus nomine, quem ipse fecerat Regem [33], in perniciem suam abutentes [34] videret inimicos; confugit in templum: ac, ne loci quidem religione defensus [35], occiditur [36].

CAP.

in medios hostes, quos amicos putabant. V. *Raderum.*

32. *Obnoxios* n. metui, ob diffidentiam sui: & propterea aliorum conatibus, audaciæque patentes. IV. 8. 15. V. *Freinshemii Indicem.*

33. *Ejus, quem fecerat Regem* i. Atidæi, sive Philippi.

34. *Abutentes nomine in perniciem suam* i. molientes, struentes exitium sub nominis regii invidia. *Nomen* enim sæpius regium Rex, sed alter vim obtinet. Tacit. Ann. VI. 43. 4. *Tum Hiero pueritiam Tiridatis increpat; neque penes Arsacidem imperium, sed inane nomen apud imbellem externa mollitia, vim in Abdagesis domo.*

35. *Ne loci quidem religione defensus*, quia nihil sacrum, aut religiosum impiis. Sic apud Virg. Aen. II. 560. Pyrrhus Priamum,

altaria ad ipsa trementem
Traxit, & in medio lapsantem sanguine nati
Implicuitque comam læva, dextraque coruscum
Extulit, ac lateri capulo tenus abdidit ensem.

V. *Raderum* & ex illo *Freinshemium.*

36. *Occiditur.* Diodor. XVIII. 4. *Tum Perdicca turbulentos in exercitu milites, & maxime adversantes numero triginta necavit. Post etiam Meleagrum, qui in seditione legationem obiens, proditor fuerat, privatæ calumniæ, & criminationis occasione, quasi insidias illi struxisset, capite multavit.*

Impe-

CAP. X.

ARGUMENTUM.

Alexandri imperium copiarum ducibus dividit Perdicca, corpus curatum Memphim, & paucis post annis Alexandriam transferri cura Ptolomæus.

1 PErdicca, perducto in urbem exercitu, consilium principum virorum habuit, in quo *imperium ita dividi*[1] *placuit, ut Rex quidem summam ejus obtineret; satrapes Ptolemæus Aegypti & Africæ gen-*
2 *tium, quæ in ditione erant. Laomedonti Syria cum Phœnice* data est: *Philotæ*[2] *Cilicia* destinata: *Lyciam cum Pamphylia & majore Phrygia obtinere* jussus *Antigonus:*
3 *In Cariam Cassander; Menander in Lydiam missi. Phrygiam minorem Hellesponto adjunctam Leonnati provinciam*
4 *esse* jusserunt. *Cappadocia Eumeni cum Paphlagonia* cessit. Præceptum est, *ut regionem eam usque ad Trapezunta*[3] *defenderet, bellum cum Arbate*[4] *gereret.* solus

Imperiam dividunt quoque Diodor. XVIII. 3. *Justin.* XIII. 4. 10-23. *Arrian. apud Photium p.* 85. *Dixipp. apud Photium p.* 116. *Oros.* III. 20. V. &, qui horum divisiones fusius, quam ut chartæ hujus, & propositi nostri ratio addmittere videntur, explicant, *Raderum, Freinshemium & Loccenium.*

2. *Philotæ* forte Angæo, de quo v. 2. 5.

3. Trapezus *oppidum est Cappadociæ liberum, vasto monte clausum.* V. *Plin.* VI. 4. *Insulam esse, & continere oppida non obscura* dicit *Marcellin.* XXII. 230. V. & *Strab.* XII. 182.

4. *Arbate*, quem *Ariarathen* vocant *Justin.* XIII. 6. 1. *Plutarch. Eum. f. m.* 184. *Diodor.* XVIII. 16. qui hanc belli causam adfert. *Sub id tempus Perdicca in Ariarathen Cappadociæ regulum expeditionem suscepit. Hic Macedonum imperium non agnoscebat, ab Alexandro certaminibus cum Dario, variisque negotiis distracto præteritus, & dominatum Cappadociæ ad longum tempus quiete retinebat. Cum quo prælio commisso, Perdicca acie victor quatuor millia interfecit, & supra sex millia vivos in potestatem accepit, inter quos ipse etiam Ariarathes fuit. Hunc, omnesque propinquos excarnificatos in crucem egit. Victis autem incolumitate concessa, postquam res in Cappadocia constituisset, satrapiam Eumeni Cardiano, prout in partitione destinatum erat, gubernandam tradit.* Unde *Cappadociam Eumeni* illo *tempore* potius *dictam* i. decretam, destinatam, quam *datam* dicit *Nep. Eum.* 11. 2.

lus hic detrectabat imperium. *Pithon Mediam, Ly-* 5
simachus Thraciam, adpositasque Thraciæ Ponticas gentes obtinere jussi. *Qui Indiæ, quique Bactris & Sogdianis, cæterisque aut Oceani aut rubri maris accolis præerant, quibus quisque finibus habuisset, imperii etiam jus obtineret.* Decretum est, *ut Perdicca cum Rege esset, copiisque præesset, quæ Regem sequebantur.* Credidere 6
quidam, *testamento Alexandri distributas esse provincias*; sed famam ejus rei, quanquam ab Auctoribus tradita est[5], vanam fuisse comperimus. Et quidem suas 7
quisque opes divisis imperii partibus tuebantur, quas ipsi fundaverant[6], si unquam adversus immodicas cupiditates terminus staret[7]. Quippe paulo ante 8
Regis

5. *Ab Auctoribus tradita est*; *tradit* hoc minimum scriptor Macbæor. 1. 6. 7. *Postea vero decidens in lectum, quum adgnosceret se in morte esse, arcessivit administros suos glorioso, qui una cum ipso fuerant educati a pueritia, & divisit illis regnum suum, quum adhuc viveret.* Negat vero ipse Alexander apud Lucian. Tom. 1. p. 292. *Sed dic mihi, cuinam tam ingens imperium moriens reliquisti?* Alex. *Id equidem ignoro, Diogenes: celerius enim e vita submovebar, quam ut esset otium de illo quicquam statuendi, præter id unum, quod moriens Perdiccæ annulum tradidi. Auctoribus* i. historicis. Tacit. Hist. 1. 1. 2. *Nam post conditam urbem* 1000. & XX. *prioris ævi annos multi Auctores retulerunt.* Et *auctorem esse* i. scripsisse Sueton. Jul. c. 6. *Curio, sed & M. Actorius Naso auctores sunt.*

6. *Fundaverant*, quod perquam honeste & perdiserte Ciceronis imitatione scripsit Curtius. Nam Cicero pro Rabirio eodem modo dixit *opes fundatas.* Sic autem eas dici intelligo, quæ firmæ stabilesque sunt, non tantum a *fundamentorum* firmitate notione ducta: sed etiam a *fundo* & solo. Certissimæ enim illæ facultates sunt, quæ in *fundis* constitutæ sunt: non item quæ in nummis, aut rebus moventibus, non in rebus soli. Hinc & illud Flacci Epist. 1. 15. 46.

Conspicitur nitidis fundata pecunia villis.

i. in fundis, & villis posita, & constituta. V. *Turneb.* XXVII. 16.

7. *Si adversus cupiditates terminus staret.* Tacit. Ann. XII. 47. 7. *Illi cupido regni fratre & filia potior, animusque sceleribus paratus.* XV. 53. 5. *Nisi si cupido dominandi cunctis adfectibus*

Regis ministri, specie imperii alieni procurandi[8]; singuli ingentia invaserant regna; sublatis certaminum causis, quum & omnes ejusdem gentis essent; & a cæteris sui quisque imperii regione discreti. Sed
9 difficile erat eo contentos esse; quod obtulerat occasio: quippe sordent prima quæque, quum majora sperantur. Itaque omnibus expeditius videbatur
10 augere regna; quam fuisset accipere[9]. Septimus dies[10] erat, ex quo corpus Regis jacebat in solio; curis omnium[11] ad formandum[12] publicum sta-
11 tum[13] a tam solenni munere aversis. Et non aliis, quam Mesopotamiæ regione, fervidior æstus existit, adeo ut pleraque animalia, quæ in nudo solo deprehendit, exstinguat; tantus est vapor Solis & cœli, quo

bus flagrantior est. Senec. Thebaid. IV. 221.

Pro regno velim
Patriam, penates, conjugem flammis dare.
Imperia pretio quolibet constant bene.

8. *Procurandi* i. administrandi. Cælius apud Cicer. Fam. VIII. 4. *Quo modo regnum illud se habeat, quis procuret, diligenter mihi perscribas.*

9. *Expeditius augere, quam accipere.* Senec. Epist. 101. *Ex tenui principio se ipse promoverat, & jam illi declivis erat cursus ad cætera: facilius enim crescit dignitas, quam incipit.*

10. *Septimus dies.* Aelian. Var. Hist. XII. 64. *Ille triginta diebus inhumatus, carensque sepulcro relictus est.* Biennium extractum fuisse patet ex Diod. XVIII. 28. *Atque sic Arrhidæus biennio in operis structura consumpto, corpus Regis e Babylone in Aegyptum deportavit.* Olympiadis ea super re luctum exponit Aelian. Var. Hist. XIII. 30. *Olympias Alexandri mater quum audivisset, longo jam tempore filium sepulcro carere, graviter ingemiscens, atque acerbissime plorans: O fili, inquit, tu vero quum inter cælites locari volueris, & id perficere summo studio conatus sis, nunc neque illorum quidem, quorum omnibus mortalibus æquale & par jus est, particeps fieri potes, terræ sepulturæque.* V. Freinshemium.

11. *Curis omnium ad formandum publicum statum aversis.* Lucian. tom. I. 293. *Ptolemæus ille satelles meus, si quando detur otium ab his rerum tumultibus, qui nunc instant, pollicetur in Aegyptum deportaturum me, atque inibi sepulturum.* Aelian. Var. Hist. XII. 64. *Dumque ejus præfecti de regno per seditiones contenderent, ipse sepulturæ expers manebat.*

12. *Formandum.* V. III. I. I. §. 8.

13. *Statum publicum* i. reipublicæ constitutionem. V. *Freinshemii Indicem.*

14. *Fon-*

quo cuncta, velut igne, torrentur. Fontes[14] aquarum & rari sunt; & incolentium fraude celantur: ipsis usus patet; ignotus est advenis. Ut tandem[12] curare[15] corpus exanimum amicis vacavit; nulla tabe[16], ne minimo quidem livore[17] corruptum videre,

14. *Fontes rari.* Strab. XVI. 515. *Mesopotamiæ partes ad meridiem vergentes, & a montibus remotas, siccas & steriles Arabes Scenitæ incolunt.*

15. *Curandorum* | cadaverum modum describit Herod. II. 168. *Ante omnia incurvo ferro cerebrum per nares educunt, ut quamque partem educentes, ita locum ejus medicamentis implentes. Dehinc acutissimo lapide Aethiopico circa ilia conscindant, atque illuc omnem alvum protrahunt: quam ubi repurgarunt, ac vino palmeo eluerunt, rursus odoribus contusis proluunt: tum alvum completes contusa myrrha pura, & casia, & aliis (excepto thure) odoribus, iterum consuunt. Ubi hæc fecere, saliunt nitro abditum septuaginta dies, nam diutius salire non licet. Exactis septuaginta diebus cadaver ubi abluerunt, sindone byssina totum incisis loris involvunt, gummi illinentes: quo Aegyptii glutinis loco plerumque utuntur. Eo deinde recepto, propinqui ligneam hominis effigiem faciunt, in quam mox inserunt mortuum, inclusumque ita reponunt.*

16. *Tabe* exulceratione. *Tabes* est morbus, quo pulmones exulcerantur, & universum corpus sensim colliquatur, *de teeringe.* Serv. Aen. VI. 442. *Tabe, corpore defluente paulatim.* Liv. VII. 22. *Cujus lentæ velut tabis senio victa utriusque pertinacia populi est:* & *tabuisse corpora* lanigeri gregis, quæ gravissima, quam describit, pestilentia ursserat, dicit Ovid. Metam. VII. 541.

Lanigeris gregibus balatus dantibus ægros
Sponte sua lanæque cadunt, & corpora tabent.

De hoc morbo, ejusque speciebus plura *Cels.* III. 2. Proprie nihil aliud est, quam liquefactio. Unde *tabidam nivem* dicit Liv. XXI. 36. quæ liquescit, & *humorem calore tabescentem* Cic. N. D. II. Metaphoram explicat ipse Ovid. Pont. I. I. 67.

Nil igitur mirum, si mens mihi tabida facta
De nive manantis more liquescit aquæ.

Contrarium asserit tamen apud Lucian. III. 41. Philippus ejus pater: *Potissimum ubi Dei istius cadaver porrectum jacere, turgidum sane, & juxta aliorum corporum morem contactu suo omnia labefactans adspexerit.* Hoc vero videtur confictum ab illis, qui opinionem de veneno illi dato sublatam vellent.

17. *Livor* est color illorum, quorum corpora fuste, aliove duro ictu illato, sine acie ferri contunduntur, *blondigheyt.* Colum. XII. 47. *Quia hæc candidior est oliva, quam ea, quæ contusione livorem contrahit.* Illum vero ut plurimum ducunt cadavera. Cic. ad Herenn. II. *Si tumore aut livore decoloratum est corpus mortui,* utique veneno interemptorum Sueton. Calig. c. 2. *Antiochiæ obiit non sine veneni suspicione. Nam præter livores, qui toto corpore erant,* &c.

dere, qui intraverant. vigor[18] quoque, qui con-
13 stat ex spiritu, non destituerat vultum. Itaque *Aegyptii*[19], *Chaldaique jussi corpus suo more curare*, primo non sunt ausi admovere, velut spiranti, manus: deinde precati, *ut jus fasque esset mortalibus adtrectare*[20] *eum*; purgavere corpus[21], repletumque est odoribus[22] aureum[23] solium, & capiti adjecta for-
14 tunæ ejus insignia[24]. *Veneno necatum esse*[25] credidere plerique: *filium Antipatri inter ministros*[26] *Iollam*[27] *nomine*

18. *Vigor*, nam alioqui spiritu excedente e corpore, statim expalleſcit corpus, vultus horret, artus obrigeſcunt. V. *Raderum.*

19. *Aegyptii*, quorum hoc fuit inventum. Tacit. Hist. v. 5. 7. *Corpora condere, quam cremare, more Aegyptio.* Unde in corporibus condendis *maxime Aegyptiorum curam præcelluisse* ait *Augustin. in Genesim*: illisque *morem esse cadavera asservare medicata* dicit *Plin.* xi. 37.

20. *Adtrectare* i. manibus tractare, tangere. Liv. v. 22. *Religiose admoventes manus, quod id signum more Etrusco, nisi certæ gentis sacerdos, adtrectare non esset solitus.*

21. *Purgavere corpus* i. corporis intestina abstulere. Terent. Adelph. III. 3. 22.

Pisces cæteros purga Dromo.

22. *Repletum est odoribus solium.* Diodor. XVIII. 26. *Principio cadaveri loculus mallei ductura ita fabricatus erat, ut probe quadraret, quem usque ad medium aromatis, quæ & fragrantiam & durationem cadaveri præberent, referserant.* Flor. IV. 11. 11. *In differto odoribus solio juxta suum se collocavit Antonium.* V. *Freinshemium.*

23. *Aureum*, ex more Persarum. Hoc vero sublegit Ptolemæus Coccos substituto vitreo apud Strab. XVII. 591. *Quod adhuc ibi jacet, sed nequam in eodem alveolo. Nam qui nunc vitreus est, prius aureus erat. Coccos enim, cui cognomento fuit Ptolemæus arcessitus illum rapuit ex Syria profectus.* V. *Freinshemium*, & *Loccenium.*

24. *Fortunæ ejus insignia.* Diod. XVIII. 26. *Supra hoc circumjecta erat chlamys punicea perquam decora, & auro variegata, juxta quam arma defuncti posuerant, eo consilio, ut speciem illam totam rebus ab eo gestis accommodarent.*

25. *Veneno necatum esse* credidere *Justin.* XII. 14. 6. *Ovid. in Ibin* 11. 297. *Suidas. Plin.* XXX. 16. *Vitruv.* VIII. 3. *Nonnulli apud Diodor.* XVII. 118: *Plutarch. c.* 129. *Tacit.* II. 73. 2. *Arrian.* VII. 5. *Bassianus Caracalla apud Dionem. Jornand. de reb. Get. c.* 10. *Aelian. Hist. anim.* V. 29. *Oros.* III. 20. *Plutarch. de invidia c.* 5. *Constantinus Manasses. Dio Chrysostomus de fort. Orat.* 74. V. *Freinshemium* & *Popmam.*

26. *Inter ministros*, qui n. Alexandro fuerunt a poculis. *Diodor.* XVII. 118. *Arrian.* VII. 501. *Justin.* XII. 14. 9.

27. *Jol-*

nomine patris jussu dedisse[28]. Sæpe certe audita erat vox Alexandri, *Antipatrum*[29] *regium adfectare fastigium*[30]; *majoremque esse præfecti opibus, ac titulo Spartanæ victoriæ*[31] *inflatum, omnia a se data adferentem sibi.* Credebant etiam, *Craterum cum veterum militum manu* 15 *ad interficiendum eum*[32] *missum.* Vim autem veneni, quod in Macedonia[33] gignitur, talem esse constat, ut

27. *Jollam* pertulisse dicit & *Vitruvius*, quem *minorem Cassandri fratrem* appellat, *eique ab Alexandro paulo ante ejus mortem acerbi aliquid accidisse* vult *Arrianus.* Unde *sexto post anno Olympias cæsis compluribus, Jollæ præmorui cineres dispassæ traditur, quod is venenum temperasse crederetur*, ut addunt *Plutarchus* & *Diodor.* XIX. 11. Philippum *Jollæ* addit *Justinus.* A Cassandro illi traditum fuisse scribit Val. Max. I. 7. 2. ext. *Alexander Cassandri pestiferam sibi dexteram somnio prius cognovit, quam exitu sensit: existimavit enim ab illo se interfici, quum eum nunquam vidisset. Interposito deinde tempore, postquam in conspectum venisset, nocturni metus patefacta imagine, ut Antipatri filium esse cognovit, adjecto versu Græco, qui fidem somniorum elevat, præparati jam adversus caput suum veneficii, quo occidisse Cassandri manu creditur, suspicionem animo repulit. Filium* nomine neglecto memorat *Diodorus.*

28. Dedisse, *in aqua frigida dum haberent, prægustatæ potioni supermissum.* V. *Justinum* & *Nostrum n.* 17.

29. *Antipatrum*, quem ab Aristotele edoctum fuisse scribit Plutarch. Alex. f. 257. *Quidam Aristotelem perhibent ejus facinoris consilium Antipatro dedisse, & omnino illius asserendi veneni auctorem exstitisse, Alexandrum ob Callisthenis necem metuentem.* V. *Arrian.* VII. 500. & quidem *magna Aristotelis infamia.* V. *Plin.* XXX. 16.

30. *Regium fastigium.* Arrian. VII. 467. *Olympias incusabat Antipatrum, ut insolentem ex imperio, & popularium observantia, neque jam amplius meminisse ejus, a quo tantam potestatem accepisset: sed dignum se judicare, qui inter Macedones & Græcos primas obtineat. Atqui Alexandri fides magis in eam partem inclinabat, quæ ad Antipatri calumniam pertinebat, utpote quod regno magis extimescendum erat.*

31. *Spartanæ victoriæ*, quam V. VI. 1. 18.

32. *Eum*, Antipatrum.

33. *In Macedonia* illum liquorem scaturire memoriæ, uti opinor, lapsu dicit Curtius. Ab illo enim maxima pars Auctorum dissentit, qui ex petra quadam prærupta in Arcadia juxta Nonacrin civitatem exstillare scribunt. Vitruv. VIII. 3. *Est in Arcadia Nonacris nominata terræ regio, quæ habet in montibus e saxo stillantes frigidissimos humores.* Plutarch. Alex. f. 257. *Venenum autem hoc*

ut ferrum[34] quoque exurat[35], ungulæ[36] jumenti[37] duntaxat patiens. *Stygem*[38] adpellant fontem, ex

17

frigidam quandam & congelascentem aquam e petra quadam Nonacridis manantem fuisse, quam in roris tenuissimi morem excipientes, &c. Plin. 11. 103. *Juxta Nonacrim Arcadiæ Styx, nec odore differens, nec colore, epota illico necat.* Pausan. in Arcad. p. 212. *Aqua sane illa, quæ ex prærupta rupe ad Nonacrim Arcadum oppidulum, cui nomen Lycaonis filia dederat, guttatim in præcelsum saxum cadit, inde permeato saxo in Crathin fluvium delabitur, mortifera illa quidem est cum homini, tum cuivis alii animantium generi.* Potest tamen fieri, ut & Curtius hac in re suos sit Auctores sequutus. Nam & in Thessalia, quæ olim *Macedoniæ* etiam est adtributa, certe illi vicina Senec. N. Q. III. 25. hujusmodi quoque venenatam aquam fuisse commemorat. *Est*, inquit, *noxia aqua in Thessalia circa Tempe, quam & feræ, & pecus omne devitat: per ferrum & æs exit: tanta vis illi inest, etiam dura molliendi: nec arbusta quidem ulla alit, & herbas necat.* De hac itaque sensisse videtur Curtius. V. *Loens. Misc. Epiphyll.* III. 10. *Leopard. Emend.* IV. 8.

34. *Ferrum* non tantum, sed quamvis aliam materiam. Plin. XXX. 16. *Neque ullam aliam materiam reperiam, quæ non perroderetur a veneno Stygis aquæ; quum id dandum Alexandro Magno Antipater mitteret.* Justin. XII. 14. 7. *Cujus veneni tanta vis fuit, ut non ære, non ferro, non testa contineretur.* Pausanias: *Accedit & aliud ejus aquæ miraculum. Vasa, & pocula omnia, sive vitrea, sive crystallina, sive myrrhina, sive e lapide, aut testa sint fictili, aquæ illius vi franguntur: quin etiam cornea & ossea vasa, ferrum item, æs, plumbum, stannum, argentum, & electrum ea aqua infusa solvuntur. Ipsum quoque aurum, quod neque situ, neque rubigine vitiari, & Lesbia poetria testatur, & res ipsa indicio est, aquæ tamen hujus virus non sustinet.*

35. *Exurere* dicit Curtius hoc venenum; sed *ob vim frigoris* corrumpi. Plutarchus: *Nullum cæterorum vasorum eum liquorem perferre, quin ob tanti vim frigoris ipsa diffundantur, & dissipentur.*

36. *Ungulæ*, sed *cornu asini Scythici*, Aelian. de anim. X. 40. *In Scythia asini cornibus præditi nascuntur, quorum cornua Arcadiæ fluminis Stygis aquam continent, quæ transmittit vasa omnia, etiamsi sint ex ferro. Hæc cornua a Sopatro adportata fuisse ajunt Alexandro Macedoni, & illum admiratum misisse Delphos, ut dedicarentur Pythio, cum hisce carminibus:*

Hoc tibi Alexander Macedo mirabile cornu
Dedicat, o Pæan, ex asino Scythico,
Illæsum quod aquam Stygis est pote claudere solum,
Invictamque alias vincere vim laticis.

37. *Jumenti ungulam* dicit, & rem in medio relinquit Curtius; sed asini Plutarch. Alex. f. 257. &

ex quo pestiferum[39] virus emanat. *Hoc per Cassandrum adlatum, traditumque fratri Iollæ, & ab eo supremæ Regis potioni inditum.* Hæc, utcumque sunt tradita, eorum, quos rumor adspersérat[40], mox potentia exstinxit[41]. Regnum enim Macedoniæ Antipater; & Græciam quoque invasit[42]. suboles[43] deinde excepit[44]; interfectis omnibus, quicumque Alexandrum etiam longinqua cognatione contigerant[45]. Cæterum corpus ejus a Ptolemæo[46], cui Aegyptus

18 19

& de prim. frigid. c. 25. *equi* Justinus & Pausanias, *mulæ ungulam* Arrianus, Plinius, & Vitruvius fuisse volunt.

38. *Stygem.* Pausanias: *Ex ea aqua stillatim defluit, quam Stygis aquam Græci nuncupant.* Vitruvius: *Hæc autem aqua* Στυγὸς ὕδωρ nominatur.

39. *Pestiferum* i. pestem i. mortem adferens. *Pestis* est, quicquid noxium est & letale. V. IV. 3. 26. §. 99. hinc *pestiferum* omne id, quod mortem, aut exitium adfert. Ita *viperam pestiferam* de aruspicum resp. *pestiferum bellum* ad Attic. VIII. 22. *pestiferum tribunatum* pro domo dicit *Cicero.*

40. *Adspersérat* n. suspicione, aut infamia criminis. Eleganter dictum. Ita Cicer. pro Cœl. *Istius facti non modo suspicione, sed ne infamia quidem est aspersus.* V. *Freinshemii Indicem.*

41. *Eorum potentia exstinxit.* Diod. XVII. 118. *Sed quia summa ejus* Antipatri *in Europa post Alexandri obitum fuit potentia, & Cassander in regno successit, plerosque scriptores, veneni mentionem in monumentis suis facere non fuisse ausos.* V. & *Justin.* XII. 13. 10.

42. *Invasisse* Macedoniam & Græciam Curtius dicit Antipatrum, quem in provinciarum partitione utrique ab Aridæo & Perdicca præpositum fuisse dicunt *Diod.* XVIII. 3. & *Justin.* XIII. 4. 5.

43. *Suboles* n. Antipatri, i. Cassander.

44. *Deinde excepit*, postquam Macedoniæ regno post Alexandrum potitus esset sex annis, & sex mensibus Aridæus cum uxore Eurydice interemtus ab Olympiade Alexandri matre, & post illum Olympias non diu regnavit. V. *Justin.* XIV. 5. 10. 6. 1. & *Diod.* XIX. 11. & 52.

45. *Interfectis, quicumque Alexandrum cognatione contigerant.* Justin XVI. 2. 5. *Atque ita universa Cassandri domus Alexandro Magno, seu necis ipsius, seu stirpis exstinctæ pœnas luit.* Interfecit enim Olympiadem Alexandri matrem apud *Diodor.* XIX. 51. & *Justin.* XIV. 6. 11. Roxanem, ejusque ex Alexandro filium Alexandrum apud *Diodor.* XIX. 115. Barsinem, ejusque ex Alexandro filium Herculem apud *Diodor.* XX. 28. *Justin.* XV. 2. 3. Unde Pausan. in Bœotic. p. 243. *Alexandri domum totam funditus*

Aegyptus cesserat, Memphim; & inde paucis post annis Alexandriam [47] translatum [48] est: omnisque memoriæ ac nomini honos habetur [49].

evertere contendit Cassander. Nam & Olympiadem Alexandri matrem iis Macedonum, qui in eam acerrimis flagrabant odiis, lapidibus obruendam tradidit: & Alexandri filios Herculem ex Barsine, Alexandrum ex Roxane susceptos venenis peremit.

46. *A Ptolemæo*, quem *Alexandri corpus Alexandriam detulisse Perdiccæ ablatum* dicit *Strab.* XVII. 591. *quum Arisander Telmissensis, seu divino numine percitus, seu alio quodam casu correptus, in medios Macedones progressus est, & ad eos locutus: omnes, inquit, omnium seculorum Reges Alexandrum felicitate superasse, tam vivum, quam mortuum: Deos ergo immortales sibi notum fecisse, futurum, ut quæcunque terra corpus ejus exciperet, in quo primum ejus anima habitavit, felicissima, & ab hostium incursionibus in perpetuum libera foret. Hæc quum audivissent, pro se quisque summo studio, diligentiaque annitebantur, ut in suum regnum singuli transferrent, & thesaurum possiderent, quasi obsidem firmitudinis imperii, & immobilitatis.* Tunc enim *Ptolemæus, si credere par est, corpus ejus requisivit, & maxima festinatione in urbem Alexandri sitam in Aegypto deportavit.* V. *Aelian. Var. Hist.* XII. 64. *Ab Arideo e Babylone in Aegyptum deportatum* esse, illicque *Ptolemæum in honorem Regis, cum exercitu ad Syriam usque processisse, & acceptum corpus maxima cura prosecutum* esse prodidit *Diod.* XVIII. 28.

47. *Alexandriam*, cum *ad Hammonem* illud *ferri* moribundus jusserit. *Justin.* XII. 15. 7. & Noster x. 5. 4. & Aridæus Rex illud eo deducere jussus fuerit. *Justin.* XIII. 4. 6. *Illud in præsenti ad Hammonem non transvehere, sed in condita ab illo urbe, omnium fere per totum orbem clarissima, deponere secum constituerat Ptolemæus.* V. *Diodor.* XVIII. 28.

48. *Translationis* pompam satis fuse describit *Diodor.* XVIII. 26. & 27.

49. *Honos memoriæ ac nomini habetur* varius atque multiplex, præsertim gesta ejus extollendo: de qua re Julian. Orat. 1. haud inepte judicasse videtur, *omina illa, & responsa, aut per visum objectas species*, de Alexandro vulgata, *a poetica licentia non multum recedere.* Cæterum quantus ejus *memoriæ* sit *honor habitus* ex subjectis passim cognosces. *Dicuntur juvari in omni actu suo, qui Alexandrum expressum vel auro gestitant, vel argento*, idque Macrianorum familiam observasse Triginț. Tyrann. c. 14. Pollio tradit. Ejus effigie Augustus signavit, Sueton. August. c. 50. ejus corpus honore affecit, & sepulcrum curiose inspexit, Sueton. Aug. c. 18. *Magnus* est cognominatus, quod cognomen *externorum nulli verius, justiusque* contigit judicio Sabellici exempl. VI. 3. Creditus est in somnis apparere, & quæ agenda essent, præcipere, quam

quam famam commento suo firmavit Eumenes, item Antiochus Soter, qui cum Gallis pugnaturus, militibus hoc somnio audaciam fecit, Alexandrum adstitisse sibi, utque tesseram daret ὑγιαίνειν jussisse, ita victoria potiturum. Jam æra Alexandri in Orientis partibus observata, haud levis honor est. V. *Freinshemium.*

Eccles. I. 2. *Vanitas vanissima, vanitas vanissima; ista omnia sunt vanitas.*

Genes. XLIX. 18. *In salutem tuam exspecto Domine.*

FINIS.

ALEXANDRI MAGNI

GENEALOGIA.

Alexander Magnus *ex* Barsine *Artabazi filia genuit* Herculem, *qui postea anno ætatis decimo sexto a Polyperchonte occisus est: ex* Roxane *Oxyartæ filia* Alexandrum *posthumum, quem Cassander interfecit: ex Cleophide Regina Indica* Alexandrum, *qui postea matris imperium tenuit.*

Alexander *porro* Magnus *originem suam hinc ad Herculem, inde ad Achillem retulit, per has successiones, quarum dextræ Paternam ejus stirpem, lævæ Maternam exhibent.*

I. *Philippus* Macedoniæ Rex, occisus a Pausania, anno ætatis 46. sustulit ex Olympiade *Alexandrum Magnum*, & *Cleopatram*, Alexandro Epirotæ avunculo suo nuptam: ex *Audata* Illyria *Cynam*, collocatam a patre Amyntæ patrueli, postea ab Alceta Perdiccæ fratre interemptam: ex *Nicesipolide* Pheræa *Thessalodicam*, quam Cassander duxit: ex *Cleopatra* sorore Attali *Europam*, quam in gremio matris necasse dicitur Olympias; & *Caranum*, quem & ipsum crudeliter interfecit eadem noverca: ex *Arsinoe*, quam imprægnatam Lago tradidit, *Ptolemæum* Aegypti Regem: ex *Philinna* saltatrice Lariſæa *Aridæum*, qui exstincto fratre Alexandro imperii simulacrum per sexennium tenuit, deinde Olympiadi pròditus, & immaniter excarnificatus, vitam & stirpem Regum Macedonicorum ex Herculis posteris finiit. Hujus pater fuit

II. *Amyntas* Macedonum Rex bis regno dejectus, bis restitutus, genuit ex *Eurydice* Illyria Alexandrum, secundum hoc nomine Macedonum Regem: *Perdiccam* tertium; cujus filius *Amyntas* ex *Cyna* Philippi filia *Eurydicen* Aridæi conjugem procreavit: *Philippum* secundum Alexandri Magni patrem, & *Eurynomen* filiam, quæ scelesta matris consilia patri detexit: ex *Gygæa*, vel, ut, ut alii scribunt, *Cygnæa*, *Archelaum*, *Argæum*, *Menelaum*: ex pellice anonyma *Ptolemæum* cognomento *Aloritem*, qui *Philoxenum* genuit, cujus posteritas non proditur.

III. *Philippus* cognomento βαρβαλέος parte Macedoniæ, quam tenebat, a Perdicca fratre pulsus, in exilio obiit, unico filio relicto.

IV. *Alexander* Rex Macedoniæ, Dives, & Philellen cognominatus, qui bello Xerxis cum Persis fuit, genuit *Perdiccam* alterum nomine Macedoniæ Regem; *Alcetam* interfectum postea ab *Archelao* Rege Perdiccæ spurio, & Philippum, de quo supra.

V. *Amyntas* I. Rex Macedonio, Darii Hystaspis filii jussa a Megabazo Persarum imperio subditus reliquit *Alexandrum* divitem; *Bocrum*, cujus filius *Meleager Arsinoen Ptolemæi* Regis matrem procreavit; & *Gygæam*, quæ ex Bubare Persa suscepit *Amyntam*, cui Xerxes Alabanda Phrygiæ dono dedit.

VI. *Alcetas* Rex Macedoniæ regnavit annis 29. reliquit successorem *Amyntam*.

VII. *Aeropus Rex* Macedoniæ cum infans adhuc esset, a Macedonibus, qui ab Illyriis premebantur, ut erat in cunis, in aciem est prolatus, felici ipsis consilio.

VIII. *Philippus* hujus nominis primus, Rex Macedoniæ, ad regnum rediit, procreavit *Neoptolemum* Olympiadis patrem; & *Arybbam*, qui fratrem bello petens, dividere secum regnum coegit: deinde ducta in uxorem *Troade* fratris filia suscepit *Alcetam*, qui postea regnavit, & *Aeacidem* Pyrrhi patrem.

I. *Olympias* post Alexandri filii mortem, cum multa diu ambitiosissime, atque crudelissime fecisset, Pydnæ a Cassandro capta, atque interfecta est. Hujus pater fuit

II. *Neoptolemus* Epiri Rex cum Arybba fratre regnum partitus, liberos habuit *Alexandrum*, qui *Magni* sororem Cleopatram in matrimonio habuit: & bello in Italia gesto occubuit; *Neoptolemum*, qui Alexandrum in Asiam secutus, in expugnatione urbis Gazæ primus muros conscendit; postea Epiri regno aliquamdiu potitus, a Pyrrho interfectus est; *Arybbam*, qui societatem cum Leosthene adversus Macedonas initam turpiter deseruit; *Troadem* Arybbæ patruo nuptam; *Olympiadem* Alexandri matrem; & *Cadmiam*, quæ insidias a Neoptolemo fratre in Pyrrhum conflatas prodidit.

III. *Alcetas* Epiri Rex, qui a suis pulsus, post exilium apud Dionysium Siciliæ tyrannum, ad

IV. *Arymbas*, qui Athenis eruditus, postea quam ad regnum pervenit, leges & senatum, annuosque magistratus & Reipub. formam composuit. Vocatur & *Tharymbas*, & *Tharrytas*, & *Tharyps*, & *Tharypus*.

V. *Admetus* Epiri Rex, ad quem Themistocles confugit, suscepit e *Phthia* conjuge *Arymbam*, de quo modo dictum est.

VI. *Alcon* procatus Agaristam, Clisthenis Sicyonii filiam. Hujus progenitores ignorantur, nisi quod constat eum fuisse ex Pieli posteris, quem ideo statim in proximo collocavimus.

VII. *Pielus*, qui & *Pylades*, quos liberos genuerit, non reperitur: habuisse autem certum est ex eo, quod Pausanias scribit, Pyrrhum, qui cum Romanis bellum gessit, originem suam ad hunc retulisse.

VIII. *Pyrrhus* Achillis ex *Lanassa* Cleodæi Heraclidæ filia tulit *Pyrrhum*, quem in pueritia, exstinctum fuisse suspicio est; *Alevam*, a quo propagata *Alevadarum* domus; *Ethnestum*, a quo genti *Ethnestarum* nomen; & fœmellas quinque: ex *Andromacha* Hectoris vidua *Molossum*, a quo *Molossi* appellati Epirotæ; *Pielum*, de quo diximus; & *Amphialum* cognomento Pergamum hucusque *Stirps Materna*.

Arge-

IX. *Argæus* Rex Macedoniæ repressit Illyrios, bellum tum primum Macedonibus facientes, decepto hoste virginum Bacchārum apparatu.

X. *Perdiccas* 1. Rex Macedoniæ moriturus filio locum monstravit, in quo se & successores suos condi vellet, pollicitus regnum in familia mansurum, quoad id fieret: qua superstitione credunt exstinctam in Alexandro stirpem, quod is alibi sepultus esset.

XI. *Tyrimas* regnavit annos 38. reliquit successorem *Perdiccam* filium.

XII. *Cœnus* Carani filius, *Tyrimæ* pater regnavit in Macedonia annos 12.

XIII. *Caranus* patria Argivus, ex familia Temenidarum, qui diu regnum Argis obtinuerunt, regni Macedonici conditor, quibus parentibus ortus sit, non proditur, præter quod originem a Temeno Herculis filio habuisse inter Auctores constat. huc usque *Paterna Stirps.*

Q. CUR-

Q. CURTII SYNOPSIS CHRONOLGICA.

LIBER PRIMUS.

Ante CHRIST.	Urbis Cond.		Olymp.	Alex. Aetat.
356	398	INgressus ad Historiam Alexandri Magni: ejus prosapia: omina, quæ ortum præcesserunt, aut comitata sunt. Corporis ejus atque animi dotes: colloquia cum Persarum satrapis & legatis. Traditur Aristoteli erudiendus: quid gratiæ rependerit: Sub Anaximene eloquentiæ studet. Quas artes contempserit: quam amaverit. Ejus amor in Homerum. Ut Bucephalum equum ferocem domuerit.	CVI.	1
341	413	Absente patre Macedoniæ præpositus Medaros domat, Alexandropolim condit, evocatur a Philippo Byzantium obsidente.	CIX 4	16
340	414	Cum eo in Scythas movet: in reditu vulneratum apud Triballos periculo eripit: Illyrios rebellantes subigit.	CX	17
338	416	Belli semina inter Philippum & Athenienses: utriusque partis legati ad Thebanos, eorumque orationes. Pugnatur ad Chæroneam: vincit Philippus adjuvante Alexandro: tum Græcorum Imperator adversus Persas eligitur. Alexandri cum Attalo, cumque Philippo jurgium: Secessio ad Illyrios: reditus, novaque jurgia. Cædes Philippi.	3	19
336	418	Quis rerum status Alexandro regnum auspicante. Philippi interfectores, suosque inimicos interficit: Thessaliam invadit: Imperator Græciæ creatur.	CXI 1	Aetat. 21 Regn. 1
335	419	In Thraciam movet: Hæmum montem superat: Triballis frustra oppugnatis, Getas trans Istrum colentes vincit: Triballis, aliisque pacem annuit. Celtarum legationem audit; Illyrios rebellantes aggreditur. Thebæ deficiunt: obsidentur ab	2	Aetat. 22 Regn. 2

Ante CHRIST. | Urb. Cond. | Olymp. | Alex.

Alexandro, ac delentur. Timocleæ matronæ facinus: Gesta inter Alexandrum & Athenienses, ac cæteros Græcos. — Olymp. CXI. 3.

LIBER SECUNDUS.

334 | 420

Imperii Persici status ad id temporis: Darii apparatus ad bellum: Memnonis Rhodii expeditio adversus Cyzicum irrita: ducum Alexandri res gestę.

Deliberatio ejus de bello suscipiendo: iter in Asiam: copiarum numerus. Ut Macedoniæ, Græciæque prospexerit, tum sibi, suis amicis, rebusque domesticis. Hellespontum trajicit: Achillis tumulum honorat: arma ex Minervę templo sumit, varias urbes capit. Memnonis consilium a Persarum satrapis rejicitur: Pugna ad Granicum, & Persarum clades: honores mortuis Macedonibus redditi: Sardes proditione deduntur: Ephesus a Persis deserta occupatur: popularis administratio in urbes Asiæ reducitur.

CXI. 3 | Ætat. 23 Regn. 3

Smyrnam instaurat: Miletum obsidet, ac tandem expugnat: classem suam dimittit: Cariam subigit: Adæ Mausoli viduæ regnum restituit: Halicarnassum obsidet: varia utriusque partis fortuna. Post longam obsidionem Persæ urbem incensam deserunt, & in duas arces sese recipiunt; quæ ab Alexandri ducibus postea captæ.

335 | 421

Lyciam ingreditur: Alexandri Lynceste insidias cognoscit: in Pamphyliam per vadosum maris littus progreditur. Quomodo cum Judæis alias egerit. Sidem & Alpendum occupat. Selgenses, aliosque vincit: Memnon Rhodius Macedoniam aggredi cogitat: multas urbes & insulas in Ægæo capit: & Mitylenen obsidens morbo perit.

LIBER TERTIUS.

Celænæ Alexandro deduntur: Athenienses responsis: Gordium nodum gladio rumpit: in Darium movet: vet: Darii copiarum numerus: Charidemi ad illum oratio: Ordo agminis Persici: Alexandri iter in Ciliciam: Descriptio Ciliciæ, Pylarum, Pyrami & Cydni fluminum.

Alexander in Cydno lotus acri morbo corripitur: diversa solicitudo Macedonum & ipsius Regis: literæ Parmenionis: Paratum a Philippo medico pharmacum haurit, & sanatur: Solos, Mallon, Castabala, Iscon capit: Sisenis mors. Græcorum militum consilium Darius rejicit: Ciliciam intrat: prætergressos Macedonas insequitur: Hi redeunt obviam: acies utrinque disponitur. Alexandri ad suos adhortatio, & pugna: Darius fugit, Alexandro persequente: Persarum castra cum Darii matre, uxore, liberis capta: Cæsorum utrinque numerus: Captivarum luctus ex errore: invisuntur ab Alexandro: hujus moderatio: Parmenio Damascum præmittitur, eaque potitur, Satrapa prodente: captorum numerus, & prædæ copia.

4 | Ætat. 24 Regn. 3

LIBER QUARTUS.

Darius Mesopotamiam attingit: Alexander Syriæ Cœlæ potitur: Darii literis superbe scriptis respondet: Sidonem venit: Abdolominum Regem facit. Amyntas transfuga Aegyptum attingit: Memphim obsidet: interficitur. Alexandri duces Darii Satrapas vincunt: Pharnabazi expeditio, & Spartanorum molitiones.

332 | 422

Tyrii introitum in urbem Alexandro negant: obsidionem parat: agger inchoatur. Tyrii Macedonum operibus ignem injiciunt: moles subruitur: nova inchoatur. Terra marique Tyrum obsidet: tempestas supervenit: prodigia Tyriis adversa, clades eorum navalis.

CXII 1 | Ætat. 25 Regn.

Urbis expugnatio: interfectorum numerus. Tyri claritas, coloniæ, variaque fortuna. Secundæ Darii literæ ad

Ante CHRIST.	Urb. Cond.		Olymp.	Alex.
		ad Alexandrum modeſtiores: hic nullas pacis conditiones admittit: multas urbes per præfectos occupat. Darius copias Babylonem convocat: Macedo Gazam obſidet: vulneratur a transfuga: urbem expugnans iterum vulneratur: de Beti ſupplicium ſumit. Aegyptum intrat: Memphi potitur.	cxii. 1.	Aetat. 25. Regn. 5.
331	423	Jovis Hammonis templum petit. Itineris deſcriptio. Hammonis nemus, effigies, reſponſa Alexandro data. Reverſus Alexandriam exſtruit: præfectos Aegypto imponit. Mors Hectoris & Andromachi. Samaritanorum pœna. Legati Græcorum audiuntur. Perſæ & Spartani Creta ejiciuntur. Darius Babylone copias movet: earum apparatus: iter & caſtrametatio ad Arbela.		
		Alexander Euphratem ponte, Tigrim vado transit. Militum pavor ob eclipſin Lunæ Aegyptiorum reſponſo discutitur. Uxor Darii moritur. Alexandri luctus. Darii mœror & zelotypia: nova hujus legatio de pace, quam ſuadet Parmenio, & ab Alexandro increpatur. Aciei Perſicæ deſcriptio, & numerus. Macedonum ſubitus pavor. Alexandri anxietas. Conſilium Parmenionis. Utriusque exercitus ſolicitudo. Alexandri ſomnus in multam lucem: Ut aciem diſpoſuerit, & milites allocutus ſit. Darii ad ſuos oratio. Pugna committitur. Barbari Macedonum impedimenta capiunt. Falcati currus ferme irriti. Utriusque Regis periculum. Darii fuga, tum Mazæi. Alexander Darium fruſtra perſequutus in reditu periclitatur. Cæſorum ab utraque parte numerus.	2	Aetat. 26 Regn. 6

LIBER QUINTUS.

Ex Arbelis Darius in Mediam fugit. Alexander Babylonem contendit, quam Mazæus tradit. Urbis, arcis, pontis, hortorum Semiramidis deſcriptio. Supplementa Alexandro ad-

ducta:

Ante CHRIST.	Urb. Cond.		Olymp.	Alex.
		ducta: variis præfecturæ data: mutata in diſciplina militari. Suſa cum theſauris recepta. Uxii domiti. Alexander Pylis Perſicis fruſtra tentatis per aliud iter Perſidem ingreditur. Perſepolim tendenti captivi Græci occurrunt: horum deliberatio de reditu in patriam.		
		Perſepolis diripitur. Perſagada conduntur.		
330	424	Expeditio in Marſos Perſidis: regia Perſarum incenditur. Darius ſuos ad conſtantiam hortatur. Beſſi & Nabarzanis conjuratio, quam Patron Græcorum dux aperit. Proditorum artes. Darii deſperatio: conjicitur in vincula, & abducitur. His auditis inſequitur Alexander, & multorum indiciis ſubinde edoctus, tandem parricidas aſſequitur.		
		Darius ab his vulneratus, ac ſemianimis reperitur, & ante Alexandri adventum moritur.	3	Aetat. 27 Regn. 7 Imp. 1.

LIBER SEXTUS.

Agidis Spartanorum Regis bellum adverſus Macedonas: Antipatri Macedoniæ præfecti prudentia: pugna ad Megalopolim: Agis vulneratur: poſt longum ac cruentum prælium Lacones pelluntur: Agidis mors heroica: victoriæ fructus. Alexander in voluptates declinat: Oxathrem inter corporis cuſtodes adſciſcit. De Parthia, Scythis, Tanai: Macedones patriam cogitant, Regis oratione deterrentur.

329	425	Iter in Hyrcaniam. Amnis Zioberis miracula. Nabarzanes in fidem accipitur. Caſpii maris, vicinarumque regionum deſcriptio. Artabazus cum Græcis militibus occurrens benigne accipitur. Græcorum legati deduntur. Mardi Hyrcaniæ populi domantur. Bucephalus ab his captus reſtituitur. Amazonum Regina Alexandrum adit: denuo in voluptates peregrinas ſe effundit.		

In

Ante CHRIST. | Urb. Cond. | Olymp. | Alex. Ætat. 8 Regn. 7 Imp. 2

In Bactrianam movens ad Satibarzanis defectionem comprimendam divertit in Arios. Rupis obsidendæ descriptio, tum expugnatio: nova supplementa. Insidiæ in Regem detectæ apud Drangas. Philotas delatum ad se indicium a Cebalino supprimit: fit reus: purgat se, & veniam in speciem impetrat. Consilium a Rege cum amicis habitum de Philota: comprehenditur, conjicitur in vincula, accusatur a Rege apud milites: caussam dicit: tormentis victus crimen fatetur, an fingit? cum reliquis conjurationis reis occiditur.

LIBER SEPTIMUS.

Macedonum in Philotam, & Parmenionem miseratio. Alexandri Lyncestæ supplicium. Amyntas cum fratribus conjurationis postulatus purgat se, & veniam impetrat. Polydamas Regis mandata in Mediam defert ad Cleandrum, quibus ille acceptis Parmenionem trucidat: hujus elogium. Alexander ad Euergetas venit: copias in Satibarzanem mittit: Arachosios subigit: Parapamisadas ingreditur magno labore, ac periculo. Caucasi montis descriptio. Alexandria ad Caucasum. Bessi ferocia: salubre Cobaris consilium spernit: in Sogdianam fugit.

328 | 426

Alexander Bactrianam petit. Bactrianæ descriptio. Erigyus Satibarzanem occidit. Iter Alexandri in Sogdianam, magna aquarum penuria. Bessus a Spitamene proditus. Branchidarum excidium. Alexander vulneratur: ad Maracanda legationem Scytharum primam excipit. Spitamenes & Catenes deficiunt. Alexander novo ex vulnere periclitatur: Alexandriam ad Tanaim condit. Tanais & Scythiæ descriptio. Alexandri superstitio & anxietas. Clades in Sogdianis accepta. Novi Scytharum legati: eorum oratio. Alexandri responsum.

Trans-

Ante CHRIST. | Urb. Cond. | Olymp. | Alex. Ætat. 29. Regn. 9. Imp. 3

Transmisso Tanai Scythas profligat, secutus victoriam. Polytimetus Sogdianæ fluvius. Sogdianorum captivorum magnanimitas. Bessi supplicium. Nova supplementa. Fons prope Oxum flumen repertus. Urbes in Bactriana conditæ, Arimazis petra obsidetur, ac deditione capitur.

LIBER OCTAVUS.

Varia in defectores certamina. Scytharum legationes & postulata. Periculosa Alexandri venatio. Cliti cædes in convivio: Alexandri pœnitentia. Iter ad Xenippa. Syssimithris petra in Nauris, ejusque deditio. Philippi adolescentis præclara mors. Spitamenes ab uxore necatur. Dahæ se dedunt. Satrapæ variis provinciis mutati. | CXIII. 1

Gravis tempestas apud Gabaza. Alexandri nuptiæ cum Roxane. Apparatus ad bellum Indicum. Alexander divinos sibi honores expetit: Macedones repugnant: Callisthenis oratio. Hermolai conjuratio ut detecta sit: ejus oratio in Alexandrum: Regis responsio: conjuratorum supplicium. Indiæ descriptio: ejus flumina: rubrum mare: mores Indorum: Regum luxuria: Indici Philosophi: mensium, & anni apud illos ratio. Nysa deditione capitur. Macedonum bacchatio in monte Mero. Variæ inde urbes captæ. Alexandri vulnus ad Mazagas Assacani regiam Aornos petra describitur: quomodo Indis deferentibus capta sit. Indus trajicitur ab Alexandro.

327 | 427

Omphis Taxilorum Rex amicus occurrit: munera ultro citroque data. Iter ad Hydaspem. Pori copiæ: levia utrinque certamina: Alexandri stratagema: procellæ opportuna occasio ad trajiciendum Hydaspem: pugnæ præludium: Pori acies: Macedonum in eam incursus: Indorum perturbatio & fuga: Macedonum terror ab Elephantis, quos deinde vulneribus irritatos fugant: Porus egregia edita pugna fugit: insequentem Alexandrum Bucephalus morieus

 desti-

Ante CHRIST.	Urb. Cond.		Olymp.	Alex.
		deſtituit: tandem Porus capitur: regium illius reſponſum: Alexandri in eum humanitas.		
		LIBER NONUS.		
326	428	Duabus urbibus ad Hydaſpem conditis, Alexander ad interiora Indiæ pergit. Aceſinem urbibus & Hyarotim transit. Sophitis regnum: gentis mores: Regis deditio voluntaria: canum mira vis. Macedones Hypaſim fluvium trajicere recuſant. Alexandri ad eos oratio irrita: Cœni reſponſio. Rex poſito expeditionis ſuæ monumento ad Aceſinem revertitur.	CXIII 2	Aetat. 31 Regn. 10 Imp. 4
		Per Hydaſpem in Aceſinem deſcendit: ad confluentes periclitatur: in Mallos & Drangas pervenit. In urbem Oxydracarum ſolus ex muro deſilit, ac tamen non occiditur. Magno vitæ periculo defunctus per Indum devehitur in Sabracas, Muſicanos, Præſtos, Oxicani & Sabi regna. Ptolemæi vulnus ex venenato gladio, ejusque oratio prodigioſa.		
		Pervenitur in Pathaliam inſulam: inde Oceanum verſus progreſſos maris æſtus occupat ſemel atque iterum. Tandem Oceanum ſubit: Pathaliam revertitur: urbes & portus condit. Claſſem Nearcho & Oneſicrito tradit per Oceanum deducendam ad Euphratem: ipſe terreſtri itinere per Arabitas, Gedroſios & Oritas proficiſcitur. Magnis incommodis in Carmaniam pervenit: Bacchi triumphum imitatur.	3	Aetat. 31 Regn. 11 Imp. 5
325	429	*LIBER DECIMUS.*		
		Prætores a provincialibus accuſatos in vincula conjicit.	4	Aetat. 32 Regn. 12 Imp. 6
		Nearchum & Oneſicritum reverſos ad continuandam navigationem remittit: claſſem ædificari jubet ad Africam & Europam reliquam ſubigendam. Orſines Satrapa Bagoæ calumniis circumventus perit. Zopyrionis clades apud Getas: Harpali fuga in Græciam, & exitus. Seniores milites demiſſi: reliqui miſſionem ſeditioſe poſtulant: Alexandri ad eos		

Ante CHRIST.	Urbis Cond.		Olymp.	Alex. Aetat.
		eos oratio, & conſtantia in plectendis rebellibus. Perſas milites & corporis cuſtodes adſciſcit. Macedonum pœnitentia mitigatus, cum iis redit in gratiam: tum veteranos in patriam remittit Cratero duce. Iter Alexandri in Mediam. Mors Hephæſtionis, & immoderatus ex ea luctus Regis, immenſique exſequiarum ſumptus. Coſſæos domat.		
323	431	Contemptis Chaldæorum monitis Babylonem ingreſſus legationes ferme omnium gentium audit. Per Euphraten in Arabiæ fines navigat: inde Babylonem adverſis ominibus revertitur.	CXIV	Aetat. 33 Regn. 13 Imp. 7
		Ex longa comeſſatione in morbum incidit, & intra ſextum diem moritur. Ingens Macedonum ac Perſarum luctus, tum formido. Syſigambis voluntaria ex inedia moritur. Alexandri virtutes, vitia & felicitas: Procerum deliberatio de ſucceſſore deligendo. Aridæus auctore Meleagro Rex ſalutatur, & Philippi nomen accipit: exortæ inde turbæ: ficta Meleagri & Perdiccæ reconciliatio: mors Meleagri voluntaria: diviſio imperii inter Principes. Alexander ſepelitur, & in Aegyptum defertur. Sparſus de veneno per Antipatrum ei propinato rumor.		

AUCTORUM,

Quibus in *Commentario* hoc adornando usi sumus,

SYLLABUS.

Acro.
Actius.
Aelianus.
Aeschines.
Agrætius.
Alardus.
Alciatus.
Alexander ab Alexandro.
Ammianus Marcellinus.
Apollodorus.
Appianus.
Apulejus.
Aristophanes.
Aristoteles.
Arnobius.
Arrianus.
Asconius.
Athenæus.
Augustinus.
Ausonius.
Axenius.
Balduinus.
Barrientus.
Barthius.
Bartholinus.
Bayfius.
Becmanus.
Behotius.
Bernartius.
Berneggerus.
Beroaldus.
Blanckardus.
Boxhornius.
Brissonius.
Brodæus.
Budæus.
Bulengerus.
Cæsar.
Calvinus Theologus.
Calvinus Jctus.
Camerarius.
Canterus.
Carrio.
Casaubonus.
Cassiodorus.
Castalio.
Cato.
Catullus.
Celsus.
Censorinus.
Cicero.
Clapmarius.
Cluverius.
Columella.
Conimbricenses.
Corasius.
Cragius.
Cruquius.
Ctesias.
Cujacius.
Cuperus.
Cuspinianus.
Dalechampius.
Demosthenes.
Demsterus.
Dio.
Diodorus.
Diomedes.
Dionysius Halicarnasseus.
Dodonæus.
Donatus (*Aelius.*)
Donatus (*Marcellus.*)
Douza F.
Drusus.
Durantius.
Egnatius.
Elmenhorstius.
Emmius.
Ennius.
Epictetus.

Erasmus.
Ernstius.
Esdras.
Esthera.
Euripides.
Eusebius.
Eustathius.
Eutropius.
Faber (*Petrus.*)
Faber (*Tanaquillus.*)
Fabritius.
Ferrarius.
Festus.
Florus.
Forerius.
Freinshemius.
Frontinus.
Fronto.
Fulgentius.
Fulgosius.
Fullerus.
Funccius.
Gallonius.
Gebhardus.
Gellius.
Gesnerus.
Gifanius.
Glareanus.
Goclenius.
Grævius.
Gronovius.
Grotius.
Gruterus.
Guilielmus.
Gutherius.
Gyraldus.
Heinsius.
Heraldus.
Herodianus.
Herodotus.
Hesychius.
Homerus.
Horatius.
Hotmannus.
Hyginus.
Iosephus.
Isidorus.
Isocrates.
Juditha.
Junius (*Hadrianus.*)
Junius (*Franciscus.*)
Justinianus.
Justinus.
Juvenalis.
Keckermannus.
Kimchi.
Kirchmannus.
Lacerda.
Lactantius.
Laertius.
Lambinus.
Lampridius.
Laurembergius.
Leunclavius.
Lindenbrogius.
Lipsius.
Livius.
Loccenius.
Loensis.
Lomejerus.
Longus.
Lonicerus.
Lucanus.
Lucianus.
Lucretius.
Luctatius.
Macchabæi.
Macrobius.
Magius.
Manilius.
Manutius.
Martialis.
Meibomius.
Mela.
Mercurialis.
Merula.
Meursius.
Modius.
Moyses.
Muretus.
Nannius.
Natalis Comes.
Nepos.
Nigronius.

Nonius Marcellus.
Obsequens.
Otosius.
Ortelius.
Ovidius.
Ouzelius.
Palæphatus.
Palmerius.
Parrhasius.
Parthenius.
Paschalius.
Passeratius.
Paulus Apostolus.
Paulus Jctus.
Paulus Venetus.
Pausanias.
Petronius.
Phædrus.
Philander.
Philo.
Philostratus.
Phornutus.
Pichena.
Pierius.
Pignorius.
Pius.
Plautus.
Plinius.
Plutarchus.
Politianus.
Polletus.
Polus.
Polyænus.
Polybius.
Polydorus.
Pomponius.
Pontanus.
Popma (*Ausonius.*)
Popma (*Titus.*)
Porphyrio.
Priscianus.
Procopius.
Propertius.
Psalmi.
Ptolemæus.
Quintilianus.
Raderus.
Rævardus.
Regum liber.
Reinesius.
Rhellicanus.
Rhodiginus.
Rittershusius.
Rubenius.
Rutgersius.
Sabinus.
Salmasius.
Salustius.
Samuel.
Scaliger (*Julius Cæsar.*)
Scaliger (*Josephus.*)
Schefferus.
Schegkius.
Schelius.
Scholiastes Callimachi.
Scholiastes Juvenalis.
Scholiastes Persii.
Schottus.
Scioppius.
Schickardus.
Seneca.
Servius.
Sidonius Apollinaris.
Simlerus.
Silius Italicus.
Socrates.
Solerius.
Solinus.
Spanhemius.
Spartianus.
Spiegelius.
Stephanus.
Stewechius.
Stobæus.
Strabo.
Stuckius.
Suetonius.
Tacitus.
Taubmannus.
Tennulius.
Terentius.
Tertullianus.
Theodoretus.
Tibullus.

Tiraquellus.
Titius.
Torrentius.
Turnebus.
Valerius Maximus.
Valla.
Varro.
Vechnerus.
Vegetius.
Vellejus Paterculus.
Victorius.
Vinetus.
Virgilius.
Vitruvius.
Vives.
Vlietius.
Ulpianus.
Voetius.
Vopiscus.
Vorstius.
Vossius (*Johannes Gerardus.*)
Vossius (*Isaacus.*)
Wendelinus.
Wissembachius.
Xenophon.

INDEX

In

Q. CURTIUM RUFUM

LOCUPLETISSIMUS & CERTISSIMUS,

In quo

Ternorum numerorum primus librum, secundus libri caput, tertius capitis sectiunculam notant.

A

A tergo relinqueret tuta III. 1. 19. latere hostis III. 5. 15. fronte, tergo III. 8. 27: II. 6. IV. 15. 22. jugo, mari III. 9. 5. Gaza IV. 7. 2. Memphi IV. 7. 5. fronte IV. 13. 31. VII. 9. 3. superstitione V. 4. 1. Persepoli V. 6. 19. rogo digredi V. 9. 8. defectione VI. 1. 20. fronte, tergo, lateribus VII. 7. 33.

Abacta esse jumenta V. 13. 25.

Abdicari patrem IV. 10. 3.

Abdiderant se in saltum VIII. 2. 37.

Abdita tecta in saltum VIII. 4. 13.

Abdolomini ex sermone cepit specimen IV. 1. 26.

Abdolomino res somnio similis IV. 1. 23.

Abdolominum esse potiorem IV. 1. 19.

Abdolominus repurgabat hortum IV. 1. 21.

Abducere Persas V. 9. 16. equos VII. 1. 34. Clitum VIII. 1. 40. Meleagrum a Rege X. 8. 22.

abduci jussit jumenta Alexander VI. 6. 15.

abducitur Philotas VI. 10. 37.

Abegere equos VII. 9. 16.

Aberant oraculi sede IV. 7. 15. a Perside IX. 10. 23.

aberat ab aditu regio III. 4. 2. dolor IV. 15. 17. a Dario V. 8. 2.

abesse Darium III. 8. 24. IV. 10. 15. hostem IV. 9. 7. Persas V. 13. 9. Bessum V. 13. 11. Satibarzanem VI. 6. 25. se castris VII. 5. 13. Scythas VII. 8. 23. Oceanum IX. 9. 3.

abessent turres jactu teli IV. 3. 8.

abesset montibus III. 9. 10. Thalestris VI. 5. 25. mare IX. 9. 2: 6.

abest istud IV. 10. 21. judex IV. 10. 3. Rex VIII. 5. 15.

Abeunt domos conjurati VIII. 6. 20.

abeunte Aridæo conticuerat X. 7. 13.

abeuntem dixisse IV. 16. 9. sequi IV. 16. 18.

abeunti occurrit mulier VIII. 6. 16. viam dederunt X. 6. 24.

abeuntium agmen V. 13. 13. terga X. 2. 27.

Abfuerit invidia IX. 2. 29.

abfuisse curam, fortunam III. 2. 1. Ptolemæum IX. 5. 21.

Abhorrens cultu a vulgatis III. 1. 14. a privato III. 6. 19. auribus VI. 2. 5.

abhorrent moribus VII. 8. 11.

abhorrentem a cæteris V. 6. 17. a facinore VI. 7. 11.

abhorrentes a colore maris VIII. 9. 4.

abhorrentia a ministeriis VIII. 6. 2.

abhorrentibus a luxu IV. 6. 3.

abhorrere a more VI. 9. 36.

abhorret a fuga V. 8. 10. colore a cæteris VIII. 9. 14.

Abi, nuncia Parmenioni IV. 15. 7.

Abjecerat amiculum Darius III. 12. 5.

abjecit corpus Darius V. 12. 8. Darii mater X. 5. 19.

abjectis insignibus III. 11. 11. poculis VIII. 1. 44.

abjectos recessisse VI. 2. 21.

Abierant cæteri VIII. 1. 50.

abiere Barbari IV. 16. 25.

Abjicerentur viscera canis X. 9. 12.

Abiorum legati IV. 16. 25.

Abire ut liceret IV. 5. 22. VII. 11. 26. Cophan jubet VII. 11. 23. jussu Lysimacho VIII. 1. 14. conspectu VIII. 3. 5. cum gloria VIII. 13. 15.

abiret retro Darius III. 8. 2.

Abisarę legati adiere Regem VIII. 13. 1.

Abisarem adventare credebat VI. 1. 14. 1. morbo interisse X. 1. 20.

Abisares mitti legatos IX. 1. 7.

Abisaris regnum attribuit filio X. 1. 21.

Abistamene præposito Cappadociæ III. 4. 1.

Abituri qui sunt in patriam X. 2. 16.

Ablata hasta vigili VIII. 1. 49.

ablati impetu amnis VIII. 13. 16.

Ablue corpus IV. 1. 22.

abluentem corpus ereptum esse III. 5. 5.

abluere corpus calidum III. 5. 2.

ablutus est squallor IV. 1. 23.

Abnuens convenire fortunæ deprecationem V. 3. 13. sibi quicquam in Regem cogitatum esse VI. 11. 35.

abnuit se fidem dedisse VI. 7. 7.

Abominor quod VII. 4. 12.

Abripi a se Regem III. 5. 8.

Abrumpere partem viscerum VI. 9. 19. spem X. 8. 17.

abruperant iter V. 5. 1.

abrupisse se equites abducendo X. 7. 21.

abrupta agmina IV. 15. 22. membra V. 6. 5. petra VII. 11. 2. rupes VIII. 11. 3.

abrupti a cæteris III. 11. 18.

Abscindunt lignum IX. 5. 22.

abscissa veste III. 11. 25. X. 5. 19. petra VII. 11. 2.

abscissas rupes V. 3. 17.

abscissum caput VIII. 3. 9.

Absconderant paucitatem IV. 14. 14.

absconderat cœlum VI. 6. 30.

abscondere pedites VIII. 13. 17.

abscondi juvenes in domo matris VII. 1. 37.

abscondito Cebalino VI. 7. 23.

absconditur caligine VII. 4. 29.

abscondunt miserias V. 5. 11. siros VII. 4. 24.

Absens popularetur urbes IV. 1. 11. diceret causam VI. 9. 27.

Absistere ab oppugnatione VIII. 11. 2.

Absit calamitas V. 5. 22. invidia X. 2. 24: 9. 6.

Absolvere cognita causa VI. 10. 3.

absolverentur tecta urbis VII. 6. 26.

absolvi neminem posse VII. 2. 9. reos X. 1. 41.

absolvi Amyntam VII. 2. 8.

Absordebat, quicquid ingeritur IV. 2. 19.

absorbet humorem siccitas VII. 5. 5.

Abstergeri remos IX. 9. 16.

absterso lacrymis V. 5. 8. oculis VI. 9. 33.

Abstinebant armis VII. 6. 11. equis IX. 10. 12.

abstineo nominibus VI. 9. 3.
abstinere corporibus V. 6. 8. latratu IX. 1. 31.
abstinerent lacrymis V. 4. 24. bello X. 7. 18.
abstineret consilio VIII. 3. 6.
abstineretur cædibus V. 13. 19. VIII. 10. 10.
abstinuerant sacris X. 1. 3.
abstinuisset cædibus III. 12. 19.
abstinuit cibo Alexander IV. 10. 22. Syssigambis X. 5. 24.
Abstraheretur Clitus VIII. 1. 41.
abstrahi Charidemum III. 2. 17.
Abstulerant lanceam VIII. 1. 46. aurium usum IX. 9. 14.
abstulerat fuga omnes III. 11. 13: 26. nubes prospectum IV. 15. 32. alienus terror VII. 2. 4.
abstulit faciem caligo IV. 12. 20.
Absum a fine mundi XI. 6. 20.
Absumpta sunt duodecim millia VI. 2. 10.
absumpti sunt dies VI. 5. 31. VIII. 6. 11.
absumpto biduo III. 6. 8.
absumptum est quatriduum IV. 7. 15.
Abulites obviam misit filium V. 2. 8. occurrit Alexandro V. 2. 9.
Abuliti restituta satrapia V. 2. 17.
Abundabant juventute Tyrii IV. 4. 20.
Abundabat opificibus Tyrus IV. 2. 12. commeatibus regio VI. 4. 21.
abundans multitudine Mazæus IV. 16. 2. commeatu Satrapene VI. 4. 21.
abundantem frumento & pecoribus IX. 6. 3.
abundantes copia rerum urbes V. 1. 4. præda Macedones IX. 2 10.
abundare copia rerum IV. 10. 13. auro insulam X. 1. 11.
abunde sufficiens III. 6. 19. servata, quæ tui moris V. 2. 21. constantis animi VI. 7. 13.
Abusum libertate VIII. 2. 2.
abutentes ejus nomine X. 9. 21.
abuteris sanguine Macedonum VIII. 7. 11.
Acadera transit Alexander VIII. 10. 19.
Acarnan natione Medicus III. 6. 1.
Acarnanes equites III. 2. 16.
Accedo discrimen IV. 14. 24.
accedere propius V. 11. 5 VI. 11. 36. VII. 2. 13: 5. 40. IX. 3. 3: 5. 5. ad hoc VII. 1. 14.
accedit illud quoque IV. 13. 10.
Accendebant prælium II. 15. 23. suos VI. 1. 10.
accenderant faces VIII. 11. 21.
accenderat amorem Regis X. 1. 29.
accendere prælium IV. 15. 19. animum VII. 11. 6. lumina X. 5. 16.
accenderent ignem Tyrii IV. 2. 13.
accenderunt acervos VIII. 4. 11.
accendit fiduciam IV. 2. 10. alacritatem IV. 2. 20. oram III. 5. 1. arenas IV. 7. 6. VII. 5. 3. territos IV. 15. 28. sitim VII. 5. 2. iram VII. 6. 21.
accensa prora IV. 3. 3. cupidine VI. 5. 25. concio VI. 11. 8.
accensi cupiditate V. 10. 1. ira V. 13. 16. felicitate VIII. 13. 13. supplicio X. 3. 4.
accensum desiderium VII. 5. 7.
accensus ira IV. 6. 24. fastidio VIII. 3. 6. cupidine X. 1. 16.
Acceperat milites III. 8. 1. signum III. 8. 23. filium in sinum III. 11. 24. vulnera IV. 6. 24. VIII. 1. 24. urbes V. 6. 2. quę Nicomachus VI. 7. 16. epistolam VII. 2. 21.
accepere vocem III. 8. 2.
accepero conditiones IV. 11. 19.
accepi vulnus VII. 7. 18. ex Dario X. 1. 34. vos hoc cultu X. 2. 24.
accepimus ita loquutum VII. 8. 12.
accepisse injuriam VI. 8. 8. mare IX. 9. 6.
accepisset Alexandrum VIII. 12. 15,
accepistis gloriam IV. 14. 25.
accepit equites quingenos V. 1. 45. in deditionem VII. 6. 7. urbes deditas IX. 1. 23. deditos IX. 7. 14. a Cœno literas X. 1. 43.
accepta epistola III. 6. 12. ratio III. 7. 10. pecunia IV. 1. 8. fides VI. 5. 22: II. 29. VIII. 6. 8. vox VII. 1. 22. excusatio VIII. 1. 19. conditio IX. 7. 18.
acceptante humo opus IV. 6. 8.
acceptas urbes in fidem III. 10. 7.
acceptior vulgo Parmenio VII. 2. 33.
acceptis vulneribus III. 11. 9. IX. 5. 16. donis IV. 7. 9. obsidibus VI. 5. 21. IX. 1. 14: 22. in fidem VIII. 2. 19. IX. 8. 8: 13.
acceptissimus Parmenioni VII. 2. 11.
accepto nuncio VII. 7. 1. Stratone in fidem IV. 1. 6. poculo VII. 4. 10.
acceptum regnum a vobis IV. 1. 18. fore Jovi IV. 7. 28. omen pro tristi IV. 8. 6. vulnus VII. 8. 3. armentum VIII. 12. 11.
acceptura societatem Tyrus IV. 2. 2.
accepturus auctoritatem a nobis VIII. 5. 18.
Accidentes genibus suis X. 5. 24.
Accipe omen V. 2. 15. me prædem V. 4. 13.
accipere fidem IV. 1. 9. regnum IV. 1. 18 V. 8. 12. X. 10. 8. quod offerret IV. 5. 2. nomen filii IV. 75. 2. bellum VII. 7. 17. conditionem VII. 11. 27.
acciperent vitam VII. 10. 9. Meleagrum ducem X. 8. 22.
acciperet milites III. 3. 2. vulnus IV. 6. 12. baculum IX. 1. 30. diadema X. 8. 20.
accipi dona IV. 2. 3. leges IV. 4. 7. imperium IV. 9. 20. clades IV. 12. 15.
accipias 30000. talenta IV. 11. 6. in contumeliam V. 2. 21.
accipiebant fidem Persę VI. 4. 14.
accipiebat Regem VIII. 4 22.
accipiendi imperia IV. 13. 17.
accipiendo operi IV. 2. 8.
accipiendum impetum V. 1. 28.
accipiet uno minus VII. 11. 12.
accipis regnum IV. 1. 22.
accipit literas III. 6. 4. VI. 4. 8. IX. 10. 19. poculum III. 6. 9. Medus amnem V. 4. 7. vas VII. 5. 12. Polytimetum VII. 16. 2. lucem VIII 2. 21.
accipitres adornabant pallam III. 3. 18.
accipitur mari Ganges VIII. 9. 6.
accipiunt currus in agmen IV. 15. 14. in contumeliam V. 2. 19. Pasitigrim V. 3. 2. lumen VII. 3. 9. vulnera pro te VIII. 7. 4. austrum VIII. 9. 3.
Acciri jubet Bactrianos, &c. III. 2. 9. Artabazum V. 12. 7.
accita Macedonum classis IV. 1. 36.
acciti elephanti V. 2. 10.
Acclamantes video illos X. 2. 16.
acclamatione declarant X. 7. 6.
acclamationibus temperaverunt VII. 2. 7. lætus IX. 4. 23.
Accolæ sedis IV. 7. 18. maris rubri IV. 12. 9. credunt V. 7. 9. graves VI. 2. 23.
accolas rubri maris III. 2. 9. Oceani IV. 5. 2. Tanais VI. 6. 13.
accolis rigantibus VIII. 9. 10. præerant X. 10. 4.

Accommodaſſe rebus humanis x. 6. 6.
accommodatus aulę viii. 8. 21.
accommodaverunt effigiem iv. 7. 23.
Accuſari ſe ſuſpicabatur x. 1. 37.
accuſatores ſequebantur. x. 1. 2.
accuſatoriis uti verbis vii. 2. 7.
Acer conſilio vii. 2. 33.
Acerba mors ix. 6. 10.
acerbitas vicit bonitatem vi. 8. 22.
ad *Aceſinem* locat caſtra ix. 3. 20.
Aceſines auget Gangem viii. 9. 7. Hydaſpi confunditur ix. 4. 8.
Achæi dare juſſi 120. talenta vi. 1. 20.
Achæorum equites iv. 13. 29.
Achæos perdomui vi. 3. 2.
Achillem eſſe imitatum iv. 6. 29. cum captiva coiſſe viii. 4. 26.
Acie eſſe ſuperatos iii. 7. 4. excedere iii. 11. 6. te vici iv. 1. 13.
aciem ordinabat Alexander iii. 8. 24. fulgentem auro iii. 10. 9. Darius disponit iv. 12. 5. inſtructum iv. 13. 21. verſatilem iv. 13. 32. vanam eſſe iv. 14. 8: 24. ultimam iv. 15. 17. excedentem prælio iv. 15. 30. intuentem excepere vi. 1. 6. jungere, dividere, ſtare viii. 14. 21. clypeo texi viii. 2. 29.
acies torva iii. 2. 23. dispar iii. 11. 26. in oculis iii. 6. 3. par iii. 9. 2. pedeſtris iii. 9. 4. iv. 12. 13. v. 13. 8. cohærebant iii. 11. 5. explicatur iv. 12. 19: 14. 12. ſimilis vallo iv. 15. 15. rarior iv. 15. 20. clypeata vii. 9. 9. equeſtris vii. 9. 13. oculorum fallitur vii. 11. 21
Acinace ſtricto iv. 15. 30. v. 9. 9.
acinacem ſuſpenderat Darius iii. 3. 18. ſtringere vii. 4. 19. viii. 3. 4. præter nihil reperit x. 1. 31.
acinacis vaginam mutare iii. 3. 6.
Acquieſcebam ſopore vi. 10. 13.
acquieſcebat Rex viii. 6. 3.
acquieſcentes terrere ix. 4. 24.
acquieſcere ſomno ix. 5. 30.
acquieſceret quo lecto ix. 8. 25.
acquieſcit Tyrus iv. 4. 21. alieno ſupplicio noxius vi. 10. 9.
acquieturus reliquum noctis iv. 13. 16.
acquievit mero, ac vigiliis gravis viii. 6. 27.
Acquirenda præda fatigari ix. 2. 10.
Acri impetu invehi iii. 13. 8.
acrior flatus iv. 2. 8. ad Venerem vi. 5. 31. peſtilentia ix. 10. 13.
acriorem fidei vindicem v. 12. 5.
acrius capeſſerent prælium iii. 10. 3. v. 3. 10. furere iv. 2. 16. quam conſtantius iv. 6. 14. increpitum iv. 13. 8. retentus amnis v. 1. 30. invectus eſt vi. 9. 30. cuperes vii. 8. 20. quam cautius viii. 11. 15. certamen ix. 7. 18.
Acta cognoſcit v. 13. 7. vulgaſſent vii. 7. 39. conſignant vii. 8. 29. commemorat viii. 1. 30.
actæ gratiæ vii. 5. 27. prædæ ix. 8. 29: 10. 7.
actum eſt iii. 12. 8. vi. 11. 23.
actus eſſet ad nefas viii. 2. 6.
Acuit ignaviam neceſſitas v. 4. 31. gladies in me vi. 9. 20.
Aculeo amiſſo torpere iv. 14. 13.
acutum cacumen viii. 11. 6.
Ad millia iii. 3. 13. v. 1. 41: 5. 5. vii. 8. 7. viii. 12. 11. ultimum iii. 12. 18: 20. v. 1. 38. hoc iii. 11. v. 1 18: 13. 13. ix. 10. 13. faſtigium iv. 6. 22.
Adapertæ aures ad criminationem ix. 7. 24.
Adarchias accenderat prælium v. 2. 5.
Addidit laminas, frenos viii. 5. 4.
addito metu mortis viii. 3. 5.
additurum imperio x. 3. 7.
Addixerat credulitatem vii. 7. 8.
Addubitavere, an... x. 9. 14.
Adducar ad credendum x. 2. 19.
adduci viſus Alexander iii. 3. 3. captivos vi. 2. 9. eos vii. 5. 23.
adductas moles viii. 10. 32.
adducto Beti ad Regem iv. 6. 26.
adductum ad metum vi. 8. 5. periculum mortis x. 8. 5.
adducunt Bucephalum vi. 5. 19. Philotam vi. 8. 22.
adduxerant commeatus Tyrii iv. 2. 2. Phradatem vi. 4. 24. Beſſum vii. 5. 42.
Ademerat proſpectum pulvis v. 13. 12.
ademerunt opes ſtirpi viii. 6 6.
ademiſſet obſcuritas conſpectum vii. 11. 20.
ademptam ſibi gloriam viii. 1. 23.
adempto Rege vii. 8. 17.
ademptum Medis imperium iv. 14. 24.
Adequitare perarmatos iv. 9. 23.
adequitavit in ordines vii. 4. 33.
Aderant copiarum duces x. 8. 8.
aderat Rex iv. 4. 9. vii. 3. 17. Nabarzanes v. 10. 12.
adeſſe certamen iv. 11. 24. ultores vii. 5. 25. coram viii. 10. 1.
adeſt finis vitæ vii. 7. 19.
Adeundi Jovem cupido iv. 7. 8. ejus avidam vi. 5. 25. terminos mundi ix. 9. 1.
adeundo terras iv. 4. 20.
adeuntem terminos rerum ix. 2. 28.
adeuntibus patet regia viii. 2. 27.
Adfore hoſtem iv. 16. 8.
adforent præſto vii. 1. 4.
adfuerunt copiæ iv. 9. 2.
adfuiſſe pugnæ viii. 1. 25. ix. 5. 21.
adfuiſſet ſermoni viii. 5. 14.
adfuturus funeri vi. 6. 19.
adhæret continenti iii. 1. 13.
adhæſerunt partis fortunæ x. 5. 37.
Adhibebantur conſiliis x. 6. 15.
Adhibere ſolatia iv. 10. 23. vates v. 4. 1. parentes vi. 10. 30. blanditias viii. 3. 2. remedia x. 2. 21.
adhiberentur convivio viii. 5. 9.
adhibet conſilium iv. 13. 3.
adhibete mihi animos ix. 2. 25.
adhibetur convivio viii. 1. 22.
adhibitis, cum quibus conſultaret vii. 11. 6.
adhibito interprete x. 3. 6.
adhibituri modum tormentis vi. 11. 17.
adhibitus conſilio vi. 8. 1.
adhibuerit curam iii. 12. 22.
adhibuit concilium viii. 6. 28.
Adhortantis vox vii. 9. 11.
adhortari territos vii. 9. 12.
adhortati alius alium vii. 9. 12.
adhortatione mutua firmati iii. 11. 9. alacres vii. 9. 9.
adhortatus ſuos ad prælium iii. 13. 8.
Adibant periculum iv. 15. 25. Regem x. 8. 8.
Adjecere remiges claſſi iv. 5. 18.
adjeci ditioni regionem iv. 1. 26. aggeri latitudinem iv. 3. 8. finibus regionem iv. 8. 13.
adjecta tot millia iii. 2. 9. manu vi. 6. 36. ira viii. 1. 41. inſignia x. 10. 13.
adjectæ veſtes v. 5. 24.
adjectis minis vii. 1. 17. laqueis vii. 11. 15. mandatis x. 5. 4.
adjectum ſtragi filiorum patrem x. 5. 23.
Adierat Regem iii. 7. 15. Græcos iii. 10. 8. quæcunque Mazæus iv. 9. 14.
adierunt mare Tyrii iv. 4. 19.
Adjicere magnitudini viii. 14. 13.
Adiit periculum iv. 16 20. Alexandrum viii. 11. 3. Sabracas ix. 8. 4.

Adimeret aliis vitam x. 1. 42.
adimet tibi ſpiritum vi. 10. 33.
adimo tibi vitam vi. 10. 32.
Adire Aegyptum iv. 6. 30. oraculum iv. 7. 5. Bactra v. 8. 1. interiora regionis vi. 5. 13. Regem vi. 7. 16. concilium vi. 11. 25. Indiam vii. 1. 24. tuguria vii. 3. 15. quæ natura ſubduxit ix. 4. 18. Hiſpanias x. 1. 18. propius x. 5. 4: 8. 9.
adiret ſuas urbes iv. 7. 9.
adiri quicquid poterat iii. 9. 6. non poſſe Pharnabazum iv. 5. 20. flumina iv. 10. 3.
adito Oceano x. 5. 36.
aditu, quo Ciliciam intramus iii. 4. 2. difficilis vi. 4. 15. egredi viii. 1. 49. finium occurreret viii. 13. 2. facilis ix. 8. 23. prohibiti x. 3. 5.
aditum relinquens regio v. 3. 3. ſpei præparans v. 9. 3. per ſaxa molitus vi. 6. 22. domus vi. 8. 20. nemoris vii. 2. 28. unum habet petra vii. 11. 9. impedit amnis viii. 10. 23. monſtrare viii. 11. 2.
aditur Syria iii. 8. 13. petra vii. 11. 2.
adituro Suſa v. 2. 8.
aditurus discrimen iii. 1. 10. regionem iv. 9. 8. viii. 4. 1. fines Perſidis v. 2. 16. Oceanum ix. 3. 22.
aditus aperit Ciliciam iii. 4. 4. aſper iii. 4. 7. vii. 11. 14. patebat iv. 7. 17. ad *aditus* diſpoſiti milites vi. 8. 18. rimati ſi fueritis vii. 11. 10. ſpecus viii. 2. 21.
Adjuncta manu munimenta viii. 2. 22.
adjunctum v. 4. 9.
adjunctus Maſſagetis viii. 1. 8.
adjungeret filiam nuptiis iv. 5. 1.
adjunxit ſe ſocium vi. 9. 17. ſibi matrimonio viii. 4. 29.
Adjutus opibus iv. 1. 16.
adjuverint criminationem iii. 6. 14.
adjuviſſet victoriam vii. 5. 25.
adjuvit ictum vii. 4. 37. effectum viii. 13. 22.
Admenſus frumentum viii. 12. 6.
Adminiculo corporis vii. 3. 17. ſuſtinente viii. 2. 39.
adminiculum id erat viii. 4. 7.
Adminiſtrarent res x. 7. 9.
Admirabilis ars vii. 5. 42.
in *admiratione* perſeverare iv. 13. 23. laudum viii. 5. 10.
admirationem laudis viii. 14. 46.
admirationi Regis dediti iii. 6. 17.
admiratus felicitatem iii. 4. 11. magnitudinem animi iv. 1. 18. Cyrum vii. 6. 20. oppetere mortem vii. 10. 5.
Admiſeran facinora x. 1. 2.
admiſſi in tabernaculum vii. 7. 9: 8. 9.
admiſſis medicis iii. 5. 11. militibus x. 3. 5.
admiſſurus milites x. 5. 3.
admittere Leonnatum iii. 12. 9. deferentes vi. 8. 14.
admitterent facinus vii. 6. 15. purgamenta x. 2. 7.
admitti Rex juſſit iv. 1. 25. vii. 6. 5. viii. 3. 10. oportuit vi. 7. 32.
Admixtis ſagittariis iii. 1. 9.
Admodum lætus iii. 2. 10: 3. 7. fidus iii. 6. 1. mille equites iv. 9. 24: 12. 6. juvenis vii. 2. 12: 9. 19.
Admolita eſt rupes viii. 10. 24.
Admonebantur virtutis iii. 10. 4.
admonebatur amico animo x. 4. 2.
admonens temporum v. 9. 12.
admonere matris... iii. 6. 15. minus jam licere... iv. 11. 9.
admonerent fragilitatis iv. 14. 20.
admonerentur alieno exitio viii. 11. 12.
admonent rei communicatæ vi. 7. 21.
admonita priorum iv. 10. 21.
admonitos conjugum vi. 9. 29. dimittit vi. 8. 15.
admonitu amiçorum... iv. 13. 25.
admonuit neceſſitas iv. 3. 24. me patris vi. 10. 34. nominis viii. 11. 10.
Admota claſſe ad mœnia iv. 3. 12. ædificia muris v. 1. 26. ope v. 12. 16. vis ix. 4. 13.
admotæ preces v. 10. 14.
admotam occaſionem viii. 6. 16.
admotis ſollibus iv. 2. 13. navigiis iv. 2. 20. tormentis vi. 11. 31. copiis vii. 11. 11. arietibus viii. 2. 22. ſcalis ix. 1. 18.
admoto igne viii. 4. 15. filio genibus viii. 10. 35.
admotos ordines vii. 9. 5.
admotum in locum amicitiæ ix. 2. 7.
admoturi manus operi vi 7. 14
admovebant equos Regi viii. 6. 4.
admovebantur naves iv. 3. 16. turres viii. 2. 26. tormenta corpori ix. 7. 8. bella fatis x. 9. 1.
admovebat Rex ix. 4. 27.
admovebatur moles urbi iv. 2. 21 ſpes ix. 9. 7.
admovemus manus corporibus vii. 1. 23.
admovendis turribus iv. 6. 9.
admovens jugulo gladium vi. 7. 12.
admovent equos Regi v. 1. 42.
admoverant ſe ſtipitibus viii. 4. 7.
admoverat haſtam pectori viii. 2. 4 copias ix. 1. 27.
admovere claſſem iv. 4. 10. manus lanę v. 2. 19. diem leti viii. 9. 33. tormenta muris viii. 10. 27. manus vulneri ix. 5. 25. manus ſpiranti x. 10. 13.
admoverent turres v. 3. 7.
admoveret exercitum iv. 6. 10.
admoveri naves iv. 4. 2. aciem iv. 14. 24. equos vi. 5. 5. viii. 10. 28. turres iv. 6. 9. vi. 6. 34. viii. 2. 26: 11. 19. machinas viii. 10. 31. canes ix. 1. 32. ſcalas ix. 4. 30.
admovi in faſtigium vi 9. 22.
admoviſſe ſe lateri vii. 1. 14.
admoviſſent deſiderium patriæ vi. 2. 19.
admoviſſet naves iv. 2. 9. pectori patris liberos viii. 3. 3.
admovit exercitum iii. 1. 1. viii. 2. 22. fomenta iii. 6. 14. copias iii. 7, 8. filium collo iii. 12. 26. claſſem littori iv. 4. 6. filios dextræ Regis vi. 5. 4.
Adoleſcentia miſerior vi. 10. 33.
adoleſcere truncos vi. 5. 15.
adoleverit mas x. 6. 9.
Adoptabimur a Diis vi. 11. 26.
Adorantium præſidem nemoris viii. 10. 16.
Adornabant regentes albæ veſtes iii. 3. 11. pallam accipitres iii. 3. 18.
adornaſſe arma auro viii. 8. 16.
adornatas geſtimis tunicas iii. 3. 13. argento haſtas iii. 3. 20.
adornati armis v. 9. 1. auro currus x. 1. 24.
adornatis vehiculis ix. 20. 26.
adornavit loricas auro viii. 5. 4.
Adorti barbaros iv. 15. 21. graves opulis vii. 6. 18. Attinam

nam VIII. 1. 5. Amyntam VIII. 2. 16. fugientem VIII. 12. 3. Regem X. 2. 12.
adortus oppugnare arcem III. 1. 6. urbem IX. 4. 6.
Advectis commeatibus VI. 2. 15.
advectos Agrianos III. 9. 10.
advectus in Asiam IV. 3. 11.
Advena viso VII. 3. 16.
advenam Regem fugere V. 8. 11.
advenarum frequentiam colere urbem IV. 8. 6.
advenas invitare VIII. 2. 14.
advenis ignotus usus aquarum X. 10. 11.
adventare milites III. 7. 8. se III. 8. 10. armatos V. 12. 9. Alexandrum VII. 4. 32. Regem VII. 2. 15. hostem VIII. 12. 8.
Abisarem VIII. 14. 1. Liberum IX. 8. 5.
Adventat tempus III. 8. 20.
adventu fugatos III. 4. 15. cognito VI. 6. 22. VII. 9. 20. lætatur Parmenio VII. 2. 21. comperto VII. 7. 31. nunciato X. 8. 3.
adventum hostium nunciare III. 8. 24. sustinuere Persæ IV. 7. 3. Regis exspectabat Craterus VI. 6. 33. Alexandri opperiri VIII. 12. 5.
adventus ad spem erexerant animos IV. 7. 1. hostium nuncius IV. 12. 5. transfugarum est gratus V. 1. 17: 13. 10. hostium quum nunciaretur VII. 2 19. IX. 6. 5.
Adversa valetudine III. 7. 1. IX. 6. 4. ora fodiebat IV. 15. 31.
adversæ res copulavere nos tecum, V. 11. 5.
adversam fortunam sequitur veneratio pristinæ V. 10. 2. regere facilius est X. 2. 22.
Adversantibus Diis me procreabas VI. 10. 32.
Adversarius novus III. 11. 6.
Adversis rebus quod solet fieri IV. 3. 7. Diis pugnasse IV. 10. 6. sequenda necessaria V. 1. 8. Diis bellum inimus V. 9. 4.
adverso corpore III. 11. 9. IX. 5. 16. amne X. 1. 16. ex *adverso* IV. 16. 21. IX. 5. 4.
in *adversum* direxit IV. 3. 8. eminebant IV. 9. 5. flumen agebatur IX. 9. 9. subiit classis IX. 10. 1.
Adversus Philotæ VI. 8. 2.
Adverterе agmen parti VIII. 13. 19.
advertit oculos V. 11. 4.
Adulantes singulis amicorum IV. 1. 19.
adulatio non deerat VIII. 5. 6.
adulatione contrahere invidiam VIII. 5. 14.
in *adulationem* compositus IV. 5. 26.
adulator Cleo VIII. 5. 8.
Adultæ virgines III. 11. 25. IV. 10. 21.
cum *adultis* filiis occurrit V. 1. 17. IX. 1. 28.
adultos liberos adducere V. 1. 41. Regibus tradere VIII. 6. 2.
adultus frater Lysimachi VIII. 2. 35.
Adumbrare morem Macedonum X. 3. 14.
Advocari amicos VII. 7. 5. concionem X. 3. 6.
advocata concione IX. 4. 19: 7. 5.
advocato consilio IV. 11. 1. V. 8. 6. VI. 8. 1
advocavere principes in regiam X. 6. 1.
Advolant equis V. 12. 15. vigiles VIII. 2. 4.
advolasse greges avium IV. 8. 6.
Advolvitur genibus IV. 6. 15.

advoluta pedibus III. 12. 17.
advoluti genibus VIII. 1. 48.
Adurebant proxima VI. 6. 31.
aduritur papilla VI. 5. 28.
adussit pedes rigor VII. 3. 13.
adusta erant omnia IV. 7. 13.
adustis manibus III. 8. 13.
ædibus V. 6. 7.
ædificanda classe IX. 3. 22.
ædificandæ urbi IV. 8. 2.
ædificari navigia IX. 1. 3. urbem IX. 3. 21.
ædificata cedro regia V. 7. 5.
ædificia absunt muris V. 1. 26. ostendit fumus VII. 3. 15.
Aedis foribus proximi excubabant VIII. 6. 3. & 13.
Aeger corpore V. 13. 7. ex vulnere VII. 7. 5.
ægre ferens id ipsum III. 6. 3. sibi obstare urbem IV. 6. 13. fugam tolerare VIII. 3. 2. ferens ignominiam VIII. 6 7. coercitis VIII. 7. 8. ferebant oblivionem X. 2. 6.
ægri militis vox VII. 1. 22. corporis vitia sentire VIII. 19. 29. poterant sequi IX. 10. 14.
ægris corporibus VI. 3. 11.
ægritudine animi fatigata IV. 10. 19. affecerat Regem IX. 9. 23.
ægritudo arcessit species III. 3. 2. corporis urgebat animum III. 5. 10. animi vulgaverat morbos IX. 10. 13.
ægro animi Alexandro IV. 3. 11. corpore VII. 9. 11.
ægros relictos esse IX. 4. 2.
Aegypti prætor III. 7. 11: 11. 10. prætorem cecidisse IV. 1. 28. in regionem pervenit IV. 7. 2. interiora invisere IV. 8. 3. vectigalibus præpositus IV. 8. 5. satrapes Ptolemæus X. 10. 1.
Aegyptii concurrunt IV. 1. 30. Persarum opibus infensi IV. 7. 1. hæc jactabant IV. 7. 8. corpus Alexandri curant X. 10. 13.
Aegyptiorum ex more nihil mutant IV. 7. 5. responsa edita in vulgus IV. 10. 7.
Aegyptios prætoribus infensos IV. 1. 28. vates, quid sentirent, expromere jubet IV. 10. 4.
Aegypto præfecit Aeschylum IV. 8. 4. juncta est Africa IV. 8. 5. divertisse IV. 9. 1.
Aegyptum petit Amyntas IV. 1. 27. obtinendi spem non amiserant IV. 1. 31 adire IV. 4. 1. præterire IV. 14. 1. in *Aegyptum* patet iter VII. 8. 18.
Aegyptus cesserat Ptolemæo X. 10. 20.
Aemulabatur fastigium VI. 6. 2.
æmularetur, quos æquaret gloria IX. 4. 23.
ob *æmulationem* adversus VI. 8. 2. infestus IX. 7. 4.
æmulatus morem VI. 2. 2. gloriam Liberi IX. 10. 20.
æmulo regni V. 7. 2.
Aeneos clypeos torrebant IV. 3. 25.
Aeolidem victoriæ præmium IV. 5. 7. servitio exemimus VI. 3. 3.
Aequa desiderare IV. 8. 13.
Aequabat pondus III. 13. 16. fastigium aquæ IV. 2. 19. flumen cervices IV. 9. 15. exercitus multitudo V. 10. 3.
æquabo Herculem IX. 2. 29.
Aequalem sibi Attalum exornat VIII. 13. 21.
æquales mei VII. 11. 8.
æquali usu libertatis pares VII. 6. 11.
Aequante fortuna certamen VI. 1. 9.
æquantes altitudinem murorum V. 1. 32. corpora navium X. 1. 12.
æquare equorum cursum IV. 1. 3. turres aggeri IV. 6. 22. verticem militis VII. 4. 6. velocitatem equorum VIII. 4. 14. se Dijs X. 5. 33.

æquarèt aggerem altitudine IV. 6. 21. Hephæſtionem ſpecie VII. 9. 19. gloria, quos æmularetur IX. 4. 23.
æquari juſſit campos IV. 9. 10.
æquat Reginam luxuria VIII. 9. 29.
æquata ſunt omnia ſolo VIII. 10. 8.
æquatum eſt faſtigium montis VI. 6. 29. eſſe Meleagrum Perdiccæ X. 9. 8.
æquaverat agger faſtigium VIII. 10. 30.
æquavimus feminam gloria IX. 6. 23.
æquent ſpatium ſtipites V. 1. 33.
æquiorem locum capere VI. 1. 6.
æquis viribus dimicatum eſt VI. 1. 2. ſtare pugnam VII. 4. 33. oculis videre VIII. 2. 9. auribus audiebatur VIII. 5. 20.
Æquor ingredi IV. 7. 11.
æquoris eſt ſpecies VII. 5. 4. cum ſtrepitu ſubiiſſe aquas X. 1. 12.
Æquum eſt VI. 10. 25.
Æere fulgentibus III. 3. 16.
æreum clypeum haſta tenens IX. 7. 29.
æris profeſſioni obſtare pudorem X. 2. 10. alieni talenta 500 accepi X. 2. 24.
æs præberent X. 1. 19. alienum profiterentur X. 2. 9. ni luiſſem X. 2. 25.
Æſculapio ludos celebravit III. 7. 3.
Æſtimabant numerum copiarum IV. 9. 11.
æſtimabantur res V. 6. 4. amphoræ denariis VII. 4. 23.
æſtimabat Bucephalam VI. 5. 18. famam in hoſte VIII. 14. 46.
ad *æſtimandam* fidem barbari III. 7. 14.
æſtimandum eſt quanti VII. 7. 14.
æſtimant vita homines V. 5. 18.
æſtimantes vitam bonum IX. 6. 19.
æſtimanti fidem oracula IV. 7. 29.
æſtimantibus vitam morte V. 8. 6. animum magnitudine corporis VII. 8. 9. Regem X. 5. 26.
æſtimantur purgamenta VIII. 9. 19.
æſtimare vere volumus IV. 16. 33. paucitatem VII. 11. 25.
æſtimaretur ſi animus vultu VI. 7. 33.
æſtimatio augurabatur IX. 9. 2.
æſtimatione munimenta metiri III. 1. 7. quicquid penſabat III. 6. 5. perpendere conſilium IV. 12. 21. fera magnitudinem facinoris perſpexit VIII. 2. 1.
æſtimato ſitu locorum IV. 6. 8.
æſtimator ſui VIII. 1. 22.
æſtimatur ſpecies IX. 1. 26.
æſtimaturos pro ſociis IV. 1. 28.
æſtimaturum ſuos habitu corporis V. 5. 17.
Æſtiva agentibus ſedes eſt V. 8. 1.
æſtivi Solis vapor VII. 5. 3.
Æſtu fatigatis auxilium IV. 7. 13. deſtituta navigia IV. 7. 19. deſiderium accenſum eſt VII. 5. 7. fatigata jumenta V. 13. 23. confundente undas IX. 9. 7. ferri X. 1. 12.
æſtuantis freti VIII. 9. 19.
æſtum relaturum mare IX. 9. 22. occuparet IX. 9. 27.
æſtus exiſtit intolerabilis IV. 7. 6. VIII. 9. 13. levat jugum V. 4. 9. oritur cum luce VII. 5. 5. inundaverat campos IX. 9. 18. eſt ſe-

ſequutus IX. 9. 25. fervidior X. 10. 10.
Ætas matura rebus III. 6. 19. vidit imperium IV. 14. 10. quantum ſpopondiſſet VIII. 5. 11 ſegnis VIII. 9. 32. mirata eſt IX. 10. 28. poterat capere X. 5. 31.
ætate venerabilis III. 11. 24 par Regi III. 12. 16. longa cumulaverant opes V. 2. 12. graves V. 2. 16. VII. 4. 34. reſurrexit V. 7. 9. exoleverunt VII. 6. 27.
ob *ætatem* ignotos VII. 2. 12. excuſatio honeſtior IX. 3. 17.
ætates poſt multas ademerunt opes VIII. 6. 6. per tot inviolata libertas IX 7. 13.
ætatibus continuis intactum VIII. 1. 13.
ætatis Regem clariſſimum III. 5. 5. annum ſextum egreſſum III. 11 24. ſuæ nulla quam vicit III. 12. 22 flore IV. 8. 7. V. 5. 13. VII. 2. 4: 9. 19. X. 5. 10. robore VI. 10. 33. X. 7. 10. excuſatione accepta VIII. 1. 19. ſpatio me non metior IX. 6. 18. vitia eſſe X. 5. 26.
Æterna conſtitutione cauſarum V. 11. 10. majeſtas VIII. 5. 16.
æternam per memoriam Cyri IV. 14. 24.
æternis ſordibus ſqualidum IV. 1. 22.
æternum ignem III. 3. 9. IV. 13. 12: 14. 24. imperium VIII. 8. 12.
Æthiopes colunt ad Occidentem IV. 7. 19.
Æthiopiam inviſere IV. 8. 3.
Æthiopum proximi IV. 7. 18.
Ætoli repellentur fundis III. 2. 16.
Affamini me ubi IV. 11. 19.
Affecerant ſuppliciis Perſæ V. 5. 5.
affecerat deſiderio ſui VI. 6. 18. ægritudine IX. 9. 23.
affecit frigus corpora horrore VIII. 10. 7.
Affectamus imperium IV. 14. 21.
affectantem immortalitatem IV. 7. 31.
affectare faſtigium X. 10. 14.
affectaſſe regnum IV. 6. 4. X. 1. 39: 7. 14.
Affecti ſupplicio V. 5. 8. fatigatione VII. 11. 17. clade X. 6. 6.
affecto præſens movit VII. 1. 24.
affectis ſupplicio piratis IV. 5. 18. qui interemerant prætorem IV. 8. 11.
Affectio regnum VI. 10. 22.
Affectos verberibus VII. 11. 28.
Affectu mentis ſe efferre IV. 5. 3.
Affectum ſupplicio VII. 1. 1. frigore VII. 3. 1.
ad *Affectum* rapimur VII. 1. 24.
Affectum eſt verberibus VIII. 6. 7. vulnere IX. 8. 22.
Afferebant coronam IV. 2. 2. quicquid in tuguriis erat VII. 3. 16.
afferebatur vis corpori X. 9. 20.
afferre remedium III. 6. 2. nihil præter nomina IV. 14. 4. arcana VI. 7. 3. conſilium VII. 4. 9. caput humanum VIII. 3. 13. cibaria IX. 10. 17.
afferrent quid novi VIII. 6. 22. IX. 6. 5.
afferri juſſit Philotam VI. 11. 34. panem VIII. 6. 21.
affertur nuncius III. 7. 4. conſcientiæ indicium VII. 1. 31. terror VII. 4. 32.
afferunt argumentum VI. 4. 18.
afferuntur ei literæ VI. 6. 20.
Afficiemini quo dolore VI. 3. 15.

Affigi crucibus VII. II. 28.
Affinitatem ſi dedignaretur III. 1. 9. per *affinitatem* firmata gratia IX. 3. 22.
Affirmatio eos non fefellerat IX. 1. 3. injecerat curam IX. 2. 8.
affirmatione abnuens VI. II. 35.
affirmet jurejurando VI. 7. 4.
Affixi crucibus IV. 4. 17.
affixum cruci Beſſum VI. 3. 14. VII. 5. 40.
Afflictus deſiderio IV. 8. 9. vulnere IX. 5. 10.
affligerent imperium IV. 14. 20.
affligitur crus ſaxo IV. 6. 23.
Affluere hoſtis IX. 5. 7.
in *Africa* quos domitant elephanti VIII. 9. 17.
Africæ præpoſitus Apollonius IV. 8. 3. ſatrapes Ptolemæus XI. 0. 1.
Africam urebant Syracuſani IV. 3. 20 divertiſſe hoſtem IV. 9. 1. peteret ex Syria X. 1. 17.
Africo objectum fretum IV 2. 7.
Africus ſubtruit quęque IV. 2. 8.
ab *Agaſonibus* acceptos equos VIII. 6. 4.
Agathone præſidere juſſo V. 11. 43. ſuperveniunt X. 1. 1.
Agebant quadriremes IV. 3. 15. jumenta V. 12. 20. currus VIII. 14. 6.
agebantur pecorum modo III. 11. 17. cuncta hoſtium IV. 1. 31.
agebat quemque metus V. 6. 2. annum 95 Artabazus VI. 5. 3.
agebatur moles IV. 2. 19. agmen V. 13. 19. IX. 10. 14. navis IX. 4. 11. flumen IX. 9. 9. Orſines reus X. 1. 29.
Agema IV. 17. 26. V. 4. 21.
ab *Agenore* condita Tyrus IV. 4. 19.
Agenorem condidiſſe utramque urbem IV. 4. 15.
Agens curam pudicitiæ IV. 11. 3.
agentem undas amnem III. 1. 5. hæc adeunt V. 13. 9.
agentes præ ſe captivos VII. 6. 2.
agenti hæc traduntur literæ X. 1. 20.
Ager poſſit coli V. 5. 24.
Agere gratias III. 8. 7. V. 12. 1. cum feminis IV. 10. 29. vigilias IV. 13. 10. victoriæ arbitria VI. 1. 19. pecora VII. II. 7. noctes inter pellices VIII. 3. 5. rudibus permittis VIII. 7. 8. cum ingratiſſimis X. 2. 21.
ageret levitas ad ſidera IV. 5. 3. pœnitentiam VIII. 6. 23. cauſam exercitus IX. 3. 4.
Aggeraretur ſpatium V. 12. 16.
aggere implere cavernas VIII. 10. 27.
Aggerebatur humus IV. 3. 9.
aggeri arbores VI. 6. 29.
Aggeris latitudo creſcebat IV. 2. 21.
Aggeſta humo VI. 5. 20.
Aggrammen eſſe Regem IX. 2. 3.
Aggravante fortuna ſortem III. 13. 12.
aggravaret vulnus dolorem VIII. 10. 29.
Aggredi nil niſi divina ope III. 6. 18. palam luce IV. 13. 9. ſopitos mero VIII. 10. 18.
Aggregant ſe Amphotero IV. 5. 17.
aggregati equitibus IV. 15. 9.
Aggreſſi agreſtes IV. 2. 24. ſternere ſylvas VIII. 4. 11. cædere materiam IX. 1. 4. jumenta IX. 10. 12.
aggreſſo nodos ſolvere III. 1. 18.
aggreſſuri ſopitum VIII. 6. 14.
Agi moles IV. 2. 8. cuniculos IV. 6. 8. lymphatos IV. 13. 13. negotia V. 11. 10. turres VIII. 10. 32. belluas VIII. 14. 18. elephantos VIII. 14. 22.
Agilitate rotarum morabatur humus IV. 6. 9.
Agim perſequebatur victor VI. 1. 13. ad *Agim* miſit Alexander VIII. 5. 21.

Agis

Agis bellum moliebatur IV. 1. 39. arbitrium victoriæ VIII. 1. 34. carminum conditor VIII. 5. 8.
Agit fluctus VI. 4. 19. gratias VI. 7. 15. VII. 5. 23. X. 9. 10.
Agitabant anxium ſpecies rerum III. 3. 2.
agitabat aciem dimittere IV. 13. 16.
agitant eos furiæ VI. 10. 14.
agitantem diverſa animum VIII. 3. 14.
agitantes, ut traderent VII. 5. 22.
agitantibus hæc ſupervenit Artabazus V. 10. 10.
agitare, quod conceperat VIII. 5. 5. de transitu VIII. 13. 21.
agitaſſe cuſtodiam tradere peregrino VI. 4. 9.
agitaſſem conſilium fugæ V. 8. 10.
quæ *agitaſſet* X. 3. 6: 8. 21.
agitat conſilium X. 2. 3.
agitatæ rei promendæ occaſio IX. 6. 26.
agitato conſilio proditionis IV. 5. 17.
agitatum ſcelus exſequi V. 10. 1.
quæ *agitaverant*, confeſſi ſunt VIII. 6. 29.
Agito curam veſtri VI. 9. 14.
agitur ſtudio VI. 9. 6. imperio, pavore VIII. 14. 16.
Agmen peditum III. 2. 13. claudebatur III. 3. 21. IV. 12. 7: 10. 11. cogerent III. 3. 35. paratum ſtare & ſequi III. 3. 27. pervenit Tarſon III. 4. 4. inſequentibus conjuge & matre III. 8. 12. jubet conſiſtere III. 8. 24. hoſtium ut proſpicerent III. 8. 26. antecedebant jaculatores III. 9. 5. in medium acceperant III. 9. 6. anteibant Thraces III. 9. 9. extenderet III. 9. 10. cum obequitaret III. 10. 4. in *agmen* equitum irrumpunt III. II. 9. ægre moliebantur III. II. 15. lentius incederet IV. 7. 15. campos impleverat IV. 9. 6. refugientium aſſecutus IV. 10. 11. ſequebantur impedimenta IV. 12. 3. torqueret in lævum IV. 13. 17. manu cinxerat IV. 13. 30. Barbarorum intuerentur IV. 14. 5. expeditum eſt IV. 14. 16. obliquum incedit IV. 15. 1. conſtitit IV. 16. 3. equitum apparuit IV. 16. 21. penetraret in fauces V. 3. 17. retineret Craterus V. 6. 15. Bactrianorum aſſecuti V. 12. 19. raptim ducit V. 13. 5. Melon non potuerat ſequi V. 13. 7. intactum agebatur V. 13. 19. ſpoliis grave VI. 6. 14. circumibat Rex VII. 3. 17. proceſſit ad Caucaſum VII. 3. 19. rarius fiebat VIII. 2. 34. ſtupens VIII. 4. 4. ferebatur per ſaltum VIII. 4. 6. ſeparatum eſt a Reginæ ordine VIII. 9. 29. gravius tradit Cœno VIII. 12. 2. advertit parti VIII. 13. 19. in cornua diviſum VIII. 14. 1. ante ducebantur obſides IX. 1. 23. raptim agebatur IX. 10. 14. inceſſit bacchabundum IX. 10. 27. in *agmen* armatorum ſe immiſſit X. 2. 30. ſalutatione facta coit X. 8. 23. equeſtre movebatur X. 9. 14.
agmina intravere vallum III. 2. 3. interfluebat Pinarus III. 8. 28. interequitantium ſolicitudo IV. 13. 1. circumibat Darius IV. 13. 12. cumulantes IV. 16. 17. proterebant ſaxa V. 3. 18. infuſa V. 6. 1. fugientium incidebant V. 13. 21. errabant VIII. 14. 20. coibant X. 9. 15.
in *agmine* occiſus Siſenes III. 7. 15. compoſito antecedebat

iv. 10. 9. ſuorum ſtipatus Darius iv. 14. 8. quadrato ingredi v. 1. 19: 13. 10. vi 4 14. ſilenti pergit v. 4. 17. acto ſupervenit v. 4. 34. monſtrati v. 12. 20. ultimo aderat vii. 3. 17. expedito deſerta intrat vii. 5. 1. incompoſito egreſſi vii. 6. 1. viii. 1. 5. dimicantium tecti vii. 9. 10. ſtetit quietus x. 9. 20.

agmini proximæ conjuges iii. 3. 25. occurrunt corvi iv. 7. 15. militum immixti elephanti viii. 12. 7. objecit Porus quadrigas viii. 14. 2. præferebatur ſimulacrum Herculis viii. 14. 11.

agminibus compleverat loca iv. 1. 1. accendebant prælium iv. 15. 23. diverſis abiere iv. 16. 25. denſatis evadit v. 3. 23. relictum locum viii. 4. 12.

agminis ordo iii. 3. 9. ſpecies iii. 13. 8. duces iii. 9. 7. latus iii. 9. 11. princeps iv. 13. 28.

agminum impedimenta puellæ iv. 11. 12. ordinem perſpicere iv. 12. 20. fremitu iv. 13. 38. cædem aſſequi iv. 16. 10.

Agnituram colorem herbæ ix. 8. 27.

agnoſcent ergaſtuli detrimenta v. 3. 13.

agnoſcente eodem omnia vi. 11. 35.

agnoſcentis filium Alexandrum vi. 11. 5.

agnoſcere ſe nomen filii iv. 7. 25. venientes v. 5. 16. liberos v. 5. 20. circumſtantes ix. 5. 29. auram maris ix. 9. 3.

agnoſceret ſtirpem vi. 10. 27.

agnoſces, quæ dicturus ſum vii. 1. 37.

agnoſci vocem v. 5. 7. cultu v. 12. 20. a vobis videor ix. 2. 30.

agnoſcimus Regem vi. 11. 23.

agnoſco proditorem impurii viii. 14. 36. vos milites ix. 2. 38

agnoſcor oraculo viii. 8. 14.

agnoverat amicos iii. 5. 9.

agnovit amiculum iii. 12. 5. a quo eſſet exceptus viii. 4. 16.

Agreſte hominum genus vii. 3. 6. viii. 9. 31.

agreſtes nunciaverunt iii. 8. 24. excipi juſſit iii. 13. 4. ix. 9. 5. aggreſſi iv. 2. 14.

agreſtis ſylva viii. 10. 14.

agreſtium manu opus eſſe viii. 12. 12. pavonum multitudo ix. 1. 13.

Agriani hic erant iv. 13. 31. barbaros adorti ni eſſent iv. 15. 21. Tauroni dati v. 3. 6. terga vertunt ix. 8. 19.

Agrianis premebantur iv. 15. 22.

Agrianos iis oppoſuit iii. 9. 10. per ardua niti jubet viii. 11. 9. emiſit in belluas viii. 14. 24. mœnia ſubire juſſerat ix. 8. 18.

in *Agriaſpas* iter pronunciat vii. 3. 1.

Agricolæ quod faciunt ix. 2. 26.

agricultores haberet plures viii. 12. 12.

agris mutarent colles iii. 10. 10. vaſtatis v. 6. 17. in *agris* qui erant ix. 8. 5. x. 8. 13.

Agros urerent iv. 14. 2. vii. 9. 22. copia abundantes v. 1. 4. colere v. 3. 15. ix 1. 36. opulentos ſequimur vii. 8. 24. attribuere viii. 1. 2.

Ala proculcata iii. 11. 14. ſtabat iv. 13. 27. remota v. 4. 21. una x. 9 16.

Alacer clamor redditus ix. 4. 23. gaudio accurrit ix. 5. 10.

Alacrem non viderant Regem iv. 13. 25.

Alacres ite iv. 14. 25. deſilire in terram vii. 9. 9. arma capere ix. 4. 25.

ala-

alacritas incendit ad pugnam iv. 15. 28.

alacritate edidere clamorem iv. 12. 23. oratio excepta eſt vi. 4. 1. rates junctæ ſunt vii. 8. 7. nautici remigant ix. 9. 7.

alacritatem Regis haurire vi. 2. 20. animorum continere vii. 1. 23.

alacritatis index clamor viii. 11. 8. ix. 2. 30. plenos animos ix. 2. 25.

Alani liberos Amazones vi 5. 28.

Alba veſte indutus iv. 15. 27.

albentes equi vehunt currum iii. 3. 11.

album intextum tunicæ iv. 15. 27.

Alebatur materia otii vi. 6. 12.

alemus bellum vitando vii. 7. 17.

alendis frugibus viii. 9. 12.

alendo igni quicquid aptum iv. 3. 4.

alerentur ſua terra arbores v. 1. 33.

aleret otium runoribus viii. 9. 1.

Alexander admovit exercitum iii. 1. 1. Jovis templum intrat iii. 1. 14. Ciliciam petit iii. 4. 1. poculum accipit iii. 6. 9. ad Solos pervenerat iii. 7. 2. phalangem in fronte conſtituit iii. 9. 7. ante ſigna ibat iii. 10. 3. ducis munera exſequebatur iii. 11. 7. Darii fortunæ illacrymat iii. 12. 6. milites ſepeliri jubet iii. 12. 13. & hic eſt iii. 12. 17. Parmenionem Syriæ præficit iv. 1 4. Dario reſcripſit iv. 1. 10. Tyriis caduceatores miſit iv. 2. 15. num major Neptuno iv. 2. 20. Arabia redit iv. 3. 7. claſſem littori admovit iv. 4 6. Tyrios interfici jubet iv. 4. 13. Statyram nuptiis ſibi adjungeret iv. 5. 1 reſpondit illis, qui literas attulerant iv. 5. 7. ab Hammone redit iv. 8. 1. unum animal eſt iv. 14. 18. terri tos caſtigat iv. 15. 19. Perſarum ordines invadit iv. 15. 20. a fronte & tergo hoſtem habet iv. 15. 22. equo vehebatur iv. 15. 24. reſiſtentium ora fodit iv. 15. 31. ad Mennin urbem pervenit v. 1. 16. in Uxios v. 3. 3. Nicanorem præmittit v. 13. 19. Darium apud Arbela ſuperat vi. 1. 21. contrahit præfectos vi. 2. 18. Bucephalam æſtimabat vi. 5. 18. Bagoæ adſuevit vi. 5. 23. turres admovet vi. 6. 34. periculo vitæ liberatus vi. 11. 39. iter pronunciat vii. 3. 1. Caucaſum transierat vii. 4. 22. Oxathri Beſſum tradit vii. 5. 40. Spitamenem & Catenem arceſſit vii. 6. 14. Cyropolim obſidet vii. 6. 16. corona circumdedit vii. 6. 19. ad Tanaim redit vii. 6. 25. an volare poſſit vii. 11. 5. Maracanda repetit viii. 1. 7. feras agitat viii. 1. 13 Jovem ſibi patrem aſſerit viii. 1. 42. Clitum transfixit viii. 1. 51. militem torpentem in ſua ſede jubet conſidere viii. 4. 15. Hydaſpen ſuperare decreverat viii. 13. 3. intendit dolum viii. 13. 17. in Porum invectus eſt viii. 14. 5. lætus victoria ix. 1. 1. Præſtos expugnat ix. 8. 11. Muſicanum in crucem tollit ix. 8. 16. Cyri ſepulcrum aperit x. 1. 30.

Alexander Lynceſtes exhiberetur vii. 1. 5. e cuſtodia educitur vii. 1. 8. lanceis confoditur vii. 1. 9. vivit viii. 7. 4.

Alexander ex Lycia venit vii. 10. 12. ſagittariis dux datus viii. 11. 10. evaſerat viii. 11. 14. obruitur viii. 11. 15.

Alexandri caſtra collucent iii. 3. 3. interfectori mille talenta pronunciat Darius iii. 5. 16. cornu circumibatur iii. 11. 1. femur perſtrictum iii. 11. 10 prætor Amyntas iii. 11. 18. iv. 15. 12.

ex parte saucii III. II. 27. nomini non adscripserat titulum Darius IV. I. 7. societatem accipit Tyrus IV. 2. 2. exercitum pavor invasit IV. 12. 14. consilium vicerat dolor IV. 15. 13. ductu quæ gesta V. 1. 1. celeritate occuparetur Darius V. 8. 1. gratiam inire vult Bessus V. 12. 1. justitiam esse perspectam V. 12. 5. nomen pavidos in fugam convertit V. 13. 14. fidem implorat Darius V. 13. 16. per salutem jurare VI. II. 18. celeritate perterritus Bessus VII. 4. 1. iram elicuit Polypercon VIII. 5. 22. diadema & vestis X. 6. 4. stirpem regiæ majestati convenire X. 6. 10. fortuna in istos ruat humeros X. 6. 20. frater Aridæus X. 7. 2. corpus tueri X. 7 16. 18. post mortem habita est concio X. 9. 18. testamento distributas provincias X. 10. 5. vox audita X. 10. 14.

Alexandria ubi nunc est IV. 8. 2.

Alexandriam commigrare IV. 8. 5. condidit Alexander VII. 3. 23. 6. 25. IX. 8. 8. translatum est Alexandri corpus X. 10. 20.

Alexandro fulgorem portendunt castra III. 3. 5. miles non defuit III. 3. 28. succedere quem ausurum III. 5. 7. tradere copias III. 8. 3. tutum latus præstare III. 9. 11. quasi domino reservabant tabernaculum III. 11. 23. Euphratem esse transeundum IV. 5. 4. urbem dedebant Rhodii IV. 5. 9. tradit Memphim Mazaces IV. 7. 4. carus Hector IV. 8. 7. frendente, eripi sibi victoriam IV. 16. 3. traduntur Arbela V. 1. 10. Mazæus occurrit V. 1. 17. Persagadum tradit Gobares V. 6. 10. se excusat Philotas VII. 1. 35. excitat invidiam cædes Calisthenis VIII. 8. 22. Indiæ reguli occurrunt VIII. 10. 1. insensi defecerant Græci IX. 7. 1. superstes esse erubuit Sisygambis X. 5. 23. similem quærere X. 7. 2.

Alexandro fuit nomen puero VIII. 10. 36.

Alexandrum ad se perductum vidit Darius III. 3. 4. sequutus est Sisenes III. 7. 11. instare Dario III. 11. 8. copias dividere IV. 3. 1. quinqueremis vehebat IV. 3. 11. flere inter necessitudines IV. 10. 23. morti Statyræ ingemuisse IV. 10. 30. fore inferiorem V. 1. 7. præda retinere V. 2. 8. deprecata est Sisygambis V. 3. 14. gravem instare V. 9. 12. spernebant Bessus & Nabarzanes X. 10. 4. adeunt Orsillos & Mythracenes V. 13. 9. amisimus VI. 11. 24. occisuros esse hosti VI. 11. 29. Regem salutat Lyncestes VII. 1. 6. super mensam debellat Bessus VII. 4. 7. Oxum flumen superasse VII. 5. 21. educaverat Hellanice VII. 1. 21. quidam sagitta percussit VIII. 10. 27. accepit Omphis per triduum VIII. 12. 15. devinxerat sibi Bagoas X. 1. 25. quem futurum, qui captas respiceret X. 5. 22. esse miserabilem X. 7. 4.

Alexandrum Lyncestem liberare VIII. 8. 6. damnare X. 1. 40.

Alexandrum Divitem quis ultus est VI. 11. 26.

Alienati animi indicia VI. 9. 19.

alienentur a Rege V. 9. 12.

Alienigena non deposcerem V. 11. 6.

alienigenæ nos sumus VI. 3. 10.

alienigenam pati VII. 8. 21.

Alienis nominibus III. 11. 25. moribus VI. 6. 10.

alieno scelere mori III. 6. 6. V. 12. 11. supplicio acquiescere VI. 10. 9. Marte experiri animum VII. 7. 11. sanguine parta gloria VIII. 1. 29. exitio admoneri VIII. 11. 12.

Alimenta non suffectura III. 8. 8. terris præbituram IV. 8. 6. corrumpit Darius IV. 13. 23. obsessis submiistrantur V. 1. 27. tridui portare V. 4. 17. igni dare VI. 6. 29. defecerant VII. 4. 25. IX. 10. 12. X. 8. 13.

alimentis congestis VII. 11. 1. in biduum sumptis VII. 11. 14. consumptis IX. 10. 11.

alis jussis subsistere III. 11. 2. capitur corvus IV. 6. 11.

Alis serpentes mare VI. 4. 18. fructus arbor VII. 4. 26. hominem regio VII. 4. 27. belluas Dyardenes VIII. 9. 9. rhinocerotas eadem terra VIII. 9. 17.

alita igni flamma VIII. 10. 8.

alius alium levantes V. 3. 20. alii fastidio esse potuissemus V. 5. 12. alium adhortati VII. 9. 12. alii occurrantes X. 5. 16.

Allevabat Rex oculos III. 5. 9.

alievans Sisygambin III. 12. 17. semer bellua IV. 4. 3.

allevantem oculos ut vidit VIII. 14. 41.

allevare se conatus IV. 6. 11. se clypeo VIII. 4. 9. prostratos IX. 5. 12.

allevarentur navigia IX. 9. 22. qui defecerant IX. 19. 15.

allevaret animum a mœrore IV. 15. 11.

allevari se passa est III. 12. 12.

allevatis tabernaculi pellibus VII. 8. 2.

allevatum in tabernaculum deferunt VIII. 2. 4.

Alloquebatur milites III. 10. 4. duces IV. 13. 38.

alloqui ita Regem mos est IX. 3. 4.

alloquutus legatos IV. 2. 3. VII. 6. 12. milites VI. 8. 24. conjuratos VIII. 6. 19. occurrentem IX. 10. 21.

Alluit hinc Oceanus IV. 14. 9. quicquid Medus V. 7. 4. Indus IX. 4. 8.

alluitur mari India VIII. 9. 14. Asia IX. 6. 20.

Alpes prætervehi X. 1. 18.

Alta quies somni VI. 10. 13. dissimudatione premere consilium X. 9. 8.

altæ nives premunt terram VII. 3. 11.

altam terram injiciunt V. 1. 33.

Altaribus præfertur ignis III. 3. 9. IV. 14. 24. dispositis V. 1. 20.

Alte penetrat telum IV. 6. 18. egerere humum VII. 10. 14. nihil constituit natura VII. 11. 10.

altior somnus IV. 13. 17. IX. 8. 26. cogitatio IX. 3. 9.

altiora in arctius cocunt VIII. 11. 6.

altiore consilio concepta VI. 11. 28.

altiores turres, quam murus V. 1. 26.

altissima fortuna VI. 6. 1. flumina minimo sono labi VII. 4. 13.

altitudinem montis IV. 2. 19. mœnium IV. 6. 21. murorum æquantes V. 1. 32. in *altitudinem* pressæ cavernæ. V. 1. 28. pedum 50 omineant stipites V. 1. 33. excedit rupes VII. 3. 2. arborum metiri VII. 8. 14. stadia 30 eminet petra VIII. 11. 2. editis arboribus IX. 1. 9.

altitudinis aliquantulum opus creverat VI. 5. 21. in medio petra habet specum VII. 11. 3.

altitudo turris quanta III. 1. 7. fluminis pectora equorum IV. 9. 15. muri eminet V. 1. 26. petræ crescere videbatur VII. 11. 16.

altius iram supprimere VI. 7. 35. terræ fastigium VIII. 9. 3. sermonem reperere IX. 9. 17. malum subest X. 2. 20.

alto fluctus evolvit fretum IV. 2. 7. se immersit bellua IV. 4. 4. sabulo obruti campi IV. 7. 11. fonte conceptus Zioberis VI. 4. 5. sopore excitati VII. 11. 18. somno sopitum VIII. 3. 9.

altos recessus habet petra VII. 11. 3.

in *altum* jaciebant arbores IV. 3. 9. præcipitaverunt caduceatores IV. 2. 15. limum vehit Euphrates V. 1. 29. cavatæ cavernæ VIII. 10. 24.

Alveo campos præterit Pasitigris V. 3. 2. in solum presso V. 4. 8. recto stringit juga Ganges VIII. 9. 5. fecerat speciem maris flumen VIII. 13. 8. medio enata insula IX. 8. 30. præcipiti incurrunt torrentia IX. 9. 9.

alveolum interpellat saxum VI. 4. 4.

alveum Cydni turbare III. 4. 8. in medium venire IV. 9. 15. penetrat pedes IV. 9. 17. novum intendere VI. 4. 5. in tenuem cogi VII. 10. 2. IX. 4. 9. in angustiorem elidi IX. 2. 17.

Alumnum diligere III. 6. 1. non deserere IX. 2. 28.

Alunt fontes sylvas IV. 7. 16. barbari liberos IX. 1. 25.

Amanicas pylas quem vocant III. 8. 13.

Amantis animus in solicitudinem revolutus IX. 9. 16.

ad *Amaram* aquam pervenire IX. 9. 6.

Amazonum campi VI. 4. 17. gens VI. 5. 24. vestis VI. 5. 27.

Ambiebat mare turres IV. 2. 9.

ambientibus undique ramis IV. 7. 16.

Ambigere ... occupaturum Asiam III. 3. 5.

ambigi potest, an... VII. 2. 34. in *Ambiguo* esse VIII. 6. 25.

Ambitu 20 stadia complectitur arx V. 1. 31.

ambitum destinat muris IV. 8. 2.

ambitus Babylonis 368 stadia complectitur V. 1. 26.

Amenide relicto, qui ... VII. 3. 4.

Amens dolore IV. 10. 29. amore & metu VI. 7. 8. sceleris conscientia VI. 9. 32.

Amentia, quæ te cogit VIII. 14. 41.

amentiæ ejus cæteros subornavit Philotas VI. 9. 5.

per *Amfractus* callium intrare V. 4. 15.

Amici turbant animum III. 6. 11. invasere turbatos IV. 16. 24. erubuerunt non sequi V. 6. 14. circumfusi VII. 5. 9.

amicis admissis III. 5. 11. orantibus sumit loricam IV. 6. 14. insontibus moriendum VI. 10. 25. bonis uti VII. 8. 27. animis coire VIII. 12. 9.

amicitia quod fuerit mihi VI. 10. 24. firmissima inter pares VII. 8. 27. nulla inter servum & dominum VII. 8. 28.

ab *amico* animo pacem petere IV. 11. 4. amisso mori VII. 7. 37. non est opus VII. 8. 29. admonebatur X. 4. 2.

amicorum conjuges agmini proximæ III. 3. 25. carissimus Regi Hephæstio III. 12. 16. cædibus abstinere III. 12. 19. singulis adulantes IV. 1. 19. vetustissimus Artabazus V. 9. 1. in cohortem recepit Oxydaten VI. 2. 11. principes offendi VI. 6. 11. ex cohorte operiens aliquem VI. 7. 17. a proximis se comprehendi VIII. 1. 47. ploratus oritur IX. 5. 29.

amicos agnoverat Rex III. 5. 9. solicitare ad perniciem IV. 11 18. dignatione vincere VII. 1 27. esse credere, quos vicetis VII. 8. 28. offendit liberalitas VIII. 12. 17. Regis colere donis IX. 1. 25. 26.

Amicula exuunt feminæ V. 1. 38. sordent X. 2. 23.

amiculis velari III. 3. 10.

amiculo projecto ante lectum III. 6. 10. velatur Philotas VI. 9. 25. oculos abstergere VI. 9. 33. solium Cyri velare X. 1. 32.

amiculum projicit Darius III. 12 5. præfert Dioxippus IX. 7. 20.

Amicus esset & socius IV. 1. 9. Philippo Parmenio VII. 1. 3. sive hostis occurreret VIII. 12. 8.

Amiserat fortunam III. 11. 24. juniores V. 10. 3. equum IX. 3. 23.

amisi conjugem IV. 14. 23. duos fratres VI. 10. 30.

amississent equos VII. 1. 15. quasi poculum IX. 7 24.

amissa, quæ essent, reddere VIII. 4. 18. Thracia X. 1. 45.

Amissas legatur a Rege X. 8. 15.

Amissi desiderium IV. 8. 9. X. 8. 9.

amisso metu patere.. III. 6. 11. Rege nolle esse salvum IV. 15. 24. duce tradere arma VII. 4. 38. telo gladium stringere IX. 7. 22.

amissorum impedimentorum testis IV. 15. 12.

amissum plus victoria VI. 6. 9. lugere X. 5. 20. modo Darium X. 5. 21.

amittam vivus imperium V. 8. 13.

amittere fructus e manibus IX. 2. 26.

Amne secundo defluere IV. 7. 9: 8. 7. IX. 6. 2: 8. 17: 9. 27. ex utroque qui manat humor V. 1. 12. superato in Uxios pervenire V. 3. 5. copias submovere VII. 7. 1. cingitur Bezira VIII. 10. 23. in medio erant insulæ VIII. 13. 25. cum *amne* bellum IX. 4. 14. adverso Babylonem subire X. 1. 16.

amnem morantur arenæ V. 1. 30. delicatam vehere aquam V. 2. 9. in alterum cadit Zioberis VI. 4. 6. objicere hosti VII. 4. 5 superare IX. 2. 1. navigiis consternere IX. 8. 5. repetere IX. 8. 16.

amnibus pervenire ad Marginiam VII. 10. 15. iter præbere VIII. 9. 3. regio dividitur VIII. 9. 11.

amnis interfluebat Celænas III. 1. 2. transitu arcere hostem IV. 9. 7. aperit vallum IV. 9. 21. non capit fugientes IV. 16. 17. minor eo, quem accipit V. 4. 7. dilabitur V. 4. 8. ubi os aperit VI. 4. 7. uterque colliditur VIII. 9. 8. ex rupe lapsos hausit VIII. 11. 12. os placidum IX. 9. 2. ostio subjecta insulâ X. 1. 11.

amnium coitus IX. 4. 9.

Amœni umbra horti V. 1. 32.

amœnitate riparum inumbrari III. 4. 9.

amœnitatem naturæ imitari V. 1. 35.

amœnas sylvas fontibus VIII. 1. 12.

amœnos recessus habere VII. 2. 22.

Amolita est illos natura VIII. 5. 17.

Amor liberorum quos retinet V. 5. 20. obstat VII. 4. 11. hærens penitus VIII. 3. 6.

amore amnis detineri III. 1. 4. conjugis vinci V. 1. 35. spiritus propelli ad ultima VI. 4. 11. exoleti VI. 7. 2. uxoris flagrare VIII. 3. 2. Hermolai ardet Sostratus VIII. 6. 8.

in *amorem* effundi VIII. 4. 25. Regis in se accendere X. 1. 29

Amoverant poculum miniſtri IX. 7. 24.
Amphoræ æſtimabantur VII. 4. 23.
Amphotero ſe aggregant IV. 5. 14. traduntur piratæ IV. 5. 21.
Amphoterum claſſi præfecit III. 1. 19.
Amphoteras inſulas in ditionem redegit IV. 5. 14. ad liberandam Cretam mittitur IV. 8. 15.
Amplectitur cervicem manibus III. 12. 26. murus ſpatium 32 pedum V. 1. 25. Artabazum V. 12. 8. murus urbis 70 ſtadia VII. 6. 10.
amplexi dextram Philippi III. 6. 17.
amplexus dextram VI. 10. 11. ſingulos IX. 6. 16. Perdiccam X. 9. 10.
Amplicy inſula VIII. 13. 17. fructus IX. 6. 10.
ampliore regno donatur Porus VIII. 14. 45.
amplioris formæ cubilia IX. 3. 19. imperii jure donari IX. 8. 10.
ampliſſimum intervallum V. 1. 13.
Amputare pedes ſecuribus VIII. 14. 28. ferro crus IX. 1. 32.
amputat manum gladio IV. 4. 16.
amputata membra jacebant IV. 15. 17.
amputatis auribus V. 5. 6.
amputaturæ falces obvium IV. 9. 5.
amputaverat quorum manus Darius III. 8. 16.
amputavit Rhoſacis manum Clitus VIII. 1. 20.
Amynta duce abrupti III. 11. 18. cum *Amynta* Cœnon reliquit V. 4. 20. ignoſce fratri VI. 2. 10.
Amyntæ quartus datur locus V. 2. 5. ſocium ſe adjunxit Philotas VI. 9. 17. oratio VI. 9. 28. denunciaſſet Antiphanes VII. 1. 15. deſideranti VII. 1. 18. dedit provinciam VIII. 2. 14.
Amyntam miſit in Macedoniam IV. 6. 30. læti recipiunt Aegyptii IV. 7. 1. adjicit conjuratis VI. 7. 15. introduci juſſit VII. 1. 10. abſolvo VII. 2. 8. adorti anceps prælium fecerunt VIII. 2. 17.
Amyntas agminis dux III. 9. 7. IV. 13. 28. Tripolim fuga pervenit IV. 1. 27. utrique Regi dedit pœnas IV. 1. 33. præfectus equitum IV. 15. 12. adduxit milites V. 1. 40: 42. ab Antigono fuit V. 2. 5. ducebat manum VI. 4. 2. commovit concionem VI. 9. 28. inſidiatus eſt Regi VI. 10. 24. facta dicendi poteſtate inquit VII. 1. 18. dum hæc agit VII. 2. 1.
Anceps malum V. 3. 11. conjectura VI. 11. 21. quæſtio VI. 11. 40. crimen VII. 1. 33. prælium VIII. 2. 16. genus auxilii VIII. 14. 16. pugna VIII. 14. 28. æſtimatio IX. 9. 2. periculum IX. 4. 12.
ancipitem fidem imminere III. 8. 3. hoſtem circumferri V. 12. 2.
ancipiti acie III. 7. 9. temporum mutatione IV. 1. 27. malo IV. 15. 9. V. 4. 31. periculo VII. 7. 7.
Ancyram ventum eſt III. 1. 22.
Andromachi mortis nuncius IV. 8. 9.
Andromacho Syriam tradiderat IV. 5. 9. Memnona ſubſtituit IV. 8. 11.
cum *Andronico* 600 equites ſequebantur VII. 3. 2.
Andrum petiit 100 navibus IV. 1 37.
Ange-
Angebat Regem pudor V. 3. 21.
Angens Philotas V. 2. 5.
Anguſta corona muri IX. 4. 30.
anguſtæ viæ imminere III. 4. 12.
anguſtiæ non capiunt multitudinem III. 7. 9. patiuntur congredi VI. 1. 10. nos includunt VI. 3. 16.
anguſtias aditus occupare III. 4. 4. ſaltus inter hoſtem opperiri III. 7. 10. delituiſſe III. 8. 10. locorum obſtare IV. 13. 9. intrare V. 3. 17. VII. 11. 8. tueri VIII. 2. 22. itineris obſidere VIII. 12. 1.
anguſtiis loci redigi ad paucitatem III. 3. 28. decernere III. 8. 19. quicquid aditi poterat III. 9. 6. deprehendi IV. 5. 4. dimicare IV. 13. 6.
anguſtioribus ripis coerceri VI. 4. 6.
in *anguſtis* callibus ſuperari IV. 9. 22. ripis coerceri IX. 2. 17.
anguſtiſſimum Aſiæ ſpatium III. 1. 13.
Anima captivi pendere ſalutem V. 4. 19. defecit hæc agentem VII. 7. 36.
Animal unum Alexander IV. 14. 18. immobile VIII. 14. 18. ad omnia pavidum VIII. 14. 23. rarum IX. 1. 5: 2. 16. domitum IX. 8. 2.
animalia amiſſo aculeo torpent IV. 14. 13. inuſitata gentibus VIII. 9. 16. vivario incluſa VIII. 9. 28. exſtinguit æſtus X. 10. 10.
Animas trahere in caſum IX. 6. 8.
Animi divinatio III. 3. 3. vim a ſe divelli III. 5. 8. labare cœperunt V. 3. 10. bona V. 7. 1. tantum ſi fuiſſet V. 13. 13. impetum ſequi VI. 1. 13. indole clarior Oxathres VI. 2. 9. tanti ſpiritus VI. 2. 20. inſolentia ſuperbiam ſequitur VI. 6. 5. oblucantis difficultatibus eſſe VI. 6. 27. per utriusque pignora rogare VI. 7. 4. conſtantis VI. 7. 13. a me alienata indicia VI. 9. 19. reconciliati pignus VI. 10. 11. VII. 2. 10. ſceleſti indicium VII. 1. 16. non ſibi idem & militibus eſſe IX. 2. 11. nihilo plus his fuit IX. 8. 8. pervicacis ad omnia X. 3. 6. vis incredibilis X. 5. 27.
animis quid concipere III. 2. 12. exoleviſſe memoriam III. 13. 17. non defecere Tyrii IV. 3. 20. confirmatis accipere currus IV. 15. 14. in hoſtem ire IV. 15. 19. Mediæ fines ingredi V. 1. 9. liberis dicere caulam VII. 1. 20. imperare, ut linguis VIII. 5. 5. exceſſit reverentia VIII. 8. 8. promptioribus obire belli munia IX. 1. 1. ad dimicandum præparatis X. 9. 15.
animo majore capeſſere bellum III. 2. 2. æquo ſe continere IV. 6. 4. linqui IV. 6. 20. VI. 9. 33. VII. 9. 14. in *animo* bellum eſt IV. 11. 22. conſilium volutare V. 12. 10. aliud atque aliud ſubjiciente VI. 6. 27. liberi hominis loqui VII. 1. 35. anxio figurare ſpecies VII. 1. 36. digna cogitatio IX. 3. 9. elato imitari famam IX. 10. 24. obſequi X. 4. 1.
animorum impetu uti IV. 10. 8. conſtantia quid experiri V. 8. 16. ardore ſtrenue adducere VII. 11. 8. ardor creſcit IX. 9. 7.
animos formido inceſſerat III. 8. 25. eſſe territos IV. 1. 32. mili-

militares tractare IV. 2. 17. fert fortuna IV. 5. 12. horrore perſtringere V. 9. 1. impios inflare V. 10. 3. verſare V. 10. 9. offendere VI. 2. 2. permulcere VI. 2. 20. averſos excitare IX. 2. 30. mutare IX. 7. 10.

animum laxare III. 6. 11. experiri III. 6. 12. bonum habere III. 12. 26. V. 5. 8 Regis capere IV. 1. 22. V. 9. 17. intendere ad bellum IV. 6. 1. unum non capere duorum fortunam VI. 6. 6. verſare VI. 7. 11. revocare IX. 5. 11. curæ obruunt IX. 9. 23.

animus recuperat vigorem III. 6. 16. fuit ad moriendum V. 3. 11. laxatus curis VI. 2. 1. ſi æſtimatur vultu VI. 7. 33. liquit VIII. 2. 38. par robori corporis VIII. 13. 7. impotens X. 8. 1.

Annexæ arenæ ſaxis V. 1. 30.

annexum regiæ ſtirpi IV. 1. 19.

Anni totius diebus pares III. 3. 10. partes IV. 7. 17. ſpatia VIII. 9. 35.

Anniverſarium ſactum IV. 2. 10. VIII. 2. 6.

Annuebat deditionem Syſimithres VIII. 2. 28.

annueres, ut conſiderem V. 2. 22.

Annuli ſigillo impreſſa epiſtola III. 6. 7: 7. 14. gemma VI. 6. 6. ſignum VII. 2. 16.

annulo obſignata epiſtola III. 7. 12.

annulum Perdiccæ tradidit X. 5. 4. X. 6. 16. reddo vobis X. 6. 4: 5. tollere Perdiccam jubent X. 6. 18.

Annunciatur equites retinuiſſe frumentum X. 8. 11.

Ante lectum projicere literas III. 6. 10. omnia IV. 8. 15. rationem eſt neceſſitas VII. 7. 10. Jovem haberi VIII. 7. 13.

Antecedas celeritatem famæ VII. 2. 15.

antecedentes ſigna corvi IV. 7. 15.

antecedentium ritu incedere IV. 7. 15.

anteceſſiſſent fidem VIII. 1. 26.

anteceſſit omnes Reges V. 7. 1.

Anteibant cultrum Regis III. 3. 15.

Antennis impleverant puppes IV. 3. 15.

Anteſignanos ducebat Rex IV. 6. 23.

Anticles adjectus per hos VIII. 6. 9.

Antigenes Adarchiæ proximus V. 2. 5. invehitur in aciem VIII. 14. 15.

Antigonus præerat Lydiæ IV. 1. 35. cepit Lycaoniam IV. 5. 13. fuit poſt Amyntam V. 2. 5. obtinet Lyciam X. 10. 2.

Antipater Græcorum concilium conſulit VI. 1. 19. tria millia ex Illyrico VI. 6. 35. Græcorum octo millia mittit VII. 10. 12. res Europæ adminiſtrat X. 7. 9. Macedoniam invaſit X. 10. 18.

Antipatri preces morantur iram Regis VII. 1. 7. filium dediſſe venenum X. 10. 14.

Antipatro bellum moliebatur Agis VI. 1. 40.

ad *Antipatrum* 600 talenta miſſa III. 1. 20. viciſſe indignatur Alexander VI. 1. 18. placuit aſſumi VIII. 6. 9. affectare regium faſtigium X. 10. 14.

cum *Antiphane* mihi res erat VII. 1. 32.

Antiphanes ſcriba equitum VII. 1. 15. de equis non traditis indicat VII. 1. 17. octo equos diſtribuerat VII. 1. 34.

Antiphani equos dare VII. 1. 32. ſe excuſare VII. 1. 35.

Antiquiſſimis Regibus uſurpato more VIII. 8. 3.

antiquitas tradit vinctum Prometheа fuiſſe VII. 3. 12.

Anum permutare IV. 11. 12.

anus in gremio jacere III. 11. 25.

Anxietate animi gravare corpus IV. 13. 17.

anxium agitabant ſpecies III. 3. 2. Regem malis VII. 5. 9.

anxius ſolicitudine militum IX. 4. 19. pudore IX. 10. 17.

Aornon petram occupare VIII. 11. 2.

Aperiam gentibus terras IX. 6. 22.

aperiat oculos Darius VII. 5. 37.

aperiebant illi cœlum VIII. 5. 8.

aperiente Hercule intrare in urbem IV. 2. 17. vada alveo VIII. 13. 8. hoſtem luce VIII. 14. 2.

aperire ſpatium III. 9. 12. ſaltum VI. 5. 16. orbem IX. 6. 20.

aperirent Oceanum IX. 4. 17.

aperires parricidium V. 9. 9.

aperiri cœpit humus VII. 3. 10. juſſit ſepulcrum Cyri X. 1. 30.

aperit aditus Ciliciam III. 4. 4. literas III. 13. 3. vadum amnis IV. 9. 21. itinera Zioberis VI. 4. 4. aliud os amnis VI. 4. 7. quæ audierat VI. 7. 18: 21. conſilium VII. 4. 14. quid pararetur VIII. 6 20.

in *Aperta* planitie dimicare IV. 13. 6.

apertius fugere VI. 1. 11.

aperto loco ponere caſtra V. 4. 1.

apertos eſſe Orientis fines IX. 1. 1.

apertum iter oſtendere V. 4. 2.

aperuerat iter in Pamphyliam V. 3. 22. Aſiam Regi VII. 1. 3.

aperuere ſe campi IV. 7. 11.

aperuiſſe oculos Jovem V. 5. 8. fugæ cauſam VII. 1. 13.

Apharias cœpit poſtulare VII. 8. 5.

Aphœbetum adjicit conjuratis VI. 7. 15.

Apollinem retinere IV. 3. 22.

Apollinis ſpeciem ſibi eſſe oblatam IV. 3. 21.

Apollodorum relinquere prætorem V. 1. 43.

Apollonidæ urbem tradere IV. 5. 15.

cum *Apollonide* vincti traduntur IV. 5. 17.

inter *Apollonidem* & duces oritur ſeditio IV. 5. 16.

Apollonius Africæ præpoſitus IV. 8. 5.

Apparari convivium VIII. 3. 8.

apparatu belli urgeri III. 7. 13. fortunæ Reginas fore III. 12. 12. belli ſtrepunt omnia IV. 2. 12. luxuriæ grave agmen VI. 6. 14. omni funus celebrare VIII. 2. 40. exſequendæ rei abſumere dies VIII. 6. 11.

apparatum luxuriæ diripere III. 11. 20. funerum invidioſum fore III. 12. 14. magnificentiæ oſtendere VIII. 13. 20. carnifex ſequitur IX. 10. 29.

apparatus tanti exercitus III. 2. 12.

Apparebat lux VII. 8. 3. IX. 4. 25. periculum IX. 4. 12. vindicaturum... X. 9. 19.

apparuiſſe cauſas ſolicitudinis VII. 7. 29.

Appellant Lycum III. 1. 5. cognatos III. 3. 14. Meſopotamiam V. 1. 15. Regem Philippum X. 7. 7.

appellantium Regem confuſis vocibus IX. 3. 13.

appellas Reginas IV. 11. 3.

appellat filium ſacerdos IV. 7. 25.

appellata regina eſt Cleopheş VIII. 10. 35.

appellatione augere famam IV. 7. 30. debita aures fraudare X. 5. 11.

appellationem trahere ex auctore IV. 8. 2.
appellatos Paphlagonas VI. 11. 4.
appellatus est Rex III. 3. 5.
Appellebant navigia IX. 9. 12.
appellere scaphas IV. 2. 22.
appellerent classem X. 1. 16.
appellunt litori navigia IV. 2. 24.
Appetebant belluarum manus VIII. 14. 29.
appetebat nox III. 12. 1. V. 12. 6. IX. 9. 28. lux VII. 8. 3. IX. 4. 25. fatum X. 1. 30.
appetebatur missilibus VI. 1. 15.
appetere spoliantes VIII. 14. 40.
appeteret lux VIII. 6. 16. quod exspectabat X. 6. 18.
appetit cervicem Regis IV. 6. 16.
appetiti sumus scelere VII. 2. 13.
Applicabantur rates terræ VII. 9. 9.
applicabatur ripæ navis IX. 4. 14.
applicant navigia crepidini IV. 5. 21. undas munimento IX. 4. 8. classem lentius IX. 9. 8.
applicantes navigia exspectare IX. 2. 18.
applicari mœnibus scalas IV. 2. 9. rates posse VII. 9. 5. VIII. 13. 11.
applicatos arborum truncis VIII. 4. 14.
applicaverant se Græcis VI. 5. 7.
applicuerat his Phrygas IV. 12. 11.
applicuit corpus ad molem IV. 4. 3. lateri præfectos IV. 13. 26. solatium captis V. 5. 15. corpus stipiti VIII. 2. 38. IX. 5. 4.
Apposita est regio petræ VII. 11. 29.
appositam regionem ditioni adjecit IV. 1. 26.
appositas gentes obtinere X. 1. 4.
Approbantibus oppidanis VII. 6. 24. Diis X. 6. 9.
approbarent Regi sævitiam VIII. 8. 20.
approbasset quod eventus X. 9. 19.
approbato consilio VI. 11. 29.
Appropinquantes videre IV. 15. 5.
appropinquantis victoriæ III. 6. 15.
Appulsa sunt litori navigia IV. 3. 18. est classis IX. 10. 1.
Aprum occupare VIII. 6. 7.
Apta oratione VI. 2. 20 tegendis insidiis insula VIII. 13. 17.
aptant sarcinas itineri VI. 2. 16.
aptari remos IX. 9. 12.
aptaverant omnia ad transeundum VII. 8. 8.
aptaverunt se pugnæ VII. 9. 10.
apte regere imperium VIII. 8. 13. excutere tela VIII. 13. 6. imponere sagittas VIII. 14. 19.
aptior novandis rebus IV. 1. 30. gignendæ herbæ V. 4. 7.
aptiorem prælio locum III. 7. 8. inimici premendi occasionem VI. 8. 4.
aptiores itineri, quam prælio III. 8. 25.
aptius tempus exspectare III. 7. 13.
aptum cujusque animis III. 10. 4. alendo igni IV. 3. 4. insidiis VII. 7. 32.
Aqua defecerat IV. 7. 12. VII. 5. 8. stabat classis IX. 3. 21. 9. 19.
aquæ subeunt terram VI. 4. 7. manant VI. 6. 23. VIII. 10. 13. IX. 1. 11. meantis sonus VII. 10. 3. emittunt flumen VII. 11. 3. cedunt VIII. 9. 8.
aquam, terramque postulare III. 10. 8. eminebat moles IV. 2. 21. subire IV. 3. 10. Solis vocare fontem IV. 7. 22. hianti ore captare IV. 16. 12. vehere V. 2. 9. sorbere V. 13. 24. mitescere VI. 4. 18. præparare VII. 5. 7. temere ingredi IX. 10. 1.
aquarum spatium III. 4. 8. VIII. 13. 9. IX. 2. 1. penuria IV. 7. 6. VII. 5. 2. venæ V. 1. 12. divortium V. 1. 13. tractus V. 3. 2. fontes VIII. 1. 12. X. 10. 11. inops regio IX. 10. 6.
aquas evolvit Araxes in Medum V. 4. 7. vehit Indus VIII. 9. 4. rubere credunt VIII. 9. 14. ducunt flumina VIII. 9. 18. torrentes invehunt IX. 2. 17. subeunt belluæ X. 1. 12.
Aquilam sacrare III. 3. 16. placide volare IV. 15. 26.
Aquilones deurunt proxima VIII. 9. 12.
Aquis manantibus IV. 7. 16. rigantibus VI. 4. 3. dispensatis VI. 4. 4 coeuntibus VIII. 2. 23. recurrentibus IX. 9. 20. subeuntibus IX. 9. 25.
Arabes spectant meridiem IV. 7. 18. dati comites VII. 2. 18.
Arabia redit Alexander IV. 3. 7. nobilis odoribus V. 1. 11.
Arabiam petere IV. 3. 1.
Arabica veste indui VII. 2. 17.
Arabitarum in regionem pervenire IX. 10. 15.
Arabs genibus Regis advolvitur IV. 6. 15.
Arabum agrestes IV. 2. 24. decem millia cecidere IV. 6. 30. flumen IX. 10. 6.
Arachosii 4000 explebant IV. 2. 6. in urbem deducti IX. 10. 7.
Arachosiis datus Menon prætor VII. 3. 5. auctor defectionis Barzentes VIII. 13. 3. vectigalia pensitare IX. 7. 14.
Arachosios nomine notos IV. 5. 5. exdeditionem parare VII. 2. 26. subigere VII. 3. 4.
Aradus deditur IV. 1. 6.
Aras extendere IX. 3. 19.
Aratorum jugum VII. 8. 17.
Araxem transire IV. 5. 4. pervenire V. 5. 3. spectare VII. 3. 19.
Araxes evolvit aquas in Medum V. 4. 7. Persepolim interfluit V. 5. 2. ostendit V. 7. 9.
cum *Arbace* bellum gerere X. 10. 3.
ad *Arbela* pervenit Darius IV. 9. 9. 16. 9. V. 1. 3. penetrat ad Tigrim IV. 9. 14. traduntur Alexandro V. 1. 10. Darius superatur VI. 1. 21. testis IX. 2. 23.
Arbiter secretorum III. 12. 16.
arbitrabatur victoriam in eo positam III. 6. 3. IV. 13. 7.
arbitrarentur dignissimum IV. 1. 16. nefas VIII. 4. 26.
arbitraretur habiturum, quod occupasset IV. 1. 27.
arbitria victoriæ agere VI. 1. 19.
arbitrio suo curati III. 5. 12. parentum alere liberos IX. 1. 25. scorti dare regna X. 1. 42.
arbitris submotis IV. 10. 32. V. 11. 4. 12. 10. VI. 7. 3. 11. 12 VII. 5. 22. sine loqui VII. 1. 31. noctem extrahere VII. 8. 2. esse X. 1. 28.
arbitrium victoris exspectare III. 12. 9. V. 8. 12. mortis occupare IV. 4. 12. permittere VII. 5. 30. victoriæ agere VIII. 1. 34.
arbitror vere III. 6. 10. percepturos, quæ dicam VI. 9. 35.
arbitrum arcanorum VI. 8. 11.
Arbor nulla IV. 7. 11. habet faciem quercus VI. 4. 22. multa VII. 4. 26. ramos objecerat IX. 5. 4. sola gignitur IX. 10. 11.
arborem truncam jacere VIII. 11. 8.

arbores tam proceras reperire IV. 2. 16. totas in altum jacere IV. 3. 9. sustinere V. 1. 33. conspicere prohibent V. 4. 25. ex industria conserere VI. 5. 14. aggerere VI. 6. 29. obruere VII. 3. 10. diu crescere VII. 8. 14. erant monumenta VIII. 9. 15. cædere VIII. 2. 24. exsorbere VIII. 9. 6. violare VIII. 9. 34.

arboribus umbrosum esse VI. 4. 3. IX. 1. 9: 13. obsita rupes VI. 6. 23. in altitudinem editis IX. 1. 9.

arborum strues IV. 3. 9. palmites III. 9. 10. umbra V. 1. 32. radices V. 1. 34. rami VI. 5. 16. trunci VI. 6. 24. VIII. 4. 14. stipites VIII. 4. 7: 10. 30.

Arcana celare IV. 7. 5. adferre VI. 7. 3. tacere VI. 10. 7. cognoscere VII. 7. 24.

in *Arce* relinquere III. 13. 6. pro *arce* habere IV. 7. 20. super *arce* horti V. 1. 32. occupata IX. 7. 2. diruta IX. 8. 13.

arcem oppugnare III. 1. 6. circumsidere III. 1. 8. stadia 20 complecti V. 1. 31. tradere V. 1. 44. tueri V. 6. 11. circumvehi IX. 4. 8.

Arceret hostem transitu IV. 7. 9.

arceri missilibus IV. 2. 9.

Arcessentes gloriam ex periculo VIII. 13. 25.

arcessere manum III. 13. 1. duces IV. 13. 18. honores X. 5. 33.

arcesserent Perdiccam X. 8. 2.

arcesseretur Dymnus VI. 7. 29.

arcesses exercitum VII. 4. 15.

arcessiri Hegelochum VI. 11. 28. Spitamenem VII. 6. 14. Bactrianos VII. 6. 15.

arcessit species rerum III. 3. 2.

arcessor a patre VI. 11. 27.

Archelao Susa tradere V. 2. 16.

Archelaum ulcisci VI. 11. 26.

Archepolim adjicere V. 7. 15.

Arci præsidium imponere III. 7. 2. præsidere V. 1. 43.

arcis custos V. 1. 20. munimentum IX. 4. 8.

Arcta propinquitate conjungi III. 12. 14.

in *arctas* fauces compellere III. 1. 13.

arcte meat spiritus III. 6. 14.

arctiora omnia III. 1. 8. tempora somni, quam noctis III. 2. 15.

arctissimas fauces III. 4. 2. V. 3. 17.

in *arctissimum* cogi VIII. 2. 20.

arctius volutatur fretum IV. 2. 16. si starent IV. 13. 34. coeunt V. 1. 4. VI. 11. 6. cogitur structura VII. 3. 9.

arctum aditum relinquere V. 3. 3. os specus VII. 11. 3. coire VIII. 13. 9.

Arcum statuere in terra VIII. 14. 19.

arcus intentos habere III. 4. 13. intendere VI. 5. 28. reperire X. 1. 31.

Ardens amore VIII. 6. 8.

ardere visa omnia III. 8. 18. saltum incendio VIII. 4. 12.

ardor crescebat IX. 9. 7.

ardore regionis IV. 7. 7. animi IV. 16. 29. VII. 11. 8. pugnæ VIII. 2. 30. cupiditatis VIII. 4. 27. militum VIII. 10. 31. certaminis VIII. 14. 15.

Arduæ semita procedere V. 4. 21. niti VIII. 11. 9.

ardui itineris quid superest V. 4. 22.

arduum iter V. 4. 12. VIII. 2. 24. esset progredi VI. 6. 27. videbatur eruere IX. 2. 9.

Arena onerare navem IV. 3. 2. replere clypeos IV. 3. 25. corpus penetrat IV. 3. 26. obruit IV. 7. 29.

arenæ jacent IV. 7. 6. morantur tur amnem V. 1. 30. tenent partem VII. 4. 27.

arenam evomere IV. 6. 8.

Areten adversus Scythas mittit IV. 15. 13.

Aretes territis instabat IV. 15. 18.

Argentea thuribula ferre VIII. 9. 23.

argenteæ effigies opera distinguunt VIII. 9. 26.

argenteas laminas addere scutis VIII. 5. 4.

argenteis altaribus III. 3. 9. V. 1. 20. pateris IV. 7. 24. lectis VIII. 8. 9.

argenti studium III. 2 15. pondus III. 11. 20: 13. 16. forma V. 2. 22. cupido VIII. 8. 17. talenta VIII. 12. 15. X. 1. 24.

argento cælare III. 3. 12. IX. 3. 21. exprimere III. 3. 16. adornare III. 3. 20. VIII. 8. 16. X. 1. 24. onustum esse V. 6. 6. VI. 11. 3. vasa adjicere VIII. 12. 16. distinguere VIII. 13. 7. repleri X. 1. 31.

argentum mittere III. 2. 16. cumulare V. 6. 3. ferre oculis X. 2. 23.

Argivus Agis VIII. 5. 8.

Arguebat Orsinem avaritiæ X. 1. 29.

arguebatur particeps sceleris VI. 11. 35.

arguentibus Paropamisadis IX. 8. 9.

arguere judicem VI. 10. 4.

arguisse mendacium VI. 11. 5.

argumentum adferre VI. 4. 18.

Argyraspides erant post phalangem IV. 13. 27.

Arianorum satrapes VII. 3. 1.

Aridæo contemptum adferre X. 7. 5.

Aridæum vocare X. 7. 3: 6.

Aridæus Philippo genitus X. 7. 2. cesserat ex concione X. 7. 13.

Aridam materiam jacere V. 7. 7.

arido in solo nulla aqua erat IV. 7. 12.

Arietavit Horratam in terram IX. 7. 22.

arietibus laxare compagem saxorum IV. 4. 12. concutere munimenta VIII. 2. 22.

arietum pulsu muros quatere IV. 3. 13.

Arimazes obtinet petram VII. 11. 1. superbe respondet VII. 11. 5. in castra descendit VII. 11. 28.

Arimazi suadet VII. 11. 23. superbiæ infensus Cophas VIII 11. 27.

ad *Ariobarzanem* erat iter V. 4. 20.

Ariobarzanes Persas ducit IV. 12. 7. occupat rupes V. 3. 17. cognoscit V. 4. 15. erumpit V. 4. 33.

Ariolos consulere VII. 7. 8.

Ariorum satrapes VI. 6. 20. in gente quæ gesserant VII. 4. 32.

in *Arios* irrupisse VII. 3. 2. inter & Macedones prælium VII. 4. 33.

Aris sacratis III. 12. 27. positis IX. 4. 14.

Aristander peritissimus vatum IV. 2. 14. portendi excidium inquit IV. 6. 12. alba veste indutus IV. 15. 27. quid prædicere poterat V. 4. 2. occurrit Erigyo VII. 7. 22. supervenit consultanti VII. 7. 29.

Aristandrum vocari IV. 13. 15. VII. 7. 23. explorare jubet VII. 7. 8.

Aristogiton genere clarissimus III. 13. 15.

Aristomedes in lævo cornu III. 9. 3.

Aristomenem superant Macedones IV. 1. 36.

Aristona invehi jussit IV. 9. 24.

Aristonicum venire IV. 5. 19. tradere popularibus IV. 8. 11.
Aristonicus ad portum succeſſit IV. 5. 19. non dubitat intrare IV. 5. 21.
Aristonis pugna IV. 9. 25.
in *Aristono* ſpes ultima IX. 5. 18.
Aristonus ſupervenit IX. 5. 15. orſus eſt dicere X. 6. 26.
Arma armis conſerere III. 2. 13. imitari III. 3. 6. erant in oculis III. 6. 9. armis pulſare III. 11. 5. jacere III. 11. 12: 13. 9. IV. 3. 26: 13. 13. Græciæ commovere IV. 1. 38. dividere IV. 2. 12. decerant, IV. 9. 3. retinere IV. 9. 20. VIII. 4. 5. deponere IV. 12. 6. X. 7. 19: 8. 15. capere IV. 13. 19 V. 9. 15: 12. 13. VI. 3. 15. VIII. 12. 8: 13. 27. IX. 4. 25: 7. 6. X. 7. 14: 8. 16. juſta IV. 14. 5. IX. 7. 19. eſſe Macedonum, non corpora IV. 14. 17. induere V. 11. 1. circumferre VI. 1. 4. ſuſtinere VI. 1. 11. VII. 5. 8. VIII. 4. 15. procumbere VI. 1. 15. fregerunt VI. 1. 1. tradere VII. 4. 38. concitare VII. 6. 15. proferre VII. 7. 13. tolerare VII. 9. 13. præter nihil habere VIII. 8. 9. experiri VIII. 10. 5. deferre ad Alexandrum VIII. 12. 3. remittere IX. 5. 10. ſpectare IX. 7. 2. fulgentia IX. 8. 5. ſunt pignori X. 2. 26.
Armamaxas currus III. 3. 23.
in *Armamentario* abscondere Cebalinum VI. 7. 23.
ſupra *armamentarium* poni VI. 7. 22. intrare VI. 7. 24.
Armare ſe cœperat cohors III. 12. 3.
armari militem IV. 2. 15. quo poſſent, corripere IV. 15. 9. captivum V. 4. 12.
armata XIII millia VI. 6. 24. octo millia habebat Beſſus VII. 4. 20. gens VII. 8. 10. XXX millia ad ſe perduci VIII. 5. 1.
armati bipennibus III. 2. 5. leviter III. 3. 25: 9. 9. ſtrenue V. 4. 27. pepercerant Perſepoli V. 7. 5. ſtant VI. 2. 6. vigilant VI. 8. 17. coeunt V. 8. 23. VII. 2. 28. VIII. 1. 47. protegunt remigem VII. 9. 3. ſubeunt petram VII. 11. 14. obſident aditum VIII. 6. 3. occupant petram VIII. 11. 2. lanceis transnavere VIII. 13. 14.
armatis inermes implicabantur IV. 16. 11. ſtipatus Rex V. 1. 23. eſſe pares V. 12. 9. fauces ſepire VIII. 2. 20.
cum *armato* vivere V. 7. 2. egredi VIII. 12. 7. congredi IX. 7. 20.
armatorum multitudine III. 2. 2. ordines III. 9. 12. ſex millia trucidata IV. 4. 16. agmen X. 2. 30. globus X. 7. 1.
armatos leviter III. 4. 13. IV. 13. 32. V. 3. 5. VII. 8. 6. VIII. 11. 25: 14. 24. ut conſpexere III. 12. 8. VII. 3. 16. omnia ſequi V. 1. 8. complectebantur nudi V. 4. 32. fatigare V. 5. 14. binos vehunt equi VI. 7. 32. inter disponi VIII. 14. 13.
armatura pari ſequi III. 5. 6. ducere agmen VI. 4. 15.
armaturam levem educere VI. 6. 21. VIII. 10. 4. partiri IX. 10. 6.
armatus ſit oportet, quem oderim IV. 11. 17. eſſet præſto VIII. 13. 2. exercitus regiam obſedit IX. 5. 30.
Armenia Mithreni eſt data V. 1. 44.
Armeniæ majoris natio IV. 12. 12. montes V. 1. 13. VII. 3. 20.
Armeniam habere in poteſtate VI. 3. 3.
Armenii 40000 peditum miſerant III. 2. 6. ſequebantur IV. 12. 10.
Armenta dare V. 5. 24. adducere VIII. 4. 19.
armentorum pabulum VII. 4. 26. greges IX. 2. 16. prædæ IX. 8. 29.
armentum acceptum regnantibus VIII. 12. 11.
Armigeri turbavere aciem IV. 15. 29. Agidem referunt in caſtra VI. 1. 5. deni ſequebantur VI. 8. 19. Philotam tegebant VI. 8. 24. habitus VII. 1. 18. in caſtra perveniunt VII. 1. 28. inrumpunt VIII. 2. 11.
cum *armigeris* pervenire ... III. 12. 7. procedere V. 4. 21. coire VI. 8. 23.
armigerorum ſedes IV. 7. 21.
armis fulgere III. 2. 22. IV. 4. 11. V. 4. 31. variis III. 3. 12. decoris III. 3. 14. IX. 10. 26. eminere III. 11. 8. inclytos IV. 2. 20. omiſſis IV. 3. 4. VIII. 14. 33. evertere IV. 4. 2. quærere domicilia IV. 4. 20. in *armis* eſſe IV. 63. 3: 13. 11. IX. 4. 15: 8. 7. piratarum obſideri IV. 8. 15. levatis ſuper capita IV. 9. 17. VIII. 13. 12. quid opus eſt IV. 11. 4. X. 7. 1. inſignibus IV. 13. 1. in *armis* ſtare IV. 13. 10: 12. onerari IV. 14. 2. graves IV. 16. 16. nulli ſecunda V. 10. 3. poſitis V. 12. 6. X. 8. 14. contineri VI. 3. 8. ſubigi VI. 3. 9. VIII. 1. 2. flumina opponere VII. 4. 15. abſtinere VII. 6. 11. parem eſſe VII. 9. 17. tegi VIII. 4. 5. ripam obtinere VIII. 14. 1. novis novus exiſtit hoſtis IX. 4. 18. implere orbem IX. 6. 7. ſtrati campi IX. 9. 20. in *armis* vigilare X. 5. 15. ulciſci temeritatem Meleagri X. 8. 5. certare X. 8. 12.
armorum ſtrepitus III. 5. 11. IV. 1. 20. 15. 26. fulgor IV. 13. 2. fiducia IX. 4. 26.
Arripuiſſe belluam Neptunum IV. 4. 5.
arripuit ſaxum VI. 9. 31.
Ars me perturbat VII. 7. 27.
Arſaces in Mediam miſſus VIII. 3. 17.
Arſanes Ciliciæ præerat III. 4. 3.
Arſani ſubſtitutus Staſanor VIII. 3. 17.
Arſiſſeni caſtra hoſtium III. 3. 4.
Artabazi conjux III. 13. 13. filius VII. 11. 5.
Artabazo parere V. 9. 13. admovere equum VI. 5. 5. cum *Artabazo* ſequi Caranum VII. 3. 2. tradere regionem VII. 5. 1. ab *Artabazo* accipere ætatis excuſationem VIII. 1. 19.
Artabazum orare V. 10. 11. accire V. 12. 7. amplecti V. 12. 8. domum remittere VI. 5. 22. oppetiri VIII. 1. 10.
Artabazus vetuſtiſſimus amicorum V. 9. 1. mitigat Darium V. 9. 12. fungitur officiis imperatoriis V. 9. 17. ſupervenit V. 10. 10. haud dubitat V. 12. 7. Parthienen petit V. 12. 18. Alexandro occurrit VI. 5. 1. admovit filios dextræ Regis VI. 5. 4. relictus in tutela petræ VII. 11. 29.
Artacacnam obſidere VI. 6. 33.
Artaxerxem appellari VI. 6. 13.
Arte neceſſitas efficacior IV. 3. 24.
artem oſtendere VII. 5. 41. docet fortuna VII. 7. 16.
arti intentus IX. 4. 28.
artibus animi III. 6. 20. ſtudiorum VIII. 6. 4. præditus VIII. 8. 22. pacis IX. 8. 23.
Articulo in quo rerum III. 5. 11.
Artifices accommodaverunt Diis effigiem IV. 7. 23 ibant cum fidibus V. 1. 22.
artificum turba VI. 2. 5.
artis ſi quid III. 5. 13. precioſæ vaſa III. 6. 5. magicæ profeſſione celeber VII. 4. 8. eximiæ inter medicos IX. 8. 25.
artium belli peritiſſimus IV. 3. 4. pacis rudis VI. 11. 1.
Artus rigent III. 5. 3. perungere VII. 4. 23. refovere VIII. 4. 15.

Arvas ad oppidum pervenire VI. 4. 23.
Aruſpicibus erat mos VII. 7. 8.
Arx Maracandæ nullo cingitur muro VII. 6. 11. intacta IX. 4. 8.
Aſclepiodorum ſequi VII. 10. 12. aſſumere VIII. 6. 9.
Aſia non alia regio ſalubrior V. 4. 9. in *Aſia* ſedes V. 5. 9. VI. 2. 13. decedere V. 9. 4. ex *Aſia* transire in Europam VII. 8. 13. IX. 6. 21. fugere IX. 2. 15. ſolitudinem facere IX. 2. 24. regnarunt feminæ X. 1. 37. geſtæ X. 1. 43. deportare victoriam X. 2. 11. eſt faſtidio X. 2. 25.
Aſiæ ſpatium III. 1. 13. potiri III. 1. 16. gentes III. 2. 8. regnum occupare III. 3. 5. partem redigere in ditionem IV. 1. 13. Rex IV. 1. 38. 10. 33. VIII. 4. 29. interrumpere V. 1. 1. domitor exercitus V. 1. 39. partem tertiam tenere V. 10. 3. adſcribuntur Scythæ VI. 2. 13. flumina VII. 3. 21. ultima ſtringere VII. 7. 4. cuſtodes VII. 8. 30. pertæſum eſt X. 2. 25. & Europæ idem regnum X. 3. 13. de regno fundere ſanguinem X. 5. 13. partem pervaſit fama X. 5. 18.
in *Aſiam* ſequi Alexandrum III. 7. 11. ſubigere III. 10. 4. concutere IV. 1. 20. advehi IV. 3. 11. percurrere IV. 4. 1. IX. 1. 3. in ditionem redigere IV. 5. 14. & Europam interfluere VI. 2. 14. VII. 7. 2. ſcribere literas VI. 6. 6. interfectoribus ceſſuram VI. 11. 29 aperire VII. 1. 3. dividere VII. 3. 19. domare VII. 9. 17. habere VII. 11. 10. VIII. 8. 12. ſubjicere VIII. 1. 37. venire VIII. 8. 10. poſſidere IX. 6. 20. continere X. 2. 8. trajicere ex Europa X. 3. 7.
Aſiatica præda X. 2. 25.
Aſiaticis admiſſis X. 3. 5.
Aſpaſtes ſatrapes IX. 10. 21. 29.
Aſper aditus VII. 21. 14.
aſpera montium juga III. 10. 10. gens vitæ cultu VI. 5. 11. oratione concionem commovere VI. 9. 28. per *aſpera* eniti VII. 11. 16.
aſperi montis jugum IV. 4 6. aditus IV. 4. 7.
aſperior vox militis VII. 1. 22.
aſperis remediis curare morbos V. 9. 3. ſaxorum ſternere corpora VII. 11. 18. ripis præaltus Indus VIII. 11. 7.
aſperitas locorum durat ingenia VII. 3. 6.
aſperitate violentior amnis VI. 4. 3.
Aſpernabantur imperium Syri IV. 1. 5.
aſpernantes ornare veſtibus VI. 6. 7.
aſpernantibus imperium hoſtibus V. 7. 2. X. 5. 12.
aſpernantis munus animus V. 2. 19.
aſpernari imperium X. 3. 5.
aſpernatus proditionem V. 10. 6.
Aſperum os objicere VIII. 9. 8.
Aſſacano demortuo VIII. 10. 22.
Aſcendere ſaxa conabantur V. 3. 20. quum vult Rex VI. 5. 18.
aſcendere in rates VIII. 13. 26.
aſcenderet in ſuum equum VII. 7. 36.
aſcendimus ad gradum amicitiæ VII. 1. 28.
aſcendit in jugum montis III. 8. 22. in turrim altiſſimam IV. 4. 10. verticem VIII. 10. 13. fortunam IX. 8. 24.
in *aſcenſu* interiiſſe VII. 11. 19.
aſcenſurus quum Rex eſt equum VI 11. 6. 4.
Aſciſcerent in ſocietatem VIII. 6. 9.
aſciſcit in ſocietatem VII. 5. 21.
aſcitos regebat Philagus IV. 13. 28. eſſe mihi milites X. 3. 13.
Aſ-
Aſcribit metus cauſam VII. 1. 36.
aſcripſerat titulum Regis IV. 1. 7.
Aſſedisſe morienti X. 6. 17.
Aſſentantium ingenium VIII. 8. 21.
aſſentatio evertit opes VIII. 5. 6.
Aſſenſa eſt concio VII. 2. 3.
aſſenſionem exprimere VIII. 5. 20.
aſſenſu excipere vocem V. 9. 2.
aſſentiebant Parmenioni IV. 13. 7.
aſſentiebantur vultu VIII. 4. 30. potiores Perdiccæ X. 6. 16.
aſſentiebat vultu Darius V. 12. 3.
aſſentiunt ſcorto V. 7. 4.
Aſſequendi Darium ſpes non erat III. 12. 1.
aſſequi regnum IV. 6. 4. Regem IV. 8. 7. animo IV. 16. 10. fraude V. 10. 8.
aſſequuti agmen V. 12. 19. vehiculum Darii V. 13. 15.
Aſſerentem ſibi omnia X. 10. 14.
aſſereret ſibi Jovem patrem VIII. 1. 42.
Aſſeres promovere tormento IV. 3. 24.
aſſeribus implere IV. 3. 15. illigare IV. 3. 24. dependentes unci IV. 3. 25.
Aſſervabantur captivi IV. 15. 5.
aſſervandos cuſtodibus tradere X. 2. 30.
aſſervare captivos IV. 1. 4.
aſſervarent corpus Beſſi VII. 5. 40.
aſſervari Mardum III. 13. 3. transfugam IV. 13. 37. Darium V. 10. 5. Calliſthenem VIII. 6. 27.
aſſervata negligentius arce IX. 7. 2.
aſſervati duces IX. 9. 1.
Aſſidebat Siſygambi neptis X. 5. 20.
aſſidens defuncto IV. 10. 20.
aſſidere urbi IV. 3. 1.
aſſideret Ptolemæo IX. 8. 25.
Aſſignari jumenta V. 5. 22.
aſſignatura eſt fortuna IV. 11. 21.
Aſſiluit Dioxippus IX. 7. 21.
Aſſpectu lætus III. 2. 10. territi III. 9. 11. VI. 6. 34. obortæ lacrymæ X. 6. 4.
aſſpectum lucis eſſe domi V. 5. 19.
aſſpectus belluæ lætus IV. 4. 5. belluarum inhibuit VIII. 14. 12.
Aſſperſam cruore barbaram admittere VIII. 3. 11.
aſſperſerat quos rumor VII. 1. 4. 25.
aſſperſi civili ſanguine X. 2. 4.
aſſperſit menſam ſanguine VIII. 7. 5.
aſſperſus ſanguine morientis VIII. 1. 52.
Aſſpexerat virgines animo parentis VIII. 4. 25.
aſſpexit vehiculum III. 1. 14. circumſtantes X. 5. 2.
aſſpicitis corpus Dymni VI. 9. 5.
Aſſpirante fortuna rem gerere III. 8. 20.
aſſpirare videtur fortuna IV. 14. 19.
Aſſtiterant qui proxime VII. 1. 9. ad aditum nemoris VII. 2. 28. extra regiam X. 5. 9.
Aſſtricta ſeries vinculorum III. 1. 17.
aſſtrictas veſtes induere III. 13. 7.
aſſtricti crepidis pedes IV. 8. 8.
aſſtrictum nodis jugum III. 1. 15. religione Deum VI. 8. 12.
aſſtringebat frigus corpora VII. 3. 13.

asstringitur opus bitumine v. 1. 29.
asstrinxerat gelu nives v. 6. 13. imbrem VIII. 4. 6.
Asstruxit leviſſimos criminibus X 1. 27.
Aſſuefaceret neptes conficere veſtem v. 2. 19.
aſſueta corporis cuſtodiæ III. 9. 4. rapto vivere IV. 6. 3. latrociniis VI. 5. 11.
aſſuetæ vivere cum armato v. 7. 2.
aſſuetam cohortem comitari VIII. 13. 20.
aſſuetas imperio VI. 3. 8.
aſſueti imperio regio IV. 7. 31 X. 2. 6. cuſtodiæ X. 12. 9. X. 5. 8. pati muliebria VI. 6. 8. latrociniis VIII. 2. 16. ſub Rege vivere X. 5. 17.
aſſuetis videre ... VIII. 8. 16.
aſſueto tepore langueſcere IV. 7. 22.
aſſuetos vivere rapto III. 10. 9. colere nomen X. 7. 15.
aſſuetus ſpadoni Darius VI. 5. 23. adire Regem VI. 7. 16.
aſſueverant inſignibus equi VIII. 12. 16. miniſteriis canes IX. 2. 32. ut *aſſueverant* colere agros IX. 1. 36.
aſſueverat amicis III. 12. 2. caſtigare morantes IV. 13. 18. peditibus V. 4. 14. amiculo X. 1. 32.
aſſuevisſent geſtare ſaucios VII. 6. 8.
aſſuevit ſpadoni Alexander VI. 5. 23.
Aſſumpſerat nomen Regis IX. 7. 3. nihil ex faſtu regio IX. 8. 23.
aſſumptis, qui advenerant ex Macedonia III. 1. 24. juvenibus octo intendere dolum VII. 5. 21.
Aſſurgere ſupplicem IV. 6. 15. tentabat Rex IX. 5. 13.
Atharias revocat juniores VIII. 1. 36.
cum *Athenagora* vincti traduntur IV. 5. 17.
Athenagoræ urbem tradere IV. 5. 15.
Athenas petere X. 2. 2. intrare X. 2. 3.
Athenienſes inter clariſſimi III. 13. 15. gratulantur victoriam IV. 8. 12. vindices libertatis X. 2. 6.
de *Athenienſibus* victoria VIII. 1. 33. infeſtus X. 2. 2.
Athenienſium legati III. 1. 9. IV. 8. 11. victor Philippus III. 10. 7.
Athenis expelli III. 2. 10.
Athenodorum inſidiatum ſibi IX. 7. 5.
Athenodorus princeps ... X. 7. 3.
Atizyes exercitus præfectus III. 11. 10.
Atrocitas ſceleris eminebat VIII. 1, 50. vicit gratiam VIII. 3. 15.
atrocitatem intueri X. 1. 6.
Attali cædem objicere VIII. 1. 42.
Attalo ſororem dare in matrimonium VI. 9. 17.
Attalum occidendi miniſter VII. 1. 3. ad *Attalum* ire VIII. 1. 52. occidere VIII. 7. 5. hoſtem fuiſſe VIII. 8. 7. regia veſte exornare VIII. 13. 21.
Attalus quibus præerat IV. 13. 31. vivit VIII. 8. 7.
Attarras intrat regiam VI. 8. 19. molitur aditum domus VI. 8. 20. occupat torpentem VI. 8. 21.
Atterebantur prælii ſcopiæ IV. 6. 31.
Atticæ terræ promontorium X. 2. 1.
Attigimus tuam terram VII. 8. 16. quæ nondum, ſunt noſtra IX. 6. 24.
Attinas præfectus regionis VIII. VIII. 1. 3. ſequebatur VIII. 1. 5.
Attinent ad Tanaim VI. 2. 13.
attinet non dici V. 11. 6. quod ad me X. 1. 34: 8. 19.
Attollens ſe a Cappadocia VII. 3. 20.
attollere oculos VI. 9. 32.
Attonitæ mentis mulier VIII. 6. 16.
attoniti ſilentio IV. 13. 17. intuebantur omnia V. 6. 13. metu V. 12. 13. referebant Regem in caſtra VII. 6. 4. conſurgunt VIII. 1, 44. procul ſtabant VIII. 2. 3. ora defixerant in terram IX. 3. 2. recurrunt IX. 9. 11.
attonitis auribus ſtupere VIII. 4. 4. ſimiles X. 3. 2.
attonito ſimilis VI. 7. 3: 9. 1. VII. 7. 26.
attonitos videre VIII. 2. 7.
attonitus ſe incluſit V. 9. 13. Philotas VI. 9. 32.
Attrectare fas eſſet Regem X. 10. 13.
Attribueret ipſis ſedem V. 5. 21.
attribui ſupellectilem IV. 1. 26. urbes VIII. 1. 2.
attribuis mihi regionem VIII. 1. 35.
attribuit delectis equites V. 2. 6. ſatrapiam Mediæ Oxydati VI. 2. 11. regnum Abiſaris filio X. 1. 21.
attributa 500 talenta ad bellum III. 1. 20.
attributas colonias relinquere IX. 7. 11.
attributus ager poſſet coli V. 5. 24.
Attritis ungulis equorum ſequi VIII. 2. 32.
Attulerat nuncium III. 2. 5. literas VII. 2. 20.
attulere dona legati IV. 7. 9.
attulerunt contemptum X. 7. 5.
Avaras manus porrigere VII. 8. 19.
avare ſibi imperitatum IV. 7. 1. feciſſe multa IX. 8. 9.
avaritia contemnit ſarcinas III. 11. 20. graſſatur V. 6. 6. gloriæ nihil finit invium IX. 2. 9. facit nomen inviſum X. 1. 4.
avaritiæ nihil eſt nefas IV. 10. 17. eſt implere, quod circumfluit VIII. 8. 12. arguere Orſinem X. 1. 29.
avaritiam ſi res moraretur III. 13. 11. exprobrare VIII. 8. 9.
Auctor & nuncius III. 7. 7. levis IV. 3. 22. colendi Regem divinis honoribus IV. 7. 28. præſens potentior IV. 9. 1. niſi aut particeps VI. 8. 10. dedendi regnum VIII. 12. 4. defectionis VIII. 13. 3. generandi liberos ex captivis X. 3. 12.
auctore ſine rumor VI. 2. 15. Philippo X. 9. 18.
auctorem generis IV. 7. 8. conſilii IV. 10. 18. defectionis VI. 6. 34. 8. 16. fuiſſe patrem VI. 11. 33. oſtendere VII. 1. 36. vulneris VII. 6. 6.
auctores repetendi ſacrum IV. 3. 23. ſceleris IV. 8. 10. VI. 1. 20: 9. 3. VIII. 6. 27. proditionis VII. 5. 35. defectionis VII. 6. 15. X. 1. 9. deditionis IX. 7. 13. discordiæ X. 8. 15: 5. 16. ſeditioſæ vocis X. 9. 9.
auctori levi nihil credere VII. 7. 33.
auctoribus fama vulgavit IV. 9. 2. conſternationis VII. 10. 13. belli IX. 1. 22. ſalutis IX. 7. 7. tradita eſt fama X. 10. 15.
auctoris ex nomine appellari IV. 8. 2.
auctoritas niſi valuiſſet VI. 8. 25. in Poro eminebat VIII. 12. 13. major ſeniorum IX. 3. 17. criminantis X. 1. 28.
auctoritate inveterata VI. 8. 7.

proficere VII. 7. 21. conterreri x. 7. 13.
auctoritatem literæ habuerunt VI. 10. 35. cæteri sequebantur VII. 6. 14. IX. 7. 3. divinitatis accipere VIII. 5. 18.
auctoritatis modicæ Dymnus VI. 7. 2.
Auctus his copiis V. 7. 12.
Audacia ferox VI. 11. 2. insignis VIII. 13. 13. armari VIII. 13. 14.
audaciæ rationem minuere IV. 9. 23. promptæ vir VIII. 11. 11. IX. 6. 10.
audacter quid facere VII. 9. 1.
audebant exsequi III. 8. 29.
audebat procedere III. 12. 10. ingredi III. 13. 4. hiscere VI. 9. 32. defendere VIII. 1. 33. nec progredi, nec consistere VIII. 4. 4. accedere IX. 5. 5. subsistere in naves IX. 9. 21. accendere lumina X. 5. 16.
audente deflere sanguinis precium VI. 6. 16.
audeo invocare patrem VI. 10 30.
auderemus esse duces VI. 11. 28.
auderent admittere III. 12. 9. trajicere X. 1. 11.
auderet spolia demere jacenti VI. 1. 14. congredi IX. 5. 13.
audete vincere IV. 14. 13.
Audiebat iniquo animo VI. 11. 8.
audiebatur clamor VII. 11. 25. Callisthenes VIII. 5. 20. sonus IX. 10. 26.
audiendum esse negat VIII. 7. 2.
audientes suspendere exspectatione VII. 4. 14.
quæ *audieram*, detuli VI. 10. 35. regnasse feminas X. 1. 37.
audieramus, quæ... VI. 11. 27.
quæ *audierat*, aperire VI. 7. 21. deferre VI. 7. 26.
audierint Dii propitii VII. 11. 13.
audire verum III. 2. 11. VII. 1. 28. reum VI. 10. 3. per interpretem VI. 11. 4. liberam vocem VIII. 7. 9. voces non fictas IX. 3. 6.
audirent Hermolaum VIII. 7. 7.
audires vocem, gemitum IX. 3. 15.
audiret indicem rei VI. 9. 10. laudes VIII. 1. 31.
audiri non poterat vox VII. 9. 11. desierat strepitus VIII. 11. 21. fremitus VIII. 13. 23.
audit legatos... IV. 8. 12.
audita legatione VIII. 1. 10. nunciabant X. 1. 11. vox X. 10. 14.
audito strepitu III. 8. 10. clamore IV. 4. 6. Polydamante IV. 15. 7. adventu V. 5. 2. Darium movisse V. 13. 1.
auditu compertum habere V. 4. 10. celeber VIII. 9. 9. majora IX. 2. 14. incredibile X. 5. 3.
auditus fremitus hominum VIII. 10. 9. clamor præliantium VIII. 10. 18.
audiuntur confessi VIII. 7. 9.
avellerat membra simulacrorum V. 6. 5.
avellere crus canis IX. 1. 32.
avelli sibi inhærentem V. 12. 8.
Avem monstrare militibus IV. 15. 27.
Aversa ab hoste porta IV. 10. 25.
Aversabantur hæc milites VI. 6. 9.
aversabatur facinus VIII. 3. 14.
aversantur Dii bella V. 8. 15.
aversaremur, quem tu præferebas VII. 1. 29.
aversarentur imperium VIII. 10. 2.
aversari scelus VI. 7. 10 domum VIII. 6. 23.
aversaris patrem VIII. 7. 13.
aversata neptem X. 5. 24.
aversati sunt contumacius IV. 7. 31.
aversatus licentiam VIII. 10. 17.
Aversis Diis pugnare IV. 10. 6. hostibus V. 4. 16. curis X. 10. 9.
aversa instare IV. 15. 22. vultu VI. 7. 30. hoste VIII. 13. 23.
aversum iter V. 3. 5.
Averterat contemplatio felicitatis X. 9. 7.
averteret oppidanos IV. 6. 9. militem IV. 15. 13. oculos VIII. 13. 18.
avertit in fugam III. 11. 8. V. 4. 28. hostem IV. 9. 22. ordines IV. 13. 31. omnes a me X. 2. 20.
Aves contingerent VII. 5. 40. exciperet VII. 5. 41. sunt dociles VIII. 9. 16. pendent ramis VIII. 9 25.
Auferebatur onere IV. 9. 19.
auferre iter fugientibus IV. 16. 9. honores Regi VIII. 5. 15.
Augeant multitudinem belluarum IX. 3. 12.
augebat spem, metum VI. 1. 9.
augendam formidinem VIII. 2. 26.
augentem supplicii causas VIII. 7. 7.
augere famam IV. 7. 30. regna X. 10. 10.
augerent incendium IX. 4. 7. vulnus IX. 5. 23.
augeret periculum III. 5. 14. speciem IX. 3. 19. 4. 24.
Augurabantur contra III. 3. 5. monstrasse iter IV. 4. 5. spem victoriæ IV. 13. 25. bella X. 5. 13.
augurabatur æstimatio IX. 9. 2.
augurantur falsa per metum IV. 10. 10.
auguria mente concipere IV. 13. 14.
augurio portendi excidium IV. 6. 12.
Avia lacuna IV. 16. 14.
aviæ gremio jacere III. 11. 25.
Avida cognoscendi Regem V. 1. 19. spes regni VI. 9. 11.
avidam adeundi & cognoscendi Regis VI. 5. 25.
avidi pecuniæ & gloriæ IX. 1. 3.
avidior quam patientior V. 7. 4.
avidissima gens V. 1. 6.
aviditati animi parem esse VII. 8. 12.
avidius intueri Regem III. 6. 17. persequi fugientes VI. 16. 29. sequentes VI. 1. 2. persequuti belluas VIII. 14. 26.
avidos gloriæ facit fortuna IV. 7. 29.
avidum cognoscendæ vetustatis IV. 8. 3. certaminis IV. 16. 23.
avidus noscendi, quæ Rex ageret VII. 2. 21. explendi supplicii VII. 5. 23.
Avios in montes confugere VIII. 10. 19. occupare IX. 4. 25.
Avis consedit in turre IV. 6. 11.
avium levitas IV. 5. 3. greges IV. 8. 6. vestigium VII. 3. 11. pabulum leo VII. 8. 15. effigies VIII. 9. 26.
Aulæ accommodatus VIII. 8. 21.
Aulæa circumdare lectis IX. 7. 15.
post *aulæam* stare VIII. 5. 21.
Auram famæ captare IV. 5. 12. maris perflare IX. 4. 21. agnoscere IX. 9. 3.
auras fatigare VIII. 13. 10.
Auratas columnas habere VIII. 9. 26.
aurato navigio gestare Deum IV. 7. 24.
aurea simulacra III. 3. 16. zona III. 3. 18. vasa III. 13. 10. X. 1. 24. catena IV. 3. 22. lectica VIII. 9. 24. corona X. 1. 32.
aureæ virgæ III. 3. 11.

auream aquilam III. 3. 16. coronam IV. 2. 2. 5. 11.
aureas coronas VIII. 12. 15.
aurei accipitres III. 3. 18. freni III. 13. 10. lecti IX. 7. 15.
aureis compedibus vincere Darium IV. 12. 20. lecticis sequi VIII. 9. 29. pateris vina libare VIII. 10. 34. mille donare IX. 1. 6. soleis inserere gemmas IX. 1. 29. crateris currus gravis IX. 10. 26.
aureos torques habere III. 3. 13. equis addere VIII. 5. 4.
Aures imbuere promissis IV. 10. 17. implere IV. 12. 20. IX. 8. 6. X. 1. 28. præparare VI. 2. 21. jurgio interponere VI. 10. 16. surdæ VI. 11. 15. IX. 2. 30: 10. 10. claudere VIII. 1. 49 præbere sermonibus VIII. 6. 24. propitias præbere IX. 3. 6. adaperire IX. 7. 24. occupare criminibus X. 1. 36. fraudare appellatione X. 5. 11.
Aureum baculum IX. 1. 30. poculum IX. 7. 24. solium IX. 10. 13.
auri pondus III. 11. 20. talenta IV. 11. 6: 12. cupido VIII. 8. 17. fulgor IX. 1. 12. fama X. 1. 15.
Auribus parcere IV. 10. 26. sit honos V. 1. 38. amputatis V. 5. 6. haud quaquam grata sententia V. 9. 3. abhorrens VI. 2. 5. gravem esse VI. 8. 3: 10. 37. VIII. 1. 22. removere libertatem linguæ VII. 2. 37. mutilatis VII. 5. 40. attonitis VIII. 4. 4. æquis VIII. 5. 20. pendent lapilli VIII. 9. 21. mitigatis VIII. 14. 10. pendebant capilli IX. 1. 30. captare voces X. 5. 16.
Auriga Darii transfixus IV. 15. 28.
aurigæ ruebant IV. 15. 3. cæteri VIII. 14. 3.
aurigarum acies IV. 15. 16.
Aurium usus V. 4. 25. IX. 9. 14.
Auro nitere III. 2. 12. vestem distinguere III. 3. 13: 18. IV. 1. 23. IX. 1. 29. fulgere III. 3. 26: 10. 9. VIII. 5. 4. IX. 7. 15. insignes vestes III. 13. 7. se satiare V. 1. 6. gerere bella V. 1. 8. exculta regio VIII. 3. 5. onerare mensas VIII. 8. 5. colere brachia VIII. 9. 21. distinguere carbasa VIII. 9. 24. cælare VIII. 9. 26. replere domos IX. 1. 2. intexere vestes IX. 7. 12. V. & *argento*.
aurum eripere III. 10. 10. vehere VIII. 7. 11: 9. 18. egerere X. 1. 33.
Auspicio perdomare VI. 3. 2.
auspicium victoriæ IV. 15. 27. alii tradere V. 9. 4. sequi IX. 3. 6: 6. 9. X. 8. 10.
Austrum accipere VIII. 9. 3.
Ausuros talia X. 1. 7.
ausurum succedere III. 5. 7. experiri remedium III. 5. 16.
ausus persequi III. 11. 16. vincere IV. 9. 22. & dominus & juvenis IV. 10. 32. dicere IV. 11. 10. procedere IV. 12. 4. nihil frustra V. 3. 22. scelus VI. 3. 13. facinus VI. 8. 6. VIII. 6. 23. non sine Dymno VI. 10. 21. exprobrare VIII. 8. 9. accedere IX. 3. 3. rem incredibilem IX. 5. 1.
Avulsarum tabularum fragmenta IX. 9. 20.
Avunculum dixisse VIII. 1. 37.
Auxilia quærere III. 2. 16. formidare III. 11. 12. veniunt IV. 2. 11. contrahere IV. 9. 2. concurrunt VII. 4. 5. sunt præsto IX. 2. 24. morari IX. 4. 33.
auxilii usus VIII. 14. 4. genus VIII. 14. 16: 28.
auxilio spreto IX. 1. 16.
auxilium mittere III. 1. 8. præcipuum IV. 3. 10. obsessis IV. 3. 19. fatigatis IV. 7. 13. unicum IV. 9. 4. sunt elephanti V. 2. 10. mutuum VII. 10. 15 opportunum VIII. 13. 3. unicum VIII. 14. 6.
Auxit nox terrorem X. 5. 15.
Axem septemtrionis spectare VII. 3. 7.

B.

Babylone copias movere IV. 9. 6. camelos contrahere V. 6. 9. duces advocare X. 6. 1.
ad *Babylonem* ponere castra III. 2. 2. vehi III. 3. 3. auxilia contrahere IV. 9. 2. intrare IV. 16. 7. dedi V. 1. 7. procedere V. 1. 17. subire X. 1. 16. deduci X. 1. 19. occupare X. 8. 11.
Babylonia Deditameni subjecta est VIII. 3. 17.
Babyloniæ arci præsidere V. 1. 43. satrapia donare Menetem V. 1. 44. ex pecunia 600 denarios equiti tribuere V. 1. 45.
Babyloniam duces convocare IV. 6. 2.
Babylonii sequebantur IV. 12. 10. ibant ultimi V. 1. 23. in vinum effusi V. 1. 37. prospectabant e muris X. 5. 15.
Babyloniorum per fines prorumpere V. 1. 15. pars in muris V. 1. 19. vates V. 1. 22.
Baccæ in rupibus VIII. 10. 14.
Bacchantibus similes VIII. 10. 15.
Bacchantium fremitus VIII. 10. 18. lusus IX. 10. 24.
Bactra fore Macedonum III. 10. 5. adire IV. 5. 5. V. 8. 1. destinare imperio IV. 5. 8. intueri IV. 11. 13. intacta sunt V. 9. 5. petere V. 9. 8: 10. 6: 13. 2: 18. ostentare V. 9. 16. patent V. 10. 9. nulla sunt nobis V. 11. 6. perfugere VI. 6. 22. VII. 9. 20. retinere VI. 11. 32. regionis caput VII. 4. 31. ultima Asiæ VII. 7. 4. circum hærere VII. 8. 21. contingere VII. 8. 30. pervenire VII. 10. 10.
Bactriana auxilio IX. 2. 24. arce occupata IX. 7. 2.
Bactrianæ terræ natura VII. 4. 26. defectionis VII. 7. 31.
Bactrianam regionem petere VI. 6. 18. mittere VIII. 2. 13.
Bactriani promptissimi IV. 6. 3. conveniunt IV. 9. 2. in lævo eunt cornu IV. 12. 6. superveniunt IV. 15. 18. decedunt IV. 15. 20. revertuntur IV. 15. 22. circumstant V. 9. 10. stant armati V. 12. 6. explent 30000 VII. 4. 31. deficiunt VII. 7. 6. vastant vicos VIII. 1. 3. erunt mecum IX. 2. 33.
Bactrianis se conjungere V. 12. 19.
Bactrianorum prætor IV. 6. 2. IX. 8. 10. facies IV. 13. 5. maxime equites V. 8. 4. regio VII. 5. 1. receptaculum VIII. 2. 15.
Bactrianos aeciri III. 2. 9. VII. 6. 15. per *Bactrianos* comprehendere Regem V. 10. 5. incidere V. 12. 13. apud usurpata proverbia VII. 4. 13. pervenire VII. 4. 25. trahere VII. 6. 13. dividere VII. 7. 2. habere in potestate VII. 8. 19.
Bactris præesse X. 10. 4.
Bactrus præterit mœnia VII. 4. 31.
Bagoæ beneficio admitti VI. 3. 12. habere honorem X. 1. 25.
Bagoan occidere VI. 4. 10?
Bagoas inter dona erat VI. 5. 23. occupat aures Regis X. 1. 36.
Bagophanem se sequi jussit V. 1. 44.
Bagophanes arcis & pecuniæ custos V. 1. 20.

ex *Bagysthene* cognoscere v. 13. 3.
Balacro præmisso VIII. 11. 22.
Balacros regere IV. 13. 28.
Balacrus cepit Miletum IV. 5. 13.
Barbara feritas III. 8. 15. opulentia VIII. 4. 22.
barbaræ opulentię cultus III. 3. 13. indicia VIII. 1. 11.
barbaram admittere VIII. 5. 11.
barbararum literarum notæ V. 5. 6.
barbari fides III. 7. 14. occupant montes III. 9. 10. intendunt fugam III. 11. 19. V. 6. 2. IX. 4. 25. manus IV. 6. 16. cremant vicos IV. 10. 11. currus emittunt IV. 13. 33. turbant impedimenta IV. 15. 9. stant in cacuminibus V. 3. 17. propellunt lapides V. 3. 21. congerunt opes V. 6. 3. delent urbes V. 7. 3. præstant numero, & robore V. 13. 13. dissipantur V. 13. 18. tentant effugere VI. 6. 31. ferocia VII. 4. 34. guttur VII. 4. 36. tradunt arma VII. 4. 38. spolia VII. 4. 40. recedunt in montes VII. 6. 2. infundunt sagittas ratibus VII. 9. 8. insolentia VII. 11. 6. obsident aditum VII. 11. 9. deserunt sylvas VIII. 2. 38. ingerunt tela VIII. 11. 14. ut, excellit gens IX. 1. 24. tinguntur gladios veneno IX. 8. 20.
barbariæ Ionas eximere VI. 3. 3.
barbaris deserta Issos III. 7. 7. spretis IV. 1. 35. inferre terrorem V. 4. 30. subeuntibus jugum VI. 3. 6. in corporum majestate veneratio est VI. 5. 29. prodi VI. 9. 28. gratum spectaculum VII. 5. 36. crus ostendere VII. 6. 5. rudis sensus VII. 8. 10. non eadem mens VIII. 1. 2. provolventibus saxa VIII. 11. 13. usus sagittarum VIII. 14. 19. rudibus militarium operum IX. 8. 14.
barbaro ululatu permistus clamor III. 12. 3. ritu clamare Regem IV. 16. 15. deplorare Regem V. 12. 12. causa mortis X. 1. 25.
barbarorum copiæ IV. 1. 11. tumultus V. 4. 16. incursio VI. 4. 2. tuguria VII. 13. 15. justissimi Scythæ VII. 6 11. cunei VII. 7. 35. acies VII. 9. 10. animi VII. 11. 22. tecta VIII. 4. 13. quingenti cæsi IX. 8. 19.
barbaros fugare III. 4. 14. spernere III. 7. 3. prosternere III. 11. 14. persequi III. 11. 16. vigilias agere IV. 13. 10. adoriri IV. 15. 21. inter inconditum hominum genus VII. 3. 6. potest esse prudentia VII. 4. 13. fallere VII. 6. 4. IX. 8. 28. ad deditionem trahere VII. 11. 25. IX. 1. 19. concutere VIII. 2. 24. procumbere VIII. 5. 21. submovere IX. 5. 17. ad defectionem impellere IX. 7. 2.
barbarum rogare VII. 11. 24. obstringere VIII. 12. 17.
barbarus petit cervicem Regis IV. 6. 16. emittit hastam VII. 4. 36. repugnat ex equo præcipitatus VII. 4. 37.
Barcanorum 2000 fuere III. 2. 5.
Barsinæ filius X. 6. 11. 13.
Barzaentes sceleris particeps VI. 6. 36.
Barzentes vinctus perducitur VIII. 13. 3.
Barzenti se jungit Gamaxus VIII. 13. 4.
Bazaria regio VIII. 1. 10.
Beli effigies III. 3. 16.
Belitæ sequebantur V. 12. 10.
Bella stant fama III. 8. 7. VIII. 8. 15. illata Græciæ III. 10. 8. impia IV. 1. 12. geri ferro V. 1. 8. justa & pia V. 8. 15. VI. 3. 18. in Græcia gesta VIII. 1. 30. obscura IX. 6. 14. civilia X. 5. 13. 9. 1.
bellanti opus militum manu VIII. 12. 12.
bellantibus incitamentum VIII. 14. 11.
bellare inter se IX. 4. 15.
bellator promptissimus IX. 8. 23.
belli discrimen III. 1. 10. II. 2. IV. 14. 3. IX. 6. 24. usus II. 1. 20. V. 6. 9. peritus III. 2. 10. initium III. 4. 3. remedium III. 5. 13. trahendi ratio III. 8. 8. clades IV. 1. 5. VII. 9. 22. jura IV. 1. 13. V. 12. 17. VII. 8. 28. VIII. 7. 12. magnitudo VI. 1. 38. denunciatio IV. 4. 18. merces IV. 5. 8. præmia IV. 11. 21. artes IV. 13. 4. causa V. 1. 7. fortuna V. 8. 11. VI. 1. 16. VII. 7. 16. VIII. 12. 13. 14. 41. exitus VI. 1. 21. decus VII. 4. 40. reliqua VII. 5. 27. IX. 1. 1. vana & inania VII. 11. 25. necessitas VIII. 10. 20. socius VIII. 14. 1. eventus VIII. 14. 42. auctor IX. 1. 22. instrumenta IX. 3. 11. primordia IX. 6. 17.
bellica virtute spectati IX. 8. 4.
bellicis operibus clarus VIII. 1. 20.
bellicosa gens VI. 4. 15. natio VI. 6. 36.
bellicosissima gente IV. 6. 3.
bellicosissimam gentem V. 6. 17.
bello Persico finito III. 1. 9. invicta manus III. 2. 16. egregii viri 12. 19. VIII. 2. 2. illato Græciæ IV. 1. 10. decreto IV. 2. 12. domestico IV. 3. 19. interesse IV. 5. 9. occupare regnum IV. 11. 13. diutino exhauriri IV. 14. 11. vicerimus, si vincimus prælio IV. 14. 15. vires reparare V. 1. 5. maximum momentum fama V. 13. 14. nobilissima gens VI. 1. 7. interpellare otium VI. 6. 12. consultare inter epulas VII. 4. 1. tempora eligere VII. 7. 10. lacessi VII. 10. 8. subigere VIII. 8. 10. clarior VIII. 9. 1. demere regna X. 5. 28. quid opus est X. 7. 18.
bellorum discrimen III. 8. 9. victores III. 10. 4. omen X. 9. 19.
Bellua inusitatæ magnitudinis IV. 4. 3. magnitudini Pori adjicit VIII. 14. 13. invehiturordinibus VIII. 14. 33. labitur Porus VIII. 14. 38. tuetur dominum VIII. 14. 40.
belluæ turrium faciunt speciem VIII. 14. 13. injiciunt terrorem VIII. 14. 23. rector VIII. 14. 33. fluctibus destitutæ IX. 9. 22.
belluam in fugam concitare VIII. 14. 34. inutilem sequi IX. 7. 16.
belluarum ritu ruere V. 9. 6. corpora auro tegere VIII. 9. 29. manus falcibus appetere VIII. 14. 29. magnitudo terret IX. 2. 19. gregibus repletum fretum IX. 4. 18. X. 1. 12. carne vesci IX. 10. 10. pedibus obteri X. 9. 18.
belluas alit Dyardenes VIII. 8. 9. super eminere VIII. 13. 7. adversus esse usui VIII. 14. 16. agere VIII. 14. 18. in belluas emittere militem VIII. 14. 24. irritare VIII. 14. 26. spernere IX. 2. 8. offerre mœnium speciem IX. 2. 15. inusitatas inducere IX. 6. 7. classem sequi X. 1. 12.
belluis plus spei VIII. 13. 3. inditum nomen IX. 1. 5. objici IX. 1. 33. 3. 12.
Bellum capessere III. 2. 2. 10. 3. ultro inferre III. 5. 11. repellere, non inferre IV. 1. 13. moliri Antipatro IV. 1. 39. renovare IV. 6. 1. V. 9. 2. imminere IV. 8. 4. in *bellum* impendere pecuniam IV. 8. 13. converti IV. 8. 15. 11. 1. justum IV. 10. 29. gerere cum feminis IV. 11. 17. est in animo IV. 11. 22. impium V. 6. 1. reparare V. 7. 2. inire V. 9. 4. VI. 1. 17. ordiri VI. 3. 3. non provisum VII. 7. 5. alere vitaudo VII. 7. 17. deposcere VII. 8. 5. gerere cum fluminibus, bestiis VII. 8. 13. nascitur ex victoria VII. 8. 21. ingenia efferat VIII. 2. 16. in Indicum vertere cogitationes VIII. 5. 3.

Caduceatorem præmittere III. 1. 6. in turrim perducere III. 1. 7.
caduceatores mittere IV. 2. 15. interficere IV. 2. 17.
Caduſii dextrum tenebant IV. 12. 12. qui appellentur IV. 14. 3.
Caduſiorum impetus IV. 15. 12.
Cæca æſtimatio IX. 9. 2.
cæci petebant ripam VIII. 13. 25.
Cæde hoſtes proſternere III. 11. 14. IV. 15. 10. invehi IV. 15. 20. omnia ſunt ſtrata IV. 16. 5. conſumi VI. 6. 32. Parmenionis cognita VII. 2. 28. hoſtium mortis ſolatium VII. 7. 34. ulciſci verborum licentiam VIII. 2. 2. commiſſa inter epulas VIII. 2. 6. Spitamenis comperta VIII. 3. 16. impia ulciſci ſævitiam VIII. 8. 4.
cædebant vaſa dolabris V. 6. 5.
cædebantur obvii V. 6. 6.
cædebat canem ferro IX. 1. 35.
Cædem ducum aſſequi IV. 16. 10. in Philippi *cædem* conjuraſſe VII. 1. 6. Attali objicere VIII. 1. 42. poſt *cædem* Cliti libertas ſublata VIII. 4. 30.
cædendo averſos in ſe obvertere IV. 15. 21. aperire ſaltum VI. 5. 16.
cædere jumenta VII. 4. 25. IX. 10. 12. ad unum VII. 9. 32. materiam IX. 1. 4.
cæderentur inulti V. 3. 19.
cædes erat, non pugna IV. 15. 32. in nemore perpetrata VII. 2. 29. excitavit invidiam VIII. 8. 22.
cædi Sylvam VI. 5. 20. VIII. 11. 3. arbores VIII. 2. 24.
cædis pudere VIII. 2. 12. miniſtri VIII. 7. 6. gratæ X. 1. 2.
cædunt lucos VII. 5. 34.
Cælata vehicula III. 3. 12. vitis VIII. 9. 26. arma IX. 3. 21.
cælatum Jovis femine VIII. 10. 12.
Cæſa C millia III. 11. 27. materia V. 3. 7. IX. 1. 19. LXXX millia IX. 8. 15.
cæſi ſunt non multi, ſed promptiſſimi III. 11. 10. Regis decus expetere IV. 15. 25. qui erant auſi congredi V. 4. 27. quingenti IX. 8. 19.
cæſis tot millibus IV. 9. 11. pleriſque IV. 15. 9. victimis VIII. 2. 32 IX. 1. 1. ſylvis VIII. 10. 8.
cæſo Rege III. 11. 7. præſidio IV. 5. 17.
Calamitas eſt querula V. 5. 12. ſi hæc abſit V. 5. 22. quem fecit reliquum VI. 9. 27. eſt maligna VI. 10. 9.
calamitate in communi ſuam habere fortunam VI. 4. 11.
calimitatem non ſentire IV. 10. 22.
calamitatis obliviſci III. 11. 26. ſolatium IV. 10. 26. memoria VIII. 2. 9.
calamitoſi non ob aliud V. 5. 19.
calamitoſo ſævitia hoſtis V. 5. 17.
Calas regioni præpoſitus III. 1. 24. capit Paphlagoniam IV. 5. 13.
Calcari concitare equum VII. 4. 18.
calcaria equo ſubdere III. 13. 8. VII. 2. 6.
calcaribus ſubditis IV. 15. 21: 16. 6. V. 13. 2. VII. 7. 37. concito equo VII. 4. 36.
Calerent dum ſpe IV. 1. 29.
caleſcit fons IV. 7. 22.
Caliganti mundo reddere lucem X. 9. 4.
caligare ad cætera X. 7. 4.
caligine offuſa IV. 3. 16. VII. 6. 22. IX. 5. 28. obſcurante lucem IV. 9. 14. diſcuſſa IV. 12. 23. abſconditur nitor VII. 4. 29.
caliginem manere præmium IX. 4. 18.

caligo non abſtulit rei faciem IV. 12. 20. erat tanta VII. 3. 15. excitata fervore terræ VII. 5. 4.
Calin incideret VI. 11. 36. vox defecerat VI. 11. 37.
Callent duces, milites III. 2. 14.
Calles ſcrutari III. 4. 13. petere IV. 16. 11. per *calles* eſſe iter V. 3. 5. eſſe ſylveſtres V. 4. 4. percurriſſe V. 4. 10.
callibus præſidere III. 4. 5. dimicare IV. 9. 22: 13. 6. ſeptum eſſe V. 6. 15.
Callicrati theſauros permittere V. 2. 17.
Callicratide Perſas ſequuto III. 13. 15.
in *calliſthenem* dirigere orationem VIII. 5. 3. iræ pervicacioris eſſe VIII. 6. 1. nominare VIII. 6. 24. aſſervare VII. 6. 27. introducere VIII. 6. 29. conſcium fuiſſe conjuratis VIII. 7. 10. produci velle VIII. 8. 19.
Calliſthenes audiebatur VIII. 5. 20. tortus interiit VIII. 8. 21.
Calliſthenis vox VIII. 7. 8.
Callium iter demonſtrare V. 4. 17.
Calonum greges III. 3. 25. turba VI. 8. 23. mille VIII. 4 13.
Calor æſtatis III. 5. 1. vitalis III. 5. 3 VIII. 4. 8. 12. vehementiſſimus IV. 7. 22.
calore nocturno IV. 7. 22. vitali VII. 3. 14. recepto VIII. 4. 16.
Cameli vehunt pecuniam III. 3. 24. aquam IV. 7. 12. inter dona V. 2. 10.
camelis pervenire VII. 2. 18. cibaria afferre IX. 10. 17.
camelorum duo millia adducere VIII. 4 19.
camelos contrahere V. 6. 9.
Campeſtre iter eſt V. 1. 11.
campeſtrem regionem occupare VI. 2. 13.
campeſtri itinere procedere V. 3. 16. ducere VI. 4. 3.
campeſtribus in locis V. 1. 35.
campeſtris Cilicia III. 4. 7.
campi ſe aperiunt IV. 7. 11. eminent IV. 9. 10. deprehendunt paucitatem IV. 14. 14. accipiunt Paſitigrim V. 3. 2. Amazonum VI. 4. 17. ſtrati oſſibus IX. 2. 23. ſarcinis IX. 9. 20. cadaveribus IX. 10. 14.
campis collucent ignes III. 8. 18. colles mutare III. 10. 10. jacent opes III. 13. 10. patentibus decernere IV. 12. 5. vulgantur morbi V. 1. 11. eſſe vicinum V. 1. 15. jacet ſabulum IV. 4. 27. inundat æſtus IX. 9. 25. occupatis. X. 8. 11.
in *campo* explicare aciem IV. 12. 19. junctę ſylvæ VIII. 1. 4. in ultimo abjicere viſcera X. 9. 12.
camporum ſpecies VIII. 5. 4.
campos circumjectos rigat fons III. 1. 3. Meſopotaniæ occupare III. 2. 3. repetere III. 8. 2. implere IV. 9. 6. transire IX. 2. 13. vitare III. 7. 9. venire IV. 5. 4. inundare IV. 12. 20. IX. 9. 18. Themiſcyræ incolere VI. 5. 24. tranſire VII. 4. 28. præbere iter VIII. 2. 21: 9 3. lubricos facit imber VIII. 14. 4. deſcendere IX. 9. 10. tendere X. 7. 20.
campus herbidus VI. 6. 24.
Candida veſte IV. 13. 15.
candidi ferri talenta IX. 8. 1.
candidis velis ſignum dare VII. 11. 11. conſternere IX. 10. 25.
candore inſignes lapilli IX. 1. 29.
Canem timidum vehementius latrare VII. 4. 13.
Canebant carmen Magi III. 3. 9.
canentes carmen matronæ, virginesque IV. 7. 24. Magi V. 1. 22.
canere laudes Regum V. 1. 22. ſuo ritu VI. 2. 5. lætantium more VII. 10. 4.
Canes nobiles ad venandum IX. 1. 31.

1. 31. admoveri IX. 1. 32.
canis crus avellere IX. 1. 32. viscera abjicere X. 9. 12.
Canitiem ostentare VII. 4. 34. X. 2. 12.
Cantu feriis obstrepere VIII. 9. 25. pro *cantu* tubarum esse VIII. 14. 10. deterreri belluas X. 1. 12.
cantus inter animalia figere VIII. 9. 28. tubicinum IX. 10. 26.
Canum latratus VIII. 10. 9.
Capacem magnæ sedis insulam IV. 8. 2.
capaces gloriæ IV. 7. 29. magnorum operum VI. 5. 29.
capacia spei pectora VIII. 13. 11.
Cape animum Regis IV. 1. 22.
capere celeritatem III. 7. 1. intervallum IV. 3. 14. fortunam IV. 5. 3. VI. 6. 6. somnum IV. 13. 16. 22. arma IV. 13. 19. V. 9. 14. 12. 13. VIII. 12. 8. 13. 27. IX. 4. 25. omnia non posse V. 6. 4. locum VI. 1. 6. sapientiam VII. 8. 10. iram VIII. 5. 22. mortalitas quicquid poterat IX. 3. 7. vehicula IX. 10. 25. crapula graves IX. 10. 27. aurum X. 1. 33. doloris magnitudinem X. 5. 8. solertiam X. 5. 31. regnum X. 7. 15.
caperent multitudinem III. 7. 9. cibum IV. 13. 20. quam qui, *caperent* erant plures captivi V. 13. 22.
caperet multitudinem III. 2. 2. pecuniam IV. 1. 8. exercitum IV. 14. 12. cibum V. 9. 17. VIII. 2. 11. modus præfecti VI. 1. 17. te orbis VII. 8. 12.
capessebat prælium IV. 6. 25.
capessendi bellum impigre IV. 9. 1.
capesserent bellum III. 2. 2. prælium III. 10. 3. IV. 14. 6.
capessunt fugam III. 13. 9. VII. 9. 13.
capi primo impetu VII. 6. 19. vivum IX. 5. 2. orbem terræ IX. 9. 4.
capiam oculos VIII. 8. 17.
capiatis spiritus dignos nobilitate V. 8. 16.
capiatur elephantus IX. 2. 16.
capiebant arma III. 8. 25.
capiebat armatos III. 4. 12. fugientes IV. 16. 17. promissa V. 4. 12. suorum mala X. 5. 21. quicquid mortalitas X. 5. 36. quam corpus X. 9. 2.
capienda in pœna IV. 6. 29.
ad *capiendum* locum castris VII. 5. 10.
capietis arma VI. 3. 15.
Capillum pectere VIII. 9. 22. 27.
Capio fastigium fortunæ III. 12. 25.
capit gens imperium IV. 14. 21. majora VI. 9. 11. sapientiam VII. 8. 10.
Capitale supplicium III. 2. 17. esse considere in sella Regis VIII. 4. 17. violare arbores VIII. 9. 34.
capitali supplicio destinati VI. 2. 11.
capitalibus de rebus inquirere VI. 8. 25.
capite luere consilium III. 8. 6. molis erigere turres IV. 2. 23. ponere opera IV. 3. 4. se alto immergere IV. 4. 4. velato IV. 10. 34. 13. 15. V. 12. 8. 22. facinus inchoare VI. 7. 10. dempto ludibrium hostis esse VI. 9. 28. decisо truncum humare VII. 1. 32. sustinere onus VII. 4. 12. regni insigne diripere VII. 5. 24. pœnas persolvere VII. 10. 10. nudo dimicare VIII. 1. 20. vicum emere IX. 6. 11. obvoluto accidere X. 5. 24. opus est X. 6. 8. sine *capite* membra trepidant X. 9. 4.
capiti Regis incidit gleba IV. 6. 11. circumdare diadema VI. 6. 4. insidiari VI. 9. 17. 11. 6. VIII. 8. 6. Regis imminere VIII. 1. 20. hostem fuisse VIII. 8. 7. detrahere galeam IX. 3. 4. diadema X. 8. 20. fortunæ insignia adjicere X. 10. 13.
capitibus devotis perire VIII. 6. 28. demissis tacere IX. 2. 31.
capitis insigne III. 3. 19. ornamentum V. 6. 18. decus V. 8 13. rei VI. 10. 30. declinatio VII. 4. 36. pœna VIII. 14. 12.
Capitur corvus IV. 6. 11.
capiunt tumulum VII. 7. 38. notas VIII. 9. 15. magnitudinem IX. 6. 14. arma IX. 7. 6. X. 8. 16.
capiuntur vici VI. 5. 12.
Cappadoces tenebant dextrum IV. 12. 12.
Cappadocia se attollit mons VII. 3. 20. Eumeni cessit X. 10. 3.
Cappadociam petere III. 1. 24. habere in potestate VI. 3. 3.
Cappadocum juventus IV. 1. 34.
Capta castra a suis III. 12. 1. XXX millia hominum III. 13. 16. est Tyrus IV. 4. 19. religione IV. 10. 7. est Darii uxor IV. 10. 24. urbe V. 6. 6. pecunia VII. 11. 29. arce IX. 8. 12.
captabant voces auribus X. 5. 16.
captas se negare III. 11. 26. occidere III. 12. 8. feras mitigare VI. 3. 8. se iterum X. 5. 22.
capti ut redderentur III. 1. 9. plures, quam occisi VII. 6. 1 verticis signum VII. 11. 21 triginta elephanti VIII. 13. 3. mille IX. 8. 19.
captis navibus IV. 1. 36. 4. 6. paucioribus IV. 2. 24. sors applicat conjuges V. 5. 15. Persagadis V. 6. 10. pluribus VII. 9. 16.
cum *captiva* coisse VIII. 4. 26. liberos tollere VIII. 4. 29. X. 3. 11.
captivæ convertunt in se oculos III. 11. 24. erant in tabernaculo III. 12. 7. desiderium IV. 10. 31. pecuniæ modus V. 6. 8. canunt VI. 2. 5.
captivam se esse V. 3. 13. dimittere VI. 2. 8.
captivarum iram gravare III. 12. 7.
captivi ut restituerentur IV. 8. 12. corripiunt quicquid obvium IV. 15. 9. fide pendere salutem IV. 15. 9. dati incolæ novæ urbi V. 4. 19. dati incolæ novæ urbi VII. 6. 27. majore ex parte X. 6. 13.
captivis spadonibus III. 12. 5. 17. nihil defuit III. 12. 23. hortantibus, ut .. IV. 15. 11. de *captivis* duces itineris V. 4. 20. pares facere VI. 6. 3. receptis VII. 6. 7. venumdatis IX. 8. 13. generare liberos X. 3. 12. ducentibus X. 4. 1.
captivo illudere III. 12. 22. habitu reverti domos VI. 6. 10.
captivorum nemo erat V. 13. 20.
captivos redimere IV. 11. 11. reddere IV. 11. 15. rumpere vincula IV. 15. 5. libertate donare V. 3. 15. vocare V. 4. 4. adducere VI. 2. 9. præ se agere VII. 6. 2. sine pretio remittere VII. 9. 18.
in *captivum* invenire tormenta IV. 6. 26. in vinculis habere Regem VI. 3. 13. aurum vehere VIII. 7. 11. esse regnaturum IX. 1. 7.
captivus sum ipse IV. 14. 22. interrogatus a Rege V. 4. 10. servorum Darius V. 12. 16.
captos esse liberos.. IV. 11. 3.
captum bis V. 4. 10. amore Dymni VI. 7. 13. eo modo VII. 5. 37. superstitione vatem IX. 4. 29. principem gentis IX. 8. 16.
Caput deferre III. 13. 17. V. 12. 2. VII. 2. 32. VIII. 12. 3. regionis IV. 5. 8. V. 4. 33. VII. 4. 31. Mediæ V. 8. 1. excipere clypeo VI. 1. 15.

omnium, qui mari terminantur VI. 2. 12. fidei permittere VI. 7. 9. parare insidias VI. 7. 31. Regis pertinent verba VI. 8. 12. subornare Dymnum VI. 9. 5. conjurationis VI. 10. 6. nudum habere VII. 4. 33. cladem vertere VIII. 2. 27. tradere servo VIII. 3. 9. veste tectum habere VIII. 3. 12. humanum afferre VIII. 3. 13. Regis inire consilium VIII 8. 21. curationis recidit eventus IX. 5. 25. permittere flumini IX. 9. 1. insontis potentiam exercere X. 1. 27.

Caram fuisse vitam IX. 6. 17.

Caranum 600 equites sequebantur VII. 3. 2.

Caranus quæ gesserat VII. 4. 32.

Carbaso velare corpora VIII. 9. 12.

Carere erumpere V. 5. 19. includi VIII. 7. 8.

Careas regno facilius VII. 4. 17.

Carinæ in modum coit structura VII. 3. 9.

carinas navium ponere X. 1. 19.

Carior Regi, an popularibus IX. 8. 24.

cariora ornamenta fœminis III. 11. 21.

carissimam sui partem extra periculum habere IV. 3. 20.

carissimi amicorum Philotæ VII. 1. 10.

carissimis pignoribus corpora opponere IV. 14. 11.

carissime pater, propter me morieris VI. 10. 32.

caritate diligere Regem III. 6. 1. Regis flagrare III. 6. 17. nulli cedere VII. 10. 9.

caritatem per mutuam rogare VI. 7. 4.

caritatis memoria est vincenda VI. 9. 4.

Carituras sum militibus X. 2. 27.

Carius nihil est patria V. 5. 20. spiritu VI. 4. 11.

in *Carmaniam* procedere IX. 10. 20.

Carmine patrio invocare Deos VIII. 9. 30.

carminibus inclytus III. 1. 2. vulgari III. 4. 10.

Carne vesci ferarum V. 6. 17. jumentorum VII. 4. 25. belluarum IX. 10. 10.

carnifex adimet spiritum VI. 10. 33. sequebatur IX. 10. 19.

carnificis ministerium occupare VIII. 2. 2.

Carpitur Erymanthus ab accolis VIII. 9. 10.

Cartasim mittere ad diruendam urbem VII. 7. 1.

Carthagine auxilia veniunt IV. 2. 11.

Carthaginem Tyrii condiderunt IV. 2. 10. devehere liberos IV. 3. 20. spoliis urbium ornare IV. 3. 22.

Carthaginenses immolant Saturno pueros IV. 3. 23.

Carthaginensium legati veniunt IV. 2. 10: 3. 19. legatis parcere IV. 4. 18.

Carthagini infensus Alexander X. 1. 17.

Carthaginis haud procul muris locare castra IV. 3. 20.

Carthago in Africa IV. 4. 20.

Carus in paucis IV. 8 7. VI. 8. 2. principibus VII. 2. 33.

Castibus defungi IV. 4. 21.

Caspianorum agmine antecedere IV. 12. 9.

a *Caspio* mari exercitus III. 2. 8.

ad *Caspium* mare patet vallis VI. 4. 16. dulcius cæteris VI. 4. 18. spectat Asia VII. 3. 19. decidunt Asiæ flumina VII. 3. 21.

Cassander in Cariam missus X. 10. 2.

per *Cassandrum* allatum venenum X. 10. 17.

Casta-

Castabalum ad oppidum pervenire III. 7. 5.

Caste habitam esse Reginam IV. 10. 33.

Castelli in obsidione hærere V. 3. 9.

Castigandi potestas est Regis VIII. 6. 5.

castigare Parmenionem IV. 13. 8. morantes IV. 13. 18. territos IV. 15. 19. V. 6. 14. obstinatos IX. 3. 18.

castigatione deterreri X. 2. 13.

castigato ignoscere VIII. 5. 24.

castigatos terrere X. 8. 3.

castiget ut quisque suos IV. 2. 18.

Castorem cessurum novo numini VIII. 5. 8.

Castra collucent III. 3. 3. ardent III. 3. 4. sunt illustria VII. 3. 5. movere III. 3. 7. IV. 1. VI. 2. 7. IX. 1. 22: 4. 23. Cyri III. 4. 1. metari III. 8. 19. petere III. 11. 19. intrare III. 11. 20. planctu replere III. 11. 22. pervenire III. 12. 1. IV. 10. 25. VII. 2. 28. VIII. 3. 10: 4. 15. habere in continenti IV. 2. 11 locare IV. 3. 20. VIII. 4. 13. XI. 3. 20. in se recipere IV. 6. 20: 12. 5. VII. 9. 14. VIII. 10. 30. Alexandri quæ vocant IV. 7. 2. ponere IV. 9. 10. VI. 5. 6. IX. 4. 24. transeunt terminum dotis IV. 11. 19. munire IV. 12. 17. 24. V. 5. 1. 8. VI. 4. 3. fulgent ignibus IV. 13. 11. reducere copias IV. 16. 20. 25. inferre fremitum V. 4. 29. gemitu complere V. 12. 12. Græcorum transire V. 12. 7. referre VI. 1. 5. VII. 6. 4. IX. 5. 30. refert saucium VI. 1. 16. muro circumdare VII. 6. 25. per *castra* equis vehi VII. 8. 8. spectare VII. 11. 9. descendere VII. 11. 28. complere vocibus X. 2. 12. intra cohibere milites X. 3. 6.

Castrati beneficio admitti VI. 3. 12.

castratum regnare novum est X. 1. 37.

Castris positis III. 2. 2. IV. 1. 31. V. 4. 1. VIII. 10. 7. suppetebant commeatus III. 3. 27. erat solicitudo & luctus III. 5. 4. motis III. 7. 5: 8. 16. V. 3. 7. VII. 6. 8. IX. 1. 14. alteris III. 7. 5. undecimis IV. 9. 12. quartis V. 1. 16: 3. 1. in nostris statue tabernaculum V. 11. 6. erat tumultus VI. 2. 16. sermo VI. 6. 9. locum capere VII. 5. 10. haud procul abesse VII. 5. 13. occupare solum VII. 6. 25. in tuis nos videbis VII. 8. 23. excedere VIII. 3. 15. sextis decimis VIII. 12. 4. fieri senem IX. 2. 10. ponere mensas X. 2. 10. edere clamorem X. 3. 5.

castrorum custodia V. 4. 14. munimenta extendere IX. 3. 19. sub *Casum* discriminis IV. 10. 2. trahere animas IX. 6. 8.

casus fuit IV. 7. 13. unius diei VI. 1. 9. alieni exemplum VI. 11. 16. miserabilis VIII. 11. 12. securum esse IX. 9. 8.

Cataonas applicare Medis IV. 12. 11.

Catena devincire simulacrum IV. 3. 22. tenere Bessum VII. 5. 36.

catenæ injectæ omnibus IV. 5. 21. quum injicerentur VI. 8. 22.

a *Catene* prohiberi aves VII. 5. 14.

Catenem in societatem adsciscere VII. 5. 21. insidiari Besso VII. 5. 22. arcessere VII. 6. 14. persequi VIII. 5. 2.

Catenes in prælio occisus VIII. 5. 2.

Cateni fuit honori sagittandi ars VII. 5. 42.

Cavata vorago concursu torrentium v. 4. 23.
a *Caucaso* pertinet dorsum v. 4. 5. committitur Taurus vii. 3. 20. orti amnes viii. 9. 3.
ad *Caucasum* pertinentes gentes iv. 5. 5. inter & Phasim impexire vi. 5. 25. procedere vii. 3. 15. superare vii. 3. 22. transire vii. 4. 22.
Cave, obliviscaris status iv. 1. 22. parcas auribus miseri iv. 10. 26. accipias in contumeliam v. 2. 21. credas esse amicos vii. 8. 28.
Caveis præferebantur leones v. 1. 21.
Caverna ibi est v. 1. 16. accipit Polytimetum vii. 10. 2.
cavernæ pressæ v. 1. 28. cavatæ viii. 1. 24. : 10. 24.
in *cavernam* dimitti vi. 4. 7.
Caunios suæ facere ditionis iii. 7. 4.
Causa pavoris iii. 12. 4. iv. 12. 14. indicta iii. 12. 19. viii. 7. 5 : 8. 22. melior iv. 1. 13. vii. 1. 33. paupertatis iv. 1. 20. victoriæ iv. 14. 16. cognita vi. 10. 3. x. 1. 7. periculi vi. 10. 17. vii. 1. 28. malorum vi. 11. 22. Regis occidendi vi. 11. 32. probabilis vii. 1. 14. x. 9. 11. nos persequendi vii. 1. 39. ignominiæ vii. 2. 37. opulentiæ viii. 9. 19. mortis ix. 8. 20. x. 1. 25. cladis ix. 10. 17. dispar x. 2. 17. incognita x. 4. 1.
causæ judex vi. 10. 3. testis Deus vi. 10. 28. suæ servire viii. 8. 5.
causam timoris iv. 12. 16. pugnæ remissæ iv. 16. 4. belli v. 1. 7. mœstitiæ v. 2. 14. tristitiæ v. 5. 23. tueri v. 10. 11. consilii v. 11. 7. ob quam substituerat Philotas vi. 7. 18. arcesseretur Dymnus vi. 7. 29. dicere vi. 9. 27. & 31. 10. 8. vii. 1. 20 : 2. 9. fugæ vii. 1. 13. timere vii. 1. 21. metus vii. 1. 36. displicere vii. 1. 37. propter hanc irasci vii. 1. 40. lætitiæ vii. 10. 5. exercitus ix. 3. 4. iræ x. 1. 28. esse querendi x. 2. 19.
causarum latentium nexus v. 11. 10.
causas solicitudinis vii. 5. 29. supplicii viii. 7. 7. doloris x. 5. 20.
causata regnum reliquisse vi. 5. 31.
causatus præceps tempus iv. 16. 18. non vacasse Regem vi. 7. 20.
causis formidinis iv. 13. 5 certaminum x. 10. 7.
Cauta non satis est mortalitas viii. 4. 24.
cautæ progredi v. 5. 1. vitare insidias v. 12. 1.
cautio ista Græcorum est vii. 8. 29.
cautum pro temerario factum iii. 8. 10. erat lege vi. 11. 20.
Cebalino erat nomen fratri vi. 7. 16. quæ cognoverat vi. 7. 19. Philotas est suspectus vi. 7. 22. abscondito vi. 7. 23. id convenit vi. 7. 32. mandare vi. 10. 17. a *Cebalino* interpellari vi. 10. 19.
Cebalinum detulisse sermonem scorti vi. 7. 33. fuisse dimittendum vi. 8. 13.
Cebalinus ante vestibulum constitit vi. 7. 17. Philotæ aperit, quæ compererat vi. 7. 18. producitur vi. 9. 7. non timet tormenta vi. 9. 9. plus scire non potuit vi. 10. 5.
Ceciderat miles materiam vi. 6. 28.
cecidere x millia iv. 6. 30. xl millia iv. 16. 26. v millia vi. 1. 16. promptissimi militum vii. 6. 22. ii millia vii. 7. 39.
cecide-
cecidérunt lx equites, c pedites vii. 9. 16. Indos ix. 5. 19.
cecidisse in acie iv. 1. 28 : 16. 20. Regem ix. 5. 19.
cecidit alios iv. 10. 11. Atiobarzanes. v. 4. 34. Hegelochus vi. 11. 22. Timæus ix. 5. 16.
Cedebant Macedones iv. 15. 4. Persæ iv. 15. 31.
cedens vestigio fabulum iv. 7. 7. titulo urbis Craterus vi. 6. 33.
cedentibus instare iv. 16. 30. non insistere viii. 11. 18.
cedere gurgites ix. 4. 14.
cederent Regi & pluribus x. 7. 18.
cederet finibus alieni imperii iv. 1 9.
cedit dorsum mari iii. 4. 7.
ceditis quod est vestrum iv. 11. 19.
Cedro ædificata regia v. 7. 5. facta sepulcra vi 1. 10. 8.
Cedunt cætera pabulo vii. 4. 26. aquæ Acesini viii. 9. 8.
Celænas admovere exercitum iii. 1. 1.
Celantibus nodis nexus iii. 1. 15.
celantur fontes fraude x. 10. 11.
celatum indicium videri vi. 7. 35.
celaverat superstitionem vii. 7. 23.
Celeberrimas urbes petere v. 1. 4.
celeberrimum nomen fœminæ ix. 6. 23.
celebrandum ad sacrum venire iv. 2. 10.
celebrantium salutem plausus ix. 9. 26.
celebrare mortem carminibus vii. 10. 6. quæ gesserat viii. 1. 22.
celebrarent suprema officia iii. 12. 14.
celebrata regia Memnonis iv. 8. 3.
celebratam fortitudinem recidisse ix. 7. 23.
celebratas opes eminere ix. 1. 2.
celebrati nominis fama ix. 5. 6.
celebratum est funus honore viii. 2 40.
celebratur ludicrum iv. 5. 10.
celebravit ludos iii. 7. 3.
celebre nomen vi. 2. 8. ix. 8. 5.
celebri usu sagittandi vii. 5. 42.
celebris prælio Mazæus v. 1. 18.
Celeni Philotam vi. 9. 16.
Celeritate contendere iii. 7. 1. iv. 8. 10. constare iii. 11. 15. præcipere iv. 1. 3. Asiam percurrere iv. 4. 1. Tigris dicitur iv. 9. 16. occupari v. 8. 1. viii. 14. 19. ix. 4. 10. deprehendi v. 13. 7. terreri vii. 4. 1. opus perficere vii. 6. 26.
celeritatem Regis laudare v. 5. 3. adversus nullum intervallum longum v. 8. 2. ira concitante vii. 6. 23.
celeritatis præmium tanta res v. 13. 4.
Celes Darius iv. 1. 10.
Censebam neminem fortiorem viii. 14. 42.
censebant id esse sui muneris vii. 6. 8. principium legum solvendarum x. 2. 5. armis certandum x. 8. 12.
censebat non aptiorem esse locum iii. 7. 8. furto opus esse iv. 13. 4. esse utilia viii. 3. 7. Orien-

tis fines apertos IX. 1. 1. unum imparem esse duobus X. 8. 22.
censerem, ut permutes IV. 11. 12. id non esse faciendum X. 6. 22.
censeret statuendum VIII. 14. 43. X. 3. 2. vera X. 6. 18.
Ceperitis cum cacumen VII. 11. 11.
cepisse Darium V. 9. 2. verticem VII. 11. 13. sedem IX. 4. 2.
cepisset somnum securus IV. 13. 23.
cepit magnitudinem III. 12. 20. specimen IV. 1. 26. naves IV. 4. 9. montium jugum V. 3. 16. oppidum VIII. 10. 6. IX. 4. 4. urbes VIII. 10. 21. IX. 8. 13. impedimenta IX. 4. 25. nos satietas IX. 6. 23.
Cercetæ a læva sunt VI. 4. 17.
Ceremoniarum consors X. 7. 2.
Certa fides est oraculi VI. 10. 28.
Certabant subire lecticam V. 6. 8.
Certam victoriæ spem IV. 13. 25. terrarum possessionem VI. 3. 5.
Certamen, ex quo cætera pendent IV. 1. 40 navale IV. 3. 12. IX. 9. 16. adesse IV. 11. 22. inire IV. 16. 24. V. 13. 13. inter milites VII. 6. 26. de fortitudine, de ira VII. 9. 18. varium VIII 14. 28. contendentium IX. 2. 32. mœroris IX. 5. 9. exposcere IX. 7. 18. providere X. 5. 5.
certamine edicto in noctem IV. 13. 14. vix tentato IV. 15. 12. utriusque partis VII. 6. 9. concitant remos IX. 4. 13.
certamini interesse V. 2. 4.
certantibus præmia proponere V. 2. 2.
certantium præmia occupare X. 8. 16.
certat quisque evadere IX. 4. 33.
certaturos fuisse, ne vinceretur VII. 10. 8.
certavimus minima virium parte IV. 14. 10.
Certe profiluit VII. 4. 19. recesserunt VII. 4. 35. ingemuit VII. 6. 22.
certior factus Rex VI II. 3. 13.
certiora noscere V. 13. 2. IX. 9. 5. oraculis tormenta VI. 10. 29.
certiorem modum optare III. 6. 12. spem referre IX. 5. 30.
certiores necessitatis facere IX. 10. 17.
certissimum moderationis indicium VIII. 8. 10.
certum edere oraculum IV. 7. 24. est aggredi IV. 13. 9. habere VII. 11. 12. penetrare in Indiam IX. 9. 5.
Cervice rigida subire jugum VI. 3. 6. graviter icta IX. 5. 17.
super *cervicem* eminet sarissa VII. 4. 36. pedem ponere IX. 7. 22.
cervicibus impositam urbem VII. 7. 1. stare VII. 7. 11.
cervicis dolor extenuat vocem VII. 7. 5. cicatrice obducta VII. 9. 11.
cervicum jactatione excutere jugum IV. 15. 16.
cervix saxo icta VII. 6. 22.
Cessabat usus oculorum X. 5. 16.
cessantem nunquam Regem VII. 2 26.
cessare non licuit III. 11. 5. videorne posse IX. 6. 21.
cessatis quid IV. 16. 5. VI. 11. 14.
cessatum nec est ab his IX. 10. 17.
cessaverimus si paululum VII. 7. 15.
Cesserant præmia fortitudinis V. 2. 3. ipsi malis VIII. 4. 10.
cesserat temeritas in gloriam III. 6. 18.
cessere reliqui in prædam VII. 6. 16.
cesse-
cesserit utcunque VII. 4. 16.
cessisset quicquid alienæ gloriæ VI. 1. 18.
cessit mare classicis X. 7. 18.
cessura res est utcunque VII. 1. 37.
Cetræ speciem reddere III. 2. 5. apud *Chæroneam* victoria VIII. 1. 23.
Chaldæi post hos ibant V. 1. 22. curant corpus Regis X. 10. 13.
Chaldæos interpretatos III. 3. 6.
Chalybes a læva sunt VI. 4. 17.
Chares Mitylenen tenet IV. 5. 22.
ad *Charidemum* converti III. 2. 10.
Chartæ literarum notas capiunt VIII. 9. 15.
Charus dux datus est VIII. 11. 10 evasit VIII. 11. 14. cadit VIII. 11. 16.
Chiliarchas vocabant duces V. 2. 3.
Chii querebantur de præsidio IV. 8. 12.
Chiorum legatos audit IV. 8. 11.
Chium liberare III. 1. 19. præsidium introducere IV. 1. 37 occupare IV. 5. 15. quæ acta erant IV. 5. 19.
Choaspe amne superato VIII. 10. 22.
Choaspem ad amnem pervenire V. 2. 9.
post *Chærilum* Agis VIII. 5. 8.
Chorasmiis præest Phrataphernes VIII. 1. 8.
Chorasmios venturos VII. 4. 6.
Chrysolaum popularibus tradere IV. 8. 11.
Cibaria cocta ferre VIII. 4. 20. IX. 10. 17.
cibi odore excitare III. 6. 4.
cibo abstinere IV. 10. 23. X. 5. 24. reficere V. 4. 23. VII. 5. 16. firmare VII. 5. 14.
ciborum novi succi vulgant morbos IX. 10. 13.
cibos solitos relinquere III. 10. 8.
cibus, quem occupant, satiat III. 2. 15. modicus extenuat vocem VII. 7. 5.
Cicatrice obducta IV. 6. 24. VII. 9. 11. VIII. 10. 31. IX. 6. 1.
cicatricem rumpere VII. 7. 9.
cicatrices quot IV. 14. 6. celare V. 5. 13. referre VIII. 7. 11. rumpere X. 5. 13.
cicatricibus putrere IX. 3. 10. deformem esse X. 2. 12.
cicatrix obducta est IX. 8. 27.
Cidarim vocabant capitis insigne III. 3. 19.
Cientem pugnam VIII. 14. 9.
ciere fluctus IV 13. 17.
ciet fluctus mare X. 7. 11.
Cilicia jugo montis includitur III. 4. 6. intranda est III. 4. 7. profugere IV. 1. 39. victos excipit Syria IV. 14. 10. occurrit supplementum V. 7. 12. testis IX. 2. 23. Philotæ destinata X. 10. 2.
Ciliciæ præesse III. 4. 3. oram accendere III. 5. 1. angustiæ IV. 9. 2. 13. 6. VII. 11. 8. montes IV. 14. 14. fauces V. 3. 22. VI. 3. 16. VII. 4. 4. IX. 2. 13.
Ciliciam petere III. 4. 1. intrare III. 4. 2. vastare III. 4. 3. aperire III. 4. 4. in *Ciliciam* fore III. 5. 10. occupare III. 7. 1. copias adducere III. 8. 12. Socrati tradere IV. 5. 9. habere in potestate VI. 3. 3. subire VII. 3. 19. præterire VII. 3. 20.
Cilicio mari distare III. 1. 12.
Cinctus zona III. 3. 19. gladio VI. 7. 29. IX. 7. 19. ferro VI. 1. 21.
cingere domum VI. 8. 20.
cingitur fluctibus III. 1. 13. muro VII. 6. 10. amne VIII. 10. 23.
cingun-

cinguntur muris nemora VIII. 1. 12.
cinxerat agmen manu IV. 13. 30.
Circa esse III. 1. 17. IV. 10. 25: 15. 10. effundunt montes IV. 12. 20. lucis ortum V. 3. 7.
Circulis suspensis similes VI. 5. 16.
Circumactis equis dilabi III. 11. 14.
circumagendis in equis III. 11. 15.
circumagi signa IV. 6. 14. in frontem IV. 13 32.
Circumdati armatis VII. 9. 3.
circumdato vallo III. 2. 2. equitatu IV. 9. 17: 12. 3.
circumdatos exercitu III. 8. 4.
circumdatum nemus muro IV. 7. 20. murum nemori VII. 2. 29.
Circumduci manibus præustis III. 8. 15.
Circumferebat clypeum ad ictus IX. 5. 1.
circumferens oculos IV. 14 9. X. 6. 17. arma VI. 1. 4.
circumferentem spolia ventre X. 2 26.
circumferri hostem V. 12. 2. merum VII. 4. 7.
Circumfluit quod jam VIII. 8. 12.
circumfluunt quæ vos X. 2. 22.
Circumfundi a lateribus III. 9. 12. paucioribus IV. 13. 6.
circumfusi undique III. II. 4. orabant VII 5. 9. ab utroque latere IX. 1. 16.
circumfusos Regi IV. 15. 12 in *circumfusos* ingerere tela VIII. 14. 31.
Circumibatur dextrum cornu III. 11. 1.
Circumjecta nemora accepere vocem III. 10. 2.
circumjectas valles implere IV. 12. 23.
Circumire milites callent III. 2. 14. ultimos III. 8. 28. prætergressos III. 9. 11. tergum III. 11. 3. opus commissum IV. 2. 21. urbem IV. 3. 16. currus IV. 15. 15. tabernacula V. 9. 17. saltum VI. 5. 17. VII. 7. 33. mœnia VIII. 5. 32. milites VIII. 4. 9.
circumiret locum IV. 15. 1.
circumiri posse III. 7. 9. IV. 14. 30. V. 4. 26. IX. 5. 3: 4.
circumitu rupes petere III. 11. 19. Tigrim superare IV. 16. 7. stadia tot complecti VII. 3. 22: 11. 2. evadere in jugum VIII. 11. 5. gloriam petere IX. 3 14.
circumituros hostem a tergo III. 8. 27.
circumitus comprehendit stadia VI. 6. 24.
Circumlatis oculis VI. 11. 36.
Circumpendentibus margaritis VIII. 9. 24. armis IX. 10. 26.
Circumsideri arcem III. 1. 8. tantum eos VIII. 10. 10.
Circumsistunt Bessum VII. 5. 24.
Circumspiciebant fugæ locum VIII. 14. 24.
Circumstantes agnoscere III. 5. 9. IX. 9. 25. videre VI. 11. 37. rogare VIII. 2. 5.
circumstantis exercitus gratia IX. 3. 15.
circumstantium e turba unus VI. 10. 36. mœror X. 5. 2.
circumstetissent victuri V. 9 10.
Circumvectus petram VII. 11. 14. arcem IX. 4. 8.
circumvehi impedimenta IV. 15. 5. aciem IV. 16. 2. terga VIII. 14. 21.
Circumvenirentur ut non IV. 13. 34. singula IX. 1. 17.
circumveniunt magnitudinem V. 1. 28.
circumventi sunt telis obruti VIII. 13. 15.
circumventos invadere IV. 15. 9.

Cita-

Citarentur qui nominatim X. 6. 2.
citato gradu recedere IV. 16. 2.
in *Cive* æstimare famam VIII. 14. 46.
civem Lycium fore ducem V. 4. 11.
ad *cives* erumpere VI. 3. 5. ingratissimi X. 2. 27. mei estis X. 3. 13. tui trahuntur ad pœnam X. 4. 1.
ex *civibus* unus concioni indicat IV. 3. 21. cum *civibus* res est X. 8. 17.
civile ad bellum properare X. 8. 17.
civilem habitum ducere levem VI. 6. 2.
civili cultu IX. 8. 23. sanguine X. 2. 4. bello X. 7. 2.
civilis habitus rudis VI. 11. 1.
civis victima VI. 9. 23. fortuna VI. 9. 27. gentis barbaræ IX. 6. 11.
civium vitæ dominus IV. 1. 22. conjuratio VI. 9. 4. millia subjicere VI. 9. 22. animæ IX. 6. 8. fidissimi IX. 6. 17. fructus X. 7. 4.
Clade vastare IV. 1. 10. obrui IV. 3. 14. nobilis vicus IX. 9. 9. sine *clade* recipere exercitum IV. 12. 21. premi VII. 9. 22. domari VIII. 10. 20. sine *clade* manere, nec progredi IX. 10. 13. cognita X. 1. 45.
cladem consilio tegere VII. 7. 39. in caput vertere VIII. 2. 27.
clades accipi potuit IV. 12. 15. complecti oratione IV. 16. 10. par X. 6. 6.
cladis expers III. 13. 14. exemplo contineri VII. 6. 16. fama VIII. 1. 6. causa IX. 10. 17.
cladium pœnas expetere X. 8. 10.
Clamitantes furere IX. 8. 7.
clamor lugubris III. 12. 3. præliantium IV. 6. 14. VIII. 10. 18. natantium IV. 9. 20. refereba-

tur castris V. 12. 14. exercitus VII. 11. 25. oritur IX. 3. 16: 5. 29. militum IX. 8. 6. abstulit usum aurium, oculorum IX. 9. 14. idem omnium X. 2. 17.
clamore suorum audito IV. 4. 6. terrere IV. 13. 33. VIII. 13. 18. IX. 4. 24. sublato incurrere IV. 15. 19. aciem turbare IV. 15. 29. perlato arma capere V. 12. 13. suos accendere VI. 1. 10. inhibere X. 2. 13.
clamorem tollere III. 10. 1. X. 2. 18. edere IX. 12. 23. X. 3. 5. tolerare VII. 9. 13.
Clari hospites IV. 1. 17. viri exitus VII. 2. 33.
clarior indole VI. 2. 9. umbra noctis VII. 4. 28. pacis artibus IX. 8. 23.
clariorem fore magnitudinem VIII. 14. 46.
clarissimi genere III. 13. 15. sunt habiti X. 5. 37.
claritas juvenis moverat VII. 6. 20.
claritate memorabilis Tyrus IV. 2. 2. urbis nobilis obsidio IV. 6. 30. fratris suppressa indoles X. 8. 21.
claritatem rerum emicuisse VII. 6. 20.
claritatis honore servato VI. 2. 11.
Classe admota IV. 3. 13. prætervehi IV. 5. 10. dispersa IX. 9. 11.
classem parare III. 5. 7. X. 2. 2. in duo dividere cornua IV. 3. 11. habere IV. 3. 12. in diversam partem agere IV. 4. 6. moliri V. 7. 8. exspectare IX. 8. 16. vehi non unius exercitus IX. 9. 16. impellere IX. 9. 25. redire IX. 9. 27.
classes quocunque adiere IV. 4. 19. in Græciam missæ V. 8. 16.

class-

classibus maria obsidere IV. 2. 11. vindicare mare IV. 8. 15. maria consternere IX. 6. 7. nequidquam petere X. 6. 14.

classis præfectus IV. 1. 37: 8. 15. circumibat mœnia IV. 3. 14. intraverat portum IV. 4. 12. dispersa IX. 9. 19. subiit flumen IX. 10. 1.

Clavæ pro telo erant IX. 4. 3.

Clauda navigia IX. 9. 13.

Claudebat petra tergo VIII. 2. 20.

claudi regiam IX. 3. 18.

claudit terras Hellespontus IV. 14. 9.

clauditur Persis jugis montium V. 4. 5.

clauserant portas IX. 8. 17.

clausi greges ferarum VIII. 1. 11.

clausit regiam munitio IV. 7. 21.

claustra portus IV. 5. 19. Nili IV. 4. 8. perfringere X. 7. 17.

claustrum objicitur IV. 5. 21. perdomitorum VII. 6. 13.

Cleander nuper advectus IV. 3. 11. latus haurit gladio VI. 2. 27. primores intromittit VII. 2. 30. supervenit X. 1. 1.

Cleandri tabernaculum VII. 2 19. metus VII. 2. 32. furor X. 1. 5.

Cleandro cum pecunia misso III. 1. 1.

Clementer facere IV. 11. 16.

clementia vinci III. 12. 21. testari III. 12. 25. in devictos VII. 9. 18. X. 5. 28. Regum, ducumque VIII. 8. 8. communicanda est cum his VIII. 8. 12.

clementiæ tuæ liceret VI. 10. 14. meæ exemplum VIII. 14. 41.

clementiam Regis V. 3. 13. VI. 4. 24. VIII. 3. 2. IX. 1. 23. in captivos V. 7. 1. in deditos VII. 6. 17.

Cleo ex Sicilia VIII. 5. 8. merita percensetur VIII. 5. 10. facit Deos VIII. 5. 18.

Cleocharem mittere VIII. 13. 2.

Cleomenes præfectus vectigalibus IV. 8. 5.

Cleophes præest regioni VIII. 10. 22.

Clientium manus VII. 4. 21.

Clitarchus est auctor IX. 5. 21: 8. 15.

Clito destinat provinciam VIII. 1. 19. VIII. 2. 14. quæ audissent VIII. 1. 29.

Clitum percutere VIII. 1. 45. esse & exire VIII. 1. 51. jure interfectum VIII. 2. 12. occidisse VIII. 12. 18.

Clitus præest equitibus IX. 13. 26. refert Euripidis carmen VIII. 1. 28. Philippi acta commemorat VIII. 1. 30. stat in acie VIII. 7. 4. non coegisset me sibi irasci VIII. 8. 7.

Clivis mollibus petra crescit VIII. 11. 6.

Cluduni iter rami VI. 5. 15.

Clypeatos locare VII. 9. 2. vehere VIII. 14. 3.

clypeis tegere III. 213. VIII. 7. 4.

clypeo tela excipere VI. 1. 4. IX. 5. 7. excipi VI. 1. 5. tegere VI. 1. 14. VIII. 1. 20: 24. IX. 2. 29. caput excipere VI. 1. 15. tela propellere IX. 4. 31. non incidunt missilia IX. 5. 5. corpus excipere IX. 5. 15.

clypeos igne torrere IX. 3. 25. quatere X. 7. 14.

clypeum submittere IX. 5. 18. sumere IX. 7. 19. Cyri reperire X. 1. 31.

Coagmentatus habitus smaragdo IV. 7. 23.

Cobares erat in convivio VII. 4. 8. elapsus VII. 4. 19.

Cochili laterculo V. 1. 25: 29.

Coeant,

Coeant, qui adhibebantur consiliis X. 6. 15.

Cœle, quæ appellatur IV. 5. 9.

Cœlen quam vocant IV. 1. 4.

Cœlestes honores usurpare VIII. 5. 5. haberi sibi X. 5. 6.

cœli temperies IV. 7. 17. IX. 1. 11. peritus IV. 10. 4. fulgor IV. 12. 14. haustus V. 5. 19. status VI. 4. 19. umbra VII. 3. 11. intemperies VII. 4. 20. varietas VII. 11. 12. fulgura VIII. 4. 3. sævitia VIII. 4. 13. vapor X. 10. 10.

cælo se intendunt nubes IV. 3. 16. redduntur vites VII. 3. 10.

cælum peti cogitationibus IV. 10. 3. manus tendere IV. 10. 33. VI. 7. 28. fertur nubes pulveris IV 15. 32. temperatum V. 4. 9. deficit V. 6. 13. ferre laudibus V. 8. 10. fumus abscondit VI. 6. 30. fama pervehit VIII. 5. 17. dare VIII. 5. 18.

super *Cœnam* dicere VI. 11. 27. VIII. 12. 17.

cœnare cum Philota VI. 8. 16.

cœnaverant simul VIII. 1. 49.

Cœno decocto IV. 3. 25.

Cœnon relinquere V. 4. 20. VIII. 10. 22. ducem dare VIII. 1. 1.

Cœnos proximus Nicanori III. 9. 7. in subsidiis IV. 13. 28. prope occisus IV. 16. 32. ex amicis VI. 8. 17. invectus est VI. 9. 30. invehitur in lævum cornu VIII. 14. 17. exstinctus est IX. 3. 20.

in *cœnum* demergi III. 13. 11.

Coercebat impetum VIII. 13. 9.

coercendam ad defectionem VII. 6. 15.

coercetur crepidinibus V. 1. 28.

coercita ripis IX. 2. 27.

coercitis ægre VIII. 7. 8.

coercitum flumen IX. 9. 9.

coercitus ripis VI. 4. 6.

Cærula fascia circumibat hoc III. 3. 19.

Coeunt in regiam VI. 8. 17. X. 8. 14. ad nemus VII. 2. 29. nuptiis IX. 1. 26.

coeuntes ad sonitum vocis IV. 15. 32. arborum rami V. 4. 24.

coeuntibus aquis VIII. 2. 23. VIII. 13. 9.

coeuntium pignus VIII. 4. 27.

Cogita te esse passurum IV. 6. 26. te esse hominem VII. 8. 26.

cogitabat quod ipse præstare V. 5. 22.

cogitandum de paucitate IX. 2. 24. victoriam ut obtineamus X. 6. 8.

cogitare se esse captivam V. 3. 13. de beneficio VI. 8. 5.

cogitasse facinus VI. 11. 37. VIII. 6. 30.

cogitati sceleris V. 10. 15. VI. 11. 32.

cogitatio subibat exercitum VII. 1. 4. digna animo IX. 3. 9. non est eadem IX. 6. 18.

cogitationem præsentia excuteret VII. 8. 4.

cogitationes inter has illuxit dies III. 6. 8. ad omnes se versare VI. 6. 27. finit signum tuba datum VII. 1. 25. commoverant animum VIII. 3. 14. vertere in bellum VIII. 5. 3. dolorem convertere X. 5. 7. volvere X. 5. 15: 8. 9.

cogitatis V. 10. 5.

cogitato parricidio VI. 10. 14.

cogitatum esse quicquam in Regem VI. 11. 35.

cogitaverunt rem pulcerrimam VIII. 7. 10.

cogitavi nefas VI. 7. 30. Philotas VI. 11. 14.

Cognati turbant aciem IV. 15. 29.

cognatione annexi stirpi regiæ IV. 1. 19. contingere Darium V. 3. 12. Parmenionem VI. 11. 20. Alexandrum X. 10. 19.

cognatorum principes VII. II. 1.
cognatos Regis quos appellant III. 3. 14.
Cognito pavore IV. 12. 16. tumultu VI. II. 20. vulnere VII. 6. 6. ſitu montis VIII. 10. 13. errore VIII. 12. 8. excidio IX. 1. 18. dolo IX. 7. 7.
cognitos eſſe fama VIII. 10. 1.
cognitum eſt X. 2. 12.
cognituram eſſe ex literis VII. 2. 25.
Cognomen eſt Troglodytis IV. 7. 18.
Cognoſcere quæ deberet VIII. 3. 10.
cognoſceret diligentius VI. II. 9.
Cohærebat quinqueremis IV. 4. 8. turris muris IV. 4. 11.
cohærent inter ſe tempore V. 1. 2.
cohærentes quaſi III. 11. 4. nobiscum VI. 3. 8.
cohærentia juga VII. 3. 21.
cohærerent proræ IV. 3. 14.
Cohiberent acies tela VII. 4. 35.
cohibiti jugis montium VIII. 9. 12.
cohibitis intra caſtra X. 3. 6.
Cohors intrat IV. 5. 17. ducum ſeminarium VIII. 6. 6. regia IX. 10. 26. X. 7. 16.
cohortanus cui præerat VIII. 4. 21.
cohorte ex prima VI. 9. 17. regia VIII. 6. 7. eadem eſſe VIII. 6. 8: 8. 20. alii ſucceſſerant VIII. 6. 18. ſua delegit juvenes VIII. 11. 9.
cohortem in unam ſecernere VII. 2. 35. ſcorſum tendere VII. 2. 27.
cohortes quingenariæ V. 2. 3.
cohortis regiæ pueri X. 8. 3.
Coire ſtupro V. 1. 37. VIII. 2. 19. conſtituerunt VII. 2. 20. connubio VIII. 1. 9.
coiſſent frequentes X. 3. 6.
coit gens in aliam VII. 7. 4.
coituros in trepidatione nocturna IV. 13. 4. ad præſtanda juſta X. 8. 18.
coitus amnium IX. 4. 9.
Colendis in illis IV. 14. 6.
colendo fidem jurare VII. 8. 29. hos, cum quibus me relinquitis X. 2. 29.
colendus ſit Rex VIII. 5. 19.
colentem hortum ſtipe IV. 1. 19.
mutuos uſus VII. 3. 5.
colentes ultra Tanaim VII. 4. 6.
colere Reges inter Deos VIII. 5. 11. loco parentis VIII. 8. 2. quicquid cœperunt VIII. 9. 34. ripam IX. 2. 3. Regis amicos, non ſcorta X. 1. 26. nomen ipſum X. 7. 15.
colerent Herculem IV. 2. 3. Apollinem religione IV. 3. 21. Regem divino honore IV. 7. 28. quæ gentes IX. 8. 2.
coli loco parentis V. 3. 12.
colimus ultra Tanaim VII. 8. 30.
colitis fidem X. 3. 9.
colitur pro Deo IV. 7. 23.
Collaberetur Rex VII. 6. 22.
collapſa eſt Statyra IV. 10. 19.
collapſus eſt inter manus Regis VIII. 2. 39.
Colle in edito IV. 12. 18: 13. 35. VIII. 13. 35.
colles mutare III. 10. 10. imminent V. 4. 8. reſonant VIII. 10. 16.
collibus in editis deturbari VI. 5. 12. ſitum eſſe VII. 10. 16.
collium ſpecies VII. 4. 27.
Collo filium admovit III. 12. 26. catena inſerta VII. 5. 36.
Coloniæ diffuſæ IV. 4. 20.
colonias vaſtare IV. 1. 10. deduci IX. 7. 1. relinquere IX. 7. 11.
colonis replere X. 2. 8.
Color fontis III. 1. 4. oris IV. 15. 11.
colore oris mutato IV. 6. 18. ſanguinis ſuffuſo IV. 10. 2. undarum appellari X. 1. 13.
colorem herbæ referre IX. 8. 27. eundem ducere X. 3. 13.
coloris diverſi ab aliis VI. 10. 18.
Colui præfectum VI. 10. 22.
Columen Macedoniæ IX. 6. 8.
Columnam eminere X. 1. 14.
columnas habet regia VIII. 9. 26.
Colunt cætera V. 1. 27. ultra Tanaim VII. 4. 32. inter Deos X. 3. 3.
Comæ prominent hirtæ V. 6. 18. hirſutæ IX. 10. 9.
comas intonſas eſſe IV. 13. 5.
Comes puero datus III. 6. 1. non recedebat V. 11. 2. deſertorum VII. 2. 6.
Comeſſabundo a Rege deleta urbs V. 7. 10.
comeſſabundus exercitus IX. 10. 26.
comeſſantes tegere VII. 10. 18. adverſus ſi quid animi IX. 10. 27.
Cominus pugnam conſerere III. 11. 4. impelli IV. 4. 11. peti VI. 1. 4. congredi VI. 1. 15. petere inimicos VII. 8. 18. dimicantem VIII. 2. 37. pugnare VIII. 11. 14. prælari VIII. 14. 4.
Comis detonſis lugere X. 5. 17.
Comitabantur Regem III. 3. 21. V. 13. 17. patrem III. 8. 12. VI. 5. 4. uxorem IV. 10. 18. venantem VIII. 6. 4.
comitante manu VI. 5. 11. ſervo VIII. 3. 10.
comitantibus hoſpitibus IV. 1. 23. paucis equitum V. 13. 18.
comitantium turba III. 3. 22: 12. 15.
comitantur venantem V. 1. 42.
comitari qui non poterant V. 6. 15. parricidas V. 13. 16. Regem ſoliti VI. 1. 20. VIII. 2. 35. IX. 8. 3.
Comitas, vulgati corporis vilitas V. 1. 36. epulantium VIII. 6. 14.
Comitata ſunt duo millia III. 2. 7. proceſſit VI. 5. 26.
Comitate convivium celebrare VIII. 4. 23. Regis mutari VIII. 6. 20.
Comitatu graviore relicto IV. 12. 2.
comitatus Regem VIII. 2. 30. Ptolemæo VIII. 14. 15. pueris X. 8. 3.
comitem legatis dare VIII. 9. 19. trahere VIII. 3. 2.
comitibus datis III. 13. 3. fugæ IV. 16. 8. V. 4. 34. deſeri VI. 2. 4.
Commeantes mari IV. 4. 20.
commeare dicuntur quadrigæ V. 1. 25.
commeatibus juvare VII. 3. 1. præmiſſis VIII. 10. 13.
commeatu recreare exercitum VII. 3. 18.
commeatus ſuppetunt exercitui III. 3. 27. ſubvehere V. 9. 8. providere IV. 14. 12 præter alios VI. 4. 21. parare VIII. 2. 13. petere IX. 9. 8. imperare IX. 10. 25.
commeatuum pars depoſita IV. 9. 9 copia inſtructus IV. 10. 15. penuria VI. 6. 19.
Commendare nomen poſteritati IX. 3. 5.
Commercii jus IX. 10. 8.
commercio linguæ cohærere VI. 3. 8. gentium exoleſcit ſermo VI. 10. 23. velle mutuos uſus VII. 3. 5. crudelitas inhibetur VII. 5. 33.
commercium linguæ V. 5. 19. vitiorum VIII. 9. 19.
Commilitonem divelli a ſe III. 5. 18. deſerere IX. 2. 28.
commilitones quæſo VI. 10. 8. expellere VI. 11. 2. ſaucios geſtare VII. 6. 8. tractandum eſt... X. 6. 8.

a *Commilitonibus* levari v. 4. 18. excitari vii. 3. 14.
Commiſi nefas iv. 10. 29. ſalutem vi. 9. 21.
commiſiſſet quæ, ſilentio tegere vi. 7. 4.
commiſit ejus fidei imperii partem viii. 1. 21.
commiſſa fidei turba iii. 13. 6. cuſtodia pecuniæ vi. 11. 6.
commiſſis prælius iv. 1. 35.
commiſſum ſi quid eſſet iii. 8. 3. opus iv. 2. 21. prælium vii. 4. 33.
committam, ut ... vi. 10. 4.
committeret te nobis iv. 1. 14. ſylvas v. 4. 4. victoria vii. 7. 14.
committere maria iii. 1. 13. ſalutem Philippo iii. 6. 4. urbem continenti iv. 2. 16. obſidionem ix. 4 27.
Commotus nece iv. 2. 15. exſpectatione iv. 10. 26. interitu viii. 11. 17. non odio, ſed miſeratione viii. 14 41. indignitate ix. 5. 11.
commoverant ſaxa v. 3. 20.
commovere lacrymas v. 5. 7.
commoveretur periculo Regis vi. 9. 10.
commovet vos multitudo ix. 2. 22.
commovit concionem vi. 9. 28 membra viii. 4. 12.
in *Commune* conſulere v. 9. 14 ix. 1. 21. x. 6. 15 iter vii. 4. 15. nomen viii. 11. 10.
in *communi* dolore x. 5. 9. mœſtitia x. 5. 20. jure x. 7. 2. conſilio x. 9. 11.
communia ſacra ix 10. 16.
communicandos cum Rege liberos vi. 5. 30.
communicatæ cum ipſo rei vi. 7. 21.
communis periculi iv. 3. 20. prædæ iv. 14. 6.
communium liberorum parens viii. 3. 14.
Commutare naturam x. 1. 40.
Compage ſaxorum laxata iv. 4. 12.
compages verberatæ ſe laxant iv. 3. 6.
Comparari Darii filiabus viii. 4. 25.
comparata ſupellex v. 6. 3.
comparatæ inſidiæ vi. 2. 4.
comparatas inſidias vi. 7. 6. viii. 6. 23.
comparatione meliorum iii. 11. 20. novi Regis x. 8. 9.
comparavi exercitum iv. 14. 12.
comparavit inſidias vi. 9. 17. ix. 7. 4.
comparetur regiæ ſtirpi viii. 4. 25.
Compedibus liberare iv. 14. 23. vincire v. 12. 20.
Compellatum nomine tactu excitare iv. 13. 20.
Compellente utroque mari terram iii. 1. 13.
compellerent eos ad pacem iv. 2. 15.
compelleret eos ad deditionem ix. 1. 19.
compelli ad deditionem viii. 1. 25: 13. 2.
compellit eos in urbem iv. 1. 31.
compelluntur ad vilitatem ſui v. 9. 7.
Compenſare facinora x. 1. 2.
Compererat abeſſe Darium iv. 10. 15. quæ ex fratre vi. 7. 18. quos eſſe conqueſtos ... vii. 2. 35. æs eſſe grave x. 2. 9.
comperimus eſſe ſpatium iii. 1. 13. famam vanam x. 10. 5.
comperiſſent intra mœnia eſſe Regem ix. 5. 16.
comperiſſet ſatrapam præceſſiſſe iii 13. 1. divertiſſe hoſtem iv. 9. 1. torqueri Philotam vii. 1. 10. anguſtias obſideri viii. 12. 2.
com-
comperta habere oculis v. 4. 10. trepidatione v. 13. 19. ex fratre vi. 8. 11. defectione vii. 6. 16. ex vate vii. 7. 22. dubitatione viii. 10. 10. nuntiare x. 1. 11.
comperto errore iii. 12. 6. pro *comperto* fuit vii. 1 6.
compertum habere iv. 13. 10. adventare Alexandrum vii. 4. 20. viii. 2. 15. ſomno acquieſcere ix. 5. 30.
ad *Complectendum* Polydamanta currere vii. 2. 24.
Complent iter odoribus viii. 9. 23. caſtra vocibus v. 2. 12.
completa ſorte x. 6. 6.
compleverant templa iv. 4. 14. ripam viii. 13. 10. urbem x. 5. 8. veſtibulum x. 8. 8.
Complexi ſaxa v. 3. 20. vii. 11. 15. medium viii. 1. 46.
complexu occupare ix. 7. 22.
complexum imperium mente ix. 2. 11.
complexus quicquid iv. 8. 2. provincias vi. 3. 4 dextram vi. 7. 8. Regem vi. 7. 34. haſtam vii. 4. 3. ramos ix. 5. 13. infinita x. 1. 17.
ad *componenda* turbata procedere vii. 10. 13.
componentium ſecuritas ix. 5 21.
Compos ne quidem mentis vii. 6. 22. voti ix. 9. 28.
Compoſitis rebus iii. 1. 1. iv. 7. 5. v. 9. 8. his iv. 8. 16. v. 2. 1. vii. 3. 1. viii. 4. 1. omnibus vi. 2. 21. viii. 5. 3.
ex *compoſito* poſtulare vii. 1. 5. ſubducitur poculum ix. 7. 24
quæ *compoſuerat*, proferre vii. 1. 8. ſe in habitum corporis x. 5. 3.
Compotem mentis iii. 5. 4: 6. 15. vi. 3. 16. viii. 4. 15: 14. 33.
compotes ſui iv. 12. 17. mentis x. 8. 3.
ad *comprehendendos* conjuratos vi. 8. 20.
ad *comprehendendum* Dymnum vi. 7. 24.
comprehendere Regem v. 9. 2: 10. 5. pinnas vii. 8. 25.
comprehenderentur auctores ſeditioſæ vocis x. 9. 9.
comprehenderis quos vii. 8. 14.
comprehderant Biconem ix. 7. 7.
comprehendi non poterat propalam Darius v. 10 7. Regem v. 12. 15. ſe a proximis viii. 1. 47. Perdiccam x. 8. 6.
comprehendit turres incendium iv. 3. 3. ſtadia vi. 6. 24. cuncta vi. 6. 30. lanceam vii. 1. 19. ſepulcra viii. 10. 8.
comprehenſis, qui res ad Macedonas trahebant iv. 5. 15.
Compreſſa eſt ſeditio vii. 2. 31.
compreſſam violentiam x. 3. 2.
Compulerat fortuna eodem v. 1. 3 ad defectionem x. 1. 45.
compulere ad deditionem ix. 1. 23.
compulit virum imitari v. 1. 35. in urbem viii. 10. 4. fugam ix. 4. 5.
compulſos intra munimenta viii. 11. 1.
compulſus eſt rabie viii. 8. 2.
Computo munera fortunæ ix. 6. 19
Con liberare iii. 1. 19.
Conati tela vibrare vii. 9. 7.
conatum impedire viii. 14. 19.
conatus percutere viii. 1. 45. terrere ix. 4. 24. allevare ix. 5. 12.
Concedere Deos gloriam vi. 7. 28.
Concedimus ſervis verberare pueros viii. 8. 3.
Conſentus ſignorum vii. 11. 25.
Conceperam ſpem ex vobis x. 2. 21.

conceperant ignem IV. 3. 4. metum ex hoste VIII. 14. 12.
conceperat impetum V. 12. 1. iram VIII. 1. 31, 43. quod prava mente VIII. 5. 5.
concepiſſent vela vim venti IV. 3. 2.
conceptam ſpem nuncio IX. 6. 1.
conceptо igne IV. 3. 3. V. 7. 5. VI. 6. 31.
conceptum quicquid iratum VII. 1. 25. ignem fundere VIII. 10. 8. eſſe marem X. 6. 21.
conceptus ex fonte editur VI. 4. 5.
Conceſſerant hoſtes victoriam V. 5. 1.
conceſſere in arcem VIII. 10. 33.
conceſſit ipſe retro III. 4. 5. pars in arcem V. 3. 11.
Conchis tuguria conſtruere IX. 10 10.
Conciliaſſe ſibi animos X. 2. 3.
conciliatos ſibi ab eo VII. 1. 11.
conciliatum ſibi ætatis flore VII. 9. 19.
Concilio Græciæ IV. 5. 11. dimiſſo VI. 11. 11. habito IX. 10. 5.
concilium conſulere VI. 1. 19. differre VI. 11. 9 adire VI. 11 25.
pro *Concione* literas recitare IV 10 16. tota obſtrepere VI. 9. 6. excedere VI. 9. 36. dimiſſa VII. 2. 11. X. 8 7. laudare IX. 1. 1. ſiente IX. 3. 3. tota reſpondere X. 2. 18 donare X. 5. 10. verſa in ſeditionem X. 7. 1. erumpere X. 9. 18.
ad *concionem* vocare exercitum VI. 2. 21. procedere VI. 9. 1. VII. 1. 5. reverti VI. 11. 9 movere VII. 2. 6. obtorpuiſſe X. 3. 1. habere X. 7. 3.
Concipere non poſſe III. 2. 12. V. 10. 9.
concipi medicamentum III. 6. 11. mente IV. 13. 13. vultu V. 11. 7. VIII. 5. 5.
Concitant milites VII. 2. 28. remos IX. 4. 13.
concitat equum VIII. 12. 8: 14. 17.
concitata quinqueremis IV. 4. 7.
concitatis equis IV. 9. 5.
concitato equo III. 10. 3.
concitatum vento mare IV. 3. 17.
concitaverat animum in iram X. 1. 36.
concitaverunt navem remis IV. 3. 2. turmas in obvios IV. 16. 21.
concitis equitibus IV. 12. 4.
Conclamant, duceret .. IV. 1. 29. omnes V. 13. 5. temulenti VII. 4. 7.
conclamarent univerſi VIII. 11. 22.
Conclave obſerare X. 7. 16.
Concludunt mediam ab utroque latere V. 1. 15.
Concordia firmata X. 8. 23.
concordiæ ſpes X. 8. 19.
Concretam glaciem ingredi V. 6. 14.
concreto gelu VIII. 4. 6.
Concubinis pellicum X. 2. 27.
Concupiſcenti talia VIII. 5. 6.
concupiſcentiæ devovere VIII. 6. 18.
concupiſcis, quæ non capis VII. 8. 13.
Concurrentia in eodem tela III. 11. 4.
concurrere hoſti IV. 13. 16. ad ſpoliandum Porum VIII. 14. 40.
concurrerunt intra mœnia IX. 5. 16.
concurrit exercitus V. 7 6.
concurrunt ad delenda præſidia IV. 1. 30. Macedones, Barbari X. 5. 9.

concurſatione meliorem, quam cominus VIII. 14. 24.
concurſu torrentium V. 4. 23. aquarum IX. 4. 9.
Concuterent Perſarum imperium IV. 14. 20.
concutientibus amis V. 4. 25.
Condendæ urbi ſedem eligere VII. 3. 23.
condendis oppidis ſedem eligere VII. 10. 15.
condere novam urbem IV. 8. 1.
conderent nubes lucem VIII. 13. 24.
conderet ſe nexus III. 1. 17.
conderetur fulgor VII. 8. 12.
condiderant urbem Macedones VII. 7. 1.
condiderat urbem Semiramis V. 1. 24. Cyrus V. 6. 10.
condidere nubes ſolem IV. 7. 13. qui Parthos VI. 2. 24.
condiderunt mores gentis VIII. 4. 28.
condidit nitorem Luna IV. 10. 2. ibi Dahas VII. 7. 32. militem VIII. 1. 4. oppida IX. 2. 23: 6. 23: 10. 2, 7. gladios X. 9. 5.
condita fluctibus IV. 4. 4. urbs a Græcis VI. 2. 15. vis hoſtium VII. 11. 18. luce VIII. 4. 3. cum Cyro 3000 talentum X. 1. 34.
conditæ fruges VII. 4. 24. urbi a Cyro parcere VII. 6. 20.
conditas urbes obſtare X. 2. 8.
Conditione occupari IV. 11. 13. deditionis IX. 8. 12
conditiones pacis ferre IV. 11. 1, 19.
Conditis urbibus IX. 1. 6.
condito fulgore lucis VII. 11. 21. ibi oppido IX. 8. 8.
conditor carminum VIII. 5. 8.
a *Conditoribus* traditum ſacrum IV. 3. 23.
conditorum fama inclytum IV. 1. 15.
conditos a Libero patre VIII. 10. 11.
conditum corpus Cyri X. 1. 30.
conditus labitur VI. 4. 5.
Condonare decus capitis V. 8. 13.
ad *Conducendum* militem III. 1. 1: 2. 16.
conducti mercede III. 2. 9. III. 9. 2. IV. 5. 8: 13. 31. V. 1. 43: 3. 6: 12. 2.
Conduni ſe in ſpecus V. 6. 17.
Confecerant purpuram V. 2. 18.
confectæ mœrore virgines III. 11. 25.
confectum vulneribus IV. 6. 25.
Conferam, quo me milites VI. 9. 20.
conferet quo ſe miſera VIII. 2. 9.
conferri ſarcinas VI. 6. 14.
in *Confertos* excutere tela VII. 9. 9.
Confeſſi eſſe hoſtium IV. 14. 2.
poſt *confeſſionem* ne miſericordiam mereri VI. 11. 40.
confeſſis oſtenditur finis doloris VI. 11. 21.
confeſſo remittere VI. 10. 11.
confeſſum eſſe patrem VIII. 1. 25. ultimum facinus VIII. 8. 2.
confeſſus eſt dixiſſe vera III. 2. 19. de ſemetipſo VI. 10. 7. ſe cogitaſſe VI. 11. 37. vivere unius ſpiritu IX. 5. 30.
Conficere veſtem V. 2. 19.
conficit equo itinera VIII. 9. 29.
Confidat cui VII. 9. 1.
confidere felicitati VII. 9. 28.

confide turbæ IX. 2. 25.
Confinio regionum jungi VIII. 1. 8.
confinis Hyrcaniæ VI. 5. 11. Scythiæ VIII. 2. 14.
ad *Confirmandum* pudorem VIII. 2. 13.
confirmatis animis IV. 15. 14. 19. V. 1. 8. X. 6. 20
confirmatum recipere VIII. 14. 45.
Confisus felicitati III. 13. 4. benevolentiæ IV. 10. 16. fortunæ VII. 11. 27.
confitear expetisse amicitiam VII. 1. 26.
confitebantur neminem fore parem VII. 9. 17. se ingratos fuisse X. 5. 11. non alium fuisse digniorem X. 5. 17.
confitebor alias nequicquam III. 2. 11.
confitebuntur de se VI. 10. 9.
confiteor me esse famulam III. 12. 25. victores esse VIII. 5. 19.
confiterentur Deum esse VIII. 5. 10.
confiteretur crimen in tormentis VI. 11. 14. 31.
confiteri meruisse mortem VI. 8. 8.
Conflixisse ipsum... IX. 10. 19.
Confoderunt lanceis VII. 1. 9.
confodit proximum IV. 16. 23. plerosque VI. 5. 17.
confodite belluas VIII. 14. 16.
confodiunt exanimem VII. 2. 27.
confossa jumenta V. 13. 25.
confossi equi hastis III. 11. 11.
confosso elephanto VIII. 14. 40.
confossum vulneribus relinquere V. 13. 16.
Confossus obruitur VIII. 11. 15. vulneribus VIII. 14. 34. jaculis IX. 5. 17.
Confuderat oris notas pallor VIII. 3. 13.
Confugerant in arcem III. 1. 6. templa IV. 4. 13. montes VIII. 10. 19. urbem IX. 1. 19. IV. 2. 6. X. 8. 13.
confugerat ex acie in urbem V. 1. 17.
confugerent in urbem, qui in agris erant X. 8. 13.
confugio ad vestra arma VI. 9. 24.
confugisset in arcem IX. 8. 12.
confugiunt in templa IV. 4. 12. X. 9. 21.
Confundimus summa imis VIII. 8. 8.
confusi eques, pedesque IV. 16. 11.
confusis vocibus IX. 3. 16: 6. 15. IX. 7. 15.
confuso ore VI. 7. 18.
confusus ira, pudore VII. 7. 23.
Congeri saxa VIII. 2. 24.
congesserant in urbem opes V. 6. 3.
congesta prima quæque IV. 2. 8. tela VIII. 14. 38.
congestis opibus totius exercitus V. 1. 10.
Congiarium militum VI. 2. 10.
Congredi totis viribus VI. 1. 10.
Congregantur pulsi VIII. 2. 15.
congregata tot millia IX. 2. 21.
congregaverant se equites V. 13. 18.
Conjectans esse III. 11. 1. IV. 13. 11: 10. 31.
conjectare e quibus poterat VII. 8. 2.
conjectaret IX. 9. 27.
conjectari quantum poterat IV. 9. 11.
Conjecti exercitus in angustias V. 3. 21.
Conjugem non violare III. 12. 22. restituere IV. 1. 8. VI. 2. 8. recipere IV. 1. 13. redire VI. 9. 28.
conjuges propinquorum III. 3. 25. præ-
præ-
5. 25. prætorum III. 13. 6. devehendas tradere IV. 3. 20. tyrannorum IV. 7. 21. aciem sequuntur IV. 14. 11. stupro coire V. 1. 37. videre V. 5. 8. Deos offerre V. 5. 18. obsides VII. 2. 18. incendio cremare IX. 4 6. reverti X. 2. 26.
conjugum lætitia VI. 3. 5. memoria VII. 1. 24.
conjuncta amicitia IV. 7. 9. prælio V. 1. 2.
conjunctis fontium VI. 11. 20. genere, nobilitate IX. 1. 26
conjunctum familiaritate VII. 2. 35.
conjunctus sanguine IX. 8. 22.
conjungi opere V. 1 2. primi ultimis V. 13. 10. navigia VIII 10. 3.
conjunxerat Philotæ sororem secum matrimonio V. 13. 10.
Conjurasse in cædem Philippi VII. 1. 6.
conjurati rescisount VI. 7. 16. excubant VIII. 6. 12. Regem excipiunt VIII 6. 16 stant ante fores cubiculi VIII. 6. 18.
conjuratio impiorum detegenda VI. 9. 4.
Conjurationis indicium supprimere VI. 8. 10.
conjuratos inter nominare VI. 10. 5. excubare VIII. 6. 10. excipere VIII. 6. 20. introducere VIII. 6. 29.
Conlato pedes III 11. 5.
conlaudatis, quod ... VIII. 6. 19.
conlaudatus induitur veste VII. 2. 17
Conlecta mente VIII. 6. 22.
conlegere vires X. 9. 2.
Conlidere navigia IV. 3. 17. IX. 9. 16.
Conligere dispersos VIII. 14. 22.
conligerent vasa VI. 2 16.
conligunt nodo sinum VI. 5. 27.
Conloquentibus similes VIII. 4. 14.
conloquentium voces VII. 1. 25. facies VIII. 13. 24.
conloqui cum eo, quem damnaverat VI. 8. 16.
Conlucentibus facibus facere sacrificium III. 8. 22.
Conluvionem hominum X. 2. 6.
Connexæ erant quadriremes IV. 3. 17.
an *Connitendum* nihil virium IX. 5. 13.
connixi ut sim dignus V. 8. 7. ad surgendum VII. 3. 13.
Conquererentur palam... X. 9. 8.
conquestos esse mortem VII. 2. 35.
conquestus est se relaturum VI. 2. 18.
Conquirerent qui alios IX. 9. 1.
Consalutant læti Regem VII. 8. 5.
Consanguineos habeo in vobis VI. 9. 12.
Conscendere equos V. 13. 15. X. 8. 4.
conscendit navigium IV. 8. 7. currum V. 10 12.
conscenduni navigia IV. 4. 5.
Conscientia stimulante V. 11. 7. sceleris VI. 9. 32 obstrepente VI. 10. 14. fretus VII. 2. 12.
conscientiæ notæ III. 6. 9. indicium VII. 1. 9, 31.
conscientiam exonerare VI. 8. 2. inter & fortunam destitui VI. 10. 2.
Conscii fatentur verum VI 10. 10 sermonis nullius habiti VII. 1. 21.
e *conscriis* unus III. 13. 17. intelligi VI. 9 15.
conscio facinoris VIII. 3. 9.
conscriorum nomina exponere VIII. 6. 24.

conſcius ſceleris Dymno VI. 10. 20.
Conſecratæ immortalitatis exempla VIII. 5. 17.
conſecratam Deo ſedem IV. 7. 16.
Conſederant qui in ſylva VIII. 1. 5. hi, dum ... IX. 9. 12.
conſederat in rupe III. 1. 4. colle IV. 12. 18. ripa VIII. 13. 5.
conſedisſe in ſella Regis VIII. 4. 17.
conſedit in turre IV. 6. 11. regia ſella V. 2. 13. occultus VII. 7. 31.
conſeneſcatis in eodem ſtatu X. 2. 22.
Conſenſerunt petendum eſſe V. 5. 21.
Conſenſu pari emiſſa vox VII. 2. 7.
Conſequamur ex morte VIII. 7. 15.
conſequeris Scythas VII. 8. 22.
conſequi ſpolia IV. 9. 19. non poterant VII. 3. 18: 5. 13.
conſequuta eſt pœnitentia crudelitatem VII. 8. 13.
conſequuti fugientem IV. 9. 25. VII. 2. 1.
conſequutis hoſtibus V. 4. 34.
Conſerebant prælia VIII. 13. 12.
Conſerere pugnam III. 11. 4.
conſeri ſermo non poterat VIII 12. 9.
conſerta robora III. 2. 13. navigia IV. 3. 18. vincula IX. 1. 17.
conſerti tela vibrare III. 11. 4.
Conſervari ne a nobis poſſet VI. 3. 13.
Conſervata ad ultimum fides VI. 5. 2.
conſervatam a ſe urbem intrare III. 4. 14.
conſervati Regis gloria V. 11. 9.
conſerves te ac regnum V. 9. 3.
Conſerunt nexu VI. 5. 15.
conſeruntur frumento VII. 4. 26.
Conſidera, an velis eſſe hoſtes VII. 8. 30.
conſideraturum ſeipſum VII. 5. 31.
Conſidere in rupe III. 1. 4. filium eſſe nefas V. 2. 22. imbellem multitudinem VI. 6. 24. in novam urbem VII. 3. 23. juſſi VII. 6. 6: 8. 9. VIII. 4. 15. amicos VII. 7. 9. ſingulos IX. 6. 16.
conſideret pulvis V. 13. 12. univerſa VIII. 10. 26.
Conſignant acta VII. 8. 29.
Conſilia ſaniora pati IV. 1. 9. in bellum convertere IV. 11. 1. variare VI. 5. 8. turbidæ VII. 4. 11. in diverſa diducere IX. 1. 20. incerta volvere X. 8. 7.
conſilii ſpreti III. 2. 18. ſalubris III. 7. 10. V. 12. 8. ſceleſti III. 7. 13. VIII. 6. 23. nota VI. 8. 15. gravioris VI. 9. 13. veri VI. 10. 26. muliebris VIII. 2. 29. expers VIII. 6. 10: 20. incertus VIII. 10. 27. inops VIII. 11. 3: 13. 17. IX. 3. 18. X. 8. 7. effectus VIII. 13. 22. pœnitebat X. 7. 12. non plus erat X. 9. 17.
in *Conſilio* habere fortunam III. 5. 12. V. 5. 12. habito III. 7. 8. IX. 7. 14. ſceleſto III. 7. 15. ſeniorum cuncta agere IV 3. 23. proditionis IV. 5. 17. in eo poſita victoria IV. 13. 7. magno IV. 16. 28. dicere V. 5. 23. in eodem eſſe V. 9. 2. ſceleris dilato V. 12. 1. non impetu opus eſt VII. 4. 12. præcipiti VII. 7. 20. obſtare Deos VII. 7. 21. ſolerti VII. 7. 39.
conſilium ſalubre III. 4. 3. damnare III. 8. 2. displicere III. 8. 3. in *conſilium* vocari III. 8. 6. prudentius IV. 1. 33. ad *conſilium* referre IV. 11. 10. vincit dolor IV. 15. 13. ſequi V. 1. 9. VII. 9. 1. placere V. 13. 6. ſuppetere V. 9. 1. inire V. 9. 11. VII. 5. 18. inſidiarum V. 12. 5. aliud atque aliud volutare V. 12. 10. fidele VI. 4. 8. VII. 4. 18. repetere VI. 4. 10. ſilentio premere VI. 8. 15. regere VI. 11. 28. temerarium VII. 2. 37. utilius, quam gratius VII. 4. 14. differre VII. 6. 13. defectionis VII. 6. 24. ſalubre VII. 8. 24: 11. 22. prodere VIII. 2. 30 occidendi Regem VIII. 6. 8: 7. 1. dimittere VIII. 8. 20. trajiciendi in Europam X. 2. 4. par animi magnitudini X. 5. 31. diſſimulatione premere IX. 9. 8. habere X. 10. 1.
Conſiſtere non poterant IV. 15. 16.
ut *conſiſterent*, ſignum dari IV. 12. 16. in vallo IX. 6. 6.
conſiſtimus in ultimo mundi fine IX. 3. 7.
conſiſtu in veſtibulo tuæ regiæ VII. 4. 14.
Conſitam inſulam frequentibus palmis X. 1. 14.
conſitis manu nemoribus VII. 2. 22.
Conſobrinus mihi fuit VI. 9. 17.
ad *Conſolandam* patientiam VIII. 6. 25.
ad *conſolandas* eas ire III. 12. 6.
Conſpecta eſt multitudo III. 8. 18. molis magnitudine IV. 2. 21. paucitate IV. 16. 21. VII. 11. 27. hoſtium ſtatione V. 4. 27.
conſpecti a barbaris V. 13. 13. non ſine invidia VI. 9. 25.
conſpectis exploratoribus IV. 12. 5.
in *Conſpectu* agminis III. 5. 2. erat acies III. 10. 1. primum a ſe viſi III. 12. 26. hoſtium IV. 2. 24: 3. 10. erat nepos IV. 10. 22. omnium IV. 13. 38. matris V. 2. 22. fuit Rex VI. 5. 26. Regis VI. 7. 30. obequitat hoſtis VII. 7. 15. abire VIII. 3. 5. emitti IX. 1. 32. exercitus IX. 4. 33. X. 9. 18.
in *conſpectum* dare vires III. 12. 2. V. 1. 2. hoſtis III. 4. 5. VIII. 13. 19. mihi tum III. 6. 16. cujus V. 3. 10. oculorum VII. 11. 20. vulgi X. 6. 4.
conſpectus venerabilis VI. 9. 2. fons VII. 10. 14. hoſtium VIII. 13. 8. ab incolis IX. 6. 1.
conſpexerat Rex lacrymantem IX. 5. 26.
conſpexiſſet ingemiſcentem V. 2. 14.
conſpexit quod ubi Macedo III. 11. 2. exercitus V. 7. 6. tela corporibus infixa V. 13. 24. fugam VI. 1. 13. unam Rex VI. 2. 6. ſignum VII. 11. 21. Regem VIII. 14. 33.
conſpicere menſam V. 2. 14. prohibent arbores V. 4. 25. Regem in ſolio Xerxis V. 7. 11.
conſpiceret ignes hoſtium VII. 8. 2.
conſpici ab omnibus III. 3. 8. fortunæ impotentis ſpecies III. 11. 23. acies IV. 12. 19. ut poſſim IV. 14. 26. undique V. 2. 7. a vulgo VI. 8. 24. quæ prope ſunt VII. 3. 11. in publico VIII. 9. 23.
conſpicua luxu turba III. 3. 14.
conſpicuum ſignum V. 2. 7. tabernaculum IX. 6. 1.
conſpicuus regio inſigni IV. 4. 11.
Conſpiret in nos vis gentium IX. 6. 7.
Conſtabat eſſe III. 1. 14. juſtiſſimos VII. 6. 11. intactum

ctum saltum VIII. 1. 13. nominatum VIII. 6. 24. pellice ortum IX. 8. 22. equitatus ex nobilissimis X. 7. 20.

constantia pueri III. 12. 26. facit, ut credam V. 8. 8.

constantiæ minus in rubore IX. 7. 25.

constantiam in periculis subeundis V. 7. 1.

constantissime sequi IX. 3. 6.

constaret, imperata facturos V. 9. 17.

constat dixisse IV. 16. 9. VIII. 1. 37. pœnituisse V. 7. 11. ex spiritu X. 10. 12. vim veneni esse talem X. 10. 16.

Consternatio repens denuntiat X. 2. 15.

in *consternatione* vulnus accipere VIII. 1. 24.

consternationem excusare V. 10. 8. veriti X. 8. 14.

consternationis materia VII. 2. 32. furiosæ oblitus X. 2. 21.

Constet ut satis V. 1. 16.

constiterant in valle V. 13. 23. sede VII. 5. 28. post tormenta VII. 9. 3.

constiterat turba III. 11. 26. pars V. 1. 19. Rex V. 3. 9. X. 9. 13.

constitit Rex V. 1. 36. qua veniebat exercitus VII. 5. 16. in aditu VIII. 1. 49. sanguis IX. 5. 29.

Constituerant sicut cæteri VI. 5. 9. tempus agendæ rei VII. 2. 23.

constitueret Regem IV. 1. 16.

constituit phalangem III. 9. 7. impedimenta V. 13. 35. pretium VIII. 9. 19. IX. 10. 28. dacurum octoginta talenta VIII. 11. 4.

constituto satrape VII. 3. 1.

Constrata vehicula IX. 10. 25.

constratum navigiis IX. 8. 5.

constraverat iter floribus, coronisque V. 1. 20.

Constrictæ nives gelu VII. 3. 11.

constringi religione VI. 7. 7.

Constupratam dare servo X. 1. 5.

Consuetudine stupri ortum IV. 10. 31.

consuetudo potentior V. 5. 21. permulcet efferatos VI. 3. 6. diluet crimen VII. 1. 31.

Consulenti respondere V. 4. 11.

consulerent IV. 7. 28. Regem VIII. 12. 5.

consulerentur vates IV. 6. 12.

consuleret, quid fieri juberet IV. 15. 6.

consulite vobis V. 12. 11.

consulta animi VII. 8. 2.

consultanti, quomodo transirent flumen VII. 7. 28.

consultare, quid agendum esset V. 4. 1.

consultum gravius IV. 10. 30. V. 6. 16. cui relinqueret regnum X. 6. 16.

consuluisse Jovem VI. 11. 6.

consuluit, an destinaret ... IV. 7. 26. natura humanis ingeniis VIII. 2. 1.

Consumerem verba V. 8. 6.

consumeret dies noctesque conviviis VI. 2. 5.

consumi gloriam, ubi non possit ostendi IX. 6. 14.

consumit rubigo ferrum VII. 8. 15.

consummato parricidio VI. 10. 14.

consumpserunt misericordiam VI. 8. 6. diem VII. 11. 15.

consumpsit mille militum pestis VIII. 4. 13. triduum X. 8. 7.

consumpta opera incendio IV. 3. 6. nocte IX. 9. 25.

consumptis morte IV. 15. 17. diebus VIII. 2. 13.

consumpto sermone VI. 7. 19. die VI. 8. 12.

Consurgunt ad quæstionem VI. 11. 11. amici VII. 2. 7. VIII. 1. 14.

Contabulato mari molibus V. 7. 8.

Contactos noxa X. 4. 3.

contagium morbi IX. 10. 1.

Contecta est sedes IV. 7. 16.

contectum vehiculum V. 12. 16.

contegi frondibus V. 4. 4. tumulo VII. 9. 21.

contegunt ripas V. 4. 8. corpora VIII. 9. 29.

Contemnere mortem IV. 14. 8. V. 9. 6.

contemnite famam IV. 14. 13.

Contemplantem munimenta VIII. 10. 27.

contemplaretur locorum situm VII. 6. 12.

contemplatio felicitatis X. 9. 7.

Contemplatus locorum situs III. 4. 11. Abdolominum IV. 1. 25. naturam IV. 8. 1. Regem VIII. 14. 14.

Contempserat paucitatem III. 3. 28. IV. 14. 8. sarcinas III. 11. 20.

contempsit jacturam sarcinarum IV. 16. 28.

contempta scintilla VI. 3. 11.

contempti revertemur VII. 7. 11.

contemptim exspectare VIII. 13. 15. incurrere IX. 5. 8. cludere IX. 7. 18.

contemptio mortis X. 5. 29.

contempto damno sarcinarum IV. 15. 8.

contemptor periculi IV. 9. 12.

contemptu non esse dignum VIII. 5. 23.

contemptum indicium VI. 7. 35. afferre X. 7. 5.

Contenderat ad Lycum IV. 16. 8.

contenderent cursu ad hostem IV. 12. 24.

contendimus invicti IX. 2. 28.

contendit pervenire VII. 8. 14.

contendit ad hostem IV. 12. 2. ad Bessum VI. 6. 19.

contendo eum nihil feciisse VIII. 7. 10.

Contenti esse quantulo VIII. 4. 28. depulisse hostem VIII. 11. 18.

Contentio est ortæ VIII. 1. 31.

Contentione vocis VII. 7. 9. animi VIII. 1. 33.

Contento paternis opibus IX. 6. 19.

contentos esse moribus nostris VIII. 5. 19. eo X. 10. 8.

Contentum se esse III. 5. 2. IV. 5. 1. rebus, quas gessisset VI. 2. 15.

Contentus patrio imperio IV. 1. 9. mortali fastigio IV. 7. 16. fugere IV. 10. 14. non lacessi IV. 12. 15. iis, quæ dixi IV. 14. 24. jussisse VI. 11. 1. 38. supplicio X. 1. 37.

Conterritus ille nihil III. 12. 26. præfectus III. 13. 10. Aridæus X. 7. 15.

conterruit epulantes III. 12. 3. eos V. 3. 3.

Conticuerat favor X. 7. 13.

Contigissent sanguine eos VIII. 6. 28.

contigisset potiri regionis V. 10. 4.

Contigua omnia non sunt V. 1. 27.

Continebantur literis Indiæ VII. 2. 30.

continebatur luctus muris X. 5. 18.

continendum se præberet IX. 5. 27.

continens opus jungere IV. 1. 2. se secundo gradu IV. 6. 4.

inter *continentem* & insulam volutari IV. 2. 16.

continenti incendio III. 8. 18. VII. 5. 3. VIII. 4. 12. habere castra IV. 2. 1. vos esse IV. 2. 5. dividi IV. 2. 7. jungere insulam IV. 2. 8. fronde V. 4. 25. trajicere X. 1. 11. haud procul insula X. 1. 14.

continentia vinci III. 12. 21. IV, 11. 1. expreſſit IV. 11. 2.
continentiæ ferre fructum IV. 10. 23.
continentiam proferre in fortunam IV. 1. 22. vertere in ſuperbiam VI. 6. 1.
continere, quod capere non poſſis IV. 11. 8.
Contingentem humum mento VIII. 5. 22.
contingent pedes gradum imum V. 2. 13.
Contingeres manu Orientem VII. 8. 12.
Continua ſunt omnia V. 1 27.
continuæ felicitati rerum VII. 7. 30.
continuata nemora montibus V. 4. 8.
continuati laboris VII. 11. 17.
Continuerat rigor ſpiritum VIII. 4. 12.
continuere populares in fide VII. 10. 9.
Continui itineris labor IV. 10. 19.
continuus cœli fragor VIII. 4. 4
Contorſit telum in eum VIII. 14. 36.
Contractis octo millibus IV. 1. 39.
contractum luxuries X. 2. 9
contrahebat Scythas VI. 6. 13. copias VII. 4. 21.
contrahere diſperſos VIII. 4. 9.
contraheres invidiam VIII. 5. 14.
contrahit copias III. 1. 10. præfectos VI. 2. 18.
in *Contrarium* converti IV. 14. 16. mutari VII. 2. 3. IX. 4. 7.
Contributi gentem ſatrapiæ V. 3. 16.
Convbernales requirere VI. 2. 16. ſimiles ipſis X. 10. 16.
contubernii amor V. 5. 20.
Contuitu parricidarum V. 12. 18.
Conturbatos tormentis VII. 2. 4.
Convaleſcere tarde III. 5. 13.
convaluiſſe famam mortis IX. 6. 1.
Convenerat multitudo IV. 7. 2. IX. 7. 19. turba V. 2. 4. ſignum VII. 11. 19. ita VIII. 14. 1.
convenientem fortunæ ſententiam ordiri V. 9. 12.
convenire deprecationem fortunæ V. 3. 13. mortalibus VIII. 10. 32. majeſtati X. 6. 10.
convenit, ut comprehenderetur X. 9. 9.
conventu Græciæ IV. 5. 11.
Converberare os VII. 2. 5.
Converrunt, quicquid ſabuli jacet VII. 4. 27.
converſari in regia VIII. 6. 16.
converſo in bellum IV. 8. 15. metu VIII. 14. 12. dolore X. 5. 7.
converſus ad Beſſum VII. 5. 38. ad eos, qui... VIII. 1. 28. cuſtodes VIII. 11. 11.
convertam hoſtem in nos VII. 11. 11.
converterant oculos III. 11. 24. ſemetipſos ab opere IV. 2. 22.
converterat ſigna IV. 16. 19. ad honeſtiora, quam tutiora VIII. 2 28. in ſe ſolicitudinem Regis IX. 8. 22.
convertit in ſe oculos V. 1. 24. VIII. 4. 14 pavidos in fugam V. 13. 14.
Convictum differre VIII 8. 6. interficere IX. 8. 9.
convivæ injiciunt ignem regiæ V. 7. 5. paulo ante cruor VIII. 2. 3.
convivales ludi cordi ſunt V. 1. 37. inter oſtendi VI. 2. 6. introductam matrimonio ſibi adjungere VIII. 4. 29. extrahere tempus VIII. 6. 14.
convivalia vaſa VIII. 12. 16.
convivas currus vehebat IX. 10. 26.
convivia inire V. 1. 38. de die V. 7. 2. intempeſtiva VI. 2. 2.
convivii decreto Deum fieri VIII. 5. 17. tempus extrahere VIII. 6. 17.
convio intereſſe III. 12. 2. VI. 9. 26. excedere VIII. 1. 38, 51. egredi VIII. 5. 9: 6. 13. IX. 7. 25. occidere IX. 7. 4 vitia oſtendere IX. 7. 15.
convivium inſtruere VIII. 4. 22. in exornare VIII. 5. 9. IX 7. 15. ire VIII. 5. 12. repetere VIII. 5. 21. ſolvere VIII. 5. 24: 6. 16. extrahere VIII. 6. 14.
Convocari locorum peritos V. 4. 1. Græcos VI. 5. 6. Mileſios VII. 5. 29.
convocaverunt obſides in colloquium IX. 1. 23.
Convulnerantur jumenta V. 13. 17.
Convulſa ſaxa recidebant V. 3. 20.
Coortis tempeſtatibus X. 1. 44.
Cophan mittere ad barbaros VII. 11. 5, 22. revocare VII. 11. 26.
Copia opificum IV. 2. 12. aliarum rerum IV. 10. 13. pro cujusque IX. 10. 26.
copiæ implent III. 9. 6. gentium adſunt IV. 9. 2. exponuntur IX. 3. 24.
copiarum numerus III. 1. 22. IV. 9. 11. pars III. 8. 27. IV. 12. 8. V. 4. 15. VIII. 10. 2. IX. 1. 19. ſupplementum IV. 5. 18. præfecti VI. 2. 18. X. 6. 15.
copias pares numero III. 7. 9. dividere III. 8. 2, 3. IV. 3. 1. ducere III. 8. 12. noſcere III. 8. 15. in fuga numerare III. 11. 17. IX. 2. 16. promovere IV. 1. 30. movere IV. 7. 2: 9. 6. VII. 4. 20. majores reparare IV. 9. 11. ſuæ nationis jungere IV. 12. 7. ad *copias* ire IV. 13. 24. exire IV. 13. 26. hoſtium fundere V. 5. 1. a cæteris ſecedere V. 9. 11. equeſtres educere VI. 6. 21.
Copidas vocant gladios VIII. 14. 29.
copiis adjicere Græcorum 3000 III. 2. 9. ſeſe objicere III. 8. 28. cum omnibus venire III. 4. 1. IV. 5. 10: 9. 2. juſſis petere Peluſium IV. 7. 3. explicandis IV. 9. 10. in numerum diſtributis V. 2. 3. diviſis V. 3. 16. VIII. 10. 20. præcipere V. 4. 14. pedeſtribus relictis V. 5. 3. præeſſe VI. 8. 18. X. 9. 8. juvenes perducere VII. 11. 7. viam facere VIII. 12. 2. præbere frumentum VIII. 12. 6, 15.
Copulavere nos tecum V. 11. 5.
Cordi eſt Diis ſacrum IV. 3. 23. veſtis V. 2. 19. utcunque VI. 9. 36. IX. 3. 5. reginæ IX. 2. 6. ſpado X. 1. 26.
Coria munientibus obtendere IV. 2. 23.
Cornibus præeſſe IV. 13. 34. extentis IV. 14. 8.
cornu altero excurrere in littus III. 4. 6. dextrum tegitur mari III. 8. 27. tueri III. 9. 1: 7. 8. circumibatur III. 11. 1. tenebat natio... IV. 13. 13. diſcurrere III. 2. 14. Perſarum IV. 13. 16. emittere equi-

tes VIII. 14. 5. movere VIII. 14. 15. dextri facies IV. 13. 28. dextro locantur equites IV. 13. 26. ratior acies IV. 15. 20. quænam fortuna Regis IV. 16. 7. lævum III. 9. 3: II. 1. IV. 12. 6: 13. 29, 35: 14. 8, 15, 1, 2, 6 21. 29: 16. 1. 19: 8. 14, 15, 17. eodem dimicare III. 9. 4. utroque locantur equites III. 9 8. utro stetit Darius III. 11. 26. utrumque equites tegebant IV. 12 22. alterum defendere VIII 14. 5.

cornua stabant III. 9. 6. in duo dividere IV. 3. 11: 12. 3: 9. 17. VIII. 14. 1. tendere IV. 12. 22: 13. 34: 14. 8, 14. firmare IV. 13. 30. lunæ eminent VI. 4. 16. se curvare VIII. 12. 8.

Corona muros circumdare IV. 6. 10. VII. 6. 19. oppidum capere VII. 6. 16. IX. 1. 14: 4. 4. muri IX. 4. 30. venire IX. 8. 15. velare solium X. 1. 32.

coronis duces donare IX. 1 6. vicos sternere IX. 10. 25. cohortem redimere IX. 10. 26.

Corpora inventa sepelire III. 12. 13. levare IV. 12. 16. VII. 5. 5. exhausta IV. 16. 18. expulsa VI 4. 7. deficientia VII. 3. 13: 5. 6. obvertere VIII. 4. 5. humi prosternere VIII. 4. 6: 5. 6: 10. 17. horrore frigus nocturnum afficit VIII. 10. 7. prosternere per herbas & congestam frondem VIII. 10. 17. in terram demittunt elephanti VIII. 14 39. vasta IX. 2. 19. mutilata IX. 2. 20. exsanguia, putria cicatricibus IX. 3. 10 tria jacebant circa Regem IX. 5. 12. offerre iræ X. 4. 3.

corpore in cubitum levato III. 6. 9. salubritatem percipere III. 6. 16. in illo posita victoria V. 13. 4. vitare tela VI. 1. 4. non toto obducitur vestis VI. 5. 27. Lyncestis sublato VII. 1. 9. nudato IX. 5. 23. Regis nondum sepulto X. 8. 18.

corpori justa persolvere IV. 12. 2. X. 6. 7. vestem detrahere IX. 4. 12. manus injicere IX 5. 11. invalido quies necessaria IX. 6 2. militum immiscere X. 3. 10.

corporibus non parcit libido III. 11. 21. defunctorum justa solvere III. 12. 15. pro tribus accipere . . IV. 11. 6. infixa tela V. 13. 24. liberis VII. 1. 20 ut parceretur VII. 3. 16. stratis VII. 11. 18. fatigatis VIII. 2. 34.

corporis cultu levi, ac parabili III. 5. 2. exercitatio III 6. 19. viribus receptis III 7. 2. custodia III. 9 4. V. 1 42. VI. 4. 9 X. 5. 8. robore eminere III. 11. 8. VII. 4. 34. VIII. 13. 7. habitus III. 12. 16. IV. 1. 25. V. 2. 13: 5. 17. VIII. 13. 21. X. 5. 3. 33. pulcritudine non vinci III. 12. 22. declinatione evitare ictum IV. 6. 16. IX. 7. 21. custodes IV. 13. 19. V. 11. 6. VI. 7. 15: 11. 8. VII. 5. 40: 8. 12: 10. 9. VIII. 2. 11: 6. 21: 9. 24: 11. 11. IX. 6. 4: 8. 23. X. 2. 30: 6. 1. munimentum IV. 13. 25. decora IV. 14. 2. specie eminere VI. 1. 3. VII. 9. 19. VIII. 4. 23. IX. 1. 28. dediti obsequio vinci VI. 7. 2. X. 1. 25. velamento spoliari VII. 5. 36. invalidi vexationem pati VII. 9. 13. motu gaudium ostentare VII. 10. 4. soporem discutere VIII. 6. 26. potens IX. 5. 13. sine pernicie extrahere telum IX. 5. 23 motum fore noxium IX. 5. 27. invicti spolia IX. 6. 12. saginati bellua IX 7. 16.

corporum tutela III. 11. 12. ima velamenta projicere V. 1 38. mole ad terram detrahere V. 4. 32. robore eximium esse VI 1. 10. 4. munia tolerare X. 3. 9. levitate præstare VII. 11. 8. pigritia grata VIII. 4. 8. vastorum moles VIII. 13. 10. IX. 2. 21. species electa IX. 1. 26 habitus IX. 3. 19. ludibria deflere X. 1. 3.

corpus calor vitalis reliquit III. 5. 3. vigorem recuperavit III. 6. 16. sepelire III. 12. 11. VII 2. 31. funere efferre IV. 8. 9. offerre quæstioni IV. 10. 33. truncum VI. 9. 28. ulceribus intumescit VI. 11. 17. ubi jacebat VII. 1. 19. X. 1. 32: 7. 16. defluit ex equo in terram VII. 7. 36. prosternere humi VIII. 2. 5: 4. 6: 5. 6, 12. tabernaculo inferre VIII. 2. 8. sustentat animus VIII. 2 38. laceratum VIII. 6. 8. super amici procumbere VIII. 11. 16. illi permittere VIII. 12. 10. dedere IX. 1. 7. vulnerati Regis excipere IX. 2. 32. poplitibus tueri IX. 5. 9. exspoliare IX. 5. 10. præbere sine motu IX. 5. 28. offerre periculis IX. 6. 8. exanimum curare X. 10. 12.

Correpta saxa recidunt V. 3. 20.

correpuit subita morte VI. 6 18.

corriperet tecta urbis V. 1. 28.

corripuit singulos manu X. 2. 30.

Corruerent inter se rostris III. 3. 18.

corruisset pronus VIII. 5. 24.

Corrumperet fortuna naturam III. 2. 17.

corrumpit quicquid usui est III. 4. 3. famam IV. 7 30.

corruperant artium professionem VIII. 5. 7.

corrupisset quicquid IV. 14. 2.

corrupta sorte III. 11. 24.

corruptius nihil urbis moribus V. 1 6.

corruptum spe nuptiarum III 6. 4. luxu IX. 7. 15. livore X. 10. 12.

corruptus est donis VI. 10. 22.

Corvi præparabantur IV. 2. 12. plerosque rapiebant IV. 3. 26.

corvos falcibus illigaverant IV. 3. 24.

corvus prætervolans IV. 6. 11.

Corycium nemus III. 4. 10.

Cossæorum montes incolere IV. 12. 10.

Cotes obstant IV. 6. 8. occurrunt VI. 6. 26. per invias præcipitari VIII. 11. 23.

cotibus impedita omnia V. 3. 8.

Crapula graves IX. 10. 27.

Crassitudine æquare spatium V. 1. 33.

Cratera dicare Herculi IV. 8. 16.

craterâs disponere IX. 10. 25.

crateris prægravis currus IX. 10. 26.

Cratero relicto ad custodiam V. 4. 14. VI. 4. 2. in obsidione VI. 6. 25. jusso sequi VII. 9. 20. VIII. 10. 4. imperat Rex IX. 8. 3. nuncius venit IX. 10. 19.

Craterum præficere operi IV. 3. 1. impedimentis V. 6. 11. ad *Craterum* redire VI. 6. 33. obsidere Cyropolim VII. 6. 16. ad *Craterum* fama perfertur VIII. 1 6. mittere ad persequendos VIII. 5 2. ad interficiendum X. 10. 15.

Craterus erat in lævo, Parmenioni parere jussus III. 9. 8. habebat equites IV. 13. 29. retineret agmen V. 4. 16. castris præest V. 4. 29 supervenit V. 4 34. occurrit ei VI. 4. 23. carus Regi VI. 8. 2 venit in regiam VI. 8. 17. ad Regem pervenit VII. 9. 22. preces perfert IX. 6. 6. in Europa resa ministrat X. 7. 9.

Cratibus faciendis V. 3. 7. ex *cratibus* scuta desiderare X. 2. 23.

Credam me esse Regem V. 8. 8. cui caput meum VI 9 20.

quantum tuæ fidei VII. 2. 14. esse me in theatro terrarum orbis IX. 6. 21.
credat statum esse meliorem V. 5. 22. curam sapientiæ VIII. 9. 30.
credatur ut Deus VIII. 5. 15.
credebatur cui plurimum V. 4 2. sentire VI. 5. 18.
credenda deteriora IV. 3. 22. X. 1. 39.
credentem se videre ... V. 6. 13. deteriora VII. 1. 12.
credere IV. 4. 19. fortunæ IV. 7. 29. quæ affirmabant V. 10. 14. periculosum non tam esset, quam decipi V. 12. 3. posteros tantundem VIII. 5. 11. oraculis X. 5. 33. intuentibus licet X. 6. 6.
crederes Alexandrum fiere IX. 10. 23. signum datum VI. 2. 16. imperatum, ut... VII. 4. 35. saltum ardere VIII. 4. 12. findi undas, cum amne bellum fuisse IX. 4. 14. vehi classe IX. 9. 16. sustulisse clamorem X. 2. 18. amissum Darium X. 5. 21.
credibile dictu V. 13. 22.
credidisset ut salutem V. 12. 4. utilia esse VI. 4. 8.
creditarum quem sibi III. 8. 5.
credo repellentur III. 2. 16. te esse solicitum III. 6. 12. elegisse sedem IV. 4. 20. mihi & ipsis supplicio graviora IV. 10. 27. verita IV. 15. 11. quia tutius est visum V. 1. 27. non ob aliud VI. 9. 35. eos, qui mores ... VIII. 4. 28. esse provectos VIII. 10. 15. omnes coituros X 8. 18.
credulas aures VII. 2. 37. X. 1. 28.
credulitatis fuit tanta IX. 5. 21.
credulos esse debere VI. 8. 14.
Cremabant spolia incendio IX. 10. 12.
cremant se incendio IX. 4. 6.
cremarentur pretiose III. 12. 14. vivi cum suis V. 6. 7.
cremari se vivos VIII. 9. 32. arma IX. 3. 21.
crematis navibus IX. 10. 4.
cremaverant vivum IV. 8. 9. vicos IV. 10. 11.
Crepidinis fastigium excedere V. 1. 28.
Crescentis mali minæ VIII. 4. 2.
crescit petra VIII. 11. 6.
Cretæ arma commovere IV. 1. 38.
Cretam liberare IV. 8. 15.
Cretenses eunt ante agmen III. 9. 9. occupantur IV. 1. 40.
a *Cretensibus* occisus III. 7. 15.
Cretensis miles III. 7. 12.
Creverat opus VI. 5. 21.
crevisse famam VII. 4. 3.
crevit animus obsessis IV. 6 13.
Crimen diluere III. 6. 11. VII. 1. 31. verum & unum VI. 10. 11. si hoc est VII. 1. 30. inter retinentem & exigentem VII. 1. 33. unum & præteritum X. 1. 7.
criminabatur humilitatem inopiamque ditissimus IV. 1. 24.
criminantium sermonibus VIII. 6. 24.
criminationem Parmenionis III. 6. 13. invidorum IX. 7. 24.
Crinibus laceratis III. 11. 25. X. 5. 19.
Crinobulus territus IX. 5. 25. hortari cœpit IX. 5. 27.
Crocodilos alit Dyardenes VIII. 9. 9.
Crocum ubi gignitur III. 4. 10.
Cræsum adversus ducere III. 4. 1.
in *Crucem* tollere IX. 8. 16.
cruciatibus ultimis vinci VII. 2. 34.
a *cruciatu* se liberare VII. 11. 21.
per *cruciatum* necari IX. 7. 8.
cruciatur supplicio noxius VI. 10. 9.

per *cruciatus* lacerari VI. 11. 15.
crudelitas victoris vagatur III. 11. 22 grassatur V. 6. 6. non potest inhiberi VII. 5. 33. esse videtur VII. 5. 35. non obstat luxuriæ IX. 10. 29.
crudelitatem objicere VIII. 8. 9. pœnitentia sequitur VIII. 8. 23.
crudelitati licet VI. 10. 14. luxuria non obstat IX. 10. 29.
crudelitatis instrumenta proponere VI. 11. 13.
crudeliter torqueri V. 11. 40.
Crudo latere struere VIII. 10. 25.
Cruenta veste esse VIII. 3. 10.
cruentum sicut erat VIII. 2 8.
cruor fluxisset extrinsecus IV. 2. 14. manabat VIII. 10. 29.
cruore respergi VIII. 3. 9. siccato VIII. 10. 29. inundari IV. 2. 23.
Crura veste velare IX. 1. 29.
cruxe in medio relinquere spiculum VII. 6. 3.
crus offendere VII. 6. 5. saucium pendet VIII. 10. 24.
Crystallo imago Solis inclusa III. 3 8.
Cubabant infra ipsum VIII. 1. 28.
cubabat super Regem VIII. 5. 22.
cubiculi fores V. 1. 42. VIII. 6. 18. limen VIII. 6. 22.
cubiculum Regis intrare VI. 10. 21 IX. 6. 4. Regem deducere VIII. 6. 13 : 9. 30.
cubile est humus fatigatis III. 2. 15.
cubilia amplioris formæ IX. 3. 19.
cubilibus eruere IX. 3. 8.
cubitalia simulacra III. 3. 16.
cubuerunt ei proximi VIII. 1. 40.
Culmine tecti prospectare X. 5. 15.
Culpa non est Macedonum sed Græcorum VIII. 5. 7.
culpam in alium referre IV. 3. 7. silentii, facti intueri VI. 7. 34. majorum luere VII. 5. 35.
Culta muliebriter turba III. 3. 14.
culti loco parentum IV. 2. 10. soli vestigium IV. 7. 12.
ad *cultiora* pervenire IV. 4. 20. VII. 3. 18. ingenia sortiri VII. 8. 11.
cultores fatigati IV. 4. 20. non habent terræ IV. 14. 11.
cultu regali III. 3. 24. prodi III. 12. 5. suo atque equorum exacto V. 1. 23. quanto maximo V. 9. 1. humano disparia VII. 7. 4. vacua V. 11. 8. 23. Diis satisfacere VIII. 11. 24. uitere X. 2. 24.
culum reddere feminis III. 12. 23. esse Parmenionis filium VII. 1. 27. in externum degenerare IX. 3 10. ad pristinum reflci IX. 10. 23. corporis mutare in externum habitum X. 5. 33.
culturam urbem IV. 8. 6.
cultus non alios magis honestabat III. 3. 13. Regis notabatur III. 3. 17. donis, & omni honore III. 7. 11. VII. 5. 19. tot virorum, tot feminarum III. 13. 10. humani vestigium V. 6. 13, 15. honoribus Deorum V. 12. 16. humani solitudo VII. 3. 12. in Regem exemplum VIII 5. 12.
Cumulata turba III. 11. 10. fortuna III. 13. 11. nix V. 4. 18.
cumulatæ arenæ V. 1. 30.
cumulatis stipitibus VI. 6. 29.
cumulaverant opes V. 2. 12.
cumulaverat odoribus V. 1. 20. opes imperii possessione X. 1. 23.
cumulavit res seculi IV. 16. 10.

cumuli ſarcinarum fluitantes IV. 9 19.
cumulis lapidum IV. 3. 7. dejicere ſtipites VIII. 10. 30.
Cunctantem ſurgere VIII. 1. 40.
cunctanter indicare VI. 10. 34.
cunctantes diu VI. 5. 8.
cunctantibus cæteris XI. 3. 3. IX. 4. 30.
cunctatio quem erexit X. 6. 20. ſine *cunctatione* Regi nunciare IV. 7. 18. confiteri VIII. 6. 29. dedi Regem hoſtibus IX. 4. 32.
cunctationem hoſtium rati occaſionem IV. 6. 13.
cunctatus diu IV. 13. 20. V. 11. 3. X. 6. 19 ſurgere VIII. 1. 40.
Cuneos haſtis tegere III. 2 13. in *cuneos* evehi VII. 7. 37. ferreos defigere VII. 11. 13, 15.
Cuniculis ſubruere muros IV. 6. 21.
cuniculo ſuffodere mœnia VII. 6. 23. capere urbem IX. 8. 13.
cuniculus præbet iter VIII. 2. 21.
Cupidine viſendi VI. 5. 25. potiundi VII. 11. 20. revertendi IX. 7. 3.
cupiditas obſtat VII. 4. 11.
cupiditate vini V. 7. 1. regni V. 10. 1.
cupiditatem regni IV. 1. 19. VII. 2. 34. conſequendi V. 13. 12. ad venandum IX. 1. 33. inter & pudorem hærere X. 6. 18.
cupiditates adverſus ſtat terminus X. 10. 6.
cupiditatibus imperare VIII. 4. 24.
cupiditatum immodicarum modus X. 5. 32.
cupido fortis implendæ III. 1. 16. adeundi Jovem IV. 7. 8. injuſta, intempeſtiva inviſere Aethiopiam IV. 8. 3. ad Veneren acrior VI. 5. 32. ignominiæ demendæ VII. 2. 38. fatigandi naturam VII. 11. 4. glori & famæ IX. 2. 9 vicit rationem IX. 2. 12. viſendi Oceanum IX. 9 1. gloriæ laudisque juſto major, admittenda X. 5. 29.
cum *Cura* veſtigare IV. 6. 5. præparari IV. 9. 3: 13. 1. vigilias ſervare IV. 13. 11. recuperandi IV. 15. 13 periculi VII. 1. 7. una erat VII. 7. 37. inceſſendi hoſtem prior, quam ſtandi VII. 9. 7. infantium IX. 1. 25. ſalutis IX. 6. 6. non levior IX. 8. 25.
Curæ eſſe VI. 7. 21. VII. 5. 41. obruunt animum IX. 9. 23.
curam injicere III. 1. 17. IX. 2. 8. diſtringere III. 3. 4. incutere III. 5. 14. tuendi ſemetipſos IV. 2. 22. intendere III. 1. 21. VI. 4. 15. ſapientiæ VIII. 9. 31.
curanda corpora IV. 13. 10. VIII. 6. 19.
curandum corpus VII. 5. 16. 11. 20.
curant morbos graviores aſperis remediis V. 9. 3.
curanti Regi corpus VIII. 9. 23.
curantis vulnera VII. 1. 22.
Curare corpus III. 8. 22. X. 10. 12. ſuo more X. 10. 13.
curarum parte liberati VIII. 3. 16.
curationis eventus IX. 5. 25.
curato vulnere IX. 6. 1.
curavit ægrum haud ſecus VIII. 14. 45.
curis inſtantibus III. 3. 2. VI. 2. 1. urgeri III. 7. 13.
Curribus falcatis IV. 12. 10. in *curribus* ſumma virium VIII. 14. 2.
curricula præcipitare VIII. 14. 8.
currimus in ordines VII. 1. 25.
curru ſublimis III. 11. 17. IV. 1. 1. Regem excutere III. 11. 11. eminere IV. 14. 9: 15. 30. vehi IV 14. 26. V. 12, 16. IX. 7. 12. urbem intrare V. 1. 23.
V. 1. 23. non recedere V. 11. 2. ſpatium emetiri VI. 1. 12.
currum vehere III. 3. 11. VIII. 9. 29. ſequi III. 3. 20. V. 11. 2, 4. ad *currum* religari IV. 6, 29. in fugam vertere IV. 15. 32.
currus latus III. 3 16. vehebat Siſygambin III. 3. 22. falcati IV. 12. 6: 13. 33: 14. 14: 15. 3. evertere IV. 15. 16. graves & immobiles hærent VIII. 14. 4. excutiunt eos VIII. 14. 7. diſſipati vagantur VIII. 14. 9. trecenti ultra elephantos VIII. 13. 6. mille triginta inter dona IX. 8. 1.
curſu rerum III. 5. 5. quam maximo III. 8. 16. IV. 13. 36. ſecundo evehi VIII. 14. 20. ſuorum inhibito IV. 16. 16. exhauriri IV. 16. 18. libero meare V. 1. 30. effuſo ire V. 13. 12. resire VIII. 5. 19. Lunæ notare tempora VIII. 9. 36.
curſum victoris morari IV. 12. 7. inhibere IV. 16. 21. V. 13. 12. ita regere V. 13. 10. VII. 9. 6. ad *curſum* ſiderum iter dirigere VII. 4. 28.
curſuris per ſaxa VIII. 11. 21.
curſurum ad cum VI. 8. 10.
curſus, itineris modo duci V. 13. 5. absconditi indicium VII. 10. 3. ſegnior IX. 2. 17. reverberabatur IX. 9. 8.
Curvatos leviter gladios VIII. 14. 29.
curvatum flexu jugum III. 4. 6.
curvaverant qua ſe rami IX. 1. 10.
Cuſtode regię pecunia V. 5. 2. ſine *cuſtode* reliquiſſe regnum VI. 5. 31.
cuſtodes fallere V. 4. 19. ſequebantur procul V. 12. 20. habere VII. 8. 30. ſequuntur lecticam VIII. 9. 24.
in *cuſtodiam* tradi VI. 5. 10. VIII. 5. 24: 13. 5. mittere VIII. 3. 17.
a *cuſtodibus* interrogari IV. 5. 19. urbis excludi V. 4. 34. impedimentorum juſſis præcedere V. 8. 5. excitatis VIII. 6. 21.
cuſtodiebatur levius porta IV. 10. 25. in vinculis VII. 1. 6.
cuſtodientium e manibus labi III. 13. 3.
cuſtodum plerisque cæſis IV. 15. 9. fraude ſubtracta pecunia VI. 2. 10.
cuſtos ſalutis III. 6. 1. verius, quam comes V. 11. 2. pecunia VI. 11. 32.
Cutem oris reliquam exæquare VIII. 9. 22.
cutis perſtricta in femore III. 12. 2.
Cydnus fluit III. 4. 7. memorabilis III. 4. 8. Tarſon interfluit III. 5. 1.
Cypriorum Regibus honos habitus IV. 8. 14. imperatum ... X. 1. 19.
Cyprum transmittere IV. 1. 27.
Cyrenenſium legati IV. 7. 9.
Cyri per memoriam precari IV. 14. 24. ſedes VI. 3. 12. exercitus VII. 3. 1. ſepulcrum X. 1. 30.
Cyropolim obſidere VII. 6. 16, 19.
ad *Cyrum* originem referre IV. 12. 8. in *Cyrum* fides VII. 3. 3.
Cyrus habuerat ſtativa III. 4. 1. deceſſerat VII. 6. 11.

D.

Dabant pleraque in profundum IV. 3. 10. imperium Philippo X. 7. 12.
dabat ſignum tuba V. 2. 7.
dabimus fidem IV. 1. 14. captivos dono IV. 11. 15.
dabitis ſignum velis VII. 11. 11.
Dædala quæ vocatur VIII. 10. 19.
Dahæ totidem ibant IV. 12. 6. ſunt ſui juris VI. 3. 9. oppreſſi VIII. 1. 6. ſe dedunt VIII. 3. 16. invaſere Indos VIII. 14. 5. inter nos militant IX. 2. 24.

Dahas venturos VII. 4. 6. petere VIII. 3. 1.
a *Damasci* præfecto missæ literæ III. 13. 2.
Damascum pecuniam mittere III. 8. 12. arte lucem intrare III. 13. 4. apud *Damascum* recepta præda IV. 1. 4. captivos redimere IV. 11. 11.
Damnabat cuncta III. 2. 1. delationem VI. 8 13.
damnamus prima quæque VI. 6. 27.
damnare difficilius est, quam decipi V. 11. 11. me illi licet VI. 10. 3. delatum a duobus indicibus X. 1. 40.
damnata popularium fide VI. 12. 4. VI. 4. 9. spe salutis X. 9. 21.
damnatis sacrificiis V. 4. 2. bona restituere X. 2. 5.
damnato præsidio VIII. 2. 26.
damnato: tradi VIII. 8. 20.
damnatum intueri VI. 9. 26.
damnatus videar VI. 10. 4. lacteratur VI. 11. 15.
damnem medici fidem III. 6. 6.
damno militem liberare VIII. 4. 19. spem X. 2. 21.
damnum minus sentire V. 1. 40. facere V. 9. 4.
Dare fidem IV. 1. 9. VI. 4. 14. pacem IV. 11. 7. medicamentum VI. 10. 34. regnum VII. 4. 17. cœlum, imperium VIII. 5. 18.
Darem pacem IV. 11. 18.
daret fidem VI. 4. 13. ex suis equis VII. 1. 15. regna X. 1. 42.
daretur fides VI. 5. 6. VIII. 12. 9. consilii nota VI. 8. 15. occasio IX. 7. 6.
dari epistolam III. 7. 14. doti IV. 5. 7. signum IV. 12. 16: 13. 22. VIII. 1. 47. in conspectu V. 1. 2. mille denarium V. 5. 22, 24. lanceam VII. 1. 18.
Darii mater III. 3. 22: 11. 24: 12. 4, 13. IV. 10. 20, 24: 13. 35. V. 3. 12. X. 4. 19. circa currum jacere III. 11. 9. in partibus stare III. 11. 18. filius III. 12. 26. satrapa III. 13. 1. VI. 6. 10. prætorum conjuges III. 13. 6. frater III. 13. 13. VI. 2. 9, 11. VII. 5. 40. prætores apud Issos IV. 1. 34. literæ IV. 5. 1: 10. 16. prætor superatus IV. 5. 13. quidam miles IV. 6. 15. prætor in præsidio relictus IV. 7. 4. uxor IV. 10. 18: 11. 9. VIII. 4. 25. vultus IV. 11. 4. absentia IV. 13. 9. auriga transfixus IV. 15. 28. fuga & mors V. 1. 2. VI. 4. 23. supellex V. 1. 23. spado V. 2. 14. interpres V. 13. 7. vehiculum V. 13. 15. 20. propinquus VI. 2. 7: 5. 1. ditio VI. 3. 9. hostis VI. 3. 17. regia VI. 5. 22. annulus VI. 6. 6. pellices VI. 6. 8. scriba VII. 3. 4. socordia VII. 4. 4. vindicta VII. 5. 20.
Dario erat mite ingenium III. 2. 17. adventum hostium nunciare III. 8. 24. a *Dario* præmitti III. 9. 10. IV. 1. 29, 36: 15. 18. tabernaculum exornare III. 11. 23. precari III. 12. 24. a *Dario* literæ illi redduntur IV. 1. 7. Rex Alexander IV. 1. 10. deficere IV. 8. 14. imminere IV. 8. 16. nunciate ... IV. 11. 16. occurrere IV. 15. 1. a victore plura non impetrare V. 3. 15. hæc dicente ... V. 9. 1. interfecto V. 9. 2. ægre impetrare, ut ... V. 9. 17. incolumi sperare opes V. 10. 1. se non fuisse inimicum VI. 4. 8. fidissimus VI. 5. 1. vivo, sublato VI. 11. 29. non iniquos fuisse Deos VII. 5. 25. pœnas solvere VII. 10. 10. quod nuper accidisset VIII. 1. 47. dimicare de Persidis regno IX. 6. 10. mortuo quis filias tueretur X. 5. 22.
Darium occupare III. 1. 19. vaginam mutasse III. 3. 6. instare III. 4. 8. ad *Darium* perveniunt Græci milites III. 8. 1. sequi III. 8. 16. qui vehebant equi III. 11. 11. V. 13. 23. prosequi III. 12. 1. vivum lamentari III. 12. 7. vivere III. 12. 12. V. 13. 11. aliena promittere IV. 5. 7. pacem petere IV. 11. 2. ad *Darium* redire IV. 12. 18. defodisse murices IV. 13. 36. vicisse IV. 15. 10. felicius fugere, quam se sequi IV. 16. 3. Regem clamare IV. 16. 15. persequi V. 7. 12. animo non temperasse V. 9. 9. mitigare V. 9. 12: 10. 10. occidere V. 10. 6 VII. 5. 43. simplicem & mitem V. 10. 14. vincire V. 12. 20. movisse V. 13. 1. Bactra petere V. 13. 2. intercipere VI. 4. 8. popularibus satisfeciisse VI. 4. 10. ad *Darium* missi legati VI. 5. 7, 10. ulcisci VII. 5. 37. floruisse paulisper X. 5. 23.
Darius Memnonis morte motus III. 2. 1. habitu eodem fuit III. 3. 5. multitudinis Rex III. 3. 28. IV. 1. 1. contendit ad Euphratem III. 7. 1. sanctus & mitis III. 8. 5. occupat montis jugum III. 8. 27. equestri prælio decernit III. 11. 1. ex filii indole haurit III. 12. 26. relinquit in manibus proditoris III. 13. 6. profundit lacrymas IV. 10. 20. ubi esset, explorare IV. 12. 4. urit terras IV. 13. 23. erat in lævo cornu IV. 14. 8. obvertit suum cornu IV. 15. 24. vertit currum in fugam IV. 15. 32. Græcæ linguæ haud rudis V. 11. 8. a suis destitutus, oppressus V. 13. 4. accepit imperium VI. 3. 12. Artabazo quem habet honorem VI. 5. 22.
Data dona IV. 7. 28. VII. 5. 42: 8. 17. sex millia IV. 9. 7. frumenta V. 5. 24. venia VI. 6. 34. fides VI. 11. 29. VII. 6. 7. VIII. 6. 8. occasio VII. 2. 7. L. festertia VIII. 6 19. regna X. 5 28. sella X. 6. 4.
datam fidem violare VI. 4. 12. vitam a semetipso VIII. 1. 39.
date aliquem IV. 1. 18. liberis vestris VII. 5. 12. hoc precibus IX. 2. 30.
dato responso III. 12. 9. biduo ad quietem IV. 4. 10. signo IV. 6. 10: 15. 3. V. 3. 23: 4. 17: 10. 12. VI. 11. 38. VII. 4. 32: 6. 16. VIII. 11. 22: 13. 26. spatio IV. 16. 7. VII. 4. 35. præsidio VI. 4. 3.
datum venenum III. 6. 6. signum VI. 2. 16. VII. 1. 25. VIII. 11. 11. formæ, miserationi VIII. 10. 35. jus VIII. 11. 6. biduum iræ IX. 3. 19.
daturos Persas Græcis pœnas majores V. 7. 11. famæ immortalitatem IX. 4. 21.
daturum signum fugientibus III. 5. 7. mille talenta interfectori III. 5. 16. octoginta talenta VIII. 11. 4.
daturus jure pœnas VII. 1. 39. dona Regi X. 1. 24.
Debellare si fabulæ potuissent, fugissemus olim IX. 2. 15.
debellari fame III. 5. 6. inopia IV. 9. 8.
Debentem filio salutem VIII. 1. 25.
debere se salutem principi X. 9. 3.
deberet quantum tibi VI. 8. 5.
debes tribuere beneficia VII. 8. 26. mihi multum VIII. 7. 15.
Debiles non poterant progredi IV. 15. 16. omittebant arma IV. 15. 17. tolerabimus scilicet ... V. 5. 14. morituros ... X. 5. 14.

debilior ad discrimina v. 1. 39.
debilitati excipiuntur navigiis IV. 3. 5.
debilitatum vulnere VIII. 1. 24.
Debitis laudibus ferre v. 8. 10.
debito velut liberari VIII. 8. 6. supplicio scelus luere X. 5. 3.
debitum nomen matri v. 2. 22.
debituros tibi eventum prosperum VII. 1. 19.
debiturum tibi salutem filii VI. 8. 7.
debiturus sum hoc unum X. 5. 35.
debuerit plurimum virtuti, plus fortunæ X. 5. 35.
debuit victoriam virtuti IV. 16. 27.
Decedat Asia hostis v. 9. 4.
decederet nox VIII. 6. 23.
Deceperat eos planctus v. 12. 15.
decepere me mores v. 2. 20.
decepistis me fides, libertas VI. 10. 26.
decepit pleroscque natura lacus IX. 10. 1.
decepti fraude locorum VII. 7 34.
Decernendum esse ... III. 8. 19.
decernere statuit ipse III. 2. 1. equestri prælio III. II. 1.
decerneret Marte v. 5. 7. ferro IX. 7 17.
Decesserant ad opprimenda impedimenta IV. 15. 20. via v. 13. 23.
Decidas cum ramis VII. 8. 14.
Decipi ne quidem possent IV. 13. 10. opus erat VI. 1. 17.
Declinare in fugam IX. 2. 20
declinasse iter eo, ubi par gloria, minus periculum IX. 4. 20.
declinavit via v. 8. 5.
declinent regionem IV. 13. 37.
Decora per majorum vos oro v. 8. 16. præsentia intueri VI. 1. 8.
decorabant simulacra Deorum currum III. 3. 16.
decoro raro habitus VIII. 4. 23.
decoris pristini immemores III. 11. 25.
decore habitu legati IX. 7. 12.
decorum ratus III. 5. 2.
Decrescit ex calore IV. 7. 22.
Decreverant occupare III. 8. 23. comprehendere v. 9. 2. obsidionem ferre VII. 6. 17. portum petere X. 2. 1. ultum ire X. 8. 5.
decreverat experiri v. 3. 4. VIII. 12. 13. Secum portare v. 6. 9. adire v. 8. 1. VII. 6. 13. obsidionem ferre VIII. 2. 29. superare VIII. 13. 3. IX. 2. 1. æs alienum dissolvere X. 2. 9.
decreverunt obsidionem ferre IV. 2. 7.
Decurrere in mare IX. 3. 13.
decurrerunt de montibus VII. 6. 1.
decursurum in mare VIII. 9. 8.
Decus opimum expetere III. 11. 7. fortunæ pristinæ VIII. 10. 35.
Dedantur participes noxæ VII. 2. 29.
dedebant urbem, portusque IV. 5. 9.
a *Dedecore* vindicare IV. 14. 24. pro *dedecore* habere VIII. 9. 32.
dedecori superstitem esse VIII. 2. 5.
dedecus fugæ IV. 15. 30. meretricum v. 1. 38.
Dedens urbem, seque v. 1. 17. VI. 4. 23. VII. 5. 29.
dedentibus semet parcere VI. 6. 34.
Dederant abeundi viam X. 6. 24.
dederat imperium III. 3. 1: 13. 14. quicquid fors manibus IV. 4. 13. sena millia denariorum dono VI. 2. 17. quietem VI. 4. 8. negotium X. 1. 36.

Dedere gentem VII. 6. 7. terga VIII. 2. 17.
dederent ni III. 1. 6. urbem III. 1. 8. rupem VII. 11. 5.
dederes nos barbaris VIII. 7. 12.
dederet se victori VIII. 14. 35.
dederimus equos non illo die VII. 1. 32.
Dederis vitam III. 6. 11.
Dedi urbem v. 1. 7. alienis moribus VI. 6. 10. quam primum VIII. 3. 4.
Dedicans urbem memoriæ IX. 3. 23.
Dedidere gentem VI. 5. 21. se VIII. 10. 11.
dediderunt seipsos, urbemque IX. 8. 28
dedidit se IX. 1. 30: 10. 5.
Dedignantibus venerari ipsum X. 5. 35.
dedignatur patrem VI. 11 23.
dedignatus tollere liberos X. 3. 11.
dedignor imperium VI. 10. 23.
Dedis te VII. 4. 16.
Dediscere naturam III. 2. 18.
Dedisse fidem in parricidio VI. 7. 7. jussu patris X. 10 14.
dedissent pœnas IV. 7. 27.
dedit pœnas IV. 1. 33. occasionem IV. 5. 16. signum receptui IV. 6. 13. VIII. 11. 17. judices v. 2. 2. dona v. 6. 20. duci Lycio 30 talenta v. 7. 12. ducem VII. 2. 35. nomen regioni VII. 4. 31. bina talenta VII. 5. 27. provinciam VIII. 2. 14. impunitatem facto VIII. 12. 3. dextram VIII. 12. 10.
Deditione mors levior VIII. 3. 6. potiora omnia alia IX. 1. 20.
deditionem facere IV. 1. 16. in *deditionem* fame subigere VII. 7. 38. trahere VII. 11. 25. experiri VIII. 10. 10. præter nihil placet VIII. 10. 33.
deditioni imminere IX. 1. 21.
deditis parcere IV. 5. 22. ex *deditis* eligi socerum VIII. 4. 30. imperare IX. 10. 5.
deditos libertate donare v. 3. 15. gravius consulere v. 6. 16. fidem violare v. 7. 1.
deditur insula Regi IV. 1. 5.
dedituros auctorem VII. 6. 6. gentem IX. 8. 7.
deditus, quam hostis habiturus meliorem fortunam VII 4. 16. uni VIII. 3. 6. hostibus IX. 2. 32.
Deducerent in convivium VIII. 6. 13. Oceanum IX. 10. 3.
deduceret genus IV. 6. 29. VIII. 4. 26.
deduceretur exercitus X. 9. 12.
deduxere in planum VI. 1. 2.
Deerat facies mali II. 11. 22. nec quidquam fugæ IV. 16. 6. dux VI. 1. 8. quod vigoris VII. 9. 11.
non *deero* IX. 6. 21.
deesse gloriæ nihil IX. 9. 4.
Defatigati prælio, fuga IV. 16. 16. labore VIII. 4. 6. IX. 2. 11.
Defecerant munimenta IV. 4. 12. vox & sanguis VI. 11. 37. omnes, qui *defecerant* premere VII. 9. 22. subigere VIII. 2. 33. omnes, præter Philippum VIII. 2. 35. persequi VIII. 5. 2. Græci Alexandro infensi, metu supplicii IX. 7. 1. qui orabant notos ignotosque IX. 10. 15.
defecerat rabies IV. 4. 17. vox VI. 7. 30.
defecerit natura IX. 4. 18.
defectio Lunæ IV. 10. 6. regionis finita VIII. 1. 6.
defectione terreri IV. 7. 3. transfugarum VII. 6. 16. perseverare VIII. 1. 2. equitum X. 8. 7.
defectionem ferre VII. 4. 39. post *defectionem* impetrare veniam VIII. 2. 18. moliri IX. 10. 19.

defectionis veniam impetrare VI. 1. 20. participem dedere VIII. 3. 16. societatem impellere IX. 7. 2.
Defendebant hostes urbem IX. 4. 7.
defendemtium vi pelli IX. 4. 6.
defendere non recuso VI. 10. 24. id primum VII. 1. 21.
defenderet regionem X. 10. 3.
defendi non potest fuga VII. 2. 2.
defensio vincti hominis invisa, supervacua VI. 10. 4.
defensionem meditari VII. 1. 8 displicere VII. 1. 37.
defensum esse tergum illius VIII. 1. 41.
defensus religione loci X. 9. 21.
Deferebatur res a puero VI. 10. 35.
deferens rem incertam VI. 9. 9.
deferentes vana VI. 8. 14.
deferentibus non credidisse VI. 8. 13.
deferre literas III. 7. 13. crimina X. 1. 27.
defertentur vera a Græcis V. 12. 3.
defert ad fratrem VI 7. 16.
Deficere Lunam IV. 10. 5. Darii uxorem IV. 10. 18. se VI. 1. 14. vocem X. 5. 4. membra X. 9. 2.
deficiat Luna IV. 10. 6.
deficiebat sanguis VIII. 14. 36. elephantus VIII. 14. 37.
deficiens Luna IV. 10. 2. caput VI. 1. 15. voce VII. 7. 5. equus VIII. 14. 34.
deficientibus equis IV. 1. 2.
Deficientis militis vox VII. 1. 22. exercitus remedium VII 5. 9.
deficientium jumentorum V. 13. 24.
deficit mons V. 4. 5.
Defixerant oculos VII. 8. 9. ora IX. 3. 2.
Deflebant Regem ejulatu, gemitu III. 12. 4. exstinctos VIII. 11. 12. ludibria X. 1. 3.
deflere pretium sanguinis VI. 6. 16. ignominiam VIII. 6. 7.
Defluit celeritate Tigris IV. 9. 16.
defluxit gleba IV. 6. 11. ad insulam IX. 8. 30.
Defuit multitudo III. 2. 10. miles III. 3. 28. nihil habenti IV. 1. 1. 25. felicitas IV 16. 22.
Defuncti egregia morte III. 11. 9. vita V. 5. 13.
defunctos discrimine IX. 4. 16.
defunctus periculo IV. 6. 16: 16. 25. eventu VIII. 1. 18. morte VIII. 7. 5.
defungi morte V. 8. 11. victu VI. 2. 3.
defuturos, qui... III. 8 6.
Degenerare in ritus peregrinos VIII. 5. 14.
degeneravit a semetipso X. 1. 42.
degeneres gentes IV. 12. 11. paulatim VII. 5. 29.
Degentes inter feras IX. 3. 8.
degunt publicis moribus VIII. 9. 33.
Dejectis oculis VI. 2. 6. ferarum millibus VIII. 1. 19.
dejecto præsidio VII. 6. 24.
dejectum ab hoste III. 5. 5.
dejicerent ut tandem VII. 5. 33.
dejiciebant stipites VIII. 10 30.
Delata errore V. 13. 23. ad eum quæ erant VI. 8. 10. excutere VII. 2. 9. explorare IX. 10. 22.
delatam rem tacere VI. 10. 11.
delati in foveas hauriebantur V. 4. 18.
delatum indicium VI. 9. 8: 10. 21. facinus VI. 10. 12. ab indicibus VII. 1. 6. X. 1. 40.
Delebant incolæ urbem IX. 4. 7.
Delecti tuebantur Reges IV. 15. 24.
delectis cum mille IV. 9. 7. equitum IV. 12. 18: 14. 8. V. 13. 8. suarum gentium V. 2. 6. sine *delectis* principum VIII. 1. 18.
delectorum equitum tria millia III. 9. 4. manus IV. 7. 3.
delectos militum in naves imponi IV. 4. 2. Macedones VII. 6 21.
delectum juniorum habere X. 3. 10.
delegerant quos...V. 12 15.
delegisse ex turba X. 6. 17.
delegit juvenes VIII. 11. 9.
Delenda præsidia IV. 1. 30.
delendam fuisse Persepolim V. 7. 10.
deleri potuit exercitus IX. 4. 22.
delessent urbes V. 7. 3.
deleta ignibus esse Deum templa III. 10. 9.
deletam esse Persepolim V. 7. 10.
Deliberasse nobiscum in principio rei VI. 8. 4.
deliberat de aliena fortuna V. 5 12.
deliberaturi, quid peterent V. 5. 9.
deliberaturos se...VI. 5. 6.
Deligi optimum X. 6. 16.
Delituisse Regem III. 8. 10.
Delphines alit Dyardenes VIII. 9. 9.
Demendæ ignominiæ VII. 2. 38.
Dementia videbatur IX. 7. 20.
Demere decus capitis V. 8. 13. jacenti spolia VI. 1. 14.
Demersis navibus IV. 1. 36.
demersit triremes IV. 3. 12. naves IV. 4. 9.
Demetrio se jungere VI. 7. 15.
Demetrium subornare VI. 9. 5. mentiri VI. 11. 36.
Demetrius producitur VI. 11. 35.
Demissa in turrium fundamenta V. 1. 31.
demissæ falces in terram IV. 9. 5: 15. 4.
demisso vultu VI. 9. 1.
demisserent animos otio V. 2. 2.
demittit se jugum V. 4. 25.
Democrates se gladio transfigit VI. 5. 9.
Demoliebantur tecta VIII. 10. 30.
Demonstravit insidiarum locum IV. 15. 1. iter callium V. 4. 17.
Demophoonta intueri IX. 4. 28.
Demptis soleis VIII. 9. 27. galeis X. 7. 18.
demptum suæ gloriæ VI. 1. 18.
Denæ vestes V. 5. 24.
Denegaturus misericordiam V. 5: 17.
Deni sequebantur singulos VI. 8. 19.
Densæ arbores VI. 5. 14.
densam umbram IV. 7. 16.
densatis agminibus V. 3. 23. ordinibus VI. 1. 6.
Dentes infigere in vulnere feræ IX. 1. 33.
Denuntiabat literis III. 6. 4.
denuntians se morituram VIII. 2. 28. X. 3. 5.
denuntiaret qui III. 1. 6. VII. 6. 12. VIII. 13. 2.
denuntiari jussit VIII. 3. 15.
denuntiata morte VII. 7. 39.
denuntiati periculi IV. 6. 14.
denuntiatione addita IV. 4. 18. territi VI. 5. 19.
denuntiato periculo IV. 6. 16.
denuntio tibi VII. 7. 25.
pro *Deo* quod colitur IV. 7. 23.
Deorum munus IV. 7. 13. honores V. 12. 16. invidia VI. 2. 19. potentia VI. 6. 2. numerus VI. 9. 18.

9. 18. ita VIII. 2. 6. numen VIII. 10. 32. exercitus IX. 1. 18: 8. 5. ad *Deos* excedere IV. 7. 28. per patrios rogare IV. 10. 30, 32: 14. 23, 24. VI. II. 15. teſtes invocare IV. 10. 33. V. 12. 3. IX. 10. 16. ſtare ſecum IV. 13. 13. hoſpitales violare V. 2. 15. offerre patriam V. 5. 18. ultores adeſſe IV. 13. 13. VII. 5. 25. a Deo non falli VI. 4. 12. per præſentes jurare VI 7. 5. deſpicere, qui poſtulat Deus credi VI. 11. 24. incuſare VII. 7. 7. obſtare VII. 7. 21. VIII. 6. 20. ſibi & alia concedere VII 7. 28. invocare, fallere, qui non reverentur homines VII. 8. 29. facere VIII. 5. 17, 18. bene ſuadere VIII. 6. 17. noctium invocare VIII. 9. 30. putare VIII. 9. 34. inter colere nomen Regis X. 3. 3.

Depellite me hinc IV. II. 19.

Dependentes unci IV. 3. 25.

Deperibat in quo VIII 6. 8.

Deplorare Regem V. 12. 12.

Deponebat ſpem X. 9. 7.

deponi ſe juſſit VI 1. 13.

deponit in ea urbe V. 2. 17.

Depopulatur vicos VII. 6 10.

depopulatus regionem VIII. 4. 20. IX. 4. 4.

Deportare alios mecum X. 2. 16.

deportaverat gloriam IX. 10. 24.

deportavit plus victoriæ, quam prædæ X. 2. 11.

Deposcebat tormenta VI. 11. 35.

deposcens ad ſupplicia X. 9. 16.

deposcimus pugnas ignobiles IX. 6. 14.

Deposita veſte III. 3. 4: 5. 2. VII. 2. 17.

ad *Deprecandum* mittere V. 3. 11.

deprecarentur Regem VII. 2. 7. IX. 1. 20.

deprecata eſt ita V. 3. 14.

deprecor fidem V. 10. 20. pœnam VI. 10. 37. nihil VII. 2. 2.

Deprehenderat quemque mors VIII 4. 14.

deprehendere notas in ore III. 6. 9. paucitatem IV. 14. 14.

deprehenderit me fortuna III. 5. 11.

deprehendit quos ventus VII. 4. 29. in nudo ſolo IX. 10. 11.

deprehenſa felicitas V. 3. 22.

deprehenſi velut in fovea V. 3. 19.

deprehenſum eſſet ſcelus VII. 1. 15.

Depulſi vulneribus V. 3. 8.

Derbices 40000 peditum armaverant III. 2. 7.

Dereliquit præſidium IX. 4. 8.

Deſcendere ad ſe IV. 6. 2. Porum VIII. 14. 39. mare IX. 9. 10.

deſcenderunt legati ad Regem VIII. 10. 33.

deſcendit in flumen III. 5. 2. Phœnicen IV. 1. 15. paludem IV. 7. 9. veſtis infra genua VI. 5. 27.

Deſcriberentur in ſuam gentem ſeorſum V. 2. 6.

deſcripſerunt menſes in quinos denos dies VII. 9. 35.

deſcripta ſicut erant III. 2. 3.

Deſeram memet ipſe VI 10. 4.

deſerebantur inter gemitus, qui ſequi non poterant IV. 16. 12.

deſerentis urbem IV. 3. 21.

deſerere Regem impie V. 12. 13. erubeſcere VIII. 4. 10.

deſeri Regem eſt nefas V. 9. 16.

deſerta occurrere IV. 10. 3. petere V. 1. 5. per *deſerta* venire VII. 2. 18. IX. 1. 13. ſpectare VII. 3. 19. intrare VII. 5. 1. ſequi VII. 8. 23. regio VII. 10. 1. IX. 10. 6. urbe IX. 8. 28.

deſertam Iſſon III. 7. 7. petram VIII. 11. 22. regionem IX. 6. 3: 10. 8.

deſertas hoſtium turres IV. 4. 12.

deſerti vici VI. 5. 12. ab integris VIII. 11. 23.

deſer-

deſertis navigiis VIII. 13. 23.

deſerto oppido V. 6. 2. Rege IX. 2. 34. X. 2. 25.

deſertor fratrum VII. 2. 6.

deſertores ſunt, qui Regem non poſſunt perſequi IX. 6. 12.

deſertoribus ire obviam X. 2. 28.

deſeruere ſylvas VIII. 2. 38.

deſeruiſſe ſimulacrum VIII. 14. 11.

deſeruiſſent urbem an fraude ſe occulerent incolæ IX. 1. 27.

deſeruit Regem X. 2. 20.

Deſidente fabulo IV. 6. 9.

deſiderant lignea vaſa X. 2. 23.

deſideraretur vox nullius VIII. 5. 14.

deſiderati ſunt III. 11. 27. IV. 16 26.

deſideratum non eſt quicquam IV. 9. 21.

deſideravit res non dici plura VII. 8. 7. introduci ſervum VIII. 3. 12.

deſideria naturæ implere VI. 2 3.

deſiderio ſufficiunt manus IV. 1. 25. nemorum V. 1. 35. ſui VI. 6. 18. bibendi VII. 5. 2. Regis hærere X. 5. 11. vero Regem lugere X. 5. 17.

deſiderium patriæ VI. 2. 19. quietis VI. 3. 1. humoris VII. 5. 7. uxoris VIII. 3. 5. Veneris X. 5. 32.

deſidero diſcere VIII. 5. 19.

Deſierat eſſe VII. 1. 1.

Deſilierant in navigia IV. 3. 4.

deſilire in ſcaphas IV. 3. 3. terram VII. 9. 9.

deſiliit de equo V. 6. 14. VI. 5. 26.

deſiliret ad ipſos IX. 5. 1.

deſiliunt ſinguli VII. 7. 32.

deſiluit de tribunali conſilii inops IX. 3. 18. frendens X. 2. 30.

deſineret ſe vocare ad ipſum IV. 5. 6. terrere fluminibus IV. 5. 8.

deſinunt qua cavernæ VIII. 10. 24.

deſiſſent moveri VII. 3. 13.

deſiſſet uti opera VII. 3. 23.

Deſiſtere incepto VII. 1. 15. VIII. 11. 19.

Deſit perditis moribus VIII. 9. 29.

Deſperare miſericordiam V. 5. 17.

deſperata pace IV. 6. 1. ſalute V. 11. 12. IX. 4. 6. venia VI. 5. 9. tutela VIII. 10. 33.

deſperatæ victoriæ IX. 2. 34.

deſperatio ingens inceſſit IV. 2. 16. V. 4. 24. ſpei cauſa eſt V. 4. 31. veniæ efferaverat ingenia VIII. 2. 16. incitamentum ad moriendum IX. 5. 6. ſalutis IX. 9. 23.

deſperatione torpere IV. 3. 16. attonitum eſſe V. 9. 13. ex *deſperatione* ſitis VII. 5. 2. verti in rabiem IX. 10. 16.

deſperationem inter & ſpem hæſitare IV. 15. 31. perferre VII. 3. 12. ſalutis ſuæ X. 1. 7.

deſperationis indicium IV. 14. 2. plena oratio V. 1. 7. index X. 8. 9.

deſperatis rebus VII. 11. 28.

deſperato, regionem ... VI. 5. 21.

deſperaverunt quæ cæteri VII. 11. 10.

Deſpicitur nihil tuto in hoſte VI. 3. 11.

Deſtinabatur particeps VI. 9. 7. fur IX. 7. 25. regnum X. 7. 5.

deſtinare ipſi non poterant VIII. 4. 5.

deſtinaret imperium fatis IV. 7. 26.

deſtinari mare IX. 9. 6.

deſtinaſſent obſidere urbem IV. 2. 14.

deſtinaſſet polenta muros futuræ urbis IV. 8. 6.
deſtinat tutores filio ex Roxane futuro X. 7. 8.
deſtinata ſalubriter diſcutere III. 8. 29. exſequi IV. 7. 9. VIII. 10. 28. IX. 7. 18. ferire VII. 5. 41. impedire VIII. 5. 1.
deſtinatarum multo ante cauſarum V. II. 10.
deſtinatas vices implere IV. 10, 5.
deſtinate interim... X. 6. 9.
deſtinati ſupplicio IX. 7. 10.
deſtinatos ad obſequium V. 10. 5.
deſtinatum ut erat VIII. 14. 17.
deſtinatus dies III. 6. 8. ſorti V. 12. 8. ſupplicio VI. 2. 11. morti VIII. 7. 10.
deſtinaverant quo pervenire VII. 2. 18. ſacro diem X. 9. 13.
deſtinaverat provinciam VIII. 2. 14. ferire VIII. 6. 7.
quæ *deſtinavimus*, efficiemus VI. 9. 14.
deſtinavit ferri VIII. 9. 23.
Deſtitiſtis eſſe milites X. 2. 21.
deſtitit hortari V. 9. 17. orare VIII. 3. 6.
Deſtituerat vigor vultum X. 10. 12.
deſtituere erubeſcebat nondum prælio excedentem IV. 15. 30. pugnantem VI. 1. 4.
deſtituit ſpes IV. 1. 29. omnes IV. 8. 7. mens VII. 1. 8.
deſtituta vehicula III. 13. 11. navigia IV. 7. 19. IX. 9. 20. fuga incolentium VIII. 10. 19.
deſtitutam urbem intrare III. 1 6.
deſtituti ſpe IV. 3. 20. VIII. 6. 20. ducibus V. 13. 18.
deſtitutos a cæteris X. 2. 20. ſe eſſe X. 5. 12: 8. 10.
deſtitutus a ſuis V. 13. 4. ignoro.. VI. 10. 2. ſolitudine VII. 3. 12. IX. 4. 33. a pluribus VIII. 14. 31. ſum IX. 2. 32.
Deſtrui poſſe magnitudinem VIII. 14. 46.
Det ſpatium animo VIII. 1. 48.
Detecto facinore VI. 10. 7.
detegebatur ſuperſtitio VII. 3. 23.
detegendum perjurio V. 7. 5.
Deterrebat magnitudo VIII. 13. 8.
deterrere Regem VI. 10. 34. VII. 7. 20. non poterat IX. 7. 18.
deterritas ſequi X. 2. 13.
Deteſtabile miniſterium carnificis VIII. 2. 2.
Detinet indigenas ubertas terræ VIII. 2. 14.
Detractæ ex faſtigio III. 13. 12.
detrahebant vim materiæ VIII. 10. 30.
detrahebantur violentius III. 11. 21.
detrahentes ad terram V. 4. 32.
detraherent loricam VIII. 14. 40.
detrahi ſuperbiam VIII. 4. 25.
Detrectabant imperium IX. 8. 17. X. 10. 3.
detrectans nihil, quod imperaret IX. 1. 36.
detrectante munus VIII. 11. 8.
detrectantes militiam VII. 1. 38. 40. pugnam VIII. 1. 36.
detrectare certamen III. 8. 11. munia IX. 3. 1.
detulisſet quid index VI. 7. 23. indicium V. 11. 7. VI. 7. 25. jurgium VI. 7. 33.
Deturbarent eos VII. 11. 27. VIII. 14. 16.
deturbatis, qui obſidebant ſaltum III. 7. 7. VIII. 12. 2. propugnatoribus IX. 5 14.
Devecta materia X. 1 19.
devexerant ſimulacrum IV. 3. 22. aquam IV. 7. 12.
Devicti exercitus reliquiæ IV. 16. 7. in habitum transire VI. 6 4.
devictis gentibus VIII. 8. 17.
devictorum fuga IV. 16. 10. IX. 2 23.
Devinctus meritis parentis VI. 9. 4.
Devios montes petere V. 9. 15. fugere VI. 11. 20.
Deum opem expoſcere IV. 6. 10. geſtare IV. 7. 24. providentia vivere VI. 9. 2. ſanguine facere VI. 11. 25. eſſe VIII. 5. 10. VIII. 8. 15. ut *Deum* venerari VIII. 7. 13. ereptum rebus humanis X. 5. 10.
Devolvebat clypeos e muris IV. 3. 25.
devolvitur inter ſaxa V. 3. 1.
devoluti ſcalis IX. 4. 33.
devolvunt ſaxa V. 3. 18.
Devoraverunt rem VIII. 6. 18.
Devovi me gloriæ IX. 6. 21.
Deus teſtis VI. 10. 28. ſi es VII. 8. 26.
Dextra lævaque diſponi III. 9. 5. habebat Tigrim IV. 10. 8. oculos, manusque circumferre IV. 14. 9. lauream præferre IV. 15. 27. aut ultionem, aut finem pariet V. 8. 14 haſtam vibrare V. 1. 14. duas lanceas præferre VI. 5. 26. ſecuritatem offerre VI. 10. 14. non ſufficit IX. 5. 10. lanceam tenere IX. 7. 19. ſtipitem præferre IX. 7. 20.
dextram offerre III. 6 13. VI. 5. 2: 7. 35. VIII. 2. 9. porrigere IV. 2. 17. in *dextram* transferre gladium IV. 6. 16. dare fidei pignus VIII. 12. 10. protendere IX. 8. 20.
dextrum femur III. 11. 10. latus IX. 5. 9.
Diadema purpureum VI. 6. 4. erat in ſella X. 6. 4. eſſe huic dandum X. 6. 11. capiti detrahere X. 8. 20.
Dic, quid me velis dicere VI. 11. 18.
Dicatos Herculem, & Libetum VIII. 5. 11.
dicaverant urbem numini IV. 3. 22.
Dicere ſententias III. 8. 6 quid ſentiret IV. 11. 10. ſe fortibus viris IV. 14. 7. vera IV. 16. 6. nunquid velit V. 11. 4. Rex potuit VII. 8. 7. quæ vellet VIII. 3. 11. ſolus poteſt VIII. 7. 8.
diceret in tormentis VI. 11. 14.
dici leges a victoribus IV. 5. 7. non tantum, ſed etiam credi Jovis filium VIII. 5. 5: 10. 29.
dicta maligne VII. 1. 21.
dicto moveri VII. 1. 36. parere VII. 4. 9.
dictu facile III. 6. 17. parvas res IV. 2. 10. incredibile IV. 7. 16. VIII. 2. 36. X. 5. 3. ſpecioſa V. 1. 8.
dicturum ſententiam V. 9. 3. quæ ſcire expeterent VI. 11. 18.
Didici eſſe infelix VI. 10. 26. noſtris malis VIII. 7. 3.
didiciſſe uſu V. 1. 6.
didiciſſet ex magiſtro VIII. 7. 3.
didicit prima literas IV. 4. 19.
Diduxerat vulgum in diverſa IX. 1. 20.
Didymæon templum Apollinis VII. 5. 28.
Die jam illuſtri procedere III. 3. 8. poſtero III. 12. 13. IV. 5. 20: 6. 10: 12. 18. V. 1. 23: 6. 1: 7. 12. VI. 2. 9: 8. 23. 11. 27. VII. 2. 15. 5: 17 VIII. 1. 48: 4. 18: 6. 28. IX. 7. 17. medio, inclinato in veſperam IV. 7. 22. feſto VIII. 5. 9.
diem præſtitutam III. 1 8. poſterum VI. 8. 15: 11. 9. fati VIII. 9. 31. læti VIII. 9. 33.
dies illuxit III. 6. 8. complures III. 7. 15. VIII. 13. 19. conſtituit, aut finiet imperium IV. 14. 10. medius V. 4. 22. ultimus parricidis, aut tibi V. 11. 8. longior mitigat feras VI. 3. 8. inclinat in veſperam VI. 11. 9. primus, proximus, procelloſus, triſtis, obſcurior VIII. 4. 2. ſuadet, quo expertus es ... VIII. 14 43.
Differendam non ultra V. 11. 8.

differret obſidionem IX. 4. 27.
Difficultate loci ſpectata VII. 11. 4.
difficultatem præter hanc haud minor alia IV. 2. 9.
difficultates per has eniti VII. 11. 17. obſtantes IX. 2. 10.
Diffidentem rebus ſuis VIII. 2. 27.
Diffudit ſe medicamentum III. 6. 16. Reges & regna X. 5. 37.
diffuſo terrore VI. 11. 20.
diffuſum flumen VIII. 13. 8.
diffuſus fons III. 1. 3.
Digna ſpectaculo edere IV. 4. 11. res, de qua vates ... IV. 6. 12. excuſatione V. 2. 20. ſoboles, quæ imperet X. 6. 13.
dignam, ex qua generaret heredes regni VI. 5. 30.
dignata eſt donare ſpecie VI. 5. 59.
dignatione amicos vincere VII. 1. 27.
dignatus Regem filium VI. 10. 28. excipere VIII. 14. 44.
digni ludibrio VIII. 5. 23. qui referatis IX. 2. 27. qui conſeneſcatis X. 2. 22.
digniorem non alium fuiſſe, qui imperaret X. 5. 17. ſi quis ſe profiteretur X. 8. 20.
digniſſimi, quibus Dii gratiam referant V. 8. 9.
digniſſimos miniſtros Rege VI. 16. 33.
digniſſimum faſtigio IV. 1. 16. diſcipulo magiſtrum VIII. 8. 19.
dignos ſpiritus gentis, nobilitate V. 8. 16. laude VIII. 1. 26.
dignum nobilitate III. 7. 12. me, & patre IV. 15. 8. malo V. 5. 17. riſu VIII. 8. 14. talentis mille VIII. 12. 17. talibus viris X. 5. 2.
dignus, qui ſuperaveris III. 12. 24. hercule, qui ferat fructum IV. 10. 23. qui pudicus eſſes VI. 7. 13. ſolatio VII. 3. 37.
Digrederetur a Rege VIII. 2. 36.
digredientem velut a rogo intueri V. 12. 8.
digreſſi in diverſa III. 8. 3.
digreſſo ab urbe VI. 6. 35.
digreſſus a menſa VI. 10. 12.
Dii permittunt III. 6. 12. proditorem perſequuntur III. 13, 17. patrii IV. 10. 34. ſinunt V. 8. 13. X. 6. 20. fata ordinant IV. 14. 20. referunt gratiam V. 8. 9. offerunt VI. 11. 5. propitii VIII. 5. 19. reſpondent VIII. 8. 14. prohibent IX. 3. 5. favent IX. 6. 23.
Diis præſidibus loci III. 8. 22. IX. 9. 27. invitis IV. 10. 3. non tolerabilem eſſe VI. 11. 24. patriis VII. 4. 1. cum Diis pugnant ſacrilegi VII. 6. 6. ſecundis IX. 4. 23. iratis X. 6. 6.
Dilapſi Theſſali III. 11. 14. ad epulas IV. 4. 5. in vicos VII. 4. 12.
dilapſis pluribus VII. 2. 31.
Diligebat Regem III. 6. 1.
diligi loco parentis V. 3. 12. fratrem Regis VI. 10. 24.
diligit nemo fideliter, quem faſtidit V. 5. 12.
Diluerat medicamentum III. 6. 8.
dilueret quibus VII. 2. 12.
diluta terra humore VIII. 10. 25.
Dimachas quos appellant V. 13. 8.
Dimicabat ex turri Rex IV. 4. 11.
dimicabatur ferro V. 6. 4.
dimicandum fore de victoria IV. 14. 1. cum hoſte, cum loco V. 3. 8.
dimicans inter promptiſſimos VII. 6. 3. IX. 8. 21. exſtinguitur IX. 5. 12.
dimicantem Regem videre VII. 9. 11. tegere VIII. 1. 20: 2. 37. mori IX. 5. 2.
dimicantes procumbere III. 11. 9.
dimicantis more IV. 1, 1. a tergo IV. 15. 21.
dimicare pro imperio, ſalute IV. 3. 19. viritim IV. 7. 33.
dimicarent cum Dario IX. 6. 10.
dimicat inter primores IV. 6. 17, 24. acrius, quam cautius VIII. 11. 15.
dimicatione proſterni IX. 1. 1.
dimicaturos hinc plures IV. 14. 5.
dimicaturum in eodem cornu III. 9. 4. ante prima ſigna IV. 14. 6.
dimicet fortiter IV. 15. 8.
Dimidiam partem terrarum VIII. 8. 10.
dimidio major exercitus IV. 1. 35.
Dimiſerat plerosque militum IV. 1. 35.
dimiſerim plures, quam retenturus ſum X. 2. 19.
dimiſſa opportunitate IV. 4. 1.
dimiſſi legati IV. 11. 22. IX. 8. 1. parant cuneos, funes VII. 11. 13.
dimiſſis cæteris VI. 7. 18. legatis VII. 9. 2. militibus IX. 1. 3.
dimiſſo internuntio VIII. 2. 29. vulgo X. 5. 3.
dimiſſus a ſermone VI. 7. 16. ſum, ſi peperciſti VI. 10. 12.
dimittantur legati IV. 11. 22.
dimittere erubeſcebat inſepultos V. 4. 3. alios in patriam X. 2. 16.
dimitteremur quum a Dario IV. 11. 4.
Dioxenum adjicere VI. 7. 15.
Dioxippus pugil IX. 7. 16.
Dira ſuperſtitio IV. 3. 23.
Diremiſſe quæ videtur natura VII. 4. 14.
Direptis impedimentis IV. 15. 22. vicis V. 5. 4.
direpto inſigni regni VII. 5. 24.
Direxerant gladios IV. 9. 5.
direxit molem IV. 3. 8.
dirigebatur oratio VIII. 5. 13.
dirigerent mucrones III. 11. 5.
dirigi in ripam VII. 9. 5. VIII. 13. 11.
Dirigit haſtam extractam in os VII. 4. 37.
dirigunt iter VII. 4. 28. ſpatium VIII. 9. 36.
Diripere theſauros V. 3. 2. urbem VII. 5. 32. 6. 21.
diripitur pecunia V. 12. 17.
diripuerant milites pondus ... III. 11. 20.
Dirui urbem III. 10. 7. VII. 6. 16, 23: 7. 1.
diruis vicis V. 5. 4.
Diſcamus a gentibus VIII. 8. 13.
Diſcedere inritum tam pudebat, quam morari IV. 4. 2. conjuratos VIII. 6. 19. equites jubet VIII. 12. 8.
diſcederent quo, non habebant V. 12. 9.
Diſcerneret ſumptuoſos ab integris X. 2. 10.
diſcerni victi a victoribus X. 5. 9.
Diſciplina ſtetit III. 2. 15. vetus Regum IV. 6. 6. rei militaris V. 2. 6.
diſciplinæ nocuit locus V. 1. 36. tenaces VI. 2. 3. jactura VI. 6. 17. immemores X. 2. 12
diſciplinam temperatam VI. 6. 2.
Diſcolori veſte III. 3. 26.
Diſcordes moribus IV. 13. 4. Indiæ Reges IX. 3. 22.
diſcordia finienda X. 8. 14. membra X. 9. 4. præterita X. 9. 11.
in *diſcordiam* verti X. 7. 1. recentem X. 9. 4.

discors exercitus III. 8. 26. natura IX. 9. 26.
Discretas terras possidere IV. 11. 13.
discreti a cæteris X. 9. 18. 10. 7.
discrimen tenue III. 1. 3 in *discrimen* venire IV. 9. 23. hoc unum superest IV. 14. 1. rei summum IV. 16. 28. experiri V. 4. 28. pugnæ se immittere VI. 1. 1. non aliud vehementius VI. 1. 7. alienum sequi VII. 4. 35. me occupavit VII. 7. 10. laboris magni non inviti instare VII. 7. 26. in *discrimen* trahere comitem VIII. 3. 1. tentare VIII. 10. 10. subire VIII. 11. 10. rerum adesse VIII. 14. 1. medium ruere VIII. 14. 6. evadentium in terram est idem IX. 2. 18.
discrimine ultimo rerum excitari IV. 13. 18. in quo essent IV. 16. 2. nationum exempto V. 2. 6. fortunæ & vitæ insidiari Regi V. 11. 8 parvæ rei eventum summæ experiri VIII. 13. 12. sine ullo Martis capi ... IX. 9. 4.
discrimnis ultimi tempus eventus III. 8. 20. fortuna III. 11. 26. futuri facies IV. 13. 1. metus IV. 13. 25.
Discubuisset Rex VIII. 5. 9.
Discurrentium festinatio III. 8. 26.
discurrisse ad prædam IV. 15. 10.
discurritis ad diripiendos thesauros X. 6. 23.
discurrunt ad necessaria V. 12. 6. in tabernacula VI. 2. 16.
Discussa nive VII. 3. 10. ebrietate VIII. 2. 1.
discusso sopore VI. 8. 22. VIII. 6. 26.
discuti otii vitia VII. 1. 4.
Disparem vultum VII. 8. 1. tempestatem VIII. 4 8. habitum VIII. 13. 21.
dispares pœnas V. 5. 7. undas IX. 9. 7.
Disperserunt vires X. 9. 2.
dispersis tuguriis IV. 7. 20.
dispersos fugare VIII. 2. 22.
Dispone vasa IX. 10. 25.
disponunt tormenta IV. 2. 12. sibi fata IX. 6. 19
dispositi equites III. 9. 5. milites VI. 8. 18. lapides VII. 9. 15. per *dispositos* relegare VI. 11. 3. sagittarios VIII. 14. 3.
disposuisset præsidia X. 2 8.
Dissentire vultus gratulantium VI. 1. 17.
Disserit ad hunc modum IX. 2. 12.
Dissimiles eorum essent IV. 14. 7.
Dissimulans magnitudinem VII. 6. 5. causam X. 1. 28.
dissimulata ira IX. 10. 21.
dissimulatio suspecta VI. 2. 9.
dissimulationis facinus VI. 7. 32.
dissimulato dolore IV. 6. 19. metu IV. 12. 22. IX. 5. 27. periculo IV. 16. 22.
Dissipantur cæteri III. 11. 12.
Dissonæ voces IX. 9. 14.
Distabant inter se oppida VII. 10. 15.
distantem pari intervallo III. 1. 2. XX stadiis V. 7. 9.
distantes undecim pedum intervallo V. 1. 34.
distarent puppes IV. 3. 14.
Distinguentibus rivis III. 4. 7.
distinxerant fastigium IX. 4. 30.
Distribuat equos VII. 1. 35.
distribui equos IV. 14. 12. VII. 1. 34.
distribuit elephantos VIII. 14, 9.
distributa omnia V. 6. 20. pecora VIII. 4. 19.
distributas testamento esse provincias X. 10. 5.
distributi domandi greges equorum IV. 9. 4.
distributis in supplementum IV. 5. 18. VI. 5. 10. in numerum V. 2. 3.
distribuunt opifices IV. 2. 12.
Distuli facinus VI. 10. 21. convictum per biennium VIII. 8. 6.
distulit ne momentum quidem VI. 9. 9. supplicium VII. 5. 43.
in *Ditione* quæ erant VI. 3. 9. X. 10. 1.
in *ditionem* redigere urbem III. 1. 14. VIII. 11. 1. Asiæ partem IV. 1. 13. insulas IV. 5. 14. petram VIII. 1. 1. regionem VIII. 5. 2. fines IX. 8. 10.
ditioni se permittere VI. 5. 9. VIII. 13. 1. subjecere VI. 9. 22.
ditionis suæ III. 7. 4. IV. 4. 19. VIII. 2, 25. alienæ V. 5. 6.
Ditissimarum gentium victor X. 2. 11.
Divelli Regem a se III 5. 8.
Diverberatis fluctibus IV. 4. 3.
in *Diversa* versare animum III. 6. 7. prioribus exta VII. 7. 29. ripæ parte VIII. 13. 20.
diversam fugam intendere III. 11. 19. regionem subigere IX. 1. 35.
e *diverso* in latera invehi IV. 4. 7.
Diversoria habent recessus VII. 2. 22.
in *diversorii* vicina recipi VI. 11. 3. partem intimam secedere VI. 11. 12.
diversoriis proturbari VI. 11. 2.
diversos saltus petere IV. 16. 11.
in *diversum* littus excurrere III. 4. 6. evadere IV. 8. 8. iter ingredi V. 4. 90.
Diverterant longius IV. 16. 14.
diverticula nota III. 13. 9.
Divertisse hostem in Africam IV. 9. 1.
divertit inde oratio X. 6. 1.
Dives regio VIII. 5. 3. IX. 2. 27.
Dividit spatium maria III. 1. 13. fretum urbem IV. 2. 7. utres VII. 5. 18.
Divina ope implere mare IV. 2. 16.
divinare num potui VI. 10. 19.
divinat conceptum esse marem X. 6. 21.
divinavi quod non... VI. 10. 25.
divinitas consequitur, non comitatur hominem VIII. 5. 16.
divino instinctu provehi VI 11. 10. 15.
divinos honores negare X. 5. 11.
Divisit exercitum VIII. 1. 1.
divisum munus VII. 6. 26. gladio panem VIII. 4. 27.
divisus pedes IV. 9. 17.
Divitiæ urbis V. 6. 2.
divitiis quid opus VII. 8. 20. eminere X. 1. 22.
Diurno operi intentum esse IV. 1. 20. quæstu famem pellere IX. 2. 6.
diurnum laborem relaxare V. 13. 5.
Diuturna vita VIII. 5. 16. possessio non est, in quam gladio inducimur VIII. 8. 11.
diuturnam non esse potentiam scelere quæsitam X. 1. 6.
diuturnum nihil potest esse, cui non subest ratio IV. 14. 19.
Dixerim haud facile VI. 7. 35.
Docere etiam atque etiam V. 4. 13. judicem VI. 10. 4. suos VII. 7 6.
documenta dare, habere VII. 11. 8.
documento experiri fidem V. 8. 7.
documentum esse posteris III. 2. 18. perfidiæ non inultæ III. 8. 4. ipse sum V. 8. 15. fidei VIII. 6. 12. fuere cæteris VIII. 14. 26. indulgentiæ X. 5. 25.
Dolabra iter sibi facere V. 6. 14.
dolabris vasa cædere V. 6. 5. syl-

vas sternere VIII. 4. 11. murum frangere IX. 5. 19.
Dolentis speciem ostendere X. 9. 9.
dolor liberior VI. 2. 4. soporatus VII. 1. 7. levis VIII. 2. 40. cœpit erigi IX. 3. 2. questus suggerit X. 5. 8. recens X. 5. 21.
dolore victo IV. 6. 19. liberare IX. 5. 26. finito IX. 8. 27.
dolorem non movet vulnus recens IV. 6. 19. onerat nuncius IV. 8. 9. mitigat oratio VI. 6. 17. præfert vultu VI. 9. 1. premit Rex VIII. 1. 38. juvenum incitat Callisthenes VIII. 6. 25.
doloris succumbere X. 5. 24.
doloris mutui solatia IV. 10. 21. magnitudinem X. 5. 8.
Dolum intendere VII. 5. 21. VIII. 13. 17.
domestica vestis non potest subvehi IX. 3. 10.
domesticis rebus V. 11. 5. hostibus VI. 8. 9.
domestico militi fidem habere IV. 6. 31. sermone degeneres VII. 5. 29.
domesticorum insidiis securus IX. 6. 24.
domi nobiles III. 13. 15. & militiæ clari VII. 2. 33. pecora agere VII. 11. 7.
domicilia externa quærere IV. 4. 20.
Dominas invocant Darii matrem, & uxorem III. 11. 25.
pro *dominatione* pugnare VI. 1. 8.
domini terrarum IV. 14. 9. 6. interfectores VI. 3. 17. VII. 5. 37.
dominis exurentibus sarcinas VI. 6. 16. pretium reddere VII. 6. 27.
domino quasi veteri reservare tabernaculum III. 11. 23.
dominos profugere X. 2. 20.
dominum pati VII. 8. 21, tueri VIII. 14. 40. justissimum... X. 5. 9.
dominus vitæ & necis IV. 1. 22.
Domita ignobili gente VIII. 10. 7.
domitant elephantos VIII. 9. 17.
domitas gentes VI. 3. 8. VII. 10. 16. IX. 10. 29.
domitores tot gentium III. 12. 12.
Domos repetere IV. 1. 39. reverti V. 5. 9. VI. 6. 10. redire VI. 2. 17. remitti VII. 10. 9. IX. 8. 1. reduces ire IX. 2. 34.
Domuimus terras VI. 3. 5.
Domum remitti VI. 5. 10, 22. VII. 5. 27. X. 2. 12.
domus purpurati III. 13. 14. satraparum X. 1. 33. posteritas X. 9. 6.
Dona sequebantur V. 1. 21. qui tulerant V. 2. 20. ingentia ferre VI. 5. 23.
donando inire gratiam X. 1. 35.
donare aliquem eximia specie VI. 5. 29.
donat satrapia V. 1. 44. 1 talentis VIII. 6. 26.
donata magna pecunia VII. 3. 3.
donatus virtutis causa V. 2. 5. jure imperii VIII. 14. 45.
donis aliquem excipere V. 10. 9. gratiam recuperare VI. 6. 11. honorari VII. 1. 23. omnis generis occurrere X. 1. 24.
donum victoriæ ferre IV. 5. 11. Dei esse fontem VII. 10. 14.
Dormire non possunt scelerati VI. 10. 14.
Dorsa testudinum inter dona IX. 8. 2.
dorso onera portare III. 13. 16. IV. 2. 20. super fluctus eminere IV. 4. 3. montium ducere exercitum V. 4. 4. insidere non pati alium VI. 5. 18. in montis nudo nudo uti latercule VII. 3. 8. imponere corpus VIII. 14. 40.
dorsum per hoc... III. 4. 7. montis III. 4. 12. V. 3. 16: 4. 5. VII. 3. 19. 21.
Doryphori vocabantur III. 5. 14.
Dotem fore regionem IV. 5. 1. in filiæ dotem offerre IV. 11. 5.
dotes ingentes fortunæ X. 5. 32.
doti sibi dari Lydiam IV. 5. 7.
dotibus ingenii carus III. 6. 20.
Draconis speciem vidisse IX. 8. 26.
Dragarum prefecto substitui VIII. 3. 17.
Drangas pervenire VI. 6. 36.
Dromades cameli V. 2. 10.
Dropides genere clarissimus III. 13. 15.
Dubitare quin III. 8. 14: 13. 2. IV. 10. 29. de potentia Regis VII. 6. 18: 15. 28. V. 1. 4. 14: 12. 7. VI. 2. 14. IX. 4. 28. X. 6. 18.
dubitarent erumpere IV. 1. 32.
dubitaret accipere IV. 5. 2. ingredi V. 4. 16. venire X. 8. 2.
dubitasset se jungere VI. 7. 15.
dubitatio exempta V. 11. 7. VII. 11. 21.
dubitaverant, quibus ..X. 4. 2.
dubitaverat, an peteret IV. 9. 1.
dubitavit intrare IV. 5. 20. an recitaret literas IV. 10. 16. an solveret pontem IV. 16. 8. dare fidem VI. 4. 14. fateri VI. 5. 30.
dubitent si cæteri VIII. 5. 12.
dubites de benevolentia VII. 8. 30.
dubium robur III. 9. 2. erat nulli VII. 1. 9.
dubius quin V. 12. 3. VII. 6. 14. posse IX. 7. 21.
Duce sine iter ingredi III. 13. 4. esse IV. 1. 28: 16. 11. V. 12. 14. Hercule intrare in urbem IV. 2. 17. occiso IV. 15. 18.
ducebant Persas ... IV. 12. 7. egregium IV. 15. 14.
ducebat iter III. 11. 19. copias Meleager V. 4. 14. manum Amyntas VI. 4. 2. terra exercitum IX. 10. 4. a Cyro genus X. 1. 23.
ducebatur exercitus III. 1. 11.
ducendas exsequias duorum filiorum esse X. 5. 21.
ducem ipsum non esse saniorem IV. 13. 14. viæ fore Lycium civem V. 4. 11. tanti exercitus VI. 8. 7. se præbere sceleri VI. 9. 4. equitatus videre Philotam VI. 9. 26.
ducens leviora VI. 6. 2. exercitum VII. 5. 1.
ducere genus IV. 2. 3. quos secum IV. 7. 9. spiritum IV. 10. 18. exercitum V. 4. 4. optimum VII. 4. 11. mares X. 1. 26.
duceret, quo videretur IV. 1. 29. quocunque vellet VI. 4. 1. Dis secundis IX. 4. 23.
duces jacebant III. 11. 9. egregii pleraque invasérant IV. 5. 13. convenerant IV. 6. 2: 13. 17. convocare IV. 13. 37. V. 6. 1. iidem fuerunt itinerum V. 3. 6. sequuntur V. 6. 14. perferrent ad Regem IX. 3. 1. seniores IX. 3. 17. spectati IX. 8. 4. profugerant IX. 9. 1. excluduntur X. 6. 2.
duci qui suaderet VIII. 2. 25. nos jube VIII. 2. 15. successorem quærere X. 5. 37.
ducis ad signum, nutum intentum esse III. 3. 27. non magis, quam militis munia exsequi III. 11. 7. munia explere VII. 2. 33. odio illum interimere VIII. 12. 3.
duco vos ad gloriam, ad prædam IX. 2. 27.
ductu non ipsius magis, quam suo III. 10. 4. Alexandri V. 1. 1. meo VI. 3. 2.
ducturus exercitum IX. 10. 2.

ducunt Beſſum impoſitum in equum VII. 5. 26 ſervorum greges VIII. 8. 9.
Dulcedo perpotandi inſana VI. 2. 2. bibendi tanta VII. 5. 7.
dulciſſimæ matri V. 2. 22.
dulcius cæteris mare VI. 4. 18.
Durante habitu VIII. 4. 14.
duraſſe in eodem habitu X. 5. 3.
durat moles V. 1. 34.
duratis haſtis igne III. 2. 16. piſcibus ſole IX. 10. 10.
duratura brevi libertate X. 7. 11.
duraturam fidem VIII. 6. 15.
duraverant lignum igni III. 2. 7. nodi ſtipites VI. 5. 16.
duraverat nihil præter famam III. 4. 10.
Duriora reſtabant VII. 11. 16.
Dux an fidus V. 4. 19. itineris ſibi quisque V. 4. 26. tanti exercitus V. 11. 32. dux, metus imperat VIII. 14. 20.
duxerimus nihil parvum IX. 6. 24.
duxi uxorem Darii filiam X. 3. 12.
duximus juvenes conjuges V. 5. 13.
duxit cæteros ad urbem IX. 1. 19.
Dyardenes minus celeber VIII. 9. 9.
Dymnus VI. 7. 2.

E.

Ebore fulgent clypei VIII. 5. 4. replere domos IX. 1. 2.
Ebrietate gravatam mentem V. 7. 11.
Ecbatana imperio deſtinaſſe IV. 5. 8. pervenire V. 8 1. duci VII. 10. 10.
ab *Ecbatanis* moviſſe V. 13. 1.
Ecbolima procedere VIII. 12. 1.
Ecquid videtis IV. 16. 5: VI. 9. 36, intelligis VIII. 4. 17.
Edat oraculum IV. 7. 24.
edebant certamen mœroris X. 5. 9.
edebatur reſponſum III. 3. 7.
edere ſolent victores IV. 15. 19.
ederet dignum moribus III. 7. 12.
edicit, ut omnes ... VII. 1. 4.
Ediderunt exemplum patientiæ X. 3. 4.
edidiſſent mandata Regis X. 8. 15.
edidit gemitus IV. 10. 20. pugnam VIII. 2. 37.
edita pugna IV. 6. 25. VII. 7. 37. IX. 5. 16. reſponſa IV. 10. 7. montium VI. 6. 25. ſors VI. 9. 18. ſumma ſermonis VI. 11. 12.
editæ ſortis V. 4. 11.
editam turrim III. 1. 7. ſortem III. 1. 16
editi montis III. 8. 22.
editiorem tumulum VII. 7. 38.
edito ſpectaculo III. 7. 5. facinore V. 13. 18. gemitu VI. 7. 30. monte VII. 5. 13: 6. 4. opere VIII. 14. 37.
editum verticem V. 4. 27.
edixit, coirent VI. 8. 23. ſe remittere VI. 11. 20. quæ fieri vellet VIII. 10. 30. ut omnes ... X. 2. 9.
edocent equitem periculum IV. 13. 37.
edocent vulgus rationem IV. 10. 5.
Educabant Regis liberos III. 3. 23.
educatus pariter cum ipſo III. 12. 16.
educentis milites X. 5. 10.
edunt prælium V. 4. 31.
Eduxit victores IV. 1. 31. ſuos IV. 1. 35. equitatum VIII. 1. 3: 10. 4.
Effecerat, ut eſſet carus III. 6. 20.

Effecturum proxima nocte VII. 11. 6.
Effeminarentur ſtupro X. 1. 26.
effeminatum appellare VI. 7. 11.
Efferati equi dolore III. 11. 11.
efferavit ſolitudo immitia ingenia IX. 10. 9.
Efferret ſe inani, ac puerili mentis affectu IV. 5. 3.
Efferri regiam pecuniam III. 13. 5.
Efficacior neceſſitas IV. 3. 24. VIII. 4. 11.
efficaciores preces VIII. 3. 3.
efficacius regere multitudinem IV. 13. 7.
efficere, ne invictus eſſet VI. 5. 11.
efficiendis rebus V. 7. 1.
Effigiem gerere Beli, Nini III. 3. 16. habere IV. 7. 23.
Effigies diſtinguunt opera VIII. 9. 26.
Efluxerat telum VIII. 14. 36.
Effracta porta intrare IV. 5. 17.
Effuderant montes caliginem IV. 12. 10.
Effuderat procella nivem III. 13. 7. fumus caliginem IV. 9. 15
effudiſſet illa vino gravatus VI. 11. 28.
effudit impetum IV. 14. 13. in hoſtem IV. 15. 3. imbrem VIII. 13. 33.
Effugerant hoſtem VIII. 13. 16.
effugere Alexandrum V. 9. 2: 10. 15. ultimum ſuppliciorum VI. 6. 31. velocitatem VII. 7. 7. quem non poſſet VIII. 3. 2. manus ſuorum IX. 6. 25.
effugiſſe impium manus veſtras VI. 3. 17.
effugit mortem, quiſquis contemſerit IV. 14. 25. ad Regem IV. 15. 12.
Effunditur quicquid irarum VII. 1. 25. imber VIII. 4. 5.
effuſa fuga IV. 15. 4. vis VIII. 10. 31. licentia X. 2. 15.
effuſæ lætitiæ VII. 10. 5.
effuſam licentiam X. 3. 2.
effuſe fluentem VI. 1. 6. ſequentes IX. 8. 19.
effuſi in vinum V. 1. 37. in fugam VIII. 2. 38.
effuſo ſanguine IV. 15. 17. VI. 1. 4. Rege VIII. 14. 34.
effuſos hoſtes in fugam IV. 16. 20.
effuſum impetu fretum VI. 4. 19.
Egentem externæ opis VI. 3. 13.
egerunt noctem metu IV. 13. 14.
egeſſit ſummam pecuniæ V. 2. 11.
egeſta humo non exſiſtebat humor VII. 10. 14.
egeſto limo non reperiunt ſolum V. 1. 29.
Egiſſet potiora VIII. 5. 21.
egiſti qua lingua VI. 9. 35.
egit equum in hoſtem VII. 4. 35. noctem vigiliis VII. 5. 16. res X. 6. 6.
Egredi aditu VIII. 1. 49. in terram IX. 9. 21.
Egregia pugna IV. 6. 25. victoria, aut pugna V. 8. 17.
egregiæ juventutis III. 2. 9.
egregiam fidem IV. 8. 13. VII. 3. 3. gloriam V. 11. 9. gratiam VIII. 7. 4.
egregie ſe tueri III. 11. 4. litari VII. 7. 29.
cum *egregiis* viris res eſt VII. 1. 14. 14.
egreſſi porta IV. 6. 19. obviam V. 1. 19. X. 8. 23. ad petendum pabulum VII. 6. 1.
egreſſus tabernaculo III. 12. 27. in ripam IV. 9. 18. cum exercitu VIII. 12. 7 finem IX. 6. 20.
Ejicit fluctus belluas IX. 10. 10.
Ejulatus exaudiebantur IV. 10. 29. renovatus eſt ingens X. 6. 3.
Elaptonius adjectus VIII. 6. 9.

Elanguerat prælium IV. 15. 19.
Elapſa magis, quam excuſſa tela mittere VIII. 14. 32.
elapſas inter trepidationem lugentium IV. 10. 25.
Elaptonius adjectus VIII. 6. 9.
Elatum ad fiduciam Regem III. 8. 10.
elatus gaudio IV. 6. 26. VI. 7. 24.
Electa ſedes urbi VII. 3. 23: 10 15. corporum ſpecie IX. 1. 26.
electas inter procedere VIII. 4. 25.
electionem ſibi difficilem, præteritis gravem fore VII. 6. 9.
elegerant duces IX. 4. 24: 8. 4.
elegerit ſedem IV. 4. 19. V. 11. 5. VI. 4. 13. VII. 6. 13.
elegi locum, in quo .. IV. 14. 12.
elegit urbi locum IV. 8. 2
Elei CXX talenta dare ſunt juſſi VI. 1. 20.
Elementi natura IX. 9. 26.
Elephanti faciunt ſpeciem caſtellorum VIII. 12. 7. adverſus Indos auxilium VIII. 13. 3. ſuos ſternunt, exigebantur VIII. 14. 30.
elephantis injicere telorum vim VIII. 14. 25. terra ſequi juſſis IX. 3. 24. objicere X. 9. 18.
elephantorum major vis VIII. 9. 17. greges IX. 2. 16.
elephantos eximio robore VIII. 13. 6. ſequentium pugna VIII. 14. 28. terror præcipuus IX. 2. 4. quod ad *elephantos* pertinet IX. 2. 19.
elephantum procumbere in genua VIII. 14. 39.
Elicere hoſtem extra muros IX. 8. 18.
elicit ſpes vocem IV. 6. 6.
elicuit iram VIII. 5. 22.
Elidunt ſeipſa IX. 2. 21.
Eligens herbas ſteriles IV. 1. 21.
eligere tempora VII. 7. 10. locum morti VIII. 4. 8.
eligite potiorem X. 8. 19.
eligunt ſylvas VIII. 1. 12.
Eliſurus ſtipite victum IX. 7. 22.
eliſus ferebatur VIII. 13. 9.
Eloqui timeo X. 2. 15.
eloquutus non plura VII. 4. 35. hæc VIII. 14. 17. X. 6. 24.
Eludans licet V. 11. 10.
eludens oraculum VIII. 1. 42.
eludente ferociam militarem IX. 7. 18.
eludentis ipſos, quia pennas non haberent VII. 11. 6.
eludi proverbiis Græcis VII. 8. 23.
eluſit ſortem III. 1. 18.
Eluvies circumitur V. 4. 26. moratur VI. 4. 20. præruptæ VIII. 11. 7.
Emanat virus X. 10. 17.
Emendavi ſi potes VIII. 7. 15.
Emenſi ſtadia V. 1. 13. quantum erant V. 4. 22. ſylvas V. 6. 15. ſpatia IX. 2. 10: 4. 19.
emenſis ſupereſſe IV. 14. 1. ſpatia IV. 14. 7. maria IX. 3. 7.
emenſos terminos... III. 10. 5.
emenſus gentes III. 12. 18. ſpatium IV. 16. 9. VI. 1. 12. VII. 9. 21. ſtadia equitatu VI. 4. 3. juga VII. 11. 8. quæ erat IX. 3. 20. regionem IX. 10. 6.
Ementiti ipſos feciſſe VII. 5. 26.
Emere percuſſorem IV. 1. 12.
Emerſere, qua .. IV. 9. 21.
emerſit bellua IV. 4. 4.
Emicabant tela VIII. 2. 26.
emicante vi ſanguinis IX. 5. 10.
emicare fulmina VIII. 4. 33.
Emicuiſſe magnitudinem VII. 6. 20.
Emineant ſtipites V. 1. 33.
eminebant ſimulacra III. 3. 16. haſtæ, ſpicula IV. 9. 5. campi IV. 9. 10.
eminebat indignatio IV. 1. 24. moles IV. 2. 21 ſignum V. 2. 7. Rex VI. 1. 3. genus VI. 2. 9. furor X. 1. 5. mœror X. 5. 2.
eminens bellua IV. 4. 3. VIII. 14. 13. velocitate IV. 4. 7. ſuper belluas elephantus VIII. 13. 7.
eminentes haſtæ IV. 15. 4.
eminentia ſaxa V. 3. 20. VII. 11. 15.
eminentibus tumulis IX. 9. 18.
emineret prora IV. 3. 2. fariſſa VII. 4. 36.
eminet ſpatio L cubitorum V. 1. 26. XXX ſtadia VII. 11. 2.
Eminus peti V. 3. 9. VI. 1. 4. IX. 4. 31. inimicos petere VII. 8 18. obrui telis VIII. 13. 15. vulnerari VIII. 14. 31. IX. 1. 16. interfici IX. 7. 21. tela jacere X. 7. 18.
Emiſero currus IV. 14. 14.
emiſit haſtam VII. 4. 36. lanceam IX. 7. 21. militem VIII. 14 24. paucos IX. 9. 5.
emiſſa tela III. 11. 4. vox VII. 2. 7.
emiſſurum eſſe equites IV. 13. 36.
emiſſurus ſaxum VI. 9. 31.
emittat reliquias VIII. 9. 10.
emitti tormenta IV. 2. 9. leonem IX. 1. 32.
emittunt flumen VII. 11. 3. ſagittas VIII. 9. 28.
Emoriens natura IX. 4. 18.
emoriente terra IV. 7. 10.
En tandem X. 2. 23.
Enatam inſulam IX. 8. 10.
Enataverant occulti VIII. 13. 15.
Enavigare properantes IX. 9. 13.
Eneti erant huic juncti III. 1. 22.
Enitatur marem X. 6. 9.
eniti quo non poſſit virtus VII. 11. 10.
enituntur in verticem VII. 11. 17.
enixis per aſpera VII. 11. 16.
Enumeranti mihi ... VI. 3. 4.
Enuntiat nulli, quod ſcriptum eſſet III. 6. 7.
Epimenes adjectus VIII. 6. 9. mutatus VIII. 6. 20. exponit VIII. 6. 24.
in *Epirum* unde brevis curſus eſt IX. 1. 18.
Epiſtola pervenerat in manus Alexandri III. 7. 14. ſcripta VI. 10. 34.
epiſtolæ vinculum ſolvere VII. 2. 25.
epiſtolam pulvino ſubjicere III. 6. 7. manu tenere III. 6. 9 tradere III. 7. 12. VII. 2. 24. recitare VI. 9. 13. legere VII. 2. 27.
epiſtolas ferre ad Parmenionem VII. 2. 16.
inter *Epulas* abſtinere cædibus III. 12. 19. ſunt Regis miniſtri V. 1. 42. ad *Epulas* invitari VI. 8. 16. IX. 7. 4. 15. occidi VIII. 2. 8. parare VIII. 9. 30. omnia præbere IX. 10. 17. poculum ſubducere IX. 7. 24.
epulatus cum exercitu VIII. 1. 19. cum principibus VIII. 5. 9.
epulis præparare ventrem IX. 7. 6.
Eques implebat triginta millia III. 2. 4. inſtabat fugientibus III. 11. 13. peregrinus V. 1. 45. peditibus mixtus V. 4. 20. ſubit lecticam VII. 6. 8.
equeſtris pugnæ ordinem turbare VII. 7. 32.
equitabilis planities IV. 9. 10.
equitatu tueri III. 9. 1. tegi IV. 13. 29. cum *equitatu* invehi IV. 16. 1. ſupervenire VIII. 1. 6.
equitatui unum præficere VI. 9. 21.
equitatus ſequebatur III. 3. 13. X. 7. 20. eſſet major priſtino IV. 9. 4 præfectum transfigere IV. 9. 25: 16. 23. ſimulare VI. 8. 11.

equite præmisso VIII. 2. 32. cum *equite* procedere VIII. 2. 33.
equitem mercenarium præcedere IV. 12. 22. edocere IV. 13. 37. vehere VII. 9. 4. invehi VIII. 14. 18.
equites repellere III. 2. 16. sequi III. 9. 5: 11. 17. VIII. 3. 2. invehi III. 11. 1. objicere III. 11. 8. præmittere IV. 9. 24: 10. 11. VII. 6. 17. IX. 9. 23. vocare IV. 16. 5. ibant ultimi V. 1. 23. Persicis ornare vestibus VI. 6. 7. itinera obsident VI. 8. 18. imperare IX. 7. 14. refugere IX. 9. 25.
equitibus subductis III. 11. 3. sexcenos denarios tribuere V. 1. 45. sagittariis V. 4. 14. fatigatis V. 5. 3. singulis denariorum sena millia dono dare VI. 2. 17. sexcentis in præsidium relictis VII. 3. 5. pro *equitibus* planities erat X. 9. 14.
equitum decem millia interfecta III. 11. 27. manus expedita V. 13. 10. turmæ VII. 9. 10.
equorum inops insula X. 1. 11. greges IV. 9. 4. X. 1. 24.
equos frenare III. 8. 26. IV. 13. 11. VII. 9. 10. mutare III. 11. 26. pavidos suffodere IV. 13. 33. regere IV. 15. 28. dare VII. 1. 32. nantes loris trahere VII. 9. 4. pavidum animal VIII. 14. 23.
in *Equuleum* imponi VI. 10. 10. VIII. 7. 5.
Equus Solis III. 3. 11. excipiebat Regem VI. 5. 18. regitur umbra virgæ VII. 4. 18. vehebat VII. 7. 35.
Erecta est petra VIII. 11. 6.
erectæ turres IV. 3. 8.
Erepta navis gurgitibus IX. 4. 14.
erepto eo VII. 6. 22. gladio IX. 7. 22.
ereptum esse Regem III. 5. 5. impiorum manibus VI. 7. 24. rebus humanis X. 5. 10.
ereptus sum vobis VI. 9. 2. periculo IX. 7. 7.
Erexerat languentes IV. 16. 6.
erexere torpentes ad spem & fiduciam IV. 10. 7.
erexit turres IV. 2. 23. fiduciam VIII. 13. 16.
Ergastuli detrimenta V. 5. 13.
Erigebantur turres VIII. 10. 31. rami IX. 1. 10.
erigens jacentes VII. 3. 17.
erigere vultus V. 5. 23.
erigi pons non poterat VII. 5. 17. navigia IX. 9. 24.
Erigyum impedimenta ducere VI. 4. 3. sequi VII. 3. 2.
Erigyus ei occurrit VI. 4. 23. VII. 4. 40. cum paucis coit in regiam VI. 8. 17. quæ gesserat VII. 4. 32. dux exercitus non tulit ferociam VII. 4. 34. hastam vitat VII. 4. 36. superstitionem Regi incutit VII. 7. 21. fuerat inter duces VIII. 2. 40.
Eripere regnum VII. 4. 17. sua VII. 8. 26.
eriperet se fuga V. 13. 15. VII. 7. 36.
eripi victoriam III. 3. 10. IV. 16. 3. officium VII. 6. 8.
eripientibus velut navigia IV. 3. 18.
eripite viscera IV. 14. 22.
Errabant in tenebris IV. 15. 33.
errantes pecorum greges V. 6. 15.
errare nisi mavis IX. 3. 14.
errorem stultitiam suorum ferre V. 9. 12.
Erubescamus imitari VIII. 8. 13.
erubescendum sit paucitate IV. 5. 4.
erubescerent hærere V. 3. 9.
erubesceret fortuita V. 5. 17. equo vehi VI. 5. 5. qui non VI. 11. 4. fateri VIII. 2. 3.
erubuerunt non sequi V. 6. 14.
erubuimus procedere V. 5. 10.
erubuit esse superstes X. 5. 25.
Eruebantur demersa III. 13. 11.
Eruere relegatos IX. 2. 9. ex latebris IX. 3. 8.
Erumpentem ex concione X. 9. 18.
erumpere ex urbe IV. 1. 32.
erumperem ad parentem VI. 3. 5.
erumperent ex carcere V. 5. 19.
erumperet hostis in subeuntes III. 4. 13.
erumpit ubia mnis VI. 4. 7.
erumpunt qua... III. 11. 12.
Erutos ex latebris IV. 14. 4.
Erycem interemerunt Indi VIII. 12. 3.
Erymanthus subinde flexibus curvatur VIII. 9. 10.
ab *Erythra* Rege inditum nomen mari VIII. 9. 14. X. 1. 13.
Erythræ Regis monumentum X. 1. 14.
Evadentis in muros X. 5. 10.
evadentium in terram IX. 2. 18.
evadere retro V. 2. 23. in jugum VIII. 11. 5. pro se quisque IX. 4. 33.
evaderet occultus VI. 8. 18.
evadit incorruptus, frigidissimus, fontibus similis in mare III. 4. 9. in murum IX. 4. 30.
evadunt in verticem V. 4. 27. cæteræ naves VIII. 13. 27.
evaserant in jugum III. 8. 26. Græci similes fugientibus III. 11. 18. in turres IV. 4. 12. Alexander & Charus VIII. 11. 14.
evaserat periculum VIII. 6. 26. Rex intactus IX. 8. 21.
evasere quadrigæ IV. 15. 17 laqueis funium VII. 11. 15. in aciem IX. 8. 12.
evasit semianimis IV. 8. 8.
evasurum se esse cum paucis V. 4. 12.
evasuros super capita hostium V. 3. 5.
Euboicæ gentes IV. 12. 11.
Eudæmonem substituere Philippo X. 1. 21.
Evecta impetu navis IV. 4. 8.
evectus habenis VII. 7. 35. os amnis IX. 9. 27.
evehitur Medus a mari V. 4. 7.
Evellere navem IV. 4. 9.
evelleret spiculum IX. 5. 27.
evellit sagittam IV. 6. 17.
Eventu felicius IV. 1. 33. dubio IV. 16. 28. prospero VIII. 1. 18. IX. 10. 19.
eventum quæstionis exspectare VI. 11. 12. in *eventum* suæ sortis intentum esse VII. 4. 35. rerum sacrificiis explorare VII. 7. 8. in *eventum* rei intentum esse VIII. 1. 44. experiri VIII. 13. 12.
eventus rerum dum exploratur VII. 7. 9. spectaculi IX. 7. 23.
Everberarent os, oculosque VII. 11. 31.
everberarentur fluctus IX. 4. 13.
everberatum mare remis IV. 3. 18.
Evergetarum gentem ordinare VII. 3. 3.
Evergetas quos appellabant VII. 3. 1.
Eversa fluctibus navigia IX. 9. 24.
eversuros murum VII. 2. 29.
everterat plura fama, quam armis IV. 4. 2.
everterem gentes funditus VIII. 8. 10.
evexerant imperium ad summum fastigium IV. 14 20.

Evitari fraus posset IV. 13. 36.
evitato ictu IV. 6. 16. loco VII. 1. 19.
Evocabantur ad coercendum VII. 6. 15.
Evolvens fluctus in littus IV. 2. 7.
evolutum fumum notare VII. 11. 18. ostendere VIII. 4. 9.
Euphrate subire X. 10. 3.
Euphratem superasse III. 1. 10. castra movere III. 3. 8. contendere III. 7. 1. IV. 1. 3. transire IV. 5. 4. pronunciare IV. 8. 16. trajicere IV. 9. 9. inter & Hellespontum quod est IV. 9. 11. pervenire IV. 9. 12. & Tigrim jacere V. 1. 12. ponte transire IX. 2. 13. ultra destitui X. 5. 12. ad *Euphratem* processit fama mali X. 5. 18. fugam intendere X. 7. 19.
Euphrates regni munimentum IV. 14. 10. prohibet inclusos IV. 14. 15. interfluit Babylonem V. 1. 28. vehit limum V. 1. 29
Euripidis carmen VIII. 1. 28.
Europa inundata exercitu V. 7. 8. in *Europa* sedes habent Scythæ VII. 2. 13. res gestæ X. 1. 43.
Europæ Rex IV. 1. 38. VIII. 4. 29. intulisse bellum V. 6. 1. ex *Europæ* penetrare VI. 2. 14. custodes VII. 8. 30. terminos transire IX. 6. 21.
Europæos quos vocant VII. 7. 2.
in *Europam* mittere literas VI. 6. 6. incolere VII. 6. 12. patere victoribus VII. 7. 12. arma proferre VII. 7. 13. trajicere X. 2. 4. ire 2. 2. 25. dicere pigebit nomen X. 6. 13.
Eurylocho fratri aperire VIII. 6. 20.
Euthymon Cymæus ita est loquutus V. 5. 9: 17. 23.
Evulsa ex vulnere lancea VI. 1. 15.
evulsam hastam in semet retorquere VIII. 2. 4.
evulso spiculo VIII. 10. 28. IX. 1. 28.
Exacta pecunia IV. 1. 37. nox VIII. 2. 6.
exacti penetravere VIII. 14. 9.
Exactis talentis III. 7. 2.
exactos menses X. 6. 21.
exactum jusjurandum X. 7. 9.
Exæstuans mare VI. 3. 16: 4. 19. Oceanus IX. 9. 9.
exæstuant alia VIII. 9. 13.
exæstuare fretum IV. 2. 16. mare IX. 9. 23.
exæstuat aqua IV. 7. 22.
Exaggerari planitiem impeditam ramis VI. 5. 20.
Exanimat metus mortis X. 5. 29.
exanimati procumberent IV. 15. 17. exspectarent X. 3. 2.
exanimavit rigor nivis VII. 5. 13.
examines procumberent IX. 3. 8.
exanimis procubuit VIII. 11. 16.
Exasperabatur magis VIII. 1. 32.
Exaudiebantur gemitus, ejulatus IV. 10. 29. habenarum strepitus IV. 15. 33. senum, feminarum ululatus IV. 16. 15. voces X. 5. 10.
exaudiebatur tubæ sonus V. 2. 7. hostium fremitus V. 13. 12.
exaudientibus proximis VII. 7. 20.
exaudire strepitum III. 5. 11. IV. 1. 20. hoc non poterat exercitus IV. 13. 38.
exaudiri vox non poterat IV. 9. 18. IX. 9. 15. sonus posset VIII. 1. 28.
exaudisse fremitum hominum, hinnitum equorum IV. 12. 4.
exaudisset tumultum barbarorum V. 4. 16.
exaudito fremitu militum IX. 7. 9.
exaudiunt omnes, quod imperatur III. 2. 14.
Excedat fidem V. 6. 8.
excedente fortuna fidem III. 13. 11.
excedentem oppido III. 13. 6. prælio IV. 15. 30.
excedere acie III. 11. 6. tabernaculo IV. 11, 10. urbe X. 2. 3: 7. 20: 8. 13.
excederet ad Deos IV. 7. 27. modum VI. 9. 18.
excedit rupes VII 3. 22.
excedit is fastigium humanum IX. 2. 28.
excedunt modum navigia IV. 11. 8. in fastigium altius VIII. 9. 3.
Excellens forma VI. 2. 6. fortitudo X. 5. 27.
excellentis formæ virgines III. 12. 21.
excellit gens sapientia IX. 1. 24.
excelsiore sella considere V. 2. 13.
Exceperant imbrem tecti armis VIII. 4. 5.
exceperat imbrem VIII. 4. 5. comitate VIII. 6. 20. vulnera VIII. 14. 32. tela VIII. 14. 37. IX. 5. 7.
excepere eum 4000 Græcorum IV. 1. 3. vocem V. 9. 2. voluptates VI. 2. 1. alios tecta, alios castra VIII. 4. 13.
exceperunt Regem VIII. 6. 16.
excepit vulnera IV. 16. 31. semet poplitibus VI. 1. 14. omnia alia VII. 2. 37. feram VIII. 1. 16. dolor Regem VIII. 2. 40. sermonem VIII 4. 27. gladium IX. 5. 8. regnum X. 10. 19.
excepta est uxor III. 13. 14. fugientis vestigia IV. 15. 33. oratio militum VI. 4. 1. vox indicum VI. 9. 7.
exceptæ sunt literæ VII. 2. 36.
excepti sunt quidam III. 8. 4. VI. 5. 18.
exceptos hospitaliter interficere VII. 6. 18.
excepium in castra referre IV. 6. 20. VI. 1. 5.
excepturi Regem stabant IX. 5. 1.
excepturum quid inimicitiarum VI. 10, 18.
excepius a vigilibus IV. 10. 25. manibus VIII. 2. 39. esset a quo VIII. 4. 16.
Excesserat formam VIII. 14. 13.
excesero quum X. 5. 2.
excessisse vita III. 1. 21. IX. 6. 26.
excessit e vita IV. 10. 28. fastigium V. 1. 28. finibus VI. 5. 25. tabernaculo VIII. 3. 13. reverentia VIII. 8. 8.
Excideret vicos IV. 13. 23.
excidio urbis V. 6. 1. IX. 1. 18. Thebarum VIII. 1. 33.
excidisse regno X. 5. 22.
excidit ei nulla vox IV. 15. 11.
excidium urbis IV. 3. 23: 4. 21: 6. 12.
Excipiebat clypeo tela VI. 1. 4. solitudo pœnitentiam VIII. 2. 3.
excipere vestem III. 3. 15. imbrem IV. 7. 14. victos IV. 14. 10. magnitudinem VIII. 14. 44. jugum intactis viribus IX. 7. 13.
exciperent victorem III. 11 23. impetum IV 15. 33. quicquid humoris IV. 16. 14. lacus flumen V. 1. 28. tauros VI. 4. 7.
excipere: se pedibus IX. 5. 3.
excipi navigiis IV. 3. 5. posse VII. 7. 31. IX. 8. 21. jumentis IX. 10. 15.
excipiebat fatigatos III. 11. 6. tela VI. 1. 4. Regem VI. 5. 18.
excipiens alios VII. 3. 17. tela IX 5. 4.
excipient vos parentes X. 2. 28.

excipit juvenis VI. 7. 20. regio IX. 10. 6.
excipitur Cydnus III. 4. 8. interpres V. 13. 7.
excipiunt exſpiranti ſimilem III. 5. 4. Regem gaudio V. 7. 29. ſolitudines VII. 7. 4.
Excita ſedibus moles III. 2. 2.
Excitabantur vulneribus IV. 16. 13. torpentes VII. 7. 14.
excitabo motum VI. 9. 3.
excitantur ab iisdem IV. 5. 21.
excitare vigiles IV. 13. 21. ſingulos VIII. 8. 9. animos averſos & infractos IX. 2. 30.
exitarent me vinciendo VI. 10. 12.
excitata caligo VII. 5. 4. munimenta VII. 6. 26.
excitatam molem VIII. 2. 24.
excitati ex ſopore VII. 11. 18.
excitatus ad vocem VIII. 14. 36. ex ſomno IX. 8. 26.
excitaverunt excubantes VIII. 6. 22. flammam VIII. 10. 8.
excitavit torpentem III. 6. 14. Regem IV. 13. 20. incendium VI. 3. 11. invidiam VIII. 8. 22. ſpem X. 1. 21.
Excitus e regia X. 8. 16.
Exclamaſſet unus VI. 10. 36.
exclamat, quod ego tantum nefas IV. 10. 29. ſe comprehendi VIII. 1. 47.
Excogitante fortuna ludibria V. 12. 20.
excogitari poterat quicquid IV. 3. 9.
excogitata tuendis urbibus IV. 2. 12.
excogito non mehercule VI. 10. 3.
Excolenda gloria IX. 6 21.
Excreverat opus a fundo maris IV. 2. 19.
Excruciari me rurſus VI. 11. 36.
excruciatos necare VIII. 8. 20.
Excubabant proximi foribus ædis IV. 5. 21. ad prætorium VI. 8. 17. vicibus ſervatis VIII. 6. 3.
excubabat alius alia nocte VIII. 6. 10.
excubanti vigili auferre haſtam VIII. 1. 49.
excubare eadem nocte VIII. 6. 10. etiam aliis tradita vice VIII. 6. 19.
Excudi ferrum IV. 2. 13.
Excurrit in littus III. 4. 6. mare IV. 7. 18. Perſidem V. 3. 3. 16.
excuſans ignorationem III. 12. 17.
excuſatio honeſtior IX. 3. 17.
excuſaret ipſam, quod deprecaretur V. 3. 14.
excuſatione res digna V. 2. 20. ſatisfacere popularibus VI. 4. 10.
excuſationem offerri parricidio V. 12. 4.
excuſem mea verba VII. 1. 35.
excuſſa tormenta IV. 2. 9 tela VII. 9. 7. VIII. 2. 26. 14. 32.
excuſſas haſtas VIII. 10. 32.
excuſſerant jugum IV. 15. 16.
excuſſerunt imbrem IV. 7. 14.
excuſſi lapides fundis V. 3. 19.
excuſſis radicibus VII. 5. 34.
excuſſit ſagittam IX. 5. 9.
excuterentur milites VII. 9. 6.
excuti arena IV. 3. 26. tela non poterant VIII. 13. 6.
Exedant undæ molem IV. 2. 8.
exedendo perimat naturam V. 1. 34.
exederat vetuſtas monumenta III. 4. 10.
Exegit haud amplius, quam VIII. 4. 21.
Exemerat tempora peregrinationi IV. 8. 4.
exemimus ſervitio ... VI. 3. 3.
Exempla Regum IV. 10. 6. fortunæ V. 5. 5. immortalitatis VIII. 5. 17.
exemplar licentiæ in Græcorum mores transferre VIII. 3. 15.
exemplo Xerxis III. 2. 2. ſui V. 1. 18. Mazæi & Mithrenis V. 8. 12. fuit multis VI. 4. 24. Cebalim VI. 8. 11. honorem denegare VIII. 12. 3.
exemplum fortitudinis ignaviæ IV. 14. 6. 26. imitari V. 6. 14. cujus ipſe fecit VII. 5. 37. amnem trajiciendi VII. 7. 16. prodere VIII. 5. 12. præſens habere IX. 2. 19.
exemptus ſupplicio magis, quam crimini VII. 1. 6.
Exercere imperium X. 3. 3: 8. 19.
Exercitu inſtructo ac perarmato IV. 9. 6. occurrere VI. 6. 20. VIII. 12. 9. nationem intrare VII. 3. 5. ſaltum ingredi VIII. 1. 13. in regionem venire VIII. 2. 19. Herculis majores eſſe IX. 4. 2. opprimi X. 1. 44. modico X. 2. 8. perducto in urbem X. 10. 1.
exercitum trajicere III. 7. 1. IV. 9. 9. pedeſtrem ſpernere IV. 2. 5. pavor invaſit IV. 12. 14. incompoſitum, & inordinatum procedere V. 13. 11. graviter offendi VI. 6. 11. occupare VII. 3. 4. exponere VII. 5. 18. in naves imponere VII. 9. 2. ex hibernis movere VIII. 4. 1. Libero operari VIII. 10. 17. pulcerrimum, nudum objicere belluis IX. 3. 12.
exercitus pedeſter III. 2. 8. tanti Rex IV. 1. 1. 12. totius ſumma IV. 12. 13. recipi unde non poſſet IV 12. 21. partem in armis eſſe IV. 13. 11. parte in acie ſtante inſtare IV. 16. 30. ibi relicta V. 6. 11. tot vires habent paratas V. 9. 5. ingemuit VII. 6. 22. tanti dux VI. 11. 32. indignatio VI. 11 39. qua veniebat VII. 5. 16. inquirebat VI, 8. 25. unus gentis hujus venit [VII. 7. 17. cum majore parte ſequi VII. 9. 20 victoris feſtinatio VIII. 2. 27. poſſet transportari VIII. 10. 2. numerare IX. 2. 25. vindicatus fame IX. 10. 18. victor gentium X. 2. 11.
exercuit potentiam ſpado X. 1. 27.
Exhauriendas eſſe regiones IV. 2. 16.
exhauſta diutino bello IV. 14. 11. moles belli V. 9. 5.
exhauſtæ vires VII. 9. 14. VIII. 14. 36.
Exhibendæ veritatis fides VI. 10. 29.
exhibere teſtem, pignus indici VI. 10. 15. fratres ob ætatem ignotos VII. 2. 12.
exhibita fide V. 12. 11.
Exigebat neceſſitas V. 4. 12.
exigente Rege V. 5. 23. VII. 2. 33.
exigere, ut ... VI. 11. 14. VII. 1. 16.
exigua cum manu mittere aliquem III. 13. 3. ſtipe hortum colere IV. 1. 19. thuris impenſa beneficia penſare VIII. 5. 10.
exigui in caſtelli obſidione V. 3. 9.
exiguum tritici reperire VII. 4. 23. dividere VII. 5. 12.
Eximia magnitudine IV. 3. 2. IX. 7. 21. religione IV. 3. 21. majeſtas V. 10. 2.
eximiæ magnitudinis equus III. 3. 11. leo VIII. 1. 15. IX. 1. 32. vaſa IX. 10 25. in Regem fidei IV. 6. 7. velocitatis cameli V. 2. 10.
eximiam pulcritudinem formæ IV. 10. 24. corporum magnitudinem, IV. 13. 5. ob virtutem virium Regi gratus IX. 7. 16.
Eximit ſe hominibus, qui poſtulat Deus credi VI. 11. 24.

Exitum habuit regia v. 7. 8. parem ſuo ix. 10. 16.
exitus Dymni vi. 9. 9. qualiscunque vii. 1. 19. Parmenionis vii 2. 33. Regum ix. 6. 25. nobiliſſimi Perſarum x. 1. 38.
Exoleverant mores vii. 5. 29.
exoleverunt poſteri vi i. 6. 27.
exoleviſſe memoriam iii. 13. 17.
exolevit ſermo vi. 10. 23.
Exonerare ſe vi. 9. 9.
Exoriente fremitu v. 2. 7.
exoritur ventus a mari vii. 4. 29.
Exornatas haſtas geſtare iii. 3. 20.
Exorſum orationem ix 3. 20.
Exoſi parricidium v. 13. 9.
exoſus patrios mores viii. 7. 12.
Expediebat ipſis iv. 7. 31. mihi vii. 1. 38.
Expedita manu iii. 4. 15. iv. 3. 1: 7. 3. v. 1. 5. 6: 12. 13, 10. vii. 5. 31. ix. 1. 19.
expeditam manum v. 4. 20.
expeditio domuit Aſiam vii. 9. 17. ubi longior vi i. 9. 29.
expeditionem transigere viii. 3. 1. in *expeditionem* mitti ix. 5. 21.
expeditionis monumentum ix. 3. 19.
expeditis iter tolerabile iv. 7. 6.
expeditius manus noſtræ rapiunt iv. 11. 9. videbatur x. 10. 8.
expeditum iter v. 5. 2.
Expelli rates viii. 13. 26.
Experiamini quicquid ... v. 8. 17.
experiamur legatione x. 6. 18.
experiendo habemus in poteſtate vii. 11. 10.
experiremur, utrumne ... vi. 11. 28.
experirentur ſuos iv. 13. 3. diſcrimen v. 4. 28. robur x. 7. 10.
experiri remedium iii. 5. 16. omnia iv. 1. 29. v. 11. 12. ultima v. 3. 4. beneficio, quam injuria malle vii. 10. 8. fidem viii. 2. 27. potentiam vii i. 5. 18. fortunam belli vii. 12. 13: 14. 41.
Experi cladis iii. 13. 14. ſceleris vi. 11. 30.
Experta ſe pectora viii. 13. 11.
expertæ nondum genti arma viii. 10. 5.
Expertia omnis ſenſus vi. 3. 7.
Experto belli fortunam v. 8. 11.
expertus fidem v. 8. 7 membra vi. 1. 13. es unumquemque optimum ducere vii. 4. 11. vires viii. 14. 42.
Expetam pœnas x. 2. 29.
expetebat decus iv. 15. 25. pares facere victores captivis vi. 6. 3.
expetebatur regnum x. 9. 1.
expetenda ſupplicia viii. 7. 6.
expetere pœnas iii. 2. 18. iv. 13. 13. gratiam vii. 1. 28.
expeterent ſcire vi. 11. 17.
expeteret prædam iv. 13. 14.
expeti mores ſacra v. 5. 19.
expetitum finem laboris ix. 9. 4.
expetituras pœnas x. 8. 10.
expetiverat quod omni voto iii. 8. 19.
expeto ſcire iv. 10. 32.
expetunt tempora medicos iii. 5. 13.
Explendæ iræ occaſio viii. 6. 1.
explere voraginem viii. 2. 23. numerum ix 2. 4.
expleta vice officii viii. 6. 18.
expleturam ſe ſanguine x. 7. 14.
Explorandum iter iii. 7. 6.
explorare præmiſſos iii. 8. 17. regionem iv. 6. 41.
explorarent loca vi. 4. 14.

explorari vera iv. 10. 10.
exploratores præmiſſos iii. 13. 2. erant mille iv. 10. 10.
Exponam, quid fieri velim vi. 9. 7.
exponeret ordinem ſceleris vi. 11. 32.
exponi opportunis locis ix. 3. 24.
exponit convocatis amicis v. 1. 4. cuncta viii. 6. 24.
exponunt, quæ quisque detulerat iv. 9. 7. quæ ipſorum ſententia eſſet x. 8. 14.
Expoſcens opem Deum iv. 6. 10.
expoſcere opem, miſericordiam, fidem iv. 14. 23.
Expoſiti qui erant ix. 9. 11.
expoſitis militibus iv. 12. 24. his interrogatur v. 4. 9. quæ detulerat v. 12. 7.
expoſito, quod nunciatum erat iv. 13. 37.
Expoſitus ad ictus vi ii. 14. 31. ix. 5. 9.
expoſuit ordine, quæ detulerat vi. 8. 2.
Expreſſa ſimulacra iii. 3. 16.
expreſſas voces ix. 3. 6.
expreſſi facinus viii. 8. 2.
expreſſit juſtitia iv. 11. 2. ſupplex idem & infeſtus vi. 7. 12.
expreſſo ſucco vii. 4. 23.
exprimendam eſſe veritatem vi. 11. 10.
exprimi potuit vox ix. 3. 1.
Exprobrabant per ludibrium iv. 2. 20.
exprobrans & id ipſum viii. 1. 16.
exprobrare avaritiam viii. 8. 9. eadem ix. 7. 17.
exprobraturum ſibi fuiſſe viii. 1. 39.
Expromere, quid ſentirent iv. 10. 4.
Expugnandi non alia via patebat viii. 11. 7.
ad *Expugnandos* eos redire vi. 6. 25.
expugnare urbem ix. 4. 6.
expugnat incluſos mœnibus ix. 4. 5.
expugnaverat urbes v. 6. 2.
expugnavit urbem tertio die ix 8. 11.
Exquirens, quid eſſet optimum iv. 13. 3.
Exſanguem metu vii. 1. 23. ſolicitudine ix. 5. 26.
exſangues metu iv. 14. 2. ſequimur ix. 3. 5.
exſanguis ſtabat vii. 7. 26. vulneribus vii. 7. 36. pallor viii. 3. 13.
Exſatiatæ laudi modum facere ix. 6. 15.
extenſione facta ix. 6. 15.
Exſcenſione facta ix. 4. 4.
Exſequebantur imperium iii. 8. 29. quicquid poterat iv. 3. 9. juſſa iv. 3. 18.
exſequebatur munera iii. 11. 7.
exſequenda munia vi. 9. 29. quæ obtulerat vi ii. 11. 4.
exſequendi ſceleris occaſio viii. 6. 16.
exſequi conſilium iii. 4. 3. vii. 4. 18. x. 7. 8 imperium iii. 8. 29. cætera iv. 7. 32 quod imperaſſet iii. 11. 3. ſcelus v. 10. 1. poſtero die vii. 2. 15. non ſuſtinuiſſe vii. 6. 15.
exſequuturum poſtero die viii. 1. 48.
exſequutus mandatum vi. 7. 20. imperium vii. 1. 38.
Exſilia patere fugienti vi. 4. 23. tolerare viii. 3. 2.
exſilium patria ſede mutare iii. 7. 11. celet horribiles cicatrices v. 5. 13.
Exſiluit ex ſella viii. 4. 15.
Exſiſtat ab inferis vii. 3. 17.
exiſtebant e terra ix. 8. 14.
exiſtebat humor vii. 10. 14.

exſiſtere rurſus dimiſſa VI. 4. 7. hoſtes IX. 4. 18.
exſiſtit periculum VI. 9. 22. humor VII. 5. 2.
Exſortem prædæ IV. 14. 6.
Exſpectabant hoſtem IV. 12. 13. ſtationis ſuæ noctem VIII. 6. 20. ut perferrent IX. 3. 1. quidnam eſſet acturus X. 2. 14.
exſpectans tempus aptius III. 7. 13. graviora præſentibus IX. 9. 21. vernum tempus IX. 10. 2.
exſpectant nos victoriæ præmia VI. 3. 5. ſupervenientes VIII. 13. 15.
exſpectantes quicquam pacati X. 9. 14.
exſpectantur cæteri VII. 7. 17.
exſpectantibus, quid eſſet imperaturus VI. 6. 15.
exſpectare hoc eos V. 7. 3. leti diem VIII. 9. 33. fructum IX. 2. 11. ſenectutem IX. 6. 19. claſſem IX. 9. 14.
exſpectarent, quid cenſeret ſtatuendum X. 3. 2.
exſpectari nondum ortum Regem X. 6. 11.
exſpectas quod tempus IX. 5. 26.
exſpectat miles imperium IV. 13. 21. ubi hoſtis IX. 2. 18.
exſpectata lux V. 4. 26.
exſpectatam mortem habere pro dedecore VIII. 9. 32.
exſpectatio futuri X. 6. 3.
exſpectatione ſuſpenſa turba III. 17. maturius III. 6. 16. doloris multiplici IV. 10. 26. ſolicita mens IV. 13. 2. ſuſpenſum rogare VI. 7. 4. ſui ſuſpendere audientes VII. 4. 14. omnium animos IX. 7. 20.
exſpectationis tædium IV. 12. 23.
exſpectato die III. 12. 20. fidei pignore VIII. 2. 31.
exſpectaverant hoſtem VIII. 10. 20.
exſpectent præmium V. 12. 5.
exſpecto vices fortunæ V. 8. 15. legem fati V. 12. 11.
Exſpirabant ſaucii IX. 8. 20.
Exſtabat veſtigium fugæ V. 13. 20. avium, feræ VII. 3. 11. urbis VII. 5. 33.
Exſtincta eſt Darii uxor IV. 10. 19. mater X. 5. 24.
exſtincti intercluſo ſpiritu VII. 5. 15.
exſtinctis luminibus VI. 8. 16.
exſtincto igne IV. 10. 13.
exſtinctum eſſe Regem III. 5. 5. quicquid lucis IV. 3. 16.
exſtinguar in quo opere VII. 7. 19.
exſtinguerent ignem IV. 10. 11. IX. 4. 7.
exſtingueretur pater VI. 11. 32.
exſtingui in tabernaculo III. 5. 10. quieſcendo VIII. 4 8. in his operibus IX. 6. 22.
exſtinguitur ſuccus VI. 4. 22. Rex X. 5. 6.
exſtinguo ſenectutem VI. 10. 32.
exſtinxit faces X. 9. 5. potentia X. 10. 18.
Exſtirpant lucos VII. 5. 34.
exſtirpari arbores una hora VII. 8. 14.
Exſtitiſſe rivos ſanguinis ſub flammis IV. 2. 13. fontem VII. 10. 14.
exſtitit flatus IV. 2. 8. periculum, unde præſidium petieram VI. 9. 22. fides promiſſo VIII. 4. 18.
Exſtruxere munimentum ad priſtinum faſtigium IV. 6. 22.
Exſul pervenerat ad Philippum VI. 4. 25.
exſulabo in regno V. 8. 11.
exſulem terrarum orbis V. 12. 2.
exſules vaſtaverunt vicos VIII. 1. 3. recipi X. 2. 4.

exſulum

exſulum receptaculum VIII. 2. 15.
Exta ſpectare VII. 7. 8. IX. 4. 28. triſtia VII. 7. 22. lætiora VII. 7. 29.
Extemplo tendebantur IV. 16. 13. relinquemus V. 5. 16.
Extendenti pennas III. 3. 16.
extendi faſtigium IV. 9. 10. munimenta IX. 3. 19. cepit Rex IX. 5. 28.
Exterarum nationum III. 8. 5.
Externa vis V. 1. 27. ope V. 12. 16. VI. 7. 5. mutatio VIII. 5. 20.
externi in Regis manus opes intulit una hora V. 2. 12. nos ſumus VI. 3. 10. moris ſupplicia X. 4. 1.
externum Regem fugere V. 8. 11. in morem lapſa omnia VI. 2. 2.
externus non depoſcerem V. 11. 6.
exterritus nova re X. 9. 9.
Extimeſcebat ſitum locorum, vim fluminum IX. 2. 8.
extimeſcerent nomina gentium ignotarum IV. 14. 3.
extimuiſſet equitum multitudinem IV. 16. 30.
extollere vires VII. 4. 2.
Extorquent haſtam VIII. 2. 4.
Extorum interprete uti metu VII. 7. 24.
Extra jactum III. 10. 1. VI. 1. 10: 3. 17. ictum IV. 2. 23. V. 3. 7. ſortem periculi IV. 3. 20. terminos Solis IV. 8. 3.
Extrahi ſpiculum non poſſe IX. 5. 23.
extraxerant aliquantum temporis X. 2 10.
extraxiſſet biduum VI. 8. 13.
extraxit noctem VI. 8. 2. tempus VIII. 6. 17.
ad *Extrema* perventum eſt IV. 14. 22.
Exuitur veſtis VI. 11. 15.
exuiſtis ſtatum X. 2. 22.
Exurat ferrum venenum X. 10. 16.
exurebat ſitis fatigatos & ſaucios IV. 16. 12.
exurente ſolo veſtigia IV. 7. 6.
exuſtis navigiis VII. 4. 21.
exureret idem ignis regias opes VI. 6. 16.

F.

Fabulam ortam eſſe VIII. 1. 17.
fabuloſis carminibus III. 1. 2.
fabulis vulgatum miraculum V. 1. 32.
Fac aliquem Regem VIII. 5. 18.
Face ſubdita ſarcinas incendere VI. 6. 15.
facere periculum IV. 9. 12. ſimpliciter IV. 11. 22. pares VI. 6. 3. quod nos oportet VI. 10. 35. ſuſpectos VII. 1. 32. idem debere cæteros VIII. 5. 12. navigia VIII. 10. 2. id prohiberi IX. 7. 9.
facerem viliores VI. 9. 9. ſolitudinem VIII. 8. 10.
facerent locum III. 11. 5. obedienter & pie X. 3. 4.
faceres ſacrificium VII. 7. 24.
faceret licentiam III. 13. 7. fidem VII. 9. 18. modum IX. 6. 15.
Facer in opera ingerere IV. 3. 4. urbi ſubdere V. 7. 4. ex petra refulgebant VIII. 11. 21.
Faceſſite hinc X. 2. 27.
Faciam quod ſuadetis VI. 9. 24.
faciat ſolitudinem III. 4. 3. quid temere VII. 9. 1.
Facie nova terreri IX. 8. 5.
Faciebam invidiam VI. 10. 27.
faciebat ſacrum IV. 6. 10. iter pedibus VI 5. 5.

Faciem quercus habet VI. 4. 22.
Faciendis ratibus IV. 2. 18.
non *faciendum* esse, quæ imperasset X. 6. 22.
facienti iter IV. 10. 18. VI. 6. 20.
Faciei mali III. 11. 22. IX. 10. 15. tristis III. 13. 10. Scythicum terribiles IV. 13. 5. miserabilis V. 4. 28. VII. 11. 16. IX. 7. 10. valentiorem VI. 3. 11. terribilis VIII. 13. 10: 14. 27.
Faciei fides imperium stabile VIII. 8. 12.
Facinoris inauditi societas V. 9. 2. participes V. 13. 15. VIII. 6. 24. titulum speciosum præferre VII. 5. 20. magnitudinem perspicere VIII. 2. 1.
facinus tantum III. 8. 5. VI. 8. 6. fortuna majus IV. 6. 15. VI. 7. 32. præsentire V. 11. 2. pulcerrimum VI. 7. 10. subest silentio VI. 9. 11. novum VI. 10. 12. inficiari VI. 11. 40. purgare VII. 5. 39. inexpiabile VII. 6. 15. ingens VIII. 3. 14. impium VIII. 6. 23. ultimum VIII. 8. 2.
Facio finem dicendi VI. 10. 37.
faciunt locum jacturæ IV. 11. 9. eum victorem IV. 11. 19. finum modico flexu VI. 4. 16.
facta potestate IV. 1. 17. V. 5. 26. VIII. 1. 18. fides a jurantibus IV. 1. 23. IV. 10. 33. X. 2. 11. manu opera VI. 1. 34. spem majoris provinciæ VIII. 2. 32. omnia obedienter VI. 7. 14.
factis fortibus mereri VII. 1. 22.
facto sacrificio IV. 7. 28. VII. 4. 1. IX. 4. 14: 9. 27. itinere VI. 6. 21. quo mota VII. 1. 36. silentio VII. 2. 8. VIII. 5. 14. X. 2. 14. vestigio IX. 8. 14.
Factorum testis V. 2. 4.
factu optimum IV. 13. 3. VII. 5. 31.
factura imperata V. 9. 17. VI. 5. 11. VII. 6. 11. VIII. 10. 1.
facturam mandata VII. 9. 17.
facturum sacrum IV. 2. 4. hoc esse hostem IV. 13. 11. se ita esse VI. 2. 21. omnia quæ imperasset VIII. 1. 8. IX. 1. 7.
facturus nobilem IV. 9. 9. quod hostis videbatur V. 6. 7.
falcatæ quadrigæ IV. 9. 4.
Falces hærebant rotarum orbibus IV. 9. 5.
falcibus palmites ad se trahere IV. 3. 10. mutilari IV. 15. 4. similes gladii VIII. 14. 29.
Fallax miraculum IX. 3. 19.
fallendum hostem VIII. 13. 17.
fallentia vestigia V. 4. 18.
fallere furum est solertia, votum unicum IV. 13. 8.
fallerent vestigium IV. 9. 18. Regem V. 10. 15. hostem VIII. 11. 5.
falleret sitim IV. 16. 14. ignaros VI. 9. 15.
falli eos, qui... V. 12. 5.
Fama discurrit strenue tota urbe IV. 1. 24. est IV. 8. 6. V. 2. 9. VII. 8. 30. vulgaverat IV. 9. 2. VI. 11. 20. VII. 11. 2. X. 1. 17, 31. superati Regis IV. 16. 4. ingrata V. 8. 10. momentum in bello V. 13. 14. cum majore, & laude redire in patriam VI. 2. 19. victoriæ VII. 9. 17. majore, quam gloria VIII. 1. 1. nominis VIII. 13. 2. IX. 5. 6. ad liquidum perducitur IX. 2. 14. mali X. 5. 18. rerum X. 5. 37.
famæ generis non repugnat habitus IV. 1. 25. credere IV. 4. 19. X. 3. 7. opus tradere VI. 3. 17. rerum par habitus VI. 5. 29. immortalitatem dare IX. 4. 21.
famam leviorem fore IV. 4. 2. telum infirmissimum adversus fortes viros IV. 14. 13. perfidiæ timere VIII. 12. 10. temeritatis, gloriæ IX. 5. 1. Liberi imitari IX. 10. 24.
Fame ex longa se satiare V. 1. 6. militem liberare VIII. 4. 19.
famem satietate parare VII. 8. 20. sentire IX. 10. 11. sequuta est pestilentia IX. 10. 13.
fames urgebat manentes IX. 10. 13. esse cœpit X. 8. 12.
Familiariter uti VI. 11. 22. loqui VII. 1. 31.
Famulam me esse III. 11. 25.
Fascia distincta albo III. 3. 19.
fasciis solutis VII. 6. 5.
Fastidiam mores VI. 10. 23.
fastidiat nos VI. 11. 25.
fastidio esse patriam IV. 10. 3. alius alii VIII. 3. 6. præsentium VIII. 3. 6. sunt spolia X. 2. 23.
fastidire regnum IV. 1. 18.
fastidires Jovem VIII. 7. 13.
fastidit dicere patrium sermonem VI. 9. 36.
fastidium Macedonum ferre V. 8. 14.
fastidiunt esse Reges IV. 14. 23.
Fastigio operis superfundi IV. 2. 8. leniore submitti VI. 6. 23. ex superiore intervenire VIII. 2. 23.
fastigium fortunæ capere III. 12. 25. in id recipi IV. 1. 17. munimenti summum pervenire V. 1. 31. submittere VI. 4. 19. infra magnitudinis poni VI. 8. 7. terræ occupant undæ IX. 9. 19. supra humanum efferri IX. 10. 24.
Fata ordinaverunt IV. 14. 20. exspectavere eum X. 5. 36.
Fateantur de se VI. 9. 16.
fatebatur se peccasse VII. 2. 7.
fatebuntur verum VI. 10. 10.
fatente illo, tertium diem esse VI. 7. 26.
fateri verum si volumus VI. 3. 6.
Fati sors est inevitabilis IV. 6. 17. X. 1. 30.
Fatigabat ingredientes V. 4. 18.
fatigaret eos labor IV. 6. 9. indulgentiam V. 3. 13.
fatigari præda IX. 2. 10.
fatigata labore IV. 10. 19. vulneribus V. 13. 23. indulgendo fortuna III. 3. 1. malis VIII. 3. 2. membra X. 5. 3.
fatigatas manus esse IV. 16. 18.
fatigati motibus IV. 4. 20. militis VII. 1. 22. gelu VII. 3. 13. malis VIII. 10. 11. vulneribus VIII. 14. 30.
fatigatione resolvi VI. 8. 21.
fatigatis quies est necessaria V. 4. 22: 13. 7. alios succedere VIII. 11. 19.
fatigatos vulneribus, & continuo labore IX. 3. 1.
fatigatum militem terrere V. 6. 13.
fatigatus Rex III. 12. 1. IV. 4. 1. spiritum laxavit IV. 8. 8. vulneribus IX. 5. 18. solicitudine IX. 8. 25.
fatigaverat plures equos IV. 15. 31.
fatigaverunt armatos, & victores V. 5. 14.
Fatum inevitabile est IV. 6. 17. me præceperit IX. 6. 26.
Fauces jugi intrare III. 4. 11. quibus Syria aditus, pervenire III. 8. 13. regionis munimento sepire VIII. 2. 20.
Faventem judicem habere VI. 7. 32.
Favonius vehemens erat VI. 6. 28.
Fecerant fidem IV. 9. 11. VI. 2. 17. pares VII. 6. 11. prælium VIII. 2. 16. regionem perviam VIII. 2. 20. muros pervios VIII. 10. 26. speciem turrium VIII. 14. 13. terribilem IX. 2. 13.

fecerat iter VI. 5. 12. ſpeciem maris VIII. 13. 8. nomen inviſum X. 1. 4. Regem X. 9. 21.
feceris hoc minime V. 2. 15.
fecerit ipſe te Regem VII 4. 17.
fecerunt imperata IV. 1. 5. VII. 4. 20. VIII. 1. 2 fidem IV. 9. 11. humiliores principibus pares VII. 6. 11. periculum virium VII. 8. 27.
feci quid hac nocte VI. 10. 12. imperium tuum VII. 1. 38.
feciſſe ſacrum IV. 3. 23. jacturam ſarcinarum, diſciplinæ VI. 6. 17. te idem, quod in alio ridebas VIII. 5. 24.
feciſſet an temere IV. 9. 23. pigriores VI. 9. 29.
feciſti libertatem interrogando VIII. 14. 42.
feciſtis ſolitudinem IX. 2. 24.
fecit locum mendacio III. 4. Regem plenum ſpei III. 6. 11. ſacrificium Diis III. 8. 22. ditionis ſuæ IV. 4. 19. finem dicendi IV. 11. 14. iter V. 6. 14. fidem indicio VI. 10. 19. fortius, quam loquutus eſt VIII. 1. 16. viam VIII. 12. 2. ſilentium X. 6. 3. quid X. 7. 2.
Fœdera humani, divinique juris violare III. 10. 9.
ex *fœdere* imperare naves III. 1. 20. hoc ſæto diſcrimen victi & victoris excludere X. 3. 12.
Fefellerat incrementum IV. 2. 1. quos gradus inſtabilis VII. 11. 16 eos ejus affirmatio IX. 1. 3. prima ſpes IX. 8. 28.
fefellerunt promiſſum VII. 10. 9. ſpem IX. 4. 33.
fefelliſſet prior murus IV. 3. 13. hoſtem V. 4. 16.
fefellit Rex ex acie ſubductus VII. 6. 4.
Felices quum ipſi eſſent X. 5. 6.
feliciorem fuiſſe crederem Alexandrum III. 12. 18.
feliciores, quos aqua defecerat VII. 5. 8.
felicitas hæſitabat V. 3. 22. eſt ſuperba V. 5. 12. texit ab Oceano revertentes VIII. 10. 18. erat ſolatium IX. 9. 2.
felicitate Regem ſuperare III. 12. 24. florere VI. 5. 3. mergi in voluptates X. 3. 9. protexit fortuna Alexandrum X. 5. 35.
felicitatem quantamcunque habeas IV. 5. 2.
felicitati imponere labem VII. 7. 30. frenos VII 8. 24.
felicius pavore, quam virtute IV. 14. 18.
Femina excitaretur ſono VI. 11. 3.
ad *feminas* perventum erat III. 11. 21. turbaverat ea res III. 12. 10. regnaſſe X. 1. 37.
Feminini ſexus liberos retinere VI. 5. 30.
feminis imbellibus eripere aurum III. 10. 10. pro naturæ habitu ſunt ingenia molliora V. 6. 18. parcere IX. 5. 20.
Femora perfoſſa haſta VI. 1. 4.
femur perſtrictum mucrone III. 11. 10.
Feræ veſtigium exſtat VII. 3. 11. rabies occupavit animum VII. 5. 38. objicere venabulum VIII. 1. 14. velut beſtiæ vivere VIII. 2. 7.
feram occidere VIII. 1. 15, 16. occupare IX. 1. 32.
ferarum ritu III. 8. 10. IV 13. 14. V. 3. 19. VI. 5 17. greges VIII. 1. 11. pelles pro veſte IX. 4. 3: 10. 10.
Ferat fructum manſuetudinis IV. 10. 23. quis ... IX. 6. 11.
ferax lini terra VIII. 9. 15.
ferebat repertum amiculum III. 12. 5. glebam IV. 6. 11. flammam in ora hoſtium VI. 6. 30.
ferebatur ad cœlum pulvis IV. 15. 32. integrum V. 6. 5. lectica VII. 6. 8.

ferebantur per quæ, ignari omnium IX. 9. 2. invicem X. 5. 16.
ferenda neceſſaria V. 12. 6.
ferendam opem IV. 16. 19. V. 7. 6.
ferens dona VI. 5. 22. notas VI. 7. 18. indigne VI. 11. 23.
ferentis in Perſidem viæ dux V. 4. 11.
feret fors ita IX. 6. 22.
Feriebantur ſæpius, quam vulnerabant VIII. 11. 14.
ferit jugulum VII. 2. 27.
Feroces depoſcunt bellum VII. 8. 5.
ferocia ingenia VIII. 2. 16.
ferociſſime obloqui X. 2. 30.
ferociſſimis gentibus VII. 9. 18. IX. 4. 16.
ferociter invecti III. 11. 1. incurrunt IV. 15. 19. inſtabant IV. 16. 5.
ferocius loqui VII. 11. 23.
ferox verbis VII. 4. 3. ingenio, & multo mero VII. 4. 19.
Ferre obſidionem IV. 2. 7. VII. 6. 17. VIII. 2. 29. ſententiam V. 5. 17. vultum V. 8. 14. VII. 8. 1. ictus VI. 11. 17. opem VII. 5. 14. parricidium VII. 6. 15. quantum iræ potuiſſet VIII. 1. 43. ſuperbiam VIII. 7. 14.
Ferreas manus illigare IV. 3. 24.
ferreæ manus præparabantur IV. 2. 12. emiſſæ tormentis IV. 3. 26.
ferreis ex laminis tegumenta IV. 9. 3.
ferreos murices defodere IV. 13. 36.
ferri lymphatos IV. 13. 13. thuribula VIII. 9. 23.
ferro præfixæ haſtæ III. 2. 7. IV. 9. 5. fulgentibus equis virisque III. 3. 26. ſe interimere IX. 7. 25.
ferrum per & ignes regnum petere IV. 1. 18. fornacibus imponere IV. 2. 13. ſtringere VIII. 7. 7.
Fertile pabuli ſolum V. 4. 20.
fertilem regionem occupaſſe VI. 2. 13.
fertilis terra V. 2. 1: 4. 6. regio IX. 10. 18.
fertilitate odorum nobilis regio V. 1. 11.
Fertur illacrymaſſe III. 12. 6. torrens VII. 10. 2. in cubiculum VIII. 3. 8. dixiſſe ... VIII. 10. 29. multitudo mobili impetu IX. 4. 22.
fervido Solo IV. 7. 6. ſabulo IV. 7. 12.
fervore immodico terræ VII. 5. 4. Solis VIII. 9. 13.
Ferunt miſerias V. 5. 11. præmium VIII. 1. 34. a tutoribus pupilli VIII. 8. 3. thuribula VIII. 9. 23.
Feſtinabitis ad res repetendas VI. 3. 15.
feſtinando morari IX. 4. 33. iter præripere IX. 10. 14.
feſtinandum erat, ne ... IV. 10. 13.
feſtinans occupare III. 7. 1. V. 4. 33.
feſtinantes moratur paucitas, multitudo IX. 9. 13.
feſtinare quantum poſſet V. 13. 10.
feſtinaſſe ſe, dum ... VI. 11. 33.
feſtinat ſequi V. 13. 11. VI. 6. 25.
feſtinato prohibebat III. 2. 9. incuſſit III. 8. 25. tarda IX. 9. 12.
feſtinatione tanta, juſta, neceſſaria X. 6. 21.
feſtinationem nimiam III. 10. 3.
feſtino videre VI. 3. 14.
Fibræ pecudum VII. 7. 9. IX. 4. 29.

Fida mente ſuadere VIII. 3. 7.
pro *Fide* mori III. 1. 7. eſſe ſolicitum III. 6. 12. ſocietatis violata III. 13. 15 erga Regem invicta V. 8. 3. incorrupta deferre VI. 7. 26. eadem redite mecum in gratiam VII. 2. 8. cum *fide* literas perferre VIII. 2. 36. in *fide* noſce religionem VII. 8. 29. mutua læti VIII. 6. 12. cum *fide* pretium reddere VIII. 11. 25. firmata remittere legatos VIII. 13. 1.
fidei melioris haberi III. 8. 6. teſtes invocare V. 12. 3. violatæ vindex V. 12. 5. quam violavit, pœnas ſolvere VI. 3. 14. inexpertæ caput permittere VI. 7. 9.
fideles inter ſocios haberi III. 7. 11.
fidem ſequi III. 8. 5. implorare V. 13. 16. VIII. 1. 47. inter & timorem hæſitare V. 11. 3. per invictam orare V. 11. 6. in *fidem* recipi VI. 4. 24: 6. 13. habere indicio VI. 8. 13. habere ſuſpectam VI. 10. 16 mutare VII. 4. 21. pignore obligare VII. 10. 9.
fidens munimentis VIII. 13. 5.
fides habebatur III. 8. 17: 13. 4, IV. 6. 12, 31. VII. 5. 21. facit, ut credam ... V. 8. 8. oraculi certa VI. 10. 28. non debet ſperni VII. 8. 11. tanta inter ipſos fuit VIII. 6. 12.
cum *Fidibus* ſui generis ire V. 1. 22.
Fidiſſimo purpuratorum III. 6. 4.
Fiducia temeraria III. 1. 17. quanta III. 7. 3. in ſolicitudinem verſa III. 8. 20. VII. 2. 12. victoriæ III. 11. 14. IV. 1. 32. loci IV. 2. 5. VII. 11. 22. ingens IV. 15. 28. formæ VIII. 3. 4. mœnium IX. 4. 26. tanta X. 3. 3.
fiduciam præter nec quicquam defuit III. 12. 23. eſſe credere, quod temeritas eſt IX. 10. 28.
fiduciarium imperium reſtituere V. 9. 8.
Fidum ſatis non eſſe ei, quem metuas X. 8. 1.
fidus Regi III. 6. 1. nihilo magis ei ... IV. 1. 33.
Figere animalia VIII. 9. 28.
Figuraret inanes ſpecies VII. 1. 36.
filiam jungere matrimonio VIII. 1. 9. X. 3. 11.
filiarum inter manus collabi IV. 10. 19.
Filias virgines reddere IV. 11. 6. vinctas habere IV. 14. 22. adſpicere VIII. 4. 25.
filii ſalutem tibi debere VI. 8. 7. nutricis occubuere mortem VIII. 2. 8. nomen offerre VIII. 8. 15.
filiis duobus orbari VI. 9. 27. ferre aquam VII. 5. 10, 11. duobus ex matre genitis VIII. 2. 19. ex tribus duo ſecum militarent VIII. 4 21.
filio parvo III. 8. 12. VIII. 10. 35. Ochi genitam eſſe VI. 2. 7. acquieſcere VI. 10. 31.
filium Jovis appellare IV. 7. 25, 30. VI. 10. 26, 28: 11. 5, 25. VIII. 5. 5: 10. 29. obviam mittere V. 2. 8.
Fine terrarum IX. 2. 26. mundi IX. 3. 9: 6. 20.
finem militiæ adeſſe VI. 2 17. quæſtioni fore VI. 11. 18. tormentorum petere falſis VII. 2. 34. ſermoni imponere VIII. 1. 32. IX. 3. 16. terrarum mare inviſere IX. 1. 3. ad mundi & laborum pervenire IX. 4. 19. laboris adeſſe IX. 9. 4. vitæ eundem, quem gloriæ ſtatuere X. 5. 36.
fines regni IV. 14. 24. Mediæ V. 1. 9. Perſidis V. 2. 16. imperii V. 8. 11. Hyrcaniæ VI. 4. 2. Indiæ VII. 4. 39. VIII. 10. 1. Orientis IX. 1. 1. Sobiorum IX. 4. 2. Mallorum IX. 8. 3. Muſicani IX. 8. 8. Sabi IX. 8. 13. Gedroſiæ IX. 10. 18.
Fingamus iſta eſſe vera IX. 2. 19.
finge te intuliſſe ... IV. 10. 29.
Finiam vitam V. 12. 11.
finibus prohibere homines X. 2. 6. quibus habuiſſet jus X. 10. 5.
finire numerum cæſorum IV 16. 26.
finis regni idem, qui & ſpiritus V. 8. 13. doloris idem & vera confeſſis, & falſa dicentibus VI. 11. 21. idem interfluit Aſiam & Europam VII. 7. 2 fieret lacrymis & querelis VIII. 2. 20. malorum IX. 9. 22.
finitima Suſis V. 3. 3. Hyrcaniæ VI. 5. 24. Sarmatarum VII. 7. 3.
finitimarum regionum præfecti IX. 10. 17.
finitimis terribilis III. 2. 12. urbibus IV. 8. 5. ſatraparum VI. 6. 20. ne notam regionem intrare VII. 3. 5. gentibus VII. 4. 5. cum *finitimis* miſceri IX. 10. 8.
finitimos utrique imperio VII. 8. 30.
finito odio VI. 3. 17. ſermone VIII. 5. 21. periculo IX. 2. 11. metu IX. 5. 27. dolore IX. 8. 27.
Firmare gradum non poſſe IV. 9. 18.
firmaret milites quiete IX. 10. 18.
firmatos cibo, ac potione VII. 5. 14.
Firmum ſolum V. 1. 29. nihil eſt VII. 8. 15.
Fiſi loco IV. 2. 7.
Fixa in medio crure ſagitta VII. 6. 3.
Flagrabat immodico amore VIII. 3. 1.
Flagellorum ictus ferre VI. 11. 17.
Flagitia inter hęc fieri debiliorem V. 1. 39.
flagitii pretium dare V. 1 37.
flagitium militare haberi VIII. 14. 11.
Flagrabant ſarcinæ VI. 6. 16.
flagrare ubi cœperunt arenæ VII. 5. 3.
Flamma dederat locum VI. 6. 31.
flammas injicere tectis acervisque frumenti IV. 10. 12. ſplendere IV. 12. 14. reſtinguere VI. 6. 16. inter *flammas* relinquere locum VIII. 4. 12.
Flebat ſuam, neptium vicem, mortuos, vivos X. 5. 21.
Flectunt manu ramos teneros VI. 5. 14.
Flentes querebantur III. 5. 5. Regem deprecantur VII. 2. 7.
fiere neceſſitudines IV. 10. 23. cœpit VII. 2. 5.
fleviſſe non parcius IV. 10, 30.
Flexi rami in humum inſtar ſtipitum IX. 1. 10.
Flore ætatis IV. 8. 7. V. 5. 13. VII. 2. 4: 9. 19. pueritiæ VI. 5. 23. ætatis, fortunæque X. 5. 10.
florem illum juventæ III. 5. 8.
florente te qui fuimus V. 11. 5.
Fluctuantem pavore propellere III. 10. 6.
fluctuari animo IV. 12. 21.
fluctus illidit navem petræ VIII. 13. 27. ſimiles maritimis movere IX. 4. 9. crebri ſe invehunt IX. 4. 10, 13.

fluentibus membris VIII. 14. 33.
fluere luxu X. 3. 9.
fluit intra muros III. 1. 5. frigida aqua IV. 7. 22. universus tria stadia in longitudinem VI. 4. 4. sub quo solo VII. 10. 3.
flumen transire IV. 9. 23. VII. 7. 21, 28. transnare VIII 13. 18. quo latius fusum est, hoc placidius stagnat IX. 2. 17. quantumcunque intervenit IX. 2. 18. in *flumen* se projicere IX. 4. 12. retro urgere IX. 9. 9.
flumina Asiæ decidunt ex Caucaso VII. 3. 21. transnare VII. 7. 15. plura sunt superanda VIII. 10. 3. per objecta sequi IX. 2. 10. tota India maxima IX. 4. 8.
flumine eodem vehi IV. 7. 5. obliquo impelli VII. 9. 6.
flumini oblectari IV. 8. 8 impositus pons VII. 1. 29. junctum erat nemus IX. 1. 13. in agris qui erant proximi IX. 8. 5. ignoto caput permittere IX. 9. 1. mixtum mare subire IX. 9. 7.
fluminibus terrere IV. 5. 8. tot objectis VII 4. 4. cum *fluminibus* gerere bellum VII. 8. 13. me objicite IX. 2. 33.
fluminis liquor invitavit Regem III. 5. 2. vadum tentare IV. 9. 15. super ripam locatum tabernaculum VII. 8. 1. magnitudo terret Macedonas VIII. 13. 8. in utraque ripa condere urbes IX. 1. 6.
fluminum in ripa opponere 4000 peditum IX. 4. 5. pro numero aras ponere IX. 4. 14.
fluviatili pisce VII. 4. 24.
fluvius interveniebat VIII. 2. 23.
fluxerat haud procul mœnibus V. 7. 9.
fluxere res VIII. 5. 19.
Fodere puteos VII. 10. 14. IX. 10. 2. repugnantes IX. 1. 16.
fodiebant plerosque V. 4. 32.
fodiebat resistentium ora, fugientium terga IV. 15. 31.
fodiunt specus in montibus V. 6. 17.
Fœdavit lumen Luna IV. 10. 2. animi bona V. 7. 1.
Folia animi bona V. 7. 1. tinguntur melle VI. 4. 22. hederæ ac vitium decerpere VIII. 10. 15.
Fons excurrens III. 1. 3. effundit V 1. 17. erat haud procul V. 13. 24.
fontem in medio habere IV. 7. 22. perennem IV. 6. 23. Stygem X. 10. 17.
fontes crebri rigant solum VII. 4. 26. manant per totum specum VII. 11. 13. rari sunt X. 10. 11.
fontibus leni tractu labi III. 4. 8. manare IX. 1. 11.
fontium haustum non relinquere III. 10. 8.
Foramine relicto superne VII. 3 9.
Foribus obseratis IV. 4. 12. apertis VIII. 6. 22.
Formandum publicum statum X. 10. 9.
Formidare quod cœperunt IV. 16. 17.
formidine subita X. 9. 14.
formidinem incussisse IV. 13. 13. in misericordia versa IX. 10. 15.
formido incesserat III. 8. 25. est incussa IV. 10. 2.
Fors miscuerat ubicumque alium alii IV. 15. 22. quidquid tulerit V. 8. 16: 11. 11.
fortes viros nunquam ignorari VI. 14. 4. erga Reges pietatis esse invictæ X. 3. 8. quum fitis X. 3. 9. pro concione donare X. 5. 10.
fortibus viris non est miserum V. 3. 19. licet honeste mori V. 8. 15.
fortiora facta in paucis latere non possunt VII. 2. 38.
fortissimus juvenum VI. 7. 15.
fortitudine uti in bello VII. 2. 37.
fortitudinem dignam gloria, & majorum monumentis inspirare IV. 13. 12. magis, quam fidem colere X. 3. 9.
Fortuitam licentiam non aversari VIII. 10. 17.
fortuitum incendium V. 7. 6.
Fortuna ubique præsto est III. 6. 18. prout cuique erat III. 11. 22. se ejus animo infuderat III. 12. 20. facit licentiam humillimis in Regem III. 13. 7. partium eadem IV. 1. 35. subit peregrinos ritus IV. 6. 29. nunquam simpliciter indulget IV. 14. 19. alia utriusque partis gerebatur IV. 16. 1. partium terreri IV. 16. 4. Regis vincit nobis IV. 16. 5. quænam esset Regis IV. 16. 7. transfert opes victi ad victorem V. 2. 10. singulorum multiplici & varia V. 5. 7. me cum ignavis junxisset V. 8. 6. sit versabilis V. 8. 15. in illa ultimum videre V. 12. 8. excusserat sensum V. 13. 22. rerum placet VI. 1. 17. ducis, civis subit animos VI. 9. 27. sua uti VII. 9. 1. provexit ad largius vinum VIII. 6. 14. vertente incommoda ad bonos eventus VIII. 13. 22. tua quo ducit IX. 3. 14. proviserat IX. 5. 3. in nos misericors te interceptum servat IX. 6. 12. in quem esset transitura X. 6. 1. ruat in istos humeros X. 6. 20.
fortunæ se permittere III. 2. 18. unum sub ictum vires regni cadere III. 8. 2. præsentis pro habitu humari III. 12. 14. tantæ proditorem persequi III. 13. 17. in spem gigni III. 11. 23. pristinæ magnificentia III. 12. 23. varietate insignis IV. 4. 19. pristinæ speciem retinere IV. 11. 3. me pœniteat IV. 13. 9. varietate jactari IV. 14. 21. impetus gentem domuit V. 6. 19. in illo gradu poni VI. 10. 25. ad modum omnia exigere VII. 2. 33. sufficere VII. 7. 27. inter obsequia VIII. 4. 24. sæpius, quam virtutis beneficium est gloria VIII. 10. 18. magis paternæ, quam suæ memor IX. 2. 7. insignia X. 10. 13.
fortunam vereri III. 8. 20. non diu stare eodem vestigio IV. 5. 2. non vendere IV. 11. 15. eandem ubique esse IV. 15. 10. irritare IV. 15. 11. pugnæ vertere IV. 15. 18. reparare V. 1. 8. meam, quam victoris maluistis sequi V. 8. 9. belli spectare VI. 1. 16. regia stirpe genitæ revereri VI. 2. 8. victi magis, quam victoris referre VI. 2. 18. quam dedisset, habere VI. 5. 8. timeri VII. 1. 21. pressis manibus tenere VII. 8. 24. esse sine pedibus VII. 8. 25. cui confidas, sequi VII. 9. 1. obsidionis experire VII. 11. 4. ominari IX. 8. 24. exspectare potius, quam movere X. 9. 17.
fortunatos quærere parem V. 5. 12.
Fossa ingentis operis est objecta VIII. 10. 24. prærupta haud procul ripa VIII. 13. 17.

fossæ præaltæ, præcipites, objectæ v. 5. 1.
Fovet mare terras modico tepore v. 4. 9.
Fragore ingenti trahere milites iv. 3. 17. turres procidere ix. 8. 12.
frangeret panem quidam militum iv. 2. 14.
Frater implacabilis vii. 2. 6. orbitatis solatium, occisus est viii. 2. 8. agit pœnitentiam viii. 6. 23.
fratrem subornare vi. 10. 16. Regis diligere vi. 10. 24. restituere viii. 6. 26. & filium duorum Regum x. 7. 10.
in *fratres* gravius peccare vii. 2. 6. trucidatos octoginta eodem die x. 5. 23.
fratri ignoscere vii. 2. 10. manum injicere viii. 6. 21. tradere venenum x. 10. 17.
fratrum occursu prohiberi viii. 3. 4.
Fraudandi laude duces iv. 16 31.
fraudatus civium, militum fructu, præsentia x. 7. 4.
fraude hostium, locorum suspecta v. 5. 1. se occulere ix. 1. 27. intestina securus ix. 6. 24. sero intellecta x. 9. 20 incolentium celatur aqua x. 10. 11.
fraudetur gentium jure x. 7. 2.
Fraudis oblivisci x. 1. 29.
Fraus aliis erat suspecta ix. 7. 5.
Fregit Spartam victoria vi. 1. 16. stipite hastam mediam ix. 7. 21.
Fremitu intercipiente aurium usum iv. 13. 38. in castra illato v. 4. 29.
fremitus e quo acciderat iv. 4 6. procul stantium iv. 12. 20. hominum iv, 13. 2. viii. 10. 9. hostium v. 13. 2 indignantium vi. 9. 6. tumultuantium viii. 13. 23. sua sponte oritur ix. 3. 2.
Freni domitarum gentium vii. 10. 16.
Frequens vicis, urbibus iii. 1. 11. v. 4. 6. consilium viii. 6. 28. hostis tenet insulam viii. 13. 14. nemus ix. 1. 13. equitatus x. 7. 20.
frequentes adesse vii. 1. 5. vicos habere ix. 8. 5.
frequentia militum excludi x. 6. 2.
Freti natura ignota ix. 9. 10.
fretum dirimit urbem iv. 2. 1. aliud munimentum objicitur v. 4. 4. in montium specus immittere v. 7. 8 in se recipere vi. 4. 19. repletum belluarum gregibus ix. 4. 18. vastum, procellosum x. 7. 11.
Fretus virtute v. 8. 10. excipi posse vii. 7. 31. loco vii. 11. 5.
Frigescens vulnus viii. 10. 29.
frigore matutino levari vii. 5. 5.
frigoris vim perpeti vii. 11. 8. remedium invenire viii. 4. 11.
frigus tolerare iii. 13. 7. perferre vii 3. 12.
Frondibus læti colles v. 4. 8.
Frontem vincire funda v. 6. 18. urgere viii. 14. 15.
Fructum nullum esse diuturnum & præcocem viii. 5. 15. proximum exspectare ix. 2. 11. diuturnum, perpetuum percipere ix. 6. 18.
fructus unus spiritus, vitæ vi. 9. 2. largos, mites alit arbor, vitis vii. 4. 26. arborum spectare vii. 8. 14. laborum atque operum ix. 6. 26.
fruerer laude & gloria vi. 3. 5. vobis ix. 6. 17.

fruges exspectant matutitatem vi. 3. 7. labore quærere vii. 8. 18. fortuitorum seminum nutrit humus viii. 10. 14.
frui parta præda ix. 2. 10. vobis diu ix. 6. 17.
frumenti plurimum repetire iv. 10. 13. ix. 8. 29. inopia ad famem venire vii. 4. 22.
frumentum retinere x. 8. 11.
Frustrabantur ictus vi. 5. 16.
frustraretur spe pacis iv. 11. 22.
frustrari milites iii. 8. 11.
Fuderat eos magna strage vii. 7 53.
fudit hostes perculsos iv. 16. 28. late regia incendium v. 7. 5.
Fuga penetrare iii. 5. 7. pervenire iv. 1. 27. reprehendi iv. 14. 2. videtur tutior esse iv. 16. 25. viii. 11. 21. ne mea imputetur innocentiæ fratrum vii. 2. 2.
fugæ pulsis ne quidem locus est iv. 14. 11. spatium dare iv. 16. 7. vestigia spargere v. 13. 18. occasionem non habere vii. 4. 4.
ad *fugam* ne locus est iv. 14. 15. sistere iv. 16. 2. viii. 3. 2: 14. 37. intendere v. 12. 17. x. 7. 19. inhibere v. 13. 19.
fugati undique hostes v. 5. 1.
fugent omnes ix. 4. 18.
fugerant qui primi iii. 13. 12.
fugere eum credi, qui recedit iii. 8. 7. acrius viii. 14 37. nec stare posse ix. 2. 21.
fugiebas miser quo & unde vii. 2. 7.
fugientem insequi v. 13. 1.
fugientes sequi iii. 8. 24. iv. 1. 34. viii. 2. 35. moratur metus iii. 11. 17. cædere ix. 5. 19.
fugientibus ne quidem pares estis iv. 16. 5. incomposite metum incutere viii. 11. 22. me pateant limites x. 2. 27.
fugientium tergis hærere iv. 15. 32. vii. 9. 14. imminere iv. 16. 3. multitudo onerat pontem iv. 16. 16.
fugiturus qua tu es, hostis potest sequi vii. 4. 15.
fugitivi supersunt nobis vi. 3. 17.
fugiunt in montes, solitudines vi. 11. 20.
Fulgorem portendere iii. 3. 5. pristinum præstare fidera iv. 10. 3.
Fulminum species visebatur viii. 4 4.
Fumabat regio incendio iv. 9. 14.
fumus observabatur interdiu v. 2. 7.
Functas supremo in Regem officio iii. 12. 11.
functi mutua gratulatione vii. 2. 24.
Funda librare saxa iv. 14. 5.
Fundamenta pontis v. 1. 29. turrium v. 1. 31. murorum vii. 5. 33. operum x. 2 24.
fundamento lapso sequitur totum opus iv. 3. 10.
fundant omnes ix. 4. 18.
fundaverant opes x 10. 7.
Fundendum de Rege esse sanguinem x. 5. 13.
fundere incendium cœpit navis x. 5. 13.
Fundis repelli iii. 2. 16.
cum *funditore* prægredi viii. 12. 2.
funditorum 20000. millibus additis iii. 9. 1. 6000. antecedebant iii. 9. 5. adspectu profugere iii. 9. 11. manus 4000. expleverat v. 8. 4.
fundunt sanguinem pro imperio vestro viii. 8. 11.
Funebres ludos parari sibi x. 5. 5.
funeri honorem servare iv. 10. 23. adesse vi. 6. 19.

Funes validos parare VII. 11. 13.

Fungi officio VII. 1. 14: 9. 12.

Funibus laxatis injicere ... IV. 3. 24.

Furere, cum Diis prælium inituros IX. 8. 7. fretum acrius IV. 2. 16.

furit acrius in ſuos VIII. 14. 16.

Furto 15000 ſævitiæ ſubducta ſunt IV. 4. 15. opus eſt IV. 13. 4.

furtum noctis obſtare IV. 13. 9.

Futura potiora præſentibus IV. 1. 29. mox ſibi prædæ V. 1. 6. perpendere VIII. 2. 1. prædicere VIII. 6. 16.

G.

Gabaza quæ appellatur VIII. 4. 1.

Gades ad Oceanum IV. 4. 20. dirigere curſum X. 1. 17.

Galea aquam ſorbere V. 13. 24. ſumpta VI. 1. 14. dempta VII. 4. 34.

galeam capiti detrahere IX. 3. 4. ſaxa perfringunt IX. 5. 7.

Gamaxus Rex adductus eſt VIII. 13. 4.

Gangabas humeris onera portantes III. 13. 7.

Gangaridas colere ripam IX. 2. 2.

Gangem excipere IX. 2. 2. transmittere IX. 4. 17. metuere IX. 4. 20.

Ganges VIII. 9. 5. 8.

Garabactra deducti IX. 7. 1.

Gaudebant vires ... X. 7. 15.

gaudent avium viſu VIII. 9. 26.

gaudio manant lacrymæ VII. 8. 5. inſperato lætus VIII. 4. 27.

gaudium invidorum nimium IX. 7. 26.

Gaza ubi Regis erat III. 12. 27. diti gaza repleta V. 1. 10. hujus urbis fuerunt 120000 talenta V. 6. 9.

Gazam pecuniam regiam vocare III. 13. 5. venire IV. 5. 10. obſidere IV. 6. 7. occupare V. 1. 6. tradere V. 6. 11.

Gedroſiæ fines IX. 10. 18.

Gedroſiorum regio IX. 10. 5.

Gelidiſſimum axem ſpectare VII. 3. 7.

gelu rigere III. 10. 10: 13. 7.

Gemens perducitur IV. 10. 25.

Geminato periculo IV. 6. 30. honore, quem Darius habuerat ei VI. 5. 22.

Gemitu morientium terreri IV. 15. 26. aciem turbare IV. 15. 29.

gemitum murmurantum audire IX. 3. 15.

gemitus morientium avertit in fugam V. 4. 28. inter digredi V. 12. 8. interrupit orationem VI. 9. 3. habere in poteſtate VI. 11. 16. oritur IX. 3. 2.

ex *Gemma* vagina III. 3. 18. obſignare literas, VI. 6. 6.

gemmæ diſtinguebant jugum III. 3. 16. nobiles inter dona X. 1. 24.

gemmas infundere littoribus VIII. 9. 19. inſerere ſoleis IX. 1. 29.

Generandi liberos ex captivis X. 3. 12.

generarent liberos VII. 5. 27.

generaſſe hunc, qui nunc regnat IX. 2. 7.

generatæ ex ſua radice IX. 1. 10.

Genere operis V. 1. 35. munimenti VI. 5. 13.

generis ejuſdem equites V. 1. 40.

Geni-

Genitæ eadem parente III. 12. 21. regia ſtirpe VI. 2. 8.

genitam eſſe filio Ochi VI. 2. 7.

geniti eadem matre VI. 5. 4. ex eo tres liberi VIII. 3. 3.

genito utcunque ex ea puero VIII. 10. 36.

genitum in ſpem fortunæ III. 11. 24. imperii IV. 14. 22. Jove VIII. 10. 1. ut regnaret X. 7. 15.

geniturus e captiva VIII. 4. 29.

genitus ſum ea ſtirpe IV. 6. 22. quandoque erit Roxanes filius X. 6. 21. eſſet ad hanc ſpem X. 7. 4.

Gens vana IV. 1. 30. quæſtuoſa IV. 7. 19. valida VII. 6. 17.

gentem ſuam tradere VII. 5. 39.

gentes ut inter illas III. 2. 6. ignobiles aliæ III. 2. 8. pugnaciſſimas locare in ſubſidiis III. 9. 3. ne ſociis ſatis notæ ſequuntur IV. 12. 9. has obſtare ... IX. 4. 19. infeſtas indomitas ſe deſtitui X. 8. 10.

gentibus illis haud ſane vilis III. 3. 23. ultimis IV. 9. 1. finitimis VI. 4. 5. quarum nomina horretis IX. 2. 33. indomitis IX. 4. 7.

gentium nomina ipſi ignota III. 2. 9. moles III. 2. 12. non utique ſuarum præfecti V. 2. 6. earum nulli ſecunda regio V. 10. 3. ſuarum manus V. 10. 6. omnium victor Rex VII. 10. 6.

Genu ſubmitti cœpit IV. 6. 20. poſuit IV. 6. 28.

genua ſuper eſt veſtis V. 6. 18. ſubmittere VI. 5. 18. ſubſidere VII. 9. 2. ponere VIII. 7. 13. ſuccidere IX. 5. 7. procumbere IX. 5. 13.

Genuit hos tetra III. 2. 16.

Gerens ſpeciem majorem, quam pro numero III. 2. 3.

geritis in dextris libertatem, opem, ſpem IV. 14. 35.

geruntur dum hæc in India IX. 7. 1.

geſſerat res proſpere III. 8. 20. nihil magnæ rei VII. 2. 33.

geſſit ſe ita III. 12 21. pro victore IV. 16. 28.

geſtabant ſpicula III. 3. 20. ſaxa IV. 2. 24.

geſtandus quum eſſet Rex VI. 6. 8.

geſtare onera IV. 2. 20. ſpolia VI. 6. 5.

in *Getas* expeditionem facere X. 1. 44.

Gignendæ herbæ V. 4. 7.

gignendis uvis VI. 4. 21.

gignitur hominum & equorum multitudo VII. 4. 30.

Gladii adjiciebantur IV. 9. 4.

gladio lora rumpere III. 1. 18. vix futurum opus III. 10. 6. impellere IV. 4. 11. latus haurire VII. 2. 27.

gladios impigre ſtringere III. 11. 4. ad *gladios* pervenire VI. 9. 20. veneno tingere IX. 8. 20.

gladium clypeo tegere IV. 6. 15. ſtringere VI. 7. 12. VIII. 3. 9. IX. 7. 22.

Glebam amittere IV. 6. 11.

Globus frequens armatorum X. 7. 1.

Gloria tanta jam parta VII. 2. 26. cito obſoleſcit in ſordidis hoſtibus IX. 6. 14. rerum geſtarum fecit vos pares Diis X. 2. 25.

gloriæ ex medio ſpatio revocari VI. 2. 18. ſatietatem occurrere VI. 3. 1. inter prima numerare VI. 3. 17. invidere VI. 9. 19. terminos metiri ſpatio VII. 7. 13. militare VIII. 12. 10. non refragari IX. 5. 21.

gloriam relinquere posteris IV. 14. 25. alieno sanguine partam intercipi VIII. 1. 29. meam intercipere voluisti VIII. 8. 17.
gloriante Rege ... IV. 6. 29.
gloriaris te venire VII. 8. 9.
Gnarus satis, cuncta fore ... III. 1. 21. plus periculi inferre IX. 2. 21.
Gobares præfectus V. 6. 10.
Gordæos montes IV. 10. 8.
Gordianorum terras secare V. 1. 14.
Gordium nomen est urbi III. 1. 12. Midæ patrem III. 1. 14.
Gorgatam perducere VII. 1. 38.
Gorgian
Gortuæ post hos ibant IV. 12. 11.
Gradum promovere III. 11. 6. sistere IV. 6. 14. ad eum promoveri VI. 11. 1.
gradu quo propiore me contingis VI. 7. 32. instabili & lubrico præcipites VIII. 11. 13.
Græcæ linguæ peritus V. 4. 4. rudis V. 11. 5.
Græcarum urbium legati III. 13. 6.
Græcas urbes tueri III. 1. 20.
Græci milites venerant III. 8. 1. solicitabantur IV. 10. 16. excesserant vallo V. 5. 9. sermonis ignarus, interpretis sermo V. 11. 7. traxere licentiam mentiendi VIII. 10. 12. mores exoleverunt IX. 4. 3.
e *Græcia* excitare VI. 2. 5. nuntiatur defectio VII. 4. 32. redire VII. 5. 28. ne quidem ... X. 1. 45.
Græciæ inferre bellum III. 10. 8. ostentare supplicia V. 5. 10. terror unicus V. 7. 8.
in *Græciam* redire V. 2. 22. ulcisci V. 7. 4. missæ classes V. 8. 16. tenere IX. 6. 20. invasit Antipater X. 10. 18.
Græcis inferre bellum IV. 14. 21. urbem nullam esse infestiorem V. 6. 1.
Græcorum ingenia sunt temporaria IV. 5. 11. fides timebatur VI. 10. 7. fides est nota V. 11. 11. urbes vastare VI. 3. 15. modica manu occurrere V. 5. 1. a civitatibus recipi X. 2. 4.
Græcos restituere III. 1. 9. vastare IV. 1. 10. male instituisse ... VIII. 1. 29. ad *Græcos* pervenire IX. 7. 10. X. 2. 3.
Granicus amnis III. 1. 9: 10. 7. IV. 9. 22: 14. 10. VIII. 1. 20. IX. 2. 23.
Grata oratio VI. 9. 29. pigritia VIII. 4. 8. pietas IX. 6. 16.
Gratam sententiam dicere V. 9. 3.
grates III. 6. 17. IX. 6. 17.
gratia temporis V. 9. 8. referri possit VII. 5. 10. firmata per affinitatem IX. 3. 22.
gratiæ modicæ apud Regem VI. 7. 2. reconciliatæ pignus VI. 7. 35. muliebri præponere utilitatem VII. 1. 39.
gratiam inire V. 7. 3: 9. 2: 12. 1. VII. 11. 23. VIII. 13. 3. IX. 3. 15. X. 1. 35. referre V. 8. 9. VI. 9. 2. VIII. 2. 8: 4. 20. VIII. 7. 4. recuperare VI. 6. 11. in gratiam Regis torqueri VI. 11. 15. validioris occupare VII. 4. 16. sancire jurando VII. 8. 29. meriti vincere VIII. 3. 15. magnis viris posteros reddere VIII. 5. 15. reconciliare X. 8. 12.
gratiora, quæ leviora III. 6. 9.
gratiorem omni pecunia prædam objicere III. 13. 6.
gratuitas cicatrices VIII. 7. 11.
gratuitum frumentum VIII. 12. 6.

gratulabantur victoriam IV. 8. 12.
gratulantium vultus IV. 4. 5. VI. 1. 17.
gratulari se VI. 9. 18. VIII. 12. 17.
gratulatur simul, quod ... VI. 7. 15.
gratus Regi IX. 7. 16.
Gravaret iram, dolorem proditor III. 12. 7.
gravaretur venire IX. 1. 8.
gravatum pauca inferere sermoni VI. 8. 12.
gravatus vino VI. 11. 28. telis VIII. 14. 38.
grave cui sit tacere IV. 6. 6. æs alienum X. 2. 9.
graves serie laminarum equites III. 11. 15. vino IV. 4. 5. mero VII. 4. 2. humore VII. 5. 8. epulis & somno VII. 6. 18.
Gravia sunt verba VI. 10. 37. labore continuo genua IX. 5. 7.
graviora omni supplicio IV. 10. 27. supplicio metuere VI. 11. 8.
graviorem inimicum non habere VI. 9. 18.
gravioribus telis VIII. 13. 6.
gravis vino & epulis VIII. 3. 8. moris mutatio VIII. 5. 20. mero, ac vigiliis VIII. 6. 27.
gravitas viri erat invisa Regi VIII. 5. 13.
graviter se vulnerare VI. 7. 29. saucius IX. 5. 18. ferre mortem IX. 7. 26.
gravius instare territis IV. 15. 18.
Gregarii militis munia explere VII. 2. 33.
gregarius miles in castra pervenerat VIII. 4. 15.
grege in eodem uxor Ochi III. 13. 13. cum magno feminarum procedere VIII. 19. 34. uno profugere X. 2. 20.
gregem feminarum in mearum accipere III. 9. 6.
greges lixarum & calonum III. 3. 25. pecorum V. 1. 21: 6. 15. pellicum VI. 2. 2. spadonum VI. 6. 8. servorum VIII. 8. 9.
in *Gremium* recipere IV. 10. 21.
Grex spadonum III. 3. 23.
Gubernandi impatiens navis IX. 4. 11.
gubernator excuteretur IV. 4. 8. redimit ... V. 9. 3.
gubernatores imperare IV. 3. 18. regere VII. 9. 6.
in *gubernatoribus* ne quidquam opis est IX. 9. 15. famam auri sequutis X. 1. 15.
in *Gurgites* auferri IV. 9. 19.
gurgitibus hauriri IV. 16. 16.
Guttas sanguinis notare IV. 2. 14.
in *Gutture* directa hasta transfigere IV. 9. 25. sarissam infestam figere VII. 4. 36.

H.

Habeantur digni tanto honore V. 8. 9.
habebat in qucis plurimum spei III. 3. 1. quos ad summum VI. 11. 3. quam vestem VII. 2. 17. poculum in manu VII. 4. 10.
habebatur inter socios III. 7. 11. dives regio VIII. 5. 3. honor præcipuus, quod ... VIII. 6. 4.
habemus in potestate ... VI. 3. 3. quæ non, occupare VI. 3. 11. plus, quam capimus VIII. 8. 13.
habendam esse quæstionem VI. 8. 15: 11. 11.
Habenis laxatis IV. 9. 24: 15. 3. effusis VII. 7. 35: 9. 13. VIII. 14. 6. omissis VIII. 14. 3.
Habent vires paratas V. 9. 5. sedes VI. 2. 13.
habeo ultorem III. 2. 18. ubi-

hil venale IV. 11. 15. te incolumem ex impiorum manibus VI. 7. 24. in vobis liberos, parentes VI. 9. 12. grates IX. 6. 17.

habere omnia venalia V. 12. 2. quemque fortunam suam VI. 4. 12. Asiam, non transire VIII. 8 12. quid impune X. 1. 35.

haberent satis IV 9. 20. ante oculos supplicium VII. 10. 5.

haberes quo plura, acrius, quæ non habes, cupere VII. 8. 20.

haberet præmium in manibus VI. 11. 33.

haberetur honos V. 2. 4: 12. 20. pro hoste VI. 2. 2. si quis Deorum ante Jovem VIII. 7. 13.

haberi honorem III. 12. 13. X 5. 6. honor quantus potest IV. 10. 28.

habetur honos memoriæ ac nomini X. 10. 20.

habiles militiæ VI. 6. 17.

habitatur urbs per 90 stadia V 1. 27. frequentibus vicis regio VIII 2. 24.

habitu vestis, quo ipse fuisset III. 3. 3. Persico & vulgari III. 3. 4. miserabili moveri VI. 9. 25.

habitum reddere VII. 1. 20 malignius esse sermonem VIII. 1. 29. infantium spectare IX. 1. 25. propter haud indecorum IX. 2. 6.

Habituri quem in vinculis erant V. 10. 13.

habituros esse inimicos, amicosque, quos tu haberes VII. 1. 29.

habiturus obsides simul & milites VIII. 5. 1.

Habitus hic permutandus est tibi IV. 1. 22. similis umbilico IV. 7. 23. est honos pro merito IV. 8. 14. IX. 1. 6. feminarum modestus V. 1. 38 superbiam sequitur insolentia animi VI. 6, 5. idem est vobis X. 3. 10.

Habuere silentium VIII. 1. 23. hinc posteri Reges VIII. 6. 6.

habuimus noctem pene supremam X. 9. 3.

habuit virgines sancte III. 12. 21. orationem VI. 2. 21. X. 3. 6. in vinculis suum Regem VI. 3. 13. in eodem honore IX. 10. 22. honorem X. 1. 25. fortunam in potestate X. 5. 35. silentium X. 7. 3. pro imperio X. 8. 2.

Hærebant reliquiæ pristini moris VI. 2. 8. inluvie & voraginibus VIII. 14. 4.

hærebat circa muros unius urbis IV. 4 1 navis IV. 4. 9. magis, quam stabat in margine IX. 4. 31. ultima spes IX. 5. 18. in vado classis IX. 9. 19.

hærebunt in tergis nostris VII. 7. 15.

hærens in medio IV. 15. 21. penitus VIII. 3. 6.

hærente navi VIII. 13. 27.

hærere in eodem vestigio IV. 14. 2. obsidione V. 3. 9. VII. 11. 23.

hæserat pugnæ VI. 1. 10.

hæsissent flammæ IV. 10. 12. in veneratione X. 5. 11.

hæsitantem inter revertendi fugiendique consilium VII. 2. 4.

hæsitanti fortuna consilium subministrat VI. 6. 27.

hæsitare interdum, an .., IV. 13. 16.

hæsitarat pridie V. 4. 29.

hæsurus in tergis III. 8. 16.

Hages frater Pori VIII. 14. 2.

ex *Halicarnasso* nuncius III. 7. 4.

Apud *Halicarnassum* prælium V. 2. 5. hæsuros VIII. 1. 36.

Halyn amnem IV. 5. 1: 11. 5.

Hammon consulitur VI. 10. 28.

ab *Hammone* redite IV. 8, 1.

Hammonem consuli VI. 11. 5. corpus ferri X. 5. 4.

Hammonios quos vocant IV. 7. 20.

Hammonis oraculum IV. 7. 5. VI. 9. 18. nemus IV. 7. 22.

Hamos inesse telo IX. 5. 23.

Harpagonas vocant manus ferreas IV. 2. 12.

ab *Harpalo* adduxerat IX. 3. 21. infestus X. 2. 2.

Harpalum intrasse Athenas X. 2. 3.

Hasta transfigere IV. 4. 11.: 9. 25: 16. 23. perfossa femora VI. 1. 4.

hastæ prælongæ, validæ VIII. 14. 16. erant aliis IX. 1. 15. lignum ita infixum IX. 5. 22.

hastam vibrare VI. 1. 14. retorquere VIII. 2. 4. læva tenere IX. 7. 19. transferre in dextram IX. 7. 21.

hastas jungere IV. 15. 15. mittere e ratibus VII. 9. 9.

hastatorum decem millia III. 3. 20. dux IV. 15. 13.

hastis imponere signum VII. 11. 19. scuta quatere X. 6. 12: 7. 14.

Hauriretur incendio IV. 3. 4.

hausit poculum III. 6. 9. latus VII. 2. 27.

hauserant intemperantius VII. 5. 15.

hausimus multum sanguinis IV. 14. 17.

hausisset aliquid ex hac indole III. 12. 26.

hausit amnis lapsos ex rupe VIII. 11. 12. latus IX. 5. 11.

Haustanem persequendum } VIII. 5. 2.
Haustanes est captus }

Hebetia tela IV. 16. 18: IX. 3. 10.

hebetior est quisque in suo negotio, quam in alieno VII. 4. 10.

Hecatæum perducere VII. 1. 38.

Hecatompylos urbs clara VII 2. 15.

Hector cupit assequi Regem IV. 8. 7. flumini obluctatur IV. 8. 8.

Hectore orbatus VI. 9. 27.

Hedera contexerat stipites VII. 9. 15. monte gignitur VIII. 10. 13.

Hegelocho se aggregant IV. 5. 17. traduntur IV. 5. 21. usus VI. 11. 22.

Hegelochum præfecit copiis III. 1. 19. qui in in acie cecidit VI. 11. 22.

Hegelochus insulas redegit in ditionem IV. 5. 14. dixit hæc super cœnam VI. 11. 26.

Hellanice Cliti soror VIII. 1. 21.

Hellanicus obtinuit ultimum V. 2. 5.

Hellesponti oram III. 1. 19. IV. 1. 10. 36.

ab *Hellesponto* usque ad Oceanum III. 12. 18. alluitur Asia IX. 6. 20. adjuncta Phrygia minor X. 10. 3.

ad *Hellespontum* penetrare III. 5. 7. inter & Halyn sitæ regiones IV. 5. 1. inter & Euphratem quicquid est IV. 11. 5. vastare VI. 3. 15. per *Hellespontum* navigare IX. 2. 24.

Hellespontus claudit terras IV. 14. 9.

Hephæstio admiratus magnitudinem IV. 1. 18. in regiam VI. 8. 17. quæstionem habet de Philota VI. 11. 10. 11 admissus in tabernaculum VII. 7. 9. duxerat copias VIII. 12. 15.

cum *Hephæstione* intrare tabernaculum III. 12. 15. jusso prætervehi IV. 15. 10. præparata omnia VIII. 12. 4. comitatus VIII. 14. 15. conjuncto procedere IX. 1. 35.

Hephæstionem intueri III. 12. 26.

æquare VII. 9. 19. uni dare ducem VIII. 1. 1. opperiri VIII. 1. 10. mittere VIII. 2. 13. præmittere VIII. 10. 2 excipere VIII. 12. 6. amissum lugere X. 5. 20.

Hephæstioni erant hospites IV. 1. 16. præcipere, ut... VI. 2. 9. exercitus partem tradere IX. 10. 6.

Hephæstionis brachium hasta ictum est IV. 16. 32.

Heracon supervenit X. 1. 1.

Herbam ferre ore IX. 8. 26. vulneri imponere IX. 8. 27.

Hercule ... III. 8. 10. IV. 1. 22: 10. 23: 11. 9: 13. 24. V. 8. 9. VI. 3. 15, VII. 1. 28 VIII. 8. 5. IX. 2. 15. X. 2. 19, 21: 3. 9: 9. 4.

Herculem cessurum VIII. 5. 8. dicatum Deum VIII. 5. 11. exemplum immortalitatis VIII. 5. 17. fama cognitum VIII. 10. 1. æquare IX. 2. 29.

Herculi sacrare III. 12. 17 sacrificare IV. 2. 3. Tyrio IV. 8. 16.

Herculis termini III. 10. 5. IX. 4. 21. species in somno oblata IV. 2. 17. templum IV. 2. 4. aræ IV. 3. 22. simulacrum VIII. 14. 11. exercitus IX. 4. 2. columnæ X. 1. 17.

Herede sine certo, Regis, regni X. 5. 12.

hereditarium imperium VI. 3. 12. X. 7. 15.

heres est populus X. 6. 23. Alexandri X. 7. 2.

Hermolao obstrepere VIII. 7. 3. non probari VIII. 8. 5.

Hermolaum dicere VIII. 7. 3. 7.

Hermolaus puer ex regia cohorte VIII. 6. 7. queritur VIII. 6. 25.

Hianti ore captare aquam IV. 7. 14: 16. 12.

Ex *Hibernis* movere exercitum VIII. 4. 1.

Hinnitus equorum mentem turbat IV. 13. 2.

Histaspis uxorem fuisse VI. 2. 7.

Hominem strenuum VII. 2. 26.

homines invidiam sentire majorem IV. 5. 2. rusticos ei ludibrio fuisse, suæ linguæ per interpretem audire VI. 11. 4. perditos impellere ad societatem sceleris VI. 11. 6. liberi superbiam ferre non possunt VIII. 7. 13. 15. invidos nihil aliud, quam ipsorum esse tormenta VIII. 12. 18.

Homo temporum V. 3. 4. superbissimus, iniquissimus VII. 1. 34.

Honestabant arma corpus VIII. 13. 7.

honestabat non alios III. 3. 13. opera III. 6. 19. formam VI. 2. 6.

honestæ mortis solatium VII. 7. 34. morti locum invenire IX. 2. 34.

honestam mortem expetunt fortes viri VII. 10. 6.

honeste mori III. 8. 21. V. 8. 15. IX. 5. 6.

honori esse III. 7. 12. VII. 5. 42.

Horam supremam adesse III. 12. 8.

Horitarum cum equitibus conflixisse IX. 10. 19.

in *Horitas* transire IX. 10. 6.

Horratas Macedo IX. 7. 17.

Horrebant periculum VII. 8. 4.

horrendo stridore VIII. 13. 10.

horretis nomina IX. 2. 33.

horridis ingeniis IV. 6. 3.

horridum unum genus est VIII. 9. 31.

Hortantium voces IX. 8. 6.

hortari suos non posse VII. 7. 6.

Horti pensiles V. 1. 31.

Hospitaliter adducere IV. 2. 2. excipere VII. 6. 18. accipere VIII. 12. 15.

pro *Hoste* esse V. 6. 4. bellum reparante V. 7. 2. nullo obvio penetrare

penetrare VI. 4. 20. ripam occupante VIII 13. 25.

hostem obterere III. 2. 10. prohibere, opprimere III. 4. 4. VIII. 13. 5. opperiri III. 7. 10. prosternere III. 11. 6. impetu invehi III. 13. 8. ruere IV. 4 12: 16. 6. VIII. 11. 16. sequi IV. 10. 13: 13. 13: 16. 18. procul stare IV. 12. 16. profligatum incurrere IV. 15. 19 ultro vocare VI. 1. 14.

hostes opprimi posse IV. 13. 4. prosternere IV. 15. 10. vinci VI. 1. 18 esse in absentia, qui præsentes metuunt VI, 3. 8. in medios se immittere VII. 7. 37. fuisse, non inimicos VII. 10. 8 esse fusos, & fugatos VIII. 1. 25. ad quantum pertinet VIII. 7. 4 paulo ante, nunc milites nostri IX. 2. 33. manu provocare IX. 5. 13.

hostis instaret III. 11. 6. victor castra intrat III. 11. 20. 11 20 utrique regi IV. 1. 27. per muri ruinas urbem intrat IV. 6. 25. justus sit Rex IV. 10. 34. non ut justus persequendus IV. 11. 18. prædam fore IV. 16. 8. supervenit IV. 16. 13. urget IV. 16. 16. obstat VI. 6. 31.

Huc malorum ventum est VII. 1. 35.

Humana mente concipere IV. 13. 13. negotia temere volui agique V. 11. 10. vis quanta esse posset IX. 4. 13.

humanarum rerum terminos videre V. 6. 13. relegatos persequi qui IX. 2. 9. adire IX. 2. 8.

Humandi suos munus V. 4. 3.

humare truncum VII. 2. 32.

humari pro habitu præsentis fortunæ III. 12. 14. ni Rex jussisset VIII. 2. 12.

humi residentes corvi IV. 7. 15. prosterni IV. 10. 21. procumbere V. 10. 13.

Humeris onera portare III. 13. 7.

in *humero* stat sagitta IV. 6. 17. lævo lacerari VIII. 1. 15. saucius IX. 8. 22.

humilem adeo esse, ut humeri .... VII. 4. 6.

humili ab ordine promotus VI. 11. 1.

humiliores principibus pares VII. 6. 11. eos absolvere X. 1. 41.

Humo facili ac levi IV. 6. 8. nutriente VIII. 10. 14. lubrica VIII. 14. 10.

Humor est causa fertilitatis V. 1. 12.

humore subeunte radices V. 4. 8. infuso VI. 4. 18. hausto VII. 5. 8. modico VII. 10. 3.

humoris quicquid manaret IV. 1. 14.

Humus morabatur rotas IV. 6. 9. sterilis relinquitur VII. 5. 34.

Hydaspen esse transeundum IV. 5. 4. ultra regnare VIII. 12. 13. superare VIII. 13. 3. pervenire VIII. 13. 5. sustinere IX. 2. 15.

Hydaspes Acesini committitur IX. 4. 1.

Hydraoten ad flumen ventum est IX. 1. 13.

Hyeme defossæ arbores VII. 3. 10. mitigata IX. 10. 4.

hyems quum jam instaret III. 8. 8.

Hypasin ad fluvium procedere IX. 1. 35.

Hypsidem hortatus est VII. 7. 36.

Hypsides poterat effugere VII. 7. 37.

Hyrcani 6000 expleverant III. 2. 6. equites III. 9. 5.

Hyrcaniæ dare satrapen VI. 4. 25. ultima intrare VI. 5. 1. ad urbem venire VI. 5. 22.

Hyrcaniam quando aditurum IV. 5. 5. petituros V. 13. 11. occupare VI. 3. 9. qua adeunt VI. 4. 3.
Hyrcanum mare appellant VI. 4. 18. flumina Asiæ decidunt VII. 3. 21.

I.

*I*nnne VIII. 1. 52.
Jacebant ante currum Darii III. 11. 9. in gremio III. 11. 25. opes regiæ III. 13. 10. humi membra IV. 15. 17. circa Regem IX. 5. 12.
jacebat saxum ante pedes VI. 9. 31.
jacentem regionem VII. 7. 4. conspicere VIII. 11. 16.
jacentis e corpore evellere hastam VIII. 2. 4.
jacentium cadaverum odor V. 1. 11.
jacere materiam in incendium V. 7. 7. venerabundos VI. 6. 3. segnem VII. 7. 7.
Jacerentur stipites VIII. 11. 8.
jaceret saxa VII. 2. 1.
Jacet vallis VI. 4 16. quicquid fabuli est VII. 4. 27.
Jaci vallum IV. 12. 24.
jaciebant arbores IV. 3. 9. tela VII. 4. 33. X. 7. 18.
jacienda moles IV. 2. 16. fundamenta V. 1. 29.
jaciendo operi IV. 4. 5.
jactabant majora vero IV. 7. 8. cessuros esse VIII. 5. 8.
jactam molem esse mutatam IV. 3. 21.
Jactamur invicem IV. 14. 21.
jactantes semetipsos e muris V. 6. 7.
jactaret stirpem Jovis VI. 10. 27.
jactari falso IX. 2. 6.
jactasse superbe VIII. 1. 39.
jactata magnificentius III. 8. 11. invicem VIII. 5. 21. ab Indiæ incolis IX. 2. 12.
jactatione cervicum IV. 15. 16. virtutis VI. 8. 3.
in *jactationem* unius hominis sanguinem impendi IV. 10. 3. vulnerum haud facile tolerare VI. 1. 5.
jactavit victoriam esse sui operis VIII. 1. 23.
Jactura gravior in paucitate IV. 14. 17. quicquid servari potest, redimere V. 9. 3.
Jacuisse inter milites VIII. 1. 24.
Jacula dare IV. 9. 4. ingerere VIII. 14. 3. mittere IX. 5. 8.
jaculārentur verba VII. 1. 16.
jaculatorum sex millia III. 9. 5.
jaculum præter nihil habere IV. 14. 5.
Ibant proximi III. 3. 13. ordine III. 9. 12. ultimi V. 1. 23. primo IX. 10. 26.
Ibat ante signa III. 10. 3. IV. 16. 22.
Iberiam vocare } X. 1. 18.
Ibero flumine }
Ibimus, quocunque jusseris IX. 6. 14.
Ictu levi & vano III. 11. 4. certo VII. 5. 41: 9. 9.
ictus sagitta IV. 6. 17. VII. 6. 3: 9. 2. VIII. 10. 6. moliri VIII. 14. 19.
Idarne prætore superato IV. 5. 13.
Idemtidem inhibere III. 10. 3. verberari IV. 15. 33. novari V. 1. 39. admoneri V. 9. 12. petere VI. 9. 24. fatigari VIII. 3. 2. hostes exsistere IX. 4. 18. terrere IX. 4. 24. intumescere IX. 9. 10. exspectare IX. 9. 21.
Jecerant molem IV. 4. 3.
jecisti probra VIII. 8. 19.
jecit primus truncam arborem VIII. 11. 8.

Ierant remissi domos VII. 10. 9.
Ignari moris IV. 12. 11. in qua parte petræ ... VII. 11. 18. sermonis IX. 1. 5. omnium IX. 9. 2.
ignaris naturæ maris IX. 9. 6. supervenit casus IX. 9. 8.
Ignarus omnium IV. 5. 19. quæ apud hostem gererentur IV. 6. 7. sermonis V. 11. 7. insidiarum VIII. 1. 3. periculi X. 1. 29
ignavia obstat VI. 2. 19. IX. 2. 26. de *ignavia* judicare IX. 7. 17. cum *Ignavissimo* esse loquutum VII. 1. 35.
ignavo tum non licuit III. 11. 5.
Ignem injicere tectis IV. 4. 13. invocare IV. 13. 12. per *ignem* precari IV. 14. 24. injicere regiæ V. 7. 5. inquinari VIII. 9. 32. subjicere tectis IX. 4. 6.
ignes subjicere ædibus V. 6. 7. in medios se præcipitare VI. 6. 32. fieri VII. 5. 13. late ostendere IX. 4. 24.
igni vastare III. 4. 3.
ignis fulgor III. 3. 3. præferebatur III. 3. 9. præbere speciem IV. 12. 14. observabatur injectus VI. 6. 30. V. 2. 7. intermoritur VI. 2. 31. remedium VIII. 10. 7.
Ignobilem esse, qui regnaret IX. 2. 6. vicum IX. 6. 11. senectutem IX. 6. 19.
ignobiles aliæ gentes III. 2. 8. esse, quod ignoti essent IV. 16. 3.
ignobili morte III. 5. 10. gente VIII. 10. 7.
ignobilia oppida deserta a suis VIII. 11. 2.
ignobilis virgunculæ amor VIII. 4. 25. satellitis potentia X. 5. 14.
Ignominia notare milites IX. 6. 13.
ignominiæ causa tendere seorsum VII. 2. 37.
Ignorabat Rex nec quisquam eorum VIII. 5. 21.
ignorare cum, quantum deberet tibi VI. 8. 5. qui sis, unde venias VII. 8. 16.
ignores gentem VII. 8. 17.
ignota nomina III. 2. 9. regio V. 4. 19. natura IX. 9. 10: 10. 1.
ignoto itinere V. 3. 12.
ignotum iter ingredi III. 13. 4. nisi indigenis præbere VIII. 2. 21.
ignotus quidam ex infima plebe X. 7. 1.
Ilia incurrentium suffodere IV. 15. 15.
Ilioneo cui nomen III. 13. 13. ex *Illyrico* mittere milites VI. 6. 35.
Illyrii hic erant IV. 13. 31.
in *Illyriis* gesta V. 1. 1.
Illyriorum petræ III. 10. 6. tributarii X. 2. 23.
Illyrios rapto vivere III. 10. 9. omittere VI. 3. 2. facere expeditionem VIII. 1. 25. subigere IX. 6. 20.
Ima petræ spatiosiora VIII. 11. 6.
Imago periculi oberrat oculis VIII. 6. 26.
Imbelles afferre nihil præter nomina IV. 14. 4. esse, quos metuant IX. 4. 19.
imbellis est regio IX. 2. 27.
Imber incutiens grandinem VIII. 4. 5. expressus VIII. 13. 24. fusus violentius, quam alias VIII. 14. 4.
imbribus vexari V. 6. 12.
Imbrum petere IV. 5. 22.
Imbuantur ingeniis VI. 3. 6.
imbuere victores gentium ministeriis VI. 6. 3.
imbuisset manus sanguine III. 8. 5.
Imitandum sonum VIII. 9. 16.
imitante situ munimenta III. 4. 2.

imitaretur triumphum III. 12. 18.
imitari ut nesciant VII. 7. 16. Persas, non indecorum est X. 3. 14. devictarum gentium mores X. 5. 33.
imitemini me IV. 14. 26.
Immanium barbarorum IV. 1. 11. belluarum IX. 4. 18.
Immemor omnium VIII. 11. 6.
immemores sui III. 5. 8. IV. 15. 24. meritorum VII. 4. 38. salutis VII. 9. 12. periculi IX. 5. 19.
Immensa planities IV. 14. 12.
Imminebat viæ III. 4. 12. quinqueremi IV. 4. 8. semitæ VI. 4. 20.
imminens Dario III. 1. 10. IV 8. 16. itineri III. 4. 4. necessitas IV. 4. 24. tergis IV. 16. 3. occasioni V. 11. 2.
imminentem manum capiti Regis VIII. 1. 20.
imminentibus petris V. 4. 3.
imminentium rerum species VII. 3. 2.
immineo imperio VI. 10. 23.
imminere proditionem III. 8. 3. spei IV. 1. 19. montibus V. 1. 34.
Immisit se in hostes VII. 7. 37. in urbem hostium plenam IX. 5. 2.
immitterent se in mare IV. 3. 4.
Immobiles linquit calor VIII. 4. 8. undas IX. 4. 18.
immobilis sedit IV. 15. 11.
Immodico labore vincente VIII. 2. 34. gaudio insperatam salutem celebrare IX. 9. 26.
Immolaretur ingenuus puer Saturno IV. 3. 23.
Immortales quos vocant III. 3. 13.
ab *immortalitate* subduci X. 6. 7.
immortalitatem precari VIII. 5. 16.
Immunitate donare V. 3. 15.
Immutatione nova corrumpi IX. 7. 15.
ab *imo* latior structura VII. 3. 9. moliri VII. 5. 33.
Impar numero III. 10. 2.
imparem duobus X. 8. 22.
Impavidus subito:.. IX. 6. 24.
Impediendam molem IV. 3. 9.
impedierant plana VI. 5. 13.
impedimenta itinerum agminumque puellæ IV. 11. 12. sequebantur IV. 12. 3. custodire IV 13. 35. diripere IV. 15. 5, 18. turbare IV. 15. 9. opprimere IV. 15. 20. sunt pellices & spadones V. 1. 6. ducere VI. 4 3. erant post pedites VI. 4. 15. relinquere VII. 5. 1. quibus deerant, restituere IX. 10. 22.
impedimentis exui IV. 15. 10. opem ferre IV. 15. 12. ibi relictis V. 6. 11. VI. 5. 11. terra sequi jussis IX. 3. 24.
impedimento sibi fore IV. 2. 15.
impedirentur ab expertibus VIII. 6. 10.
impediretur quies pulsu remorum IX. 6. 2.
impedissent ferentes VIII. 11. 8.
impeditos montes occupare IX. 4. 25.
impeditum saxis iter tolerare VIII. 2. 34. amnem superare IX. 2. 1.
impeditus saxis Ganges VIII. 9. 7.
Impelli facilius VI. 10. 6.
Impenderant pecuniam in bellum IV. 8. 13.
impendio tantulo stetit victoria III. 11. 27. parvo dare... IX 4. 21.
impenditur, quod supersit X. 2. 27.
impensius promittere operam, quam exigatur VII. 2. 17.
Imperabatur avare & superbe VIII. 3. 16.
imperare soliti IV. 3. 18. non desideramus VII. 8. 16. ingenuis VIII. 7. 1. turbatis VIII. 14. 20.
imperaret victoribus VIII. 4. 29.
imperat equites IX. 7. 14.
imperatæ naves III. 1. 20.
ex *imperatore* Macedoniæ Darii satrapa VI. 6. 10.
imperatorem esse precario IX. 2. 34.
imperatoriis fungi officiis V. 9. 17.
imperaturus quid deinde esset VI. 6. 15. animo VIII. 1. 32.
imperaverunt sibi, ut crederent V. 7. 10.
imperia mitigantur obsequio VIII. 8. 7.
imperitantem omnibus VI. 5. 25.
imperitatum sibi IV. 7. 1.
imperii principio III. 3. 6. obsequium & patientia X. 3. 10. vires remansuras in eadem domo & familia X. 7. 15. jus sancire morte X. 8. 1. partes dividere X. 10. 7.
imperio precario IV. 7. 1. VI. 3. 6. regio IV. 7. 31. IX. 1. 7. X. 2. 6. parere V. 12. 18. perdomui ... VI. 3. 2. quod obstat VI. 3. 11. subjeci VI. 9. 22. reddito VIII. 4. 21. spreto VIII. 14. 20. Regum regi IX. 8. 4. temporum obnoxium esse IX. 9. 26.
imperito Triballis Mædisque IX. 6. 20.
imperium summum maritimæ oræ III. 13. 14. orbis IV. 7. 26. IX. 2. 11. X. 2. 24. prægrave est periculosum IV. 11. 8. alii tradete V. 9. 4. tantum apte regere VIII. 8. 13. spernere X. 6. 2. vindicare X. 7. 15. stare, ruere X. 9. 2. a territis & incompositis non servatur IX. 9. 15. revirescit, floret X. 9. 5.
Impetraretur venia VIII. 2. 30: 10. 34.
impetrari pacem IV. 6. 1.
impetrato utroque VI. 11. 18. quo VII. 11. 24.
impetratum id est X. 8. 22.
impetraverunt, ne ... III. 1. 23. visi ... IV. 8. 13. precati ... VI. 1. 20. veniam VIII. 2. 18.
impetravit veniam, decus VIII. 10. 35.
Impetu in tanto rerum III. 5. 5. ipso proculcari III. 11. 14. in hostem invehi III. 13. 8. animorum uti IV. 10. 8. obteri IV. 15. 3, 18. VIII. 14. 7. relabi VI. 4. 19. rapi VII. 1. 24. tanto rem agere VIII. 1. 44. rem exsequi VIII. 6. 9. in mediam aciem prorumpere VIII. 14. 18. sternere VIII. 14 30. majore adversum agi IX. 9 9.
impetum sustinere IV. 15. 12. animi possent sequi membra VI. 1. 13. non morari VI. 4. 2. facere VIII. 14. 15.
Impiæ voci quantum nefas subesset V. 9 9.
impias insidias VI. 9. 7. mentes IX. 3. 5.
Impiger juvenis III. 3. 1.
impigre mori III. 12. 11. bellum renovare IV. 6. 1. parare IX. 4. 24. militiam tolerare X. 3. 9.
Impios inflabat regio V. 10. 3. se fuisse X. 5. 11.
Impleat armis virisque orbem IX. 6. 7.
implebant regiam VI. 6. 8: 8. 23.
implente fidere orbem VI. 4 16.
implere vices IV. 10. 5. utres VII. 5. 14. velle, quod circumfluit VIII. 8. 12.
implet vas VII. 5. 11.
impleturus omnes VI. 10. 15.
impleverant intervallum IV. 3. 15. regiam VI. 8. 23.
impleverat clamor nemora, vallesque IV. 12. 23.

implevimus, quicquid IX. 3.7.
implevit sortem III. 1. 18. urbem IV. 8. 5. votum IV. 13. 24. orbem VIII. 9. 36.
Implicabantur in eodem tela III. 11. 4. armatis inermes, integris debiles IV. 16. 11.
implicanda navigia IV. 3. 24.
implicati alius alio rami V. 4. 24. VI. 5. 16.
implicatis nodis III. 1. 15.
implicatos spoliis trucidare IV. 14. 16.
impliciti vorticibus VIII. 13. 16.
implicitus periculo VII. 7. 7.
Implorare patrios Deos IV. 13. 23.
Imponit stipendium IX. 1. 14. eos in naves IX. 8. 3.
imponitur in equum III. 11. 11. vehiculum V. 12. 16. VIII. 14. 40. rogum VI. 10. 31.
imponuntur sagittæ VIII 14. 19.
Importunissimum scortum X. 1. 29.
Impositis in naves IV. 2. 27. pluribus, quam capere posset IV. 8. 7.
imposito stipendio IX. 7. 14.
imposituros jugum III. 10. 5.
imposui imperium X. 2. 24.
imposuit præsidium III. 7. 2. IX. 8. 10. in rates VII. 9. 2. pedem IX. 7. 22
Impotens multitudo IV. 10. 7.
impotentis sui IV. 7. 14.
impotentis fortunæ species III. 11. 23. barbariæ servitium VI. 3. 3.
Impressam sigillo epistolam III. 6. 7.
impresso sigillo III. 7. 14.
impressum signum a filio VII. 2. 16.
Improvide instantes III. 11. 8. cumulantes IV. 16. 17.
improvisa vanitas IX. 2. 13.
improviso periculo terreri IV. 13. 4. adorti VIII. 1. 5: 2. 16. payore percutere VIII. 13. 11. metu terreri IX. 4. 16. malo attonitum ad naves recurrere IX. 9. 11. malo stupere X. 9. 17.
improvisus hosti supervenit VI. 6. 21.
Imprudens, usurum ... VIII. 8. 2 deliqui in vos IX. 2. 31.
Impulerat in mala VI. 2. 3.
impulerint hæc illum VII. 2. 34.
impulistis, ne reticerem VI. 10 26.
impulsa est tanta vi quinqueremis IV. 4. 8.
Imputare tempori, animo VII. 1. 22.
imputari vino VIII. 2. 2.
imputaturos tristiorem eventum fortunæ VII. 1. 19.
In dies III. 1. 8. expedito III. 1. 21. IV 2. 22. Ciliciam fore III. 5. 10. oculis III. 6. 3. IV. 13. 1. VIII. 6. 21. medium III. 11. 4. VII. 3. 17. paucis III. 11. 8. IV. 8. 7. VI. 8. 2. VII. 2. 38. sedem IV. 2. 4. rem VI. 2. 21. manibus VI. 11. 33.
Inania per loca fugere IV. 1. 1. mentem turbant IV. 13. 2. sepulcra X. 1. 33.
Inarescant lacrymæ V. 5. 11.
inaruerat materia VI. 6. 28.
Incaluerant mero V. 7. 5. VIII. 1. 22.
Incautius subire IV. 6. 23. ruere IV. 16. 23.
incautos perpellere IV. 1. 32. perducere VII. 4. 4.
Incedens regebat cursum V. 13. 10.
incedere posset pedes III 9. 2.
Incendendam urbem V. 7. 5.
incenderat omnia IV. 7. 13. vicos IV. 10. 14. quæ non VI. 6. 31.
incendi regiam V. 7. 3. farcinas VI. 6. 15.
incendio sonabant sylvę VI. 6. 32.
incen-
incendium inhibere III. 4. 5.
incensis munimentis VIII. 10. 5.
Inceptum inritum III. 1. 17.
Incerta voluntate Regis IV. 11. 10.
incerti, resisterene melius, an fugere V. 13. 18.
incerto, utrum perseveraret, an abiret IV. 3. 11.
incertum suone consilio, an Regis imperio IV. 15. 12. pudeat magis, quam pœniteat V. 5. 10. an visuri simus V. 5. 16.
incertus, quid timeret IV. 10. 26. quid ageret X. 6. 19.
Incesserent unum tot manus VIII. 11. 16.
incesseretur latus agminis III. 9. 11.
incessere missilibus IV. 2. 21.
incessisse temulentos per gentes ... IX. 10. 28.
Inchoaturos facinus VI. 7. 10.
Incidebant incussa petris saxa V. 3. 18. missilia IX. 5. 5.
incidentia tela IX. 4. 31.
incidi in pericula VI. 9. 23. vincula IX. 1. 17.
incidimus in superbiam VI. 11. 24.
incidisse in viros, in feminas VIII. 1. 37.
incidissent in Regem VII. 5. 11.
incidisset gleba capiti Regis IV. 6. 11. valetudo IX. 6. 4.
incidit in exploratores III. 13. 2. suram VIII. 10. 28. vertices IX. 4. 11.
incidunt in alios IX. 8. 19.
Inciperet nexus III. 1. 17. ne quid illo die IV. 6. 12.
Incitabat virtutem VII. 2. 38.
incitamenta spei, gloriæque IV. 14. 1.
incitamentum suis ad tuendum. & hostibus ad incessendum III. 11. 7. libidinis, gloriæ IV. 10. 24. ad moriendum IX, 5. 6.
incitaturus ad deditionem V. 1. 18.
inclinabat dies VI. 11. 9.
inclinant ad Orientem VIII. 9. 6.
inclinata levitas in scelus V. 12. 4.
inclinatum caput VI. 1. 15.
inclinavere in stirpem X. 7. 12.
Includeretur muris urbis VII. 7. 31.
includi eum posse IV. 15. 21.
includitur jugo montis III. 4 6.
incluserat se muris VII. 6. 24. se urbi IX. 8. 11.
inclusi mœnibus IX. 8. 19.
inclusit se tabernaculo V. 9. 13.
inclusus undique VII. 3. 34. jacuit VIII. 2. 10.
Incognita videre IX. 9. 4.
incognitas cæteris terras IV. 4. 20.
Incolæ nemoris IV. 7. 20. petiverunt montes V. 6. 15. virgulta subeunt VI. 5. 17. deseruerant sedes VIII. 10. 19.
incolebant montes IV. 12. 10.
incolentium terras IV. 12. 11.
incolis ultro vocantibus IV. 5. 14. pelli VIII. 2. 15. trucidatis VIII. 10. 6.
incolitis insulam IV. 2. 5.
Incolumes non modo, sed & Reginas fore III. 12. 12. reducere IV. 16. 25.
Incommoda valetudo VIII. 9. 32.
Incommodo onere IV. 9. 19.
incommodus videri IX. 4. 28.
Incompositi sequebantur IV. 16. 20.
incompositos prosternere III. 11. 14. aggredi IV. 2. 24. opprimere IV. 9. 23.
Incondita multitudo laxius tendit III. 8. 18.
inconditam turbam sustinere IX. 2. 22.
inconditos oppidanos prælio vincere VIII. 11. 1.

inconditum clamorem III. 10. 1. carmen IV. 7. 24. VI. 2. 5. inter barbaros genus hominum VII. 3. 6.
Inconsulte agere VIII. 1. 38. ruere IX. 9. 13.
inconsultus pavor excitat suspiciones VI. 2. 4.
Incorrupta perferre VII. 8. 11.
incorruptus Cydnus III. 4. 9.
Incredibilia videbantur Regi IX. 2. 5.
incredibilis vis animi X. 5. 27.
incrementa præfectorum VI. 1. 42.
incremento novari V. 1. 40. operis cogi VII. 3. 9. est virtus IX. 3. 9.
incrementum molis IV. 2. 16.
Increpabant maligni invidi per seria, & ludum IX. 7. 16.
increpantibus universis VIII. 6. 30.
increpare Regem IX. 4. 16.
Incruenta victoria IV. 6. 30.
Incubabat pulvino III. 6. 7.
incubantem profundo IX. 4. 18.
incubantes utribus VII. 5. 18.
incubuit in eum, a quo tenebatur VI. 9 33.
Inculta acies III. 2. 13.
Incumberent remis IX. 9. 4.
incumbit littus in mare VI. 4 19.
Incurrere in perniciem IV. 13. 14.
incurrerunt vehementius IX. 2. 19. incaute IX. 5. 8.
incurris violentior VI. 5. 4.
incurrunt in hostem IV. 15. 19
Incusserant literæ solicitudinem III. 6. 5.
incussit metum III. 8. 25. IV. 15. 5. VIII. 11. 22.
incussos nudis ossibus ictus ferre VI. 11. 17
incutere superstitionem VII. 7 21
incuterent solicitudinem III. 6. 5.
incuteret terrorem VIII. 10. 5.
incutitur terror IX. 9. 19.
Index alium internuncium quærit VI. 8. 11.
Indi convenerant IV. 9. 2. post currus erant IV. 12. 9 in tua sunt potestate V. 9. 5. sunt sui juris VI. 3. 9. Deum esse me credant VIII. 8. 15. per biduum sunt epulati VIII. 11. 20. in insulas nantes transeunt VIII. 13. 12.
in *India* spectat orientem VIII. 9. 2. in *India* reperisse dignum talentis mille VIII. 12. 17. aut optassent reverti, aut credidissent reversurum X. 1. 7.
Indiæ ad fines pervenire VII. 4. 39 vim frigoris perpeti VII. 11. 8. per ultima currere VIII. 9. 9. fines ingredi VIII. 10. 1. ad interiora procedere IX. 1. 8. præfecti IX. 10. 22.
in *Indiam* profugere VI. 6. 36. VIII. 5. 1. tendere VIII. 2. 27. movere VIII. 9. 1. nives obruunt VIII. 9. 13. quærere Indis ignotam IX. 3. 8. penetrare IX. 3. 13. subigere X. 1. 43.
Indica scuta IX. 8. 1.
indicare participes VI. 8. 15: 9. 16. timide, & cunctanter VI. 10. 34.
indicat de equis VII. 1. 17.
Indicaturus cuncta, quæ sciret VI. 11. 19.
indicem tantæ rei non audire VI. 9. 10 scelesti animi VII. 1. 16.
indices pœnitentiæ V. 10. 13. ipse mihi VII. 7. 25.
indicia virtutis IV. 16. 31. animi invidentis gloriæ VI. 9. 19. opulentiæ VIII. 1. 11. iræ Deum IX. 9. 10.
indiciis manifestis vinci VII. 1. 12.
Indicium non innocentiæ, sed potentiæ est VI. 9. 16. moderationis VIII. 8. 10.
Indicum ad mare vergit regio meridiana VII. 3. 7.
Indigebat præsidio VII. 10. 10.
Indigna nece suorum IV. 2 15. res X. 8. 5.
indignabatur tacitus VI. 1. 18.
indignante illo VI. 11. 19.
indignantium voces X. 5. 10.
indignationis plus ostendere III. 6. 10 testem IX. 7. 26.
indignatus Rex VI. 5. 11.
Indignus regno IV. 1. 16. ut daret fidem VI. 4. 13. supplicio VII. 5. 37. quidquid virium fuisset IX. 1. 1.
Indis vini usus largior VIII. 9. 30. pro cantu tubarum VIII. 14. 10.
Inditum est nomen IV. 9. 16 VIII. 9. 14. IX. 1. 5. potioni virus X. 10. 17.
Indolis specimen IV. 1. 26 raræ esse VIII. 2. 35. spes suppressa X. 8. 21.
Indomitam regionem VIII. 1. 35.
Indormientem malis VI. 10. 13.
Indorum fuga deserta petra VIII. 11. 22 multos interimere VIII. 13. 14. in aciem prorumpere VIII. 14. 18. gentes validissimæ IX. 4. 24. legati revertuntur IX. 8. 1.
Indos fore Macedonum III 10. 5 adire IV. 5. 5. intueri IV 11. 13. peragrare VI. 2. 18. venturos VII. 4. 6. petere VII. 8. 19. clamore terrere VIII. 13. 8. invadere VIII. 14. 5. maritimos populari IX. 10. 7. pervenire IX. 10 8.
Inducias pacisci III. 1. 8.
Inducit phalangem V. 6. 2.
inducturum turmas in recusantes X. 9. 16.
Induebat loricam IV. 6. 14.
induerat mores VI. 6. 5. vestem VII 5. 24.
Induitur veste VII. 2. 17.
indulgens spei VIII. 14. 1.
indulgentem luxuriæ VIII. 8. 16.
indulgere militiam detrectantibus VII. 1. 40.
Indum ad flumen procede VIII. 10. 2: 12. 4.
Indus gelidior est cæteris VII 9. 4. subit radices VIII. 11. 7. equum concitat VIII. 12, 8. jussit procumbere VIII. 14. 39. Rex occurrit IX. 1. 28. alluit a septemtrione IX. 4. 8.
de *Industria* .... V. 3. 17: 4. 14. VI. 1. 5: 5. 14. VII. 8. 1. VIII. 10. 24: 13. 10, 20. IX. 2. 12: 3. 12: 5. 4.
Induta erat veste X. 5. 19.
indutum lorica VII. 9. 3.
indutus veste IV. 15. 27. V. 2. 20. thoracem VII. 5. 16: 8. 3. lorica VIII 2. 36.
induunt vestes III. 13. 7.
Induxit pontem V. 5 4.
Inequitabiles campos VIII. 14. 4.
Inermes trucidantur VII. 5. 33. sequimur IX. 3. 5.
per *Inertiam* amittere IX. 2. 26.
inertissimos injicere spoliis manus IX. 6. 12.
Inennti prælium V. 1. 42.
Inexorabilem animum in devictos ostendere VII. 6. 17.
Inexperta remedia sunt suspecta III. 5. 15.
inexpertum quicquam III. 6. 14. IV. 4 2. VIII. 14. 29. nihil V. 9. 7. IX. 2. 27.
Inexplicabile vinculum solvere III. 1. 16.
Inexpugnabiles esse III. 1. 7.
Infantibus non parcere IX. 5. 20.

Infecta luxu peregrinis moribus VI. 6. 9.
Infelici prælio terreri IV. 1. 32.
infelicibus familiaris patria V. 5. 11.
Infensos prætoribus IV. 1. 28.
Infer signa turbatis VII 1. 14. 15.
Inferias dare VII. 9. 21. X. 1. 30.
ad *Inferiora* penetrare IV. 10. 12. muri saxo sunt structa VIII. 10. 25.
inferiorem fore V. 1. 6. ripam obsidere VIII. 13. 23.
Inferre pedem turbatis VII. 9. 10. plus periculi IX. 2. 21.
inferret quis vim X. 8. 4: 9. 15.
inferri nefas VIII. 4. 26. lectum IX. 8. 25.
Infesta concio vix inhibetur VII. 2. 1.
infestas manus VII. 1. 23. gentes X. 8. 10.
infestiorem Græcis urbem nullam esse V. 6. 1.
infestos haud injuria VII. 6. 21.
infestum ob exsilium III. 2. 10. sibi occupare X. 9. 7.
infestus Regi VIII. 6. 8. sibi IX. 7. 4. juxta Rex X. 2. 2.
Inficiari dixisse VII. 7. 25.
inficias eo amicitiam VII. 1. 26. me loquutum VII. 1. 35.
Infidum Meleagrum X. 9. 7.
Infigeretur sagitta per thoracem IX. 5. 9.
Infirmitatem valetudinis video VII. 2. 27.
Inflatum titulo Spartanæ victoriæ X. 10. 14.
Influenti os objicere VIII. 9. 8.
Infractos recessisse VI. 2. 20.
infregeritis palmam IX. 2. 29.
Infudere sagittas ratibus VII. 9. 8.
infusam aquam vomitu egerere VII. 5. 8.
Ingemiscentem spadonem V. 2. 14.
ingemuisse morti IV. 10. 30.
ingemuit morte Rex IX. 3. 20.
Ingenerasse naturam cupiditatem IX. 1. 33.
Ingenia Græcorum mitia VIII. 3. 15. natura immitia IX. 10. 9.
ingeniis humanis parata simulatio V. 10. 13.
ingenio uti VIII. 8. 4.
Ingenita omittere V. 5. 19.
Ingenium mite, tractabile III. 2. 17. nihil habet solidius, aut constantius VIII. 14. 46:
Ingenui ferre possunt VIII. 7. 15.
Ingerebantur missilia IV. 3. 15. lapides V. 3. 19. verbera ad quæstionem, ad pœnam VI. 11. 16. tela IX. 5. 4.
ingerebatur quicquid IV. 2. 19. VII. 5. 7.
ingerentes saxa subeuntibus IV. 14. 13.
ingerere tela IV. 2. 23. VIII. 11. 14: 14. 31.
Ingrata oratio Regi IV. 11. 14. senioribus hæc erant VIII. 1. 27.
ingratissimis operis X. 2. 21.
ingratos se fuisse X. 5. 11.
Ingredi iter III. 13. 4. V. 3. 6: 4. 16. 30 pedes per nivem & glaciem V. 6. 14. quicquid possent VI. 6. 26. non poterat VI. 11. 34. VII. 5. 8. solum erat remedium VII. 3. 14. secunda vigilia jubet VII. 11. 14.
ingrediendum erat iter IV. 7. 6.
ingrediente pedibus VI. 5. 5.
ingredientium iter V. 13. 12.
ingreditur viam V. 13. 10.
ingressi flumen III. 5. 3. pedibus VII. 11. 15.

ingresso iter IV. 10. 9. fines VIII. 10. 1.
ingressus fines V. 1. 9. IX. 8. 13. pedibus VII. 7. 18. saltum VIII. 1. 13.
Ingruat vis V. 1. 27.
ingruentibus morbis V. 1. 11.
Inhabiles moles IX. 2. 21.
inhabili pondere VIII. 9. 28.
inhabilia navigia IX. 9. 13.
Inhærentem sibi V. 12. 8. leoni IX. 1. 32: 33.
inhærerent tergis VII. 9. 14.
Inhibebant volentem loqui X. 2. 13.
inhibendum ad transitum occurrere IV. 9 12.
inhibens suos manu III. 10. 3.
inhibentes remis IV. 4. 9.
inhibita turba III. 12. 15.
inhibitis, qui tela jaciebant VII. 4. 33. lacrymis X. 6. 5.
inhibito quo VII. 7. 23. patre VIII. 7. 3.
inhibitus occursu VI. 7. 29. a Rege VIII. 7. 7.
inhibui venerari V. 2. 22.
inhibuit manum VI. 9. 31. Macedonas VIII. 14. 12. spem IX. 6. 1.
Inhorrescens mare IV. 3. 17.
Injecere terrorem VII. 14. 23. vim telorum VIII. 14. 25.
injecit manum morituro X. 1. 37.
injecta vestis IV. 1. 23. terra IV. 3. 7. tabulata VIII. 10. 26.
injectis manibus abducere VIII. 1. 40.
Injecturus moram proditor, si vixisset VIII. 3. 14.
Inierant prælium IV. 1. 1: 6. 14. VI. 1. 10.
injicerent operibus hostium IV. 2. 12.
injiciunt terram V. 1. 33. tela V. 13. 16.
Inlit numerum III. 2. 2.
Inimici premendi occasio VI. 8. 4. non mihi VII. 10. 7.
inimicos adversus uti VII. 8. 17. sagitta, hasta petere VII. 8. 18.
inimicum ulcisci III. 13. 17. Regis occidere VI. 11. 14.
Iniquius est me perire VII. 1. 39.
Inire iter, prælium III. 4. 13. V. 3. 10. VII. 6. 8. IX. 7. 16.
inisset societatem VI. 7. 14.
init pugnam stans IX. 5. 3.
inita societate V. 9. 2.
initia Samothracum visere VIII. 1. 26.
initiis novis opus est V. 9. 4.
inito numero III. 1. 22.
inituros prælium IX. 8. 7.
Injussu ducis arma capere IV. 13. 19. regis amnem transire VII. 6. 12.
Inlacrymasse pietati earum, & fortunæ Darii III. 12. 6.
Inlati temere præsidiis IV. 12. 14.
inlato terrore V. 4. 15. lumine VIII. 2. 21: 6. 22.
Inliditur amnis V. 1. 30. navis in vadum IX. 4. 14.
Inlinuntur odoribus pedes VIII. 9. 27.
Inlisa pulsu subruere IV. 2. 8.
inlisit ventus motum in molem IV. 3. 6.
Inludens superbiæ VII. 11. 24.
inluderent sibi tam proterve IV. 1. 23.
inludunt patris tui memoriæ VIII. 1. 34.
Inlustris vir V. 1. 18.
Inluvie corpus abluere IV. 1. 22.
Innixum stipitibus opus IV. 31 10.
innixus telo IV. 6. 24.
Innocentes habes paucos VII. 1. 30.
innocenti reperire verba facile est VI. 10. 1.

innocentia obtulerat securitatem VI. 10. 14.
innocentis vox libera VIII. 7. 9 pernicies IX. 1. 30.
Innoxia tela III. 1. 4. navigia IX. 4. 11.
innumerabiles copias III. 8. 2.
innumerabilis turba III. 2. 3.
Inopiæ esse cœpit X. 8. 12.
inopiam patientia ferre IV. 1. 25. VII. 4. 22. sentire IX. 10. 11.
inquinare velle innoxios VI. 11. 37.
ad *Inquisitionem* militum mittere IV. 6. 30.
Inritam spei paterentur abire IV. 5. 31.
inritatæ moles VIII. 13. 10.
inritaverat iracundiam X. 6. 34.
inritavere belluas in se vulneribus VIII. 14. 26.
inritus labor videbatur VI. 6. 26.
Inruenti Regi resistere X. 3. 2.
Inrumpendi in urbem occasio IV. 5. 16.
inrumperent saltum VI. 5. 17.
inrumperet eo, ubi lavabar VI. 9. 9.
inrumpunt universi in tabernaculum VIII. 2. 11.
inruperat Rex X. 7. 17.
inrupere alii V. 12. 12. in urbem IX. 5. 19.
inrupisse, non admissus, videbatur III. 12. 10.
Insalubris potu VII. 10. 13.
insalubrium ciborum IX. 10. 13.
Insanabile vulnus IX. 5. 26.
insanabiles plagæ IX. 8. 20.
insanabilibus ... X. 2. 21.
Insanientem scelere VIII. 7. 2.
insanire secundis X. 2. 22.
Inscriberentur nomina Regum VIII. 1. 29.
Insectatio accendit IV. 2. 20.
Insederant jugum III. 9. 10.
Insequebatur dissipatos VI. 1. 12. sine intermissione VIII. 2. 35.
insequi etiamsi nemo velit III. 5. 6. hostem IV. 9. 13. per octoginta stadia VII. 9. 13.
insequutus Rex confestim IV. 4. 9. ipsos foret Alexander V. 9. 2. est tardius VIII. 14 34. protinus somnus IX. 8. 26.
Inserere sermoni supervacuo VI. 8. 12.
inserta catena tenere VII. 5. 36.
inserui quæ VII. 4. 13.
Insidiantem interemisse VI. 4. 10.
insidiantur tibi V. 11. 8.
insidiari semper tibi poterit VI. 8. 5. bene meritis VI. 10. 36. ei VI. 5. 22.
insidiarum metu subsistere IV. 9. 15. locum circumire IV. 15. 1. ignarus VIII. 1. 3.
insidiæ timere III. 13. 4. perfidi hominis vitare V. 15. 1. præparare, biduo tegere VI. 7. 31. per *insidias* intercipi & trucidari X. 2. 3.
insidiati sunt stirpi suæ VI. 10. 28. Regi VI. 11. 20.
insidiatum sibi ultro IX. 7. 5.
insidiatus est Regi VI. 10. 34.
insidiis unius patere Regem IV. 10 17. tegendis aptum iter VII. 7. 32. apta insula VIII. 13. 17. locum quæri X. 7. 19.
Insigne regium III. 3. 19. VII. 4. 12. VIII. 12. 14.
insignes auro, & purpura vestes III. 13. 7. temeritate, atque audacia VIII. 13. 13. infantes necare IX. 1. 25. magnitudine lapilli ex auribus IX. 1. 30.
insignibus regiæ vestis IV. 1. 21. armis splendere IV. 13. 13. victoris VI. 6. 4. quibus assueverant VIII. 12. 16.
insignis vetustate urbs IV. 4. 19. pugna equitum IV. 9. 25.
Insimulatum falso IX. 7. 26.
Insinuat se mari V. 3. 2.
Insistebat vis mali VIII. 4. 8.
insistere in terra VII. 7. 6.
insisterent gradibus VII. 11. 15.
Insociabile regnum X. 9. 1.
Insolentia Darii, Xerxis III. 10. 8. sequebatur superbiam VI. 6. 5.
insolentiam barbari indicare VII. 11. 6.
insolito silentio attoniti IV. 13. 17.
insolitum genus pugnæ IX. 1. 16.
insolitus vigor nivis VII. 3. 13. stridor VIII. 14. 23.
Insontibus moriendum VI. 10. 25. VIII. 7. 14.
Instabat fugientibus III. 11. 13, 16. tempus IV. 13. 19. territis IV. 4. 10: 15. 18. perculsis languidius IV. 16. 4. periculum V. 10. 15.
instabiles manus VII. 8. 19. rates VIII. 13. 11.
instantibus suis IV. 16. 18.
Instar reorum vinctos habere IV. 14. 22. stipitum rami IX. 1. 10.
Instare Darium, antequam videret hostem III. 5. 6. territis constanter VIII. 14. 25. cuncti cœperunt X. 8. 21.
instarent pericula manentibus V. 9. 16. parcius VIII. 14. 26.
Instincti sic sunt duces, sic proximi militum IV. 14. 8.
instinctu purpuratorum III. 8. 15. prædicere VIII 6. 16. provehi VIII. 10. 15.
Institisset num ei VI. 7. 28.
institit quærere IV. 7. 27. VI. 7. 25. obsidioni VII. 6. 23. secare IX. 1. 33.
Instituisse Græcos VIII. 1. 29.
instituit sermonem VIII. 5. 10.
instituti erant elephanti VIII. 14. 38.
Instructas sic quadriremes IV. 3. 15.
instructi hoc modo procedunt IV. 12. 13.
instructius nihil ad immodicas voluptates V. 1. 36.
instructo milite IV. 10. 9.
instructos esse milites III. 8. 22.
instructum luxu, opulentia tabernaculum III. 11. 23.
instructus videretur III. 2. 10. substitit IV. 10. 15.
instruxit aciem peritissime IV. 16. 28.
Insulæ speciem præbere III. 1. 13. ejus pleraque obsidebantur ... IV. 8. 15. crebræ in medio amne VIII. 13. 12. in regionem trajicere VIII. 13. 23.
in *insulam* transnare VIII. 13. 14. sitam medio amni evehi IX. 9. 8. ostio amnis subjectam X. 1. 11. transmitti X. 1. 15.
insulas præsidio occupare, pecunia multare IV. 1. 37. moliri VIII. 9. 7.
insulis velut parvis IX. 9. 18.
Intacta ultima regni V. 1. 5. quæ raperent VI. 6. 16.
intactam urbem relinquere V. 3. 15.
intactis viribus IX. 7. 13.
intactum tabernaculum omittere III. 11. 23. pontem finere IV. 6. 9. nihil erat V. 6. 5. fuisse saltum VIII. 1. 13.
intactus superstitione IV. 6. 12.
Integravere luctum X. 6. 4.
integros juvenes VII. 1. 37.
intempesta nocte IV 13. 4. VII. 6. 18.
intempestiva solicitudine III. 6. 11. res Dario vivo VI. 11. 29.
intempestivis sacrificiis V. 4. 2.
Intenderant spiritum IV. 8. 8.
intenderat quo, procedere V. 6. 12.

intendere ſe nubes IV. 3. 16. VIII. 13. 24.
intenderent tormenta VII. 9. 3.
Intentans ſtipitem IX. 7. 22.
intenti ad nutum III. 2. 13. imperium V. 11. 1. eventum rei VII. 4. 35. VIII. 1. 44.
intentis militibus in pugnam IV. 15. 27.
intentos eſſe, quum .... IX. 9. 24.
intentum ad ducis ſignum, nutum III. 3. 27.
intentus ad imperium III. 8. 26. operi IV. 1. 20.
Inter hæc III. 1. 1. V. 12. 7. VI. 7. 29. VII. 7. 9. epulas VIII. 2. 6. 8. vigilias IX. 9. 25.
Interceperat pedeſtre iter murus IV. 2. 9. Darium VI. 4. 8.
intercepta eſſet epiſtola VI. 9. 15. 15.
interceptæ ſunt literæ IV. 10. 6.
interceptum te IX. 6. 12. Harpalum X. 2. 3.
Interclusus ſpiritus III. 6. 14. VII. 5. 15.
interemerant prætorem IV. 8. 11.
interemerit ſeipſum VI. 7. 34.
interemerunt quem VIII. 1. 5. multos VIII. 13. 14.
interemiſſet optime meritum, liberatum parentem per inſidias VIII. 3. 14.
interemit quosdam VIII. 11. 16.
interemptum eſſe Regem a ſemetipſo V. 12. 14.
Interequitans duces IV. 13. 38.
interequitantium agmina IV. 13. 1.
Intererant propinqui patres conſilio VIII. 6. 28.
interest nihil III. 1. 18. tua III. 12. 25. Regis VII. 1. 18. quid IX. 2. 20. vero X. 6. 21.
Interfecta decem millia III. 11. 27. eſſet uxor IV. 10. 29.
interfecti equitum CL. III. 11. 27. proditoris III. 13. 17.
interfectis multis VII. 9. 16. omnibus X. 10. 19.
interfecto Rege per inſidias IX. 2. 7.
interfectorem Regis VI. 11. 14. VII. 20.
interfectores parentis an dediſſent pœnas IV. 7. 27.
interfectoribus patris ignoſcere VI. 11. 26.
interfectos trahebant vulnerati IV. 15. 16. eſſe ſub noctem X. 3. 4.
interfectum eſſe Regem III. 12. 4. IV. 6. 20. jure VIII. 7. 12.
interfecturus Nabarzanem V. 9. 9.
interfectus eſſet transfuga & proditor VIII. 3. 14.
interficerentur priuſquam III. 12. 11.
interfici omnes IV. 4. 13. eminus poſſe IX. 7. 21. ſexcentos militum X. 1. 8.
ad *interficiendum* Antipatrum mitti X. 10. 15.
interficiunt triginta fere IV. 2. 24. ſe VII. 11. 20.
Interfluunt non adeo amnes VIII. 9. 11.
Interiora montium obſidere III. 7. 7. urbis infeſta telis ſunt IV. 6. 22. regni petere IV. 9. 1. 13. ſpecus obſcura ſunt VIII. 2. 21. non penetrare VIII. 9. 12.
interiore a parte manat cruor IV. 2. 14.
interiorem murum ordiri IV. 3. 13. regionem petere V. 6. 12.
Interiret maturius VII. 4. 37.
Interluens unda rupit opus IV. 3. 6.
Intermiſſum ſacrum repetere IV. 3. 23.
Internecione hoſtium IX. 5. 20.
ad *internecionem* perſequi IV. 11. 18.
Internitebant ſidera IV. 5. 25.
internitebat quicquid lucis IV. 3. 16.
internitente luce VIII. 4. 3.
internitentes gemmæ III. 3. 16.
Interpellandum otium VI. 6. 12. non ultrà VI. 7. 22.
interpellatus ſum VI. 10. 19.
interpellent ſaxa ſpecus IV. 6. 8.
interpellet ſi quis IX. 4. 28.
Interpolabat ſatietatem epularum ludis VI. 2. 5.
interpolabo ſilentium gemitu IV. 6. 28.
Interponi jurgio aures VI. 10. 16.
interpoſitæ trabes validæ VIII. 10. 26.
interpoſuere lapides VIII. 10. 25.
Interpretatione varia III. 3. 4.
interpretatos protinus III. 3. 6.
ſine *interprete* accedere V. 11. 5. conſerere ſermonem VIII. 12. 9.
per *interpretem* pronuntiari VI. 5. 19.
interpretis ſermone relato V. 11. 7.
Interrito vultu IV. 6. 27. 13. 25. VI. 5. 29. liceat VIII. 9. 33.
interritus ad omnia IV. 10. 4.
interrogata quęnam eſſet VI. 2. 7. num quid peteret VI. 5. 30.
interrogando facere libertatem VIII. 14. 43.
interrogans tot urbium victores V. 3. 9.
Interrumpendæ ſunt res V. 1. 1.
interrupit orationem VI. 9. 3.
Intervalla per modica VIII. 12 7.
intervallis crebris VII. 9. 15. modicis IX. 7. 15.
intervallo pari III. 1. 12. exiguo III. 3. 14. ſtadii III. 3. 22. quantum capere poterant IV. 3. 14. ingenti IV. 11. 13. undecim pedum V. 1. 34. longo VII. 2. 21. 7. 14. opus eſt, ut credatur Deus VIII. 5. 15.
intervallum puppium IV. 3. 15. longum V. 8. 2. parvum X. 9. 15.
Intexerant vehiculum pellibus V. 12. 20.
Intolerabili tempeſtate vexari V. 6. 12.
Intorta navis IX. 4. 11.
intortos ramos terræ inſerere VI. 5. 14.
Intranti tabernaculum occurrere VII. 7. 22. regnum præſto eſſe VIII. 13. 2.
intrare urbem IV. 2. 6. 17. portum IV. 4. 9: 5. 21. tabernaculum IV. 13. 19. regiam X. 6. 2.
intraſſent tabernaculum V. 12. 15.
intraſſet regiam VI. 7. 16.
intrat urbem III. 1. 6: 4. 15. templum III. 1. 14. tabernaculum III. 12. 15. IV. 13. 20. laudato eo VI. 7. 19. loca VII. 5. 1. portam VII. 5. 21.
intraverant urbem IV. 4. 15. ſaltum VI. 5. 17.
intraverat portum IV. 4. 12. regiam VI. 8. 19.
intravit cum poculo III. per muri ruinas IV. 6. 23. urbem ac regiam V. 1. 23.

Intrepidi se receperunt VIII. 11. 18.
Introduceretur ad Regem VI. 7. 17.
introduci principes IV. 11. 1. servum VIII. 3. 12. XXX nobiles virgines VIII. 4. 23.
introductam inter ludos VIII. 4. 29.
introductis legatis IV. 11. 16.
introducto præsidio IV. 1. 37.
introduxissem, si Macedo esset VIII. 8. 19.
Intromitteret se III. 12. 10.
Intuebantur terram V. 3. 25. omnia vasta V. 6. 13. vetera, præsentia VI. 1. 8. reum, damnatum, vinctum VI. 9. 26.
intuebatur Regem III. 6. 14. V. 11. 3. VI. 5. 29. Ptolemæum VIII. 13. 27.
intuens quem Rex III. 12. 26. IV. 13. 8. V. 12. 11. VI. 7. 30: 9. 34. VII. 7. 24: 11. 8. VIII. 4. 27: 14. 15. Regem IV. 6. 27. X. 1. 33. fratrem VII. 2. 6. montis cacumina VII. 11. 20.
intuentem prædam IV. 13. 14.
intuentes nomen, memoriam Regis X. 7. 4.
intuentibus fuerit incertum, quid mallet IV. 15. 11. quis maxime miserabilis esset, liquere non poterat V. 5. 7. magnitudinem rerum VI. 3. 1. X. 6. 6. unum illud VIII. 5. 14.
intueor vestras manus IX. 2. 25.
intuere, quantum petas IV. 11. 7.
intuerentur nunc minima III. 10. 5. agmen IV. 14. 5. qualem Regem & virum fallerent V. 10. 15.
intuerer ne quem præter te VII. 1. 38.
intueretur aciem III. 3. 26. vitam, culpam VI. 7. 34. laceratum corpus VIII. 6. 8.
intueri, quanta esset turris altitudo III. 1. 7. prædam, non arma gestantem III. 10. 9. liberalitatem, voluntatem VII. 11. 22. me ne quidem vultis IX. 2. 31.
intulere terrorem IX. 1. 18: 8. 7.
intulit opes in manus Regis V. 2. 12. terrorem V. 4. 30.
Intumescere mare IX. 9. 10.
intumuit vulnus frigente sanguine IV. 6. 19.
Invaderet oppidum III. 4. 14.
invadit in rupem VIII. 11. 11. ab *Invalido* periculum VII. 8. 15.
Invaserant pleraque IV. 5. 13. regna X. 10. 7.
invaserat terror navigantes VII. 9. 6. ordines VIII. 14. 17.
invasere turbatos IV. 16. 24.
invasisse regnum liberum IX. 2. 7.
invasit exercitum pavor IV. 12. 14. corpora scabies IX. 10. 1. Græciam X. 10. 18.
invasurus Regem VIII. 1. 14.
Invectæ sunt in latera IV. 4. 7.
invecti in phalangem IV. 15. 14.
invectus triremibus IV. 3. 12. cum equitatu IV. 16. 1. agmine VIII. 14. 5.
invehebatur quinqueremis in latus IV. 4. 8.
invehi in hostem III. 13. 8. habenis IV. 9. 24. latere in cornu IV. 15. 3. equitem VIII. 14. 18. cœpit Oceanus IX. 9. 9.
invehimini in aciem VIII. 14. 15.
invehitur violentus IV. 9. 16. in cornu VIII. 14. 17.
Inveni qui mallet perire me, quam incolumem VI. 10. 18.
inveniam locum IX. 2. 34. qui desertum a vobis sequantur IX. 2. 33.

invenietis viam VII. 11. 10. Regem dignum talibus viris X. 5. 2.
invenire firos VII. 4. 24.
inveniret modum VIII. 13. 15.
invenit vestigia molis IV. 3. 7. remedium VIII. 4. 11.
inveniunt vestigium VII. 4. 29.
Investigaverat tecta VIII. 4. 13.
Inveteratæ virtutis III. 10. 4.
inveterati moris VIII. 5. 20.
inveteravi novitatem X. 3. 13.
Invia semita VI. 4. 20. naturæ situ loca VII. 4. 4. regio VII. 4. 29. saxa VIII. 11. 21.
inviæ solitudines V. 6 13. rupes VI. 5. 13.
invias rupes V. 4. 18. VII. 11. 7 sylvas V. 6. 15.
Invictæ manus III. 2 11. VI. 5. 11. mala III. 12, 19.
invictæ pietatis erga Reges X. 3. 8.
invictarum urbium munimenta superare VII. 11 8.
invicti roboris IX. 2. 23.
invictos esse VII. 7. 12: 9. 17. non vinci auro VIII. 8. 16. tu nos præstabis IX. 6. 7. vehere IX. 8. 7.
invictum fore IV. 7. 27.
invictus ad eam diem fuerat V. 3. 22. ne esset VI. 5. 11. adversus ea, quæ cæteros terrent VIII. 6. 23.
Invidere laudem IX. 4. 21.
invidia vertit in misericordiam VII. 1. 1. sine audierint Dii VIII. 5. 19. Deum eripi X. 5. 10.
invidiam sentire V. 4. 2. metuere VI. 1. 17. Deorum obstare VI. 2. 19. vincere VII. 1. 21. VIII. 5. 11.
invidiosum fore III. 12. 14. VI. 11. 5.
invidos nihil aliud esse, quam ipsorum tormenta VIII. 12. 18.
Inviolata relinquere hosti IV. 10. 14. moles V. 1. 34.
inviolatam custodiam Regibus præstare VI. 4. 9. libertatem illi permittere IX. 7. 13.
inviolatum fore VI. 4. 14.
invisa perfidia VII. 5. 20. libertas VIII. 5. 13.
Invisam esse memoriam VIII. 1. 41. liberalitatem facere VIII. 8. 9.
inviseret mare IX. 1. 3.
invisi & quum indicamus, & quum tacemus VI. 10. 35.
invisos quos habuerat VII. 2. 36.
invisum popularibus IX. 2. 7.
Invitavit liquor Regem III. 5. 2.
invita teneri potest VII. 8. 24.
invitis quibus nihil perpeti necesse est X. 6. 20.
Invium nihil IX. 2. 3.
inulti patebant vulneribus IV. 3. 26. haud perituri IV. 4. 12.
inultum esse moriturum IX. 5. 2.
inultus potuisset... III. 4. 4. ne occideret VII. 7. 37.
inundasset terras mare IX. 9. 24.
Invocare Deos testes IV. 10. 33. V. 12. 3. patrem VI. 10. 30.
Inusitata simulacra V. 5. 7.
Inustis literarum notis V. 5. 6.
Inutiles parte membrorum IX. 1. 25. naves IX. 10. 4.
Jollæ traditum venenum X. 10. 17.
Jollam dedisse venenum X. 10. 14.
Ionas servitio eximere VI. 3. 3. 15.
Iphicrates clarissimus III. 13 15.
Ira Regis præbuit spectaculum IV. 4. 17. versa in rabiem IV. 6. 29 V. 3. 20. longius provexit VII. 9. 16. præcipiti perseverare VII. 1. 1. 48. obstrepente VIII. 1. 49.

tanta omnibus in Regem VIII. 6. 12. versa in misericordiam IX. 3. 2. jurgantium pervenit ad manus IX. 9. 17 pervenerat in rabiem X. 4. 2. furere X. 9. 9.

iræ matris nos obtulisti VII. 1, 40. suæ, Regis memor IX. 1. 51. pervicacioris esse VIII. 6 1. biduum dare IX. 3. 19. justæ parentare IX. 5. 20. ministros IX. 1. 6.

iram vincere III. 12. 19. tenere IV. 2. 5. VIII. 12. 18. reservare VI. 6. 34. supprimere VI. 7. 35. justam morari VII. 1. 7. timere VII. 1. 28. Dei fuisse manifestam VIII. 2. 6. multitudinis mitigare IX. 7. 6. recidisse in *iræ* ministros X. 1. 6.

irascerer parricidiis VI. 9. 2.

irascimur .... VII. 1. 24.

irasci sceleri VI. 3. 18. si perseveraret Rex X. 3. 5. vehementius, quam par esset X. 5. 33.

irascitur nobis VII. 1. 40.

iratos mitigare IX. 3. 18.

Ire retro III. 8. 7. in ordines IV. 13. 19. VIII. 13. 27. in hostem IV. 15. 19. pro gloria, & perpetua laude V. 4. 12. ad mortem V. 9. 7. quo jusseris IX. 3. 5.

issem obviam hosti V. 8. 10.

Isso relicta fugere III. 8, 14.

ad *Issum* penetrare III. 7. 6. copias admovere III. 7. 8, superesse IV. 1. 34.

Isthmiorum ludicrum IV. 5. 11.

in *Italia* dixisse VIII. 1. 37.

Italiæ oram prætervehi X. 1. 18.

Ite, nuntiate Regi vestro IV. 11. 21. vos ad copias IV. 13. 24. alacres IV. 14. 25. consulite vobis V. 12. 11. reduces IX. 2. 34.

iter dare insequentibus, auferre fugientibus IV. 16. 9. tutum ostendere V. 4. 2. ultra flumen IX. 2. 2.

ituri ad hostes VI. 8. 9.

Juga montium III. 10. 10. VI. 3. 16: 5. 13. VII. 11. 8. VIII. 9. 5: 10. 16.

Jugeris unius spatium V. 1. 26.

Jugis montium III. 10. 2. V. 4. 5. VIII. 9. 12.

jugo montis III. 4. 6. IV. 13. 16. perpetuo VII. 3. 19.

Jugulant vociferantem III. 2. 20.

Jugum montis III. 8. 22: 26. 27: 9. 10: 11. 2. V. 3. 16: 4. 23. quatere III. 11. 11. pati III. 12. 25. perpetuum, opacum, umbrosum V. 4. 9. venire V. 9. 19. subire VI. 3. 6. sub *jugum* mittere VIII. 7. 12.

Jumenti ungulæ patiens X. 10. 16.

jumentorum jugalium vim mittere IX. 10. 22.

Junctæ rates VII. 8. 8. campo sylvæ VIII. 1. 4.

junctis vehiculis inter se dimicare IX. 1. 15. navigiis statuere .. IX. 6. 1.

juncto ponte III. 7. 1. 5. IV. 9. 12.

jungentibus ostendere opes VIII. 4. 28.

jungere insulam IV. 2. 8. se ... VI. 7. 15.

jungeret filiam matrimonio VIII. 1. 9.

jungi connubio VIII. 4. 25. jure matrimonii VIII. 4 26.

jungit pons urbem V. 1. 29. in obsidionem VII. 6. 19.

jungitur montibus VII. 3. 20.

Juniores revocat senex VIII. 1. 36.

junioribus omissum prælium V. 2. 5.

juniorum multitudo V. 10. 3. XXX millia legere VIII. 5. 1. peditum XC millia in armis erant IX. 4. 15.

Junxerant opus nexu IV. 3. 9. quadriremes IV. 3. 14.

junxerat secum matrimonio V. 3. 12. societas periculi IX. 4. 15.

junxere naves VIII. 10. 3.

junxi in matrimonio X. 3. 11.

junxit amnem ponte IV. 9. 9. turmas IV. 13. 26.

Jura gentium violare IV. 2. 17. petere V. 7. 8. gentium invocare VI. 11. 15. popularibus reddere VIII. 9. 27. mutare IX. 4. 7.

jurando gratiam sancire VII. 8. 29.

jurat per Deos VI. 7. 5.

juravimus in tua verba VII. 1. 29.

Jure certo possessum IV. 1. 27. familiaris usus, atque amicitiæ VI. 9. 18. irasci IX. 1. 22 meritoque profiteri X. 9. 3.

Jurgantes conantur abducere VIII. 1. 40.

Juris non idem est Olynthio VIII. 8. 19. ejusdem esse X. 3. 14.

jus libertatis in admonendo habere III. 12. 16. contra VI. 4. 9. alloquendi, noscendi, monendi, intuendi X. 2. 15. fasque esse mortalibus X. 10. 13.

Justa persolvere VI. 6. 19. X. 6. 7. præstare X. 8. 18.

Justi Reges X. 6. 14.

Justis solutis III. 12. 15. IV. 12. 2.

Justissimo Rege VIII. 7. 10.

justissimum dominum X. 5. 10. gentis suæ Regem X. 5. 17.

justo Rege V. 9. 8. X. 5. 14.

justum prælium III. 13. 8.

justus hostis IV. 10. 33: 11. 18. Rex. VII. 4. 17.

Juventa invitaverat cupidinem vini X. 5. 34.

L.

Labant partes III. 8. 30.

labare cœperunt V. 3. 10. sustinuit VIII. 5. 7.

Labor visus tolerabilis IV. 7. 10. corum erat præcipuus IV. 9. 19. maximus est venatus VIII. 9. 28. itineris IX. 10. 13.

laboramus luxuria IX. 3. 11.

laborantibus succurrere IX. 1. 15.

labore itineris IV. 10 19. VII. 3. 17. non magno occupare regnum VI. 3. 12. immodico vincente VIII. 2. 34. multiplicato itineris adesse VII. 3. 17. sufficere malis VIII. 4. 10.

laborem fore sterilem III. 10. 6. relaxare nocturna quiete V. 13. 5. inter & metum consumere diem VII. 11. 15.

laborí parcere V. 13. 5.

laboris tædium V. 9. 6. VII. 2. 37. patientia nimia X. 5. 27.

laborum in limine, exitu stare IX. 2. 26.

Lacedæmonii omisere pugnam VI. 1. 6. nihil aliud precati VI. 1 20.

Lacedæmonis dux deerat VI. 1. 8. daretur fides VI. 5. 6.

Lacedæmoniorum 5360 cecidere VI. 1. 16. legati VI. 5. 6.

Lacedæmonios tradere in custodiam VI. 5. 10.

Lacerabant manus natantium IV. 3. 5. propugnatores navigia IV. 3. 25. vestes V. 6. 5.

lacerata stirpibus III. 13. 11. navigia IV. 3. 18 IX. 9. 24. veste IV. 10. 25. VII. 5. 24.

laceratis, queis protegi poterant IV. 3. 26. vestibus V. 11. 12.

laceratus ad ossa VIII. 1, 15.

laceravere alios falces IV. 15. 4.

Lacertarum pelles IX. 8. 2.

Lacerti ornantur margaritis IX. 1. 29.

lacertos auro colere VIII. 9. 21.

Lacessebant hostem occultis telis VI. 5. 17. Alexandrum Scythæ VII. 7. 6.

lacessissem insontes VI 10. 18.
lacessito hoste IX. 8. 19.
lacessitos bello VII. 10. 8.
Laconum acies langueſcit VI. 1. 11. obtinet ſpatium VI. 1 12.
Lacrymæ obortæ V. 2. 19. VI. 9. 3. X. 5. 1: 6. 4. manant VII. 2. 3.
lacrymans orare primum VI. 7. 8.
lacrymantes nunc purgare, nunc orare V. 10. 11.
lacrymare quum equo calcaria ſubdis VII. 2. 6.
lacrymaretur quum ipſe IV. 10. 20.
lacrymarum plenus X. 7. 4.
Lacrymas commovere, profundere V. 5. 7.
lacrymis obortis IV. 10. 20. V. 2. 14: 5. 23. VI. 2. 18. VIII. 2. 8. X. 8. 20. manantibus IV. 10. 34. VI. 7. 28: 9. 33. VII. 8. 5. IX. 3. 2. mutuis V. 12. 8. temperare VII. 2. 7.
Lacu falſo haud procul IX. 10. 1.
lacuna avia, ſicca IV. 16. 14
in *lacunas* præcipitare VIII. 14. 8.
lacus niſi eſſent V. 1 28.
Læduntur meſta non magis VI. 10. 24.
Læſerat quod maxime VII. 2. 3.
Læſerim neminem VI. 10. 18.
Læti omine IV. 4. 5. nuntiant viciſſe Darium IV. 15. 10. conjurati VIII. 6. 16.
lætior non erat poſtero die VII. 5. 17.
lætiores trunci VI. 5. 14.
lætitia liberorum conjugum, parentum VI. 3. 5. militum VII. 1. 24. celebrare mortem VII. 10. 6.
lætus nuncius III. 7. 4 eſſe decernendum ... III. 8. 19. cæteris VI. 5. 3. legebat epiſtolam alteram VII. 2. 27. his quidem Rex VII. 4. 39. barbari ſimplicitate VIII. 12. 10. victoria IX. 1. 1.
Læva habebat montes IV. 10. 8. pars ad pectus eſt nuda VI. 5. 27.
lævam tegebat Euphrates IV. 9. 6. laſſare IX. 5. 1.
lævo latere VI. 2. 13. humero VIII. 1. 15. IX. 8. 22.
Lancea infixa pectori VI. 1. 15. ex manibus rapta VIII. 1. 45.
lanceam dari VII. 1. 18. dextra tenere IX. 7. 19.
lanceas duas præferre VI. 5. 26.
Langueſcere tandem VI. 1. 11.
languide navigia moliri IX. 9. 13.
langaidis manibus mittere tela VIII. 14. 32.
Laniare os unguibus VIII. 2. 5.
Laomedonti Syria data X. 10. 2.
Lapides vinculum lateri VIII. 10 25.
lapideus pons V. 1. 29.
Lapſam in vanum manum IV. 6. 16.
lapſos ex rupe VIII. 11. 12.
lapſu occulto IV. 3. 10. leni, modico VIII 9. 18.
lapſus e manibus III. 13. 4. ſine *Lare* hominem V. 12. 2.
Largiore vino uti VIII. 12. 17.
largius merum VII. 4. 7. vinum VIII. 6. 14
largus vini uſus VIII. 9. 30.
Laſcivia eſſe provectos VIII. 10. 16.
in *laſciviam* bona vertere VI. 6. 1.
laſciviori corporis motu gaudium oſtentare VII. 10. 4.
Laſſitudine vinci III. 7. 9. ſine *laſſitudine* frigus perpeti VII. 11. 8.
Latebram illam hoſtium eſſe VII. 11. 19.
latebris ſylvarum ſe occulere III. 8. 10. montium objectis VII. 4. 4.
latendum inter hos V. 5. 16.
latentes reperire IX. 9. 5.
latentia opera tueri IV. 3. 8.
laten-
latentibus nodis III. 1. 18.
Latera munitiora, quam terga IV. 13. 32. navium pulſare IX. 4. 19.
laterculo inſtructus murus V. 1. 25. ſtructi ſpecus V. 1. 25. eodem utuntur VII. 3. 8.
a *latere* ipſius III. 5. 15. ab utroque navigii IV. 7. 24. poſitis ſubſidiis IV. 13. 30. ab utroque currus IV. 15. 4. agminis IV. 15. 15. neminem pati VI. 10. 28. tuguria ſtruere VII. 3. 8. utroque vehiculis circumfundi IX. 1. 16.
lateri proximus in acie VII. 2. 11. erat ſpado X. 1. 33.
Latibula ſcrutari VI. 5. 17.
Latratus eſt auditus VIII. 10. 9.
Latro ſervatorum VIII. 2. 9. es tu VII. 8. 19. VIII. 8. 19.
latrones perſequi VII. 8. 19.
latroni permiſſum VIII. 8. 2.
latrunculorum ſolertia IV. 13. 8.
Latura ſententiam V. 2. 4.
laturi fortius, quicquid accideret IV. 3. 20.
laturis opem Regi V. 10. 7.
latus ab hoſtibus munire VI. 8. 9. dicentis transfigere VIII. 1. 51. nudum mucrone haurire IX. 5. 11.
Lavabar ubi VI. 9. 9.
Laudamus .... VII. 1. 24.
laudatis militibus VIII. 10. 31.
laudaverim nullam Regis virtutem V. 5. 3.
Lauream præferre dextra IV. 15. 27.
lauri in rupibus VIII. 10. 14.
Laxata vis morbi III 5. 9.
laxavit ſpiritum IV. 4. 8.
laxius ſtare III. 7. 10. tendere III. 8. 18.
Lecti erant poſiti IX. 7. 15.
lectica militari ferri VII. 6. 8. recubare VIII. 9. 24.
lectis ſequi VIII. 9. 29.
ex *lecto* proſilire VIII. 1. 43. detractum præcipitare in terram VIII. 5. 24.
lectos obduxerat VIII. 5. 21.
Legarentur duodecim ad Regem IV. 5. 11.
legat rurſus eoſdem X. 8. 22.
legati ſuperveniunt III. 1. 9. IV. 3. 19. VII. 6. 11. reſpondent IV. 2. 4: 11. 22. venerant IV. 2. 10. miſſi ad Darium VI. 5. 7: 10. equis vecti, nuntiant Regi VII. 8. 8. adiere Regem VIII. 10. 33: 13. 1. IX. 7. 12. X. 8. 8.
legatione utraque audita VIII. 1. 10. altera mitigari X. 8. 18.
legationibus reddere reſponſa VIII. 9. 27.
legatis parcere IV. 4. 18. excedere tabernaculo juſſis IV. 11. 10. gentis occurrere VIII. 1. 7. ad epulas invitatis IX. 7. 15.
legatur a Rege X. 8. 15.
Lege ordinem percurrere V. 11, 10. miteſcere VI. 3. 7.
legere epiſtolam III. 6. 9. literas VII. 2. 23. terram X. 1. 16.
legerent milites in ſupplementum V. 1. 43.
legerunt ſolerter VIII. 6. 9.
legi ex provinciis VIII. 5. 1.
legibus regi X. 2. 6.
Legiones numerare IX. 2. 24.
Legum ſolvendarum principium X. 2. 5.
Lembi piratici IV. 5. 18. 21.
Leni tractu III. 4. 8. V. 3. 2. oratione VI. 2. 20.
leniore tractu IV. 9. 21.
Lenta remedia III. 5. 13.
Lentius incedere IV. 7. 15. ſequi V. 13. 21.
lento vimine VI. 5. 16.
Leo pabulum avium VIII. 1. 15. magnitudinis raræ incurrit VIII. 1. 14.
Leonem interficere VII. 8. 15. emittere IX. 1. 32.

leones præferebantur v. 1. 21. inter dona ix. 8. 2.
leonibus infesti canes ix. 1. 31.
Leonidam dedit ducem vii. 2. 35.
Leonnate, tu... viii. 14. 15.
Leonnati literæ ix. 10. 19. provincia x. 10. 3.
Leonnato præmisso ix. 10. 2. cum *Leonnato* partiri ix. 10. 6.
Leonnatum mittere iii. 12. 7. excitare viii. 6. 22. destinat tutorem x. 7. 8. sequi x. 7. 20. ad *Leonnatum* pervenire x. 8. 4.
Leonnatus intrat in tabernaculum ex armigeris vi. 8. 17. subit ix. 5. 15. submovet ix. 5. 17. urebat cæteros ix. 10. 7.
Lepore haud sane par vii. 9. 19.
Lesbum liberare iii. 1. 19.
Levabant se pennis iv. 7. 15.
levabantur corpora rore vii. 5. 5.
levant vim Solis ix. 1. 11.
levare mare iv. 3. 17.
levatos onere stipites iv. 3. 10.
levaturum vim morbi iii. 6. 2.
levavere semet vii. 11. 15.
Leucosyri ab altera parte vi. 4. 17.
Levibus scutis iii. 2. 5. navigiis iv. 2. 21.
leviora haberi iii. 6. 19. fuere discrimina iv. 1. 40. magnitudine sua vi. 6. 2.
levissimos gentis x. 1. 27.
levitas naturalis agit ad sidera iv. 5. 3. timebatur v. 12. 4.
in *levitate* vis omnis teli est viii. 9. 28.
Libamus vinum vii. 8. 18.
Libabat panem viii. 4. 27.
libantium vina viii. 10. 34.
libavit ex qua hostis epulas v. 12. 15.
Liberalis inprimis ix. 8. 23.
liberalitas obstrinxerat barbarum viii. 12. 17. majora tribuentis x. 5. 28.
liberalitate eadem dat mihi filiam iv. 11. 20.
liberalitatem invisam, gravem pudori facere viii. 8 9.
liberalium studiorum artes viii. 6. 4.
liberari ab absente vi. 10 3.
liberate oculos meos x. 2. 27.
liberatores orbis terrarum iii. 10. 5.
liberaturos præsidiis hostium iii. 1. 19.
liberatus periculo salutis, vitæ vi. 11. 39. metu vii. 2. 17. pœna ix. 7. 11.
liberer vinculis vii. 1. 18.
liberetis servitute iv. 14. 23.
liberi Regis in his erant iii. 3. 23. patris iii. 10. 5: 12: 18. vii. 9. 15. ix. 4. 21: 10. 24. sequuntur aciem iv. 14. 11. ex quo decesserat Cyrus vii. 6. 11. ex eo tres adulti geniti viii. 3. 3.
cum *liberis* occurrere v. 1. 17.
sine quod sum vi. 9. 12. date aquam vii. 5. 12. e septem unum superesse x. 5. 23.
libero impetu iv. 4. 8. mari iv. 4. 20. spatio vii. 4. 35. nixu vii. 9. 9. patre viii. 2. 6: 10 11, 17.
liberos parvos trahere iii. 13. 12. v. 5. 15. sine pretio recipere iv. 1. 13. offerre Deos v. 5. 18. tradere Regibus viii. 6. 2. tollere ix. 1. 25. x. 3. 11. reverti x. 2. 26.
libertas nulli non parta, si hæc lex, hic animus v. 8. 14. prompta viii. 5. 13.
pro *libertate* res gestæ iv. 5. 11. pugnare iv. 14. 9. vi. 1. 8. sublata viii. 4. 30. ea respondere viii. 14. 42. nova, brevi duratura luxuriare x. 7. 11.
libertatem linguæ removere vii. 2. 37.
libertatis oblitus iii. 2. 18. umbra majore iv. 7. 31. usu modico vii. 6. 11. publicæ vindex viii. 5. 20. x. 2. 6.
liberum patrem viii. 5. 8: 11. 17: 10. 1, 12. ix. 1. 29: 8. 5.
Libidinem animi adversus x. 1. 42.
Librare saxa iv. 14. 5.
libraverat corpus ix. 5. 3.
libri arborum teneri viii. 9. 15.
Licentia regni mutari iii. 2. 18 victoria in omnes vagatur iii. 11. 22. orta a paucis in omnes se vulgat viii. 10. 16.
Licentiam verborum imputare vino, ulcisci cæde viii. 2. 2. mentiendi inde trahere viii. 10. 12.
licentium nutus v. 12. 2.
licentius vivere v. 7. 2.
licere misericordiæ minus, quam licuit iv. 11. 9.
licitamini capita hostium iv. 1. 12.
Limo premente tendebantur præcordia iv. 16. 13. turbido movent fluctus ix. 4. 9.
limum vehere vii. 10. 13.
Lineæ vestes ix. 7. 12: 8. 1.
Lingua eadem uti, qua tu egisti vi. 9. 35. peregrina est discenda vi. 10. 23. sua aliud usurpant nomen ix. 1. 5.
linguæ temeritas pervenit ad gladios vi. 9. 20. suæ homines per interpretem audire vi. 11. 4. violentiam esse... vii. 1. 16. intemperantia furentem percutere viii. 1. 45. ob temeritatem occidi viii 12. 18.
linguam temerariam ferre viii. 8. 7.
Linquente spiritu ac sanguine vi. 1. 15.
linqueretur vasta solitudo, sterilis humus vii. 5. 34.
Liquere non poterat v. 5. 7. vii. 2. 34.
liquet bona fuisse naturæ x. 5. 26.
liquidior lux vii. 11. 21. viii. 14. 2.
ad *liquidum* perduci ix. 2. 14.
Litatum esse vii. 7. 29.
literæ redduntur iv. 1. 7. v. 5. 2. x. 2. 3. traduntur x. 1. 20.
literas scribere iii. 5. 12. vi. 6. 6. vii. 1. 36: 2. 26. tradere iii. 13. 2. vii. 2. 23. mea manu scriptas perfer vii. 2. 15. recitare vii. 2. 30.
literis matris esse suspectum vii. 1. 12. redditis vii. 2. 20. imperatum, ut occiderent vii. 2. 23. scriptum gentis x. 1. 14.
Litora obsidere iv. 7. 20.
Lixarum greges iii. 3. 25. turba vi. 8. 23. mille viii. 4. 13.
lixas vehere x. 1. 15.
lixis jussis præcedere v. 8. 5.
Locati equites ab utroque cornu iii. 9. 8.
locatum super ripam tabernaculum vii. 8. 1.
Loceum adjicere vi. 7. 15.
Locrensium turmæ iv. 13 29.
Lora per talos spirantis trajicere iv. 6. 29.
lorica obstante iv. 6. 18. quotocuique est ix. 3. 11. perpetua, obducta ix. 4. 30.
loricam penetrat arena iv. 3. 26. sumere iv. 6. 14. per sagittam adigere iv. 6. 18. detrahere viii. 14. 40.
loris gladio ruptis iii. 1. 18.
Lubrica saxa iv. 9. 18. vii. 11. 23.
Luce oriente iii. 8. 23. orta iv. 13. 17. obscura iv. 16. 25. prima v. 3. 3. vi. 5. 12: 11. 27. viii. 2. 8: 6. 15. abstinere x. 5. 24.
lucem tegere vii. 5. 4. in *lucem* quiescere vii. 11. 18. supprimere viii. 4. 8. mundo reddere x. 9. 4.

ſub *lucis* ortum IV. 7. 22: 10. 9. V. 3. 7: 10. 12. aliquid ſupereſſet VII. 9. 14.

Luctandum cum ardore IV. 7. 7.

luctatio cum amne eſt orta IV. 9. 19.

luctatus cum nodis III. 1. 18.

Ludi.... VI. 2. 2.

ludibria meorum IV. 10. 27. humanarum mentium VII. 7. 8.

ludibrio eſſe videmur digni VIII. 5. 23.

ludibrium oculorum IV. 15. 26. ad *ludibrium* recidere V. 2. 14. IX. 7. 23. ſui longum reſervari V. 5. 6. hoſtis aliena terra eſſe VI. 9. 28. cujusque vaniſſimi VII. 4. 8. per *ludibrium* hortari VIII. 5. 22.

ludicro ſpectaculo III. 7. 5.

ludificari eum VI. 11. 19.

ludos parari X. 5. 5.

per *ludum* jocumque conſumere VI. 8. 22. reſpondere VIII. 6. 17.

lugebant victorem, hoſtem, Regem, X. 5. 17.

lugentium inter trepidationem elabi IV. 10. 25.

luges hoſtem, uxorem IV. 11. 4.

lugubrem clamorem edere X. 3. 5. veſtem ſumere X. 5. 19.

lugubri ululatu IV. 15. 29. V. 12. 12. veſte X. 5. 17.

luiſſe ſuplicia IV. 7. 27.

Lunam eſſe Perſarum IV. 10. 6.

Luſtrare milites X. 9. 11. 12.

luſtres victoria plura, quam Sol videt IX. 3. 8.

Lux nitidior hoſtes oſtenderat IV. 12. 23. multa eſt IV. 13. 21. omnia minuit V. 4. 26.

Luxuria notari III. 3. 17. Regum ſupra omnium gentium vitia VIII. 9. 23. obſtat IX. 10. 30. ad *luxuriam* exigere V. 1. 23.

Lycaoniam cepit Antigonus IV. 5. 13.

in *Lycia* capi V. 4. 10. ex *Lycia* venire VII. 10. 12.

Lyciæ res III. 1. 1.

Lyciam obtinere X. 10. 2.

Lycio duci itineris 30 talenta dono dare V. 7. 12.

Lycum appellare III. 1. 5. ponte jungere IV. 9. 9. contendere IV. 16. 8.

ex *Lydia* 2600 milites VI. 6. 35.

Lydiæ præerat Antigonus IV. 1. 35.

Lydiam recuperare IV. 1. 34. imperio deſtinaſſe IV. 5. 8. terminare IV. 11. 5. habere in poteſtate VI. 3. 3. capere VII. 8. 19. mitti X. 10. 2.

Lydis imperium inferre IV. 14. 24.

Lymphati trepidant IV. 12. 14.

lymphatis ſimiles VI. 2. 16. IX. 7. 8.

Lynceſten a duobus indicibus liberare VIII. 8. 6. damnare X. 1. 40.

Lynceſtes poſt eum IV. 13. 28. ab eo fuit V. 2. 5. exhiberetur VII. 1. 5.

Lyræ ſonus IX. 10. 26.

Lyrneſſi ſedes III. 4. 10.

Lyſimacho offerente equum VIII. 2. 36.

Lyſimachum leoni objectum VIII. 1. 17.

Lyſimachus objicit venabulum VIII. 1. 14. venatur in Syria VIII. 1. 15. abstulerat lanceam VIII. 1. 46. obtinet Thraciam X. 10. 5.

M.

Macedo quod ubi conſpexit III. 11. 2. natus VI. 11. 4. miles in caſtra pervenerat VIII. 4. 15. ſi eſſet VIII. 8. 19.

Macedonas aggredi IV. 2. 24. invadere IV. 15. 9. vere æſtimare IV. 16. 33. præter, plerique adſunt VI. 9. 35. Indiam petituros VII. 4. 20. venerabundos ſalutare VIII. 5. 6. paratos morari VIII. 5. 13. genua ponere VIII. 7. 13. mores transfundere VIII. 8. 13. auro non vinci VIII. 8. 16. gentibus dedere VIII. 8. 17. terret magnitudo fluminis VIII. 13. 7. belluarum, Regis adſpectus inhibet VIII. 14. 12. apud quicquid corruptum eſt IX. 7. 15.

Macedones quin fugerent III. 8. 14. admonebatur virtutis III. 10. 4. in agmen inrumpunt III. 11. 9. jecerant molem IV. 3. 5. ad *Macedones* res trahere IV. 5. 15. aſſueti regio imperio IV. 7. 31. collem occupaverunt IV. 12. 19. clamorem edidere IV. 12. 23. non poterant contineri IV. 12. 24. apud *Macedones* ſolicitudo erat ſimilis IV. 13. 14. virtute aſſequuntur IV. 14. 4. non ſenſim cedebant IV. 15. 4. ineunt prælium V. 3. 10. pudebat ... V. 7. 10. intuebantur præſentia IV. 1. 8. de te judicaturi ſunt VI. 9. 34. ſuſpicabantur VI. 11. 37. egreſſi ad petendum pabulum VII. 6. 1. Regem in caſtra referebant VII. 6. 4. urbem diripiunt VII. 6. 21. an permiſſuri ſint... VII. 7. 18. volare VII. 11. 6 ſcivere, ne pedes venaretur VIII. 1. 18. ad urbem veniſſe VIII. 10. 9. nantes transeunt in inſulas VIII. 13. 12. an ſequuturi eſſent IX. 2. 10. Regem increpant IX. 4. 16. evadunt in arcem IX. 8. 12. ominantur IX. 8. 24. famem ſentiunt IX. 10. 11. pœnitebat divinos Regi negaſſe honores X. 5. 11.

e *Macedonia* Regem ſequi III. 6. 1. adventare III. 7. 8. quantam caperet pecuniam IV. 1. 8. purpura miſſa dono V. 2. 18. imperium ordiri IX. 6. 20. proficiſci X. 5. 12.

Macedoniæ inlatum bellum IV. 1. 10. præfectus Antipater IV. 1. 39. Regibus uſurpato more VIII. 8. 3. columen ſidus fore diuturnum IX. 6. 8. intra terminos exſpectare ... IX. 6. 19. regnum invadere X. 10. 18.

Macedoniam reſpicere IV. 11. 13. redire VI. 2. 15. ad ſuos ſcribere VII. 1. 36. auro replere IX. 1. 2. ſolus viſurus eſſet IX. 3. 20.

a *Macedonibus* clamor redditur III. 10. 2. id triſte futurum IV. 2. 14. moles in ſalo jacta IV. 3. 21. equitibus 600 denarii tributi V. 1. 45. locus deerat VI. 1. 8. haud amplius 300 cecidere VI. 1. 16. gratum ſpectaculum VII. 5. 36. omen fuit X. 9. 19.

Macedonicæ phalangi par III. 9. 2.

Macedonicam veſtem ſumere VII. 2. 19.

Macedonici exercitus robur eſſe phalangem III. 11. 1.

Macedonicum regnum affectare VI. 10. 22.

Macedonum turba III. 1. 17. acies III. 2. 13: 3. 26. V. 4. 33. caſtra III. 3. 5. VII. 11. 25. VIII. 3. 10. claſſis IV. 1. 36. præſidiis occupari IV. 1. 40. Rex IV. 2. 3. VIII. 7. 12. X. 9. 12. in metum omen vertere IV. 2. 13. turres IV. 3. 4. naves IV. 4. 6. intra præſidia eſſe IV. 4. 15. mos IV. 8. 6. V. 4. 12. VI. 10. 23: II. 9. VIII. 6. 28. X. 3. 14. arma IV. 14. 17. V. 4. 31. VII. 9. 17. X. 3. 13. multi obtriti ſunt, plures refugerunt IV. 15. 18. paucitas IV. 16. 21. non terror; ſed auxilium V. 2. 10. III millibus præſidio relictis V. 6. 11. Reges habuere alias urbes V. 7. 9. opibus obſiſtere VI. 5. 9. Regum diſciplina VI. 6. 2. regno dignior VI. 7. 30. modus vetuſtus

tuſtus VI. 8. 25. legem vereri VI. 11. 20. præſidio dejecto VII. 6. 24. nulli cedere in Regem caritate VII. 10. 9. fidem, vim experiri VIII. 2. 27. hæc non erat culpa VIII. 5. 7. ſævitiæ ſupereſſe VIII. 7. 4. hæc ſunt præmia VIII. 7. 11. nec quisquam ſubſtitit VIII. 11. 11. errore cognito VIII. 12. 8. pedites obteruntur VIII. 14. 7. roboris invicti teſtis IX. 2. 23. meorum ubi vultus IX. 2. 30 multos amittere IX. 4. 6. fortitudo IX. 7. 23. nomen inviſum X 1. 4 animis convenire X. 6. 11. genti imperare X. 6. 13.

Maceratus ſiti V. 13. 24.

Macerianum occidere IX. 7. 4.

Machinas admovere IV. 4. 10. VIII. 10. 31.

Machi virtute IV. 1. 18.

Madates regionis præfectus V. 3. 4. junxerat matrimonio ſecum ſororis filiam V. 3. 12.

Madati ignoſcere V. 3. 15.

Madens veſtis IV. 8. 8.

madentem oleo IX. 7. 16.

Mædis imperito IX. 6. 20.

Mæotim paludem in id cadere VI. 4. 18.

ex *Magiſtro* diſcere VIII. 7. 3. tradita VIII. 8. 1.

Magnitudine molis IV. 2. 21. animi VI. 1. 3. VII. 10. 5. periculi VI. 9 32. corporis VII. 8. 9. IX. 7. 12. rerum VIII. 1 26. IX. 3. 7.

magnitudinem mali ſentire III. 5. 9. operum circumvenire V. 1. 28. animi intertitam, fortuna infractam VIII. 14. 44. periculi vicit pudor IX. 4. 32. tuam noſſe IX. 6. 11.

magnitudinis inuſitatæ IV. 4. 3. IX. 1 4. ingentis V. 3. 18. VI. 4. 18. raræ VIII. 1. 14. 13. 7. IX. 8. 12. forma VIII. 14. 13. hujus ſagittæ IX. 5. 9.

Magnitudo reſpondet viribus VIII. 9. 17.

Magos juvenes 365 ſequebantur III. 3. 10.

majeſtas Regum in illis gentibus V, 10. 2.

majeſtate venerabilis III. 11. 24.

majeſtatem imperii ſalutis eſſe tutelam VIII. 8. 11.

majeſtatis memoria III. 13. 17.

Male ſanus ſcelere, amore VI. 7. 15.

Maleon turmæ IV. 13. 29.

Malignius habitus ſermo VIII. 1. 29.

Mallem pecuniam, quam gloriam IV. 11. 14.

ad *Mallon* pervenire III. 7. 5.

Malliorum in regionem venire IX. 4. 15. fines devehi IX. 8. 3.

Malum, quæ amentia VIII. 14. 41.

Manant rivi III. 4. 12. amnes quo longius V. 1 14.

manare ſanguis cœpit IV. 6. 18. 19. IX. 5. 28. in plures ſuſpicio IX. 7. 5.

manaret quicquid humoris IV. 16. 14.

manat aqua tepida IV. 7. 22. humor V. 1. 12.

Mancipium, reperiſti V. 9. 9.

Mandata velle ipſos perferre VII. 8. 8. facturam gentem VII. 9. 17.

Maneat idem illos, qui parent, quod cæteros VII. 4. 9.

manere præmium IX. 4. 18. ſine clade non poſſe IX. 10. 13.

Manibus præciſis III. 8. 15. in proditoris relinqui III. 13. 6. hoſtium ſe offerre VI. 6. 32. religatis VI. 9. 25. VII. 5. 24. habere præmium VI. 11. 33 preſſis tenere VII. 24. miſerorum uti VIII. 7. 6.

manicatas tunicas habere III. 3. 13.

manipuli adeunt duces X. 4. 3. ad *Manſuetudinem* domari IX. 8. 2.

manſuetudinis Romanæ tutela IV. 4. 21.

Manu ſagittariorum præmiſſa III. 8. 28. oſtendere IV. 9. 18. præferre IV. 13. 15. cum *manu* in ſubſidiis IV. 13. 28. iter facere IV. 14. 7. promptus V. 1. 18. facta opera V. 1. 34. gentium ſuarum V. 10. 6. militum VI. 5. 1. VIII. 12. 12. X. 10. 15. ſtrenuus VI. 11. 1. VII. 2. 33. altera Orientem, altera Occidentem contingere VII. 8. 12. barbarum prehendere VII. 11. 24. ſua occidere ruentes in illum VIII. 1. 24. perviam facere petram VIII. 2. 20. anguſtias tueri VIII. 2. 22. ad os objecta VIII. 7. 2. hoſtes provocare IX. 8. 11.

ad *manum* eſſe IV. 2. 18. VIII. 11. 8. poſita gloria IX. 3. 14.

manus ſagittariorum III. 4. 13: 8. 28. V. 8. 4. in *manus* pervenire III. 7. 14. IX. 9. 17. prædantium non ſufficiunt prædæ III. 13. 11. noſtræ rapiunt, continent IV. 11. 9 ad vos tendere IV. 14. 23. hoſtium occupare V. 6. 7. ſupinas tendere VI. 6. 34: 7. 28. ad pecora porrigere VII. 8. 19. tantum habere, porrigere VII. 8. 25. ſpargere VIII. 1. 1. lubricæ, rigentes non retinent arma VIII. 4. 5. hoſtium vitare IX. 6. 25.

Maracanda pervenire VII. 6. 10: 9. 20. mittere VII. 6. 24. repetere VIII. 1. 7. redire VIII. 1. 19.

Marathon caſtra movere IV. 1. 6.

Marcere pavore IV. 13. 18.

Mardonium relinquere in Græcia IV. 1. 11.

Mardorum in gentem venire V. 6. 17. gens VI. 5. 11.

Mardos tradere Phratapherni VIII. 3. 17.

Mardum remittere III. 13. 3.

Mardus natione III. 13. 2.

ad *Mare* pertinere III. 9 8. trajicere IV. 1. 10. impleri IV. 2. 16. tranſire IV. 5. 8. rubrum IV. 7. 28. V. 1. 15. 4. 5. VII. 3. 21. X. 1. 13. euntes nos moratur VI. 3. 16. terrarum finis IX. 1. 3. terminus IX. 3. 13. reciprocatur IX. 9. 20. æſtum refert IX. 9. 22. unde tantum rediſſet IX. 9. 26. in *mare* procedere IX. 2. 27.

Marem reddere patri VI. 5. 30.

Mareotim paludem IV. 7. 9. 8. 1.

Margaritas infundit mare littoribus VIII. 9. 19.

in *Margine* opponere VII. 9. 5. ſtare IX. 4 31.

Marginiam pervenire VII. 10. 15.

Mari placido ſimilis color III. 1. 4. a *mari* ſurgere III. 4. 6. illinc ſtare III. 9. 6. recedentia pleraque IV. 1. 6. tranquillo, leni IV. 2. 8. rubro terminari VI. 2. 12. quæ propiora ſunt VIII. 9. 12.

maria inter eſt ſpatium III. 1. 13. obſideri IV. 2. 11. tranſiſſe IV. 5. 8.

maris rubri III. 2. 9. IV. 12 9. X 10. 5. fundum IV. 2. 19 occupati vindex IV. 4. 5. vaſti ſpecies VIII. 13. 8. natura IX. 10. 3.

Mariti patiuntur conjuges ſtupro coire V. 1. 37.

Maritima regione perdomita X. 1. 17.

maritimam oram poſſidere IV. 1. 6.

maritimas regiones III. 8. 17.

Marſyas interfluebat mediam III. 1. 2.

Marte pugnare IV. 15. 29. VI. 1. 7.

Maſſagetæ claudebant agmen IV. 12. 6. refugerant IV. 15. 29. ſui ſunt juris VI. 3. 9.

Maſſagetarum vicos vaſtare VIII. 1. 3.
Maſſagetas invehi IV. 15. 2.
Mater non erraſti III. 12. 17. vides opus V. 2. 20. de nobis inimicis tuis ſcripſit VII. 1. 36. haud ſecus a Rege diligebatur VIII. 1. 21. eademque conjunx VIII. 2. 28.
Materia cæſa V. 3. 7. X. 1. 19. ex materia ſaxorum pons V. 5. 4. nihil vilius VIII. 8. 16. navalis in proximis montibus erat IX. 1. 4.
materiæ ſterilis terra VII. 3. 8: 5. 17. duriori fragilis incumbit VIII. 10. 25. ingentem vim trahere VIII. 10. 30. ejusdem pocula IX. 10. 26.
materiem ſubtrahere VII 2. 32.
materies vehebatur IV. 2. 18.
Matronæ ſequuntur IV. 7. 24.
Matura miſſio VII. 5. 27. occaſio VIII. 6 1.
maturum eſſe VIII. 5. 5.
maturitatem ſtatuto tempore exſpectare VI. 3. 7.
Mazaces ſuos perpulit IV. 1. 32. prætor Darii IV. 7. 4.
Mazæi exemplo V. 8. 12.
Mazæo prætori 6000 data IV. 9. 7. non auſo periculum ſui facere IV. 9. 12. me præponit generum IV. 11. 20. ſtudio vinci V. 1. 20. mortuo VIII. 3. 17.
Mazæum præmittere IV. 12. 1. ad *Mazæum* fama pervenit IV. 16. 4. ſatrapia donare V. 1. 43.
Mazæus urebat IV. 9. 14. in ripa adequitat IV. 9. 24. inviolata pleraque reliquit hoſti IV. 10. 14. recipit ſe in caſtra IV. 12. 5. ſupervenit IV. 12. 15. perculſis incuſſit metum IV. 15. 5. urgebat alas IV. 16. 1. ſuperat Tigrim IV. 16. 7. Alexandro occurrit V. 1. 17. ad *Mazagas* venire VIII. 10. 22.
Mearet libero curſu V. 1. 30.
Medentium in poteſtate eſſe III. 5. 14.
Medi habebant equites, pedites III. 2. 4. equites III. 9. 5. IV. 12. 12.
Mediæ terras ſecare V. 1. 14. in regionem transire VI. 7. 12. ſatrapiam liberato attribuere VI. 2. 11. præeſſe VI. 8. 18: 9. 11.
per *mediam* iter tutum, apertum V. 4. 2 quod patet V. 13. 1. ſubjicere imperio V. 9. 22. proficiſci VII. 2. 15. mitti VIII. 3. 17. obtinere X. 10. 4.
Medicamenti vis III. 6. 13.
medicamentis inhibere profluvium IX. 5. 29.
medicamento ſuppreſſus ſanguis IV. 6. 19.
medicamentum ſumere III. 6. 3.
medicata potio III. 6. 2.
medici nihil relinquunt, quod eſt nocituruum VI. 3. 11.
medicos ſegnes non expetere III. 5. 13. inter eſſe III. 6. 1. IX. 5. 25.
Medius fidius X. 6. 22.
Medorum Regem ſuperare VII. 8. 19.
Medos ſequi IV. 12. 11. habemus in poteſtate VI. 3. 3.
in *Medum* evolvit V. 4. 7.
Medus evehitur a mari V. 4. 7. natione VII. 4. 8.
Megalopolitanis dare 120 talenta VI. 1. 20.
Mehercule ... IV. 14. 14. V. 8. 9. VI. 3. 17. VII. 7. 24. VI. 10. 3. 24. X. 2. 29.
Meleager dux agminis III. 9. 7. ducit copias V. 4. 14. largiore vino uſus VIII. 12. 17. perducit Aridæum in regiam X. 7. 7. cum ſuis ſeceſſerat X. 7. 10. novi Regis ſatelles X. 7. 14. Regem monet X. 8. 1. peditibus præerat X. 4. 13. ſtetit quietus, occiditur X. 9. 20.
Meleagri ala ſtabat ultima IV. 13. 27. mancipia appellare X. 8. 9. temeritatem ulciſci X. 8. 5. in morte ſpem deponere V. 9. 7.
Meleagro ſuadente X. 7. 19. occurrit Perdicca X. 8. 22.
Meleagrum & Perdiccam jungere VII. 6. 19. redire VII. 6. 21. circa erant X. 7. 1.
Meliorem concurſatione, quam cominus VIII. 14. 24.
Melius eſſet reſiſtere, an fugere V. 13. 18.
Melon Darii interpres V. 13. 7.
Memaceni valida gens VII. 6. 17.
Membra obruere V. 5. 13. ſimulacrorum trahere V. 6. 5. rejicere X. 5. 3. trepidant X. 9. 4.
membris reſolutis torpentibus IV. 16. 13. redit vigor VII. 3. 14.
membrorum parte mutilati V. 5. 14. VII. 11. 17. VIII. 11. 23.
Memento te ſcribere Regi IV. 1. 14.
mementote mandaſſe IX. 6. 26. rem eſſe X. 8. 17.
meminiſſe periculi VII. 2. 8. originis, injuriæ VII. 5. 30. eorum, propter quæ tui obliviſceris VII. 8. 26.
Memnon ſuaſit III. 4. 3. adduxit IX. 3. 21.
Memnona ſubſtituit IV. 8. 11.
Memnonem exceſſiſſe vita III. 1, 21.
Memnoni dederat imperium III. 3. 1.
Memnonis morte nuntiata III. 2. 1. conjux III. 13. 14. regia IV. 8. 3.
Memor periculi IV. 6. 14. iræ VIII. 1. 51. nominis, promiſſi VIII. 11. 15.
memorabile prælium V. 4. 31.
memorabili laude V. 8. 16. operi VI. 7. 14. pugna VII. 7. 37. victoria IX. 1. 1.
memorabilis liquore III. 4. 8.
memorari vera VIII. 1. 22.
memoria ſortis V. 4. 11. liberorum, patriæ VII. 1. 24. priſtinæ caritatis VI. 9. 4. parentum VIII. 8. 18.
ad *memoriam* poſteritatis IV. 4. 19. periculi VII. 1. 7. occiſi X. 1. 6.
Memphi procul eſſe IV. 7. 4. vehi IV. 7. 5.
Memphim copias promovere IV. 1. 30. petere IV. 8. 2 transferri X. 10. 20.
Menander in Lydiam miſſus X. 10. 2.
Menapin ſatrapem dare VI. 4. 25.
Mendacia in perniciem innocentis matura IX. 3. 12.
mendacio locum facere III. 1. 4. locum non eſſe IV. 10. 32. liberare ſe a cruciatu VI. 11. 21. intelligere IX. 3. 12.
Menedemo duce VII. 9. 21.
Menedemum mittere VII. 6. 24: 7. 31.
Menedemus diu reſtitit VII. 7. 34.
Menetem relinquere V. 1. 43.
Menidam jubet explorare IV. 2. 4.
Menidas occiſus eſt IV. 16. 32. adduxit ..., VII. 10. 11.
ad *Mennim* pervenire V. 1. 16.
Menon prætor datus VII. 3. 5. interierat morbo IX. 10. 20.
Mens eadem non fuit omnibus VIII. 1. 2.
Menſam pedibus ſubdere V. 2. 14. quam tu iſtam movebis VII. 4. 14.
menſas auro onerare VIII. 8. 9. ponere X. 2. 20.
Menſum eſt ſtipendium V. 1. 45.
Mente ea... V. 9. 1. prava VIII. 5. 5. ſuſpenſa X. 3. 2.
mentio patris VI. 10. 34. Parmenionis inlata VIII. 1. 38.

Mentoris filius III. 3. 1. filiæ III. 13. 14.
Mentum intonsum est VIII. 9. 22.
Mercatorem me non esse IV. 11. 14.
mercatores quæ vexissent navigia X. 1. 15.
mercede venalis proditio III. 8. 3. militare VI. 5. 7. VII. 10. 11.
mercenariis III. millibus V. 3. 3.
mercenarios Græcos VIII. 1. 24.
mercenarium præcedere IV. 12. 22.
mercenarius advenerat V. 1. 14.
Mergi in voluptates X. 3. 9. in amnem X. 4. 2.
Meridiana regio ad mare vergit VII. 3. 7.
meridianam regionem VIII. 9. 5.
a *meridie* rupes præaltæ VII. 10. 24. minus vasta regio IX. 3 13.
in *meridiem* verti IV. 7. 18. V. 4. 7. VII. 10. 15.
Merita percensere VIII. 5. 10. per vestra in me oro IX. 2. 28.
meriti tempus præteriit VIII. 1. 41.
meritis optime de me VI. 9. 2. meis, parentis mei VI. 9. 4.
pro *merito* cujusque dona dare V. 6. 20. honos habitus IV. 8. 14. tanto obligari VII. 5. 23. quo suo præteritur X. 7. 2.
meritos mortem X. 7. 3.
meritum optime VII. 5. 38. VIII. 3. 14. ingens VIII. 3. 14.
Meron quem appellant VIII. 10. 12.
Mersa navis IV. 8. 7.
mersas terras IX. 9. 20.
mersis navibus IV. 1. 36.
Merueramus factis VII. 1. 22.
meruerat supplicia VI. 6. 36. VIII. 8. 5.
meruisse mortem VI. 8. 8. X. 4. 1. eos idem VII. 1. 16.
meruisset de Rege X. 8. 1.
meruit misericordiam VI. 11. 40.
Mesopotamiæ prætores X. 1. 19. regione X. 10. 10.
Mesopotamiam circa subsistere IV. 9. 1. appellare V. 1. 15.
Metæ in modum erecta petra VIII. 11. 6.
metari castra III. 8. 19.
Methymnæorum tyrannus IV. 5. 19: 8. 11.
Metior me non ætatis spatio, sed gloriæ IX. 6. 18.
Metiri munimenta incolas III. 1. 7.
metitur terminos spatio VII. 7. 1.
Metron erat ei nomen VI. 7. 22. producitur VI. 9 7.
Metuente præfecto III. 13. 4.
metuentibus nihil tale V. 4. 27.
metuo nihil ab externo hoste VI. 8. 9.
Midæ regiam III. 1. 12. patrem vectum esse III. 1. 14.
Milesii gerebant odium VII. 5. 29.
a *Milesiis* pecunia exacta IV. 1. 37.
Milesios convocare VII. 5. 29.
Mileto transire VII. 5. 28.
Miletum capere IV. 5. 13. videre, prodere VII. 5. 35. apud *Miletum* occumbere VII. 1. 2. 8.
Militant vobiscum VIII. 8. 11. inter nos IX. 2. 24.
militantem gloriæ VIII. 12. 10.
militantium indignatio, nec lætitia moderata VII. 1. 24.
militare an vellet cum ipso VI. 5. 31. pedes VII. 1. 34.
militarent apud ipsum VII. 5. 29. secum VIII. 4. 21.
militari in re III. 6. 19. de virtute V. 2. 2. via V. 8. 3: 13. 23. violentia X. 2. 13.
militaris vigor III. 6. 19. multitudo VI. 9. 6. IX. 4. 22.
militarium operum rudes IX. 8. 14.
militatura equis III. 2. 6.
militaturos secum VIII. 2. 33.
Minabatur phalanx ... X. 7. 14. Rex ... X. 9. 16.
ad *minas* nullam reddere vocem IV. 6. 27.
minatur Bessus VI. 3. 9.
Minervæ ludi III. 7. 3. aræ III. 12. 27. VIII. 11. 24. victimæ VIII. 2. 32.
Minervam propitiare IV. 13. 15.
Minimus ex fratribus VII. 1. 10.
Minis non sine mali præterit dies VIII. 4. 2.
Ministeria turbare IV. 3. 18. VII. 9 6. ad magna honorata produci VII. 1. 11. occcupare IX. 4. 10.
ministratur vinum a feminis VIII. 9. 30.
ministri Regis V. 1. 42. X. 10. 7. sævitiæ X. 1. 8.
ministro uti VII. 1. 3: 2. 14.
ministros supplicii X. 4. 1. inter esse X. 10. 14.
minora promissis VIII. 11. 25.
minui ratio potest IV. 9 23.
Mirabilia opera V. 1. 29.
mirabundi requirebant IX 9. 26.
miraculum vulgatum V. 1. 32 visentibus VII. 5. 42. præparans posteritati IX. 3. 19
mirator virtutis IV. 6. 26.
Miscentur jure commercii IX. 10. 8.
miscuerat alium alii IV 15. 22.
Miser, quo fugiebas VII. 2. 6.
miserabili morte IV. 15. 17.
miserabilis omnibus III. 13. 6. ob id IV. 10. 22. esset quis maxime V. 5. 7.
miseratio in ipsos versa est X. 5. 11.
miseremur .... VII. 1. 24.
miserentur dum X. 7. 5.
misericordia versa III. 5. 8. IV. 16. 12. VIII. 11. 12. IX. 10. 15. in *misericordia* ponere V. 5. 11.
misericordiæ occasione data VII. 2. 7.
misericors victor IV. 10. 33. fortuna IX. 6. 12.
miserrimum viris V. 3. 19.
misertus fortunæ, pœnitentiæ V. 5. 24.
Missilia incidebant ramis, clypeo IX. 5. 5.
missilibus submoveri IV. 4. 9.
missione petita X. 5. 14.
missionem postulare X. 2. 12.
Mitescente sævitia VIII. 4. 13.
mitescere aquam VI. 4. 18.
mitescunt sua lege VI. 3. 7.
Mithrenem ire jusserat ... III. 12. 6.
Mithrenis exemplo V. 8. 12.
Mithreni tradita est Armenia V. 1. 44.
Mitigandam pertinaciam VII. 6. 17.
mitigaret Regem V. 3. 12.
mitigari perfidia VII. 5. 20.
mitigat dies VI. 3. 8.
mitigata feritate se tradere V. 5. 16. hyeme IX. 10. 4.
mitigatus ne sic quidem VI 5. 20.
mitiges matrem VII. 1. 40.
mitigetur difficilius IX. 2. 16.
mitior terra VII. 4. 30.
mitiora quæ sunt VII. 4. 26.
mitiores vices V. 8. 15.
mitis Darius III. 8. 5. quam sim VIII. 8. 4.
Mitylenæis obsides reddere IV. 8. 13.
Mitylenen transire, occupare, præsidio tenere IV. 5. 22.
Mixtum mare flumini IX. 9. 7.
mixtus eques pediti V. 4. 20.
Mobile agmen IV. 14. 16.
mobiles turres VIII. 10. 32.
mobili impetu IX. 4. 22.
Moderate perferre III. 12. 20. VII. 4. 12.
moderationem notam habere IV.

11. 7. oſtendere v. 3. 15. vertere VI. 6. 1.
moderatus alioquin VII. 4. 8.
modica manu VI. 5. 1.
modicis itineribus ſequi VII. 9. 20. exercitum ducere VIII. 12. 1. ſpatiis diſtare VII. 10. 15.
modico præſidio III. 7. 7: 8. 12. IV. 5. 15: 6. 7: 12. 2: 13. 35. VI. 4. 3. volatu IV. 7. 15. tempore v. 4. 9. VI. 4. 22.
modicus famæ haud par videbatur VII. 8. 9.
modus veſtis v. 6. 3. pecuniæ v. 6. 8. præfecti VI. 1. 17. pomorum VI. 4. 21.
Mœnia præterire VII. 4. 31. ſuffodere VII. 6. 23. obſidere VIII. 10. 10. ſubire IX. 8. 18.
mœnibus obequitare VIII. 10. 6.
Mœris erat Rex IX. 8. 28.
Mœror eſt renovatus IV. 10. 21.
mœſtioream conſpicere VI. 2. 6.
mœſtitiæ exſpectationem haud parvam facit VI. 9. 1. alterius e duobus VIII. 6. 22.
mœſtorum voces X. 5. 10.
mœſtum me videbat VI. 11. 27.
mœſtus vicem non ſuam, ſed fratrum VII. 2. 5.
ad *Molem* ſuccedere IV. 3. 3. novi operis ordiri IV. 3. 8. jactam in ſalo IV. 3. 21. brevi ruituram IV. 4. 5.
moles Orientis III. 4. 12. nulla tam firma eſt IV. 2. 8. intra teli jactum erat IV. 3. 14. ſuſtinent arbores v. 1. 33. durat, premitur v. 1. 34. ſaxorum VIII. 10. 30. erat major X. 5. 37.
moleſte ſeduli III. 6. 11.
moleſtus videri IX. 4. 28.
moliebantur agmen III. 11. 15. ſtipites arborum truncos IV. 3. 10. navigia IX. 9. 13.
molichatur bellum IV. 1. 39. gentes IV. 9. 1. aditum VI. 8. 20.
moliendis in rebus v. 7. 1.
molientem res VII. 11. 23.
molis veſtigia IV. 3. 7. tantæ onera propellere v. 3. 21.
molita claſſem v. 7. 8. eſt quæ opera IX. 6. 23.
moliti aditum IX. 5. 19.
molitum eſſe opus v. 1. 35.
moliuntur pedes IV. 7. 7. fundamenta VII. 5. 33.
Mollioris ſunt ſoli 600 ſtadia v. 3. 2.
mollius ſolum reperire v. 9. 7.
Momento temporis VI. 7. 27. VIII. 13. 24. horæ IX. 6. 21.
momentum in bello v. 13. 14. temporis VI. 9. 9.
Monentis nutum III. 2. 13.
Monimo ... III. 13. 15.
Monſtra videbantur IX. 9. 10.
monſtrabantur ſedes III. 4. 10.
monſtrantibus, quis Alexander eſſet III. 12. 17.
monſtrantium ritu IV. 7. 15.
monſtrare vehiculum v. 13. 20.
monſtraret iter v. 4. 12.
monſtrari percontantibus v. 12. 20.
monſtraſſe eam iter operi IV. 4. 5.
monſtraſſet herbam, remedium IX. 8. 26.
monſtratam regionem IV. 13. 37. viam v. 13. 10.
monſtratum ad fontem accedere v. 13. 24.
monſtri ſimile IX. 8. 14.
Monumenta exedere III. 4. 10. terminorum liberi VIII. 9. 15. rerum IX. 5. 21.
monumentis dignam IV. 13. 12.
Mora nec VII. 5. 34.
morabantur iter VI. 4. 20. perſeverantem VIII. 1. 46.
morabatur ſolicitudo quietem IV. 13. 22.
moram perpeti III. 6. 3.
moraretur te ſepulturæ cura IV. 11. 4. exſpectationem Regis VII. 7. 26.
morari ordinem rerum VIII. 9. 37.
moratus non diutius, quam reſpondit IX. 4. 30.
More patrio III. 3. 8: 8. 12. 22: 12. 11, 13. IV. 1. 17: 2. 10: 6. 10: 7. 5: 24. 10: 14. 26. VI. 11. 38. VII. 9. 21. VIII. 4 27: 5. 7: 8. 3. X. 9. 11. majorum ſervato III. 8. 9. IX 6. 4. tradito III. 11. 23. V. 3. 4. ſuo III. 12. 17. V. 1. 22 VII. 2. 1. VIII. 5. 21: 11. 20. X. 5. 17: 6. 12: 10. 13. triumphantis, dimicantis IV. 1. 1. pugnantium IV. 12. 23. priſtino V. 10. 12. ſolito V. 12. 6. VII. 1. 15. VIII. 14. 39. pecudum V. 13. 19. gentis VII. 8. 8. VIII. 1. 18: 12. 14. lætantium VII. 10. 4. novo VIII. 7. 12.
morem occidendi inſontes propinquos ſolvere VIII. 8. 18.
mores expeti a barbaris V. 5. 19 patrii VI. 6. 2. VII. 5. 29. VIII. 7. 12 gentis VIII. 4. 28. in *mores* transferre VIII. 5. 13. transfundere VIII. 8. 13.
Mori eſt melius III. 5. 13. alieno ſcelere eſt ſatius, quam metu meo III. 6. 6. pro pignoribus non recuſo IV. 14. 23. alieno ſcelere, quam meo malo V. 12. 11. perſeverare VIII. 8. 22. præſtat IX. 2. 34. pro me optant IX. 6. 18. poſtquam ſtatuerat X. 5. 24.
moribundo ſimilis IX. 5. 10.
moribundus procubuit VI. 1. 15.
Moribus variis equitatus III. 3. 12. optimis præditum VIII. 8. 22. patriis Regi aſſueſcere X. 2. 6.
moris patrii IV. 12. 11. tui V. 2. 21. reliquiæ VI. 2, 8. ſui VI. 11. 6. IX. 4 24.
Morituram ſe ante ... VIII. 2. 24.
morituras ſe impigre III. 12. 11.
morituro parcit nemo VI. 10. 10.
morituros fuiſſe triſtes VII. 10. 6. ſe eſſe protinus X. 3. 5. pro potentia ſatellitis alicujus X. 5. 14.
moriturum honeſte, & cum magna laude III. 8. 21. dolore liberare IX. 5. 26.
moriturus non parcit cuiquam VI. 10. 10.
mors eſt ultimum omnium V. 9. 7. præſens ſequebatur IX. 1. 12. occupat IX. 6. 19.
de *mortalitate* ferre ſententiam V. 5. 17.
mortalium ab oculis VIII. 5. 17. ſubducere IX. 4. 18. ſolus X. 5. 35.
morte redimere V. 5. 18. voluntaria V. 6. 7. ſubita VI. 6. 18. quod eſt triſtius VIII. 7. 14. ſimplici defungi VIII. 7. 5. ex tua quod petieramus VIII. 7. 15. a *morte* Regem revocare X. 5. 35.
mortem occumbere ante oculos Regis IV. 15. 24. recuſare V. 9. 1. meruiſſe VI. 8. 8. X. 4. 1: 7. 3. occumbere pro gloria Regis VIII. 2. 8. deditione eſſe leviorem VIII. 3. 6.
mortis remedium III. 5. 13. metus IV. 3. 18. IV. 7. 10: 8. 5. VIII. 3. 5. X. 5. 29. nuntius IV. 8. 9. periculum V. 13. 3. X. 8. 5. ſimulatio VIII. 1. 24. ſolatium IX. 5. 15.
Moſyni a læva VI. 4. 17.
Mota quo facto, dictove VII. 1. 36.
motu terræ IV. 4. 20. VIII. 11. 2.
motum majorem excitare VI. 9. 3. ſua ſponte juvenem perpellere VIII. 6. 8. animi præferre

vultu & oculis VIII. 6. 16 levem noxium fore IX. 5. 27. quia esse credebant X. 2. 14.

motus haud secus, quam par erat III. 2. 1. VII. 6. 19. majoris principium III. 12. 3. siderum spectare V. 1. 22. VIII. 9. 33. animorum varii V. 9. 14. spadonis precibus VI. 5. 23. vocibus seditiosis Rex VII. 1. 4. quantos habet multitudo X. 7. 11.

movebantur strepitu elephanti VIII. 14. 10.

movebatur eo magis VIII. 2. 7. equestre agmen X. 9. 14.

moverat vulnus recens dolorem IV. 6. 19. jam Regem Polemo VII. 2. 6. eos virtus, clementia Regis VII. 9. 18. nihil Regem magis VIII. 1. 38. se pugna undique VIII. 14. 6.

movere castra V. 2. 7: 9. 13. id me non poterat VI. 10. 19.

moveretur ab eo nihil III. 1. 21. quid VIII. 5. 1. spiculum IX. 5. 22.

moveri castra III. 3. 7. causis vanis & inanibus IV. 13. 5. quam quia ipsi poterant X. 2. 14.

moves castra IV. 1. 6. quem e vobis nomen gentis IV. 14. 17.

movit oculos a vultu legentis III. 6. 9. eum præcipue, quod ... IV. 1. 7. seditionem X. 4. 3.

Muli vehebant pecuniam III. 3. 24.

Muliebria pati VI. 6. 8.

muliebriter timidus VI. 7. 11. suasisse VIII. 3. 7.

Mullinus scriba Regis VIII. 11. 5.

Mulorum 30000. vehunt aurum VIII. 7. 11.

Multæ nomine III. 7. 2.

multat pecunia IV. 1. 38.

Multiplex casus VI. 1. 9. natura VII. 4. 26.

multiplicabant metum V. 4. 19.

multiplicato sono vocem referre III. 10. 2.

multitudinem hostium superare IV. 9. 22. regit superstitio IV. 10. 7. adversus testis IX. 2. 23.

multitudini tantæ quæ supperetent VII. 11. 1.

multitudo inundaverat campos IV. 12. 20. rerum quædam mihi subducit VI. 3. 4. sua studia profitetur VII. 2. 7. quanta esset hominum VII. 8. 2. hostium an terret IX. 2. 19.

Mundus mutat vices VIII. 9. 13.

Munere tam solenni X. 10. 9.

muneris sui esse VII. 6. 8.

munia belli obire IX. 1. 1. militiæ tolerare X. 3. 9.

Munientibus obtendere vela, coria IV. 2. 23.

Munimenta quæ manu ponimus III. 4. 2. magna regni IV. 5. 4: 14. 10. ultima satellitum sedes IV. 7. 21. urbium invictarum superare VII. 11. 8.

munimenti novo genere VI. 5. 13.

munimentis urbis IV. 4. 4.

munimento valido sepire VIII. 2. 20. corporis sumpto procedere IV. 13. 25.

munimentorum ruinas supergredi VIII. 2. 22.

munimentum aliud objectum V. 4 5.

munire castra eodem loco IV. 12. 17. in eodem tumulo IV. 12. 24.

muniret aciem totam orbe IV. 13. 31.

Munitæ urbis obsidio V. 1. 17.

munitam situ, opere VIII. 10. 23. muro, palude IX. 1 14.

munitas naturali situ angustias VIII. 2. 22.

munitio prima clausit regiam IV. 7. 21.

munitiorem, quam ut capi posset VII. 6. 19.

munus Deorum IV. 7. 13. vix ullum tam solenne militiæ V. 3. 3. suum quisque ostendit primus VII. 6. 6.

Muralia pila VIII. 10. 32.

muri occupantur IX. 1. 18. vestigia persequi IX. 5. 14.

Murices ferreos defodisse IV. 13. 36.

Muros tormentis quatere IV. 3. 13. subire IV. 3. 24. ingentis operis tueri IV. 6. 7. subruere IV. 6. 21. tabulata tegebant, & pervios fecerant VIII. 10. 26.

murum reficere IV. 3. 13. perfringere IX. 5. 19.

murus subrutus cuniculo IV. 6. 23. fuit 60 stadiorum VII. 6. 25.

Musicani .... X. 8. 8: 10. 16.

Muta ministros X. 4. 1. silentio X. 5. 7.

mutabat equos IV. 1. 2.

mutabiles vices IV. 14. 19.

mutabilis quam esset III. 8. 20. multitudo IV. 10. 7.

mutans equos III. 11. 26. VIII. 2. 35.

mutarent juga colles III. 10. 10.

mutari jussisse in eam formam III. 3. 6. venia posse VI. 8. 6.

mutassem quicquam ex vetere vita ac more VII. 1. 31.

mutat vices VIII. 9. 13. equum VIII. 14. 34.

mutatam esse molem in saltum IV. 3. 21.

mutatio moris VIII. 4. 20.

mutatione rerum III. 13. 12. ex temporum pendere IV. 1. 27.

mutato equo IV. 15. 31. nomine VII. 3. 1.

mutatus subito III. 2. 18. vultus IV. 15. 11. repente VIII. 6. 20.

mutaverant fidem VII. 4. 21.

mutaverat nihil ex pristina voluntate VI. 7. 13. neminem metus spesve VIII. 6. 12.

mutavit pleraque V. 2. 6. necessitas rationem belli VIII. 10. 20.

Mutilata securibus IX. 2. 19.

Mutua salutatione X. 8. 23.

mutuas querelas VI. 2. 4.

mutuo miseri V. 5. 12.

mutuos gemitus IV. 16. 12. usus VII. 3. 5.

Myndios suæ factos ditionis III. 7. 4.

Mythracenes adit Alexandrum V. 13. 9.

N.

Nabant amici IX. 4. 12.

Nabarzanes prætor Darii III. 7. 12. cornu tuebatur III. 9. 1. decreverat Regem vincire V. 9. 2. elabitur IX. 3. 11. statuit exsequi scelus V. 10 1. adest cum militibus V. 10. 12 procumbit humi V. 10. 13. petit Hyrcaniam V. 13. 18. VI. 3. 9. occurrit VI. 5. 22.

Nabarzani nuntiaverunt sui V. 12. 4. ignovit Alexander VI. 5. 23.

Nabarzanis literas accipit VI. 4. 8.

Nantes equos loris trahere VII. 9. 4.

nare super utres VII. 8. 6.

Naribus mutilatis VII. 5. 40.

Nasamones a septemtrione IV. 7. 19.

Nascitur ingens pomorum modus VII. 4. 21. bellum VII. 8. 21.

Natare prohibent pedes IV. 8. 8.

nataturi periculum IX. 4. 12.

Natio rudis ad voluptates VI. 6. 9. utraque IX. 7. 14.

Nationem non satis notam VII. 3. 5.

nationis suæ IV. 12. 7. unius regnum V. 8. 12. ejusdem VI. 3. 10. VIII. 2. 25. IX. 7. 4.

nationum exterarum quem sibi

ereditarum III. 8. 5. tot prædam vehere VII. 8. 22. multitudo IX. 4. 20.

nativus sermo VI. 10. 23.

natu maximus IV. 11. 2: 7. 25. VII. 8. 12.

natum otium ferendis rumoribus VIII. 9. 1.

natura feras non mitigat VI. 3. 8. situs VI. 4. 15. qua fert VI. 5. 15. obstante VI. 6. 26. spiritum reposcit VI. 10. 33. mortalium hoc nomine prava & sinistra VII. 4. 10. terræ multiplex, varia VII. 4. 26. quæ videtur diremisse VII. 7. 14. mare voluit esse terminum IX. 3. 13. quæ subduxit IX. 4. 18. terras submovit IX. 6. 22.

naturæ tribuisse, quæ fecerim IV. 11. 16. pro habitu V. 6. 18. suæ reddere terram VI. 4. 19. nulli se ingessit causa VIII. 9. 13.

naturale solatium VIII. 4. 8.

naturalem humorem VII. 5. 5. celeritatem VII. 6. 23.

naturam perimit vetustas V. 1. 34. longius procedere IX. 9. 4. maris noscere IX. 10. 3.

natus 70 annos VI. 11. 32. VII. 2. 33.

Navali prælio vinci IV. 1. 11. clade obrui IV. 3. 14.

Navatæ operæ IX. 1. 6.

navaturos operam VII. 5. 27.

Navem magnitudine eximia IV. 3. 2.

naves pendentes & instabiles IV. 2. 9. superveniunt IV. 4. 9. in *naves* subsistere IX. 9. 21.

naufragia in sicco IX. 9. 21.

naufragium timere V. 9. 3.

navibus piraticis IV. 5. 19.

navigabant ignari IX. 9. 2.

navigantium modo VII. 4. 28.

navigare perseverantis IX. 4. 12. postquam cœperat IX. 6. 3.

navigaturum erat ipse IX. 8. 3.

navigia omnia portum simul repetunt IV. 4. 9. ad sua perducere IV. 4. 15. occupare IV. 7. 20. regi non possunt IV. 3. 18. II. 8. IX. 4. 11. non habere VII. 5. 17. facere VIII. 10. 2. submergere IX. 1. 3. innoxia expulsa sunt IX. 4. 11. non posse numerari IX. 8. 7. aliorum alii urgent IX. 9. 16. in proras præcipitantur IX. 9. 20. reficere IX. 9. 24. in insulam esse transmissa X. 1. 15.

navigiis minoribus relictis IV. 4. 6. levatis IX. 9. 11. omissis IX. 9. 18. paucis IX. 9. 27.

Naura quam appellant VIII. 2. 19.

nautæ cœperunt subducere IX. 4. 10.

nautarum ministeria turbat miles IV. 3. 18. VII. 9. 6. voces variæ IX. 8. 6.

nauticæ rei peritis IX. 10. 3.

nautici remigant IX. 9. 7.

nauticorum plausus IX. 9. 26.

nauticos hortari IX. 9. 4.

Nearcho imperavit IX. 10. 3. tuente sententiam X. 6. 12.

Nearchus supervenit X. 1. 10. tum ait X. 6. 10.

Necarentur propinqui cum ipsis VI. 11. 20.

necaretur eo loco VII. 5. 43.

necatis pueris IX. 2. 7.

necatum veneno X. 10. 14.

necaverunt tortos IV. 8. 11.

necavi quem tuorum propinquorum IV. 10. 29.

Necessitas cogit omnia experiri IV. 1. 29 efficacior omni arte IV. 3. 24. rerum moraretur IV. 4. 18. versa in rationem IV. 10. 14. stimulare debet IV. 14. 22. præsens quanta exigebat V. 4. 12. applicuit solatium V. 5. 15. subjicit consilium VII. 5. 18. efficacior, quam ratio VIII. 4. 11. rationem belli mutavit VIII. 10. 20.

necessitate præsenti VI. 4. 10. magis, quam sponte sequi ducem VII. 4. 38. ultima exprimi IX. 3. 6.

necessitatis suæ certiores facere IX. 10. 17.

inter *necessitudines* fieri IV. 10. 23.

Nefanda cæde VIII. 2. 2.

nefariæ spei V. 9. 3.

nefas ultimum VI. 9. 11.

nefastum nihil ulli videbatur VII. 5. 20.

Negaret mandasse se VI. 10. 17.

negasse honores X. 5. 11.

negatum est metu VII. 2. 23.

negaverunt recipi IV. 1. 17.

Negligunt cætera VII. 11. 9.

Negotia volvi V. 11. 10.

negotium datur IV. 2. 18. X. 1. 36.

Nemora accipiunt vocem III. 10. 2. riparum V. 4. 8.

nemoris pondere onerati V. 1. 34.

nemus medium habent pro arce IV. 7. 20. umbrosum VI. 4. 3. opacum IX. 1. 13.

Nepos parvulus IV. 10. 22.

ex *neptibus* una X. 5. 20.

neptium vicem X. 5. 21.

Neptuno major IV. 2. 20.

Neptunum arripuisse IV. 4. 5.

Nescio quod IV. 10. 26. IX. 2. 31.

Nexu quodam opus jungere IV. 3. 9.

nexus inciperet, se conderet III. 1. 17. per *nexus* operum manare IV. 2. 8. ramorum occulti VI. 5. 15.

Nicæam appellavit IX. 3. 23.

Nicanor tuebatur III. 9. 7. præerat IV. 13. 27. morte correptus VI. 6. 18. audacia insignis VIII. 13. 13.

Nicanore orbatus VI. 9. 27.

Nicanorem præmittere V. 13. 19. ad *Nicanorem* scribere VI. 9. 13.

Nicanori se jungere VI. 7. 15.

Nicarchidem tueri V. 6. 11.

Nicomacho cui nomen VI. 7. 2. confiteri VI. 10. 7. nominari VI. 11. 37, 38.

Nicomachum introducere VI. 8. 1. conscientiam exoneratse VI. 8. 12.

Nicomachus dimissus VI. 7. 16. detulit VI 7. 26. productus VI. 9. 7. de me nihil dixit VI. 10. 5.

Nicostratum assumere VIII. 6. 9.

Nili claustra tueri IV. 8. 4.

Nilo amne vehi IV. 7. 3.

Nilus alit crocodilos VIII. 9. 9.

Nimbo obrui VIII. 13. 23.

Nitens oleo IX. 7. 20.

nitet purpura III. 2. 12.

Niti non poterant V. 3. 21. per ardua VIII. 11. 9.

Nive perenni obrui VII. 11. 8.

nives tot proculcare VI. 5. 16. terram premunt VII. 3. 11.

nivibus perpetuis obsitum V. 6. 13, 15. cum *nivibus* gerere bellum VII. 8. 13.

nix fatigabat V. 4. 18. oculis perniciabilis VII. 3. 13.

Nixu tela vibrare VII. 9. 7. libero hastas mittere VII. 9. 9. majore, quam effectu sagittas emittere VIII. 9. 28.

Nobilem regiam III. 1. 12. vicum IV. 9. 9. victoriam VIII. 1. 23. pugnam VIII 2. 37. virginem X. 1. 5.

nobiles viros III. 13. 6. ducenti VII. 3. 4. juvenes VIII. 2. 35. virgines VIII. 4. 23. gentes X. 3. 7. pueri X. 5. 8.

nobili juveni VI. 7. 22.

nobilibus mulieribus III. 12. 4.

nobiliorem esse VI. 2. 6.

de *nobilioribus* nihil dico X. 6. 20.

nobilis fluvius IV. 9. 6. regio V. 1. 11. equus VII. 4. 18. satrapes VIII. 4. 21. puer VIII. 6. 7.

nobilissimæ urbis III. 10. 7. juventutis VI. 9. 21.

nobilissimarum gentium VI. 1. 7.

nobiliſſimi propinquorum III. 3. 21. duces III. II. 9 : 13. 14. triginta perducti VII. 10 4.
nobiliſſimum Regem IV. 12. 8.
nobiliſſimus quisque VI. 11. 20.
nobilitabit me victoria in perpetuum, aut pugna V. 8. 17.
nobilitas eminet VIII. 9. 21.
nobilitate ſingulorum ſpectata VI. 2. 9.
nobilitatem dare ignobilibus locis IX. 6. 22.
nobilium virorum III. 13. 10 ferarum VIII. 1. 11.
Nocte eadem III. 8. 13. media IV. 16. 9. V. 1. 3 VII. 9 16. IX. 9. 27. peracta V. 10. 12. tota VI. 6. 21. IX. 9 23. tertia, obſcura VIII. 11. 21. quæ ſequuta eſt IX. 5 30.
ad *noctem* intrare vallum III. 2. 3. unam ſupereſſe III. 8. 20. proximam V. 12. 1. multam VI. 11. 12. perpetuam IX. 4. 18.
noctis tempora III. 2. 15. reliquum IV. 13. 16. novum ſidus X. 9. 3.
noctium vicibus ſervatis VIII. 6. 3.
noctu illuc pervenire VIII. 2. 15
nocturna trepidatione IV. 13. 4. quiete V. 13. 5.
nocturno calore IV. 7. 22. itinere VII. 5. 1.
Nodoſum ſtipitem præferre IX. 7. 20.
Nomina gentium III. 2. 9. IV. 14. 3. verius, quam auxilia IV. 12. 9.
nominante me nullo VI. 10 8.
nominat me nemo VI. 10. 5.
nominatis aliis VI. 10. 7.
nominatus eſſet adoleſcens VI. 11. 38.
nomine ſequente imperium VIII. 12 14.
nominibus veris III. 11. 25.
nominis tanti Rex X. 1. 32. veneratio X. 3. 3.
Noſcenda quæ erant VI. 7. 25.
noſci, quis eſſet, non ſatis poterat VIII. 3. 13. certiora poſſe IX. 9. 5. quo facilius poſſent X. 7. 18.
noſcitabantur præfecti III. 11. 10.
noſcitaretur facies VIII. 13. 24.
noſſe ſortem ſuam IV. 10. 26.
noſſet probe ſpiritum Regis VI. 1. 19.
nota ſunt omnia nobis, incolis IX. 3. 7.
notabile jugum III. 1. 15.
notæ ne quidem ſociis gentes IV. 12. 9. vocis ſonitus IV. 15. 32.
notani tempora VIII. 9. 36.
notari ex vultu VII. 2. 27.
notas conſcientiæ III. 6. 9. perturbationis VI 7. 18. oris VIII. 3. 13. literarum VIII. 9. 15.
notatum certo ſigno locum IV. 13. 36.
notaverant fontem tarde VII. 10. 14.
notaverunt guttas IV. 2. 14. intervallum V. 1. 13. fumum VII. 11. 18.
notes ignominia IX. 6. 13.
notis ſibi vadis IV. 7. 20. literarum V. 5. 6.
notos tantum nomine IV. 5. 5. orare IX. 10 15.
Novandis rebus IV. 1. 30.
novare res, dum in India eſt Rex IX. 10. 21.
novaturum res X. 8. 1 : 9. 7.
novaverant res VII. 6. 14.
Noveram vires meas VIII. 14. 42.
Novi milites III. 7. 8. ſupplicii timor VIII. 14. 29. ciborum ſucci vulgaverant morbos IX. 10. 13. Regis ſatelles X. 7. 14.
novos hoſtes exſiſtere *novis* armis IX. 4. 18.
novum imperium IV. 1. 5. V. 7. 2. munimentum IV. 6. 22. Regem V. 1. 19. iter V. 3. 22. ſidus X. 9. 3.
Nox erat media IV. 3. 16. vergit ad lucem IV. 7. 22. multiplicabat metum V. 4. 19. fecerat quę terribiliora V. 4. 26. oppreſſit eos VII. 11. 17. obducta cœlo terruiſſet alium VIII. 13. 25. ſupervenit X. 5. 15.
Noxa priſtina X. 4. 3.
noxæ participes VII. 2. 29.
noxios opprimere X. 9. 11.
noxium fore levem motum IX. 5. 27.
Nubes pulveris IV. 15. 32. V. 13. 12.
Nudavere ſpatium VII. 6. 23.
nudi ſtipites VIII. 11. 8. ſequimur IX. 3. 5.
nudis ſolitudinibus IV. 7. 10. oſſibus VI. 11. 17.
nudo pectori VI. 1. 15. montis dorſo VII. 3. 8 ſolo VII. 5. 17. X. 10. 11. capite VIII. 1. 20.
nudum ſolum III. 4. 3.
Numerabitis interemptos a ſuis, ab hoſte IX. 6. 25.
numerandum inter prima gloriæ VI. 3. 17.
numeratus pons inter opera Orientis V. 1. 29.
numerave o nec meos, nec hoſtium exercitus IX. 2. 25.
numero pares diebus anni III. 3. 10. utriusque Regis copias III. 7. 9. impar exercitus III. 10. 2. præſtare V. 13. 13. ne quidem par VII. 7. 34. cum pari venire VII. 10. 12. pro *numero* fluminum aras ponere IX. 4. 14. victorias IX. 6. 19.
Numidiæ ſolitudines X. 1. 17.
Nupſerat cui X. 5. 20.
nupturam alicui ſervorum ſuorum IV. 11. 20.
Nutrici gratiam referre VIII. 2. 8. dextram offerre VIII 2. 9.
Nymphas in rupe conſidere III. 1. 4.
Nyſam ad urbem pervenire VIII. 10. 7.

O

Obducitur veſtis corpore VI. 5. 27.
obductæ nubes IV. 7. 13.
Obdienter imperata facere IV. 1. 5. VII. 4. 20. omnia facere IX. 7. 14. ac pie quod ſinguli facerent X. 3. 4.
Obequitare turmis VIII. 13. 18. peditibus X. 9. 16.
obequitaret agmen III. 10. 4. hoſtis VII. 7. 5.
Oberrabant plerique VI. 5. 18.
oberrantibus rivis III. 4. 12.
oberraret oculis VIII. 6. 26.
Obeunti tantum terrarum IV. 5. 5.
obibat urbes IV. 5. 13.
Objecerat Thracas IV. 13. 32. elephantos VIII. 13. 6. ramos IX. 5. 4.
objecit equites ante currum Regis III. 11. 8. ſemet VIII. 6. 16. quadrigas VIII. 14 2. peditem ſequenti hoſti VIII. 14. 37.
objectæ pluribus locis foſſæ V. 5. 1. rates tuebantur illos VII. 9. 4. rupes Gangem inclinant VIII. 9. 6.
objectos ſe gentibus IX. 4. 17.
objectum eſt ultimum VII. 1. 21.
objecturus alios III. 8. 27.
objicere ſeſe III. 8. 28. venabulum VIII. 1. 14.
objiciebantur quæ palam X. 1. 6.
objicit fere trecentos elephantis X. 9. 18.
objicitur mihi, quod aſperner VI. 10. 23.
Obire tot terras V. 5. 14.
Oblata ſpecie per ſomnum III. 3. 7. eſt occaſio IX. 6. 26. X. 8. 10.

oblatam in somno esse speciem IV. 2. 17: 3. 21.
oblatum sicut est poculum VII. 5. 12. opportunum remedium, ignis VIII. 10. 7. remedium ab incolis IX. 1. 12.
Obligantur oculi VI. 11. 15.
obligari vulnus IV. 6. 18.
obligato ne quidem vulnere VIII. 10. 28.
obligaturi quo pignore VII. 10. 9.
obligatus tanto merito VII. 5. 23.
Oblita originis VII. 10. 16.
obliti periculi VII. 11. 18. status X. 2. 22. in qua urbe simus X. 6. 7.
oblitus sortis suæ, & regiæ superbiæ III. 2. 11. humanæ IV. 7. 25.
oblivio in rebus prosperis IV. 14. 20. status prioris V. 5. 11.
oblivisci periculi VII. 2. 8. hujus status IV. 1. 22.
Obloquuti erant X. 2. 30.
Oblucłantem oblivioni VII. 1. 9.
oblucłanti demere caput IV. 9. 25.
oblucłari perseverantem VIII. 1. 46.
Obmoliuntur truncos VI. 6. 24.
Obnoxios ut vidit X. 9. 18.
obnoxium prædonibus IV. 8. 15.
Oborta seditione IX. 4. 25.
Obruamus membra V. 5. 13.
obruebantur vi telorum IX. 4. 32.
obrui saxis III. 4. 11. VI. 11. 10. 38. telis III. 8. 4.
obruitur undique VIII. 11. 15: 14. 40.
obruti fabulo IV. 7. 11. telis VIII. 10. 10: 13. 15. nimbo VIII. 13. 23.
obrutus telis VII. 7. 37.
obruunt penitus vites & arbores VII. 3. 10. animum IX. 9. 23.
Obscura morte III. 5. 10. umbra VII. 3. 11.
obscuras per semitas ferri X. 5. 16.
obscurior turba equitum, peditum III. 11. 10. dies pristino VIII. 4. 2.
obscuritas erat terrori V. 4. 25.
obscuritatem ratus suam occasionem VIII. 13. 26.
Obsecro ..... V. 2. 21: 5. 13. IX. 6. 23.
Obsederant saltum VIII. 12. 2. ripam VIII. 13. 23
obsedit, qui cædi superierant VII. 3. 38. regiam IX. 5. 30.
Obsequentiores fore VI. 3. 18.
obsequi iræ, gloriæ V. 8. 12.
ad *obsequium* paratos morari VIII. 5. 13.
Observant sidera noctu VII. 4. 28.
Obsessa urbs VI. 1. 20.
obsessam frustra esse petram VIII. 11. 2.
obsessis solatium magis, quam auxilium IV. 3. 19. nihil placet præter deditionem VIII. 10. 33.
obside retento VIII. 11. 4.
obsidebantur qui IV. 15. 16. pleraque IV. 8. 15.
obsidebat Gazam IV. 6. 7. Artacænan VI. 6. 33. urbem VIII. 10. 5. mœnia VIII. 10. 10.
obsidem pacis & fidei retine IV. 11. 6.
obsident littora IV. 7. 19. aditum VII. 11. 9.
obsidentem vias IX. 2. 3.
obsidentis urbes X. 5. 10.
obsidere urbem IV. 2. 14. V. 3. 7. IX. 8. 11. itinera VI. 8. 18.
obsideri itinera VIII. 11. 19. angustias VIII. 12. 1.
obsides reddere IV. 8. 13. apud Regem esse VII. 2. 18. habere VIII. 1. 5. 1. ducere IX. 1. 23.
obsidet Rex latrones VII. 6. 3.
obsidio nobilitata est IV. 6. 30. magni operis futura V. 1. 17.
obsidione soluta IV. 4. 1. urbis perseverare IV. 5. 16. VIII. 11. 19. IX. 4. 6.
obsidionem ferre IV. 2. 7. VIII. 2. 29. pati IV. 2. 11. ut tutiorem, ut honestiorem VII. 6. 17. fortius VII. 6. 22. longam fore impedimento IV. 2. 15. tolerare IV. 5. 22. solvere VI. 6. 34.
obsidionis malis fatigari VIII. 10. 10.
Obsignabat literas VI. 6. 6.
obsignare vires regni, & imperii X. 6. 5.
Obsolescit gloria IX. 6. 14.
Obstabant saxa IV. 6. 8.
obstabat ventus IV. 2. 8. hostis VI. 6. 31.
obstare venientibus III. 9. 11. sibi unam urbem IV. 6. 13. gloriæ IV. 13. 9. nihil, præter has gentes IX. 4. 19. nihil virtuti IX. 9. 4. res renovare cupientibus X. 2. 8. professioni æris alieni pudorem X. 2. 10.
obstat metus, cupiditas VII. 4. 11.
obstinatis ad silentium VIII. 1. 30.
obstinatum ad tacendum IV. 6 28. animum VII. 7. 21. ad moriendum VIII. 2. 11. silentium rumpere IX. 2. 30.
Obstrepebat metus IV. 9. 20. fremitus VI. 9. 6.
obstrepentibus ripis VIII. 13. 23.
obstrepunt cuncti VIII. 7. 7.
Obstricti sacramento VII. 1. 29.
obstrinxerat barbarum VIII. 12. 17.
Obstructis saxis IV. 3. 13.
Obterebantur elephanti, & qui rexerant eos VIII. 14. 30.
obterebat laudes Regis VIII. 1. 31.
obterendum hostem III. 2. 10.
obterere orsus res Philippi VIII. 1. 23.
obtererent plures IV. 15. 3.
Obtestor per regna, per vitos ... V. 8. 16. per fidem V. 11. 6.
Obtinebant gradum IX. 1. 6. sedem IX. 4. 2.
obtinebat summa tectorum IV. 4. 13. petram VII. 11. 1.
obtinebatur oppidum IX. 1. 27.
obtinere jugum III. 4. 4. locum III. 4. 5.
obtineret imperii summam X. 10. 10. jus X. 10. 4.
obtineri ripam VIII. 14. 1.
obtinuerat spatium VI. 1. 12. regionem VI. 6. 13.
Obtorpuisse metu X. 3. 1.
Obtriti primo impetu IV. 15. 18. pedibus VIII. 14. 26. X. 9. 18.
Obtruncant eos, qui saxa gestabant IV. 2. 24.
obtruncatis, qui resistebant VI. 1. 1.
obtulerant securitatem VI. 10. 14.
obtulerat quod occasio X. 10. 8.
obtulerim me periculis IX. 2. 29.
obtulerint vires discrimini III. 8. 9.
obtulerunt se manibus hostium VI. 6. 32.
obtulisset se oculis ejus VIII. 3. 5.
Obvenit occasio VIII. 6. 1.
Obvertierent corpora in regionem VIII. 4. 5.
obverti in se IV. 15. 21.
obvertit cornu eodem IV. 15. 2.
Obviam mitti V. 2. 8. ire V. 8. 10. X. 2. 26. 28.
obvium quicquid IV. 9. 5: 15. 9.

obvius hosti VIII. 14. 22.
Occasione vincendi uti IV. 16. 4.
occasionem premendi inimici fore VI. 8. 4. resistendi habere VII. 4. 4. sceleris exsequendi VIII. 6. 16.
Occidendi rabies IV. 4. 17. impetus V. 12. 1. minister VII. 1. 3.
Occidentem spectare VI. 6. 23.
Occidere esset veritus ... III. 12. 19. Regis inimicum VI. 11. 34. Regem VII. 1. 5: 5. 38. VIII. 7. 12: 8. 2.
occideret Cobarem VII. 4. 19. inultus VII. 7. 37.
occiderunt multi VIII. 11. 23.
occidissem in acie VI. 9. 23.
occidit Regem suum VI. 3. 13.
occisi prope sagittis IV. 16. 32. Regis præmium VI. 11. 29. spolium VII. 5. 24.
occisis servis V. 13. 17. quibusdam popularium IX. 7. 2.
occisos contra jus gentium IV. 2. 15. ulciscI VI. 11. 26. sua manu VIII. 1. 24.
occisum prope a Rege VI. 4. 8. servatorem sui VIII. 2 2.
occisuros esse Regem non sibi, sed hosti VI. 11. 29.
occisus quin esset ipse Rex IV. 15. 28. inter epulas frater VIII. 2. 8.
Occulerent se fraude IX. 1. 27.
occulta prodere IV. 6. 6. saxa inesse VIII. 13. 9.
occultati navigiis IV. 4. 15.
occulto metu percurrente pectora IV. 12. 14. itinere mittere V. 3. 12. sceleri præferre titulum V. 10. 12.
occultos saltus petere III. 11. 19.
occultum opus IV. 6. 8. iter V. 3. 5. scelus VI. 10. 28.
occultus hostis III. 4. 13.
Occupabantur præsidiis IV. 1. 40. jam non res V. 6. 4.
occupabunt præmia X. 8. 16.
occupanda itinera IV. 12. 1. quæ non habemus VI. 3. 10.
occupandi totius orbis spes IV. 1. 38.
occupandum iter V. 4. 15.
occupante hoste ripam VIII. 13. 25.
occupare jugum III. 8. 27. pacem IV. 11. 7. properaret V. 5. 2. diem VIII. 9. 31.
occuparent regnum V. 9. 2. suffugia VIII. 4. 9.
occuparet secantes IX. 5. 24.
occupari regnum IV. 11. 13.
occupas gratiam VII. 4. 16.
occupasse præmia VI. 3. 15.
occupassent diversoria VI. 11. 2.
occupasset quod rapiendo IV. 9. 8. saltum V. 4. 16. quod Rex VIII. 11. 8.
occupat iter VI. 3. 16. torpentem VI. 8. 21.
occupati metu VII. 11. 25.
occupatis rivis IV. 16. 14.
occupato itinere III. 7. 7.
occupatos a semet esse VII. 5. 22.
occupaturos omnia, quæ hostium sunt IV. 15. 7.
occupaturum regnum III. 3. 5. VI. 3. 12. VII. 5. 39. X. 6. 21. ornamenta regni V. 1. 7.
occupaverant montes III. 9. 10. multos III. 11. 15. manus fortium virorum IV. 11. 11. regionem VI. 5. 21. edita montium VI. 6. 25. solum VII. 6. 25.
occupaverat jugum III. 4 13. tumulum IV. 12. 15. pylas V. 3. 17. prædam V. 6. 4. ministerium VIII. 2. 2.
occupaverit verticem VII. 11. 12.
occupaverunt urbem V. 1. 27. manus hostium V. 6. 7. regionem VI. 2. 13. montes VI. 6. 22. IX. 4. 25. petram VIII. 11. 2.
Occurrant parentes liberis VII. 1. 23.

occurrebant cotes VI. 6. 26. oculis X. 5. 10.
occurrebat rursus III. 8. 21. vestigium culti soli IV. 7. 12.
occurrentem alloqui IX. 10. 21.
occurrentibus Milesiis VII. 5. 31.
occurentium impetus IV. 13. 33. equitum multitudo IV. 16. 30.
occurrerat cum 6000 equitum IV. 9. 12. non tamen ei VIII. 12. 6. quisquis IX. 5. 20.
occurrere credenti III. 8. 24. Regi V. 5. 6. cum exercitu VI. 6. 20.
occurreret tempestatis violentia VIII. 4. 5. amplius nemo VIII. 10. 2. Regi VIII. 13. 2.
occurri posse IV. 3. 4.
occurrit Regi III. 7. 6. V. 2. 9: 5. 5: 13. 11. VI. 4. 23: 5. 1, 22. VII. 4. 40. VIII. 1. 7. IX. 1. 28. 36. X. 1. 24. quinqueremis IV, 4. 7. supplex V. 1 17. supplementum V. 7. 12. VI. 6. 35. memoria VII. 1. 24. Oceanus IX. 3. 14.
occurrentes alius alii X. 5. 16.
occursu satellitum VI. 7. 29. fratrum prohiberi VIII. 3. 4.
ab *Oceano* reverti VIII. 10. 18.
ad *Oceanum* usque III. 12. 18. IV. 4. 20. petere VIII. 5. 1. pervenire IX. 2. 26. prospicere IX. 4. 21. visere IX. 9. 1. procedere X. 1. 10.
Ochi filiæ III. 13. 12. uxor III. 13. 13. neptis VI. 2. 7.
Ocho regnante exsulare VI. 4. 25: 5. 2. superato VII. 10. 15. trucidatos 80 fratres X. 5. 23.
Ochum filium obsidem IV. 11. 6. in spem imperii genitum IV. 14. 22.
Oculi non possunt ferre X. 2. 23.
oculis subjicere III. 2. 12. subduci III. 3. 3. requirere terram IV. 7. 11. habitum perlustrare VI. 5. 29. æquis videre VIII. 2. 9. hostium ostendi VIII. 13. 20. temperare IX. 3. 2.
oculorum prospectus IV. 9. 10: 15. 32. usus IX. 9. 14.
oculos ante Regis III. 11. 9. IV. 15. 24. habere VII. 10. 5. IX. 4. 29. terrere VIII. 4. 3.
Ocyus hinc X. 2. 27.
Odia tollere IV. 11. 4. retractare IX. 3. 22.
odio patrii sermonis teneri VI. 9. 36. ducis VIII. 12. 3.
odisse vitam V. 9. 6.
odisti me IV. 10. 29.
Odrysas populares X. 1. 45.
Offenderet Regem VII. 2. 32.
offendi graviter VI. 6. 11.
offendit popularium, oculos, animos VI. 2. 2. amicos VIII. 12. 17.
offensus vehementer IV. 1. 7.
offerre patriam V. 5. 18. operam VI. 2. 20.
Offerebatur spes VIII. 11. 19.
offerrent quod Dii VI. 11. 5.
offerente suum equum VIII. 2 36.
offerentes se temere VII. 9. 7.
offerret cui quisquis semet VIII. 2. 27.
Officii specie VII. 1. 14. vice VIII. 6. 18.
in *Officinas* opifices IV. 2. 12.
Officio vinci VII 10. 8.
Officium proprium VII. 6. 8.
Olei quicquid erat VII. 5. 7.
oleum remedio fuit IX. 10. 1.
Olympiada consecrare X. 5 30.
Olympiadi nomen debitum V. 2. 22.
Olympias consecretur IX. 6. 26.
in *Omen* vertere III. 1. 17. IV. 2. 13. victoriæ præcipere IV. 4. 5. vereri VI. 6. 4.
Omina vetera revocare III. 3. 6.

ominabantur ultima IX. 9. 22.
ominati videantur IX. 8. 24.
ominibus novis opus eſt V. 9. 4.
Omiſere pugnam VI. 1. 6. qui torquere juſſi IX. 7. 9.
omiſerint nihil X. 3. 4.
omiſſis pignus IX. 6. 17.
omiſſa ſpe III. 2. 1. aqua, quam portaverant V. 7. 7.
omiſſis per metum, qui... III. 13. 9. armis IV. 3. 4. VIII. 14. 33. pignoribus VI. 5. 8. queſtibus X. 5. 8.
omiſſo itinere V. 13. 1.
omiſſum prælium V. 2. 5.
omittebat quicquam VIII. 14. 29.
omittenda, quæ cepimus VI. 3. 10.
Omnino triginta & duo III. 11. 27. ſemel IV. 10. 24. duos VII. 1. 34. quatuor IX. 1. 32. ſexdecim X. 8. 3.
Omphis regnabat VIII. 12. 4. regium inſigne ſumpſit VIII. 12. 14.
Onera portare III. 13. 7, 16. IV. 2. 20: 9. 19. VII. 4. 25.
onerabant ſaxis IV. 3. 9.
onerantium plauſtra VI. 2. 16.
oneraſſent pluribus X. 9. 2.
oneratam ſaxis & arena IV. 3. 2.
onerati mero V. 7. 4. promiſſis V. 12. 19.
oneratos armis IV. 14. 2.
oneratus promiſſis V. 4. 12. VII. 2. 17.
oneravere ſe vino IV. 4. 5. ſcalas IX. 4. 33.
oneraveris ſenectutem orbam ſuppliciis VIII. 7. 15.
ſub *oneribus* eſſe III. 13. 9.
Oneſicrito imperavit... IX. 10. 3.
Oneſicritus ſupervenit X. 1. 10.
Onomaſtorides Lacedæmonius III. 13. 15.
Onus ſuſtines VII. 4. 12.
onuſta vehicula VI. 6. 15: II. 3.
onuſti auro V. 6 6. præda V. 12. 17. præmiis VII. 1. 23.
onuſtos præda IX. 2. 10.
Ope nulla IV. 3. 18. VIII. 10. 32. externa V. 12. 16.
opem a Diis petere IV. 4. 14. ferre IV. 15. 12: 16. 19. ad petendam procedere V. 5. 10. unicam in illa fortuna V. 12 8. in ipſis nullam eſſe IX. 1. 20.
Operæ videbatur VIII. 9. 37.
operam polliceri VI. 7. 12. VII. 5. 27. IX. 1. 3. promittere VII. 2. 17.
operatum Libero VIII. 10. 17.
pro *opere* ſtare IV. 2. 21. perfecto ſtrenue IV. 12. 24.
operiunt ſolum IV. 9. 10. terram VI. 5. 15.
Opes tantas ſperare V. 10. 1. ſpectare V. 12. 1. reſtituere VI. 2. 8. a majoribus traditas habere X. 1. 23.
opibus tantis præditum X. 1. 32. ex tantis hoc ſupereſt X. 2. 27. præfecti majorem eſſe X. 10. 14.
opimam prædam V. 1. 4. IX. 1. 2.
Opperiebantur arbitrium III. 12. 9.
opperiendi milites III. 7. 8.
opperiens aliquem ex cohorte VI. 7. 17.
opperiri hoſtem III. 7. 10. præſentiam ipſius VIII. 2. 32.
Oppetere mortem VII. 10. 5.
Oppida deſerta VIII. 11. 2. vicina IX. 1. 18.
oppidani bellum parant IX. 1. 20.
oppidanorum turba V. 1. 23. pertinacia VII. 6. 21 ſepulcra VIII. 10. 8.
oppidanos urgere V. 3. 11. vincere VIII. 11. 1.
oppidi munimenta III. 13. 15. mœnia VII. 5. 32. pars IX. 5. 14.

Opponere partem V. 4. 15.
opponeret ſe nemo IV. 13. 33.
Opportuna regio IV. 9. 10.
opportunæ victoriæ VII. 9. 17.
opportunis locis IX. 3. 24.
opportunum ſolatium III. 13. 17. remedium VIII. 10. 7.
Oppoſuerat 40000 peditum IX. 4. 5.
Oppreſſi malo V. 4. 31. qui exſpectaverant hoſtem VIII. 10. 20.
oppreſſos, qui vulneraſſent eum X. 1. 20.
oppreſſurum eſſe cunctantes III. 8. 11.
opprimenda impedimenta IV. 15. 20.
opprimere hoſtem III. 4. 4. territum VI. 3. 16.
opprimeret incautum X. 9. 8.
opprimi me in tabernaculo III. 6. 6. hoſtes poſſe IV. 13. 4. antequam aſſurgeret IX. 5. 2.
Optare quod nunquam forent auſi V. 5. 18. vitam, multam, longam IX. 6. 22.
optaſſes ne quidem III. 6. 12.
optatum tempus reperire V. 9. 9.
Optimus judex VI. 10. 3. qui eſſet X. 5. 5.
Opulenta regionis V. 9. 16. Perſide IX. 10. 23.
opulentæ urbis obſidio VIII. 10. 22.
opulentia omni III. 11. 20. VIII. 5. 9. regia V. 6. 2. quantam conciperes V. 10. 9.
opulentiæ ingentis plenum III. 13. 11. regalis dona V. 2. 9.
opulentior nulla regio eſt VI. 9. 22.
opulentiſſimam urbem V. 1. 7.
opulentiſſimis regibus IV. 1. 38.
opulentum oppidum III. 4. 14.
in *Ora* proni III. 11. 9. reſtentium fodere IV. 15. 31. penitus uruntur VII. 5. 5. hoſtium tolerare VII. 9. 13. inter hoſtium tegi VIII. 10. 18. oſtentare X. 2. 12.
Oraculi ſors III. 1. 18. ſedes IV. 7. 15. fides IV. 7. 29. VI. 10. 28.
oraculis ſuadentibus credere X. 5. 33.
ad *oraculum* mittere VI. 11. 6, 7.
oraculo moneri IV. 2. 3.
Oram ad urbem vincere VIII. 11. 1.
Oratio brevis mitigat dolorem VI. 6. 17. Regi haud quaquam grata VI. 9. 22. poſſet intelligi VI. 9. 35. ſperni VII. 8. 11. dirigebatur perplexe VIII. 5. 13. placebat nulli X. 6. 12.
oratione varia alloqui milites III. 10. 4. permulcere milites VI. 2. 20. purgari VII. 1. 21.
oratores mittere ad Regem V. 3. 11. VI. 1. 20.
Orbari unico filio VI. 10. 31.
orbatus duobus filiis VI. 9. 27.
Orbes temporum IV. 10. 5.
orbibus ſummis rotarum IV. 9. 5.
Orbitas mea ſpernitur VI. 9. 12. patris moverat milites VII. 1. 2.
orbitatis unicum ſolatium VIII. 2. 8.
orbus vobis ſalvis eſſe non poſſum VI. 9. 12.
Ordinavit gentem VII. 3. 3.
ordine promotus VII. 11. 1.
ordinem ſuum percurrere V. 11. 10. pugnæ turbare VII. 7. 32. ad *ordinem* redire X. 9. 7.
ordines ſervare III. 2. 13. in *ordines* ire IV. 13. 19. VIII. 13. 27. raros videre IV. 14. 14. fuga turbare IV. 15. 4. VIII. 14. 23. laxatos invadere IV. 15. 20. ſuos recuperare IV. 15. 22. laxare IV. 15. 31.

15. 31. equitum opponere VII. 9. 5.
ordinibus laxatis excipere IV. 13. 33. solutis sequi VIII. 1. 5. ferri VIII. 4. 6. invehi VIII. 14. 33.
ordo in ratibus est servatus VII. 9. 4. pellicum sequitur VIII. 9. 29.
Oresles post eum IV. 13. 28.
ab *Oriente* proximi IV. 7. 18. ad septemtrionem se vertere VII. 7. 3. perdomito X. 5. 36.
Orientem fortunam ferre III. 12. 20. spectantes terræ IV. 5. 1. ad *Orientem* vergere VI 6. 23. spectant quatuor oppida VII. 10. 15. spectat urbs VIII. 10. 23. perdomare X. 1. 17
Orientis ultima subigere III. 10. 4. spolia offerre III. 10. 6. ora IV. 5. 8. plaga IV 9. 16. Solis intra fines regni mei IV. 14. 24. in ultima relegari V. 5. 14. regia habuit exitum V. 7. 8. regna tenere V. 8. 16. ultima peragrare VI. 2. 18. IX. 10. 12.
Originem trahere III. 1. 22. referre IV. 12. 8.
origo hæc erat vera VIII. 10. 11.
Orio superato IV. 7. 4.
Ornatu regali vehi VIII. 3. 24.
ornaverant urbium spoliis IV. 3. 22.
ornaverat Persicis vestibus amicos ... VI. 6. 7.
Oro quæsoque III. 6. 11. IX. 2. 28. X. 8. 19. & obtestor V. 8. 16: 11. 6.
Orobates ducebat Persas IV. 12. 7.
Orsi murum undique IV. 3. 13.
Orsines oriundus a septem Persis IV. 12. 8. Persagadarum satrapes X. 1. 22. suspectus, vilior X. 1. 29. quod impune habere non potest X. 1. 35. traditur in vincula X. 1. 37.
Orsus est opus IV. 2. 18: 6. 9. dicere V. 5. 17. X. 6. 16. sententiam V. 9. 12.
Orta seditio IV. 5. 16. VIII. 1. 24. IX. 1. 20: 7. 1.
orto Sole III. 2. 3: 3. 8. V. 4. 5: 6. 10. sermone VIII. 1. 32.
Ortum ante solis efferre pecuniam III. 13. 5. nisi regia stirpe IV. 1. 17. repente bellum VI. 1. 21. Solis occupare VI. 4. 22. ad *Ortum* Solis pervenire IX. 2. 26. pellice IX. 8. 22.
ortus hujus Solis reddidit lucem mundo X. 9. 4.
Os specus arctum, obscurum VII. 11. 3. amnis asperum VIII. 9. 8.
ostenderat aciem IV. 12. 23.
ostendere siderum motus, temporum vices V. 1. 22. patrem VI. 10. 30. præmia X. 2. 26.
ostenderet periculum IV. 15. 6. vim canum IX. 1. 32.
ostendero auctores VI. 9. 3.
ostendi inter ludos VI. 2. 6. periculum VII. 7. 21. IX. 4. 27. a tergo VII. 11. 22. non potest gloria IX. 6. 14.
ostendit plus indignationis, quam pavoris III. 6. 10. juvenes VII. 11. 24. quid occuleret VIII. 3. 12.
ostentans palantes IV. 1. 32. pericula V. 9. 16.
ostentare supplicia V. 5. 10. gaudium VII. 10. 4. speciem dolentis X. 9. 9.
ostentatione fiduciæ, victoriæ VIII. 11. 20.
ostentationem luxus X. 6. 3.
Otio desides V. 2. 2.
otiosæ peregrinationi IV. 8. 4.
per *otium* vicos incendere IV. 10. 14.

Ovans victoria repetit urbem IV. 6. 20.
ovantes victoria sequebantur IV. 16, 20. ite IX, 2. 34.
Oxarte revocato VIII. 2. 30.
Oxarten mittere VIII. 2. 25. sequi VIII. 2. 31.
Oxartes cœpit hortari VIII. 2. 27. promiserat VIII. 2. 31.
Oxathrem accedere VII. 5. 40.
Oxathres frater Darii III. 11. 8. VI. 2. 9. pollicetur sibi fore curæ VII. 5. 41. Bactrianorum prætor IX. 8. 10.
Oxathris filia III. 13. 13. X. 3. 11.
Oxo superato VII. 4. 21: 10. 15.
Oxum objicere hosti velut murum VI. 4. 5. ad *Oxum* pervenire VII. 5. 13: 10. 13. superare VII. 23.
Oxycanus Rex erat IX. 8. 11. misit legatos, occiditur IX. 8. 12.
Oxydates Persis nobilis VI. 2. 11. ut inde discederet VIII. 3. 17.
Oxydracarum regio IX. 4 15. ex natione dux IX. 4. 24. oppidum IX, 4. 26.
Oxinem oppressum in vinculis esse IX. 19.

P.

Pabulum petere VII. 6. 1.
Pacata Perside IX. 10. 23.
pacati pedites X. 9. 14.
pacaverat cætera VII. 10. 16.
pace cuncta refovente IV. 4. 21. frustra bis petita IV. 11. 1. in *pace* erat vulgi VI. 8. 25. pace assueti latrociniis VIII. 1. 16. velut media VIII. 10. 17. firmata in perpetuum X. 8. 23.
pacem petere IV. 7. 9: 11. 2, 4, 17.
pacisantur, ut liceat abire VII. 11. 26.
pactus, ut liceret abire IV. 5. 22.
ex *Pæonia* eques IV. 12. 22.
Pæonum equitum præfectus IV. 9. 24.
Palæpyron vocant IV. 2. 4.
Palantibus supervenire V. 31. 11.
Pallor est suffusus III. 5. 3.
Palmarum radices IX. 10. 11.
Paludem inter & mare quicquid est loci IV. 8. 2. transnare IX. 1. 10.
Pamphyliæ res III. 1. 1.
Pamphyliam habere in potestate VI. 3. 3. obtinere X. 10. 2.
Panduntur ulteriora VII. 11. 3.
Paphlagonas appellari VI. 11. 4.
Paphlagonia cessit Eumeni X. 10. 3.
Paphlagoniam intrare III. 1. 22. capere IV. 5. 13. habere in potestate VI. 3. 3.
Papilla intacta servatur VI. 5. 28.
Par erat III. 2. 1. VI. 2. 18: 6 33. VII. 6. 19. VIII. 11. 17. X. 5. 33. numerus IV. 15. 23. VII. 7. 34. summa VI. 2. 10. Deorum potentiæ VI. 6. 2. periculum VIII. 14. 14. securitati vitium credulitas IX. 5. 21.
Parabantur insidiæ VIII. 1. 3.
parabat objicere scelus VIII. 1. 50. trajicere VIII. 13. 23.
parabili cultu III. 5. 2. victu VI. 2. 3. VIII. 4. 28.
Parætacene ultima V. 13. 2.
Parant epulas VIII. 9 30.
Parapamisadæ appellantur VII. 3. 6.
Parapamisadis præfecerat IX. 8. 9.
Parapamiso sub monte sita VII. 4. 31.
Parare iter in posterum VIII. 1. 22.

ΕΘΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

parari victoria III. IV. 5. venenum Regi VI. 10. 34.
paras ire in alium orbem IX. 3. 8.
parat expeditionem VII. 2. 26.
parata sævientibus turba IV. 4. 14. pugnæ IV. 13. 30. prædæ IV. 14. 11.
paratam prædam spectare V. 1. 4.
paratas vires habere V. 9. 5.
parate vos ad prælium IV. 13. 10.
parati ad imperium V. 11. 1. ad omnia VI. 6. 17.
paratos esse ad exsequendum imperium V. 9. 15. ipsos sequi V. 13. 5. ad pugnam VIII. 12. 8.
paratum mortis ultorem III. 2. 18.
paratus itineri III. 8. 23. experiri pro fide V. 11. 12.
paraverant duplicem numerum III. 2. 8.
Parcam saluti VI. 9. 24. parentibus VIII. 8. 17.
parce parentibus VIII. 7. 15.
parcere saluti VII. 2. 26. urbi VII. 6. 20.
parceret periculo V. 13. 5. supplicibus VI. 6. 34. insontibus & fortibus viris VII. 2. 7. saluti suæ, publicæ IX. 6. 15.
parceretur corporibus VII. 3. 16. ne cui VIII. 10. 5.
parci resistentibus VIII. 4. 38.
parcitur senibus feminis, infantibus IX. 5. 20.
parco victu VI. 2. 3. VIII. 4. 28.
Pardales præferebantur V. 1. 21.
Paream animo, tempori VI. 10. 2.
Parem armis fore Scythis fractis VII. 9. 17.
Parentandum majoribus V. 6. 1.
parentatum iræ justæ IX. 5. 20.
parentaturos duci omnium sanguine VII. 2. 29.
parente eodem genitæ III. 12. 21.
Parentem meum esse interfectum IV. 1. 12. restituere IV. 14. 23. tot liberorum VI. 10. 31. communium liberorum VIII. 3. 14.
parentes patiuntur liberos stupro coire V. 1. 37. habeo in vobis VI. 9 12. ad *parentes* redire VI. 9. 28. invisi & ingrati, si liberis occurrant VII. 1. 23.
parentibus fas est stupro coire cum liberis VIII. 2. 19.
parentis mors IV. 10. 20. VIII. 12. 5. loco V. 3. 12. VIII. 8. 2. parricida VIII. 7. 2.
Pares numero diebus anni III. 3. 10 nequaquam futuri V. 13. 13. facere captivis VI. 6. 3. fecit vos Diis X. 2. 25.
Paret melius vatibus, quam ducibus IV. 10. 7.
pari robore opus est III. 2. 16. peditum numero venire VII. 10. 2.
paria sunt periculum, ac præmium IX. 6. 10.
Parietes sustinent molem V. 1. 34.
Parmenio occurrit III. 7. 6. erat in lævo III. 9. 8. IV. 16. 1. aperit literas III. 13. 3. tradiderat Syriam IV. 5. 9. deterruit IV. 10. 17. VI. 10. 34. si essem, pecuniam quam gloriam mallem IV. 11. 14. censebat IV. 13. 4. suaserat IV. 13. 11. pronuntiat, ut cibum caperent IV. 13. 20. perseverat in admiratione IV. 13. 23. jubet nuntiare, in quo essent discrimine IV. 16. 2. ignorat causam pugnæ remissæ IV. 16. 4. quænam fortuna Regis esset IV. 16. 7. præbuit se ducem sceleri VI. 9. 4. amicorum princeps, nisi sons non potuisset

potuisset damnari VI. 11. 39. spatiatur in nemore VII. 2. 23. requirit, quid Rex ageret VII. 2. 25. quantum ad hostes pertinet, vivit VIII. 7. 4. trucidatus est VIII. 7. 5.
Parmenione præmisso III. 4. 15: 12. 27. a *Parmenione* accipit literas III. 6. 4. missa epistola III. 6. 9. missus eques III. 11. 13. IV. 16. 19. venit nuntius IV. 16. 3. cum *Parmenione* copias dividere V. 3. 16. a *Parmenione* conspectus Polydamas VII. 2 24. sub *Parmenione* qui fuerat exercitus VII. 3. 4.
ad *Parmenionem* perduci III. 13. 2. Syriæ præficere IV. 1. 4. castigare IV. 13. 8. non fallere IV. 15. 6. salutem filii debere tibi VI. 8. 7. ad *Parmenionem* evadere VI. 8. 18. cognatione contingere VI. 11. 20. epistolas ferre VII. 2. 16. prima luce coire VII. 2. 20. defendere VIII. 1. 33. ire VIII. 1. 52. laudare VIII. 8. 5. jussu Regis occidere X. 1. 1.
Parmenioni parere jussus Craterus III. 9. 8. se conjungere III. 11. 3. præbuere speciem agminis III. 13. 8. assentire IV. 13. 7. lævum cornu tuendum datum IV. 13. 35. nuntiare IV. 15. 7. VII. 2. 20. res videtur intempestiva VI. 11. 29. conjunctus familiaritate VII. 2. 35.
Parmenionis criminationem adjuvare III. 6. 14. filius III. 9 7. IV. 8. 7: 13. 27. VI. 1. 18: 7. 18. 11. VII. 1. 27. animum turbare III. 13. 4. consilium perpendere IV. 12. 21. epistolam intercipere VI. 9. 13. fortuna VI. 9. 27. sceleri appeti VII. 2. 13. insidiæ in Regem VII. 2. 30. exitus VII. 2. 33. mortem conqueri VII. 2. 35. mentio VIII. 1. 38. per eos occisi memoria X. 1. 6.
Parricida Bessus VI. 3. 9. Hercolaus VIII. 8. 17.
parricidæ procumbunt humi V. 10. 13. unde tam alta quies somni VI. 10. 13.
parricidam Regis, patriæ, exercitus VI. 9. 10. esse discerpendum VI. 11. 8.
parricidarum contuitu omnia tutiora V. 12. 18. supplicia VIII. 8. 5.
parricidii mercedem persolvere VII. 5. 38.
parricidio excusationem offerre V. 12. 4. fidem dedisse VI. 7. 7.
parricidis ultimus dies V. 11. 8. irasci VI. 9. 2.
parricidium volutare V. 9. 3. ad *parricidium* fuerat quantum animi V. 13. 13.
Parta præda V. 12. 17. IX. 2. 10: 10. 27. laude VI. 3. 5. gloria VII. 2. 26. victoria X. 6. 8.
partam gloriam alieno sanguine intercipi VIII. 1. 29. victoriam obtinere X. 6. 8.
partarum rerum secura possessio VI. 3. 5.
Partheniorum gens IV. 12. 11.
Parthi tenent terras IV. 12. 11. urbes V. 7. 9. hanc urbem V. 8. 1.
Parthienen petere V. 12. 18. VI. 5. 31. pervenire VI. 2. 12. habere VI. 3. 3. tueri VI. 4. 2.
Parthos condere VI. 2. 14.
Particeps sceleris VI. 6. 36: 9. 7: 11. 35. periculorum VII. 1. 3.
participem consilii fortibus viris, & illustribus esse VI. 7. 5.
participes sceleris VI. 8. 15: 9. 16. noxæ VII. 2. 29.
partiri velle, quod totum amiseris IV. 5. 7.
Parui quia, perire } VII. 1. 39.
paruissem si non tibi }
paruit Regi III. 1. 23. rati IV. 6. 13.
Pasas Thessalus legatur X 8. 15.

Pastigrim vocant v. 3. 1.
Pastuos ultima III. 1. 6. regnare non alium x. 7. 6.
Pastorem fuisse v. 4. 10.
pastu repellere pecora v. 1. 12.
Patebat via III. 11. 12. VIII. 6. 10: 11. 7. iter IV. 16 11. v. 13. 1.
patens vallis VI. 4. 16.
Patera donum VII. 8. 17. vinum libamus VII. 8. 18.
Patere gradum amicitiæ apud Regem v. 10. 10.
paterentur ex India redire, non fugere IX. 4. 21.
Pateret si qua saltus VI. 5. 18.
Pateretur sortem VIII. 3. 6.
Pathaliam pervenire IX. 8. 28.
Pati eodem animo regnum IV. 1. 25. quietem non posse IV. 13. 16. ægre sitim VII. 5. 10. corporis vexationem VII. 9. 13.
patienda in se eadem VII. 11. 16.
patiens terræ, humoris v. 1. 33. navium v. 3. 2. IX. 9. 2. consilii v. 12. 8. mali VIII. 4. 9. veri X. 4 2. ungulæ X. 10. 16.
patientia mea ostendet falsa fuisse VIII. 8. 1. imperii præstantior X. 3. 10. laboris X. 5. 27.
patientiæ singulare exemplum X. 3. 4.
patientior militarium rerum, otii, quietis VI. 2. 1.
Patrasset quid plerisque ignaris VI. 8. 26.
Patria major IV. 3. 22. nulla est tam familiaris infelicibus v. 5. 11. pro *patria* petere sedes, quascunque elegeris v. 11. 5.
patriam esse ubicunque vir fortis sedes elegerit VI. 4. 13. in *patriam* iter manu facere IV. 14. 7. redire v. 5. 20. VI. 9. 28.
patris sermonis odium VI. 9. 36. societas VI. 10. 33.
patrio sermone uti VI. 9. 34.
patris malignitate, invidia adempta gloria VIII. 1. 23.
Patron Græcorum dux v. 9. 14: 11. 1. Regem intuetur v. 11. 3. se cum Rege velle loqui respondit v. 11. 4. conservati Regis gloriam tulerat v. 11. 9. ad suos rediit v. 11. 12. habebat IV millia v. 12. 4. quæ detulerat v. 12. 7.
Patrona percontari, *Patronem* detulisse } v. 11. 7.
Patuit iter VII. 8. 18.
Paucitas sperneretur III. 13. 1. morabatur festinantes IX. 9. 13.
paucitate explorata, contempta IV. 9. 24.
Paventibus similes v. 3. 17.
pavidi recessissent III. 8. 11. nuntiaverunt III. 8. 24. magis, quam infesti VIII. 14. 30.
pavidos suffodere IV. 13. 33.
pavor intravit animos IV. 16. 17. qua quemque ducebat v. 13. 18.
pavore subito terreri IV. 16. 5. pectora percutere VIII. 13. 11.
Paupertas velocior erit VII. 8. 22.
paupertate magistra III. 2. 15. securus sum III. 11. 14.
cum *Pausania* conjurasse VII. 1. 6.
Pausippus domi nobilis III. 13. 15.
Pax victoriæ præmium VI. 3. 5.
Peccasse se in fratres, in semet ipsum VII. 2. 7.
peccasset intra verba VII. 1. 25.
peccavimus milites VI. 3. 13.
Pecora eximiæ magnitudinis VIII. 12. 11.
pecorum modo III. 11. 17. VIII 14. 30. præda VIII. 4. 20. IX. 8. 29.
Pectora equorum æquare IV. 9. 15. metu percurrente IV. 12. 14.
Pellicem dederat servo X. 1. 5.
pellices regiæ vehebantur III. 3. 24. sunt onera & impedimenta v. 1. 6. assuetæ licentius vivere v. 7. 2. injiciunt ignem regiæ v. 7. 5. implebant regiam VI. 6. 8. introducebantur alio aditu VIII. 6. 3. Regem referunt in cubiculum VIII. 9. 30.
Peloponnenses tuebantur lævum III. 9. 8.
Peloponnensium equites IV. 13. 29. defectio nuntiatur VII. 4. 31. ex *Peloponneso* conducere III. 1. 1. miles advenerat v. 1. 41.
Peloponnesum omittere VI. 3. 2.
Pelusii ad ostium penetrare IV. 1. 29. potiri IV. 1. 30.
ad *Pelusium* convenire IV. 7. 2. petere IV. 7. 3.
in *Penates* iter facere IV 14. 7. redire v. 5. 20. erumpere VI. 3. 5. iter est IX. 6. 9.
Pendebant ex quo cætera IV. 1. 40.
pendens ex mutatione temporum IV. 1. 27.
pendenti similis IV. 15. 26.
pendentibus pateris IV. 7. 24.
pendere tributum III. 1. 23. salutem v. 4. 19.
penderet stipendium VIII. 13. 2.
Penetrabant ad molem IV. 3. 10.
penetrandum ad urbem III. 7. 6.
penetrasse tam alte telum IV. 6. 18. in viscera IX. 5. 24.
penetrat ad ostium IV. 1. 29 Aegypti interiora IV. 7. 5. Tigrim IV. 9. 14.
penetravit obvio nullo hoste VI. 4. 20. ad tergum telum VIII. 14. 36.
Penidam mittere VII. 6. 12.
Pennas habere VII. 8. 25: 11. 6, 24.
Pensabat secreta III. 6. 5.
pensando singula consulta VII. 8. 2.
pensaret vires suas, & hostis VIII. 2. 29.
pensaturi beneficia VIII. 5. 10.
pensitabat stipendium IX. 7. 14.
Pependerunt per spatium lictoris IV. 4 17.
Peperceram cui urbi v. 7. 5.
pepercisse socio VI. 10. 7.
pepercissemus Regi victores VI. 3. 13.
Peragis dum hoc VII. 2. 14.
Peragrassent quas terras III. 5. 6.
peragratis solitudinibus X. 1. 17.
peragraverant ultima IX. 10. 12.
Percensent exempla IV. 10. 6.
Perceptam ipsis rationem IV. 10. 5.
percepturos quæ dicam VI. 9. 35.
percipere fructum VI. 10. 32. IX. 6. 18.
percipi ratione, visu III. 1. 17.
Percontabatur interdum IV. 1. 23.
percontaretur ab eo VI. 6. 27.
percontari cœpit III. 2. 10. v. 11. 7. VIII. 1. 29. jubet v. 11. 4.
percontatus quæ nosceuda erant VI. 7. 25. IX. 2. 2. quid rei sit VIII. 3. 13.
Percrebuit rumor VI. 2. 15.
Perculerant plerosque IV. 9. 19.
perculsi metu suppliciorum v. 3. 12. recidebant VIII. 11. 13.
perculsis supervenire IV. 12. 15.
perculsos fundere IV. 16. 28. reparare v. 1. 8.
Percurato vulnere IV. 16. 21. VII. 6. 23.
Percurris salubritate IV. 7. 17. vitis columnas VIII. 9. 26.
Percurrisse calles v. 4. 10.
percurrunt amnes iter v. 1. 13.
Percussit sagitta VIII. 10. 27.
percussor veneficus IV. 11. 18.
percussurus uxorem VIII. 3. 4. haud dubie filium VIII. 7. 7.
percutere furentem VIII. 1. 43. a *Perdicca* inhiberi VIII. 1. 45.

comitari VIII. 14. 15. in regionem missio IX. 1. 19. annulum reddit X. 6. 4, 5. constitit in limine domus X. 8. 3. sub *Perdicca* qui erant equites X. 8. 11.

Perdiccæ filius VI. 10. 24. annulum tradidit X. 5. 4. consilium exsequi X. 7. 8. imperium dare X. 7. 12. mors X. 8. 1.

Perdiccam præficere operi IV. 3. 1. ulciscI VI. 11. 26. præmittere VIII. 10. 2. in hostes emittere VIII. 14. 5. optimum judicatum X. 6. 16. imperii summam deferri X. 6. 17. annulum jubent tollere X. 6. 18. Regem habere X. 6. 21. destinare tutorem filio Regis X. 7. 8. arcessere X. 8. 2. comprehendere X. 8. 5.

Perdiccas stabat proximus III. 9. 7 sagittis prope occisus IV. 16. 32. ex armigeris VI. 8. 17. orat ... VIII. 1. 48.

Perditis rebus VII. 11. 28. moribus VIII. 9. 29.

perditos homines VI. 11. 6.

Perdomita regione X. 1. 17.

Perducerem detrectantes VII. 1. 38.

perduci ad se armatos VIII. 5. 1

perduxere multos ad sua navigia IV. 4. 15.

Peregrina mala VI. 2. 3.

peregrinam novitatem X. 3. 13.

peregrinorum militum X. 3. 6.

peregrinos milites III. 3. 1. virtus IV. 6. 29. VIII. 5. 14.

peregrinum militem adjungere IV. 12. 10.

peregrinus eques 500 accepit V. 1. 45. miles advenerat VI. 6. 35.

Perennes aquæ VIII. 10. 12: 10. 13.

Perferendam epistolam IV. 1. 15.

perferret preces V. 10. 11. IX. 6. 6.

Perfidia suspecta IV. 6. 4.

Perforaretur scutum spiculis VII. 9. 8.

Perfossa montibus V. 7. 8.

Perfringebat tabulata IV. 6. 9.

perfringens glaciem V. 6. 14.

Perfusum pulvere, sudore III. 5. 2. lacrymis V. 12. 8.

Pergat ire III. 8. 7. VIII. 14. 22.

Periclitantibus triste spectaculum VIII. 11. 12.

periclitantis in acie VII. 1. 22.

periclitantium fratrum VII. 2. 5.

periclitari ..... IX. 3. 5.

pericula ad ea se servare IX. 6. 14. vehi X. 5. 35.

periculi sors IV. 3. 30. præsentis species V. 9. 1. securus V. 10. 15. ultimum VIII. 1. 15. societas IX. 4. 15.

periculis subeundis V. 7. 1. manifestis offerre corpus IX. 6. 8.

periculo majore IV. 4. 10. vitæ IV. 6. 6 V. 12. 9. terreri IV. 13. 4. IX. 5. 25. vulgato sequi V. 12. 7. in *periculo* esse Regem V. 13. 3. in suo magnum animum habere VI. 8. 13. sine stare VII. 9. 7. majore, quam vulnere IX. 8. 22.

periculosa libertas VI. 10 26.

periculosius est tacere, quam dicere VII. 1. 37.

periculosum credere, decipi V. 12. 3. reverti VI. 6. 27.

periculum esse, ne .... IV. 6. 12. VII. 1. 21. adire IV. 15. 21. 25. propius V. 4. 16. proprium VII 4. 9. ad ultimum venire VII. 6. 22. manifestum VII. 11. 20. VIII. 11. 10. omne spernere VIII. 13. 13. omne est in ripa IX. 2. 18. esset minus IX. 4. 20. reciderat in ipsum, quod inimico intenderat X. 8. 7.

Perilaus legatur X. 8. 15.

Perire se sero V. 11. 11. qui mallet me, quam incolumem VI. 10. 18.

periretis quo tristiores VIII. 8. 18.

perisse

perisse se credentibus ostendere IX. 6. 1.

Periti parebant ignaris IV. 3. 18. locorum docent V. 3. 5.

peritis regionis VII. 5. 7. IX. 9. 1. amnis IX. 8. 30.

peritissimos cœli, siderum IV. 10. 4.

*Perituru*s quo indicio eram VI. 10. 21.

Peritus locorum VIII. 11. 3.

Perlaturis cum fide literas tradere VII. 2. 36.

Permisere se Regi III. 1. 8.

permisisset caput fidei inexpertæ VI. 7. 9.

permisit nisi mater V. 5. 22. se potestati & fidei Regis VIII. 4. 21.

permissis voluptatibus V. 7. 1.

ex *permisso* voluptas X. 5. 32. ut regnaret VIII. 12. 5.

Permistus clamor planctu III. 12. 3.

sine *Pernicie* non posse redire VIII. 11. 13. extrahi IX. 5. 23.

ad *perniciem* Regis III. 5. 15. IV. 11. 18. non necessariam ruere V. 9. 6. trahi V. 10. 9. Meleagri X. 9. 21.

*pernicios*a adulatio VIII. 5. 6.

pernicissimos juvenes VII. 11. 7.

pernicitas hominum par velocitati equorum VII. 7. 32. saluti fuit IX. 1. 18.

Pernotus Regi IX. 7. 16.

Perosus solitudinem V. 12. 10.

Perpellere milites V. 3. 9.

Perpendimus transacta VIII. 2. 1.

Perpessæ stupra X. 1. 3.

perpessus vim VII. 11. 8.

perpeti inter suos V. 11. 11. si ista possumus VI. 11. 23.

Perpetrato sacrificio IV. 13. 16. hoc VI. 3. 18.

Perpetua felicitas IV. 16. 22. VI. 5. 3. VIII. 13. 13. IX. 9. 2. X. 5. 35. vallis VI. 4. 16, 19. sepe VI. 5. 15.

perpetuam sepem objicere V. 4. 24. sedem regni habere X. 2. 12.

perpetuis jugis V. 4, 5. vigiliis VII. 1. 16.

perpetuo jugo III. 4. 6. VII. 3. 19. gelu III. 10. 10. rigore VII. 3. 11.

perpetuum dorsum V. 3. 16. VII. 3. 21. jugum V. 4. 9. malum VIII. 5. 6.

perpetuus cuniculus VIII. 2. 21.

Perpulit ..... IV. 1. 32. VI. 5. 31. VIII. 6. 8.

Persæ non dubitavere III. 8. 14. IV. 15. 28. sustulere clamorem III. 10. 1. urgebant equites III. 11. 13. celebrant suprema officia III. 12. 14. tribus præliis funduntur IV. 1. 35. adventum non sustinent IV. 7. 3. in hostem incurrunt IV. 15. 19. qui erant in lævo cornu IV. 15. 21. plures cadebant IV. 15. 23. sensim cedebant IV. 15. 31. inulti non cadebant IV. 16. 23. captivos supplicIis affecerunt V. 5. 5. secesserant V. 9. 15. discurrunt V. 12. 6. non audebant V. 12. 13. promissis onerati V. 12. 19. quo modo accipiunt fidem VI. 4. 14. in magno sunt honore VIII. 8. 10. fecerant terribilem IX 2. 13. ita vulgaverant X. 1. 31. edebant certamen mœroris X. 5. 9. Regem lugebant X. 5. 17.

Persagadas venire X. 1. 22.

Persagadis captis V. 6. 10.

Persagadum condiderat Cyrus V. 6. 10.

Persalutatus est X. 5. 3.

Persarum erant centum millia III. 2. 4. imperium III. 3. 6. IV. 13. 13: 14. 20. more III. 3. 8. IV. 6. 5: 10. 23. VIII. 5. 6. campis mutare III 10. 10. equites III. 11. 1: 15. 22. nobilissimi III. 12. 13. præsidia IV. 1. 30: 28. 30.

28. 30: 5. 17. 22. luxus IV. 6. 3. decem millia cecidere IV. 6. 29. opes IV. 7. 1. equitatus IV. 9. 25. eſt Luna IV. 10. 6. exploratores IV. 10. 10. imperii præſides Dii IV. 13. 13. dextrum cornu IV. 13. 16. imperium concutere IV. 14. 20. nomen gentem vindicare IV. 16. 24. cecidere quadraginta millia IV. 16. 26. feminæ V. 2. 19. regiam incendere V. 7. 3. eadem vox V. 9. 16 tabernacula circumire V. 9. 17. imperium hereditarium VI. 3. 12. ſpolia geſtare VI. 6. 5. Regem ſuperare VII. 8. 18. delectat, diſciplina, veſtis VIII. 7. 12. cruore inundari IX. 2. 23. defectio X. 1. 9. tributarii X. 2. 23.

Perſas ſuperatos III. 7. 4 ſucceſſuros III. 7. 9. ſequuti III. 13. 15. transfugiſſe IV. 1. 27. ducere IV. 12. 7. ex fuga reprehendere IV. 14. 2. diſcurriſſe IV. 15. 10. daturos pœnas V. 7. 11. urgere V. 9. 4. abducere V. 9. 16. ſolicitare V. 10. 9. ſecuturos V. 12. 7. abeſſe V. 13. 9. obſequentiores fore VI. 3. 18. apud *Perſas* militant Græci VI. 5. 7. & Macedones connubio jungi VIII. 4. 25. ſuos Reges colere VIII. 5. 11.

a *Perſepoli* profectus V. 6. 19.

Perſepolim caput regni IV. 5. 8. V. 4. 33.

Perſepolis arcem tueri V. 6. 11.

Perſequendi nos cauſa VII. 1. 39.

perſequendos hoſtes VI. 8. 9. qui defecerant VIII. 5. 2.

perſequendus eſt IV. 11. 18.

perſequens veſtigia IX. 5. 14.

perſequentium Regem V. 4. 16.

perſequi agmen III. 8. 14. barbaros III. 11. 16. relegatos IX. 2. 9. te IX. 6. 12.

perſequuti proditorem III. 13. 17. bis victum, bis fugientem V. 8. 8. multos IX. 3. 11.

perſequutis ipſum ex acie IV. 1. 27.

Perſeverabant in defectione VIII. 1. 2. obſtrepere X. 6. 12.

perſeverabat petere VI. 5. 31.

perſeverabo ire IX. 2. 33.

perſeverante eo VI. 7. 28.

perſeverare ad ultimum vitæ III. 12. 18.

perſeverarent fiducia loci VII. 11. 22. tacere IX. 2. 31.

perſeveraret utrum IV. 3. 11. ſi V. 9. 10. experiri VIII. 14. 35.

perſeveraſſet inſtare IV. 16. 30.

perſeveraverant in defectione VIII. 1. 2.

perſeveravit in eodem IV. 15. 11. procedere V. 6. 12. inſequi VII. 9. 13.

perſeveret in ira VIII. 1. 48.

Perſica præda IV. 1. 26. lingua IV. 9. 16. gens X. 1. 22.

Perſicæ linguæ peritus III. 12. 6. V. 4. 4. regiæ VI. 6. 2. veſtis VIII. 12. 16.

Perſicam vaginam III. 3. 6. veſtem VI. 6. 4. IX. 3. 10.

Perſico bello III. 1. 9. habitu III. 3. 4. mari V. 3. 2.

Perſide tota Regibus cordi V. 1. 37.

Perſidem ducere III. 11. 19. V. 4. 4. inferre IV. 14. 24. excurrere V. 3. 3. 16. intrare V. 3. 17. 7. 12. habemus in poteſtate VI. 3. 3. tenere VII. 8. 19.

Perſidis Reges IV. 10. 6. V. 6. 1. opes V. 6. 3. regio V. 6. 12. regnum IX. 6. 10.

Perſis quod nequidem tuliſſent III. 1. 23. deſcriptus eſt annus III. 3. 10. imponere jugum III. 10. 5. a *Perſis* mercede conduci IV. 5. 18. a *Perſis* redditus clamor, V. 12. 23. capi V. 4. 10. in *Perſis* regnaſſe VI. 2. 7. venerantibus Regem VII. 5. 22. eſſe ſpectaculo VIII. 7. 5. de *Perſis* ſpolia IX. 1. 2. non eſſe moris X. 1. 26. cum *Perſis* terga tutari X. 2. 27. non indecorum eſt X. 3. 14.

Perſolvant vota VI. 11. 7.

perſolviſti mercedem VII. 5. 38

perſoluturum pœnas VII. 10. 10.

Perſonabat regia lamentis, ploratu, planctibus X. 5. 7.

perſonante regia gemitu VIII. 2. 5.

Perſpectam juſtitiam V. 12. 5.

perſpici ratione III. 1. 17. diſcrimina IV. 12. 20. ex vultu VI. 7. 3.

Perſtiterat ante ſigna IV. 6. 19.

perſtitiſſent tota nocte VIII. 6. 19.

Perſuaſerat plerisque IX. 7. 5.

perſuaſum eſt quibus V 11. 10.

Perterritum trepidatione VII. 1. 14.

perterritus celeritate VII. 4. 1. fremitu VIII. 10. 18. defectione X. 8. 7.

Perticam ſtatuere ſupra prætorium V. 2. 7.

Pertinaci acclamatione X. 7. 6.

pertinacia cognita VIII. 11. 20. 14. 38. victa IX 1. 33.

pertinacius everberatum IV. 3. 18. precari VII. 2. 32.

pertinax fortuna V. 9. 4. vis mali VIII. 4. 8. res VIII. 6. 18.

Pertinebat ad mare III. 9. 8.

pertinens ad ipſos X. 7. 14.

pertinent quæ ad me VIII. 1. 36.

pertinere ad diſcrimen belli IV. 14. 3. regnum VIII. 4. 25. ſalutem Regis VIII. 6. 21.

pertinet ad mare V. 4. 5. VII 3 4. Dymnum VI. 11. 30. hoſtes VIII. 7. 4. elephantos IX. 2. 19.

Pertulerat arma IX. 3. 21.

pertulit inopiam, frigus, laſſitudinem VII. 3. 12.

Perturbato illo VI. 11. 36.

Pervaſerat regionem X. 5. 18.

Perveheret in cœlum, VIII. 5. 17.

Pervelim ſcire X. 2. 17.

Perviam facere petram VIII. 2. 20.

Pervicacius ſententiam tueri X. 6. 12. quid offerre X. 6. 18.

pervicax cupido IX. 9. 1.

Pervios vix ſingulis calles V. 4. 4.

Perurebat quicquid IV. 3. 26.

Peſtiferum virus X. 10. 17.

peſtilentia famem ſequuta eſt, progreſſos urgebat IX. 10. 13.

peſtis timebatur IV. 3. 26. urbis ultima IV. 6. 23.

Petra erat una VII. 11. 1. in ditionem redacta VIII. 1. 1. ex tota refulgent faces VIII. 11. 21.

Petræ referunt vocem III. 10. 2. qua parte conditi VII. 11. 18. radices VII. 11. 28. verticem petere VIII. 2. 26. potiundæ ſpes VIII. 11. 19.

petram ſubjectam III. 1. 3. tradere VII. 11. 23. 26. VIII. 2. 25.

petris ſubjacentibus incidere V. 3. 18. imminentibus manare VI. 4. 3.

Peuceſten præficere IV. 8. 4.

Peuceſtes ſupervenit IX. 5. 14. tuebatur IX. 5. 17. ſubmiſerat IX. 5. 18.

Peucolao ſe jungere VI. 7. 15. relicto VII. 10. 10.

Peucolaum ſubornavit VI. 9. 5.

Phalange juſſa ſequi V. 13. 10. VII. 9. 22. VIII. 10. 4. relicta VIII. 2. 33. obviam egredi X. 8. 23.

phalangem peditum agmen III. 2. 13. robur exercitus III. 11. 1. ſequi IV. 9. 12. eſſe poſt ... IV. 13. 27. extendere IV. 12. 22. transportare VII. 8. 6.

phalangi par acies III. 9. 4.

Phalanx ſequebatur IV. 13. 27. VI. 4. 15. circumire juſſa VII. 5. 32. prorupit VIII. 14. 18. illinc ſtaret X. 9. 12.

Pharnabazi uxor III. 13. 14.
copiam fore IV. 5. 20.
Pharnabazo imperium tradere III. 3. 1. milites accipere III. 8. 1.
ad *Pharnabazum* venire IV. 5. 19. quiescere IV. 5. 20.
Pharnabazus præfectus Persicæ classis IV. 1. 37. Darii prætor IV. 5. 15. vinctus traditur IV. 5. 17.
Pharo insula haud procul situm IV. 8. 1.
Pharrasios colere ripam IX. 2. 3.
Phasim Colchidis flumen VI. 3. 25.
Phegelam percontari IX. 2. 2.
Phegelas Rex IX. 1. 36.
Philagus regebat IV. 13. 28.
Philippe, si Dii permisissent III. 6. 12.
Philippi interfectores IV. 7. 27. hospes V. 9. 1. VI. 5. 2. milites VI. 6. 9. VIII. 1. 20. 36. cædes VII. 1. 6. victoria VIII. 1. 33. stirps & filius X. 7. 10.
Philippo committere salutem III. 6. 4. offerre dextram III. 6. 13. duce IV. 13. 29. patre ut dignum IV. 15. 8. cum *Philippo* erant equites VI. 6. 35. a *Philippo* parari Regi venenum VI. 10. 34. amicus VII. 1. 3. genitus IX. 8. 22. X. 2. 23. substitui X. 1. 20. imperium dare X. 7. 12. nec prohibente, nec auctore X. 9. 18.
Philippum epistolam legere III. 6. 9. intueri III. 6. 17. mitti III. 7. 11. ab iis interfectum esse IV. 1. 12. ad *Philippum* pervenire VI. 4. 25. dedignari patrem VI. 11. 23. non adfuisse VIII. 1. 25. sub quo vixerant VIII. 1. 27. ad *Philippum* ire VIII. 1. 52. præter defecerant VIII. 2. 35. ex vulnere interisse X. 1. 20. ulcisci X. 5. 30. Regem appellare X. 7. 7. secum trahere X. 7. 10.
Philippus Regem sequutus III. 6. 1. nec quidquam omisit III. 6. 14. pater *invocabatur* III. 10. 7. evellit sagittam IV. 6. 18. in acie tutior, quam in theatro IX. 6. 25.
Philota jusso præsidere IV. 5. 9. in regiam venire VI. 7. 31. de *Philota* quæstionem habere VI. 11. 11. a *Philota* nominari VI. 11. 37. cum *Philota* fuisse VII. 1. 26.
Philotæ turmæ IV. 13. 26. convenire VI. 7. 32. adversus VI. 8. 2. ignoscere VI. 8. 5. VI. 9. 30. servi VI. 11. 2. conspectu tortores instrumenta proponunt VI. 11. 13. amici VII. 1. 11. 30 scelus VII. 1. 13. 15. tormentis conturbati equites VII. 2. 4. nomine scripta epistola VII. 2. 16. 27. supplicium VIII. 6. 21.
Philotam relinquere V. 4. 20. ad *Philotam* decurrere VI. 7. 27. adire VI. 7. 28. criminis reum substituere VI. 7. 31. gravatum esse ... VI. 8. 12. ad *Philotam* mitti VI. 8. 20. agmine suo tegere VI. 8. 24. ad *Philotam* scripserat epistolam VI. 9. 13. nominavit, indicat ejus vita VI. 9. 16. induci jussit VI. 9. 25. in *Philotam* concionem commovere VI. 9. 28. invehi VI. 9. 30. teneri odio patrii sermonis VI. 9. 36 torqueri VI. 11. 20. VII. 1. 10. inquinare velle innoxios VI. 11. 37. jure affectum supplicio VII. 1. 1. quod meruisse VII. 1. 16. ad *Philotam* decurrere VII. 1. 28. placuit assumi VIII. 6. 9. laudare VIII. 8. 5.
Philotas; minime hæc feceris V. 2. 15. jussus ingredi iter V. 4. 30 fratri justa persolvit VI. 6. 19. substitit in regia VI. 7. 18. me regno dignior VI. 7. 30. consilio non adhibetur V. 8. 1. ad ultimas epulas invitatur VI. 8. 16. ne posset elabi VI. 8. 20. in meum caput subornavit VI. 9. 5. particeps sceleris VI. 9. 7. nihil timuit VI. 9. 10. errat VI. 9. 12. gladios in me acuit VI. 9. 20. jussus ingredi VI. 9. 32. sub umbra illius latebam VI. 10. 22. metuit, audit VI. 11. 8. a cruciatu se liberat VI. 11. 21. quæ confessus erat VI. 11. 34. palam sons VI. 11. 39. misericordiam non meruit VI. 11. 40. voluisset Regem occidere VII. 1. 5. quum torqueretur VII. 1. 13. ultimis cruciatibus victus VII. 2. 34. quantum ad hostes pertinet, vivit VIII. 7. 4.
Phœnice Macedonum erat IV. 2. 1. quem recepisset IV. 2. 6. est data Laomedonti X. 10. 2.
in *Phœnicen* descendere IV. 1. 15, habere in potestate VI. 3. 3.
Phœnices urbes IV. 2. 2. orant prætervehi IV. 5. 10.
Phradatem adducere VI. 4. 24. mittere VIII. 3. 17..
Phradates antecedebat IV. 12. 9. occiditur X. 1. 39.
Phradati tradere VI. 4. 25: 5. 21.
ad *Phrataphernen* mittere IX. 10. 17.
Phrataphernes occurrit VI. 4. 23. miserat VIII. 1. 8.
Phratapherni tradere Hyrcaniam VIII. 3. 17.
Phrygas applicare IV. 12. 11. appellare VI. 11. 4.
Phrygia frequens III. 1. 11. major X. 10. 2.
Phrygiam habere in potestate VI. 3. 3. Leonnati provinciam X. 10. 3.
Phrygum turba III. 1. 17.
Pie colere VIII. 5. 11. fecere X. 3. 4.
pietas amicorum IX. 6. 16. erga parentes X. 5. 30.
pietate clarus III. 11. 8. filii prosequi Syrigambin V. 2. 18.
pietatis speciem præferre odio VI. 8. 4. sacramento obstringi VII. 1. 29.
Pigebat consistere, progredi VII. 5. 6.
Pigebit nomen dicere X. 6. 13.
Pignora restituere IV. 14. 23. præsentia relinquere V. 5. 16.
pignore sine homo V. 12. 2. fidei VIII. 2. 31.
pignori futuram esse vitam VII. 10. 9. sunt arma X. 2. 26.
pignoribus carissimis IV. 14. 11 sponsionem, & fidei omissis VI. 5. 8.
pignus fortissimum benevolentiæ habere VI. 7. 9. reconciliatæ gratiæ offerre VI. 7. 35. sanctissimum VIII. 4. 27. non omittere IX. 6. 17.
Pigre ire ad mortem V. 9. 7.
pigri quod faciunt IX. 2. 26. sibi disponunt IX. 6. 19.
pigriores facere VI. 9. 29.
pigritia erat grata VIII. 4. 8.
Piissimi civium VI. 9. 17.
Pilæ instructæ sunt saxo *pilas* super stratum } V. 1. 33.
Pinari in ripa sacrare aras III. 12. 27.
Pinarum superare III. 8. 16. transire III. 8. 28.
Pingue solum vallis VI. 4. 3. terræ VII. 4. 26.
pingui solo esse V. 1. 12.
pinguissimum qua esset solum V. 4. 20.
Pinnæ muri IX. 4. 30.
Pisces diversi ab aliis coloris VI. 4. 18.
Pithon est missus IX. 8. 16. orditur dicere X. 7. 4. cœpit exsequi X. 7. 8. obtinet Mediam X. 10. 4.
Placaret, quem effugere non posset VIII. 3. 2.

Placebat nulli promiſſum III. 6. 2.
placere qui vellent tibi VII. 1. 28.
placide manare III. 4. 8. volare IV. 15. 26.
placidius parere VI. 3. 10. ſtagnare IX. 2. 17.
placidum iter VIII. 9. 3. os IX. 9. 2.
Plaga recta VI. 2. 13. in illa VIII. 9. 13.
Plagæ leves IX. 8. 20.
Plana omnia & prona ſunt VI. 3. 16. quæ ſunt, impedire VI. 5. 13. ſunt cætera VIII. 9. 3.
Planctu caſtra replere III. 11. 22.
planctus deceperat eos V. 12. 15.
Planitie tutior erat IV. 12. 19.
planitiem diſtinguere III. 4. 7. vitare III. 7. 9.
planities capit exercitum IV. 14. 12. vaſta IV. 9. 10. ſpatioſa V. 4. 6. VI. 6, 15. erat pro equitibus X. 9. 14.
Platani contegunt rigas V. 4. 8.
Plato præerat V. 7. 12.
Plauſtris vehi VIII. 10. 3.
Plauſus reſonabat littoribus, ripisque IX. 9. 26.
Plebe ultima VI. 8. 10. quisquam ſi fuiſſet X. 1. 32. infima X. 7. 1.
plebis concilium habere X. 2. 3.
Plenam hoſtium urbem IX. 5. 2.
pleni ſpe IV. 14. 25.
plenum bonæ ſpei facit hæc vox III. 6. 11.
plenus ſpei & fiduciæ IX. 4. 25. lacrymarum X. 7. 4.
Ploratus oritur IX. 5. 29. renovatus eſt X. 6. 3.
Plus habet nominis, quam operis IX. 2. 14. victoriæ, quam prædæ X. 2. 11.
Pluteis faciendis V. 3. 7.
Pnytagoras Cypriorum Rex IV. 3. 11.
Poculis prægravis currus IX. 10. 26.
poculo pleno, reddito VII. 5. 12.
poculum tradere VII. 4. 9. ſubducere IX. 7. 24.
Pœna debita proſequi debitorem III. 13. 17.
pœnas meritas ſolvere VI. 3. 14.
Pœni cœperunt hortari IV. 2. 11. devexerant ſimulacrum IV. 3. 22.
Pœniteat ſuppliciorum V. 5. 10. te mihi credidiſſe VI. 10. 15.
pœnitebat pœnitentiæ X. 7. 12.
pœnitentia ſubiit Regem III. 2. 19. vinci VI. 8. 7. conſequuta eſt VIII. 8. 23.
Pœnitentiæ miſereri V. 5. 24. indices lacrymæ V. 10. 13. teſtis IX. 7. 26.
pœnitentiam ſeceſſionis ſimulare V. 10. 8.
pœnitere eum cœpit conſilii VIII. 2. 19.
pœniteret meæ victoriæ VIII. 8. 10.
pœnituiſſe conſtat V. 7. 11.
pœnituit ſceleris V. 10. 15.
Pœnos impediri bello IV. 3. 19.
Poetarum mendacium III. 1. 4.
Polemon profugerat VII. 1. 10.
Polemonem tueri jubet IV. 8. 4. vinctum reducere VII. 2. 1.
Pollicebantur Regem venturum VIII. 1. 9.
pollicebatur cujus periculo III. 6. 2.
pollicentes omnia facturum IX. 1. 7.
pollicentur ſe venturos VI. 5. 8.
polliceretur ſilentium operam VI. 7 12.
pollicerentur mandata facturam VII. 9. 18.
Polliceri pro ſe quiſque VI. 2. 20. quis Deorum IX. 6. 8.

Polyda-

Polydamanta mittere ad Regem IV. 15. 6. vocare VII. 2. 11. accedere VII. 2. 13 veniſſe VII. 2. 20. requirere VII. 2. 21.
Polydamante audito IV. 15. 7.
Polydamas promittit operam VII. 2. 17. ſumit veſtem VII. 2. 19. procul venit VII. 2. 24. ni dedatur VII. 2. 29.
Polypercon arbitrabatur ... IV. 13. 7. peregrini militis dux IV. 13. 28. regionem in ditionem redigit VIII. 5. 2. cubat ſuper Regem VIII. 5. 22. prælio vincit VIII. 11. 1.
cum *Polyperconte* relinqui V. 4. 20. iter ingredi V. 4. 30.
Polyperconti ignoſcere VIII. 5. 24.
Polyſtratus ſorbet aquam V. 13. 24.
Polytimetum vocant incolæ VII. 10. 2.
Pondere rudi 50000 talenta V 2. 11.
Ponendis armis X. 1. 14.
Pons non capit fugientes IV. 16. 17. ſuſtinetur ſaxis V. 1. 30. non poteſt erigi VII. 5. 17.
ponte reciſo IV. 16. 8. Tigrim transire IX. 2. 13.
pontem ſolvere IV. 16. 8. intactum ſinere IV. 16. 9. onerare IV. 16. 16.
pontibus ſuper aſſeres ſtratis IV. 3. 15.
Ponticas gentes obtinere X. 10. 4.
Pontico mari VII. 4. 27.
Ponticum mare VII. 3. 4. 21.
ad *Populandos* agros IV. 1. 31.
populante terram IV. 10. 13.
in *populares* facinus VII. 6. 15.
inter *populares* eminere VIII. 9. 21. ad defectionem compellere X. 1. 45.
popularetur regionem IV. 9. 8.
popularibus tyrannos tradere IV. 8. 11. recedere V. 11. 11. ſatisfacere VI. 4. 10. fauces ſepire VIII. 2. 20. jura reddere VIII. 9. 27. juſſis colere agros IX. 1. 36. carior IX. 8. 24.
Popularium animus IV. 1. 16. VI. 2. 2 fides V. 12. 4. VI. 4. 9. quibusdam occiſis IX. 7. 2. manus IX. 8. 11.
populationem villarum, vicorumque vereri X. 8. 13.
populator terræ, quam a *populationibus* vindicare debuerat III. 4. 5.
populatos omnia aut ipſos, aut hoſtes III. 5. 6.
populatur agros IX. 8. 29.
populi contegunt ripas V. 4. 8. tot habent paratas vires V. 9. 5.
populus liber dedidit ſe IX. 10. 5. eſt heres opum regiarum X. 6. 23. Romanus debet ſalutem Principi X. 9. 3.
Pori fiduciam evexit VIII. 13. 16. magnitudini adjecit VIII. 14. 13. pertinacia cognita VIII. 14. 38. corpus ſpoliare VIII. 14. 40. affirmatio IX. 2. 8. literæ X. 1. 20.
in *Poro* eminebat VIII. 12. 13. nuntiatur VIII. 14. 1. cum dimicaretur IX. 1. 7. ſuperato IX. 1. 8.
Porrigens Regi vas VII. 5. 11.
porrigentis dextram IV. 2. 17.
Porta patefacta occurrere IX. 1. 28.
portabant veſtes cum pecunia III. 13. 7.
per *Portam* pervenire ad caſtra IV. 10. 25. intrare VII. 5. 31.
Portarent quibus aquam VII. 5. 11.
portari poſſit aqua VII. 5. 14.
Portenderetur quid ſacrificio VII. 7. 24.
portendi excidium urbis IV. 6. 12. gentibus ruinam, ſtragem IV. 10. 6.
Portio ſervabitur ad decem homines VII. 11. 12.

portio-

portione aut gradus, aut navatæ operæ IX. 1. 6.
Portis apertis hostem recipere IX. 1. 22.
Portum patere socio, atque hospiti IV. 5. 20. repetere IV. 4. 9. urbis petere X. 2. 1.
Porum fama compellere VIII. 13. 2. cogere ... VIII. 13. 19. ad *Porum* penetrare VIII. 14. 9. monere VIII. 14. 35. in ipsum tela congerere VIII. 14. 38. tradere victoribus VIII. 14. 39. percontari IX. 2. 5. odia retractare IX. 3. 22.
Porus respondit se facturum VIII. 13. 2. intuetur Ptolemæum VIII. 13. 27. objicit quadrigas & equites VIII. 14. 2. excedit formam ... VIII. 14. 13. belluas agi jubet VIII. 14. 18. obvius hosti ire pergit VIII. 14. 22. tela ingerit VIII. 14. 31. in vehiculum imponitur VIII. 14. 40. quot habuit IX. 2. 20.
Poscentis alienum VII. 1. 33.
poscere difficillima VI. 2. 20.
poscerent res, locusque V. 13. 8.
Posita opera in capite molis IV. 3. 3. esset ante prædam IV. 13. 14 sede in regia X. 6. 15. veste in sella X. 7. 13.
posito ante ipsum corpore VIII. 2. 8. Rege VIII. 14. 34.
positum haud multum infra fastigium VI. 8. 7. in illo gradu VI. 10. 25. haud procul oppidum IX. 1. 14.
posituros arma X. 8. 15.
Possedisse terras discretas IV. 11. 13.
possessio rerum secura VI. 3. 5. diuturna VIII. 8. 11.
possessione longa imperii X. 1. 23.
possessionem terrarum satis certam esse VI. 3. 5.
Posteri luunt culpam majorum VII. 5. 35. nondum exoleverunt VII. 6. 27. gratiam hanc reddunt magnis viris VIII. 5. 15. habuere hunc Reges VIII. 6. 6.
posteris cumulare opes V. 2. 12.
posteritas nulla erit tam surda V. 8. 10. mirata est IX. 10. 28. diuturna, perpetua, excipiet hujus sæculi tempora X. 9. 6.
posteritati tradere opus VI. 3. 17.
posteros credere tantundem VIII. 5. 11.
Postferendus nulli juvenum V. 4. 34.
Postulabat magis, quam petebat IV. 1. 18. quod a me VIII. 8. 14.
postulare ... IV. 14. 6. VII. 1. 5. IX 7. 17.
postularetis donec nos VIII. 8. 6.
postulo IX. 2. 32.
Potens iræ IV. 2. 5. mei non eram IV. 13. 23. vix mentis VII. 4. 3. 19. superstitionis VII. 7. 21. corporis IX. 5. 13.
potentia Regis VII. 6. 18. satellitis X. 5. 14.
potestate regnandi IV. 1. 17. in vestra sunt cætera IV. 14. 13. veniendi VI. 5. 26. dicendi VII. 1. 8. in *potestate* Regis se futurum VIII. 2. 30. X. 7. 9. in *potestate* viri futuram VIII. 3. 7. in *potestate* mea est, quid Dii respondeant VIII. 8. 14. in *potestatem* vestra est, uno capite, an pluribus X. 6. 8.
in *potestatem* hostium venire III. 11. 11. 6. 32. vicos redigere V. 6. 17. IX. 6. 23. dicendi causam debere fieri reo VI. 9. 31. redigi VII. 6. 14. in *potestatem* ullius venire VIII. 2. 28. in *potestatem* Regis venire VIII. 11. 2.
potiorem esse neminem IV. 1. 19. suo more VI. 2. 2.
potiores Perdiccæ assentiebantur X. 6. 16.

potiri regionis V. 10. 4.
potitur oppido IX. 8. 29.
potitus urbis III. 7. 2.
Prealtæ fossæ V. 5. 1. sylvæ, rupes VI. 5. 13.
prealtas rupes VIII. 10. 34.
prealtum mare IV. 2. 9. 19. fabulum IV. 7. 7.
prealtus ripis VIII. 11. 7.
Præbent terga IV. 14. 14. iter VIII. 9. 3.
præbente saxa IV. 2. 18.
præbet iter in campos VIII. 2. 21.
præbitis omnibus ad epulas VIII. 10. 17.
præbitum esset frumentum VIII. 12. 15.
præbuere speciem III. 13. 8. X. 5. 1.
præbuisset speciem exercitus III. 8. 17.
præbuit speciem ignis IV. 12. 14. Regi suspicionem III. 7. 13. VI. 2. 6. se sceleri ducem VI. 9. 4. iter quietum VIII. 4. 2. corpus sine motu IX. 5. 28.
Præcaveret nihil V. 13. 11.
Præceperit me fatum IX. 6. 26.
præcepi nihil vobis unquam IX. 2. 29.
præcipere celeritate IV. 1. 3.
præcipiens aliquantum intervalli IX. 6. 2.
Præceps temeritas III. 5. 14. remedium III. 6. 2. in salum murus IV. 2. 9. moles IV. 3. 7. in noctem diei tempus IV. 16. 18. Pasitigris V. 3. 1. iter V. 4. 12. in *præceps* jactare V. 6. 7. torrens VI. 4. 5. consilium VIII. 2. 29. rupes VIII. 11. 3.
Præceptum est III. 3. 1. V. 1. 43. X. 10. 3.
Præcipitat in terram VIII. 5. 24.
præcipitati per saxa, per cotes VIII. 11, 23. in terram VIII. 14. 30.
præcipitatus ex equo VII. 4. 37.
præcipitaverant se in flumen IV. 16. 16.
præcipitavere sese in ignes, in petras VI. 6. 32.
præcipitavit gladio, clypeoque impulsos IV. 4. 11.
præcipitem animum impellere VI. 9. 11.
præcipites fossæ V. 5. 1. recidebant VIII. 11. 13.
præcipiti senectute VI. 5. 3. ira VIII. 1. 48. saltu IX. 5. 2.
præcipitia ingenia VIII. 1. 35.
præcipitis mihi IV. 13. 8.
præcipuo honore coli VII. 5. 19.
præcipuum præmium ferre VIII. 1. 34. terrorem trahere IX. 2. 4.
præcipuus labor IV. 9. 19. honor VIII. 6. 4.
Præclaram urbem V. 7. 10.
Præco prohibuit adire X. 6. 2.
præcoque gaudio IV. 15. 11.
præcoquem fructum VIII. 5. 15.
Præcordia tendebantur IV. 16. 13.
Præda grave agmen IV. 14. 16. proxima VI. 2. 10. hostis VI. 9. 23. perducit improvidum in insidias VIII. 1. 4. donare 30000 pecorum VIII. 4. 20. adjicere 1000 talenta VIII. 12. 16. quid cuique supersit IX. 3. 11.
prædabundus sequebatur VIII. 1. 5.
prædæ futura sibi V. 1. 6.
prædam hosti offerre III. 13. 5. objicere III. 13. 6. hostis fore IV. 16. 8. ad *prædam* milites ducere IX. 2. 27.
prædantibus tristis facies III. 13. 11.
prædantium manus *prædæ* non sufficiunt III. 13. 11.
Prædem accipere V. 4. 13. habere IX. 2. 25.

Prædicatione jactare VI. 10. 27.
Prædicere quid V. 4. 2. futura VIII. 6. 16: 9. 33.
Præditos sapientia VIII. 5. 12.
præditum moribus optimis VIII. 8. 22. opibus tantis X. 1. 32.
Præeunte te VII. 1. 29.
Præfatus se afferre VI. 7. 3. se scire VII. 4. 9 gratiam sibi relatam VIII. 4. 20.
Præfecti unum exercitus partis VI. 6. 21.
Præferebas quem tu omnibus VII. 1. 29.
præferebat amiculum, stipitem IX. 7. 20.
præferebatur titulus VII. 5. 20. simulacrum VIII. 14. 11.
præferendo me vobis X. 2. 29.
præferens titulum officii sceleri V. 10. 12. vultu dolorem animi VI. 9. 1. barbari spolia VII. 4. 40. omnia præsentibus VIII. 1. 30. vultu & oculis motum animi VIII. 6. 16.
præferente vultu lætitiæ speciem VII. 2. 24.
præferentem indicium gravioris consilii VI. 9. 13.
Prægrave nec turba, nec sarcinis III. 3. 27.
prægraves hastas VIII. 10. 32. sagittæ VIII. 14. 19.
Præibat Regi preces IV. 13. 15. sine *Præjudicio* VII. 1. 20.
Prælium spectabant plures, quam inierant VI. 1. 10.
Præmia majora periculis III. 8. 21. IX. 2. 27. victoria IV. 5. 7: 16. 6. VI. 3. 5, 15. X. 2. 26. belli IV. 11. 21. proponere V. 2. 2.
Præmiserat mille equites IV. 9. 24. cum 30 delectis VIII. 11. 14.
præmissi paucos equitum IV. 9. 15. equites IV. 10. 11. indicantes VI. 5. 25. quinquaginta equites VII. 6. 17. copias VIII. 14. 2.
præmissa viginti millia III. 8. 28
præmissi indicabant III. 8. 24. insederant jugum III. 9. 10. nuntiaverunt IV. 9. 15: 10. 9.
præmissos speculatores III. 8. 17. subsequi X. 2. 16.
præmissum se esse IV. 1. 29.
præmissus cœpit monere VIII. 14. 35.
præmitteret quin equites IX. 9. 23.
Præmium proditionis V. 12. 5. celeritatis V. 13. 4. Regis occisi VI. 11. 29. in manibus hærere VI. 11. 33. erit 10 talenta VII. 11. 12.
Præoptabat itaque V. 12. 5.
Præparabat se prælio magis, quam fugæ V. 8. 3.
præparandos animos IV. 9. 13.
præparare ventrem epulis IX. 7. 16.
præparari omnia apud hostem IV. 13. 1.
præparata omnia reperire VIII. 12. 4.
præparatæ ad hoc ipsum scaphæ IV. 3. 3.
præparatis omnibus VI. 6. 33. VIII. 5. 5.
præparaturum quem classem III. 5. 7.
Præponitis quod saluti IV. 14. 9. salutem meam vestræ IX. 6. 17.
præposuimus muliebri gratiæ utilitatem VII. 1. 39.
Prærapida celeritate fluminum IX. 4. 10.
præriperent quantum itineris IX. 10. 14.
Prærupta erant omnia V. 3. 8. saxa V. 4. 18. rupes VI. 6. 23. VIII. 11. 12. in *prærupta* pervenire VII. 11. 15.
præruptæ viæ III. 4. 12. rupes VI. 6. 26. voragines, cluviesque VIII. 11. 7.
præruptas rupes V. 3. 17.
præruptis petris III. 10. 6. rupis VIII. 10. 23.
præruptum aditus VII. 11. 14.
Præsagientis animi III. 3. 2.
Præsens terror VII. 4. 32. tempus VII. 8. 24. mors IX. 1. 12.
Præsensérat facinus V. 11. 2.
Præsentes metuunt VI. 3. 8.
præsenti Deo III. 6. 17. periculo IX. 7. 7.
ex *præsentibus* tutius visum IV. 12. 17. X. 9. 17.
Præside spoliati X. 6. 7.
præsidebat itineri IV. 12. 15.
præsidentis ripis exercitus species VII. 9. 6.
præsidere regioni IV. 5. 9. arci V. 1. 43: 2. 16. ripæ VIII. 13. 21.
præsideret Hellesponto III. 1. 20. callibus III. 4. 5.
præsideret in speculis IX. 9. 23.
præsidia usitata, nova IV. 3. 24.
præsidibus loci sacrificium facere III. 8. 22. IX. 9. 27.
præsidii nihil mitti III. 1. 8.
præsidiis cuncta firmare III. 7. 7. ex *præsidiis* dimittere IV. 1. 35.
præsidio sagittariorum prosequente III. 3. 24. valido occupare III. 4. 4. relicto III. 7. 7. IV. 12. 2: 13. 35. VII. 6. 11. cum modico res suas mittere III. 8. 12. tradere urbem V. 5. 15. urbem tenere IV. 5. 22. muros tueri IV. 6. 7. in *præsidio* Memphis relinqui IV. 7. 4. de *præsidio* queri IV. 8. 12. III millibus relictis V. 6. 11. modico dato VI. 4. 3. firmiore vim propellere X. 8. 4.
præsidium invalidum & sine duce IV. 1. 28. regionis 4000 dare IV. 8. 4. III millium tradere V. 2. 16. unde petieram, periculum exstitit VI. 9. 22. 4000 peditum & 600 equitibus relictis VII. 3. 5.
præstabant numero, robore V. 13. 13.
præstabat habitu III. 12. 16. quanto ipse aliis VIII. 14. 13.
præstabo ne quis statum suum vestro credat meliorem V. 5. 22. ipse hoc, si licuerit IX. 6. 26.
præstare id si non possent III. 8. 28. quod ipse cogitabat V. 5. 22. alium posse si crederem V. 11. 6. mihi ipsi potestis VI. 9. 24. quod non potuit, ne admitteret IX. 6. 13.
præstaret cæteris VIII. 5. 4.
præstat mihi multum IV. 11. 20. quanto VI. 3. 16.
præstate me securum IX. 6. 24.
præstiterant minora promissis VIII. 11. 24.
præstitissent Regibus suis fidem VI. 4. 9.
præstitis latus tutum III. 9. 11.
præstitutam diem III. 1. 8.
præsto esse III. 6. 18. V. 9. 12. VI. 7. 21. VII. 1. 4. IX. 2. 24.
Præstos pervenire IX. 8. 11.
Prætereuntibus raptas IV. 14. 1.
prætereuntium strepitu III. 8. 10.
præterierant, qui sequebantur VII. 5. 16.
præteriit cætera V. 4. 23. nomen meum VI. 10. 7. meriti tempus VIII. 1. 41. primus dies VIII. 4. 2.
præterire eum, quem sequebatur VI. 10. 6.
præteriri, qui jam sit X. 6. 11.
præterit campos V. 3. 2. mœnia VII. 4. 31.
præterita vicere divitiæ hujus urbis V. 5. 2. tolerare V. 8. 16. revocat dolor X. 5. 21.
præteritur a vobis X. 7. 2.
Præterfluebat fauces VIII. 2. 20.
præterfluens amnis VIII. 11. 12.
præterfluentem aquam IV. 16. 12.
Prætergressos circumire III. 9. 11.
prætergressum sylvam VIII. 1. 5.
Præterire, quem sequebatur VI. 10. 6.
Prætorii in vestibulo adesse IV. 10. 12.

prætorio adeſſe IV. 10. 4.
circa *prætorium* ſilentium IV. 13. 17. contrahere præfectos VI. 2. 8. excubare VI. 8. 17. IX. 6. 4.
Prævalens equus ipſum vehebat VII. 7. 35.
Præverti optimum ratus VI. 6. 21.
Prava contentione provehi VIII. 1. 33. mente concipere VIII. 5. 5.
Precabantur duces eadem IX. 3. 17. exitum parem ſuo IX. 10. 16.
precaretur pro ſalute fratris VIII. 6. 26.
Precari cœpere III. 5. 14. X. 7. 18.
precario victu IV. 14. 23. ſum Rex X. 2. 15.
precarium regnum accipere X. 8. 12. imperium ſpernere X. 6. 2.
precati ut eſſet fas & jus X. 10. 13.
precatus ut viverent VI. 5. 4. unum VIII. 2. 30. ut acciperet X. 1. 30.
precemur tibi, quæ Dario *precatæ* ſumus III. 12. 24.
precor ne quis ſit Aſiæ Rex IV. 10. 33. Regi immortalitatem VIII. 5. 16.
Prehenderant ut quæque V. 13. 20.
prehenſum manu rogare VII. 11. 24.
Premebantur a militibus IV. 15. 22. a ſequentibus IX. 9. 17.
premerentur belli clade VII. 9. 22.
premeretur Sole IV. 10. 5.
preſſi in animo VI. 9. 19.
preſſit Rex dolorem VIII. 1. 38.
ſine *Pretio* liberos ... recipere IV. 1. 13. captivos remittere IV. 11. 15. VII. 9. 18. reddito dominis liberare VII. 6. 27. æſtimari VIII. 9. 19.
pretioſa veſte ornari IX. 10. 25. ſupellex X. 1. 24.
pretioſæ veſtes V. 1. 10. artis vaſa V. 6. 5.
pretioſam ſupellectilem fuiſſe onus V. 1. 6.
pretioſiorem prædam V. 6. 4.
pretioſiſſima veſtium indui V. 6. 7: 9. 1.
pretioſiſſimis rerum III. 8. 12: 13. 5.
pretium flagitii V. 1. 37. ſui quos miſerabiles fecerat V. 6. 6. moræ tantæ VI. 6. 10. ſervitutis liberis ingratum eſt VI. 6. 11. ſanguinis VI. 6. 16. libertatis majus apud feminas, quam apud viros VIII. 2. 28. ſi operi eſſet VIII. 11. 3. cum fide redditum VIII. 11. 24.
Prima quæque ſubruere IV. 2. 8. vigilia IV. 5. 19: 10. 2. ad ſigna venire IV. 6. 14. ante ſigna dimicare IV. 14. 6. ſpecie V. 9. 3. IX. 8. 20. veſpera V. 13. 10. VII. 5. 13. gloriæ veſtræ VI. 3. 17. ad ſigna adeſſe VII. 3. 17. ſpes IX. 8. 28. concio, quæ eſt habita X. 9. 18. ſordent, quum majora ſperantur X. 10. 8.
primam Perſidem V. 3. 3. ratem VIII. 13. 26.
primas ſpes IV. 1. 29.
primi intellexiſtis IV. 1. 18. conjungi ultimis V. 13. 10. agminis VII. 5. 14. ibant amici IX. 10. 26.
primo ſtruere VII. 3. 8.
primordiis belli IX. 6. 17.
in *primordio* operum ſtare IX. 2. 11.
inter *Primores* dimicare IV. 6. 17, 24. intromittere VII. 2. 30.
primoribus ſuæ gentis VIII. 1. 9.
princeps erat agminis IV. 13. 28. conjurationis VI. 10. 21. eorum IX. 7. 3. ſatellitum X. 7. 17.
principem gentis capere IX. 8. 16.
principes militum IV. 10. 4. VI. 6. 7. cognatorum IV. 11. 1. vinctos habere IV. 14. 22. amicorum VI. 6. 11: 11. 39. VIII. 5. 9. X. 6. 1. triginta mittere VII. 11. 26. ad Regem perferrent IX. 3. 1. feminarum X. 1. 3.
principia tumultus nuntiare VII. 4. 32.
principibus juventutis VI. 9. 21. carus VII. 2. 33. amicorum IX. 6. 4.
principio rerum V. 1. 8. VI. 8. 4.
principium majoris motus III. 12. 3. bellorum civilium X. 9. 19.
Priſtina regiæ ſpecies X. 8. 8.
priſtinam violentiam VIII. 1. 40.
priſtini moris reliquiæ VI. 2. 8. itineris veſtigia VII. 4. 27.
priſtino major equitatus IV 9. 4. terror IX. 9. 19.
Privatum adventum VIII. 12. 5.
Pro fide III. 1. 17: 6. 12. V. 3. 4: 11. 12. numero III. 2. 3. IX. 4. 14. ſe quisque III. 5. 14: 6. 17. IV. 7. 14. VI. 2. 20: 6. 8. VII. 6. 8. IX. 4. 33. hoſte IV. 1. 28. V. 6. 4. VI. 2. 2. opere IV. 2. 21. concione IV. 3. 21: 10. 16. IX 1. 1. X. 5. 10. arce IV. 7. 20. triſti IV. 8. 6. merito IV. 8. 14. V. 6. 20. ſeditione IV. 10. 4. victore IV. 16. 18. habitu corporis V. 2. 13. IX. 3. 19. flatu V. 4. 25. habitu naturæ V. 6. 18. re oratio VI. 9. 29. comperto VII. 1. 6. abſente VIII. 3. 1. ſpatio VIII. 13. 9. veſte IX. 4. 3. copia IX. 10. 26. imperio X. 8. 2. ſuo X. 9. 19.
Proavum ulciſci VI. 11. 26.
Probabili cauſa VII. 1. 14.
probabilis cauſa X. 9. 11.
probari non poterant VII. 2. 34. ſupplicia VIII. 8. 5.
Probitas cauſa paupertatis IV. 1. 20.
Probra dicere VIII. 8. 7. referre VIII. 8. 19. impenſa X. 7. 5.
probrum quam ullum IV. 6. 6. militiæ IX. 10. 28.
Procaciſſime inludere VIII. 1. 34.
procaciter ortus ſermo VIII. 1. 32.
procacius ſe gerere in venatione VIII. 8. 3.
procax licentia X. 2. 15.
Procedens 40 ſtadia IX. 3. 24.
procedenti occurrere V. 1. 17. literas reddere V. 5. 2.
procedere non audere III. 12. 10. IV. 12. 4. ſecum VII. 5. 31. in medium X. 6. 18.
procederent ſenſim V. 4. 20. ut, quum ... IX. 9. 23.
procedit Rex VI. 5. 11: 9. 1. ad milites VII. 8. 3.
procedunt 10 ſtadia IV. 12. 13.
Procella effuderat nivem III. 13. 7. imbrem VIII. 13. 23.
Procellæ excuſſerunt imbrem IV. 7. 14.
procellis coortis X. 1. 44.
procelloſum mare X. 7. 11.
Proceſſerant 300 ſtadia V. 13. 11. 400 ſtadia IX. 9. 3.
proceſſerat multum viæ IV. 16. 3. hinc 30 ſtadia VI. 4. 23. inter electas VIII. 4. 24.
Procubuerant omnes III. 11. 9.
procubuit in arma VI. 1. 15. ſuper amici corpus VIII. 11. 16. equus VIII. 14. 34. ante Regis pedes IX. 5. 17.
Proculcata erat impetu III. 11. 14.
Procumbere quum intraſſet VIII. 5. 21. elephantum VIII. 14. 39.

procumberent ut ante ipſum IX. 5. 8.
procumbit in genua IX. 5. 13.
procumbunt in latera IX. 9. 20.
Procurandi imperii ſpecie X. 10. 7.
Procurrit latus V. 4. 3.
Prodeat extra ſpecum VII. 11. 24.
Prodente te VII. 7. 24.
proderent fugam III. 11. 11. Regem IV. 10. 16.
proderet ne ſe VI. 7. 9. matris voluntatem VIII. 2. 30.
Prodeſſe, quod ſceleris expers ſum VI. 11. 30. apud Regem X. 1. 6.
Prodeuntem ſub veſperam VI. 7. 19.
Prodi a quibus poteſt VI. 9. 16. ſe ille ratus VIII. 3. 4.
prodidere animum V. 2. 19.
proditio timebatur IV. 6. 4.
proditionem imminere III. 8. 3. ad *proditionem* ſolicitare IV. 11. 18.
proditis permittere VII. 5. 30.
prodito ſolatium III. 13. 17.
proditor interfectus eſſet VIII. 3. 14.
ad *proditorem* remittere III. 13. 3. appellare VI. 7. 11. regni VIII. 14. 36.
proditores regnant in urbibus meis V. 8. 9. ſumus IX. 6. 12.
proditori unde tam alta quies VI. 10. 13.
proditoris merces III. 13. 6. caput ad Darium ferre III. 13. 17.
proditos ſe rati III. 4. 5. ſe eſſe reſciſcere VI. 7. 16 eos eſſe a Barbaris VI. 9. 28. eſſe nos illo biduo VI. 10. 20.
proditum eſt memoriæ V. 1. 26, 35: 6. 17. VII. 8. 11. VIII. 4. 14. IX. 1. 34.
Producentibus reluctari VI. 2. 6.
produci cur velis VIII. 8. 19.
producti ſuffragatione VII. 1. 11.
produxerant fratres VII. 2. 13.
Profana ſpoliare X. 1. 3.
profanant pudorem V. 1. 38.
Profecit plus monendo, quam ſi precatus eſſet VIII. 14. 44.
Proferimus arma VII. 7. 13.
proferri 10000 talentorum X. 2. 11.
Profeſſi ſunt X. 2 11, 13.
profeſſus es apud alium, quam apud me VII. 7. 24.
Proficere ad ſpem ſalutis IX. 10. 14.
Proficiſcerentur quum VII. 4. 32.
Profitente illo VIII. 3. 13.
profiteor futuros in eodem honore VIII. 8. 18. nunc primum X. 3. 10.
profiteretur indicium VIII. 6. 23. ſe digniorem X. 8. 20.
Profligatum quaſi ubique IV. 15. 19.
Profluunt montibus V. 1. 13.
profluvium ſanguinis IX. 5. 24.
Profuderat quas lacrymas V. 5. 8.
profuderunt lacrymas V. 10. 13.
profudiſſet quales Darius IV. 10. 20.
Profugerant territi III. 9. 11. poſt Darii mortem VI. 4. 23. duces IX. 9. 1.
profugerat in montes IX. 8. 28.
profugerit frater VII. 1. 13.
profugerunt metune IX. 4. 25.
profugi repetunt domos IV. 1. 39. quod ego VII. 2. 2.
profugiunt dominos ſervi uno grege X. 2. 20.
Profundæ ſylvæ VII. 7. 4.
profundo mari IV. 3. 6. ſalo IX. 9. 20. ventre X. 2. 26.
profundum mare IV. 2. 16. X. 7. 11. in *profundum* ruere IV. 3. 7. dare IV. 3. 10. milites trahere IV. 3. 17.

Profuſo ſudore VIII. 2. 38. ſanguine VIII. 14. 32.
Progredi pigebat VII. 5. 6. ſtatuerat VII. 5. 19. non audebat VIII. 4. 4. non poterant IX. 10. 14.
Progrediendum utrumne foret III. 7. 8. ſenſim & caute V. 5. 1.
progreſſi, quoad tuto poſſent IX. 10. 3.
progreſſus inde III. 7. 7. fere 80 ſtadia IV. 9. 10.
Prohibebat acciri III. 2. 9. intereſſe III. 12. 2.
prohibere hoſtem III. 4. 4. ut quæ non poſſent III. 12. 9. VII. 6. 24.
prohiberetur id facere IX. 7. 9.
prohibet incluſos IV. 14. 15.
prohibitis omnibus adire IX. 3. 18.
prohibituri ſepultura VIII. 2. 12.
prohibiturus hoſtem transitu VIII. 13. 5.
prohibitus ni eſſet a Rege IX. 7. 22.
Projectis literis ante lectum III. 6. 10.
Prolatando tempus X. 2. 10.
Promendæ rei occaſio IX. 6. 26.
Promontorium ... X. 2. 1.
Promethea fuiſſe vinctum VII. 3. 22.
Prominent comæ V. 6. 18. ungues IX. 10. 9.
Promptiſſimi ſunt cæſi III. 11. 10. VII. 6. 22. transnavere VIII. 13. 14.
promptiſſimorum juvenum interitus VIII. 11. 17.
promptiſſimos ex cohorte VIII. 11. 9.
promptius illis nihil ad bella VII. 2. 38. adire, rogari VII. 5. 21.
Prona montium V. 3. 18. VII. 11. 3.
proni in ora III. 11. 9. metu IV. 3. 22.
Pronuntiari ſe daturum III. 5. 16. iter IV. 8. 16: 10. 1. VI. 8. 15. VII. 3. 1. ni reddidiſſent equum VI. 5. 19. ipſum omnia redditurum VIII. 4. 18.
pronuntiat ſibi eſſe oblatum IV. 2. 17. ut cibum caperent IV. 13. 20. ſe transportaturum VII. 8. 6.
pronuntiatam ad prædam ſequi X. 6. 24.
pronuntiatis his IV. 4. 14.
pronuntiavit eſſe præteritum X. 1. 7.
Propagare ſtirpem generis X. 3. 12.
Propellentibus pecora VIII. 1. 4.
propellerent ſaxa III. 4. 11. onera V. 3. 21.
Properabat effugere V. 10. 15.
properantium eſt ad bellum X. 8. 17.
properaſſe exonerare VI. 8. 12.
properatis ire X. 2. 25.
Propinqua cognatione V. 3. 12. VI. 11. 20.
cum *propinquis* circumire IV. 13. 12. a Rege præferri VIII. 5. 8.
pro *propinquo* precari V. 3. 14.
in *propinquo* erant vici V. 5. 4.
propinquos occidere VIII. 8. 18.
propinquum exemplum VIII. 14. 41.
propior fonti caverna VI. 4. 7.
propiora quæ ſunt mari VIII. 9. 12.
propiorem amicitiæ gradum IX. 2. 7.
Propitianti Regi .... IV. 13. 15.
propitiari Jovem carmine IV. 7. 24.
propitii ſine invidia VIII. 5. 19.
propitios Alexandro VII. 5. 25.
Propter venas V. 1. 12.
Propugnantium pleroſque fundis & ſagittis dejicere VIII. 2. 22.
propugnatores præcipitare IV. 15. 15. in *propugnatores* tela effundere VIII. 10. 31.
Propulit magnam partem hoſtium VI. 1. 1.

propulſamus bellum IV. 14. 21.
propulſans tela IX. 4. 31.
propulſantem famem IX. 2. 6.
propulſaturus vim, ſi quis inferret X. 8. 4.
Proræ cohærerent IV. 3. 14. incutiebantur puppibus IX. 9. 17.
proris tegebatur miles IV. 3. 15. clypeatos locare VII. 9. 2.
Proruere in hoſtem IV. 16. 6.
prorumpunt in mare V. 1. 15.
prorupit in mediam aciem VIII. 14. 18.
Prorutis cumulis IV. 3. 7.
proruto vallo IV. 13. 26.
Proſequebatur eam honore, & filii pietate V. 2. 18.
proſequi ne poſſent longius V. 13. 17.
Proſiluit ex lecto VIII. 1. 43.
Proſpectat converſa ad Occaſum VI. 4. 17.
proſpectus liber oculorum IV. 9. 10.
Proſpere geſſiſſe III. 8. 20. VII. 2. 33.
Proſpectabant quisque... X. 5. 15.
proſpexerant cuncta VII. 6. 4.
proſpici qua poterant IX. 8. 5.
proſpiciebantur caſtra IV. 12. 18.
Proſternentes humi corpora VIII. 5. 6.
proſternunt barbaros III. 11. 14.
proſtratam humi IV. 10. 21.
proſtratos hoſtes vincere IV. 15. 10.
proſtratum illa dimicatione IX. 1. 1.
proſtraturum humi corpus VIII. 5. 12.
proſtraverant hoſtem III. 11. 6. paſſim corpora IV. 16. 12. VIII. 4. 6: 10. 17.
proſtraverat humi corpus VIII. 2. 5.
proſtravit inſtantes III. 11. 8.
Protegentes multos IV. 4. 15. Regem IX. 5. 4. urgere IX. 5. 16.
protegi queis poterant IV. 3. 26. V. 3. 21.
proteguntur te clypeis VIII. 7. 4.
Protendens dextram X. 8. 20.
Proterebant ſingulos, agmina V. 3. 18.
Protexiſſe corpus clypeo VIII. 1. 24.
protexit hoſtem VIII. 2. 37. vectum in pericula X. 5. 35.
Protulit hæſitans & trepidus pauca VII. 1. 8.
Provectus vino, animi contentione VIII. 1. 33.
provexit ad largius vinum VIII. 6. 14.
Providere certamen X. 5. 5.
Provincia, cui præfuerant X. 1. 2.
provinciæ majoris ſpes VIII. 2. 32.
Proviſo non ſatis impetu IV. 15. 3.
Provocans manu hoſtes IX. 5. 13.
provocatus non quidem IV. 10. 29.
provocavit ad pugnam VII. 4. 33.
provocor jam III. 5. 11.
Provolventibus ſaxa VIII. 11. 13.
provolutæ ad pedes III. 12. 11.
Prudens ſatis VII. 1. 4.
prudentia qualiscunque VII. 4. 13.
Ptolemæi non levior cura IX. 8. 25.
a *Ptolemæo* inhiberi VIII. 1. 45. cum *Ptolemæo* obſidere ripam VIII. 13. 23 comitatus VIII. 14. 15. aſſidere IX. 8. 25. partiri IX. 10. 6. aſſentiri X. 6. 16. transferri X. 10. 20.
Ptolemæum excitare VIII. 6. 22. obequitare VIII. 13. 18. huic pugnæ affuiſſe IX. 5. 21.
Ptole-

Ptolemæus ſui agminis dux III. 9. 7. adduxit milites VII. 10. 11. orat VIII. 1. 48. plurimas urbes cepit VIII. 10. 21. fecit id per dies complures VIII. 13. 19. eadem fere IX. 6. 15. lævo humero ſaucius IX. 8. 22. urit maritimos IX. 10. 7. tum inquit X. 6. 13. ſe adjunxerat X. 7. 16. ſatrapes Aegypti X. 10. 1.
puberes interficere VII. 6. 16. 9. 22. IX. 4. 5.
pubeſcens ætatis flore VII. 2. 4.
Pudeat quam victoriæ IV. 13. 9. ſuppliciorum V. 5. 10.
Pudebat discedere, morari IV. 4. 2. urbem deletam eſſe V. 7. 10. ſocerum ex deditis eſſe electum VIII. 4. 30.
pudere jam ſui VI. 6. 10.
puderet minus cædis VIII. 2. 12.
pudet quærere IV. 10. 32. non patriæ VIII. 5. 19. velle reverti X. 2. 26.
pudicus qui eſſet VI. 7. 13.
pudor honeſtabat formam VI. 2. 6. quibus fuerat potior VIII. 14. 22. vincit magnitudinem periculi IX. 4. 32. relinquendi deſtitutos X. 2. 20.
pudorem vincit labor VIII. 2. 34. victis detrahere VIII. 4. 25.
Puellarum curam agere X. 5. 22.
puellas permutare IV. 11. 12.
pueri complent templa IV. 4. 14. aſſueti cuſtodiæ corporis X. 5. 8.
puerili affectu efferri IV. 5. 3. impetu rem exſequi VII. 1. 6. 9.
pueris ex regiis unus V. 2. 13 deferentibus credere VI. 8. 13. regiæ cohortis X. 8. 3.
puerorum ſermones VIII. 6. 24.
pueros ſervi verberant VIII. 8. 3. juſſit equos conſcendere X. 8. 4.
Pugil nobibis IX. 7. 16.
Pugna proſpera III. 11. 16. non, ſed cædes erat IV. 15. 32. nunc ſequentium, nunc fugientium elephantos VIII. 14. 28.
pugnabat fama pro Rege IX. 5. 6.
pugnabo ubicumque IX. 6. 21.
pugnaciſſimas gentes III. 9. 4.
pugnæ ſignum dare IV. 13. 22. remiſſæ cauſa IV. 16. 4 eventus dubius IV. 16. 28. nova forma IX. 4. 7.
pugnam mutare III. 2. 14. conſerere III. 11. 4. omittere VI. 1. 6. fundis ſagittis invadere VII. 6. 2.
pugnandum eſt de gloria, ſalute, libertate IV. 14. 9. de ſalute cum illis VI. 8. 8.
pugnantium æquo Marte IV. 15. 29.
pugnaturos, quia fugere non poſſunt IV. 14. 2.
pugnavit promptiſſime IV. 16. 28
Pulcerrimam rem VIII. 7. 10.
pulcerrimum facinus VI. 7. 10. exercitum IX. 3. 12.
pulcritudine quam nulla vicit III. 12. 22.
pulcritudo urbis convertit oculos V. 1. 24.
Pulſarent arma III. 11. 5. navium proras, latera IX. 4. 10.
pulſi quo fuerant pridie V. 4. 16. ab incolis VIII. 2. 15. civitatibus X. 2. 4.
pulſis ne fugæ quidem locus eſt IV. 14. 11.
pulſum flumen IX. 9. 9.
pulſus vi defendentium IX. 4. 6.
Pulvino ſubjicere epiſtolam III. 6. 7.
Puniceis amiculis III. 3. 10.
puniceum amiculum IX. 7. 20.
Punicis claſſibus IV. 2. 11.

Pupilli ferunt verbera a tutoribus VIII. 8. 3.
Puppes distarent IV. 3. 14.
Purgamenta servorum VI. 11. 2. urbium VIII. 5. 8. freti VIII. 9. 19. urbis, exsilii X. 2. 7.
purgamentis maris IX. 10. 10.
purganti se assentire V. 12. 3. respondere V. 12. 5.
purgare se V. 10. 11. VIII. 3. 7. non possem VII. 1. 31, 32. non ausus VII. 5. 39.
purgari maligne dicta VII. 1. 21.
purgatos esse, quam suspectos VII. 2. 9.
purgavere corpus X. 10. 13.
Purpura fulgere III. 10. 9. ex *purpura* amicula X. 2. 23.
purpureæ tunicæ III. 3. 17. vestes X. 1. 24.
purpuram dono mittere V. 12. 18.
purpurati domus III. 13. 14.
purpuratis instantibus III. 2. 10. consilium displicebat III. 8. 3.
purpuratorum fidissimus III. 6. 4. instinctu III. 8. 15. princeps III. 13. 13.
Puteos fodere VII. 10. 14. IX. 10. 2.
Putrem clypeum X. 1. 31.
Pylæ quæ appellantur III. 4. 11.
Pylas incolæ dicunt III. 4. 2: 8. 13. V. 3. 17.
Pyramo ponte juncto III. 7. 5.
Pyramus fluit III. 4. 7.

Q.

Quadrato lapide V. 1. 33. saxo IX. 3. 19.
Quadrigæ paucæ evasere IV. 15. 17. inter se occurrentes V. 1. 25. nongentæ IX. 4. 15.
quadrigarum duo millia trahere IX. 2. 3.
quadrigas quinquaginta IV. 12. 9. centum VIII. 14. 2.
quadrigis proximus IV. 12. 6.
Quadrijugi equi ducunt currus IX. 8. 1.
Quadriremes binas jungere IV. 3. 14. ad urbem agere IV. 3. 15. vinculis connectere IV. 3. 17.
Quæramus locum ... V. 5. 13.
quærenti socios VI. 10. 6. respondere VIII. 12. 12.
quærentibus respondere X. 5. 5.
quærere remedium III. 5. 13. domicilium IV. 4. 20.
quæritis Regem Alexandro similem X. 7. 2.
quæstuam flagitio, dedecore potentiam X. 1. 6, 27.
quæstum bello VI. 6. 9. satis videri VI. 11. 34.
Quæso ... III. 6. 11. VI. 10. 8, 25. VII. 1. 21. IX. 2. 28. 3. 6: 6. 13. X. 8. 19.
Quæstione quid opus est VI. 11. 14.
quæstionem habere VI. 8. 15: 11. 11. ad *quæstionem* verbera ingerere VI. 11. 10.
quæstioni corpus offerre IV. 10. 33. fore finem VI. 11. 18.
quæstionis eventus VI. 11. 12.
Quæstu diurno IX. 2. 6.
quæstuosa navigiorum spoliis IV. 7. 19.
Qualecunque hoc est VI. 10. 11.
qualemcunque vitam V. 8. 6.
qualiumcunque, suorum tamen V. 9. 12.
quandocunque IX. 6. 26. X. 8. 10.
quandoque VII. 10. 3. X. 6. 21.
Quantalibet vis gentium IX. 6. 7.
quantamcunque vocem III. 10. 2. pecuniam IV. 1. 8. sapientiam VII. 8. 10.
quantulo contenti VIII. 4. 28.
quantumcunque flumen IX. 2. 18.
quantuscunque honor IV. 10. 28. ignavis & timidis videtur IV. 14. 18.
Quassa voce VII. 7. 20.
quateret mentum ad terram VIII. 5. 22.
quaternos capit iter III. 4. 12.
Quatiente vento sylvas V. 4. 25.
quatientes scuta X. 6. 12.
Quercus faciem habere VI. 4. 22.
Queruntur, utrum qui discedant, an qui retinentur X. 2. 17.
querebantur rursus III. 5. 8. se trahi IV. 10. 3. pedites VII. 6. 8.
querebatur Rex III. 5. 10. VI. 6. 28. VII. 7. 7.
querelis non fieret finis VIII. 2. 10.
querendi hanc causam esse X. 2. 19.
querentium fremitus VI. 9. 6. literæ VII. 2. 37.
queri omnes X. 2. 18. cœpit X. 9. 9.
questibus nullis omissis X. 5. 8.
Quies necessaria V. 4. 22: 13. 7. IX. 6. 2. reddit mentem V. 7. 11. ubi VI. 3. 5
quiescendo exstingui VIII. 4. 8.
quiescere somno IV. 13. 18. ipse volet VI. 8. 7.
ad *quietem* biduum IV. 4. 10. paucos dies IV. 9. 13. quartum diem dare VI. 4. 8. per *quietem* vidisse IX. 8. 26.
quieti de industria V. 3. 17.
quietum iter VIII. 4. 1.
quietus stetit X. 9. 20.
quieverint qui X. 8. 16.
quieverunt in lucem VII. 11. 18.
Quinqueremis regia vehebat IV. 3. 11. rostro icta IV. 4. 7.
Quotusquisque supersit e vilissimo sanguine VIII. 7. 4.

R.

Rabie uti VIII. 8. 2. instincta bellua VIII. 14. 33.
Radice velut ex alia VI. 5. 14. ex sua generari IX. 1. 10.
radicibus montium III. 4. 12. V. 4. 6. VI. 4. 4. VII. 3. 23. VIII. 10. 12. IX. 4. 24. arborum V. 1. 34. petræ VII. 11. 28.
Radios inter rotarum IV. 9. 5.
Rami impedirent ferentes VIII. 11. 8. instar ingentium stipitum resurgentis species IX. 1. 10.
ramis cum ingentibus IV. 3. 9. decidere VII. 8. 14.
ramos manu flectere sylvas committere V. 4. 4. VI. 5. 14.
Raperent plus III. 11. 20. ex urbibus hostium VI. 6. 16.
Rapiebant plerosque IV. 3. 26.
rapidior unda IV. 9. 18.
rapidissimos vertices IX. 4. 11.
rapidos gurgites IV. 9. 19.
rapit sub terram VII. 10. 2.
rapiunt expeditius, quam continent IV. 11. 9.
rapto vivere III. 10. 9. IV. 6. 3.
Ratem primus Rex solvit VII. 9. 5.
Rates effectæ sunt in triduum VII. 8. 8. ruebantur illos VII. 9. 4.
Ratibus faciendis IV. 2. 18. transportare VII. 8. 6. in illis servatus ordo VII. 9. 4. mittere hastas VII. 9. 9. desertis VIII. 13. 23.
Ratio consilii III. 7. 10. IV. 13. 24. VII. 7. 17. cui non subest IV. 14. 19. promittitit brevi futurum V. 9. 5. una VI. 5. 16. quod non potuit VI. 6. 27.
ratione prudentius IV. 1. 33. salubri regnum conservare V. 9. 4.
rationem vix ullam esse III. 8. 8. inire X. 9. 11.
Re vera III. 13. 5. IV. 16. 19. ea V. 9. 13. recenti VII. 2. 34. nova X. 9. 9.
Rebellassent habiti superbe VIII. 8. 11.

Recedebant ſenſim, citato gradu VI. 16. 6.
recedebat à curru V. 11. 2.
recedentes ſenſim IX. 8. 18.
recedentia a mari IV. 1. 6.
recedentibus ſigna inferre IV. 6. 13.
Recens vulnus IV. 6. 19. dolor X. 5. 21.
recentes ſucceſſuros III. 7. 9.
recenti incendio IV. 9. 14. malo IV. 10. 21.
recentibus ſceleris veſtigiis VII. 1. 1.
Receperant ruentes IX. 9. 13.
receperat virgines in gremium IV. 10. 21.
recepere arma, animos IV. 12. 17.
receperunt in caſtra IV. 6. 20. in medium agmen IV. 15. 29. ſe ſenſim VIII. 11. 18.
recepit in numerum amicorum VIII. 14. 45. animum IV. 5. 29. ſe in lectum IX. 8. 26.
recepta erat præda IV. 1. 4.
receptaculum tutiſſimum V. 9. 8. proditorum VII. 5. 32. exulum VIII. 2. 15.
receptis viribus III. 7. 2. captivis VI. 6. 8.
recepto animo VI. 9. 1. calore VIII. 4. 16.
receptui ſignum dare IV. 6. 10, 13. V. 3. 23. VIII. 11. 17.
receptum in fidem VI. 6. 13. eſſe in vicina VI. 11. 3.
receptus in fidem VI. 4. 24. in numerum Deorum VI. 9. 18.
Receſſere quæ procul IV. 9. 10.
receſſerunt: protinus VII. 4. 35. in montem rurſus VII. 6. 2. non prius IX. 5. 30.
receſſiſſe nunquam VI. 2. 20. ſtrenue VII. 1. 14.
receſſiſſent in ſpecum III. 8. 11.
receſſit non ante VII. 5. 16. demum noctu VII. 11. 20. ad ultimum X. 6. 19.
receſſurum nunquam V. 11. 11.
receſſus magnos VII. 2. 22. altos habere VII. 11. 3.
Recidamus quicquid obſtat VI. 3. 11.
recidebant ſaxa V. 3. 20.
reciden: multa in nosmetipſos VII. 7. 15.
recidentem menſam V. 2. 14.
recideret in ipſius caput IX. 5. 25.
Recipere nomen filii VIII. 8. 15.
reciperentur eo ſervi VI. 11. 2.
reciperet ſpiritum VI. 11. 19.
recipiens ſpiritum, vocem VI. 9. 33.
recipientes equos VII. 9. 9.
recipiunt hoſtem IX. 1. 21.
Reciprocare cœpit mare magno tractu IX. 9. 20.
Recitaret literas IV. 10. 16.
recitari poſtero die VI. 11. 34.
recitat epiſtolam VI. 9. 13. VII. 2. 30.
Recognovit ſupellectilem, pecuniam V. 1. 23.
Recreatus exercitus VII. 3. 18.
Recruduit dolor VII. 1. 7.
Recta fronte IV. 3. 8. 13. 16. 30. regione VII. 7. 4. VIII. 9. 2.
rectæ regionis ſpatium VII. 10. 2.
recto itinere IV. 16. 7.
rector belluæ VIII. 14. 33.
rectorem omnium terrarum fore IV. 7. 26.
rectores belluarum VIII. 14. 16.
ſine *rectoribus* vagari VIII. 14 9.
rectum iter III. 11. 19.
Recuperandam Helleſponti oram IV. 1. 26.
recuperandi ſua IV. 15. 13.
recuperare res amiſſas IV. 1. 32. gratiam VI. 6. 11.

Recurrentibus aquis IX. 9. 20.
recurrentium ad ſuos V. 4. 28.
recurrunt undique ad naves trepidi IX. 9. 11.
Recuſabant exſtingui VIII. 4. 8.
recuſabit nemo luere IX. 6. 13.
recuſante transire VI. 11. 36.
recuſantes jugum IV. 5. 13.
recuſare non auſos VI. 6. 7. nihil VI. 7. 13.
recuſaturum neminem ire V. 4. 13.
recuſemus ut non mortem V. 9. 1.
recuſo ipſe non mori IV. 14. 23. nec, quo minus imitemini me IV. 14. 26.
Redactis vicis in poteſtatem V. 6. 17. finibus IX. 8. 10.
redactus eſt ad paucitatem III. 3. 28.
reddas vicem ſævitiæ IV. 10. 29.
Reddat victor tibi regnum V. 9. 4.
redde matrem & duas virgines filias IV. 11. 6.
reddebant ſylvæ ſonum V. 4. 25.
reddebat terras IX. 9. 20.
reddens vota III. 7. 3.
reddentibus ſpeciem III. 2. 5. fulgorem IX. 1. 12.
reddere hoc illi nomen IV. 7. 25. quæque ſuis temporibus V. 1. 1. hoc imperium X. 8. 19.
redderentur literæ Regi IX. 7. 25.
redderetur ei epiſtola III. 7. 14. habitus armigeri VII. 1. 18.
reddidiſſent ni equum VI. 5. 19.
reddidit incolis omnia VI. 6. 34.
reddita regna X. 5. 28.
redditis literis VII. 2. 20.
redditos majoribus VII. 10. 6.
redditur major clamor III. 10. 2. reſponſum triſte a Rege V. 3. 11.
reddituram marem patri VI. 5. 30.
redditurum ſe cætera IV. 9. 20. quæ amiſſa eſſent VIII. 4. 18.
redditus tibi nomen V. 2. 22.
redduntur cœlo, Soli VII. 3. 10.
Redeam ad ordinem X. 9. 7.
redeunte paulatim animo III. 5. 9.
redeuntes ſine veſtro Rege X. 2. 28.
rediit ad claſſem IX. 9. 27.
Redimit quicquid ſervari poteſt V. 9. 3.
redimita navigia coronis, floribusque IV. 4. 5. cohors regia IX. 10. 26.
redimiti fronde vagantur toto nemore VIII. 10. 15.
Redituris in patriam VI. 2. 19.
Reduce niſi te IX. 6. 9.
Redundantem maxima ex parte ad ipſum IV. 10. 22.
Reduxerat hoſtibus regna X. 1. 41.
Refecerunt muros IV. 3. 13.
refecti cum fatigatis V. 13. 13. ſunt celeriter VII. 3. 15.
refectis cibo, ſomno militibus V. 4. 23.
refectus cibo, potu VII. 5. 16.
Refellant ut VII. 1. 16.
Referebantur ad Regem VI. 1. 4.
Referebat .... III. 10. 9. IV. 2. 17: 14. 1. IX. 8. 27.
referre pedem IV. 16. 5. VI. 1. 11. plurimum VI. 7. 14. quæ portenderentur VII. 7. 8.
referri gratia poſſet VIII. 5. 10.
Refertas urbes V. 6. 2.
Referunt ſono vocem III. 10. 2. Regem VIII. 9. 30.
Reformido mentionem VI. 9. 3.
Refovebat artus VIII. 4. 15.
Refragatus gloriæ IX. 5. 21.
Refrenare equos IV. 16. 3.

Refugere equites IX. 9. 25.
refugerunt in terram VIII. 13. 23. in oppidum IX. 1. 17.
refugisset quo mare IX. 9. 26.
Regalem vestem III. 3. 15.
a *Rege* mitti III. 12. 7. permitti III. 12. 16. territo IV. 2. 34. petere V. 5. 9, 21. X. 5. 14. vivo tradito V. 9. 2. jubente V. 13. 19. sine *Rege* exta spectare VII. 7. 8. tanto, victore omnium gentium VII. 10. 6. auditur sonus, sermo VIII. 1. 28. sub *Rege* vivere VIII. 4. 17. X. 3. 14: 5. 17. cum *Rege* vesci VIII. 6. 5. a *Rege* verberari VIII. 6. 25. justissimo, patientissimo VIII. 7. 10. in tabernaculum relato IX. 5. 22. spoliari X. 6. 7. novo X. 7. 10. cum *Rege* esse X. 10. 4.
regebat equos IV. 15. 28. cursum V. 13. 10. elephantum VIII. 14. 39.
circa *Regem* esse III. 1. 17: 11. 9. sequi III. 6. 1: 9. 4. IV. 1. 2. V. 9. 1. VIII. 5. 4: 11. 11. X. 10. 4. securum, lætum, plenum spei facere III. 6. 11. apud *Regem* honori fore III. 7. 12. urgeri III. 7. 13. superare III. 12. 24. VII. 8. 18. Deo sacrum facere IV. 2 4. terrere IV. 6. 4. in *Regem* fidei eximiæ IV. 6. 7. propius adeuntem IV. 7. 25. interficere, prodere IV. 10. 16. me esse IV. 11. 14. V. 8. 8. ad *Regem* pervenire IV. 13: 36. VII. 9. 22 mitti IV. 15. 6. VII. 6. 5. talibus ministris dignissimum esse IV. 16. 33. ipsum in castris esse V. 4. 14. statuere V. 9. 8. vinctum, in periculo esse V. 13. 3. injicere tela V. 13. 16. occidere VI. 3. 13. VII. 1. 5: 5. 38. VIII. 6. 8: 7. 32. in *Regem* fidem servare VI. 5. 2. similiorem victis, quam victoribus VI. 6. 10. in *Regem* scelus VI. 6. 36. non vacasse sermoni VI. 7. 12: 8. 11. amittere VI. 11. 24. retinere VI. 11. 32. ad *Regem* reverti VI. 11. 34. apud *Regem* loqui VII. 8. 11. ad *Regem* produci VII. 10. 4. ad eum venturum VIII. 1. 6. ut vidit miles VIII. 4. 16. discrimen subire VIII. 11. 10 ad *Regem* perferre IX. 3. 1. dedi hostibus IX. 4. 32 ab illo esse vulneratum IX. 5. 20. judicaturum de temeritate, de ignavia IX. 7. 17. ad *Regem* adducere IX. 8. 16. tanti nominis X. 1. 32. nondum ortum X. 6. 11. hunc pro se reliquisset X. 6. 22.
regentes equos III. 3. 11.
regentibus elephantos VIII. 14. 25. 27.
regere semetipsos quum non possent IV. 9. 19. territos equos non poterant IV. 15. 16.
Reges omnes vincere III. 12. 21. invicem hæc scripserant IV. 5. 9. meos ultus VII. 5. 37. inter Deos colere VIII. 5. 11. inter excellere X. 5. 27.
reges felicitatem VII. 8. 24.
Regi nuntiare III. 8. 15. VI. 7. 18. VII. 4. 32: 7. 30: 8. 8: 11. 6. te, & tuos scribere IV. 1. 14. utrique hostis IV. 1. 27. utrique pœnas dare IV. 1. 33. ut scriptæ literæ IV. 5. 1. exhibita fide V. 12. 11. honos haberetur V. 12. 20. consilium dare VI. 4: 8. satisfacere VII. 2. 33. honores dare, auferre VIII. 5. 15. supervenire IX. 5. 14. resistere X. 3. 2. successor quærebatur X. 5. 37.
regia veste III. 3. 4. VI. 6. 13. VIII. 13. 21. stirpe IV. 1. 17. VI. 2. 8. X. 7. 8. supellectile V. 1. 10. Beli ostenditur V. 1. 24. in *regia* subsistere VI. 7. 18. cohorte VIII. 6. 7. IX. 10. 26. auratas columnas habet VIII. 9. 16. 29. sella V. 2. 13. X. 6. 4. in *regia* ponere sedem Alexandri X. 6. 15.
regiæ opes jacebant III. 13. 10. stirpis aliquem dare IV. 1. 18. pecuniæ custos V. 1. 20: 5. 2. diversa parte X. 7. 19. cohortis pueri X. 8. 3. pristina species X. 8. 8.
regiam supellectilem tradere III. 13. 2. IV. 7. 4. pecuniam efferre III. 13. 5. in *regiam* venire VI. 1. 21. supellectilem attribui IV. 1. 26. veterum Regum V. 6. 1. in *regiam* venire VI. 7. 21. VI. 7. 31. VII. 2. 12. perferri VI. 7. 29. sedem ut vidit miles VIII. 4. 16. perduci X. 7. 7. stirpem vindicaturam imperium X. 7 15.
regias vigines III. 12. 21. vestes V. 6. 5 opes V. 6. 16.
reginæ processit cum magno feminarum grege VIII. 10. 34.
reginæ illum Regem esse ratæ III. 12. 17.
reginam tu me vocas III. 12. 25. circa esse IV. 12. 25. se fuisse V. 3. 13.
reginas invocare III. 11. 25. fore III. 12. 12.
reginis honor haberi potest IV. 10. 28.
Regio hæc omnis paruit Regi III. 1. 23. excurrit ad mare IV. 7. 18. non alia salubrior V. 4. 9. pertinet ad mare III. 3. 4. non hominem, non frugem alit VII. 4. 27. dives auro, gemmis VIII. 5. 3. erat sicca IX. 10. 2.
regione vasta, vexata III. 8. 1. alia atque alia IV. 1. 35. omni hac vastata V. 3. 17. ut in ea IX. 1. 14. omni, quæ sub imperio erat IX. 10. 22.
in *regionem* pervenire III. 4. 8. V. 2. 1: 3. 3. VI. 3. 2. VIII. 1. 19: 4. 21: 10. 19. IX. 4. 1: 6. 3: 10. 5. petere IV. 9. 2. posse retineri VI. 5. 21. insulæ trajicere VIII. 13. 23. vastare IX. 1. 19. diversam subigere IX. 1. 35. desertam, vastam tenere IX. 10. 8. proximam ab ea X. 5. 18.
regioni præpositus III. 1. 24. præfecit VI. 6. 13. dedit nomen VII. 4. 31.
regionis ardore, siccitate IV. 7. 7. præfectus V. 2. 8: 3. 4: 8. 4: 9. 1. VIII. 1. 3. amnem transire VII. 6. 12. ejusdem urbem capere VII. 6. 16. utriusque victor IX. 6. 21.
regionum finitimarum præfecti IX. 10. 17.
Regis equi 400 sequuntur III. 3. 21. pecuniam 600 muli, 300 cameli vehunt III. 3. 24. jussu occidi III. 7. 15. X. 1. 1. uxorem, matrem in agmen accipere III. 9. 6. antea nunquam visi III. 12. 17. vicem revereri III. 13. 17. ante pedes ponere caput IV. 9. 25. tui si quid tibi reverentiæ est IV. 10. 32. voluntate incerta IV. 11. 10. super caput velare IV. 15. 26. animum subit memoria V. 4. 11. beneficio uti V. 5 20. salutem tueri V. 12. 9. equus inter illos VI. 5. 18. de salute timere VI. 8. 14. amicorum periculi causa VI. 10. 17. præfecti circumstant VI. 11. 37. literas adferre VII. 2. 20. voluntate cognita VII. 2. 31. falso nomine VII. 5. 38. virtus, clementia VII. 9. 18. jussu trahi ad supplicium VII. 10. 4. in sella consedisse VIII. 4. 17. vulnerati corpus IX. 2. 32. spes unica IX. 4. 33. nomen sumere IX. 7. 3. solicitudo IX. 8. 22. cura IX. 8 24. amicos colere X. 1. 25, 26. vox suprema X. 5. 6. nomen, memoria X. 7. 4. nomine

nomine mittere x. 8. 2. miniſtri x. 10. 8. ſuprema potio x. 10. 17.
regius Prætor vii. 2. 19.
regnare hunc patiemini vi. 3. 14. ſe interim vellet viii. 12. 5. non alium, quam qui ad hanc ſpem genitus eſſet x. 7. 6.
regnavit qui poſtea viii. 1. 14. ix. 5. 21.
regni terminos regere iv. 11. 21. ultima ſunt intacta v. 1. 5. ſpes vi. 9. 11. mei annum poſt nonum ix. 6. 21. ſedem in Aſia habere x. 2. 12.
in *regnis* ſuis relinquere ix. 3. 22.
regnum tradere hoſtibus iii. 8. 7. ſtabilire iv. 10. 33. viii. 4. 25. ſine cuſtode relinquere vi. 5. 31. promittere vi. 7. 11. alienum habere vii. 4. 17. cujus fuerat viii. 10. 22. illi permittere, reſtituere viii. 12. 10. unum atque idem eſt Aſiæ & Europæ x. 3. 13. cui relinqueret x. 5. 5: 6. 16.
reguli occurrerunt viii. 10. 1.
regulis invitatis ad epulas ix. 7. 15.
regulo in cuſtodiam tradito viii. 13. 5.
regum arcana iv. 6. 5. diſciplina iv. 6. 6. vi. 6. 2. laudes v. 1. 22. patria v. 7. 8. poteſtas nihil valet vi. 8. 25. voluptas vii. 2. 22. malum viii. 5. 6. exitus ix. 6. 25. literæ x. 1. 20. ſepulcra inania x. 1. 33. filius, frater x. 7. 10.
regunt paucos incommode ix. 2. 21.
Rei tantæ ſpes iv. 1. 28. facies iv. 12. 20. discrimen iv. 16. 28. tantæ ſocietas vi. 7. 14. vii. 5. 21. exſpectatio haud parva vi. 9. 1. agendæ tempus vii. 2. 23. quid ſit viii. 3. 13. agendæ via viii. 6. 10. parvæ diſcrimen viii. 13. 12. quid hoc eſt x. 2. 17. fama x. 10. 6.
rei capitis vi. 10. 30. ſunt omnes vii. 1. 23. propter quod ſumus vii. 1. 26.
Rejecit membra x. 5. 3.
rejecta veſte ab ore iv. 10. 33.
Reis prodeſſe non poterat x. 1. 6.
Relabens eodem impetu vi. 4. 19.
Relatam gratiam vi. 7. 28. viii. 4. 20.
relatum caput cum laude iv. 9. 25.
relaturi ſint nihil domum viii. 7. 11.
Relegati in Orientis ultima v. 5. 14.
relegatos omnes procul vi. 11. 3. in ultimum terminum ix. 2. 9.
Relicti qui erant iii. 4. 5. ix. 10. 16.
relictis paucis iii. 4. 5. ſatellitibus iii. 12. 10. navigiis iv. 4. 6. qui præ eſſent iv. 8. 2. copiis pedeſtribus v. 5. 3. ſtationibus viii. 11. 11.
relicturus Solum iii. 4. 3.
Religatum ad currum trahere iv. 6. 29.
religio eſt incuſſa ſolicitis iv. 10. 2.
religione colere Apollinem iv. 3. 21. vana capi iv. 10. 7.
religionem in fide noſſe vii. 8. 29. in *religionem* metu converſo viii. 14. 12.
Relinquatis poſteris gloriam iv. 14. 25. nihil metu omiſſum ix. 2. 27.
relinquebatur qui penes ipſum viii. 4. 22.
relinquerent, quibus nil patria carius eſt v. 5. 20.
relinqueret a tergo tuta iii. 1. 19.
relinquimus liberos v. 5. 15.
Reliqua belli viii. 5. 27. ix. 1. 1.
reliquiæ tenues moris priſtini vi. 2. 8.
reliquias multas habere iv. 5. 4. tenues in mare emittere viii. 9. 10.
Reluctatum precibus vincere viii. 2. 11.
Rem eſſe cum civibus x. 8. 16.
Remanſerunt pauci vii. 2. 31.
Remedium mortis, belli iii. 5. 13. non aliud erat v. 3. 22. vii. 3. 14. oblatum eſt ab incolis ix. 1. 12. veneni eſſe ix. 8. 26.
Remenſi ſunt 30 ſtadia v. 3. 23.
Remex turbat officia militis iv. 3. 18.
cum *remige* tradi iv. 5. 18.
remigem protegere vii. 9. 3.
remiges deſiluere iv. 3. 3. claſſi adjicere iv. 5. 18.
Remiſiſti hoc qualecunque eſt vi. 10. 11.
remiſit monitos domum vii. 5. 27. Ariſtandrum vii. 7. 28. quæ is dederat viii. 12. 16. arma ix. 5. 10.
remiſſi cæteri domum vi. 5. 10. qui domos ierant vii. 10. 9.
remiſſis in patriam ſenioribus x. 2. 8.
remittente eo nihil viii. 1. 32.
remittere ſe legem vi. 11. 20.
remittuntur ad Regem viii. 13. 1.
Remorum pulſu impeditur quies ix. 6. 2. pulſus impleverat aures ix. 8. 6.
Remotum nihil videri ix. 2. 9.
removere ſcaphas iv. 2. 22.
Renata Tyrus iv. 4. 21.
Renitentibus vobis vi. 3. 5.
Renovabat memoriam vii. 1. 7.
renovandum bellum iv. 6. 1.
renovarent bellum v. 9. 2.
renovato prælio v. 4. 34. ix. 8. 19.
Renuntiatis his x. 8. 16.
Reorum inſtar vinctos habere iv. 14. 22.
Reparandas vires iv. 6. 1.
reparante bellum v. 7. 2.
reparare, quæ amiſi v. 8. 11.
reparaſſe fortunam v. 1. 8.
reparatas eſſe majores copias iv. 9. 11.
reparaturum vires bello v. 1. 5.
Repellamus vim viii. 8. 8.
repellentur haſtis iii. 2. 16.
Repercuſſæ aquæ cedunt viii. 9. 8. undæ oſtendebant ſaxa viii. 13. 9.
repercuſſus ſaltibus iii. 10. 2. ſaxo vi. 4. 4.
Reperere veſtigia, greges v. 6. 15.
repererit quod ipſe vii. 4. 11.
reperiebantur quæ, capere v. 6. 4.
reperiebatur nihil vii. 4. 23.
reperietis nunquam ſimilem x. 7. 2.
reperire verba eſt facile vi. 10. 1.
reperiſſe, qui tueretur x. 5. 22.
reperiſſet dignum viii. 12 17. ſi quis herbam ix. 8. 27.
reperiſti tempus v. 9. 9.
repertis ducibus itineris iii. 13. 4. qui conquirerent alios ix. 9. 1.
reperto conjugem reddere vi. 2. 8.
repertum amiculum iii. 12. 5. corpus iv. 8. 9. frumentum iv. 10. 13.
reperturas, qui reſpiceret x. 5. 22.
repetendas terras iii. 5. 6. res vi. 3. 15.
repetendi ſacrum iv. 3. 23.
repetendum eſſet procul vii. 10. 15.
repetens, quæ emenſus erat ix. 3. 20.
repeterent eum ſuę ſtirpi x. 6. 6.

repeteret campos III. 8. 2.
repetierant domos IV. 1. 39.
repetiſſe conſilium VI. 4. 10.
repetiſſet vitam VII. 10. 9.
repetit urbem IV. 6. 20.
repetito ſermone VI. 11. 28. IX. 6. 16.
repetituri vires V. 10. 4.
Repletos vino crateras IX. 10. 25.
Repoſcebat ſpiritum VI. 19. 33
Repræſentabatur animis III. 10 7.
repræſentanda ſupplicia X. 1. 39.
repræſentaſſe conſilium VI. 11. 33.
Reprehenſos ex fuga IV. 14. 2.
Repreſſit ſuos IV. 16. 7. ſitim VII. 5. 7.
Repugnabat adhuc VII. 4. 37.
repugnans cum ſuis IX. 8. 12.
repugnantem vincire VII. 5. 24.
repugnantes cœperunt fodere IX. 1. 16.
repugnanti extorquere VIII. 2. 4.
repugnavit precibus V. 3. 13.
Repulſo quo VIII. 1. 14.
repulſus ſum VI. 10. 35.
Repurgabat hortum IV. 1. 21.
repurgari .... VI. 6. 26.
Reputabat ex his III. 8. 20.
reputans quod ſuaſiſſet III. 4. 3. ſæpius VII. 2. 12.
reputaveritis exitus IX. 6. 25.
ad *Requiem* ſuam & militum placet locus IX. 6. 3.
requieſceret ubi VIII. 4. 16.
Requirebant .... III. 11. 26. IV. 7. 11. IX. 9. 26. X. 8. 10.
requirebat ... VII. 2. 25.
requirens .... VI. 7. 20. VII. 10. 5.
requirentium ſuos VI. 2. 16.
requiri virum VI. 2. 8.
requiſita erat IX. 8. 27.
Reſciſcerent ſe eſſe proditos VI. 7. 16.
Reſcribere mihi ſuſtinuit VI. 9 18.
reſcripſit in hunc modum IV. 1. 10.
Reſervabant quaſi domino III. 11. 23.
reſerventur quæque ſuo tempori IV. 7. 32.
Reſidebant humi IV. 7. 15.
reſidebis in regali ſolio IV. 1. 22.
Reſiſtebant promptius VI. 1. 1.
reſiſtentium tria ferme millia occiſa V. 13. 19.
reſiſterene an fugere melius V. 13. 18.
Reſoluta gleba IV. 6. 11.
reſolutum ſecuritate animi, fatigatione VI. 8. 21.
reſolutus adeo IX. 5. 16.
Reſonabant juga montis VIII. 10. 16.
Reſpicere ſuos IX. 10. 15.
reſpondent Græci VI. 5. 6. illi VII. 6. 18: 10. 6, 8.
reſpondeo ego tibi pro illo VIII. 5. 15.
reſponderunt interrogati IX. 9. 6.
reſpondiſſe vates IV. 8. 6 ſe veriora, quam patrem ejus VIII. 1. 42.
reſpondiſſet ita futurum IX. 4. 29.
reſpondit juſſurum III. 1. 9. interrogaturus V. 4. 10. VI. 2. 7. ſimilia V. 5. 23. ſe loqui velle cum eo V. 11. 4. ita ſe eſſe facturum VI. 2. 21. multa ſuperbe VII. 11. 5.
reſponſa vana videri IV. 7. 29. in vulgus edita IV. 10. 7. reddere VIII. 9. 27.
reſponſo lætus III. 3. 7. nullo dato III. 12 9. cum hoc dimiſſi IV. 2. 6.
reſponſum petere IV. 7. 24. eſt pariter X. 2. 18. ferre X. 8. 15.
reſponſuri tibi vox VIII. 5. 14.
Reſtiti, donec V. 2. 22.
reſtitit tamen diu VII. 7. 34. toto die VII. 11. 20.
reſtituerentur ſuis IV. 8. 12.
reſtitueret matrem, conjugem, liberos IV. 1. 8.
reſtitui ſuis III. 1. 9. ei ſuas opes VI. 2. 8.

reſtituite pignora, parentem liberos IV. 14 23.
Reſudante toto ſolo V. 1. 12.
reſudet ſolum VII. 10. 3.
Reſurrexit Perſepolis VII. 9. 7.
Retentas amore III. 1. 4.
retenti quatuor VII. 10. 9.
retenturam feminini ſexus VI. 5. 30.
retenturus quam ſum X. 2. 19.
Reticenda non fuiſſe, qualia cunque erant VI. 7. 34.
ne *reticerem*, quæ ſentiebam VI. 10. 26.
Retinere duos equos VII. 1. 34. ſe intra veſtibulum X 5. 8.
retineri alios X. 2. 12.
retinet nomen III. 1. 5.
retinete me in vinculis VI. 10. 28.
Retorquens ea ipſa in hoſtem VI. 1. 15.
retorſit haſtam in ſemet VIII. 2. 4.
Retractabat proprias cauſas doloris X. 5. 20.
Retrocedendo perducere VII. 4. 4.
retrocedere in montes III. 8. 28.
Retuliſſent ex acie VIII. 14. 12.
Reverberabatur æſtu IX 9. 8.
reverberatur crebro VIII. 9. 7.
reverentur homines VII. 8. 29.
Reverſuros domum VI. 6. 10.
revertar ad id VII. 1. 26. in patriam VIII. 2. 9.
revertemur grati V. 5. 13 ad illos, qui defecerunt VII. 7. 11. in patriam IX. 2. 26.
revertendum mihi eſt VI. 10. 11.
reverteretur antequam in caſtra VIII. 2. 40.
reverti qua venerat V. 3. 22. domos V. 5. 9. jubebant V. 6. 13, VIII. 2. 31. quum ad ſe vellent IX. 10. 3. ad liberos, conjugesque X 2. 26.
revertit in caſtra VI. 1. 16. in patriam IX. 7. 11.
revertitur in ſtativa VI. 5. 22.
revertor vobiscum in gratiam VII. 2. 8.
Revireſcit non ſolum X. 9. 5.
Reum criminis VI. 7. 31.
Revocant ſtrenue VII. 11. 26.
revocari ſe ex medio gloriæ ſpatio VI. 2. 18. eos VII. 10. 5.
revocati ſæpius IX. 10. 15.
revocatis amicis VIII. 6. 17.
revocatus ad vitam VIII. 8. 22. Aridæus X. 7. 13.
revocavit illum a morte X. 5. 35.
Revolutus eſt ad ſolicitudinem IV. 10. 31. ad ſuperſtitionem VII. 7. 8.
Rex tantæ multitudinis III. 3. 28. ſi viveret III. 11. 26. fatigatus III. 12. 1. IV. 14. 1. imperium dederat III. 13. 14. tanti exercitus IV. 1. 1. mutat equos IV. 1. 2. VIII. 2. 3 5. jam ſerio IV. 1. 23. non habebat naves IV. 2. 9. primus inter pedites egreditur IV. 9. 18. biduo ſtativa habet IV. 10. 1. VI. 2. 15. ratus.... IV. 10. 8. edit gemitus IV. 10. 20. intuens Polyperconta IV. 13. 8. quin ipſe eſſet occiſus IV. 15. 28. multum viæ proceſſerat IV. 16. 3. ibat ante ſigna IV. 16. 22. diutius conſtitit in hac urbe V. 1. 36. requiſivit cauſam V. 2. 14. minime hoc feceris V. 2. 15. pervenit ad fluvium V. 3. 1. conſiſtit inter primos V. 3. 9. avidior, quam patientior V. 7. 4. primus ignem regiæ injicit V. 7. 5. vectus paulo ante curru V. 12. 16. duces convocat V. 13. 4 non violat fidem VI. 4. 12. viginti ſtadia proceſſit VI. 4. 20. pedibus iter facit VI. 5. 5. venire eos juſſit VI. 5. 8. ut primum in conſpectu fuit VI. 5. 26. mœſtus ante omnes VI. 6. 19 interritus, invictus VI. 7. 1. item quæritur VI. 7. 28. Dymnum

intuens VI. 7. 30. crediderítne ei VI. 7. 35. in concionem procedit VI. 9. I: II. 9. meminerat VII. 1. 11. quidnam ageret VII. 2. 21, 25. ſine illo nihil magnæ rei geſſerat VII. 2. 33. ipſe nationem intravit VII. 3. 5. de his quidem lætus VII. 4. 39. ſagitta ictus eſt VII. 6. 3. ex acie ſubductus VII. 6. 4. cum quibus prælia inire ſolet VII. 6. 8. præmittit 50 equites VII. 6. 17. venit ad periculum VII. 6. 22. non ſum, ſed privatus VII. 7. 24. plura dicere non potuit VII. 8. 7. reſpondet ſe uſurum VII. 9. 1. ſtatuerat inde abire VII. 11. 4. juvenes intuens VII. 11. 8. dolorem preſſit VIII. 1. 38. interrogat, quisnam eſſet VIII. 1. 50. facinus perſpexit VIII. 2. 2. triduum jacuit incluſus VIII. 2. 11. cum toto exercitu venit in regionem VIII. 2. 19. ſupervenit VIII. 2. 31. certior factus VIII. 3. 13. exſiluit ex ſella VIII. 4. 15. veſcebatur VIII. 6. 13. quod minime crederet VIII. 6. 23. antequam eſſem VIII. 8. 7. in publico conſpicitur VIII. 9. 23. donat copiarum duces IX. 1. 6. Cratero imperat IX. 8. 3. ipſe erat inter illos IX. 8. 19. quid ſtatuendum cenſeret X. 3. 2. nemo ei placet X. 6. 21. patiebatur magis, quam aſſentiebatur X. 8. 2. contra pedites conſtitit X. 9. 13. ſummam obtinet X. 10. 1.

rexerant qui elephantos VIII. 14. 30.

Rheomithres præfectus exercitus III. 11. 10.

Rhidago cui nomen eſt VI. 4. 6.

Rhinocerotes erant in iisdem montibus IX. 1. 5.

rhinocerotas alere, non generare VIII. 9. 17.

Rhodii dedebant urbem ſuam IV. 5. 9. querebantur de præſidio IV. 8. 12.

Ridebas quod paulo ante in alio VIII. 5. 24.

Rigant quo terras V. 1. 33. ſolum crebri fontes VII. 4. 26.

Rigent ubi cætera VIII. 9. 13.

rigore tanto terræ VII. 3. 10. perpetuo VII. 3. 11.

Rimantes valles VII. 11. 18. ubique radices IX. 10. 11.

rimati ſi fueritis VII. 11. 10.

Ripa in ulteriore ſtare IV. 9. 22. adequitare IV. 9. 23. ulteriore exercitum exponere VII. 5. 18. Porus conſedit VIII. 13. 5. cuncta cernere VIII. 13. 16. haud procul foſſa VIII. 13. 17. ab hoſtibus erat vacua VIII. 13. 27. utraque fluminis IX. 1. 6. fluminum opponi IX. 4. 5. vicos habere IX. 8. 5.

ripæ in diverſa parte VIII. 13. 20.

in *ripam* evadere IV. 8. 8. egredi IV. 9. 18. ulteriorem colere IX. 2. 3. emitti IX. 9. 5.

Ripis ſylveſtribus V. 3. 1. coeuntibus VIII. 13. 9. reſonare IX. 9. 26.

Riſu non ſine aliorum VI. 7. 33. pene dignum VIII. 8. 14.

Ritè ſacrum facere IV. 2. 4. VII. 4. 1. perpetrare IV. 13. 16.

Robora virorum tegere III. 2. 13.

robore pari opus eſt III. 2. 16.

robur haud dubium exercitus III. 9. 2: II. 2. omnium virium Regis VII. 3. 4.

Rogat per caritatem VI. 7. 4. barbarum VII. 11. 24.

a *rogo* velut digredi V. 9. 8. is vos IX. 2. 29.

rogum in meum ipſe imponitur VI. 10. 31.

Rore levari VII. 5. 5.

Roſtris corruere III. 3. 18.

roſtro ici IV. 4 7.

Roxane filia ipſius erat inter illas VIII 4. 23. ex quo prægnans eſt X. 6. 9. filio futuro X. 7. 8.

Roxanem præter comparari nulla poterat VIII. 4. 25.

Roxanes filius imperet Macedonum genti X. 6. 13. filium habere Regem X. 6. 21.

Rubiginem gladiorum X. 2. 23.

Rudes ad talia opera VIII. 2. 24. talium operum VIII. 10. 32. inter quanta poterat eſſe ſapientia VIII. 13. 7.

rudimenta præfectorum V. 1. 43.

rudis haudquaquam tractandi IV. 2. 17. linguæ Græcæ V. 11. 5. ad voluptates VI. 6. 9.

Ruentem in ſe transfigere IV 16. 23.

ruentes in illum occidere VIII. 1. 24. avide ſubmovere IX. 5. 17 non recipere IX. 9. 13.

ruere in hoſtem VII. 9. 12. VIII. 11. 16. in medium diſcrimen VIII. 14 6.

ruet hoc in te VII. 4. 12.

ruimus in perniciem V. 9. 6.

ruina ingens equorum IV. 15. 16.

ruinæ rerum ſubdere capita V. 10. 9.

ruinas per muri hoſtis intrat IV. 6. 23. turris evadere in arcem IX. 8. 12.

Rumor vitium militis VI. 2. 15. quos aſperſerat X. 10. 18.

rumori facere fidem VI. 2. 17.

rumpite ſilentium IX. 2. 30.

Rupes petere III. 11. 19. qua erat VI. 6. 24. in Caucaſo VII. 3. 22.

Rupiſtis imperium X. 2. 15.

ruptis gladio III. 1. 18. vinculis IV. 15. 9.

Ruſticos ei fuiſſe ludibrio VI. 11. 4.

Ruunt nonnulli in hoſtem IV. 4. 12.

S.

Sabacem cecidiſſe in acie IV. 1. 21.

Sabaces prætor Aegypti III. 11. 10.

Sabi Regis fines IX. 8. 13. in regnum qua erat iter IX. 8. 17.

Sabracas adire IX 8. 4.

Sabuli quod ubi cumulatum eſt VII. 4. 27.

ſabulo tenaciſſimo IV. 7. 7. alto IV. 7. 11. fervido IV. 7. 12.

Sacæ ſunt ſui juris VI. 3. 9. miſere legatos VII. 9. 17.

Sacarum legatis exceptis VII. 9. 19.

Sacas venturos VII. 4. 6. petere VIII. 4. 20.

Sacerdos negat IV. 7. 27.

ſacerdotes geſtant Deum IV. 7. 24.

e *ſacerdotibus* maximus natu IV. 7. 15. dona dare IV. 7. 28.

ſacra expeti a barbaris V. 5. 19. implorare IX. 10. 17.

ſacram menſam V. 2. 14.

ſacrificiis eventum rerum explorare VII. 7. 8. magnæ victoriæ ſatisfacere VIII. 11. 24.

ſacrificio facto IV. 7. 28. IX. 4. 14: 9. 27.

ſacrificium facere III. 8. 22. VII. 7. 24. non eſſe redditum VIII. 2. 6.

ſacrilegium verius, quam *ſacrum* IV. 3. 23.

ſacro ore III. 6. 10. federe X. 3. 12.

Sæva multitudo IV. 10. 7.

ſævam paulo ante concionem X. 3. 1.

ſævientium feritas III. 8. 15.

ſæviſſimo Regum X. 5. 23.

ſævitia teſtari III. 12. 25. de *ſævitia* maris queri IV. 3. 7. hoſtis V. 5. 17. hæc eſt in ipſum mea VIII. 8. 4.

ſævitiæ 15090 ſunt ſubducta

IV. 4. 15. quota pars supereſt VIII. 7. 3. miniſtri qui fuerant X. 1. 8.
Sævitiam Alexandri ferre VII. 6. 15.
Sævitum eſt in tecta VIII. 10. 6.
Sagæ in tua ſunt poteſtate V. 9. 5.
Saginati corporis inutilis bellua IX. 7. 16.
Saginatus per 34 dies V. 1. 39.
Sagitta nobis data eſt VII. 8. 17. percuti VIII. 10. 27.
Sagittæ ingerebantur undique V. 3. 19. binum cubitorum VIII. 9. 28. IX. 5. 9.
Sagittam appellant tigrim IV. 9. 16. duorum cubitorum IX. 5. 9.
Sagittandi uſus VII. 5. 41.
Sagittarii in queis erant VIII. 13. 6.
Sagittariis adjunctis IV. 13. 31. equitibus mille V. 4. 14. ſexcentis additis VI. 4. 2.
cum *ſagittario* prægredi VIII. 12. 2.
Sagittariorum ferme 20000 addita III. 9. 1.
Sagittarios niti per ardua VIII. 11. 9. duos ab utroque latere VIII. 14. 13. ponere poſt elephantos VIII. 14. 10.
Sagittarum nullus eſt uſus VIII. 14. 19.
Sagittas procul mittere IX. 5. 8.
Sagittis configere VIII. 5. 40 pugnam invadere VII. 6. 2. plerosque dejicere VIII. 2. 22.
Salo merſum IX. 9. 20.
Saltibus vaſtis redditus clamor III. 10. 2. claudi VIII. 1. 11.
Saltu in eodem VIII. 1. 19. in ultimo inveſtigare VIII. 4. 13. ſtrenuo transſilire in vehicula IX. 1. 15.
Saltum in ſylveſtrem mutari IV. 3. 21. per totum ferri VIII. 4. 6.
Salubritas percipi potuit III. 6. 16.
Salubritate percurrere anni partes IV. 7. 17.
Salubriter æſtimare IV. 7. 29. temperata diſciplina VI. 6. 2.
Salvi eſſe nec volebant, nec poterant IV. 15. 24. tanquam eſſe poſſint VI. 9. 3.
Salutari ſe juſſit Jovis filium VI. 11. 23.
Salutatione mutua facta X. 8. 23.
Salutato Rege IV. 1. 22.
Salutaverat Regem VII. 1. 6. pro *ſalute* ſuscepta vota III. 7. 3. ne de ſua quidem ſecuri VIII. 6. 28.
Salutem ſuam credere V. 12. 4. Regis tueri V. 12. 9. VII. 1. 12. Regis pertinere VIII. 6. 21. meam veſtræ præponitis IX. 6. 17. flumini permittere IX. 9. 1.
Saluti multis fuere IV. 4. 15. quod præponitis IV. 14. 9. fore ſuis rebus tali in ſtatu V. 1. 5. parcere VI. 9. 24. VII. 2. 26. IX. 6. 15. nulla res fuit magis VIII. 4. 10. fuit VIII. 4. 17. II. 18.
Salutis comes III. 6. 1. ſpes certior IX. 5. 30. cura IX. 6. 6. ad ſpem proficere IX. 10. 14. ſpes unica X. 9. 7.
Salvum ſi ſe eſſe ſui milites nollent V. 11. 11.
Salvus vobis invitis eſſe nolo VI. 9. 24.
Samaritæ vivum cremaverant IV. 8. 9.
Sanciendum eſſe morte X. 8. 1.
Sancte haberi III. 12. 21. IV. 10. 33.
Sangarius amnis III. 1. 12.
Sanguine ſuo, atque hoſtium lubricis armis IV. 6. 25. multo effuſo IV. 15. 17. multo ſuorum, atque atque hoſtium V. 4. 34. morientis aſpergi VIII. 1. 52. menſam aſpergere VIII. 7. 5. ſupervacuo & ſordido abuti VIII. 7. 11. multo profuſo VIII. 14. 32. ſine orbem terrę ab illis capi IX. 9. 4. civili aſpergi X. 2. 4.
Sanguinem ſupprimi IV. 6. 18. fundere VIII. 8. 11. X. 5. 13.
Sanguinis multum eſt fuſum III. 11. 5. IV. 4. 16 rivi exſtiterunt IV. 2. 13. vis emicat IX. 5. 10. ingens manare cœpit IX. 5. 28.
Sanguis plurimus IV. 6. 18. ſuppreſſus IV. 6. 19.
Sani ſatis ne eſſent IV. 1. 23.
Saniorem non eſſe ducem IV. 13. 14.
Sanxerant pœnam VIII. 14. 12
Sanxerat ſilentium vitæ periculo IV. 6. 6.
Sapientes quos vocant VIII. 9. 31.
Sarcinarum major pars IV. 9. 9. cumuli IV. 9. 19 damnum IV. 15. 8. jactura IV. 16. 28. VI. 6. 17.
Sarcinas paucas IV. 9. 21. totius exercitus VI. 6. 15. relinquere VII. 5. 1. vehere IX. 10. 12.
Sarcinis vilioribus ſtrata itinera III. 11. 20. ferre arma V. 11. 1. facem ſubdere VI. 6. 15.
Sardæis prodere III. 12. 6.
Sardium proditor V. 1. 44.
Sariſſam infeſtam VII. 4. 36. quam vocant IX. 7. 19.
Sariſſophoros quos vocabant IV. 15. 13.
Sarmatarum finitima pars VII. 7. 3.
Satelles Regis X. 7. 14.
Satellites decem huic traduntur VI. 8. 19. complent veſtibulum X. 8. 8.
Satellitibus relictis in veſtibulo III. 12. 10. miſſis VI. 7. 24.
Satellitum turba X. 7. 17. adventus X. 8. 3.
Satibarzanem defeciſſe VI. 6. 20. opprimere VI. 6. 21. ſequi VI. 6. 25. in *Satibarzanem* iram reſervare VI. 6. 34. irrupiſſe in Arios VII. 3. 2.
Satibarzanes hæc nuntiabat VI. 6. 13. Bactra perfugit VI. 6. 22. transfuga præerat barbaris VII. 4. 33. ictum hoſtis adjuvit VII. 4. 38.
Satietas ne perimat V. 1. 12. laudis nos cepit IX. 6. 23.
Satietate parare famem VII. 8. 20.
ad *ſatietatem* inſtrui IV. 10. 15. gloriæ occurrere VI. 3. 1.
Satrapam Darii III. 13. 1.
Satraparum domos aurum non capere X. 1. 33.
Satrapeam Mediæ VI. 2. 11.
Satrapen Darii factum ex Macedoniæ Imperatore VI. 6. 10.
Satrapene quæ vocatur V. 2. 1.
Satrapes Drangarum VI. 6. 36. tradit filium VIII. 4. 22.
Satropatem equitum præfectum præmittere IV. 9. 7. transfigere IV. 9. 25.
Saturno immolatur ingenuus puer IV. 3. 23.
Saucia bellua VIII. 14. 33.
Saucii quidam excepti ſunt III. 8. 14. fuere 504 ex parte Alexandri III. 11. 27. fuerunt mille VII. 9. 16. facti ſunt 350 VIII. 2. 17. ſubinde exſpirabant IX. 8. 20.
Saucius niſi vix quisquam, revertit in caſtra VI. 1. 16. vim hoſtium non ſuſtinet IX. 5. 18.
Saxa tam vaſta IV. 2. 16. non obſtant IV. 6. 8. ſecum trahere IV. 9. 16. in eum jacere VII. 2. 1. galeam perfregerant IX. 5. 7.
Saxis lacerare manus IV. 3. 5. ſubditis V. 5. 4.
Saxorum vis IV. 3. 18. ſtrues IV. 3. 9. compages IV. 4. 12.

asperitas VI. 4. 5. in inviis & asperis VII. 11. 18. moles VIII. 10. 30.

Scabies invasit corpora IX. 10. 1.

Scaphas subire IV. 2. 23.

Scenitas quos vocant IV. 7. 19.

Scelerati dormire non possunt VI. 10. 14.

Scelere ullius violari IV. 7. 27. paucorum hominum suis eripi VI. 9. 2.

Sceleris ministerium V. 12. 15. societas VI. 11. 6. VIII. 6. 9. ultores VII. 5. 25.

Scelus per ultimum partum V. 12. 17. audere VI. 3. 13. tegere VI. 7. 7. parare VI. 7. 22. in arcanum & occultum consuli VI. 10. 28. luere supplicio VIII. 8. 6.

Sciam vestrum esse IV. 11. 19.

Sciant, me quærere III. 5. 13.

Sciatis licet IV. 2. 6.

Sciebat qua venturum VII. 7. 31.

Scientia celeber VII. 4. 8.

Scilicet .... V. 5. 14. VI. 11. 5. VII. 1. 29: 4. 15. VIII. 5. 18. IX. 5. 21. X. 1. 4.

Scintilla magnum excitavit incendium VI. 3. 11.

Scisciari pergit VI. 7. 14.

Scite spectare sidera VIII. 9. 33.

Sciturum brevi, quis ipse esset VII. 1. 15.

Scivere gentis suæ more VIII. 1. 18.

Scorti sermo VI. 7. 33. jurgium VI. 10. 16.

Scorto referente sententiam VII. 5. 4.

Scriba equitum VII. 1. 15. Regis VII. 3. 4. VIII. 11. 5.

Scribes quum mihi IV. 1. 14.

Scripsisse Regi, non de Rege VI. 10. 27. se victorem patri VIII. 1. 25.

Scriptam sic esse VI. 9. 15. a Rege epistolam tradere VII. 2. 24.

Scrutabantur singuli quæque V. 13. 20.

Scrutantem subit VIII. 2. 6.

Scrutantibus suspectus VIII. 3. 12.

Scuta adjiciebantur IV. 9. 4. ex cratibus X. 2. 23.

Scuto se, Regem tueri IX. 5. 17.

Scutum vix fuit ullum VII. 9. 8.

Scythæ convenerant IV. 9. 2. qui appellentur IV. 14. 3. occupaverunt regionem VI. 2. 13. ex regione Europæ penetraverunt VI. 2. 14. lacessebant VII. 7. 6. in tergis hærebunt VII. 6. 15. hoc ut imitari nesciant VII. 7. 16. equites opponunt VII. 9. 5. petebant, ut.... VIII. 1. 9. invasere Indos VIII. 14. 5. nunc nos sequuntur IX. 2. 24. erunt mecum IX. 2. 33.

Scytharum gente haud procul siti IV. 6. 3. facies terribiles IV. 13. 5. impetum sustinere IV. 15. 12. dux occisus IV. 15. 18. legati superveniunt VII. 6. 11. Rex mittit fratrem VII. 7. 1. gens haud procul Thracia sita, ab Oriente ad Septentrionem se vertit VII. 7. 3. pernicie, ac sanguine VII. 7. 12. legati equis vecti VII. 8 8. gentem ignorare VII. 8. 17. solinudines VII. 8. 17. circa terminos hæc gesta IX. 7 11.

Scythas adversus mittere IV. 15. 13. contrahere VI. 6. 13. ultra Tanaim colere VII. 4. 6, 32. mittere quendam ex amicis VII. 6. 12. omittere VII. 7. 11. nunquam consequi VII. 8. 22. jurando gratiam non sancire VII. 8. 28. esse invictos VII. 9. 17. in devictos clementia VII. 9. 18. ad *Scythas* mittere VIII. 1. 7.

Scythia profecti IV. 12. 11.

Scythiæ regionis deserta spectare VII. 3. 19. confinis regio VIII. 2. 14.

Scythicos arcus X. 1. 31.

Secando augere vulnus IX. 5. 23.

Secantes occupare IX. 5. 24.

Secare terras V. 1. 14. aliam partem IX. 1. 33.

Secedere a cætero exercitu V. 9. 11.

Secerneret quam X. 2. 9.

Seceßerat cum suis X. 7. 10.

Secessio militum VI. 2. 4.

Secessit in tabernaculum IV. 12. 24. VII. 8. 1. in templum VI. 7. 3. in intimam partem VI. 11. 12.

Secreta æstimatione III. 6. 5. cognoscere VII. 7. 24.

in *secreto* quin cum ipso fuissent VII. 1. 13. reus X. 1. 29.

Secrevit a vulgo VI. 2. 9. in unam cohortem VII. 2. 35.

Seculi res IV. 16. 10. tempora X. 9. 6.

Seculis multis intermittere IV. 3. 23.

Secunda nulli V. 10. 3.

Secundæ res copulavere nos tecum V. 11. 5. magnitudinis mons VII. 3. 20. res commutant naturam X. 1. 40.

Secundis prœliis IV. 6. 31. Diis IX. 4. 23. rebus IX. 6. 10. X. 2. 22.

Secundus tibi VIII. 14. 42.

Secures erant aliis IX. 1. 15.

Securi animi index VIII. 6. 22. casus ejus, qui supervenit IX. 9. 8.

Securitatem offerant dextra tua, innocentia mea VI. 10. 14.

Securus quo minus intraret Aegyptum IV. 6. 13. sum de pupertate IV. 11. 15. periculi V. 10. 15. audivisti rem delatam VI. 10. 11.

Sedem in eam esse templum IV. 2. 4.

Sedens ante ipsum IV. 15. 28.

Sedentibus licet vesci cum Rege VIII. 6. 5.

Sederant qui proximi X. 6. 19.

Sedes urbium III. 4. 10. eligere juventuti IV. 4. 20. rogare V. 5. 9. habere VI. 2. 13. aliena tutior, quam sua X. 8. 13.

Sedet segnis in tumulo IV. 12. 15.

Sedibus nostris IV. 14. 21.

Seditione provisa IX. 8. 6.

in *seditionem* ne res verteretur VI. 6. 11. militum movere X. 4. 3. prope pervenire X. 6. 12. versa concione X. 7. 1.

Seditionis non remedia, quam principia majora sunt IX. 4. 22.

Seditiosæ voces VII. 1. 4. X. 9. 9.

Seditiosam militum violentiam X. 3. 2.

Seditiosis vocibus IX. 4. 16. X. 2. 12.

Segnem pugnam stare VII. 4. 33. se jacere VII. 7 7.

Segnes medicos III. 5. 13. aquas VIII. 9. 18.

Segnior cursus IX. 2. 17.

in *Sella* quæ posita fuerat X. 7. 13.

Semesa membra V. 5. 13.

Semianimis evasit IV. 8. 8. procubuit IX. 5. 17.

Seminarium ducum, præfectorum VIII. 6. 6.

Seminudis sub Philippo X. 2. 23.

Semiramin admirari VII. 6. 20.

Semiramis condidit Babylonem V. 1. 24. quas urbes? IX. 6. 23.

Semisomnus in cubiculum fertur VIII. 3. 8.

Semita ardua, remota V. 4. 21. invia VI. 4. 20. peranguſta VII. 11. 2.

Semivivi ... V. 13. 25.

semivivis sterni IX. 10. 14.
Semiustulati venere in potestatem VI. 6. 32.
Sempiterna gratia VIII. 8. 11.
Sena millia denariorum VI. 2. 17.
Senectus tua miserior VI. 10. 33. patris moverat VII. 1. 2. quæ solvit VIII. 9. 32. iracundiam mitigat X. 5. 34.
senectutem obscuram, ignobilem IX. 6. 19.
Senes facti in castris IX. 2. 10. morituros X. 5. 14.
Senescendum fore IV. 5. 5.
Senex equo vehitur VI. 5. 5. juniores revocat VIII. 1. 36.
Senior quidam VIII. 11. 3.
Seniores nisi obstitissent IV. 3. 23. habuere silentium VIII. 1. 23. eadem precabantur IX. 3. 17. X. 7. 18.
Seniorum 7000 permissum VII. 3. 23. vocem exprimere VIII. 5. 20.
Senserit se adventare III. 8. 10.
Sensibus mero victis VIII. 1. 43.
Sensus unus omnium VI. 6. 9. rudis & inconditus VII. 8. 10.
Sententia literarum hæc erat VI. 4. 8. mea damnatus VI. 10. 4. mea absolvo... VII. 2. 8. hæc est X. 6. 15. principum alia X. 7. 8.
Sententiæ hujus fuere pauci V. 5. 21.
Sententiam ferre de judicibus V. 2. 4. haud quaquam gratam dicere V. 9. 3. in horum transire VI. 11. 10. hanc unam salubrem esse VII. 4. 7.
Sententias varias dicere III. 8. 6.
Sententiis variantibus VII. 5. 31.
Sentiebat magnitudinem mali III. 5. 9. quæ, quisque scripserat VII. 2. 36.
Sentire credebatur, quem veheret VI. 5. 18. corporis ægri vitia VIII. 10. 29. famem IX. 10. 11.
Sentiret minus damnum V. 1. 40.
Separabis illos ab amicis VII. 1. 30.
Separandos a cætero exercitu VII. 2. 35.
Sepelire corpus Darii III. 12. 11. Parmenionis VII. 2. 31.
Sepelirei quos vellet III. 12. 13.
Sepeliri cum jussit III. 2. 19.
Sepiunt sylvę juga VI. 5. 13.
Sepserant fauces VIII. 2. 20.
Sepserat transitum IX. 4. 30.
a *Septemtrione* ingens mare VI. 4. 19.
ad *Septemtrionem* vergere VI. 4. 17. se vertere VII. 7. 3
Septemtrioni proxima VII. 7. 4.
Septiremes omnes esse X. 1. 19.
Sepultis cum cura militibus III. 12. 13.
Sepulto Regis corpore X. 8. 18.
Sepultum esse haud pretiosius X. 1. 32.
Sepulturæ pœna III. 13. 17. cura IV. 11. 4.
Sequantur desertum a vobis IX. 2. 33.
Sequebantur 365 juvenes III. 3. 10. multa millia virorum & feminarum III. 13. 6. scaphæ IV. 3. 3. hos 50 currus IV. 12. 6. hos aliæ gentes IV. 12. 9. eum pauci IV. 16. 20. adjuvantes V. 4. 18. peditum 30000 V. 8. 3. equites 300 gentis ejusdem VI. 6. 35. qui proximi VII. 1. 14. 600 equites VII. 3. 2. qui ægre VII. 5. 13. currus 500 IX. 8. 4. equorum greges X. 1. 24.
Sequebatur hos equus III. 3. 11. duodecim gentium equitatus III. 3. 12. ad hoc equus III. 11. 11. totum opus IV. 3. 10. Patron currum Regis V. 11. 2. quia non canis IX. 1. 32.
Sequendus per loca vasta IV. 9. 13.

Sequen-

Sequentem inter proximos V. 11. 4.
Sequentes avidius VI. 1. 2. effuse IX. 8. 19.
Sequentibus ignoti calles IV. 16. 11. imperium magis, quam consilium V. 1. 9. quos delegerant V. 12. 15. se viam facere VIII. 12. 2.
Sequentur omnes hi VI. 3. 9.
Sequerentur quocunque IV. 5. 12. quem, nemo erat V. 12. 19. quum ægre VII. 3. 17.
Sequi signa III. 2. 13. paratum III. 3. 27. cursu quam maximo III. 8. 16. posse, quocunque ille fugeret IV. 5. 8. qui non poterant IV. 16. 12. hostem IV. 16. 18. ipsos paratos V. 13. 5. hostis non potest, qua tu fugiturus es? VII. 4. 15. videbantur, quia prohibere non poterant VII. 6. 24. terra IX. 3. 23. ne levius ægri poterant IX. 10. 14. classem X. 1. 12.
Sequuæ ubi arbores IV. 3. 10. quadrigæ IV. 11. 4.
Sequuti partes IV. 1. 40. qui erant Polemonem VII. 2. 4. necessitate, sponte VII. 4. 38.
Sequutum, quę coegisset necessitas magis, quam quæ optasset VI. 3. 11.
Sequuturæ me pars non erat VII. 1. 40.
Sequuturi discrimen alienum VII. 4. 35.
Sequuturum hostem, si fugere eos crederet IX. 8. 18.
Sequuturos ne quidem pedites X. 7. 21.
Serenitate subita X. 9. 5.
per *Seria* & ludum IX. 7. 16.
Series vinculorum III. 1. 17.
in *Serium* res est versa V. 7. 10.
Sermo unus omnium VI. 6. 9.
Sermone revocato V. 11. 3. relato V. 11. 7. X. 9. 9. ab hoc dimitti VI. 7. 16. habito VI. 11. 12.
Sermonem esse malignius habitum VIII. 1. 29. sociare VIII. 2. 7.
Serpentes ingentis magnitudinis VI. 4. 18. IX. 1. 4. inter degere IX. 3. 8.
Serpentium magna vis IX. 1. 12.
Serva judicium tuum VI. 10. 12. temetipsum ad ea pericula IX. 6. 14.
Servatis noctium vicibus VIII. 6. 3.
Servatus a me mihi vitam dederis III. 6. 11. est tuis honora victore IV. 10. 28. ex periculis VI. 9. 23.
Servi quam multos persequuti sunt IX. 3. 11.
Serviamus stirpi Persarum X. 6. 14.
Servilibus ministeriis VI. 6. 3. VIII. 6. 2.
Servire ulli non possumus VII. 8. 16.
Servis duobus occisis V. 13. 17.
Servitus quos coegit agnoscere V. 5. 20.
Servo tradere imperium VI. 3. 13. est utilius parere dicto, quam adferre consilium VII. 4. 9. tradere caput VIII. 9. 3.
Seruni cætera V. 1. 27.
ex *Sesama* expresso succo VII. 4. 23.
Sestertia 50 singulis sunt data VIII. 6. 19.
Sevocat hos X. 7. 18.
Seuthes.... X. 1. 45.
Sexus muliebris liberos alere VI. 5. 28. retinere VI. 5. 30.
Sibyrtio regioni præposito IX. 10. 20.

Sicca erant omnia IV. 7. 13. regio IX. 10. 2.
ob *ficcitatem* deserta loca VII. 2. 18.
Sidera non præstant fulgorem IV. 10. 3. extra & Solem trahi IX. 4. 18.
ad *Sidona* venire IV. 1. 25. vehi IV. 4. 15.
Sidones arbitrarentur dignissimum IV. 1. 16.
Sidonii fuere multis saluti IV. 3. 15.
Sidus novum illuxit X, 9. 3.
ante *Signa* stare III. 6. 3. prima ire III. 10. 3. IV. 16. 22. perstare IV. 6. 19. circa *signa* turbare aciem IV. 15. 14. adesse VII. 3. 17.
signatæ pecuniæ summa III. 13. 16.
signati argenti V. 2. 11. VIII. 12. 15. X. 1. 24.
significabatur carmine VIII. 1. 29.
Sileam quomodo tantum nefas VI. 9. 4.
silenda adferre VI. 7. 3.
silentio tegere VI. 7. 4. X. 11. 28. premere VI. 8. 15. subest facinus VI. 9. 11. verius quam sono VI. 11. 3. facto VII. 2. 8. VIII. 5. 14. X. 2. 14.
silentium vincere IV. 6. 28. facere X. 6. 3. habere X. 7. 3. pro imperio habere X. 8. 2.
Simmiam introduci jussit VI. 1. 10.
Simplicitate barbari lætus Rex VIII. 12. 10.
simpliciter facere IV. 11. 22. indulgere IV. 14. 19. reconciliare VII. 2. 10. scribere VII. 2. 36.
simplicius æstimare VIII. 14. 46.
Simul, simul.... V. 10. 11. VII. 7. 15.
simulabat se esse transfugam V. 13. 7. nihil recusare VI. 7. 13. se petere VIII. 13. 19.
simulans fugam III. 13. 5. quasi ipse esset conterritus III. 13. 10. se esse præmissum IV. 1. 29.
simulacra inusitata, non homines videbantur V. 5. 7.
simulacrorum membra trahere V. 6. 5.
simulasse Philotam VI. 8. 11.
simulatio parata ingeniis humanis V. 10. 13.
simulatione omissa VII. 5. 24. mortis esse tutum VIII. 1. 24.
simulato obsequio capi VIII. 3. 8.
Sinistra manu tenere epistolam III. 6. 9.
sinistri cornu acies IV. 12. 11.
Sinu quodam III. 4. 6.
in *sinum* accipere filium III. 11. 24. Lunæ similem facere VI. 4. 16.
sinus se laxare, spatium aperire cœperant III. 9. 12. vestis VI. 4. 27.
Siros defodere VII. 4. 24.
Sisenem hortari III. 7. 12.
Sisenes erat in exercitu Regis III. 7. 11. tentavit deferre literas III. 7. 13.
Siseni dari epistolam III. 7. 14.
Sisocosto tutela petræ permissa est VIII. 11. 25.
Sisygambi tradere purpuram V. 2. 18.
Sisygambin vehebat currus III. 3. 22. circa læti nuntiant IV. 15. 10. esse tristem V. 2. 20. ad *Sisygambin* mittere, qui peterent V. 3. 12.
Sisygambis perseveravit IV. 15. 11. diu repugnavit V. 3. 13. una capiebat omnium suorum mala X. 5. 21.
Sitacer supervenit X. 1. 1.
ob *Sitim* impotens sui IV. 7. 14. vestigantium fallere IV. 16. 14. accendere VII. 5. 2. reprimere VII. 5. 7. nati VII. 5. 10.
Sitis exurebat faucios IV. 16. 12. non timeretur in posterum VII. 5. 7.
Situ editum III. 1. 7. naturali imitari III. 4. 2. invia loca VII. 4. 4. naturali munitum VIII. 2. 22: 10. 23.
situs locorum format ingenia VIII. 9. 20.
Sobiorum fines IX. 4. 2.
Sobrii mille viri IX. 10. 27.
sobrius ne satis quidem ipse VIII. 1. 28. quantum vix ferret VIII. 1. 43.
Soceri preces VII. 1. 7.
Socerum esse electum super vinum VIII. 4. 30.
Societatem patrii sermonis aspernari VI. 10. 23.
societatis fide violata III. 13. 15.
Sociis imperare naves III. 1. 20. ne quidem satis notæ gentes IV. 12. 9.
socius esset IV. 1. 9.
Socordia Darii VI. 4. 4.
socordius asservari IX. 9. 1.
Socrus inter & filiarum manus IV. 10. 19.
Sogdiana regio deserta VII. 10. 1.
Sogdianam regionem rebellem VIII. 1. 35.
Sogdiani sui juris sunt VI. 3 9. rebellant VII. 8. 21. inter nos militant IX 2. 24.
cum *Sogdianis* Persas ducere IV. 12. 7. quæ erant VII. 5. 19. rursus subactis VIII. 1. 7. præesse X. 10. 5.
Sogdianorum loca intrare VII. 5. 1. defectio nuntiata VII. 6. 13. captivi VII. 10. 4.
Sogdianos acciri III. 2. 9. adire IV. 5. 5. in *Sogdianos* recedere VII. 4. 5.
Sogdianus Arimazes VII. 11. 1.
Sol omnia incenderat IV. 7. 13.
Solatia doloris mutui IV. 10. 21. adhibere, quærere IV. 10. 23.
solatio esse quibus deberet IV. 10. 21.
solatium prodito III. 13. 17. honestæ mortis VII. 7. 34. mortis, vitæ IX. 5. 15. majus adversis IX. 6. 10. temeritatis IX. 9. 2.
Soleis pedes vincire VIII. 9. 21. demptis VIII. 9. 27. gemmas inserere IX. 1. 29.
Solem esse Græcorum IV. 10. 6. Mithrem invocare IV. 13. 12.
solenne ludicrum IV. 5. 11. militiæ munus V. 4. 3.
solenni convivio VIII. 1. 22. munere X. 10. 9.
Solerter abscondere VII. 4. 24. rimari VII. 11. 10. legere VIII. 6. 9.
solertia ista furum est IV. 13. 8. quantam potest capere ætas X. 5. 31.
Soli cum magna parte VIII. 9. 6. victimas cædere IX. 1. 1.
Solicita turba III. 1 17. pro filio esset prudentius VII. 1. 36.
solicitabantur milites IV. 10. 16.
solicitaret hostis pecunia III. 5. 15.
solicitaretur pater ejus VI. 11. 6.
solicitaverant ingentis pecuniæ spe IV. 1. 12.
solicitentur animi vestri V. 8. 5.
solicitet literis ad proditionem, perniciem IV 11. 18.
soliciti milites VII. 9. 6. ferebantur X. 5. 16.
solicitis conjuratis VIII. 6. 14.
solicitos nos esse adventu hostium, cura salutis tuæ IX. 6. 6.
solicitudine animos turbare III. 6. 11. exonerare IV. 13. 22.
solicitudo revocabat omnia III. 3. 6. ingens erat totis castris III. 4. 5. præ-

5. 4. prætorum ostendebat omnia præparari IV. 13. 1. similis erat apud Macedones IV. 13. 14.

Solicitum pro fide tua, pro salute mea III. 6. 12.

Solicitus de lævo cornu IV. 16. 19. non audiret indicem VI. 9. 10. vicem eorum, quos miserat VII. 11. 20. ne quid novi adferrent IX. 6. 5.

Solidius quidquam habere VIII. 14. 46.

ex *Solido* quum sit gloria IX. 2. 14.

Solis imago fulgebat III. 3. 3. equus III. 3. 11. vapor III. 5. 1. IV. 7. 6. VII. 5. 3. X. 10. 11. ante ortum III. 15. 3. extra terminos IV. 8. 3. intra fines regni mei orientis IV. 14. 24. post occasum V. 3. 6. ortum occupare VI. 4. 22. fervor VIII. 9. 13. vim levant umbræ IX. 1. 11. ad ortum pervenire IX. 2. 26. post ortum esse statum tempus IX. 9. 27. hujus ortus reddit mundo lucem X. 9. 4.

Solitudine vasta IV. 1. 1. IV. 9. 13. X. 5. 7. omnis humani cultus VII. 3. 12. in *solitudine* vivere VIII. 2. 7. mihi videor esse IX. 2. 31.

Solitudinem facere III. 4. 3. VIII. 8. 10. IX. 2. 24. perosus V. 12. 10.

Solitudines vastæ III. 5. 6. IV. 7. 15, 16. VI. 11. 20. VII. 7. 4: 10. 1. IX. 2. 2.

Solitudinibus vastis, nudis aditis IV. 7. 10.

Solitudo familiaris V. 5. 11. ingens in tabernaculo V. 12. 9. excibat pœnitentiam liberiorem VIII. 2. 3. ipsa efferat natura immitia IX. 10. 9.

Solium vetare X. 1. 32. est repletum odoribus X. 10. 13.

Solo puro excipi III. 4. 8. ex ipsius urbis subministrari V. 1. 27.

Solvatur quomodo III. 1. 18.

Solvendarum legum principium X. 2. 5.

Solvi utrumque VII. 1. 18. morem VIII. 8. 18.

Solum sterile, nudum tueri, relinquere III. 4. 3. sufficiendo operi V. 1. 29. lapide stratum V. 1. 33. uberrimum VI. 4. 21.

Solutæ naves possunt vehi VIII. 10. 3.

Somnium Regi lætum III. 3. 4.

Somnus oppressit IV. 13. 17. VI. 8. 21. VIII. 11. 17.

Sontes nisi palam VI. 11. 39.

Sonum majorem reddere, quam pro flatu V. 4. 25.

Sonus magis, quam sermo exaudiri posset VIII. 1. 28.

a *Sophite* tenebatur oppidum IX. 1. 27. relicto in suo regno IX. 1. 35.

Sophitis in regnum pervenire IX. 1. 25.

Sopitos mero aggredi VIII. 10. 18.

Sopitum somno gravi & alto VIII. 3. 9. mero somnoque VIII. 6. 22: 9. 30.

Sopolis ipsius pater consurgit VIII. 7. 2.

Soporatus dolor VII. 1. 7.

Sordidis pellibus V. 12. 20. hostibus IX. 6. 14.

Sororis nuptiarum spes III. 6. 4.

Sororum admonere III. 6. 15. donum, opus V. 2. 20.

Sors quas applicuit V. 5. 15.

Sorte meliore vivere sub Rege VIII. 4. 17.

Sortis ultimæ esse IX. 2. 6.

Sortitas ingenia VIII. 1. 35.

Sortitis ingenia VII. 8. 11.

Sospes acciperet IX. 1. 30.

Sospitem revetti X. 1. 7.

apud *Sostratum* deflere VIII. 6. 7.

Sostratus erat ex eadem cohorte VIII. 6. 8.

Spado unus ex captivis nuntiat IV. 10. 18. quæ affirmaret IV. 10. 33. gemitu complet castra V. 12. 12. specie singulari VI. 5. 23. exercet potentiam X. 1. 27. injicit manum morituro X. 1. 37.

Spadonem currum sequentem V. 11. 4.

Spadones indicabant V. 12. 5.

Spadoni nullum habere honorem X. 1. 25.

e *Spadonibus* esse IV. 10. 25. Regem circumstantibus V. 12. 9.

Spadonum grex III. 3. 23. VI. 6. 8. agmen V. 1. 6.

Spargendæ manus VIII. 1. 1.

Spargerent fugæ vestigia V. 13. 18.

Spargi pluribus locis V. 1. 27.

Sparsos barbaros III. 11. 14.

Spartam frangere VI. 1. 16. omittere VI. 3. 2.

Spartanæ victoriæ titulo X. 10. 14.

de *Spartanis* securus VII. 4. 39.

Spartanorum præsidiis occupari IV. 1. 40.

Spatia plena anni servare VIII. 9. 35.

Spatiabatur in nemore VII. 2. 23.

Spatio ingenti discerni IV. 11. 13. fugæ dato IV. 16. 7. brevi circumiri V. 4. 26. tanto fatigari V. 5. 3. locorum secundus V. 10. 3. libero dato VII. 4. 35. quod transituri sumus VII. 7. 13.

Spatiosa minus in latitudinem VIII. 9. 2.

Spatiosas sylvas VIII. 1. 12.

Spatiosior priore sui parte VI. 4. 5.

Spatioso stipiti IX. 5. 4.

Spatiosos campos III. 8. 2.

Spatium esse inter maria III. 1. 13. terræ angustius V. 1. 14. jugeris abesse muris V. 1. 26. ingens regionis VII. 10. 2. animo dare VIII. 1. 48. mensium VIII. 9. 36. intra id omnes starent X. 9. 12.

Specie castrorum manente V. 4. 14. prima haud quaquam gratum V. 9. 3. tristium V. 9. 10. armorum, corporis eminere VI. 1. 3. amicitiæ fallere VII. 2. 14. corporis eximia VIII. 4. 23.

Speciem agminis facere IV. 10. 10. castellorum facere VIII. 12. 7. vasti maris facere VIII. 13. 8. præbere VIII. 13. 21.

Species sive vera fuit IV. 15. 26. præsentis periculi V. 9. 1.

Specimen ex sermone capere IV. 1. 26.

Speciosa dictu non esse sequenda V. 1. 8.

Spectaculi eventus tristis IX. 7. 23.

Spectaculo digna edere IV. 4. 11. fuere Persis VIII. 7. 5.

Spectaculum triste IV. 4. 16. VIII. 11. 12. lætum V. 5. 10. gratum VII. 5. 36.

Spectanti ludos III. 7. 4.

Spectantium omnia sordida & humilia VIII. 8. 17.

Spectare prædam V. 1. 4. siderum motus VIII. 9. 33.

Spectat qui fructus arborum, stultus est VII. 8. 14.

Spectatæ virtutis dux IX. 4. 24. sexcenti cum ipso erant X. 7. 16.

Spectatis omnibus III. 8. 15.

Spectatos virtute bellica duces IX. 8. 4.

in *specu* opprimere III. 8. 11.

Specularetur qui VIII. 11. 22.

Speculari modo jussus IV. 12. 18.

Speculatum præmitti IV. 10. 11.

Speculatores jubet explorare III. 8. 17. quum reverterentur

rentur III. 8. 18. præmissi IV. 9. 15: 10. 9. VI. 4. 14.

Specus non obstabant IV. 6. 8. nisi essent V. 1. 28. in montibus fodere V. 6. 17. in *specus* montium immittere fretum V. 7. 8. suffossi vestigium IX. 8. 14.

Sperabam me additurum imperio X. 3. 7.

Sperabat certiora nosci posse IX. 9. 5.

Speramus quid ex te VIII. 7. 14.

Sperare tantas opes V. 10. 1. amplius non posse VI. 8. 6. duraturam fidem VIII. 6. 15. vix posset esse moriturum IX. 5. 2.

non *Spernendi* agminis III. 13. 8.

Spernentis, quod alii petunt IV. 1. 18.

Spernere hostium temeritatem, paucitatem VII. 4. 2.

Spes quicquid subjecerat III. 6. 5. præcipua, & propemodum unica III. 8. 1. non elicit vocem IV. 6. 6. etiamsi non subesset IV. 14. 22. omnis in te V. 11. 6. qua quemque ducebat V. 13. 18. est velocior VII. 4. 15. neminem mutaverat VIII. 6. 12. ultima hærebat IX. 5. 18. prima fefellerat IX. 8. 28.

Spicula præfixa auro III. 3. 20. plura eminebant IV. 9. 5.

Spiculum relinquere in medio crure VII. 6. 3. ne moveretur IX. 5. 22. evellere IX. 5. 27.

Spirantes recipit ignis VIII. 9. 32.

Spirantis tali IV. 6. 29.

Spirat viribus majora, quam capit VI. 9. 11.

Spiritu sine corpus VI. 9. 28. unius vivere IX. 5. 30.

Spiritus meat liberius III. 5. 9. VIII. 4. 12. ex te pependit, ore tuo trahitur III. 6. 10. deficeret IX. 5. 12.

Spissæ nubes IV. 3. 16. VIII. 13. 24.

Spitamene collaudato VII. 5. 38.

Spitamenem jussit arcessiri VII. 6. 14. obsidere VII. 7. 31. esse in Dahis VIII. 3. 1.

Spitamenes erat inter amicos VII. 5. 19. pergit ad Bessum VII. 5. 36. se incluserat muris urbis VII. 6. 24. equites hosti ostendit VII. 7. 33. obsedit, qui cædi supererant VII. 7. 38. fugerat VII. 9. 20. amore uxoris flagrat VIII. 3. 2. convivium apparat VIII. 3. 8.

Spitamenis caput veste tegere VIII. 3. 12. cædes VIII. 3. 16.

Splendebant equi virique armis IV. 13. 1.

Spolia orientis offerri III. 10. 6. consequi IV. 9. 19. jacenti demere VI. 1. 14. barbari præferre VII. 4. 40. de hostibus sustinere VIII. 8. 9. de Persis esse vilia & obsoleta IX. 1. 2. de hostibus cremare IX. 10. 12.

Spoliati quali Rege, præside X. 6. 7.

Spoliato tantis viribus VI. 11. 32.

Spoliatus velamento VII. 5. 36.

Spolium occisi Regis VII. 5. 24.

Spondere pro se IV. 14. 6.

Sponsionum pignora VI. 5. 8.

Sponte .... IV. 1. 16: 16. 4. V. 2. 8: 5. 19: 10. 10. VI. 5. 18. VII. 4. 38: 5. 23: 6. 15. VIII. 6. 8: 10. 14: 11. 11. IX. 3. 2. X. 8. 9, 16.

Spreto periculo IV. 16. 22. Regis imperio VIII. 14. 20.

Spreverat gentes X. 5. 33.

Spreverit hostem VI. 3. 11.

Squalida siccitate regio VII. 4. 27.

Squalidum corpus inluvie, sordibus IV. 1. 22.

Squalor locorum V. 6. 13.

Squamis serpentium IX. 1. 12.

Stabile agmen III. 2. 13. imperium VIII. 8. 12.

Stabo quamdiu vobiscum in acie IX. 2. 25.

Stagnantium aquarum impetus VIII. 13. 9.

Stagnat mare VI. 4. 19. Ganges VIII. 9. 7. flumen IX. 2. 17.

Standi sine periculo VII. 9. 7.

Stant in acie VIII. 7. 4.

Stantem in humero IV. 6. 17. in lubrico & præcipiti VI. 4. 9.

Stantium procul aures IV. 12. 20. in armis IV. 13. 12.

Stare hostem procul IV. 12. 16. illinc plures IV. 14. 5. in acie IV. 16. 19. VII. 2. 11. non poterant V. 3. 21. IX. 2. 21. in quo posset, locus VI. 1. 2. sub uno X. 9. 2.

Stares jam in acie IV. 11. 4.

Stasanor est substitutus VIII. 3. 17.

Stata vice IX. 9. 9.

Statas temporum vices V. 1. 22. VIII. 9. 13.

Statione hostium conspecta V. 4. 27. in *statione* esse VII. 5. 18. in *stationem* succedere VIII. 6. 15, 18.

Stationis suæ nox VIII. 6. 20. a *stationibus* hostium remotum V. 4. 21. relictis VIII. 11. 11.

Stationum vicibus permutandis VIII. 6. 11.

Stativa habere III. 4. 1. IV. 10. 1. VI. 2. 15: 5. 22: 7. 1. VII. 4. 32. VIII. 1. 10. IX. 6. 26. 10. 18.

Statu quam in hoc fuerat III. 6. 16. in illo rerum habere, quod occupas IV. 1. 27. in utro ambo essent IV. 5. 7. in tali suis rebus fore saluti V. 1. 5. in hoc iidem V. 11. 5. cœli alio VI. 4. 19.

Statum suum vestro esse meliorem V. 5. 22. tempus esse IX. 9. 27.

Statyræ erat nomen filiæ IV. 5. 1.

Steriles arenæ IV. 7. 6. VII. 4. 27.

Sterili terra IV. 7. 10.

Sternebant corpora VII. 3. 13.

Sternere sylvas VIII. 4. 11.

Sternunt suos impetu VIII. 14. 30.

Steterant a partibus III. 11. 18. qui proximi IX. 5. 8.

Stetur, quod major pars decreverit X. 6. 15.

Stimulabat animum IV. 7. 8.

Stimulante metu VII. 7. 26.

Stimulatis omnibus IV. 2. 18.

Stimulatus ira, dolore VI. 5. 19.

Stipati a dextra parte IV. 15. 29.

Stipatus delectis equitum, peditum IV. 14. 8. V. 4. 33. promptissimis juvenum VI. 8. 20. satellitibus X. 7. 17.

Stipendio præparata pecunia III. 13. 10. imposito IX. 7. 14.

Stipendium ferre V. 8. 16. pendere VIII. 13. 2. imponere IX. 1. 14.

Stipite frangere hastam IX. 7. 21.

Stolida audacia VI. 11. 2.

Stolidum consilium III. 8. 6.

Strage magna fundere VII. 7. 35.

Strages similis ruinæ erat III. 11. 9.

Strata quæ post tergum erant III. 10. 7. passim erant itinera III. 11. 20. sunt omnia cæde IV. 16. 5.

Strato Rex insulæ IV. 1. 6, 16.

Stratonis supellex regia IV. 1. 26.

Strenue ..... III. 5. 13: 8. 23: 11. 2. IV. 1. 24: 6. 16: 9. 13: 12. 24:

24: 16. 4. v. 4. 27. 34: 5. 4: 15. 1. VI. 1. 14: 6. 21. VII. 1. 14: 11. 8, 26. VIII. 2. 30: 14. 5: 8. 20. X. 7. 7.
quam cum *strenuo* res esset IV. 9. 2. alioqui injicere cupiditatem V. 13. 12.
strenuum remedium III. 6. 2. hominem VII. 2. 26. metum VII. 4. 15.
strenuus manu dux. VI. 11. 1. VII. 2. 33.
Strepitu aquarum III. 1. 3. prætereuntium III. 8. 10. non movenur elephanti VIII. 14. 10.
stridor terruit equos VIII. 14. 23.
Stringit ultima VII. 7. 4. juga VIII. 9. 5.
Structa saxo, crudo latere VIII. 10. 25.
structura latior ab imo VII. 3. 9.
structuram perfectam esse V. 1. 26.
Studet consequi IV. 9. 19.
studia sua profiteri VII. 2. 7.
studio vinci V. 1. 20. summo conciliari VII. 1. 11. amborum uti IX. 3. 22.
studium aliorum eminebat IV. 1. 24.
Stultitiam suorum ferre V. 9. 12.
Stupebant pedites X. 9. 17.
stupenti similis stetit VI. 9. 1.
stupentia membra VIII. 4. 12.
stupentibus similes stabant VIII. 2. 3. cæteri VIII. 7. 1. IX. 5. 12.
Stuppam præbere X. 1. 19.
Stupra perpeti X. 1. 3.
in *stupro* ne quidem fraudis ob litus X. 1. 29.
Stygem appellant fontem X. 10. 17.
Suadeant qui, illos manet proprium periculum VII. 4. 9.
suadentem utilia III. 2. 17.
suadentium consilium sequi VII. 9. 1.
qui *suaderent* defuturos, si *suassisse* periculum esiet III. 8. 6.
suadet quod hic tibi dies VIII. 14. 43.
Suas undas trahere III. 1. 3.
suaserint qui prudentius III. 8. 6.
Subacta India IX. 3. 13.
subactam gentem V. 3. 16.
subacti celeriter IV. 1. 5.
subactis nuper, quos vicerat V. 7. 2.
subacturos orbem terrarum VIII. 8. 17.
subacturus in deditionem VII. 7. 38.
Subdeficiens hæc dixerat VII. 7. 20.
Subdere matrem X. 6. 21.
Subducat quicquam virium ex acie IV. 15. 8.
subducere non sustineo IX. 1. 34. cœperunt IX. 4. 10.
subducerent copias in urbem X. 9. 14.
subduci mensam V. 2. 15.
subductis ex acie equitibus III. 11. 3. repente pedibus IX. 7. 22.
subductus cum equo III. 3. 3. ex acie VII. 6. 4.
Subegissem quos bello VIII. 8. 10.
subegit nulla vis IV. 11. 2.
Suberat cujus causa IV. 12. 14.
subesset voci quantum nefas V. 9. 9.
Subeuntem hostem III. 4. 4.
in *subeuntes* propellere saxa III. 4. 11. VIII. 11. 13. erumpere III. 4. 13. tela ingerere IV. 2. 23.
subibant muros IV. 3. 24. saxa V. 3. 8.
subibat animos VI. 9. 27. mare IX. 9. 7. animum X. 5. 23.
subibo discrimen belli IX. 6. 24.

Subjecerat metus III. 6. 5. necessitas VII. 5. 18.
subjeci ejus imperio tot civium sociorumque millia VI. 9. 22.
subjecta pedibus III. 10. 7.
subjectam esse pedibus V. 2. 5.
subjecto mucrone IX. 5. 11.
Subigendos, qui defecerant VIII. 2. 33: 10. 2.
subigimus alium orbem VII. 7. 14.
subigi quæ ne quidem possit VIII. 1. 35.
subigis dum illos VII. 8. 21.
Subjiciebant ignem Tarso III. 4. 14.
Subire lecticam VII. 6. 8. petram VII. 11. 14. duces VIII. 1. 24. milites non poterant IX. 4. 32. mœnia IX. 8. 18. posse eodem amne IX. 10. 3. molem unus non potest X. 5. 37.
subiret Luna terram IV. 10. 5.
subit terram VI. 4. 5.
subiti pavoris III. 12. 4. timoris IV. 12. 16.
Sublatis causis X. 10. 7.
Submisit se elephantus VIII. 14. 39.
submissa rupes VI. 6. 23.
Submotis omnibus VII. 2. 13.
submovendas Macedonum copias VII. 7. 1.
submoves domesticos hostes VI. 8. 9.
Subolem regiæ stirpis IV. 14 22.
suboles digna, quæ imperet X. 6. 13. deinde excepit X. 10. 19.
Subornaret fratrem VI. 10. 16.
subornati a Bagoa X. 1. 36.
subornavit, in caput meum VI. 9. 5. clam quosdam X. 9. 8.
Subsequi jussus VII. 9. 22 præmissos X. 2. 16.
in *Subsidiis* locari III. 9. 4. IV. 13. 28. positis a latere IV. 13. 30.
Subsistere jussis III. 11. 2. IV. 12. 13. VI. 5. 26. VIII. 12. 8. IX. 9. 21. quidem cupiebat Rex VI. 6. 19. ibi diutius coactus IX. 9. 1.
subsisteret paucos dies VI. 5. 31.
subsistere .... X. 9. 15.
substitit metu IV. 9. 15. quatriduo in eodem loco IV. 10. 15. ibi diutius V. 2. 2. eodem loco V. 9. 13. reliquum VII. 9. 14. deinde quisquam VIII. 11. 11. Rex apud eum biduum IX. 2. 1. ipse cum copiis IX. 10. 2. in urbe X. 7. 21.
Subtracta est summa pecuniæ VI. 2. 10.
subtrahebat me unum VI. 10. 7.
subtrahent me VI. 10. 9.
Subveniretur nisi mature IV. 16. 2.
Suburbanum hortum IV. 1. 19.
Succedebat Phradati VIII. 3. 17.
successor quærebatur Regi X. 5. 37.
Succi sesami VII. 4. 23. pomorum VIII. 10. 14.
Succumbit dolori X. 5. 24.
Succurrit tibi VII. 8. 21.
Sudore arma lubrica VI. 1. 11. omnibus membris profuso VIII. 2. 38.
Sufficiendo operi V. 1. 29.
non *sufficientibus* scalis IX. 4. 33.
Suffoderent equos telis IV. 13. 33.
Suffragari reipublicæ X. 7. 10.
Suffugium id erat plurimis VIII. 4. 7.
Suggerit questus in tali casu 2. 5. 8.
Sulphure inlita navis IV. 3. 2. turris IV. 6. 11.
Sumit vestem VII. 2. 19.
Summa turbatur III. 8. 29. totius exercitus IV. 12. 13. sermonis non est edita VI. 11. 12.

in summo hærere IV. 10. 12.
Sumptisti nomen IV. 1. 10.
sumptis armis III. 8. 24. ducibus IX. 8. 30.
Sunium transmittere X. 2. 1.
Supellex non ad usum; sed ... V. 6. 3. diripitur V. 12. 17. haud amplius quam 60 talentorum X. 2. 24.
Superati Regis fama IV. 16. 4.
superato amne IV. 7. 4. IX. 1. 8: 4. 5.
superatos prælio IV. 1. 31. virtute illius VII. 6. 7.
superaverat angustias V. 3. 7. flumen IX. 1. 6.
superaveris omne genus humanum VII. 8. 13.
superavimus tot amnes VI. 3. 16.
Superbas literas scribere III. 5. 12.
superbe literis scriptis IV. 1. 7. respondere VII. 1. 15: 11. 5. haberi VIII. 8. 11. multa feciſſe IX. 8. 9.
superbia in te non cadit VII. 4. 11.
superbiam vincere III. 12. 19. victoribus detrahere VIII. 4. 25. tuam ferre non possumus VIII. 7. 14.
superbissimus homo VII. 1. 34.
superbius loqui VII. 11. 23.
superbus parto per scelus regno VII. 4. 3.
Supererant cædi VII. 7. 38.
supererat bellum IV. 5. 9. belli moles IV. 8. 4. tantundem itineris V. 4. 22.
superesse hoc unum discrimen IV. 14. 1. nihil aliud locorum VII. 7. 34. unum e septem liberis X. 5. 23.
superesset aliquid lucis VII. 9. 14.
superest quatridui iter VI. 3. 16. ut malit videri ... VI. 8. 8. satis hostium VI. 8. 9. hoc solum ex tantis opibus X. 2. 27. ab eo nihil aliud X. 6. 7.
Superfuerant prælio IV. 1. 34.
superfuere non amplius, quam 130 talenta X. 2. 11.
Superfusæ operi undæ IV. 2. 8.
superfusum in mare IX. 9. 10.
Supersedis castigare V. 6. 14.
Superstes tibi quis optat esse, aut potest IX. 6. 9.
superstitem esse dedecori VIII. 2. 5.
superstitio vicisset humanitatem IV. 3. 23. regit multitudinem IV. 10. 7. detegitur VII. 7. 23.
superstitione animi V. 4. 1. capi IX. 4. 29.
Supervacuum est diutius exsequi VII. 4. 18. commemorare VIII. 8. 4.
Supervenientes exspectant VIII. 13. 15.
supervenisset quum hostis IV. 16. 13.
supervenit sive Regis jussu, sive sua sponte V. 10. 10. hosti VI. 6. 21. cum omni equitatu VIII. 1. 6. ignaris casus IX. 9. 8.
Supplebat firmitate animi VII. 9. 11.
in *supplementum* distribuere IV. 5. 18. VI. 5. 10. milites legere V. 1. 43. militum novorum occurrit V. 7. 12. VI. 6. 35. equitum 6000 adducere IX. 3. 21.
Supplex si veneris IV. 1. 13. cum liberis occurrit V. 1. 17. idem VI. 7. 12.
pro *supplice* precari vitam V. 3. 14.
supplicem abstrahi III. 2. 17. vocem mittere IV. 6. 28.
supplices confugiunt in templa IV. 4. 12.
supplicia graviora metuere VI. 11. 8. per *supplicia* animo obsequi X. 4. 1.
supplicii novi timor VIII. 14. 29. metu deficere IX. 7. 1. ministros mutare X. 4. 1. metu territus X. 7. 10.
supplicio omni graviora IV. 10. 27. eximi VII. 1. 6.
suppliciorum ultimum VI. 6. 31. metu profugere VI. 6. 36.
supplicium ultimum mereri VI. 7. 31. differre VII. 5. 43. ad *supplicium* trahi VII. 10. 4. X. 3. 1. ante oculos habere VII. 10. 5. de iis sumptum est X. 1. 9. non movit seditionem X. 4. 3.
supplicum preces V. 3. 13. VII. 5. 33.
Suppressa voce per metum VII. 7. 26.
suppressit indicium VI. 9. 8.
suppressurus indicium VI. 8. 10.
Supremam quam habuimus noctem X. 9. 3.
supremo in Regem officio fungi III. 12. 11.
supremum ferrum stringere VIII. 7. 7.
in *Suram* incidit telum VIII. 10. 28.
Surgat a mari jugum III. 4. 6.
surgit miles territus VIII. 4. 16.
Susa victor occupat V. 1. 7. ad ire V. 2. 8. Archelao tradere V. 2. 16.
Suscipere bella IV. 1. 12. VI. 3. 18.
Susis / *Susianorum* } satrapia { V. 2. 17. / V. 3. 16.
Susianos inter & Persidem aditus V. 3. 3.
Susidas pylas V. 3. 17.
Susii explebant ... IV. 12. 6.
Susis finitima est V. 3. 3. contrahere jumenta V. 6. 9.
Suspecti sumus, quum tacemus VI. 10. 35. invicem ferebantur X. 5. 16: 8. 8.
Suspectos olim esse sibi matris suæ literis VII. 1. 12. facere VII. 1. 32.
suspectum esse propter novitatem III. 5. 16. tantum facere VII. 2. 34.
suspectus est dies VII. 1. 31. ego, qui profugi VII. 2. 2. res novare voluisse IX. 10. 21.
Suspenderat exspectatione audientes VII. 4. 14. animos IX. 7. 20.
suspensi capesserent prælium III. 10. 3.
Suspicio cœpit manare in plures IX. 7. 6.
Suspiciones Regis VI. 2. 4.
suspicor quod maxime IV. 10. 27.
Suspirans Darius IV. 10. 32.
Sustentans se & arma VIII. 4. 15.
sustentaverat corpus VIII. 2. 38.
sustinebant .... IX. 10. 15.
sustinebantur milites VII. 4. 24.
sustinebatur terra lapidibus IV. 3. 7.
sustinebitis turbam IX. 2. 22.
sustineo affirmare IX. 1. 34.
sustinere conspectum hostis III. 4. 5. si id non posset VI. 7. 10. cætera auditu majora IX. 2. 15. non posse munia IX. 3. 1. tantam vim hostium IX. 5. 18.
sustinerent qui militem IV. 3. 15.
sustineret congredi VI. 1. 15.
sustineri rem magnam IV. 6. 6.
sustines magnum onus VII. 4. 12.
sustinuerat damnare X. 1. 40.
sustinuere venerari V. 10. 13.
sustinuisset post Darium vivere X. 5. 25.
sustinui petere opem IV. 4. 14. cum eo colloqui VI. 8. 16.
Sylvæ sonabant incendio VI. 6. 31. in immensum spatium diffusæ, umbrosæ IX. 1. 9.
sylvestre iter VII. 7. 32.
sylvestres montes VI. 5. 10. 19.
sylvestri loco poni VIII. 10. 7.

Sylvestris sylva VIII. 13. 17.
Sylvis in vastis vivere VII. 8. 16. militem condere VIII. 1. 4.
Symmachus insignis audacia VIII. 13. 13.
Syracusis devehere simulacrum IV. 3. 22.
Syri aspernabantur imperium IV. 1. 5. dextrum tenebant IV. 12. 12.
Syria aditur III. 8. 13. est Macedonum IV. 2. 1. recipit Regem IV. 2. 6. victos potest excipere IV. 14. 10. in *Syria* venari VIII. 1. 15.
Syriæ præficere IV. 1. 4: 8. 9. urbes IV. 2. 1. Rex V. 1. 35. VII. 8. 18.
Syriam petere III. 12. 27. raptam IV. 14. 1. occupare VII. 8. 19.
Syrtica gens IV. 7. 19.
a *Sysimithre* relata gratia VIII. 4. 20.
Sysimithrem hortari VIII. 2. 27.
Sysimithres erat satrapes VIII. 2. 19. deditionem annuebat VIII. 2. 27. jumenta adduxit VIII. 4. 19.
Sysimithri imperium restituere VIII. 2. 32. ex præda 30000 pecorum dono dare VIII. 4. 20.

T.

Tabas oppidum V. 13. 2.
Tabe corruptum corpus X. 10. 12.
Tabernacula regali magnificentia ornata III. 13. 10.
tabernaculo dare signum III. 3. 8. Regis victi excipere victorem III. 11. 23. clamor III. 12. 3. egredi III. 12. 27. excedere IV. 11. 10. VIII. 3. 13. subsistere VI. 7. 16. æger miles VII. 1. 22. Regis fons VII. 10. 14. corpus inferre VIII. 2. 8.
tabernaculorum in modum ornari IX. 10. 25.
super *tabernaculum* fulgere III. 3. 8. ad *tabernaculum* Regis excubare III. 12. 3. ante *tabernaculum* stare III. 12. 5. in *tabernaculum* pervenire III. 12. 7. currere III. 12. 8. venire IV. 10. 20. Regis perduci IV. 10. 25. redire IV. 13 16. statue in nostris castris V. 11. 6. gemitu complere V. 12. 12. in diversa parte ripæ statuere VIII. 13. 20. Regem referre IX. 5. 22. in medium statuere IX. 6. 1.
Tabulata summa concipiunt ignem IV. 3. 4. ruere IV. 3. 17. turrium perfringere IV 6. 9. tegunt muros VIII. 10. 27.
Tacentibus cæteris VI. 11. 2.
tacere cui grave sit IV. 6. 6.
tacerem potius, quam...V. 8. 6.
tacitæ opperiebantur...III. 12. 9.
tacitum prodesse poterat X. 1. 6.
Tactu excitare Regem IV. 13 20.
Tacuisti rem ad te delatam VI. 10. 11.
Tædium laboris per literas queri VII. 2. 37.
ab *Tanai* exercitum arcessere VII. 4. 15.
ad *Tanaim* pertinere IV. 5. 5. VI. 2. 13. ultra *Tanaim* colere VII. 4. 6. 32: 8. 30. procedere VII. 5. 36. transire VII. 6. 12: 7. 12: 8. 22. ultra cui imperium erat VII. 7. 1. spectare VII. 7. 4.
Tanais interfluit medius... VI. 2. 14. accolas contrahere VI. 6. 13. super ripam condere urbem VII. 6 13. dividit Bactrianos ab Scythis VII. 7. 2. nisi dividat VII. 8. 30.
cum *Tapuris* tradere.... VIII. 3. 17.
Tapurorum præfectus VI. 4. 24. gens VI. 4. 25.
Tardum animal VIII. 14. 34.
Tarson ad urbem pervenire III. 4. 14.
Tauron se ostendit super arcem V. 3. 10. invehere in mediam aciem VIII. 14. 15.

Tauro-

Tauroni præfecto fere mille dati V. 3. 6.
Tauros duos præcipitare VI. 4. 7. ad 3000 tradere VIII. 12. 11.
Taurus mons VII. 3. 20.
Taxilen appellare VIII. 12. 14. in suo regno relinquere IX. 3. 22.
Taxiles est exemplum VIII. 14. 41.
Taxili traditis elephantis VIII. 13. 5.
Taxilis frater VIII. 14. 35, 36. literæ X. 1. 20.
Tectis injicere ignem IV. 4. 13: 10. 12. urbium non geruntur bella V. 1. 8. occupare urbem V. 1. 27. exercitum juvare VII. 3. 1. sub *tectis* imber tolerabilis VIII. 13. 23.
tegebant equites cornu IV. 12. 22.
tegebatur cornu mari III. 8. 27. equitatu acies peditum IV. 13. 29.
tegumenta erant equitibus IV. 9. 3.
Tela ingerere in scaphas IV. 2. 23. tormentis excutere VIII. 2. 26. multo ante præparare VIII. 14. 31. aliis erant IX. 1. 15.
telis peti IV. 4. 11.
telum est funda V. 6. 18. oneratur pondere VIII. 9. 28. penetravit per pectus ad tergum VIII. 14. 36. ingens adactum erat IX. 5. 24.
Temerarium animal IV. 14. 18. Regem IX. 8. 21.
temeritas cesserat in gloriam III. 6. 18. est, quam adhuc pro virtute timuistis IV. 14. 13. felix invenit modum VIII. 13. 15. quod erat, fiduciam credere IX. 10. 28.
temeritatem verborum esse testem scelesti animi VII. 1. 16. hostium spernere VII. 4. 2.
temeritati non sufficere IV. 14. 19.
Temone summo IV. 9. 5.
temones ultra eminere IV. 15. 4.
Temperantiam in voluptatibus V. 7. 1.
temperaturus manibus VII. 5. 24.
Tempestas est morata effectum VIII. 13. 22.
tempestate illa III. 1. 2. IV. 2. 11. VI. 2. 15.
tempestatem serenitate discutere X. 9. 5.
tempestatis violentia major VIII. 4. 5.
tempestivo convivio VIII. 1. 22.
in *Templa* confugere IV. 4. 12, 13. X. 9. 21. complere IV. 4. 14.
Tempora mea non expetunt segnes medicos III. 5. 13. eligere raro permittitur in bello VII. 7. 10. Lunæ cursu notare VIII. 9. 36. excipere X. 9. 6.
temporaria ut sunt ingenia IV. 5. 11.
tempore opus est in novo imperio VI. 3. 6. meliore hostium, quam meo VII. 7. 10.
tempori rerum convenire X. 6. 11.
temporis futuri spes IX. 14. 25. gratia V. 9. 8. aliquantum X. 2. 10.
temporum homo V. 3. 4. vice V. 1. 22. VIII. 9. 13. imperio obnoxium IX. 9. 26.
tempus hoc esse, quo pacem dares IV. 11. 7. petere, dum... VI. 11. 19. sequens, præsens VII. 8. 24. quo venerant Epimenes & Eurylochus VIII. 6. 22. quod exspectas IX. 5. 26. vernum IX. 10. 2.
Temulenta & ipsa V. 7. 3.
temulenti surgunt V. 7. 5. conclamant VII. 4. 7.

temulentos tegit felicitas VIII. 10. 18. inceſſiſſe per gentes IX. 10. 28.
temulentus .... IX. 7. 17.
Tendebat qui haud procul ab urbe v. 7. 6.
tendentium nusquam idem ac unum IX. 9. 14.
tendere ſeorſum a cæteris VII. 2. 37. extra munimenta VII. 6. 18. in campos X. 7. 20.
tenderet laxius propter jumenta III 8. 18.
Tenebat hoſtis inſulam VIII. 13. 14 ipſe ripam VIII. 13. 17.
tenebatur a quo VI. 9. 33.
Tenebras ipſos manere IX. 4. 18.
ex *tenebris* procedere V 5. 10.
Tenedum recipere IV. 5. 14.
Tenent oram IV. 1. 10. terras IV. 12. 11. urbem V. 7. 9: 8. 1. ſtadia VII. 10. 1. regionem IX. 10. 8.
teneo Græciam IX. 6. 20. neminem X. 2. 27.
tenere modum difficile eſt VI. 10. 1.
teneri ſtudio auri III. 2. 15. occupatos, vinctos VII. 5. 22.
Teneros ramos VI. 5. 14.
Tentaverat animos VII. 11. 22.
Tenuerunt Orientis regna V. 8. 16.
tenuit illam invicem IV. 4. 7. regnum VIII. 14. 45.
Tenus hoſtium VIII. 14. 9.
Tepore modico terras fovere V. 4. 9. ſuccus exſtinguitur VI. 4. 22.
Terga nondum verterant IV. 16. 6. noſtra ſimul viderint VI. 3. 9. victoribus dare VIII. 2. 17. ſubito vertere IX. 8. 19.
in *tergis* hærere III. 8. 16. IV. 15. 32. VII. 7. 15: 9. 14. imminere IV. 16. 3.
a *tergo* tuta relinquere III. 1. 19. urgere III. 11. 6. dimicantis agmen opponere IV. 15. 21. ſe oſtendere V. 4. 27. VII. 11. 12. qui erant VII. 11. 25. moveri VIII. 5. 1.
poſt *tergum* quæ erant III. 10. 7. objectis amnibus, montibus IV. 14. 7. ſunt exhauſta bello IV. 14. 11. illius ſuo pectore eſſe defenſum VIII. 1. 41.
de *Teriolte* cognoſcere IX. 8. 9.
Terminantur amnes rubro mari VI. 2. 12.
terminos Liberi patris III. 10. 5. VII. 9. 15. IX. 4. 21. humanarum rerum V. 6. 13. IX. 2. 28.
terminum ſummum dotis IV. 11. 19.
terminus ſi ſtaret adverſus cupiditates X. 10. 6.
Terram poſtulare III. 10. 8. premunt nives, premit umbra VII. 3. 11.
terras in ultimas trahi IV. 10. 3.
Terrebant militem V. 6. 13. turres rudes operum VIII. 10. 32.
terrebat non hoſtis, ſed iniquitas temporis VII. 7. 6. fluminis magnitudo VIII. 13. 8. cæteros obſcuritas VIII. 13. 26.
terrent quæ cæteros VII. 6. 23.
terrenti velut beſtiæ VIII. 2. 7.
terrere animos VIII. 4. 3. quæ vos poſſent IX. 2. 12.
Terreſtri clade IV. 3. 14. itinere IX. 10. 2.
terret metu mortis VI. 7. 10.
terribilem antea Regem III. 8. 10.
terribiliora quæ nox fecerat V. 4. 26.
territus non alias magis IV. 13. 15. haud ſecus, quam par erat V. 2. 18. in tanto periculo IX. 5. 25. haud injuria X. 7. 10.
terror hoſtium ingens IV. 9. 4. unicus Græciæ V. 7. 8. præſens alius VII. 4. 32. novus, & priſtino major IX. 9. 19.
terruerant cætera ingenti metu IV. 4. 6.
terruiſſent dubios animi VII. 5. 26.
terruiſſet alios, quod illos incitavit IX. 5 19.
Tertio hoc jam IV. 11. 2.
Teſtem quaſi ſe poſſe vinci IV. 4. 2.
teſtis cujusque factorum V. 2. 4.
Teſtudine objecta V. 3. 9. protegi V. 3. 21. VII. 9 3.
teſtudinum dorſa inter dona IX. 8. 2.
Thais una ex pellicibus V. 7. 3.
Thaleſtrim habebant Reginam VI. 5. 25.
Thaleſtris intuebatur Regem VI. 5. 29.
Thapſacum Syriæ urbem X. 1. 19.
Theætetus orſus eſt dicere V. 5. 17.
in *Theatro* terrarum orbis eſſe IX. 6. 21.
Thebæ in Bœotia IV. 4. 20.
Thebarum excidium VIII. 1. 33.
Thebes ſedes III. 4. 10.
Themiſcyræ campi VI. 5. 24.
Theodotus obtinet ſeptimum locum V. 2. 5.
Thermodoonta amnem VI. 5. 24.
Therſippus miſſus ad perferendam epiſtolam IV. 1. 15.
ex *Theſauris* pecuniæ ſumma incredibilis V. 2. 11.
theſaurorum tutela V. 2. 17.
theſauros ditipere, occupare V. 5. 2.
Theſſali equites repellentur III. 2. 16. in prælium redeunt III. 11. 14. multos occupant III. 11. 15. lævum claudunt VI. 13. 29. cum Philippo 130 erant VI. 6. 35.
Theſſalis adjunctis III. 9. 8. ex acie ſubductis III. 11. 3.
Theſſalos equites Perſæ urgent III. 11. 13. ad ſe vocare IV. 16. 5.
Thorace ſumpto X. 7. 14.
Thracas præcedere III. 4. 13. rapto vivere aſſuetos III. 10. 9. objicere IV. 13. 32. 600 adducere V. 1. 41. in belluas emittere VII. 14. 24.
Thraces ibant ante agmen III. 9. 9.
in *Thracia* quæ geſta ſunt V. 1. 1. propemodum amiſſa X. 1. 45.
in *Thraciæ* ſaxis labor III. 10. 6. lævum latus VI. 2. 13. Macedonia conjuncta eſt VII. 8. 30.
Thraciam omittere VI. 3. 2. colere VII. 8. 30. ſubigere IX. 6. 20.
Thracum 1000 additis V. 3. 3. dux erat Eudæmon X. 1. 21.
Thure altaria cumulare V. 1. 20.
thuris impenſa VIII. 5. 10.
Tigres inter dona IX. 8. 2.
Tigri ſuperato IV. 9. 7. commeatus ſubvehere IV. 9. 8. a celeritate nomen inditum eſt IV. 9. 16.
Tigrim eſſe transeundum IV. 5. 4. penetrare IV. 9. 14. Perſica lingua ſagittam appellare IV. 9. 16. habebat dextra IV. 10. 8. ſuperare IV. 16. 7. poſt *Tigrim* eſſe ſitum VI. 2. 12. vado transire IX. 2. 13.
Tigris erat a parte dextera IV. 9. 6. regni eſt munimentum IV. 14. 10. illinc prohibet incluſos IV. 14. 15.
Timæus inde ſubit IX. 5. 15. cecidit IX. 5. 16.
Timagenes auctor eſt IX. 5. 21.
Timebam pro Rege VI. 10. 27.
timebant quod V. 10. 6.
timendum quid ipſis foret VIII. 11. 12.
timenti velut beſtiæ VIII. 2. 7.

timeo quod loqui IV. 10. 27. eloqui IX. 6. 12. X. 2. 15.
timere, ne vincerentur III. 7. 9. fidem datam violare VI. 4. 12. quæ non debui VI. 9. 23. famam perfidiæ VIII. 12. 10.
times te nobis committere IV. 1. 14. ne reus fis IX. 5. 26.
timidiſſimum quemque mors conſequitur IV. 14. 25.
timui quæ pericula VI. 9. 23. non *timui*, ne plus apud te liceret VI. 10. 14. ne negaret mandaſſe VI. 10. 17.
Tithoni regia IV. 8. 3.
Titulum Regis nomini adſcribere IV. 1. 7. ſolennis officii ſceleri præferre V. 10. 12. Regis uſurpare VII. 5. 39.
titulus facinoris ſpecioſus VII. 5. 20.
Tolerabant utcunque iter ... VIII. 2. 34.
tolerabimus ſcilicet ſenes V. 5. 14.
tolerabile vix paucis iter IV. 7. 6. nocturnum iter VII. 5. 5.
tolerabilem nec Diis, nec hominibus VI. 11. 24.
tolerabilis labor IV. 7. 10.
ad *toleranda* iſta ſatis eſt virium VII. 7. 19.
tolerare arma, ora, clamorem hoſtium VII. 9. 13.
tolerari poteſt quicquid malorum VII. 3. 12.
toleraturi potius omnia X. 2. 7.
Tondent capillum VIII. 9. 22.
tonſorem patrem ejus IX. 2. 6.
Tormenta per muros, & turres disponere IV. 2. 12. jam hic erunt IV. 10. 32. certiora oraculis VI. 10. 29. tolerare, recuſare VI. 11. 33. in ſemetipſum depoſcere VI. 11. 35. intendere VII. 9. 3. ſaluti fuerunt VII. 9. 7.
tormentis ſubtrahere VI. 9. 31.
tormentorum quicquid inveniri poteſt IV. 6. 26. finem falſis petere VII. 2. 34.
Torpebant omnia ſilentio X. 5. 7.
torpentem excitare III. 6. 14. militem conſidere VI 11. 4. 15.
torpentes ut vidit X. 9. 18.
torpet, velut quædam animalia IV. 14. 13.
Torquentibus in Regis gratiam VI. 11. 15.
torqueor hoc uno VI. 5. 3.
torquere Biconem IX. 7. 9.
torqueretur in cuſtodia VI. 11. 9. quum Philotas VI. 11. 37. VII. 1. 13.
torqueri crudeliter VI. 11. 40.
Torques aureos habere III. 3. 13.
Torrens ſubit terram VI. 4. 5. fertur amnis VII. 10. 2. VIII. 13. 9. præterfluebat VIII. 2. 20.
torrentes non incurrunt III. 4. 8. morantur iter VI. 4. 20. invehunt aquas IX. 2. 17.
torrentia incurrunt IX. 9. 9.
torrentis modo effundi VIII. 4. 5.
torrentium aquas, ſaxa trahere IV. 9. 16. evolvere V. 4. 7. iter rumpere V. 4. 23.
Torrentur cuncta VII. 5. 3. X. 10. 11.
torrida vapore materia VI. 6. 28.
Torſerit Calliſthenem VIII. 8. 22.
tortores inſtrumenta proponunt VI. 11. 13. removere VI. 11. 18. revocare VI. 11. 19.
tortos ob injurias necare IV. 8. 11.
Tractandum eſt, ut ... X. 6. 8.
Tractus ejus pleraque III. 7. 4.
Tradamus quædam illis VIII. 8. 13.
tradente patre juvenes VIII. 2. 33. fama IX. 2. 13.
non *tradentis* ſuum VII. 1. 33.
tradere ipſi poſſet ſuam gentem VII. 5. 39. Regibus liberos VIII. 6. 2.
traderent Alexandro Beſſum vivum VII. 5. 22. ſuper ſe regentibus VIII. 14. 27.
traderet cui annulum X. 6. 17.
traderetur, ut .... VII. 4. 13.
tradi ſe vinctum III. 5. 10. ei Beſſum VII. 5. 40. damnatos hominibus, qui ex eadem cohorte erant VIII. 8. 20.
tradidiſſet ni Darium vivum V. 12. 1.
tradidit Alexandro 56 elephantos VIII. 12. 11. memoriæ IX. 5. 21.
tradi tibi filiam IV. 11. 5.
tradita urbe IV. 5. 22. a majoribus V. 2. 6. utcunque VII. 8. 11. X. 10. 18. vice etiam aliis VIII. 6. 19.
traditi ab illo VII. 1. 28.
de non *traditis* equis VII. 1. 17.
traditur hoc quoque IV. 4. 20.
tradituri Alexandro Beſſum VII. 5. 27.
traditurum ſe urbem V. 2. 8.
Trahebant adjuvantes V. 4. 18.
trahebantur a participibus conſilii VII. 5. 24.
trahebat pene extra terminos Solis IV. 8. 3.
trahens aquas, ſaxa IV. 9. 16.
trahentem eadem V. 1. 6.
trahentes ad ſe arborum palmites IV. 3. 10. currum equi IV. 15. 33. ad ſe quisque partem veſtium V. 6. 5.
trahere milites ſecum IV. 3. 17.
trahuntur ad pœnam X. 4. 1.
Trajecto amne Lyco IV. 16. 8.
trajicerent dum cætera VII. 5. 18.
ad *trajiciendum* omnia præparata VIII. 12. 4.
trajicimus amnem VII. 7. 13.
Transactum eſt ſi de me IV. 10. 33.
Transcurrimus tot montium juga VI. 3. 16.
transcurſuros ſine noxa IV. 13. 33.
Transeant qua III. 5. 7.
transeo, quæ ad me pertinent VIII. 1. 36.
transeundum flumen quod erat VIII. 13. 8.
transeuntibus flumen ſi ſupervenisſet IV. 9. 23.
Transferret in Græcorum mores VIII. 3. 15.
transfert cæteros ſtrenue III. 11. 2.
Transfixit e muris propugnantes IV. 4. 11.
Transfuga quaſi Arabs miles IV. 6. 15. is nuntiabat V. 13. 11. injecerat cupiditatem conſequendi V. 13. 12. interfectus eſſet VIII. 3. 14. in cuſtodiam tradito VIII. 13. 5.
transfugæ regnant in meis urbibus V. 8. 9.
transfugam recipere IV. 7. 1. fieri V. 11. 11. te perſequitur VIII. 2. 12.
transfugarum defectio VII. 6. 16.
transfugis obviam ire X. 2. 28.
transfugerat ad quem IV. 1. 33.
Transfundo eorum mores VIII. 8. 13.
Transire Aſiam VIII. 8. 12.
transirent quonam modo flumen VII. 7. 29.
transiret in quemcunque imperium VIII. 12. 14.
transituri ſumus quod ſpatium VII. 7. 13.
transivi momento unius horæ IX. 6. 21.
Transnare flumina VII. 7. 15.
transnaturus quaſi foret flumen VIII. 13. 18.

transnavere amnem VII. 5. 18. in insulam VIII. 13. 14.
Transscribo plura, quam credo IX. 1. 34.
ad *Trapezunta* defendere regionem X. 10. 3.
Traxere vitam VII. 4. 25.
Trepidantes relinquere VII. 11. 26.
trepidantium tumultus V. 4. 16.
trepidare cœperunt IV. 12. 14. VII. 2. 12.
trepidas literas scribere VII. 1. 36.
trepidatio conscientiæ indicium, non memoriæ vitium VII. 1. 9.
trepidi enare cœperunt in tumulos IX. 9 18.
trepidum hortari VIII. 2. 27.
Triballis imperito IX. 6. 20.
Triballos omittere VI. 3. 2.
Tribuentis sæpe majora X. 5. 28.
tribuisse amicitiæ IV. 11. 16.
tribuisset quæ sibi III. 8. 20.
tribunal accedere IX. 3. 3.
tributariis Asia est fastidio X. 2. 23.
Tripolim pervenire IV. 1. 27.
Tripudiis gaudium ostentare VII. 10. 4.
Triremes ante mœnia opponere IV. 3. 12. duodecim traduntur IV. 5. 18. triginta ad hoc datæ IV. 8. 4.
triremis est impulsa IV. 4. 8.
Trifliores non fuisse Macedonas, quam ipsos VII. 6. 6. quo periretis VIII. 8. 18.
tristis nuntius IV. 16. 3. erat Hegelochus VI. 11. 27. dies quidem nondum erat proximus VIII. 4. 2.
tristius quum quid accidit VII. 1. 23. quod morte est VIII. 7. 14.
Tritici exiguum repetire VII. 4. 23.
Triumphabo de fuga vestra X. 2. 28.
triumpho in suo capere IX. 10. 27.
triumphum Liberi patris imitari III. 12. 18.
triumphus ab eo primum institutus IX. 10. 24.
Troglodytis cognomen est IV. 7. 18.
Tropæa per Regum orare V. 8. 16. in alio orbe statuere VII. 7. 14.
tropæis inscribere VIII. 1. 29.
Trucem clamorem III. 10. 1.
trucidabant captivorum corpora V. 6. 6.
trucidabimus implicatos spoliis IV. 14. 16.
trucidaret... X. 4. 4.
trucidari suos milites III. 8. 5. cædis ministros VIII. 7. 6.
Trucidata sunt 6000 intra munimenta urbis IV. 4. 16.
Trunci non omittebant arma IV. 15. 17.
truncum corpus VI. 9. 28. humare VII. 2. 32.
Tuba dare signum IV. 13. 22. V. 2 7: 4. 17. VII. 1. 25. VIII. 1. 47: 11. 11.
Tuebantur qui Græcas urbes III. 1. 20. lævum III. 9. 8. se egregie III. 11. 4. qui maxime Regem IV. 15. 25. V. 3. 9. quisque suas opes X. 10. 6.
tuebatur quod cætera opera IV. 3. 8. non se, sed Regem IX. 5. 17.
tuerentur se muro IV. 3. 13.
tueri quod nequibat III. 4. 3.
Tuguria struere VII. 3. 8. adire VII. 3. 15. scrutari IX. 9 3. instruere IX. 10. 10.
tugurii dispersis habitare IV. 7. 20. V. 6. 15. quicquid erat VII. 3. 16. fumum ostendere VIII. 4. 9.
Tum maxime III. 4. 14. V. 7. 2. VI. 2. VI. 6. 10. vero III. 11. 5: 9. 12. 23. IV. 10. 29. V. 3. 18: 12. 9: 13. 16. VI. 2. 20: 11. 8. VII. 2. 7.
Tumultu cuncta turbare III. 8. 26. militum exciri X. 8. 16.
tumultuantium fremitus V. 2. 7 VIII. 13. 23. vociferatio IX. 7. 9.
tumultuari eos non debere X. 8. 6.
tumultuariæ acies IV. 16. 24.
tumultuoso nuntio VII. 2. 28. clamore X. 2. 13.
tumultus perfertur ad Regem VI. 2. 16. magis, quam prælium fuit VI. 5. 12.
Tumulum capere VII 7. 38.
Turba equitum, peditum III. 2. 3: 11. 10. feminarum III. 3. 22: 11. 25. non grave agmen III. 3. 37. militum est sequuta X. 6. 1.
turbam militarem sine duce esse corpus sine spiritu X. 6. 8.
turbata erat utraque acies IV. 15. 22. quæ erant defectione VII. 10. 13.
turbati equi aliorum VIII. 14. 8.
turbatis omnium animis V. 9. 13. metus imperare cœpit VII. 14. 20.
turbatur subinde iter IX. 4. 9.
turbaverant mentem IV. 13. 2. aciem IV. 15. 14. antecedentes IX. 9. 17.
turbaverat ea ipsa res feminas III. 12. 10.
turbida sunt consilia eorum, qui sibi suadent VII. 4. 11.
turbidam aquam haurire IV. 16. 13.
in *turbido* regi IV. 3. 18.
turbidus limo fluvius VII. 10. 13.
Turmæ equitum frangunt aciem VII. 9. 10.
turmas equitum antecedere X. 8. 23. in recusantes inducere X. 9. 16.
turmis cum paucis advenire IV. 15. 12. cum omnibus obequitare VIII. 13. 18.
Turres incendium comprehendit IV. 3 3. concipiunt ignem IV. 3. 4. procul teli jactu absunt IV. 3. 8. denis pedibus altiores V. 1. 26. receptacula venantium VIII. 1. 12. erigebantur VIII. 10. 31. prociderant IX. 8. 12.
turribus faciendis IV. 2. 18. in *turribus* qui erant IV. 3. 4. movendis IV. 6. 9. ex *turribus* ubique peti IX. 4. 31.
in *turrim* perducere III. 1. 7. adscendere IV. 4. 10.
Tuta omnia nuntiare IV. 9. 15.
tutabor ego abeuntium terga X. 2. 27.
tutela petræ VII. 11. 29. VIII. 11. 24. urbis VIII. 10. 33.
tutelæ ejus committere salutem, spem, victoriam VI. 9. 21. validissimam imperii partem VIII. 1. 21. sub specie invadere regnum IX. 2. 7 X. 6. 21.
tutiores quo essent adversus ictus VII. 9. 2.
tutissimum ex præsentibus videbatur X. 9 17.
tutores filio ex Roxane futuro destinare X. 7. 8.
tutus vel sua virtute, vel illius fide VIII. 12. 8.
Tympana pulsare VIII. 11. 20: 14. 10.
tympanarum strepitus VIII. 11. 21.
Typhonis specus III. 4. 10.
Tyrannorum veterum regia IV. 7. 21.
a *Tyridate* redduntur literæ V. 5. 2.
Tyridati servatus est honos V. 6. 11.

Tyridatis bonis donari VIII. 6. 26.

Tyrii colunt Herculem IV. 2. 3. vertunt omen in Macedonum metum IV. 2. 13. præcipitant legatos in altum IV. 2. 15. exprobrant IV. 2. 20. opus circumeunt IV. 2. 21. littori navigia appellunt IV. 2. 24. navem concitant IV. 3. 2. natantium manus lacerant IV. 3. 5. segniter non exsequuntur IV. 3. 9. certamen navale non ineunt IV. 3. 12. muros reficiunt IV. 3. 13. desperatione torpent IV. 3. 16. animis non deficiunt IV. 3. 20. omine læti IV. 4. 5. navigia metu terrent IV. 4. 6. quinqueremem conspiciunt IV. 4. 7. ægre evellunt navem IV. 4. 9. tot malis victi IV. 4. 12.

cum *Tyriis* cognationis memores IV. 4. 15.

Tyriorum fiducia IV. 2. 10. multos protegunt Sidonii IV. 4. 15.

Tyriote uno retento IV. 10. 32.

Tyriotes elapsus IV. 10. 25. ad hæc inquit IV. 10. 28. affimat IV. 10. 30.

Tyrius gubernator excutitur in mare IV. 4. 8.

Tyro excepta IV. 2. 1. vetere præbente materiam IV. 2. 18.

Tyrum ornare spoliis urbium IV. 3. 22. relinquere IV. 4. 2. circa regioni præsidere IV. 5. 9. oppugnare IV. 8. 14.

Tyrus ante omnes urbes memorabilis IV. 2. 2. est capta IV. 4. 19.

V.

non *Vacasse* sermoni VI. 7. 20: 8. 11.

vacavit amicus curare corpus X. 10. 12.

Vacillantes milites VII. 9. 6.

Vacua humano cultu sequi VII. 8. 23.

vacuum fore ipsum iter V. 4. 16. regnum VI. 3. 12.

Vadem rerum vestram habeo virtutem IX. 2. 25.

Vado transire IX. 2. 13. hærere IX. 9. 19.

vadum fluminis tentare IV. 9. 15. manu militibus ostendere IV. 9. 18. aperire IV. 9. 21. in proximum inliditur navis IX. 4. 14.

Vagabantur belluæ IX. 9. 22.

vagarentur passim VIII. 10. 15.

vagi urbem complent IX. 9. 5.

Vagina ex gemma III. 3. 18.

vaginam mutare III. 3. 6.

Vagum hostem VIII. 1. 1.

Valeat quantum exercitus sine Rege X. 2. 29.

valentiorem facere hostem negligentia VI. 3. 11.

valeo, si me vultis sequi VII. 7. 19.

valetudinem non simulari VII. 7. 7. per *valetudinem* plura non posse dicere VII. 8. 7.

valetudinis simulatione III. 8. 11.

valida manus IV. 13. 30. auxilia VII. 4. 5. gens VII. 6. 17.

validam ad urbem cæteros ducere IX. 1. 19. gentem adire IX. 8. 4.

validior quamquam erat IV. 16. 4.

validiores qui erant IX. 7. 2.

validioris gratia VII. 4. 16.

validissimam gentis urbem IX. 8. 13.

validissimas navium deducere IX. 10. 3.

validius qua nihil erat III. 9. 7.

in *Vallem* coeunt aquæ VIII. 2. 23.

valles terribili sono implere IV. 12. 23. occultæ, subjectæ VII. 18. subsederant IX. 9. 19.

Vallum intrare III. 2. 3. jacere IV. 12. 24.

Vana gens IV. 1. 30. responsa IV. 7. 29. religio IV. 10. 7. nomina IV. 14. 3 deferre VI. 8. 14.

vanitas mentientium non est improvisa IX. 2. 12. numeravit copias IX. 2. 17.

Vanitate solita inflare III. 2. 10.

vano metu territi X. 5. 16.

vanum quod non fuit VI. 9. 9. esse Meleagrum X. 9. 7.

Vas ferre, implere, porrigere VII. 5. 11.

vasa colligere VI. 2. 16. implere VII. 5. 14 eximiæ magnitudinis IX. 10. 25. magni ponderis X. 1. 24. lignea X. 2. 23.

Vasta loca solitudine, inopia IV. 9. 13. æque incolentium fuga VIII. 10. 19. minus a meridie regio IX. 3. 13.

vastas terras occurrere IV. 10. 3.

vastat igni & ferro III. 4. 3.

vastaverunt proximos vicos VIII. 1. 3.

vastorum corporum magnitudo IV. 13. 5.

Vates respondit IV. 7. 28: 8. 6. Regem monere cœpit IX. 4 27.

ex *vatibus* cui plurimum credebatur V 4. 2.

Uberi solo esse V. 1. 12.

uberrima præmia victoriæ VI. 3. 5.

ubertas terræ indigenas detinet, advenas incitat VIII. 2. 14.

Vecordes complent castra X. 2. 12.

a *vecordibus* expetere pœnas IV. 13. 13.

vecors animal IV. 14. 18.

Vectabatur equis III. 3. 22.

Vectigalibus Africæ IV. 8. 5.

Vectum per 500 stadia VIII. 2. 36. temere in pericula X. 5. 35.

vectus equo III. 3. 3. VII. 7. 18. VIII. 10. 28. flumine IV. 7. 3. 5. curru V. 12. 16.

vehebant equitem VII. 9. 4. singuli senos viros VIII. 14. 3.

vehebantur equis dimachæ V. 13. 8. curru legati IX. 7. 12.

vehebat prædam VIII. 12. 16.

Vehemens vis mali VIII. 4. 8.

Vehenda 120000. talenta V. 6. 9.

veherent vos jumenta V. 5. 22. quum ipsum equi VIII. 12. 16.

vehi equo non poterat VII. 7. 6.

vehicula decem haud procul erant III. 3. 12. a suis destituta III. 13. 10 steterunt totis vicis VI. 11. 3.

vehiculis circumfundi IX. 1. 16.

vehiculum, quo Gordius est *vectus* III. 1. 14. sordidum, pellibus contectum V. 12. 17, 20.

Vela concipiunt ventum IV. 3. 2. præbere X. 1. 19.

velabat vestis crura IX. 1. 29.

velamentis supplicium VII. 5. 33.

velantur cætera VI. 5. 27.

velato ore VI. 2. 6.

Vellendum telum IX. 5. 10.

Velocissimus Rex VII. 4. 14.

velocitate tanta domuimus terras VI. 3. 5. opus est VII. 2. 15. eadem & sequimur, & fugimus VII. 8. 24.

velocitatem in rebus efficiendis V. 7. 1. effugere VII. 7. 7.

velocitatis eximiæ V. 2. 10.

Venalem proditionem III. 8. 3.

venalia omnia habere V. 12. 2.

venantem comitari V. 1. 42. VIII. 6. 4.

venantium latibula VI. 5. 18.

venaretur pedes VIII. 1. 18.
in *Venas* diffundi III. 6. 16.
Venatus maximus labor est VIII. 9. 28.
Veneni remedium IX. 8. 26. vis talis X. 10. 16.
veneno tingere gladios IX. 8. 20. necari X. 10. 14.
venenum si fuerit datum III. 6. 6. Regi parari VI. 10. 34.
non *Veneraberis* tu me? VIII. 5. 23.
venerabilis ore trahi III. 6. 10.
venerabili majestate, ætate, formæ pulcritudine III. 11. 24.
venerabundos jacere humi VI. 6. 3. salutare VIII. 5. 6.
venerandus ut esset III. 6. 20.
venerantibus Regem VIII. 5. 22.
venerari me voluisti procumbens V. 2. 22. procumbentes humi V. 10. 13. in illo fortunæ gradu positum VI. 10. 25. te, ut Deum VIII. 7. 13. ipsum vehementius X. 5. 33.
veneratæ sunt Regem III. 12. 17.
veneratio est barbaris in corporum majestate VI. 5. 29. Regis apud eos erat tanta VII. 8. 4. ipsius propria X. 3. 3.
in *veneratione* Regis hærere X. 5. 11.
venerationem ingenitam erga Reges III. 6. 17. in *venerationem* converso metu VIII. 14. 12.
ad *Venerem* cupido VI. 5. 31.
Veneris usus X. 5. 32.
Venetos originem trahere III. 1. 22.
Venia omnibus data IX. 1. 22.
veniæ non esse locum V. 3. 11.
veniam petere VIII. 10. 33.
Venierunt cæteri IX. 4. 5.
Venis concipi III. 6. 11.
Venti spirant a mari VII. 4. 27.
Ventrem præparare epulis IX. 2. 16.
Ventus vehementior IV. 3. 6. ferebat flammam in hostium ora VI. 6. 30. exoritur a mari, deprehendit, arena obruit VII. 4. 29.
Venundatis captivis IX. 8. 13.
Verba non sunt punienda VI. 9. 20. ultima sunt gravia auribus vestris VI. 10. 37.
Verbenas præferre IV. 13. 15.
Verberabantur identidem equi IV. 15. 33.
verberatum se a Rege VIII. 6. 25.
verberum patientia VIII. 6. 25.
Verborum modum invenire VI. 10. 1.
Verebatur qui se jungere VI. 10. 6.
verecunde relectari VI. 2. 6.
verecundia subiit Regem V. 2. 15. Regis deterriti X. 2. 13.
Vergiliarum sidus V. 6. 12.
Vergit ad mare III. 4. 7. ad Occidentem IV. 7. 19. nox propius ad lucem IV. 7. 22. ad septemtrionem VI. 4. 17. ad Orientem VI. 6. 23.
Veri vicem obtinuit, quod falso creditum est VIII. 8. 15.
Verno tempori similis IV. 7. 17.
vernum tempus IX. 10. 2.
Verteret quod bene V. 4. 12. VII. 11. 14.
verti posse IV. 13 32.
Vesci in mensa V. 2. 14.
Vespera prima V. 13. 10. VII. 5. 13.
Vestem sororum donum, opus V. 2. 20. detrahere VIII. 14. 40. IX. 4. 12. fratris indui X. 7. 13.
vestes plerisque sunt ex lino VIII. 9. 15.
in *vestibulo* qui erant III. 12. 8. stare IV. 4. 14. VIII. 3. 12. adesse V. 10. 12. regiæ VI. 7. 20. VII. 1. 4: 4. 14.
Vestibulum regiæ V. 7. 7. VI. 7. 17, 20. VIII. 1. 49. X. 5. 8: 8. 8.
Vestiens floribus quicquid alluit V. 4. 7.
Vestigans omni cura regionem IV. 6. 5.
vestigari equum VI. 5. 19.
vestigia exurente solo IV. 7. 6. fugientis IV. 15. 33. rara V. 6. 15. pristini itineris intereunt VII. 4. 27. stirpis ostendere IX. 4. 3. muri persequi IX. 5. 14.
vestigio in eodem stare III. 11. 5. IV. 5. 2. hærere IV. 14. 2.
vestigium fallere, subducere IV. 9. 18. V. 4 18. ostendere V. 7. 9. sequi, invenire VII. 4. 29. urbis non exstat VII. 5. 33. nusquam nisi in patriam movere X. 2. 13.
Vestis super genua V. 6. 18.
vestiti multa fronde trunci VI. 5. 15.
vestitos fronde ramos objicere IX. 5. 4.
Vestri an adhuc similes sitis V. 8. 7. conspectus VI. 9. 2. documenta VII. 11. 8.
Vetus disciplina IV. 6. 6. miles VI. 11. 1. VIII. 1. 20. odium VII. 5. 30.
vetusta cedro factum VIII. 10. 8. arbor IX. 5. 4. monumenta IX. 5. 21.
vetustæ claritatis honor VI. 2. 11.
vetustas urbis convertit oculos V. 1. 24. perimit opera, naturam V. 1. 34.
vetustate inclyta urbs IV. 1. 15: 4. 19. longa jacere VIII. 10. 24.
vetustatis cognoscendæ avidus IV. 8. 3.
Vexata a suis atque hoste regione III. 8. 8.
vexatione cum multa procedere V. 4. 21. interiora regionis adire VI. 5. 13.
vexationem corporis non pati VII. 9. 13.
vexatos milites firmare IX. 10. 18.
vexatus intolerabili tempestate V. 6. 12.
Vi majore se agere III. 1. 5. ulla non excuti IV. 3. 26. tanta impelli IV. 4. 8. majore incidere V. 3. 18. quod non poterant V. 10. 8. externa interritus, invictus VI. 7. 1. opus est, ut *vim* repellamus VIII. 8. 8. ingenti invehi VIII. 14. 17. magna pelli IX. 4. 6.
Viaticum defuturum X. 2. 25.
a *viatore* trucidari X. 2. 3.
Vibrabat hastam VI. 1. 14.
vibrare tela non poterant III. 11. 4. VII. 9. 7.
vibrent tela VI. 5. 28.
Vice non sua VII. 1. 14. reditura post septem dies VIII. 6. 15.
Vicerimus nisi acie IV. 15. 7.
Vici erant in propinquo V. 5. 4. proximi capiuntur VI. 5. 12.
Vicimus ob hoc VI. 3. 13.
Vicina diversorii VI. 11. 3. oppida IX. 1. 18.
vicini sunt campis V. 1. 15.
vicinum mare IV, 4. 19: 6. 8.
ex *vicis* quisque suis concurrunt IV. 1. 30. proximis audiebantur ... IV. 16. 15. pluribus, ac frequentibus habitari VIII. 2. 14.
vicos depopulari, urere, sternere floribus, coronis IX. 10. 25.
Victi tot simul malis IV. 4. 12.
opes transferuntur ad *victorem* V. 2. 10. magis, quam *victoris* fortunam in patriam referre VI. 2. 18. nondum erant, quum proficiscerentur VII. 4. 32. & *victoris* discrimen excludere X. 3.

12. a *victoribus* non possunt discerni x. 5. 9.
Victima civis vi. 9. 23.
victimis cæsis viii. 2. 32. ix. 1. 1.
Victis consulere iv. 1. 14. superbe non imperare viii. 8. 10. si quid animi fuisset ix. 10. 27.
victor pater invocabatur iii. 10. 7. utrinque instat fugientibus iii. 11. 16. hostis intrat castra iv. 11. 20. nisi exercitus recipi non potest iv. 12. 21. regnum tibi reddat v. 9. 4. urbem diruit vii. 6. 23. locorum magis, quam hostium viii. 11. 24. tot gentium exercitus x. 2. 11.
victorem instare iii. 5. 6. *victi* Regis tabernaculo excipere iii. 11. 23. Regem divino colere honore iv. 7. 28. eum faciunt conditiones iv. 11. 19. se scripsisse patri viii. 1. 25. statuere debere viii. 14. 43.
inter *victores* intrare urbem iv. 4. 15. ad prædam discurrisse iv. 15. 10. clamorem qualem solent edere iv. 15. 19. tot urbium v. 3. 9. cœperunt fugere vi. 1. 12. confiteor esse victos, si ab illis leges, queis vivamus, accipimus viii. 5. 19. nisi redire non possunt viii. 11. 13. inde in patriam revertemur ix. 2. 26. omnium, omnium inopes sumus ix. 3. 11.
victori aut fœde fugiendum, aut miserabiliter cadendum est iv. 16. 30. iter tutius vii. 4. 15. se dedere viii. 14. 35.
in *victoria* numerare copias iii. 11. 17. ingens tantulo impendio stetit iii. 11. 27. in illo corpore est posita v. 13. 4. hæc fregit omnes vi. 1. 16. offendere, quales milites habebat Alexander vii. 4. 34. una committere vii. 7. 14. pro *victoria* vulnera accipere viii. 7. 4. lætus ix. 1. 1. læta specie, eventu ix. 8. 20.
victoriæ spes iv. 13. 25: 14. 1. & causa, & fructus res eadem iv. 14. 16. in limine stare vi. 3. 17. magnæ satisfacere viii. 11. 24.
victoriam positam in eo iii. 6. 3. iv. 13. 7. illius quoque partis nuntiare iv. 16. 19. debere majore ex parte, quam virtuti iv. 16. 27. sperare v. 9. 1. committere fidei, & tutelæ ejus vi. 9. 21. ante spernere gentium mores x. 5. 33. inter hos partam obtinere x. 6. 8.
a *victoribus* dici leges iv. 5. 7.
Victurum esse neminem vi. 9. 19. sine regio imperio ix. 1. 7.
Victus esset sua culpa iv. 16. 30. tuo beneficio vi. 8. 7.
Videri celatum vi. 7. 35.
Vigilabant milites in armis x. 5. 15.
vigiles procul stabant viii. 2. 3. advolant viii. 2. 4.
vigilia tertia iii. 8. 22. v. 3. 6: 4. 17. prima iv. 5. 19: 10. 2. secunda iv. 10. 8. v. 4. 23. vi. 8. 17. vii. 11. 14. quarta vii. 2. 19.
vigiliæ nullæ sunt vii. 11. 9.
vigiliarum vices servare v. 1. 42.
vigilias servari iv. 13. 21. inter & adhortationes consumere noctem ix. 9. 27.
vigiliis noctem agere vii. 5. 16. extrahere vii. 8. 2.
Vigor ille animi tui ubi est iv. 13. 11. aliquis redibat membris vii. 3. 14. educentis milites in prælium x. 5. 10. non destituerat vultum x. 10. 12.
vigorem recuperare iii. 6. 16.
vigoris quod deerat vii. 9. 11.

viguit maxime audacia iv. 9. 23.
Vilem popularibus ix. 2. 7.
viles esse tibi alio modo ix. 6. 13.
vilia corpora v. 6. 6.
viliores si mihi facerem vi. 9. 19.
a *vilioribus* abhorrere iii. 1. 14.
viles haud sane illis gentibus grex iii. 3. 23. nunc est tibi cura salutis ix. 6. 6.
vilitas vulgati corporis v. 1. 38.
vilitatem sui v. 9. 7.
Vincebat hospitii pignora fide vi. 5. 2.
vincendo locum sibi facere iii. 11. 5.
vincere scio iv. 1. 14. quædam, quam tueri est facilius iv. 11. 9. si quis esset ausus iv. 9. 22.
vincerentur non virtute hostium, sed lassitudine sua iii. 7. 9. omnes ante eum Reges iii. 12. 21.
vinceret an, dubium esset iii. 8. 21.
vinceretur necubi viii. 5. 4.
Vinciendo excitari vi. 10. 13.
vincire Regem v. 9. 2. vii. 5. 38.
vinciri Regem v. 12. 15. Cebalinum vii. 7. 26. Amyntam, & Simmiam vii. 1. 12.
vinciunt capita linteis viii. 9. 21.
vincti traduntur iv. 5. 17. multi iv. 11. 11. hominis defensio vi. 10. 4. sicuti erant x. 4. 2.
vinctos duces habere iv. 14. 22.
vinctum Philotam vi. 9. 26. reducere vii. 2. 1. dedere viii. 3. 16.
vincturi Regem v. 9. 10.
vincula cœperant scindi iv. 3. 17. rumpere iv. 15. 5. in *vincula* tradi x. 1. 37.
ex *vinculis viscera* eripere iv. 14. 23. in *vinculis* habere v. 10. 13. cohiberi vi. 2. 11. esse ix. 10. 19.
in *vinculorum* periculo esse v. 13. 3.
vinculum inserere iv. 3. 22. fidei conjuges, & liberi obsides vii. 2. 18.
Vindex impedimentorum iv. 15. 12.
vindicamus vestram magnitudinem, & gloriam ix. 2. 32.
vindicandas injurias viii. 3. 16.
vindicandum præfecti interitum iv. 8. 10.
vindicare terram iii. 4. 5. mare iv. 8. 15.
vindicarent ut Regem vii. 2. 30.
vindicate nomen ab ultimo dedecore iv. 14. 24.
vindicatum jus iii. 12. 16.
vindicaturum partes proximas vi. 11. 28. id pro suo x. 9. 19.
vindicatus fame ix. 10. 18.
vindicem occupati maris iv. 4. 5. violatæ fidei v. 12. 5.
Vinxerant qui Bessum vii. 5. 26.
vinxit Cleandrum ... x. 1. 8.
Violandi hospitales Deos v. 2. 15.
violare arbores viii. 9. 34.
violaret fidem datam vi. 4. 12.
violari feminas nefas v. 7. 2. immerito, jure v. 12. 5.
violata fœdera iii. 10. 9.
violaverant templum vii. 5. 28.
violavit Bessus fidem vi. 3. 14.
Vir viro consertus est iii. 2. 13. cui uni videris viii. 8. 19. si esset ix. 7. 17.
Virent trunci vi. 5. 14.

Vires universæ III. 2. 2: 8. 9. imperii tradere VIII. 12. 9. publicas ad se trahere X. 5. 12.
Virgæ umbra regi VI. 4. 18.
Virginum hoc dedecus est V. 1. 38.
Virgulta brevia IV. 9. 10. subire VI. 5. 17.
Virgunculæ amor VIII. 4. 25.
Viri eriperent feminis aurum III. 10. 10. quales operi manum admoturi essent VI. 7. 14. si sumus ... VI. 11. 25. in potestate esse VIII. 3. 7. mille modo IX. 10. 27. quum fortes sitis X. 3. 9.
Viribus totis III. 1. 10. VI. 1. 10. non suis IV. 5. 16.
Viridem tam esse ereptum X. 5. 10.
Virîs fulgentibus ferro, ære III. 3. 26. suarum partium urbem tradere IV. 5. 15. fortibus hæc se dicere IV. 14. 7. geruntur bella V. 1. 8. fortibus licet honeste mori V. 8. 15. cum egregiis mihi res est VIII. 14. 14. talibus dignus Rex X. 5. 1. de *virîs* tantum dico X. 6. 20.
Viriîm dimicare VII. 4. 33.
Virium minima parte pugnare IV. 14. 10. plus in belluis, quam in exercitu VIII. 13. 3. summa in curribus VIII. 14. 2. virtus eximia IX. 7. 16.
virorum multa millia sequebantur III. 13. 6. membra humi jacebant IV. 15. 17. fortium est mortem contemnere V. 9. 6.
viros per illos, quibus *viros* oro V. 8. 16. incidisse VIII. 1. 37. eos jam esse VIII. 6. 25.
virtus nihil inexpertum omittit V. 9. 7. quo non possit eniti VII. 11. 10. quorum hæc sola fuit X. 5. 27.
virtute aliena vincere IV. 16. 30.
virtutis causa V. 2. 5. opere ultimo VIII. 14. 37.
Virum magni animi VI. 9. 10.
virus haud ullum magis noxium est IX. 1. 12.
Vis mali urgebat undique IV. 3. 14. hostium sisti non poterat V. 3. 11. mali insistit VIII. 4. 8. major VIII. 9. 17. ingens telorum VIII. 10. 31. nostra in fine jam est IX. 3. 9. magna frumenti IX. 8. 29.
Viscera penitus uruntur VII. 5. 5.
Visentibus procul .... V. 1. 34: 4. 8.
visentis exercitus non Regem, sed funus ejus X. 5. 1.
cum *viseretur* utique procul VIII. 13. 21.
visuri simus ea, quæ petimus V. 5. 16. quasi certiora X. 5. 15.
visuros urbes suas, conjugesque V. 5. 8. incognita, nisi immortalibus IX. 9. 4.
visurus illum ultimum V. 12. 8. tanquam solus Macedoniam esset IX. 3. 20.
Vitam tantum precari V. 3. 14. accepisse VI. 8. 8. sibi pignori futuram, reddere VII. 10. 9 fuisse a semetipso datam VIII. 1. 39.
Vitaret fugæ dedecus honesta morte IV. 15. 30.
vitasset lanceam corporis declinatione IX. 7. 21.
vitavit hastam capitis declinatione VII. 4. 36. sæpe manus hostium IX. 6. 25.
Vitia vicerunt Alexandrum VI. 2. 1. supra omnium gentium VIII. 9. 23. inter hæc esse curam sapientiæ VIII 9. 30. vel fortunæ, vel ætatis esse X. 5. 26.
vitiis utriusque gentis confusis IX. 7. 15.
vitio ingenii, nationis VIII. 5. 8. ingenii humani VIII. 14. 1.
Vitis multa VII. 4. 26. columnas lumnas percurrit VIII. 9. 26. gignitur toto monte VIII. 10. 13.
Vivario inclusa animalia VIII. 9. 28.
Vivendum esset sub eo, qui excederet modum hominis VI. 9. 18. qui se Jovis filium crederet VI. 10. 26. in solitudine VIII. 2. 7. in servitute VII. 7. 14.
viventibus similes VIII. 4. 14.
viventium secum invidia VIII. 5. 11.
viverent, donec utiles Alexandro essent VI. 5. 5.
vivo Deum providentia & misericordia VI. 9. 2. cur tamdiu, si hoc æquum est VI. 10. 25.
vivunt .... quantum ad hostes pertinet VIII. 7. 4.
vixerant diutius sub Philippo VIII. 1. 27.
vixi diu IX. 6. 19.
Ulceribus intumescere VI. 11. 17.
Ulciscerentur sic Darii mortem VII. 5. 25.
ulciscimur quin igitur Græciam V. 7. 4.
in *Ulteriora* transportari VIII. 10. 3.
Ultio justa esse videretur VII. 5. 35.
ultionem malorum parere V. 8. 14. præter omnium immemor X. 8. 9.
ultorem mortis meæ III. 2. 18. Græciæ Jovem V. 5. 8. violatæ fidei Alexandrum V. 12. 5.
ultos vos esse parricidas VI. 3. 17.
Ululantium fremitus VIII. 10. 18.
ululatu lugubri IV. 15. 29. V. 12. 12. sui moris IX. 4. 24.
ululatus senum, feminarum IV. 16. 15.
Umbilico similis IV. 7. 23.
Umbonibus propelli III. 10. 6.
sub *Umbra* illius latebam VI. 10. 22. cœli verius, quam lux premit terram VII. 3. 11. noctis clarior est, quam lux VII. 4. 28. sylvarum suppressérat lucem VIII. 4. 8.
Unchas pervenire IV. 1. 3.
Uncis ..... IV. 3. 24.
Ungues nunquam recisi IX. 10. 9.
unguibus quam ferebat glebam IV. 6. 11.
ungulis equorum obteri IV. 14. 14. attritis VIII. 2. 34.
Universa facies discriminis IV. 13. 1. agmina V. 13. 1. concio VI. 11. 8. VII. 2. 3. materia VIII. 10. 26.
universæ multitudinis III. 2. 10. acies IV. 16. 24.
universam faciem rei IV. 12. 20.
universas Asiæ res V. 1. 2.
universi exercitus species III. 8. 17. currunt ad eos, qui erant in armis IX. 8. 7. jubebant procedere X. 6. 18.
universos hortari V. 9. 17. notari IX. 6. 13.
universus fluit amnis VI. 4. 4.
Vocans hostem ultro VI. 1. 14.
vocantium suos ad arma III. 8. 26.
vocas me matrem, & Reginam III. 12. 25.
voce excitare Regem non posse IV. 13. 20. majore commemorare VIII. 1. 30.
vocem nullam reddere IV. 6. 27. præter in illis nec quicquam poterat agnosci V. 5. 7. post hanc spado gemuit V. 12. 12. habere in potestate VI. 11. 16. loquentium audire IX. 3. 15.
voces non fictas, expressas audire IX. 3. 6.
voci impiæ quantum nefas subesset V. 9. 9.
vociferantem jugulare III. 2. 19.

vociferantes adesse ... III. 12. 8.

Volantem aquilam vidisse } IV. 15. 26.
volanti similis

volatu modico signa antecedere IV. 7. 15.

Volventes secretas cogitationes X. 8. 9.

volventibus has cogitationes X. 5. 15.

volvi forte, ac temere humana negotia V. 11. 10.

Voluntaria mors V. 6. 7.

voluntate ipsorum, qui obsidebantur IV. 5. 16.

voluptates inliciendæ, irritandæ V. 1. 36.

Vomitu aquam egerere VII. 5. 8.

Voraginem vastam VIII. 2. 23.

voragines cavatæ jacent VIII. 10. 24. præruptæ sunt, replerentur VIII. 11. 7. in *voragines* præcipitare VIII. 14. 8.

voraginibus hærere VIII. 14. 4.

vorago ingens ruperat iter V. 4 23.

Vortices in rapidissimos incidere IX. 3. 11.

vorticibus implicari VIII. 13. 16.

Vota pro salute suscipere, reddere III. 7. 3. ad *vota* vocare IV. 13. 15. pro incolumitate Regis persolvere VI. 11. 7. inter figere animalia VIII. 9. 28. super *vota* colere X. 1. 25.

voti omnibus expetitus finis IX. 9. 4.

voto omni quod expetiverat III. 8. 19. honestam mortem viri fortes expetunt VII. 10. 6.

votum unicum illorum est fallere IV. 13. 8. implere IV. 13. 24.

Vox non suppetebat V. 9. 1. indignatione pressa VI. 9. 7. una erat VII. 2. 7. ne sic quidem ulli militum exprimi potuit IX. 3. 1. non auditur a tumultuantibus IX. 9. 15. hæc erat vulgi X. 7. 8.

in *Urbe* qui essent V. 5. 2. haud procul erant V. 5. 5. ea quæ ceperat V. 6. 20. in qua simus X. 6. 7.

ad *urbem* quarto die pervenire III. 13. 4. me aut intraturum, aut oppugnaturum IV. 2. 6. stadiis 20 inde fuisse distantem V. 7. 9. quum ventum esset VII. 5. 31. tuebantur 30000 peditum VIII. 10. 23. magnam, ut in ea regione IX. 1. 14.

urbes non habent incolas IV. 14. 11. quam alii ceperunt VI. 3. 4.

Urente eo terram IV. 10. 13.

urerent urbes suas IV. 14. 2.

ureret agros IV. 1. 11. regionem IX. 9. 8. terras IV. 13. 23.

Urgente hoste VI. 1. 11.

urgeret ut undique III. 8. 27. quum hostis IV. 16. 16.

Uri Asiam VIII. 1. 26.

Usitatis voluptatibus V. 7. 2.

Usque pedes VIII. 9. 21.

Usu didicisse V. 1. 6. necessaria esse sequenda V. 1. 8.

usui quidquid esse potest III. 4. 3. esse poterunt hastæ VIII. 14. 16.

usurpabant quod vulgo VII. 4. 13.

usurpabat quod tamen ita III. 12. 16.

usurpant aliud nomen IX. 1. 5.

usurpante hoc unum militiæ suæ VII. 1. 35.

usurpare victoriæ præmia IV. 14. 6. jus datum VIII. 12. 6.

usurpato more VIII. 8. 3.

usurus opera eorum in bello VII. 3. 1. fortitudine in bello VII. 2. 2. itinerum ducibus VIII. 10. 2.

usus vino VIII. 12. 17. aquarum patet incolis, ignotus est advenis X. 10. 11.

Ut inter illas gentes III. 2. 6. erant circa Regm III. 11. 9. ab amicis IV. 2. 3. intravit urbem V. 2. 11. nunc est V. 5. 10. venit VII. 7. 24. sis major VII. 8. 21. ea regione magna urbs IX. 1. 14. barbari, gens excellit IX. 1. 24.

Utendum animis IV. 1. 29. 10. 8.

uterentur qua Græci III. 3. 6.

uteretur ne iisdem hostis VII. 4. 21.

uteris quorum bona opera VII. 1. 38. invicem miserorum manibus VIII. 7. 6.

uti raro admodum armis IV. 13. 25. opera seniorum VII. 3. 23. animo meo VII. 7. 18. metu suo interprete VII. 7. 24. bonis amicis VII. 8. 27.

utilia quæ credidisset esse, suasisse VI. 4. 8.

utimur his & cum amicis, & adversus inimicos VII. 8, 17.

Utre resoluto VII. 8, 11.

utres aqua implere VII. 5. 14. stramento replere VII. 5. 18. 9. 4. super nare VII. 8. 6.

utribus aquam devehere IV. 7. 12. gestare VII. 5. 10. amnem trajicere VII. 7. 16.

Vulgato temere rumori VI. 2. 17.

vulgatum est in alios contagium morbi IX. 10. 1.

vulgaverant famam VII. 6. 15. ita fama X. 1. 31.

vulgavere in exteras gentes VIII. 9. 19.

vulgavit temere fabula VIII. 1. 17.

in *vulgus* edi III. 3. 7. IV. 10. 7. rationem edocere IV. 10. 5.

Vulnera accipere in obsidione urbis IV. 6. 24. excipere IV. 16. 31. VIII. 14. 32.

vulnerabantur multi imp IV. 6. 9.

vulnerabatur par ferme utrimque numerus IV. 15. 23.

vulnerarentur quum eminus IX. 1. 16.

vulneraßent qui eum X. 1. 20.

vulnerat se graviter VI. 7. 29.

vulnerati excedunt acie III. 11. 6.

vulneratis multis impune IV. 2. 22. eminus VIII. 14. 3 1. X. 7. 18. uno, atque altero IX. 2. 20.

vulnere uno feram occidere VIII. 1. 16. latius patefacto IX. 5. 28. interisse X. 1. 20.

vulneri imponere herbam IX. 8. 27.

vulneribus patere IV. 3. 26. adhuc calidis abest dolor IV. 15. 17. perfossa corpora X. 3. 10.

vulneris magnitudo VII. 6. 5.

a *Vultu* legentis movere oculos III. 6. 9. terribili intueri fratrem VII. 2. 6. lætitiæ speciem præ se ferre VII. 2. 24. notari quod poterat VII. 2. 27. truci intueri VII 5. 24. qui maxime servit VIII. 4. 30. ex utriusque *vultu* quod potuit intelligi VIII. 12. 9.

vultum tuum video IV. 11. 4. superbum ferre V. 8. 14. non mutare VI. 9. 10. disparem non ferre VII. 8. 1. ne quidem pati VIII. 7. 9.

vultus præfert malum IV. 10. 26. non est mutatus IV. 15 11. securi animi index VIII. 6. 22. educentis milites in prælium X. 5. 10. constantia terrere X. 8. 3.

Uxiorum in montibus oritur Pasitigris V. 3. 1. in regionem pervenire V. 3. 3. gentem subigere V. 3. 16.

Uxor tua paulo ante excessit e vita IV. 10. 28. sensit sopitum VIII. 3. 9.

uxores ferunt verbera a maritis VIII. 8. 3.

INDEX.

X.

Xenippa pervenire VIII. 2. 4.

Xenophilo arcis cura mandata est v. 2. 16.

Xerxem Europæ intulisse bellum v. 6. 1.

Xerxes venit ad nos oppugnandos IV. 1. 11. nequidquam petivit x. 6. 14.

Xerxi non potuerunt Miletum prodere VII. 5. 35.

Xerxis exemplo III. 2. 2. insolentia III. 10. 8. regia v. 7. 11. in gratiam violare templa VII. 5. 28.

Z.

Zariaspem esse oppressum IX. 10. 19.

Zioberis effunditur ex montium radicibus VI. 4. 4.

Zoilus 500. equites ex Græcia adduxerat VI. 6. 35.

Zopyrio Thraciæ præpositus x. 1. 44.

FINIS.

ADDENDA

Et Errata operarum.

III. 1. §. 40. l. 1. leg. *aggressus, cum* ... n. 19. l. 5. post *Con* inser. *præsidiis hostium.* III. 2. 2. l. 3. leg. *millium.* n. 3. l. 2. post *occupaverunt* inser. *emissa.* III. 3. 1. l. 4. leg. *usurus.* n. 3. l. 4. post *equo* inser. *oculis.* n. 16. l. 3. leg. *gemmæ.* n. 22. l. 1. post *intervallo* inser. *deinde.* III. 4. §. 54. l. 9. leg. *Domus.* III. 5. §. 46. l. 2. post *nondum* inser. *trajecerat.* III. 6. 14. l. 1. del. *deinde.* n. 17. l. 6. post *Regis* inser. *vel.* III. 7. 13. l. 4. leg. *sceleſti.* n. 14. l. 2. leg. *lectamque.* III. 8. 20. l. 5. post *tribuisset* inser. *sibi.* §. 72. l. 4. leg. *duas.* III. 9. 5. l. 2. post *gentium* inser. *ultra eos.* III. 12. 6. l. 2. post *Darii* inser. *& pietati earum.* n. 11. l. 3. post *corpus* inser. *ipsis.* n. 16. l. 3. post *libertatis* inser. *quoque.* §. 60. l. 3. leg. *temerarium.* III. 13. §. 22. l. 2. inser. *Liv.* XXXIX. 2. IV. 1. 11. l. 2. post *oppugnandos* inser. *nos.* n. 31. l. 3. post *agros* inser. *eduxit, ac.* n. 39. l. 3. post *Macedoniæ* inser. *præfecto.* n. 40. l. 5. leg. *fortuna.* IV. 2. §. 21. l. 2. post *van* inser. *niet.* §. 82. l. 13. *tenuerat* l. 15. leg. *exercitum.* IV. 3. §. 4. l. 10. leg. *fulmina.* n. 7. l. 5. leg. *alius.* n. 8. l. 3. leg. *cætera.* IV. 5. 1. l. 6. post *spectantibus* inser. *terris.* §. 29. l. 10. leg. *contumudavit.* l. 11. leg. *hosce* IV. 6. post §. 35. inser. §. 36. *Patrio more,* de quo & Arrian. II. 151. *Inter hæc Alexandro, corona capiti imposita, sacrificante, quum ipse patrio more primum sacrificium, auspicaturus esset* ... §. 49. l. 8. leg. *signis.* §. 88. l. 3. leg. *interpolatum.* IV. 8. §. 63. l. 2. leg. *tumultuantem.* IV. 9. §. 10. l. 4. leg. *pelta.* IV. 10. §. 25. l. 4. leg. *Argis.* n. 11. l. post *speculatum* inser. *simul.* n. 26. l. 2. post *multiplici* inser. *doloris.* IV. 11. §. 37. l. 1. leg. *procerum.* IV. 12. 4. l. 4. post *fremitum* inser. *hominum.* n. 9. l. 2. leg. *quinquaginta.* n. 18. l. 3. post *confederat* inser. *sive metu.* IV. 13. 1. l. 1. leg. *Tum.* V. 1. 33. l. 1. leg. *omn.* V. 2. §. 21. l. 13. leg. *trahentibus.* V. 6. 12. l. 2. leg. *regionem.* V. 8. §. 11. l. 4. post *thesauro* inser. *Persepolim.* §. 42. l. 7. leg. *quercum.* V. 11. 11. adde n. 12. *Patron desperata salute Regis ad eos, quibus præerat, rediit, omnia pro fide experiri paratus.* V. 12. §. 22. l. 2. leg. *juvarentur.* V. 13. 9. l. 4. post *monstraturos* inser. *Gratus Regi adventus transfugarum fuit.* n. 20. l. 3. leg. *scrutabantur.* n. 22. l. 2. leg. *caperent.* VI. 1. 6. l. 2. post *Lacedæmonii* inser. *pugnam.* n. 20. l. 5. leg. *Achæi & Elei.* VI. 2. §. 47. l. 13. leg. *commilites.* VI. 3. 9. l. 5. leg. *Indi.* VI. 4. 2. l. 6. leg. *tueretur.* VI. 5. 8. l. 1. leg. *sponsionum.* §. 40. l. 1. leg. *Phasis.* VI. 6. 6. l. post *imprimebatur* inser. *ut appareret.* n. 19. l. 4. leg. *fratri.* VI. 7. 15. l. 5. leg. *Aphœbetum* & inser. *Loceum.* n. 17. l. 2. leg. *vestibulum* n. 21. l. 2. leg. *Postero* VI. 8. 11. l. 5. leg. *ne.* VI. 9. 4. l. 4. post *sileam* inser. *Parmenio.* l. 5. leg. *omnium.* VI. 10. 4. l. 4. leg. *ut.* n. 24. l. 2. post *quam* inser. *quod.* VI. 11. 29. l. 3. leg. *Dario.* VII. 1. 37. l. 6. post *multos* inser. *integros.* VII. 2. 35. l. 3. post *exercitu* inser. *ratus.* VI. 1. 3. 5. l. 4. inser. *quippe.* n. 19. l. 3. post *simul* inser. *mare.* VII. 5. 16. l. 4. leg. *corpus.* §. 19. l. 4. post *& 58* inser. *& maritus in coitu uxori.* n. 20. l. 4. post *Regis* inser. *sui.* §. 73. l. 6. leg. *tanto.* VII. 7. 7. l. 1. del. *sed.* VII. 8 7. l. 1.

post *dici* leg. *res.* §. 46. l. 4. leg. *egreſſu.* VII. 9. §. 8. l. 11. leg. *pectorale.* n. 12. l. 3. post *vero* inſer. *non ora.* VII. 11. 20. l. 3. leg. *reſtitit.* VIII. 2. §. 41. l. 4. leg. *ad ſe misteret.* VIII. 3. 5. l. 3. post *agere* inſer. *cœpit.* VIII. 4. 6. l. 4. leg. *vis.* VIII. 6. 3. l. 4. post *quam* leg. *quem.* n. 5. l. 3. leg. *nullius.* VIII. 8. 3. l. 4. leg. *ferunt pupilli.* VIII. 9. 6. §. 56. l. 20. leg. *de Anim.* VIII. 10. §. 26. l. 28. post *Etymologico* inſer. *Voſſius,* n. 24. l. 2. post *infra* inſer. *quas.* VIII. 12. 12. l. 2. post *milites* inſer. *cum.* VIII. 14. 16. l. 4. leg. *confodite.* IX. 1. 6. l. 4. post *quoque* inſer. *pro.* IX. 2. §. 32. l. 2. leg. *domitis.* n. 31. l. 1. post *capitibus* inſer. *tacere.* §. 53. l. 3. *cujus cauſam ſe ignorare non negabant.* IX. 5. 21. l. 6. post *credulitas* inſer. *fuit.* IX. 6. 8. l. 2. post *polliceri* inſer. *poteſt.* IX. 7. 1. l. 1. post *milites* inſer. *nuper.* IX. 8. 8. l. 2. post *animi* inſer. *his.* X. 1. §. 50. l. 2. post *deſcendiſſe* inſer. *ſeu Atoßam.* X. 2. 17. l. 2. post *diſcedunt* inſer. *an qui retinentur.* X. 5. §. 6. l. 14. leg. *aqua.* X. 6. argum. l. 2. leg. *diſceſſionem.* X. 7. §. 7. l. 8. leg. *potius.*

Bibliopegus Figuras ita inſerat:

In JOH. FREINSHEMII Supplemento:

Alexandri M. Expeditio	Pag. 1.
Figura I---VIII.	pag. 3.
Fig. IX---XIV.	pag. 31.

In CURTIO:

Fig. XV.	Pag. 27.
Fig. XVI---XX.	pag. 32.
Fig. XXI.	pag. 188.
Fig. XXII. & XXIII.	pag. 253.
Fig. XXIV.	pag. 279.
Fig. XXV.	pag. 283.
Fig. XXVI.	pag. 287.
Fig. XXVII.	pag. 328.
Fig. XXVIII.	pag. 673.
Fig. XXIX.	pag. 708.

Si cui viſum ſit minores icones ſeparatim inſerere, poterunt illę abſcindi, & ſigillatim ſuis intexi pagi- nis. Quammodo quæ litera *S* ſignantur, *Supplemen-* to; quæ vero litera *C* notantur, CURTIO inſerantur.

